Bundel van de Raadsavond van 3 juli 2018

Agenda bijlagen

Agenda openbare raadsvergadering 3 juli 2018 Voorjaarsnota

A - RAADSVERGADERING

A TECHNISCH BLOK

A.01 Opening.

A.02 Vaststelling van de agenda.

A.03 Vaststelling lijst ingekomen stukken.

A0. Lijst ingekomen stukken ABCD 3 juli 2018.pdf

A1. College van B&W - Kennisgeving Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs Duiven.pdf

A2a. College van B&W - Kennisgeving Notitie Zomerschool Duiven 2018.pdf

A2b. Bijlage - Notitie Zomerschool Duiven 2018.pdf

A3. College van B&W - Kennisgeving Gevolgen Meicirculaire voor de Voorjaarsnota.pdf

A4. College van B&W - Kennisgeving Tekort in de Voorjaarsnota.pdf

A5. College van B&W -Memo antw. op toezegging D66 ingetrokken amendement 7 nov 2017.pdf

A6. College van B&W - Kennisgeving Circulaire Economie.pdf

B1a. Gem. Berg en Dal - Email bij concept zienswijze gemeenteraad Berg en Dal op begroting 2018-2019 BVO DRAN.mht

B1b. Gem. Berg en Dal - Concept raadsbesluit zienswijze begroting 1819 BVO.pdf

B2. 20180607 Brief aan gemeenteraad - namens omwonenden weiland - Lombokstraat - Kruisboog - incl. handtekeningen.cleaned.pdf

B3. Open brief nav jaarrekening 2017 gemeente Duiven_7juni 2018.pdf

B4. Burgerschapvorming - Folder Groep 8 aan de macht.

B5a. Gem. Cranendonck - Motie kinderpardon aangenomen in gemeenteraad Cranendonck 22 mei 2018.

B5b. Bijlage - Getekende motie CrA! Kinderpardon. Aangenomen.

B6. MEE - Handreiking nieuwe raadsleden en beleidsmakers sociaal domein.

B7. SVWN - Visitatie woningcorporaties.

B8a. Gem. Zevenaar - Email bij zienswijze Zevenaar Begrotingen MGR.mht

B8b. Gem. Zevenaar - Jaarstukken MGR - Zienswijze brief Zevenaar (ondertekend).

B8c. Gem. Zevenaar - Raadsbesluit zienswijze Zevenaar (getekend).

B9. CBS - Benchmark jeugdhulp over gemeente Duiven.

C1. Lokaal Alternatief - Schriftelijke vragen ex. Art.41 RvO - Principe besluit Leuvensestraat 21 A.

C2. Raad van State - Beroep tegen vaststelling BP Woerdstraat 42 te Duiven.

C3. t Bonte Paard - Verzoek uitvoering te geven aan regels functieverandering Buitengebied .pdf

C4. Gasunie - Zienswijze ontwerpbestemmingsplan Snelfietsroute F15.

C5. Veilig Thuis - Brief herzien tijdspad besluitvorming Veilig Thuis.pdf

C6. Continentie Stg - Vraag over beleid t.a.v. openbare toiletvoorzieningen voor mensen met incontinentie ter uitvoering VN Verdrag .pdf

B - HAMERSTUKKEN

B.04 Controlecommissie fractiebudgetten 2017-2018

Niet elke fractie heeft in 2018 nog uitgaven gedaan: GL, Pro Duiven, SP en VVD. De PvdA heeft geen uitgaven gedaan van het fractiebudget.

Behandeladvies controle fractiebudgetten 2017-mrt 2018

Raadsvoorstel Vaststellen besteding fractiebudgetten 2017- maart 2018

Concept Raadsbesluit Vaststellen besteding fractiebudgetten 2017- maart

CDA Duiven 1-1-2017 tm 29-3-18

D66 fractiebudget 2017

D66 fractiebudget 2018

GL Fractiebudget 2017

LA Verantwoordingsstaat 2017

LA Verantwoordingsstaat 2018

Pro Duiven Declaratie 2017

SP -fractiebudget 2017

VVD Declaratieoverzicht 2017

Fractiebudget 2018-2019

B.05 Zienswijze Jaarstukken 2017 en begroting 2019 Stichting Veilig Thuis

Veilig Thuis heeft nieuwe stukken aangekondigd (zie LIS – C5) die in augustus voor een zienswijze worden voorgelegd. Dat heeft tot gevolg dat de zienswijze die nu geagendeerd staat achterhaald is. Bij het begin van de raadsvergadering zal de voorzitter van de raad voorstellen om dit raadsvoorstel van de agenda te voeren.

Behandeladvies zienswijze Veilig Thuis (2)

Raadsvoorstel Zienswijze Jaarstukken 2017 en -begroting 2019 Stg Veilig Thuis - getekend

Concept Raadsbesluit jaarstukken en begroting Veilig Thuis

Brief aanbieding jaarstukken 2017 en begroting 2019

Concept 2017 Jaarstukken stichting VT versie 25-05-18

Concept begroting 2019 Stichting Veilig Thuis GM 25mei2018 def

Brief met reactie college

Bijlage - Brief herzien tijdspad besluitvorming Veilig Thuis

B.06 Vaststelling jaarrekening 2017 Duiven

Besluitvorming betreft de stukken met de aanduiding 'DEFINITIEF'. Aan het begin van de raadsvergadering zal de voorzitter inventariseren of beraadslagingen over dit onderwerp gewenst is of dat tot besluitvorming overgegaan kan worden.

Behandeladvies jaarrekening 2017 incl opbrengst tafel.docx

Aanbiedingsbrief DEFINITIEF controleverklaring jaarrekening 2017 29-6.pdf

DEFINITIEF Accountantsverslag 2017 gemeente Duiven 29-6.pdf

DEFINITIEF Jaarstukken_2017 29-6.pdf

DEFINITIEF Controleverklaring jaarrekening 2017 29-6 (w.g.).pdf

NIEUW - College van B&W - Brief aanpassen jaarstukken.pdf

NIEUW - Raadsvoorstel Jaarstukken 2017 - Jaarrekening en jaarverslag 2017 - getekend.pdf

NIEUW - Concept Raadsbesluit Jaarstukken gemeente Duiven 2017.docx

NIEUW - Bijlage 1: Definitieve Jaarstukken_2017.pdf

NIEUW - Accountantsverslag 2017 gemeente Duiven c21juni2018.pdf

OUD - Raadsvoorstel Jaarstukken Gem. Duiven 2017 - getekend

OUD - Concept Raadsbesluit Jaarstukken gemeente Duiven 2017

OUD - Bijlage 1 - Jaarstukken gemeente Duiven 2017

Open brief nav jaarrekening 2017 gemeente Duiven 7 juni 2018

B.07 Vangnetregeling aanvraag 2017

Dossier 195 voorblad

Behandeladvies Vangnetregeling aanvraag 2017

Raadsvoorstel Vangnetregeling aanvraag 2017 (201361569)

Concept Raadsbesluit Vangnetregeling aanvraag 2017 (201361933)

Bijlage 1 -Modelaanvraagformulier vangnet 2017 (201361904)

Antwoord wethouder (toezegging) betrefffende vraag SP.docx

B.08 Bestemmingsplan Veegplan Duiven 2017

Dossier 204 voorblad

Behandeladvies Veegplan Duiven 2017

Raadsvoorstel Veegplan Duiven 2017 (201362316)

Concept Raadsbesluit 'Veegplan Duiven 2017' (201362919)

Bijlage 1: Nota van beantwoording zienswijzen ontwerpbestemmingsplan Veegplan (201362837)

- Bijlage 4 bij Bijlage 1 - Uitgaande post Heilweg 4 brief d.d. 6 oktober 2015

- Bijlage 5 uit Bijlage 1 - Uitgaande post Heilweg 4 brief 2 d.d. 27 oktober 2015

Bijlage 2: Zienswijze 1 - Aangaande deelgebied 4 (201359330)

Bijlage 3: Zienswijze 2 - Aangaande deelgebied 2 (201358430)

Bijlage 4: Zienswijze 3 - Aangaande deelgebied 1 (201358722)

Bijlage 5: Veegplan Duiven 2017_Toelichting_1 (201362835)

Bijlage 6: Veegplan Duiven 2017_Bijlagen bij toelichting_1 (201362836)

Bijlage 7: Veegplan Duiven 2017_Regels_1(201362833)

Bijlage 8: Veegplan Duiven 2017_Bijlagen bij regels_1 (201362834)

Bijlage 9: Bestemmingsplan Veegplan Duiven 2017 - Verbeelding (201362832)

B.09 Verordening Auditcommissie

Behandeladvies Verordening Auditcommissie

Raadsvoorstel Verordening Auditcommissie 2018 Duiven

Concept raadsbesluit Verordening Auditcommissie 2018 Duiven

B.10 Benoeming leden Auditcommissie

Behandeladvies Benoemen leden Auditcommissie

Raadsvoorstel Benoeming leden auditcommissie 2018 - 201365522

Concept Raadsbesluit Benoeming leden auditcommissie 2018 - 201365534

C - BESPREEKSTUKKEN - streeftijd start 15:20 uur

C.11 Voorjaarsnota gemeente Duiven 2018

Behandeladvies Voorjaarsnota 2018 raadsvergadering

Raadsvoorstel Voorjaarsnota gemeente Duiven 2018 (201362010).

Concept Raadsbesluit Voorjaarsnota gemeente Duiven 2018 (201362116).

Bijlage 1 - Voorjaarsnota Duiven 31-5-2018 (201363946)

Bijlage - College van B&W - Kennisgeving Gevolgen Meicirculaire voor de Voorjaarsnota

Bijlage - College van B&W - Kennisgeving Tekort in de Voorjaarsnota

Overzicht beantwoording vragen Begrotingsmarkt 14 en 19 juni 2018.pdf

Beantwoording vragen GroenLinks n.a.v. Businesscase RSD (Weth. Knuiman)

C.11.a Algemene beschouwingen.

1. SP - Algemene beschouwing Voorjaarsnota 2018 SP Duiven.pdf

2. Lokaal Alternatief - Algemene Beschouwing Voorjaarsnota 2019.pdf

3. PvdA - Algemene Beschouwing Voorjaarsnota 3 juli 2018 PvdA Duiven.pdf

4. D66 - Algemene beschouwing Voorjaarsnota 2018 D66 Duiven.pdf

5. CDA - Algemene Beschouwing Voorjaarsnota Duiven 2018_v1.pdf

6. VVD - Algemene beschouwing Voorjaarsnota.pdf

7. GroenLinks Duiven - Algemene Beschouwing Voorjaarsnota 2018.pdf

C.11.b Amendementen.

A1 Amendement Borgen gelden A15 - aangenomen.pdf

A2 Amendement Fysieke maatregelen parkeerplaats Oostsingel - aangenomen.pdf

A3 Amendement Versnelling woningbouw - aangenomen.pdf

A4 Amendement Project 30 km v Dorth tot Medlerstr-Eltensestr - aangenomen.pdf

C.11.c Moties.

M1 Motie Communicatie met inwoners Duiven - aangenomen.pdf

M3 - Motie Nederlandse Vereniging van Raadsleden - ingetrokken.pdf

M4 Motie OZB compensatie 2016 - aangenomen.pdf

M5 Motie Circulaire Economie en bedrijfsleven - ingetrokken.pdf

M6 Motie Revolverend klimaatfonds - ingetrokken.pdf

C.12 Moties vreemd.

C.13 Sluiting en besluitenlijst.

Besluitenlijst openbare raadsvergadering 3 juli (V-nota) - 201364204

D.100 Geluidsopnamen openbare raadsvergadering 3 juli 2018.

Raadsvergadering
dinsdag 3 juli om 15.00 uur
Raadzaal

Agenda

RAADSVERGADERING – voorzitter burgemeester De Lange		*Start 15.00 uur*
Technisch blok		**Portefeuillehouder**
1.	Opening.	Raadsvoorzitter
2.	Vaststelling van de agenda.	Raadsvoorzitter
3.	Vaststelling lijst ingekomen stukken.	Raadsvoorzitter
Hamerstukken		
4.	Controlecommissie fractiebudgetten 2017-2018	Burgemeester
5.	Zienswijze Jaarstukken 2017 en begroting 2019 Stichting Veilig Thuis	Wethouder Knuiman
6.	Vaststelling Jaarrekening 2017 Duiven	Wethouder Goossen
7.	Vangnetregeling aanvraag 2017	Wethouder Knuiman
8.	Bestemmingsplan "Veegplan Duiven 2017"	Wethouder Spaargaren
9.	Verordening Auditcommissie 2018 Duiven	Burgemeester
10.	Benoeming leden Auditcommissie	Burgemeester
Bespreekstukken		*Streeftijd start 15.20 u*
11.	Behandeling van de Voorjaarsnota 2018 • 15:20 - 17:00 uur: 1e termijn raad. Uitspreken van de Algemene Beschouwingen, achtereenvolgens door de fracties Socialistische Partij, Lokaal Alternatief, PvdA, Pro Duiven, D66, CDA, VVD en GroenLinks. • 17:00 - 18:00 uur: schorsing voor collegeberaad. • 18.00 - 19.00 uur:1e termijn college. • 19:00 - 20:00 uur: schorsing voor fractieberaad. • 20.00 - 22.00 uur: 2e termijn. Debat tussen fracties onderling en raad-college over de inbreng in eerste termijn. • 22:00 - 22:30 uur: Besluitvorming. *Voor de wijze waarop behandeling plaatsvindt wordt u verwezen naar het behandeladvies van dit agendapunt.*	Wethouder Goossen
12.	Moties vreemd	Raadsvoorzitter
13.	Sluiting	Raadsvoorzitter

Lijst van ingekomen stukken

Datum raadsvergadering: 3 juli 2018

A: informatie van het college ter kennisname
(memo's, kennisgevingen, beantwoording schriftelijke .vragen)
A1. College van B&W - Kennisgeving Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs Duiven
A2. College van B&W - Kennisgeving Notitie Zomerschool Duiven 2018
A3. College van B&W - Kennisgeving Gevolgen Meicirculaire voor de Voorjaarsnota
A4. College van B&W - Kennisgeving Tekort in de Voorjaarsnota
A5. College van B&W - Memo met antwoord op toezegging D66 ingetrokken amendement 7 november 2017
A6. College van B&W - Kennisgeving Circulaire Economie

B: overige informatie ter kennisname
(ter kennisname brieven etc. van stichtingen, persberichten)
B1. Gem. Berg en Dal - Concept raadsbesluit zienswijze begroting 1819 BVO
B2. Namens omwonenden weiland - Lombokstraat - Kruisboog - Brief aan gemeenteraad
B3. Open brief n.a.v. jaarrekening 2017 gemeente Duiven 7juni 2018
B4. Burgerschapsvorming - Folder Groep 8 aan de macht
B5. Gem. Cranendonck - Motie kinderpardon
B6. MEE - Handreiking nieuwe raadsleden en beleidsmakers sociaal domein
B7. SVWN - Visitatie woningcorporaties
B8. Gem. Zevenaar - Zienswijze Jaarstukken MGR
B9. CBS - Benchmark jeugdhulp over gemeente Duiven

C: afhandeling door het college
(brieven/verzoeken van bv bewoners, organisaties over gemeentezaken)
C1. Lokaal Alternatief - Schriftelijke vragen ex. Art.41 RvO - Principe besluit Leuvensestraat 21 A
C2. Raad van State - Beroep tegen vaststelling BP Woerdstraat 42 te Duiven
C3. t Bonte Paard - Verzoek uitvoering te geven aan regels functieverandering Buitengebied
C4. Gasunie - Zienswijze ontwerpbestemmingsplan Snelfietsroute F15
C5. Veilig Thuis - Brief herzien tijdspad besluitvorming Veilig Thuis
C6. Continentie Stg - Vraag over beleid t.a.v. openbare toiletvoorzieningen voor mensen met incontinentie ter uitvoering VN Verdrag

D: stukken ter agendering voor informatieronde
(stukken in voorbereiding en ter agendering)

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Duiven in zijn openbare vergadering van 3 juli 2018.

de griffier, de voorzitter,

mevr. G.J. (Josien) van Buren-van den Berg drs. H.B.I (Rik) de Lange

Gemeente Duiven

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201363645 Zaaknummer: Z/18/037747

Portefeuillehouder(s): H.C.M. Knuiman

Voor vragen
Naam: Dick Boschman
Telefoon: 088 695 3342
E-mail: d.boschman@1stroom.nl

Komt terug tot besluitvorming in de raad

Onderwerp: **Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs Duiven**

Aanleiding voor deze kennisgeving
Zoals u weet wordt er samen met primair onderwijsbesturen gewerkt aan een Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het primair onderwijs. In de begroting voor 2018 heeft u voor het uitvoeren van noodzakelijke onderzoeken en de inhuur van externe deskundigheid een voorbereidingskrediet van € 170.000,- opgenomen. Bij het vaststellen van de begroting heeft het college van B&W aan u toegezegd om u in de eerste helft van 2018 te informeren over de voortgang van het IHP. Met deze brief willen wij u informeren over de actuele stand van zaken van het proces om te komen tot een IHP dat in het najaar aan uw raad wordt voorgelegd.

Relevant beleidskader
De Wet op het Primair Onderwijs (WPO) vormt het algemene juridische kader waarin alle regels en afspraken over onderwijshuisvesting zijn vastgelegd. Feitelijk komt dit kader erop neer dat de gemeente en schoolbesturen gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de huisvesting van het primair onderwijs. De gemeente ontvangt voor haar aandeel in die verantwoordelijkheid (niet-geoormerkte) bekostiging via het gemeentefonds; de schoolbesturen ontvangen middelen voor huisvesting als onderdeel van de materiële instandhouding.
Grofweg kunnen de schoolbesturen zich wenden tot de gemeente voor vervangende nieuwbouw, wanneer een schoolgebouw bouwkundig afgeschreven is, voor noodzakelijke uitbreiding, voor herstel van constructiefouten en schade in bijzondere gevallen. Alle overige taken, zoals binnen- en buitenonderhoud, aanpassingen en de exploitatie, liggen bij de schoolbesturen. Renovatie is een grijsgebied waarover in wetgeving geen heldere lijn uiteen is gezet. Denken valt bijvoorbeeld aan onderhoudskosten die ontstaan aan het einde van de technische en economische levensduur van een gebouw of aanpassingen van een gebouw bij het aanbrengen van duurzaamheidsmaatregelen. Scholen mogen investeren in duurzaamheidsmaatregelen maar als daarvoor de gevel moet worden verbouwd/ het dak moet worden verhoogd komt dat dicht bij het investeringsverbod dat scholen hebben in dat soort gebouwtechnische aanpassingen. Recent hebben VNG, PO-Raad en de VO-Raad echter overeenstemming bereikt over een huisvestingsvoorstel waarin verantwoordelijkheden duidelijker worden omschreven en beter passend zijn bij de huidige tijd. Dit akkoord/ huisvestingsvoorstel ligt nu ter bespreking voor in de 2de kamer der Staten Generaal. Want het akkoord/ huisvestingvoorstel zal omgezet moeten worden in wetgeving.

De landelijke wetgeving (WPO) moet lokaal worden uitgewerkt in een verordening. In de verordening worden de lokale regels vastgelegd met betrekking tot aanvragen (wat, hoe en wanneer), de hoogte van vergoedingen en de prioritering tussen aanvragen. In Duiven is dit de *Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Duiven 2009*. De verordening al enige tijd niet gewijzigd. Dit betekent dat de verordening (deels) nog gestoeld is op oude wetgeving. Omdat bovenliggende wetgeving voor gaat, heeft dit verder geen juridische gevolgen. De verordening zal aansluitend op het vaststellen van het IHP geactualiseerd worden.

Een IHP is vooralsnog niet gefundeerd in de onderwijswetgeving (dit verandert als het huisvestingsvoorstel van VNG, PO-Raad, VO-Raad in wetgeving wordt omgezet). Met andere woorden, een juridisch afdwingbare afspraak tussen gemeente en schoolbestuur over een investeringsprogramma, dat zich uitstrekt over meerdere jaren, heeft vooralsnog geen wettelijke basis. Dit laat overigens onverlet dat de gemeente op basis van afspraken en overeenstemming met de schoolbesturen tot een samenhangend meerjarig plan kan komen. Het afsprakenkader uit het IHP vervangt dan als het ware de verordening.

Inhoud van mededeling

Stand van zaken IHP

Zoals u weet staan de gemeente en de schoolbesturen voor een grote opgave. Door demografische ontwikkelingen is er in bijna alle scholen sprake van leegstand. Daarnaast hebben een aantal schoolgebouwen in het basisonderwijs een hoge leeftijd en zijn verouderd, zeker wanneer de hogere kwaliteitsambities rond duurzaamheid en energie hierbij worden meegenomen. Samen met de schoolbesturen willen we voorkomen dat er in de nabije toekomst steeds meer middelen nodig zijn voor de instandhouding van de huisvesting en daarmee steeds minder middelen beschikbaar zijn voor het onderwijs zelf. De gemeente neemt de verantwoordelijkheid die bij ons past en dit geldt op hun beurt ook voor de schoolbesturen. We werken derhalve samen met de schoolbesturen al geruime tijd aan de basis voorwaarden voor een Integraal Huisvestingsplan voor het primair onderwijs. Het is een proces waarin met vertrouwen in elkaar complexe en moeilijke zaken met elkaar besproken worden. Doordat het vertrouwen in elkaar goed is, is er vertrouwen in het proces om te komen tot een IHP voor de komende 15 jaar. De verwachting is derhalve nog steeds dat het IHP in het najaar aan u raad kan worden voorgelegd ter vaststelling.

Onderzoeken

In de begroting is een voorbereidingskrediet voor onder andere voor het doen van onderzoek opgenomen. Er is inmiddels een haalbaarheidsstudie naar de toekomstbestendigheid van de twaalf locaties voor primair onderwijs in de gemeente uitgevoerd. Het doel van de haalbaarheidsstudie is handvatten te hebben bij het maken van keuzes omtrent, samenvoegen, sluiten, renveren of nieuwbouwen van onderwijsgebouwen in gemeente Duiven.
Als eerste is vanuit onderwijskundig oogpunt gekeken naar het functioneren van het gebouw en welke maatregelen er eventueel noodzakelijk zijn wanneer een bepaalde school nog twintig jaar in gebruik blijft. Daarnaast zijn voor de twaalf locaties de kosten voor het in stand houden van de betreffende locatie op een rij gezet. Bij deze kosten zijn tevens eventuele noodhuisvestingsunit en, indien van toepassing, de gymzaal ook meegenomen.

Om voor de verschillende scenario's investeringen in te kunnen schatten is voor alle locaties gekeken naar de installaties. Inzichtelijk is gemaakt welke aanpassingen zijn er noodzakelijk om de school bijna-energieneutraal (BENG) te maken en te laten voldoen aan frisse scholen klasse B. Ook de bouwkundige aanpassingen voor de buitenschil van het gebouw om aan deze strenge eisen te voldoen zijn in deze kosten opgenomen. Om een goede vergelijking te kunnen maken is voor alle locaties een nieuwbouw-optie uitgerekend. Deze is bepaald op basis van het huidige leerlingenaantal omdat deze in de meeste gevallen hoger is dan het

leerlingaantal over 20 jaar. In de berekening is uitgegaan van bijna-energieneutraal (BENG) en frisse scholen klasse B.

De haalbaarheidsstudie geeft een goed beeld wat er per schoollocatie aan investeringen te verwachten zijn. Deze gegevens gaan we in het IHP combineren met demografische ontwikkelingen, onderwijskundige en bouwkundige visies van de schoolbesturen, onze gemeentelijke visie, etc.

Nog voor de zomervakantie bespreken we samen met de schoolbesturen het eerste concept Integraal Huisvestingsplan Primair onderwijs Duiven om vervolgens in het najaar het IHP ter besluitvorming aan u voor te leggen.

Duiven, 5 juni 2018

Burgemeester en wethouders van Duiven

loco-secretaris,	burgemeester,
J.L.M. Scholten	H.B.I. (Rik) de Lange

Gemeente Duiven

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201364342 Zaaknummer: Z/18/037006

Portefeuillehouder(s): Ineke Knuiman

Voor vragen
Naam: Marius-Jan Breugem
Telefoon: 06-57336287
E-mail: m.breugem@1stroom.nl

Komt terug tot besluitvorming in de raad

Onderwerp: **Notitie-Zomerschool-Duiven-2018**

Aanleiding voor deze kennisgeving

Bij de begrotingsbehandeling 2018 is, in aansluiting op de aanpak 'laaggeletterdheid', aan nieuwe activiteit opgenomen het organiseren van een Zomerschool in de gemeente Duiven.

Relevant beleidskader

Zie hierboven.

Inhoud van mededeling

Op dit moment zijn we volop bezig de organisatie van de Zomerschool-2018 in te regelen. Wij verwijzen u hiervoor naar de bijgaande Notitie Zomerschool-Duiven-2018.

Wij zullen u regelmatig op de hoogte houden over de Zomerschool-2018.

Duiven, 12 juni 2018

Burgemeester en wethouders van Duiven

secretaris, burgemeester,

Bijlagen:

Registratienummer:	*Omschrijving:*
1. 201364348	Notitie Zomerschool-Duiven 2018

Notitie Zomerschool-Duiven 2018

Nieuwe activiteit in de gemeente Duiven

De start van een Zomerschool in de gemeente Duiven is een nieuwe activiteit in de gemeente Duiven. In de begroting 2018 is kort benoemd dat in 2018 een Zomerschool in de gemeente Duiven zal worden georganiseerd. Hiervoor is in de begroting een bedrag ad € 10.000,00 geraamd.

Wat is het doel van de Zomerschool

Het doel van de Zomerschool-Duiven is als volgt: op een ontspannen, leerzame en vooral leuke manier bieden van ondersteuning aan kinderen van statushouders om de zomerterugval in Nederlandse taal te voorkomen. De zomerschool moet de deelnemers meer zelfvertrouwen geven, kennis laten maken met hun Nederlandse omgeving en een zetje zijn om vooral zelf met de taal aan de slag te gaan.

Daarnaast verwachten wij van de Zomerschool ook een breder effect, namelijk dat het de sociale integratie van leerlingen bevordert, dat leerlingen een betere kennis hebben van hun omgeving, dat ouders meer betrokken zijn bij de vorderingen van hun kind, dat ouders ook zélf ook een 'taalbagage' krijgen.

Kleinschalig beginnen

We kiezen ervoor om de Zomerschool-Duiven voor het eerste jaar kleinschalig te beginnen. Hierbij maken we de keuze voor de kinderen van statushouders. Deze kinderen zitten voornamelijk in de taalklas van de protestants-christelijke basisschool 'De Wiekslag' te Duiven, maar ook op andere basisscholen.

Mét de ervaringen van dit eerste jaar, opteren wij ervoor om de Zomerschool voor een volgend jaar (= 2019) óók uit te breiden met kinderen uit andere doelgroepen met een taalachterstand, en daarmee aan te sluiten bij het nieuwe Onderwijsachterstandenbeleid van de Minister voor basis- en voortgezet onderwijs en media, waarvoor de gemeente Duiven (gefaseerd) een jaarbudget ad € 276.000,00 gaat ontvangen.

Doelgroep voor de Zomerschool-Duiven

Kinderen van statushouders in de gemeente Duiven in de basisschool-leeftijd. Overigens zitten ook een aantal kinderen uit de gemeenten Westervoort en Zevenaar in de Taalklas op 'De Wiekslag'. Uiteraard mogen deze kinderen ook meedoen.

Samenwerkingspartners

Alle partners die betrokken zijn bij inburgering, taalonderwijs en opvang statushouders: gemeente Duiven, PCBS De Wiekslag (en overige basisscholen), Candea, Mikado, Boss, Vluchtelingenwerk en Bibliotheek. Daarnaast zullen we ook het plaatselijke verenigingsleven bij de Zomerschool betrekken, alsmede het plaatselijk Midden- en Kleinbedrijf.

Locatie

Cultuurcentrum 'de Ogtent', Remigiusplein 9 te Duiven. Deze multi-functionele accommodatie is bij uitstek geschikt voor de Zomerschool. Vanuit 'de Ogtent' zullen we met de kinderen ook verschillende activiteiten elders houden.

Wanneer

- Gedurende 4 weken iedere dinsdag-, woensdag- en donderdagmorgen van 9.00-12.00 uur.
- Dinsdag 17 juli 2018 tot en met donderdag 9 augustus 2018.

- Derhalve 12 ochtenden.

Professionele begeleiding

Hiervoor hebben we de PABO's Iselinge te Doetinchem en HAN te Arnhem/Nijmegen benaderd voor het werven van afgestudeerde (en/of leerlingen in het laatste jaar) als professionele begeleiding voor onze leerlingen op de zomerschool.

Daarnaast werven we vrijwilligers; onder meer via de Vrijwilligerscentrale, via Vluchtelingenwerk, via de kerken, via VO Candea, via de scholen. Als instrument hiervoor hebben we bijgaande flyer ten behoeve van werving PABO-studenten en vrijwilligers verzonden.

De werving van kinderen voor de Zomerschool start eind mei 2018. Dit doen we vanuit een combinatie van methodieken: wervende flyer verspreiden via social media, via scholen, via Vrijwilligerscentrale, via Vluchtelingenwerk, etc.

Acties in tijd

1	Start werving vrijwilligers via PABO	Vanaf week 17
2	Start werving overige vrijwilligers	Vanaf week 17
3	Gesprekken met overige betrokkenen zoals Vluchtelingenwerk, Candea, kerken, Mikado	Week 18-19
4	Programma-overleg Zomerschool-2018	Week 20
5	Sollicitatiegesprekken met mogelijke begeleiders	Week 22
6	Persmoment Zomerschool met wethouder Knuiman	Week 23
7	Verspreiden flyers voor leerlingen	Week 23
8	Verspreiden wervingsbericht via social media	Week 23
9	Informatie-avond voor ouders en overige betrokkenen	Week 23
10	Tweede informatie-avond voor ouders en overige betrokkenen	Week 26
11	Zomerschool	Week 29-32

Gemeente Duiven

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Zaak- & doc.nr.	: Z/18/038160/ADV/18/201365456	**Opsteller**:	Mark Jordens
Portefeuillehouder	: J. Goossen	**Team** :	Financieel Advies

Onderwerp
Gevolgen Meicirculaire voor de Voorjaarsnota

Aanleiding voor deze kennisgeving
Op 3 juli staat de eerste Voorjaarsnota voor de gemeente Duiven op de agenda. De Voorjaarsnota geeft een beeld van de uitwerking van het coalitie-akkoord naar 2018 en een beeld van alle speerpunten en nieuwe wensen voor 2019 en verder. Voor de financiële onderbouwing van de cijfers is in de Voorjaarsnota uitgegaan van de cijfers uit de maartcirculaire. Inmiddels is de meicirculaire binnen en zijn de gevolgen daar van doorgerekend. Dat leidt financieel tot een fors negatiever beeld. Via deze weg informeren wij u daarover.

Inhoud van de mededeling
Normaliter is de meicirculaire de belangrijkste van de drie circulaires die jaarlijks verschijnen. We hebben echter al een tussentijdse circulaire gehad in maart 2018. Dit naar aanleiding van het sluiten van het InterBestuurlijk Programma (IBP) door de diverse overheidslagen. De meicirculaire geeft een veel slechter beeld dan de maartcirculaire eerder aangaf. Er wordt per saldo € 850 miljoen uit het Gemeentefonds genomen ten opzichte van de maartcirculaire. Na de mooie cijfers in de maartcirculaire 2018 is dit een fikse tegenvaller.

Ook in de wijze waarop de gemeenten worden geacht een rol te spelen in de maatschappelijke opgaven die het Rijk zich heeft gesteld, is het nodige veranderd. Daardoor moet. het speerpunt 3.A.2 (Een circulaire economie dichterbij brengen) nu ook uit het accres worden gedekt. Dat betekent dat het beeld zoals geschetst in de Voorjaarsnota ook op dit gebied verandert.

Aanvullend op de in de Voorjaarsnota gepresenteerde cijfers komen we dan tot een nieuw overzicht. Als alle speerpunten en wensen die in de Voorjaarsnota worden genoemd worden gehonoreerd en we de wijziging van de Algemene Uitkering daarmee verrekenen dan is dit het beeld:

	2018	2019	2020	2021
Overschot/Tekort VJN	-223.394	-288.343	-196.265	52.723

Advies voor de behandeling van de Voorjaarsnota
In 2019 en 2020 ontstaat een tekort op de begroting. In het kader van duurzaam financieel beleid is dit niet wenselijk. Het college zal daarom volgende week met een voorstel komen hoe hiermee om te gaan.

Duiven, 13 juni 2018.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

J. Knuiman

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

H.C.M. Knuiman
loco burgemeester

Gemeente Duiven

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Zaak- & doc.nr.	: Z/18/038160/201366214	**Opsteller**:	Mark Jordens
Portefeuillehouder	: J. Goossen	**Team** :	Financieel Advies

Onderwerp: Tekort in de Voorjaarsnota

Aanleiding voor deze kennisgeving
Op 3 juli staat de eerste Voorjaarsnota voor de gemeente Duiven op de agenda. De Voorjaarsnota geeft een beeld van de uitwerking van het coalitie-akkoord naar 2018 en een beeld van alle speerpunten en nieuwe wensen voor 2019 en verder. Voor de financiële onderbouwing van de cijfers is in de Voorjaarsnota uitgegaan van de cijfers uit de maartcirculaire. Inmiddels is de meicirculaire binnen en zijn de gevolgen daar van doorgerekend. Wij hebben u in onze kennisgeving van 13 juni al op de hoogte gebracht van de resultaten van deze doorrekening. In diezelfde kennisgeving hebben wij u ook aangekondigd dat we met een voorstel zouden komen waarin we uitleggen hoe we met deze resultaten om willen gaan. Via deze weg informeren wij u daarover.

Inhoud van mededeling
Aanvullend op de in de Voorjaarsnota gepresenteerde cijfers kwamen we tot een nieuw overzicht. Die resultaten hebben we in onze kennisgeving van 13 juni met u gedeeld. In de tussenliggende periode is er vanuit het Rijk nog een aanvulling op de cijfers gekomen. We mogen voor de afrekening van het BTW-CompensatieFonds (BCF) een positieve stelpost opnemen waardoor het resultaat verbetert. Dit is het definitieve beeld:

	2018	**2019**	**2020**	**2021**
Overschot/Tekort VJN	-223.394	-102.343	-10.265	238.723

Hoe om te gaan met de tekorten in de Voorjaarsnota
Het college kiest in deze Voorjaarsnota voor inhoud en ambities. In de teksten bij de verschillende programma's is de invulling hiervan terug te lezen. Omdat het perspectief voor 2018 sinds de maartcirculaire sterk is verbeterd, en het tekort voor 2018 uit de algemene reserve gedekt zou gaan worden, ziet het college ruimte om het nu, in omvang beperkte tekort in 2019, eenmalig af te dekken. Dat laat onverlet dat het college blijft uitgaan van een financieel duurzaam beleid, waarin structurele uitgaven worden gedekt door structurele inkomsten. In de keuze voor inhoud en ambities stellen we daarom voor de ontstane tekorten eenmalig af te dekken door een bijdrage uit de Algemene Reserve. De huidige stand van de Algemene Reserve laat dit toe. Met eventuele consequenties die het nog niet aan ons voorgelegde Raadsprogramma met zich meebrengt is nog geen rekening gehouden.

Duiven, 19 juni 2018.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

drs. H.B.I. (Rik) de Lange
burgemeester

Gemeente Duiven

MEMO ter beantwoording vragen vanuit de raad

zaaknummer	:	Z/18/038199/201364599
aan	:	leden van de raad en fractieassistenten
in kopie aan	:	gemeenteraad/B&W/Griffie t.b.v. iBabs
van afdeling/team/ambtenaar	:	M. van Genugten team Sociaal Domein
datum	:	19 juni 2018
onderwerp	:	antwoord op toezegging punten D66 uit ingetrokken amendement Sociaal Domein uit de raadsvergadering van 7 november 2017 nr. 17PB059
portefeuillehouder	:	H.C.M. Knuiman

Toezegging:
De punten uit het amendement Sociaal Domein (innovatie, transformatie) worden meegenomen in het inkoopproces. De wethouder zegt toe hier verslag van te doen

Antwoord:

Vanaf 2015, toen de Jeugdwet, Wmo nieuw en Participatiewet overkwamen naar de gemeente werken we aan innovaties in het sociaal domein. Een eerste grote innovatie is de manier waarop we in de regio de inkoop van maatwerkvoorzieningen hebben geregeld. Een interactief aankoop systeem dat ons de mogelijkheid biedt om flexibel in te kunnen spelen op de vraag van onze inwoners.
Daarnaast zijn er de laatste jaren op het terrein van de jeugdzorg een aantal innovaties gerealiseerd zoals de POH praktijkondersteuner Jeugd Geestelijke Gezondheids Zorg, nieuwe producten in de Jeugd GGZ, netwerksamenwerking tussen aanbieders van jeugd GGZ om tot het terugdringen van de wachtlijsten te komen.

<u>Project activerend werk</u>
Binnen de maatwerkvoorzieningen van de Wmo is de voornaamste innovatie het project activerend werk. Waarbij inwoners die voorheen een maatwerkvoorziening dagbesteding toegewezen kregen, nu een oriëntatietraject krijgen waarin zoveel mogelijk gezocht wordt naar dagactiviteiten in het gewone leven. Het bijzondere van dit innovatieproject is dat deze oriëntatiefase ook wordt aangeboden aan mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Hiermee is een koppeling gelegd tussen Wmo en Participatie wet en wordt naar een zinvolle dagbesteding in het “normale” leven gezocht.

<u>Nieuw product huishoudelijke hulp in combinatie met begeleiding</u>
Binnen de huishoudelijke hulp is een nieuw product ontwikkeld waar huishoudelijke hulp en begeleiding aan elkaar gekoppeld wordt. In Duiven wordt dit product nu uitgeprobeerd.

<u>Ontwikkeling maken we samen met onze inwoners</u>
In het kader van de Transformatieagenda ontwikkelen we nu nieuwe en slimme verbindingen waarbij we dwars door eerste lijns voorzieningen en maatwerkvoorzieningen oplossingen zoeken die aansluiten bij wat onze inwoners nodig hebben. Om dit te realiseren hebben we met 5 organisaties een netwerk samengesteld waarin vanuit elke organisatie een medewerker voor 1 dag in de week werkt aan het realiseren van nieuwe en slimme verbindingen: vernieuwing en innovaties voor de gemeente Duiven.

De werkwijze is zodanig, dat alles met en zoveel mogelijk door inwoners en hulpvragers zelf ontwikkeld wordt.

Lichte vorm opvoedondersteuning
Zo ontwikkelen we nu een lichte vorm van opvoedondersteuning. Uit signalen vanuit het veld en de vraag van ouders is gebleken dat er een lacune bestaat in de opvoedondersteuning. Enerzijds is er een productenaanbod dat soms als te licht ervaren wordt. Daarnaast is er de ambulante ondersteuning die kan worden ingezet door Lindenhout wanneer een zwaar traject in opvoedondersteuning nodig is. Het basisteam ontwikkelt nu samen met Lindenhout een vraaggerichte lichte vorm van opvoedondersteuning.

Afstemmen van de verschillende toegangen
Wekelijks vindt er afstemming plaats tussen het Dienstencentrum, het Algemeen Maatschappelijk Werk, het Loket Wonen Werk Zorg WWZ, cliëntondersteuning en jeugd en Wmo consulenten, waarbij aanvragen die via de verschillende ingangen binnen zijn gekomen toebedeeld worden aan de functionaris dit hiervoor het meest geschikt is. Hierdoor is er minder risico dat een aanvraag op de verkeerde plaats binnen komt. Hierbij wordt niet over individuele aanvragen gesproken maar het soort aanvraag dat binnen is gekomen.

Ontwikkeling Herstel in de Wijk
We ontwikkelen nu een traject Herstel in de wijk, waarbij we ontmoeting, ondersteuning en ontwikkeling realiseren voor mensen met een GGZ problematiek. We ontwikkelen dit samen met ervaringsdeskundigen. Na een verkennende bijeenkomst, wordt er na de zomervakantie gestart met een structurele ontmoetingsmogelijkheid. Hiernaast wordt nu onderzocht op welke manier opleidingsmogelijkheden voor ervaringswerkers, ook in Duiven aangeboden kunnen worden.

Levensloopcoach
Samen met enkele ouders van autistische jongeren en met jongeren met een vorm van autisme zelf is besproken waar zij tegen aanlopen en waar zij ondersteuning bij nodig hebben. Vanuit de ouders is aangeven dat zij grotendeels zelfstandig hun kind kunnen opvoeden, maar dat er soms ondersteuning nodig is als er grote veranderingen in het leven van hun kind plaats vinden. Waar zij dan behoefte aan hebben is iemand die hen kent en die even snel als het nodig is de juiste ondersteuning in kan zetten. Een soort levensloopcoach. Deze manier van werken is nu in ontwikkeling. Doordat deze levensloopbeleider als professional goed op de hoogte is, en snel kan inspringen, verwachten we dat er niet meteen grote zorgtrajecten nodig zijn.
De jongeren gaven aan dat zij regelmatig aan hun vrienden, of op school uit moeten leggen wat autisme nu is. Samen met deze jongeren wordt nu een soort voorlichtingspakket ontwikkeld, dat ze kunnen gebruiken om dit uit te leggen.

Inzet van Algemeen Maatschappelijk Werk op de middelbare school
We willen graag een verbinding leggen tussen Candea College en opvoedondersteuning. Zodat snel gereageerd kan worden op signalen van jongeren op het Candea of door leerkrachten. Ons vindplaats gericht werken is nu ook beschikbaar op het Candea College.

Stimuleringsbeleid
We zetten het stimuleringsbeleid in om samen met verenigingen ook naar slimme oplossingen te zoeken om mensen zoveel mogelijk in het normale leven mee te laten doen. In de gesprekken met verenigingen is dit uitdrukkelijk een punt van aandacht. In de toekomst biedt deze lijn van het stimuleringsbeleid veel kansen.
Omdat we nu in het stimuleringsbeleid ook nadrukkelijk sturen op samenwerking en verbinding merken we nu bijvoorbeeld dat ouderenorganisaties die zich voorheen echt hun eigen activiteiten richtten, nu steeds meer verbinding zoeken met elkaar. Een voorbeeld hiervan is het Palet dat vaak ruimte biedt aan activiteiten van oudervereningen en dat zich

ook steeds meer openstelt voor ouderen uit de buurt. Hiermee ontwikkelen zich ontmoetingsplekken.

Duiven, 19 juni 2018

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J (Chris) Papjes	drs. H.B.I. (Rik) de Lange
secretaris	burgemeester,

Gemeente Duiven

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201366637 Zaaknummer: Z/18/038819

Portefeuillehouder(s): G. Tiedink
Ter agendering in Agendacommissie op

Voor vragen
Naam: Luc Velhorst
Telefoon: 088-6953349
E-mail: l.velhorst@1stroom.nl

Onderwerp: Tussenbericht Circulaire economie (Energietransitie, circulariteit en klimaatadaptatie)

Aanleiding & Relevant beleidskader

In de Voorjaarsnota's van de gemeenten Duiven en Westervoort staat het naderbij brengen van een circulaire economie als speerpunt beschreven. Onder dit speerpunt vallen de gemeentelijke opgaven voor de energietransitie, de circulariteit (' grondstoffentransitie') en de klimaatadaptatie.
De bestuurders van beide gemeenten hebben afgesproken beleidsmatig zo veel mogelijk samen op te gaan trekken. Op ambtelijk niveau van 1Stroom wordt sinds kort professioneel samengewerkt in een multidisciplinair programmateam. Ook wordt intensief afgestemd met andere gemeenten in de regio Arnhem Nijmegen. Dat heeft geleid tot een gezamenlijke, regionale routekaart . Alle wethouders Duurzaamheid uit de regio hebben daar op 28 februari 2018 ingestemd met de regionale aanpak en deze is al gepubliceerd op de website van de Regio (www.regioan.nl). In de nog verder uit te werken beleidsstukken voor onze lokale opgave zullen wij expliciet ingaan op de verhouding tussen de lokale- en de regionale opgaven.

Inhoud van mededeling

Wij hebben ondervonden dat het vraagstuk van de circulaire economie steeds meer maatschappelijke interesse krijgt. En zeker op het gebied van de energietransitie is er de laatste maanden sprake van een buitengewone grote dynamiek. Zeer binnenkort wordt bijvoorbeeld een nationaal Klimaatakkoord verwacht. Nu al is zeker dat gemeenten een belangrijke rol bij de uitvoering gaan krijgen. En dit zal worden vastgelegd in een klimaatwet. Een voorbeeld van een wettelijke verplichting is het opstellen van een gemeentelijk warmteplan.
Wij zien gelukkig ook dat de noodzaak tot energiebesparing en duurzame opwekking van energie bij steeds meer inwoners leeft. Er is in de gemeenten Duiven en Westervoort is zeer veel belangstelling voor participatie aan het lopende project 'Winst uit je woning'. Dat betreft een collectieve aanbesteding van aanleg zonnepanelen en uitvoeren van woningisolatie.
De meest ingrijpende opgaven op regionale/lokale schaal betreffen de routes naar het gasloos maken van de bebouwde omgeving en het verder (ruimtelijk) faciliteren van de kleinschalige en grootschalige opwekking van duurzame energie. Al dat soort zaken zullen ook beslag krijgen in de z.g. Regionale Energie (en Klimaat) Strategie , RE(K)S, waar gemeenten, provincie en maatschappelijke partners samen gaan optrekken opstellen. De regionale routekaart van februari 2018 is overigens een hele belangrijke opmaat van het

verdere proces van de RE(K)S, waarbij toegewerkt wordt om in 2019 een uitvoeringsagenda vast te stellen.
Dit alles vraagt om een goede borging van de rol en ambities van de gemeenten zelf. Op dit moment wordt gewerkt aan de afronding van notities die de raad, college en de ambtelijke organisatie houvast moeten geven
Wij kunnen nu alvast een eerste overzicht geven van ambities, opgaven rol en projecten en maatregelen, zowel op het gebied van energietransitie, circulariteit en klimaatadaptatie.

Ambitie en opgave Energietransitie

Als belangrijkste 'stip op de horizon' wordt het realiseren van een energieneutraliteit in 2050 gezien. Dat betekent dat op dat moment al het energieverbruik duurzaam moet zijn opgewekt. In de nog af te ronden notities wordt hier verder op ingegaan. Dat geldt ook voor de verhouding met de klimaatdoelstellingen die onder meer op reductie van de uitstoot van CO2-emissies gericht zijn.
De doelstelling van energieneutraliteit sluit naadloos aan bij de landelijke en provinciale doelstellingen en is ook volledig in lijn met de regionale routekaart .
Deze termijn is nog ver weg, vandaar dat ook tussendoelstellingen in 2023 en 2030 gewenst zijn.
Er zullen meerdere sporen tegelijkertijd nodig zijn om de energieneutraliteit te kunnen halen. Zonder volledig te zijn volgt hieronder een opsomming van gewenste projecten/activiteiten:

Projecten Energietransitie

- uitvoeren pilots gasloos maken op wijkniveau
- Warmteplan/ uitbreiding stadswarmte bestaande bouw
- Visie op Energielandschap Innofase (uitbreiden opwekking duurzame energie)
- Stimuleren duurzaam energieverbruik bedrijventerreinen i.s.m. Groene Allianties De Liemers
- Stimuleren woningisoloatie en utiliteitsbouw
- Gasloze nieuwbouwwoningen
- Voorbeeldfunctie gemeente (organisatie en vastgoed)

Projecten Circulariteit

Ook voor dit thema wordt gewerkt aan een palet met meerdere acties. Wij zien op dit moment daarvoor de volgende voorbeelden:

- Pilot circulair aanbesteden grond-, weg- en waterbouw
- Verdergaande maatregelen voor afname afvalproductie
- Gebiedsgerichte aanpak op bedrijventerreinen i.s.m. Groene Allianties

Klimaatadaptatie

Voor dit thema moet de opgave voor de gemeente nog in beeld worden gebracht. Dat ontstaat op het moment dat conclusies kunnen worden getrokken uit de stresstest. Hiervoor lopen reeds de voorbereidingen waarbij in Liemers verband gezamenlijk wordt opgetrokken met het Waterschap. Deze stresstest wordt eind 2018 uitgevoerd.

Verdere proces

Gelet op de grote impact van de opgaven voor onze inwoners, bedrijven en instellingen zoeken beide colleges nog naar geschikte vormen van participatie met de maatschappij. Hoe kunnen we gebruik maken van creatieve en nieuwe ideeën bij onze inwoners? De wijze en diepgang van communicatie kan per opgave verschillen. Ook vinden wij betrokkenheid

van de gemeenteraad bij het onderwerp zeer wenselijk. Daar moeten nog geschikte vormen en momenten voor worden afgesproken.
Het kunnen uitvoeren van de gemeentelijke taken heeft vanzelfsprekend ook gevolgen voor de organisatie. In de Voorjaarsnota is onder het speerpunt Circulaire Economie is een beeld gegeven van de gewenste inzet van personeel en middelen. Voor beide gemeenten worden de structurele kosten vanaf 2019 voorlopig meerjarig geraamd op € 225.000,--. Deze kosten bestaan uit advieskosten, kosten voor doorontwikkeling van beleid, maken van plannen en opstarten van diverse projecten op vele terreinen (bijv. verduurzamen interne bedrijfsprocessen en gebouwen, gasloos maken van wijken etc.). Het Duivense aandeel is dan €141.750 per jaar.
Aangezien alle 3 thema's ruimtelijke gevolgen met zich mee gaan brengen is een goede inbedding met de nog op te stellen Omgevingsvisies voor Duiven en Westervoort van groot belang. Beide trajecten (circulaire economie en omgevingsvisie) vragen om een hoge mate aan maatschappelijke betrokkenheid. Afstemming is dus zeer gewenst.
Wij zullen in het vierde kwartaal nadere voorstellen met rapporten hierover aan uw raad voorleggen. Zoals hiervoor al aangekondigd leggen wij daarbij ook de relaties met de landelijke en regionaal/provinciale ontwikkelingen zoals het klimaatakkoord, de regionale routekaart en de RE(K)S.

Duiven, 28 juni 2018

Burgemeester en wethouders van Duiven

Secretaris,	loco burgemeester,
ing. C.J. (Chris) Papjes	H.C.M. (Ineke) Knuiman

Bijlagen:

Registratienummer:	*Omschrijving:*

Van: Esther Jonkman <E.Jonkman@bergendal.nl>
Verzonden: vrijdag 1 juni 2018 11:10
Aan: 'griffie@arnhem.nl'; Griffie Beuningen; 'clugriffie@doesburg.nl'; Griffie Druten; griffie gem. Duiven; Griffie Heumen; 'raadsgriffie@lingewaard.nl'; 'd.berends@montferland.info'; Griffier Mook en Middelaar; Griffie Nijmegen; 'griffie@overbetuwe.nl'; 'griffie@renkum.nl'; 'griffie@rheden.nl'; 'k.schaap@rozendaal.nl'; Griffie WTV; Griffie Wijchen; Griffie Zevenaar
Onderwerp: concept zienswijze gemeenteraad Berg en Dal op begroting 2018-2019 BVO DRAN
Bijlagen: Concept raadsbesluit zienswijze begroting 1819 BVO.cleaned.pdf

Goedemorgen,

De gemeenteraad van Berg en Dal heeft gisteren in de carrouselvergadering de concept zienswijze op de begrotingen 2018 en 2019 BVO besproken. Hierin is afgesproken om de concept zienswijze alvast door te sturen naar de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten in de BVO.
In de raadsvergadering van 14 juni 2018 stelt de gemeenteraad de zienswijze vast. Op basis van deze zienswijze wordt de raad voorgesteld niet in te stemmen met de ontwerpbegrotingen 2018 en 2019 van de BVO.

Ik vraag u om deze concept zienswijze alvast onder de aandacht te brengen bij uw gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,

Esther Jonkman
Raadsadviseur / Plv. griffier

Doorkiesnummer 06 1099 5359

Aanwezig op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdagochtend

GEMEENTE Berg en Dal

Gemeente Berg en Dal | Dorpsplein 1, 6562 AH Groesbeek | telefoon 14024 |
www.bergendal.nl

GEMEENTE Berg en Dal

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Berg en Dal;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 8 mei 2018.

overwegende dat:

De ontwerpbegrotingen 2018 en 2019 zijn gebaseerd op de gewijzigde verdeelsleutel

b e s l u i t :

1. Niet in te stemmen met de ontwerpbegrotingen 2018 en 2019 van de Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer regio Arnhem en Nijmegen.
2. De Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer regio Arnhem en Nijmegen te verzoeken om op korte termijn maatregelen te nemen die moeten leiden tot aanzienlijke kostenbesparingen.
3. De Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer regio Arnhem en Nijmegen mee te delen dat de gemeente Berg en Dal overweegt om per 31 juli 2020 uit te treden uit de Bedrijfsvoeringsorganisatie.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Berg en Dal op 14 juni 2018.

De raadsgriffier, De voorzitter,

J.A.M. van Workum mr. M. Slinkman

CONCEPT

Aan de leden van de gemeenteraad van de gemeente Duiven
7 juni 2018

Betreft: Woningbouwprogramma 2018-2027

Geachte leden van de raad,

Op 12 juni 2018 vergadert uw raad over het woningbouwprogramma 2018-2027, met als doel het programma vast te stellen. Het woningbouwprogramma is bij de agenda gevoegd en voor zover wij kunnen beoordelen geheel ongewijzigd ten opzichte van de programma's die onderwerp zijn geweest van het ronde tafelgesprek op 29 mei 2018 en uw raadsvergadering van 24 april 2018.

In beide bovengenoemde bijeenkomsten hebben wij als omwonenden van de locatie Lombokstraat aangegeven dat er op generlei wijze burgerparticipatie heeft plaatsgevonden en er bij ons volstrekt geen draagvlak is voor het voorliggende plan voor de invulling van de locatie Lombokstraat, zoals dat in het woningbouwprogramma is opgenomen. Wij hebben dat middels brief, dagtekening 27 mei 2018, aan uw raad met redenen omkleed bevestigd. Het bevreemdt ons derhalve dat desondanks, zonder enige communicatie, het woningbouwprogramma onverkort aan uw raad wordt voorgelegd.

In het ronde tafelgesprek van 29 mei 2018 is ons door de commissievoorzitter duidelijk gemaakt dat in het woningbouwprogramma geen plannen voor invulling van de locaties worden opgenomen. De voorzitter heeft ons als bewoners zelfs verboden in het ronde tafelgesprek in te gaan op de voorliggende plannen van de projectontwikkelaar Kuin, omdat niet over plannen gesproken zou kunnen worden. Derhalve heeft er niet alleen geen burgerparticipatie plaatsgevonden, het is ons zelfs verboden ook maar enige inspraak te hebben als het gaat om plannen cq. planvorming betreffende de locatie Lombokstraat. Dit alles zou verteerbaar zijn, wanneer in het woningbouwprogramma inderdaad geen inhoudelijke plannen zijn opgenomen. Voor onze locatie Lombokstraat is echter het tegendeel het geval. Er wordt letterlijk gesproken van een planconcept, inclusief aantallen en wervende teksten. Door het woningbouwprogramma onverkort aan uw raad voor te leggen, ontstaat de tamelijk bizarre situatie dat er mogelijk een besluit wordt genomen waarbij burgerparticipatie aantoonbaar onmogelijk is gemaakt.

Het college van B&W heeft 5 juni 2018 aan uw raad een addendum op het woningbouwprogramma gestuurd. Daarover merken wij het volgende op. Onderwerp 2 van het addendum is feitelijk onjuist. Er staat dat de in het woningbouwprogramma genoemde aantallen gebaseerd zijn op een reële orde van grootte. De aantallen genoemd voor de Lombokstraat zijn echter niet gebaseerd op een haalbaarheidsstudie, maar zijn daarentegen de hoeveelheid die de projectontwikkelaar nodig heeft om winst te maken. Het kan toch niet zo zijn dat in een beleidsdocument niet onderbouwde aantallen staan omwille van een projectontwikkelaar? Deze aantallen moeten derhalve worden verwijderd of teruggebracht worden naar een reëel en onderbouwd aantal. Onderwerp 3 in het addendum is enigszins ingewikkeld geformuleerd, maar er staat dat mogelijke planconcepten geen onderdeel uitmaken van de besluitvorming. Wij zijn content met dit schrijven en het lijkt ons een overtuigend argument de tekst met betrekking tot het planconcept Lombokstraat uit het woningbouwprogramma te verwijderen.

Wij verzoeken uw raad het volgende:

1. het planconcept Lombokstraat uit het woningbouwprogramma 2018-2027 te verwijderen, in lijn met onderwerp 3 van het addendum van het college van B&W d.d. 5 juni 2018;
2. de in het voorliggende woningbouwprogramma 2018-2027 opgenomen en niet-onderbouwde aantallen, die bij de locatie Lombokstraat zijn genoemd, te verwijderen of te vervangen door reële en wel onderbouwde aantallen;
3. de locatie Lombokstraat uit de eerste fase van het woningbouwprogramma te verwijderen en met ons in gesprek te gaan op welke wijze invulling gegeven kan worden aan deze locatie. Dit is in lijn met het aanbod in fase 4 en 5 van het Centrumplan, alsmede het aanbod uit met name Loo en Groessen, waardoor elders voldoende woningen kunnen worden gebouwd voor de gewenste doelgroepen. Daarbij is tevens in de Structuurvisie 2015 vastgelegd dat Ploen-Noord als zoeklocatie voor woningbouw geldt en dat de Lombokstraat niet als bouwlocatie aangewezen zou kunnen worden. Derhalve ontbreekt de noodzaak om de Lombokstraat aan te wijzen als potentiele bouwlocatie. Voor de goede orde wijzen wij u er op dat er ook inhoudelijke en juridische argumenten zijn om de locatie Lombokstraat voor nu af te voeren. U vindt deze in onze brief aan uw raad van 27 mei 2018.
4. ons als omwonenden van de Lombokstraat in de gelegenheid te stellen om te komen met plannen voor een inrichting van deze locatie waar wij allen blij van worden en dus op draagvlak kan rekenen.

In ieder geval kunnen wij het ons niet voorstellen dat uw raad, die duidelijk aangeeft dat er geen plannen zijn en er derhalve ook niet over gesproken mag worden, ondertussen wel een plan (ook al wordt dat nog planconcept genoemd) zou vaststellen.

Met vriendelijke groet,
namens het comité van vertegenwoordigers van de bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager,

Arend Zwaga, Bob Rietbergen, Joost Wieseman, Bert van Veen, Marian Altena, Michal Pyrek

Bijlage: handtekeningen buurtbewoners (44 stuks).

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	C. A. ALTENA en M. A. F. T. ALTENA-
Adres:	DE KRUISBOOG 18 STORTELDER
Handtekening(en):	

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	J.KM ANNTVELD-VONK
Adres:	LOMBOKSTR. 36 6921 ZX DUIVEN.
Handtekening(en):	J.K.M. Aantveld Vonk

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	Michal Pyrek
Adres:	De Kruisboog 16 6921 VL Duiven
Handtekening(en):	

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	Van Veen
Adres:	Lombokstraat 20
Handtekening(en):	

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	Y Graaf
Adres:	Y Lombokstr 2.
Handtekening(en): Y Graaf	

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

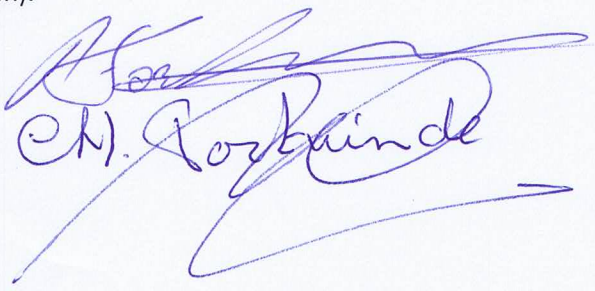
Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	D.H. Torduin-C.H. Torduin de Wolff
Adres:	Lombokstr 4
Handtekening(en):	

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	Arend Zwaga + Joyce Kuiken
Adres:	De Kruisboog 20
Handtekening(en):	

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	John en Marleen Beenen
Adres:	Lombokstraat 10
Handtekening(en):	

(marleen) (John)

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	Hannie Harmsen
Adres:	Lombokstraat 8 6921 zx Duiven
Handtekening(en):	H Harms

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	Laurens de kinkelder
Adres:	Lombokstraat 12 6921 ZX Duiven
Handtekening(en):	

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	JANSEN
Adres:	Lombokstraat 38 7 aiver-
Handtekening(en):	

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	Suzan Wieseman en Joost Wieseman
Adres:	Lombokstraat 6
Handtekening(en):	

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	G.J.W. BONGERS
Adres:	DE VAANDELDRAGER 15
Handtekening(en):	

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

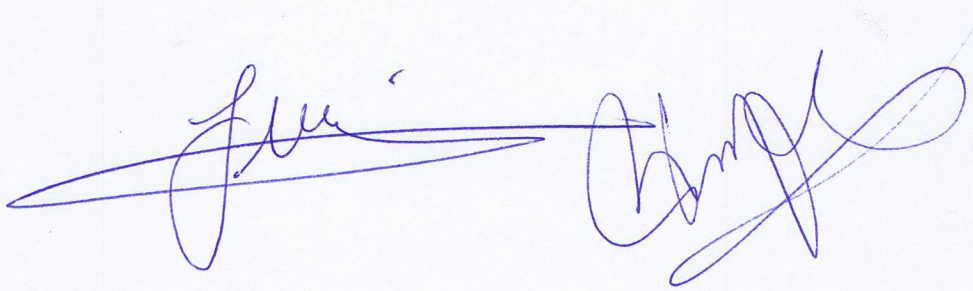
Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	R.W. Megens en J. Megens Hendriks.
Adres:	Lombokstr. 22
Handtekening(en):	

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	Alexander Jansen en Linda Saat
Adres:	Lombokstraat 30
Handtekening(en):	Saat

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	M M Mitkulsing
Adres:	De Kruisboog 22 - Ogz ; le Dawen
Handtekening(en):	

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

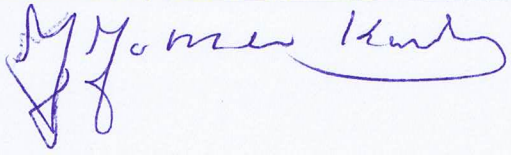
Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	v. Maanen.
Adres:	Lombokstr 40
Handtekening(en):	

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

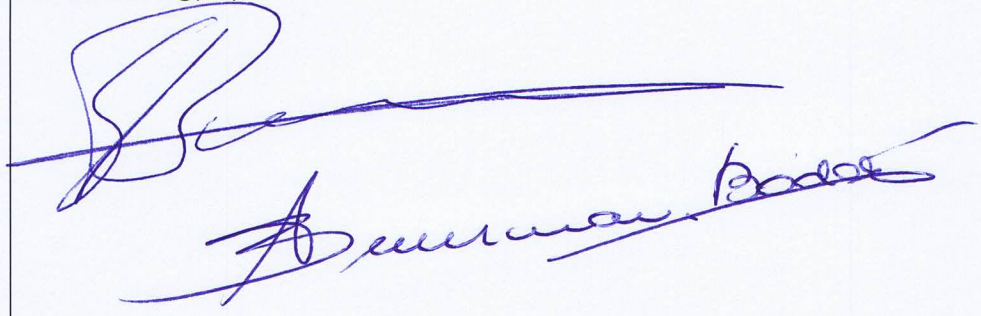
Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	S.H.J. Buurman
Adres:	De Kruisboog 24
Handtekening(en):	

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	Rob + Sonja Noppen
Adres:	De Tamboer 2
Handtekening(en):	

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	B. SPAAN
Adres:	DE TAMBOER 4
Handtekening(en):	B Spaan

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	Bob en Nancy Rietbergen
Adres:	Rijksweg 79
Handtekening(en):	

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	H.E. Burgers
Adres:	Rijksweg 77A. 6921AD Duiven
Handtekening(en):	

M.B. Burgers-Heerkens

H.E. Burgers

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	Jan en Dinie Wiekman
Adres:	Lombok straat 14 6921 ZX Duiven
Handtekening(en):	

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	VAN den Dam.
Adres:	de Tamboer 4
Handtekening(en):	

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	A.R. Emmelkamp S.J. van der Heyden
Adres:	De Vaandeldrager 24
Handtekening(en):	

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	W.J. Hagen W.J. Hagen - Buunk
Adres:	Rijksweg 79
Handtekening(en):	Wim Hagen

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

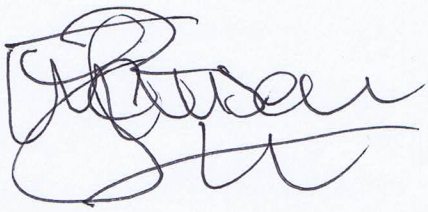
Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	M. Jansen
Adres:	De Vaandeldrager 22
Handtekening(en):	

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	W.H.M. Hekkelman - Mulder.
Adres:	De Kruisboog 26.
Handtekening(en):	

Beste buurtbewoner,

Omwonenden zijn tegen woningbouwplannen Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg

Zoals bij de meeste omwonenden inmiddels bekend is, hebben twee particuliere partijen en een projectontwikkelaar woningbouwplannen voor het grasland dat omsloten wordt door de Lombokstraat, Kruisboog, Tamboer en Rijksweg. Op 24 april j.l. zijn bijna alle omwonenden en belanghebbenden naar het gemeentehuis gegaan om tijdens de politieke avond hun stem te laten horen tegen de woningbouwplannen.

Wat zijn de vervolgstappen?

Om verder verzet tegen de plannen te bieden hebben een aantal omwonenden zich verenigd. Bent u ook tegen de woningbouwplannen? Dan kunt u ons namens u laten spreken door onderaan dit formulier te tekenen. Met de verzamelde handtekeningen tonen wij (o.a. richting de gemeente) aan namens hoeveel omwonenden en belanghebbenden wij spreken.

Met vriendelijke groet,

Namens het comité van vertegenwoordigers van de betrokken bewoners van de Lombokstraat, De Kruisboog, De Tamboer, Rijksweg, De Vaandeldrager in willekeurige volgorde,

Arend Zwaga
Bob Rietbergen
Joost Wieseman
Bert van Veen
Marian Altena
Michal Pyrek

Met mijn handtekening geef ik tot nadere opzegging, toestemming dat de hierboven genoemde personen namens mij spreken over de woningbouwplannen.

Naam(en):	Ilse van de Vooren
Adres:	De Kruisboog 12 6921 TZ.
Handtekening(en):	

Gert Urff
[inwoner gemeente Duiven,
contactgegevens bekend bij de griffier]

7 juni 2018

Open brief

Aan de gemeenteraad van Duiven

afschrift aan:
- accountantskantoor Stolwijk Kelderman;
- het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland;
- de rekenkamer van de gemeente Duiven;
- redactie De Gelderlander;
- redactie Binnenlands Bestuur

Geachte dames en heren,

Voor de vergadering van uw raad van 12 juni as. is onder nummer C.17 (als hamerstuk!-) de jaarrekening 2017 van de gemeente Duiven geagendeerd. Uit kanttekening 1.1.1 van het raadsvoorstel blijkt dat de controle door de extern accountant nog niet is afgerond. Ook op het moment waarop deze brief wordt geschreven (minder dan één week voor de vergadering) zijn de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen nog niet gepubliceerd.

Behandelprocedure jaarrekening
Deze gang van zaken voldoet niet aan de eisen die de wetgever heeft gesteld om een zorgvuldige beoordeling van het gevoerde (financiële) beleid en de verantwoording daarover te waarborgen.

In artikel 197, derde lid van de Gemeentewet is het volgende voorgeschreven:

> *"De raad legt de in het eerste en tweede lid, alsmede de in artikel 213, derde en vierde lid, bedoelde stukken, wanneer de bespreking daarvan geagendeerd is op de in artikel 19, tweede lid, bedoelde wijze, voor een ieder ter inzage en stelt ze algemeen verkrijgbaar. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaarstelling wordt openbaar kennis gegeven. De raad beraadslaagt over de jaarrekening en het jaarverslag niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving."*

Tot de stukken die tenminste twee weken van te voren ter inzage moeten worden gelegd behoren de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen van de accountant. Dit zijn stukken die cruciaal zijn en waarvan uw raad grondig kennis behoort te nemen vòòrdat een besluit kan worden genomen over de jaarrekening.

Volgens het bij de stukken gevoegde behandeladvies kunnen raadsleden en fractieassistenten op 7 juni as. met de accountant in gesprek gaan over zijn/haar verklaring.

Het lijkt mij dat dit gesprek niet goed voorbereid zal kunnen worden gevoerd, nu nog altijd geen accountantsverslag en verslag van bevindingen beschikbaar zijn. Immers, dergelijke documenten hebben een technisch karakter en vragen de nodige studie.

Geconcludeerd kan worden dat op het moment waarop een besluit zou worden genomen (12 juni as.) er onmogelijk sprake kan zijn geweest van een voorbereiding die zorgvuldig is en voldoende diepgang heeft. Niet minder belangrijk is dat belangstellende inwoners voldoende de gelegenheid hebben gehad van àlle stukken kennis te nemen. Daarvan kan alleen sprake zijn indien de wettelijke behandelprocedure en de in de wet gestelde termijn van tenminste twee weken in acht wordt genomen.. Daarom kan de jaarrekening niet op 12 juni as worden vastgesteld, laat staan als een hamerstuk, dus zonder bespreking in een openbare vergadering van de raad.

Als inwoner van de gemeente Duiven die door uw raad wordt vertegenwoordigd doe ik een dringend beroep op uw raad om de behandelprocedure die in artikel 197 van de Gemeentewet is voorgeschreven geheel in acht te nemen. Dit klemt temeer nu vast staat dat de jaarrekening ernstige onjuistheden bevat. Hierna leest u welke dat zijn.

De jaarrekening bevat ernstige onjuistheden
In artikel 2, eerste lid van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden is bepaald dat de accountant bij zijn oordeel een tolerantie moet aanhouden van 1% van de omvangsbasis van de jaarrekening (de totale lasten) van de gemeente. Indien de in totaal geconstateerde fouten groter zijn behoort een afkeurende verklaring te volgen.

Volgens de jaarrekening die het college aan uw raad heeft voorgelegd bedroegen de lasten in totaal €59.453.000. De accountant dient de jaarrekening af te keuren indien de fouten (cumulatief) 1% van dit bedrag overschrijden. Reeds op dit moment, vòòrdat de accountant zijn verslag heeft uitgebracht moet de conclusie worden getrokken dat de fouten 1% van de omvangsbasis te boven gaan. Winsten die jarenlang zijn gemaakt op een retributie (de afvalstoffenheffing) en die aan de bijdrageplichtigen hadden moeten worden teruggegeven zijn ten onrechte niet bij de tariefstelling in latere jaren betrokken en in strijd met de toepasselijke voorschriften aan de algemene reserve toegevoegd. Dit betreft een bedrag van €1.952.627.

heffingsjaar	kosten	opbrengst heffing	saldo winst	dekkingspercentage	winst cumulatief
2005	2.488.344	2.488.344	0	100,0	
2006	2.436.977	2.449.254	12.277	100,5	12.277
2007	2.498.536	2.526.957	28.422	101,1	40.699
2008	2.489.800	2.556.767	66.967	102,7	107.666
2009	2.549.725	2.634.163	84.438	103,3	192.104
2010	2.561.603	2.722.583	160.980	106,3	353.084
2011	2.518.463	2.879.901	361.438	114,4	714.522
2012	2.512.139	2.998.832	486.693	119,4	1.201.215
2013	2.552.060	2.975.932	423.872	116,6	1.625.087
2014	2.674.827	3.002.367	327.540	112,2	1.952.627

De Algemene reserve kreeg daardoor een aanmerkelijk te hoge stand. De cumulatieve winst die niet aan de algemene reserve had mogen worden toegevoegd bedroeg ultimo 2014 €1.952.627. Dit bedrag bevindt zich ook heden ten dage in de algemene reserve. De afwijking is materieel, daarom zal de accountant niet kunnen verklaren dat de balans een getrouw beeld geeft van de hoogte en de samenstelling van het vermogen van de gemeente.

Evenmin kan de accountant verklaren dat de inkomsten en de uitgaven rechtmatig tot stand zijn gekomen; hij zal dus geen rechtmatigheidsverklaring mogen afgeven.

De afvalstoffenheffing als winstmachine van de gemeente Duiven
Hierbij stuur ik u twee uitspraken die het sluitstuk vormen van een taaie en jarenlange (2008-2017) juridische strijd tussen ondergetekende en de gemeente Duiven over de rechtmatigheid van de afvalstoffenheffing. Centraal in deze strijd stonden de volgende vragen:

- heeft de gemeente Duiven gehandeld in strijd met het wettelijke verbod op het maken van winst op een bestemmingsheffing, i.c. de afvalstoffenheffing ?
- was er sprake van een redelijke tariefstelling ?
- mocht de gerealiseerde winst aan de algemene reserve worden toegevoegd, zoals jarenlang het geval was ?
- of moest een winst aan de burgers (die teveel hadden betaald) worden teruggegeven ?

Deze vragen zijn door de rechtbank Gelderland (uitspraak van 12 juli 2016, ECLI:NL:RBGEL:2016:3641[1]) en het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (uitspraak van 24 oktober 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:9165[2]) beantwoord.

De rechtbank kwam tot de conclusie dat gemaakte winsten slechts aan de bijdrageplichtigen mochten worden teruggegeven of aan een voorziening (met een zeer specifiek doel) mochten worden toegevoegd (waarna zij alleen mogen worden aangewend voor het beheer van huishoudelijke afvalstoffen). In zoverre kreeg ik op dit punt het gelijk aan mijn kant. De rechtbank wees mijn beroepsgrond die erop neer kwam dat de tarieven jarenlang te hoog werden vastgesteld echter af.

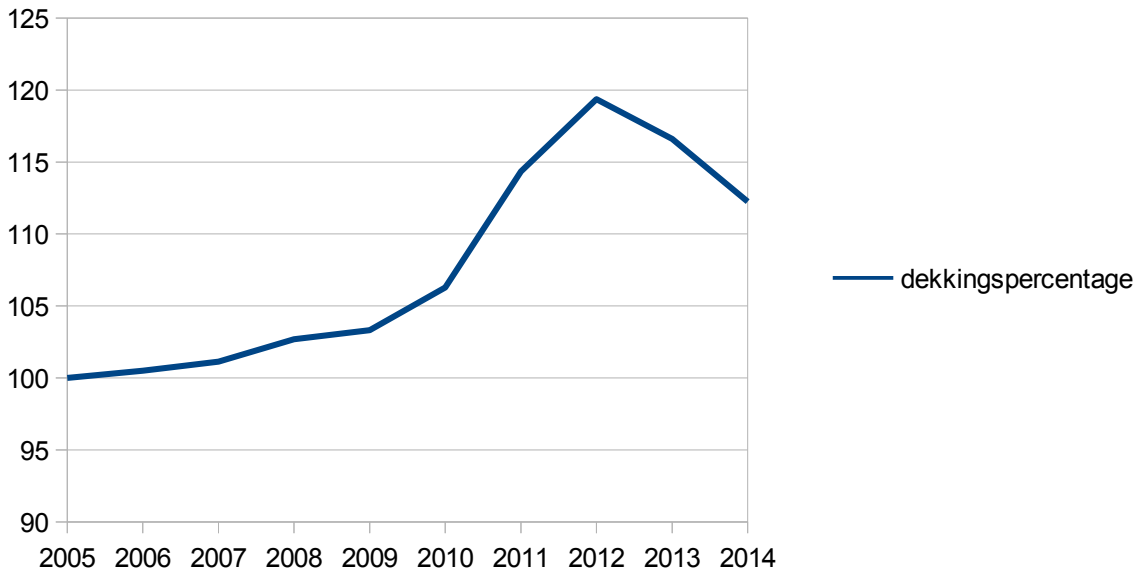
Zowel de heffingsambtenaar als ondergetekende zijn in hoger beroep gegaan. Het beroep van de heffingsambtenaar van de gemeente is door het gerechtshof ongegrond verklaard. In hoger beroep kreeg ik over de tariefstelling alsnog het gelijk aan mijn kant. Het gerechtshof overwoog namelijk:

> *"Nu gedurende een lange reeks van jaren de gerealiseerde opbrengsten de gerealiseerde "kosten ter zake" hebben overtroffen, in een aantal jaren zelfs met ruim 12 tot ruim 19 percent, het surplus steeds in de algemene middelen is gestort, geen egalisatiereserve of daarmee vergelijkbaar schommelfonds is gevormd, en de tarieven niet in verband met de voortdurende overdekking naar beneden zijn bijgesteld, is het zonder nadere verklaring - die de heffingsambtenaar evenwel niet heeft kunnen verstrekken - niet aanvaardbaar dat de gemeente bij de begroting voor het onderhavige jaar kennelijk geen rekening heeft gehouden met die voortdurende overdekking. Op grond hiervan moet worden geoordeeld dat de gemeente de in de begroting opgenomen bedragen aan baten en lasten in redelijkheid niet op die bedragen heeft kunnen ramen, en dat die bedragen in het kader van de toetsing aan de wettelijke opbrengstlimiet niet kunnen worden aanvaard"*[3]

Tegen de uitspraak is door geen van de partijen een cassatieberoep ingesteld bij de Hoge

1 vindplaats: https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBGEL:2016:3641
2 vindplaats: https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:GHARL:2017:9165
3 https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:GHARL:2017:9165, rechtsoverweging 4.8

Raad. Ik had daarbij geen procesbelang meer en de heffingsambtenaar zal hebben ingezien dat een cassatieberoep weinig kansrijk was. Zo eindigde een jarenlange strijd met de definitieve conclusie dat de gemeente Duiven, in strijd met het bepaalde in de artikelen 15.33 van de Wet Milieubeheer en artikel 229b van de Gemeentewet winsten gemaakt op een bestemmingsheffing. Deze winsten waren niet gering zoals het volgende diagram illustreert.

Hoog spel gespeeld ?
Uit de tabel blijkt dat de gemeente Duiven in 2005 en 2006 nog een uitkomst had die dichtbij de ramingen lag. Daarna stegen de winsten en nadat in 2009 en 2010 de gemeente Duiven procedures had gewonnen namen de winsten een hoge vlucht met als hoogtepunt een winst van bijna 20% over 2012. Mijn beroepen zijn tot 2016 ongegrond verklaard omdat degene die de hoogte van een retributie zoals de afvalstoffenheffing aanvecht bewijs moet leveren dat de tariefstelling te hoog is in verhouding tot de geraamde kosten. In de Gemeentewet is in dit opzicht aan de begroting bewijskracht toegekend. Omdat alleen de gemeente over de gegevens beschikt om de kostendekkendheid te kunnen beoordelen is bewijs dus moeilijk te leveren. Kennelijk gesterkt door de gunstige uitkomst van de eerste procedures zijn de kosten die aan de tariefberekening ten grondslag liggen blijkbaar "naar boven afgerond" zodat aan het einde van het jaar een mooie winst zou overblijven. Bovenstaande grafiek laat m.i. de trend goed zien. Deze grafiek had ik ook opgenomen in de processtukken die ik had ingebracht in de procedure voor het Gerechtshof. Het resultaat is de overweging van het hof die hiervoor als citaat is opgenomen.

Consequenties voor de jaarrekening en de politieke verantwoording
In de jaarrekening en de daarbij behorende toelichting hoort het college van burgemeester en wethouders zich te verantwoorden voor het gevoerde (financiële) beleid en bestuur. Het is de taak van uw raad om, mede aan de hand van het door de extern deskundige ingestelde onderzoek naar de deugdelijkheid van de jaarstukken een oordeel te geven over de verantwoording. Daarvoor is uiteraard op de eerste plaats noodzakelijk dat het college uw raad volledig en juist informeert. Het onderzoek van de extern accountant moet er uiteraard ook helemaal op gericht zijn dat uw raad volledig en juist wordt geïnformeerd. Dit is temeer van belang omdat uw raad bij de vaststelling van de jaarrekening het college ontlast van de verantwoordelijkheid voor het financieel beheer, waarvan de jaarrekening een weergave vormt. Hierbij zijn overigens in rechte gebleken onregelmatigheden uitgezonderd. Gezien de uitspraak van het Gerechtshof kan worden gesteld dat

de jaarrekening, zoals deze aan u is gepresenteerd onregelmatigheden bevat.

In de jaarrekening, zoals deze aan u in ontwerp is voorgelegd worden de uitspraken van de rechtbank en het gerechtshof volledig genegeerd. Het lijkt er niet op dat de kwestie niet belangrijk of relevant genoeg is. De zaken die ik heb aangespannen zijn niet de enige die de heffingsambtenaar heeft verloren. Bij uitspraak van 6 november 2017[4] heeft de rechtbank Gelderland het beroep van een inwoonster van Duiven gegrond verklaard. Daaraan wordt in de jaarrekening (paragraaf lokale lasten, pagina's 57 en 58 redelijk veel aandacht besteed. Het bedrag waarvoor heffingsplichtigen in 2016 zijn benadeeld is €8.624,- en in 2017 is er compensatie verleend. Volgens de jaarrekening 2017 is het bedrag van €8.624 aan de heffingsplichtigen terugbetaald.

De prangende vraag is nu natuurlijk waarom een uitspraak in hoger beroep van het Gerechtshof die twee weken daarvoor is gedaan en waarbij -onherroepelijk- een benadelingsbedrag voor de heffingsplichtigen van €1.952.627 is vastgesteld geheel wordt genegeerd. De uitspraak gaat niet over een onbeduidende rekenfout maar over een beleid waarbij jarenlang teveel is gevraagd van de heffingsplichtigen, mogelijk -jarenlang- op basis van een verkeerde voorstelling van zaken over de kosten in de gemeentebegroting. Het gaat om een fundamentele kwestie en het benadelingsbedrag is vele keren hoger dan de kweste over €8.624 die wel in de jaarrekening wordt verantwoord. Het is een vraagstuk waaraan bij de behandeling van de jaarrekening in uw raad niet voorbij mag worden gegaan.

Het lijkt mij verder nauwelijks voorstelbaar dat het college van burgemeester en wethouders en in het bijzonder de wethouder financiën niet op de hoogte waren van de uitspraak van het Gerechtshof van 24 oktober 2017. Gezien de strekking van de uitspraak had het op hùn weg gelegen uw raad en de extern accountant terstond te volledig te informeren en met reparatoire maatregelen te komen. Dat betekent dat zij zich behalve over de oorzaken en gevolgen van de uitspraak tevens te verantwoorden hebben over de informatievoorziening aan uw raad (volledigheid, tijdigheid en juistheid). Het college van burgemeester en wethouders en in het bijzonder de wethouder financiën hebben uw raad informatie onthouden die essentieel is voor het goed kunnen vervullen van uw controlerende functie. Of zij daarmee nog het vertrouwen van uw raad verdienen hangt af van de verklaring die zij zullen moeten geven en dit betreft een politieke kwestie waarop niet kan worden vooruitgelopen voordat een debat in uw raad plaatsvindt.

Daarmee is de slotsom van deze open brief dezelfde als de inleiding ervan, namelijk dat de jaarrekening géén hamerstuk kan zijn.

Ik ben graag bereid om vragen die u over deze brief heeft te beantwoorden of om nadere informatie te geven over gevoerde procedures. Vanwege het openbare karakter bevat mijn brief niet mijn contactgegevens. Deze heb ik verstrekt aan de griffier.

Met vriendelijke groet

4 https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBGEL:2017:5607

Burgerschapsvorming Advies met effect
Ans Borninkhof

GROEP 8 AAN DE MACHT

Ook in uw gemeente?

Beste raadsleden en collegeleden,

Sinds 13 jaar ben ik werkzaam als beleidsmedewerker Onderwijs in de gemeente Brummen. De laatste 4 jaar heb ik op verzoek van de raad voor jongeren uit groep 8 een “Burgerschapsdag” georganiseerd. Hoe eerder jongeren de meerwaarde van participeren ontdekken en inzien, des te makkelijker zij op latere leeftijd te betrekken zijn in de samenleving.

Samen met scholen, raadsleden en collegeleden is een succesvol programma ontstaan, waar kinderen erg enthousiast over zijn. In een ochtend maken ze op een speelse manier kennis met hoe lokale democratie werkt, wat het belang van participeren is, wat een gemeenteraad doet en hoe je als inwoners invloed kunt uitoefenen op de keuzes van je gemeente.

De voorbereidingen van deze dag op scholen en de dag zelf passen goed binnen de wettelijk verplichte "burgerschapsvorminglessen” die van het onderwijs verwacht worden. Door het enthousiasme van alle betrokkenen in de gemeente Brummen (zowel vanuit de scholen als vanuit de gemeente) is bij mij in 2016 het idee ontstaan dat het leuk zou zijn als ik een dergelijke dag (meer dan alleen een kindergemeenteraad) in meerdere gemeenten mag gaan organiseren. Vandaar dat ik u deze folder stuur.

In deze folder leg ik u uit hoe een basisopzet van de dag er uit zou kunnen zien. Maar ik sta natuurlijk open voor maatwerk.

Bent u enthousiast geworden? Bel of mail mij en we gaan aan de slag met een opzet voor uw gemeente.

Met vriendelijke groet,

Burgerschapsvorming Advies,

Ans Borninkhof

De Burgerschapsdag in de gemeente Brummen

“Ook dit jaar zal de gemeente Brummen de burgerschapsdag voor scholieren organiseren. De voorgaande drie edities zijn zeer succesvol geweest. Juist vanuit de wens om als gemeente in verbinding te staan met haar inwoners is ervoor gekozen om kinderen op een zo vroeg mogelijke leeftijd kennis te laten maken met de gemeente. In een dagdeel krijgen de kinderen een integraal beeld van alle gemeentelijke taken en de politiek bestuurlijke besluitvormingsprocessen. Het valt me op dat het enthousiasme van de kinderen, maar ook van de leerkrachten en de begeleidende ouders groot is. Collega´s, raadsleden, leden van het college, allen helpen ze om de burgerschapsdag tot een succes te maken. En dat onder de bezielende leiding van Ans Borninkhof. Ik kan een ieder aanraden een burgerschapsdag te organiseren!”

Marcel Klos, gemeentesecretaris

Burgerschapsvorming Advies
Zutphensestraat 50a
6971 EP BRUMMEN

Mobiel: 06-28818625
burgerschapsvormingadvies@gmail.com
www.groep8aandemacht.nl

VOORBEREIDINGEN OP DE SCHOLEN

Verkiezingen

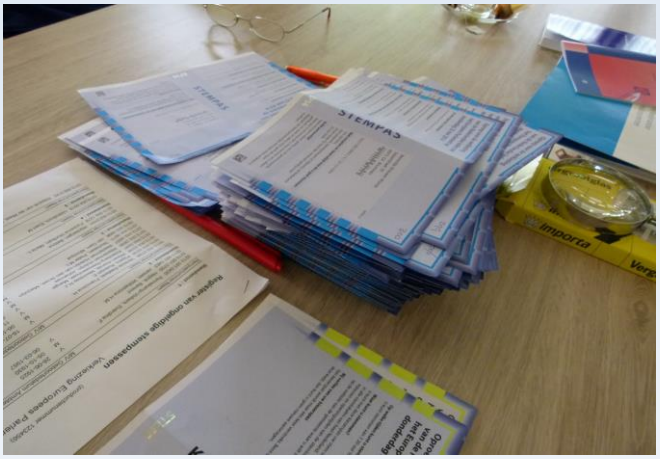
Verkiezingen

Een onderdeel van de dag is een kinderraad. Een raad kan natuurlijk niet zonder raadsleden. Voorafgaand aan de dag ontvangen de leerkrachten van groep 8 een presentatie waar op een leuke manier met foto's en tekst wordt uitgelegd waarom er verkiezingen zijn en hoe verkiezingen in zijn werk gaan. Na het kijken van deze presentatie houdt groep 8 zelf verkiezingen in de klas om een aantal raadsleden te kiezen die tijdens de dag zelf, samen met de gekozen leerlingen van de andere deelnemende scholen, aan de raadstafel plaatsnemen.

Leerkrachten krijgen ook de beschikking over een presentatie "democratie en politiek" en "wat gebeurt er na de verkiezingen?" In deze presentaties krijgt ook uw plaatselijke situatie een plek.

Raadsvoorstellen voor de Kinderraad

Ook een kinderraad kan natuurlijk niet zonder raadsvoorstellen. Daarom is één van de voorbereidingen ook het bedenken van een raadsvoorstel en natuurlijk het bedenken van de argumenten die de kinderraadsleden tijdens het debat op uw burgerschapsdag Groep 8 aan de macht gaan houden. Krijg alle raadsleden maar eens zo ver dat ze op jouw voorstel stemmen. Dat vergt nog heel wat argumentatie. Maar onder leiding van uw eigen burgermeester en met behulp van één van uw raadsleden is het zeker dat er 's avonds aan tafel over uw gemeente gesproken wordt. Zeker omdat de groep die gewonnen heeft het voorstel ook nog eens daadwerkelijk mag gaan uitvoeren. U bepaalt zelf over welk thema de raadsvoorstellen moeten gaan. Bijvoorbeeld leefbaarheid of duurzaamheid.

In (naam van uw eigen gemeente) worden er ongeveer ……. stempassen per post aan iedereen verstuurd.

Jammer genoeg gaat niet iedereen stemmen. In de laatste jaren gaat in (naam van uw eigen gemeente) ongeveer 56% van de mensen stemmen.

Burgerschapsdag in de gemeente Bronckhorst

In januari 2 ochtenden met 14 scholen uit Bronckhorst 'Groep 8 aan de macht' gedaan.

Wat een leuk concept om kinderen met politiek, debat en afwegingen in aanmerking te laten komen.

Het gemeentehuis barstte uit zijn voegen van enthousiasme. Een leerzaam en dynamisch project.Ook veel enthousiaste kindergezichten en bedankjes van leraren ontvangen.

Dank Ans voor de organisatie.

Burgemeester gemeente Bronckhorst

Wat vond Sybrand (leerling groep 8) van de Burgerschapsdag?

"Ik vond het een leuke dag. Ik zat zelf in de kinderraad en heb geleerd hoe ik mijn plan moest verdedigen en promoten. Ik had dit thuis en op school al goed voorbereid."

KEUZE MENU/MAATWERK

Niet alleen een kinderraad, maar ook andere leuke workshops

Richt een politieke partij op

Naast de kinderraad wonen de kinderen nog een aantal workshops bij. Tijdens deze workshop vertellen twee van uw raadsleden in het kort wat een gemeenteraad doet. Vervolgens is het leuk om te zien hoe jongeren in groepjes discussiëren welke stellingen over vrijheid, solidariteit en gelijkwaardigheid zij belangrijk vinden.

Natuurlijk wordt de ruimte waar de workshop gegeven wordt, opgesierd met foto's van al uw raadsleden en logo's van de diverse partijen in uw gemeente.

Actieve Quiz: Wie beslist waarover?

Een leerzame interactieve quiz. Goed voor de kennis en tegelijkertijd even de benen strekken. Het zou leuk zijn als deze workshop bijvoorbeeld door de wethouder Onderwijs wordt gegeven samen met een raadslid.

Rondleiding door het gemeentehuis

Een kijkje in de kamer van de burgermeester. Welk kind vindt dat nou niet leuk? De kamers van de wethouders doen het natuurlijk ook goed. Er is vast iemand die bij u werkt en veel verstand heeft van het gebouw. Iemand die iets kan vertellen over bijvoorbeeld de duurzaamheid van het gebouw. Of een ander bijzonder detail.

Wat vonden leerkrachten

Ik wil je laten weten dat mijn leerlingen en ik genoten hebben van de burgerschapsdag. Wat een geweldige manier om invulling te geven aan "democratisch burgerschap". Van de leerlingen heb ik alleen maar positieve geluiden gehoord en zelf ben ik ook erg enthousiast. Vooral de kinderraad vond ik erg waardevol. Echt een bevestiging dat democratische besluitvorming werkt en ik denk dat het voor kinderen ook echt goed "blijft hangen" op deze manier.

Het is een geweldige ervaring voor kinderen om op deze manier te leren over het abstracte werk dat de gemeente doet en zelf hun ideeën te presenteren en verdedigen.

Het is een fantastisch initiatief dat tal van aanknopingspunten biedt voor vakdoorbrekend/projectmatig onderwijs

Wat vond Novalee (leerling groep 8) van de Burgerschapsdag?

"Met kinderen van verschillende scholen moesten we zelf een politieke partij oprichten met goede plannen. Ik vond dat leuk om te doen en ons groepje kwam er goed uit. Het was leuk om het gemeentehuis van binnen te zien en meer te leren over de politiek."

HOE GAAT HET PRECIES IN ZIJN WERK?

Geïnteresseerd?

Wat doe ik en wat kost het?

U huurt mij in voor het organiseren van uw “burgerschapsdag Groep 8 aan de macht”. Ik bespreek de gewenste opzet van de kinderraad en de workshops met raadsleden, collegeleden en eventueel ambtenaren die het leuk vinden om een bijdrage te leveren aan één van de workshops.

Ik zorg voor de inhoud van de workshops, uitnodiging en het enthousiast maken van de scholen. Ook dat zij vooraf instructies krijgen over de benodigde voorbereidingen. Afhankelijk van het aantal scholen en kinderen dat aanwezig zal zijn, zorg ik voor een geschikte planning van de workshops. Omdat de dag op het gemeentehuis plaatsvindt, wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van beschikbare ruimtes en materialen (eventueel catering).

Kortom ik zal net als één van uw eigen ambtenaren praktisch te werk gaan en afhankelijk van de hoeveelheid maatwerk dat u vraagt de organisatie op mij nemen. Dit betekent dat u voor een vast bedrag van € 3.900 (exclusief BTW) op een leuke manier groep 8 (ongeveer voor 8 scholen, dit is afhankelijk van uw ruimten en aantal workshopleiders) even aan de macht heeft kunnen laten en u voor scholen heeft bijgedragen aan een stukje les in burgerschapsvorming. Mocht u meer scholen hebben in uw gemeente, waardoor 1 dag niet genoeg is om alle scholen mee te laten doen, dan kost de tweede bijeenkomst € 2.500 (exclusief BTW).

Overige kosten en materialen

Overige kosten die voor uw rekening komen zijn eventueel gewenste catering, het beschikbaar stellen van een bedrag voor de uitvoering van de één of twee gekozen raadsvoorstellen. € 250 per gewonnen voorstel is al leuk. Eventueel benodigde kopieerkosten van door mij aangeleverde vragenlijsten en stellingen te gebruiken bij de workshops.

Contact

Indien u vragen heeft dan licht ik e.e.a. graag toe. Hiervoor kunt u gebruik maken van onderstaande contactgegevens.

Manon Vriezekolk (Schoolleider Expeditie 24/7 te Brummen)

“Al een aantal jaren nemen de kinderen van onze school deel aan de Burgerschapsdag op het gemeentehuis in Brummen. We bereiden de kinderen op de dag voor in onze school door te oefenen met debatteren en een stukje staatsinrichting aan te bieden, zodat ze met een stukje voorkennis de dag in gaan op het gemeentehuis en daar hun rugzak verder vullen. De dag op het gemeentehuis wordt afwisselend ingevuld en op een speelse manier maken de kinderen kennis met politiek en met de verschillende bestuurliike niveaus.”

Maatwerk

Naast het feit dat de workshops en de vragen natuurlijk aangepast worden aan de situatie in uw gemeente is het ook mogelijk andere thema’s die u van belang vindt in een workshop vorm te geven. Ik denk hier graag creatief met u mee. Het tarief voor maatwerk is € 65 per uur.

Burgerschapsvorming Advies
Zutphensestraat 50a
6971 EP BRUMMEN

Mobiel: 06-28818625
burgerschapsvormingadvies@gmail.com
www.groep8aandemacht.nl

Van: Postbus DIV
Verzonden: vrijdag 8 juni 2018 13:13
Aan: griffie gem. Duiven
Onderwerp: FW: motie kinderpardon aangenomen in gemeenteraad Cranendonck 22 mei 2018
Bijlagen: 2018 05 22 Getekende motie CrA! Kinderpardon. Aangenomen.cleaned.pdf

Van: Paul Hertog [mailto:p.hertog@cranendonck.nl]
Verzonden: vrijdag 8 juni 2018 12:56
Onderwerp: motie kinderpardon aangenomen in gemeenteraad Cranendonck 22 mei 2018

In de bijlage(n) van deze mail zijn potentiele bedreigingen verwijderd.
Klik hier als u de originele bijlage(n) toch nodig heeft (een verklaring is vereist).

Aan de gemeenteraad,

Vandaag is aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie het volgende bericht gestuurd:

Hooggeachte staatssecretaris Harbers,

Hierbij vraag ik namens de gemeenteraad van Cranendonck uw aandacht voor het volgende.
De gemeenteraad van Cranendonck heeft op 22 mei 2018 een motie aangenomen, om daarmee bij de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid te pleiten voor een oplossing voor de groep kinderen, die als minderjarige een verblijfsvergunning hebben aangevraagd en al langer dan 5 jaar in Nederland verblijven. De oplossing zou kunnen zijn door enerzijds bijvoorbeeld versoepeling van het meewerkcriterium van het Kinderpardon en anderzijds te pleiten voor een regeling waarmee wordt voorkomen, dat kinderen zich hier kunnen wortelen wanneer bij aankomst in Nederland blijkt dat een asielzoekersgezin
veilig terug kan.
De motie is als bijlage van deze mail bijgevoegd en wordt ook onder de aandacht gebracht bij alle Nederlandse gemeenten als ook bij alle fracties van de Tweede Kamer.
De gemeenteraad van Cranendonck ziet uw reactie met belangstelling tegemoet.

Wij verzoeken u om de aangenomen motie van 22 mei 2018 te agenderen als binnengekomen stuk voor uw gemeenteraad en nadrukkelijk te bezien in hoeverre ook uw raad deze motie wilt overnemen en/of de strekking ervan wilt omarmen.

Voor eventuele vragen en/of opmerkingen, neem gerust contact met me op.

Met vriendelijke groet,

Paul Hertog
plaatsvervangend griffier
06 - 57 56 70 58
p.hertog@cranendonck.nl

****
Informatie in dit bericht is uitsluitend bestemd voor geadresseerde.
Indien dit bericht wordt ontvangen door anderen, verzoeken wij u
het terug te sturen.
Dit bericht is gecontroleerd op virussen en content.
****

Bijlage 1.

MOTIE

De raad van de gemeente Cranendonck, in vergadering bijeen op 22 mei 2018;

Constaterende dat:

- Kinderen zijn geworteld als ze minstens vijf jaar als minderjarige in Nederland zijn nadat zij een verblijfsvergunning hebben aangevraagd.
- De meeste van deze kinderen wordt tegengeworpen dat zij en/of hun ouders te weinig hebben meegewerkt aan vertrek, het meewerkcriterium.
- Het meewerkcriterium van het Kinderpardon zo strikt wordt toegepast dat bijna geen enkel geworteld kind nog een Kinderpardon kan krijgen; Inmiddels wordt 98% van de aanvragen afgewezen.
- Het uitgangspunt van het Kinderpardon is dat kinderen na vijf jaar zo zijn geworteld dat ze mogen blijven.

Overwegende dat:

- Hierdoor dreigt momenteel voor ongeveer vierhonderd in Nederland gewortelde kinderen uitzetting naar een land waarvan ze vaak de taal niet eens spreken.
- Het uitzetten van deze gewortelde kinderen naar landen die voor hen vreemd zijn de lokale gemeenschap kan ontwrichten en de ontwikkeling van deze kinderen geweld aandoet;
- Het noodzakelijk is om indringend te pleiten bij het nieuwe kabinet om de procedure van het Kinderpardon te versoepelen. Het voor in de gemeenschap gewortelde kinderen die langer dan vijf jaar in Nederland verblijven van groot belang is dat zij hier mogen blijven, omdat het thuis van deze kinderen in Nederland ligt.
- De ontwikkeling van kinderen geschaad wordt wanneer ze onder dwang teruggestuurd worden nadat ze geworteld zijn.

Roept het college op om:

- Bij de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid te pleiten voor een oplossing voor deze groep kinderen, bijvoorbeeld door versoepeling van het meewerkcriterium van het Kinderpardon.
- Bij de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid te pleiten voor een regeling waarmee wordt voorkomen dat kinderen zich hier kunnen wortelen wanneer bij aankomst in Nederland blijkt dat een asielzoekersgezin veilig terug kan.
- Deze motie te versturen naar alle gemeenten en de leden van de 2e kamer.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie Cranendonck Actief!	Namens de fractie CDA Cranendonck	Namens de fractie Pro6
K. Boonen	E. Peeters	A. Van de Burgt

MOTIE

DATUM RAADSVERGADERING:

AANGENOMEN / ~~INGETROKKEN~~ / ~~VERWORPEN~~

VOOR:		TEGEN:	
CDA	5	~~CDA~~	
Pro6	4	~~Pro6~~	
~~ELAN~~		ELAN	4
Cranendonck Actief!	2	~~Cranendonck Actief!~~	
~~VVD~~		VVD	2
	11		6

Elke van Raaij

Van: MEE <communicatie@meesamen.nl>
Verzonden: dinsdag 12 juni 2018 11:17
Aan: griffie gem. Duiven
Onderwerp: Handreiking nieuwe raadsleden en beleidsmakers sociaal domein

meedoen mogelijk maken

Lokaal werken aan inclusie in vogelvlucht

Handreiking nieuwe raadsleden en beleidsmakers sociaal domein

Geachte griffier,

Bij het aantreden van nieuwe raadsleden en/of beleidsmakers komt er veel op hen af. Om het proces van inwerking en kennismaking met het - voor sommigen nieuwe - sociaal domein op efficiënte wijze te ondersteunen, biedt MEE nieuwe raadsleden en beleidsmakers de handreiking 'Lokaal werken aan inclusie in vogelvlucht' aan.

Handreiking Lokaal werken aan inclusie in vogelvlucht
Hoe komen we steeds een stapje dichter bij een inclusieve samenleving waarin iedereen mee kan doen? In de verbinding ontstaat de beweging. Verbinding van kennis en praktijk. Leefgebieden. Formele en informele netwerken. Individu en samenleving. Maar bovenal door verbinding van mensen, professionals en organisaties. Door samenwerkingen aan te gaan met lokale partners. Met professionals uit allerlei werkvelden. Én ervaringsdeskundigen.

In deze handreiking geven ervaringsdeskundigen door middel van een kort filmpje een uniek kijkje in hun ervaringen. Op elk van de 8 kernthema's van het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking*. Want meedoen raakt alle facetten van de samenleving. Bij elk thema zijn daarnaast enkele voorbeelden weergegeven die illustreren hoe lokale samenwerkingen op dit gebied bijdroegen aan het bevorderen van inclusie. De filmpjes zijn tot stand gekomen door een samenwerking met leerlingen van Landstede MBO.

Klik op één van de kernthema's van het VN-verdrag en leer van ervaringsdeskundigen ↓

Zeggenschap en eigen regie: cliëntondersteuning
Cliëntondersteuning is voor burgers één van de 'checks en balances' in het overheidsbeleid bij het verkrijgen van regie over het hele eigen leven. Niet voor niets is deze vorm van ondersteuning in het bijzonder expliciet opgenomen in de Wmo en de Wlz. In de afgelopen jaren heeft MEE op verschillende momenten input geleverd bij de totstandkoming en ontwikkeling van de visie op cliëntondersteuning. Naslagwerk: cliëntondersteuning in het kort >

Over MEE
MEE maakt meedoen mogelijk. Ons ideaal is een samenleving waarin iedereen meedoet, een inclusieve samenleving. MEE heeft uitgebreide kennis over het herkennen van en omgaan met mensen met een kwetsbaarheid of beperking. En jarenlange ervaring in het versterken van de eigen kracht van mensen en hun netwerk. Door haar jarenlange ervaring in meedoen mogelijk maken, fungeert MEE als kenniscentrum op het gebied van inclusie. We helpen lokale overheden en organisaties om inclusief te ondernemen op alle gebieden. En doet dit nadrukkelijk samen met ervaringsdeskundigen. Alle diensten van MEE op een rij >

* VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking dat in 2016 in Nederland geratificeerd werd.

NAAR MEE-OOST.NL | AANMELDEN | AFMELDEN | CONTACT

U ontvangt deze e-mail op het volgende adres: griffie@duiven.nl

Van: Postbus DIV
Verzonden: dinsdag 12 juni 2018 13:34
Aan: griffie gem. Duiven
Onderwerp: FW: Visitatie woningcorporaties

Van: Jos Koffijberg [mailto:jos.koffijberg@visitaties.nl]
Verzonden: dinsdag 12 juni 2018 13:26
Aan: Postbus DIV
Onderwerp: Visitatie woningcorporaties

Geachte leden van de gemeenteraad van Duiven,

Van harte gefeliciteerd met uw verkiezing en recente installatie. U zult vast veel brieven en informatie krijgen in deze tijd. Ook de Stichting Visitatie Woningcorporaties Nederland (SVWN) vraagt graag uw aandacht. Niet voor onszelf, maar voor het instrument maatschappelijke visitatie woningcorporaties, dat u in uw raadswerk goed van pas kan komen.

De maatschappelijke waarde van woningcorporaties in Nederland is groot. Zij zorgen ervoor dat mensen met een laag inkomen goed en betaalbaar kunnen wonen en dragen daarmee bij aan de stabiliteit in onze samenleving. Samen met gemeenten, huurdersvertegenwoordigers en andere partners werken zij aan de lokale woonopgaven.

Door middel van een vierjaarlijkse onafhankelijke en eenduidige visitatie maken zij hun maatschappelijke waarde inzichtelijk en leggen zij verantwoording af over hun maatschappelijke prestaties. Daar leren zowel de woningcorporaties als het hele lokale volkshuisvestingsnetwerk van.

Gemeenten, huurdersorganisaties, en andere belanghebbenden leveren een actieve bijdrage aan de visitatie, door middel van hun oordeel, interviews en deelname aan groepsgesprekken. Het visitatierapport is openbaar. Het rapport biedt een schat aan informatie die ook na afloop aanleiding kan geven voor een “goed maatschappelijk gesprek”. Visitatie is sinds 2015 opgenomen in de Woningwet.

U kunt het meest recente visitatierapport van de corporatie(s) in uw gemeente vinden op de website van de corporatie zelf, maar ook op de site van SVWN www.visitaties.nl/visitatierapporten. In uw gemeente zijn de volgende corporaties actief:

Naam woningcorporatie	*Meest recent visitatierapport*	*Volgende visitatierapport (uiterlijk)*
Vivare	januari 2018	januari 2022
Stichting Woonzorg Nederland	augustus 2016	augustus 2020
Stichting Vestia	november 2017	november 2021

Hopelijk hebben we u met dit bericht op een idee gebracht. Wilt u meer weten over het instrument visitatie, neem dan gerust contact met ons op. Ook staan wij open voor het organiseren van lokale voorlichting of het verstrekken van informatie op andere manieren.

Met vriendelijke groet,

Jos Koffijberg
directeur-bestuurder

SVWN
Stichting Visitatie
Woningcorporaties Nederland

Postbus 4077
3502 HB UTRECHT
Weg der Verenigde Naties 1
3527 KT UTRECHT

030 – 72 10 780
jos.koffijberg@visitaties.nl • www.visitaties.nl

Van: Arthur Senff
Verzonden: maandag 11 juni 2018 13:24
Aan: Arthur Senff
CC: Patricia Vaupell
Onderwerp: TKN zienswijze Zevenaar Begrotingen MGR
Bijlagen: Raadsbesluit zienswijze Zevenaar (getekend).pdf; Zienswijze brief Zevenaar (ondertekend).pdf

Geachte griffie,

Op verzoek van wethouder Belinda Elfrink – en conform afspraak met de gemeenteraad van Zevenaar – mail ik u ter kennisname (aan uw raad) de zienswijze van de gemeente Zevenaar, inzake de onlangs ontvangen gewijzigde begroting 2018 MGR en de ontwerp meerjarenbegroting 2019 – 2022 MGR.

Met vriendelijke groet,

Arthur Senff
Accountmanager MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland

ZEVENAAR

m: 06 48 75 63 18
a.senff@zevenaar.nl
Kerkstraat 27, 6901 AA Zevenaar
Postbus 10, 6900 AA Zevenaar
www.zevenaar.nl

GEMEENTE
ZEVENAAR

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland
Mevrouw Witjes
Dorpsplein 1
6931 CZ WESTERVOORT

datum	:	3 mei 2018
zaaknummer	:	Z/18/300481/UIT18/835973
onderwerp	:	Zienswijze
contactpersoon	:	Arthur Senff

Geachte mevrouw Witjes,

Ons college heeft met belangstelling de jaarstukken 2017, de gewijzigde begroting 2018, het uitvoeringsprogramma 2019, de ontwerp meerjarenbegroting 2019-2022 en het voornemen van het AB MGR om bestuurscommissies in te stellen, behandeld. Uw AB zal hierover op 21 juni 2018 een besluit nemen, daarbij rekening houdend met eventuele zienswijzen van raden van gemeenten.

Ons college spreekt hierbij haar zorgen uit over de begroting 2018 en het meerjarig financieel perspectief. Deze stukken geeft ons aanleiding om onze raad voor te stellen een zienswijze in te dienen over de door u voorgestelde verhoging van de gemeentelijke bijdrage. Op 30 mei 2018 zal onze raad hiertoe een besluit nemen. Door u te informeren via deze brief, kunt u alsnog rekening houden met deze zienswijze. Wij sturen het definitieve besluit na.

Ons college realiseert zich goed dat op basis van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen de voorliggende begroting voor 1 augustus 2018 aangeboden moet worden aan de Provincie. Formeel is dat de juiste route nu. Tegelijk heeft ons college behoefte aan meer informatie, onderbouwing en positie over de ingezette koerswijziging en de effecten daarvan. Op begrotingswijzigingen die van invloed zijn op de gemeentelijke bijdragen willen wij graag in staat gesteld worden om onze mening tijdig, juist en volledig te geven.

De MGR staat garant voor een organisatie die kwalitatief goede dienstverlening biedt. Daarbij is tevens belangrijk dat de waarde van de MGR geschiedt tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. In uw stukken legt u onze gemeente een verhoging van hun financiële bijdrage voor vanwege extrapolatie van de bedrijfsvoering die structureel leidt tot een hogere gemeentelijke bijdrage.
Uitvoering geven aan de doelen van het Sociaal Domein is een moeilijke en complexe opgave. Dat is in Zevenaar niet anders. Ons college ziet in dat de deelnemende gemeenten, waaronder Zevenaar, vanaf 2018 structureel een hogere bijdrage moet afdragen. Dit zal jaarlijks toenemen bij ongewijzigde keuzes door het Algemeen Bestuur MGR. Dit staat haaks op de oorspronkelijke uitgangspunten, waaronder het 'lean and mean' inrichten van een beheersorganisatie MGR.

Daarbij constateren wij:

a. Dat de begroting 2018 en het meerjarenperspectief onvoldoende aanknopingspunten biedt voor een belangenafweging naar billijkheid en proportionaliteit van de verhoging van de bijdrage. Dit geldt eveneens voor de gepresenteerde 0-meting. Zo is geen toelichting waarom de formatie-uitbreiding uit de 0-meting noodzakelijk is. Met het uitgangspunt van 'een realistische begroting' wordt veel ruimte overgelaten voor een mogelijke toename van kosten, waar de gemeente Zevenaar rekening mee moet houden. Voorafgaand zou er een diepgaande bespreking plaats moeten vinden over de fundamentele keuzes: zijn de begrote uitvoeringskosten realistisch, past deze bij de werkelijkheid en de aansluiting bij de afspraken als opgenomen in de Dienst Verlening Overeenkomst 2018 en waarom is dat acceptabel? Deze discussie is nodig omdat het koerst op begrotingswijzigingen die van invloed zijn op de gemeentelijke bijdrage.
b. Dat eerder door het DB MGR is besloten, dat centrumgemeente Arnhem alle kosten van Beschermd Wonen - ook die van de Inkoop - zou dragen en financieren uit de Rijksbijdrage. Dit was aanvankelijk conform in de begroting 2018 opgenomen. De timing van de inhoudelijke en financiële onderbouwing van deze koerswijziging is een risico verhogende omstandigheid.

Gelet op het bovenstaande zijn wij van mening dat de verhoogde bijdrage die nu van onze gemeente wordt gevraagd niet billijk en niet proportioneel is. En willen de discussie aangaan met de deelnemende gemeenten over de bovenstaande 2 punten (a en b).

Hoogachtend ,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

secretaris
Michel Tromp

burgemeester
Ella Schadd-de Boer

Z01EF301447

GEMEENTE ZEVENAAR

Raadsbesluit

onderwerp jaarstukken MGR 2017
zaaknummer Z/18/300481
documentnr. UIT/18/825651
datum 30 mei 2018

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat;

- de gemeenteraad een zienswijze kan indienen ten aanzien van de gewijzigde ontwerpbegroting 2018, het uitvoeringsprogramma 2019, de ontwerp Meerjarenprogrammabegroting 2019-2022;
- de gemeenteraad wensen en bedenkingen kenbaar kan maken ten aanzien van het voornemen van het bestuur van de MGR om Bestuurscommissies in te stellen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) en de geldende Gemeenschappelijke Regeling 'Modulaire Gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland'.

besluit:

1. Kennis te nemen van de jaarrekening 2017 MGR, de gewijzigde ontwerpbegroting MGR 2018, het uitvoeringsprogramma MGR 2019, de ontwerp Meerjarenbegroting MGR 2019-2022 en het voornemen van het Algemeen Bestuur van de MGR om Bestuurscommissies in te stellen;
2. In te stemmen met het indienen van een definitieve zienswijze aan het Dagelijks Bestuur van de MGR, inzake de gewijzigde ontwerpbegroting 2018 en de ontwerp Meerjarenbegroting 2019-2022, conform bijgevoegde zienswijzebrief.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 30 mei 2018.

De griffier | De voorzitter

Van:	Postbus DIV
Aan:	griffie gem. Duiven; Helene Helsloot
Onderwerp:	FW: Ter attentie van griffie en beleidsafdeling Jeugd: benchmark jeugdhulp over gemeente Duiven
Datum:	vrijdag 8 juni 2018 10:14:27

Onderwerp: benchmark jeugdhulp over gemeente Duiven

Geachte mijnheer/mevrouw,

Wilt u weten hoe uw gemeente het doet op het gebied van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering, in vergelijking met uw jeugdregio en de rest van het land?

Bent u benieuwd of de verwijzingen naar jeugdhulp in uw eigen gemeente anders lopen dan die in uw jeugdregio?

Kijk dan op de benchmark jeugdzorg www.cbs.nl/benchmark-jeugdzorg#duiven

Met deze benchmark hopen we een bijdrage te leveren aan op cijfers gebaseerde beleidsvorming.

De benchmark is gebaseerd op een landelijke gegevensverzameling bij aanbieders op basis van landelijke definities. Dit kan aanleiding geven tot verschillen ten opzichte van lokaal verzamelde en gebruikte cijfers.

Heeft u vragen over deze gegevens? Dan kunt u contact opnemen met het CBS via beleidsinformatiejeugd@cbs.nl.

Deze benchmark wordt u aangeboden door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en het ministerie van Justitie en Veiligheid in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Met vriendelijke groet,

Ilanah Schriki, directeur Quartaire Sector, Centraal Bureau voor de Statistiek

Mede namens
Marion Smit, directeur Jeugd, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Peter Levenkamp, portefeuillehouder Jeugd, Ministerie van Justitie en Veiligheid

Van: Piet Dijkstra <piet.dijkstra@upcmail.nl>
Verzonden: vrijdag 1 juni 2018 21:42
Aan: griffie gem. Duiven
Onderwerp: College principe besluit t Leuvensestraat 21 A Z/18/036131

Categorieën: Elke

Beste Griffie,
Schriftelijke vragen:

Hierbij hebben wij Lokaal Alternatief enkele vragen betreffende het principe besluit betreffende de recreatieve woning aan de Leuvensestraat.

Op deze locatie was ruimte voor 4 woningen VAB regeling, onder het motto van vrijetijdseconomie is er een 5e woning toegevoegd met een recreatieve functie.
Het college heeft een principebesluit genomen om de 5e woning te realiseren door de recreatieve functie er af te halen en deze te verplaatsen naar het woonhuis van de eigenaar.
Vraag;

1. komt er een nieuw bestemmingsplan voor beide woningen?
2. Bent u het met ons eens dat hiermee de VAB regeling opgerekt wordt?
3. Dat dit precedenten t.o.v. andere inwoners schept
4. Waar komt nu de recreatieve functie betekent dit een aanpassing of uitbreiding van de woning?
5. Hoe gaat gecontroleerd worden of de recreatieve functie ook uitgevoerd wordt.

Wij wachten met belangstelling de beantwoording af.

Met vr gr
Piet

Raad van de gemeente Duiven
Postbus 6
6920 AA DUIVEN

Datum	Ons nummer	Uw kenmerk
4 juni 2018	201802364/1/R1	

Inlichtingen
J. Jhauw
070-4264845

Onderwerp
Duiven
Bp. Woerdstraat 42, Duiven

Procedure
Beroep

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij zend ik u - ter informatie - stukken die betrekking hebben op de bovenvermelde procedure.

Aangezien dit bericht geautomatiseerd is aangemaakt, is dit niet ondertekend.

Hoogachtend,
de griffier

Postbus 20019 - 2500 EA Den Haag - T 070 426 44 26 - F 070 365 13 80 - www.raadvanstate.nl
Bij correspondentie de datum en het nummer van deze brief vermelden

Aan de gemeenteraad van de gemeente Duiven

ONTVANGEN 4 JUN 2018

Didam- Duiven 31 mei 2018

Onderwerp :

Verzoek om nu weer uitvoering te geven aan de regels voor functieverandering naar wonen in het Buitengebied en niet te wachten tot 2020

Geachte Raad,
Ingegeven door de crisis en dat gronduitgifte op eigen locaties van de gemeente niet ging heeft het college besloten in 2015 om geen uitvoering meer te geven aan verzoeken voor 'functieverandering naar wonen'.

Het Besluit was om aan dit onderdeel vanuit het Ontwikkelingskader Buitengebied geen uitvoering meer te geven gegeven tot 2020.

Nu de crisis voorbij is en de kavels zijn vergeven of bijna weg zijn op eigen locaties van de gemeenten is de vraag aan de raad om het college opdracht te geven om eerder dan 2020 en wel vanaf heden, weer uitvoering te geven aan verzoeken voor functieverandering naar wonen.

Door functieverandering naar wonen weer toe te staan in ruil van sloop van vrijgekomen of vrijkomende agrarische bebouwing blijft het platteland vitaal en kunnen de jeugd en ouderen zich in hun eigen leefomgeving vestigen en hou je de leefbaarheid op het platteland en komt er ook doorstroming in de markt op gang.

Door het opruimen van schuren en kassen krijgen plekken weer doorzichten in het landschap en ook het asbest dat voor 2024 van daken af moet zijn wordt dan nu direct opgeruimd. Het platteland blijft ook vitaal er uit zien als "de rommel" wordt opgeruimd, leegstand geeft verpaupering en verloedering.

Op dit moment heb ik een concreet verzoek voor de Vossendel 1a te Groessen en Molenstraat 7 te Groessen en de laatste 3 maanden nog 4 vragen gehad van eigenaren die zijn gestopt met boeren dan wel dit overwegen en die ik heb aangegeven dat ze moeten wachten tot na 2020.

Voor nu het verzoek aan de Raad om het college op te dragen functieverandering naar wonen eerder dan 2020 en wel nu weer toe te staan. Hiermee nu aan de vraag te voldoen en te voorkomen dat schuren en kassen een beetje worden opgelapt en een opslagfuncties krijgen en geen mooi beeld geven in deze gemeente

Verneem graag uw reactie,

Met vriendelijke groet,

gegevens bekend bij de griffie

gasunie
transport services

Aan de gemeenteraad van Duiven
Postbus 6
6920 AA Duiven

Gasunie Transport Services B.V.
Postbus 181
9700 AD Groningen
Concourslaan 17
T (050) 521 22 55
E ro_oost@gasunie.nl
Handelsregister Groningen 02084889
www.gasunietransportservices.com

Datum
13-6-2018

Doorkiesnummer
06-1100 5248

Ons kenmerk
OPO 18.01732

Uw kenmerk

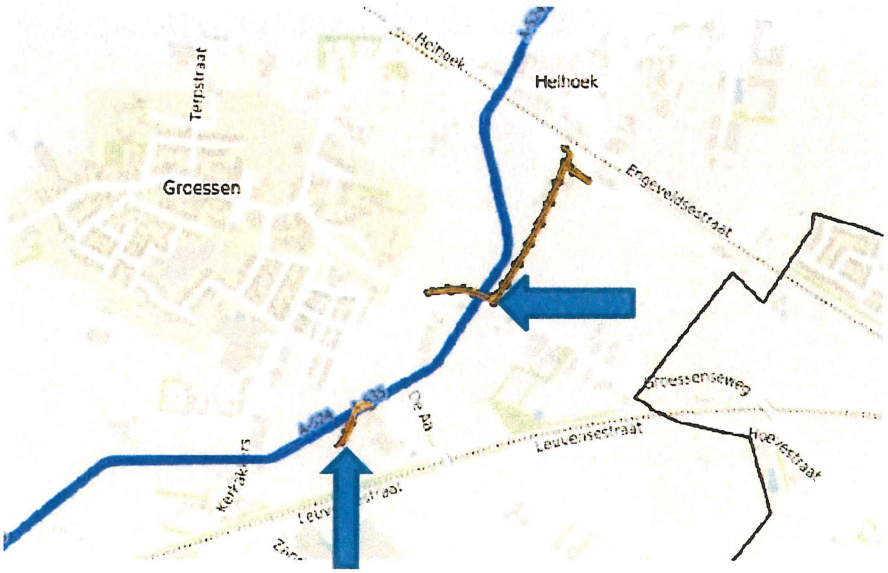
Onderwerp
Zienswijze ontwerpbestemmingplan Snelfietsroute F15

Geachte Raad,

Uit een publicatie in de Nederlandse Staatscourant van 2 mei 2018, nr. 88869, blijkt dat het bovengenoemd ontwerpbestemmingsplan door u ter inzage is gelegd. Dit ontwerp geeft ons aanleiding tot het indienen van de volgende zienswijze.

In het plangebied liggen twee gastransportleidingen die bij ons bedrijf in beheer zijn. Zoals u op de verbeelding hieronder kunt zien, vallen delen van het plangebied samen met ligging van deze gasleidingen.

Tracébeheer
Wij verzoeken u om de initiatiefnemer per omgaande contact op te laten nemen met onze tracébeheerder dhr. S. Balke (tel. 06-2909 6239 of s.j.balke@gasunie.nl) om afspraken te maken over de manier van aanleggen van de snelfietsroute.

Gasunie Transport Services B.V.

Datum: 13 juni 2018 Ons kenmerk: OPO 18.01732

Onderwerp: Zienswijze ontwerpbestemmingplan Snelfietsroute F15

Planregels

De nu opgenomen werken, geen bouwwerken zijnde of werkzaamheden zijn onvoldoende om een veilig en bedrijfszeker gastransport te waarborgen en gevaar voor personen en goederen in de directe omgeving van de leiding(en) te beperken.

Wij verzoeken u om artikel 4.4.1 aan te vullen met de volgende werkzaamheden:

- rooien van diepwortelende beplantingen en bomen.

Voordat wordt overgegaan tot vaststelling van het onderhavige plan, verzoeken wij u ons de beoogde wijziging(en) voor te leggen. Indien gewenst, kunt u voor een nadere toelichting contact opnemen met ondergetekende.

Verder verzoeken wij u om ons in de toekomst te betrekken bij het vooroverleg zoals bedoeld in artikel 3.1.1 Bro.

Hoogachtend,

Aart Schilder
Adviseur omgevingsmanagement

Gelderland-Midden

ADVIES- EN MELDPUNT HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING

Datum 8 juni 2018
Ons kenmerk 180608-0064
Contactpersoon Marije Onnink
E-mailadres Marije.onnink@vggm.nl

Onderwerp Herzien tijdspad besluitvorming Veilig Thuis

Geachte leden van de Raad, leden van het College,

Op 25 mei 2018 heeft u een brief van ons ontvangen over de planning van de bestuurlijke stukken Veilig Thuis. Naar aanleiding van reacties vanuit meerdere gemeenten over de korte tijd om een zienswijze van de Raad in te dienen, is in het Bestuurlijk Overleg Veilig Thuis met de portefeuillehouders besloten de planning te herzien.

Op 14 juni a.s. is er een ambtelijk overleg Veilig Thuis waarin de aangepaste begroting 2018, de begroting 2019 en de uitgangspunten voor de verdeelsystematiek worden besproken. De stukken over de begrotingsaanpassing 2018 zullen nagezonden worden voor behandeling in het Dagelijks Bestuur VGGM op 20 juni en het Algemeen Bestuur op 4 juli. Op 4 juli a.s. vindt er een extra Bestuurlijk Overleg VT plaats waar de verdeelsystematiek ter bespreking op de agenda staat.

Voor begin augustus mag u de jaarstukken 2017, de begroting 2019 en de verdeelsystematiek van ons verwachten voor zienswijze van de gemeenteraden. De gemeenteraden kunnen hun zienswijze aanleveren aan het Dagelijks Bestuur van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden tot 24 september 2018. De jaarstukken 2017, de begroting 2019 en de verdeelsystematiek zullen geagendeerd worden in de overleggen van de bestuurs-cyclus in het najaar van 2018.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Jan Pierik
Directeur Bestuurder Stichting Veilig Thuis Gelderland Midden

i.a.a.: DIV
Bijlage(n): -

Continentie Stichting NL

Gemeente Duiven
t.a.v. B&W en Raad
Postbus 6
6920 AA DUIVEN

Heemstede, 15 juni 2018

Geachte College, geachte leden van de Gemeenteraad,

De ratificatie van het VN Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap – in het vervolg aangehaald als Verdrag - legt onder meer bij gemeenten de taak te werken aan een samenleving die voor iedereen toegankelijk is.

Ook mensen met incontinentie vallen onder dit Verdrag. Hun incontinentie is een gevolg van een lichamelijke en/of cerebrale handicap. Veel mensen met incontinentie durven niet of nauwelijks de deur uit omdat zij bang zijn niet tijdig een toiletvoorziening te kunnen bereiken. Dit verhindert dat zij op voet van gelijkheid kunnen meedoen aan de samenleving, zoals het Verdrag voorschrijft.
Uitvoering van het Verdrag betekent daarom dat er in uw gemeente voldoende, goed bereikbare openbare toiletvoorzieningen moeten zijn, zowel voor mannen als voor vrouwen.

Continentie Stichting Nederland (CSN) stelt zich onder meer tot doel problemen van mensen met incontinentie onder de aandacht te brengen en bespreekbaar te maken. Met dat doel organiseert CSN elk jaar op de 3e donderdag van september, dit jaar 20 september, de zogeheten Nationale Plasdag. Dit jaar gaat CSN die dag aandacht vragen voor de mate waarin gemeenten in hun beleid ter uitvoering van genoemd Verdrag zorgen voor openbare toiletvoorzieningen.

Tegen die achtergrond vragen wij u ons te laten weten:
1 – Of openbare toiletvoorzieningen zijn opgenomen in het beleid van uw gemeente ter uitvoering van het Verdrag;
2 – Zo ja: hoeveel inwoners uw gemeente telt en hoeveel openbare toiletvoorzieningen in uw gemeente beschikbaar zijn voor mannen en voor vrouwen, waar en op welke tijdstippen.
3 – Zo nee: hoeveel inwoners uw gemeente telt en of u voornemens bent openbare toiletvoorzieningen in uw beleid te gaan opnemen.

Wij stellen het op prijs uw antwoord uiterlijk dinsdag 31 juli te ontvangen op het adres onderaan deze brief. Voor een toelichting kunt u contact opnemen met 06-51293347 (K. v. Koppen)

Op 20 september a.s. gaan wij de resultaten van deze inventarisatie bekendmaken.

Met dank voor uw medewerking, hoogachtend,

Prof. Dr. J.L.H.R. Bosch,
Voorzitter

Continentie Stichting *Nederland*

Postbus 11 2100 AA Heemstede info@continentiestichting.nl www.continentiestichting.nl Bankrekeningnr. NL95 INGB 0662 5409 99

Prof. dr. Ruud Bosch *(voorzitter)*, drs. Kees Bruinstroop *(secretaris-penningmeester)*, dr. John Heesakkers, Prof. dr. Gert Holstege, dr. Harry Vervest, Mevr. Hanny Cobussen Boekhorst, Mevr. dr. Doreth Teunissen

Continentie Stichting Nederland is ingeschreven bij de KvK onder nr. 30207970

Behandeladvies Vaststelling controle fractiebudgetten 2017-mrt 2018

Onderwerp	Verordening Auditcommissie		
Registratienummer	Z/17/038061	Portefeuillehouder	Burgemeester
Historie	Jaarlijkse controle/ afsluiting raadsperiode		
Termijn	Voor de zomer		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	Instemmen met goedkeuring controlecommissie over 2017 en begin 2018, oude raadsperiode.		

Raadsavond	3 juli 2018	Hamerstuk
Behandeladvies	De controlecommissies heeft alle verantwoordingen akkoord bevonden. Apart is opgenomen dat elke fractie wel aan het begin van het jaar kan beschikken over het jaarlijks budget als zijnde een voorschot, na controle vindt dan verrekening plaats.	

*ZFB34C432F
n*

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Vaststellen besteding fractiebudgetten 2017- maart 2018

Zaak- & documentnr. : Z/18/038061
Portefeuillehouder : J.W. Egtberts

Opsteller : Els Boers
Team : Griffie
Telefoonnr.

Samenvatting

De controlecommissie heeft de besteding van de fractiebudgetten over 2017 tot en met maart 2018 van alle fracties onderzocht en akkoord bevonden. De controlecommissie adviseert de raad om te besluiten dat vanaf heden alle achterliggende bonnetjes/ betaalbewijzen digitaal bij de griffie moeten worden ingeleverd, zodat deze kunnen worden ingezien mochten er onduidelijkheden zijn. Nu de fractiebudgetten jaarlijks worden toegekend adviseert de controlecommissie om het jaarlijkse fractiebudget aan het begin van het jaar uit te keren als zijnde een voorschot. Nadat de controlecommissie de controle heeft uitgevoerd over het voorgaande jaar kan daarna het voorschot verrekend worden.

Beslispunten

1. Te bepalen dat de door de fracties Lokaal Alternatief, VVD, CDA, SP, GroenLinks, D66, Pro Duiven en PvdA in de verslagen met bijlagen opgevoerde uitgaven over 2017 en januari tot en met maart 2018 voldoen aan de Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning 2018 artikel 7.
2. Aan het begin van elk jaar, ingaande 2019, wordt er een voorschot verstrekt dat verrekend wordt zodra de controlecommissie de controle over het voorgaande jaar heeft verricht.

Aanleiding

De controlecommissie van de vorige raadsperiode heeft de controle over 2017 uitgevoerd en gemeend dat er rekening gehouden dient te worden met de raadswisseling in 2018. De controlecommissie heeft daarom geadviseerd om de huidige controlecommissie het deel voor 2018 van de oude raad te laten controleren en toe te voegen aan de controle over 2017 en deze samen voor te leggen aan de nieuwe raad.

Planning

De fractiebudgetten voor de nieuwe fracties over 2018 zijn al uitgekeerd rekening houdend met de uitkomsten van de controlecommissie. Het is wenselijk om het besluit over de controle over 2017-mrt 2018 voor de zomer te nemen.

Beoogd effect

Een zorgvuldig besluitvormingsproces over de fractiebudgetten.

Argumenten
De aangeleverde verantwoordingen zijn door de controlecommissie bekeken en akkoord bevonden. De controlecommissie hanteert de regels uit de verordening ruim, maar voor de raad acceptabel. Er zijn hieraan aan meerdere discussies over geweest en men is het er over eens wat wel en wat niet acceptabel is.
De vorige controlecommissie heeft de verantwoording over 2017 gekeurd, van PvdA is geen verantwoording ontvangen, deze fractie heeft geen uitgaven gedaan. De verantwoording van Pro Duiven over 2017 is later ontvangen en goedgekeurd door de huidige controlecommissie. De huidige controlecommissie heeft ook van de andere fracties de verantwoording over 2018 tot en met maart gekeurd voor zover deze er waren. Alle bonnetjes dienen digitaal bij de griffie bij de verantwoording te worden ingeleverd.
Alle verantwoordingen over zowel 2017 en 2018 tot en met maart zijn akkoord bevonden.

Kanttekeningen

Alle fracties hebben alle bescheiden ingediend, GroenLinks heeft geen uitgaven gedaan en het bedrag teruggestort dat overblijft na de toegestane reserve en het budget over 2018 nieuwe raad.

Financiële paragraaf

De fractiebudgetten zijn in totaal conform het bedrag in de begroting.

Communicatie

De bijbehorende stukken zijn bij het raadsvoorstel op iBabs gezet.

Controlecommissie, Duiven, 5 juni 2018,

J.W. Egtberts
Voorzitter controlecommissie

G.J. van Buren
griffier

*ZFB34CCBBF
2*

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/18/038061/201364177

Datum besluitvorming : 3 juli 2018

Onderwerp : Vaststellen besteding fractiebudgetten 2017- maart 2018

De raad besluit

1. Te bepalen dat de door de fracties Lokaal Alternatief, VVD, CDA, SP, GroenLinks, D66, Pro Duiven en PvdA in de verslagen met bijlagen opgevoerde uitgaven over 2017 en januari tot en met maart 2018 voldoen aan de Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning 2018 artikel 7.
2. Aan het begin van elk jaar, ingaande 2019, wordt er een voorschot verstrekt dat verrekend wordt zodra de controlecommissie de controle over het voorgaande jaar heeft verricht.

de griffier, de voorzitter,

G.J. (Josien) van Buren-van den Berg drs. H.B.I (Rik) de Lange

CDA Duiven fractievergoeding verantwoording 2017 tot en met 29 maart 2018

1 januari 2017 tot en met 29 maart 2018								
ontvangsten 2014 - 2018			uitgaven over boekjaar 2017					
omschrijving	datum	inkomsten	naam	omschrijving	datum2	aan	uitgaven	declnr.
saldo 2013 zie brief gemeente Duiven dd 8-7-14	8-7-2014	€ 1.536,11	uitgaven tot en met 2016 incl restitutie gemeente Duiven		31-12-2016		€ 4.691,05	
aanvulling periode 2014-2018		€ 4.060,69	P.Koopmans	abonn Binnenlands Bestuur 2016	23-5-2017	Binn.Bestuur	€ 157,94	B1
totale vergoeding 2014-2018		€ 5.596,80	Gemeente Duiven	bijdrage afscheidscadeau M. Gijsbers	12-6-2017	G.J. van den Berg	€ 32,16	B2
			H. Stam	contributie CDA-BSV 2017	19-7-2017	CDA BSV	€ 138,50	B3
			P.Koopmans	contributie CDA-BSV 2017	19-7-2017	CDA BSV	€ 138,50	B4
			H. Albers	contributie CDA-BSV 2017	18-10-2017	CDA BSV	€ 138,50	B5
			fractie CDA	bankkosten jaar 2017 3 x€ 1,20 / 9 x € 1,30	31-12-2017		€ 15,30	
			fractie CDA	bankkosten jaar 2018 3 x€ 1,30	1-3-2018		€ 3,90	
totale uitgaven		€ 5.315,85					€ 5.315,85	
saldo nog te besteden in 2018		€ 280,95						

vergoeding per raadslid per jaar	€ 466,40
vergoeding fractie per jaar	€ 1.399,20
vergoeding fractie raadsperiode 2014-2018	€ 5.596,80
restitutie bijdrage voor cursussen e.d.	€ -1.531,08
maximaal te besteden 2014-2018	€ 4.065,72
uitgaven 2014	€ 699,03
uitgaven 2015	€ 619,18
uitgaven 2016	€ 1.841,76
uitgaven 2017	€ 620,90
uitgaven 1-1-18 tot en met 29-3-18	€ 3,90
saldo 29-3-2018	€ 280,95

Duiven, 21 maart 2018
H.J.M. Albers, fractievoorzitter

vervangt overzicht d.d. 4-2-18 ivm
toevoeging kosten 2018 o.v.v. griffie/controlecie
d.d. 20-3-18

	In		Uit		Datum	Soort	Bijzonderheden
Transport 2016	€	474,69					
Bol.com			€	97,38	8-1-2017	Literatuur	
Managementboek			€	24,95	23-1-2017	Literatuur	
Wolters Kluwer			€	59,75	15-2-2017	Literatuur	
Bol.com			€	17,00	28-4-2017	Literatuur	
Bol.com			€	16,99	10-5-2017	Literatuur	
Bol.com			€	24,25	11-5-2017	Literatuur	
Afscheidscadeau M. Gijsbers			€	10,71	4-6-2017		Overgemaakt aan gemeente Duiven
Studiebijeenkomst D66 Sociaal Domein (incl. lunch)			€	32,20	24-6-2017		Uitbetaald aan J.W. Egtberts
Bol.com			€	19,99	22-9-2017	Literatuur	
Bol.com			€	12,99	23-9-2017	Literatuur	Uitbetaald aan J.W. Egtberts (geen bonnen e.d.)
Wolters Kluwer			€	39,78	29-9-2017	Literatuur	
Printenbind.nl			€	42,55	3-10-2017	Begroting 2018	Drukkosten
Bol.com			€	20,99	16-10-2017	Literatuur	Uitbetaald aan J.W. Egtberts
Bankkosten ASN (€ 1,50/maand)			€	18,00			Eventueel inzage bankrekening (geen papieren afschriften)
	€	474,69	€	437,53			
Transport 2018			€	37,16			

	In	Uit	Datum	Soort	Bijzonderheden
Transport 2017	€ 37,16				
Stichting Thuis in Welzijn		€ 30,00	23-1-2018	Literatuur	Uitbetaald aan J.W. Egtberts
Reiskosten overleg D66 Afdeling		€ 3,41	20-3-2018	Reiskosten	Uitbetaald aan J.W. Egtberts

Overzicht uitgaven tbv raadswerkzaamheden GroenLinks Duiven.

Beginstand 1-1-2017			**1148.49**
7 jan	bijdrage MH17	20,14	1128.35
18 jan	reiskosten Presikhaaf bedijven	5,=	1123.35
22 jan	reiskosten Zevenaar bijeenkomst GL	3,68	1119.67
3 febr	reiskosten Zevenaar bijeenkomst GL	3,68	1115.99
4 mrt	reiskosten Food off the future Utrecht	24,80	1091.19
3 apr.	Reiskosten Westervoort GL	3,20	1087.99
8 apr	reiskosten GL Provincie	5,=	1082.99
9 mei	reiskosten GL Westervoort	3,20	1079.79
28 mei	reiskosten GL Westervoort	3,20	1076.59
10 juni	reiskosten GL Zevenaar	3,68	1072.91
12 juni	reiskosten GL Westervoort	3,20	1069.71
28 juni	reiskosten GL Westervoort	3,20	1066.51
6 juli	afscheid Mat boom	9,95	1056.56
23 aug	reiskosten GL Westervoort	3,20	1053.36
31 aug	reiskosten GL Zevenaar	3,68	1049.68
13 okt	reiskosten GL Provincie	5,=	1044.68
13 nov	reiskosten GL Westervoort	3,20	1041.48
7 dec	reiskosten GL Westervoort	3,20	1038.28
31 dec.	Kopieerkosten 2017	42.10	996.18
Eindstand per 31-12-2017			**996.18**

Verantwoordigsstaat Lokaal Alternatief over het jaar 2017

Datum	Omschrijving	Bedrag
7-2-2017	Reiskosten VNG overleg Omgevingswet	€ 19,76
2-3-2017	Kantoorkosten postzegels	€ 31,20
20-3-2017	teambuilding communicatie en persoonlijke ontwikkeling fracti	€ 508,50
3-4-2017	Aanmoediging inwoners/kiezers verkiezingen TK 2017	€ 344,85
3-4-2017	Food en beverage training bestuur en fractie	€ 166,75
2-5-2017	Communicatiekosten Pasen inwoners gemeente Duiven	€ 65,00
29-5-2017	Communicatiekosten avondvierdaagse Duiven	€ 38,66
10-6-2017	Jaarvergadering Lokaal Alternatief	€ 125,50
27-6-2017	Workshop raadslid sturen op geluk	€ 75,00
28-6-2017	reiskosten workshop en benodigdheden pluim	€ 50,00
31-8-2017	Webkosten domeinnaam	€ 10,99
7-9-2017	BBQ inzake samenwerking fractie en bestuur	€ 329,34
15-9-2017	Kosten Nieuwsbrief	€ 50,00
15-9-2017	Webkosten domeinnaam	€ 16,98
27-9-2017	Afscheid bestuursleden	€ 42,93
28-9-2017	Afscheid griffier	€ 57,62
4-10-2017	Communicatiekosten Duuve te gek	€ 116,45
11-10-2017	Drukkosten papieren begrotingsboek gemeente	€ 173,03
28-10-2017	Kosten brainstormavond leden LA	€ 243,85
15-11-2017	kantoorkosten printcartridges	€ 38,98
16-11-2017	Curling fractie en bestuur 2017	€ 106,00
20-11-2017	VOG kandidaat-raadslid	€ 41,35
20-11-2017	KvK kosten ivm inschrijving	€ 7,50
23-11-2017	VOG kandidaat-raadslid+ Training aankomend raadslid	€ 87,85
23-11-2017	Zakboek raadsleden	€ 99,80
30-11-2017	VOG kandidaat-raadslid	€ 41,35
7-12-2017	Training kandidaat raadslid	€ 47,00
7-12-2017	Communicatiekosten balpennen	€ 282,54
27-12-2017	Deelname winterfair inwoners Duiven ism imkers	€ 94,36
		€ 3.313,14

Verantwoordigsstaat Lokaal Alternatief 1-1-2018 tot 29-3-2018		
Datum	Omschrijving	Kosten
3-1-2018	Kosten food en beverage curling	€ 31,00
5-1-2018	Regionale bijeenkomsten kennisverrijking raadsleden	€ 58,75
5-1-2018	Sociale activiteiten naar leden LA	€ 31,30
17-1-2018	Ledenvergadering 2018 met fractie onderwerpen.	€ 176,05
24-1-2018	Reiskosten VNG bijeenkomst raadslid	€ 27,57
6-2-2018	Bureaukosten	€ 43,45
8-2-2018	Kosten pluimuitreiking inwoners	€ 21,84
13-2-2018	Communicatiekosten in verband met bijeenkomsten raadsleden met inwoners	€ 323,68
20-2-2018	Orientatiedag raadslid	€ 30,25
23-2-2018	Communicatiekosten vlaggen in verband met bijeenkomsten raadsleden met inwoners	€ 629,20
7-3-2018	Presentatie raadsleden aan SV Loo	€ 90,00
7-3-2018	Kostenbijdrage Stichting erouip waarmee senioren naar stembureau kunnen	€ 20,00
12-3-2018	Informatiemarkt De Wijkern tbv senioren	€ 61,85
22-3-2018	Fractiebespreking	€ 52,15
29-3-2018	Catering door LA georganiseerde avond ondernemers Centrum	€ 68,00
29-3-2018	Kosten spreker door LA georganiseerde ondernemersbijeenkomst	€ 181,50
	Totaal	€ 1.846,59

Fractiegelden vanaf 15-12-2014 (zie brief 15uit00786 van 2 Maart 2015)	€ 8.920,00	
Cntrole commissie 2014 goedgekeurd		€ 2.250,82
Controle commissie 2015 goedgekeurd		€ 1.991,00
Controle commissie 2016 goedgekeurd		€ 2.908,75
Controle commissie 2017 goedgekeurd		€ 3.313,14
Verantwoording 2018		€ 1.846,59
	€ 12.310,30	€ 12.310,30

Geen retourbetaling aan gemeente Duiven.

	Datum	Kostenpost	Plaats	Aantal km v.v.	Per km	Totaal
1	9-01-17	Sportverkiezing gemeente Rheden	Rheden	28	€ 0,19	€ 5,32
2	23-01-17	Bijeenkomst Westervoort	Westervoort	11	€ 0,19	€ 2,09
3	2-02-17	Omgaan met bedreiging	Westervoort	11	€ 0,19	€ 2,09
4	10-02-17	Informeel overleg	Den Haag	278	€ 0,19	€ 52,82
5	5-03-17	Informeel overleg	Rotterdam	254	€ 0,19	€ 48,26
6	24-03-18	Gelders overleg	Voorthuizen	118	€ 0,19	€ 22,42
7	28-03-17	Congres VNG Beschut Werk	WTC Arnhem	32	€ 0,19	€ 6,08
8	31-03-17	Gelders overleg	Voorthuizen	118	€ 0,19	€ 22,42
9	8-04-17	Informeel overleg Papendal	Arnhem	50	€ 0,19	€ 9,50
10	23-04-17	Informeel overleg	Laren NH	166	€ 0,19	€ 31,54
11	25-04-18	CROW Bijeenkomst Toegankelijkheid	Utrecht	152	€ 0,19	€ 28,88
12	6-05-17	Herdenking Pim Fortuyn	Duiven-Mediapark	85	€ 0,19	€ 16,15
13	6-05-17	Herdenking Pim Fortuyn	Mediapark-Rotterdam	80	€ 0,19	€ 15,20
14	6-05-17	Herdenking Pim Fortuyn	Rotterdam - Duiven	127	€ 0,19	€ 24,13
15	15-05-17	Gelders overleg	Voorthuizen	118	€ 0,19	€ 22,42
16	19-05-17	Informeel overleg	Doetinchem	50	€ 0,19	€ 9,50
17	21-06-17	Gelders overleg	Voorthuizen	118	€ 0,19	€ 22,42
18	25-06-17	Informeel overleg	Den Haag	278	€ 0,19	€ 52,82
19	28-06-17	Overleg Toegankelijkheid en Sport	Papendal	50	€ 0,19	€ 9,50
20	16-07-17	Informeel overleg	Ermelo	130	€ 0,19	€ 24,70
21	27-07-17	Overleg Toegankelijkheid en Sport	Papendal	50	€ 0,19	€ 9,50
22	7-08-17	Teambuilding Fractie	Elten (Duitsland)			€ 11,00
23	7-08-17	Teambuilding Fractie (brandstof)	Elten (Duitsland)	42	€ 0,19	€ 7,98
24	10-08-17	Gelders overleg	Voorthuizen	118	€ 0,19	€ 22,42
25	22-08-17	Informeel overleg	Laren NH	166	€ 0,19	€ 31,54
26	25-08-17	Informeel overleg	Den Haag	278	€ 0,19	€ 52,82
27	28-08-17	Informeel overleg	Rotterdam	254	€ 0,19	€ 48,26
28	22-09-17	Bijeenkomst 9292/Translink	Arnhem	22	€ 0,19	€ 4,18
29	5-10-17	Bijeenkomst 9292/Translink	Arena Amsterdam	212	€ 0,19	€ 40,28
30	9-10-17	Regenboogsymposium	Provinciehuis Arnhem	22	€ 0,19	€ 4,18
31	11-10-17	Werkatelier Sociaal Domein	Arnhem	22	€ 0,19	€ 4,18
32	26-10-17	Informeel overleg	Rotterdam	254	€ 0,19	€ 48,26

33	1-11-17	Informeel overleg	Den Haag	278	€ 0,19	€ 52,82
34	4-12-17	Informeel overleg	Oss	122	€ 0,19	€ 23,18
35	30-12-17	Gelders overleg	Voorthuizen	118	€ 0,19	€ 22,42
			Totaal 2017			€ 811,28

Socialistische Partij Financieel overzicht 2017

Inkomsten				Uitgaven			
Datum	Naam	Omschrijving	bedrag	Datum	Naam	Omschrijving	Bedrag
1-1-2017	Gemeente Duiven	Fractiebudget beginstand	1.589,46	4-2-2017	P. Neuteboom	Declaratie Pim	€ 59,13
31-12-2017	Gemeente Duiven	Fractiebudget eindstand	138,08	1-4-2017	P. Neuteboom	Declaratie Pim	€ 8,64
				3-5-2017	SP Fractie	SP shop Promomateriaal	67,64
				8-5-2017	P. Neuteboom	Declaratie Pim Neuteboom	€ 92,75
				18-5-2017	SP Fractie	Fractieoverleg in café Bij de Buren	€ 25,25
				19-6-2017	SP Fractie	Postzegels Bruna	42,39
				7-7-2017	SP Fractie	Cadeau Mat Gijsbers griffier [Pim]	34,9
				12-9-2017	SP Fractie	SP shop Promomateriaal	74
				24-9-2017	SP Fractie	Ijssalon Calamita voor Duuve te gek	420
				26-10-2017	SP Fractie	Prontoprint Programmabegroting	96,8
				26-10-2017	SP Fractie	Prontoprint Programmabegroting	121,61
				16-11-2017	SP Fractie	Bloemetje installatie Hielko Plantenga fractie ass. gem.raad	15
				10-12-2017	P. Neuteboom	Friedeshiem Pim SP kadescholing	25,45
				13-12-2017	SP Fractie	Reko verspreidingsbureau SP jaarkrant	307,82
				19-12-2017	SP Fractie	Vidoto fotograaf verkiezingskrant	60
						Totaal	€ 1.451,38

Declaratieoverzicht Fractievergoeding VVD Duiven

Inkomsten				Uitgaven			
Datum	**Naam**	**Omschrijving**	**bedrag**	**Datum**	**Naam**	**Omschrijving**	**Bedrag**
1-1-2017	Saldo	Saldo 31-12-2016	€ 1.002,81	4-1-2017	Geert-Jan Schrijner	Bijdrage monument MH17	€ 60,42
				13-3-2017	Geert-Jan Schrijner	Zungg Give away	€ 79,77
				11-6-2017	Geert-Jan Schrijner	Afscheidscadeau Mat	€ 32,16
				13-6-2017	Dianne de Geus	VVD Congres	€ 39,00
				13-10-2017	Dianne de Geus	Print begroting	€ 13,31
				6-9-2017	Geert-Jan Schrijner	Parkeerkosten overleg Statenleden	€ 5,95
				15-12-2017	Geert-Jan Schrijner	Parkeerkosten overleg Statenleden	€ 5,66
				4-1-2018	Erik van den Ijssel	Cursus Discussie VVD	€ 35,00
					Saldo		€ 731,54
			€ 1.002,81				**€ 1.002,81**

Fractiebudget 2018 -2022

Apr –dec. 2018 – 9 maanden

Lokaal Alternatief	7	€ 112,50 +	€ 1365,- =	€ 1477,50
CDA	3	€ 112,50 +	€ 585,- =	€ 697,50
SP	3	€ 112,50 +	€ 585,- =	€ 697,50
VVD	3	€ 112,50 +	€ 585,- =	€ 697,50
GroenLinks	2	€ 112,50 +	€ 390,- =	€ 502,50
D66	1	€ 112,50 +	€ 195,- =	€ 307,50
Pro Duiven	1	€ 112,50 +	€ 195,- =	€ 307,50
PvdA	1	€ 112,50 +	€ 195,- =	€ 307,50
Totaal				€ 4995,-

2019 – 12 maanden

Lokaal Alternatief	7	€ 150,- +	€ 1820,- =	€ 1970,-
CDA	3	€ 150,- +	€ 780,- =	€ 930,-
SP	3	€ 150,- +	€ 780,- =	€ 930,-
VVD	3	€ 150,- +	€ 780,- =	€ 930,-
GroenLinks	2	€ 150,- +	€ 520,- =	€ 670,-
D66	1	€ 150,- +	€ 260,- =	€ 410,-
Pro Duiven	1	€ 150,- +	€ 260,- =	€ 410,-
PvdA	1	€ 150,- +	€ 260,- =	€ 410,-
Totaal				€ 6660,-

Fractiebudget 2018 overmaken z.s.m.

Bankrekening nr. opvragen bij een ieder

Lokaal Alternatief :	€ 1477,50
CDA	€ 695,55
SP	€ 697,50
VVD	€ 244,96
GroenLinks	€ 703,50
D66	€ 307,50
Pro Duiven	€ 307,50
PvdA	€ 430,50

Behandeladvies Zienswijze begroting Veilig Thuis

Veilig Thuis heeft nieuwe stukken aangekondigd (zie LIS – C5) die in augustus voor een zienswijze worden voorgelegd. Dat heeft tot gevolg dat de zienswijze die nu geagendeerd staat achterhaald is. Bij het begin van de raadsvergadering zal de voorzitter van de raad voorstellen om dit raadsvoorstel van de agenda te voeren. In de eerste cyclus na de zomer (raadsvergadering 25/9) zal naar verwachting een nieuwe zienswijze Veilig Thuis voorliggen ter besluitvorming op basis van de nieuwe stukken van Veilig Thuis.

Onderwerp	Zienswijze begroting Veilig Thuis		
Registratienummer	Z/18/037836	Portefeuillehouder	Knuiman
Historie			
Termijn	De termijn voor het indienen van een zienswijze loopt af op 19 juni 2018. De stukken zijn echter pas op 25 mei door Veilig Thuis aangeleverd. Daarom heeft het college van B&W reeds een zienswijze ingediend, onder voorbehoud van besluitvorming door de raad.		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	Instemmen met de reeds door het college ingediende zienswijze die inhoudt dat: - De gemeente Duiven geen opmerkingen heeft bij de jaarstukken 2017 en begroting 2019 van Veilig Thuis - De gemeente Duiven de hoop en verwachting uitspreekt dat Veilig Thuis in volgende jaren eerder de stukken aanlevert.		

Raadsvergadering	3 juli 2018	Hamerstuk
Behandeladvies	De zienswijze bevat geen kanttekeningen over de inhoud van de begroting van Veilig Thuis, dit onderwerp als hamerstuk geagendeerd worden op de raadsvergadering van 3 juli 2018.	
Spreekrecht publiek	Niet van toepassing	

ZFB31EFAA22

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Zienswijze jaarstukken 2017 en begroting 2019 Stichting Veilig Thuis

---

Zaak- & documentnr. : Z/18/037836

Opsteller : Christiaan van Essen

Portefeuillehouder : H.C.M. Knuiman

Team : Advies

Samenvatting

De gemeenteraad van Duiven wordt in de gelegenheid gesteld om voor 19 juni een zienswijze te geven op de conceptjaarstukken 2017 en de conceptbegroting van stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden. Planning technisch is dit niet haalbaar, daarom heeft ons college alvast een reactie verzonden. In deze reactie stemmen wij in met zowel de jaarstukken als de begroting. Wij hebben hier wel een kanttekening bij geplaatst met betrekking tot het verloop van het proces. Wij stellen u voor om ook in te stemmen met de jaarrekening en de begroting en daartoe de eerder door ons verstuurde reactie vast te stellen.

Beslispunten

1. Een zienswijze in te dienen door de eerder door het college verzonden reactie op de jaarstukken en begroting vast te stellen.

Aanleiding

Stichting Veilig Thuis is een aparte stichting met een eigen Raad van Toezicht (RvT). De stichting functioneert onder bestuurlijke aansturing van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM). Voor de planning- en control-cyclus wordt daarom zoveel als mogelijk aangesloten bij die van de VGGM. Op deze manier kunnen gemeenten hun zienswijze geven op de jaarstukken en de begroting

Planning

De termijn voor het indienen van een zienswijze loopt af op 19 juni 2018. De stukken zijn echter pas op 25 mei door Veilig Thuis aangeleverd. Dit heeft te maken met het feit dat de accountantscontrole pas eind april plaats vond en dat de RvT nog niet is bemenst. Ook de impact van veranderingen in verband met de nieuwe meldcode huiselijk geweld en de radar functie hebben hier invloed op gehad. Het Algemeen Bestuur (AB) van de VGGM neemt op 4 juli kennis van de zienswijzen van gemeenten. Het is dus van belang om de zienswijze van de gemeenteraad vóór die datum aan te leveren aan het Dagelijks Bestuur. Indien deze datum niet wordt gehaald zal het AB haar zienswijze aan de directeur-bestuurder van Veilig Thuis kenbaar maken zonder de input van onze gemeente.

Om de zienswijze binnen de gestelde termijn in te dienen hebben wij als college alvast een voorlopige reactie toegezonden.

Beoogd effect

Met de mogelijkheid van het geven van een zienswijze heeft de gemeenteraad de gelegenheid om invloed uit te oefenen op de financiën en de taken en te behalen doelstellingen van de stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden.

Argumenten

1.1 Het proces rondom de financiële verantwoording verloopt niet soepel
Door omstandigheden, waaronder een verlate accountants controle en een nog niet bemenste RvT, is het proces rondom de financiële verantwoording rommelig verlopen. Via de zienswijze vragen wij aandacht voor dit proces in de hoop dat dit in 2019 verbetert.

1.2 De stukken geven geen aanleiding tot het indienen van een zienswijze
De jaarstukken 2017 en de conceptbegroting 2019 zijn conform onze verwachtingen. De stichting Veilig Thuis behaalde over 2017 een positief resultaat van €234.924. In de jaarstukken wordt voorgesteld om dit resultaat toe te voegen aan het eigen vermogen. De stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden is een jonge, startende stichting waarbij het belangrijk is dat zij een eigen vermogen opbouwt om in de komende jaren onvoorziene kosten te kunnen dekken. Gelijktijdig geeft Veilig Thuis aan dat zij in 2020 in een kaderbrief voorstellen zullen doen omtrent de gewenste omvang van het eigen vermogen in relatie tot het risicoprofiel van de stichting. Door middel van deze kaderbrief houdt de gemeente zicht op de bestemming van het eigen vermogen.

1.3 Vanwege de termijnen moesten wij als college alvast een reactie versturen
Het Dagelijks Bestuur van VGGM heeft gevraagd de zienswijze uiterlijk 19 juni 2018 in te dienen. Voor die datum is er echter geen raadsvergadering. Wij hebben als college de vrijheid genomen om alvast een zienswijze in te dienen, die gebaseerd is op dit raadsvoorstel. Onze brief is als bijlage bijgevoegd.

Kanttekeningen

2.1 De uiteindelijke kosten voor de individuele gemeenten zijn (nog) niet in beeld.
Op bestuurlijke niveau vindt er overleg plaats over de verdeelsleutel die gebruikt moet worden om de kosten van Veilig Thuis te verdelen over alle deelnemende gemeenten. In de begroting 2019 is wel een indicatieve kostenverdeling opgenomen, maar omdat er nog geen uitsluitsel is over de verdeelsleutel is over de uiteindelijke kosten per gemeente nog niets te zeggen.

2.2 Mochten uit de raadsbehandeling afwijkende of aanvullende zaken naar voren komen, dan geven wij die zo spoedig mogelijk door aan VGGM.

Financiële paragraaf

In de begroting voor 2019 stijgen de kosten voor Veilig Thuis ten opzichte van 2017 en 2018. Dit is te verklaren door de aankomende veranderingen op het gebied van de meldcode en de radarfunctie.

Communicatie

Geen bijzonderheden

Intergemeentelijke samenwerking

De gemeente Duiven is samen met de 14 andere gemeenten van de VGGM opdrachtgever voor en afnemer van de diensten van Veilig Thuis. Ook de overige gemeenten zijn gevraagd een zienswijze te geven.

Bijlagen

201363436 – Brief aanbieding jaarstukken
201363433 – Concept jaarstukken 2017 stichting Veilig Thuis
201363435 – Concept begroting 2019 stichting Veilig Thuis
201363556 – Brief met reactie college
201363711 – Raadsbesluit jaarstukken en begroting Veilig Thuis

Duiven, 5 juni 2018.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

J.L.M. Scholten
loco-secretaris

drs. H.B.I. de Lange
burgemeester

ZFB32998D3F

Gemeente Duiven

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/18/037836

Datum besluitvorming : 3 juli 2018

Onderwerp : Raadsbesluit jaarstukken en begroting Veilig Thuis

Samenvatting

De gemeenteraad van Duiven wordt in de gelegenheid gesteld om voor 19 juni een zienswijze te geven op de conceptjaarstukken 2017 en de conceptbegroting van stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden. Planning technisch is dit niet haalbaar, daarom heeft ons college alvast een reactie verzonden. In deze reactie stemmen wij in met zowel de jaarstukken als de begroting. Wij hebben hier wel een kanttekening bij geplaatst met betrekking tot het verloop van het proces.

De raad besluit

1. Een zienswijze in te dienen door de eerder door het college verzonden reactie op de jaarstukken en begroting vast te stellen.

de griffier, de voorzitter,

E. (Els) Boers drs. H.B.I (Rik) de Lange

Gelderland-Midden

ADVIES- EN MELDPUNT HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING

Datum 25 mei 2018
Ons kenmerk 180525-0041
Contactpersoon Alwin Pauptit
E-mailadres alwin.pauptit@vggm.nl

Onderwerp Ter consultatie: concept jaarstukken 2017 en ontwerp begroting Veilig Thuis

Geachte leden van de Raad, leden van het College,

Op 15 maart 2017 heeft het Algemeen Bestuur van de VGGM de inrichting van de governance van Stichting Veilig Thuis vastgesteld. Er is enerzijds sprake van een aparte stichting met een eigen Raad van Toezicht (RvT), anderzijds wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de planning en control cyclus van VGGM. In essentie betekent dit dat de jaarstukken en begroting van Veilig Thuis —samen met de jaarstukken van VGGM en na kennisname door het Dagelijks Bestuur van VGGM— worden voorgelegd aan de raden van de deelnemende gemeenten.
Zij kunnen vervolgens een zienswijze indienen bij het Algemeen Bestuur (AB) van VGGM. Het AB maakt op basis hiervan haar zienswijze kenbaar richting de Directeur Bestuurder Veilig Thuis en de interne RvT-leden Veilig Thuis. Formele vaststelling van jaarstukken en begroting gebeurt vervolgens door de directeur-bestuurder van Veilig Thuis, na goedkeuring van de Raad van Toezicht.

Om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de cyclus van de VGGM-jaarstukken en begrotingen, wordt u op deze manier in de gelegenheid gesteld een advies te geven over de jaarstukken 2017 en begroting 2019 van Veilig Thuis. Na definitieve afstemming met de accountant wordt de accountantsverklaring toegevoegd/ nagezonden. Bij verzending van deze brief is de verklaring nog niet beschikbaar.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Graag verzoeken wij u uw reactie uiterlijk 19 juni 2018 te sturen aan het Dagelijks Bestuur van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden.

Met vriendelijke groet,

Jan Pierik
Directeur Bestuurder Stichting Veilig Thuis Gelderland Midden

i.a.a.: DIV
Bijlage(n): Jaarstukken Veilig Thuis 2017
Begroting 2019

Stichting Veilig Thuis Gelderland - Midden

Jaarstukken 2017

CONCEPT

Arnhem
25-5-2018
Versie: concept

Inhoudsopgave

Algemeen 2
Organisatie 3
Wettelijk kader en taken 5
Kernprestaties 2017 7
Beleid, inspanningen en prestaties 13
Personeel 21
Financieel resultaat op hoofdlijnen 24
Jaarrekening 25
Balans per 31 december 2017 26
Grondslagen voor de financiële verslaggeving 28
Toelichting op de balans 30
Toelichting op de Staat van Baten en Lasten 32
Overige gegevens 35
Statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat 35
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant 36
Bijlagen 37
Realisatie 2017 per gemeente en regio 37

Algemeen

Inleiding
Hierbij presenteren wij u de jaarverantwoording van de Stichting Veilig Thuis Gelderland - Midden over 2017, het derde jaar van Veilig Thuis sinds de start op 1 januari 2015 en het 1e jaar in een stichting. Middels dit verslag leggen wij verantwoording af over Veilig Thuis.

De verantwoording van alle Veilig Thuis organisaties is gebaseerd op de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015), waarbij Veilig Thuis een eigen plaats inneemt. Met deze verantwoording wordt aangesloten op de systematiek voor de instellingen voor jeugdhulp en de gecertificeerde instellingen voor jeugdbescherming en jeugdreclassering. De opzet en inhoud van deze jaarverantwoording door Veilig Thuis is met de VNG afgestemd, zodat ook naar gemeenten kan worden volstaan met deze jaarverantwoording.

Op 1 januari 2015 zijn in Nederland 26 Veilig Thuis organisaties gestart, die allen een eigen regionale kleuring en dynamiek kennen, afhankelijk van de keuze voor de inrichting en aansturing. In opdracht van de centrumgemeenten Apeldoorn, Arnhem en Ede hebben Stimenz, Jeugdbescherming Gelderland en Moviera een projectorganisatie voor 2015 en 2016 gevormd, waarin Veilig Thuis voor Midden Gelderland en Noord & Oost Gelderland waren ondergebracht. Deze termijn is voor Veilig Thuis Midden Gelderland voortgezet tot 1 april 2017. Daarna zijn de activiteiten voortgezet vanuit de stichting onder bestuurlijke aansturing van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM).

Activiteiten
De activiteiten van Stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden (de stichting), statutair gevestigd te Arnhem, bestaan uit het uitvoeren van de aan de stichting opgedragen taken op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling als genoemd in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015 in de regio Gelderland-Midden en voorts het verrichten van al hetgeen daarmede in de ruimste zin verband houdt of daarvoor bevorderlijk kan zijn. De stichting heeft geen winstoogmerk. De stichting treedt op als werkgever voor de werknemers in de uitvoering van deze taken.

Vergelijkende cijfers
De activiteiten van de stichting, die is ingeschreven per 16 maart 2017, zijn gestart met ingang van 1 april 2017. Tot die datum werden de taken uitgevoerd door de projectorganisatie.
In deze jaarrekening wordt alleen financiële verantwoording afgelegd over de periode 1 april 2017 tot en met 31 december 2017. De inhoudelijke verantwoording en productiegegevens zijn daarentegen wel over het hele jaar 2017 opgenomen. Ook de vergelijkende cijfers over 2016 zijn in verband met de continuïteit volledig opgenomen.

Financieel resultaat 2017
Over het gedeeltelijke boekjaar 2017 is een positief resultaat gerealiseerd van € 234.924.

Samenstelling Raad van Toezicht
In 2017 kende de Stichting Veilig Thuis Gelderland - Midden nog geen Raad van Toezicht. Gepland is dat leden na een sollicitatieprocedure begin juli 2018 worden benoemd.

Bestuur
Het bestuur van de stichting is in handen van de Directeur Publieke Gezondheid van VGGM.

Organisatie

Profiel van de organisatie

Naam verslag leggende rechtspersoon	Stichting Veilig Thuis Gelderland - Midden
Adres	Eusebiusbuitensingel 43
Postcode	6828 HZ
Plaats	Arnhem
Telefoonnummer	0800 – 2000
Identificatienummer Kamer van Koophandel	68323530
Datum van Inschrijving	16 maart 2017
Startdatum activiteiten	1 april 2017
E-mailadres	m.hendriksen@veiligthuismg.nl
Internetpagina/website	www.veiligthuisgm.nl
Rechtsvorm	Stichting

Typering organisatie

De activiteiten van Stichting Veilig Thuis Gelderland – Midden bestaan uit het uitvoeren van de aan de stichting opgedragen taken op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling als genoemd in de Wet maatschappelijke ondersteuning en voorts het verrichten van al hetgeen daarmede in de ruimste zin verband houdt of daarvoor bevorderlijk kan zijn. De stichting heeft hiertoe de opdracht gekregen van de deelnemende gemeenten in de Veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland-Midden.
De facilitaire taken ten bate van de Stichting worden uitgevoerd door VGGM waarbij de kosten voor gemene rekening gedeeld worden.

Werkgebied Midden Gelderland

Het werkgebied van Veilig Thuis Gelderland - Midden sluit aan bij de veiligheidsregio en bestaat uit een tweetal subregio's, te weten:

- de regio Arnhem met de centrumgemeente Arnhem en de gemeenten Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar;
- de regio West Veluwe Vallei met de Centrumgemeente Ede en de gemeenten Barneveld, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen.

Bestuurlijke aansturing

Vanaf 1 april 2017 is de Stichting Veilig Thuis Gelderland - Midden operationeel. Alle medewerkers veilig thuis zijn in dienst van de stichting getreden en leggen verantwoording af aan, en vallen onder de aansturing van, de stichting.

De stichting bekostigt de inzet van zijn personeel, ondersteunende diensten en daaraan gerelateerde kosten vanuit een eigen inkoop- respectievelijk subsidie-relatie met de opdracht gevende (centrum)gemeenten.

De uitvoerende medewerkers functioneren onder directe aansturing van een tweetal teamleiders. Gezamenlijk met de manager Veilig Thuis vormen zij de operationele leiding van Veilig Thuis. De manager geeft dagelijks leiding en sturing aan de gehele organisatie, is het eerste aanspreekpunt voor opdrachtgevers en legt verantwoording af aan de directeur-bestuurder.
De manager voert frequent overleg met de beleidsambtenaren over de voortgang en realisatie van Veilig Thuis in de regio.

Maatschappelijk ondernemen

Veilig Thuis staat met haar wettelijke taak en functie midden in de samenleving. Door intensieve afstemming en in samenwerking met opdracht gevende gemeenten, lokale teams en partners in het sociale domein en veiligheidsdomein voert zij haar werkzaamheden uit. Veilig Thuis zet zich met ketenpartners in voor het duurzaam stoppen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

De stakeholders zijn primair de burgers en met name kwetsbare kinderen en volwassenen in de regio Gelderland-Midden. Iedereen heeft recht op een veilig thuis. Huiselijk geweld en kindermishandeling komen vaak voor: landelijk 50 dodelijke slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling bij 119.000 kinderen op jaarbasis, dat betekent gemiddeld 1 kind per klas. Vaak gaat het om problemen die al langer bestaan en die je niet zonder hulp van anderen kunt oplossen. Maar het kan ook gaan om vermoedens: je denkt dat mensen of kinderen niet veilig zijn, maar je weet het niet zeker. Het is belangrijk dat er hulp komt, want het geweld stopt niet vanzelf. Iemand moet de eerste stap zetten. De gemeenten zijn als opdracht gevers gebaat bij een veilig thuis voor hun inwoners.

Veilig Thuis zoekt daarbij maximale samenwerking met alle partners in het werkveld, om zo duurzame relaties te ontwikkelen waarin kennis en kunde rondom (vermoedens van) kindermishandeling en/of huiselijk geweld worden versterkt en geborgd.

Wettelijk kader en taken

Wettelijk kader en taken Veilig Thuis

De dienstverlening van Veilig Thuis betreft de uitvoering van haar wettelijke taken als advies- en meldpunt voor vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling, het doen van onderzoek daarnaar en het actief bijdragen aan de (veiligheids-)keten, inclusief de gecontracteerde diensten die daaraan gerelateerd zijn. Daaronder valt ook de samenwerking in de keten tussen Veilig Thuis en de Sociale Wijk Teams (SWT's), het CJG en lokale teams en/of gespecialiseerde hulpverlening die worden geïnformeerd en waarheen indien mogelijk (maximaal) wordt overgedragen en/of afgeschaald. Daarnaast beoordeelt Veilig Thuis samen met politie geëscaleerde huiselijk geweld incidenten op basis van een RIHG (Risico Inventarisatie Huiselijk Geweld). Veilig Thuis voert ook het casemanagement uit bij opgelegde tijdelijke huis-verboden en biedt begeleiding aan gezinnen die bij deze beoordeling niet in aanmerking komen voor een tijdelijk huisverbod, maar wel hulp van Veilig Thuis nodig hebben in het opstarten van passende hulp.

Veilig Thuis heeft de volgende wettelijke taken (Wmo 2015 art. 4.1.1 lid 2 en lid 3):

- het geven van advies en zo nodig het bieden van ondersteuning aan ieder die in verband met een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling om dit advies vraagt;
- het fungeren als meldpunt voor gevallen of vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- het naar aanleiding van een melding onderzoeken of er daadwerkelijk sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- het beoordelen van de vraag of - en zo ja tot welke stappen de melding aanleiding geeft;
- het in kennis stellen van een instantie die passende professionele hulp kan verlenen op basis van de melding, indien het belang van de betrokkene of de ernst van de situatie daartoe aanleiding geeft;
- het in kennis stellen van de politie of de Raad voor de Kinderbescherming van een melding van (een vermoeden van) huiselijk geweld of kindermishandeling indien het belang van de betrokkene of de ernst van het feit daar aanleiding toe geeft;
- indien Veilig Thuis een verzoek tot onderzoek doet bij de raad voor de kinderbescherming, het in kennis stellen van het college van B&W;
- het op de hoogte stellen van de melder van de stappen, die naar aanleiding van zijn melding zijn ondernomen.

Ieder Veilig Thuis dient minimaal deze in de wet genoemde taken uit te voeren. Daarnaast kan een college van B&W aan Veilig Thuis de opdracht geven om andere niet wettelijke taken in de sfeer van huiselijk geweld en kindermishandeling uit te voeren.

Landelijk kwaliteitskader

Sinds de start in 2015 zijn de Veilig Thuis-organisaties voortvarend aan de slag gegaan met de opbouw van de organisatie, de toerusting van medewerkers om hun werk goed uit te kunnen voeren, de registratie en de samenwerking met relevante partijen. Hiervoor hebben Veilig Thuis-organisaties gebruik gemaakt van het VNG-model Handelingsprotocol. Dit model handelingsprotocol was primair een advies aan gemeenten over de richtlijnen die zij met betrekking tot de uitvoering van taken konden meegeven aan de Veilig Thuis-organisatie in hun regio.

Medio 2016 hebben de Veilig Thuis-organisaties de volgende stap gezet op het gebied van kwaliteit. Dat is gebeurd door 'veldnormen' op te stellen, zodat gezamenlijk in dezelfde richting wordt

doorontwikkeld. Waar van toepassing is gebruik gemaakt van de relevante elementen uit het model handelingsprotocol, waar noodzakelijk en/of passend zijn elementen toegevoegd of aangepast.

Het kwaliteitskader Zicht op Veiligheid biedt een kader voor de (wettelijke) taken van de Veilig Thuis-organisaties en voldoet aan de doelen en gronden zoals gesteld in de wet. Het kwaliteitskader is op 1 juli 2016 vastgesteld door het Landelijk Netwerk Veilig Thuis en is vervolgens aangeboden aan de VNG Commissie Gezondheid en Welzijn. Hiermee heeft het kwaliteitskader de status van veldnorm gekregen en is daarmee maatgevend voor het niveau van dienstverlening dat van een Veilig Thuis-organisatie mag worden verwacht. Op thema's waarop nog geen veldnorm is geformuleerd blijft het model handelingsprotocol beschikbaar als advies over de richtlijnen met betrekking tot de uitvoering van taken door Veilig Thuis.

Samenwerking in de keten
In mei 2016 is het visiedocument 'Eerst samenwerken voor veiligheid, dan samenwerken voor risico gestuurde zorg' gepubliceerd met een duurzame visie op ketenzorg bij kindermishandeling, huiselijk geweld en seksueel misbruik en de centrale rol hierbij van het triage-instrument Veilig Thuis. Dit visiedocument biedt in de eerste plaats een inhoudelijke visie op ketensamenwerking en waarom deze gefaseerd moet verlopen, als voorwaarde voor een werkzame aanpak bij onveiligheid. In tweede instantie wordt uitgelegd wat de centrale rol van Veilig Thuis is bij het tot stand brengen van directe veiligheid en bij het aansturen van dit proces van gefaseerde ketensamenwerking.

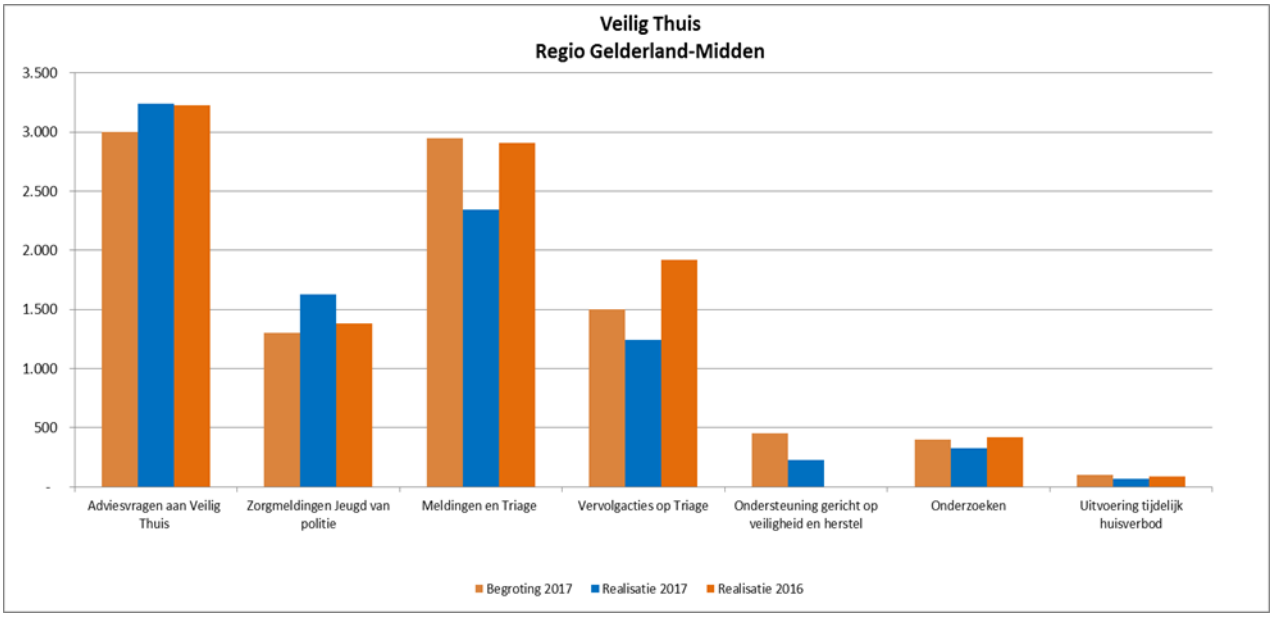
Het visiedocument wil bijdragen aan de discussie over 'hoe sturen we in samenwerking met alle partijen in het veld goed op veiligheid' en wil een verschuiving in het denken tot stand brengen over de kwalitatieve aanpak van geweld en onveiligheid in huiselijke kring in de keten vanaf Veilig Thuis tot en met de GGZ en alle partners in de zorg daartussenin. De ambitie is om een verschil te maken bij het doorbreken van de complexe cirkel van geweld die veelal doorwerkt tot in de volgende generatie. Er wordt uitgegaan van vijf fasen in het aanbieden van zorg:

- werken aan directe veiligheid met een veiligheidsplan;
- werken aan stabiele veiligheid met een hulpverleningsplan voor risico gestuurde zorg;
- werken aan herstel van de ontwikkeling van de individuele gezinsleden met herstelplannen voor trauma-geïnformeerde en herstelgerichte zorg;
- werken aan stabilisatie door het evalueren en bijstellen van eerder gestelde doelen;
- werken aan het leren omgaan met terugval met een toekomstplan.

De belangrijkste functie van het triage-instrument Veilig Thuis is een goede inschatting te maken van de directe veiligheid. Het triage-instrument is in 2017 doorontwikkeld. Het visiedocument is onderlegger bij de verbetering van het triage-instrument. Om inwoners in de 26 Veilig Thuis regio's op eenzelfde wijze te benaderen en diens veiligheid in te schatten zullen in 2018 in alle regio's de VT organisaties op eenzelfde wijze het verbeterde triage-instrument gaan gebruiken.

Kernprestaties 2017[1]

Realisatie taken Veilig Thuis

In 2017 is het aantal adviezen bij Veilig Thuis, evenals in 2016 en 2015, hoger dan oorspronkelijk werd voorzien bij de start van Veilig Thuis. In totaal van Zorgmeldingen Jeugd van politie en Meldingen Triage is ten opzichte van 2016 een kleine daling aanwezig, die voor een deel te relateren is aan een nieuwe registratiewijze bij de politie vanaf het 3e kwartaal 2017.

Veilig Thuis Regio Gelderland-Midden	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2017 in % van begroting (norm=100%)	Realisatie 2016	Realisatie 2017 in % van realisatie 2016 (=100%)
Adviesvragen aan Veilig Thuis	3.241	3.000	108%	3.224	101%
Zorgmeldingen Jeugd van politie	1.627	1.300	125%	1.379	118%
Meldingen en Triage	2.345	2.950	79%	2.905	81%
Vervolgacties op Triage	1.244	1.500	83%	1.921	65%
Ondersteuning gericht op veiligheid en herstel	228	450	51%	-	
Onderzoeken	324	400	81%	421	77%
Uitvoering tijdelijk huisverbod	70	100	70%	89	79%

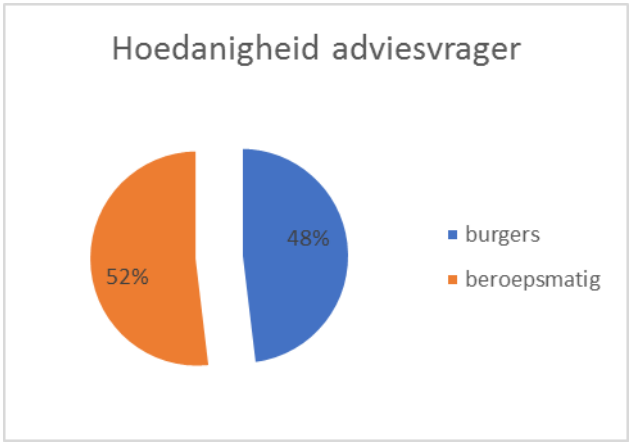
Onderstaand volgt een beschrijving van de dienst en vervolgens het verloop in productie.

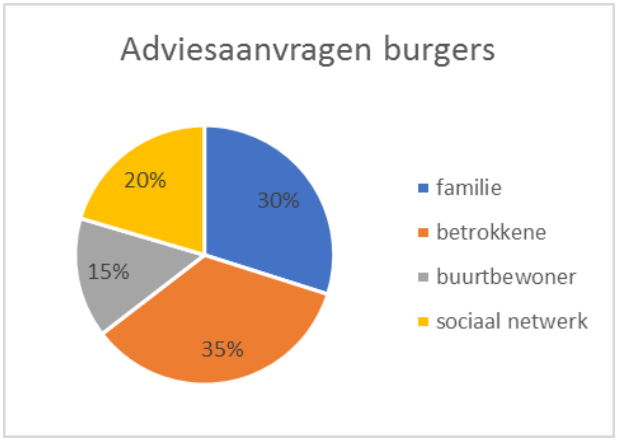
Adviesvragen aan Veilig Thuis (1,5 uur)
Dit betreft alle vragen van professionals en burgers over zorgelijke situaties rond huiselijk geweld en kindermishandeling, welke door Veilig Thuis medewerkers worden voorzien van een advies. Vertrouwensartsen geven advies aan kinderartsen, specialisten, huisartsen etc. Het betreft hier zowel eenmalige adviezen als meermalige adviezen op dezelfde casus.

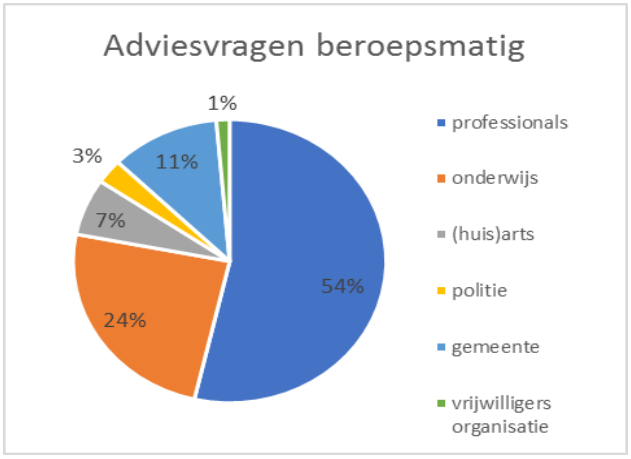
[1] Hoewel de stichting Veilig Thuis per 1 april 2017 gestart is wordt in dit verslag verantwoording afgelegd over de volledige productie over 2017. De activiteiten tot en met het 1e kwartaal 2017 zijn uitgevoerd door de projectorganisatie onder verantwoording van JBG en Moviera.

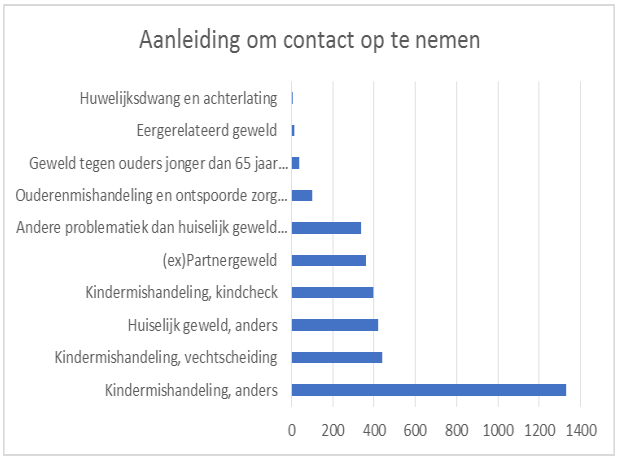
Adviesvragen in 2017

Het aantal adviesvragen is in 2017 nagenoeg gelijk gebleven ten op zichtte van 2016.

In 2017 zijn er 3241 adviesvragen aan Veilig Thuis gesteld. Van de adviesvragen is 49 % afkomstig van burgers, waarvan ruim de helft (55%) een direct betrokkene of familielid is. Buurtbewoners en mensen die behoren tot het sociale netwerk van de persoon waarover zorgen zijn, nemen ook vaak contact met Veilig Thuis om advies te vragen. Het aantal beroepsmatige adviesvragen uit het onderwijs is iets toegenomen ten opzichte van 2016. Nagenoeg één op de vier adviesvragen is afkomstig uit het onderwijs. Dit toont de grote betrokkenheid van leerkrachten bij de zorgen rond het veilig kunnen opgroeien van de kinderen waar zij dagelijks mee werken.

In 2017 hebben we minder adviesvragen van artsen kunnen beantwoorden dan in 2016. We hanteren in Gelderland het uitgangspunt dat artsen altijd met artsen kunnen bellen wanneer zij zorgen hebben over veiligheid van hun patiënt. Vanuit Veilig Thuis beantwoorden vertrouwensartsen adviesvragen van alle medici in de regio. Door het vertrek van één van de twee vertrouwensartsen in maart en de schaarste van vertrouwensartsen op de arbeidsmarkt, lukte het pas in oktober om weer een tweede vertrouwensarts aan Gelderland Midden te verbinden. In totaal is het aantal adviesvragen gestegen, wat betekent dat we door de andere beroepsmatige adviesvragers vaker dan in 2016 benaderd zijn.

Meldingen en triage (2,5 uur)

Dit betreft alle meldingen die Veilig Thuis binnen komen, niet zijnde zorgmeldingen Jeugd van politie. Het zijn de meldingen van burgers en professionals over huiselijk geweld en kindermishandeling, plus de meldingen van politie met betrekking tot huiselijk geweld.

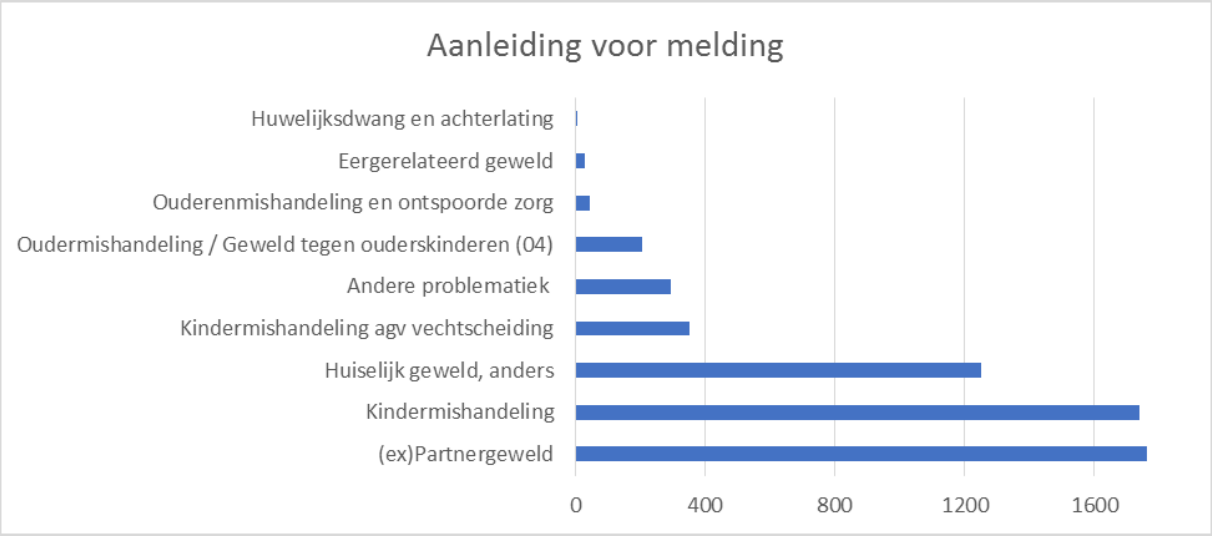
Meldingen en triage in 2017
Vanaf 1 oktober 2017 heeft de politie een nieuwe werkwijze waarbij zij nog maar één melding per incident aan ons doorgeven. Tot en met 30 september 2017 konden er per incident zowel een politiemelding huiselijk geweld als, wanneer er ook kinderen bij het incident betrokken waren, dan wel op het adres woonachting waren, ook een zorgmelding Jeugd van politie binnenkomen. Het aantal Meldingen en Triage is in het laatste kwartaal flink gedaald. Van gemiddeld 680 de eerste drie kwartalen naar 305 het laatste kwartaal. De verklaring hiervoor is dat Veilig Thuis voorheen toch vaak alleen een meldingen huiselijk geweld kreeg als er kinderen betrokken waren. Om op eenzelfde wijze de cijfers te kunnen presenteren over 2017, hebben uit de eenduidige meldingen van politie na 01-10-2017 de casussen met en zonder kinderen gefilterd. Dat betekent een afname van het aantal meldingen en triage en een toename van het aantal zorgmeldingen van Jeugd in het laatste kwartaal.

Zorgmeldingen Jeugd van politie (6,5 uur)
Dit betreft meldingen van politie over zorgelijke situaties waarin kinderen verkeren. Dit kan gaan om kinderen betrokken dan wel getuige van huiselijk geweld of om andere situaties waarin zorgen rond kinderen zijn. De beschikbare tijd is gebaseerd op een triage van zorgmeldingen Jeugd en een verder verkenning op de casus en afstemming met betrokken partijen, dan wel politie.

Zorgmeldingen Jeugd van politie in 2017
Het aantal zorgmeldingen Jeugd van politie is in aantal de eerste drie maanden stabiel met een gemiddelde van 346 per kwartaal. Bij een gelijkblijvende werkwijze van de politie was het aantal bij extrapolatie van het gemiddelde op 1385 uitgekomen. De nieuwe werkwijze van de politie is reden voor een toename. In het vierde kwartaal heeft Veilig Thuis 588 meldingen waar kinderen bij betrokken waren hebben ontvangen (lees ook in het vierde kwartaal zorgmeldingen Jeugd van politie). Het totaal aantal meldingen (meldingen en triage en zorgmeldingen Jeugd van politie) is in het vierde kwartaal lager (893) dan het gemiddelde uit de eerste drie kwartalen (1026) De daling is daarmee minder groot dan verwacht. Er zijn hiervoor twee mogelijke oorzaken te noemen:

- In de periode 2015 tot oktober 2017 zijn weinig dubbele meldingen van de politie binnengekomen.
- De nieuwe werkwijze van politie heeft niet voor aanzienlijk minder meldingen gezorgd omdat er ook meldingen binnen komen bij Veilig Thuis zonder dat de casus een expliciet element van huiselijk geweld of kindermishandeling in zich draagt.

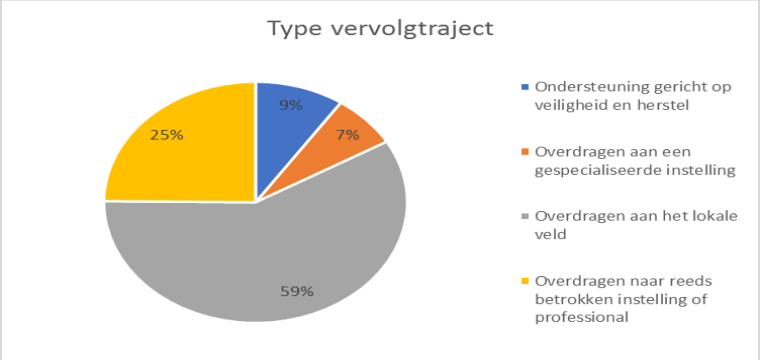
Meldingen bij Veilig Thuis
In 2017 zijn er in totaal 3972 meldingen gedaan bij Veilig Thuis

Vervolgacties op Triage (4 uur)
Dit betreft acties die nodig zijn na het product meldingen en triage. Wanneer de 2,5 uur die daarvoor staan niet voldoende zijn om te komen tot een gedegen triagebesluit en daarmee ook gepast vervolgtraject kan dit product worden ingezet om alle informatie te verzamelen die nodig is om de casus volledig te boordelen, dan wel zorgvuldig over te dragen. Vervolgacties kunnen niet na zorgmeldingen Jeugd worden ingezet, omdat deze 6,5 uur moet volstaan om de volledige triage te kunnen doen.

Vervolgacties op Triage in 2017
Het aantal vervolgacties op triage heeft in het derde kwartaal een hoger aantal 435, dan het gemiddelde in het eerste halfjaar. In het derde kwartaal is dit veroorzaakt door een lager aantal ingezette trajecten ondersteuning gericht op veiligheid en herstel (zie hieronder). De expliciete daling in het laatste kwartaal is veroorzaakt door de nieuwe wijze van melden van politie bij Veilig Thuis. Deze dienst kan alleen worden ingezet na meldingen en triage (is samen 6,5 uur). Met de daling in het vierde kwartaal van het aantal meldingen en triage, is ook het aantal vervolgacties op triage gedaald.

Ondersteuning gericht op veiligheid en herstel (8 uur)
Dit traject biedt Veilig Thuis Gelderland-Midden aan sinds januari 2017. Het traject wordt op aanvraag, verzoek van de lokale teams, aangeboden wanneer gezamenlijk optrekken van het lokale team en Veilig Thuis meerwaarde biedt , onder andere bij de bespreking met het gezin over de onveiligheid. Tevens worden dan in gezamenlijkheid de kaders gesteld voor de veiligheid. De ervaringen vanuit de lokale teams zijn positief. Het gezamenlijk optrekken van VT en de lokale teams geeft helderheid aan het gezin over wat het gezin van wie mag verwachten als het gaat om de stappen die gezet moeten worden naar het vergroten van de veiligheid

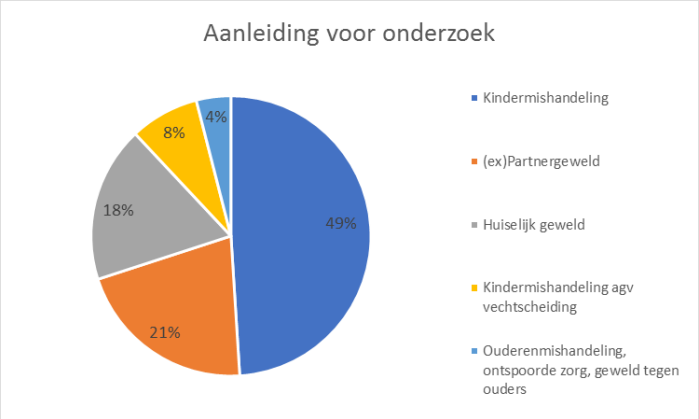
Ondersteuning gericht op veiligheid en herstel in 2017
In het derde en vierde kwartaal heeft Veilig Thuis dit traject minder in kunnen zetten dan de vraag en de afspraak was. De oorzaak hiervoor is het hoge langdurige ziekteverzuim. De medewerkers hebben alle zeilen bij moeten zetten om geen wachtlijsten te krijgen. De eerste ervaringen met deze nieuwe dienst zijn positief. In 2018 is een evaluatie gepland van deze dienst.

Onderzoek (22 uur)
Dit betreft het verzamelen, analyseren en beoordelen van feiten en professioneel oordelen over een gemeld vermoeden van huiselijk geweld en kindermishandeling met het doel te komen tot vaststelling of sprake is van huiselijk geweld en kindermishandeling en welke stappen dienen te worden gezet om het geweld te stoppen en de veiligheid en de schade te herstellen.

Onderzoek in 2017
Landelijk is in de Veilig Thuis organisaties een beweging naar minder onderzoeken ingezet. Dit omdat een aantal VT organisaties een hoog percentage meldingen in onderzoek namen. Onderzoeken zijn voor gezinnen intensieve maatregelen en worden in regio Gelderland Midden alleen ingezet, wanneer pogingen om in gedeeld partnerschap met ouders/cliënten te komen tot inzicht, hulp en

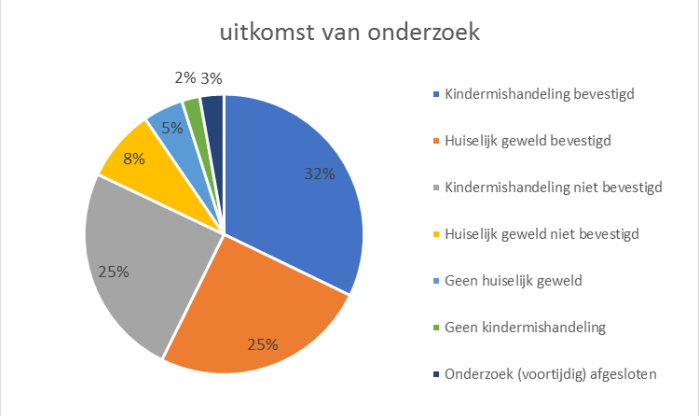
ondersteuning ontoereikend blijken. In vergelijking met de landelijke benchmark, neemt Veilig Thuis Gelderland-Midden percentueel weinig meldingen in onderzoek. Dat betekent dat we in regio Gelderland Midden in 2016, vaker dan gemiddeld in Nederland, een vervolg kozen zonder onderzoek en onder andere samen met het lokale team zochten naar mogelijkheden om veiligheid te bespreken en te vergroten. Dit is in 2017, mede op basis van de pilot die we in 2016 in de gemeente Arnhem samen met de sociale wijkteams hielden, geformaliseerd en heeft geresulteerd in het traject “Ondersteuning gericht op veiligheid en herstel”. In de halfjaarrapportage heb ik aangekondigd dat de verwachting is dat de daling van het aantal onderzoeken in de eerste twee kwartalen niet door zal zetten, omdat mogelijk te stevig is ingezet op zo licht mogelijke trajecten. Dat is ook gebleken in de laatste twee kwartalen. Het aantal onderzoeken kent een gemiddelde per kwartaal van 81. Het aantal onderzoeken is gedaald van 421 in 2016 naar 324 in 2017. Daarmee hebben we in 2017 maar 8,2 % van de meldingen in onderzoek genomen. De investering op het Ondersteuningstraject gericht op veiligheid en herstel is hierop van invloed. Dat sluit aan bij de ambitie van de gemeenten om wat licht kan vanuit Veilig Thuis, ook licht te doen. In 2018 moet onderzocht moet worden hoe de doorontwikkeling van het ondersteuningstraject het doet in relatie tot het aantal onderzoeken.

Bij de aanleiding voor het onderzoek naar kindermishandeling en huiselijk geweld zijn vermoedens van psychisch geweld, lichamelijke mishandeling en pedagogische verwaarlozing het meest voorkomend.

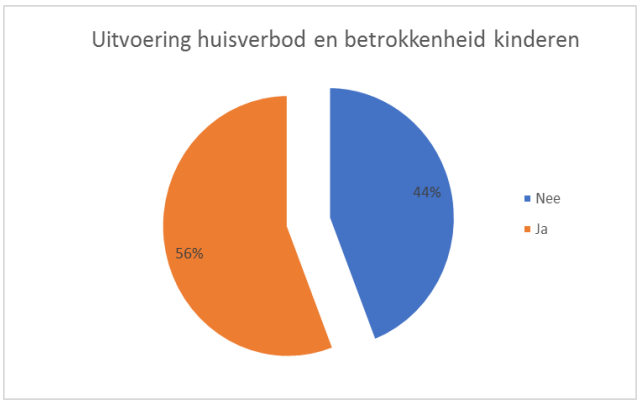

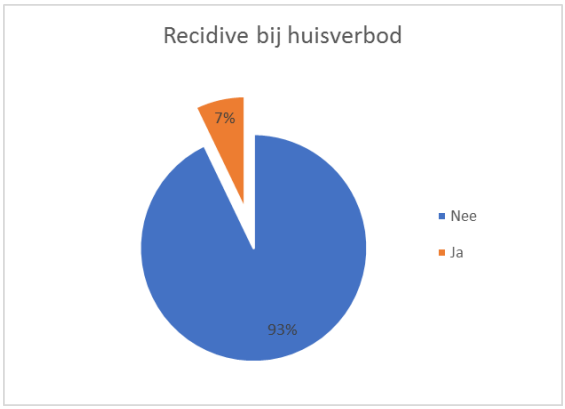
In 67 % van de onderzoeken wordt het vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld bevestigd. In 33 % van de onderzoeken wordt het vermoeden niet bevestigd. Ook in de onderzoeken waar het vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld niet is bevestigd, maar er wel sprake is van een Multi problematische leefsituaties met risico op onveiligheid, kan met name in de afronding van het onderzoek en de overdracht naar het lokale team, inzicht geven in problematiek en helpend zijn bij het vervolg.. Veilig Thuis adviseert dan op basis van het onderzoek het lokale team welke vervolghulp passend zou zijn.

Uitvoering Tijdelijke Huisverboden (32 uur)
Veilig Thuis biedt tien dagen casemanagement op basis van een opgelegd huisverbod.

Uitvoering Tijdelijk Huisverbod in 2017
Het aantal huisverboden is in vergelijking met 2016 flink gedaald van 89 in 2016 naar 70 in 2017. Hierin is Veilig Thuis afhankelijk van de politie, in die zin, dat zij het huiselijk geweld incident moeten aanmerken voor een beoordeling tijdelijk huisverbod. Deze beoordeling doet Veilig Thuis door samen met de politie een Risico Inventarisatie Huiselijk Geweld te maken en de uitkomst daarvan voor te leggen aan de burgemeester. Eind 2017 zijn twee informatiebijeenkomsten voor

politiefunctionarissen van Gelderland-Midden, die opgeleid zijn voor een beoordeling THV, georganiseerd. Dit zullen we in 2018 herhalen. Hierdoor willen we de aandacht bij politie op het aanmerken voor ernstige huiselijk geweld incidenten vergroten.

Beleid, inspanningen en prestaties

Ontwikkeling van de organisatie

Veilig Thuis Gelderland - Midden is een stichting met eigen medewerkers. De organisatie is gehuisvest in Arnhem en bedient 16 gemeenten de regio Gelderland Midden in de provincie Gelderland. Deze gemeenten hebben zich gecommitteerd aan het hele protocol van handelen. Naast het uitvoeren van de wettelijke taken voert de vestiging een niet-wettelijke taak uit, namelijk de coördinatie van het tijdelijk huisverbod.

De investeringen uit 2016 zijn in 2017 voortgezet om te komen tot een optimaal functionerende Veilig Thuis organisatie. Het centrale registratiesysteem (Regas) is verder geïmplementeerd, met een verdere (door)ontwikkeling, beschrijving en implementatie van nieuwe en verbeterde werkprocessen. Er is geïnvesteerd in training en deskundigheidsbevordering van medewerkers.

Er is gewerkt aan een verdere afstemming en optimalisatie van de samenwerking in de keten met de 16 gemeenten in de Veilig Thuis regio Midden Gelderland. Hiervoor zijn de samenwerkingsafspraken vanuit de VNG als leidraad genomen.

Al deze investeringen, die noodzakelijk zijn voor een op termijn optimaal functionerende Veilig Thuis organisatie, betekenen overigens een forse tijdsinspanning van medewerkers, dat naast het dagelijks werkproces plaatsvindt.

Kwaliteit van zorg

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd onderzochten in 2017 opnieuw de kwaliteit van de Veilig Thuis organisaties in Nederland (stap 2). Aan de hand van een nieuw toetsingskader is bepaald in hoeverre Veilig Thuis (a) voldoet aan (wettelijke) randvoorwaarden, (b) zicht houdt op de veiligheid en er voor zorgt dat acuut onveilige situaties worden opgeheven en (c) voorziet in de voorwaarden om een verantwoorde uitvoering van zijn taken te kunnen realiseren.

In februari 2017 voerde de inspectie stap 2 van het toezicht uit bij Veilig Thuis Gelderland Midden (VTGM). De inspectie concludeerde dat aan 22 van de 30 verwachtingen werd voldaan. Op de acht verwachtingen die als onvoldoende werden beoordeeld heeft VTGM in april 2017 een verbeterplan opgesteld. De inhoudelijke verbeterpunten zijn door het team van professionals in samenwerking met de teamleiders gedreven opgepakt. Professionals herkenden de verbeterpunten en wilden zelf ook verbetering realiseren op de monitoring, versterken van de verbinding met de keten voor volwassenen, aandacht voor ouderenmishandeling en het in de registratiesysteem kenbaar maken van gemaakte veiligheidsafspraken. Het verbeterplan moest in zes maanden gerealiseerd zijn. In oktober 2017 heeft een interne audit plaats gevonden door gecertificeerde auditoren van VGGM. De rapportage van de audit is verstuurd aan de inspectie en gaf de inspectie een helder beeld van de voortgang van de verbeteringen zodat de kwaliteit als voldoende werd beoordeeld (zie bijlage; beoordeling inspectie februari 2017, het verbeterplan, verslag van de interne audit 19 oktober, herbeoordeling inspectie VTGM).

Gedragswetenschapper binnen Veilig Thuis

Sinds 1 mei 2017 beschikt Veilig Thuis over een gedragswetenschapper. Dit was een zeer gewenste aanvulling op het stafteam van vertrouwensartsen en de werkbegeleider. Met de komst van de gedragswetenschapper wordt dagelijks een intern Multi Disciplinair Overleg gevoerd. Hierin kunnen professionals Veilig Thuis vraagstukken bij het doen van triage met de gedragswetenschapper en de vertrouwensarts bespreken. Dit is inhoudelijk van meerwaarde. Veilig Thuis heeft een belangrijke opdracht als het gaat om het wegen en beoordelen van de veiligheid achter de voordeur. De gedragswetenschapper ondersteunt vanuit haar kennis de professional bij deze weging en

beoordeling. Ook wordt in groepen onder begeleiding van de gedragswetenschapper Methodische Leer Bijeenkomsten aangeboden. De komst van de gedragswetenschapper was noodzakelijk bij de verdere inhoudelijke doorontwikkeling van Veilig Thuis Gelderland Midden. Professionals geven aan de komst van de gedragswetenschapper als positief te ervaren. Er is meer deskundige inhoudelijke begeleiding op de casuïstiek. In 2017 constateerden we ook dat we voor de omvang van meldingen (4250) en adviezen (3300) per jaar te kort komen aan één gedragswetenschapper. Voor 2018 is daarom de wens uitgesproken om een tweede gedragswetenschapper aan te kunnen stellen.

Vakgroepen
In 2017 is Veilig Thuis Gelderland Midden gestart met vakgroepen op de diverse vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Op deze manier hebben we de kennis op de gebieden van ouderenmishandeling, partnergeweld, eergerelateerd geweld, mensenhandel, seksueel misbruik, onveiligheid door complexe echtscheidingen herijkt en nieuwe energie ingeblazen. Een drietal professionals, aangevuld met een vertrouwensarts, gedragswetenschapper of teamleider zorgen er gezamenlijk voor dat de kennis binnen de vakgroep steeds actueel blijft. Zij verkennen de ontwikkelingen op het vakgebied. De eerste twee jaar van Veilig Thuis is het niet gelukt om hier de benodigde aandacht aan te geven. In 2017 is het gelukt om de inhoudelijke kennis weer meer aandacht te geven. De professionals in de vakgroep kunnen bij knellende casuïstiek door collega's binnen Veilig Thuis bevraagd worden om mee te denken. Zij fungeren dan als aandachtsfunctionaris. Op deze wijze is specialisme in de diverse vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling binnen de organisatie belegd.

Meer samenwerking met de andere Veilig Thuis organisaties in Gelderland
Voor alle drie Gelderse Veilig Thuis organisaties was 2017 een jaar van nieuwe stabiliteit. Dat maakte dat de managers meer met elkaar op weg konden in gezamenlijke opdrachten. Zo hebben we in 2017 de samenwerking van de vertrouwensartsen, werkzaam in de drie VT organisaties bekrachtigd en vastgelegd. Zij werken samen ten behoeve van de 24/7 telefonische bereikbaarheid ten behoeve van artsen en andere medici in heel Gelderland. Twee keer per jaar organiseren de managers een bijeenkomst van alle vertrouwensartsen met hun managers. Dat geeft stevigheid aan het gespecialiseerde vak van vertrouwensartsen en de positie in de organisatie.

Ook ontstond in 2017 de wens om op Gelders niveau de telefonische bereikbaarheid buiten kantoortijden te organiseren. In de drie regio's werkten vanuit de eigen teams steeds bij toerbuurt professionals aan de invulling van de telefonische bereikbaarheid in de eigen regio. De drie regio's hebben vanaf de zomer van 2017 gewerkt aan een plan om deze bereikbaarheid in gezamenlijkheid vorm te geven. Vanaf 1 maart 2018 is een bovenregionaal bereikbaarheidsteam van vier medewerkers gestart die de telefonische aanvragen voor heel Gelderland na kantoortijden beantwoorden. Tot 21.00 uur 's avonds worden alle telefoontjes beantwoord en afgehandeld en na 21.00 uur alleen de telefoontjes afgehandeld die niet kunnen wachten tot de volgende werkdag. Dit zijn medewerkers die alleen deze werkzaamheden uitvoeren, zij werken alleen buiten de kantoortijden. De aansturing van dit team gebeurt vanuit Gelderland Midden. De financiering is vanuit de drie regio's geborgd.

Het geven van voorlichting.
Het geven van voorlichting behoort niet tot de wettelijke taken van Veilig Thuis. In de afgelopen jaren veel behoefte is aan voorlichting en training vanuit Veilig Thuis gericht op het herkennen en handelen bij (vermoedens) van huiselijk geweld en kindermishandeling.

De verwachting is dat met het (jaarlijks) bieden van kennisoverdracht rondom huiselijk geweld en kindermishandeling aan de lokale teams, professionals werkzaam voor kinderen en volwassenen

wordt gezorgd voor vroegtijdig signaleren en handelen. Tevens wordt hiermee het professionele contact en de samenwerking tussen Veilig Thuis en het lokale teams versterkt. Hierbij een overzicht van de voorlichtingen gegeven in 2017

Datum	Gemeente	Voorlichting aan	Voorlichting over
12-12-2017	Arnhem	RAV - VGGM	Werkwijze Veilig Thuis
7-12-2017	Arnhem	RAV - VGGM	Werkwijze Veilig Thuis
20-11-2017	Arnhem	Pactum	Werkwijze Veilig Thuis
5-10-2017	Arnhem	Alliantie OMH	Ouderenmishandeling, Werkwijze Veilig Thuis
20-6-2017	Arnhem	Verloskundigenpraktijk	Werkwijze Veilig Thuis
12-6-2017	Arnhem	Gemeente / Politie	Werkwijze Veilig Thuis
23-5-2017	Arnhem	Zorgbelang	Werkwijze Veilig Thuis
21-3-2017	Arnhem	Pro Persona	Werkwijze Veilig Thuis
16-3-2017	Arnhem	lokale teams / gemeenten	Werkwijze Veilig Thuis
28-11-2017	Arnhem	publiekscampagne Arnhem	Eergerelateerd geweld, Huiselijk geweld, Kindermishandeling, Ouderenmishandeling, Werkwijze Meldcode, Werkwijze Veilig Thuis
11-5-2017	Arnhem	lokale teams / gemeenten	Werkwijze Meldcode, Werkwijze Veilig Thuis
12-1-2017	Barneveld	basis onderwijs	Kindermishandeling, Werkwijze Veilig Thuis
12-9-2017	Barneveld	CJG RvT	Huiselijk geweld, Kindermishandeling, Werkwijze Veilig Thuis
21-2-2017	Barneveld	basis onderwijs	Kindermishandeling, Werkwijze Veilig Thuis
28-11-2017	Barneveld	aandachtsfunctionarissen	Huiselijk geweld, Kindermishandeling, Werkwijze Veilig Thuis
23-10-2017	Barneveld	aandachtsfunctionarissen	Huiselijk geweld, Kindermishandeling, Werkwijze Veilig Thuis
7-6-2017	Barneveld	lokale teams / gemeenten	Kindermishandeling, Werkwijze Veilig Thuis
29-8-2017	Buiten de regio	lokale teams / gemeenten	Werkwijze Meldcode, Werkwijze Veilig Thuis
4-7-2017	Buiten de regio	politie	Huiselijk geweld, Kindermishandeling, Werkwijze Veilig Thuis
28-3-2017	Duiven	Homestart	Werkwijze Meldcode, Werkwijze Veilig Thuis
30-10-2017	Ede	Workshop Veiligheidsplan	Huiselijk geweld, Kindermishandeling, Werkwijze Veilig Thuis
10-10-2017	Ede	BSO	Werkwijze Veilig Thuis
29-11-2017	Ede	publiekscampagne Ede	Eergerelateerd geweld, Huiselijk geweld, Kindermishandeling, Ouderenmishandeling, Werkwijze Meldcode, Werkwijze Veilig Thuis
24-11-2017	Ede	publiekscampagne Otterlo	Eergerelateerd geweld, Huiselijk geweld, Kindermishandeling, Ouderenmishandeling, Werkwijze Meldcode, Werkwijze Veilig Thuis
30-11-2017	Lingewaard	congres 'geweldig geweldloos	Huiselijk geweld, Kindermishandeling, Werkwijze Meldcode, Werkwijze Veilig Thuis
22-11-2017	Nijkerk	lokale teams / gemeenten	Werkwijze Veilig Thuis
7-4-2017	Nijkerk	aandachtsfunctionarissen	Huiselijk geweld, Kindermishandeling, Werkwijze Veilig Thuis
12-10-2017	Nijkerk	aandachtsfunctionarissen	Huiselijk geweld, Kindermishandeling, Werkwijze Veilig Thuis
27-6-2017	Nijkerk	aandachtsfunctionarissen	Huiselijk geweld, Kindermishandeling, Werkwijze Veilig Thuis
20-3-2017	Nijkerk	aandachtsfunctionarissen	Huiselijk geweld, Kindermishandeling, Werkwijze Veilig Thuis
26-1-2017	Overbetuwe	basis onderwijs	Kindermishandeling, Werkwijze Veilig Thuis
20-11-2017	Renkum	kennisbijeenkomst 'kind getuige'	Kindermishandeling, Werkwijze Veilig Thuis
21-11-2017	Scherpenzeel	week tegen kindermishandeling	Huiselijk geweld, Kindermishandeling, Werkwijze Meldcode, Werkwijze Veilig Thuis
12-10-2017	Wageningen	lokale teams / gemeenten	Huiselijk geweld, Werkwijze Meldcode, Werkwijze Veilig Thuis

Totaal:

Arnhem	11
Barneveld	6
buiten de regio	2
Duiven	1
Ede	4
Lingewaard	1
Nijkerk	5
Overbetuwe	1
Renkum	1
Scherpenzeel	1
Wageningen	1

De samenwerking met het Veiligheidshuis (VHH).
Het Veiligheidshuis biedt procesregie in complexe casuïstiek waarbij straf en zorg samen komen. Ook kan het gaan om situaties waarbij sprake is van grote maatschappelijke onrust, of het risico hiertoe bestaat. Op dit gebied is er sprake van een overlap tussen Veilig Thuis en het Veiligheidshuis. Immers deze meldingen komen ook bij Veilig Thuis terecht. Door de samenwerking te versterken met het Veiligheidshuis verwachten we te komen tot een naadloze samenwerking waarbij flexibel geschakeld kan worden als casuïstiek hierom vraagt. We voorkomen hiermee dat op verschillende tafels hetzelfde ‘systeem / cliënt’ besproken wordt.

Het realiseren met gemeenten en organisatie van MDA ++
Multi Disciplinaire Aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
In mei 2016 is in opdracht van de VNG en de GGD GHOR een visiedocument geschreven met als titel “Eerst samenwerken voor veiligheid, dan samenwerken voor risico gestuurde zorg” In dit document staat een heldere visie beschreven op ketenzorg bij kindermishandeling, huiselijk geweld en seksueel misbruik en de centrale rol hierbij van het triage document van Veilig Thuis. Een verdere oriëntatie en verkenning op hoe we deze werkwijze tussen onder andere Veilig Thuis, lokale teams en gespecialiseerde organisaties was in 2017 een belangrijk gezamenlijk regionaal agendapunt. In het afgelopen jaar is overeenstemming ontstaan over de wenselijke komst van een MDA ++.

Bij VTGM worden gezinnen gemeld waarbij sprake is van herhaaldelijk melden en ingezette hulp niet leidt tot het doorbreken van de geweldspatroon. Oorzaken zijn enerzijds dat het kan gaan in deze casuïstiek om gezinnen waar al generaties lang sprake is van onveiligheid, van geweld van ouder op kind. Doordat een kind in de opvoeding geen alternatieven aangeboden krijgt voor geweld, is het bij volwassen worden niet in staat tot geweldloos opvoeden en is transgenerationeel geweld een feit geworden. Deze cirkel doorbreken vraagt om gebundeld gespecialiseerd kijken bij binnenkomst van een melding en een aanpak die de grenzen van de individuele gespecialiseerde organisaties overstijgt. Bij een herhaalmelding zien we vaak dat enkelvoudig aanbod van één organisatie de meervoudigheid van de problematiek niet kan bevatten en het stoppen van het geweld niet kan bewerkstelligen. Daar is gebundelde expertise en analyse noodzakelijk. In 2018 wordt de nadere oriëntatie van 2017 voortgezet met als doel in het derde kwartaal van 2018 te starten met deze nieuwe werkwijze. De ambitie is om te oefenen met tien casussen die een MDA ++ aanpak nodig hebben. Hierin werken VHH, VT, gemeenten en lokale teams samen.

Samenwerkingsafspraken tussen Veilig Thuis en lokale team in Gelderland Midden
Op basis van het kwaliteitskader Veilig Thuis: zicht op veiligheid, is vanuit de VNG een overzicht gegeven welke samenwerkingsafspraken dan minimaal gemaakt moeten zijn tussen gemeenten en Veilig Thuis. In deze afspraken wordt vastgelegd dat gemeenten er zorg voor zullen dragen dat het lokale veld voldoende is toegerust om hulp en/of ondersteuning te bieden aan het cliëntsysteem bij de meldingen die door Veilig Thuis worden overgedragen.

Veilig Thuis maakt generieke afspraken met elke gemeente in het verzorgingsgebied waarin is vastgelegd dat de instelling of professional die door de gemeente is aangewezen om hulp en/of ondersteuning te bieden/verlenen aan het betreffende cliëntsysteem:

- in staat is om een veiligheidsplan en een hulpverlenings- en herstelplan op te stellen en uit te voeren, en
- in staat is om de melding te bespreken met het cliëntsysteem en in een lichte mate aan-vraagverheldering te doen (niet-vraaggericht werken), en
- in staat is om met voldoende capaciteit uitvoering te geven aan de noodzakelijke vervolg-stappen van meldingen die door Veilig Thuis worden overgedragen.
- schriftelijk aan Veilig Thuis bevestigt dat de overdracht van een zaak is ontvangen, in die zaken waar Veilig Thuis alleen schriftelijk overdraagt.

Veilig Thuis heeft de verantwoordelijkheid om de gemeente te informeren wanneer de instelling of de professional, die door de gemeente is aangewezen om hulp en/of ondersteuning te bieden/verlenen aan het betreffende cliëntsysteem, geen uitvoering geeft aan bovenstaande afspraken.

Werkconferentie over samenwerkingsafspraken
Op 2 februari 2017 heeft Veilig Thuis Gelderland Midden een eerste versie opgesteld Samenwerkingsafspraken tussen VTGM en de zestien gemeenten in Gelderland Midden. Hieraan hebben de gemeenten meegeschreven en input geleverd. Deze nieuwe samenwerkingsafspraken zijn tijdens een werkconferentie in juni besproken en geëvalueerd met vertegenwoordigers van de gemeenten en lokale teams. Het verschil tussen de gemeenten over de positie die lokale teams in nemen naar inwoners bij casuïstiek waar Veilig Thuis betrokken is, is gesignaleerd en besproken tijdens de werkconferentie. De ene gemeente vindt dat inwoners een vraag moet hebben, de andere gemeente vindt dat zij ook een opdracht hebben wanneer inwoners geen vraag hebben en er sprake is van mogelijke onveiligheid. Veilig Thuis vraagt van lokale teams ook te acteren wanneer inwoners geen vraag hebben maar wel sprake is van onveiligheid. Dit werd zichtbaar bijvoorbeeld bij partners zonder kinderen waar sprake is van soms jarenlang partnergeweld, seksueel geweld, financiële uitbuiting. Hierbij vinden sommige gemeenten dat er geen taak voor het lokale team ligt wanneer er inwoners vinden dat er geen probleem zijn en zij geen hulp wensen. Het signaleren en bespreekbaar maken hiervan tijdens de werkconferentie heeft er toe geleid dat als vervolg hierop VT samen met vertegenwoordigers van gemeenten Ede en Arnhem samen met SWT's en Moviera hebben gesproken over het versnellen van inzet van hulp wanneer sprake is van partnergeweld. Van SWT's wordt uiteraard het nodige gevraagd. Het zorg mijden bij slachtoffers en daders van huiselijk geweld en partnergeweld is een fenomeen op zich. Inzicht in dit gedrag, helpt het tijdig inzetten van gespecialiseerde hulp om geweld te kunnen stoppen.

Veilig Thuis doorkijk 2018
In navolging op de inrichting van de uitgesproken voorkeur van de gemeenten in Midden Gelderland om Veilig Thuis als stichting bij VGGM onder te brengen, is de behoefte ontstaan aan een inhoudelijk

vergezicht 2017-2018. Bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling is het namelijk van belang dat er bestuurlijk, financieel en beleidsinhoudelijk regionale afstemming is.

Om te komen tot een integrale succesvolle aanpak in Huiselijk Geweld en kindermishandeling zijn een regionale visie en uitgangspunten opgesteld voor Midden Gelderland:

- Iedereen heeft recht op een veilige thuis: het bestrijden van huiselijk geweld en kindermishandeling in al zijn verschijningsvormen wordt breed gedragen en systeemgericht opgepakt en uitgevoerd.
- Voor iedereen die met huiselijk geweld en kindermishandeling te maken heeft of krijgt is een sluitend hulpaanbod voorhanden, passend bij zijn of haar situatie. Veiligheid staat voorop.
- Er wordt naar gestreefd dat:
    - Iedereen die slachtoffer is van huiselijk geweld of kindermishandeling in staat is om iets te ondernemen en weet waar hij/zij ondersteuning kan vinden.
    - Iedereen (jong en oud) die tegen (potentiële) situaties van huiselijk geweld aanloopt haar/zijn verantwoordelijkheid neemt daartegen iets te ondernemen of om advies te vragen bij onder andere Veilig Thuis.
    - Alle medewerkers en functionarissen die beroepshalve tegen(potentiële) situaties van huiselijk geweld en kindermishandeling aanlopen, weten wat ze moeten doen en hoe zij specialistische hulp kunnen inschakelen.
    - Alle lokale en regionale instanties - onder andere op het gebied van (jeugd) gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg, justitie en politie – een bijdrage leveren aan het stoppen en voorkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Op grond van hun taakuitoefening en de Wet op de meldcode mag dit van hen worden verwacht.

Sinds medio 2016 wordt in opdracht van de VNG een gezamenlijke doorontwikkeling van de Veilig Thuis organisaties gerealiseerd. Dit gebeurt in het verlengde van het Handelingsprotocol en de resultaten van de inspectiebezoeken aan Veilig Thuis in 2015. In dit kwaliteitskader zijn veldnormen opgesteld. Zicht op Veiligheid is als eerste thema opgepakt. Deze veldnormen zijn maatgevend voor het niveau van dienstverlening dat van een Veilig Thuis-organisatie en van het lokale veld mag worden verwacht.

Ten aanzien van de ondersteuning van professionals (van o.a. de sociale wijkteams) zijn de volgende ontwikkelpunten voor 2017 en verder geformuleerd:

- het ondersteunen in de voorbereiding van gesprekken met betrokkenen bij huiselijk geweld en kindermishandeling;
- het ondersteunen tijdens gesprekken met betrokkenen bij huiselijk geweld en kindermishandeling;
- het ondersteunen in het opstellen en/of bespreken van het veiligheidsplan;
- het bijwonen van lokaal teamoverleg ter bespreking van de te nemen stappen in het geval van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- De verwachting is dat met uitbreiding van ondersteuning er minder onderzoek noodzakelijk zal zijn, er meer kennis gegenereerd wordt in de keten en de positionering van zowel het lokale veld als Veilig Thuis versterkt wordt. Veilig Thuis biedt de kaders naar aanleiding van de melding of het incident, het lokale veld kan binnen deze kaders hulpverlenen en indien noodzakelijk Veilig Thuis weer betrekken (of meer gespecialiseerde voorzieningen).

Beleid inzake klachten en aantal klachten

Cliënten hebben recht op een zorgvuldige behandeling van hun klachten. Bij aanmelding bij Veilig Thuis krijgt iedere cliënt de klachtenfolder uitgereikt. Veilig Thuis gaat ervan uit dat problemen en uitingen van onvrede in het algemeen het beste kunnen worden besproken in een gesprek tussen de cliënt en de betrokken medewerker, mogelijk samen met zijn leidinggevende. De praktijk wijst uit dat in een dergelijk gesprek meestal een bevredigende oplossing gevonden wordt (interne klachtafhandeling). Wanneer het niet gelukt is de problemen op te lossen, kan de cliënt zijn klacht voorleggen aan de klachtencommissie van Veilig Thuis. De medewerkers van Veilig Thuis zullen de cliënt in dat geval op deze mogelijkheid wijzen. De cliënt kan de klacht ook rechtstreeks indienen bij de klachtencommissie met het verzoek de klacht te behandelen.

De klachtenregeling van Veilig Thuis Gelderland - Midden is van toepassing op gedragingen van alle medewerkers in loondienst bij de stichting, alsmede stagiaires.

Overzicht klachten Veilig Thuis Gelderland Midden, interne afhandeling

Wanneer in lopende trajecten, een medewerker signaleert dat cliënten ontevreden zijn over het handelen en de bemoeienis van Veilig Thuis, dan wel cliënten zelf vragen om contact met de direct leidinggevende, worden cliënten door de teamleiders uitgenodigd voor een gesprek. Teamleiders overleggen met de cliënten of het ene gesprek voldoende is, cliënten krijgen altijd de mogelijkheid om een officiële klacht in te dienen bij de klachtencommissie van Veilig Thuis Gelderland Midden. In dertien van onderstaand zaken was het gesprek met de teamleiders voldoende. Bij één van de dertien niet. Deze cliënt heeft ook een klacht ingediend bij de klachtencommissie, bij het SKJ, bij het AKJ en bij de lokale ombudscommissie.

nr	Maand	Relatie klager	Zorg belang	Aard klacht
1	Maart	vader	nee	Rapportage is verzonden zonder inzage vooraf. Vader is het niet eens met de inhoud.
2	April	moeder	Nee	Nav huisverbod onvrede en onduidelijkheid over afsluitbrief
3	Mei	ouders	nee	Bejegening; dwingende houding Veilig Thuis, zorgen zijn overdreven
4	Juni	partners	nee	Overdreven ingrijpen VT door THV en straftraject
5	Juni	moeder	nee	Onduidelijke besluitvorming Veilig Thuis. Verzoek andere medewerker
6	Augustus	moeder	nee	Oneens met verslaglegging
7	September	vader	ja	Bejegening en rapportage niet in concept besproken voor verzending aan derden
8	September	moeder	ja	Onterecht beschuldigd van kindermishandeling, verlies van contact dochter door ouderverstoting. VT niet voldoende kunnen betekenen in perspectief van de moeder
9	September	moeder	nee	Oneens met handelen van Veilig Thuis. Oneens met rapportage (mail wisseling en inzage dossier)
10	November	moeder	Nee	Onvrede over overdracht naar lokaal team en onduidelijkheid over inhoud van dossier
11	November	ouders	nee	Melding niet terecht die gedaan is bij Veilig Thuis
12	September tot heden	vader	nee	Onterecht handelen VT, tegen besluit onderzoek Raad voor de Kinderbescherming, klachtencommissie
13	December	moeder	nee	Onterecht aannemen melding, niet eens met dossier (via mail en telefonisch) dossier aangepast. Gesprek met medewerker geweest over de klacht
14	December	vader	nee	Geen concept rapportage, maar definitief voor inzage of correcties konden worden gedaan (echtscheiding)

Overzicht klachten Veilig Thuis Gelderland Midden, afhandeling door de klachtencommissie

nummer	Aard van de klacht	Behandeling	Uitkomst
1	N.a.v. huisverbod onvrede en onduidelijkheid over afsluitbrief	Behandeling op uitvoerend niveau	Client in gesprek met teamleider en medewerker
2	Veilig Thuis handelt niet naar behoren door in de brief aan de ouders van *dochter* foutieve, dan wel suggestieve beweringen op te nemen	Behandeling op uitvoerend niveau	Client in gesprek met teamleider en medewerker
3	Niet eens met wijze van onderzoek, hoor en wederhoor	Behandeling op uitvoerend niveau	Client in gesprek met teamleider en medewerker
4	Oneens met bejegening en besluiten / handelswijze Veilig Thuis	Schriftelijk i.v.m. het niet verschijnen van klager op de zitting.	Op twee van de zes punten gegrond verklaard.
5	VT komt afspraken niet na, stuurt rapportages te laat door, is niet objectief, deelt zorgen niet met klager	Zitting op 4 december i.a.v. klager & 2 en VT(2x)	Alle vier de punten zijn ongegrond verklaard
6	Onderzoek is onvolledig en onjuist. VT handelt niet naar behoren.	Zitting op 4 december i.a.v. klager en VT (2x)	Alle drie de punten zijn ongegrond verklaard
7	Onprofessioneel gedrag medewerker	Betreft melding VTGZ	Niet ontvankelijk verklaard

Personeel[2]

Personeelsbeleid

Vanaf 1 april 2017 functioneert de stichting Veilig Thuis Gelderland - Midden. Hierbij was sprake van een overdracht van onderneming. Als gevolg van artikel 7:663 van het Burgerlijk Wetboek vond overgang van de arbeidsovereenkomsten van die medewerkers die verbonden zijn aan de over te nemen activiteiten van rechtswege plaats. Dit betekent dat medewerkers met behoud van hun arbeidsvoorwaarden (cao Jeugdzorg en cao Welzijn en Maatschappelijke dienstverlening), rechten en plichten zijn overgenomen.
Het betreft een overdracht van 26 medewerkers van Stichting Jeugdbescherming Gelderland en 14 medewerkers van Stichting Moviera. Zij zijn per 1 april 2017 in dienst gekomen van de Stichting Veilig Thuis Gelderland - Midden.

Harmonisering arbeidsvoorwaarden

Voor de overdracht is met de vakorganisaties afgesproken dat de arbeidsvoorwaarden geharmoniseerd zouden worden waarbij uitgangspunt is dat de cao Jeugdzorg de leidende cao is, inclusief de (uitwerkings)afspraken die Jeugdbescherming Gelderland voor de overgang van onderneming heeft gemaakt. Daarnaast is afgesproken dat de oud medewerkers van Moviera er in totaal niet op achteruit gaan. Het totaal (in waarde) van het arbeidsvoorwaardenpakket blijft minimaal gelijk. De harmonisering heeft alleen gevolgen voor deze oud medewerkers.

Resultaat van de harmonisering is dat er één arbeidsvoorwaardenpakket wordt gehanteerd binnen de Stichting Veilig Thuis Gelderland - Midden. Alleen de cao Jeugdzorg is van toepassing op alle medewerkers. De cao Jeugdzorg is met terugwerkende kracht vanaf 1 april 2017, de datum van indiensttreding, van toepassing verklaard op de oud-medewerkers van Moviera. Hiermee worden medewerkers die hetzelfde werk verrichten binnen één organisatie ook op een zelfde wijze beloond en worden rechten en plichten op een uniforme wijze voor een ieder toegepast.

Het proces van overzetten naar de cao Jeugdzorg is in goede orde verlopen. Zowel de medewerkers als de vakbondsbestuurders van CNV Zorg en Welzijn en FNV Zorg en Welzijn waren betrokken bij dit proces.

Personeel stichting Veilig Thuis in één oogopslag

Dienstverbanden op 31 december 2017	Aantal			FTE		
Vast en tijdelijk	**Man**	**Vrouw**	**Totaal**	**Man**	**Vrouw**	**Totaal**
Vast	9	32	**41**	8,30	24,80	**33,10**
Tijdelijk	1	7	**8**	0,80	6,20	**7,00**
Totaal vast en tijdelijk	**10**	**39**	**49**	**9,10**	**31,00**	**40,10**
Externen	0	2	2			
Stagiaires	0	1	1			
Vrijwilligers	0	0	0			

De basisformatie van Veilig Thuis Gelderland-Midden is voor 2017 bestuurlijk vastgesteld op 43,75 fte. In deze personele basisformatie wordt onderscheid gemaakt tussen:

[2] Het personeelsbeleid heeft betrekking op de periode 1 april tot en met 31 december 2017, de verslagperiode voor de stichting

- primair uitvoerende front-office medewerkers met begeleiding en ondersteuning;
- primair aanvullend medewerkers zoals vertrouwensartsen en gedragsdeskundigen;
- directe leiding en secretariële ondersteuning.

Vacatures 2017	Opengesteld	Intern opgevuld	Extern opgevuld	Niet opgevuld
	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal
Vaste formatie	3	2	1	0
Tijdelijke formatie	6		6	0
Totaal	9	2	7	0

De personele formatie is grotendeels vast op basis van de activiteiten die Veilig Thuis tot haar taak heeft. Denk aan de bezetting van de meldkamers van Veilig Thuis en inzet van deskundige medewerkers op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling. Feitelijk is hier sprake van een beschikbaarheidsdienst die zich met andere veiligheidstaken laat vergelijken.

De stichting verwacht dat deze formatie vooralsnog voldoende is om de werkzaamheden adequaat te kunnen uitvoeren. In de personele basisformatie is de inzet voor Zorgmeldingen jeugd van politie integraal opgenomen.

De basisformatie is exclusief ondersteunende diensten zoals planning & control, (personeels)administratie, ICT, huisvesting, evenals de inzet van (beleids)staf en de directie/bestuur van de organisatie. Deze worden vanuit de moederorganisatie VGGM ingezet via een toerekening van daaraan gerelateerde kosten.

	Aantal	FTE
Svz 1-4-2017	41	33,97
Instroom 2017	10	7,78
Uitbreiding uren		0,24
Totaal 2017	**51**	**41,99**
Uitstroom 2017	**2**	**1,89**
Totaal 31-12-2017	**49**	**40,1**

Op 31 december 2017 zijn er 49 medewerkers in vaste en tijdelijke dienst. Ten opzichte van de start van de Stichting op 1 april 2017 een verschil van 8 medewerkers.

De instroom is groter dan de uitstroom, er zijn in de 2e helft van 2017 2 personen uitgestroomd. Er is sprake van een toename van 6,13 FTE.

In de eerste twee maanden van 2017 hebben vijf medewerkers Veilig Thuis Gelderland Midden verlaten. Dit is niet opgenomen in het overzicht. Deze medewerkers hadden we op 1 april 2017 nog niet vervangen. Eén van de vertrokken medewerkers was een vertrouwensarts en die hebben we pas op 1 oktober 2017 kunnen vervangen. Vertrouwensartsen zijn schaars.

Ziekteverzuim medewerkers

Ziekteverzuimpercentage	Heel 2017 (vanaf 1 april)	2e kwartaal 2017
Per jaar	**5,7%**	**4,1%**

Het ziekteverzuim was in 2017 is met 5,7 % aan de hoge kant. Streven is beneden de 5% te blijven. In het derde en vierde kwartaal van 2017 hebben we te maken gehad met vier medewerkers met langdurig, dan wel middellang ziekteverzuim. Balans van medewerkers is voortdurend een gesprek binnen Veilig Thuis. De dynamiek van de casuïstiek van huiselijk geweld en kindermishandeling is fors en het appèl wat op medewerkers daarin gedaan wordt. Daarnaast is een organisatie in ontwikkeling soms ook een factor die van invloed is op de werkdruk. De druk van buitenaf, het werken in media- en klachtgevoelige casussen, de beeldvorming over Veilig Thuis, Het zijn factoren die meespelen bij het langdurig ziekteverzuim.

Eind 2017 zijn voorbereidingen getroffen voor het doen van een werkdrukonderzoek onder medewerkers van Veilig Thuis. Het onderzoek is begin 2018 gehouden en de uitkomsten worden in het tweede kwartaal van 2018 verwacht.

Personeel in loondienst

In onderstaande tabel worden kerngegevens gerapporteerd over de ingezette personele formatie:

Specificatie Personele formatie		**Ultimo 2017**	**2017 loonsom**
Primair - uitvoerend	Front office werkers in-loondienst	30,48	1.529.697
Primair - aanvullend	Vertrouwensarts	1,56	75.492
	Gedragsdeskundige	0,89	42.390
Directe leiding en ondersteuning	Teamleiders	2,00	116.569
	Secretariaat	3,61	130.226
	Subtotaal	38,54	1.894.374
Overhead	projectleider / manager	1,00	71.393
	Applicatiebeheerder	0,56	22.256
	stagiaires		2.400
	Subtotaal	1,56	96.049
Totaal Veilig Thuis Gelderland-Midden		**40,10**	**1.990.423**

Financieel resultaat op hoofdlijnen[3]

Het financieel resultaat bestaat uit

	Realisatie 2017 apr-dec	*Begroting apr-dec*
Baten		
Opbrengsten gemeenten individueel (maatwerk)	2.895.750	2.895.750
Directe opbrengsten van derden m.b.t. output	132.318	0
Totaal opbrengsten	3.028.068	2.895.750
Lasten		
Personele kosten		
Salarissen (incl. sociale lasten etc.)	2.341.741	2.385.930
Overige personeelskosten	76.399	111.214
Totaal personeelskosten	2.418.140	2.497.144
Materiele kosten		
Directe kosten m.b.t. output	8.396	0
Overige indirecte kosten	255.923	286.668
Afschrijvingen	0	4.688
Totaal overige kosten	264.320	291.356
Organisatiekosten		
Huisvestingskosten direct	110.685	107.250
Totaal organisatiekosten	110.685	107.250
Totale kosten	2.793.145	2.895.750
Resultaat Boekjaar	234.924 V	0 V

Analyse Resultaat boekjaar op hoofdlijnen

In 2017 zijn de subsidiebeschikkingen voor de Veilig Thuis activiteiten door de gemeenten uit de Regio Gelderland-Midden voor de periode van 1 april tot en met 31 december aan de stichting verstrekt. Daarnaast bestaan de baten uit WAZO uitkeringen en incidentele dienstverleningen aan derden.

Het positieve resultaat van € 134.924 heeft betrekking op de exploitatie over de uitvoeringsperiode:

- De harmonisatie van de arbeidsvoorwaarden is voordeliger dan verwacht (52k V)
- Invulling van de functies vertrouwensarts en beleidscapaciteit is later ingevuld (75k V)
- Inzet van uitzendkrachten en opgebouwde verlofuren leiden tot meerkosten (58k N)
- Na de overdracht is relatief weinig tijd besteed aan opleidingen personeel (22k V)
- Inregelen materiële posten leiden tot een incidenteel voordeel (44k V)

Daarnaast is een resultaat aanwezig van € 100.000 als gevolg van een claim op VGGM ten bate van de hogere kosten voor huisvesting en ICT in 2018, doordat de overgang naar VGGM is vertraagd.

[3] In dit verslag zijn alle financiële gegevens gebaseerd op de periode 1 april tot en met 31 december 2017

Jaarrekening

- Balans per 31 december 2017
- Resultatenrekening 2017
- Voorstel Resultaatbestemming
- Grondslagen
- Toelichting

Balans per 31 december 2017

(voor resultaatbestemming)

	31 dec 2017		*1 apr 2017*	
Activa				
Vlottende acitva				
Vorderingen				
Debiteuren	177.269		0	
Overlopende activa	100.000			
		277.269		0
Liquide middelen		698.770		0
		976.039		0
Passiva				
Eigen Vermogen				
Algemene reserve		0		0
Nog te bestemmen resultaat	234.924			
		234.924		0
Voorzieningen				
Voorzieningen	12.594			
		12.594		0
Kortlopende schulden				
Crediteuren	22.879			
Belastingen en sociale premies	123.219			
Overige schulden en overlopende passiva	582.423			
		728.521		0
		976.039		0

Resultatenrekening 2017

	Realisatie 2017 apr-dec	*Begroting apr-dec*
Baten		
Opbrengsten gemeenten individueel (maatwerk)	2.895.750	2.895.750
Directe opbrengsten van derden m.b.t. output	132.318	0
Totaal opbrengsten	3.028.068	2.895.750
Lasten		
Personele kosten		
Salarissen (incl. sociale lasten etc.)	2.341.741	2.385.930
Overige personeelskosten	76.399	111.214
Totaal personeelskosten	2.418.140	2.497.144
Materiele kosten		
Directe kosten m.b.t. output	8.396	0
Overige indirecte kosten	255.923	286.668
Afschrijvingen	0	4.688
Totaal overige kosten	264.320	291.356
Organisatiekosten		
Huisvestingskosten direct	110.685	107.250
Totaal organisatiekosten	110.685	107.250
Totale kosten	2.793.145	2.895.750
Resultaat Boekjaar	234.924 V	0 V

Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2017

De directie stelt, met goedkeuring van de Raad van Toezicht, voor het resultaat over het boekjaar 2017 ten bedrage van € 234.924 toe te voegen aan het eigen vermogen.
In de kaderbrief 2020 zullen voorstellen gedaan worden omtrent de gewenste omvang van het eigen vermogen in relatie tot het risicoprofiel van de stichting.

Dit voorstel is nog niet in de jaarrekening verwerkt.

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten met inachtneming van Richtlijn voor de jaarverslaggeving RJ 640 “Organisaties zonder winstoogmerk”. Voor zover niet anders vermeld, zijn activa en passiva gewaardeerd tegen nominale waarde. Alle bedragen zijn verantwoord in euro’s.

Grondslagen voor de balanswaardering

Materiële vaste activa

Eventuele materiele vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingskosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs of vervaardigingskosten, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

Vorderingen

De kortlopende vorderingen betreffen de vorderingen met een looptijd korter dan één jaar. Deze worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde en staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van de stichting.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves en de bestemmingsreserves gepresenteerd. Tevens is het nog te bestemmen resultaat 2017 onder het eigen vermogen opgenomen.

Algemene reserve

De algemene reserve bestaat uit een reserve die ter vrije beschikking staat van het Bestuur.

Bestemmingsreserve

Indien een beperktere bestedingsmogelijkheid door de organisatie is aangebracht dan is het op deze manier afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden bepaald op basis van contante waarde met een disconteringsvoet van 0,00%.

Pensioenregelingen personeel

De voor het personeel geldende pensioenregelingen worden gefinancierd door afdrachten aan de pensioenuitvoerder. De verschuldigde premie wordt als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

Als de reeds betaalde premiebedragen de verschuldigde premie overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als overlopend actief voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Indien er, naast de verplichting voor periodieke pensioenpremies, een verplichting bestaat voor per balansdatum opgebouwde pensioenrechten (backserviceverplichtingen), wordt de verplichting in de balans opgenomen tegen de contante waarde.

Ultimo 2017 is er een overlopende passiva post opgenomen van € 36.122,16, zijnde nog te betalen pensioenpremie. De beleidsdekkingsgraad van het Pensioenfonds Zorg en Welzijn bedroeg ultimo 2017 98,6%. Dit percentage leidt niet tot aanvullende bijstortverplichtingen.

Overige uitgestelde personeelsbeloningen
Overige uitgestelde personeelsbeloningen zijn die welke deel uitmaken van het beloningspakket, zoals beloningen wegens jubilea, tijdelijk verlof en dergelijke, met een langlopend karakter. Hierbij is sprake van een opbouw van rechten. De opgenomen verplichting is de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De verplichting wordt gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voor de verplichtingen uit hoofde van ambtsjubilea is een voorziening gevormd. Deze voorziening is berekend op basis van de omvang van de verwachte uitgaven voor de komende vijf jaar, waarbij rekening wordt gehouden met gedane toezeggingen.

Kortlopende schulden
De kortlopende schulden betreffen de schulden met een looptijd korter dan één jaar. Deze worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk is aan de nominale waarde.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen
De bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke lasten die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarcijfers bekend zijn geworden.

Baten en lasten
Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarin de prestatie is geleverd c.q. waarop de prestatie betrekking heeft. De subsidies van gemeenten en bijdragen van derden worden gedurende de in de betreffende regeling opgenomen periode in de staat van baten en lasten verantwoord voor zover daadwerkelijk kosten gerealiseerd zijn.

Toelichting op de balans

ACTIVA

	31-12-2017	*1-4-2017*
VLOTTENDE ACTIVA		
Debiteuren	177.269	
	177.269	-

De debiteuren bestaan voor het grootste deel uit een vordering op VGGM, die inmiddels is voldaan. Aangezien de vorderingen grotendeels betrekking hebben op de moederorganisatie is geen voorziening noodzakelijk.

Overlopende activa	*31-12-2017*	*1-4-2017*
Overige vorderingen en overlopende activa	100.000	
	100.000	-

Vanwege de doorlopende huurverplichtingen bij JBG en de uitgestelde ICT overgang worden in 2018 nog meerkosten voor deze twee zaken verwacht. Aangezien deze verplichtingen ontstaan doordat VGGM deze overgang niet tijdig geregeld kreeg is een claim bij VGGM neergelegd ter financiering van deze meerkosten ter hoogte van € 100.000.

	31-12-2017	*1-4-2017*
LIQUIDE MIDDELEN		
BNG	698.770	
	698.770	-

Betreft het saldo per ultimo boekjaar.

PASSIVA

EIGEN VERMOGEN	*31-12-2017*	*31-12-2016*
Resultaat boekjaar	**234.924**	**-**

Betreft het rekeningresultaat over het gedeeltelijke boekjaar 2017.

Voorzieningen

Voorziening personeelbeloningen *Het verloop is als volgt weer te geven:*	*Stand 1-4-2017*	*Dotatie*	*Onttrekking*	*Stand 31-12-2017*
Voorziening jubilea		12.594		12.594
Totaal voorzieningen	-	12.594	-	12.594

In 2017 heeft een dotatie van € 12.594 plaatsgevonden om de voorziening in lijn te brengen met jubileumverplichtingen voor de komende 5 jaar.

KORTLOPENDE SCHULDEN

	31-12-2017	*1-4-2017*
Crediteuren		
Crediteuren	22.879	
Belastingen en sociale premies		
Loonbelasting en sociale premies	122.478	
Omzetbelasting	741	-
	123.219	-
Overige schulden en overlopende passiva		
Vakantiegeldverplichting	83.849	
Vakantiedagen/compensatieuren	122.610	
Pensioenpremie december 2017	36.122	
Vooruitontvangen subsidie 2018	218.574	
Overige te betalen kosten	121.269	
	582.423	-

Crediteuren
Deze crediteuren zijn inmiddels alle voldaan.

Belastingen en sociale premies
Onder de post belastingen en sociale premies is een bedrag van € 122.478 opgenomen. Het betreft hier de loonaangifte (aan de belastingdienst) over de maand december.

Overige schulden + overlopende passiva
De post overige te betalen kosten bestaat uit diverse nog te betalen posten welke begin 2018 zijn voldaan.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen
Er zijn geen verplichtingen buiten de balans.

Gebeurtenissen na balansdatum
Na balansdatum hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan met belangrijke financiële gevolgen voor de stichting.

Toelichting op de Staat van Baten en Lasten

	Realisatie 2017 apr-dec	*Begroting apr-dec*
Baten		
Opbrengsten gemeenten individueel (maatwerk)	2.895.750	2.895.750
Directe opbrengsten van derden m.b.t. output	132.318	0
Totaal opbrengsten	3.028.068	2.895.750

In 2017 zijn de bijdragen van de gemeenten voor driekwart jaar conform de subsidiebeschikkingen en conform het afgesproken verdeelmodel aan de stichting betaald. De bijdragen voor het eerste kwartaal worden via de voormalige projectorganisatie afgewikkeld en vallen buiten de scope van dit jaarverslag.

Conform de bestuurlijke afspraken worden de bijdragen als volgt over de gemeenten verdeeld:

Verdeling deel Jeugd regiogemeenten Centraal Gelderland			**Aandeel Wmo (alleen centrum gemeente)**	**Totaal Wmo (VO) en Jeugd**	**Totaal Wmo (VO) en Jeugd**
	Inwoneraantal 2016	**Jaarbijdragen 2017**	**Jaarbijdrage 2017**	**Totaal jaarbijdrage**	**Bijdragen 3 kwartalen**
Arnhem	153.818	€ 753.181	€ 490.861	€ 1.244.042	€ 933.031
Doesburg	11.336	€ 55.508	€ -	€ 55.508	€ 41.631
Duiven	25.433	€ 124.534	€ -	€ 124.534	€ 93.401
Lingewaard	45.950	€ 224.997	€ -	€ 224.997	€ 168.748
Overbetuwe	47.002	€ 230.149	€ -	€ 230.149	€ 172.611
Renkum	31.254	€ 153.037	€ -	€ 153.037	€ 114.778
Rheden	43.824	€ 214.587	€ -	€ 214.587	€ 160.940
Rijnwaarden	10.866	€ 53.206	€ -	€ 53.206	€ 39.905
Rozendaal	1.498	€ 7.335	€ -	€ 7.335	€ 5.501
Wageningen 20 -	7.440	€ 36.430	€ -	€ 36.430	€ 27.323
Westervoort	15.001	€ 73.453	€ -	€ 73.453	€ 55.090
Zevenaar	32.269	€ 158.007	€ -	€ 158.007	€ 118.506
Totaal Centraal Gelderland	**425.691**	**€ 2.084.426**	**€ 490.861**	**€ 2.575.287**	**€ 1.931.465**

Verdeling deel Jeugd regiogemeenten West Veluwe Vallei			**Aandeel Wmo (alleen centrum gemeente)**	**Totaal Wmo (VO) en Jeugd**	**Totaal Wmo (VO) en Jeugd**
	Inwoneraantal 2016	**Jaarbijdragen 2017**	**Jaarbijdrage 2017**	**Totaal jaarbijdrage**	**Bijdragen 3 kwartalen**
Barneveld	55.441	€ 192.036	€ -	€ 192.036	€ 144.027
Ede	112.427	€ 389.423	€ 423.255	€ 812.678	€ 609.508
Nijkerk	41.199	€ 142.704	€ -	€ 142.704	€ 107.028
Scherpenzeel	9.529	€ 33.006	€ -	€ 33.006	€ 24.755
Wageningen 20 +	30.397	€ 105.289	€ -	€ 105.289	€ 78.966
Totaal West Veluwe Vallei	**248.993**	**€ 862.458**	**€ 423.255**	**€ 1.285.713**	**€ 964.285**

Totaal Stichting Veilig Thuis Gelderland midden	**€ 2.895.750**

De directe opbrengsten betreffen zwangerschapsuitkeringen ten bate van het personeel in de stichting en de geclaimde bijdrage inzake de doorlopende huurverplichtingen bij JBG en de uitgestelde ICT overgang.

	Realisatie 2017 apr-dec	*Begroting apr-dec*
Personele lasten		
Lonen en salarissen	1.662.599	2.300.430
Sociale lasten	259.489	
Pensioenpremie	151.799	
Uitzendkrachten	183.110	
Kosten voor gemene rekening VGGM	84.744	85.500
Overige personeelslasten	76.399	111.214
Totaal personeelslasten	2.418.140	2.497.144

- De harmonisatie van de arbeidsvoorwaarden was voordeliger dan verwacht (52k V)
- Invulling van de functies vertrouwensarts en beleidscapaciteit is later ingevuld (75k V)
- Inzet van uitzendkrachten en opgebouwde verlofuren leiden tot meerkosten (58k N)
- Na de overdracht is relatief weinig tijd besteed aan opleidingen personeel (22k V)

Ten bate van de ondersteunende activiteiten is vastgelegd dat deze door VGGM volgens een vaste kostenverdeling voor gemene rekening verricht worden.

Gemiddeld aantal fte's
Het gemiddeld aantal fte's in eigen dienst 2017 is 39,1.

WNT (Wet Normering Topinkomens)

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
Y.R. Schat	Directeur
J.H.R Pierik	Directeur

Materiele lasten

	Realisatie 2017 apr-dec	*Begroting apr-dec*
Directe lasten m.b.t. output	8.396	0
ICT lasten	226.702	139.500
Overige indirecte lasten	29.221	147.168
Afschrijvingen	0	4.688
Totaal materiele lasten	264.320	291.356

- Met name de ICT dienstverlening die nog is ondergebracht bij JBG is fors duurder dan in de structurele begroting is voorzien. Voor 2017 was dit deels voorzien bij en hiervoor zijn binnen VGGM extra budgetten gereserveerd.

	Realisatie 2017 apr-dec	*Begroting apr-dec*
Huisvestingslasten direct	110.685	107.250

- Ook de huisvesting is nog ondergebracht bij JBG en ook deze is duurder dan begroot. Dit was voorzien bij de overname en hiervoor zijn binnen VGGM extra budgetten gereserveerd.

Ondertekening van de jaarrekening

Arnhem, … 2018

Raad van Toezicht en Directie

Directie-bestuurder Raad van Toezicht

J. Pierik

Overige gegevens

Statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat

In de statuten zijn geen nadere bepalingen opgenomen inzake de bestemming van het resultaat van de Stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Bijlagen

Realisatie 2017 per gemeente en regio

Per regio en gemeente worden de totale productiecijfers over 2017 gerapporteerd en daar waar mogelijk vergeleken met de totale productie in 2016.

Het aantal adviesvragen aan Veilig Thuis wordt niet per gemeente geregistreerd maar alleen voor de totale regio bijgehouden.

In de toelichting wordt de gemeente Wageningen conform de WMO indeling gerapporteerd onder West-Veluwe/Vallei.
In de tabellen zijn ook gegevens van overige gemeenten opgenomen, het betreft hier veelal casuïstiek waarbij een van de familieleden in een andere gemeente is geregistreerd.

Regio en Gemeenten	Meldingen en Triage					
	Totaal 2016	realisatie 1e kw 2017	realisatie 2e kw 2017	realisatie 3e kw 2017	realisatie 4e kw 2017	Totaal 2017
Regio Centraal Gelderland						
Arnhem	1090	248	261	260	124	893
Doesburg	58	11	13	15	2	41
Duiven	103	15	15	18	12	60
Lingewaard	116	23	28	36	16	103
Overbetuwe	115	32	27	37	14	110
Renkum	113	22	28	14	11	75
Rheden	245	66	52	46	13	177
Rijnwaarden	38	3	10	11	7	31
Rozendaal	0	0	0	2	1	3
Westervoort	84	20	27	20	8	75
Zevenaar	118	33	51	30	12	126
Overige						
Totaal Centraal Gelderland	**2080**	**473**	**512**	**489**	**220**	**1694**
Regio West Veluwe Vallei						
Barneveld	119	28	33	27	11	99
Ede	379	86	80	75	47	288
Nijkerk	108	26	28	29	19	102
Scherpenzeel	23	7	3	8	2	20
Wageningen	98	22	28	31	10	91
Overige						
Totaal West Veluwe Vallei	**727**	**169**	**172**	**170**	**89**	**600**
Overige	98	13	23	19	-4	51
Totaal	**2905**	**655**	**707**	**678**	**305**	**2345**
Aandeel per regio						
Centraal Gelderland	**72%**	**72%**	**72%**	**72%**	**72%**	**72%**
West Veluwe Vallei	**25%**	**26%**	**24%**	**25%**	**29%**	**26%**

Regio en Gemeenten	Zorgmeldingen Jeugd van Politie					
	Totaal 2016	realisatie 1e kw 2017	realisatie 2e kw 2017	realisatie 3e kw 2017	realisatie 4e kw 2017	Totaal 2017
Regio Centraal Gelderland						
Arnhem	415	108	122	102	205	537
Doesburg	22	10	5	10	11	36
Duiven	61	8	15	8	21	52
Lingewaard	73	11	15	20	21	67
Overbetuwe	59	23	23	22	41	109
Renkum	62	16	15	12	24	67
Rheden	121	28	40	30	34	132
Rijnwaarden	19	2	4	5	8	19
Rozendaal	0		0	0	0	0
Westervoort	47	11	9	9	12	41
Zevenaar	68	18	10	10	26	64
Overige						
Totaal Centraal Gelderland	**947**	**235**	**258**	**228**	**403**	**1124**
Regio West Veluwe Vallei						
Barneveld	67	15	16	18	24	73
Ede	197	56	46	37	100	239
Nijkerk	66	18	18	12	23	71
Scherpenzeel	14	4	6	4	10	24
Wageningen	66	14	19	21	24	78
Overige						
Totaal West Veluwe Vallei	**410**	**107**	**105**	**92**	**181**	**485**
Overige	22	3	7	4	4	18
Totaal	**1379**	**345**	**370**	**324**	**588**	**1627**
Aandeel per regio						
Centraal Gelderland	**69%**	**68%**	**70%**	**70%**	**69%**	**69%**
West Veluwe Vallei	**30%**	**31%**	**28%**	**28%**	**31%**	**30%**

Regio en Gemeenten	ondersteuning gericht op veiligheid en herstel					
	Totaal 2016	realisatie 1e kw 2017	realisatie 2e kw 2017	realisatie 3e kw 2017	realisatie 4e kw 2017	Totaal 2017
Regio Centraal Gelderland						
Arnhem		28	26	7	18	79
Doesburg		2	3	1	0	6
Duiven		1	4	0	1	6
Lingewaard		1	3	0	5	9
Overbetuwe		4	3	1	5	13
Renkum		4	3	1	2	10
Rheden		8	4	2	0	14
Rijnwaarden		0	0	1	2	3
Rozendaal		0	0	0	0	0
Westervoort		3	1	3	1	8
Zevenaar		3	4	4	4	15
Overige						
Totaal Centraal Gelderland	**0**	**54**	**51**	**20**	**38**	**163**
Regio West Veluwe Vallei						
Barneveld		3	1	1	2	7
Ede		7	9	8	9	33
Nijkerk			2	1	2	5
Scherpenzeel		1	1	0	4	6
Wageningen		4	3	0	4	11
Overige						
Totaal West Veluwe Vallei	**0**	**15**	**16**	**10**	**21**	**62**
Overige		2	3	0	-2	3
Totaal	**0**	**71**	**70**	**30**	**57**	**228**
Aandeel per regio						
Centraal Gelderland		**76%**	**73%**	**67%**	**67%**	**71%**
West Veluwe Vallei		**21%**	**23%**	**33%**	**37%**	**27%**

Regio en Gemeenten	Gestarte onderzoeken					
	Totaal 2016	realisatie 1e kw 2017	realisatie 2e kw 2017	realisatie 3e kw 2017	realisatie 4e kw 2017	Totaal 2017
Regio Centraal Gelderland						
Arnhem	151	33	21	33	37	124
Doesburg	6	0	0	4	1	5
Duiven	12	0	2	1	6	9
Lingewaard	26	2	5	1	4	12
Overbetuwe	14	3	2	3	3	11
Renkum	14	0	1	4	5	10
Rheden	24	5	9	4	8	26
Rijnwaarden	4	0	3	0	1	4
Rozendaal	0	0	0	0	1	1
Westervoort	7	1	3	5	2	11
Zevenaar	36	4	7	2	2	15
Overige						
Totaal Centraal Gelderland	**294**	**48**	**53**	**57**	**70**	**228**
Regio West Veluwe Vallei						
Barneveld	18	3	6	3	5	17
Ede	66	9	9	8	9	35
Nijkerk	25	2	1	4	6	13
Scherpenzeel	5	2	1	2	1	6
Wageningen	13	2	3	5	1	11
Overige						
Totaal West Veluwe Vallei	**127**	**18**	**20**	**22**	**22**	**82**
Overige	0	2	0	3	9	14
Totaal	**421**	**68**	**73**	**82**	**101**	**324**
Aandeel per regio						
Centraal Gelderland	**70%**	**71%**	**73%**	**70%**	**69%**	**70%**
West Veluwe Vallei	**30%**	**26%**	**27%**	**27%**	**22%**	**25%**

Regio en Gemeenten	Uitvoering Tijdelijk Huisverbod					
	Totaal 2016	realisatie 1e kw 2017	realisatie 2e kw 2017	realisatie 3e kw 2017	realisatie 4e kw 2017	Totaal 2017
Regio Centraal Gelderland						
Arnhem	36	5	1	8	3	17
Doesburg	0	0	1	0	0	1
Duiven	0	0	0	0	2	2
Lingewaard	2	0	2	0	1	3
Overbetuwe	9	0	2	0	0	2
Renkum	3	0	0	0	1	1
Rheden	10	4	1	2	2	9
Rijnwaarden	0	0	0	1	0	1
Rozendaal	0	0	0	0	0	0
Westervoort	2	2	1	1	1	5
Zevenaar	2	1	0	1	0	2
Overige						
Totaal Centraal Gelderland	**64**	**12**	**8**	**13**	**10**	**43**
Regio West Veluwe Vallei						
Barneveld	7	1	3	2	1	7
Ede	10	1	2	2	4	9
Nijkerk	2	3	2	2	1	8
Scherpenzeel	1		1	0	0	1
Wageningen	5	1	0	0	0	1
Overige						
Totaal West Veluwe Vallei	**25**	**6**	**8**	**6**	**6**	**26**
Overige	0		0	1	0	1
Totaal	**89**	**18**	**16**	**20**	**16**	**70**
Aandeel per regio						
Centraal Gelderland	**72%**	**67%**	**50%**	**65%**	**63%**	**61%**
West Veluwe Vallei	**28%**	**33%**	**50%**	**30%**	**38%**	**37%**

Stichting Veilig Thuis Gelderland - Midden

Concept begroting 2019

Arnhem
25-5-2018
Versie: concept

Inhoud

1. Inleiding 3
2. Organisatie 4
3. Uitgangspunten begroting 4
3.1 Ervaringscijfers en inschatting reguliere begroting 2018 en 2019 5
3.1.1 Capaciteit direct uitvoerend (2019) 5
3.1.2 Capaciteit voorlichting, beleid e.d. (2018 en 2019) 6
3.1.3 ISO Certificering (2018) 6
3.1.4 Overige kosten (2019) 7
3.1.5 Samenvatting 7
3.2 Indexering n.a.v. loon- en prijsontwikkeling 7
3.3 Financiële vertaling van de nieuwe meldcode en de radarfunctie 8
3.3.1 Training medewerkers Veilig Thuis 8
3.3.2 Herinrichting cliëntregistratiesysteem Veilig Thuis 9
3.3.3 Voorlichting en werkconferenties over nieuwe werkwijze 9
3.3.4 Voorlichtingen voor en door professionals 10
3.3.5 Effect impactanalyse 10
3.3.6 Voorbereiding 11
3.3.7 Overige personele uitbreiding 12
3.3.8 Overige kosten (2019) 12
3.3.9 Samenvatting 13
4. Begroting 2019 14
4.1 Direct uitvoerend 15
4.2 Direct ondersteunend 16
4.3 Organisatie kwaliteit 16
4.4 Tijdelijke capaciteit voorlichting 16
4.5 Directe uitvoeringskosten 16
4.6 ICT-kosten 17
4.7 Specifieke software VT 17
4.8 Huisvestingskosten 17
4.9 Facilitaire ondersteuning aan stichting 17
4.10 Overheadkosten 18
4.11 Bijdragen gemeenten 18

1. Inleiding

Voor u ligt de begroting 2019 van Stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden, met daarin tevens opgenomen een gewijzigde begroting voor 2018. Het doel van dit document is tweeledig. Ten eerste is het bedoeld voor de Stichting zelf als financieel kader dat wordt vastgesteld met instemming van de Raad van Toezicht.

Als tweede geeft het de deelnemende gemeenten[1] als opdrachtgever van de Stichting inzicht in de opbouw en hoogte van de begroting. Dit document moet daarom gezien worden als onderlegger voor de te verstrekken exploitatiesubsidie.

Achtereenvolgend treft u een algemene beschrijving van de organisatie en de activiteiten aan, de uitgangspunten die zijn gehanteerd bij de begroting, een beschouwing van ontwikkelingen die van invloed zijn op de begroting (zowel op basis van ervaringen als op grond van nieuwe wet- en regelgeving), de financiële vertaling daarvan voor zowel 2018 als 2019, alsmede een voorstel voor verdeling van de kosten over de deelnemende gemeenten.

[1] Onder “deelnemende gemeenten” wordt verstaan: de deelnemende gemeenten in de Veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland-Midden die gezamenlijk opdrachtgever zijn van Stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden voor taken op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling als genoemd in de Wet maatschappelijke ondersteuning en overige overeengekomen taken die daarmee in de ruimste zin verband houden of daarvoor bevorderlijk kunnen zijn.

2. Organisatie

Profiel van de organisatie

Naam verslag leggende rechtspersoon	Stichting Veilig Thuis Gelderland - Midden
Adres	Eusebiusbuitensingel 43
Postcode	6828 HZ
Plaats	Arnhem
Telefoonnummer	0800 – 2000
Identificatienummer Kamer van Koophandel	68323530
E-mailadres	m.hendriksen@veiligthuismg.nl
Internetpagina/website	www.veiligthuisgm.nl
Rechtsvorm	Stichting

Typering organisatie

De activiteiten van Stichting Veilig Thuis Gelderland – Midden bestaan uit het uitvoeren van de aan de stichting opgedragen taken op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling als genoemd in de Wet maatschappelijke ondersteuning en voorts het verrichten van al hetgeen daarmede in de ruimste zin verband houdt of daarvoor bevorderlijk kan zijn. De stichting heeft hiertoe de opdracht gekregen van de deelnemende gemeenten in de Veilig Thuis Regio Gelderland Midden.
De facilitaire taken ten bate van de Stichting worden uitgevoerd door VGGM waarbij de kosten voor gemene rekening gedeeld worden.

Werkgebied Midden Gelderland

Het werkgebied van Veilig Thuis Gelderland - Midden sluit aan bij de VGGM en bestaat uit een tweetal subregio's, te weten:

- de regio Arnhem met de centrumgemeente Arnhem en de gemeenten Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar;
- de regio West Veluwe Vallei met de Centrumgemeente Ede en de gemeenten Barneveld, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen.

3. Uitgangspunten begroting

In 2017 is een zo goed mogelijke inschatting gemaakt van de hoeveelheid en omvang aan inhoudelijke taken en de daarvoor benodigde personele capaciteit. Ook is destijds in kaart gebracht wat er aan ondersteunende capaciteit nodig is. Op grond daarvan zijn de personele kosten bepaald. Tot slot zijn ook de overige ondersteunende materiële kosten zo goed mogelijk ingeschat. Voor 2018 was de begroting in grote lijnen gelijk gebleven, maar is rekening gehouden met indexering en een kleine verschuiving tussen functies.

Inmiddels constateren we –mede op basis van de ervaringen– dat aanpassing van de reguliere begroting nodig is. Daarnaast is rekening gehouden met indexering voor 2019. Tot slot is een financiële vertaling gemaakt van de consequenties van de aanscherping van de Wet verplichte meldcode en de daarmee samenhangende radarfunctie bij Veilig Thuis.

Op verzoek van de (centrum)gemeenten is de begroting gesplitst in een deel reguliere ontwikkelingen en een deel dat betrekking heeft op de nieuwe meldcode en radarfunctie.

In de navolgende paragrafen wordt daarom aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

3.1 Ervaringscijfers en inschatting reguliere begroting 2018 en 2019
3.2 Indexering n.a.v. loon- en prijsontwikkeling
3.3 Financiële vertaling nieuwe meldcode en radarfunctie

In hoofdstuk 4 is vervolgens de (definitieve) begroting inclusief al deze ontwikkelingen opgenomen, inclusief een indicatieve verdeling van de kosten per gemeente in paragraaf 4.11.

3.1 Ervaringscijfers en inschatting reguliere begroting 2018 en 2019

3.1.1 Capaciteit direct uitvoerend (2019)

Aantal diensten
De ervaringen van de eerste tien kwartalen van Veilig Thuis (zowel in de oude projectorganisatie als in de nieuwe Stichting Veilig Thuis) leert dat aanpassing van de reguliere begroting noodzakelijk is. Het aantal onderzoeken was met 300 in 2018 voor het eerst lager begroot (2017: 400) om de lichtere dienst “Ondersteuning gericht op Veiligheid en Herstel” maximaal in te kunnen zetten, zodat een zwaardere dienst als Onderzoek minder vaak nodig zou zijn. De resultaten van het eerste kwartaal 2018 geven met een gestart aantal onderzoeken van 98 aan, dat 400 onderzoeken op jaarbasis een reëler aantal is dan de 300 die voor 2018 zijn begroot. Dit sluit ook aan bij gemiddelde van 103 onderzoeken in de eerste tien kwartalen van VT. In navolging daarvan zal ook de monitoring na onderzoeken met hetzelfde aantal toenemen.

Normtijd per dienst Onderzoek
Voor onderzoeken was in de begroting gerekend met een normtijd van 24 uur. Uit een analyse naar normtijden in 2018 blijkt echter dat onderzoeken bij gezinnen met meerdere kinderen en onderzoeken bij kinderen van gescheiden ouders aanzienlijk meer tijd in beslag neemt. Ook zijn de reisuren naar gemeenten in het westen van de regio meer, dan in de gemiddelde van 24 uur passen. Daarnaast moeten alle onderzoeken volgens het handelingsprotocol voor Veilig Thuis multidisciplinair (na toetsing door gedragswetenschapper en/of vertrouwensarts) worden afgesloten, dat zat ook niet in de uren waar in de begroting rekening mee is gehouden. Derhalve is ophoging van de normtijd van 24 uur naar 27 uur noodzakelijk.

Invloed op benodigde capaciteit direct uitvoerend
De aanpassingen leiden tot een stijging van de benodigde capaciteit van 3.800 uur. Rekening houdend met 1.350 beschikbare uren per fte betekent dit 2,81 extra fte voor 2019:

	Dienst	aantal 2018	aantal 2019	norm 2018	norm 2019		uren 2018	uren 2019	fte 2018	fte 2019
1	Adviesvragen en ondersteuning n.a.v. advies	3.300	3.300	1,50	1,50	per casus	4.950	4.950	3,67	3,67
2	Meldingen en Triage	4.250	4.250	2,50	2,50	per casus	10.625	10.625	7,87	7,87
3	Vervolgacties op Triage	2.800	2.800	4,00	4,00	per casus	11.200	11.200	8,30	8,30
4	Onderzoek / complexe zaken	300	400	24,00	27,00	per casus	7.200	10.800	5,33	8,00
5	Ondersteuning gericht op veiligheid en herstel	450	450	8,00	8,00	per casus	3.600	3.600	2,67	2,67
6	Beoordeling tijdelijk huisverbod	175	175	8,00	8,00	per casus	1.400	1.400	1,04	1,04
7	Uitvoering tijdelijk huisverbod	100	100	32,00	32,00	per casus	3.200	3.200	2,37	2,37
8	Monitoring na onderzoeken	300	400	2,00	2,00	per casus	600	800	0,44	0,59
9	Monitoring na huisverboden	100	100	2,00	2,00	per casus	200	200	0,15	0,15
10	Verzoek tot onderzoek kinderbescherming	10	10	10,00	10,00	per casus	100	100	0,07	0,07
11	Voorlichting VT aan professionals in beleidsveld	25	25	8,00	8,00	per sessie	200	200	0,15	0,15
12	Bereikbaarheidsdienst (24/7) buiten kantooruren	61,01	61,01	52	52	weken	3.173	3.173	2,35	2,35
							46.448	**50.248**	**34,41**	**37,22**

3.1.2 Capaciteit voorlichting, beleid e.d. (2018 en 2019)

Er wordt door gemeenten en overige organisaties steeds meer een beroep gedaan op de deskundigheid van Veilig Thuis-medewerkers. Dan gaat het bijvoorbeeld om het geven van voorlichting, aanwezig zijn bij lokale werkconferenties, ontwikkeltafels meedenken met vraagstukken met betrekking tot ontwikkeling aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling en beantwoorden van vragen. Dat is een positieve ontwikkeling waar we graag aan meewerken, alleen zet dit de reguliere werkzaamheden van de Veilig Thuis medewerkers wel onder druk. In de begroting is namelijk rekening gehouden met 25 voorlichtingen op jaarbasis , echter is de taak rond voorlichting en de wens van gemeenten en lokale teams, organisaties om medewerkers Veilig Thuis te betrekken bij doorontwikkelingen, meedenken, deelname aan werkconferenties, groter dan de 25 voorlichtingen. Vandaar dat wij voorstellen om hier vanaf juli 2018 –samen met voorlichting over de nieuwe meldcode en radarfunctie die in paragraaf 3.3.4– specifiek extra capaciteit voor in te zetten voor een periode van 1,5 jaar. We schatten in dat dit mogelijk is met totaal 32 uur per week gedurende 1,5 jaar, waarvan dan 50% hoort bij de “reguliere” begroting en 50% bij nieuwe meldcode/radarfunctie. We willen uiteraard voorkomen dat voorlichtingsaanbod overlapt en willen ook onderzoeken hoe we kunnen samenwerken met de gemeenten die ook voorlichtingen op dit terrein aanbieden.

3.1.3 ISO Certificering (2018)

In 2017 heeft Veilig Thuis de ambitie uitgesproken in 2018 om een kwalitatief sterkere organisatie te willen worden. Daar is in de begroting rekening mee gehouden en daar is ook al een start mee gemaakt. Inmiddels is er aansluitend daarop de ambitie om in de eerste helft van 2019 ISO-gecertificeerd te zijn. Dat zal verder bijdragen aan de kwaliteit van de organisatie. Voor dit traject is allereerst een nulmeting door een extern bureau nodig. Deze kosten (€ 11.000) zijn niet opgenomen in de begroting 2018 en derhalve opgenomen in onderstaande tabel. Dit traject doen we vervolgens met medewerkers van Veilig Thuis. Betrokkenheid van medewerkers bij de doorontwikkeling naar een kwalitatief sterke organisatie is van belang. Deze inzet is echter niet vertaald naar de begroting 2018. Deze inzet zal in de tweede helft van 2018 een inzet vragen van twee maal vier uur per week aan uitvoerend personeel, ofwel omgerekend circa 0,16 fte gedurende een half jaar.

3.1.4 Overige kosten (2019)

Naast de personeels- en overige kosten in deze paragraaf is het reëel dat andere kosten als huisvesting, ICT en dergelijke zullen toenemen. Het betreft een globale inschatting in lijn met uitbreiding van de personele kosten, die er als volgt uitziet:

	Verwachte stijging	Nieuw bedrag 2019
Huisvesting	10.000	150.000
Kantoor en ICT	15.000	200.000
Overhead algemeen	12.000	155.000

3.1.5 Samenvatting

De in dit hoofdstuk opgenomen elementen betekenen een verhoging van de begroting voor 2018 van € 26.750 en voor 2019 van € 272.529:

Paragraaf	**Soort kosten**	**2018 huidig**		**2018 nieuw**		**2019**	
		fte	€	**fte**	€	**fte**	€
3.1.1	Direct uitvoerend	34,41		34,41		37,22	
	Direct ondersteunend	5,02		5,02		5,02	
	Organisatie kwaliteit	4,32		4,32		4,32	
	Personeelsformatie	**43,75**	**3.285.202**	**43,75**	**3.285.202**	**46,56**	**3.480.809**
3.1.2	Voorlichting, beleid e.d.				15.750		31.500
3.1.3	ISO certificering			0,16	11.000		
	Directe uitvoeringskosten		39.780		39.780		39.780
	ICT-kosten		185.000		185.000		200.000
	Specifieke kosten software VT		25.000		25.000		25.000
	Huisvestingskosten		140.000		140.000		150.000
	Facilitaire ondersteuning aan stichting		116.280		116.280		116.280
3.1.4	Overheadkosten		143.000		143.000		155.000
	Totaal		**3.934.262**		**3.961.012**		**4.198.369**

3.2 Indexering n.a.v. loon- en prijsontwikkeling

De nieuwe cao voor de jeugdzorg (looptijd 1 januari 2017 tot 1 april 2019) heeft geleid tot een structurele kostenstijging van 3,65%, welke was opgenomen in de begroting 2018. De loonontwikkeling voor 2019 is nog onbekend. Wij stellen voor om de trend in de algemene cao ontwikkelingen te volgen en daarmee voor 2019 een loonindex van 2% te hanteren. Voor de materiele kosten stellen we voor de indexatie conform de VGGM systematiek te volgen. Dit leidt tot een aanpassing met 1,4% voor de materiele kosten.

Uitgaande van de aangepaste begroting 2019 uit de voorgaande paragraaf leidt dit tot de volgende aangepaste begroting (verhoging van totaal circa € 80.000):

	2019
Personeelsformatie	3.550.425
Voorlichting, beleid e.d.	32.130
Directe uitvoeringskosten	40.337
ICT-kosten	202.800
Specifieke kosten software VT	25.350
Huisvestingskosten	152.100
Facilitaire ondersteuning aan stichting	117.908
Overheadkosten	157.170
	4.278.220

3.3 Financiële vertaling van de nieuwe meldcode en de radarfunctie

Voor professionals die nu al werken volgens de wet meldcode buiten Veilig Thuis is de grootste verandering na januari 2019 dat ze in gezinnen bij ernstige signalen van onveiligheid, ook wanneer het gezin bereid is tot hulp, een melding gedaan moet worden bij Veilig Thuis. Zo kan Veilig Thuis over een langere periode meer signalen bundelen waardoor hopelijk een reëlere inschatting gemaakt kan worden van de veiligheid of de onveiligheid, de risico's op herhaald dader- of slachtofferschap als het gaat om huiselijk geweld en kindermishandeling. Professionals gaan dat doen op basis van een afwegingskader. Dat afwegingskader is voor de professional en de medewerker Veilig Thuis leidraad om gezamenlijk in gesprek te gaan over de best passende vervolgstap om veiligheid te vergroten.

Van belang in onze regio met de vijftien gemeenten is dat we de samenwerking en de gezamenlijke waarden die we de afgelopen drie jaar met de gemeenten en het sociale wijkteams hebben opgebouwd meenemen in de veranderingen die er komen door de aanscherping van de meldcode per januari 2019. Dat betekent partnerschap met de gezinnen waarvoor en waarmee we werken en ook partnerschap met onze collega's in de sociale wijkteams. Veilig Thuis is ondersteunend aan de regierol van de sociale wijkteams, dat doet Veilig Thuis vanuit haar rol van specialist in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

In de volgende paragrafen wordt aangegeven wat de (financiële) gevolgen van de nieuwe meldcode en radarfunctie zijn.

3.3.1 Training medewerkers Veilig Thuis

Vanaf september 2018 worden alle medewerkers van Veilig Thuis Gelderland Midden getraind en voorbereid op de nieuwe werkwijze vanaf 2019. Deze training wordt door het Landelijk Netwerk Veilig Thuis ontwikkeld en zal naar schatting vijf dagen per medewerker in beslag gaan nemen.

(werken met nieuw triage-instrument, aangepast handelingsprotocol, radarfunctie, uitbreiding monitoringsopdracht). Gedragsdeskundigen, vertrouwensartsen en medewerkers cliëntenadministratie zullen ook worden getraind. Zij zijn in onderstaand overzicht ook opgenomen

Training	**Aantal**	**Training**	**Uren**	**Kosten**
Gedragsdeskundigen en vertrouwensartsen	4	3 dagen x 8 uur	96	€ 7.000
Medewerkers front-en backoffice	45	5 dagen x 8 uur	1800	€ 94.500
Medewerkers cliëntenadministratie	4	2 dagen x 8 uur	64	€ 2.400
Kosten training in 2018				**€ 103.900**

3.3.2 Herinrichting cliëntregistratiesysteem Veilig Thuis

In 2018 zal een herinrichting van het cliëntregistratiesysteem van Veilig Thuis nodig zijn. De wijzigingen in werkwijze van Veilig Thuis plus de wijze waarop vanaf 2019 volgens het nieuwe beleidsinformatieprotocol geregistreerd en verantwoord zal moeten worden, vraagt om deze herinrichting. Deze herinrichting vragen om meer inzet applicatie- en functioneel beheer, plus projectmatige ICT ondersteuning.

ICT	**Aantal uur/week**	**Totaal aantal uur**	**Kosten**
Uitbreiding uren applicatiebeheer	4 uur per week vanaf 01-04-2018	156 uur via Regas	€ 18.750
Projectmatige ICT ondersteuning	4 uur per week vanaf 01-04-2018	156 uur via VGGM	€ 8.750
Extra licenties en hardware vanaf 01-09-2018			€ 500
Ontwerpen BI tool			€ 7.000
Extra Kosten ICT 2018			**€ 35.000**

3.3.3 Voorlichting en werkconferenties over nieuwe werkwijze

De verschillende beroepsgroepen die nu ook werken volgens de wet meldcode hebben de opdracht om gebundeld in zeven clusters te komen tot een eigen afwegingskader. Dit gebeurt in landelijke overleggen in nauwe samenspraak met Veilig Thuis. De planning is dat dit proces in de zomer van 2018 is voltooid. In Gelderland Midden hechten we er waarde aan dat we de nieuwe werkwijze door gemeenten, Veilig Thuis, sociale wijkteams en andere organisaties in ons netwerk gezamenlijk verkennen en uitwerken. Een van de middelen hiertoe is het initiatief om in het najaar 2018 zes regionale werkconferenties voor de vijftien gemeenten en collega organisaties in ons netwerk te organiseren. We doen dit gebundeld op doelgroep aanpak. In oktober en november 2018 organiseren we volgende conferenties:

Regionale Werkconferenties oktober en november 2018
Aanpak ouderenmishandeling *Beoogde deelnemers :ouderenwelzijnwerkers thuiszorgmedewerkers, ondersteuners van mantelzorgers, wijkverplegers, notarissen, welzijnswerkers, dementiecoaches*
Aanpak kindermishandeling (1) *Beoogde deelnemers jeugdgezondheidszorgmedewerkers, medewerkers kinderopvang en leerkrachten van primair – en voortgezet onderwijs*
Aanpak kindermishandeling (2) *Beoogde deelnemers : jeugdbeschermers, gespecialiseerde ambulant jeugdhulpverleners, Onderzoekers en adviseurs van de Raad voor de Kinderbescherming*
Aanpak partnergeweld en seksueel geweld tussen volwassenen, *Beoogde deelnemers : specialisten aanpak partnergeweld en seksueel geweld van Moviera en Centrum Seksueel Geweld, politie en Veiligheidshuizen, GGZ en Iriszorg*

A**anpak mensenhandel en eergerelateerd geweld** *Beoogde deelnemers : specialisten aanpak mensenhandel en eergerelateerd geweld van Moviera, Landelijk Expertise Centrum en politie en Veiligheidshuizen, GGZ en Iriszorg*	
Specifiek voor **artsen en andere medici** die in hun ziekenhuizen en praktijken te maken krijgen met verschillende signalen van **huiselijk geweld en kindermishandeling,** *Beoogde deelnemers : huisartsen, artsen bij Spoed Eisende Hulp afdelingen van ziekenhuizen, Huisartsenposten. Artsen betrokken bij Acute zorg Gelderland, Jeugdartsen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten, verloskundigen*	
Kosten per werkconferentie inclusief voorbereiding door VT, zaalhuur, organisatie van de conferentie	€ 5.900
totaal kosten werkconferenties 2018	**€ 35.400**

3.3.4 Voorlichtingen voor en door professionals

Naast de zes regionale werkconferenties wil Veilig Thuis professionals ook in de verschillende organisaties gaan voorlichten over de nieuwe werkwijze , de afwegingskaders en de manier waarop we blijven samenwerken. Dit is naast de 25 voorlichtingen die al in de begroting zijn opgenomen. De inschatting is dat gedurende anderhalf jaar een inzet van 32 uur per week nodig is om aan de vraag te kunnen voldoen, ingaande 01-07-2018. We schatten in dat dit voor de helft met de radarfunctie/nieuwe meldcode te maken heeft en voor de helft vanuit de “reguliere” activiteiten. Dat laatste is reeds opgenomen in paragraaf 3.1.2, zodat hier de andere helft resteert:

	Kosten 2018	**Kosten 2019**
Voorlichting 2018 6 maanden x 32 uur/week 2019 32 uur x week	€ 15.750	€ 31.500

3.3.5 Effect impactanalyse

De verwachte uitbreiding van taken en toename van meldingen in 2019 is beschreven in de *Impactanalyse Veilig Thuis, Eindrapportage van het programma aanscherping en verbetering Meldcode en werkwijze Veilig Thuis, in opdracht van de VNG, ministerie VWS en J&V, juni 2017 (hierna “impactanalyse”).* De vertaling van deze impactanalyse naar de regio Gelderland Midden zal nog nader worden uitgewerkt. De schets op basis van de gegevens nu is als volgt.

De impactanalyse maakt een onderscheid in enerzijds een stijging van de normtijden en anderzijds een stijging van de aantallen. Er wordt uitgegaan van de volgende cijfers:

Soort	**Stijging normtijd**	**Stijging aantallen**
Advies/ondersteuning	+10 minuten per casus	+5%
Meldingen lokaal veld	-	+5%
Monitoring bij meldingen interventie zonder onderzoek	aantal uur x 7,5	+5%
Monitoring bij meldingen interventie met onderzoek	aantal uur x 7,5	+5%

De indeling die in de impactanalyse is aangehouden, wijkt soms af van hoe onze begroting is opgebouwd, omdat in 2017 nog niet duidelijk was hoe de nieuwe definiëring van diensten eruit zou gaan zien. We hebben daarom zo goed mogelijk de impactanalyse vertaald naar onze opbouw en dit geeft het volgende beeld:

Soort	Stijging normtijd	Stijging aantallen
Adviesvragen en ondersteuning n.a.v. advies	+15 minuten per casus	+5%
Meldingen en Triage	-	+5%
Monitoring na onderzoeken	+13 uur	+5%

De vertaling hiervan naar de begrote capaciteit –na aanpassing van paragraaf 3.1.1- is als volgt:

	Dienst	aantal 2019 regulier	aantal 2019 nieuw	norm 2019 regulier	norm 2019 nieuw		uren 2019 regulier	uren 2019 nieuw	fte 2019 regulier	fte 2019 nieuw
1	Adviesvragen en ondersteuning n.a.v. advies	3.300	3.465	1,50	1,70	per casus	4.950	5.891	3,67	4,36
2	Meldingen en Triage	4.250	4.463	2,50	2,70	per casus	10.625	12.049	7,87	8,93
4	Vervolgacties op Triage	2.800	2.800	4,00	4,00	per casus	11.200	11.200	8,30	8,30
5	Onderzoek / complexe zaken	400	400	27,00	27,00	per casus	10.800	10.800	8,00	8,00
6	Ondersteuning gericht op veiligheid en herstel	450	450	8,00	8,00	per casus	3.600	3.600	2,67	2,67
7	Beoordeling tijdelijk huisverbod	175	175	8,00	8,00	per casus	1.400	1.400	1,04	1,04
8	Uitvoering tijdelijk huisverbod	100	100	32,00	32,00	per casus	3.200	3.200	2,37	2,37
9	Monitoring na onderzoeken	400	420	2,00	15,00	per casus	800	6.300	0,59	4,67
10	Monitoring na huisverboden	100	100	2,00	15,00	per casus	200	1.500	0,15	1,11
11	Verzoek tot onderzoek door kinderbescherming	10	10	10,00	10,00	per casus	100	100	0,07	0,07
12	Voorlichting VT aan professionals in beleidsveld	25	25	8,00	8,00	per sessie	200	200	0,15	0,15
13	Bereikbaarheidsdienst (24/7) buiten kantooruren	61,01	61,01	52	52	weken	3.173	3.173	2,35	2,35
							50.248	**59.412**	**37,22**	**44,01**

Deze stijging van 6,79 fte betekent een toename van € 481.170.

3.3.6 Voorbereiding

We willen de nieuwe medewerkers bij voorkeur in november 2018 al gaan aanstellen, zodat goed ingewerkt kan worden op de nieuwe taakstelling binnen Veilig Thuis. Dit zorgt voor derhalve voor 2 maanden extra kosten in 2018 (ofwel 2/12 van het bovengenoemde bedrag):

Omschrijving	Kosten 2018
Kosten voorbereiding op uitbreiding taken in november en december 2018	€ 80.195

3.3.7 Overige personele uitbreiding

De in de voorgaande paragrafen opgenomen uitbreiding aan capaciteit betreft alleen de kosten van de medewerkers Veilig Thuis (de HBO professional) We voorzien daarnaast de volgende uitbreiding van de vertrouwensarts, teamleiders en beleidsmedewerker:

Functie	**Stijging in fte**	**Stijging in kosten 2019**
Vertrouwensarts	0,44	€ 43.500
Teamleider	0,11	€ 9.500
Beleidsmedewerker	0,28	€ 24.500
Totaal		**€ 77.500**

Dit sluit ook aan op de verwachting in de impactanalyse. Daarin is vermeld dat als gevolg van een groeiende behoefte aan specialistisch advies, triage, inzet na triage en monitoring een groei van de inzet van vertrouwensartsen en gedragsdeskundigen van 25% wordt verwacht m.i.v. 2018 al. Het gaat hierbij om een toename van de inzet van relatief dure medewerkers van Veilig Thuis. Deze inzet is echter realistisch om recht te doen aan de door (medisch) professionals geuite behoefte aan specialistisch advies én de verwachte groei van het aantal zware meldingen. Wij kiezen voor een net iets andere invulling hiervan, zoals uit bovenstaande opstelling blijkt. In 2018 hebben we het team uit kunnen breiden met één gedragsdeskundige, daarom is in 2019 alleen uitbreiding van 16 uren vertrouwensartsen noodzakelijk.

3.3.8 Overige kosten (2019)

Naast de personeels- en overige kosten in deze paragraaf is het reëel dat andere kosten als huisvesting, ICT en dergelijke zullen toenemen. Het betreft een globale inschatting in lijn met uitbreiding van de personele kosten, die er (afgerond) als volgt uitziet:

	Verwachte toename	Nieuw 2019
Huisvesting	24.900	177.000
Kantoor en ICT	27.200	230.000
Overhead algemeen	22.380	180.000

3.3.9 Samenvatting

De in dit hoofdstuk opgenomen elementen ten aanzien van de nieuwe meldcode en radarfunctie betekenen een extra verhoging van de begroting voor 2018 van € 270.245 en voor 2019 van € 665.730 ten opzichte van de uitkomst van paragraaf 3.1 en 3.2:

Paragraaf	Soort kosten	2018 nieuw		2019 nieuw		2018 nieuw incl. radar/meld		2019 nieuw incl. radar/meld	
		fte	€	fte	€	fte	€	fte	€
3.3.5	Direct uitvoerend	34,41		37,22		34,41		44,01	
3.3.7	Direct ondersteunend	5,02		5,02		5,02		5,46	
3.3.7	Organisatie kwaliteit	4,32		4,32		4,32		4,71	
	Personeelsformatie	**43,75**	**3.285.202**	**46,56**	**3.550.425**	**43,75**	**3.285.202**	**54,18**	**4.109.095**
3.3.6	Voorbereiding					1,13	80.195		
3.3.3	Voorlichting, beleid e.d.		15.750		32.130		31.500		64.260
3.3.4	Werkconferenties						35.400		
	ISO certificering	0,16	11.000			0,16	11.000		
3.3.1	Training						103.900		
	Directe uitvoeringskosten		39.780		40.337		39.780		40.337
3.3.2	Herinrichting cliëntregistratie						35.000		
	ICT-kosten		185.000		202.800		185.000		230.000
	Specifieke kosten software VT		25.000		25.350		25.000		25.350
	Huisvestingskosten		140.000		152.100		140.000		177.000
	Facilitaire ondersteuning aan stichting		116.280		117.908		116.280		117.908
3.3.8	Overheadkosten		143.000		157.170		143.000		180.000
	Totaal		**3.961.012**		**4.278.220**		**4.231.257**		**4.943.950**

4. Begroting 2019

De ontwikkelingen uit hoofdstuk 3 zijn voor 2019 vertaald in de volgende definitieve begroting:

Paragraaf	*Kosten*	2019	
		fte	€
4.1	Direct uitvoerend	44,01	
4.2	Direct ondersteunend	5,46	
4.3	Organisatie kwaliteit	4,71	
	Personeelsformatie structureel	**54,18**	**4.109.095**
4.4	**Personeelsformatie tijdelijk (alleen 2019)**		64.260
4.5	Directe uitvoeringskosten		40.337
4.6	ICT-kosten		230.000
4.7	Specifieke kosten software VT		25.350
4.8	Huisvestingskosten		177.000
4.9	Facilitaire ondersteuning aan stichting		117.908
4.10	Overheadkosten		180.000
	Totaal kosten		**4.943.950**
	Opbrengsten		
4.11	Bijdragen gemeenten		4.943.950
	Totaal opbrengsten		**4.943.950**
	Resultaat		**0**

4.1 Direct uitvoerend

Er bestaat brede consensus over de wens Veilig Thuis een laagdrempelige voorziening te laten zijn waar burgers en professionals terecht kunnen voor adviesvragen en het doen van meldingen. Veilig Thuis moet zeer nauw verbonden zijn met het lokale netwerk in de gemeente omdat de structurele aanpak van problematiek daar ligt.

80% van de meldingen (huiselijk geweld en kindermishandeling) komt vanuit de politie en 20% van burgers en professionals. De politie is verplicht te melden, wanneer zij betrokken zijn bij een mogelijk huiselijk geweldsincident. Meldingen geven inzicht in problematiek en bieden een aanknopingspunt voor het aanpakken van de problemen.

Veilig Thuis in Gelderland-Midden zet de dienst onderzoek terughoudend in want het is een ingrijpende maatregel. In 2018 was het aantal begroot op 300 (tegenover 400 in 2017, 2016), maar op grond van de ervaringen is een aantal van 400 voor 2019 weer noodzakelijk. Daarnaast is gebleken dat onderzoek meer tijd kost dan begroot.

De productie en de benodigde capaciteit is als volgt:

	Dienst	aantal	norm		uren	fte
1	Adviesvragen en ondersteuning n.a.v. advies	3.465	1,70	per casus	5.891	4,36
2	Meldingen en Triage	4.463	2,70	per casus	12.049	8,93
4	Vervolgacties op Triage	2.800	4,00	per casus	11.200	8,30
5	Onderzoek / complexe zaken	400	27,00	per casus	10.800	8,00
6	Ondersteuning gericht op veiligheid en herstel	450	8,00	per casus	3.600	2,67
7	Beoordeling tijdelijk huisverbod	175	8,00	per casus	1.400	1,04
8	Uitvoering tijdelijk huisverbod	100	32,00	per casus	3.200	2,37
9	Monitoring na onderzoeken	420	15,00	per casus	6.300	4,67
10	Monitoring na huisverboden	100	15,00	per casus	1.500	1,11
11	Verzoek tot onderzoek door Raad v/d kinderbescherming	10	10,00	per casus	100	0,07
12	Voorlichting VT aan professionals in beleidsveld	25	8,00	per sessie	200	0,15
13	Bereikbaarheidsdienst (24/7) buiten kantooruren	61,01	52	weken	3.173	2,35
					59.412	**44,01**

Er is gerekend met een capaciteit van 1.350 directe uren per fte. Onder de direct uitvoerend zijn de front officewerkers c.q. maatschappelijk werkenden, de vertrouwensarts en de werkbegeleiders opgenomen:

FTE's	2018	2019
Vertrouwensarts	1,50	1,50
Werkbegeleiders	0,35	0,35
Maatschappelijk werkenden (incl. 24u beschikbaarheid)	32,56	42,16
	34,41	**44,01**

Voorts is rekening gehouden met de consequenties van de aangescherpte meldcode en radarfunctie vanaf 2019. Daarbij is de impactanalyse van Dirk Sprokkereef die op verzoek van het Ministerie onderzoek deed, als basis gebruikt. De toename van bijna 10 fte komt voor ongeveer 2/3 door de

nieuwe meldcode/radarfunctie en voor 1/3 door overige regionale ontwikkelingen. Voor meer informatie wordt verwezen naar hoofdstuk 3.

4.2 Direct ondersteunend

Onder de direct ondersteunende functies valt het volgende:

FTE's	2018	2019
gedragsdeskundige	2,00	2,00
Vertrouwensarts uitbreiding i.v.m. meldcode/radarfunctie	0,00	0.44
secretariaat/cliëntenadministratie	1,76	1,76
teamleiders	1,26	1,37
	5,02	**5,57**

De uitbreiding ten opzichte van 2018 bestaat volledig uit de doorvertaling van de consequenties van de nieuwe meldcode en radarfunctie.

4.3 Organisatie kwaliteit

De organisatie kwaliteit bestaat uit:

FTE's	2018	2019
manager	1,00	1,00
teamleider	0,52	0,52
applicatiebeheerder	0,56	0,56
secretariaat	1,74	1,74
beleidscapaciteit	0,50	0,78
	4,32	**4,60**

De uitbreiding ten opzichte van 2018 bestaat volledig uit de doorvertaling van de consequenties van de nieuwe meldcode en radarfunctie. Overigens is de aanstelling van 2 telefonistes nog niet in bovenstaande opstelling verwerkt, omdat hier een relatie met de huisvesting ligt en deze kosten vooralsnog uit de algemene overheadkosten worden betaald.

4.4 Tijdelijke capaciteit voorlichting

Naast regionale werkconferenties wil Veilig Thuis professionals ook in de verschillende organisaties gaan voorlichten over de nieuwe werkwijze , de afwegingskaders en de manier waarop we blijven samenwerken. Dit is naast de 25 voorlichtingen die al in de begroting zijn opgenomen. De inschatting is dat gedurende anderhalf jaar een inzet van 32 uur per week nodig is om aan de vraag te kunnen voldoen, ingaande 01-07-2018. Voor 2019 betekent het derhalve capaciteit voor een heel jaar.

4.5 Directe uitvoeringskosten

	2018	2019
Afschrijvingen	6.250	6.338
Overige kantoorbehoeften	33.530	33.999
	39.780	**40.337**

De kosten zijn slechts geïndexeerd.

4.6 ICT-kosten

De kosten bestaan uit de volgende onderdelen:

	2018	2019
Account	118.800	148.000
Smartphone	29.040	36.500
Laptop	29.040	36.500
Verbindingen	8.120	9.000
	185.000	**230.000**

In de begroting 2018 was rekening gehouden met het aantal van 44 fte's. Voor 2019 wordt uitgegaan van totaal 54 fte's. Voor een deel (3 fte) betreft dit regionale ontwikkelingen, de rest (7 fte) komt door de nieuwe meldcode/radarfunctie. Het aantal medewerkers bedraagt medio 2018 overigens, in 2019 stijgt dit naar 72. Vooralsnog is nog niet voor elke medewerker rekening gehouden met de betreffende ICT-apparatuur, maar is uitgegaan van het aantal fte's.

	aantal	prijs per stuk	totaal	totaal afgerond
Account	54	2738	147.852	148.000
Smartphone	54	669	36.126	36.500
Laptop	54	669	36.126	36.500

4.7 Specifieke software VT

De verwachting is dat er voor de nieuwe meldcode/radarfunctie slechts eenmalige ICT-kosten nodig zijn voor de aanpassing. Deze kosten zijn al opgenomen in de aangepaste begroting voor 2018 zodat voor de specifieke software VT slechts indexering is toegepast.

4.8 Huisvestingskosten

VGGM huurt kantoorruimte van Jeugdbescherming Gelderland. Het huurcontact is voor 2 jaar afgesloten en loopt tot en met eind 2018. Het gaat om een contract van € 140.000 voor huisvesting en € 60.000 voor ondersteuning vanuit Jeugdbescherming Gelderland voor receptie en telefonie. De kosten voor telefonie worden betaald uit de algemene overheadkosten. VGGM onderzoekt alternatieven voor de huisvesting, dat is tot op heden nog niet gelukt. Omdat voor 2019 het aantal medewerkers aanzienlijk toeneemt (bijna 25% extra), is vooralsnog rekening gehouden met een vergelijkbare stijging in de huisvestingskosten, zodat deze afgerond op € 177.000 worden geraamd.

4.9 Facilitaire ondersteuning aan stichting

VGGM levert diverse facilitaire ondersteuning aan de stichting VT. Het is op voorhand lastig in te schatten wat de consequentie van de uitbreiding van VT is voor de ondersteuning, zodat voorlopig slechts de facilitaire kosten zijn geïndexeerd. Het gaat dan om de volgende aspecten:

	2018	2019
Informatievoorziening/BI	35.700	36.200
Systeembeheer	33.660	34.131
Plannning & Control / Financiele administratie	13.260	13.446
Personeelsconsulent	13.260	13.446
Personeels- en salarisadministratie	20.400	20.686
	116.280	**117.908**

4.10 Overheadkosten

De overheadkosten bestaan uit de volgende elementen:

	2018	2019
Telefonistes 1,6 fte	65.000	66.300
Ondernemingsraad	35.000	35.700
Raad van Toezicht	12.000	12.240
Accountantskosten	5.000	5.070
Overig	26.000	57.690
	143.000	**177.000**

In de begroting was oorspronkelijk een totaalbedrag opgenomen voor algemene overheadkosten. Inmiddels kan deze nader worden onderverdeeld in bovenstaande posten. Voor 2019 is rekening gehouden met indexering. De post “overig” is daarnaast extra verhoogd vanwege de uitbreiding van het personeel en de activiteiten. De kans is groot dat we tegen extra kosten zullen aanlopen die nu nog niet goed zijn te voorzien of in te schatten.

4.11 Bijdragen gemeenten

De bijdragen van de deelnemende gemeenten betreft de enige opbrengsten die de stichting VT kent. Voor de onderverdeling daarvan stellen we voor om onderscheid te maken in de “reguliere” aanpassing van de begroting voor 2018 en 2019 en de aanpassingen op grond van de nieuwe meldcode en radarfunctie. Voor dat laatste onderdeel krijgen de centrumgemeenten immers vanaf 2018 separaat middelen in de DUVO-uitkering.

De onderverdeling van de begroting 2018 en 2019 over deze twee onderdelen is als volgt:

Onderdeel	2018 oorspronkelijk	2018 gewijzigd	2019
Reguliere begroting	3.934.262	3.961.012	4.278.220
Aanpassingen i.v.m. nieuwe meldcode/radarfunctie	-	270.245	665.730
Totaal begroting	**3.934.262**	**4.231.257**	**4.943.950**

De gemeenten in de regio hebben gewerkt aan een nieuwe verdeling van de kosten over de gemeenten, maar tot op heden is hierover nog geen overeenstemming bereikt. Om die reden stellen wij voor om de financiering van de “reguliere” begroting voor 2018 en 2019 nog op grond van de oude verdeelsystematiek te doen en de kosten van de aanpassing i.v.m. de nieuwe meldcode en radarfunctie te financieren via een bijdrage van de twee centrumgemeenten.

Op basis van de afgesproken bijdragen voor 2017 kan onderstaande *indicatieve* verdeling worden gemaakt. Hierbij is uitgegaan van de bedrag voor 2017 en de kosten over 2018 en 2019 zijn naar rato

verdeeld over de gemeenten voor het reguliere deel. Daarbij is het deel van de centrumgemeenten vooralsnog gelijkgehouden. Daarnaast zijn de extra kosten i.v.m. de nieuwe meldcode en radarfunctie volledig verdeeld over de twee centrumgemeenten (naar rato). Dat leidt tot de volgende voorgestelde *indicatieve* verdeling van de kosten over de gemeenten voor zowel 2018 als 2019:

	2017[2]	**2018 oorspronkelijk**	**2018 gewijzigd regulier**	**2018 meldcode/ radarfunctie**	**2018 gewijzigd totaal**	**2019 regulier**	**2019 meldcode/ radarfunctie**	**2019 totaal**
Arnhem	753.181	771.906	778.743		778.743	859.817		859.817
Doesburg	55.508	56.888	57.392		57.392	63.367		63.367
Duiven	124.534	127.630	128.761		128.761	142.166		142.166
Lingewaard	224.997	230.591	232.633		232.633	256.852		256.852
Overbetuwe	230.149	235.871	237.960		237.960	262.734		262.734
Renkum	153.037	156.842	158.231		158.231	174.704		174.704
Rheden	214.587	219.922	221.870		221.870	244.968		244.968
Rijnwaarden	53.206	54.529	55.012		55.012	60.739		60.739
Rozendaal	7.335	7.517	7.584		7.584	8.373		8.373
Wageningen 20-	36.430	37.336	37.666		37.666	41.588		41.588
Westervoort	73.453	75.279	75.946		75.946	83.853		83.853
Zevenaar	158.007	161.935	163.370		163.370	180.378		180.378
Regio Centraal Gelderland	**2.084.424**	**2.136.246**	**2.155.167**	**0**	**2.155.167**	**2.379.538**	**0**	**2.379.538**
Barneveld	192.036	196.810	198.553		198.553	219.225		219.225
Ede	389.423	399.105	402.640		402.640	444.558		444.558
Nijkerk	142.704	146.252	147.547		147.547	162.908		162.908
Scherpenzeel	33.006	33.827	34.126		34.126	37.679		37.679
Wageningen 20+	105.289	107.907	108.862		108.862	120.196		120.196
Regio West Veluwe Vallei	**862.458**	**883.900**	**891.729**	**0**	**891.729**	**984.566**	**0**	**984.566**
subtotaal	**2.946.882**	**3.020.146**	**3.046.896**	**0**	**3.046.896**	**3.364.104**	**0**	**3.364.104**
Arnhem centrumgemeente	490.861	490.861	490.861	145.116	635.977	490.861	357.483	848.344
Ede centrumgemeente	423.255	423.255	423.255	125.129	548.384	423.255	308.247	731.502
Centrumgemeenten	**914.116**	**914.116**	**914.116**	**270.245**	**1.184.361**	**914.116**	**665.730**	**1.579.846**
totaal	**3.860.998**	**3.934.262**	**3.961.012**	**270.245**	**4.231.257**	**4.278.220**	**665.730**	**4.943.950**

[2] Dit betreft de jaarbedragen, in werkelijkheid gaat het in 2017 om 3/4 van dit bedrag, omdat stichting VT per 1 april 2017 met de activiteiten is gestart

ZFB31F1F55E

Gemeente Duiven

Gemeente Duiven
Koning Willem-Alexanderplein 1
Postbus 6
6920 AA Duiven

(0316) 279 111
gemeente@duiven.nl
www.duiven.nl

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)
T.a.v. dagelijks bestuur
Postbus 5364
6802EJ ARNHEM

datum	:	5 juni 2018
uw kenmerk	:	180525-0041
zaaknummer	:	Z/18/037836 /201363556
onderwerp	:	Zienswijze jaarstukken en begroting Veilig Thuis
contactpersoon	:	Christiaan van Essen

Beste heer/mevrouw,

Met uw brief d.d. 25 mei 2018 heeft u ons gevraagd een reactie te geven op de concept jaarstukken 2017 en de conceptbegroting 2019 van stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden. Procedureel is het voor de gemeente Duiven niet mogelijk om voor 19 juni een zienswijze van de gemeenteraad in te dienen. De gemeenteraad van Duiven vergadert op 3 juli 2018.

Wij reageren daarom alvast als college op de toegezonden stukken. Mocht de gemeenteraad later afwijkend oordelen, dan laten wij u dat weten.

Conceptjaarstukken en conceptbegroting
Voor zover het de inhoud betreft kunnen wij instemmen met zowel de jaarstukken 2017 als de begroting 2019 van Veilig Thuis.

Verloop van het proces
Ondanks dat wij geen inhoudelijke aanmerkingen hebben op de stukken willen wij uw aandacht vragen voor het verloop van het proces. Een reactietermijn van slechts drie weken is voor onze gemeente te kort om, indien er inhoudelijke opmerkingen zijn, een gedegen onderbouwde reactie te geven. Wij hopen en verwachten dat de jaarstukken en conceptbegrotingen in de toekomst eerder aan ons toegezonden kunnen worden.

Met vriendelijke groeten,

burgemeester en wethouders van Duiven

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

drs. H.B.I. (Rik) de Lange
burgemeester

Gelderland-Midden

ADVIES- EN MELDPUNT HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING

Datum 8 juni 2018
Ons kenmerk 180608-0064
Contactpersoon Marije Onnink
E-mailadres Marije.onnink@vggm.nl

Onderwerp Herzien tijdspad besluitvorming Veilig Thuis

Geachte leden van de Raad, leden van het College,

Op 25 mei 2018 heeft u een brief van ons ontvangen over de planning van de bestuurlijke stukken Veilig Thuis. Naar aanleiding van reacties vanuit meerdere gemeenten over de korte tijd om een zienswijze van de Raad in te dienen, is in het Bestuurlijk Overleg Veilig Thuis met de portefeuillehouders besloten de planning te herzien.

Op 14 juni a.s. is er een ambtelijk overleg Veilig Thuis waarin de aangepaste begroting 2018, de begroting 2019 en de uitgangspunten voor de verdeelsystematiek worden besproken. De stukken over de begrotingsaanpassing 2018 zullen nagezonden worden voor behandeling in het Dagelijks Bestuur VGGM op 20 juni en het Algemeen Bestuur op 4 juli. Op 4 juli a.s. vindt er een extra Bestuurlijk Overleg VT plaats waar de verdeelsystematiek ter bespreking op de agenda staat.

Voor begin augustus mag u de jaarstukken 2017, de begroting 2019 en de verdeelsystematiek van ons verwachten voor zienswijze van de gemeenteraden. De gemeenteraden kunnen hun zienswijze aanleveren aan het Dagelijks Bestuur van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden tot 24 september 2018. De jaarstukken 2017, de begroting 2019 en de verdeelsystematiek zullen geagendeerd worden in de overleggen van de bestuurs-cyclus in het najaar van 2018.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Jan Pierik
Directeur Bestuurder Stichting Veilig Thuis Gelderland Midden

i.a.a.: DIV
Bijlage(n): -

Behandeladvies Jaarrekening 2017

Onderwerp	Jaarrekening 2017		
Registratienummer	Z/18/035785	Portefeuillehouder	College van B&W
Historie	Programmabegroting 2017, vastgesteld in november 2016. Diverse tussenrapportages.		
Termijn	In artikel 200 van de Gemeentewet is bepaald dat het College een door de Gemeenteraad vastgestelde jaarrekening en jaarverslag dient te versturen naar Gedeputeerde Staten voor 15 juli van het jaar volgend op het begrotingsjaar.		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	Vaststellen van de jaarrekening 2017 Bestemmen van het rekeningsaldo		

Politieke Avond	29 mei 2017		**Ronde en debattafel 21.45 - 22.30**	
Voorzitter	Griffie	Zaal	Domein	Duur
Henk Albers	G.J. van Buren	Raadzaal	Bestuur	45 minuten
Behandeladvies	De avond begint met de gelegenheid tot het stellen van vragen over de Jaarrekening 2017. Indien gewenst kan daarna het debat gevoerd worden of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de uitvoering van de programmabegroting en de bestemming van het rekeningsaldo. De jaarrekening wordt voorzien van een accountantsverklaring. De verwachting is dat deze verklaring eind mei beschikbaar is. Op 7 juni om 20.30u is er voor de raadsleden en fractieassistenten gelegenheid om met de accountant in gesprek te gaan over de verklaring.			
Spreekrecht publiek	Men kan meepraten aan tafel, aanmelden via griffie@duiven.nl. Zie voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen			

Opbrengst van de tafel	Door een aantal fracties zijn vragen gesteld over de Jaarrekening 2017. Deze vragen gingen o.a. in op het fonds Bovenwijkse Voorzieningen en de middelen die niet besteed zijn uit het sociaal domein. De accountants is nog bezig met de controle en het opstellen van een verklaring. Onder voorbehoud van een goedkeurende accountantsverklaring kan dit raadsvoorstel als hamerstuk geagendeerd worden voor de raad van 12 juni 2018.
Raadsvergadering	12 juni 2018 – in afwachting van de accountantsverklaring is dit raadsvoorstel aangehouden tot de volgende raadsvergadering
Raadsvergadering	3 juli 2018

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten

Aan het college van
Gemeente Duiven
Postbus 6
6920 AA DUIVEN

Datum : 28 juni 2018
Ons kenmerk : 327/277001/55483
Behandeld door : R.H. Gosselink-Wolbrink RA
Onderwerp : Controleverklaring bij jaarrekening 2017

Geacht college,

Bijgaand ontvangt u 2 exemplaren van de door ons verstrekte controleverklaring bij de jaarrekening 2017 van gemeente Duiven.
De getekende verklaring is bestemd voor uw eigen archief.
De niet getekende verklaring kunt u gebruiken voor de openbaarmaking.

Hierbij verlenen wij u toestemming om bijgaande controleverklaring in de jaarstukken 2017 onder de Overige gegevens op te nemen. Deze toestemming komt te vervallen in het geval er tussen de datum van de controleverklaring en de datum van openbaarmaking zaken bekend zijn geworden die, zo zij ten tijde van het afgeven van de verklaring bekend waren, het oordeel anders hadden doen luiden, of bij het vaststellen van de jaarrekening wijzigingen aangebracht worden. Indien van voorgaande sprake is, verzoeken wij u ons hiervan direct op de hoogte te stellen.

Een gewaarmerkt exemplaar van de door ons gecontroleerde jaarrekening sluitend met een balanstotaal van € 115.024.000, een eigen vermogen van € 34.334.000 en een resultaat na bestemming van € 5.044.000, voorzien van een getekende controleverklaring hebben wij als bijlage bijgevoegd. Deze is bestemd voor uw archief.

Tenslotte verzoeken wij u om na vaststelling van de jaarrekening één exemplaar van de jaarstukken, ondertekend door het bestuur en de directie, aan ons toe zenden.

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman

R.H. Gosselink-Wolbrink RA

t 0314 36 91 11
e info@stolwijkkelderman.nl
www.stolwijkkelderman.nl

kvk 09197964
btw NL0075.20.992.B.01
iban NL10ABNA0446421928

Lid van: stolwijk kennisnetwerk

Terborgseweg 25b
7001 GM Doetinchem

Mercurion 3
6903 PX Zevenaar

Postbus 595
7000 AN Doetinchem

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten

Accountantsverslag

over het boekjaar 2017

Gemeente Duiven

e info@stolwijkkelderman.nl
www.stolwijkkelderman.nl

Terborgseweg 25b
7001 GM Doetinchem
t 0314 36 91 11

Mercurion 3
6903 PX Zevenaar
t 0316 34 18 48

Postbus 595
7000 AN Doetinchem

kvk 09197964
btw NL0075.20.992.B.01
iban NL10ABNA0446421928

Lid van:
stolwijk kennisnetwerk

Aan de Raad
van de gemeente Duiven
Koning Willem-Alexanderplein 1
6921 ES DUIVEN

Doetinchem, 28 juni 2018
277001/327/105

Geachte raadsleden,

Wij hebben de jaarrekening 2017 van uw organisatie gecontroleerd. In dit verslag zijn de belangrijkste resultaten van onze controle weergegeven.
Graag lichten wij dit verslag en de daarin opgenomen bevindingen en aanbevelingen nader aan u toe.

Het doel van dit verslag is u te informeren over onze bevindingen. Tevens hebben wij aanbevelingen opgenomen. U heeft aan ons voor de controle van de jaarrekening 2017 geen (bijzondere) aandachtspunten meegegeven.

Wij hebben dit verslag in concept besproken met de portefeuillehouder Financiën, de teamregisseur Financieel Advies en de Financieel Adviseur. Hun reactie is hierin – voorzover relevant - verwerkt.

Dit verslag is uitsluitend voor u bestemd en is niet bestemd om voor andere doeleinden te worden gebruikt.

Tot slot willen wij onze dank uitspreken voor de medewerking die ons gedurende de uitvoering van onze controlewerkzaamheden is verleend.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman

w.g. R.H. Gosselink – Wolbrink RA

e info@stolwijkkelderman.nl
www.stolwijkkelderman.nl

Terborgseweg 25b
7001 GM Doetinchem
t 0314 36 91 11

Mercurion 3
6903 PX Zevenaar
t 0316 34 18 48

Postbus 595
7000 AN Doetinchem

kvk 09197964
btw NL0075.20.992.B.01
iban NL10ABNA0446421928

Lid van: stolwijk kennisnetwerk

Inhoud

1. Inleiding 5
1.1. Onze opdracht 5
1.2. Onze onafhankelijkheid 5
2. Hoofdpunten uit de controle 5
2.1. Controleverklaring bij de jaarrekening 2017 5
2.2. Niet gecorrigeerde controleverschillen 5
2.3. Onzekerheden WMO en Jeugdwet 7
2.4. Geen winstneming op het complex Graafstaete 7
2.5. Te lage lasten inzake niet verwerkte facturen 7
2.6. Investeringen onterecht als lasten verwerkt 8
2.7. BTW voordeel investeringen riool 8
2.8. Nagekomen kosten niet verwerkt 8
3. Overige belangrijkste bevindingen rechtmatigheid 8
3.1. Inleiding 8
3.2. Begrotingscriterium 8
3.3. Voorwaardencriterium 9
3.4. Misbruik en oneigenlijk gebruik 9
4. Overige bevindingen getrouwheid 10
4.1. Inleiding 10
4.2. Debiteurenbeheer 10
4.3. Riolering 10
4.4. Grondexploitaties 10
4.4.1. Nieuwe systematiek van winstneming vanaf 2017 10
4.4.2. Schattingen resultaten grondexploitaties 11
4.4.3. Complex Innofase 11
4.4.4. Analyse van jaarresultaten 11
4.4.5. Interne controle op de grondexploitaties 11
4.5. Wet Normering Topinkomens (WNT) 12
4.6. Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen en volledigheid van verplichtingen 12
4.7. Vennootschapsbelasting 12
4.8. Verloop van de controle 13
5. Kwaliteit interne beheersing 2017 13
5.1. Interne beheersing 13
5.2. Wat hebben wij gedaan? 13
5.3. Algemene interne beheersing 14
5.4. Procesbeheersing 15

5.5. Conclusie procescontroles 16
5.6. Belangrijkste resultaten van de extra maatregelen voor de jaarrekeningcontrole 16
5.7. Informatietechnologie 17
6. Financiële positie 18
6.1. Saldo van baten en lasten 18
6.2. Financiële positie en weerstandsvermogen 18
6.3. Bestemmingsreserves 19
6.4. Schuldpositie 19
7. Kwaliteit van de jaarstukken 19
7.1. Kwaliteit van de jaarstukken 19
7.2. Naleving van de verslaggevingsregels 20
7.3. Jaarverslag en paragrafen 20
8. Single Information en Single Audit 20
9. Afsluiting 20

1. Inleiding

1.1. Onze opdracht

U heeft ons de opdracht verstrekt de jaarrekening 2017 van de gemeente Duiven te controleren. Onderdeel van de jaarrekening is de SiSa bijlage. Met deze bijlage legt het College verantwoording over de besteding van Rijksbijdragen af aan het Rijk.

Wij hebben onze controle uitgevoerd op basis van de controlestandaarden (NV COS) voor de accountantscontrole. Daarnaast hebben wij het besluit accountantscontrole decentrale overheden (het BADO), de door u vastgestelde controleverordening (ex artikel 213 van de gemeentewet), het door u vastgestelde controleprotocol én het door u vastgestelde normenkader als basis voor de controle gebruikt.

De door ons voor de controle gehanteerde goedkeuringstolerantie voor fouten bedraagt € 600.000 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 1.800.000 (3% van de lasten). Voor SiSa hebben wij de voorgeschreven (lagere) goedkeuringstoleranties gehanteerd. Voor de WNT hanteren wij een voorgeschreven materialiteit van € 3.000.

1.2. Onze onafhankelijkheid

Voor de uitvoering van onze controle is het belangrijk dat wij onafhankelijk zijn. De voor uw organisatie in 2017 door ons verrichte diensten passen binnen de regels van onafhankelijkheid. Onze teamleden zijn onafhankelijk van uw gemeente. Er zijn geen andere zaken die in strijd zijn met de onafhankelijkheidsregels.

2. Hoofdpunten uit de controle

2.1. Controleverklaring bij de jaarrekening 2017

Onze controleverklaring heeft 2 oordelen.

Wij zijn voornemens een goedkeurende verklaring te verstrekken over zowel de getrouwheid van de baten en de lasten over 2017 en van de financiële positie per 31 december 2017 als over de rechtmatigheid van de baten en lasten en van de balansmutaties over 2017.

De niet gecorrigeerde fouten en de onzekerheden blijven onder/boven de grens van 1% voor fouten en respectievelijk 3% voor onzekerheden.

2.2. Niet gecorrigeerde controleverschillen

Met de financiële functionarissen hebben wij onze controlebevindingen besproken. Naar aanleiding hiervan zijn aanpassingen in de jaarrekening gedaan. Een aantal controleverschillen zijn niet verwerkt.
Onderstaand hebben wij een overzicht opgenomen van niet in de jaarrekening 2017 verwerkte controleverschillen.

Omschrijving	Fouten €	Onzekerheden €	Verwijzing verslag
Getrouwheid			
1. Uitgaven zorgorganisaties		1.099.000	2.3
2. Persoonsgebonden budgetten		396.000	2.3
3. Geen winst genomen op het complex Graafstaete	42.000 +		2.4
4. Te lage lasten inzake niet verwerkte facturen	108.000 -		2.5
5. Investeringen onterecht als lasten verwerkt	89.000 +		2.6
6. BTW voordeel investeringen riool	123.000+		2.7
7. Te lage schulden opgenomen	124.000 -		2.8
Totaal	**22.000 +**	**1.495.000**	
Rechtmatigheid			
1. Uitgaven zorgorganisaties		1.099.000	2.3
2. Persoonsgebonden budgetten		396.000	2.3
3. Getrouwheidsverschillen	22.000		Zie boven
4. Aanbestedingen	392.000		3.3
Totaal	**414.000**	**1.495.000**	

Daarnaast hebben wij de onderstaande presentatiecorrecties voorgesteld. Deze zijn niet in de jaarrekening verwerkt:

1. Voor het afgewikkelde grondexploitatie van het complex Welleveld is een onderhoudsverplichting afgekocht van € 160.000. Deze is als voorziening verantwoord, maar moet onder de overige schulden worden opgenomen.
2. Er zijn gelden ontvangen inzake de afwikkeling inzake het Nedvang project ten bedrage van € 360.000. Deze ontvangsten zijn onder de overlopende passiva verantwoord en onterecht niet in mindering gebracht op de post debiteuren. Hierdoor zijn de posten debiteuren en overlopende passiva beide € 360.000 te hoog.
3. Per abuis is een vordering onder de overlopende passiva opgenomen ten bedrage van € 30.000. Dit bedrag moet staan onder de overige vorderingen.

Naar aanleiding van onze controlewerkzaamheden hebben wij in de laatste fase samen nog enkele controleverschillen geconstateerd en deze zijn alsnog in de jaarrekening verwerkt:

1. Abusievelijk was in de financiële administratie € 300.000 te veel aan algemene uitkering verantwoord.
2. Op programma 1 was voor een bedrag van € 476.000 te veel aan lasten verantwoord. Deze lasten zijn nu juist verwerkt op programma 3.
3. De eindafrekening voor het doelgroepenvervoer was voor € 99.000 abusievelijk niet verwerkt. Dit kwam door de late ontvangst van de eindafrekening. Dit levert een voordeel op.
4. Door boekingsfouten zijn de lasten voor de ingehuurde WMO en Jeugdzorg met € 300.000 toegenomen.

2.3. Onzekerheden WMO en Jeugdwet

De in de jaarrekening verantwoorde lasten voor het uitbestede deel van de uitvoering van de wet Maatschappelijke Ondersteuning en de Jeugdwet kunnen als volgt worden gespecificeerd:

-	Zorg in natura, WMO en Jeugdwet	€ 6.422.000 (2016: € 5.775.000)
-	Persoonsgebonden budgetten SVB	€ 396.000 (2016: € 587.000)
-	Geïnde eigen bijdrage CAK	-/- € 224.000 (2016: -/- € 245.000)
-	Totaal	€ 6.594.000 (2016: € 6.117.000)

De gerealiseerde lasten voor zorg in natura, de WMO en de Jeugdwet bedragen over 2017 in totaal € 6.722.000. Dat is circa € 950.000 hoger dan vorig jaar.

Bij een bedrag van € 5.323.000 (2016: € 4.634.000) inzake uitgaven door zorgorganisaties voor de WMO en de Jeugdwet zijn goedkeurende controleverklaringen van hun accountants ontvangen, voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid van de lasten.
Voor het resterende deel van de uitgaven aan zorgorganisatie, € 1.099.000 (2016: € 1.110.000), hebben wij geen controleverklaring of een niet goedkeurend oordeel van de accountant van de zorgorganisaties ontvangen.

Voor wat betreft de persoonsgebonden budgetten (sociale verzekeringsbank) hebben wij ook geen zekerheid over de rechtmatigheid en de getrouwheid van de lasten ontvangen. Dit komt omdat door uw gemeente hierover niet voldoende controle informatie is ontvangen en ook zelf vanwege de omvang van de werkzaamheden onvoldoende controlewerkzaamheden zijn uitgevoerd voor de controle van de geleverde prestaties. Door de beroepsorganisatie van accountants is medio maart 2018 een notitie gemaakt waarin staat vermeld aan welke voorwaarden moet worden voldaan om deze lasten als rechtmatig te kunnen aanmerken.

Uw gemeente heeft van de Sociale Verzekeringsbank een brief ontvangen waarin is aangegeven dat de verstrekte persoonsgebonden budgetten bij de Jeugdwet over 2017 voor 90% (2016: 66 %) en bij de Wmo 92% (2016: 66%) rechtmatig is. Wij hebben met deze brief onvoldoende controle informatie ontvangen over de rechtmatigheid van de geleverde prestaties.

De totale onzekerheid over de lasten voor de WMO en Jeugdwet is derhalve € 1.495.000 (2016: € 1.697.000), voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid.

Wij gaan op korte termijn met het financieel management in overleg welke maatregelen uw gemeente voor 2018 verder kan treffen teneinde nog meer zekerheid over de uitgaven voor de WMO en Jeugdwet te verkrijgen, waaronder de naleving van de notitie over de persoonsgebonden budgetten.

2.4. Geen winstneming op het complex Graafstaete

Graafstaete is een bedrijventerrein in uitvoering. De hierop te nemen winst bedraagt in 2017 € 42.000 en is niet verwerkt in de jaarrekening 2017.

2.5. Te lage lasten inzake niet verwerkte facturen

In het inkoopregister waren 200 ontvangen facturen opgenomen die zijn afgewezen en daardoor niet in de financiële administratie zijn verwerkt. Voor een deel zijn nieuwe facturen en/of creditnota's ontvangen. Uit de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden bleek hieruit dat € 108.000 onterecht niet in de lasten over 2017 is verwerkt.

2.6. Investeringen onterecht als lasten verwerkt

Er zijn investeringen onterecht als lasten verwerkt voor een bedrag van € 89.000. Deze uitgaven moeten volgens de door u vastgestelde nota Activerings- en afschrijvingsbeleid van de gemeente Duiven als investeringen worden aangemerkt.

2.7. BTW voordeel investeringen riool

Er is onterecht btw toegevoegd aan de rioolvoorziening voor in totaal € 123.000. *Wij adviseren u om het onderhoudsplan te actualiseren en aan te laten sluiten met de voorziening.*

2.8. Nagekomen kosten niet verwerkt

In 2018 zijn facturen ontvangen voor aanvullende kosten van € 124.000 die betrekking hebben op 2017. Deze zijn abusievelijk onterecht niet als lasten in 2017 meegenomen.

3. Overige belangrijkste bevindingen rechtmatigheid

3.1. Inleiding

Bij de controle van de rechtmatigheid beoordelen wij of de lasten en baten en de balansmutaties juist, tijdig, volledig én met de geldende wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader in overeenstemming zijn geweest. Wij hebben de baten en lasten en de balansmutaties over 2017 gecontroleerd op rechtmatigheid.

Wij hebben de voorgeschreven criteria van rechtmatigheid onderzocht. Zie hierna.

3.2. Begrotingscriterium

De Raad heeft besloten met 3 programma's te werken. Dit geeft een overzichtelijk beeld van de resultaten. U heeft het College toestemming gegeven om binnen de bandbreedtes van de beleidsregels, die u heeft samengesteld, te opereren. Het College legt verantwoording af over de besteding op de programma's.

Wij hebben gecontroleerd of de begrotingsregels door het College zijn nageleefd. Er zijn hieruit geen bijzonderheden voortgekomen.

De besteding op de programma's is als volgt (in € 1.000):

Programma	Lasten 2017	Lasten Begroting	Over + Tekort -/-
Bestuur	4.882	5.236	355
Maatschappij	31.287	32.111	824
Omgeving	13.707	14.702	995
Algemene dekkingsmiddelen	2.206	4.636	2.430
Overhead	7.572	7.921	349
VPB	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Totaal	**59.653**	**64.606**	**4.953**

De werkelijke lasten op de 3 programma's en op de overhead zijn lager geweest dan de begrote lasten. Daarmee zijn de uitgaven rechtmatig geweest.

Daarnaast hebben wij vastgesteld dat de uitgaven voor investeringen hebben plaatsgevonden binnen de door u afgegeven instructies in de financiële verordening, waarin staat dat afwijkingen groter dan € 15.000 toegelicht moeten worden. Deze waren er niet.

3.3. Voorwaardencriterium

Wij hebben vastgesteld of de financiële beheershandelingen zijn verricht in overeenstemming met het door u vastgestelde normenkader voor het jaar 2017.
Onze belangrijkste bevindingen – naast die over de WMO en de Jeugdzorg - betreffen.

1. Aanbestedingen

Wij hebben gecontroleerd of de aanbestedingen zijn verricht binnen de Europese aanbestedingsregels. Deze controle kon niet altijd eenvoudig worden uitgevoerd vanwege het in enkele gevallen ontbreken van benodigde controle informatie en de motivering voor de afwijking van het inkoopbeleid.

Bij 3 leveranciers zijn de Europese aanbestedingsregels niet juist toepast voor een bedrag van in totaal circa € 392.000.

Wij adviseren u de vastleggingen van de verantwoordings- en controle informatie voor de controle op de rechtmatigheid van de aanbestedingen te optimaliseren. De belangrijkste aandachtspunten zijn:

- *Het optimaliseren van de inrichting van het aanbestedingsproces, met bijzonder aandacht voor de verantwoordings- en controle informatie.*
- *Het voordat wordt aanbesteed tijdig te documenteren waarom op de betreffende wijze wordt aanbesteed.*
- *Het motiveren bij afwijking van het inkoopbeleid.*
- *Interne controle uitvoeren op de inkopen in het betreffende jaar voor verplichtingen groter dan € 50.000.*
- *Het afsluiten van raamcontracten daar waar dat handig is.*

2. Sociale uitkeringen

U heeft besloten het verstrekken van bijstandsuitkeringen uit te besteden aan de Sociale Dienst De Liemers (SDL). Bij de jaarrekening 2017 van de SDL is een goedkeurende controleverklaring verstrekt. Hieruit bleken geen onrechtmatigheden.

3. Schatkistbankieren

Uw College en wij hebben geconstateerd dat in 2017 het drempelbedrag voor het zelf aanhouden van liquide middelen (voor uw gemeente bijna € 470.000) – zij het beperkt - is overschreden. Dit is in de paragraaf Financiering toegelicht.

3.4. Misbruik en oneigenlijk gebruik

Wij hebben vastgesteld dat de lasten, baten en balansmutaties niet tegenstrijdig zijn geweest met de regels voor misbruik en oneigenlijk gebruik.

4. Overige bevindingen getrouwheid

4.1. Inleiding

Bij de controle van de getrouwheid beoordelen wij of de baten en lasten en de mutaties in de balans tijdig, juist en volledig zijn verantwoord. Onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen voor de getrouwheid betreffen:

4.2. Debiteurenbeheer

Uw gemeente heeft per 31 december 2017 in totaal circa € 5,7 miljoen aan kortlopende vorderingen en overlopende activa. Deze zijn enorm divers en bestaan uit onder meer belastingvorderingen, bijstandsleningen, subsidievorderingen en vorderingen uit hoofde van projecten.

Wij hebben gezien dat er grote achterstanden zijn in de financiële administratie en in de tijdigheid van de inning van vorderingen. Daarmee loopt het debiteurenbeheer enorm achter waardoor de financiële risico's groter worden.

Wij adviseren de achterstanden voor de inning van de debiteuren snel in te lopen en minimaal 3 x per jaar de status van alle vorderingen te beoordelen en de hoogte van de voorziening voor dubieuze debiteuren hierop ook tussentijds aan te passen.

4.3. Riolering

Er is een rioleringsplan. In dit plan is een berekening opgenomen van de investeringen en de daaruit voortvloeiende afschrijvings- en rentelasten. Tevens is hierin een raming opgenomen van de baten uit de rioolheffing op burgers en bedrijven.
Ter egalisatie van de jaarlijkse kosten voor de riolering is in het plan een raming opgenomen van de verwachte voorziening voor de riolering in de komende jaren.
De voorziening voor de riolering bedraagt per 31 december 2017 volgens het rioleringsplan circa € 6,3 miljoen. De werkelijke voorziening zoals deze in de balans staat bedraagt circa € 7,5 miljoen. Het verschil ten bedrage van € 1,2 miljoen is geanalyseerd en betreft met name het later dan verwacht volgens het rioleringsplan uitvoeren van investeringen.

Wij adviseren jaarlijks de nacalculatie op te stellen omtrent de voortgang van het rioleringsplan en de verschillen te analyseren en eventuele verschillen via aanpassing van tarieven te verwerken.

4.4. Grondexploitaties

4.4.1. Nieuwe systematiek van winstneming vanaf 2017

Met ingang van 2017 gelden nieuwe regels voor de winstneming in de actieve grondexploitaties. De winst wordt jaarlijks bepaald door het percentage van de gerealiseerde verkopen x het percentage van de gerealiseerde kosten x de verwachte winst op het complex. Verliezen moesten al worden genomen op het moment dat deze worden verwacht.

De nieuwe winstnemingssystematiek in combinatie met aanpassingen in de verliesvoorziening en een afgesloten complex heeft in 2017 geleid tot een totale winst in de grondexploitaties van € 3 miljoen. Als de nieuwe berekeningswijze van de winstneming in 2016 zou zijn toegepast dat zou het resultaat over 2016 € 2,8 miljoen hoger zijn geweest. Het gehele resultaat is in 2017 verwerkt.

4.4.2. Schattingen resultaten grondexploitaties

Per 31 december 2017 heeft uw gemeente voor actieve grondexploitaties een boekwaarde van € 22,4 miljoen tegenover per 31 december 2016 € 20,4 miljoen. De op de boekwaarde in mindering gebrachte voorziening voor verwachte verliezen bedraagt € 3,9 miljoen (per 31 december 2017 € 4,4 miljoen). In 2017 is voor ruim € 5 miljoen verkocht ten opzichte van € 4 miljoen in 2016.

Voor de berekening van de verwachte resultaten in de actieve grondexploitaties heeft uw College uitgangspunten geformuleerd. De volgende uitgangspunten zijn hierbij in 2017 onder meer gehanteerd:

- Geen verwachte stijging van de verkoopprijzen
- Een verwachte kostenstijging van 1,75%
- Een rekenrente van 1,8 %
- Een contantmakingsfactor van ruim 1%

Wij vinden deze uitgangspunten acceptabel en consistent aan voorgaande jaren. Er is rekening gehouden met de onzekerheden en verwachte ontwikkelingen. Jaarlijks worden de percentages bepaald en vastgesteld.

Overigens hebben wij tijdens onze controle vastgesteld dat de werkelijke rekenrente 1,8 procent was over 2017, terwijl 1,7 procent is gehanteerd. Het effect hiervan is zeer gering.

4.4.3. Complex Innofase

Het saldo van de gerealiseerde lasten en gerealiseerde baten voor het bedrijventerrein Innofase bedragen € 3,2 miljoen (per saldo meer lasten). Er is een met grote onzekerheid omgeven calculatie gemaakt van het plan dat uitkomt op een totaal aan verwachte baten van € 28,9 miljoen en verwachte lasten van € 13,6 miljoen.

In de afgelopen 8 jaren hebben er geen verkopen meer plaatsgevonden.

Momenteel vindt een heroriëntatie plaats op de te volgen koers. Gezien de omvangrijke onzekerheden in het project, zowel voor de verwachte lasten, als de verwachte baten, de lange looptijd (langer dan 12 jaar) en de heroriëntatie die plaatsvindt, is het toekomstige resultaat niet in te schatten en is winstneming derhalve uit voorzichtigheidsoogpunt achterwege gebleven.

4.4.4. Analyse van jaarresultaten

Jaarlijks worden nieuwe berekeningen gemaakt van de verwachte baten en lasten voor de grondexploitaties. Hierbij wordt gebruik gemaakt van macro-economische cijfers en van specifieke inschattingen van de lasten en baten van het complex zelf. Ook wordt gebruik gemaakt van externe deskundigen die inschattingen hebben gemaakt van het verkoopvolume en het tempo en de tarieven van de verkopen.
Voor sommige projecten die onder de grondexploitatie vallen worden nacalculaties gemaakt.

Wij adviseren dat voor alle exploitaties te doen en vast te stellen welke aanbestedingsverschillen er zijn geweest gedurende het jaar.

4.4.5. Interne controle op de grondexploitaties

In 2017 zijn 2 planeconomen in dienst geweest die elkaar toetsen. In de loop van 2018 zal er 1 planeconoom zijn.

Wij adviseren de interne controle ook vanaf dat moment uit te voeren vanuit de interne controlefunctie van uw organisatie.

4.5. Wet Normering Topinkomens (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2017 niet meer bedragen dan € 181.000 per jaar.

De accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling. Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is Stolwijk Kelderman als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2017 van gemeente Duiven niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2017 van gemeente Duiven voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

4.6. Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen en volledigheid van verplichtingen

Het College sluit veel contracten af. Veel van deze contracten brengen financiële verplichtingen met zich mee. Deze financiële verplichtingen moeten in de toelichting op de balans per 31 december in de jaarrekening worden verantwoord. Voor ons was het niet eenvoudig om de volledigheid van de opname van deze verplichtingen te controleren. De oorzaak hiervan is dat de informatie die hiervoor nodig is verspreid in de organisatie aanwezig is. Wij adviseren u ervoor zorg te dragen deze informatie op één plek aanwezig is.

Wij adviseren u ervoor zorg te dragen deze informatie op één plek aanwezig is. Dit kan door het aanpassen van het proces van afsluiten van contracten en door het aanleggen van een termijn-, contracten- en verplichtingenregister.

4.7. Vennootschapsbelasting

Uw gemeente is vanaf 2016 belastingplichtig voor de grondexploitatie. Er zijn Nederland breed nog heel veel vragen over de wijze van berekening. Door uw gemeente is een voorlopige berekening opgesteld voor de vennootschapsbelasting voor het jaar 2016. Deze is als uitgangspunt gebruikt voor de jaarrekening 2016. In deze jaarrekening is op grond van de onzekerheden in de uitgangspunten geen vennootschapsbelasting meegenomen.

De definitieve berekening van de vennootschapsbelasting over 2017 – op basis waarvan de definitieve aangifte wordt opgesteld - is nog niet gemaakt.
Uit stukken die door externe deskundigen zijn opgesteld blijkt dat er voor 2017 ook nog onzekerheden bestaan in het kader van de uitgangspunten. Vanwege deze grote onzekerheden is er geen VPB last verantwoord. De verwachting is ook dat deze minimaal zal zijn. Derhalve is hiervoor geen verplichting of last/bate opgenomen.

De onzekerheid met betrekking tot de vpb lasten is in de jaarrekening toegelicht.

4.8. Verloop van de controle

Een goede organisatie en goede onderbouwingen en vastleggingen zijn de basis voor goede jaarstukken en een effectieve en efficiënte jaarrekeningcontrole. Wij hebben in nauw overleg en gezamenlijk met uw organisatie een lijst opgesteld, waarin is opgenomen welke stukken en onderbouwingen nodig zijn voor het opstellen van de jaarstukken en het uitvoeren van onze controlewerkzaamheden.
Bij de start van de controle en tijdens de controle was er nog veel aanvullende verantwoordings- en controle informatie nodig.
Wij hebben gedurende het gehele controleproces steeds zeer nauw overleg met de financiële functionarissen gehouden om zo goed mogelijk te kunnen samenwerken om het proces samen af te ronden, mede door een regulier voortgangsoverleg en afstemming van nog te verrichten werkzaamheden en uit te zoeken posten. Als gevolg van het vorengaande zijn door iedereen die betrokken is bij het samenstel- én controleproces veel meer uren ingezet dan verwacht en/of gepland.

Onze belangrijkste bevindingen zijn:

1. Er waren achterstanden in de financiële administratie.
2. Er zijn te veel foutieve boekingen gemaakt.
3. De voor de controle benodigde informatie was te vaak niet of niet direct beschikbaar.
4. De vooraf afgesproken op te leveren stukkenlijst kon niet worden gecompleteerd.
5. Interne controlewerkzaamheden konden niet tijdig worden afgewikkeld.
6. Controle-informatie van de zorgaanbieders was vaak laat of soms niet ontvangen.
7. Niet alle afspraken worden nagekomen door zorgorganisaties.

Wij adviseren het financieel management het proces van het samenstellen van de jaarstukken met elkaar en met ons te evalueren.

Verder adviseren wij:
- *De achterstanden in te lopen*
- *Interne controles eerder uit te voeren.*
- *Het balansdossier te verbeteren;*
- *Meer werkzaamheden in een vroeger stadium uit te gaan voeren en beter voor te bereiden.*
- *Kritischer te zijn op de juistheid en volledigheid van de informatie voor de jaarrekening.*

5. Kwaliteit interne beheersing 2017

5.1. Interne beheersing

Als onderdeel van onze controlewerkzaamheden hebben wij de kwaliteit van de voor het samenstellen van de jaarrekening belangrijke processen gecontroleerd. Onze bevindingen en aanbevelingen hierover hebben wij in januari 2017 aan het College gerapporteerd.

5.2. Wat hebben wij gedaan?

Wij hebben in het kader van onze controle-opdracht een interimcontrole uitgevoerd. Hierbij hebben wij de administratieve organisatie en interne beheersing van de belangrijkste processen, voor zover van belang voor onze jaarrekeningcontrole, beoordeeld en gecontroleerd.
De hierin opgenomen sturings- en beheersingsmechanismen, alsmede het zelfcontrolerende vermogen en het management control systeem van uw organisatie, staan hierbij centraal.

De werkzaamheden hebben zich primair gericht op de onderbouwing van de controleverklaring bij de jaarrekening. Wij beoordelen in hoeverre de interne organisatie de risico's op fouten in de jaarrekening en rechtmatigheid afdekt. Vervolgens bepalen wij het effect hiervan op de gegevensgerichte werkzaamheden die wij tijdens de jaarrekeningcontrole uitvoeren. Daarnaast signaleren wij vanuit de controle verbeter- c.q. adviespunten ten aanzien van de verdere ontwikkeling van de interne beheersing.

5.3. Algemene interne beheersing

Uw gemeente bevond zich in het najaar van 2017 in de transformatiefase naar de nieuwe ambtelijk gefuseerde organisatie met de gemeente Westervoort. Deze ontwikkelingen hebben voor uw organisatie in 2017 prioriteit gehad. Onze aanbevelingen uit het voorgaande jaar zijn om die reden voor een groot deel nog steeds actueel. Enkele aanbevelingen zijn geïmplementeerd en enkele zijn meegenomen in de nieuwe organisatiestructuur.

De onderstaande aanbevelingen zijn/worden opgepakt:

- Het normenkader en het controleprotocol 2017 zijn door de Raad vastgesteld;
- Het interne controleplan is uitgebreid met die voor de grondexploitatie, treasury en automatisering. De nog ontbrekende interne controlemaatregelen worden nog opgenomen;
- Interne controleresultaten worden aan de lijn gerapporteerd.

Vanaf 2018 worden/zijn de volgende aandachtspunten opgepakt:

- Een splitsing in de organisatie en in de functies van de financiële beheer taken enerzijds en de control taken anderzijds is doorgevoerd;
- Het opstellen van een interne controlerapportage. Deze zal aan het managementteam worden verstrekt;
- Vanaf 1 januari is er een FG (Functionaris Gegevensbescherming) en een CISO (Chief Information Security Officer) aangesteld.

Onderstaand is een samenvatting opgenomen van onze - in het najaar van 2017 geactualiseerde -aanbevelingen over de algemene beheersing.

Algemene Beheersing	
Sterk	Ontwikkelpunten
• **Fraude en integriteitsbeleid** Risicomanagement, fraude en integriteit zitten in de planfase; • **Cultuur** Er is aandacht om de besturing en beheersing zo goed mogelijk in te richten en uit te voeren; • **Stuurinformatie** Er zijn KPI's benoemd om de monitoring te versterken;	• **Governance structuur** Toezicht door de Raad te organiseren door het instellen van een audit comité; plannen zijn er; Het aanstellen van procesverantwoordelijken, zodat de kennis van de processen minder is versnipperd; • **Concern control** De taak van concerncontroller in de organisatie onderbrengen en een passeerbevoegdheid voor hem regelen;

• **Verordeningen / Normenkader** De verordeningen 212 en 213 zijn geactualiseerd; • **Lean** Lean management is onder de aandacht;	• **Verordeningen / Normenkader** Volledigheid en juistheid normenkader beleggen bij een jurist; • **Processen** Procesbeschrijvingen opstellen. • **Juridische control** Organiseren juridische control; dit is het vaststellen van de naleving van wetten en regels voor wat niet onder de rechtmatigheid controle valt.

5.4. Procesbeheersing

In onderstaande tabel geven wij een samenvatting van de aanbevelingen weer ter verbetering van de interne beheersing van uw organisatie. Wij hebben deze gerubriceerd naar Hoog, Midden of Laag belang.

Aanbevelingen processen		
HOOG Belang	MIDDEN Belang	LAAG Belang
• **WMO / Jeugdzorg** Verkrijgen zekerheid over de lasten in het kader van de WMO en de Jeugdwet; • **Grondexploitaties** De planexploitaties zullen door een 2e planeconoom worden gecontroleerd en door de interne controleur procesmatig worden getoetst; Schattingsproces zorgvuldig inrichten. Er wordt een position paper opgesteld; Planexploitaties door Raad vast te stellen; Tussentijdse bijstellingen in de PC cyclus op te nemen; De winstneming op de grondexploitatie wordt geactualiseerd op basis van nieuwe voorschriften;	• **Belastingen** Volledigheid aanslagen objecten waarborgen; Beveiliging belastinggegevens verbeteren; Juistheid van de onwaarschijnlijk lijkende WOZ waarden vaststellen; • **Begrotingswijzigingen** Juistheid begrote bedragen in boekhouding vaststellen; De budgetbeheerder altijd de begrotingswijzigingen te laten goedkeuren; • **Subsidieverstrekkingen** Betere kaders voor de controle van de rechtmatigheid opstellen; De uitvoering van de controle door de subsidieambtenaren te verbeteren.	De volgende controles zichtbaar maken: • **Memoriaalboekingen** De juiste en volledige financiële verwerking vaststellen; • **Salarissen** Juistheid bruto-netto traject salarissen; Juistheid en volledigheid verwerking mutaties door servicebureau; • **Baten verhuur** Volledigheid en juistheid facturering waarborgen; • **Investeringen** Aandacht geven aan de nauwkeurigheid van het raadsvoorstel en raadsbesluit.

Aanbevelingen processen		
HOOG Belang	MIDDEN Belang	LAAG Belang
Waardering Vitaal Centrum Duiven wordt geëvalueerd; • **Aanbestedingen** Contractbeheer verder verbeteren voor een tijdige en rechtmatige aanbestedingen; Volledigheid verplichtingen per jaareinde vaststellen; • **Key-controls** Procesbeschrijvingen op te stellen vanuit een risicoanalyse gericht op interne controlemaatregelen in de processen.	• **Leerlingenvervoer en jeugdzorg** Dossiervorming eigen bijdrage verbeteren (1e helft 2017); overigens sinds september ondergebracht in een nieuwe GR.	

5.5. Conclusie procescontroles

Omdat de processen niet optimaal zijn ingericht hebben wij samen met het financieel management afgestemd welke aanvullende controlewerkzaamheden nodig waren om voldoende zekerheid te verkrijgen over de getrouwheid en de rechtmatigheid.

Uw organisatie heeft samen met ons de interne controlewerkzaamheden afgerond en aanvullende interne controles uitgevoerd om tot een oordeel te kunnen komen. Vanwege de ambtelijke fusie heeft dit een grote inspanning van uw organisatie en van ons gevraagd.
Wij hebben nauw contact met elkaar onderhouden gedurende het gehele proces ter voorbereiding op de jaarrekeningcontrole.

5.6. Belangrijkste resultaten van de extra maatregelen voor de jaarrekeningcontrole

Wij hebben op grond van onze bevindingen naar aanleiding van de procescontroles (zie paragraaf 5.4.) aanvullende controlemaatregelen uitgevoerd, teneinde de getrouwheid van de jaarrekening 2017 en de rechtmatigheid van de lasten en baten en de balansmutaties in 2017 te kunnen vaststellen.
De resultaten hiervan waren als volgt:

1. Voor de controles voor de uitgaven in het kader van de WMO en de Jeugdwet heeft uw gemeente en hebben wij binnen de materialiteitsgrenzen voldoende verantwoordings- en controle informatie mogen ontvangen om voldoende zekerheid over de getrouwheid en de rechtmatigheid van de lasten te verkrijgen.
2. Op de grondexploitaties zijn interne controles op de juistheid en volledigheid van de baten en lasten uitgevoerd, heeft het College een externe partij de opdracht gegeven de uitgangspunten voor de afzet en verkoopprijzen aan te reiken en zijn deze gebruikt om de grondexploitaties te actualiseren.

Ook zijn de voorziening berekend op basis van de vastgestelde uitgangspunten. Wel dringen wij erop aan deze geactualiseerde grondexploitaties bij voorkeur voordat de jaarrekening wordt vastgesteld door de Raad expliciet te laten vaststellen.

3. Wij hebben voor de controle op de aanbestedingen een crediteurenanalyse uitgevoerd gelet op crediteuren > € 50.000. Hieruit bleken tekortkomingen. Wij verwijzen hiervoor naar paragraaf 3.3 van deze brief.
4. Om de volledigheid van de schulden te kunnen beoordelen hebben wij de facturen in 2018 gecontroleerd of deze betrekking hebben op het jaar 2017. Aanvullend hebben wij de juistheid gecontroleerd van het overzicht met afgewezen facturen.
5. De volledigheid, juistheid en rechtmatigheid van de aanslagen voor belastingen hebben wij diepgaande controles uitgevoerd op de juistheid van de waarden en tarieven en op de aansluiting tussen de woningen en bedrijven enerzijds en de aantallen aanslagen anderzijds.
6. De controle op de waarschijnlijkheid van onwaarschijnlijke WOZ waarden is door de organisatie niet uitgevoerd. Wij hebben een cijferbeoordeling uitgevoerd.
7. De controle op de juistheid en volledigheid van de begrotingsmutaties is verricht en akkoord bevonden.
8. De gesubsidieerde instellingen verstrekken soms niet tijdig (volledige) informatie. Hierdoor zijn deze subsidieverstrekkingen formeel onrechtmatig. Er is geen boeteclausule aan verbonden en derhalve zijn er geen materiële onrechtmatigheden.
9. De controle op de juistheid van de eigen bijdrage voor het leerlingenvervoer is verricht. Ook deze heeft geen bijzonderheden opgeleverd.
10. De controle op de memoriaalboekingen heeft plaatsgevonden. Hieruit zijn geen bijzonderheden gekomen.
11. Het bruto-netto traject voor de salarissen hebben wij met positieve uitkomst gecontroleerd.
12. Wij hebben de juistheid en volledigheid van de salarissen vastgesteld aan de hand van een standenregister, waarin de stamsalarissen zijn opgenomen.
13. De controle op de volledigheid van de verhuurbaten is verricht. Hieruit is voortgekomen dat de interne controlewerkzaamheden sterk kunnen en moeten worden verbeterd, zodat eenvoudiger en sneller vastgesteld kan worden dat de verhuurbaten volledig zijn. Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen nadere bijzonderheden geconstateerd.

5.7. Informatietechnologie

Omdat de informatietechnologie erg belangrijk is voor het beheersen van de geld- en goederenstromen en voor een veilig gegevensbeheer en -transport, hebben wij de beheersomgeving specifiek beoordeeld. Wij beoordeelden de onderstaande aspecten:

1. De continuïteit van de gegevensverwerking
2. De logistieke toegangsbeveiliging
3. Het wijzigingsbeheer

Op basis van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden vinden wij dat er op het gebied van de continuïteit van de gegevensverwerking en voor het wijzigingsbeheer voldoende interne beheersmaatregelen zijn genomen. Wel adviseren wij u aanscherpingen te doen.
Voor wat betreft de logische toegangsbeveiliging zijn beheersmaatregelen getroffen, doch is een verbetering en aanscherping dringend nodig.

Ad 1. Continuïteit gegevensverwerking
Er zijn voldoende maatregelen getroffen voor de continuïteit van de gegevensverwerking.
De*e beschrijvingen die dateerden uit 2013 zijn geactualiseerd.*

Ad 2. Logische toegangsbeveiliging
Er is een beveiligingsplan opgesteld, waarin onder meer het wachtwoordenbeleid is geregeld. Het wachtwoordenbeleid is in ontwikkeling in wordt in het 3e kwartaal van 2018 opnieuw ge-update.
Voor Suwinet/GWS is de logische toegangsbeveiliging goed ingericht.
Overigens stelden we vast dat mensen die uit dienst waren nog toegang tot sommige applicaties hadden. Deze toegang is inmiddels geblokkeerd.

Wij adviseren de naleving van het wachtwoordenbeleid periodiek te toetsen en op volledigheid en rechtmatigheid van toegang, waaronder de juiste verwerking van in- en uitdiensttreding.

Ad 3. Wijzigingsbeheer
Het wijzigingsbeheer is goed georganiseerd. Hiervoor is inmiddels een procedure opgesteld.

Algemene Verordening Gegevensbescherming
Vanaf 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Deze nieuwe verordening vraagt de nodige aandacht van zowel de mens als de organisatie om de privacy rechten van betrokkenen te waarborgen als het gaat om de bescherming van deze privacygegevens. De wetgeving schrijft verplicht een protocol datalekken voor en de nieuwe wetgeving verplicht in ieder geval tot het hebben van een verwerkersovereenkomst en verwerkingsregister. Het werken met persoonsgegevens is vooral mensenwerk en vraagt daarom om een stevige bewustwording bij de medewerker die in aanraking komt met het verwerken van persoonsgegevens. Een verwerkingsverantwoordelijke dient, zowel technisch als organisatorisch, de juiste maatregelen te waarborgen en te kunnen aantonen dat de verwerking van persoonsgegevens in overeenstemming is met de AVG. Deze maatregelen dienen steeds weer te worden geëvalueerd en geactualiseerd en vraagt om een goed afgestemd risicomanagementbeleid.

Uw organisatie heeft veel energie gestoken in het AVG proof maken.

6. Financiële positie

6.1. Saldo van baten en lasten

Het saldo van de lasten en baten over het jaar 2017 bedraagt € 4,9 miljoen positief tegenover begroot € 0,5 miljoen negatief voor verwerking van de reserve mutaties en € 5 miljoen na verwerking van de reservemutaties.

De belangrijkste afwijkingen zijn per programma toegelicht. Wij hebben het College de volgende verbeteringsadviezen meegegeven:

- De administratief-technische verschillen die zijn toegelicht te bundelen, zoals die op het gebied van de mutaties in de reserves (apart toelichten).
- De toelichtingen te schrijven op de redenen van de afwijkingen. De teksten zijn vaak gericht op het constateren van de verschillen zelf.

6.2. Financiële positie en weerstandsvermogen

Het eigen vermogen van uw gemeente bedraagt per jaareinde € 34,3 miljoen, waarvan € 12,0 miljoen beschikbaar is in de algemene reserve. Deze algemene reserve is vrij besteedbaar.

Uw gemeente beschikt volgens de door de organisatie gemaakte berekeningen over voldoende weerstandsvermogen, zowel incidenteel als structureel.

Het incidentele weerstandscapaciteit (beschikbaar incidenteel weerstandsvermogen) bedraagt € 12,0 miljoen, tegenover een ingeschat incidenteel risico (benodigd incidenteel weerstandsvermogen) van afgerond € 6,5 miljoen.

Het structurele weerstandsvermogen (beschikbaar structureel weerstandsvermogen) bedraagt € 1,4 miljoen. Het structurele risico (benodigd structureel weerstandsvermogen) is niet ingeschat.

Het inschatten van risico's is ontzettend moeilijk. In werkelijkheid zijn er grotere afwijkingen mogelijk op de baten en de lasten.

Wij adviseren ook de structurele risico's te benoemen.

6.3. Bestemmingsreserves

In 2017 is een nota reserves en voorzieningen opgesteld. Hierin is het besluit genomen om het aantal bestemmingsreserves te halveren.
Wij ondersteunen het voorstel om het aantal bestemmingsreserves tot een minimum te beperken, zodat u een beter inzicht heeft in het werkelijke resultaat en in de financiële positie en meer flexibiliteit heeft om te manoeuvreren.

6.4. Schuldpositie

Uw gemeente heeft per 31 december 2017 voor een bedrag van € 47,0 miljoen leningen opgenomen. Hiervan is voor een bedrag van € 5,2 miljoen aan woningcorporaties doorgeleend. Zonder deze leningen bedraagt de leningenportefeuille € 41,8 miljoen.
De schuldpositie per inwoner bedraagt derhalve circa € 1.644 per inwoner.
Dit is ruim onder de schuldpositie van de gemiddelde Nederlandse gemeente, circa € 2.000.

7. Kwaliteit van de jaarstukken

7.1. Kwaliteit van de jaarstukken

De jaarstukken bestaan uit 3 onderdelen: De programma's, de paragrafen en de jaarrekening.

Wij vinden de jaarstukken te omvangrijk en gaan graag de uitdaging samen met u aan om de omvang hiervan te beperken. Overigens is het aantal programma's en bestemmingsreserves minder dan vorig jaar en zijn deze al compacter geworden.

De structuur van de jaarstukken kan verder worden verbeterd. De toelichtingen in de jaarstukken zijn vaak nog technisch van aard en gericht op het benoemen van de verschillen tussen de gerealiseerde waarde en de begroting, zonder aan te geven welke oorzaken er zijn. Ook hebben wij uitleg en herhalingen aangetroffen. Daarnaast waren toelichtingen soms onjuist en niet compleet.

Hierdoor vinden wij dat de jaarstukken nog beter leesbaar kunnen worden gemaakt zodat deze beter te doorgronden zijn. Wij hebben het College geadviseerd om de jaarstukken nog compacter te maken en daarmee duidelijker, effectiever en efficiënter, waardoor het een beter verantwoordingsdocument kan zijn.
Inmiddels zijn in de begroting 2018 en voor de komende jaren de eerste stappen gezet om compacter te kunnen rapporteren.

7.2. Naleving van de verslaggevingsregels

Wij hebben gecontroleerd of de bepalingen in het Besluit Begroting en Verantwoording zijn nageleefd. Hierin hebben wij geen (belangrijke) afwijkingen vastgesteld.

7.3. Jaarverslag en paragrafen

Het jaarverslag en de paragrafen voldoen aan de minimale eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording. Wij hebben geen tegenstrijdigheden vastgesteld tussen deze stukken en de jaarrekening 2017.

8. Single Information en Single Audit

Wij hebben als onderdeel van onze controle de SiSa bijlagen gecontroleerd. Wij hebben geen onzekerheden en/of fouten geconstateerd.

In de onderstaande voorgeschreven tabel hebben onze bevindingen gerapporteerd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang €	Toelichting
I&M23 E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai (incl. bestrijding spoorweglawaai)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2017	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
SZW G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2016	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2017	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
SZW G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2016	n.v.t	n.v.t.	n.v.t.

9. Afsluiting

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn en zijn graag bereid nadere informatie te verstrekken.

Jaarstukken 2017

Inhoudsopgave

Inleiding 3
Jaarverslag - Programmaverantwoording 7
Programma 1 Bestuur 8
Programma 2 Maatschappij 19
Programma 3 Omgeving 33
Algemene Dekkingsmiddelen 45
Onvoorzien 47
Onzekerheden 48
Verplichte Indicatoren 49
Jaarverslag - Paragrafen 51
Paragraaf 1 Lokale heffingen 53
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 63
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen 71
Paragraaf 4 Financiering 77
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering 83
Paragraaf 6 Verbonden partijen 87
Paragraaf 7 Grondbeleid 95
Jaarrekening - Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 107
Overzicht van baten en lasten per programma 109
Toelichting overzicht van baten en lasten 113
Inkomsten 121
Financiële positie 123
Jaarrekening - Balans 127
Activa 133
Passiva 137
Bijlagen behorende bij de jaarrekening 165
SISA 167
Baten en Lasten per Taakveld 172
Bijlagen niet behorende tot de jaarrekening 175
Kerngegevens 176
Beleidsnota's per programma 178
Producten per programma 180
Geactiveerde kredieten 182
Controleverklaring en besluiten 187
Controleverklaring 189
Besluit tot vaststelling van de jaarrekening 191

Inleiding

Veel bereikt

Met deze jaarrekening kijken we niet alleen terug op het jaar 2017. Dit is ook de laatste jaarrekening van de collegeperiode 2014-2018. Een periode die we gestart zijn met flinke uitdagingen voor onze gemeente. Een forse bezuinigingsopgave, de transitie van het sociale domein met grote maatschappelijke opgave met bijbehorende forse budgetten en risico's.

Naast de kerntakendiscussie hebben we met het vaststellen in raad van de kadernota keuzes gemaakt hoe we vorm en inhoud wilden geven aan deze uitdagingen. Daarbij kwam ook naar voren dat we anders wilden gaan werken. Meer los te laten en meer uit te gaan en oog te hebben voor het probleemoplossend vermogen van de Duivense samenleving.

Schematisch hebben we dat gepresenteerd in de onderstaande driehoek die de afgelopen jaren in vrijwel alle documenten in de budgetcyclus is verschenen. Om toekomstbestendig te zijn en te blijven hebben we voortdurend gezocht naar de verbinding en samenhang tussen financieel duurzaam beleid, overheidsparticipatie en de decentralisaties. We hebben veel bereikt. We hebben bij de noodzakelijke keuzes ervaren dat de raad bereid was keuzes te maken en constructief met het college mee te denken. Het beeld dat we nu met deze jaarrekening aan de raad kunnen presenteren is dat we met trots kunnen stellen dat onze gemeente toekomstbestendig is. We nemen afscheid van de driehoek maar geven aan het nieuwe college mee dat de verbinding tussen de 3 hoofditems ook in de toekomst noodzakelijk blijft.

Kijkend naar het *sociale domein* kunnen we concluderen dat we passende zorg hebben verleend en grip hebben op de ontwikkelingen; dat we in control zijn. We hebben verder gewerkt aan het vormen van een basisnetwerk. Het basisnetwerk heeft op een vernieuwende manier een weg gevonden om snel veranderingen en resultaten te bereiken. Nieuwe vormen van ondersteuning, dichterbij de inwoner, preventief en gebruik makend van de mogelijkheden van de inwoner, zijn ingezet en verder ontwikkeld.

We hebben in 2017 samen met de regiogemeenten eindelijk keuzes kunnen maken die tot verbeteringen gaan leiden bij onze sociale werkvoorziening Presikhaaf bedrijven. Met de overdracht van de bedrijfsactiviteiten van Presikhaaf aan het Arnhemse werkbedrijf bieden we de kwetsbare groep die daar werkzaam is zekerheid. Maar het is ons zo ook gelukt een einde te maken aan de financiële onzekerheid en vele tegenvallers waar we telkens weer mee geconfronteerd werden.

Door de gunstige economische ontwikkelingen is gelukkig het aantal inwoners dat zonder werk zit en afhankelijk is van een werkeloosheids- of bijstandsuitkering verder gedaald. We hebben een gezamenlijke visie ontwikkeld met de Liemerse gemeenten hoe we in de toekomst met onze RSD en de participatiewet willen omgaan. De eerste stappen van een andere inrichting van dit werkveld zijn in 2017 gezet.

Op het vlak van accommodatiebeleid hebben we met GTS (Gebouwen/Tarieven/Subsidies) veel van onze doelen bereikt. Een redelijke bijdrage van verenigingen aan de kosten van accommodaties en het wegwerken van de behoorlijke verschillen die er op dit vlak waren ontstaan.

Het was een moeizame weg en zeker geen gemakkelijk proces. Er is veel over gesproken in de gemeenteraad, in de samenleving en ook in de pers. Maar we kunnen in onze ogen meer dan tevreden zijn over de besluiten die we als gemeente genomen hebben, de stappen die gezet zijn en de resultaten van dit project.

Bij het *fysieke domein* worden we de komende jaren ook geconfronteerd met een transformatie. Door de komst van de nieuwe omgevingswet zullen we dit domein op een andere wijze moeten inrichten. De eerste stappen zijn gezet voor een goede en bij Duiven passende wijze van invoeren en uitvoeren van deze wet per 2021.

Voor wat betreft de doortrekking van de A15 en de verbreding van de A12 hebben we wederom met een proactieve en constructieve grondhouding veel energie gestoken in een zo goed mogelijke inpassing. Dit heeft tot een aantal concrete resultaten geleid die we bij speerpunt 3.B.1. in programma 3 nader toelichten.

Het vitale centrum van onze gemeente heeft in 2017 verder vorm gekregen. Minder op het fysieke vlak maar meer op wat er gebeurd. De evenementen en ontmoetingen die er plaatsvinden. De toeloop en drukte die zich soms letterlijk vertaald in een volle, toch niet bepaald kleine, parkeerplaats. Optimale bezetting van met name de beschikbare winkelruimte in ons centrum blijft een aandachtspunt.

Er is hard gewerkt aan het stimuleren van de kaveluitgifte. Ook door de verbeterende economische omstandigheden hebben we daar in 2017 zeer veel bereikt. Door meer verkoop van kavels hebben we ook financieel gezien op dit vlak zeer goede resultaten geboekt.

In de directe leefomgeving van onze inwoners hebben we met goede resultaten gewerkt aan een veiligere woon- omgeving. Door het werken en opzetten van nog meer buurtpreventieteams dragen onze inwoners ook zelf bij aan een veiligere woonomgeving

Op het vlak van de *dienstverlening* zijn we blijven streven naar een professionele maar op de persoon gerichte houding. We zijn dan ook blij met het feit dat de dienstverlening van onze gemeente hoog gewaardeerd wordt. We hebben daarbij steeds vaker gebruik gemaakt van de mogelijkheden die de sociale media en andere digitale kanalen ons bieden.

In 2017 is veel tijd en energie gestoken in het vormgeven van de ambtelijke fusie met Westervoort. Wij zijn er van overtuigd dat deze ambtelijke fusie voor de toekomstbestendigheid van onze gemeente een goede keuze is. Na een intensieve periode van inrichten, bemensen en toerusten van deze nieuwe organisatie is het per 1 januari 2018 zo ver en is 1-Stroom daadwerkelijk van start gegaan.

Op het vlak van de verbinding tussen onze inwoners, de gemeenteraad en onze organisatie hebben we verder gewerkt aan het verder invoeren van een bestuursstijl die meer ruimte biedt voor participatie van onze inwoners. Een stijl waarbij we als gemeente meer gelijkwaardig in gesprek zijn met de inwoners. We hebben daarbij behoorlijk vooruitgang geboekt maar dit item blijft voortdurend vragen om aandacht.

Ook de gemeenteraad heeft in 2017 energie gestoken in een andere wijze van vergaderen die meer ruimte biedt aan inbreng en dialoog met de samenleving. Op diverse onderwerpen (b.v. BOSS en Stimuleringsbeleid) hebben we geëxperimenteerd met het op een andere wijze vormgeven van beleid. Ruimte geven aan initiatieven; klein met Kleur uw Buurt maar ook groot met bijvoorbeeld het realiseren van een blaashal bij Hockeyclub Westerduiven. Mooi om te zien dat onze Raadszaal een hierbij passende nieuwe inrichting en uitstraling heeft gekregen.

Bij het invullen en vormgeven van het nieuwe stimuleringsbeleid hebben we met succes gekozen voor een hele andere benadering die past bij een andere bestuursstijl. Zowel de verenigingen en de raad hebben we eerder betrokken bij te maken keuzes en het bedenken van oplossingen. Door de intensieve aanpak van de Duivense Dialoog en Doorpakweken (de DDWD) is er veel veranderd in de verbinding en contacten tussen verenigingen en organisaties en onze gemeente. Ook zijn er tussen verenigingen goede contacten ontstaan die zorgen voor meer verbinding en ruimte voor gezamenlijke oplossingen.

We sluiten 2017 af met een hoog positief resultaat van € 5.044.000. De gunstige ontwikkelingen binnen de grondexploitatie dragen hier in belangrijke mate aan bij. Daarnaast is het ons weer gelukt om binnen het sociaal domein (ook als we daar de BUIG-gelden in meenemen) passende zorg te verlenen en daarbij ook nog binnen de beschikbare budgetten te blijven. Het saldo van onze reservepositie is eind 2017 € 12,0 miljoen. Op basis van de actuele situatie van onze risico's is in 2017 een nieuwe ondergrens gesteld van € 6,9 miljoen. Door het storten van het financiële resultaat van deze jaarrekening in de Algemene Reserve komen we zelfs boven de vastgestelde bovengrens van € 12,3 miljoen uit op een bedrag van € 17.570.000.

We mogen dus zonder meer concluderen dat onze gemeente toekomstbestendig is. Toch vinden wij het gepast om behoedzaam om te gaan met de opgebouwde reservepositie. Zowel op economisch als op sociaal terrein maar ook voor wat betreft de inkomsten die we gaan ontvangen van het Rijk is de toekomst moeilijk te voorspellen en zijn de mogelijke uitschieters groot. Onze huidige positie biedt de mogelijkheid incidentele tegenvallers op te vangen en ombuigingen meer geleidelijk tot stand te brengen.

De afgelopen 4 jaar hebben we samen met de Raad de keuzes gemaakt die ten grondslag liggen aan deze goede financiële maar ook sociale positie. We hebben daarbij altijd gekozen om tegenvallers niet voor ons uit te schuiven denk hierbij aan waarde van vastgoed, de boekwaardes en wachtgelden. We hebben ruimte gevonden om flexibel en treffend in te stappen bij nieuwe ontwikkelingen en ook op dat vlak niets laten liggen.

De nieuwe raad en het nieuwe college kunnen gedeeltelijk door op de uitgezette koers maar er zijn ook nieuwe doelen en ambities gewenst om Duiven toekomstbestendig te houden.

Duiven, 15 mei 2018

Burgemeester en wethouders van Duiven

Jaarverslag - Programmaverantwoording

Programma 1	Bestuur
Programma 2	Maatschappij
Programma 3	Omgeving
	Algemene dekkingsmiddelen
	Onvoorzien

Programma 1 Bestuur

1.1 Wat hebben we bereikt?

Programmadoel
Wij willen een bestuur zijn dat niet over de gemeenschap gaat maar er midden in staat.

Toelichting
De samenleving is aan zet. De gemeente faciliteert inwoners, wijken, dorpen, ondernemers en organisaties om elkaar te helpen. Hiermee verschuift het accent van ‘zorgen voor’ naar ‘zorgen dat’. De gemeente zorgt dat er een basisniveau is en een vangnet is voor hen die er niet zelf of samen uitkomen.
Randvoorwaarde is continue bewustwording dat de samenleving zelf het initiatief kan en mag nemen. Wat daarnaast bijdraagt is een prettig/positief gevoel van veiligheid in de eigen omgeving. Daarom willen wij het positieve veiligheidsklimaat voor inwoners en ondernemers in Duiven vasthouden. Hiervoor dragen we samen de verantwoordelijkheid. Als gemeente versterken we de preventie en pro-activiteit.
Het werken aan een veilige gemeente is van oudsher een overheidstaak. Toch zijn initiatieven van inwoners waar dat kan leidend en is de gemeente volgend en faciliterend.

In onze dienstverlening zien we dit ook terug. De behoefte en de vraag van de klant staat centraal als het gaat om de inrichting van de dienstverlening. Dit betekent een integrale benadering van dienstverlening en eenduidige en kwalitatief hoogwaardige klantcontacten.

Hoofddoelen
Wij willen dit bereiken door te werken aan:
- Een (veer)krachtige ambtelijke organisatie die bijdraagt aan een samenleving waar het goed wonen en werken is.
- Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor bewoners en ondernemers.
- Het verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening.

Externe ontwikkelingen
“Overheidsbrede dienstverlening 2020” en “Digitale overheid 2017”
In 2010 hebben de gezamenlijke overheden onder de benaming *'dienstverlening: samen doen*' een overheidsbrede visie op dienstverlening vastgesteld. Daarin zijn zes ambities geformuleerd waaraan hun dienstverlening in 2020 moet voldoen.
Het programma Digitaal 2017 draagt bij aan de zes ambities. Doelstelling van Digitaal 2017 is dat bedrijven en burgers uiterlijk in 2017 zaken die ze met de overheid doen digitaal kunnen afhandelen. Dit vraagt om integrale dienstverlening. De overheid richt zijn processen in op de (dienstverlenings-)vraag van burgers en bedrijven en voorkomt dat burgers en bedrijven steeds weer hun weg moeten vinden in het brede en complexe landschap van overheidsorganisaties. De overheid stelt geen overbodige vragen en zorgt ervoor dat burgers en bedrijven met minder regels en procedures te maken krijgen.
De focus ligt dus op de doorontwikkeling van onze digitale dienstverlening.

Wet aanpak woonoverlast
Het doel van het wetsvoorstel tot aanpassing van de gemeentewet is om woonoverlast aan te pakken. Het voorstel voorziet in de introductie van een gedragsaanwijzing die door de burgemeester aan veroorzakers van woonoverlast kan worden opgelegd.

Wet Verplichte geestelijke gezondheidszorg
De regering wil de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Wet Bopz) vervangen door twee wetten: de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg (WVGGZ) en de Wet Zorg en Dwang (WZD). Hiertoe zijn twee wetsvoorstellen ingediend. Binnen de huidige Wet

Bopz is alleen gedwongen opname mogelijk. Het voorstel voor de nieuwe Wet verplichte GGZ wil dit veranderen. In de nieuwe Wet verplichte GGZ kan gedwongen behandeling ook buiten een instelling opgelegd worden.

1.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

A. “Krachtige overheid”: Een (veer)krachtige ambtelijke organisatie die bijdraagt aan een samenleving waar het goed wonen en werken is.

Dit zijn de speerpunten:

1.A.1	**Ruimte geven aan de samenleving**
Doel	Ruimte bieden aan initiatieven en passende oplossingen.
Toelichting	De samenleving verandert voortdurend en daarmee verandert dat wat van de gemeente gevraagd wordt. Denk bijvoorbeeld aan de recente decentralisaties in het sociaal domein (programma maatschappij) en de komende decentralisatie in het fysieke domein (programma omgeving). We hebben steeds vaker de rol van partner in plaats van regisseur; een betrouwbare en betrokken partner in diverse netwerken. We acteren vanuit de overtuiging dat de samenleving alles in zich heeft om samenlevingsvraagstukken op te lossen en de gemeente alles in zich heeft om daar aan bij te dragen. Er komt een accentverschuiving van beleid naar proces, en van binnen naar buiten. Om ruimte te bieden zetten we verschillende bestuursstijlen in: burgerparticipatie bij gemeentelijke initiatieven, overheidsparticipatie bij maatschappelijke initiatieven en co-creatie.
Bereikt/niet-bereikt	Met de implementatie van het vastgestelde stimuleringsbeleid is de ontwikkeling van overheidsparticipatie bij maatschappelijke initiatieven volop in beweging. In 2017 heeft in het kader van de ontwikkeling van dit stimuleringsbeleid een uitgebreide dialoog met de samenleving plaatsgevonden. In het laatste kwartaal van 2017 is een start gemaakt met de uitrol van het nieuwe stimuleringsbeleid. Met alle verenigingen en stichtingen waarmee een subsidierelatie bestaat zijn gesprekken gevoerd. Dit krijgt een meer op inhoud gericht vervolg in 2018. Belangrijke lijnen van het stimuleringsbeleid betreffen het bieden van ruimte aan initiatieven uit de samenleving, het ondersteunen van allianties en de gemeente als partner. In het kader van de ambtelijke fusie is het team BinnensteBuiten geformeerd. Dit team gaat zich onder andere bezig houden met het stimuleren en ondersteunen van initiatieven uit de samenleving. Dit team gaat handelen vanuit de lijnen die vastgelegd zijn in het stimuleringsbeleid. Het team is recentelijk gestart en gaat vanaf 2018 dus pas ervaring opdoen. Binnen diverse taakvelden is vanuit de overheidsparticipatiegedachte samengewerkt met de samenleving. In de programma's 2 en 3 wordt hier nader op in gegaan.

1.A.2	**Ambtelijke fusie Duiven-Westervoort per 1 januari 2018 realiseren**
Doel	De ambtelijke fusie moet ertoe leiden dat de organisatie: 1 Robuuster wordt (minder kwetsbaar) 2 Voldoende flexibel kan zijn om twee zelfstandige gemeenten te bedienen en om mee te bewegen met veranderende taken en rollen van de overheid (kracht) 3 Optimale dienstverlening biedt aan inwoners, organisaties en bedrijven alsook aan de raden en colleges (kwaliteit) 4 Interessante loopbaanperspectieven biedt aan medewerkers en door zijn robuustheid in staat is om strategische kansen te benutten (kansen) 5 Niet duurder en zo mogelijk goedkoper is dan de twee huidige organisaties gezamenlijk (kosten). Op basis van raadsbesluit juli 2016 geconcretiseerd tot een netto besparing van uiteindelijk € 600.000 in 2021.

1.A.2	Ambtelijke fusie Duiven-Westervoort per 1 januari 2018 realiseren
Toelichting	Op 6 juli 2016 heeft de raad besloten tot een ambtelijke fusie met Westervoort. Een projectorganisatie is hard aan het werk om de fusie vorm te geven en te implementeren. Deze projectorganisatie ontwerpt de nieuwe organisatie in al z'n facetten: structuur, besturingsfilosofie, waarden/cultuur, dienstverlening, huisvesting en ict, personeelsbeleid en planning/controlcyclus. Het ontwerp wordt ter advisering voorgelegd aan de ondernemingsraden en daarna ter definitieve vaststelling aan de colleges aangeboden. 2017 was het jaar van de implementatie en start met de werving van kwartiermakers van de nieuwe organisatie. De kwartiermakers verfijnen het ontwerp voor de nieuwe organisatie verder en nemen na advisering door de ondernemingsraden, de plaatsing van medewerkers in de nieuwe organisatie ter hand. Dat alles vraagt ook een sociaal plan dat in het Georganiseerd Overleg met de vakbonden overeen moet worden gekomen. Dit zijn stappen die de bevoegdheid van het college als werkgever van de organisatie betreffen. Conform afspraak, zullen de raden en een klankbordgroep uit de raden met enige regelmaat worden bijgepraat over het verloop van het proces. Voor de zomer van 2017 zal aan de raden een voorstel worden voorgelegd, waarbij wordt gevraagd in te stemmen met het aangaan van de gemeenschappelijke regeling door de colleges.
Bereikt/niet-bereikt	De ambtelijke fusie is gerealiseerd per 1 januari 2018 en daarmee is bereikt wat we ons hadden voorgenomen. In het personele spoor zijn alle medewerkers geplaatst en in dat proces van ongeveer 250 plaatsingen zijn 6 zienswijzen ingediend en is uiteindelijk 1 bezwaarschrift ingediend dat inmiddels niet ontvankelijk is verklaard. In december kon een akkoord worden bereikt met de vakbonden over het pakket arbeidsvoorwaarden. De integratie van systemen is ook voor het grootste deel afgerond, enkele losse eindjes moeten nog worden opgelost. Verhuizingen en inrichting van flexplekken is in december ook tijdig afgerond. Daarmee is de fusie niet afgerond, de integratie van de medewerkers in de teams en de integratie van de werkprocessen is in veel teams nog gaande.

1.A.3	Een duurzaam financieel beleid voeren.
Doel	Een begroting die structureel en reëel in evenwicht is. Waarbij de Algemene Reserve minimaal de ondergrens van de gekwantificeerde risico's heeft.
Toelichting	Duurzaam financieel beleid kenmerkt zich door een inhoudelijk goed gewogen en samenhangend (economisch) beleid. Een zakelijke benadering van alle beleidsterreinen is hier op z'n plaats. De uitgangspunten liggen in lijn met de eisen die de Provincie stelt om in aanmerking te komen voor repressief toezicht. Duurzaam betekent ook dat wij op langere termijn 'kapitaalgoederen' op een benoemd kwaliteitsniveau houden. Basis hiervoor vormen de actuele meerjarig opgestelde onderhoudsplannen.
Bereikt/niet-bereikt	De begroting, zoals behandeld in november 2017, liet in de jaren 2018-2021 een positief saldo zien. Voor alle jaren werd een structureel sluitende begroting gepresenteerd. In de afgelopen jaren zijn voor een aantal risico's reeds voorzieningen opgenomen. De Algemene Reserve is op peil. In de vastgestelde nota reserves en voorzieningen is bepaald dat de weerstandsratio tussen de 1,4 en 2,0 dient te liggen. Deze ratio bedraagt per ultimo 2017 1,85. Verder is het streven om een solvabiliteitsratio te behalen van 35%. Dit is de vergelijking van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen. In 2018 wordt een solvabiliteitsratio verwacht van 30%. De ratio groeit naar verwachting in 2021 naar 36%. Voor het in stand houden van 'kapitaalgoederen' op het gewenste kwaliteitsniveau zijn middelen in daarvoor bestemde voorzieningen opgenomen. In 2017 is het watertakenplan geactualiseerd en zijn ook de voor de toekomst benodigde middelen in beeld gebracht.

1.A.4	Uitvoering Wet Banenafspraak
Doel	Het doel van de Wet Banenafspraak is mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt door een beperking aan de slag te helpen bij gewone werkgevers. De mensen waarom het gaat zijn opgenomen in een doelgroepenregister en bevatten de volgende groepen: 1 Wajongers met arbeidsvermogen 2 Mensen met WSW-indicatie 3 Mensen met een arbeidsbeperking die onder de Participatiewet vallen en die volgens UWV niet in staat zijn het wettelijk minimumloon te verdienen 4 Mensen met een WIW- of ID baan Het doel voor de gemeente Duiven is in 2023 6 à 7 banen voor mensen uit de doelgroepen te hebben gecreëerd. Dit zijn 5 banen van 25,5 uur per week (= 1fte) tot en met 2020, waarbij we vanaf 2016 elk jaar 1 garantiebaan extra creëren.
Toelichting	In het Sociaal akkoord in 2013 hebben kabinet en sociale partners, in het verlengde van de Participatiewet, afgesproken dat werkgevers extra banen creëren voor mensen met een arbeidsbeperking, in totaal 125.000 banen (25.000 voor de overheid, 100.000 in de marktsector). Met de Participatiewet wil het kabinet bereiken dat alle mensen met een arbeidsbeperking die kunnen werken, aan het werk gaan (participeren) en zo mee doen in de samenleving. De gemeente Duiven onderschrijft het belang van deze wet en dit doel. Wij hebben vanuit ons motto ‘Duidelijk & Dichtbij’ (straks ‘Krachtig & Nabij’) in 2016 al krachtig ingezet op een van de sporen van de participatiewet. Wij hebben geïnvesteerd in het aanbieden van werkervaringsplaatsen voor mensen die een extra steun in de rug nodig hebben om toe te kunnen treden tot de arbeidsmarkt. De ervaringen hiermee zijn positief. Het verrijkt onze organisatie en ook de functies van betrokken medewerkers (zoals die van de medewerkers die zijn opgeleid tot participatiecoach). Het levert de organisatie veel op terwijl we tevens onze maatschappelijke rol (en plicht) oppakken. Het tweede spoor is het in de organisatie plaats creëren voor mensen uit de doelgroepen van de Wet Banenafspraak. Op dit moment is er reeds één medewerker aangetrokken voor de Buitendienst en we willen gedurende de komende 4 jaar nog eens 4 medewerkers uit de doelgroep aantrekken. Hiermee voldoen we aan onze maatschappelijke plicht, geven we het goede voorbeeld richting andere werkgevers en creëren we goodwill in onze omgeving. Het uitvoering geven aan de Wet Banenafspraak geeft ons de kans te laten zien wie we willen zijn als gemeente: een betrokken gemeente die aansluit bij haar omgeving, die dicht bij de burgers staat en die deze burgers daadwerkelijk laat meedoen.
Bereikt/niet-bereikt	De hierboven genoemde medewerker heeft begin 2017 een vaste aanstelling gekregen (1,4 fte in het kader van de Wet Banenafspraak). Ook is deze aanstelling gerealiseerd binnen de formatie. Verder zijn in 2017 nog twee medewerkers aangetrokken, in totaal voor 2,2 fte. Deze medewerkers zijn aangesteld voor sporthalbeheer(1,4 fte) en ter ondersteuning van het team Buiten (0,8 fte). Deze medewerkers zijn aangesteld voor een jaar. In 2018 hopen we dit te kunnen omzetten in vaste aanstellingen. Deze drie medewerkers komen uit groep 1, 2 en 3 van de Participatiewet (zie hierboven bij Doel). Het gestelde doel, om vanaf 2016 elk jaar 1 garantiebaan te realiseren, is met het aanstellen van twee extra medewerkers in 2017 dus bereikt.

B. Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor bewoners en ondernemers.

Dit zijn de speerpunten:

1.B.1	Aanpak Hennepteelt
Doel	Voorkomen en bestrijden van activiteiten met betrekking tot hennepkwekerijen en hennepteelt.

1.B.1	Aanpak Hennepteelt
Toelichting	Hennepkwekerijen en hennepteelt kunnen leiden tot diverse vormen van overlast. Zoals brandgevaar, wateroverlast, stank en schade aan woningen/bedrijfspanden. Daarnaast is de georganiseerde criminaliteit veelal betrokken bij illegale hennepteelt. Illegale hennepteelt vindt ook in de gemeente Duiven plaats. In 2017 zijn er in de gemeente acht hennepkwekerijen ontmanteld. Op de bedrijventerreinen zijn ze soms zeer groot van omvang. In ons gebied moeten we bovendien alert zijn op overloop vanuit Noord-Brabant. Vanwege het ondermijnende effect is de aanpak van hennepteelt aangemerkt als prioriteit in het gemeentelijke Integraal Veiligheidsbeleid 2016-2019, net als in de Veiligheidsstrategie 2015-2018 voor Oost-Nederland. De aanpak bestaat uit het: • uitvoering geven aan het regionaal hennepconvenant. • opstellen van een communicatieplan aanpak hennep. • opstellen van beleidsregels artikel 13b Opiumwet. • uitvoeren van een gebiedsscan op bedrijventerreinen.
Bereikt/niet-bereikt	Wij hebben uitvoering gegeven aan het regionale Hennepconvenant. Eén van de punten daaruit is om beleidsregels artikel 13b Opiumwet op te stellen. Dit betekent dat de burgemeester panden tijdelijk kan sluiten als er hennepteelt is aangetroffen. Dit hebben we in Liemers verband opgepakt. De vier gemeenten hebben dezelfde regels opgesteld. In Duiven zijn ze in september 2017 vastgesteld. Het communicatieplan wordt een vervolg op de beleidsregels. In september 2017 heeft het Regionaal Informatie en ExpertiseCentrum (RIEC) voor Duiven een sessie gehouden om een ondermijningsbeeld op te kunnen stellen. Gemeente en politie hebben in deze sessie signalen over ondermijning gedeeld. Het vertrouwelijke ondermijningsbeeld is eind 2017 opgeleverd. In 2018 wordt een plan van aanpak gemaakt voor het oppakken van de signalen. Een gebiedsscan voor een deel van de bedrijventerreinen wordt daar in meegenomen.

1.B.2	Capaciteit toezicht openbare ruimte op orde brengen (structureel extra capaciteit BOA)
Doel	Voldoende handhavingscapaciteit hebben voor de afdoening van meldingen en handhavingsverzoeken van inwoners en voor een goede uitvoering van de prioriteiten en aandachtspunten uit het in april 2016 vastgestelde Integrale Veiligheidsbeleid 2016-2019.

1.B.2	Capaciteit toezicht openbare ruimte op orde brengen (structureel extra capaciteit BOA)
Toelichting	In de eerste helft van 2016 is een onderzoek uitgevoerd naar de formatie bij de taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Uit het onderzoek blijkt dat er voor het onderdeel Toezicht APV/Bijzondere wetten 534 uur benodigd is en voor het onderdeel Klachten en handhavingsverzoeken 1.361 uur. Thans is 0,3 Fte beschikbaar voor deze taken (411 uur). In totaal is er dus 1.484 aan extra uren nodig. Dat staat gelijk aan 1,08 Fte. Met de huidige 0,3 Fte kan slecht 25% van de klachten en meldingen worden afgedaan. In het formatie-onderzoek is alleen gekeken naar de afhandeling van klachten en het doen van gericht toezicht en handhaving; ofwel enkel reactief optreden. Het proactief/ preventief optreden c.q. de uren die de BOA (Buitengewoon Opsporingsambtenaar) op eigen initiatief invult (eigen waarneming) is niet onderzocht. Hier zit juist het raakvlak met het in april 2016 vastgestelde Integrale Veiligheidsbeleid. In het nieuwe Integrale Veiligheidsbeleid zijn namelijk vijf prioriteiten en enkele aandachtspunten vastgesteld, waarbij een BOA een belangrijke signalerende, optredende en handhavende rol heeft. Het gaat daarbij onder meer om: aanpak buurtergernissen, veilige stationsomgeving, monitoren jeugdoverlast, gevolgen afvalbeleid en veilige evenementen. Hier gaat het veelal om pro-actie en de eigen waarnemingen door de BOA tijdens surveillances. Gedachte vanuit het veiligheidsbeleid is dat de BOA veel fysiek en proactief in de openbare ruimte aanwezig moet zijn. Hij is de ogen en oren van de gemeente. Zijn zichtbare aanwezigheid in straten, buurten, buitengebied en bij evenementen werkt ook zeker preventief. Wij willen dat de werkwijze van de BOA er tevens op gericht is om mensen te wijzen op hun eigen verantwoordelijkheid en om inwoners (weer) met elkaar in gesprek te laten komen. Op die manier worden mensen gestimuleerd om samen hun problemen op te lossen en in het vervolg minder een beroep te doen op gemeente en/of politie. Dit past binnen de filosofie van overheidsparticipatie. De benodigde BOA-capaciteit voor de invulling van het veiligheidsbeleid was in het beleidsplan ingeschat op 1 Fte. Deze wens bestond al los van het formatie-onderzoek. Er zit echter wel een overlap. Wij verwachten dat de BOA voor de invulling van het veiligheidsbeleid een proactieve ‘vrije ruimte’ nodig heeft van 0,44 Fte. Die is als volgt opgebouwd: 2 dagdelen per week voor surveillances, 1 dagdeel per week voor de administratieve afhandeling daarvan en 1 dagdeel voor gericht contact met inwoners, partners en overleggen. Vier dagdelen van 4 uur beslaan 16 uur = 0,44 Fte. In totaal komt de structureel extra benodigde BOA-capaciteit uit op afgerond 1,50 Fte.
Bereikt/niet-bereikt	Dit speerpunt is afgehandeld. Er zijn twee personen aangesteld als buitengewoon opsporingsambtenaar. Sinds 1 juni 2017 zijn ze beide als zodanig beëdigd. De positieve effecten van de capaciteitsuitbreiding zijn al merkbaar; waaronder de betere afdoening van meldingen.

1.B.3	Capaciteit medewerker APV en bijzondere wetten (structureel)
Doel	Een zorgvuldige toetsing van aanvragen in het kader van de APV en bijzondere wetten met aandacht voor het inschatten en afdekken van risico’s en het bieden van een dienstverlening op maat in het vergunningentraject.

1.B.3	Capaciteit medewerker APV en bijzondere wetten (structureel)
Toelichting	Eerder is ingrijpend bezuinigd op de functie van medewerker APV en bijzondere wetten, ervan uitgaande dat een vergaande deregulering dit mogelijk maakt. De huidige capaciteit is 0,4 fte (14 uur). De deregulering is uitgevoerd. Uit het recente formatieonderzoek komt duidelijk naar voren dat op grond van de caseload zoals die feitelijk aan de orde is er een formatie van 0,8 fte noodzakelijk is (28 uur). De meeste benodigde uren zijn nodig voor de vergunningverlening (inclusief begeleiding en faciliteren van de aanvragers en evaluaties van vergunningtrajecten), maar er is ook ureninzet nodig voor toezicht (schouwen, locaties bezichtigen door vergunningverlener), advisering, projecten (informatie en vooroverleg) en administratie. De aan de orde zijnde openbare orde en veiligheidsaspecten spelen hierbij een rol. Het is belangrijk eventuele risico's (onder andere bibob en grote evenementen) goed te kunnen analyseren, beoordelen en afdekken. Daarom is de veiligheid rond evenementen ook een aandachtspunt in het vastgestelde integrale veiligheidsbeleid.
Bereikt/niet-bereikt	Dit speerpunt is afgehandeld. De urenuitbreiding is gerealiseerd.

C. Het verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening, die aansluit op de verwachtingen van onze inwoners.

Dit zijn de speerpunten:

1.C.1	Digitale dienstverlening optimaliseren.
Doel	Optimalisering dienstverlening.
Toelichting	Steeds meer mensen willen online, 24/7, hun zaken kunnen regelen. Dit geldt ook voor de producten en diensten van de gemeente. Daarnaast nopen de landelijke ontwikkelingen, zoals “Digitale overheid 2017” en “Overheidsbrede dienstverlening 2020” tot het uitbreiden van de digitale mogelijkheden en toepassingen voor inwoners. Het is niet de vraag of maar hoe de gemeente hier bij aan moet haken. Te denken valt aan het verhogen van het aantal transactiemogelijkheden via de website en het versturen van de belastingaanslagen via de aansluiting op MijnOverheid.
Bereikt/niet-bereikt	De belastingaanslagen zijn dit jaar verstuurd via de berichtenbox van MijnOverheid, voor die inwoners die zich daar vooraf voor hebben aangemeld. In een Liemerse werkgroep e-formulieren worden via de agile-methode continu nieuwe e-formulieren ontwikkeld. Op die manier worden stapsgewijs steeds meer diensten volledig digitaal aangeboden. Op basis van de resultaten van het onderzoek digitale dienstverlening is de zoekfunctie op de website verbeterd en reageren we actiever op de statistische gegevens vanuit de website om informatie beter digitaal beschikbaar te maken of juist nieuwe informatie toe te voegen op de website. Ook de Raad voor Sociaal Domein is actief betrokken bij de verbetering van de toegankelijkheid van informatie op de website. Voorts ligt er inmiddels een uitvoeringsplan voor 2018 om verdere verbeteringen door te voeren op het gebied van digitale dienstverlening, met onder meer de invoering van e-herkenning voor bedrijven en de implementatie van het Besluit Digitale toegankelijkheid.

1.C.2	Dienstverlening moderniseren.
Doel	Professionalisering dienstverlening.

1.C.2	Dienstverlening moderniseren.
Toelichting	Het KCC is de ingang van onze gemeente en het eerste aanspreekpunt voor vragen vanuit de samenleving. Onze missie daarbij is om snel en eenduidig antwoord te geven op ten minste 60% van alle vragen, ongeacht het kanaal. Op dit moment zijn de kanalen telefoon, balie, e-mail en website ondergebracht bij het KCC. Steeds meer mensen zoeken contact met de gemeente via sociale media. Dienstverlening via sociale media is echter nog niet belegd bij het KCC. In de afgelopen periode is de inzet van sociale media binnen de gemeente Duiven ingericht en uitgevoerd vanuit het team Communicatie. Om nu de volgende stap te kunnen zetten naar meer stroomlijning in de beantwoording van de vragen die via alle kanalen binnenkomen, is het tijd om het KCC ook een rol te geven in de dienstverlening via sociale media. Naast het concreet beantwoorden van vragen via de sociale media heeft het KCC daarbij een signalerende functie als het gaat om actuele onderwerpen en kan zij pro-actief informatie via sociale media verzenden. De coördinatie van de inzet van sociale media blijft bij de communicatieadviseurs liggen. Om deze nieuwe taak binnen het KCC professioneel en binnen de afgesproken termijnen en werkwijzen uit te kunnen voeren is bij het KCC 0,7 FTE extra nodig. Binnen de bestaande capaciteit kan deze extra taak niet adequaat worden opgepakt.
Bereikt/niet-bereikt	Alle klantvragen komen op één punt binnen, bij het KCC. Dubbele vragen worden er tussenuit gehaald en op de makkelijkste manier in één keer afgehandeld. De gemiddelde reactiesnelheid via sociale media is flink omlaag is gegaan: van 4 uur naar minder dan 15 minuten. Dit betekent dat klanten sneller antwoord krijgen op hun vragen. Naast Twitter en Facebook hebben we begin november WhatsApp geïntroduceerd als nieuw klantkanaal. Via dit kanaal kwamen in de maanden november en december gemiddeld zo'n 40 vragen per week binnen. Dit aantal hebben we de eerste weken van 2018 zien groeien naar gemiddeld iets meer dan 60 berichten per week. Door de verschuiving van de eerstelijns beantwoording van vragen via sociale media naar het KCC is in het team Communicatie meer tijd en ruimte ontstaan om interne vakgebieden te helpen met het ontwikkelen van sociale media berichten, zoekopdrachten te verbeteren en sociale media accounts voor wethouder(s) en de burgemeester op te zetten c.q. te vernieuwen. Inmiddels hebben een aantal wethouders en de burgemeester een eigen "artiestenpagina", waarmee ze volgers eenvoudiger kunnen betrekken bij hun belevenissen in de gemeente Duiven. Ook is er bereikt dat het KCC nu trends in meldingen via telefoon, website en sociale media sneller en beter signaleert en dit doorgeeft aan team Communicatie, zodat zij actief en op maat gesneden informatie via sociale media kan uitzetten. Een voorbeeld hiervan is een situatie rondom de afvalinzameling. Er kwamen veel meldingen binnen over containers die niet geleegd waren. Het KCC nam contact op met SUEZ. Er bleek een wagen met pech te staan. Op basis van die informatie is er actief een bericht verstuurd over de oplossing en het alsnog ledigen van de containers.

Aanvullende punten

Vergroten veiligheid: Schuifpoort Brandweer-Afvalaanbiedstation (AAS)
In de begroting 2017 was als wens opgenomen de vervanging van de schuifpoort Brandweer/ afvalaanbiedstation (AAS) te Duiven. Deze vervanging is medio 2017 gerealiseerd en is op 21 november 2017 door burgemeester De Lange officieel geopend.
Hiermee is een belangrijke stap voorwaarts gezet als het gaat om het verkorten van de uitruktijd met 40 tot 60 seconden. De schuifpoort kan op afstand worden bediend door de centrale van de brandweer en sluit automatisch na het uitrukken. Dit komt de veiligheid op en rond het terrein van de gemeentewerf ten goede.
De totale kosten waren begroot op € 23.000 en zijn uiteindelijk lager uitgekomen (€ 20.000). Hiermee is de uitvoering op tijd en binnen budget afgerond.

1.3 Wat heeft het ons gekost?

Resultaat programma Bestuur

	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	10.544	16.168	17.793	14.660	3.133
Baten	40.006	44.046	44.911	42.472	- 2.439
Gerealiseerde totaal saldo	**29.462**	**27.878**	**27.118**	**27.812**	**695**
Resultaatbestemming	- 17	- 246	358	398	41
Gerealiseerde resultaat	**29.445**	**27.632**	**27.475**	**28.210**	**736**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo

Het resultaat op het programma Bestuur bedraagt vóór bestemming € 695.000.

Directe kosten (€ 748.000)
Voordelen waren er bij de taakvelden: Bestuur (€ 133.000), Burgerzaken (€ 43.000), Beheer overige gebouwen en gronden (€ 88.000), Overhead (€ 280.000), OZB niet-woningen (€ 59.000), Algemene Uitkering (€ 177.000), Overige baten en lasten (€ 74.000), Crisisbeheer en brandweer (€ 9.000) en Openbare orde en veiligheid (€ 11.000). Een nadeel was er bij de taakvelden Treasury (€ 105.000) en OZB-woningen (€ 21.000).

Doorbelasting (- € 53.000)
Dit was het eerste jaar waarin we geen ramingen per taakveld hebben opgenomen voor de doorbelasting van overheadkosten. Alle overheadkosten worden conform de nieuwe BBV-voorschriften geboekt op taakveld 0.4 in Programma 1. Van daaruit hebben we dit jaar de salariskosten voor de grondexploitatie doorbelast naar de verschillende complexen. In totaal is er € 19.000 meer aan salariskosten op programma 1 geboekt. Ook alle kapitaallasten worden sinds de introductie van de nieuwe BBV-voorschriften op dit programma geboekt. In totaal is er € 34.000 meer op dit programma geboekt.

Bestuur	133.000
Burgerzaken	43.000
Beheer overige gronden en gebouwen	88.000
Overhead	280.000
OZB niet-woningen	59.000
Algemene Uitkering	177.000
Overige baten en lasten	74.000
Crisisbeheer en brandweer	9.000
Openbare orde en veiligheid	11.000
OZB woningen	- 21.000
Treasury	- 105.000
Doorbelasting apparaatskosten	- 19.000
Doorbelasting kapitaallasten	- 34.000
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**695.000**

Bedragen in €

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)
Het saldo op de resultaatbestemming op dit programma is € 41.000. Het begrotingsresultaat en de resultaten van de tussenrapportages zijn niet aan de Algemene Reserve toegevoegd of onttrokken

(€ 400.000). Het raadsbesluit inzake de nieuwe nota reserves en voorzieningen (€ 38.000). In het kader van de organisatieontwikkeling zijn kosten geboekt (€ 156.000). Tenslotte zijn er nog kredieten waar op is geboekt of waarvan het saldo is overgeboekt naar 2018 omdat ze in 2017 nog niet zijn uitgegeven (-€ 554.000).

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**695.000**
Begroting/1e en 3e turap	400.000
Opheffen reserves en voorzieningen	38.000
Organisatieontwikkeling	156.000
Kredieten	- 554.000
Gerealiseerde resultaat	**736.000**

Bedragen in €

1.4 Welke verbonden partijen waren betrokken?

	Samenwerking de Liemers
Doel	Het vergroten van de gemeentelijke slagkracht (met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid) door bundeling van ambtelijke expertise op strategisch, tactisch en operationeel niveau met als resultaat verhoogde kwaliteit, continuïteit en efficiëntie.
Taak	Verrichten van beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken met betrekking tot sociale dienst, ict en inkoop.
Beleidsrisico's	Beleidsbepaling – daar waar mogelijk op elkaar afgestemd – blijft bij de individuele gemeenten en de uitvoering en ontwikkeling van het beleid wordt door de samenwerking opgepakt. Afstemming in deze is georganiseerd middels periodieke overleggen op verschillende niveaus waarin afstemming met elkaar wordt gezocht.
Resultaat in 2017	Voor de RID is het gezamenlijke opgestelde informatiebeleidsplan richtinggevend. Het jaar 2017 heeft met name ook in het teken gestaan van het voorbereiden van de fusies van de deelnemende gemeenten en wat hiervoor ICT technisch voor geregeld moest worden. Convergentie is onder andere verder vormgegeven door de implementatie van een eenzelfde nieuw financieel systeem in de Liemers. De inspanningen op het gebied van Werk en Inkomen zijn erop gericht om inwoners zo actief mogelijk te laten deelnemen aan de samenleving.

	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
Doel	Behartigen van de belangen van de deelnemers op de terreinen van brandweerzorg, ambulancezorg, publieke gezondheid, geneeskundige hulpverlening, crisisbeheersing en gemeenschappelijke meldkamer.
Taak	In stand houden van een brandweer, in stand houden van een geneeskundige hulpverleningsorganisatie bij rampen (GHOR), voorzien in de meldkamerfunctie, aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel, het inventariseren van en adviseren over risico's, voorbereiden op de bestrijding van branden, het organiseren van de crisisbeheersing, het bevorderen van medisch milieukundige zorg, het bevorderen van technische hygiënezorg, het bevorderen van psychosociale hulp bij rampen, het geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders, taken op het gebied van jeugdgezondheidszorg en ouderengezondheidszorg en algemene infectieziektenbestrijding.
Beleidsrisico's	Om de financiële en beleidsrisico's in beeld te hebben en te beperken is er een regionaal controllersoverleg actief dat regelmatig overlegt met VGGM over de financiële positie. Dat heeft de afgelopen jaren tot forse besparingen geleid en tot beleidsarme begrotingen.

	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
Resultaat in 2017	VGGM heeft er samen met de gemeente aan bijgedragen dat de brandweer- en gezondheidstaken goed zijn uitgevoerd in onze gemeente. De positie van de brandweervrijwilligers was en blijft voor ons erg belangrijk. De voorbereiding op mogelijke crisissituaties is verder opgepakt. De organisatie Veilig Thuis is bij VGGM ondergebracht. Alle budgetten van VGGM zijn in 2017 (drie jaar na de regionalisering) tegen het licht gehouden. Dit heeft nog een besparing van € 300.000 structureel opgeleverd. Waar mogelijk waren ook al vóór 2017 budgetten naar beneden bijgesteld.

	Streekarchief
Doel	Behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers ten aanzien van het beheer van hun archiefbescheiden conform de Archiefwet.
Taak	Beheren van de archiefbescheiden van de deelnemers, adviseren over de archiefbewaarplaatsen en het verstrekken van informatie over de archiefbescheiden.
Beleidsrisico's	Niet van toepassing.
Resultaat in 2017	- De website is gereed. De site is in 2017 nog niet online gegaan vanwege met name omzetproblemen van de namendatabase. - Het opzetten van een documentatiecentrum is gekoppeld aan het in gebruik nemen van hal 12 in Zevenaar. Zodra het Liemers Museum daar is gevestigd en het archief nieuwe kantoren heeft, kan het documentatiecentrum van start gaan. - Het archiveren en digitaliseren van het Duivens archief is een voortdurend proces. Het archief is in 2017 op maandag opengesteld.

	Euregio
Doel	Grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen in Nederland en Duitsland bevorderen.
Taak	Grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers ondersteunen en coördineren. Zij voert hiertoe projecten uit. Zij vraagt aan en ontvangt financiële middelen van derden. Zij adviseert de deelnemers bij grensoverschrijdende activiteiten en problemen.
Beleidsrisico's	Beperkt. De Euregio voert nauwelijks eigen beleid.
Resultaat in 2017	Waar nodig is de Euregio ingeschakeld bij de uitvoering van beleid.

Programma 2 Maatschappij

2.1 Wat hebben we bereikt?

Programmadoel
Wij willen een waardevolle bijdrage leveren aan een vitale samenleving (veerkrachtig, flexibel, gezond en sociaal samenhangend) en een leefbare omgeving. We doen dat door de stevige basis van Duiven te benutten en waar nodig te versterken, waarmee de zelfredzaamheid en de samenredzaamheid van onze inwoners wordt verbeterd. We investeren in preventie en verbinding. Waar nodig organiseren wij een vangnet voor inwoners waarmee zij ondersteund worden om te kunnen participeren.

Toelichting
In Duiven zijn de meeste inwoners goed in staat om vanuit eigen kracht hun leven te organiseren. Zij organiseren zelf ondersteuning wanneer dat nodig is en bieden die ook aan anderen. Een kleine groep inwoners heeft (tijdelijk) behoefte aan extra ondersteuning bij zorg en participatie. Hiervoor is in de gemeente Duiven een sterke maatschappelijke basis aanwezig in de vorm van onze maatschappelijke partners en het verenigingsleven. Wij willen deze basis behouden, beter benutten en versterken. Wij stimuleren dat zij initiatieven nemen in de dialoog met elkaar en met de gemeente. Samen met deze partners bepalen we op welke wijze de gemeente faciliteert. We ondersteunen hiermee de samenleving in het bedenken en uitvoeren van hun eigen oplossingen. Zo maken we het samen voor iedereen mogelijk om in verbinding te zijn met de omgeving en mee te doen in de samenleving. Daarmee bieden we vooral ook ruimte om elk probleem en elke uitdaging zo simpel en duurzaam mogelijk op te lossen, wat er toe kan leiden dat we meer kunnen doen met minder geld.

We willen de preventieve voorzieningen in Duiven versterken om aan de voorkant lichte hulpvragen te kunnen beantwoorden. De vraag naar zwaardere zorg en maatwerkvoorzieningen kan hiermee worden voorkomen of in ieder geval uitgesteld. Daarnaast zijn deze voorzieningen in het preventieve veld dichter bij de inwoner en laagdrempeliger georganiseerd dan maatwerkvoorzieningen. Ook willen wij stimuleren dat professionals anderen, bijvoorbeeld vrijwilligers, leren hoe zij hulpvragen kunnen signaleren.

Er is een vangnet voor de inwoners die ondersteuning van derden nodig hebben om op eigen kracht het leven te organiseren en naar eigen kunnen te participeren. Voor deze kwetsbare inwoners behouden en versterken we de voorzieningen die het vangnet vormen. Het vangnet bestaat uit voorzieningen die niet als algemene, voorliggende voorzieningen worden geboden. Het vangnet bestaat uit voorzieningen die van overheidswege worden georganiseerd. Daar waar specialistische zorg nodig is, wordt deze ook geboden.

Hoofddoelen
Daarom zetten we in op:
A. Het vergroten van verbinding en participatie.
B. Het versterken van het preventieve veld.
C. Het versterken van het vangnet.

Externe ontwikkelingen

Noodzaak tot samenwerking
Samenwerking en synergie is nodig. Omdat we beter willen inspelen op de vraag en om een passende oplossing voor de vraag te vinden. Samenwerking is ook nodig om het vangnet, de zorg en de leefbare omgeving betaalbaar te houden. Samenwerking met maatschappelijke partners, samenwerking in de regio Liemers en de regio Arnhem alsook samenwerking met minder voor de hand liggende partners. En ook zeker samenwerking met de inwoners. Bijvoorbeeld daar waar het gaat om doorontwikkelen van zorgproducten via het Integraal Aankoop Systeem (IAS). Innovatie

op zorg is een continue proces, waarbij iedere samenwerkende gemeente een productverandering kan starten en Duiven kansen kan pakken door bij de gewenste ontwikkelingen aan te schuiven.

Veranderende rol overheid en samenleving
Het verschuiven van taken en rollen tussen de overheid en de samenleving betekent dat inzet op preventie nog meer aandacht vergt. Het basisnetwerk is een manier van samenwerken van het krachtige maatschappelijke middenveld om vroegtijdig vragen uit de samenleving zoveel mogelijk met die samenleving op te pakken en adequaat te beantwoorden. Het is een manier om partners te faciliteren. Daar speelt het vraagstuk waar de grens ligt tussen de gemeentelijke zorgplicht en de zelfredzaamheid en samenredzaamheid. Waar het gaat om maatwerk en waar inwoners gebruikmaken van het vangnet om weer zelfredzaam te kunnen zijn, is de gemeente aan zet.

Inzet op vitaliteit
In onze samenleving zien we de ontwikkeling naar een meer en meer inactieve manier van leven. Uit onderzoek blijkt bijvoorbeeld dat jongeren gemiddeld 10 uur per dag zittend doorbrengen. Een gezonde leefstijl bevordert participatie. Een goed dagritme, voldoende bewegen en gezonde voeding helpen daarbij. Vitale mensen kunnen langer zelfstandig blijven wonen, actief participeren in de maatschappij en zo naar eigen kunnen een bijdrage leveren aan de samenleving.

Maatschappelijke verantwoordelijkheid in mondiale crisis
Gemeenten hebben, samen met het Rijk, de maatschappelijke verantwoordelijkheid om hun bijdrage te leveren aan (de oplossing van) de mondiale vluchtelingencrisis. Opvang van vluchtelingen en huisvesting van statushouders kunnen bijdragen aan de invulling van deze verantwoordelijkheid. Het Rijk heeft aangegeven extra middelen beschikbaar te willen stellen voor onder andere scholing en integratie van te huisvesten statushouders.

Druk op schaarser wordende middelen
Het verlenen van passende zorg is een lastige opgave. De middelen voor het bereiken van de doelen uit programma Maatschappij zijn schaars en de vraag om ondersteuning verandert. Het budget Jeugdwet zal tot en met 2018 jaarlijks significant worden gekort. Ook ligt er meer druk op het budget Wmo doordat meer mensen langer zelfstandig thuis wonen. Belangrijk daarbij is dat mensen zoveel als mogelijk zelfredzaam en samenredzaam zijn en dat goede zorg daarbij een grote rol speelt. Ruimte bieden aan inwoners, verenigingen en maatschappelijke partners is daarbij nodig om de vraag zo simpel en duurzaam mogelijk op te lossen.

2.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

A. Het vergroten van verbinding en participatie

Dit zijn de speerpunten:

2.A.1	**Een sluitende aanpak van zorg en ondersteuning van jeugd**
Doel	Continuïteit van zorg in de overgang van Jeugdwet (18- jongeren) naar Wmo en aanpalende wetgeving (18+ jongeren).

2.A.1	Een sluitende aanpak van zorg en ondersteuning van jeugd
Toelichting	Op basis van de Jeugdwet hebben jongeren tot 18 jaar recht op bepaalde zorg en ondersteuning. Op het moment dat de jongere 18 wordt, valt deze onder volwassenen-wetgeving zoals Wmo en zorgverzekeringswet en dergelijke. Sommige vormen van hulp houden op te bestaan of komen volledig te vervallen. Er is geen goede verbinding tussen de rechten op zorg vanuit de Jeugdwet en de Wmo 2015. Hierdoor vallen jeugdigen tussen wal en schip en vindt er niet automatisch continuïteit van zorg plaats. Om die continuïteit beter te waarborgen passen we de uitkomsten van de regionale pilot, waar ze voor Duiven toegevoegde waarde hebben, toe. We kijken naar de mogelijkheid van nieuwe zorgvormen. Dit verbinden we met het sociale team Duiven, het eigen netwerk van de jongere en de maatschappelijke verenigingen en organisaties.
Bereikt/Niet-bereikt	In het geval dat de jeugdhulp voor een jongere eindigt wanneer deze 18 jaar wordt en er is noodzaak tot het voortzetten hiervan, dan is er de mogelijkheid van het inzetten van verlengde jeugdhulp. Deze zorgvorm is bekend bij de lokale toegang en wordt toegepast wanneer dit de meest passende oplossing is voor de jongere. Behalve informatie bieden
Bereikt/Niet-bereikt	we jongeren ook begeleiding, zoals het vroegtijdig inzetten en aanhouden van een vast contactpersoon voor een jongere in de vorm van cliëntondersteuning, waarmee aan de jongere continuïteit wordt geboden. Hiermee realiseren we een warme overdracht/ overgang van Jeugdwet naar Wmo. Het beeld van de groep jongeren om wie het gaat bij de sluitende aanpak van 18- naar 18+ is verduidelijkt. Er is een toename in de samenwerking gerealiseerd tussen de lokale toegang en de aanbieders die de zorg voor deze doelgroep bieden. Het tijdig opstellen van het toekomstplan maakt deel uit van gesprek tussen de zorgaanbieders en de gemeente, met als doel om samen met de jongere te anticiperen op verandering van en inzet op hulp. De resultaten van de regionale pilot doorgaande zorglijn hebben voor Duiven een handreiking opgeleverd die we kunnen gebruiken bij de integrale ondersteuning van de doelgroep, en waarvan de implementatie volgt in 2018. Hetzelfde geldt voor het betrekken van ouders en het toepassen van het toekomstplan door de medewerkers van de lokale toegang. Dit thema behoeft voortdurend aandacht en zorg in de reguliere setting waarbij het niet nodig is dit nog in een speerpunt te benoemen.

2.A.2	Participatie van kwetsbare groepen
Doel	Het mogelijk maken van toegroeien naar werken met loonwaarde voor een kwetsbare doelgroep op het snijvlak van de Wmo en de Participatiewet en Jeugdwet.

2.A.2	Participatie van kwetsbare groepen
Toelichting	Een aantal kwetsbare mensen valt niet meer onder de regeling Beschut Werken. Verder is binnen de Wmo een aantal mensen aanwezig die in staat is om nog loonvormend te kunnen werken, plus schoolverlaters vanuit de Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO)- en Praktijk Onderwijs scholen, die niet direct aan het werk kunnen. Deze groepen participeren in deze samen in een vorm van activerend werk. Daarmee ontschotten de gedecentraliseerde wetten en budgetten meer en meer. Met de verbinding tussen (beschut) werk en (arbeidsmatige) dagbesteding (Wmo 2015) wordt de mogelijkheid om op termijn met loonwaarde werkzaam te zijn in een reguliere baan vergroot. Bovendien wordt inwoners de kans geboden om actief te participeren als werk nog niet mogelijk is.
Bereikt/Niet-bereikt	De gemeente Duiven heeft in 2017 een team geformeerd, bestaande uit zorgpartijen, partijen uit de re-integratie, de RSD, consulenten uit het WWZ loket en werkgevers. Dit, zogenaamde ‘Team Duiven’ is aan de slag gegaan met inwoners, die werden aangedragen vanuit de Wmo en vanuit de Participatiewet. Daarnaast zijn ook jongeren vanuit het speciaal onderwijs onderdeel van de aanpak. Met de RSD is een zogenaamde ‘linking-pin’ constructie gemaakt, zodat inwoners met een P-wet achtergrond en een grote afstand tot de arbeidsmarkt ook het Activerend Werk traject kunnen doen. Inmiddels zijn ongeveer 30 inwoners aan de slag gegaan met een oriëntatie traject Activerend Werk dat Team Duiven in eigen beheer uitvoert. Het doel is om (arbeidsmatige) dagbesteding trajecten langzamerhand om te klappen naar Activerend Werk, gericht op participatie, meedoen en mogelijke uitstroom naar regulier werk. Inmiddels wordt actief samengewerkt met het stimuleringsbeleid en de contacten worden benut om inwoners, in Duiven, te plaatsen op plekken waar zij actief kunnen meedoen en zich zo mogelijk kunnen ontwikkelen naar een situatie van zelfredzaamheid. De eerste trajecten zijn hoopgevend. Tevens wordt geïnvesteerd en actief geacquireerd in plekken bij werkgevers, organisaties en verenigingen. Dit om het lokale karakter vorm te geven. Zo wordt actief met het MKB Duiven gekeken naar mogelijkheden voor onze inwoners. Het Liemersbrede project Activerend Werk heeft tot resultaat gehad dat het instrument inmiddels actief wordt gebruikt in de respectievelijke Liemerse buurgemeenten. Waarbij moet worden aangetekend dat iedere gemeente zijn eigen invulling kiest en vorm geeft aan de plaatsgevonden mogelijkheden en ‘couleur locale’. Wat dat betreft is de implementatie van Activerend Werk in de Liemers geslaagd.
Bereikt/Niet-bereikt	In Duiven wordt de huidige situatie verder uitgebouwd en aansluiting gezocht bij gemeentelijke initiatieven en mogelijkheden. De ontschotting zal steeds verder vorm krijgen, wat de kansen voor de individuele inwoner aanmerkelijk zal vergroten.

2.A.3	Actief verbinden
Doel	De samenleving aan zet waar het gaat om Bewegen, Ontmoeten, Sport en Spel

2.A.3	Actief verbinden
Toelichting	In 2016 is BOSS gestart met de uitvoerende fase. In 2015 is door de samenleving een doelstelling geformuleerd in de vorm van een BOSS-kompas: *Iedere Duivenaar wordt uitgedaagd en gestimuleerd om (samen) te bewegen, te ontmoeten, te sporten en te spelen en vind hierin op een laagdrempelige manier zijn weg.* De gemeente heeft zich geconformeerd aan deze doelstelling (en aan de subdoelen “de BOSS-routes”) en blijft als partij hierin opereren.
Bereikt/Niet-bereikt	BOSS is een coproductie van samenleving en gemeente. In deze coproductie zijn wij afhankelijk van de energie in de samenleving. Als gemeente hebben we binnen de Dialoog en doorpakweken een sportcafé georganiseerd. In de loop van 2017 hebben we dit omgezet in de vorm van het BOSS-cafe met als doel om meer verbindingen te leggen. Ook wordt ingespeeld op het stimuleringsbeleid en zetten we het BOSS-cafe in om met themabijeenkomsten sport versterken in de zoektocht/weg naar hun toekomstbestendigheid. Voorbeelden waarbij de energie uit de samenleving is benut zijn onder andere: • de realisering van de blaashal; • de totstandkoming van samenwerkingsverbanden voor realisering van beachvelden in Duiven en Groessen; • het uitgeven van een BOSS-krant met als doel meer bekendheid te genereren; • de opening van de Nationale Sportweek; • de ondersteuning voor sporten voor mensen met een beperking bij de Pigeons en AV de Liemers; • het op initiatief van de buurt opknappen van de speeltuin aan de Van der Goesstraat; • Het ondersteunen van Nationale en Internationale turnwedstrijden; • het faciliteren van een pilot voor racerunning, • het ondersteunen van Sjors Sportief en Sjors Creatief; • en het meedenken en mogelijk maken van upgraden van (sport)faciliteiten. Het proces om te ontmoeten en te verbinden en de energie in de samenleving goed te benutten begint wat vruchten af te werpen. Daarin zijn we nog zoekende naar de juiste rol om dit goed waar te kunnen maken. Daarbij streven we naar een duidelijke koppeling in de rol van de combinatiefunctionarissen. Met onze partners werken we dan ook aan de visievorming op en het versterking van inbreng en inzet van de combinatiefuncties. De hierboven benoemde BOSS-activiteiten passen in de 5 routes die eerder zijn benoemd als speerpunt. Daarvoor geldt dat daarin meer structuur en zichtbaarheid mag komen. BOSS is omvangrijk en krachtig, maar wel ‘versnipperd’ waarbij de focus nog teveel op incidentele initiatieven en te weinig op de gewenste integrale samenwerking. BOSS is in het kader van Basisnetwerk en Stimuleringsbeleid in een ander licht komen te staan, waarbij in 2017 nauwelijks stappen zijn gezet en BOSS vooral wordt gezien in de verhouding tot het Basisnetwerk, het Stimuleringbeleid en de zorg.

B. Het versterken van het preventieve veld

Dit zijn de speerpunten:

2.B.1	Basisnetwerk in opbouw
Doel	Verbinding tussen vraag en aanbod op lokaal niveau en nieuw lokaal ondersteuningsaanbod gebaseerd op de vraag van de inwoners.

2.B.1	Basisnetwerk in opbouw
Toelichting	Het basisnetwerk is een netwerk van professionals en burgers dat erop gericht om vragen uit de samenleving met de samenleving te beantwoorden. Met zoveel mogelijk inzet van de maatschappelijke basis en preventieve voorzieningen. In 2016 is dit basisnetwerk tot stand gekomen. Dit cement in de samenleving wordt meer in haar kracht gezet.
Bereikt/Niet-bereikt	Stond 2016 in het teken van de opbouw van het 0e-lijns basisnetwerk van vrij toegankelijke vrijwilligersorganisaties, het jaar 2017 heeft vooral in het teken gestaan van de opbouw van het brede basisnetwerk van 1e- lijns-organisaties en professionals. Er is een samenwerkingsverband opgezet van zes partijen: Mikado, STMR, RIBW, MEE, VGGM en het loket WWZ van de gemeente. Dit netwerk heeft de volgende taken: het organiseren van lichte vormen van ondersteuning, verbindingen leggen met alle mogelijke partners, het ondersteunen, toerusten en mede opbouwen van de 0e-lijn en het ontwikkelen en innoveren op product, organisatie en vakmanschap. Het team bestaat uit 6 “verbinders” die rond inhoudelijke thema’s, slimme laagdrempelige oplossing met en voor inwoners ontwikkeld. Er wordt gewerkt met de methode Agile/ Scrum, dit is een zelfsturend team. In 2017 stonden de volgende thema’s centraal: (collectieve) voorzieningen in de 0e-lijn voor senioren, Herstel-netwerk voor & na de GGZ, innovatie van het maatschappelijk werk en activerend werk via burgerinitiatieven. Opvoedondersteuning, autisme op school, verbinden van de toegangen. Naast dit basisteam is ingezet op verdere versterking van het dienstencentrum. In 2017 zijn opleidingen en cursussen voor vrijwilligers samengebracht en beschikbaar voor alle vrijwilligers. Een aantal vrijwilligersorganisaties levert medewerkers voor het telefonisch spreekuur van het dienstencentrum. En Algemeen Maatschappelijk Werk, RIBW, MEE en loket WWZ zijn achterwacht voor vragen en hebben intervisie bijeenkomsten met mensen van het dienstencentrum. Hoewel binnen het dienstencentrum verbindingen gelegd worden tussen de verschillende vrijwilligersorganisaties, kan de samenwerking en afstemming tussen deze organisaties nog meer versterkt worden. Dit vraagt de komende jaar 2018 aandacht. Hoewel de cursussen ten behoeve van vrijwilligers beter zijn ontsloten voor een ieder, kan daar in de toekomst nog veel meer gebruik van gemaakt worden. Door extra te focussen op sociaal werk in de wijken zijn buurcontactteams tot stand gekomen die – niet alleen de sociale cohesie bevorderen- maar ook werk maken van signalering richting dienstencentrum en sociaal team.

2.B.2	Preventieve ondersteuning jeugd en hun ouders/verzorgers
Doel	Het versterken van preventieve opvoedingsondersteuning voor jeugd en hun ouders/ verzorgers.

2.B.2	Preventieve ondersteuning jeugd en hun ouders/verzorgers
Toelichting	Vanuit de samenleving is er behoefte aan een laagdrempelige en kortdurende professionele ondersteuning bij lichte vragen op specifieke aandachtsgebieden op het gebied van opvoeden. Het betreft hier minder complexe vragen waar geen maatwerkvoorziening voor nodig is. Op dit moment zijn niet alle aandachtgebieden in het preventieve veld geborgd. Deze aanvullende vorm van zorg vult het hiaat op tussen ondersteuning door vrijwilligers en schoolartsen en dergelijke en de geïndiceerde zorg.
Bereikt/Niet-bereikt	In 2017 is dit onderwerp door het basisteam opgepakt. Op basis van de vraag van ouders wordt samen met de ouders en met hulpverleners uit de nulde, eerste en tweede lijn bepaald wat voor deze ondersteuningsvraag de beste oplossing is voor de opvoedvragen. Waar voorheen mogelijk snel maatwerkvoorziening werden ingezet blijkt dat de oplossing nu vaak gevonden wordt in een samenstel van acties: benadering van school, ondersteuning van ouders in gezin en ondersteuning begeleiding van afzonderlijke kinderen. Ook ondersteuning in de relatie tussen ouders kan een oplossing zijn. Omdat deze aanpak nog erg nieuw is kunnen nog geen structurele conclusies getrokken worden. We hebben geen uitgewerkt plan opgesteld omdat we bij dit onderwerp juist ook gekozen hebben voor de scrum/agile methode waarbij samen met ouders en zorgaanbieders naar maatoplossingen wordt gezocht. (zie ook uitleg werkwijze van basisteam)

2.B.3	Doorontwikkeling van het positief jeugdbeleid
Doel	Doorontwikkelen van en uitvoering geven aan het positief jeugdbeleid. Het doel is het beter aansluiten bij de huidige situatie na de transities, de transformatie, de vorming van het basisnetwerk en de ontwikkelingen in de samenleving waarin participatie, eigen kracht en zelfredzaamheid een grote rol is gaan spelen.

2.B.3	Doorontwikkeling van het positief jeugdbeleid
Toelichting	Het huidig vastgesteld positief jeugdbeleid dateert uit 2010. Er heeft al wel een eerste doorontwikkeling plaatsgevonden. Een groot deel is inmiddels geïntegreerd in de beleidsontwikkeling van het sociaal domein. Het in 2016 gerealiseerde basisnetwerk zorgt ervoor dat we het positief jeugdbeleid moeten herijken. Het basisnetwerk zal vanuit de samenleving de spil vormen van het geheel. Het beleid zal ruimte en ondersteuning geven aan het basisnetwerk en kleine en grote initiatieven vanuit de samenleving. Het positief jeugdbeleid zal zo veel mogelijk aansluiten bij dat wat er al is zoals de inzet van maatschappelijke stages en bestaande verbanden als de Jongerenraad en Hope XXL.
Bereikt/Niet-bereikt	In 2017 is diverse personen, netwerken, en organisaties gesproken om onderwerpen op te halen voor het positief jeugdbeleid. Het betrof partijen zoals het Candea College, basisscholen, Jongerenraad, Hope XXL, peuteropvang/kinderopvang, Raad voor sociaal domein, Rinoceros, de Mast, Ouderraad Candea College, Mikado, algemeen maatschappelijk werk en GGD. Via de media zoals Informeel en social media zijn mensen uitgenodigd ook nog input te geven. In december zijn gesprekken gevoerd met diverse klassen van het Candea College om ook van hen te horen wat hen bezig houdt en of er zaken zijn in de gemeente Duiven die gemist worden of beter kunnen. Waar mogelijk zijn al verbindingen gelegd tussen partijen en is ruimte gegeven aan initiatieven zoals bij BOSS in het kader van speeltuinen. In het kader van het stimuleringsbeleid is door de gemeente geïnvesteerd in het partnerschap/relatiebeheer met onder andere partijen op het gebied van jeugd. De agenda met de dan opgehaalde punten zal aan het einde van het proces aan het college worden voorgelegd. Partijen, individuen en andere groepen uit de samenleving zullen vervolgens aan de slag gaan om de diverse onderwerpen op te pakken. Waar nodig zal de gemeente hierin partner zijn. Conform het stimuleringsbeleid zal de rol van de gemeente afhangen van de specifieke behoefte vanuit de samenleving. Als blijkt dat er geen partner is in de samenleving voor een onderwerp zal het onderwerp niet worden opgepakt. De gemeente heeft dus geen initiërende rol. Het wordt een dynamische agenda, er komen onderwerpen bij en er gaan onderwerpen af. Via kennisgevingen is de gemeenteraad op de hoogte gehouden van het proces en heeft zij input kunnen leveren op het eindresultaat. Het is niet gelukt om dit proces volledig af te ronden in 2017. Begin 2018 zal nog een vervolg worden gegeven aan de overleggen met de jongeren. In het eerste kwartaal van 2018 zal het proces worden afgerond.

2.B.4	Herijking subsidiebeleid
Doel	Het subsidiebeleid doorontwikkelen en innoveren en daarmee toekomstbestendig inrichten. Hiermee sluit het subsidiebeleid aan bij de veranderende rol van overheid en maatschappij.

2.B.4	Herijking subsidiebeleid
Toelichting	Het huidige subsidiebeleid is verouderd. De maatschappelijke omgeving verandert en de vraag naar andere vormen van subsidiëring spelen hierbij een rol. Welke effecten en doelen willen wij bereiken en wanneer zetten we subsidie als middel in en hoe benutten we de eigen kracht van inwoners, instellingen en vereniging maximaal? De transformatiedialoog speelt hierbij een belangrijke rol, alsook de verschillende manieren waarop een gemeente kan faciliteren, ondersteunen, financieren en dergelijke.

Bereikt/Niet-bereikt	• De organisatie van de Dialoog en Doorpakweken Duiven (DDWD): in tientallen sessies met verenigingen, instellingen, initiatieven en in gesprekken met honderden inwoners gedurende twee intensieve weken (van 27 januari tot en met 10 februari) is in een leeg winkelpand aan de Pastoriestraat het gesprek met de samenleving aangegaan.
	• Uit deze DDWD is samen met een ontwerpteam van verenigingen en raadsleden de rode draad uit het gesprek vertaald in “vijf lijnen”:
	  • Ontwikkelgericht ondersteunen
	  • Ondersteunen van allianties
	  • Gemeente als partner
	  • Helder samenspel met professionals
	  • Investeren in initiatieven
	• Deze vijf lijnen zijn in mei teruggelegd tijdens een tweede DDWD bij dezelfde gespreksgroepen om te checken of de lijnen herkenbaar en logisch waren. Het college heeft eind juni kunnen vaststellen dat dit zo was een heeft vervolgens het beleid in concept voorgelegd aan de raad.
	• Op 18 juli heeft de raad het nieuwe Stimuleringsbeleid vastgesteld.
	• Na de DDWD is een Doe-lijn opgestart. In deze Doe-lijn zijn we de dialoog als continu proces aan het organiseren, zijn we het vestigingsklimaat van initiatieven (breed) aan het versterken, zijn we aan het werk op de verschillende werkgebieden (zoals senioren, sport en muziek) en komen we tot allerlei ideeën en kennis om samen verder te ontwikkelen.
	• Na de zomer is het gesprek met alle 101 subsidiepartners gestart over het nieuwe Stimuleringsbeleid en het komen tot een meerjarenplan.
	• Uit de eerste gesprekken bleek dat de grootste uitdagingen voor veel instellingen liggen in het werven en binden van nieuwe leden, continuïteit van bestuur, financiën en communicatie/PR.
	• Op 24 november is een derde DDWD gehouden met diverse workshops om de subsidierelaties te ondersteunen en verder te helpen bij deze uitdagingen.
	• Dusver zijn er ongeveer twintig concept-meerjarenplannen aangeleverd, die als basis van gesprek dienen om in 2018 een ondersteuningsarrangement op maat vast te kunnen stellen voor 2019. De rest volgt nog.
	• Met de grote professionele relaties worden en zijn gesprekken gevoerd om het opdrachtgever /opdrachtnemerschap concreter in te vullen.
	• In december is de nieuwe Algemene Subsidieverordening 2018 unaniem door de raad vastgesteld.
	
	Wat hebben we niet bereikt?
	• Alles wat op dit punt is voorgenomen in 2017 is bereikt. Veel subsidierelaties wensen helderheid op individueel niveau in het ondersteuningsarrangement aan stimuleringsmiddelen voor de lange termijn. De dialoog daartoe is met iedere relatie gestart en zal eind 2018 uitmonden in de gewenste duidelijkheid namens de gemeente.
	• Het nieuwe stimuleringsbeleid vergt een nieuwe manier van werken die zowel voor de gemeente als voor het verenigingsleven nog even wennen is. De ambtenaren zullen zich meer op relatiebeheer moeten inrichten - het gaat tenslotte om de toekomstbestendigheid van de verenigingen. En deze laatste hebben wellicht nog zorgen of de gemeente zich wel daadwerkelijk als partner zal kunnen opstellen.
	• Beiden hebben echter wel de lange termijn al in het vizier.

C. Het versterken van het vangnet.

Dit zijn de speerpunten:

2.C.1	Maatschappelijke verantwoordelijkheid voor huisvesting en ondersteuning statushouders
Doel	Organiseren van vormen van opvang en/of huisvesting en een goede eerste begeleiding van statushouders.
Toelichting	Duiven heeft een maatschappelijke verantwoordelijkheid waar het gaat om huisvesting, opvang en/of ondersteuning van statushouders. We willen op een goede en verantwoorde manier voldoen aan de taakstelling voor de gemeente Duiven en zo als gemeente invulling geven aan onze verantwoordelijkheid op dit punt. We onderzoeken alle mogelijkheden en alternatieven die er zijn om dit te regelen.
Bereikt/Niet-bereikt	De Duivense taakstelling is binnen het bestaande aanbod van sociale huurwoningen gerealiseerd. Toch is in het kader van het eerder genoemde actieplan gezocht naar mogelijkheden om statushouders (tijdelijk) te huisvesten zowel binnen bestaand vastgoed als op nieuw te ontwikkelen locaties. Geconcludeerd is dat het benutten van bestaand vastgoed voor de opvang van statushouders enerzijds kostbaar is en anderzijds stuit op planologisch-juridische bezwaren. Het realiseren van tijdelijke woningen (maximaal 10 jaar) voor deze doelgroep maar ook voor andere doelgroepen is een mogelijkheid als zowel Vivare als de gemeente bereid zijn daar medewerking aan te verlenen. In de gemeentelijke woonvisie is voorgesteld om in gezamenlijkheid een onderzoek te doen naar haalbaarheid van tijdelijke woningen. Inmiddels is de procesregisseur integratie begonnen met een verkenning om te komen tot een samenhangende aanpak voor integratie van statushouders op het gebied van taal, werk en inburgering. Daarbij worden zaken als wonen, financiën, dagbesteding, sociaal netwerk, welzijn, zorg, onderwijs, gezondheid en maatschappelijke participatie meegenomen. Hiertoe wordt een lokaal integratieoverleg opgestart. Er wordt daarbij uitgegaan van de eigen kracht van de statushouder die zelf verantwoordelijk is om zich te ontwikkelen, waar partners ondersteuning bieden waar nodig.

2.C.2	Beleidsmatige visie op maatschappelijke voorzieningen
Doel	Een voorraad aan vastgoed die passend is bij de maatschappelijk gestelde doelen. Zodat de inzet van accommodaties passend is bij de vraag van organisaties, verenigingen en lokale initiatieven.

2.C.2	Beleidsmatige visie op maatschappelijke voorzieningen
Toelichting	Een integrale beleidsmatige visie is nodig om voor zowel onderwijs als de overige maatschappelijke voorzieningen en de binnensport een duurzame invulling te geven. Met de besturen van de scholen voor primair onderwijs zijn we, onder andere vanwege de gevolgen van de leerlingenkrimp, een traject gestart om te komen tot een integraal huisvestingsplan, waarbij de “transitieatlas” als instrument wordt gebruikt. Voor maatschappelijk vastgoed geldt dat de vraag naar de inzet van vastgoed is veranderd. De “transitieatlas” die voor het primair onderwijs al wordt ingezet is bij uitstek een instrument om (de inzet van) voorzieningen in samenhang te optimaliseren. Het overige maatschappelijke vastgoed wordt daarin derhalve ook meegenomen (vooral als middel om doelen te kunnen bereiken). De visie op maatschappelijke voorzieningen geeft richting, de nota Vastgoed en het document GTS zijn daarbij randvoorwaardelijk. We gaan hierbij uit van de energie in de samenleving, daar waar partijen actief willen meedenken over het anders inzetten van een accommodatie, of binnen een accommodatie betere verbindingen naar bestaande of nieuwe (onverwachte) partners, acteren wij als gemeente in faciliterende zin.
Bereikt/Niet-bereikt	Een beleidsmatige visie op maatschappelijke voorzieningen is niet gerealiseerd. Voor wat betreft onderwijshuisvesting is er samen met onderwijsbesturen gewerkt aan de 1e contouren van een integraal huisvestingsplan primair onderwijs waarbij waar mogelijk koppelingen worden gelegd met ander maatschappelijk vastgoed. Het is een proces van relatie tussen onderwijskundige visie, bouwkundige staat/visie en de demografische ontwikkelingen, wat het complex maakt. Het integraal huisvestingsplan primair onderwijs zal naar verwachting in het 3de kwartaal 2018 aan de gemeenteraad ter vaststelling worden voorgelegd. Voor wat betreft het overige maatschappelijke vastgoed heeft het stimuleringsbeleid geleid tot een andere focus dan een integrale beleidsvisie op maatschappelijke voorzieningen. Deze andere focus, die beter passend is bij de vragen in de samenleving, heeft geleid tot gebiedsbrede bijdragen aan stimuleringsbeleid, zoals de pop-up locaties, uitgebreide gesprekken met verenigingen, privatisering, onderzoek naar beachlocaties voor sportverenigingen, het initiatief rondom de blaashal, etc. Waarbij het doel “een voorraad vastgoed die passend is bij de vraag” nog steeds voorop staat.

Aanvullende punten

Cultuur- en Erfgoedpact 2017-2020
In 2017 hebben de 4 Liemerse gemeenten besloten samen een nieuw Cultuur- en Erfgoedpact (2017-2020) af te sluiten: *Leven in de Liemers*. De gemeenten Westervoort, Duiven, Zevenaar en Rijnwaarden investeren de komende jaren samen met de Provincie Gelderland € 480.000 in nieuwe Liemerse culturele projecten. Er is een programma ontwikkeld bestaande uit zes projecten en een jaarlijks stimuleringsbudget. Elk project is een samenwerking tussen twee of meer lokale organisaties uit verschillende sectoren (cultuur, erfgoed, onderwijs, zorg en sociaal domein). De projecten zijn tot stand gekomen dankzij input van inwoners en organisaties uit de Liemers.
In 2017 heeft de Provincie Gelderland de jaarlijks beschikbare bijdrage van € 10.250 verhoogd naar € 15.000 per jaar. De 4 gemeenten hebben de matchingsgelden hiervoor gevonden. Duiven heeft de jaarlijkse dekking van € 15.000 gevonden in Programma 2: € 7.650 uit Fonds Culturele Activiteiten en € 7.350 uit Sociaal Domein.

2.3 Wat heeft het ons gekost?

Resultaat programma Maatschappij

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Lasten	31.801	31.078	32.111	31.287	824

	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Baten	7.605	6.967	7.391	7.464	73
Gerealiseerde totaal saldo	**- 24.197**	**- 24.112**	**- 24.721**	**- 23.823**	**897**
Resultaatbestemming	10	96	315	210	- 105
Gerealiseerde resultaat	**- 24.187**	**- 24.016**	**- 24.406**	**- 23.613**	**792**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo
Het resultaat op het programma Maatschappij bedraagt vóór bestemming € 897.000.

Directe kosten (€ 382.000)
Voordelen waren er bij Onderwijshuisvesting (€ 84.000), Onderwijsbeleid (€ 142.000), Sportbeleid en activering (€ 38.000), Sportaccommodaties (€ 23.000), Cultuur (€ 2.000), Samenkracht en Burgerparticipatie (€ 266.000), Wijkteams (€ 53.000), Arbeidsparticipatie (€ 32.000), Maatwerkvoorziening (Wmo) (€ 115.000) en Geescaleerde zorg 18- (€ 42.000). Nadelen waren er bij Openbaar groen en recreatie (€ 58.000), Inkomensregelingen (€ 1.000), Begeleide participatie (€ 102.000), Maatwerkdienstverlening 18- (€ 183.000) en Maatwerkdienstverlening 18+ (€ 69.000). Diverse kleine verschillen leveren nog een nadeel op van € 2.000.

Doorbelasting (€ 515.000)
Dit was het eerste jaar waarin we geen ramingen per taakveld hebben opgenomen voor de doorbelasting van overheadkosten. Alle overheadkosten worden conform de nieuwe BBV-voorschriften geboekt op taakveld 0.4 in Programma 1. Van daaruit hebben we de salariskosten voor de grondexploitatie doorbelast naar de verschillende complexen. Vanwege deze nieuwe systematiek is er € 522.000 minder aan salariskosten op programma 2 geboekt. Ook alle kapitaallasten worden sinds de introductie van de nieuwe BBV-voorschriften op programma 1 geboekt. In totaal is er € 7.000 meer op dit programma geboekt.

Onderwijshuisvesting	84.000
Onderwijsbeleid	142.000
Sportbeleid en activering	38.000
Sportaccommodaties	23.000
Cultuur	2.000
Samenkracht en burgerparticipatie	266.000
Wijkteams	53.000
Arbeidsparticipatie	32.000
Maatwerkvoorziening Wmo	115.000
Geescaleerde zorg 18-	42.000
Openbaar groen en recreatie	- 58.000
Inkomensregelingen	- 1.000
Begeleide participatie	- 102.000
Maatwerkdienstverlening 18-	- 183.000
Maatwerkdienstverlening 18+	- 69.000
Diverse kleine verschillen	- 2.000
Doorbelasting apparaatskosten	522.000
Doorbelasting kapitaallasten	- 7.000
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**897.000**

Bedragen in €

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)

Het saldo op de resultaatbestemming op dit programma is -€ 105.000. Er is meer dekking uit de BR Combinatiefuncties (€ 38.000). Er is niets onttrokken uit de BR Integratie en scholing (-€ 14.000) en de BR Serviceteams (-€ 50.000). Tenslotte zijn er nog kredieten waar op is geboekt of waarvan het saldo is overgeboekt naar 2018 omdat ze in 2017 nog niet zijn uitgegeven (-€ 79.000).

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**897.000**
Onttrekking combinatiefuncties	38.000
Onttrekking BR Integratie en scholing	- 14.000
Onttrekking BR Serviceteams	-50.000
Overboeken kredieten	-79.000
Gerealiseerde resultaat	**792.000**

Bedragen in €

2.4 Welke verbonden partijen waren betrokken?

	Presikhaaf Bedrijven
Doel	Het bieden van (aangepast) werk aan inwoners van de 10 gemeenten in de regio midden Gelderland die een WSW-indicatie hebben op grond van hun arbeidshandicap. Daarbij streven naar zoveel mogelijk passende werkplekken bij reguliere bedrijven en tevens streven naar het maximaal benutten van de verdiencapaciteit van deze doelgroep. Daarbij intensief samenwerken met de werkgevers in de regio, het werkgeversservicepunt en de gemeenten.
Taak	Zorgen voor passende werkplekken. Begeleiding van de bij hun werkzame personen. Uitvoeren van de WSW-oud en zorgen voor betaling van deze personen conform de Cao WSW.
Beleidsrisico's	Presikhaaf bedrijven zit in een ingrijpend veranderingsproces door de in het zogenaamde BReSDo-rapport vastgelegde koerswijziging. Deze koerswijziging vraagt ook om een intensieve samenwerking en afstemming met het WSP (werkgeversservicepunt Midden Gelderland i.o.). Voornaamste beleidsrisico is dat de ingeschatte te bereiken financiële ombuigingen die de koerswijziging tot gevolg zou moeten hebben samen met de ambitieuze tijdsplanning tot te bereiken doelen worden verheven. Met het gevolg dat de beleidsdoelen die ten grondslag lagen aan de koerswijziging niet meer of onvoldoende gerealiseerd worden.
Resultaat in 2017	Samen met de andere Liemerse gemeenten zijn we intensief betrokken geweest bij het omvormen van Presikhaaf Bedrijven. Daarbij is onderzocht of het opstarten van een gezamenlijke social firm (GoedWerkt) een mogelijkheid was. Nadat dit alternatief onhaalbaar bleek heeft de gemeente Arnhem het voortouw genomen om een eigen werkbedrijf op te starten waarin alle Arnhemse WSW-ers een plek konden krijgen. Alle regiogemeenten en ook Duiven hebben eind 2017 besloten hun Wsw-ers onder te brengen bij het Arnhemse Werkbedrijf Scalabor. Scalabor is 1 januari 2018 van start gegaan. Alle activiteiten van Presikhaaf Bedrijven zijn overgedragen naar Scalabor. De verloning van de Wsw-ers vind nu nog plaats via de gemeenschappelijke regeling. Onderzocht wordt nog of dit onderdeel kan worden overgedragen aan de MGR.

	Gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL)
Doel	Het adequaat en doelmatig inrichten van het voortgezet onderwijs in de Liemers en de kosten beheersbaar te houden.
Taak	Het zorgdragen voor een gevarieerd aanbod voortgezet onderwijs.
Beleidsrisico's	Doordat de GRHVOL geen rechtspersoonlijkheid heeft en geen eigen besluiten kan nemen, is het risico nihil.
Resultaat in 2017	De afrekening voor 2017 dient nog plaats te vinden. Het bewaken van een stabiele financiering van het voortgezet onderwijs in De Liemers wordt jaarlijks getoetst.

	Gemeenschappelijke Regeling voor Onderwijszaken (GRO)
Doel	Het vormgeven van een intergemeentelijke samenwerking op de gebieden volwasseneducatie, leerplicht en RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie).
Taak	Het zorgdragen voor een adequate uitvoering van de Leerplichtwet en coördinatie volwasseneneducatie.
Beleidsrisico's	Doordat de GRO geen eigen begroting heeft en geen eigen besluiten kan nemen, is het risico relatief klein.
Resultaat in 2017	De intergemeentelijke samenwerking wordt verder vorm gegeven op de gebieden volwasseneducatie, leerplicht en RMC. De GRO is per 1 januari 2018 via een module Onderwijszaken ondergebracht bij de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein (MGR) en opgeheven.

	Bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen
Doel	Het aanbesteden en organiseren van doelgroepenvervoer in de regio.
Taak	Het zorgdragen voor de uitvoering van de gemeentelijk verplichting tot doelgroepenvervoer.
Beleidsrisico's	Doordat de organisatie een eigen begroting heeft en eigen besluiten kan nemen, kunnen wij achteraf met de gevolgen van deze besluiten worden geconfronteerd.
Resultaat in 2017	De aanbesteding heeft plaatsgevonden. Door AVAN wordt het passend vervoer voor de verschillende doelgroepen georganiseerd.

VGGM
Zie programma 1.

Programma 3 Omgeving

3.1 Wat hebben we bereikt?

Programmadoel
In Duiven is het goed leven en werken. Wij willen een aantrekkelijke werk- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. Er is ruimte voor gerichte ontwikkeling, initiatief en innovatie.

Toelichting
We willen de bestaande economische structuur behouden en versterken op bedrijventerreinen en in winkelgebieden (het centrum). Hiermee zijn we in staat te zorgen voor behoud en uitbreiding van de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau. Wij willen de regionale vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het beroepsonderwijs op elkaar afstemmen. Wij willen potenties in de vrijetijdseconomie verder benutten. Voor een goed ondernemings- en vestigingsklimaat, zijn duurzaamheid en bereikbaarheid van Duiven belangrijke randvoorwaarden.

Wij willen een aantrekkelijke leefomgeving in Duiven, Groessen, Loo en het buitengebied. Hierbij gaat het in de basis om schoon, heel, veilig en gezond. De nadruk ligt op behoud van de bestaande kwaliteit van de leefomgeving en het daarbij passende voorzieningenniveau, het benutten van bestaande (natuur-)waarden en een (aanvullend) woonaanbod dat is gericht op maatschappelijke ontwikkelingen en behoefte.

Wij stimuleren en faciliteren en zijn hiervoor uitnodigend naar bewoners, ondernemers en bedrijven, bezoekers en andere partners in vele samenwerkingsverbanden binnen en buiten Duiven. Wij verbinden en doen mee. Zo maakt Duiven het waar. Wij zijn ons bewust van bestaande waarden, kwaliteiten en potenties van Duiven. Wij zorgen er samen voor dat deze evenwichtig worden benut óf worden beschermd.

Hoofddoelen
Daarom zetten we in op:
- Het versterken van goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
- Het waarborgen van een aantrekkelijke fysieke leefomgeving.
- Het implementeren van nieuwe wetgeving die op ons afkomt.

Externe ontwikkelingen
(Beperkte) economische groei
Uit gegevens van het Centraal Planbureau blijkt dat er sprake is van een aantrekkende economie en een (beperkte) economische groei. De investeringsbereidheid bij bedrijven zal toenemen alsook de consumptieve bestedingen bij de inwoners. Er is daarom een toename van economische activiteit te verwachten. Vanuit dit perspectief blijft onze focus sterk gericht op het stimuleren van de kaveluitgifte voor onze bedrijventerreinen en de ontwikkeling en realisatie van een Vitaal Centrum Duiven. Deze ontwikkeling biedt ook kansen voor de vrijetijdseconomie.

Richting circulaire economie
‘Duurzaamheid’ en ‘energieneutraal’ zijn belangrijke mondiale en nationale thema’s. Een opvallende ontwikkeling is de verandering naar een ‘circulaire economie’. De noodzaak hiertoe groeit; grondstoffen dreigen snel schaars te worden door een groeiende bevolking en toenemende welvaart in de wereld. In een circulaire economie staat hergebruik van producten en grondstoffen centraal en worden afval en schadelijke emissies naar bodem, water en lucht zo veel mogelijk voorkomen. Het streven is om uiteindelijk alleen hernieuwbare energie te gebruiken en zo ook bij te dragen aan een schoner milieu. De verandering naar een werkelijke circulaire economie is een flinke gemeenschappelijke uitdaging. Het biedt ook economische kansen: de kans om minder afhankelijk te zijn van de import van schaarse grondstoffen en de kans om nieuwe markten, innovaties en samenwerkingen te creëren. Het is een flinke opgave om deze kansen te realiseren. Zo zijn investeringen en nieuwe allianties van bedrijven nodig. Ook vraagt dit iets van ons consumptiegedrag. Beleid en acties vanuit de gemeente zijn nodig om belemmeringen te

overwinnen en om allianties en innovaties te stimuleren. Voorbeeldgedrag is daarbij belangrijk. Ook wij zullen ons daarom steeds meer focussen op het samen creëren van verandering richting een circulaire economie.

Naar een nieuwe Omgevingswet
Op 1 juli 2015 heeft de Tweede Kamer de Omgevingswet aangenomen. De beoogde invoering is medio 2019. Deze omvangrijke stelselwijziging met geheel andere instrumenten, procedures, taakverdelingen en ICT, vraagt ook om een andere rol van de overheid en van partners. Deze transitie en de tijdige voorbereiding daarop is een stevige opgave. En raakt meerdere domeinen binnen het fysieke domein en de organisatie. We pakken dit samen met Westervoort op.

Gezondheid richtinggevend in beleid en ontwikkeling
Ook binnen het fysieke domein en specifieker binnen milieubeleid, zien we de trend om de kwaliteit van onze leefomgeving en ruimtelijke veranderingen af te zetten tegen een breder kader zoals gezondheid en de effecten daarop. Een schoon, heel, veilig én gezonde leefomgeving. Deze trend is zichtbaar in het in ontwikkeling zijnde beleid en de werkwijze van bijvoorbeeld de VGGM. Ook met de nieuwe Omgevingswet kan ‘gezondheid’ een meer richtinggevend kader zijn. In de voorbereiding op de Omgevingswet wordt een nadere oriëntatie op deze ontwikkeling meegenomen.

Doortrekking A15 en verbreding A12
Het project “ViA15” is een externe ontwikkeling, waarvan bekend is dat deze onherroepelijk op ons af komt. Het is een ontwikkeling die de komende jaren de grootste impact heeft op de leefomgevingskwaliteit van Duiven en waarover veel mensen zich zorgen maken. Een ontwikkeling met zo’n impact, blijft daarom continu aandacht vragen.

3.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

A. Het verstreken van een goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
Dit zijn de speerpunten:

3.A.1	**Continueren van het Programma Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitaties (SKKG)**
Doel	De verkoop van bedrijfs- en woonkavels en het verlagen van de kosten verbonden aan de grondexploitaties.
Toelichting	Met de inzet van een programmateam is een dynamisch actieplan in uitvoering. De extra inspanningen worden verricht door middel van specifieke promotie en marketing. Het ‘product Duiven’ wordt sterk in de markt gezet onder de noemer “Duiven maakt het waar”. Er wordt gewerkt aan herkenbare profielen, zoals ‘Seingraaf: Natuurlijk Slim’ en ‘Duurzaam InnoFase’. Sterke punten worden benadrukt. Relaties met het zittend bedrijfsleven worden tevens benut voor gezamenlijke promotie van het product bedrijventerreinen. Extra inzet wordt gepleegd met wervende en toegankelijke websites. Daarnaast blijft fysieke zichtbaarheid van belang. Een laagdrempelig Bedrijven Contacten Bureau zorgt voor korte externe en interne lijnen. Eventueel benodigde planologische inpassing wordt met voorrang gefaciliteerd.
Bereikt/Niet-bereikt	Er wordt volop uitvoering gegeven aan dit speerpunt. Er wordt stevig ingezet op social media en de eigen websites voor de terreinen. De uitgifte van de bedrijventerreinen verloopt volgens de planning in het meerjarenperspectief. Op Seingraaf en Graafstaete vinden diverse ontwikkelingen plaats. De uit te geven woningbouwkavels zijn inmiddels allemaal verkocht en nagenoeg allemaal notarieel getransporteerd.

3.A.2	**Een circulaire economie dichterbij brengen**
Doel	Het verduurzamen van de lokale economie en verstevigen van het vestigingsklimaat van Duiven.

3.A.2	Een circulaire economie dichterbij brengen
Toelichting	Uit het georganiseerde bedrijfsleven, LINDUS is het DEC ontstaan: het Duurzaamheid Expertise Centrum voor de Liemers. Het DEC heeft de gemeente uitgenodigd om gezamenlijk te helpen bouwen aan de circulaire economie. Ook de Stichting Groene Allianties, ontstaan op Centerpoort-Nieuwgraaf, heeft een soortgelijk verzoek gedaan met het oog op verduurzaming van bedrijventerreinen. Vanuit economisch oogpunt is het zaak om bij deze maatschappelijk initiatieven aan te sluiten. Het levert volop kansen voor nieuwe werkgelegenheid. Bovendien levert onze actieve houding een positieve bijdrage aan een gunstiger vestigingsklimaat, omdat bedrijven zelf het ook steeds belangrijker vinden om maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Op InnoFase wordt al op deze wijze samengewerkt met bedrijven, mede in verbinding met andere circulaire hotspots in de regio Arnhem Nijmegen (‘Groene Hub’). De gemeente heeft in dit proces niet de rol als leider of regisseur, maar participeert als partner naast andere deelnemers. Ook kan de gemeente met haar eigen beleid of handelen, bijvoorbeeld als beheerder van gebouwen en de openbare ruimte, een impuls geven aan de circulaire economie. Ook kan de gemeente optreden als ‘launching customer’ door duurzaam in te kopen. Met dit speerpunt nemen wij de verantwoordelijkheid voor de opgaven die nodig zijn voor de energietransitie: een vraagstuk dat ons allen raakt. Hiervoor is visievorming en verdere programmering nodig: een logische plek voor dit thema is de nieuwe gemeentelijke omgevingsvisie in 2018 en de verschillende beleidsprogramma’s uit de Omgevingswet. Tegelijkertijd komt het vooral ook aan op concrete stappen die de circulaire economie dichterbij te brengen. Onze focus in 2017 ligt daarom vooralsnog aan te sluiten bij initiatieven die er zijn of komen.
Bereikt/Niet-bereikt	Ook in 2017 hebben we actief geparticipeerd in de Groene Hub en hebben we het voorzitterschap op ons genomen. Door onze participatie en omdat Innofase binnen de groene Hub is benoemd als één van de vijf regionale icoonprojecten, leverde dit voor Duiven de volgende resultaten op: • Innofase is in het kader van het Regionaal programma werklocaties (RPW) op ‘groen’ gezet en is verder buiten de “schrap”-discussie gehouden. • Voor een op te richten Innovatiewerkplaats op Innofase kon binnen de investeringsagenda Arnhem-Nijmegen € 250.000 subsidie worden ‘gereserveerd’. • Er is een high level business case uitgewerkt voor bio-LNG productie op Innofase. Verdere resultaten zijn: • In 2017 zijn we actief gaan participeren in Groene Allianties de Liemers (GAdL) en vervullen de trekkersrol binnen het thema ‘circulaire economie’. Er wordt ‘van onderop’ in nauwe samenwerking met betrokkenen toegewerkt aan verdere verduurzaming van de bedrijventerreinen in De Liemers. • Er is een workshop circulair inkopen in de grond-, weg- en waterbouw georganiseerd. De workshop werd goed bezocht en er was waardering voor programma en inhoud. • Er is een consortium gevormd dat een projectvoorstel heeft opgesteld om bedrijven te ondersteunen bij de grondstoffentransitie en reststromen-verwaarding. Voor het vervolg wordt gezocht naar financiële middelen. • Door samenwerking van alle gemeenten in de regio Arnhem Nijmegen zijn we erin geslaagd om gezamenlijk de inkoop te regelen van duurzame energie voor onze gemeentelijke electriciteitsbehoefte. Er is een start gemaakt met de bouw van een programmavoorstel Circulaire Economie. Daarbij wordt tussen de gemeente Duiven en Westervoort samengewerkt. Dit moet leiden tot een ambitiedocument eind 1e kwartaal 2018 dat vervolgens aan de gemeenteraden wordt voorgelegd. Het voorstel zal bestaan uit 2 sporen: enerzijds snel meters maken daar waar het kan en anderzijds bouwen aan de structuur daar waar het moet.

3.A.3	Realisatie van Vitaal Centrum Duiven
Doel	Het realiseren van een aantrekkelijk “Vitaal Centrum Duiven”.
Toelichting	In 2017 wordt een gestructureerd verkooptraject opgestart voor het nu nog in gemeentelijk eigendom zijnde gebouw 2 (onder andere OGtent). Voor zover nog aan de orde worden acquisitie en verhuur van dit gebouw verder voortgezet. Nadat in 2016 de openbare ruimte in het winkelgebied (grotendeels) opnieuw is aangelegd, wordt in 2017 de inrichting van de openbare ruimte aan de oostzijde van de Kastanjelaan afgerond. Alleen de omgeving van de nog te realiseren fase 4 moet dan nog worden aangelegd. Dit kan pas na de bouw van deze fase geschieden. De planvorming van fase 4 en de besluitvorming daarop, wordt in 2017 vormgegeven, een en ander afgestemd op de mogelijkheden die de markt hiervoor biedt. Het woonpark, achter het gemeentehuis, wordt voorzien na 2020. Hiervoor vindt tijdige en zorgvuldige voorbereidende plan- en besluitvorming plaats.
Bereikt/Niet-bereikt	De inrichting van de openbare ruimte in het centrum, inclusief Kastanjelaan en het parkeerterrein is afgerond. Ook de sloop van de voormalige apotheek en herinrichting van dit terrein heeft plaatsgevonden. De voorgenomen dispositie van gebouw 2 wordt overeenkomstig het door ons college in procedure gebrachte raadsvoorstel opgepakt. Parallel hieraan wordt de ontwikkeling van fase 4 ter hand genomen. Hiervoor wordt een tender voorbereid, waarvan de start is voorzien medio 2018. In vervolg op het voorbereidingsbesluit Supermarkten Centrum Duiven is een ontwerp-bestemmingsplan in procedure gebracht. De vaststelling van dit bestemmingsplan is voorzien in maart 2018.

3.A.4	Stimuleren en faciliteren Vrijetijdseconomie
Doel	Het versterken van de vrijetijdseconomie in Duiven en de Liemers levert een bijdrage aan een aantrekkelijke leef- en werkomgeving en het behouden van het voorzieningenniveau. Stimuleren en faciliteren van de verdere ontwikkeling van vrijetijdseconomie versterkt de economische structuur en levert een positieve bijdrage aan het creëren van werkgelegenheid.

3.A.4	Stimuleren en faciliteren Vrijetijdseconomie
Toelichting	We zien een toenemende vrijetijdsbesteding (in geld en tijd) bij mensen en ondernemers. Juist op dit terrein liggen er volop kansen om hierop verder in te zetten. Zo zijn er tal van initiatieven en activiteiten die kansen bieden om Duiven te promoten en op de kaart te zetten en die Duiven in meerder opzichten extra waarde geven. Daarnaast gaat het om het benutten en versterken van de potenties en de kracht die Duiven en de Liemers al bieden. Voorbeelden zijn: de vele bezoekers op de bedrijventerreinen, de aanwezige natuurwaarden en de mogelijkheden voor recreatieve ontwikkelingen en activiteiten in het Buitengebied en bijvoorbeeld de mogelijkheden voor evenementen in het Horsterpark. Wij willen de vrijetijdseconomie verder laten ontwikkelen, door ondernemers en andere participanten in de gelegenheid te stellen initiatieven te ondernemen. Ons accent ligt op het komen tot een (jaarlijkse) agenda vrijetijdseconomie hiervoor en het faciliteren van de uitvoering hiervan. Wij richten ons op het bundelen en verbinden van informatie en ondernemers en van initiatieven of evenementen. We haken aan bij regionale of Liemerse samenwerkingsverbanden. Tevens ligt er een nadrukkelijke relatie met bedrijvigheid en reeds gestart onderzoek om bezoekers van onze bedrijventerreinen met concrete acties naar het vernieuwde centrum te verleiden en te bewegen. In 2017 ligt het accent op: • Faciliteren van evenementen en activiteiten in het kader van Grenzland 2016/2017, waaronder Sail 2017 vaartocht met historische vaartuigen over het Pannerdensch Kanaal vanwege de herdenking van de teruggave van de Kleefse gebieden. • Route-portal en toeristisch aanbod op vvvdeliemers.nl: de website met fiets- en wandelroutes uitbreiden en aanvullen. • Camper- en recreatieplaatsen Groessen (De Waaij): in het kader van de uitvoering van de Dorpsvisie Groessen is een plan gemaakt voor een aantal camper- en recreatieplaatsen rondom De Waaij. De Provincie levert naar verwachting ook een bijdrage in de kosten.
Bereikt/Niet-bereikt	Wij richten ons op het faciliteren, ondersteunen en vooral het verbinden van informatie, ondernemers, initiatieven, activiteiten en evenementen. Hiermee hebben we de afgelopen periode vele relaties opgebouwd en initiatieven in gang gezet, waarop anderen verdere initiatieven ontplooien. Hierbij gebruiken we De Liemers Helemaal Goed om ook de Duivense initiatieven goed te promoten. In de regio wordt gewerkt aan een Liemerse uitvoeringsagenda vrijetijdseconomie. Hierop zijn wij aangehaakt. De inzet op promotie-activiteiten via “Duiven Maakt Het Waar” en daarvoor beschikbaar gemaakte website, hebben vooral ervoor gezorgd dat bijzondere plekken en activiteiten in Duiven (in beeld en tekst) zichtbaar zijn. Met dit concept en de site vervullen we echt een verbindende rol. Dit heeft geleid tot meer activiteiten en evenementen in het centrum en het Horsterpark. Ook blijven we werken aan ideeën om bezoekers van Nieuwgraaf naar het centrum van Duiven te bewegen. Een inventarisatie in de regio heeft plaatsgevonden over Grenzland/Sail 2017. Het idee is vooralsnog doorgeschoven naar 2018. Concreet bekeken wordt om de vvv-website aan te vullen met een onderdeel de Liemers met o.a. fiets- en wandelroutes. Deze actie vindt plaats in combinatie met onze website “Duiven Maakt Het Waar”. Het plan voor camper- en recreatieplaatsen bij De Waaij in Groessen, is concreet in uitvoering gebracht en hiervoor is cofinanciering vanuit de provincie ontvangen. Er is medewerking verleend aan het initiatief van de Dorpsraad Groessen om een herdenkingsmonument te verwezenlijken aan de Leuvensedijk. Het monument is geplaatst en op 4 mei 2017 publiekelijk onthuld.

B. Het waarborgen van een aantrekkelijke fysieke leefomgeving.

Dit zijn de speerpunten:

3.B.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
Doel	Een zo goed mogelijke inpassing van de A15 en A12 voor de gemeenschap van Duiven.
Toelichting	We zetten onze pro-actieve en constructieve grondhouding ook in de komende jaren voort. Begin 2017 lag er een Tracébesluit waar we formeel niet meer op kunnen reageren. Daarom blijven we ons samen met regiopartners (gemeenten Lingewaard, Overbetuwe en Zevenaar, waterschap Rijn en IJssel en provincie Gelderland) en het bewonersoverleg richting en in samenwerking met Rijkswaterstaat, hard maken voor maatwerkoplossingen. De planvormingsfase eindigt in 2017 en de (voorbereiding van de) aanbestedingsfase wordt dan opgestart. Hiervoor worden in 2017 ook de Uitwerkingsovereenkomsten afgerond die een belangrijk onderdeel in het aanbestedingscontract tussen Rijkswaterstaat en de aannemer gaat vormen. Daarnaast participeren wij in de commissie Ruimtelijke kwaliteit die de totstandkoming begeleidt van het esthetisch programma van eisen door de kunstwerken op het tracé. In de aanbesteding speelt deze commissie vervolgens een adviserende rol.
Bereikt/Niet-bereikt	Tracébesluit: Op 8 maart 2017 heeft de toenmalige minister van Infrastructuur & Milieu in het buurtschap Helhoek het Tracébesluit ondertekend. Er zijn 62 beroepschriften ingediend, waarvan één namens 54 ondertekenaars. Zoals bekend is in de beroepsprocedure ook de Programmatische Aanpak Stikstof ter discussie gesteld. De Raad van State heeft hierover in mei 2017 prejudiciële vragen gesteld aan het Europese Hof van Justitie te Luxemburg. Begin augustus 2017 werd bekend dat het Hof deze vragen met voorrang gaat behandelen. De Raad van State heeft laten weten dat de behandeling van de beroepen tegen het Tracébesluit ViA15 pas plaatsvindt nadat de reactie is ontvangen van het Europese Hof op de prejudiciële vragen. Een nadere tijdsaanduiding heeft de Raad van State niet gegeven. Wij verwachten dat de Raad van State niet eerder dan medio 2018 kan overgaan tot inhoudelijke behandeling. Snelfietsroute: Op 8 maart is ook de samenwerkingsovereenkomst voor een snelfietsroute langs de A15 ondertekend. Er is een ontwerp bestemmingsplan opgesteld dat tot doel heeft de ontbrekende schakels in deze route planologisch mogelijk te maken. In het vierde kwartaal van 2017 bleek dat er nog aanvullend onderzoek nodig was in verband met natuur. Uiteindelijk is besloten om het verlies van 270m² buitendijks grasland af te kopen. Een verdergaande optimalisatie van het tracé in onze gemeente lijkt niet mogelijk onder andere in verband met significante meerkosten ten opzichte van de tracéwinst. Het bestemmingsplan komt het tweede kwartaal van 2018 ter vaststelling in de gemeenteraad. Voor de SFR15 zijn we vanaf eind 2017 ook in gesprek met Rijkswaterstaat, provincie en de gemeente Lingewaard voor een addendum op de samenwerkingsovereenkomst. Deze is onder meer nodig, gelet op de discussie rondom verlichting van de route op de fietsbrug. Esthetisch Programma van Eisen ViA15 (EPvE): Het EPvE heeft eind 2017 ter visie gelegen. De ingediende zienswijzen zijn aanleiding geweest het EPvE gewijzigd vast te stellen (23 januari 2018). Dit programma van eisen fungeert als welstandskader en contractstuk in de aanbesteding en ligt momenteel ter visie voor de inspraak. Voor het zomerreces zijn de raads- en bewonersafvaardigingen van de betrokken gemeenten geïnformeerd over proces en inhoud van het EPvE. In december heeft de rondetafel over de vaststelling van het EPvE plaatsgevonden. Inmiddels is het EPvE door de raden van de gemeente Duiven, Zevenaar, Lingewaard en Overbetuwe vastgesteld. Plankosten Gasuniedossier: We hebben de eerder veiliggestelde plankosten in het Gasuniedossier ontvangen. De gelden zijn na aftrek van de interne legeskosten voor het verleggen van de hoofdtransportgasleidingen in de reserve A15 gestort. De raad heeft op 22 december 2017 bij vaststelling van de derde tussenrapportage besloten dat de bestemmingsreserve A15 ook kan worden gebruikt voor (inpassings-) maatregelen ten gunste van bewoners.

3.B.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
	Uitvoeringsovereenkomst Staat-Duiven (UVO): We hebben de UVO niet in 2017 kunnen afronden. De UVO is een contractstuk in de aanbesteding en regelt hoe de aannemer straks moet omgaan met de noodzakelijke wijzigingen aan de gemeentelijke infrastructuur en andere openbare en/of tijdelijke voorzieningen. De ondertekening is nu het eerste kwartaal van 2018 voorzien. Het zelfde geldt voor de bestuursovereenkomst met Rijkwaterstaat, die de basis vormt voor de uitvoeringsovereenkomst en de grondverwerving door Rijkswaterstaat. In de overeenkomst leggen we ook afspraken vast rondom beheer en onderhoud zoals bijvoorbeeld van grondwatermonitoring bij de verdiepte ligging, de inrichting op en rondom de deksel Helhoek en de selectieve afsluiting ter voorkoming van sluipverkeer door de Helhoek. Bewonersoverleg Groessen A15: Over alle bovenstaande onderwerpen heeft ook overleg plaatsgevonden met het Bewonersoverleg Groessen A15 en/of een vertegenwoordiging hiervan.

3.B.2	Opstellen van een nieuwe Woonvisie
Doel	Het opstellen van een woonvisie die inzicht geeft in de woonvraagstukken en die benodigde beleidskeuzes weergeeft. Een visie 2017-2030 die vertaald wordt in een woonagenda (uitvoeringsparagraaf) die gericht is op een kortere periode, waar we samen met onze partners op het gebied van wonen concreet aan kunnen werken.
Toelichting	De Woonvisie 1999 biedt al lang geen antwoorden meer op de vragen van nu en de toekomst. De bevolkingsontwikkeling en de woningmarkt zijn sterk veranderd. Op het vlak van wonen, zorg en welzijn vindt een transformatie plaats met verstrekkende gevolgen voor bewoners en instellingen. Ook is de Woningwet in 2015 herzien en daarmee is ook de verhouding tussen gemeente en corporaties veranderd. Een nieuwe Woonvisie is daarom nodig om toekomstgericht in te kunnen spelen op ontwikkelingen en afspraken met de corporatie te kunnen maken. Hierbij komt ook de gewenste nieuwe rol van de gemeente en die van partners en de samenleving op dit beleidsterrein aan de orde. Het doel van de nieuwe woonvisie is om de kwantiteit en kwaliteit van de Duivense woningvoorraad en de huisvesting van doelgroepen van beleid en initiatieven en ontwikkelingen hiertoe vanuit de samenleving beter te laten aansluiten bij de hedendaagse behoefte en vraag. Dit draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijke leef- en woonomgeving. In 2017 is de besluitvorming op de nieuwe woonvisie en woonagenda voorzien. Het accent verschuift daarna naar het met bewoners, corporatie en partners uitwerken en uitvoeren van de uitvoeringsagenda en gekozen speerpunten. Daarbij starten wij het proces met de woningbouwcorporatie om nieuwe prestatieafspraken te maken. De nieuwe Woonvisie dient in 2017 als input en verdere bouwsteen voor een integrale Omgevingsvisie in relatie met andere beleidsterreinen. In 2016 was € 15.000 beschikbaar. Deze middelen worden benut voor het uitvoeren van een bredere onderzoeksanalyse die als basis dient voor de Woonvisie en Woonagenda.
Bereikt/Niet-bereikt	Op 8 mei 2017 heeft de gemeenteraad de Woonvisie 2025 en de Woonagenda 2017-2022 vastgesteld. In deze Woonvisie “Van woonopgaven naar woonoplossingen” is samen met partners in de samenleving tot een ambitieuze woonagenda voor de toekomst gekomen. Met de vaststelling van de nieuwe Woonvisie is het speerpunt gerealiseerd. In december 2017 zijn mede op basis van de Woonvisie met Vivare en Woonzorg Nederland de prestatieafspraken 2018 gemaakt. Verder hebben eind 2017 de Woonvisie en de inzichten in de actuele woonbehoefte bijgedragen aan de totstandkoming van de nieuwe Liemerse Woonagenda 2017 -2027. Dit zal in het eerste kwartaal 2018 concreet worden vertaald naar een woningbouwprogramma voor Duiven met als doel om de “kansen voor ontwikkeling” in beeld te hebben.

C. Het implementeren van nieuwe wetgeving, de op ons afkomt.
Dit zijn de speerpunten:

3.C.1	Implementatie nieuwe Omgevingswet
Doel	Tijdige voorbereiding en implementatie van de Omgevingswet.
Toelichting	De Omgevingswet brengt een omvangrijke operatie met zich mee voor gemeenten en raakt alle domeinen binnen de fysieke leefomgeving en meerdere organisatieonderdelen. Naast een goede daarvoor ingerichte organisatie, de implementatie en toepassing van nieuwe instrumenten en procedures, is ook een belangrijk onderdeel dat elke gemeente over een Omgevingsvisie en een Omgevingsplan moet beschikken. Deze vervangen de huidige structuurvisie en bestemmingsplannen. Het gaat dan om het verder integreren van alle bestaande beleidskaders. De nieuwe Omgevingswet is veel meer dan een wetswijziging. Deze totale stelselwijziging in het fysieke domein, vanuit een ander besturingsfilosofie (eenvoudig beter en meer lokaal maatwerk en bestuurlijke afwegingsruimte) en die aansluit op onze gedachten bij overheidsparticipatie, vraagt om een goede voorbereiding op de implementatie. Dit gaan we samen met Westervoort doen. In 2016 is gestart om samen een startnotitie “Op weg naar de nieuwe Omgevingswet” op te stellen. De startnotitie omvat de voorlopige opdracht, impact nieuwe wet en proces op hoofdlijnen, keuze basishouding, beoogde projectorganisatie, benodigde middelen om in volgende fase tot een integraal projectplan te komen. De startnotitie wordt in gezamenlijke opdracht met Westervoort opgesteld door een extern ingehuurde procesmanager. De startnotitie is in de eerste helft 2017 gereed. In deze fase nemen wij ook de gemeenteraden mee in eerst de totale opgave en impact van de Omgevingswet (begin 2017). In een vervolg, tweede kwartaal 2017, wordt de raad op basis van de startnotitie om besluitvorming gevraagd op de basishouding en de benodigde middelen voor de volgende fase van de projectaanpak. De implementatie van de nieuwe Omgevingswet, vloeit voort uit wijziging van wetgeving en is in die zin geen keuze. Deze opgave vereist naar verwachting concernprioriteit en een stevige ambtelijke inzet en in de uitvoering de noodzakelijke (advies-, onderzoeks-, en andere implementatie-)kosten om bijvoorbeeld tot nieuwe beleidskaders en instrumenten te komen. De bestemmingsreserve “Ruimtelijke Plannen” zal hiervoor absoluut niet toereikend zijn. Op basis van de startnotitie en vervolgens een integraal projectplan voor het totale implementatieproces, zal de gemeenteraad in 2017 met aparte raadsvoorstellen onderbouwd, gevraagd worden de benodigde middelen beschikbaar te stellen en de bestemmingsreserve in benodigde mate aan te vullen.
Bereikt/Niet-bereikt	In 2017 is met betrokkenheid van de gemeenteraden van Duiven en Westervoort een koersdocument “Implementatie Omgevingswet” opgesteld. Dit startdocument heeft de raad op 11 juli 2017 vastgesteld. In het document staat de impact en de opgave verwoord en het beoogde proces op hoofdlijnen. Het ambitieniveau is geschetst als “de beweging van consoliderend naar vernieuwend”. Hiermee ligt het proces op koers en verloopt het volgens planning. Voor het vervolg zijn 6 thema’s of deelprocessen benoemd. In 2017 heeft de verdere voorbereiding plaatsgevonden om de thema’s procesmatig en inhoudelijk verder uit te werken tot een concrete opdracht. Dit kan leiden tot aanvullende raadsvoorstellen eerste helft 2018. Het doel is om in 2018 daadwerkelijk te kunnen starten om deze nieuwe planologische instrumenten daadwerkelijk op te stellen en inhoud te geven. Het gaat dan vooral om de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan en de kaders voor de Omgevingsvergunning en de daarbij behorende ‘nieuwe processen en procedures’ (rol en houding van de gemeente).

3.C.2	Opstellen van een Omgevingsbeleidsplan
Doel	Het borgen van de kwaliteit van de gemeentelijke VTH-taken en inzicht in de daarbij te maken keuzes en prioriteiten.
Toelichting	De Wet Vergunning, Toezicht en Handhaving (VTH) stelt dat gemeenten en provincies kwaliteitseisen moeten vastleggen voor de uitvoering van deze VTH-taken. Te onderscheiden zijn daarbij de VTH-taken die door gemeente of provincie zelf worden uitgevoerd (thuistaken) en taken die door een omgevingsdienst worden uitgevoerd. Op grond van de Wet VTH dient de gemeente, voor de taken die worden uitgevoerd door de omgevingsdienst, bij verordening regels te stellen. De eisen aan de taken die worden uitgevoerd door de omgevingsdiensten, moeten per omgevingsdienst gelijk zijn. Voor de thuistaken geldt een zorgplicht om kwaliteit te borgen (inhoud en wijze van borging staan vrij). Hiertoe is door de gemeente een verordening vastgesteld waarin opgenomen is dat de omgevingsdienst dient te voldoen aan de eisen die de Kwaliteitscriteria 2.1 stellen aan de uitvoeringstaken VTH. Voor de thuistaken waar de zorgplicht voor geldt, kunnen deze geborgd worden door het opstellen van een omgevingsbeleidsplan. Dit is voorzien in 2017. Het gezamenlijk opstellen van dit beleid met Westervoort is zeer wenselijk, om de wettelijke basistaken op orde te hebben. Met een omgevingsbeleidsplan geeft de gemeente invulling aan de wettelijke verplichting om te laten zien op welke wijze, inclusief keuzes en prioriteringen, zij vergunningen afgeeft, toezicht houdt en handhaaft.
Bereikt/Niet-bereikt	In het 4e kwartaal van 2017 is een start gemaakt met het opstellen van het Omgevingsbeleidsplan. Duiven en Westervoort hebben al enkele sessies onder begeleiding van een extern bureau gehad om diverse toetsings- en toezichtsprotocollen op te stellen. Mede gelet op de ambtelijke fusie, is er voor gekozen om dit proces nader te faseren en deels door te schuiven naar het eerste kwartaal van 2018. Het omgevingsbeleidsplan kan op deze wijze beter vormgegeven worden zodat het een goed gedragen stuk is voor beide gemeente. Het op dezelfde wijze afgeven van vergunningen, toezicht houden en handhaven, geeft duidelijkheid en werkt efficiënt. Tevens kan goed aangesloten worden op de processen zoals deze voor de gehele VTH hun beslag zullen vinden in de nieuwe Squit omgeving. Tevens wordt het opstellen van omgevingsbeleid met een doorkijk naar de Omgevingswet gedaan. De verwachting is dat tweede kwartaal 2018 het omgevingsbeleidsplan voorgelegd zal worden aan beide raden.

Aanvullende punten

0,4 formatie voor toename sloop- en asbestmeldingen
Vanaf 2024 zijn asbestdaken in Nederland verboden. Oude daken kunnen door de jaren heen aangetast zijn door weer en wind. Daardoor kunnen asbestvezels vrijkomen. Deze vezels vormen een gevaar voor de volksgezondheid. Daarnaast hebben calamiteiten, en met name asbestbranden, een grote impact op de omgeving. Het verbod beschermt mens en milieu tegen de gevaren van blootstelling aan asbest. Voor de verwijdering van asbestdaken geldt per 1 januari 2016 de ‘Subsidieregeling verwijderen asbestdaken’. De regeling is voor particulieren, bedrijven, non-profitorganisaties en overheden. Daarnaast kunnen agrarische bedrijven gebruik maken van de ‘Subsidieregeling Asbest eraf, zonnepanelen erop’. Met deze nieuwe wetgeving en deze (rijks-)subsidieregelingen, zal het aantal sloop- en asbestmeldingen bij de gemeente toenemen. De (arbeidsintensieve) beoordeling van asbestinventarisatierapporten vraagt bovendien de nodige zorgvuldigheid en tijd. Binnen de bestaande formatie is geen ruimte deze nieuwe wettelijke taak uit te voeren de komende jaren. De toegekende middelen zijn in 2017 binnen het budget benut voor een inhuurkracht, waarmee ook de benodigde behandeling van sloop-/asbestmeldingen en -aanvragen volledig is geborgd.

Strategische uitwerking Ontwikkelperspectief Rijksweg

In 2016 zijn we gestart om te komen tot een ‘ontwikkelperspectief op de Rijksweg’. Deze eerste verkenning geeft inzicht in kansrijke mogelijkheden tot verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van het gebied en de opwaardering van de Rijksweg als karaktervol historisch lint en als entree van het vernieuwde centrum. Directe aanleiding vormt de wens tot herinrichting van de Rijksweg (oostelijk deel) alsmede de uitdaging om de dreigende leegstand van markante en beeldbepalende panden aan te pakken. Er zijn lopende initiatieven bij particulieren en de gemeente zelf die het gehele gebied een nieuw perspectief kunnen bieden dat goed aansluit bij het vitaal centrum Duiven. De focus op dit gebied wordt daarom als meest belangrijk gezien. De verkenning geeft een beeld in welke mate en vorm een integrale aanpak mogelijk is. Ook is bekeken welke functies (wonen en anders) wenselijk en kansrijk zijn. Op 11 april 2017 zijn de resultaten van het ‘ontwikkelperspectief Rijksweg’ aan de raadscommissie gepresenteerd. Het ‘ontwikkelperspectief’ is vertaald naar een ‘strategische uitwerking Rijksweg’. Deze uitwerking voorziet in een integrale benadering door een visie- en kwaliteitskader (ruimtelijke richtlijnen voor de aanpak van de weg zelf alsmede de aangeduide panden en ontwikkellocaties). Uitgangspunt hierbij is een faciliterende rol richting particuliere initiatieven en eigen initiatief en regie richting gemeentelijke eigendommen. Tevens geeft de strategische uitwerking een indicatie van de haalbaarheid van dezen opgaven. Dit is ook nodig om mogelijk tot een gerichte en kansrijke provinciale subsidieaanvraag te komen. Hierop is verder ingezet. Desalniettemin is de verwachting dat de ontwikkelingen vragen om aanvullende financiële middelen. Het is niet gelukt in het najaar 2017 de ‘strategische uitwerking Rijksweg’ ter besluitvorming voor te leggen aan de raad. Met name het gesprek en voorbereiding om tot een kansrijke subsidieaanvraag te komen, speelde hierbij een rol. De planning is er nu op gericht dat in het 2e kwartaal van 2018 deze uitwerking ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd.

Herinrichten Rijksweg
Gelet op het belang en de uitstraling op de ontwikkeling van het Vitaal Centrum Duiven, is de wens om in aansluiting op de realisatie van het openbaar gebied in het centrum, zo snel mogelijk de herinrichting van dit deel van de Rijksweg op te pakken. Gelet op voornoemde wens van een strategische uitwerking op het gebied rondom de Rijksweg, is besloten de gevraagde kapitaallast per 2018 op te nemen. Bovenstaande strategische uitwerking voor de Rijksweg biedt de mogelijkheid om medio 2018 de afweging te maken om het gedeelte van de Rijksweg in aansluiting op het vernieuwde centrum, vooruitlopend te herinrichten. Nu die afweging doorschuift, zal de realisatie pas eerst in 2019 kunnen plaatsvinden.

Regionaal energieloket
In regio de Liemers zijn in 2016 de plannen uitgewerkt voor het regionale loket. In 2017 is dit energieloket ook gerealiseerd en operationeel gegaan. Het is vooral een basisloket, die voor burgers digitaal en telefonisch bereikbaar is voor informatie over de mogelijkheden van verduurzamen van de eigen woning.

3.3 Wat heeft het ons gekost?

Resultaat programma Omgeving

	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	16.470	13.912	14.702	13.707	995
Baten	13.858	11.417	11.788	14.570	2.783
Gerealiseerde totaal saldo	**- 2.613**	**- 2.495**	**- 2.914**	**864**	**3.777**
Resultaatbestemming	149	- 716	- 156	- 417	- 261
Gerealiseerde resultaat	**- 2.464**	**- 3.211**	**- 3.070**	**447**	**3.516**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo
Het resultaat op het programma Omgeving bedraagt vóór bestemming € 3.777.000.

Directe kosten (€ 3.193.000)

Voordelen waren er bij de taakvelden Verkeer en vervoer (€ 211.000), Openbaar vervoer (€ 13.000), Fysieke bedrijfsinfrastructuur (€ 2.955.000), Economische promotie (€ 28.000), Milieubeheer (€ 58.000), Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) (€ 146.000) en Ruimtelijke Ordening (€ 366.000). Nadelen waren er bij de taakvelden Bedrijvenloket (€ 4.000), Riolering (€ 406.000), Afval (€ 91.000), Begraafplaatsen (€ 15.000) en Wonen en bouwen (€ 69.000).

Doorbelasting (€ 584.000)
Dit was het eerste jaar waarin we geen ramingen per taakveld hebben opgenomen voor de doorbelasting van overheadkosten. Alle overheadkosten worden conform de nieuwe BBV-voorschriften geboekt op taakveld 0.4 in Programma 1. Van daaruit hebben we dit jaar de salariskosten voor de grondexploitatie doorbelast naar de verschillende complexen. In totaal is er € 359.000 minder aan salariskosten op programma 1 geboekt. Ook alle kapitaallasten worden sinds de introductie van de nieuwe BBV-voorschriften op programma 1 geboekt. In totaal is er € 225.000 meer op dit programma geboekt.

Verkeer en vervoer	211.000
Openbaar vervoer	13.000
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.955.000
Economische promotie	28.000
Milieubeheer	58.000
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	146.000
Ruimtelijke ordening	366.000
Bedrijvenloket	- 4.000
Riolering	- 406.000
Afval	- 91.000
Begraafplaatsen	- 15.000
Wonen en bouwen	- 69.000
Doorbelasting apparaatskosten	359.000
Doorbelasting kapitaallasten	225.000
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**3.777.000**

Bedragen in €

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)
Het saldo op de resultaatbestemming op dit programma is -€ 261.000. Het saldo heeft betrekking op het raadsbesluit inzake de nieuwe nota reserves en voorzieningen (-€ 68.000). Er waren geen stortingen in de BR actualisatie bestemmingsplannen (€ 22.000). Er is een storting in de BR A15 (-€ 21.000) en vanuit complex Welleveld in de BR Sociale woningbouw (-€ 150.000) en BR Bovenwijkse voorzieningen (-€ 30.000). Er was een onttrekking voor onderhoud lichtmasten (€ 25.000) en geen onttrekking voor landschapsontwikkeling (- € 30.000). Er was meer onttrekking voor het opstellen van het omgevingsbeleidsplan (€ 19.000) en minder voor de implementatie van de Omgevingswet (-€ 32.000). Tenslotte zijn er nog kredieten waar op is geboekt of waarvan het saldo is overgeboekt naar 2018 omdat ze in 2017 nog niet zijn uitgegeven (€ 4.000).

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**3.777.000**
Reserves en voorzieningen	- 68.000
Actualisatie bestemmingsplannen	22.000
A15	- 21.000
Stortingen vanuit complex Welleveld	- 180.000
Onderhoud lichtmasten	25.000

Landschapsontwikkeling	- 30.000
Omgevingsbeleidsplan	19.000
Implementatie Omgevingswet	- 32.000
Kredieten	4.000
Gerealiseerde resultaat	**3.516.000**

Bedragen in €

3.4 Welke verbonden partijen zijn betrokken?

	Omgevingsdienst Regio Arnhem
Doel	De gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers terzake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Middels de ODRA worden de krachten gebundeld zodat sprake is van minder versnippering, een grotere mate van deskundigheid en een meer efficiënte inzet van middelen.
Taak	Het uitvoeren van meerdere taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht voor gemeenten in de regio Arnhem en Provincie Gelderland. Ook is Omgevingsdienst Regio Arnhem voor deze overheden het aanspreekpunt voor milieuvraagstukken.
Beleidsrisico's	De ODRA is een uitvoeringsorganisatie. De beleidsrisico's zijn derhalve zeer beperkt. Uitvoerend beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Onze inzet in 2017	Op 1 april 2013 is de ODRA gestart. Afgesproken is dat de ODRA de eerste vier jaar wordt gefinancierd volgens een inputmodel. Hierbij zijn de exploitatiekosten van de ODRA omgeslagen naar de uren die bij de start zijn ingebracht. Dit gaf de ODRA zekerheid over de inkomsten en de gemeente zekerheid over de uitgaven. In 2017 gaat de ODRA over naar een outputmodel. De ODRA zal dan op basis van geleverde prestaties en afgenomen producten worden gefinancierd. Om tegenvallers te voorkomen is het belangrijk hier goed regie op te voeren.

	Arnhem Nijmegen City Region (voormalige Stadsregio)
Doel	Verbeteren van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de regio Arnhem-Nijmegen, in zowel nationaal als internationaal perspectief.
Taak	Overleg te voeren gericht op afstemming van beleid op de terreinen wonen, mobiliteit, economie en duurzaamheid. Daarnaast wordt het Bureau Brussel (EU-lobby) op strategisch-inhoudelijk niveau aangestuurd.
Beleidsrisico's	Beperkt. Het orgaan is een afstemmingsplatform dat geen beslissingen kan nemen voor de afzonderlijke gemeenten. Beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Onze inzet in 2017	Wij nemen bestuurlijk en ambtelijk actief deel aan de hiervoor inmiddels ingestelde regionale overlegplatforms. Belangrijke thema's in 2017 zijn: opbouwen 'Economic Board', regionale afstemming woningbouwprogramma, regionale afstemming (over-)programmering werklocaties. Onze inzet is het borgen van ons woningbouwprogramma en onze uitgiftedoelstellingen voor onze bedrijventerreinen.

VGGM – Zie programma 1.

Algemene Dekkingsmiddelen

In de nieuwe opzet van onze programmabegroting zijn de diverse onderdelen van de Algemene Dekkingsmiddelen onder Programma 1 Bestuur opgenomen. Omdat de opsomming van Algemene Dekkingsmiddelen een verplicht onderdeel van de BBV is hebben we deze als aanvullend hoofdstuk in het Programmaplan opgenomen. Tevens zijn in dit hoofdstuk verplichte onderdelen over de post onvoorzien en de vennootschapsbelasting opgenomen.

Als Algemeen Dekkingsmiddel worden de volgende onderdelen aangemerkt:
- Belastingen.
- Uitkering uit het Gemeentefonds.
- Beleggingen.
- Overige Algemene Dekkingsmiddelen.

Belastingen

Hieronder vallen de gemeentelijke belastingen, voor zover zijnde Algemene Dekkingsmiddelen. In Duiven zijn dat de onroerende-zaakbelastingen, de toeristenbelasting, de precariobelasting, de reclamebelasting en de hondenbelasting. De toelichting op deze belastingen is opgenomen in de paragraaf Lokale Heffingen.

Uitkering uit het Gemeentefonds

De uitkering uit het Gemeentefonds bestaat uit de volgende onderdelen: de Algemene Uitkering, het Sociaal Domein, de Integratie-uitkeringen en de Decentralisatie-uitkeringen. De opbrengst van de uitkering uit het Gemeentefonds is ten opzichte van de 3e tussenrapportage afgerond € 177.000 hoger. Dat heeft voornamelijk te maken met de gevolgen van de correctie van de maatstaven, wat heeft geleid tot een nabetaling in december. Bovendien zijn de gevolgen van de decembercirculaire hierin verwerkt. Tenslotte zijn er ook nog afrekeningen van de jaren 2015 en 2016 geweest. Uitgangspunt voor de jaarrekening is de betaalspecificatie gemeentefonds van januari 2018.

Uitkering Gemeentefonds 2017

	Rekening2016	Begroting2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Algemene Uitkering	18.706	18.643	18.392	18.385	- 7
Integratie-uitkering Wmo	1.626	1.680	1.757	1.756	- 1
Overige Integratie-uitkeringen	0	0	0	0	0
Decentralisatie-uitkeringen	499	215	344	578	234
Integratie-uitkering Sociaal Domein	11.050	9.965	10.192	10.143	- 49
Totaal	**31.881**	**30.503**	**30.685**	**30.862**	**177**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Gemeentefonds
Door met name de aanpassing van maatstaven komen de uitkeringen uit het Gemeentefonds per saldo € 177.000 hoger uit. In dit totaal zijn de aanpassingen van de maatstaven voor 2015 € 18.000 en 2016 € 167.000 ook verwerkt alsmede de gevolgen van de decembercirculaire.

Integratie-uitkering Wmo en decentralisatie-uitkeringen
De decentralisatie-uitkering is een variant op de integratie-uitkering. Het tijdstip van overheveling hoeft in het geval van een decentralisatie-uitkering nog niet bekend te zijn en daarnaast kan het ook om tijdelijke middelen gaan.

In 2017 heeft de gemeente Duiven een aantal uitkeringen ontvangen: de integratie-uitkering Wmo, de decentralisatie-uitkering Brede scholen Combinatiefuncties, de decentralisatie-uitkering Peuterspeelzaalwerk, de decentralisatie-uitkering voorschoolse voorziening peuters, de decentralisatie-uitkeringen voor Asiel partieel effect en participatie en integratie, de decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen, de decentralisatie-uitkering vergoeding Tweede Kamerverkiezing en de integratie-uitkering voor VTH provinciale taken. Ten opzichte van de derde tussenrapportage 2017 zijn er geen wijzigingen opgetreden in deze uitkeringen.

Beleggingen

Het rendement van deelname in maatschappelijk kapitaal van instellingen en ondernemingen heeft in 2017 € 234.237 opgeleverd.

Overige Algemene Dekkingsmiddelen

Het gaat om de volgende producten:
- Algemene baten en lasten.
- Lasten van belastingheffing en uitvoering Wet WOZ.
- Rente interne financiering.

Vennootschapsbelasting

In het afgelopen jaar zijn we bezig geweest om een fiscale openingsbalans op te stellen. De ontwikkelingen rondom de belastingplicht voor lagere overheden hebben we hierbij gemonitord. De Belastingdienst is nog bezig om de juiste uitgangspunten te formuleren waaraan wij als belastingplichtige moeten voldoen. Tot het moment waarop die uitgangspunten duidelijk zijn voor ons blijven wij uitstel vragen voor het doen van onze aangifte. Onze adviseurs en zelfs de Belastingdienst adviseren ons hiertoe omdat we anders mogelijk een onjuiste aangifte zouden indienen. We hopen voor 1 juli onze eerste aangifte gereed te hebben en dan ook te weten hoe hoog onze eerste aanslag zal worden. Vooralsnog hebben we hiervoor geen last opgenomen.

Onvoorzien

Deze post dient ter dekking van de in de loop van het begrotingsjaar optredende onvoorziene, onvermijdbare en onuitstelbare niet geraamde uitgaven. Dit budget is niet per programma verdeeld, maar als totaalpost in de ramingen opgenomen. In totaal werden 25.377 inwoners x € 1,18 = € 29.945 in de begroting 2017 voor de post Onvoorzien opgenomen.

Begrotingswijzigingen Onvoorzien in 2017

Onderwerp	Begrotingswijziging	Bedrag
Begroting 2017 Primitieve raming	Nr: 0 (raad 14 november 2016)	29.945
Afboeken onvoorzien	3e tussenrapportage (20 december 2017)	- 29.945
Totaal		**0**

(- is een nadeel, + is een voordeel)

Wat heeft het gekost?

Resultaat Onvoorzien

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Lasten	0	30	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0
Gerealiseerd totaal saldo	**0**	**- 30**	**0**	**0**	**0**
Resultaatbestemming	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**0**	**- 30**	**0**	**0**	**0**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo

Er is in principe geen resultaat op Onvoorzien.

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)

Er kan geen resultaatbestemming plaatsvinden op Onvoorzien.

Onzekerheden

Onzekerheid verantwoording jeugdzorg en Wmo

De verantwoorde lasten op Programma 2 Maatschappij in het Sociaal Domein kennen een aantal onzekerheden voor wat betreft de jeugdzorg en Wmo die wij aanvullend toelichten.

Op het gebied van jeugdzorg is het declaratie- en betalingsproces tussen de gemeenten en zorgaanbieders verbeterd ten opzichte van voorgaand jaar. Desondanks kunnen we van een aantal posten niet de juistheid en volledigheid vaststellen, vanwege:

- geen goedkeurende controleverklaringen bij de productieverantwoordingen zijn ontvangen waardoor het onzeker is of de gefactureerde zorg geleverd is;

- controleverklaringen die zijn ontvangen niet voldoen aan het geldende Algemeen accountantsprotocol financiële productieverantwoording Wmo en Jeugdwet 2017; en

- de in de jaarrekening opgenomen trekkingsrechten PGB van Sociale Verzekeringsbank (SVB) nog steeds schattingsposten zijn en de SVB geen goedkeurende controleverklaring kan overhandigen.

Sociaal domein / decentralisaties

Voor een juiste en volledige verantwoording van de lasten inzake Jeugdzorg en Wmo is de gemeente afhankelijk van informatie van derden te weten productieverantwoordingen met controleverklaringen van de accountant van de betreffende zorgverlener en de controleverklaring over de besteding van de PGB-budgetten van de auditdienst van de Sociale Verzekeringsbank (SVB).

De lasten en baten zoals verantwoord in de jaarrekening zijn als volgt:

- Zorg in natura (ZIN), Wmo begeleiding en Jeugdzorg € 6.421.997. Na ontvangst van actuele informatie van een zorgaanbieder, onderbouwd met een goedkeurende controleverklaring;
- Persoonsgebonden Budgetten (PGB) € 396.000; en
- Bijdragen CAK € 224.161.

Tot een bedrag van € 5.322.516 hebben wij van de zorgaanbieders goedkeurende accountantsverklaringen ontvangen. We merken daarbij op dat we voor € 1.099.482 geen (goedkeurende) verklaringen hebben ontvangen. We kunnen daarmee stellen dat 20,66% van de lasten als onzeker kan worden beschouwd.

Verplichte Indicatoren

Indicator	Duiven 1-8-2016	Nederland 1-8-2016	Duiven 23-4-2018	Nederland 23-4-2018
Formatie fte per 1.000 inwoners	6	gegevens niet beschikbaar	6	gegevens niet beschikbaar
Bezetting fte per 1.000 inwoners	6	gegevens niet beschikbaar	6	gegevens niet beschikbaar
Apparaatskosten per inwoner	€ 529	gegevens niet beschikbaar	€ 482	gegevens niet beschikbaar
Externe inhuur als % van totale loonsom + inhuur externen	0,6%	gegevens niet beschikbaar	9,7%	gegevens niet beschikbaar
Overhead als % van totale lasten	10%	gegevens niet beschikbaar	11%	gegevens niet beschikbaar
Woonlasten eenpersoonshuishouden	573	643	580	gegevens niet beschikbaar
Woonlasten meerpersoonshuishouden	726	716	740	721
WOZ-waarde woningen	203	206	224	223
Nieuwbouw woningen	8,6	6,6	1,5	6,4
Huishoudelijk restafval	218	205	100	gegevens niet beschikbaar
Hernieuwbare elektriciteit	108,2	8,7	118,4	12,6
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	1,4	2,4	gegevens niet beschikbaar	gegevens niet beschikbaar
Geweldmisdrijven per 1.000 inwoners	3,5	5,4	2,2	5
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	3,5	3,9	gegevens niet beschikbaar	gegevens niet beschikbaar
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	4,1	6,1	2,8	4,8
Verwijzingen HALT	153,2	139,7	68	137
Hardekern jongeren	0,5	1,3	0,5	1,3
Jongeren met delict voor rechter	1,59	2,57	0,87	1,45
Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met een motorvoertuig	5	7	8	8
Ziekenhuis nsv vervoersongeval met een fietser	9	10	15	9
Demografische druk	49,4	53	68,8	69
Niet-sporters	47,5	49,9	45,7	48,7

Banen	868,2	721,7	978,6	758,2
Vestigingen	112	122,4	119,7	139,7
Netto arbeidsparticipatie	67,3	65,4	68	65,8
Bruto gemeentelijk product	100	100	gegevens niet beschikbaar	gegevens niet beschikbaar
Functiemenging	58,4	51,3	61	52,4
Bijstandsuitkeringen	281,2	405,1	29,8	41,9
Lopende re-integratievoorzieningen	110,9	311,9	16,4	27,1
Wmo-clienten met een maatwerkarrangement	7	569	gegevens niet beschikbaar	54
%kinderen in uitkeringsgezin	2,64	5,66	4,26	6,58
% achterstandsleerlingen	3,9	11,61	3,9	11,61
% werkloze jongeren	0,89	1,21	0,83	1,52
% Voortijdige schoolverlaters totaal (VO+MBO)	2,1	3,2	1	1,7
Absoluut verzuim	0	5	0	1,82
Relatief verzuim	27	60	21,88	26,58
Jongeren met jeugdhulp	10,8	10	9	8,8
Jongeren met jeugdreclassering	-	0,5	-	0,4
Jongeren met jeugdbescherming	0,8	1,2	0,5	1

Formatie 156,47, Inwoners 25.426, Loonsom € 12.257.673, Inhuur € 1.325.084.

Jaarverslag - Paragrafen

Paragraaf 1	Lokale heffingen
Paragraaf 2	Weerstandsvermogen
Paragraaf 3	Onderhoud kapitaalgoederen
Paragraaf 4	Financiering
Paragraaf 5	Bedrijfsvoering
Paragraaf 6	Verbonden partijen
Paragraaf 7	Grondbeleid

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Algemeen

Deze paragraaf bevat informatie over gemeentelijke belastingen. De gemeentelijke belastingen zijn te onderscheiden in drie typen belastingen. De algemene belastingen, de bestemmingsheffingen en de retributies. Na de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds zijn dit de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente. Het aandeel van de gemeentelijke belastingen in het totaal van de inkomsten is 19%.

Algemene belastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten ten goede komen aan de algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten van deze belastingen niet voor een specifiek en wettelijk bepaald doel maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen mogen worden ingezet. De onroerende-zaakbelastingen (hierna: OZB), hondenbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting behoren tot deze categorie. De reclamebelasting feitelijk ook maar daar is in de gemeente Duiven wel een specifiek doel aan gekoppeld.

Bestemmingsheffingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Onder deze categorie vallen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Retributies zijn belastingen die worden geheven als er door of namens de gemeente een specifiek product of een specifieke dienst wordt verleend. De leges, lijkbezorgingsrechten en marktgelden behoren tot deze categorie.

Voor bestemmingsheffingen en retributies geldt dat er geen winst mag worden gemaakt. De opbrengst mag daarom niet hoger zijn dan de kosten die worden gemaakt om het product of de dienst te verlenen.

In de gemeente Duiven worden diverse belastingen geheven, te weten OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting, reclamebelasting, precariobelasting en rechten (o.a. leges).

Financiële gegevens

Lokale heffingen 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
OZB	5.502.609	5.608.994	5.568.994	5.551.778	- 17.216
Afvalstoffenheffing	1.974.370	2.095.084	2.049.912	1.993.648	- 56.264
Rioolheffing	1.982.066	2.052.811	2.052.811	1.984.402	- 68.409
Rioolaansluitrecht	- 192	3.193	3.193	2.766	- 427
Hondenbelasting	160.901	155.796	169.996	172.686	2.690
Toeristenbelasting	129.237	141.018	155.018	174.179	19.161
Precariobelasting	265.043	267.728	267.728	264.725	- 3.003
Reclamebelasting	57.625	56.756	56.756	52.750	- 4.006
Sportaccommodaties	219.446	220.889	220.889	218.103	- 2.786
Lijkbezorgingsrechten	64.176	74.410	74.410	64.203	- 10.207
Marktgelden	5.873	8.120	8.120	5.429	- 2.691
Leges	1.211.138	1.233.280	1.267.580	1.252.376	- 15.204
Totaal	**11.572.292**	**11.918.079**	**11.895.407**	**11.737.044**	**- 158.363**

Bedragen in € , - is een nadeel, + is een voordeel)

Bovenstaand overzicht vindt u ook terug in de programmarekening, maar dan als onderdeel van de totale inkomsten. Ten opzichte van de begroting na wijziging zijn de opbrengsten uit lokale heffingen afgerond € 158.000 lager.

De inwoners van de gemeente krijgen jaarlijks een aanslag gemeentelijke belastingen. Voor de beoordeling van de lastendruk zijn de tarieven dan ook van groot belang.

Naast volumeontwikkelingen (toename aantal woningen met 15) en kostenontwikkelingen (bijvoorbeeld inzameling- en verwerkingsprijzen afval) is uitgegaan van een indexering van de tarieven 2017 met 0,9% voor loon- en prijsontwikkelingen overeenkomstig het percentage BBP (Bruto Binnenlands Product) uit de septembercirculaire gemeentefonds 2016.

Verder is het uitgangspunt gehanteerd dat afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges omgevingsvergunning en leges kostendekkend zijn. Voor lijkbezorgingsrechten en marktgelden is het uitgangspunt om zoveel mogelijk kosten te verhalen.

Hieronder zijn de belastingtarieven voor het jaar 2017 vermeld. De tarieven van de rechten, waaronder de leges en tarieven huur sportaccommodaties zijn divers. Daarom zijn deze tarieven niet opgenomen in het overzicht. De tarieven, met uitzondering van OZB, zijn in €.

Belastingsoort	**Tarief 2017**
OZB eigenarenbelasting:	
- woningen, % van vastgestelde waarde	0,1596
- niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,1828
OZB gebruikersbelasting niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,1411
Afvalstoffenheffing vastrecht	165,40
Afvalstoffenheffing variabel:	
- per lediging 140 liter container restafval	2,01
- per lediging 240 liter container restafval	4,14
- per storting ondergrondse container	1,04
Rioolheffing, per m2	1,57
Hondenbelasting:	
- 1e hond	61,08
- 2e hond	112,16
Toeristenbelasting:	
- hotel, hostel, pension en B&B	1,85
- kampeerterrein en camperplaats	1,05
Reclamebelasting, Centrum Duiven	750,00
Precariobelasting, per strekkende meter	2,27

Gemeenten kennen een gesloten belastingstelsel. Dit betekent dat een gemeente een belasting alleen kan heffen als een wet daar nadrukkelijk de bevoegdheid toe geeft. Het beleid betreffende de gemeentelijke belastingen is opgenomen in landelijke wet- en regelgeving.

De belastingtarieven zijn opgenomen in onderstaande belastingverordeningen.
- "Verordening onroerende-zaakbelastingen 2017".
- "Verordening afvalstoffenheffing 2017".
- "Verordening rioolheffing 2017".
- "Verordening rioolaansluitrecht 2017".
- "Verordening hondenbelasting 2017".
- "Verordening toeristenbelasting 2017".
- "Verordening reclamebelasting 2017".
- "Verordening precariobelasting 2017".

- "Verordening lijkbezorgingsrechten 2017".
- "Verordening marktgelden 2017".
- "Verordening leges omgevingsvergunning 2017".
- "Legesverordening 2017".

In de verordeningen zijn verder bepalingen opgenomen ter uitvoering van de heffing en de invordering van gemeentelijke belastingen.

Belastingen

Onroerende-zaakbelastingen

Tarieven OZB 2017

	Woningen	Niet-woningen
Gebruiker		0,1411%
Eigenaar	0,1596%	0,1828%
Totaal	**0,1596%**	**0,3239%**

De tarieven zijn ten opzichte van het tarief 2016 gestegen omdat er een inflatiecorrectie van 0,9% is toegepast.

Rekentarief
De inkomsten van de OZB worden door het Rijk gekort. Het Rijk rekent met de zogenaamde vaste rekentarieven. Voor 2017 bedroeg dat voor woningen 0,1054%, voor niet-woningen gebruikers 0,1259% en voor niet-woningen eigenaren 0,1562%.
De systematiek is als volgt:
OZB waarde woningen x 80% x 0,1054%.
OZB waarde niet-woningen gebruikers x 70% x 0,1259%.
OZB waarde niet-woningen eigenaren x 70% x 0,1562%.

Onroerende-zaakbelastingen 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
OZB gebruikers	798.844	823.482	823.482	819.012	- 4.470
OZB eigenaren	4.703.764	4.785.512	4.745.512	4.732.766	- 12.746
Totaal	**5.502.609**	**5.608.994**	**5.568.994**	**5.551.778**	**- 17.216**

Bedragen in € , - is een nadeel, + is een voordeel)

Bij het berekenen van de opbrengst OZB voor woningen en niet-woningen wordt uitgegaan van de cijfers van het CBS. Bij een interne controle is gebleken dat in de telling van het CBS objecten zijn meegenomen die in de administratie van de gemeente reeds beëindigd zijn vanwege splitsing, samenvoeging, sloop et cetera. Daarom is de vastgestelde OZB-waarde te hoog vastgesteld en blijft de opbrengst voor woningen achter bij de raming. Voor wat betreft niet-woningen zijn er ook nog diverse waardemutaties doorgevoerd na vaststelling van de raming waardoor deze opbrengst hoger is dan geraamd. De opbrengst van de OZB is in totaal € 17.216 lager dan geraamd.

In de gemeente Duiven is de gemiddelde waardestijging per 1 januari 2016 (waardepeildatum) ten opzichte van de waarden per peildatum 1 januari 2015 voor woningen 0,644%. De gemiddelde waardedaling voor niet-woningen eigenaren is 2,292% en de daling voor niet-woningen gebruikers is 2,458%. De vastgestelde landelijke waardestijging is 3,0% voor woningen en de vastgestelde landelijke waardedaling voor niet-woningen is 1,0%.

De WOZ-waarde 2017 is eind januari 2017 gelijktijdig met de aanslag gemeentelijke belastingen 2017 aan de burgers kenbaar gemaakt.

De bezwaren die worden ingediend tegen de WOZ-beschikkingen worden door Belastingen in eigen beheer afgehandeld. In 2017 zijn er 95 bezwaarschriften ontvangen. Dit is 0,78% van de door de gemeente Duiven verzonden WOZ-beschikkingen. Landelijk gezien is er tegen 1,40% van de beschikkingen bezwaar ingediend. Voor alle bezwaren is door de gemeente uitspraak gedaan. Voor 99% van de bezwaren is uitspraak gedaan vóór 1 juli 2017. Het aantal gegrond verklaarde bezwaren blijft binnen de door de Waarderingskamer gestelde norm. Tegen twee uitspraken die ongegrond zijn verklaard, is beroep ingesteld bij de rechtbank.

Hondenbelasting

Opbrengsten hondenbelasting 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Hondenbelasting	160.901	155.796	169.996	172.686	2.690
Totaal	**160.901**	**155.796**	**169.996**	**172.686**	**2.690**

Bedragen in € , - is een nadeel, + is een voordeel)

In juni 2017 is in een tweede gedeelte van de gemeente een huis-aan-huis controle op het houden van honden uitgevoerd. In 2018 wordt het derde en laatste gedeelte van de controle uitgevoerd.

Tarieven hondenbelasting 2017

	Tarief
1e hond	61,08
2e hond	112,16
3e hond	163,24

Bedragen in €

De tarieven zijn ten opzichte van het tarief 2016 gestegen. Er is een inflatiecorrectie van 0,9% toegepast.

Toeristenbelasting

Opbrengsten toeristenbelasting 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Toeristenbelasting	129.237	141.018	155.018	174.179	19.161
Totaal	**129.237**	**141.018**	**155.018**	**174.179**	**19.161**

Bedragen in € , - is een nadeel, + is een voordeel

Het aantal overnachtingen in de hotels in Duiven is hoger dan verwacht. Dit is naar alle waarschijnlijkheid het resultaat van een aantrekkende economie. Daarom is de opbrengst € 19.161 hoger dan geraamd.

Precariobelasting

Opbrengsten precariobelasting 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Precariobelasting	265.043	267.728	267.728	264.725	- 3.003
Totaal	**265.043**	**267.728**	**267.728**	**264.725**	**- 3.003**

Bedragen in €, - is een nadeel, + is een voordeel

Er is een wetsvoorstel ingediend tot afschaffing van de precariobelasting. In verband met de voorgenomen afschaffing heeft de landelijke overheid de gemeentelijke tarieven bevroren op de

hoogte van het tarief voor 2016. Gemeenten krijgen maximaal tien jaar de tijd om de effecten van de inkomensderving op te vangen. Er mag in die periode maximaal het tarief in rekening worden gebracht dat voor het belastingjaar 2016 gold. Het tarief voor 2017 is dan ook niet verhoogd.

Reclamebelasting

Opbrengsten reclamebelasting 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Reclamebelasting	57.625	56.756	56.756	52.750	- 4.006
Totaal	**57.625**	**56.756**	**56.756**	**52.750**	**- 4.006**

Bedragen in €, - is een nadeel, + is een voordeel

Om het free-rider gedrag van een aantal ondernemers in het centrum van Duiven te voorkomen heeft de gemeente in 2015 een reclamebelasting ingevoerd. De gemeente is hiertoe overgegaan op verzoek van het bestuur van Ondernemingsvereniging Centrum Duiven (OCD). De opbrengst van de belasting wordt na aftrek van de gemeentelijke kosten als subsidie uitbetaald aan de OCD. In overleg met de ondernemers is een gelijkblijvend tarief voor de reclamebelasting bepaald.

Afvalstoffenheffing

Tarieven 2017

Afvalstoffenheffing is een kostendekkende heffing. Loon- en prijsstijgingen alsmede (vervangings)investeringen hebben invloed op de stijging van het tarief. In 2016 is een nieuwe vorm van afvalinzameling ingevoerd namelijk DIFTAR. Er wordt onderscheid gemaakt tussen grondgebonden huishoudens en hoogbouwaansluitingen.
Verder wordt er onderscheid gemaakt in een vastrecht en een variabel tarief. Het variabele tarief is een tarief dat per aanbieding van de container of per storting van een zak in een ondergrondse container moet worden betaald. De kosten van kwijtschelding zijn in de tarieven afvalstoffenheffing verdisconteerd. Ook alle aanbestedingsvoordelen zijn verwerkt in de tarieven. Er wordt uitgegaan van een gemiddelde van 15 aanbiedingen en 40 stortingen per jaar.

Tarieven afvalstoffenheffing 2017

Soort heffing	Tarief per jaar
Afvalstoffenheffing vastrecht	€ 165,40

Tarieven afvalstoffenheffing 2017

Soort heffing	Tarief per lediging/ storting
Afvalstoffenheffing lediging 140 liter container restafval	€ 2,01
Afvalstoffenheffing lediging 240 liter container restafval	€ 4,14
Afvalstoffenheffing storting ondergrondse container	€ 1,04

Opbrengsten Afvalstoffenheffing 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Afvalstoffenheffing	1.974.370	2.095.084	2.049.912	1.993.648	- 56.264
Totaal	**1.974.370**	**2.095.084**	**2.049.912**	**1.993.648**	**- 56.264**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

In 2017 is er een arrest gewezen met betrekking tot de afvalstoffenheffing van de gemeente Duiven. De gemeenteraad heeft daarna besloten om alle belastingplichtigen die een aanslag afvalstoffenheffing stortingen op een ondergrondse container 2016 hebben ontvangen, te

compenseren (verschil inhoud container/vuilniszak). Daarmee is een bedrag van € 8.624 gemoeid. De raad heeft ook tot deze compensatie besloten voor de stortingen 2017. Daarnaast wordt ook het GFT-aandeel in de storting gecompenseerd voor 2017. De compensatie 2017 bedraagt in totaliteit € 17.950. Voor 2017 zijn er minder ledigingen van containers en stortingen van vuilniszakken geweest dan geraamd. Dit levert een inkomstenderving van € 29.690 op.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing 2017

Soort heffing	Begroting 2017 na wijz	Rekening 2017
Opbrengsten	2.049.912	1.993.648
Kosten	2.122.440	2.010.130
Kostendekkendheid	97**%**	99**%**

Bedragen in €

Er is een onderdekking van 1%. Voor het huis aan huis inzamelen zijn er minder verwerkingskosten voor het restafval. Daarentegen was er een stijging van de verwerkingskosten voor het GFT. Er was minder onderhoud nodig aan de de containers. De inzamel- en verwerkingskosten voor het *Plastic, Metaal en Drankkartons (PMD)* waren hoger echter daar staat een vergoeding tegen over van Nedvang. Er is een voordeel op het inzamelen van het glas. De verwerkingskosten op het afvalaanbiedstation zijn gestegen met name voor restafval, gft en hout. De opbrengst voor het oud papier, metaal en *AEEA (afgedankte elektrische en elektronische apparaten)* zijn licht gestegen. Ook het aantal bezoekers is licht gestegen. Er zijn minder uren besteed.

Rioolheffing

Tarieven 2017

Het tarief voor rioolheffing bedroeg in 2017 € 1,57 per m³. De tarieven zijn ten opzichte van 2016 verhoogd conform het Watertakenplan de Liemers 2017-2021 en 0,9% inflatiecorrectie.

Rioolheffing 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Opbrengsten	1.982.066	2.052.811	2.052.811	1.984.402	- 68.409
Totaal	**1.982.066**	**2.052.811**	**2.052.811**	**1.984.402**	**- 68.409**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Kostendekkendheid

De gerealiseerde opbrengst en de mate van kostendekkendheid is als volgt:

Kostendekkendheid Rioolheffing 2017

Soort heffing	Begroting 2017 na wijz.	Rekening 2017
Opbrengsten	2.052.811	1.984.402
Kosten	2.052.811	1.984.402
Kostendekkendheid	**100%**	**100%**

Bedragen in €

Op rekeningbasis zijn de kosten gelijk aan de opbrengsten. Het verschil tussen de kosten en de opbrengsten wordt gestort in de voorziening "riolering artikel 44 lid 2". Voor 2017 gaat het om een bedrag van € 946.816. Er was een storting van € 499.473 voorzien. De storting is € 447.343 hoger doordat er per saldo een voordeel op kapitaallasten is door uitstel van grote werkzaamheden en door minder inzet van capaciteit.

Kosten en opbrengstenontwikkeling
Het tarief rioolheffing is een kostendekkend tarief. Het tarief wordt geheven per m³ waterverbruik. De stijging in het tarief wordt veroorzaakt door de afspraken die zijn gemaakt in het in december 2016 door de raad vastgestelde Watertakenplan de Liemers 2017-2021. In het rioleringsplan zijn het met name de verscherpte milieueisen die leiden tot meer investeringen. Deze extra investeringen omvatten in grote lijnen ombouw van gescheiden rioolstelsels in woongebieden, verbeteringsmaatregelen Vitaal Centrum.
Ook worden er vervangingen en reparaties uitgevoerd van riolering en gemalen. Die investeringen worden gedekt uit de rioolheffing.
Daarom is bij vaststelling van het Watertakenplan besloten dat het tarief de komende jaren met 2,4% moet stijgen. De stijging bestaat uit de inflatiecorrectie (voor 2017 en 2018: 0,9%, voor 2019: 1,1% en voor 2020: 1,3%) en alle jaren 1,5% in verband met het Watertakenplan. Tevens zal inzet van de voorziening "Riolering artikel 44 lid 2" nodig zijn om de tariefstijgingen te matigen.

Rioolaansluitrecht
Tarieven 2017
Het tarief voor rioolaansluitrecht was in 2017 € 213. Ten opzichte van 2016 een stijging van 0,9%.

Opbrengsten Rioolaansluitrecht 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Opbrengsten	- 192	3.193	3.193	2.766	- 427
Totaal	**- 192**	**3.193**	**3.193**	**2.766**	**- 427**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Lijkbezorgingsrechten
Tarieven 2017
De tarieven Lijkbezorgingsrechten 2017 zijn gedifferentieerd. Ten opzichte van 2016 zijn de tarieven met 0,9% gestegen.

Kostendekkendheid

Lijkbezorgingsrechten 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Opbrengsten	64.176	74.410	74.410	64.203	- 10.207
Kosten	133.393	107.370	72.370	90.923	-18.553
Kostendekkendheid	**48%**	**69%**	**97%**	**71%**	-28.760

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het dekkingspercentage bedraagt op basis van de rekeningscijfers 71%. Met name de kosten zijn hoger dan geraamd. Dat komt doordat er meer uren zijn doorbelast door team Buiten en wat meer kosten voor het delven van de graven. De opbrengsten blijven achter omdat meer mensen kiezen voor een crematie in plaats van een begrafenis.

Marktgelden
Tarieven 2017
De tarieven 2017 zijn 0,9% gestegen ten opzichte van 2016.
Vaste standplaats: € 20,13 per m¹ per kwartaal met een minimum van € 80,50.
Losse standplaats: € 2,37 per m¹ per dag, met een minimum van € 9,50 per standplaats.

Marktgelden 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Opbrengsten	5.873	8.120	8.120	5.429	- 2.691
Kosten	29.026	12.803	12.803	20.915	-8.112
Kostendekkendheid	**20%**	**63%**	**63%**	**26%**	-10.803

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het dekkingspercentage bedraagt slechts 26%. Dat komt voornamelijk door een hogere doorbelasting van apparaatskosten en lagere opbrengsten door de slechte bezetting van de markt.

Leges en retributies

Leges en retributies zijn vergoedingen die worden gevraagd voor het verrichten van bepaalde diensten. Uitgangspunt is dat de tarieven kostendekkend zijn.

Tarieven 2017
Leges bouwvergunningen: gedifferentieerd.
Overige legestarieven: gedifferentieerd.
Verhoging ten opzichte van de tarieven 2016: 0,9%.

Leges en retributies 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Leges omgevingsvergunning	605.537	652.920	652.920	593.402	- 59.518
Overige leges	605.601	580.360	614.660	658.974	44.314
Totaal	**1.211.138**	**1.233.280**	**1.267.580**	**1.252.376**	**- 15.204**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

In 2017 zijn meer identiteitskaarten en rijbewijzen aangevraagd en verstrekt. Dit komt door de gewijzigde wetgeving in 2011 en de periodieke stijging. Er zijn ook meer aanvragen geweest. Er waren ook meer aanvragen voor bestemmingsplanwijzigingen. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 39.775.

In tegenstelling tot de verwachting zijn er een aantal minder grote plannen in 2017 ingediend. Daarentegen zijn er meer kleine en middelgrote aanvragen ingediend, waardoor het tekort op de leges voor een deel teniet is gedaan. Des al niet te min kunnen de extra hoeveelheid aanvragen klein en middelgrote aanvragen het tekort op de leges niet in zijn geheel compenseren. Het tekort is daarom beperkt tot € 59.518.

Sportaccommodaties

Tarieven 2017
Onoverdekte sportaccommodaties: gedifferentieerd.
Overdekte sportaccommodaties (gehele zaal): € 38,15 per uur.
Verhoging ten opzichte van de tarieven 2016: 0,9%.

Huuropbrengst sportaccommodaties 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Overdekte accommodaties	153.529	151.350	151.350	153.406	2.056
Onoverdekte accommodaties	65.917	69.539	69.539	64.697	- 4.842
Totaal	**219.446**	**220.889**	**220.889**	**218.103**	**- 2.786**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Ten opzichte van 2016 zijn de huuropbrengsten licht gedaald. De onoverdekte sportaccommodaties blijven iets achter op de raming.

Kwijtschelding en lastenverlichting

De gemeente is op grond van de Gemeentewet bevoegd om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. In de gemeente Duiven kan door belastingplichtigen (particulieren en zzp'ers) kwijtschelding worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing en de hondenbelasting (1e hond). Kwijtschelding wordt verleend op basis van 100% van de bijstandsnorm, waarbij tevens een vermogenstoets plaatsvindt. Ligt het netto besteedbare inkomen op of onder het bijstandsniveau, dan wordt volledige kwijtschelding verleend. Bij een gering hoger inkomen kan sprake zijn van een gedeeltelijke kwijtschelding. In al deze gevallen zal het beschikbare vermogen beneden de toegestane norm moeten liggen. Na invoering van de maatregelen uit de Kadernota is in het kwijtscheldingsbeleid een prikkel opgenomen om minder te vervuilen. Zeer incidenteel wordt er ook kwijtschelding voor OZB verleend. In 2017 is voor een totaalbedrag van € 91.488 kwijtschelding verleend.

Kwijtschelding

Rekening 2013	Rekening 2014	Rekening 2015	Rekening 2016	Rekening 2017
96.283	**109.492**	**120.550**	**81.142**	**91.488**

Bedragen in €

Ontwikkeling van de lokale lastendruk

Voor het jaar 2017 zijn de tarieven OZB gestegen met 0,9%. Die stijging had betrekking op de inflatie. Via een amandement bij de begrotingsvergadering is hier een korting op gekomen van 0,7% waardoor de werkelijke stijging slechts 0,2% bedroeg. In onderstaande tabel is nog gerekend met de voor het amandement berekende percentages. Voor de rioolrechten zijn de tarieven verhoogd met 2,4%. De 2,4% is als volgt opgebouwd: 0,9% als inflatiecorrectie en 1,5% als dekking voor investeringen uit het Watertakenplan. De totale lastendruk ten opzichte van 2016 steeg op begrotingsbasis met 0,64%.
Het uitgangspunt van de gemeente Duiven voor de afvalstoffenheffing/reinigingsrechten, het rioolrecht en de lijkbezorgingsrechten blijft kostendekkendheid. Dat betekende voor de afvalstoffenheffing een daling van 1,95% en voor de rioolrechten een stijging van 2,61% (€ 1,57 per m³). Voor de andere heffingen werd een stijging wegens inflatiecorrectie voorzien. Deze was voor 2017 bepaald op 0,9%.
Aanname: waarde woning per 1 januari 2017: € 233.000 waterverbruik gezin (4 personen): 140 m³.
Onderstaand staatje is overgenomen uit de begroting 2017.

Ontwikkeling lastendruk 2017

Onderdeel	2016 (in €)	2017 (in €)	(stijging in %)
OZB-eigenaar	369	377	0,90%
Afvalstoffenheffing	202	198	- 1,95%
Rioolrecht	214	220	2,61%
Totaal	**785**	**795**	**0,64%**

Bedragen in €

In onderstaand overzicht is de lastendruk van de gemeente Duiven weergegeven in vergelijking tot een aantal andere Gelderse gemeenten. Hiervoor maken we gebruik van cijfers uit de Provinciale databank. Hierin wordt de gemiddelde totale belastingdruk per inwoner berekend. Om een vergelijk te kunnen maken zijn de cijfers voor 2016 ook weergegeven.

Vergelijking lokale lastendruk per inwoner 2017 met een aantal andere Gelderse gemeenten

Gemeente	2017	positie 2017	2016	positie 2016
Nijmegen	550	1	536	2
Arnhem	537	2	538	1
Doetinchem	397	16	397	13
Zevenaar	389	23	372	28
Duiven	**387**	**25**	**378**	**26**
Brummen	382	26	384	22
Doesburg	380	28	363	29
Rijnwaarden	374	33	362	30
Montferland	361	36	351	37
Rheden	357	39	350	39
Westervoort	340	44	349	40
Aalten	279	52	268	54

Bron: http://ftgelderland.databank.nl/

De gemeente Nijmegen is in dit vergelijk over 2017 en 2016 de duurste gemeente. De gemeente Duiven is op de lijst een plaats gestegen. Duiven blijft echter onder het Gelderse gemiddelde (€ 405) zitten. In de begroting 2017 was een lastendrukstijging van 0,64% voorzien.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Stand van zaken

Het weerstandsvermogen van een gemeente bestaat uit de relatie tussen de componenten risico's en de weerstandscapaciteit. De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft aan hoe robuust het weerstandsvermogen is. Dit is van belang wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet. Door een goed inzicht in het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller onmiddellijk dwingt tot bezuinigingen. Het weerstandsvermogen kan betrekking hebben op een specifiek jaar. Men spreekt dan van het statische weerstandsvermogen. Er kan ook op een meer dynamische manier naar het weerstandsvermogen worden gekeken. De aandacht richt zich dan op de effecten op middellange termijn (dynamisch weerstandsvermogen). De gemeente Duiven kiest ervoor op dynamische wijze met het weerstandsvermogen om te gaan. Er wordt onderscheid gemaakt in de structurele en incidentele weerstandscapaciteit. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de resterende belastingcapaciteit en de in de begroting opgenomen raming voor onvoorziene uitgaven. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de Algemene Reserve, reserves waaraan de raad een bestemming heeft gegeven die nog veranderd kan worden en stille reserves.
Achtereenvolgens komen aan de orde: de onbenutte belastingcapaciteit, de stille reserves, de stand van de Algemene Reserve en de risico’s van het afgelopen jaar.

A. Structurele weerstandscapaciteit

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is te berekenen door de opbrengst die gegenereerd kan worden door het rekentarief te verminderen met de huidige opbrengst. Berekening van de onbenutte belastingcapaciteit kan beperkt blijven tot de onroerende-zaakbelastingen. Afvalstoffenheffing en rioolrecht zijn ook belangrijke heffingen, maar zijn in principe kostendekkend.
De maximum- en drempeltarieven van de onroerendezaakbelastingen zijn door het Rijk losgelaten. De stijging van tarieven is in principe onbeperkt. Als referentie voor berekening van de onbenutte belastingcapaciteit gebruiken we het artikel 12 tarief uit de Wet Financiële Verhoudingen. De Duivense tarieven liggen beneden het artikel 12 tarief. Op basis van deze vergelijking was er in 2017 een vrije ruimte van € 1.380.400. In 2016 was de vrije ruimte € 1.214.249. De Provincie gaat, in het kader van hun toezicht, ook uit van de artikel 12 Financiële Verhoudingswet tarieven.

Belastingtarieven

	Artikel 12 tarief 2017	Tarief Duiven 2017
OZB woningen (eigenaren)	0,1927%	0,1596%
OZB niet-woningen (eigenaren)	0,1927%	0,1828%
OZB niet-woningen (gebruikers)	0,1927%	0,1411%

B. Incidentele weerstandscapaciteit

1. Stille reserves

Bij stille reserves moet worden gedacht aan bezittingen die beneden de marktwaarde in de boeken staan en die zonder bezwaar direct te verkopen zijn. De gemeente heeft geen panden of andere bezittingen waarop een stille reserve zit.
De gemeente bezit een klein aantal aandelen die voor de aanschaffingsprijs in de balans staan. Dat zijn aandelen van Vitens, de BNG en het netwerkbedrijf van Alliander. Deze aandelen mogen niet verkocht worden. De conclusie van het voorgaande is dat er geen stille reserves zijn.

2. Stand Algemene Reserve

	Stand

Stand per 31 december 2016	10.278
Stortingen 2017	2.084
Onttrekkingen 2017	336
Stand per 31 december 2017	12.026

Bedragen x € 1.000

De ondergrens van de Algemene Reserve is in de begroting 2018 bepaald op € 6,9 miljoen, de bovengrens op € 12,3 miljoen. De daling van ondergrens en bovengrens hangt samen met ontwikkelingen in de grondexploitatie. Ultimo 2017 komt de stand van de Algemene Reserve boven de ondergrens. De komende jaren zal de Algemene Reserve gevoed worden door de winsten vanuit de grondexploitatie en begrotingsoverschotten vanaf 2017. Zie hiervoor paragraaf 7 Grondbeleid. Overheveling van een surplus naar de meerjarenbeleidsreserve, wanneer de bovengrens wordt overschreden, komt dus steeds dichterbij.

3. Bestemmingsreserves
De bestemmingsreserves worden niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit gerekend. De reserves zijn geoormerkt of geblokkeerd. Dit betekent dat de bestemmingsreserves niet voor het afdekken van risico's gebruikt kunnen worden zonder dat dit afbreuk doet aan het vastgestelde beleid en de lopende gemeentelijke explotatie.

Risico’s

In de Nota Weerstandsvermogen worden de risico’s onderverdeeld in vier categorieën:
1 Risico's van de bedrijfsvoering.
2 Risico op eigendommen.
3 Aansprakelijkheidsrisico’s.
4 Financiële risico’s.

Niet alle risico’s worden uitputtend behandeld. Een volledig overzicht staat in de begroting.

1. Risico's van de bedrijfsvoering
Apparaatskosten Grondexploitatie
In het geval van afnemende bedrijvigheid binnen de grondexploitatie neemt de hoeveelheid apparaatskosten die ten laste van de grondexploitatie komt af. Die afname van apparaatskosten zou vervolgens ten laste komen van de overige onderdelen van de gemeente-exploitatie.

Deskundigheid personeel
Er wordt binnen de organisatie van de gemeente Duiven bewust gewerkt aan de kwaliteit van het personeel. Jaarlijks worden er opleidingsfaciliteiten beschikbaar gesteld ter hoogte van 2% van de loonsom. Het probleem van de vergrijzing speelt op dit moment ook bij de gemeente Duiven. De grootste groepen personeel bevinden zich tussen 40 en 60 jaar. De problematiek zal de komende jaren gerichte aandacht krijgen door middel van het aantrekken van jongeren, gezondheidsmanagement en strategische personeelsplanning.

Wachtgelden bestuurders
Voor de pensioenvoorziening van wethouders is de rekenrente een belangrijke variabele. Bij de huidige lage rentestand kost het de gemeente Duiven meer geld om de voorziening op peil te houden. Bij de eerstvolgende verkiezingen kan de situatie zich voordoen dat er nieuwe wethouders worden benoemd. Ook dan zullen we er voor moeten zorgen dat de voorziening toereikend is. Zie ook de nota reserves en voorzieningen.

Algemene risico's
Bij de risico-inventarisatie gaat het om risico's met een materieel belang. Dat neemt niet weg dat veel kleine risico's samen toch een substantieel bedrag kunnen worden. Daarom is in de kwantificering een bedrag opgenomen voor algemene risico's. Daarbij wordt uitgegaan van de

norm van 6% van de Algemene Uitkering en de belastingcapaciteit die door de toezichthouder wordt gehanteerd voor de vrij aanwendbare reserve.

Renterisico
Het uitgangspunt voor de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op de langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen in een keer opnieuw moet worden afgesloten met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm wordt berekend als percentage van de totale vaste schuld. Uit de paragraaf financiering blijkt dat gemeente Duiven in 2017 € 12.648.000 aan leningen opnieuw had mogen afsluiten. In 2017 zijn geen nieuwe leningen afgesloten wel is er naast regulier aflossingen, een lening van € 10.000.000 afgelost. Zie ook de paragraaf financiering.

2. Risico op eigendommen
Grondexploitatie
Gelet op de planperiode (einddatum van het langstlopende complex is ultimo 2030) en de geprognosticeerde omzetten zijn aan het exploiteren van gronden risico’s verbonden. Afhankelijk van het stadium waarin de exploitatie c.q. uitvoering van het betreffende complex zich bevindt, zal het risico afnemen naarmate de einddatum van de grondexploitatie nadert.
Te onderscheiden zijn:
- Algemene economische risico’s.
- Projectgebonden risico’s.

De risico’s die het exploiteren van gronden met zich meebrengt, zijn in de paragraaf Grondbeleid beschreven en gekwantificeerd. In onderstaand overzicht wordt de vertaling van de gewogen risico’s naar het gemeentelijk weerstandsvermogen weergegeven.

Risico's grondexploitatie

	Min. risico	Max. risico	Kans	Gewogen max. risico	Gewogen gem. risico
Algemene risico's					
Rentestijging (2,4% i.p.v. 1,4%)	0	1.622.047	80%	1.297.638	648.819
Drie jaar vertraging in uitgifte bedrijventerreinen	0	1.721.418	80%	1.377.134	688.567
Voorraadrisico bedrijfsgronden in exploitatie na 2025	0	9.837.135	20%	1.967.427	983.714
Voorraadrisico bedrijfsgronden nog niet in exploitatie na 2025	0	475.161	80%	380.128	190.064
Projectgebonden risico's					
Ontoereikend plankostenbudget grex-complexen	0	325.000	80%	260.000	130.000
Bodem-/grondwaterverontreiniging/ archeologie	0	400.000	40%	160.000	180.000
Grondwaarde Vitaal Centrum Duiven fase 4 na herprogrammeren	0	519.950	80%	415.960	207.980
Grondwaarde Vitaal Centrum Duiven Woonpark na mogelijk herprogrammeren	0	245.250	80%	196.200	98.100
Waarde onroerend goed Vitaal Centrum Duiven	0	150.000	80%	120.000	60.000
Eén jaar vertraging gronduitgifte Vitaal Centrum Duiven	0	136.787	80%	109.430	54.715

Totalen	**0**	**15.432.748**		**6.283.918**	**3.141.959**

Het gewogen maximum risico is afgenomen van € 7.593.869 naar € 6.283.918 met € 1.309.951 ten opzichte van de begroting 2017. Het gewogen gemiddeld risico is met € 654.976 afgenomen van € 3.796.935 naar € 3.141.959. De daling is in grote lijnen toe te rekenen aan de aantrekkende economie en het afwaarderen van de NIEGG (Niet In Exploitatie Genomen Gronden).

De cijfers in de tabel zijn louter een momentopname. In de begroting 2019 zullen we de consequenties van de nu gekwantificeerde risico's van de grondexploitatie geactualiseerd op basis van voortschrijdende inzichten voor zowel de ondergrens als de bovengrens van de Algemene Reserve verwerken. Uiteindelijk wordt dit verrekend met toekomstige (nog te realiseren) winsten vanuit de Grondexploitatie.

Bodemverontreiniging
Voor bekende verontreinigingen zijn de saneringskosten meegenomen in de kosten van de complexen van de Grondexploitatie.

3. Aansprakelijkheidsrisico's
Gewaarborgde geldleningen
In 2017 stond de gemeente Duiven garant voor het betalen van rente en aflossing voor een totaalbedrag van € 28.165.467. Het grootste gedeelte hiervan, namelijk € 26.165.260 wordt gegarandeerd in de achtervang van het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw). Voor deze laatste groep leningen kan de gemeente Duiven voor 50% worden aangesproken. Van het restantbedrag van € 2.000.206 staat de gemeente borg voor verenigingen tot een bedrag van € 511.643, we staan borg voor leningen aan woningstichting Vivare € 1.348.264 en Vitens voor een bedrag van € 140.299.

Schadeclaims
Het algemene beeld is dat de burgers de overheid vaker aansprakelijk stellen en schade claimen. De afgelopen vier jaar was er geen stijging in het aantal claims en ook geen stijging van het geclaimde bedrag. De gemeente is verzekerd voor wettelijke aansprakelijkheid en voor het eigen risico is in de begroting een budget opgenomen. Toch kunnen zich schadeclaims voordoen waar we niet voor verzekerd zijn.

Gemeenschappelijke regelingen
De gemeente Duiven participeert in een aantal gemeenschappelijke regelingen. Eventuele tekorten kunnen ten laste komen van de participerende gemeenten.

Presikhaaf Tot dusver is alleen rekening gehouden met de risico's van de normale bedrijfsvoering van Presikhaaf. Het is nog onduidelijk wat de risico's van de nieuwe ontwikkelingen omtrent het uittreden van de gemeente Arnhem en het opzetten van een nieuw werkbedrijf zullen zijn. In de begroting 2018 zullen de risico's opnieuw worden ingeschat.

4. Financiële risico's
Open-einde regelingen
Wij kennen de volgende open-einde regelingen:
- De drie grote decentralisatie's voor de Participatiewet, de AWBZ/Wmo en de Jeugdzorg. Voor een analyse zie programma 2.
- De ingecalculeerde risico's voor het Sociaal Domein, de Bijzondere Bijstand en de Wmo worden gedekt via de bestemmingsreserves. Deze reserves zijn voldoende om de eventuele tegenvallers op te vangen.
- Wet voorzieningen gehandicapten (WVG, onderdeel van de Wet maatschappelijke ondersteuning): voor analyse zie programma 2.
- De uitvoeringskosten door de RSD zijn hoger uitgevallen.

Algemene Uitkering

Het nominale accres ligt vast. In totaliteit was de uitkering uit het gemeentefonds € 177.000 hoger dan geraamd bij de derde tussenrapportage. Inbegrepen zijn ook de afrekeningen van voorgaande jaren, de integratie-uitkering Wmo en de bijstelling van de decentralisatie-uitkeringen.

Beleggingen
Hoewel veel bedrijven streven naar een stabiel dividendniveau kan het jaarlijkse dividend toch mee- of tegenvallen. Hierdoor zal het toekomstig risico op fluctuaties in de jaarlijkse dividenduitkeringen verminderen.

Dubieuze debiteuren
De vorderingen zijn gecontroleerd op invorderbaarheid. De inschatting voor de belastingdebiteuren is gemaakt op basis van ervaringscijfers en de publieke debiteuren op basis van een ouderdomsanalyse. Het resultaat is dat de voorziening in 2017 met € 3.000 is toegenomen.

Kanstabel

Kans	Score	Kansscore
Komt gemiddeld meer malen per jaar voor	5	100%
Komt gemiddeld eenmaal per jaar voor	4	80%
Komt gemiddeld eenmaal per twee jaar voor	3	60%
Komt gemiddeld eenmaal per vijf jaar voor	2	40%
Komt gemiddeld minder dan eenmaal per vijf jaar voor	1	20%

De kans dat een risico zich voordoet, wordt voor een deel bepaald door de kwaliteit van de maatregelen die zijn genomen om risico's te beheersen. Naast de kans dat een risico zich voordoet, is het voor het berekenen van het risicoprofiel nodig een veronderstelling te maken over het financiële gevolg. Dat is per definitie een subjectieve beoordeling. Om die onzekerheid nadrukkelijk tot uitdrukking te brengen, zal worden gewerkt met een minimum- en een maximumwaarde. Wel is duidelijk geworden dat het werken met een risicomatrix waarin kans en schade moet worden aangegeven in de praktijk zeer lastig wordt gevonden.

Kwantificering risico's

Onderstaande tabel is ook in de begroting 2017 opgenomen, maar vooruitlopend op de actualisatie van deze tabel bij de komende begroting zijn de onderdelen Grondexploitatie aangepast.

	Basis	Min.	Max.	%	Risico minimum	Risico maximum	Risico gemiddeld
Risico's omtrent de bedrijfsvoering							
Apparaatskosten grondexploitatie	1fte-3fte	60.000	180.000	60%	36.000	108.000	72.000
Deskundigheid personeel		10.000	50.000	20%	2.000	10.000	6.000
Wachtgeld ambtenaren	1fte-3fte	60.000	180.000	60%	36.000	108.000	72.000
Bovenformatieven	1fte	0	60.000	40%	0	24.000	12.000
Vennootschapsbelasting		0	1.000.000	20%	0	200.000	100.000
Algemeen risico	norm Gld 6% au / bel.cap.	1.105.000	1.105.000	100%	1.105.000	1.105.000	1.105.000
Renterisico	10 mln rente 0%-0,5%	0	50.000	80%	0	40.000	20.000
2e fase VCD		0	600.000	60%	0	360.000	180.000

	Basis	Min.	Max.	%	Risico minimum	Risico maximum	Risico gemiddeld
Risico's omtrent eigendommen							
Grondexploitatie rente	0-1%	0	1.622.047	80%	0	1.297.638	648.819
Drie jaar vertraging in uitgifte bedrijventerreinen		0	1.721.418	80%	0	1.377.134	688.567
Voorraadrisico bedrijfsgronden in exploitatie na 2025		0	9.837.135	20%	0	1.967.427	983.714
Voorraadrisico bedrijfsgronden nog niet in exploitatie na 2025		0	475.161	80%	0	380.129	190.064
Ontoereikend plankostenbudget grex-complex		0	325.000	80%	0	260.000	130.000
Bodem-/ grondwaterverontreiniging/ archeologie		0	400.000	40%	0	160.000	80.000
Grondwaarde VCD fase 4 na herprogrammeren		0	519.950	80%	0	415.960	207.980
Grondwaarde VCD Woonpark na mogelijk herprogrammeren		0	245.250	80%	0	196.200	98.100
Waarde onroerend goed VCD		0	150.000	80%	0	120.000	60.000
Een jaar vertraging gronduitgifte VCD		0	136.787	80%	0	109.430	54.715
Bodemverontreiniging (onbekende)	1-5 saneringen	100.000	500.000	40%	40.000	200.000	120.000
Aansprakelijkheids risico's							
Gewaarborgde geldleningen		100.000	1.000.000	40%	40.000	400.000	220.000
Schadeclaims		10.000	1.000.000	40%	4.000	400.000	202.000
Gem. regelingen		25.000	1.000.000	60%	15.000	600.000	307.500
Financiële risico's							
Open-einde regelingen:							
-Sociaal Domein	1-10% budget	107.591	1.075.906	20%	21.518	215.181	118.350
-Bijzondere bijstand	1-10% budget	5.473	54.735	20%	1.095	10.947	6.021
-Leerlingenvervoer	1-10% budget	4.741	47.414	60%	2.845	28.447	15.647
-WVG	1-10% budget	6.130	61.300	80%	4.904	49.040	26.972
-Wmo	1-10% budget	13.630	136.302	20%	2.726	27.260	14.993
-RSD	50-100%	50.000	100.000	100%	50.000	100.000	75.000

	Basis	Min.	Max.	%	Risico minimum	Risico maximum	Risico gemiddeld
Algemene Uitkering		200.000	1.200.000	80%	160.000	960.000	560.000
Beleggingen	10-25% dividend	15.000	37.500	60%	9.000	22.500	15.750
Afvalinzameling		0	225.000	80%	0	180.000	90.000
Referendum		64.000	70.000	20%	12.800	14.000	13.400
Inburgering nieuwkomers		50.000	100.000	20%	10.000	20.000	15.000
						bovengrens	ondergrens
Totaal		**1.986.565**	**25.265.905**		**1.552.887**	**11.466.294**	**6.509.591**

Als alle risico's die we tot nu toe hebben gekwantificeerd zich ook daadwerkelijk zouden voordoen, dan zou er sprake zijn van minimaal € 2,0 miljoen en maximaal € 25,3 miljoen schade (ongewogen risico's). Maar de kans dat dit zich allemaal in één jaar voordoet, is zeer klein. Vandaar dat wordt uitgegaan van een gewogen risico: de kans dat een risico zich voordoet maal de hoogte van het bedrag dat daarmee gemoeid is. Deze kwantificering van risico's waarbij rekening is gehouden met de kans dat een risico zich voordoet, komt uit op een gemiddeld bedrag van afgerond € 6,5 miljoen. Het gaat om het gemiddelde van het gewogen minimumrisico (€ 1,6 miljoen) en het gewogen maximumrisico (€ 11,5 miljoen).

Ratio weerstandsvermogen

> 2	Uitstekend
1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
1,0 < x < 1,4	Voldoende
0,8 < x < 1,0	Matig
0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de Algemene Reserve en bedraagt op rekeningbasis per 31 december 2017 € 12.026.130. Hierin is het positieve resultaat over 2017 nog niet verwerkt. Wanneer we dit afzetten tegen de risico's dan blijkt dat de ratio bij zowel het maximale als het gemiddelde risico is afgenomen.
Het ratio is bij een maximaal risico: 12.026.130 / 11.466.294 = 1,05
Het ratio is bij een gemiddeld risico: 12.026.130 / 6.509.591 = 1,85
Bij een maximaal risico is de ratio voldoende. Bij een gemiddeld risico is de ratio ruim voldoende. Als we het positeve resultaat toevoegen aan de Algemene Reserve zouden deze ratio's respectievelijk ruim voldoende en uitstekend zijn.

Onder- en bovengrens Algemene Reserve
Op basis van de nota Weerstandsvermogen 2005 zijn de onder- en de bovengrens van de Algemene Reserve vastgesteld. Aan de hand van de herziening van de kwantificeringen kan een nieuwe onder- en bovengrens worden bepaald. Om schommelingen te voorkomen, zullen wij deze grenzen niet meteen aanpassen. Wel zullen we het vergelijk opnemen en bij grote verschillen de grenzen aanpassen. Bij de begroting 2018 is besloten om de onder- en bovengrens van de Algemene Reserve aan te passen, de ondergrens is verlaagd naar € 6,9 miljoen, de bovengrens naar € 12,3 miljoen. Bij de begroting 2019 zullen de effecten van de geactualiseerde gekwantificeerde risico's opnieuw worden verwerkt.

Berekende grenzen	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018

Ondergrens	5.800.000	7.000.000	6.900.000
Bovengrens	9.700.000	12.500.000	12.300.000

Vastgestelde grenzen	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Ondergrens	5.800.000	7.000.000	6.900.000
Bovengrens	9.700.000	12.500.000	12.300.000

Kengetallen
In onderstaande tabel ziet u het verloop van de kengetallen zoals deze zijn voorgeschreven door de provinciale toezichthouder. Na vaststelling van de jaarrekening 2017 door de raad zal de toezichthouder opnieuw de kengetallen gaan beoordelen en een advies uitbrengen.

Verloop van de kengetallen	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017	Begroting 2018
Netto schuldquote	95%	63,5%	61%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	49%	54,7%	39%
Solvabiliteitsratio	22%	25,3%	29,4%
Structurele exploitatieruimte	8,6%	10,5%	1,2%
Grondexploitatie	34%	40,3%	35,7%
Belastingcapaciteit	101,6%	108%	111,2%

De netto schuldquote zegt iets over de financiële vermogenspositie van de gemeente. Heeft een gemeente ruimte om te investeren of moet het juist voorzichtig zijn? Bij een score onder de 100% is er financiële ruimte, bij een score boven de 130% moet de gemeente voorzichtig zijn met haar financiën. Duiven scoort met een netto schuldquote van 63,5% goed. Er is een ruime verbetering ten opzicht van 2016.

Bij netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen worden schulden die de gemeente heeft gecorrigeerd met gelden die zijn doorgeleend aan scholen, woningstichtingen of verenigingen. Dit zorgt voor een beter beeld van de financiële vermogenpositie van de gemeente dan de ongecorrigeerde netto schuldquote omdat de gemeente schulden op de balans heeft staan waartegenover vorderingen staan op deze organisaties. Deze schulden hebben namelijk geen invloed op de beoordeling of de gemeente in staat is te investeren of dat ze juist moeten oppassen. De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is voor Duiven 54,7% in 2017 ten opzichte van 49% in 2016.

De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van de gemeente. Dit is voor gemeente Duiven gestegen naar 25,3%. Dit percentage is onvoldoende. Dit heeft te maken met het grote aantal verstrekte leningen aan andere organisaties zoals ook in de vorige alinea is beschreven. Zonder deze leningen zou de solvabiliteitsratio hoger uitvallen. Er is ten opzichte van 2016 wel een verbetering zichtbaar en verwacht wordt dat deze verbetering doorzet richting verdere jaren.

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoeveel ruimte er is in de jaarrekening tussen structurele uitgaven en structurele inkomsten van gemeenten. Dit getal zegt iets over of de gemeente in staat zal zijn aan haar verplichtingen te voldoen. Dit is van 8,6% (goed) gestegen naar 10,5% (goed).

Het kengetal grondexploitatie is de verhouding tussen de bouwgronden in de balans en de totale baten van de gemeente. Deze ratio is van 34% in 2016 gestegen naar 40,3% in 2017.

De belastingscapaciteit is de verhouding tussen de belastingen die er geheven zijn in 2017 in de gemeente Duiven voor een gemiddeld gezin ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De belastingcapaciteit is gestegen van 101,6% in 2016 naar 108% in 2017.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Beleid en beheer van kapitaalgoederen is vastgelegd in negen nota's, die actueel worden gehouden.

Wegbeheer
In 2011 is het nieuwe beleidsplan onderhoud verhardingen vastgesteld. Hiermee is gekozen voor het scenario 'geen kapitaalvernietiging'. Dit betekent dat het asfalt op kwaliteitsniveau 'Basis' wordt onderhouden en de elementen verhardingen op 'Laag'. Afgezet tegen het vorige beleid, betekent dit dat onderhoud aan elementenverhardingen later zal plaatsvinden. Hierdoor zal het gemiddelde onderhoudsniveau de komende jaren omlaag gaan.
Vanwege gebrek aan capaciteit is het opstellen van een nieuw beleidsplan uitgesteld. Daarnaast willen we integraal het beleid van de gehele openbare ruimte benaderen. Dat is inmiddels opgestart onder de noemer Assetmanagement. Naar verwachting zal in 2019 integraal beleid worden opgesteld. Dit in samenhang met de ontwikkelingen rondom de omgevingswet.

Kwaliteit
In 2017 is volgens de tweejaarlijkse cyclus de laatste weginspectie uitgevoerd. 2016 was het eerste jaar dat we geen weginspectie uitvoerden. Begin 2019 zal een nieuwe weginspectie volgen. Het groot asfalt onderhoud van 2016 is doorgeschoven en gelijktijdig met dat van 2017 uitgevoerd. Daarnaast is er onder meer onderhoud gepleegd aan wegen (o.a. Heiliglandsestraat, Husselarijstraat, Loostraat, Rijksweg, Roelofshoeveweg, Rouvenenstraat), fietspaden (o.a. Engelstraat) en een aantal voetpaden.

Wegbeheer

	Begroting 2017	Rekening 2017
Toevoeging aan de voorziening	1.000	1.053
Onttrekking aan de voorziening	733	622
Saldo	**267**	**431**

bedragen x € 1.000

Groen
Gezien de financiële situatie is het uitgangspunt het sobere beeld vast te houden. Bij renovatie-werkzaamheden wordt daarom gekozen voor goedkopere en efficiëntere beheervormen, aansluitend op de systematiek van beeldgericht werken. Enkele locaties die meer onderhouds-achterstand hadden zijn opgeknapt zoals de Italiaanse Hoek. In het voorjaar zijn de rotondes opnieuw aangeplant en is het groen aan de Doornenburgallee/Hunneschansallee gerenoveerd. Het opstellen van een groenplan is verder in tijd naar achteren geschoven. Dit wordt meegenomen in het traject Asset Management. Naar verwachting wordt nieuw integraal beleid voor de openbare ruimte in 2019 opgesteld. Dit in samenhang met de ontwikkelingen rondom de omgevingswet.
De afgelopen jaren is er minder werk uitgevoerd aan bomenonderhoud. Dat kwam doordat we in Liemers verband een beheerpakket wilde aanschaffen. Het oude programma XEIZ werd niet meer ondersteund door de leverancier waardoor het beheren van data niet goed mogelijk was. In 2017 is het beheerpakket Kikker aangeschaft. De beheerdata uit Xeiz is overgezet naar dit pakket. We hebben zo op bomenonderhoud een flinke inhaalslag gemaakt.

Groen

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	1.383	1.354
Totaal	**1.383**	**1.354**

bedragen x € 1.000

Civiele Kunstwerken
In 2017 is een inspectie uitgevoerd op 5 civiele kunstwerken. Aan de hand van deze inspectie is een geactualiseerd onderhoudsplan opgesteld voor de komende jaren. In het voorjaar van 2017 heeft een schouw plaatsgevonden van 28 kunstwerken. Een volgende inspectie en actualisatie van het onderhoudsplan vindt plaats in 2018. Met deze cyclus voldoen we aan een minimaal niveau zoals omschreven in de ‘handreiking constructieve veiligheid van bestaande bruggen en viaducten’ van de VROM-Inspectie. Gezien de kleinschaligheid van onze kunstwerken wordt dit aanvaardbaar geacht. De kosten voor groot onderhoud komen ten laste van de voorziening wegen.

Civiele Kunstwerken

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	24	17
Groot onderhoud	82	8
Vervangingsinvesteringen	0	0
Totaal	**106**	**25**

bedragen x € 1.000

Openbare verlichting
Het beleidsplan openbare verlichting 2012-2017 is op 6 februari 2012 door de raad vastgesteld. In het beleidsplan is opgenomen dat in nieuwe situaties en vervangingen waar mogelijk led-verlichting wordt toegepast. Het beheerplan is opgesteld en door B&W goedgekeurd op 9 april 2013. De afgelopen jaren zijn er bezuinigingen op openbare verlichting doorgevoerd. Daardoor kan de vervanging op termijn niet meer worden betaald uit de Bestemmingsreserve. De Bestemmingsreserve zal bij het toepassen van led voor 2018 niet meer toereikend zijn. Vanaf dat moment wordt er jaarlijks afgeschreven.
De investering voor de aanschaf van led armaturen is hoger dan bij conventionele verlichting. Na enkele jaren worden deze meerkosten terugverdiend door o.a. minder energieverbruik.
Conform het armaturen-vervangplan zijn armaturen vervangen door led-armaturen. Op dit moment is in Duiven 40% van de verlichting uitgevoerd in LED. Dit percentage is bereikt door vervangingen en nieuwe plannen.

Openbare verlichting

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	233	223
Vervangingsinvesteringen	110	107
Totaal	**343**	**330**

bedragen x € 1.000

Riolering, gemalen en randvoorzieningen
De basis voor het onderhouden van het totale rioleringssysteem is te vinden in het Watertakenplan dat éénmaal in de vier tot zes jaar wordt geactualiseerd. Eind 2016 is het nieuwe Watertakenplan vastgesteld door de Raad. In 2017 is gestart met een grote rioolreconstructie/afkoppelproject zijnde ’t Buske, ’t Weike en de Van Schaikstraat. Naar verwachting zal dit project eind mei 2018 worden afgerond.

De focus voor 2018 ligt op de fusie en de samenwerking binnen de Liemerse gemeenten en Waterschap Rijn en IJssel. Het samenwerken heeft een hoge prioriteit omdat het een besparing zal opleveren welke vanuit het bestuursakkoord water opgedragen is.
Om invulling te kunnen geven aan de bezuinigingen in de Kadernota is in 2015 besloten om risico-gestuurd rioolbeheer in te voeren. In 2018 zal hier verdere invulling aan worden gegeven door middel van Asset Management.

Riolering, gemalen en randvoorzieningen

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	1.003	900
Vervangingsinvesteringen	1.080	560
Totaal	**2.083**	**1.460**

bedragen x € 1.000

Verkeersregelinstallaties (VRI)
Duiven kent nog twee verkeersregelinstallaties (VRI) geheel in eigen beheer. Het betreft de VRI Rivierweg/Nieuwgraaf/Driegaardensestraat en de VRI Rijksweg/Westsingel. Daarnaast zijn er de slagboom Jochemstraat en de dynamische afsluitingen in de Kastanjelaan, Pastoriestraat en doorgang Roelofshoeve/Centerpoort-Noord. Deze worden op basis van een programma preventief en tijdens storingen onderhouden en tijdig vervangen. Eind 2016 c.q. begin 2017 zijn de twee dynamische afsluitingen in het kader van het Vitaal Centrum aan de Pastoriestraat en Kastanjelaan vervangen en is één dynamische afsluiting toegevoegd ter hoogte van de Kastanjelaan/Elshofstraat. Voor deze drie installatie's is ook een nieuw onderhoudscontract met hosting voor camerabewaking afgesloten.
Daarnaast is de gemeente samen met de provincie eigenaar van drie installaties die door de provincie worden beheerd en onderhouden. De kosten worden verdeeld naar rato van het aantal aansluitende wegen.
In 2003 is de VRI Westsingel/Rijksweg vervangen. Rekening houdend met een afschrijvingstermijn van vijftien jaar betekent dat vervanging in 2018 zou moeten plaatsvinden. Op dit moment wordt deze installatie met een éénjarig contract onderhouden, dat jaarlijks wordt verlengd, totdat duidelijk is hoe dit kruispunt het best kan worden ingericht. De aanleg van de A15 heeft invloed op de keuze.

Verkeersregelinstallaties

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	47	32
Totaal	**47**	**32**

bedragen x € 1.000

Sportvelden
Duiven heeft de niet overdekte sportvelden in eigendom en beheer. Het beheer van de rest van de accommodaties is in handen van de sportverenigingen. De afspraken over beheer en onderhoud van de gehele sportaccommodaties zijn per vereniging geregeld in een privatiseringsovereenkomst en opstal- en gebruiksovereenkomst. Het veldonderhoud onder regie van de gemeente wordt voor de onderhoudsperiode 2013-2017 uitgevoerd op basis van een onderhoudsbestek.
In 2017 is een nieuw beheerplan opgesteld. Deze ligt ten grondslag aan de nieuwe aanbesteding van het onderhoud. Deze aanbesteding zal begin 2018 gereed zijn.
In 2017 is in overleg met verenigingen gekeken naar mogelijkheden voor renovatie van de sportvelden bij korfbalvereniging DUKO. In overleg is een renovatie in voorbereiding en word een beachvolleybalveld aangelegd. De uitvoering vindt plaats in 2018.
Westerduiven heeft een blaashal geplaatst in overleg met de gemeente Duiven. Deze hal draagt bij aan het mogelijk maken van een gewenste bezetting van de binnensportaccommodaties.
In de zomer van 2017 is de toplaagrenovatie van veld 4 in Groessen uitgevoerd.

Sportvelden

	Begroting 2017	Rekening 2017

Voorcalculaties	160	153
Totaal	**160**	**153**

bedragen x € 1.000

Speelterreinen
De speelterreinen worden volgens plan onderhouden. Twee keer per jaar worden de speelterreinen geïnspecteerd. Naar aanleiding van de inspectie worden er reparaties uitgevoerd. De huidige situatie is met minimale middelen in stand gehouden. BOSS (Bewegen, Ontmoeten, Sporten en Spelen) geeft geen concrete beleidsregels voor beheer en vervanging. Mocht uit de inspecties blijken dat toestellen niet meer voldoen dan worden deze verwijderd en niet vervangen. Dit jaar wordt de pilot voortgezet om te kijken welke initiatieven er van uit wijken komen. De buurtcoördinator speelt hierin een rol. Vervolgens bestaat er de mogelijkheid voor vervanging van toestellen of aanleg van nieuwe speelplekken.

Speelterreinen

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	106	109
Vervangingsinvesteringen	20	0
Totaal	**171**	**109**

bedragen x € 1.000

Abri's
Met Outdoor Furniture Nederland BV is een overeenkomst gesloten voor de periode van vijf jaar, voor het onderhoud en schadeherstel van de 22 ABRI's. Het beheer, onderhoud en schadeherstel wordt door hen bekostigd middels de exploitatie van reclame.
In 2017 zou er nog één abri op Centerpoort Nieuwgraaf, nabij Alliander worden geplaatst. Dit is doorgeschoven naar 2018.

Abri's

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	1	0
Totaal	**1**	**0**

bedragen x € 1.000

Bewegwijzering
Nederland kent voor de bewegwijzering een nieuwe Dienst, namelijk De Nederlandse Bewegwijzeringsdienst (NBd). Deze dienst is samengesteld uit de volgende leden: Rijkswaterstaat, Provinciale Waterstaat, Unie van Waterschappen, de VNG. De ZNWB bewegwijzering is opgegaan in Rijkswaterstaat. De bewegwijzering is nu opgesplitst in een wettelijk en niet wettelijk deel.

Bewegwijzering, wettelijk deel
Met ingang van 1 januari 2015 valt een deel van de bewegwijzering onder het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (RVV 1990). Dit noemt men het wettelijke deel. De NBd heeft hierin de opdracht om met alle wegbeheerders onder meer de landelijke regiefunctie, kennisborging, ontwikkeling van bewegwijzering als ook de ontsluiting en het beheer van de landelijke database van bewegwijzering uit te voeren. Duiven kent zo'n 87 objecten.

Bewegwijzering, niet wettelijk deel
Daarnaast kan het regulier onderhoud en nieuwe projecten zelf worden aanbesteed en uitgevoerd. Tevens dienen de digitale gegevens dan aangeleverd te worden bij de NBd. De kosten (naast de jaarlijkse vaste wettelijke bijdrage) worden door de NBd in een vijfjarenoverzicht aangeleverd.

Bewegwijzering

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	15	8
Totaal	**15**	**8**

bedragen x € 1.000

Onderhoud gebouwen
Het planmatig Groot-Onderhoud-Gebouwen (GOG) geschiedt volgens de opzet en systematiek zoals omschreven in het Beleidsplan en vastgesteld door de Gemeenteraad op 16 april 2012.
Voor het planmatig Groot-onderhoud wordt onderscheid gemaakt in de volgende 2 categorieën:
- Groot-onderhoud met een cyclus van 2-25 jaar: te dekken uit de Voorziening;
- Groot-onderhoud met een cyclus van > 25 jaar: kapitaliseren; (rente en afschr.)

Uitgangspunt is dat Voorzieningen op peil gehouden worden met dotaties, een rentetoekenning (voor inflatie/prijsstijgingen) en dat met de onttrekkingen voor het gepland Groot-Onderhoud het niveau van de Voorziening over een periode van de (komende) 25 jaar niet onder de 0-grens komt.

Meerjarenonderhoudsplannen (MJOP)
Jaarlijks worden de individuele onderhoudsplannen (MJOP) van de gebouwen voor de komende vier jaar geactualiseerd en de consequenties/mutaties hiervan verwerkt. Momenteel wordt er gewerkt aan onderhoudsplannen per gebouw voor de langere termijn om zo de relatie tot de hoogte van de voorziening te kunnen bepalen.

De mutaties zijn samengevat het gevolg van:
- inmiddels uitgevoerd groot-onderhoud/renovatieonderhoud;
- wijzigingen van een onderhoudscomponent (b.v. materiaalkeuze);
- verwerking van schouw-/opnameresultaten;
- geplande onttrekking en gerealiseerde sloop van accommodaties;
- wijziging in onderhoudsverantwoordelijkheid (eigenaar-verhuurder/huurder-gebruiker).

Mutaties leiden veelal tot een gewijzigde dotatie in de Voorziening GOG en zijn als zodanig verwerkt in de voorcalculaties.
Bij de actualisatie van de MJOP's (per Jaarrekening 2015) blijkt dat met de voorgestelde dotaties en geplande onderhoudsactiviteiten het niveau van de 3 Voorzieningen GOG voor de komende periode van 25 jaar niet onder de 0-grens daalt.

Onderwijsaccommodaties
Per 1 Januari 2015 heeft een overheveling plaatsgevonden van het Groot-Onderhoud van de zogenaamde G-componenten van de Basisscholen naar de schoolbesturen.
De Gemeente blijft wel verantwoordelijk voor het Groot-Onderhoud (G-comp.) en de Functionele Verbeteringen van de gymzalen van de Joannesschool en de Bernadetteschool.

Vastgoedbeheer
In afwachting van een eventuele herbestemming zijn een aantal accommodaties toegevoegd aan de Vastgoedportefeuille van de Gemeente Duiven. Dit betreft:
- Voormalig OBS De Boomgaard, Schoolstraat 9 (tijdelijk verhuurd.)
- Voormalig Bibliotheek – Rijksweg 53 (leegstand in afwachting van visie op de Rijksweg en herbestemming)

Voor bovenstaande 2 accommodaties is de gemeente in vergaande onderhandeling tot verkoop van beide locaties medio 2018.
- Voormalig Basisschool De Timp, Walcherenstraat 5 (gedeeltelijk tijdelijk verhuurd in afwachting van herbestemming)
- Voormalig Peuterspeelzaal De Zandbak, a.d. Mondriaanstraat (leegstand)

- December 2017 is de huursituatie beëindigd van de (voormalige) artsenpraktijk Groessen aan de Tempelstraat. Momenteel is nog geen nieuwe bestemming bekend en is een principebesluit tot sloop genomen.

In afwachting van een herbestemming van de verschillende leegstaande accommodaties komen ook de kosten voor het onderhoud nu voor rekening van de gemeente. Hier is rekening mee gehouden in begroting.

Op basis van het adviesvoorstel (15BW0076) wordt voor deze accommodaties pas een MJOP opgesteld nadat een Visie op gebruik en herbestemming bekend is en wordt het bouwkundig- en installatie-onderhoud zoveel mogelijk uitgesteld en alleen uitgevoerd indien dit echt noodzakelijk is.

Voortgang Uitvoeringsprogramma GOG 2017
Onderstaand een overzicht van de voortgang en het uitgevoerd groot-onderhoud in 2017:

Gemeentehuis.
Uitgevoerd is het buitenschilderwerk aan diverse onderdelen. Verder is het geplande correctief onderhoud uitgevoerd aan de Elektrotechnische en werktuigkundige installaties uitgevoerd. In relatie tot het plan herinrichting raadzaal is in het kader van groot-onderhoud de vloerbedekking vervangen, het schilderwerk uitgevoerd en zijn werkzaamheden uitgevoerd aan de elektrotechnische- en verlichtingsinstallatie.

Regina Pacis
In afwachting van verdere herbestemming van het gebouw wordt vooralsnog voorgesteld geen Groot-onderhoudsactiviteiten uit te voeren anders dan de activiteiten die betrekking hebben op de (brand-)veiligheid, de waterdichtheid en de bedrijfszekerheid van de verwarmingsinstallatie.

Joannesschool / gymzaal.
Voor deze accommodaties is het ventilatiesysteem van de natte-ruimten aangepast en verbeterd.

Voormalig schoolgebouw De Boomgaard.
In verband met een gebrek aan de cv-ketels zijn deze in 2017 noodzakelijkerwijs nog vervangen.

Multifunctioneel gebouw Eilandplein:
In afwachting van een herbestemming is het geplande groot-onderhoud aan deze accommodatie niet uitgevoerd.

Verenigingsgebouw Visserlaan.
Ondanks en gedurende het lopende traject van privatisering was het in 2017 toch nog noodzakelijk om een aantal herstel- en vervangingswerkzaamheden aan de dakbedekkingsconstructie van de accommodatie uit te voeren.

Huis van Droo.
In het kader van groot-onderhoud zijn in 2017 de volgende geplande onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd:
- Het buitenschilderwerk van diverse onderdelen,
- Diverse binnenschilder- en sauswerk,
- Het realiseren van een lambrizering in de gang van de gymzaal.
- Het correctief onderhoud aan de Werktuigkundige en elektrotechnische installaties.

Groot onderhoud gebouwen

	Begroting 2017	Rekening 2017
Investeringen ten laste van de voorziening	89	53
Vervangingsinvesteringen	0	0
Totaal	**89**	**53**

bedragen x € 1.000

Paragraaf 4 Financiering

Algemeen

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. De treasuryfunctie streeft naar een optimaal evenwicht tussen de uitgaven en inkomsten. Bij het uitzetten van gelden is met inachtneming van de regels het optimaliseren van het rendement het doel. Voor het aantrekken van geld is het doel andersom, namelijk het minimaliseren van de kosten. De uitvoering ervan vereist snelle beslissingen in een complexer geworden geld- en kapitaalmarkt. Er zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie budgettaire gevolgen verbonden, onder meer afhankelijk van het risicoprofiel. Het risico is inherent aan het rendement. Het laatste beleid hiervan is door de raad vastgelegd op 29 februari 2016 in het treasurystatuut van de gemeente Duiven. De publieke taak was reeds vastgesteld in de raad van 25 januari 2010. Opgenomen in de publieke taak zijn:

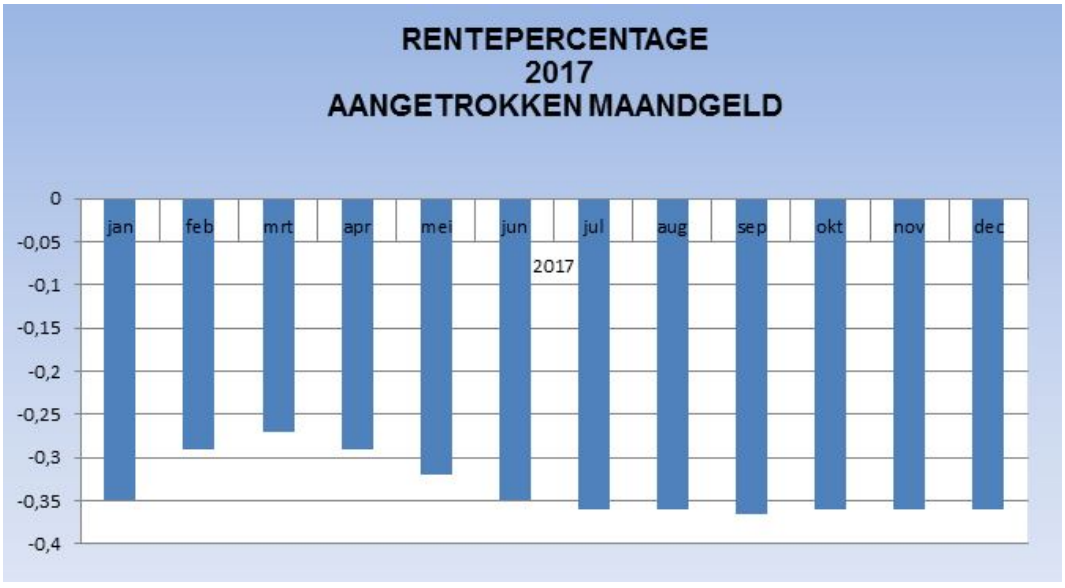
- Het verstrekken van garanties aan plaatselijke verenigingen en instellingen met het doel om met deze zekerheid geld te kunnen lenen bij reguliere banken en andere financieringsinstellingen.
- Het blijven verstrekken van waarborgen en geldleningen tot (her)financiering van sociale woningbouw conform het hiervoor reeds eerder (1997) genomen besluit Raamovereenkomst tot (her)financiering van de sociale woningbouw.

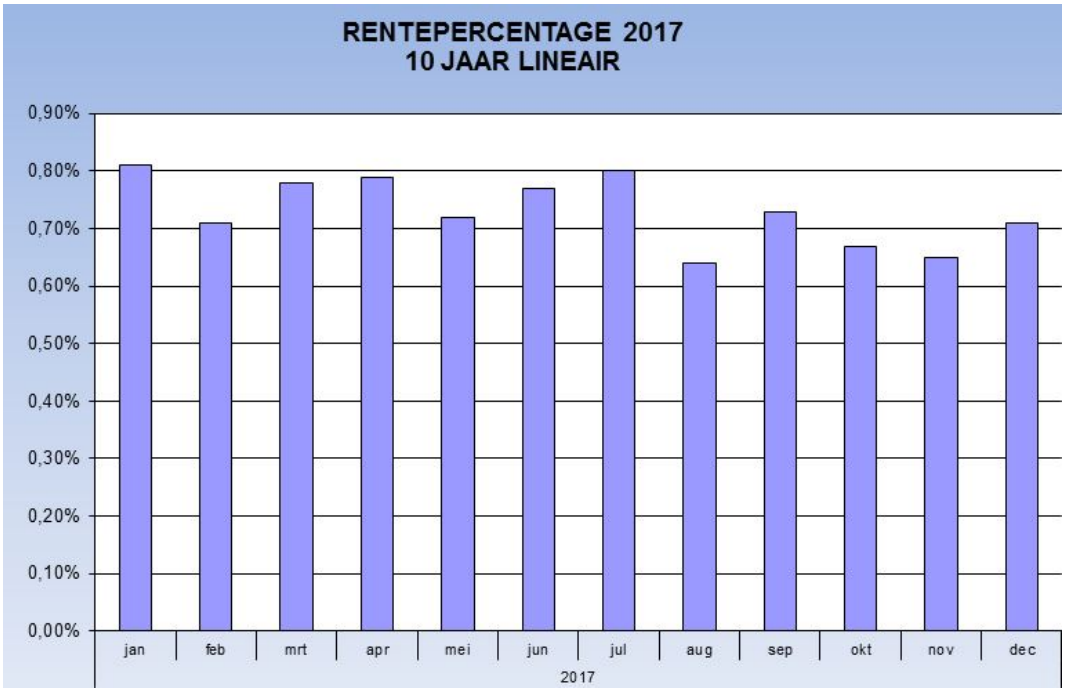
In het nieuwe treasurystatuut zijn de kaders opnieuw vastgelegd van financiële instellingen waarbij de gemeente Duiven geld kan lenen of uitzetten. Begin 2016 is het treasurystatuut opnieuw geactualiseerd en vastgesteld. Voor het aantrekken van geld is de rating verdwenen omdat de gemeente Duiven daar geen risico voor loopt. Het uitzetten van geld is niet meer toegestaan door de invoering van het schatkistbankieren. Wel is het nog toegestaan aan een andere decentrale overheid geld te lenen. Dit is alleen mogelijk als er geen verticale toezicht relatie bestaat tussen beide decentrale overheden.

Rentebeleid

In de financieringsparagraaf van de begroting 2017 is van een licht stijgende rente uitgegaan. De visie van een licht stijgende rente zoals die is uitgesproken in de begroting 2017 is niet terug te vinden in de onderstaande tabellen. De tienjarige lineaire lening is stabiel laag geweest. De korte rente is voor het eerst het hele jaar negatief geweest.

De gemeente Duiven heeft het hele jaar positief gestaan op de banken. Dit heeft geleid tot beperkte rentelasten in 2017 voor kort geld.

Renterisico's

De specifieke risico's die samenhangen met de uitvoering van de treasuryfunctie bestaan voornamelijk uit renterisico's, die worden getoetst aan twee normen.

1 De kasgeldlimiet. Deze geeft het maximale bedrag aan dat een gemeente aan vlottende financieringsmiddelen (looptijd korter dan een jaar) mag opnemen.
2 De renterisiconorm. Hiermee wordt bedoeld het renterisico dat gelopen wordt op toekomstige renteniveaus. Per jaar mag maximaal op 20% van de leningen renterisico worden gelopen.

1. Kasgeldlimiet

Het uitgangspunt van de kasgeldlimiet is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten door een grens te stellen aan korte financiering (korter dan één jaar). Juist voor korte financiering kan het renterisico aanzienlijk zijn. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage van de jaarbegroting en geldt voor het gehele begrotingsjaar.

Berekening kasgeldlimiet

	1 januari 2017
Omvang begroting	63.215
Toegestane kasgeldlimiet	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet	5.300
Gemiddeld korte middelen 2017	11.500

Bedragen x € 1.000

Berekening kasgeldlimiet

Gemiddeld 2017 ruimte	16.800

Bedragen x € 1.000

Berekening ruimte t.o.v. kasgeldlimiet

2017	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	gemiddeld

Gemiddelde vlottende middelen	8.2	13.9	15.8	8.3	11.5
Kasgeldlimiet per 1 januari 2017	5.3	5.3	5.3	5.3	5.3
Ruimte boven de limiet	13.5	19.2	21.1	13.6	16.8

Bedragen x € 1 miljoen

De gemeente Duiven is in 2017 in het gehele jaar ruim onder de kasgeldlimiet gebleven.

2. Renterisiconorm
Het uitgangspunt van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op de langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijk opnieuw moet worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm wordt berekend als percentage van de totale vaste schuld.

Berekening renterisiconorm

	2017
Stand van de vaste schuld 1 januari 2017	63.215
Renterisiconorm (in %)	20
Renterisiconorm (in €)	12.643

Bedragen x € 1.000.

Uit dit overzicht blijkt dat wij op grond van deze norm in 2017 € 12.648.000 aan leningen opnieuw hadden mogen afsluiten. In 2017 is er geen nieuwe lening afgesloten wel is er naast reguliere aflossingen, een lening van € 10.000.000 afgelost.

Kredietrisico
Naast bovengenoemd renterisico wordt door onze gemeente ook kredietrisico gelopen over de door ons uitgeleende gelden en de door ons aan plaatselijke verenigingen en instellingen, in het kader van onze publieke taak, gegarandeerde geldleningen. Het kredietrisico betreft het risico dat de leningen niet worden terugbetaald. In totaal is het saldo van de leningen verstrekt aan Woonstichting Vivare eind 2017 € 5.246.341.
Het saldo van de verstrekte hypotheken aan ambtenaren was op 31 december 2017 € 11.885.590. In 2017 is dat saldo afgenomen met € 4.232.778.

Gewaarborgde geldleningen
In 2017 stonden we garant voor het betalen van rente en aflossing voor een totaalbedrag van € 28.140.633. Het grootste deel hiervan, namelijk € 26.165.260 wordt gegarandeerd in de achtervang van het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw). Voor deze laatste groep leningen kan de gemeente Duiven voor 50% worden aangesproken. Van het restant van € 1.975.373 staat de gemeente borg voor verenigingen tot een bedrag van € 486.809 en voor leningen aan woningstichting Vivare € 1.348.264 en Vitens € 140.299.

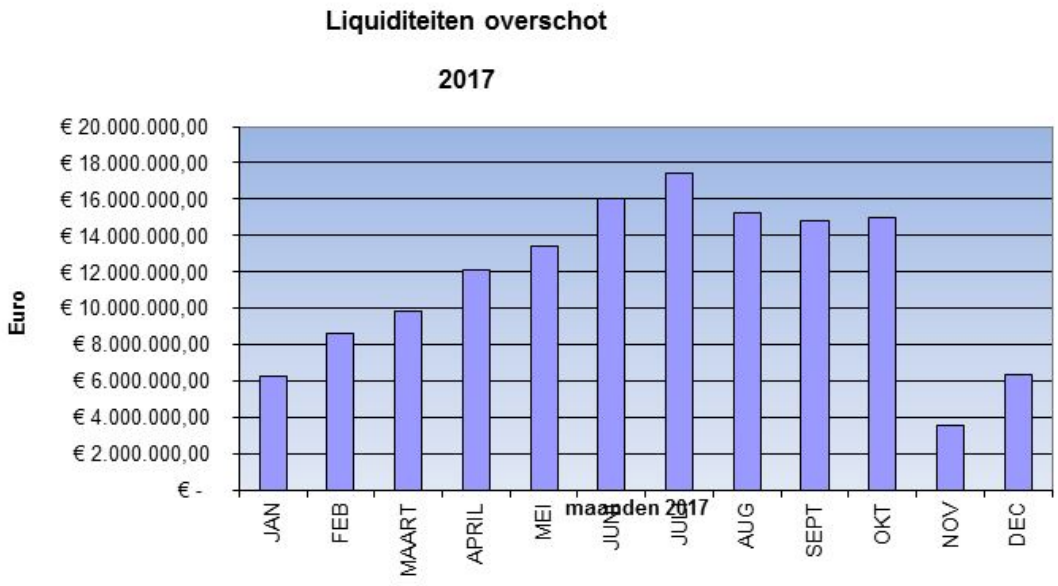
Interne financiering

Onder interne financiering wordt verstaan het gebruik maken van de eigen reserves en voorzieningen voor de financiering van de gemeente Duiven. Op 1 januari 2017 was het bedrag aan reserves € 29.481.016 en aan voorzieningen € 22.684.053. Totaal een bedrag van 52.165.069. Dit bedrag werd in 2017 gebruikt als financieringsmiddel voor de inkomsten en uitgaven van de gemeente Duiven.

Liquiditeit

Om te komen tot een goede en effectieve financiering voor de gemeente voor de korte en lange termijn is een goede en volledige liquiditeitsprognose noodzakelijk. De liquiditeitsprognose in de

begroting 2017 voorspelde een negatief saldo van € 4,9 miljoen eind 2017. In werkelijkheid was het saldo 6,4 miljoen positief.
Hieronder treft u de werkelijke liquiditeit aan van de gemeente Duiven per maand in 2017:

Conclusie
Eind 2017 was het werkelijke liquiditeitensaldo € 6,4 miljoen positief. De verwachting in de begroting 2017 was een negatief saldo van € 4,9 miljoen. Een verschil van € 11,3 miljoen positief.

a. Verschil in beginsaldo	11,3
b. Vervangingsinvesteringen/wensenlijst	1,7
c. Minder verkoop grondexploitatie	-9,4
d. Hypotheken	4,0
e. Regulier aflossing geldleningen	-0,8
f. Mutaties reserves	-0,4
g. Mutaties voorzieningen	-0,1
h. Winst saldo 2017	5,7
i. Diverse	-0,7
Totaal	11,3

Bedragen in miljoenen €

Toelichtingen:

a. In de prognose voor 2017 is uitgegaan van een beginstand van € 4,9 miljoen negatief. Werkelijk was het saldo € 6,4 miljoen positief. Een verschil van € 11,3 miljoen positief.

b. Totaal is er voor € 1,7 miljoen minder geïnvesteerd dan geraamd.

c. De grondexploitatie raamde een afname van de boekwaarde van € 8,0 miljoen. In werkelijkheid werd het een toename van de boekwaarde van € 1,5 miljoen. Een verschil van € 9,4 miljoen negatief.

d. Door de lage rentestand hebben veel ambtenaren de hypotheek net als in 2016 elders afgesloten. Dit levert een positief resultaat op van € 4,0 miljoen voor de liquiditeiten.

e. In 2017 is er voor € 800.000 meer regulier afgelost.

f. De reserves zijn € 400.000 minder toegenomen als verwacht.

g. De voorzieningen zijn met € 453.000 toegenomen. € 136.000 minder dan geraamd.

h. Het saldo van de jaarrekening is € 5.676.000.

i. Diverse heeft een saldo van € 0,7 miljoen.

Schatkistbankieren
Schatkistbankieren houdt in dat lagere overheden zoals gemeenten, provincies en waterschappen hun geld niet meer kunnen onderbrengen bij reguliere banken, maar verplicht zijn dit bij het Rijk dan wel medeoverheid te doen. Dit geldt vanaf 2013. Het tijdelijk uitzetten van geld bij derden is verleden tijd.
Alle overtollige middelen in de schatkist moeten we aanhouden. Er zijn vier uitzonderingen; nazorgfondsen zoals die zijn ingesteld op basis van de wet Milieubeheer, middelen op een geblokkeerde rekening bij de belastingdienst, bestaande beleggingen (peildatum 4 juni 2012) en een drempelbedrag. Het drempelbedrag is een minimumbedrag (dat gemiddeld buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag voor onze omvang is 0,75% (dit percentage wordt gehanteerd bij een begrotingstotaal lager dan € 100 miljoen) van het begrotingstotaal (€ 62.604.000) € 470.000. Dagelijks wordt het overschot van onze liquide middelen gestort naar het Rijk middels een rekening-courantrekening. Voor 2017 zijn we niet binnen het drempelbedrag gebleven.In het 3e kwartaal is er een kleine overschrijding geweest.
Drempelbedrag 2017 (bedragen in € 1.000)

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Buiten schatkist aangehouden middelen	325	312	486	306
Drempelbedrag 2017	470	470	470	470
Overschrijding			16	
Onderschrijding	145	158		164

Debiteuren- en crediteurenbeheer

Onze organisatie is erop gericht dat haar vorderingen tijdig, dus uiterlijk op de vervaldatum, worden geïnd. Wanneer dit niet wordt gerealiseerd, worden kort na de vervaldatum, volgens een vaste procedure, de nodige invorderingsmaatregelen genomen. Zogenaamde dubieuze debiteuren worden op basis van een kosten/baten-analyse en op juridische haalbaarheid beoordeeld waarna óf verdere invordering via de gerechtsdeurwaarder plaatsvindt óf de vordering oninbaar wordt verklaard.

Debiteuren financieel beheer
Het grootste bedrag aan openstaande debiteuren op balansdatum is reeds in 2018 ontvangen. Er loopt een aantal invorderingsmaatregelen bij diverse debiteuren.

Debiteuren belastingen
De invordering van de belastingdebiteuren 2017 is reeds opgestart. Het totale saldo aan belastingdebiteuren bij de gerechtsdeurwaarder per 31 december 2017 bedraagt € 183.437. Het betreft 385 vorderingen. Deze zijn in behandeling bij het incassobureau dat de invordering verzorgt voor de gemeente.

De overige belastingdebiteuren komen binnen via een betalingsregeling.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Inleiding
Deze paragraaf besteedt aandacht aan de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van de bedrijfsvoering van de gemeente Duiven. Hierbij komen diverse aspecten aan de orde, waaronder organisatieontwikkeling, informatiebeleid en personeelsbeleid en –formatie. Bedrijfsvoering betreft het sturen op de inzet van de (productie)middelen en processen bij de totstandkoming van producten. Dit is van belang voor het uitvoeren van de programma's en voor de continuïteit en daadkracht van de organisatie. De burger verwacht bovendien dat middelen doelmatig en doeltreffend worden ingezet. Dit vraagt om een kwalitatief goede bedrijfsvoering rondom de aspecten van planning, uitvoering, verantwoording, evaluatie en verbetering. Op grond van de Gemeentewet is de bedrijfsvoering primair een taak van het college.

Vastgestelde nota's
De volgende nota's op het gebied van bedrijfsvoering zijn vastgesteld:
- Duiven, duidelijk en dichtbij, *van droom naar realiteit* (2012).
- Besturingsfilosofie (2011).
- Informatiebeleidsplan 2013-2017 (2012).
- Functieboek (2013).
- Inkoop- en aanbestedingsbeleid Liemerse gemeenten 2012-2013.
- Mandaat-, volmacht- en machtigingenbesluit 2013.
- Richtlijn budgetbeheer 2015.

Organisatieontwikkeling: Duiven, duidelijk en dichtbij
In de begroting 2017 hebben we al geschreven dat in 2017 de aandacht steeds meer gericht zal zijn op het ontwerp van de nieuwe fusie-organisatie. In de praktijk is dat ook gebleken. En dat is eigenlijk nog sneller gegaan dan we hadden gedacht. Van nieuwe impulsen voor de organisatieontwikkeling in de oude organisatie is eigenlijk geen sprake meer geweest. We kunnen dat natuurlijk wel van verschillende kanten bekijken. Want met medewerkers praten over belangrijke waarden voor de nieuwe organisatie, leidt toch ook wel tot impulsen voor organisatieontwikkeling in het huidige. Verder is nog onderhoud gepleegd in het kader van het speerpunt "persoonlijk leiderschap".

Een mooie ontwikkeling is dat we interne trainers hebben opgeleid. Via een interne selectieprocedure hebben we medewerkers geworven en daarna opgeleid tot interne trainer. Deze trainers worden ingezet voor het waardenprogramma in de nieuwe organisatie, maar zijn in het afgelopen jaar ook ingezet voor het onderhoud van persoonlijk leiderschap. Verder kunnen zij interne workshops begeleiden.

Je kunt niet starten met een nieuwe organisatie, als je niet goed afscheid neemt van het oude. Daarom hebben we op 19 december een mooie kerst/afscheidsbijeenkomst gehad. Een bijeenkomst, waarin we met een lach en een traan afscheid hebben genomen van een organisatie, die bij velen warme gevoelens oproept en waarin we met veel plezier hebben gewerkt.

Intergemeentelijke samenwerking
Net zoals in de begroting 2017, zullen we hier rapporteren over de ontwikkelingen op de drie schaalniveaus Arnhem/Nijmegen, regio Arnhem en Liemers.

In de city region Arnhem-Nijmegen is een eerste evaluatie gehouden van het functioneren van het nieuwe regio-verband. Voor zover daar nu al iets over te zeggen viel, waren de resultaten licht positief. Maar er was ook reden tot het zetten van de puntjes op de i. Dat is gedaan en daarmee wordt de volgende stap in deze regionale samenwerking gezet. Een samenwerking die hard nodig is, om onze regio voldoende op de kaart te zetten.

In de regio Arnhem is hard gewerkt aan het verder opzetten van de MGR (modulaire gemeenschappelijke regeling) sociaal domein. Eind van het jaar is besloten ook het bureau leerplicht en het werkgeversservicepunt hier onder te brengen. De governancestructuur is

inmiddels ook rond en ook is besloten dat de MGR als thuisbasis een deel van het gemeentehuis van Westervoort krijgt. Deze MGR heeft als kenmerk dat het een lichte regeling heeft waarin de regiogemeenten elkaar verplichten tot het afnemen van een basispakket en daarnaast op vrijwillige basis andere samenwerkingen kunnen aangaan.

Op Liemerse schaal is onverminderd aandacht geweest voor afstemming van inhoudelijke portefeuilles om de Liemerse belangen in regionale overleggen goed te behartigen. Als het gaat om de samenwerkingsagenda, dan kunnen we stellen dat binnen de GR Samenwerking de Liemers een oriëntatie heeft plaats gevonden op de managementstructuur. Welke rol spelen de gemeentesecretarissen van de (per 2018) drie gemeenten nu precies in de SdL.
Belangrijke mijlpaal voor beide organisatieonderdelen (RSD en RID) was de verhuizing in het afgelopen jaar. Van de RSD naar het BAT-gebouw in Zevenaar en van de RID naar de voormalige bibliotheek (en inmiddels gemeentegebouw) Westervoort. Voor de RSD was de studie naar de toekomst van de taken in het kader van de Participatiewet van groot belang. De RID kon een hernieuwde uitkomst presenteren van een benchmark, waaruit blijkt dat de RID het goed doet tegen relatief lage kosten. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de jaarrekening van de SdL.

Doelmatigheid en doeltreffendheid en rechtmatigheid
Op grond van het bepaalde in artikel 2 van de Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Duiven (ex. Artikel 213a Gemeentewet) onderzoekt het college de doelmatigheid en doeltreffendheid van de bedrijfsvoering. Hieraan wordt op verschillende manieren uitvoering gegeven.

Eén van de manieren is het (laten) uitvoeren van benchmarks, formatiescans en klantwaarderingsonderzoeken. In programma 1 is onder andere aangegeven welke stappen in 2017 gezet zijn op het vlak van dienstverlening. De inzet van digitale instrumenten en hulpmiddelen wordt daarbij steeds belangrijker. Mijn overheid, ingezet voor het versturen van belastingaanslagen, sociale media waaronder WhatsApp worden meer en meer toegepast teneinde de communicatie en dienstverlening aan de burger te moderniseren en optimaliseren. Doeltreffender en uiteindelijk ook doelmatiger.

2017 heeft voor een belangrijk deel ook in het teken gestaan van de voorbereidingen voor de ambtelijke fusie. De nieuwe organisatie is ingericht en doelstellingen zijn geformuleerd. Een optimale dienstverlening en een organisatie die niet duurder is en zo mogelijk goedkoper dan de twee huidige organisaties zijn daarbij belangrijke uitgangspunten.

Net als in voorgaande jaren zijn in 2017, op basis van een plan van aanpak, diverse onderzoeken uitgevoerd in het kader van de rechtmatigheidscontrole. De onderzoeken lagen op het vlak van de belangrijkste geldstromen binnen de begroting zoals inkoop, inkomensoverdrachten, sociaal domein en grondexploitatie. In het verslagjaar zijn stappen gezet om deze onderzoeken in de organisatie verder te structureren en professionaliseren. Deze onderzoeken zijn afgestemd met de accountant en vormen voor hen een belangrijke onderlegger voor de controle van de jaarrekening.

Integriteit
Integriteit is een inherent onderdeel van de cultuur waaraan wij in de organisatie werken. Persoonlijk leiderschap is belangrijk speerpunt voor management en medewerkers. Dat leidt ook tot openheid, elkaar aanspreken en geven van feed-back (of zoals wij zeggen, om er beter van te worden “feed-forward”). Binnen dit klimaat is voor alle medewerkers van de gemeente als kerncompetentie vastgesteld de competentie “zelfreflectie”. Wij merken dat binnen de cultuur die zo aan het ontstaan is, integriteitsvraagstukken waar medewerkers mee worden geconfronteerd, op een natuurlijke wijze aan de orde worden gesteld.
Naast deze algemene insteek, zijn er ook enkele specifieke maatregelen die telkens terugkeren. Ieder jaar houden we een middag voor nieuwe medewerkers. Naast een rondleiding door de gemeente, besteden we daarbij expliciet aandacht aan integriteit, waarbij wordt benadrukt dat transparantie van het grootste belang is. Daarnaast worden verzoeken van medewerkers om nevenwerkzaamheden te verrichten, scherp bekeken. Zo nodig worden voorwaarden verbonden aan toestemming, om elke schijn van belangenverstrengeling te vermijden.

Informatiebeleid

Projecten informatiebeleidsplan

Onder regie van de Regionale ICT dienst (hierna RID) hebben de vier samenwerkende gemeenten een informatiebeleidsplan opgesteld. Genoemd plan is te beschouwen als een doorkijk voor de periode 2013-2017 voor wat betreft informatievoorziening en ICT. De onderwerpen waar het in dit verband om gaat hebben betrekking op informatiearchitectuur, de organisatie van de informatievoorziening, applicaties, projecten etc.

Het informatiebeleidsplan met de bijbehorende projectenlijst is ingegeven door gemeentelijke ambities, maar ook door aan gemeenten opgelegde verplichtingen van rijkswege. Een ander streven is gericht op ‘convergentie’, hetgeen wil zeggen dat de gemeenten die deelnemen aan RID de Liemers van dezelfde software gebruik gaan maken. In 2017 is onder andere de gezamenlijke aanbesteding van nieuwe software voor het financiële systeem afgerond. Implementatie is voorbereid en de applicatie is per 1 januari 2018 in gebruik genomen. De aanbesteding voor de convergentie van software op het taakveld belastingen is gestart in 2018.

Veel inspanningen zijn ook verricht in het kader van de voorbereidingen voor het tot stand komen van de nieuwe fusie-organisatie 1Stroom. In dit traject zijn ook veelal kleinere applicaties hetzij gesaneerd hetzij op elkaar afgestemd. In de nieuwe organisatie worden ook de processen geharmoniseerd.

Informatiebeveiliging

De doelstelling van informatiebeveiliging is het beschermen van de beschikbaarheid, de integriteit en de vertrouwelijkheid van informatie (digitaal, analoog, kennis) van de gemeente. Daarbij spelen de kwaliteit van de techniek, de attitude van de mens en de inrichting van de organisatie een grote rol. Helaas mag informatiebeveiliging zich verheugen in een toenemende belangstelling. Hackers, ransomware, datalekken, nepnieuws, het zijn termen die we bijna dagelijks in de media hoorden en zagen.

In de Liemers werken de gemeentelijke beveiligingsfunctionarissen projectmatig nauw samen om de maatregelen uit de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten) ingevoerd te krijgen. Scienta, ons ISMS (Information Security Management System) vormt de bron waarin beleid en protocollen te vinden zijn. In 2017 is met het oog op de ambtelijke fusie met Westervoort per 1 januari 2018 in 1Stroom de formatie van het team Informatiebeheer uitgebreid met een CISO (Chief Information Security Officer) en een FG (Functionaris Gegevensbescherming). In september 2017 is het gemeentelijk beleid opnieuw vastgesteld door het college gecombineerd met de opdracht het beleid in 2018 door 1Stroom te laten actualiseren.

Eind 2017 is het eindrapport van de Rekenkamercommissie Duiven over Privacy en Informatiebeveiliging en de reactie van het college daarop in de gemeenteraad voor kennisgeving aangenomen. In 2017 is ook gestart met de voorbereidingen voor de implementatie van de Europese Verordening AVG die op 25 mei 2018 in werking zal treden.

Op grond van de Wet Meldplicht Datalekken zijn in 2017 twee datalekken van beperkte omvang gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens AP, die geen aanleiding heeft gezien tot verdere stappen.

In 2017 zijn goede resultaten te melden naar aanleiding van de audit 2016 DigiD en de zelfevaluaties BRP en PUN. In navolging daarop is landelijk ENSIA ingevoerd, een tool om de auditlast voor gemeenten te verminderen. Middels een uitgebreide zelfevaluatie in nauwe samenwerking met alle betrokken stakeholders in de eigen organisatie, de RID en de RSD de Liemers is de status per 31 december 2017 van de invoering van de BIG vastgelegd, aangevuld met zelfevaluaties voor de domeinen waarvoor extra maatregelen nodig zijn zoals de BRP, de PUN, de BAG, de BGT, de DigiD en het Suwinet. De resultaten daarvan worden in 2018 gehanteerd door de verschillende landelijke toezichthouders voor de verticale verantwoording. Op basis van die resultaten legt het college voortaan over de informatiebeveiliging aan de gemeenteraad verantwoording af in deze paragraaf Bedrijfsvoering.

Personele ontwikkelingen
In 2017 is door de medewerkers van onze organisatie weer veel werk verzet. Werk dat een voortzetting is van taken die we al jaren uitvoeren en werk als gevolg van de invulling van nieuw beleid. En ondertussen is in eigen beheer ook nog eens de ambtelijke fusie is vormgegeven, wat een omvangrijke operatie is.

De taken die we al jaren doen zijn uitgevoerd binnen de bestaande middelen die daarvoor beschikbaar zijn. Met het oog op de ambtelijke fusie is een aantal formatieplaatsen tijdelijk ingevuld en deels ook door inhuur. Daardoor is het salarisbudget onderschreden en het inhuurbudget overschreden. Maar in totaliteit is er een voordeel van € 129.000 op de salarisbudgetten. Dit voordeel zit vooral in minder uitgaven op de stelposten. Dit betekent ook dat de eenmalige uitkeringen die in december zijn gedaan als gevolg van de afspraken met de vakbonden over het vervallen van de uitloopschaal (waarover wij nog hebben gerapporteerd in de 3e tussenrapportage), binnen het bestaande budget konden worden gedekt.

De door de gemeenteraad toegekende extra bedragen in het kader van nieuw beleid om extra en/ of nieuwe taken uit te voeren zijn gebruikt om deze taken op te pakken:
- € 40.000 eenmalig om te voldoen aan de wet banenafspaak; eind 2017 had Duiven een bezetting van 3,6 fte van medewerkers die voldoen aan de criteria voor deze doelgroep. Dat is ruimschoots boven het aantal dat nu nodig is in het kader van de landelijke afspraken.
- € 75.000 structureel voor extra BOA-capaciteit van 1,5 fte; deze functies zijn ingevuld vanaf maart/april 2017.
- € 30.000 structureel voor sloopmeldingen ivm asbestwetgeving; dit bedrag is vooral gebruikt om zicht te krijgen op de problematiek in Duiven.
- € 17.500 structureel voor extra aandacht voor veiligheid bij vooral evenementenvergunningen; dit is ingevuld door een medewerker die met deze taken was belast een uitbreiding van uren te geven, waarmee dit adequaat is ingevuld.
- € 25.000 structureel voor vergroting inzet sociale media; een versterking van het KCC werd hierdoor mogelijk.

Conform de plannen daartoe die we in de begroting al beschreven, hebben wij daarnaast 4 fte extra menskracht ingezet voor versterking van VTH-taken (vergunningverlening/toezicht/ handhaving). De dekking voor deze extra inzet is voor 2017 incidenteel gevonden binnen bestaande budgetten. De structurele inpassing is een zaak voor 1Stroom.

Voor de ambtelijke fusie heeft onze organisatie in het afgelopen jaar veel werk verzet en daarbij is vrijwel alles zelf gedaan en zijn geen externe deskundigen ingehuurd. Wel hebben we op beperkte schaal menskracht ingehuurd om regulier werk over te nemen van onze medewerkers die substantieel met de ambtelijke fusie bezig waren. De kosten daarvan zijn gedekt uit het implementatiebudget voor de fusie.

De fusie heeft ook de schaduw vooruitgeworpen voor wat betreft de opleidingen. Vakopleidingen zijn gewoon doorgegaan, maar de organisatiebrede trainingen in het kader van de organisatieontwikkeling zijn als gevolg van de fusie niet of nauwelijks gehouden. Daardoor is een onderbesteding zichtbaar in de opleidingskosten van de organisatie van ca € 35.000.

2017 was voor veel medewerkers een spannend jaar met (grote) veranderingen in het verschiet. Gelukkig heeft dit zich niet geuit in een bovengemiddeld ziekteverzuim. Het ziekteverzuim over 2017 is met ongeveer 5,5% weliswaar niet laag en ook in de sector bovengemiddeld, maar past wel in het beeld van de afgelopen jaren waarin het verzuim continue tussen 5 en 6% schommelde. Ook in het afgelopen jaar was vooral het langdurig verzuim hier debet aan. Getuige ook de relatief lage verzuimfrequentie van ongeveer 1. De verzuimfrequentie is een goede maat voor de mate van kortdurend verzuim en een score van 1 is een mooi resultaat.
Uit de rapportage van de vertrouwenspersoon ongewenste omgangsvormen, is gebleken dat zich in 2017 niemand uit de kring van de medewerkers van de gemeente Duiven tot de vertrouwenspersoon heeft gemeld.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en vennootschappen waarin de gemeente Duiven een bestuurlijk en financieel belang heeft.

Bestuurlijk belang
Betreft zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Financieel belang
Betreft een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidelijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bij deelname in een vennootschap betreft het financiële belang het bezit van aandelen en het ontvangen van bijbehorend dividend.

De gemeente Duiven maakt binnen de verbonden partijen onderscheid tussen gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen. De gemeenschappelijke regelingen bestaan uit publieke partijen die samenwerken, vaak op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) of Wgr-plus. In het algemeen geldt dat voor een gemeenschappelijke regeling wordt gekozen als een gemeente het voorgestane beleid niet zelf wenst uit te voeren, maar in samenwerking met andere gemeenten of instellingen. Bij deelnemingen heeft de gemeente een pakket van aandelen van een vennootschap in bezit. De deelname in het aandelenkapitaal vloeit vaak voort uit de van oudsher aanwezige maatschappelijke belangen, die door de vennootschappen werden of worden nagestreefd.

In onderstaand overzicht wordt een overzicht van de verbonden partijen voor de gemeente Duiven weergegeven, inclusief het financiële belang betreffende de jaarrekening 2016, de begroting 2017 en de jaarrekening 2017. Dit geeft inzicht in de risico's die de gemeente Duiven loopt door de betrokkenheid aan de verbonden partij. Vervolgens wordt elke verbonden partij nader toegelicht. Inhoudelijke beleidsinformatie over verbonden partijen is opgenomen in de relevante programma's.

Verbonden partij*	**Rekening 2016**	**Begroting 2017**	**Rekening 2017**
Gemeenschappelijke regelingen			
Samenwerking De Liemers (SDL)	2.100.684	2.089.659	2.261.490
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)	1.096.400	1.112.778	1.104.278
Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	955.729	937.097	930.052
Gemeenschappelijke Regeling voor Onderwijszaken (GRO)	63.544	63.544	61.783
Presikhaaf Bedrijven	2.474.000	2.127.179	2.237.000
Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD)	39.294	42.603	44.116
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	141.085	119.000	128.929
Georganiseerd overleg Regio Arnhem Nijmegen	n.v.t.	38.175	38.156
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)	214.386	562.624	613.560
Euregio	6.650	6.700	n.n.b.
Deelnemingen (dividend)			
NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	3.580	2.000	5.756
Vitens N.V.	94.324	72.000	89.729
Alliander N.V. (voorheen Nuon)	102.280	82.500	115.187

* Alleen verbonden partijen met een financieel belang van meer dan € 10.000 worden vermeld

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijk Orgaan (GO) Arnhem Nijmegen (opvolger van de stadsregio)

Doel	Als opvolger van de stadsregio is het Gemeenschappelijk Orgaan (GO) Arnhem Nijmegen opgericht. Deze richt zich op dezelfde terreinen als de stadsregio, te weten Wonen, Duurzaamheid, Mobiliteit en Economie. Gemeenten stemmen hun beleid op elkaar af. Hiervoor bestaan afzonderlijke portefeuillehoudersoverleggen. Bij wijze van algemeen bestuur komt het GO, het gemeenschappelijk orgaan, een aantal malen per jaar bijeen. Het orgaan heeft geen zelfstandige beleidsbevoegdheden.
Partijen	18 gemeenten nemen deel in het GO Arnhem-Nijmegen.
Bestuurlijk belang	Elke gemeente heeft één vertegenwoordiger in het algemeen bestuur van het GO.
Financieel belang	De jaarlijkse bijdrage aan het GO bedraagt € 1,50 per inwoner. Hiervan is € 0,50 bestemd voor secretariële ondersteuning en € 1,00 voor Bureau Brussel.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het GO heeft geen vermogen.
Resultaat	Niet van toepassing.
Risico's	De risico's zijn nihil.
Verantwoording	De begroting en rekening worden ter zienswijze overgelegd aan de gemeenten. De gemeente Westervoort beoordeelt voor de Liemerse gemeenten de rapportages op financieel vlak.
Ontwikkelingen	De behoefte aan regionale afstemming blijft onverminderd groot. Naast de formele momenten van bestuurlijk overleg zullen er ook meer momenten komen waarop raadsleden elkaar treffen.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) gevestigd te Arnhem

Doel	Behartigen van de belangen van de deelnemers op de terreinen van brandweerzorg, ambulancezorg, publieke gezondheid, geneeskundige hulpverlening, crisisbeheersing en gemeenschappelijke meldkamer.
Partijen	16 gemeenten nemen deel in de VVGM: Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur kent 32 leden. Elke gemeente levert twee leden: de burgemeester en de wethouder volksgezondheid. De stemverhouding van Duiven is twee van de 32 oftewel 6,25%. In het Dagelijks Bestuur worden de Liemerse gemeenten vertegenwoordigd door de burgemeester van Westervoort.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven bestaat uit een brandweerdeel en een deel voor publieke gezondheid. De brandweerbijdrage is gebaseerd op de gemeentelijke bijdrage zoals die was voordat de brandweer werd geregionaliseerd. Voor 2017 was dat bedrag € 777.730. De bijdrage voor publieke gezondheid is gebaseerd op een bedrag per inwoner. Dat was in 2017 € 12,84 per inwoner en resulteert in een bijdrage á € 326.548.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermorgen per 1 januari 2017 betrof € 5.450.527 en per 31 december 2017 betrof het € 8.239.483. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 45.463.020 en per 31 december 2017 was dit € 37.035.595.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedroeg € 2.875.983. Dit is het gerealiseerde resultaat. Er zijn nog enkele te besluiten resultaatmutaties die invloed kunnen hebben op het resultaat.
Risico's	De risico's zijn redelijk beperkt. Om de financiële en beleidsrisico's in beeld te hebben en te beperken is er een regionaal controllersoverleg actief dat regelmatig overlegt met VGGM over de financiële positie. Dat heeft de afgelopen jaren tot forse besparingen geleid en tot beleidsarme begrotingen.
Verantwoording	De jaarrekening wordt in april aan de gemeenten aangeboden voor een consultatieronde. In de juni-vergadering van het Algemeen Bestuur wordt de jaarrekening vastgesteld.

Ontwikkelingen	De organisatie Veilig Thuis is in 2017 bij VGGM ondergebracht. Alle budgetten van VGGM zijn in 2017 (drie jaar na de regionalisering) tegen het licht gehouden. Dit heeft nog een besparing van € 300.000 structureel opgeleverd. Waar mogelijk waren ook al vóór 2017 budgetten naar beneden bijgesteld.

Samenwerking De Liemers (SDL) gevestigd te Duiven

Doel	Het vergroten van de gemeentelijke slagkracht (met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid) door bundeling van ambtelijke expertise op strategisch, tactisch en operationeel niveau met als resultaat verhoogde kwaliteit, continuïteit en efficiëntie.
Partijen	De gemeenten Duiven, Rijnwaarden, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit de colleges van de vier deelnemende gemeenten. Elke gemeente had in 2017 in het bestuur één stem.
Financieel belang	Op basis van de afgesproken verdeelsleutels worden de kosten van de samenwerkingsorganisatie aan de vier gemeenten doorbelast. Voor de gemeente Duiven bedroeg de bijdrage voor het jaar 2017 € 2.261.490.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Samenwerking de Liemers heeft geen eigen vermogen. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 13.448.279. Per 31 december 2017 was dit € 15.287.490.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedroeg € 0.
Risico's	Slechte financiële resultaten kunnen leiden tot een hogere bijdrage die de gemeente beschikbaar moet stellen.
Verantwoording	De begroting en rekening worden ter zienswijze voorgelegd aan de gemeenteraden.
Ontwikkelingen	Niet van toepassing.

Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL) gevestigd te Zevenaar

Doel	De gemeenten Duiven, Zevenaar en Montferland werken sedert 1997 samen in de Gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL). Binnen deze gemeenschappelijke regeling worden de kosten voor huisvesting, die door de samenwerkende gemeenten zijn geaccepteerd, verdeeld. Achterliggende gedachte bij de totstandkoming van deze regeling is geweest om het voortgezet onderwijs in het voedingsgebied De Liemers op een adequate wijze in te richten en de kosten beheersbaar te houden voor de deelnemende gemeenten.
Partijen	Gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Er is een Gemeenschappelijk Orgaan opgericht, bestaande uit de daartoe door de colleges van B&W aangewezen bestuurders. Voor Duiven is dat wethouder Knuiman. De stemverhouding van Duiven is 1 van de 3 (33,3%).
Financieel belang	De bijdrage van Duiven aan de GRHVOL is voor 2017 begroot op € 930.052. De gemeenschappelijke regeling heeft geen eigen begroting en jaarrekening. Daardoor zijn er geen eigen baten en lasten. De baten en lasten komen voor de rekening van de deelnemende gemeenten. Aan het einde van het jaar vindt er een afrekening plaats tussen de deelnemende gemeenten. De gemeenten worden door het Rijk via de Algemene Uitkering van het Gemeentefonds gecompenseerd middels een bedrag per leerling. Ten bate van de GRHVOL wordt er een gemeenschappelijke reserve aangehouden door de deelnemende gemeenten. Deze reserve wordt aangehouden door de gemeente Zevenaar ten bate van de GRHVOL en is ook zodanig opgenomen in de jaarrekening van de gemeente Zevenaar. Omdat de reserve niet aan te spreken is door de gemeente Duiven zonder medewerking van de overige deelnemende gemeenten is deze niet opgenomen in de balans van de gemeente Duiven. De afrekening en verantwoording van de GRHVOL over 2017 wordt in het eerste kwartaal 2018 opgesteld. In het jaar 2017 zijn geen extra investeringen gedaan. Wel is de gemeentelijke bijdrage aan/ ontvangst van de GRHVOL onderhevig aan schommelingen als gevolg van het wisselend leerlingenaantal.

Omvang eigen en vreemd vermogen	Het GRHVOL heeft geen eigen of vreemd vermogen. De kosten worden gedekt door de deelnemende gemeenten. Wel wordt er een gemeenschappelijke reserve aangehouden door gemeente Zevenaar ten bate van de GRHVOL.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedroeg € 0.
Risico's	Doordat de GR geen eigen middelen heeft en geen rechtspersoonlijkheid heeft, is het risico klein. Een financieel risico voor de deelnemende gemeenten is wel dat het leerlingenaantal terugloopt en er dus minder inkomsten zijn, terwijl de kapitaallasten hetzelfde blijven.
Verantwoording	Het Gemeenschappelijk Orgaan stelt een informele begroting vast die is samengesteld uit de afzonderlijke begrotingen van de drie gemeenten. De samengestelde begroting en verantwoording worden ter instemming voorgelegd aan de deelnemende gemeenten.
Ontwikkelingen	Voor de komende jaren is de amovatie van de locatie Zonegge van het Liemers College voorzien.

Gemeenschappelijke Regeling voor Onderwijszaken

Doel	Het vormgeven van een intergemeentelijke samenwerking op de gebieden volwasseneducatie, leerplicht en RMC (Regionale Meld- en coördinatiefunctie).
Partijen	Gemeenten Arnhem, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Gemeente Duiven levert één van de tien leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven is € 2.000 voor het perceel Volwasseneducatie.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Niet van toepassing.
Resultaat	Niet van toepassing.
Risico's	Doordat de GRO geen eigen begroting heeft en geen besluiten kan nemen is het risico relatief klein.
Verantwoording	Niet van toepassing.
Ontwikkelingen	De Gemeenschappelijke Regeling voor Onderwijszaken is per 1 januari 2018 vervallen en opgenomen in de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR).

Presikhaaf Bedrijven gevestigd te Arnhem

Doel	Het bieden van een passende werkplek en werkomgeving aan inwoners van Duiven met een arbeidsbeperking die onder de Wet Sociale Werkvoorziening vallen.
Partijen	Dit is een gemeenschappelijke regeling van 10 gemeenten rondom Arnhem.
Bestuurlijk belang	De gemeente Duiven levert één vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur in de persoon van wethouder Knuiman.
Financieel belang	De bijdrage is gebaseerd op de kosten van verloning, de resultaten van de exploitatie en de kosten van begeleiding 3,36%.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermorgen per 1 januari 2017 betrof € 851.000 en per 31 december 2017 betrof het € 0. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 16.336.000 en per 31 december 2017 was dit € 10.010.000.
Resultaat	€ 10.535.
Risico's	Er is sprake van een langdurig voortkomend risico op tekorten op de exploitatie.
Verantwoording	Alle financiële stukken worden voor het geven van een zienswijze voorgelegd aan de gemeenteraad.
Ontwikkelingen	Per 1 januari 2018 zijn de bedrijfsactiviteiten overgedragen aan Scalabor. Presikhaaf bevat daardoor alleen nog de verloning van WSW-ers en het afbouwen van de laatste verplichtingen waarna de gemeenschappelijke regeling geliquideerd zal worden.

Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD) gevestigd te Doesburg

Doel	Behartigen van gemeenschappelijke belangen van de deelnemers ten aanzien van het beheer van hun archiefbescheiden conform de Archiefwet. Daarnaast het bevorderen van publicaties over de streek aan de hand van de aanwezige archiefbescheiden.
Partijen	De gemeenten Duiven, Doesburg, Rijnwaarden, Westervoort en Zevenaar, de RID en de RSD.
Bestuurlijk belang	Gemeente Duiven levert een van de vijf leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven is € 39.294 en is berekend op basis van het inwoneraantal en op basis van afgenomen uren.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Nog niet bekend betreft het jaar 2017. De laatst bekende stand is onttrokken uit het jaarverslag 2016. Het eigen vermogen per 1 januari 2016 en 31 december 2016 is nihil. Het vreemd vermogen per 1 januari 2016 bedroeg € 46.996. Per 31 december 2016 was dit € 36.430.
Resultaat	Het resultaat over 2016 bedroeg € 0.
Risico's	Eventuele tekorten worden verhaald op de deelnemende gemeenten. De financiële omvang van de regeling is echter relatief klein en het risico wordt op nihil ingeschat.
Verantwoording	Begroting, jaarrekening alsmede het jaarverslag (inclusief inspectieverslagen) worden voorgelegd aan de deelnemende partijen.
Ontwikkelingen	Het onderhouden van een volwaardige website en verder werken aan een beeldbank voor het hele werkgebied. Het digitaal ontsluiten van alle archieven en het beter bekend maken van de archiefdienst bij aangesloten gemeenten en het publiek.

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) gevestigd te Arnhem

Doel	De gemeenschappelijke regeling zorgt voor de behartiging van de belangen van de deelnemers inzake vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Middels de ODRA worden de krachten gebundeld zodat sprake is van minder versnippering, een grotere mate van deskundigheid en een meer efficiënte inzet van middelen.
Partijen	11 gemeenten en de Provincie Gelderland.
Bestuurlijk belang	Wethouder Spaargaren maakt onderdeel uit van het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	Deze is gebaseerd op de inbreng van de taken in het kader van de Wet VTH (basistaken).
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 854.700. Per 13 december 2017 was dat € 801.600. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 3.364.400. Per 31 december 2017 was dit € 3.122.000.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedroeg € 0.
Risico's	De ODRA is een uitvoeringsorganisatie. De beleidsrisico's zijn derhalve zeer beperkt. Uitvoerend beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Verantwoording	De meerjarenbegroting en jaarrekening worden conform DVO ieder jaar opgeleverd.
Ontwikkelingen	Momenteel wordt een onderzoek uitgevoerd naar de (on)mogelijkheden van outputfinanciering door een extern bureau. Lopende 2018 zal er meer duidelijk komen omtrent dit onderzoek.

Vervoersorganisatie BVO DRAN (doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen)

Doel	Doelstelling is om te komen tot een goede en efficiënte regionale samenwerking op het gebied van doelgroepenvervoer in de stedelijke regio Arnhem Nijmegen, inclusief Druten, door de oprichting van de lichtste vorm van een gemeenschappelijke regeling; een bedrijfsvoeringsorganisatie. Artikel 4 van de regeling geeft aan: 1. De DRAN heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers. 2. De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer worden overgedragen aan de DRAN.
Partijen	Alle gemeenten van de regio Arnhem en Nijmegen en Druten (19 gemeenten).
Bestuurlijk belang	Deze regeling is vooral bedoeld voor de samenwerking tussen de betrokken gemeenten voor taken die geen zware bestuurlijke aansturing nodig hebben, maar waarvoor rechtspersoonlijkheid wel van belang is voor een efficiënte uitvoering. Dit was nodig vanwege de opheffing van de Stadsregio Arnhem Nijmegen. Elke gemeente levert één wethouder aan het Algemeen Bestuur van de GR.
Financieel belang	Door het bundelen van de verschillende vervoersstromen met een groot aantal gemeenten zou een efficiënter vervoerssysteem mogelijk worden gemaakt waardoor een betere beheersbaarheid van de vervoerskosten ontstaat. Hiermee kunnen de dreigende tekorten in het vervoer (door toename vervoer wegens vergrijzing, langer thuis wonen etc.) in de regio worden opgevangen.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Niet van toepassing. De BVO wordt gedekt via voorschotten die iedere verbonden gemeente betaalt.
Resultaat	Nog niet bekend. De schatting is € 805.000.
Risico's	Het risico voor de gemeente Duiven is van financiële aard, als de beoogde efficiencyvoordelen niet worden behaald of als meerdere gemeenten uit deze regio vervoersstromen gaan onttrekken aan deze regeling.
Verantwoording	**Artikel 11 Informatie en verantwoordingsplicht (regeling bvo)** 1. Het Bestuur verstrekt een deelnemer halfjaarlijks een rapportage over de verrichte werkzaamheden en de verlangde inlichtingen. Een lid van het Bestuur geeft de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, mondeling of schriftelijk de door één of meer leden, overeenkomstig het reglement van orde van dat college, verlangde inlichtingen. 2. Een verzoek om inlichtingen kan schriftelijk worden ingediend bij het Bestuur. 3. Het Bestuur verstrekt de gevraagde inlichtingen schriftelijk of mondeling zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen acht weken na ontvangst van het verzoek. 4. Een lid van het Bestuur voorziet de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, van alle informatie die, in relatie tot het door het gevoerde en te voeren beleid en de daarbij door het aangewezen lid ingenomen dan wel in te nemen standpunt, noodzakelijk is. 5. Een lid van het Bestuur is aan de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, verantwoording verschuldigd voor de wijze waarop het lid de deelnemer in het Bestuur heeft vertegenwoordigd, naar de door de deelnemer, die hij vertegenwoordigt vastgestelde dan wel te stellen regels. 6. De leden 1 tot en met 5 zijn van overeenkomstige toepassing jegens de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten. 7. Het Bestuur stelt de Rekenkamer of rekenkamercommissie van de deelnemende gemeenten afzonderlijk en in gezamenlijkheid in staat om alle informatie te verkrijgen die voor de wettelijke uitoefening van de rekenkamer- of rekenkamercommissietaak nodig is.

Ontwikkelingen	Op 1 september 2016 is het vervoer aanbesteed en van start gegaan voor het vraagafhankelijke vervoer (Wmo) en leerlingenvervoer. In 2017 is geleidelijk het vervoer voor dagbesteding Jeugd en Wmo ingevoerd. Er zijn geen verdere ontwikkelingen.

Euregio

Doel	Grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen in Nederland en Duitsland bevorderen.
Partijen	De Euregio bestaat uit 55 lidorganisaties uit de grensregio Nederland-Duitsland. Dat zijn gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in het werkgebied Arnhem-Nijmegen, West-Veluwe, Zuid-West-Gelderland, delen van Noordoost-Brabant, het noordelijke deel van de provincie Limburg, de Kreis Kleve, de Kreis Wesel en de steden Duisburg en Düsseldorf. In dit werkgebied wonen 4,2 miljoen mensen.
Bestuurlijk belang	Gemeente Duiven levert drie leden in het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven is € 6.700 en is berekend op basis van het inwoneraantal.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Nog niet bekend.
Resultaat	Nog niet bekend.
Risico's	Geen.
Verantwoording	De jaarrekening wordt aangeleverd voor de vergadering van de Euregioraad op 7 juni 2018.
Ontwikkelingen	Geen.

Deelnemingen

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) gevestigd te Den Haag

Doel	De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.
Partijen	Aandeelhouders zijn de Staat der Nederlanden, provincies, gemeenten, waterschappen en andere openbare lichamen.
Bestuurlijk belang	Stemrecht in de Algemene vergadering van aandeelhouders. Vertegenwoordiging door de verantwoordelijke portefeuillehouder binnen het college.
Financieel belang	Gemeentelijke aandelenpakket van 3.510 aandelen à € 2,50 nominaal. Dit betekent een belang van € 8.775. Dat is 0,0063% van het totale vermogen.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2017 was € 4.486 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 4.953 miljoen. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 149.514 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 135.072 miljoen.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedraagt € 393 miljoen.
Risico's	Het risico beperkt zich tot het ingelegde bedrag.
Verantwoording	De gemeente ontvangt jaarlijks de jaarrekening met daarbij een uitnodiging voor de Algemene vergadering van aandeelhouders.
Ontwikkelingen	Niet van toepassing.

Vitens N.V. gevestigd te Zwolle

Doel	Het leveren van drinkwater en de instandhouding van het leidingnetwerk.
Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	Vitens N.V. kent een Raad van bestuur en een Raad van commissarissen. Gemeente Duiven is één van de aandeelhouders.
Financieel belang	Gemeentelijke aandelenpakket van 26.705 aandelen. De verkrijgingsprijs van dit pakket bedraagt € 4.538.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2017 was € 489,1 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 533,7 miljoen. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 1.249,2 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 1.194,4 miljoen.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedraagt € 64 miljoen.

Risico's	Het risico beperkt zich tot het ingelegde bedrag.
Verantwoording	Vitens presenteert na afloop van het jaar een jaarrekening.
Ontwikkelingen	Niet van toepassing.

Alliander N.V. gevestigd te Arnhem

Doel	Distributie van energie via energienetwerken.
Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	Alliander heeft een Raad van bestuur en een Raad van commissarissen. De gemeente Duiven is een van de aandeelhouders en heeft stemrecht per aandeel.
Financieel belang	Gemeentelijk aandelenpakket van 151.801 aandelen op 1 januari 2015. 31.879 aandelen hiervan zijn verkocht aan Vattenfall conform het aandeelhoudersbesluit dat genomen is in april 2009. Op het totaal van de uitstaande en volgestorte aandelen is dat een belang van 0,001%.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 3.864 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 3.942 miljoen. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 3.871 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 4.127 miljoen.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedraagt € 203 miljoen.
Risico's	Het risico beperkt zich tot het ingelegde bedrag. In de begroting is een dividenduitkering geraamd van € 82.500. De werkelijke uitkering bedroeg in zijn geheel € 115.187.
Verantwoording	Alliander presenteert na afloop van het jaar een jaarrekening.
Ontwikkelingen	Per 31 december 2015 bezit de gemeente Duiven geen aandelen meer in N.V. Nuon Energy. Het netwerkbedrijf N.V. Alliander wordt niet verkocht en blijft in handen van de huidige aandeelhouders. De energietransitie betekent een toename van zonnepanelen, warmtepompen, elektrisch vervoer en windmolens. Het aantal klanten in het verzorgingsgebied van Alliander dat zelf duurzame elektriciteit opwekt en teruglevert is in 2017 verder toegenomen naar 190.000 (2016: 144.000). Deze klanten kunnen samen duurzame energie produceren voor twee miljoen huishoudens. Voor 2018 heeft Alliander al circa 300 aanvragen voor de aansluiting van grootschalige zonneweides. Deze ontwikkelingen hebben grote impact op het elektriciteitsnet. Dat is niet aangelegd voor deze nieuwe ontwikkelingen en zal daarom fors uitgebreid moeten worden. Alliander probeert met technische innovaties en nieuwe marktmodellen de netinvesteringen en het bijbehorende extra werk zoveel mogelijk te verminderen. Zo is Alliander in 2017 een pilot begonnen met een buurtbatterij in Rijsenhout en recent is in Nijmegen met de organisatie van een flexibiliteitsmarkt begonnen waardoor bijvoorbeeld het leggen van een extra kabel de komende jaren wordt voorkomen.

Paragraaf 7 Grondbeleid

Aanleiding, opbouw en sturingsmogelijkheid van de paragraaf Grondbeleid

Inleiding
Jaarlijks rapporteren we in deze Paragraaf grondbeleid over de gemeentelijke -actieve- grondexploitatie: er wordt vooral inzicht gegeven in hoe de grondexploitatie zich financieel heeft ontwikkeld. Ook het actuele toekomstperspectief wordt gepresenteerd.
De gemeentelijke grondexploitatie is een instrument voor de ontwikkeling en realisatie van ruimtelijke plannen. Het is de financiële vertaling van het ruimtelijke plan en wordt in de initiatieffase gebruikt om de economische haalbaarheid van een plan te kunnen vaststellen. In het vervolg van het traject is de bestuurlijk vastgestelde grondexploitatieberekening het kader voor de uitvoering.
In de actieve grondexploitatie voert de gemeente de regie. Het is een bedrijfsmatig proces, dat zich over de langere termijn voltrekt. Kenmerkend is het doen van omvangrijke voorinvesteringen die later in de tijd door gronduitgifte worden terugverdiend. Aan de actieve grondexploitatie zijn substantiële risico's verbonden.

Kader
Het lokale kader waarbinnen wordt geopereerd is de Nota grondbeleid, vastgesteld bij raadsbesluit van 14 april 2008. De Nota kiest in beginsel voor "actief grondbeleid", maar biedt mogelijkheden voor een gemeentelijke faciliterende rol, waar het risico bij marktpartijen/initiatiefnemers ligt. Ons college staat een actualisatie van de Nota grondbeleid voor, waarbij ook de keuze voor een minder actieve en minder risicodragende rol van de gemeente meer invulling krijgt.
Daarnaast geldt de "Notitie grondexploitaties 2016" van de Commissie BBV.

Het Coalitieakkoord 2014-2018 stelt dat *"we willen investeren in de verkoop van (bedrijfs)gronden, daarbij op pakkende wijze laten zien waar Duiven sterk in is, wat we kunnen en kunnen bieden met name op de bedrijventerreinen".*
Om deze doelstelling te verwezelijken is binnen de gemeentelijke organisatie het project "Stimulering kaveluitgifte en kostenreductie grondexploitatie" (SKKG) opgestart. Met dit project wordt beoogd een impuls te geven aan marketing en promotie en acquisitie met als resultaat dat de bouwgronden worden uitgegeven. Dit gaat gepaard met extra inzet van onze medewerkers alsmede de inschakeling van een extern communicatiebureau en bedrijfsmakelaar(s). Onze ambtelijke organisatie heeft dit met verve opgepakt. De impuls leidt daadwerkelijk tot toename van belangstelling voor en uitgifte van bouwgronden. Louter uit cijfers in deze jaarrekening blijkt de kentering nog niet. Immers *contacten* zijn geen *contracten* en in die zin nu nog geen waarderingsgrondslag.

Actualiteit
Met de aanbieding van de begroting 2016 drieeneenhalf jaar geleden meldden wij dat een "broos herstel van de vastgoedmarkt zichtbaar was geworden". Nu, drieeneenhalf jaar later, blijkt dat het herstel daadwerkelijk is ingezet. Het beeld is ineens anders: alle direct uitgeefbare woningbouwkavels zijn verkocht en de belangstelling voor bedrijvenkavels is bemoedigend.

In 2017 zijn dertien kavels voor woningbouw in De Ploen-Zuid in eigendom overgedragen. De laatste drie kavels in de Ploen-Zuid worden in 2018 overgedragen, evenals de kavels in de complexen "Akkerwinde" en "Vergertlaan". De grondpositie in het complex Huize Welleveld is in december 2017 aan de gecontracteerde ontwikkelaar overgedragen. In het complex Westreenen is één kavel in 2017 aan de gecontracteerde ontwikkelaar overgedragen. Per balansdatum zijn in Westreenen 5 kavels nog niet afgenomen; deze worden overgedragen zodra daarvoor een koper is gecontracteerd.

Op de bedrijventerreinen is in Graafstaete één kavel van 0,3 ha in 2017 overgedragen.
Wij verwachten nu op basis van contacten, opties en reserveringen, dat in 2018 ruim 6 ha bedrijvenkavels kan worden overgedragen.

Planning uitgifte woningbouwgronden.
In regionaal verband zijn afspraken gemaakt om het regionaal woningbouwprogramma in de lijn te krijgen met de huishoudenprognoses. De raad heeft 9 februari 2015 de afspraken bekrachtigd. De woningbouwtaakstelling voor Duiven van 2015 tot 2025 bedraagt 365 woningen. De raming uit 2016 gaat uit van een behoefte aan 295 woningen in de periode van 2016 tot en met 2025. Vertaald naar de gemeentelijke actieve grondexploitatie is het aandeel daarvan ongeveer 50%. De huidige uitgifteplanning en de -toekomstige- voorraad uitgeefbare bouwgronden passen binnen de regionale afspraken.

Inmiddels is eind 2017 een nieuwe Woonvisie door de raad vastgesteld. Vooralsnog heeft die nu nog geen concrete gevolgen voor de actieve gemeentelijke grondexploitatie per balansdatum van deze jaarrekening.

Planning uitgifte bedrijventerreinen.
Eind 2013 is de behoefte naar bedrijventerreinen in de provincie Gelderland uitgebreid in beeld gebracht. Vastgesteld is dat de vraag naar bedrijventerreinen in Duiven ligt op gemiddeld 2,5 ha per jaar tot 2026.

Momenteel wordt door de Provincie Gelderland de regionale programmering werklocaties herijkt. De gerede verwachting is dat de prognose uit dit onderzoek lager zal komen te liggen dan de eerdere prognoses. In afwachting van de besluitvorming hierop vinden wij het nu te prematuur onze planningen daarop aan te passen, mede gezien de huidige belangstelling voor de uitgifte van bedrijfsgronden, vooral het nu economisch weer voor de wind gaat. Vooralsnog houden wij nu nog vast aan de eerdere, hierna genoemde argumenten.

Segmentering: in de periode t/m 2025 is de gemiddelde uitgifte van terreinen voor de reguliere bedrijvigheid gemiddeld 1,7 ha/jaar, voor het gebied InnoFase gemiddeld 0,8 ha/jaar. InnoFase is een bedrijventerrein vanuit een aparte bestuursopdracht bovenregionaal in de hogere milieucategorieën met een duurzaamheidsaspect in de bedrijfsvoering en synergievoordelen met andere bedrijven in het gebied in de sfeer van energievoorziening en milieutechnologie en/of "biobased economy". InnoFase wijkt af van de reguliere bedrijvigheid.

Voor de periode 2026 t/m 2030 wordt uitgegaan van een gemiddelde uitgifte van 0,9 ha/jaar voor de reguliere bedrijvigheid en van 1,5 ha/jaar voor InnoFase.

Kwaliteit: ons standpunt is dat in het nieuwe onderzoek niet alleen het kwantitatieve aspect wordt meegewogen, maar nadrukkelijk het kwalitatieve aspect daarin wordt meegenomen. Het is algemeen bekend dat de Duivense bedrijventerreinen van oudsher goed scoren op kwalitatieve aspecten zoals ligging en ontsluiting, lokaal economisch beleid en vestigingsklimaat.

Marktvooruitzichten: na de mindere jaren is er een duidelijke kentering opgetreden. Er is in 2016 en 2017 totaal 2,7 ha verkocht en de belangstelling is duidelijk toegenomen.

Lokaal economisch beleid: ons college geeft volop prioriteit aan het lokaal economisch beleid. Dit heeft al geresulteerd in aanmerkelijke terugdringing van leegstand op de bestaande bedrijventerreinen en revitalisering van het gebied Centerpoort-Nieuwgraaf. Vervolgens wordt een impuls gegeven door de planmatige aanpak van de stimulering van kaveluitgifte met daarbij de instelling van een gemeentelijk Bedrijventeam dat gegadigden begeleidt bij de vestigingsvraag in Duiven, kortom de "maatwerkbenadering".

Het is niet met zekerheid te stellen dat alle maatregelen daadwerkelijk zullen resulteren in de geplande uitgifte. Daarom is in de risicoparagraaf het voorraadrisico van bedrijvenbouwgrond na 2025 als risico opgenomen.

Opbouw van de paragraaf Grondbeleid.

Allereerst wordt het financiële resultaat gekwantificeerd van de gezamenlijke grondexploitaties. Voor het bepalen van de vermogenspositie zijn twee zaken van belang. Ten eerste de uiteindelijke resultaten van de individuele complexen. De uitgangspunten voor de resultaatberekening worden verderop in deze paragraaf beschreven. Ten tweede de risico's van grondexploitatie. Ook hierop wordt verderop in deze paragraaf ingegaan. Er wordt een verschillenanalyse op hoofdlijnen gemaakt tussen de berekende exploitatieresultaten van 1 januari 2017 en van 1 januari 2018.

Sturingsmogelijkheid grondexploitaties

Op projectniveau

De bestuurlijk vastgestelde Grondexploitatie vormt het financiële kader voor de verdere ontwikkeling en uitvoering van het project. Immers de Grondexploitatie is de vertaling van het ruimtelijk plan in:

- Grond- en ruimtegebruik.
- Programma (woningdifferentiatie, segmentatie bedrijventerrein etc).
- Kwaliteit en kosten inrichting openbare ruimte.
- Planning en fasering van het uitvoeringsprogramma.
- Opbrengsten (marktconformiteit, functioneel prijsbeleid).
- Rekenparameters (rente, kosten- en opbrengstenstijging).

Wijzigingen van één of meerdere van deze uitgangspunten leiden direct tot wijziging van het geprognosticeerde exploitatieresultaat. Bij het maken van keuzes worden de financiële consequenties daarom altijd in de afweging betrokken. De financiële bewaking, eventuele (bij)sturing en rapportage vindt dus plaats op projectniveau (per complex).

Op jaarverslagniveau

De paragraaf Grondbeleid van het jaarverslag geeft onder andere integraal inzicht in de resultaten van de gezamenlijke grondexploitaties. De op projectniveau gemaakte keuzes zijn, zoals hiervoor is aangegeven, in deze paragraaf Grondbeleid opgenomen.
De eerder vastgestelde projectkaders c.q. uitgangspunten van de betreffende projecten worden in beginsel niet ingrijpend gewijzigd opgenomen in de grondexploitatie of de paragraaf Grondbeleid, zonder dat hier (op projectniveau) een geautoriseerd besluit toe is genomen.
De cijfermatige jaarlijkse actualisering van de exploitatiebegrotingen van alle complexen wordt voor de samenstelling van deze paragraaf Grondbeleid dienovereenkomstig gedaan. Allereerst worden de financiële mutaties over het verslagjaar in het rekenmodel verwerkt, actuele ontwikkelingen en inzichten financieel gekwantificeerd en vervolgens ingepland in de restantlooptijd van het complex. Dit resulteert in een geactualiseerd resultaat van het complex.

Financieel resultaat grondexploitaties

Opbouw en indeling grondexploitaties

De gemeentelijke grondexploitatie is een onderdeel van het Programma 3 Omgeving van de programmabegroting. De administratie vindt per complex plaats, verdeeld over twee producten:

- Bouwgrondexploitatie, woningbouw.
- Bouwgrondexploitatie, bedrijventerreinen.

Tot de producten “bouwgrondexploitatie woningbouw” en “bouwgrondexploitatie bedrijventerreinen” worden de in exploitatie genomen complexen gerekend waarin de gemeente de actieve grondexploitatie voert:

Woningbouwcomplexen:

- de Ploen-Zuid
- Westreenen
- Huize Welleveld
- Vitaal Centrum Duiven
- Vergertlaan

- Akkerwinde

Bedrijventerreinencomplexen:
- InnoFase
- Graafstaete
- Seingraaf
- De Nieuweling

De Ploen-Zuid omvat mede de bedrijvenlocatie op de hoek Rijksweg/Westsingel (terp 7). In de Nieuweling, van oorsprong een complex voor woningbouw en bedrijven, is de huidige voorraad uitgeefbare bouwgrond bestemd voor bedrijven, overigens op een aantal posities met mogelijkheid voor de bouw van een bedrijfswoning.

Voor alle genoemde complexen in exploitatie geldt dat er een onherroepelijk bestemmingsplan van kracht is en dat een voorraad direct uitgeefbare bouwgrond beschikbaar is.

Toekomstige ontwikkellocaties
Met het oog op mogelijke toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen bezit de gemeente een portefeuille strategisch grondbezit. Deze gronden zijn in 2016 overgeheveld van de grondexploitatie naar de materiële vaste activa (rbs. 9 mei 2016). Zes percelen die niet aangehouden hoeven te worden, zijn verkocht.

In de uitgifteplanning voor de bedrijventerreinen is aangenomen dat het gebied "Engsestraat" in de periode 2027 t/m 2030 wordt uitgegeven (4,0 ha).

Particuliere grondexploitaties
Door de gewijzigde BBV-regelgeving worden met ingang van 2016 particuliere grondexploitaties (onder het regime van een anterieure ontwikkelovereenkomst) niet meer verantwoord binnen de paragraaf Grondbeleid maar onder het programma Omgeving.

Afgesloten complexen
Bij het (administratief) afsluiten van een complex wordt zo nodig voor de nog te maken kosten en nog te realiseren opbrengsten vanuit het complex een storting gedaan in de “Voorziening afgewikkelde complexen”. Verantwoording en dekking van de nagekomen kosten en opbrengsten vindt daarna plaats binnen deze voorziening.
Per 31 december 2017 is het complex "Huize Welleveld" administratief afgesloten.

Programmatische uitgangspunten
Woningbouw
In onderstaande tabel staan de woningaantallen weergegeven die de komende jaren gepland staan in de *gemeentelijke* grondexploitaties. Het betreft het jaartal van de verwachte gronduitgifte waarvan is aangenomen dat deze samenvalt met de start van de bouw van de woningen.
De opgenomen aantallen woningen sluiten aan bij de gronduitgifte afgeleid van de recent berekende behoefteraming in Duiven in de periode t/m 2030 en de regionale afspraken over het woningbouwprogramma tot 2020 (rbs. 9 februari 2015). Ook de huidige bestemming van de bouwgronden is leidend. Ingeval de actualiteit leidt tot een gewijzigd bouwprogramma met nieuwe ruimtelijke kaders zal de gemeente binnen haar bevoegdheden van de Wro de gewijzigde invulling faciliteren (=herprogrammeren).

Tabel planning kaveluitgifte woningbouw gemeentelijke grondexploitatie

Complex/locatie	Totaal	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ploen-Zuid	3	3							
Nieuweling (bedrijfswoning)	7		1	1	1	1	1	1	1
VCD fase 4	27		13	14					
VCD woonpark	50				13	13	12	12	
Akkerwinde	2	2							

Vergertlaan	1	1							
(nog) Niet in exploitatie genomen complexen									
Ploen-Noord Broekstraat	17			1	2	2	2	5	5
Spoorzone Welleveldsestraat	1		1						
Spoorzone Parallelweg	4		2					2	
Totaal	112	6	17	16	16	16	15	20	6

In aantallen woningen

Niet opgenomen in deze tabel zijn de volgende complexen:

Westreenen: de gemeentelijke bouwgronden zijn in 2012 aan de gecontracteerde ontwikkelaar verkocht. De afname en het notarieel transport vinden gefaseerd plaats, afgestemd op de nog te realiseren verkopen. Per eind 2017 zijn de gemeentelijke bouwgronden voor vijf woningen nog niet afgenomen.

Vitaal Centrum Duiven, commerciële en maatschappelijke functies
Naast de gronduitgifte voor woningbouw is in het Vitaal Centrum Duiven sprake van gronduitgifte voor commerciële functies volgens onderstaande tabel:

Tabel gronduitgifte commerciële functies Vitaal Centrum Duiven (m² te realiseren bvo)

	2019
Vitaal Centrum Duiven fase 4	1.641
Totaal oppervlakte bvo in VCD	**1.641**

De oppervlakten te realiseren bvo zijn gebaseerd op de actuele inzichten voor fase 4 (massastudie).

Bedrijventerreinen
In de gezamenlijke grondexploitaties is opgenomen de uitgifteprognose van bedrijventerreinen in de periode 2018 t/m 2030 zoals hieronder aangegeven.

Tabel geplande uitgifte m² bedrijventerreinen per jaar

Complex	Totaal	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026 t/m 2030
InnoFase	147.830	0		25.000	0	25.000		25.000		72.830
Seingraaf	100.404	53.800	10.000	10.000	10.000	10.000	6.604	0	0	0
Graafstaete	29.203	4.000	4.000	4.000	3.000	3.000	3.000	3.000	2.000	3.203
Nieuweling	28.806	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	2.000	5.806
Engsestraat	40.000									40.000
Totaal	346.243	60.800	17.000	42.000	16.000	41.000	12.604	31.000	4.000	121.839

De gemiddelde geplande uitgifte in de periode 2017 t/m 2030 is 2,5 ha per jaar.

Per complex is de uitgifte afgestemd op de uitkomsten van het onderzoek uit begin 2017, waarbij is vastgesteld dat “de uitbreidingsvraag in Duiven uitkomt op gemiddeld 2,4 ha per jaar en de vervangingsvraag op gemiddeld circa 0,1 ha per jaar tot 2025”. De uitgifte van InnoFase is in de lijn van het uitgevoerde onderzoek niet meer gelijkmatig per jaar opgenomen maar vanaf 2020 in een ritme van 2,5 ha eens per twee jaren.

De geplande uitgifte in de periode vanaf 2026 omvat de restvoorraad van 7,3 ha in InnoFase en 0,9 ha voor reguliere bedrijvigheid in de overige complexen die nu al in exploitatie zijn, alsmede 4,0 ha. in het complex Engsestraat. Vooralsnog zien wij dit als restcapaciteit voor de periode vanaf 2026, waarvan nu de noodzaak/behoefte (nog) niet is onderbouwd. In afwachting van valide onderbouwing van de marktvraag na 2025 na de uitkomsten van het nu lopende provinciaal

onderzoek naar de regionale programmering van werklocaties is nu in de risicoparagraaf van het weerstandsvermogen een maatregel getroffen.

Uitgangspunten en parameters
In deze paragraaf worden de uitgangspunten en parameters beschreven die ten grondslag liggen aan de (actualisatie van de) grondexploitatieberekeningen van de complexen.

Rentepercentage
Er is gerekend met een rentepercentage van 1,4 over de gehele looptijd.

Parameter voor kostenstijging
In de berekeningen is de parameter voor kostenstijging gesteld op gemiddeld jaarlijks 1,75%. Dit sluit aan op het concernbrede gehanteerde percentage van de algemene uitkering voor de komende vier jaren.

Parameter voor opbrengstenstijging
Er is nu aangenomen dat in alle complexen gedurende de gehele looptijd geen ruimte is voor een jaarlijkse opbrengstenstijging.

Prijspeil
Uitgegaan is van het actuele prijspeil 1 januari 2018 voor alle kosten en opbrengsten.

Kostencalculaties
In de initiatieffase van plannen zijn de calculaties gebaseerd op samengestelde elementprijzen. Naarmate de voorbereiding en uitwerking vordert vindt op basis van definitief ontwerp een verfijning plaats op besteksniveau.

Planontwikkelingskosten
De opgenomen ramingen voor plan(ontwikkelings)kosten zijn afgestemd op het deel inzet van de gemeentelijke personeelsformatie die wordt ingezet voor de grondexploitatie zoals opgenomen in de gemeentelijke meerjarenbegroting en de te maken externe plan(ontwikkelings)kosten.

Gronduitgifteprijzen
Ingevolge de Nota grondbeleid worden uitgifteprijzen *“marktconform bij de toekomstige bestemming”* vastgesteld. Eind 2016 hebben wij wederom opdracht verstrekt tot het uitvoeren van een extern onderzoek naar bepaling en onderbouwing van marktconforme en realistische grondopbrengsten in een aantal complexen, uitgesplitst en gespecificeerd naar de verschillende typen vastgoed.
Bij de actualisatie van de complexen is nu gerekend met dezelfde uitgifteprijzen als in 2017 omdat is vastgesteld dat die nu ook representatief zijn.

R*eserveringen/fondsafdrachten*
Bij grondexploitaties wordt -als uitwerking van de Structuurvisie en de Nota grondbeleid rekening gehouden met fondsafdrachten. Het BBV is op dit punt aangepast. In tegenstelling tot voorheen worden de fondsafdrachten nu niet meer als kostenpost apart geraamd *in* de complexen. De fondsafdrachten zijn -voor zover nog niet gedaan- daarom in de toekomst bij het afsluiten van de indivuduele complexen een onderdeel van de resultaatbestemming.

In 2015 is een nieuwe Structuurvisie vastgesteld. Daarin is ook een nieuw regime van kostenverhaal/fondsafdrachten opgenomen. Dit nieuwe regime zal successievelijk worden toegepast in de nieuw vast te stellen grondexploitaties.

Voor uit te geven bedrijventerreinen is verplichte deelname aan *parkmanagement* voorgeschreven. Het parkmanagement wordt ondergebracht in aparte rechtspersonen. Vanuit de Grondexploitatie wordt hiervoor eenmalig € 1/m² gerealiseerde gronduitgifte als startkapitaal afgedragen.

Berekening financieel resultaat grondexploitaties
Inleiding

In de vorige paragraaf zijn de uitgangspunten en parameters beschreven die ten grondslag liggen aan de actualisatie van de exploitatieopzetten van de diverse complexen. Hierdoor zijn alle grondexploitaties op een uniforme manier geactualiseerd.

Boekwaarden
In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de boekwaarden van de complexen in exploitatie in het verslagjaar weergegeven. Daaruit blijkt dat de boekwaarde van de investeringen per saldo met bijna € 1,1 mln. is afgenomen van € 24,6 mln. naar € 23,5 mln. In deze tabel is geen rekening gehouden met het afsluiten van en de resultaatuitname van het complex Huize Welleveld per balansdatum.

Complex in exploitatie in 2017	Boekwaarde 1-1-2017	mutatie 2017	Boekwaarde 1-1-2018
Woningbouw			
De Ploen Zuid	€ 4.177.084	-€ 1.312.389	€ 2.864.695
Vergertlaan	€ 189.210	€ 6.750	€ 195.960
Westreenen	€ 389.833	-€ 75.044	€ 314.789
Welleveld	€ 2.268.771	-€ 2.653.562	-€ 384.791
Vitaal Centrum Duiven	€ 1.294.843	€ 1.947.462	€ 3.242.305
Akkerwinde	€ 50.826	€ 4.753	€ 55.579
Subtotaal	€ 8.370.567	-€ 2.082.030	€ 6.228.537
Bedrijventerreinen			
De Nieuweling	-€ 2.180.900	€ 431.369	-€ 1.749.531
Graafstaete	€ 4.137.393	-€ 353.276	€ 3.784.122
InnoFase	€ 3.014.472	€ 217.387	€ 3.231.859
Seingraaf	€ 11.259.988	€ 716.441	€ 11.976.429
Subtotaal	€ 16.230.953	€ 1.011.921	€ 17.242.874
Totaal in exploitatie	€ 24.601.520	-€ 1.070.109	€ 23.531.411

Resultaten grondexploitatie complexen
Resultaat 2017 Er is resultaat van het per 31 december 2017 afgesloten complex Huize Welleveld. De verliesvoorziening en de voorziening afgewikkelde complexen worden op peil gebracht. Het voordelige resultaat van de grondexploitatie over 2017 is € 3.026.069.

Vermindering verliesvoorziening	€ 581.678
Toevoeging voorziening afgewikkelde complexen	-€ 180.465
Afsluiten complex Huize Welleveld	€ 384.791
Tussentijdse winstuitname de Nieuweling	€ 2.240.000
Resultaat grondexploitatie 2017	**€ 3.026.004**
* waarvan geoormerkt bestemming fondsafdracht "Bovenwijks"	€ 30.000
* waarvan geoormerkt bestemming fondsafdracht Sociale woningbouw	€ 150.000

Vanuit het complex Huize Welleveld zijn er verplichtingen tot fondsafdrachten. Nu bij afsluiten van het complex worden deze fondsafdrachten bij de resultaatbestemming verwerkt.

Toekomstbeeld resultaten
In onderstaande tabel zijn per complex aangegeven de boekwaarde (saldo van reeds gemaakte kosten en opbrengsten per 1 januari 2018) en de te verwachten kosten en opbrengsten vanaf 2018. Dit resulteert in een saldo c.q. resultaat op eindwaarde, ofwel het voorgecalculeerde resultaat op de datum dat naar verwachting het totale complex gerealiseerd is. Aangezien de

individuele complexen verschillende einddata kennen, zijn de resultaten naar 1 januari 2018 contant gemaakt (= op startwaarde) om ze onderling vergelijkbaar te maken.

Tabel resultaten in exploitatie genomen complexen

			Nominaal		-=voordelig	+=nadelig
	Einddatum exploitatie	Boekwaarde 2018	Nog te realiseren		Resultaat 1-1-2018	
Woningbouw			kosten	opbrengster	Eindwaarde	startwaarde
de Ploen-Zuid	31-12-2021	2.864.695	813.348	772.675	3.086.614	2.919.648
Westreenen	31-12-2020	314.788	631.000	649.562	310.836	298.138
Vitaal Centrum Duiven	31-12-2026	3.242.305	1.510.405	4.967.450	-55361	-495
Vergertlaan	31-12-2018	195.960	34.500	151.000	81.391	80.267
Akkerwinde	31-12-2018	55.578	50.000	190.350	-86.163	-83.800
Subtotaal		6.673.326	3.039.253	6.731.037	3.392.124	3.213.758
Bedrijventerreinen						
InnoFase	31-12-2030	3.231.859	2.692.665	20.746.700	-15.352.215	-12.813.790
Seingraaf	31-12-2024	11.976.429	4.501.751	16.550.752	374.482	339.754
Graafstaete	31-12-2027	3.784.122	854.799	4.959.598	-66.982	-58.288
de Nieuweling	31-12-2028	-1.749.531	-680.000	3.133.784	-4.654.775	-3.994.672
Subtotaal		17.242.879	8.730.212	45.390.834	-19.699.489	-16.526.996
Totaal		**23.916.205**	**11.768.469**	**52.121.870**	**-16.307.373**	**-13.313.238**

Alle bedragen in €

In het resultaat staan de complexen de Ploen-Zuid, Westreenen, Vergertlaan en Seingraaf als verliesgevend opgenomen.

De resultaatpotentie van de totale grondexploitatie op lange termijn is nu berekend op een overschot van per saldo € 13,3 mln. (startwaarde). In het vorige jaarverslag was de vergelijkbare resultaatpotentie berekend op per saldo € 15,8 mln. In het hoofdstuk "verschillenanalyse" wordt dit nader geduid.

Verliesvoorziening
Voor exploitaties met een geraamd tekort wordt een voorziening (op eindwaarde) getroffen om de berekende toekomstige tekorten af te dekken. Dit is een wettelijk voorgeschreven maatregel.

Te treffen voorziening verliesgevende complexen

de Ploen Zuid	3.086.614
Westreenen	310.836
Vergertlaan	81.391
Seingraaf	374.482
Totaal benodigde voorziening	**3.853.322**
Te corrigeren met voorziening vorig jaarverslag	4.435.000
Vermindering voorziening per 31 december 2017	**581.678**

Alle bedragen in €

Niet in exploitatie genomen gronden

Met het vaststellen van de Structuurvisie Duiven 2015 is de ruimtelijke visie van de gemeente Duiven herzien. Ook is het BBV op het gebied van waardering van deze strategische gronden

aangescherpt. Bij raadsbesluit van 9 mei 2016 is de portefeuille strategische gronden overgeheveld van de grondexploitatie naar de categorie "Materieel vaste activa strategische gronden". Daarmee maken de strategische gronden geen onderdeel meer uit van de gemeentelijke actieve grondexploitatie. Zes percelen -waarvan is besloten niet langer in eigendom te houden- zijn in 2017 verkocht; twee percelen worden in 2018 verkocht.

Risicoanalyse Grondexploitaties

Inleiding
De actieve grondexploitatie is voor de gemeente een bedrijfsmatig proces, dat zich over de langere termijn voltrekt. Kenmerkend is het doen van omvangrijke voorinvesteringen die later in de tijd vooral door gronduitgifte worden terugverdiend. Gelet op de planperiode (einddatum van het langstlopende complex is ultimo 2030) en de geprognosticeerde omzetten zijn aan het exploiteren van gronden risico's verbonden.
Te onderscheiden zijn:
- Algemene economische risico's.
- Projectgebonden risico's.

Uitgangspunt is dat de risico's zoals nu gepresenteerd, worden meegenomen in het gemeentelijk weerstandsvermogen. Hierna worden deze "bedrijfsrisico's" beschreven en nader gekwantificeerd. Bij de kwantificering wordt ook betrokken de mate waarin zich een eventueel risico kan voordoen.

Algemene economische risico's
Vooral bij het in exploitatie nemen van redelijk omvangrijke uitleg- en uitbreidingslocaties loopt de gemeente vanwege de relatief lange looptijd en hoge omzetten financiële risico's.
In het algemeen zijn aan het exploiteren van ruimtelijke plannen de volgende risico's verbonden:
- De uitgifte van bouwgronden start later, terwijl de voorinvesteringen al wel (deels) zijn gedaan. De fasering van de investeringen en opbrengsten in de tijd verlopen niet volgens oorspronkelijke inschatting/planning waardoor er renteverliezen optreden.
- Er dient zich een rentestijging aan, die niet kan worden gecompenseerd door een verhoging van de opbrengsten uit grondverkoop.

Een deel van deze risico's (o.a. de rentebijschrijving op de boekwaarde) is niet of nauwelijks beïnvloedbaar. De overige risico's zijn enigszins beïnvloedbaar door het bepalen van de investering- en uitgiftemomenten.

Uit bedrijfseconomisch oogpunt is het verstandig om uit te gaan van een "reëel en behoedzaam scenario", dat zich kenmerkt door de volgende zaken:
- Een stijging van het rentepercentage met 1,0 procentpunt.
- Stagnering in de gronduitgifte met drie jaar in de bedrijventerreinen.

Voorraadrisico bedrijfsgronden na 2025
De provinciale raming voor de behoefte aan bedrijfsgrond in Duiven gedurende de periode 2016 t/m 2025 is 2,5 ha per jaar. De uitgifteplanning is daarmede in overeenstemming. De prognose wordt door de opsteller, de Provincie Gelderland als optimistisch gekenmerkt.

In de periode daarna van 2026 t/m 2030 is gepland de uitgifte van ruim 8 ha bedrijfsgrond in de complexen die nu al in exploitatie zijn genomen. De grondwaarde daarvan is ruim € 11 mln. De aanname dat deze opbrengst niet wordt gerealiseerd, is als risicocomponent opgenomen.

Voorraadrisico nog in exploitatie te nemen bedrijfsgronden na 2025
In de periode van 2026 t/m 2030 is de uitgifte gepland van 4 ha in een nog in exploitatie te nemen ingenomen strategische grondpositie. Louter voor de risicobepaling wordt nu verondersteld dat het risico bestaat dat de strategische grondpositie niet in exploitatie wordt genomen.

Projectgebonden risico's

Hierna worden de specifiek projectgebonden risico's van de in exploitatie genomen gronden nader toegelicht en waar mogelijk gekwantificeerd.

Toereikendheid plankostenbudgetten
Het is reëel te veronderstellen dat er een risico bestaat dat noodgedwongen programmawijzigingen optreden. Ook kan sprake zijn van langere doorlooptijden van de in exploitatie genomen complexen. De ervaring leert dat er hierdoor een reële kans is dat in de complexen geraamde plankostenbudgetten niet toereikend zijn.

Bodem- en/of grondwaterverontreiniging en archeologische bodemschatten
In het traject van het opstellen van een ontwerp-bestemmingsplan wordt uitvoerig onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de bodem en het grondwater. Voor aangetroffen verontreinigingen worden de saneringskosten in de calculaties meegenomen. Er is echter bepaald geen zekerheid dat alle te saneren verontreinigingen bekend zijn. Hetzelfde geldt voor de mogelijke aanwezigheid van behoudenswaardige archeologische bodemschatten.

Vitaal Centrum Duiven
In het Vitaal Centrum Duiven zijn belangrijke vorderingen gemaakt.

Nu wordt ingeschat dat het realiseren van de geraamde grondwaarde voor fase 4 (commerciële - en woonfuncties) onder druk staat. Hetzelfde geldt voor het woonpark. De aanname nu is dat door mogelijk noodzakelijke herprogrammering een lagere grondwaarde wordt gerealiseerd.

Tabel risico's grondexploitatie

	Min. risico	Max. risico	Kans	Gewogen max. risico	Gewogen gem. risico
Algemene risico's					
Rentestijging (2,4% i.p.v. 1,4%)	0	1.622.047	80%	1.297.638	648.819
Drie jaar vertraging in uitgifte bedrijventerreinen	0	1.721.418	80%	1.377.134	688.567
Voorraadrisico bedrijfsgronden in exploitatie na 2025	0	9.837.135	20%	1.967.427	983.714
Voorraadrisico bedrijfsgronden nog niet in exploitatie na 2025	0	475.161	80%	380.128	190.064
Projectgebonden risico's					
Ontoereikend plankostenbudget grex-complexen	0	325.000	80%	260.000	130.000
Bodem-/grondwaterverontreiniging/ archeologie	0	400.000	40%	160.000	80.000
Grondwaarde Vitaal Centrum Duiven fase 4 na herprogrammeren	0	519.950	80%	415.960	207.980
Grondwaarde Vitaal Centrum Duiven Woonpark na mogelijk herprogrammeren	0	245.250	80%	196.200	98.100
Waarde onroerend goed Vitaal Centrum Duiven	0	150.000	80%	120.000	60.000
Eén jaar vertraging gronduitgifte Vitaal Centrum Duiven	0	136.787	80%	109.430	54.715
Totalen	**0**	**15.432.748**		**6.283.918**	**3.141.959**

Bedragen in €

Op grond van de BBV is bij de berekening van de verantwoord tussentijdse winstuitname per balansdatum uit de Nieuweling al volledig rekening gehouden met de risico's voor de Nieuweling.

Ter voorkoming van doublures zijn de in deze tabel gepresenteerde bedragen zonder de risico's voor de Nieuweling.

Bij het opstellen van de begroting 2019 wordt het risicoprofiel wederom geactualiseerd.

Verschillenanalyse actieve grondexploitatie ultimo 2016 met ultimo 2017

In de tabel hierna worden de verschillen van de uitkomsten van de paragraaf Grondbeleid 2017 vergeleken met het Jaarverslag 2016.

Tabel vergelijking resultaat per complex

	-=voordelig	+=nadelig	+1,40% index	- = nadelig + = voordelig
Complex	Resultaat 1-1-2018 (Jaarrekening 2017)		Resultaat (Jaarrekening 2016)	Verschil
	Eindwaarde	Startwaarde 2017	Startwaarde 2016	2016- 2017
Woningbouw				
de Ploen-Zuid	3.086.614	2.919.648	2.847.924	-71.723
Westreenen	310.836	298.138	304.629	6.491
Vitaal Centrum Duiven	-561	-495	-187.109	-186.614
Vergertlaan	81.391	80.267	75.405	-4.862
Akkerwinde	-86.163	-83.800	89.008	-5.208
Bedrijventerreinen				
InnoFase	-15.352.215	-12.813.790	-15.244.906	-2.431.115
Seingraaf	374.482	339.754	739.446	399.692
Graafstaete	-66.982	-58.288	-103.387	-45.100
Nieuweling	-4.654.775	-3.994.672	-4.384.417	-389.745
Totaal	**-16.307.373-**	**-13.313.238**	**-16.041.423**	**-2.728.185**

De verschillenanalyse vindt plaats tussen de grondexploitaties peildata 1 januari 2017 en 1 januari 2018. Om de resultaten onderling vergelijkbaar te maken, is het resultaat van het jaarverslag 2017 geïndexeerd met een jaar rentestijging van 1,4%.

Het eindresultaat op startwaarde bedraagt per saldo € 13.313.238 (positief) per 1 januari 2018. De afname van het totaalresultaat ten opzichte van vorig jaar is € 2.728.185.

De opgetreden wijzigingen zijn per complex:

de Ploen-Zuid: er is nu budget geraamd voor promotie en acquisitie voor "werkterp 7" en een budget voor de bestrijding en sanering van een invasieve exoot in bouwgronden.

Vitaal Centrum Duiven: de exploitatie wordt conform uitgangspunt van het raadsbesluit bij vaststelling nu wederom sluitend gepresenteerd. Bij de actualisatie van één jaar geleden is de op aanwijzing van de accountant doorgevoerde mutatie in de geraamde fondsafdrachten naar nu blijkt niet correct verwerkt. Daarom is er cijfermatig een verschil ten opzichte van één jaar geleden.

Vergertlaan en Akkerwinde: er zijn geringe nadelen opgetreden omdat de kaveluitgifte niet in 2017 maar in 2018 plaatsvindt.

InnoFase: op basis van nieuwe inzichten is nu voorzichtigheidshalve gerekend met lagere grondwaarden van uitgeeftbare bouwgronden.

Seingraaf: de verbetering van het resultaat is het gevolg van de versnelde uitgifte van bouwgrond ten opzichte van eerdere planningen.

Graafstaete: er is in 2017 minder uitgegeven dan gepland; ook is het budget voor promotie en acquisitie bijgesteld naar de planning en aangegane verplichtingen.

de Nieuweling: in 2017 is geen bouwgrond uitgegeven. Ook is de raming voor bouwrijpmaken verhoogd n.a.v de actuele inzichten.

Resultaatuitname Grondexploitatie boekjaar 2017

Naarmate de realisatie van de complexen van de grondexploitatie vordert, is het mogelijk te berekenen in hoeverre uitname van middelen aan de orde kan zijn. In de Nota Grondbeleid is de gedragslijn daarvoor vastgelegd. Kort samengevat is die:

“Indien het bedrijfsresultaat voldoende degelijk is en wanneer de negatieve boekwaarde van een complex groter is dan de betrouwbaar geraamde nog te maken kosten dan kan het meerdere tussentijds veilig als winst verantwoord worden.”

Inmiddels is het BBV op dit punt aangepast en zijn we gehouden om tussentijdse winsten in de grondexploitatie volgens de "percentage of completion-methode" te bepalen. Nu is met die methode berekend dat uit het complex de Nieuweling per balansdatum € 2.240.000 tussentijds resultaat kan worden genomen.

Voor het complex InnoFase hebben de afgelopen 8 jaar geen verkopen plaatsgevonden. Momenteel vindt een heroriëntatie plaats op de te volgen koers. Gezien de omvangrijke onzekerheden in het project, zowel voor de verwachte lasten, als de verwachte baten, de lange looptijd (langer dan 12 jaar) en de heroriëntatie die plaats vindt, is het toekomstige resultaat niet in te schatten en is winstneming derhalve achterwege gebleven.

Vanuit behoedzaamheid is -zoals de cie BBV adviseert- rekening gehouden met risicos en onzekerheden conform de "risico's grondexploitatie" in de paragraaf weerstandsvermogen. Ter vergelijking: de berekening op basis van de gedragslijn uit de Nota grondbeleid Duiven geeft overigens een behoedzamere uitkomst.

Vennootschapsbelasting
De gemeente Duiven is belastingplichtig voor de heffing van Vennootschapsbelasting over winsten uit de grondexploitatie. De nu gepresenteerde cijfers van de grondexploitatie zijn resultaten "vóór belastingen". Hierin is *geen* rekening gehouden met de afdracht van deze belasting.

Winstbestemming
Resultaten uit de grondexploitatie vervallen aan de algemene middelen, i.c. de Algemene reserve, in voorkomende gevallen gecorrigeerd met de "fondsafdrachten".

Jaarrekening - Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

1 Overzicht van baten en lasten per programma
2 Toelichting overzicht van baten en lasten per programma
3 Inkomsten
4 Financiële positie

Overzicht van baten en lasten per programma

In onderstaande overzichten presenteren wij eerst de lasten en baten per programma vóór bestemming, vervolgens de resultaatbestemming (mutaties in de reserves) en daarna een totaaloverzicht met de resultaten per programma na bestemming.

Lasten, baten en saldo per programma vóór bestemming

In onderstaande tabellen staan achtereenvolgens aangegeven de cijfers van de jaarrekening 2016, de begroting 2017 voor wijziging (primitieve begroting 2017, zoals deze is vastgesteld door de raad op 14 november 2016), de begroting 2017 na wijziging (begroting na alle verwerkte begrotingswijzigingen), de jaarrekening 2017 en het saldo 2017 (begroting 2017 na wijziging minus rekening 2017).

Bestuur	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	10.544	4.197	5.236	4.882	355
Baten	40.006	1.275	2.063	2.284	220
Gerealiseerd totaal saldo	**29.462**	**- 2.922**	**- 3.173**	**- 2.598**	**575**

(Bedragen x € 1.000)

Maatschappij	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	31.801	31.078	32.111	31.287	824
Baten	7.605	6.967	7.391	7.464	73
Gerealiseerd totaal saldo	**- 24.197**	**- 24.112**	**- 24.721**	**- 23.823**	**897**

(Bedragen x € 1.000)

Omgeving	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	16.470	13.912	14.702	13.707	995
Baten	13.858	11.417	11.788	14.570	2.783
Gerealiseerd totaal saldo	**- 2.613**	**- 2.495**	**- 2.914**	**864**	**3.777**

(Bedragen x € 1.000)

Algemene Dekkingsmiddelen	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	0	4.961	4.636	2.206	2.430
Baten	0	41.692	41.760	39.210	- 2.550
Gerealiseerd totaal saldo	**0**	**36.731**	**37.124**	**37.004**	**-120**

(Bedragen x € 1.000)

Overhead	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	0	7.010	7.921	7.572	349
Baten	0	1.078	1.087	978	- 109
Gerealiseerd totaal saldo	**0**	**- 5.931**	**- 6.834**	**- 6.594**	**240**

(Bedragen x € 1.000)

Onvoorzien	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	0	30	0	0	0

Onvoorzien	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Baten	0	0	0	0	0
Gerealiseerd totaal saldo	**0**	**- 30**	**0**	**0**	**0**

(Bedragen x € 1.000)

Totaal	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	58.827	61.158	64.606	59.653	4.952
Baten	61.480	62.429	64.089	64.506	417
Gerealiseerd totaal saldo	**2.653**	**1.271**	**- 516**	**4.853**	**5.369**

(Bedragen x € 1.000)

Begrotingsrechtmatigheid

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid zijn de grote overschrijdingen toegelicht bij de verschillenanalyse van de rekening 2017.

Resultaatbestemming

In onderstaande tabel staat de Resultaatbestemming per programma. Dotaties zijn toevoegingen vanuit de exploitatie aan de reserves. Onttrekkingen zijn verminderingen van de reserves ten behoeve van de exploitatie. Voor een gedetailleerd overzicht wordt verwezen naar het onderdeel Reserves van de Balans.

Resultaatbestemming Programma Bestuur

Reserves	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
Algemene Reserve	1.237	235	- 1.002
Bestemmingsreserve Stimuleringsfonds	7	0	- 7
Bestemmingsreserve protocol agressie	10	0	- 10
Bestemmingsreserve Vervanging interieur gemeentehuis	0	525	525
Bestemmingsreserve Actieplan veiligheidsbeleid	0	35	35
Algemene bestemmingsreserve	0	308	308
Bestemmingsreserve Digiservice	0	250	250
Meerjarenbeleidsreserve	0	32	32
Bestemmingsreserve Bedrijfsvoering	0	269	269
Totaal programma Bestuur	**1.254**	**1.652**	**398**

*Bedragen * € 1.000*

Resultaatbestemming Programma Maatschappij

Reserves	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
Algemene Reserve	676	91	- 585
Bestemmingsreserve Debiteuren RSD	0	579	579
Bestemmingsreserve Serviceteams	0	50	50
Bestemmingsreserve Fonds beeldende kunst	0	48	48
Bestemmingsreserve 3e kunstgrasveld hockey	0	15	15
Bestemmingsreserve Integratie en Scholing	0	47	47
Bestemmingsreserve Combinatiefuncties	0	55	55
Totaal programma Maatschappij	**676**	**885**	**209**

*Bedragen * € 1.000*

Resultaatbestemming Programma Omgeving

Reserves	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
Bestemmingsreserve Fonds bovenwijkse voorzieningen	275	0	- 275
Bestemmingsreserve A-15	123	0	- 123
Bestemmingsreserve Groenfonds	7	38	31
Bestemmingsreserve betaalbare woningbouw	190	35	- 155
Bestemmingsreserve renovatie openbaar groen	104	55	- 49
Bestemmingsreserve Kwaliteit openbare ruimte	9	0	- 9
Bestemmingsreserve Infrastructuur	4	0	- 4
Algemene Reserve	172	10	- 162
Bestemmingsreserve Erfgoed	1	0	- 1
Bestemmingsreserve Horsterpark	0	77	77
Bestemmingsreserve Ruimtelijke planning	0	122	122
Bestemmingsreserve vervanging lichtmasten	0	30	30
Bestemmingsreserve Gevolgen grondwaterverontreiniging Nieuwgraaf	0	100	100
Totaal programma Omgeving	**884**	**467**	**- 417**

*Bedragen * € 1.000*

Totaal Resultaatbestemming

	2.813	**3.004**	**191**

*Bedragen * € 1.000*

Resultaat per programma

In onderstaande tabel staat het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten en het gerealiseerde resultaat weergegeven per programma. Het verschil tussen beide is de resultaatbestemming ofwel de mutaties reserves. Voor een overzicht van deze mutaties per programma zie het onderdeel Resultaatbestemming. Voor een overzicht per reserve zie het onderdeel Reserves van de Balans.

Saldo per programma 2017

Programma	Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	Mutaties reserves/ Resultaatbestemming	Gerealiseerd resultaat
Bestuur	- 2.598	398	- 2.200
Maatschappij	- 23.823	209	- 23.613
Omgeving	864	- 417	447
Overhead	- 6.594	0	- 6.594
Algemene dekkingsmiddelen	37.004	0	37.004
Heffing VPB	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Totaal	**4.853**	**191**	**5.044**

Bedragen x € 1.000 (- is een nadeel, + is een voordeel)

In onderstaande tabel staat het resultaat per programma na bestemming weergegeven:

Saldo per programma 2017

Programma	Begroting 2017 (na bestemming)	Rekening 2017 (na bestemming)	Saldo 2017 (na bestemming)
Bestuur	- 2.815	- 2.200	615
Maatschappij	- 24.406	- 23.613	793
Omgeving	- 3.070	447	3.517
Overhead	- 6.834	- 6.594	240
Algemene dekkingsmiddelen	37.124	37.004	- 120
Heffing VPB	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Totaal	**0**	**5.044**	**5.044**

Bedragen x € 1.000 (- is een nadeel, + is een voordeel)

Alle programma's sluiten met een positief saldo. Zie voor toelichting op de saldi bij de desbetreffende programma's. Samenvattend ontstaat het volgende beeld van het saldo:

Saldo 2017

Resultaat	
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**4.852.954**
Resultaatbestemming (mutaties reserves)	**190.917**
Gerealiseerd resultaat 2017	**5.043.871**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het gerealiseerde resultaat is € 5.043.871 positief.

Toelichting overzicht van baten en lasten

Grote afwijkingen tussenrapportages 2017

Hieronder worden de grootste voor- en nadelen uit de tussenrapportages genoemd. Het begrote resultaat in de begroting 2017 was € 256.000. Het resultaat van de 1e tussenrapportage was € 539.000 positief. De beleidsinhoudelijk 2e tussenrapportage geeft geen resultaat en de 3e tussenrapportage geeft een negatief resultaat van € 223.000.

Het geraamde resultaat
Het geraamde resultaat komt daarmee op € 572.000.

1e tussenrapportage 2017
In onderstaand overzicht staan de afwijkingen groter of gelijk aan € 20.000 uit de 1e tussenrapportage 2017. Deze is op 11 juli 2017 door de gemeenteraad vastgesteld.

Grote afwijkingen 1e tussenrapportage 2017

Afwijkingen ≥ € 20.000	Structureel	Incidenteel	Totaal
Opbrengst verkoop NIEGG		135.000	135.000
Overhead loonkosten	35.000		35.000
Aanvulling inhuurbudget		268.000	268.000
Rente langlopende lening		180.000	180.000
Onderuitputting	- 75.000		- 75.000
Activerings- en afschrijvingsbeleid		145.000	145.000
Grondexploitatie		65.000	65.000
Algemene Uitkering		40.000	40.000
Samenkracht en Burgerparticipatie		- 28.000	- 28.000
Huis van Droo		- 20.000	- 20.000
Uitkeringen BUIG		84.000	84.000
Exploitatie RSD		- 21.000	- 21.000
WSW Presikhaaf		29.000	29.000
Seingraaf		- 100.000	- 100.000
Afwijkingen ≤ € 20.000		82.000	82.000
Mutaties reserves		- 280.000	- 280.000
Totaal resultaat na bestemming	**- 40.000**	**579.000**	**539.000**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

2e tussenrapportage 2017
De tweede tussenrapportage 2017 had een puur beleidsmatige inhoud. De raad heeft kennis genomen van de stand van zaken van alle speerpunten. Daar waren geen financiele gevolgen aan verbonden en dus is er ook geen begrotingswijziging vastgesteld.

3e tussenrapportage 2017
De afwijkingen groter of gelijk aan € 20.000 uit de 3e tussenrapportage staan in onderstaand overzicht vermeld. Deze is op 20 december 2017 vastgesteld door de gemeenteraad.

Afwijkingen ≥ € 20.000	Structureel	Incidenteel	Totaal
Stadsregio Arnhem Nijmegen		88.000	88.000
Jaarverslaglegging		- 20.000	- 20.000
Opstalrealisatie VCD		- 225.000	- 225.000
Bijdrage RID		- 80.000	- 80.000
P&O Advies		25.000	25.000
Centrale faciliteiten	25.000	5.000	30.000
Extra werkgeverslast	- 18.000	- 2.000	- 20.000
Dividend		38.000	38.000

Afwijkingen ≥ € 20.000	Structureel	Incidenteel	Totaal
Opbrengst OZB		- 40.000	- 40.000
Onvoorzien		30.000	30.000
Uitkeringen gemeentefonds		- 292.000	- 292.000
Rijksbudget WSW		29.000	29.000
Leerlingenvervoer		- 100.000	- 100.000
Sportaccommodaties		- 26.000	- 26.000
VGGM		82.000	82.000
Openbare Gezondheidszorg		- 51.000	- 51.000
Jeugdgezondheidszorg		27.000	27.000
Kinderopvang		- 21.000	- 21.000
Uitkeringen BUIG		- 46.000	- 46.000
Bijdrage RSD		- 91.000	- 91.000
Vervoersvoorziening WVG		- 170.000	- 170.000
Woonvoorziening WVG		- 30.000	- 30.000
Project Activerend Werk		55.000	55.000
Hulp bij het huishouden		300.000	300.000
Openbare verlichting		20.000	20.000
Mobiliteitsplan		80.000	80.000
Renovatie groen		- 31.000	- 31.000
Afvalstoffenheffing		- 60.000	- 60.000
Lijkbezorging		35.000	35.000
A-15		101.000	101.000
Ruimtelijke ontwikkeling		300.000	300.000
Afwijkingen ≤ € 20.000	- 6.000	3.000	- 3.000
Onttrekking reserves		- 157.000	- 157.000
Totaal resultaat na bestemming	**1.000**	**- 224.000**	**- 223.000**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Verschillenanalyse Rekening 2017

Het resultaat van de Rekening 2017 bedraagt € 5.043.871 positief.

Ontwikkeling rekeningsaldo 2017

Rapportage	Resultaat
Primitieve begroting 2017	219.704
Saldo 1e tussenrapportage 2017	535.127
Saldo 2e tussenrapportage 2017	0
Saldo 3e kwartaalrapportage 2017	-222.707
Verwacht resultaat na de 3e tussenrapportage	**532.124**
Werkelijk rekeningresultaat 2017	**5.043.871**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het postieve of negatieve resultaat van de tussentijdse rapportages is conform de betreffende raadsbesluiten verwerkt als een bijdrage of onttrekking aan de Algemene Reserve. De 2e tussenrapportage 2017 was alleen beleidsmatig van aard, waardoor er geen saldo ontstaan is binnen de rapportage.

Het verwachte resultaat is € 532.124 positief. Het werkelijke rekeningresultaat na bestemming bedraagt € 5.043.871 positief. Het resultaat is dus beter. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid zijn de grote overschrijdingen toegelicht bij de verschillenanalyse van de rekening 2017. Niet meegenomen zijn voordelen op investeringen die gedekt worden uit reserves. Per saldo zijn deze verschillen neutraal.

Voordelen en nadelen

Nr	Omschrijving voordelen	Voordeel	Structureel/incidenteel
1	Grondexploitatie	3.026.069	Incidenteel
2	Sociaal domein	831.570	Incidenteel
3	Kapitaallasten	367.486	Incidenteel
4	Ambtelijk management	297.782	Incidenteel
5	Algemene baten en lasten	276.776	Incidenteel
6	Verkeer, wegen en verlichting	172.520	Incidenteel
7	Algemene uitkering/overige uitkering	134.119	Incidenteel
8	Ondersteuning en bedrijfsvoering	128.757	Incidenteel
9	Wethouders	139.589	Incidenteel
10	Onderwijshuisvesting	84.306	Incidenteel
11	Gemeentelijke eigendommen	46.933	Incidenteel
12	OZB	42.438	Incidenteel
13	Onderwijs, Sport en Cultuur	37.341	Incidenteel
	Totaal	**5.585.686**	

Toelichting Voordelen

1. Grondexploitatie

Vermindering verliesvoorziening	€ 581.743
Toevoeging voorziening afgewikkelde complexen	- € 180.465
Afsluiten complex Huize Welleveld	€ 384.791
Tussentijdse winstuitname de Nieuweling	€ 2.240.000
Resultaat grondexploitatie	**€ 3.026.069**

2. Sociaal domein en Wmo-oud
Per saldo wordt een voordeel behaald op het sociaal domein inclusief Wmo-oud. Voordelen worden behaald op Wmo-oud (€ 800.627), Wmo/AWBZ (€ 414.351). Een nadeel is er op Jeugdzorg (€ 238.316) en op de participatiewet (€ 244.499). Daarnaast is er een voordeel op het leerlingenvervoer á € 99.407. Specificaties per onderdeel zijn beschikbaar op de administratie.

3. Kapitaallasten
Door onder andere uitgestelde investeringen en een aanpassing in de afschrijvingsmethodiek is er een voordeel ontstaan op de kapitaallasten.

4. Ambtelijk management
Het krediet dat beschikbaar is gesteld voor het fusietraject met de gemeente Westervoort is in 2017 niet volledig benut. Dat levert een voordeel op in 2017 á € 297.782. Het restant van het krediet is doorgeschoven naar 2018.

5. Algemene baten en lasten
Door vrijval op de voorziening culturele accommodaties, de voorziening algemene accommodaties en de voorziening afgewikkelde complexen is een voordeel behaald á € 219.326. Dit is onder meer het resultaat van het privatiseren van accommodaties en het niet meer uitvoeren van desbetreffende onderhoudswerkzaamheden. De nog uit te voeren werkzaamheden op de afgewikkelde complexen zijn daarnaast goedkoper uitgevallen, waardoor er ook een voordeel behaald is.

6. Verkeer, wegen en verlichting

Het voordeel op verkeer, wegen en verlichting wordt grotendeels veroorzaakt door om diverse redenen uitgestelde investeringen (€ 40.300), de kosten omtrent energie en water lager zijn uitgevallen (€ 47.904), de bijdragen vanuit nutsbedrijven hoger uitgevallen zijn (€ 51.215) en de kosten voor het onderhoud aan wegen in eigen beheer lager zijn dan geraamd (€ 38.783).

7. Algemene uitkering/overige uitkering
In 2017 is er in totaal voor € 345.319 meer aan decentralisatie uitkeringen ontvangen dan geraamd. Daarentegen is er in totaal voor € 203.225 minder aan uitkeringen uit het rijksbudget ontvangen.

8. Ondersteuning en bedrijfsvoering
In dit voordeel zit voor een groot gedeelte (€ 523.000) een voordeel op de directe salariskosten. Dat wordt teniet gedaan door een nadeel op inhuur personeel (€ 562.000). Dit alles heeft vooral te maken met de uitruil van salariskosten voor inhuur. De bijdrage van de SDL viel € 16.000 hoger uit en we hebben van een aantal gemeenten een bijdrage ontvangen voor het uitlenen van personeel die niet was geraamd (€ 138.000). Verder wordt een deel van de inhuurkosten gedekt uit de bestemmingsreserve Digiservice (€ 13.000). Per saldo dus een voordeel van € 129.000.

9. Wethouders
Door een vrijval uit het pensioenfonds Wethouders onstaat onder andere een voordeel á € 159.714. Dit is een resultante van een verhoging van de rekenrente.

11. Gemeentelijke eigendommen
Het voordeel op de gemeentelijke eigendommen wordt grotendeels veroorzaakt door een hogere huuropbrengst van de gemeentelijke gebouwen (€ 20.838). Dit is het resultaat van de verhuur van het voormalig schoolgebouw de Boomgaard aan Kerk voor Nu.

12. OZB
Per saldo is een voordeel op OZB behaald. De ontvangst op belastingen OZB woningen vielen lager uit dan geraamd (€ 44.875 nadelig), echter de ontvangsten op belastingen OZB niet woningen viel € 32.129 hoger uit. Dit inclusief een aantal kleinere voordelen zorgt voor een voordeel á € 42.438 op OZB. Een aantal nieuwe bedrijven waren niet meegenomen in de ramingen die uiteindelijk wel een aanslag hebben gekregen. Dat levert een extra opbrengst op, terwijl het er ook voor zorgt dat het aandeel bouwgronden afneemt waardoor daar weer minder opbrengsten voor ontvangen werden.

13. Combinatiefunctie
Door een onderschrijding op de uitvoeringskosten wordt een voordeel behaald á € 37.341. Gedurende 2017 is er voor een korte periode geen volledige invulling van alle formatie geweest.

Nr	Omschrijving nadelen	Nadeel	Structureel/incidenteel
1	Riool en afval	492.549	Incidenteel
2	Ruimtelijke ontwikkeling	419.061	Incidenteel
3	Openbaar groen	66.614	Incidenteel
4	Bestuurlijke ondersteuning	33.271	Incidenteel
5	Overige kleine nadelen	62.445	Incidenteel
	Totaal	**1.073.940**	

Toelichting nadelen

1. Riool en afval
Door een overschot rioolrechten is er € 946.816 gedoteerd aan de voorziening rioolrecht (de oude bestemmingsreserve). Echter was € 499.473 geraamd om te doteren. Dit resulteert in een nadeel á € 447.343. Daarnaast is de voorziening oninbare debiteuren aangevuld met € 45.206 vanuit het product afvalstoffenheffing.

2. Ruimtelijke ontwikkeling
Per saldo wordt een nadeel behaald op ruimtelijke ontwikkeling. Door de gewijzigde systematiek van rentetoedeling is er een nadeel op op Volkshuisvesting á € 480.537 en op Leges bouwvergunningen á € 59.518. Voordelen worden onder andere behaald op de A15 (€ 58.962) en de Omgevingswet (€ 62.032).

3. Openbaar groen
Het nadeel op Openbaar groen wordt grotendeels veroorzaakt doordat er meer uitgegeven is aan onderhoud bomen (€ 52.003). Dit is het resultaat van schade aan bomen en achterstallig onderhoud.

4. Bestuurlijke ondersteuning
Het nadeel is grotendeels ontstaan doordat er inhuur heeft plaatsgevonden binnen de griffie, welke niet voorzien was bij de begroting. Dit resulteert in een nadeel á € 31.674.

Overzicht incidentele baten en lasten in €

Lasten	**Begroting voor wijziging**	**Begroting na wijziging**	**Werkelijk**
Programma 1			
Voorziening Wachtgeld wethouders	0	0	30.523
Voorziening Pensioenen wethouders	0	0	181.867
Voorziening Dubieuze debiteuren	0	0	552.852
GOG Gemeentehuis	30.500	38.875	220.437
Bestemmingsreserve Actieplan veiligheidsbeleid	0	34.671	34.671
Bestemmingsreserve Vervanging interieur gemeentehuis	0	524.687	524.687
Bestemmingsreserve Bedrijfsvoering	0	268.000	268.870
Bestemmingsreserve Investeringen Digiservice	0	249.682	249.682
Bestemmingsreserve Meerjarenbeleid	0	31.751	31.751
Algemene bestemmingsreserves	0	307.577	307.577
Bestemmingsreserve Bouwfonds	367.406	367.406	367.406
Bestemmingsreserve Vitens	1.790.301	1.790.301	1.790.301
Programma 2			
Voorziening Dubieuze debiteuren RSD	0	0	3.384
GOG Mobilis	0	0	3.487
GOG Multifunctioneel gebouw Eilandplein	0	6.500	4.456
GOG Verenigingsgebouw Visserlaan	0	55.000	8.253
GOG Dorpshuis Groessen	0	0	40.000
GOG Wijkhuis van Droo	24.700	34.380	33.239
Bestemmingsreserve Combinatiefuncties	0	75.600	55.259
Bestemmingsreserve Fonds voor beeldende kunsten	0	47.813	47.813
Bestemmingsreserve Integratie en Scholing	0	46.804	46.804
Bestemmingsreserve Debiteuren RSD	0	578.900	578.900
Bestemmingsreserve WMO	0	168.537	168.537
Bestemmingsreserve Serviceteams	0	50.000	50.000
Bestemmingsreserve 3e kunstgrasveld hockey	15.133	15.133	15.133
Programma 3			

Voorziening Onderhoud wegen	0	0	621.639
Voorziening Verliesgevende complexen grondexploitatie	0	0	623.434
Voorziening Afwikkeling complexen	0	0	51.595
Voorziening Afvalinzameling	0	0	35.127
Bestemmingsreserve Gevolgen grondwaterverontreiniging Nieuwgraaf	0	100.000	100.000
Bestemmingsreserve Het Groenfonds	0	30.000	37.659
Bestemmingsreserve Vervanging lichtmasten	0	30.387	30.387
Bestemmingsreserve Groen onderhoud en vervanging	0	31.475	55.281
Bestemmingsreserve Horsterpark	0	76.500	76.500
Bestemmingsreserve Infrastructuur	0	16.500	16.500
Bestemmingsreserve Ruimtelijke planning	55.000	122.250	122.250
Bestemmingsreserve Betaalbare woningbouw	0	0	35.000
Totaal	**2.283.040**	**5.098.729**	**7.421.261**

Baten	**Begroting voor wijziging**	**Begroting na wijziging**	**Werkelijk**
Programma 1			
Voorziening Wachtgeld wethouders	0	0	491
Voorziening Pensioenen wethouders	0	0	74.006
Voorziening Dubieuze debiteuren	0	0	67.390
GOG Gemeentehuis	0	0	81.036
GOG Gebouw gemeentewerken	0	0	5.947
GOG Brandweergarage	0	0	4.578
GOG Regina Pacis	0	0	17.664
GOG Woonhuis Dorth tot Medlerstraat	0	0	1.299
Bestemmingsreserve Protocol agressie	0	10.000	10.000
Bestemmingsreserve Nuon Vattenfall	2.157.707	2.157.707	2.157.707
Programma 2			
GOG Sportcentrum Triominos	0	0	146.704
GOG Multifunctioneel gebouw Eilandplein	0	0	16.480
GOG Verenigingsgebouw Visserlaan	0	0	5.996
GOG Ouderenruimte Palet	0	0	873
GOG PSZ de Wip Wap	0	0	1.041
GOG Voormalig kleutergebouw Groessen	0	0	2.211
GOG Wijkhuis van Droo	0	0	60.885
Bestemmingsreserve Sociaal Domein	0	168.537	168.537
Programma 3			
Voorziening Onderhoud wegen	0	0	1.155.063
Voorziening Riolering art 44 lid 2 BBV	0	0	946.816
Voorziening Verliesgevende complexen grondexploitatie	0	100.000	41.692
Voorziening Afwikkeling complexen	0	0	206.841
Voorziening Afvalinzameling	0	0	26.074

Bestemmingsreserve Het Groenfonds	0	6.696	6.691
Bestemmingsreserve ontwikkeling A15	0	101.424	122.782
Bestemmingsreserve Fonds bovenwijkse voorzieningen	0	245.215	275.215
Bestemmingsreserve Groen onderhoud en vervanging	0	103.900	103.900
Bestemmingsreserve Erfgoed- en archeologiefonds	0	800	800
Bestemmingsreserve Infrastructuur	0	4.000	4.000
Bestemmingsreserve Kwaliteit openbare ruimte	0	8.800	8.800
Bestemmingsreserve Betaalbare woningbouw	0	40.000	190.000
Bestemmingsreserve Stimuleringsfonds	0	0	6.889
Totaal	**2.157.707**	**2.947.079**	**5.918.408**

Inkomsten

Inkomstenverdeling 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Gemeentefonds	31.881	30.503	30.685	30.862	177
Specifieke uitkeringen	6.046	5.909	6.451	6.578	127
Lokale heffingen	11.572	11.918	11.895	11.737	- 158
Bijdrage reserves	2.700	280	3.836	3.004	- 832
Overige inkomsten	11.982	6.580	15.179	15.330	151
Totaal	**64.181**	**55.190**	**68.046**	**67.511**	**- 535**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Gemeentefonds

Zie voor een uitgebreid overzicht plus analyse het onderdeel Algemene Dekkingsmiddelen in het Jaarverslag. Hieronder een overzicht van de uitkering uit het Gemeentefonds.

Uitkering Gemeentefonds 2017

	Rekening2016	Begroting2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Algemene Uitkering	18.706	18.643	18.392	18.385	- 7
Integratie-uitkering Wmo	1.626	1.680	1.757	1.756	- 1
Overige Integratie-uitkeringen	0	0	0	0	0
Decentralisatie-uitkeringen	499	215	344	578	234
Integratie-uitkering Sociaal Domein	11.050	9.965	10.192	10.143	-49
Totaal	**31.881**	**30.503**	**30.685**	**30.862**	177

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Specifieke Uitkeringen

In onderstaande tabel is een overzicht van alle specifieke uitkeringen van de gemeente Duiven weergegeven.

Specifieke uitkeringen 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Maatschappelijke Zorg	6.046	5.909	6.451	6.578	127
Volksgezondheid	0	0	0	0	0
Totaal	**6.046**	**5.909**	**6.451**	6.578	**127**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Lokale heffingen

In onderstaande tabel staan de lokale heffingen uitgesplitst. Voor een analyse van de lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen in het Jaarverslag.

Lokale heffingen 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017

OZB	5.502.609	5.608.994	5.568.994	5.551.778	- 17.216
Afvalstoffenheffing	1.974.370	2.095.084	2.049.912	1.993.648	- 56.264
Rioolheffing	1.982.066	2.052.811	2.052.811	1.984.402	- 68.409
Rioolaansluitrecht	- 192	3.193	3.193	2.766	- 427
Hondenbelasting	160.901	155.796	169.996	172.686	2.690
Toeristenbelasting	129.237	141.018	155.018	174.179	19.161
Precariobelasting	265.043	267.728	267.728	264.725	- 3.003
Reclamebelasting	57.625	56.756	56.756	52.750	- 4.006
Sportaccommodaties	219.446	220.889	220.889	218.103	- 2.786
Lijkbezorgingsrechten	64.176	74.410	74.410	64.203	- 10.207
Marktgelden	5.873	8.120	8.120	5.429	- 2.691
Leges	1.211.138	1.233.280	1.267.580	1.252.376	15.204
Totaal	**11.572.292**	**11.918.079**	**11.895.407**	**11.737.044**	**- 158.363**

Bijdrage reserves

Onderstaand overzicht geeft de bijdragen uit de reserves aan.

Bijdrage reserves 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Bijdrage reserves	2.700	280	3.836	3.004	- 832
Totaal	**2.700**	**280**	**3.836**	**3.004**	**- 832**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Er is bijna € 0,9 miljoen minder onttrokken aan de reserves dan geraamd. Dit verschil wordt grotendeels veroorzaakt doordat de resultaten van de tussenrapportages niet daadwerkelijk zijn gestort/onttrokken aan de Algemene Reserve. Zie voor een specificatie het overzicht van de reserves en voorzieningen en de bijbehorende toelichtingen (onderdeel balans).

Overige inkomsten

Overige inkomsten 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Bijdrage voorzieningen	440	26	41	371	330
Rente verstrekte leningen	907	1.081	1.081	0	- 1.081
Huuropbrengsten	546	828	615	661	46
Beleggingen	270	194	232	234	2
Vergoedingen	112	76	76	121	45
Omzet Grondexploitatie	5.048	- 1.558	4.795	7.190	2.395
Diversen	4.659	5.933	8.339	6.752	- 1.587
Totaal	**11.982**	**6.580**	**15.179**	**15.330**	**151**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Ten opzichte van de begroting na wijziging een daling van deze inkomsten. Dit heeft grotendeels te maken met extra opbrengsten grondexploitaties en minder diverse overige ontvangsten.

Financiële positie

Reserves

Per saldo was in 2017 een afname van de reserves voorzien van € 516.000. Per saldo was er echter een afname van € 191.000. Dit geeft verschil van -€ 325.000. De belangrijkste verschillen zijn:

Mutaties reservepositie

Mutatie	**Bedrag**
1. Fusie Duiven-Westervoort	156.000
2. Serviceteams	- 50.000
3. Beeld Centrum	48.000
4. Implementatie Omgevingswet	- 62.000
5. Welleveld Sociale woningbouw	- 150.000
6. Mutatie saldo begroting en turaps	400.000
7. Nota Reserves en Voorzieningen	- 68.000
Overige afwijkingen < € 50.000	- 599.000
Totaal	- 325.000

Bedragen in €

Ad 1. In het kader van de fusie Duiven-Westervoort zou een onttrekking worden gedaan aan de Algemene Reserve. Deze uitgaven zijn in 2017 nog niet gedaan. De onttrekking is daarom doorgeschoven naar 2018.

Ad 2. De geraamde onttrekking in 2017 aan de Bestemmingsreserve is vanuit de Algemene Reserve gedaan.

Ad 3. De onttrekking voor het Beeld in het Centrum is vanuit het overgeboekte krediet betaald.

Ad 4. De geraamde onttrekking voor de implementatie van de Omgevingswet is maar gedeeltelijk gedaan. De rest is doorgeschoven naar 2018.

Ad 5. Bij het afsluiten van het complex Welleveld is een bedrag gestort in de Bestemmingsreserve Sociale Woningbouw. De afsluiting van het complex was niet geraamd.

Ad 6. De primitieve begroting en tussentijdse rapportages over 2017 hadden per saldo een positief resultaat ad € 400.000. Daadwerkelijke storting in de Algemene Reserve heeft niet plaatsgevonden.

Ad 7. In 2017 is de nieuwe Nota Reserves en Voorzieningen vastgesteld. Hierin is besloten tot een grote opschoningsactie in het reservebestand. Deze actie levert ten opzichte van de ramingen een nadeel op van € 68.000.

Zie ook de toelichting bij de reserves (zie balans).

Voorzieningen

De voorzieningen zijn per saldo met ruim € 450.000 toegenomen. Uit de voorziening wachtgeld wethouders zijn in 2017 de laatste verplichtingen betaald. In de voorziening voor pensioenverplichtingen wethouders is een storting gedaan van € 74.000 vanwege de nieuwe berekening van de hoogte van de pensioenen. Verder werd hier de pensioenverplichting voor 2017 uit betaald. De voorziening dubieuze debiteuren werd aangevuld met € 67.000. Er is voor € 553.000 aan oninbaarverklaringen op afgeboekt. De voorziening groot onderhoud algemene accommodaties werd gevoed met € 111.000. Er werd voor € 220.000 onttrokken voor onderhoudskosten. De voorziening Dubieuze debiteuren RSD is met € 3.000 afgenomen. De voorziening groot onderhoud sportaccommodaties werd gevoed met € 146.000 en er werd voor € 3.000 onttrokken voor onderhoudskosten. De voorziening onderhoud wegen is toegenomen met € 533.000 doordat de bijdrage uit de exploitatie hoger was dan de onderhoudskosten in 2017. Aan de voorziening Riolering artikel 44 lid 2 BBV is toegevoegd de storting over het jaar 2017

ad € 947.000. De vrijval uit de voorziening voor verliesgevende complexen bedraagt € 582.000. Aan de voorziening Afgewikkelde complexen is per saldo 155.000 toegevoegd. De voorziening afvalinzameling is met € 9.000 afgenomen.
Zie ook de toelichting bij de voorzieningen (zie Balans).

Conclusie

Er was voor het jaar 2017 na de derde tussenrapportage een positief resultaat van € 532.000 verwacht. Het resultaat is € 4.511.871 hoger dan was verwacht en komt uit op € 5.043.871 positief.

De ontwikkelingen binnen de Grondexploitatie drukken een belangrijke stempel op de financiële situatie van de gemeente. Het al vaker besproken lichte economische herstel begint eindelijk zichtbaar te worden in de verkoop van bouwpercelen. Ook de inspanningen van de projectgroep Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitatie hebben voor een positieve impuls gezorgd. Dat alles heeft ervoor gezorgd dat we in het afgelopen jaar onze grondpositie in het complex Welleveld konden overdragen. Tevens hebben we kavels kunnen verkopen op Westreenen en De Ploen-Zuid. Verder zijn alle exploitaties geactualiseerd en zijn de resultaten bijgesteld. Er is bijna € 0,6 mln vrijgevallen uit de voorziening Verliesgevende complexen. Er is een winstuitname van ongeveer € 2,2 miljoen uit het complex De Nieuweling. We proberen de positieve lijn door te zetten en de geprognosticeerde winsten ook daadwerkelijk te realiseren. Ook de risico's verliezen we niet uit het oog.

De reservepositie is in 2017 afgenomen met € 191.000. We hadden verwacht dat reservepositie gelijk zou blijven. Door aanscherping van de controleregels is de tariefsegalisatiereserve rioolrechten in 2016 omgezet in een voorziening. De destijds nog geplande storting in de bestemmingsreserve is daardoor in de voorziening gestort. Bovendien zijn een aantal kredieten overgeboekt naar 2018.

De stand van de Algemene Reserve ligt boven de in de begroting 2017 vastgestelde minimumgrens van € 7 mln. Het saldo per 31 december 2017 is € 12,0 mln. In dat saldo is nog geen rekening gehouden met het rekeningresultaat 2017. Door onze provinciale toezichthouder zijn we er steeds op gewezen dat aanvulling van de Algemene Reserve tot de minimumgrens een hoge prioriteit dient te hebben. Dat is nu gelukt.
In de begroting 2018 is deze minimumgrens naar beneden bijgesteld (€ 6,9 mln) en bij de beoordeling voor deze jaarrekening is vastgesteld dat het gewogen risico € 6,5 mln groot is (zie paragraaf 2). In de begroting 2019 zullen deze grenzen worden bijgesteld naar aanleiding van de geactualiseerde risico's.

In aansluiting op het oordeel in de paragraaf Weerstandsvermogen zijn er belangrijke risico's en onzekerheden te melden met eventuele structurele gevolgen. Te noemen zijn in dat kader de risico's met betrekking tot het Sociaal Domein, de Grondexploitatie, onze vastgoedportefeuille en diverse gemeenschappelijke regelingen en overige risico's benoemd in de betreffende paragraaf.

Inmiddels is de belastingplicht van onze gemeente voor de vennootschapsbelasting ingegaan. In de loop van 2018 zullen we onze eerste aangifte moeten doen. Die belastingplicht zorgt ervoor dat we over de fiscale winsten die vanaf nu in de grondexploitatie worden gerealiseerd 25% vennootschapsbelasting moeten betalen. Een exacte inschatting van deze belastingplicht is nog moeilijk te geven. In de paragraaf Weerstandsvermogen wordt hier echter al wel rekening mee gehouden.

Steeds meer gebouwen waar eerder scholen, peuterspeelzalen of ouderen in waren gehuisvest komen leeg te staan en vallen onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Dat betekent dat ook de kosten voor rekening van de gemeente komen. Financiele risico's zullen ook zo goed mogelijk worden ingeschat.

Binnen het Sociaal Domein zijn we de afgelopen jaren volop bezig geweest de dienstverlening zo goed mogelijk te verzorgen. Passende zorg verlenen is daarbij de belangrijkste voorwaarde. Ook het kostenplaatje wordt nauwkeurig gemonitord omdat de door het Rijk beschikbare gelden beperkt zijn. Opnieuw zijn er overschotten op het Sociaal Domein. Die worden voornamelijk

veroorzaakt doordat we de transformatie van de "oude" Wmo tijdig hebben ingezet. Op de "nieuwe" Wmo hebben we ook een voordeel net als op de Jeugdzorg. Alleen op het het onderdeel Participatie leggen we geld toe. In de komende jaren zal het verdeelmodel van de Rijksgelden veranderen omdat de integratie-uitkering in de Algemene Uitkering wordt opgenomen. Ook als we de BUIG-gelden zouden meetellen in het resultaat van het Sociaal Domein blijft het resultaat positief. Het blijft van groot belang de kosten goed te monitoren en innovatie binnen het zorggebied te stimuleren.

Op begrotingsbasis was door het duurzame en verantwoorde financiële beleid in de afgelopen jaren financieel ruimte ontstaan. In combinatie met een aantrekkende grondexploitatie zorgt dat voor het grote overschot in deze jaarrekening. We kunnen in deze jaarrekening een positief resultaat presenteren van € 5.044.000. Als we dit bedrag in onze Algemene Reserve storten komen we boven de vastgestelde bovengrens uit. Daarmee zijn alle opgesomde risico's voldoende gedekt. Ook de weerstandsratio en de solvabiliteitsratio naderen de streefwaarden. Daarmee is onze financiële situatie op orde.

Jaarrekening - Balans

Activa	31-12-2016	31-12-2017
VASTE ACTIVA (A)		
- Immateriële vaste activa (A1)		
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen	9	5
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	249	454
- Materiële vaste activa (A2)		
Investeringen met een economisch nut	41.814	40.114
Investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	10.889	11.239
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	2.518	2.880
- Financiële vaste activa (A3)		
Kapitaalverstrekkingen	361	368
Lening aan woningbouwcorporatie	11.409	5.246
Overige langlopende leningen	16.717	12.363
Totaal vaste activa	**83.966**	**72.669**
VLOTTENDE ACTIVA (B)		
- Voorraad bouwgronden in exploitatie (B1)	20.366	22.400
- Uitzettingen (B2)	11.143	9.156
- Liquide middelen (B3)	2.518	7.844
- Overlopende activa (B4)	2.769	2.955
Totaal vlottende activa	**36.796**	**42.355**
Totaal activa	**120.762**	**115.024**

Passiva	31-12-2016	31-12-2017
VASTE PASSIVA (C)		
Eigen vermogen		
- Reserves (C1)	26.686	29.290
- Gerealiseerd jaarresultaat (C2)	2.795	5.044
Voorzieningen (C3)	15.132	16.655
Vaste schulden		
- Binnenlandse banken en waarborgsommen (C4)	65.834	47.075
Totaal vaste passiva	**110.447**	**98.064**
VLOTTENDE PASSIVA (D)		
- Netto vlottende schulden (D1)	5.083	4.381
- Banksaldi(D2)	2.193	7.900
- Overlopende passiva (D3)	3.039	4.679
Totaal vlottende passiva	**10.315**	**16.960**
Totaal passiva	**120.762**	**115.024**

Bedragen x € 1.000

Niet in de balans opgenomen zaken	31-12-2016	31-12-2017
- Gewaarborgde geldleningen voor woningen	180.000	180.000
- Gewaarborgde geldleningen toegelaten instellingen en sportverenigingen	28.977	28.141
Totaal niet in de balans opgenomen zaken	208.977	208.141

Bedragen x € 1.000

Toelichting op de balans

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Stelselwijziging grondexploitatie

In 2017 heeft de Commissie BBV, in aansluiting op de in 2016 verschenen BBV Notitie Grondexploitaties 2016, specifiek toegelicht hoe te nemen winst moet worden berekend:
“Ten aanzien van de realisatie wordt inderdaad bedoeld dat de winst naar rato van gerealiseerde kosten (en opbrengsten) moet worden genomen. Dus indien 50% van de kosten is gerealiseerd en 50% van de grond is verkocht, dan is de winstrealisatie 50% x 50% = 25%. Zowel de realisatie van de kosten als de realisatie van de opbrengsten zijn bepalend in de bepaling van de omvang van de winstrealisatie.”

De nieuwe methode is niet toegepast in de jaarrekening 2016. Toen de informatie beschikbaar kwam was de jaarrekening 2016 al afgerond. In de jaarrekening 2017 is het resultaat over 2016 toegelicht dat voortvloeit uit deze nieuwe methodiek.

Deze nieuwe richtlijn heeft een positief effect van € 2.779.000 op het resultaat tot en met 2016.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

In 2017 is de nieuwe Nota Activerings- en afschrijvingsbeleid vastgesteld. In de Notitie materiele vaste activa van december 2017 (Commissie BBV) worden drie mogelijkheden geboden ten aanzien van hoe omgegaan dient te worden met het startmoment van afschrijven.
Voor de start van het moment van afschrijven wordt met ingang van boekjaar 2017 gekozen om af te schrijven vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/ verworven wordt. Dit betreft een schattingswijziging op de methodiek die eerder (vóór boekjaar 2017) werd gehanteerd en is in lijn met de Notitie materiële vaste activa van de Commissie BBV. Deze schattingswijziging levert voor boekjaar 2017 een incidenteel verminderde afschrijvingslast van € 128.000.
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.
Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopend vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van eenmalige schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Balans

Vaste activa

Immateriele vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en de waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in vijf jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikname van het gerelateerde materiële vaste actief. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven in de looptijd van de betrokken geldlening.

Materiële vaste activa met economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen geringe registratiewaarde opgenomen.

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven (*N.B. de keuze voor de netto-methode is facultatief; bruto verantwoording is ook mogelijk. De keuze is afhankelijk van de in de verordening ex art 212 Gemeentewet verplicht te formuleren regels voor waardering en afschrijving)*. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Gehanteerde afschrijvingstermijnen in jaren is op financiën aanwezig.

Vitaal Centrum Duiven

Het Vitaal Centrum Duiven wordt gewaardeerd tegen de actuele waarde.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

De waardering van een investering met economisch nut mag netto plaatsvinden en moet ook worden geactiveerd.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

De obligatieportefeuille is gewaardeerd tegen de verwachte aflossingswaarde. Het verschil met de betaalde verkrijgingsprijs is als transitorische (rente)post in de balans is opgenomen. Dit verschil wordt in het resultaat opgenomen in de (gemiddeld) resterende looptijd tot aflossing/uitloting.

Bijdragen aan activa aan derden worden geactiveerd als ze individueel een bedrag van € 50.000 te boven gaan. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven

in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.
Het drempelbedrag voor het schatkistbankieren lag voor de gemeente Duiven op ongeveer € 435.000.
Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

Waarderingsgrondslagen

Als waarderingsgrondslag is voor de Grondexploitaties het **toerekeningsbeginsel** gehanteerd. Dit houdt in dat baten en lasten alsmede risico's, die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden verwerkt in de jaarrekening van het begrotingsjaar. Voor **verliezen** wordt een **voorziening** getroffen op het moment dat deze bekend zijn en **winsten** worden verwerkt zodra een complex geheel **gerealiseerd** is. Inmiddels is het BBV op dit punt aangepast en zijn we gehouden om tussentijdse winsten in de grondexploitatie volgens de "percentage of completion-methode" te bepalen.
Onderhanden werk is opgenomen tegen vervaardigingskosten inclusief de bijgeschreven rente en indirecte kosten. De overige balansposten zijn opgenomen voor de nominale waarde. De nominale waarde is voor de verantwoording in de rekening van baten en lasten als grondslag gehanteerd.
De in de toelichting op de balans per complex (voor in exploitatie zijnde complexen) vermelde nog te realiseren opbrengsten en nog uit te geven bedragen zijn ontleend aan de nacalculaties en kostprijsberekeningen.
De bepaling van verwachte resultaten geschiedt op basis van de **"contante-waarde methodiek".**
De opbrengsten voortvloeiende uit de reeds gesloten koopovereenkomsten voor woningbouw, die per 31 december nog niet notarieel waren verleden, worden in de jaarrekening opgenomen evenals de verplichtingen voortvloeiende uit reeds gegunde aannemingsovereenkomsten.

Voorraden

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. Er wordt geen rente bijgeschreven op de boekwaarde van deze voorraden.
De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen standaard verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddeld betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de standaard verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord. Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde.
De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.
Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich met name voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarden. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statistisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.
Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatie voorziening stoelt op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.
Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.
Verplichting voortvloeiend uit leasing
De waardering van de verplichting uit hoofde van de Financial leasing van de vervoermiddelen vindt plaats tegen de contante waarde van de contractueel verschuldigde leasetermijnen.
Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.
Borg- en garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Activa

A: Vaste Activa

A1: Immateriële vaste activa

Het totaal in de balans voor deze activa kan als volgt worden onderscheiden:

Omschrijving	31-12-2016	afschr.	inv.	31-12-2017
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	9	4	0	5
Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	0	0	0	0
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	249	15	220	454
Totaal	258	19	220	459

Bedragen x € 1.000

Toelichting

- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen: In 2005 is de rente van een geldlening omgezet naar 4,53%. De kosten van converteren zijn in 2005 ook geactiveerd en worden parallel aan de lening afgeschreven. In 2018 is de laatste afschrijving.

- Bijdrage aan activa in eigendom van derden: In 2017 is een bedrag betaald van € 220.000 als bijdrage in de opblaashal bij de hockeyvelden. Vanaf 2018 wordt er op de opblaashal afgeschreven. Op het totale geïnvesteerde bedrag is in 2017 € 14.885 afgeschreven.

A2: Materiële vaste activa

Omschrijving	31-12-2016	Inv.	Desinv.	Afschr.	Bijdrage derden	Verschuiving	31-12-2017
1.Investeringen met een economisch nut	43.923	698	821	1.578	0	0	42.223
2.Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.	10.889	670	0	320	0	0	11.239
3.Investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	2.518	571	0	209	0	0	2.880
Totaal materiële vaste activa	**57.330**	**1.939**	**821**	**2.107**	**0**	**0**	**56.342**
- Verliesvoorziening	-2.109						-2.109
Totaal materiële vaste activa (na aftrek verliesvoorziening)	**55.221**						**54.233**

Bedragen x € 1.000

1. Investeringen met een economisch nut

Omschrijving	31-12-2016	Inv.	Desinv.	Afschr.	Bijdrage derden	Verschuiving	31-12-2017
Gronden en terreinen	7.673		739	4	0	0	6.930
Bedrijfsgebouwen	30.884	76	26	1.026	0	0	29.908
Grond, weg en waterbouwkundige werken	1.595	33	0	169	0	0	1.459
Vervoermiddelen	158	160	0	54	0	0	264

Machines, apparaten en installaties	2.709	277	0	222	0	0	2.764
Overige materiele vaste activa	904	152	56	102	0	0	898
Totaal	**43.923**	**698**	**821**	**1.577**	**0**	**0**	**42.223**
Verrekening met voorziening vastgoed ontwikkeling							2.109
Totaal op balans							**40.114**

Bedragen x € 1.000

2: Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Omschrijving	31-12-2016	Inv.	Afschr.	31-12-2017
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	**10.889**	**670**	**320**	**11.239**

3:Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Omschrijving	31-12-2016	Inv.	Afschr.	31-12-2017
Grond weg en waterbouwkundige werken	2.445	376	197	2.624
Overige materiele vaste activa	73	195	12	256
Totaal	**2.518**	**571**	**209**	**2.880**

Bedragen x € 1.000

A3: Financiële vaste activa

Het totaal van deze activa kan als volgt worden onderscheiden:

Omschrijving	31-12-2016	afl.	afschr.	Inv.	31-12-2017
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	361		0	7	368
Leningen aan Vivare	11.409	6.163	0	0	5.246
Overige langlopende leningen	16.717	4.354	0	0	12.363
Totaal	**28.487**	**10.517**	**0**	**7**	**17.977**

Bedragen x € 1.000

B: Vlottende Activa

B1: Voorraad bouwgronden in exploitatie

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Bouwgronden in exploitatie	20.366	22.400
Totaal	**20.366**	**22.400**

Voorraad bouwgronden in exploitatie

Omschrijving	31-12-2016	Koster	Baten	Winst	31-12-2017	Voorziening Verlies Complexen	Balans
Ploen-Zuid	4.177	127	1.342		2.962	3.087	- 125
Nieuweling incl. bedrijventerrein	- 1.981	231	0	2.240	490	0	490

Locatie Vergertlaan	189	7	0		196	81	115
Westreenen	390	30	105		315	311	4
Welleveld	2.269	77	2.731	385	0	0	0
Vitaal Centrum Duiven	1.295	2.158	211		3.242	0	3.242
Akkerwinde	51	5	0		56	0	56
Bedrijventerrein InnoFase	3.014	223	6		3.232	0	3.232
Bedrijventerrein Seingraaf	11.260	926	209		11.976	374	11.602
Bedrijventerrein Graafstaete	4.137	179	533		3.784	0	3.784
Totaal	**24.801**	**3.963**	**5.137**	**2.625**	**26.253**	**3.853**	**22.400**

Bedragen x € 1.000

Toelichting
Het verloop van de boekwaarde wordt per complex bijgehouden en gespecificeerd in een zogenoemde P-staat. Deze boekwaarde is in feite een tussenstand van het complex. Pas bij afsluiting van een complex kan worden opgemaakt wat het resultaat is geweest. In bovenstaande boekwaardes is wel een aantal resultaten verwerkt. De analyse van de resultaten en de eventuele verschillen met voorgaande exploitaties worden in de paragraaf Grondbeleid behandeld.
Het complex Welleveld is afgesloten.
De voorziening Verliesgevende complexen is in bovenstaand overzicht al in mindering gebracht op de boekwaarde van de betreffende complexen zodat de juiste balanswaarde is weergegeven. De voorziening Verliesgevende complexen wordt daarom ook niet meer gepresenteerd op de balanspost voorzieningen (C3).
Voor het complex InnoFase hebben de afgelopen 8 jaar geen verkopen plaatsgevonden. Momenteel vindt een heroriëntatie plaats op de te volgen koers.
Gezien de omvangrijke onzekerheden in het project, zowel voor de verwachte lasten, als de verwachte baten, de lange looptijd (langer dan 12 jaar) en de heroriëntatie die plaats vindt, is het toekomstige resultaat niet betrouwbaar in te schatten en is winstneming derhalve achterwege gebleven.

Voorraad bouwgronden niet in exploitatie

Toelichting
De Niet In Exploitatie Genomen Gronden (NIEGG) mogen conform de BBV-regels niet meer onder de vlottende activa worden verantwoord. In 2016 zijn conform een raadsbesluit de gronden gewaardeerd op economische waarde en overgeboekt naar de materiele vaste activa.

B2: Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

Uitzettingen

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Uitzettingen	11.143	9.156
Totaal	**11.143**	**9.156**

Bedragen x € 1.000

Toelichtingen
De uitzettingen zijn opgenomen tegen de nominale waarde. Voor (eventuele) dubieuze debiteuren is een voorziening getroffen. Vanaf 2016 hebben we ook te maken gekregen met schatkistbankieren.

Uitzettingen

Omschrijving	Bedrag	Totaal
Debiteuren t/m 2016	75.118	
Debiteuren 2017	1.977.824	
Negatieve crediteuren	1.105.844	
Negatieve debiteuren	434.596	
Vorderingen op openbare lichamen	597.785	
Uitzettingen in de schatkist	4.066.158	
Voorziening oninbare debiteuren algemeen	-54.612	
Debiteuren SDL	975.693	
Voorziening debiteuren SDL	-464.247	
Debiteuren inningen publiekrechtelijk	29.766	
Debiteuren belastingen	411.823	
Totaal		**9.155.748**

Bedragen in €

B3: Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Bank	2.514	7.840
Kas	4	4
Totaal	**2.518**	**7.844**

Bedragen x € 1.000

Toelichting

De specificatie van de banksaldi per 31 december 2017 is als volgt:

B4: Overlopende activa

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Overlopende activa	2.769	2.955
Totaal	**2.769**	**2.955**

Bedragen x € 1.000

Het grootste gedeelte van het bovenstaande bedrag is nog te ontvangen vanwege BCF namelijk: € 2.870.946.

Passiva

C: Vaste passiva

C1: Reserves

	Beginstand 1-1-2017	Mutaties 2017	Eindstand 31-12-2017
Algemene Reserve	**10.277.901**	**1.748.229**	**12.026.130**
Bestemmingsreserves:			
• Actieplan veiligheidsbeleid	34.670	-34.670	0
• Vervanging interieur gemeentehuis	524.687	-524.687	0
• Bedrijfsvoering	268.870	-268.870	0
• Investeringen Digiservice	249.682	-249.682	0
• Protocol agressie	0	10.000	10.000
• Combinatiefuncties	96.768	-55.259	41.509
• Bijzondere bijstand	106.695	0	106.695
• De Uitdaging	20.000	0	20.000
• Bestemmingsreserve Sociaal Domein	1.163.668	168.537	1.332.205
• Fonds voor beeldende kunsten	47.813	-47.813	0
• Integratie en scholing	46.804	-46.804	0
• WMO	168.537	-168.537	0
• Serviceteams	50.000	-50.000	0
• Gevolgen grondwaterverontreiniging	381.124	-100.000	281.124
• Het Groenfonds	296.669	-30.968	265.701
• Ontwikkeling A15	42.596	122.782	165.378
• Fonds bovenwijkse voorzieningen	417.618	291.715	709.333
• Lichtmasten	30.387	-30.387	0
• Groenonderhoud en vervanging	146.585	48.619	195.204
• Horsterpark	76.500	-76.500	0
• Erfgoed- en archeologiefonds	2.500	800	3.300
• Infrastructuur	12.500	-12.500	0
• Kwaliteit openbare ruimte	27.500	8.800	36.300
• Actualisatie bestemmingsplannen	122.250	-122.250	0
• Betaalbare woningbouw	725.147	155.000	880.147
Totaal bestemmingsreserves	**5.059.570**	**-1.012.674**	**4.046.896**
Geblokkeerde reserves:			
• 3e kunstgrasveld hockeyvereniging	219.995	-15.132	204.863

	Beginstand 1-1-2017	Mutaties 2017	Eindstand 31-12-2017
• Debiteuren RSD	578.900	-578.900	0
• Stimuleringsfonds	340.529	6.889	347.418
• Meerjarenbeleidsreserve	31.751	-31.751	0
• Algemene bestemmingsreserve	307.577	-307.577	0
• Bouwfonds	367.406	-367.406	0
• Vitens	1.790.301	-1.790.301	0
• Nuon Vattenfall	10.507.086	-10.507.086	0
• Geblokkeerde reserves	0	12.664.793	12.664.793
Totaal geblokkeerde reserves	**14.143.545**	**-926.471**	**13.217.074**
Totaal reserves	**29.481.016**	**-190.916**	**29.290.100**

Bedragen in €

Toelichting
In de toelichting staat per reserve het doel, de rente, een analyse tussen de werkelijke en begrote stand en de besteding na 2017 weergegeven. De financiële toelichting bestaat uit de werkelijke beginstand per 1 januari 2017, de onttrekkingen en stortingen in 2017 en de eindstand van de reserve per 31 december 2017. In de beginstand van de Algemene Reserve is het positieve rekening saldo ad € 2.795.374 van 2016 meegenomen.

Algemene Reserve

Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Advies

Doel
De Algemene Reserve dient als weerstandsvermogen van de gemeente.
De risico's worden jaarlijks bij de begroting gekwantificeerd. Wijken de onder- en bovengrens op grond van deze kwantificering structureel af, dan zullen de onder- en bovengrens worden aangepast.
Bij de begroting 2017 is de ondergrens bepaald op € 7,0 en de bovengrens op € 12,5 mln. De beginstand 2017 is inclusief het positieve saldo van 2016 namelijk € 2.794.968.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**10.277.901**
Onttrekkingen 2017:		
Griffier	€	33.993
Organisatieontwikkeling	€	156.401
Investeringen Raadzaal	€	11.850
Uitbreiding fractieassistenten	€	9.928
Vormen BR Protocol agressie	€	10.000
Garantiebanen	€	12.500
DAS Groessen	€	91.378
Diverse afvaltaken	€	10.000
Stortingen 2017:		
Vrijval Bestemmingsreserve VIG	€	524.647
Verkoop ruilgronden 1e turap	€	157.274
Opheffen Alg. bestemmingsreserve	€	307.577
Opheffen BR Digiservice	€	215.531
Opheffen BR Meerjarenbeleid	€	31.751
Opheffen BR Debiteuren werk en inkomen	€	578.900
Opheffen BR Serviceteams	€	50.000
Opheffen BR Integratie en scholing	€	46.804
Opheffen BR Ruimtelijke planning	€	64.868
Opheffen BR Vervanging lichtmasten	€	30.387
Opheffen BR Horsterpark	€	76.500
Stand per 31-12-2017	**€**	**12.026.130**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	7.482.929

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017.
Grotendeels veroorzaakt omdat de beginstand per 1 januari 2017 veel hoger was dan geraamd en er geen rekening was gehouden met het opheffen van veel bestemmingsreserves in 2017.

Besteding na 2017
De volgende budgetten uit de Algemene Reserve staan in 2018 geraamd:
Nieuw beleid begroting 2018 € 472.860
Budget gemeenschappelijke regeling Duiven/Westervoort € 251.825.

Bestemmingsreserves programma Bestuur

Bestemmingsreserve "Actieplan veiligheidsbeleid"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Welzijn, Veiligheid en Milieu

Doel
Bekostiging uitvoering Themanota Buurtpreventie en opvangen fluctuaties inzake uitgaven veiligheidsbeleid.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**34.670**
Onttrekkingen 2017:		
Themanota Buurtpreventie	€	7.827
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	26.843
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	7.900

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Vervanging interieur gemeentehuis"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/ Team Facilitaire Zaken

Doel
Het grootste deel van de inventaris van het gemeentehuis is vanaf 1989 in gebruik. Gezien de sterk verzwaarde eisen op ergonomisch gebied en op de hedendaagse functionele eisen, met alle daarbij behorende faciliteiten, zal op termijn vervanging noodzakelijk worden van een fors aantal werkplekken.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**524.687**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	524.687
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	19.976

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Bedrijfsvoering"
Beheerder: Directie

Doel
"Egaliseren" bedrijfsvoeringsgelden.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**268.870**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	268.870
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve"Investeringen Digiservice"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Advies

Doel
Betreft gelden die voorgaande jaren zijn vrijgemaakt voor investeringen Digiservice. Ook de niet bestede NUP-gelden zijn aan deze reserve toegevoegd.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**249.682**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	215.531
Inhuurkosten	€	5.449
Kosten Digi Dossier	€	28.702
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017

Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve"Protocol agressie"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Advies

Doel
Het treffen van een voorziening voor raads-, collegeleden en fractieassistenten tegen eventuele niet gedekte kosten voor psychosociale ondersteuning en nazorg als gevolg van agressie.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**0**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Conform Raadsbesluit 17RB091	€	10.000
Stand per 31-12-2017	**€**	**10.000**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	10.000

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Nieuw gevormde reserve.

Besteding na 2017
Onbekend.

Bestemmingsreserves programma Maatschappij

Bestemmingsreserve Combinatiefuncties
Beheerder: afdeling Beleid/Team Welzijn, Veiligheid en Milieu

Doel
Deze bestemmingsreserve is bedoeld om te bewerkstelligen dat er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn voor het bereiken van de doelstelling van de combinatiefuncties.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**96.768**
Onttrekkingen 2017		
Exploitatiekosten	€	55.259
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**41.509**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	69.768

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In verband met minder uitgaven in 2016 was de werkelijke beginstand per 1 januari 2017 hoger dan opgenomen in de begroting 2017.
Daarnaast zijn de onttrekkingen voor 2017 ook hoger uitgevallen door in rekening gebrachte uitgaven over 2016.

Besteding na 2017
De bestemmingsreserve zal de komende jaren worden aangewend voor de dekking van kosten van de combinatiefunctionarissen.

Bestemmingsreserve "Bijzondere bijstand"
Beheerder: Afdeling Publiek/Team Loket Zorg

Doel
Deze bestemmingsreserve is bedoeld ter egalisatie van het exploitatieoverschot of -tekort van de rijksbijdrage ten opzichte van de uitgaven bijzondere bijstand.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**106.695**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**106.695**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	106.695

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Er is geen afwijking.

Besteding na 2017
De bestemmingsreserve is bestemd ter egalisatie van het exploitatie overschot of tekort.

Bestemmingsreserve De Uitdaging
Beheerder: Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Deze bestemmingreserve is gereserveerd voor het werkgeversnetwerk De Duivense Uitdaging.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**20.000**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**20.000**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	20.000

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Deze reserve dient ter dekking voor de uitgaven van de De Duivense Uitdaging.

Besteding na 2017
De gelden worden ingezet voor tegenvallers en ten behoeve van incidentele beleidsinitiatieven bij de transformatie van het Sociaal Domein.

Bestemmingsreserve kosten transformatie Sociaal Domein
Beheerder: Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Opvangen mogelijk toekomstige tekorten op budgetten Sociaal Domein en eventuele dekking incidentele beleidsinitiatieven.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**1.163.668**
Onttrekkingen 2017:		
	€	0
Stortingen 2017:		
Bestemmingsreserve WMO	€	168.537
Stand per 31-12-2017	**€**	**1.332.205**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	1.474.264

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Als gevolg van de nota reserves en voorzieningen heeft er een storting plaats gevonden vanuit de bestemmingsreserve WMO, welke is samengevoegd met deze reserve.

Besteding na 2017
De gelden worden ingezet voor tegenvallers en ten behoeve van incidentele beleidsinitiatieven bij de transformatie van het Sociaal Domein.

Bestemmingsreserve "Fonds voor beeldende kunsten"
Beheerder: afdeling Beleid/Team Welzijn, Veiligheid en Milieu

Doel
Deze reserve is gevormd ten behoeve van financiering kunst in de openbare ruimte.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**47.813**
Onttrekkingen 2017:		
Kosten kunstwerk Centrum Duiven	€	47.813
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In de begroting voor 2017 was geen rekening gehouden met een bijdrage aan het kunstwerk voor het Vitaal Centrum. In 2017 is door de Raad besloten om deze reserve op te heffen.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Integratie en scholing" (voorheen Inburgeringsgelden nieuwkomers)
Beheerder: Afdeling Publiek/Team Loket Zorg

Doel
Deze reserve wordt gebruikt voor nog lopende kosten voor de integratie (scholingskosten).

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**46.804**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	46.804
Stortingen 2017:	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In 2017 is door de Raad besloten om deze reserve op te heffen.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Wmo"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Opvangen mogelijke toekomstige tekorten op de WMO en voor het verder vormgeven van zogenaamde voorliggende voorzieningen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**168.537**
Onttrekkingen 2017:		
Samenvoeging reserve kosten transformatie Sociaal Domein	€	168.537
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Als gevolg van de nota reserves en voorzieningen is deze reserve samengevoegd met de bestemmingsreserve kosten transformatie Sociaal Domein.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve Serviceteams
Beheerder: Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Deze reserve was bedoeld om de continuering van het Serviceteam de Liemers na 2015 garanderen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**50.000**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	50.000
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In 2017 is door de Raad besloten om deze reserve op te heffen.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserves Omgeving

Bestemmingsreserve "Gevolgen grondwaterverontreiniging Nieuwgraaf"
Beheerder: Afdeling Beheer/Team Binnen

Doel
Deze bestemmingsreserve dient ter dekking van de extra kosten in de toekomst bij de toepassing van bronbemaling bij werkzaamheden binnen het plangebied Nieuwgraaf en die direct te relateren zijn aan de in het eerste watervoerend pakket aanwezige verontreiniging afkomstig van

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**381.124**
Onttrekkingen 2017:		
Kosten Seingraaf	€	100.000
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**281.124**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	281.124

stortplaats Westervoort en/of de wasserij op de locatie Nieuwgraaf 19 te Duiven. Deze bestemmingsreserve is in 2003 ontstaan door samenvoeging van de reserves “Vuilstort Westervoort” (gevormd uit een ontvangen afkoopsom) en “Wasserij Nieuwgraaf 19”. Deze reserve is een verplichting uit hoofde van de tussen de Staat der Nederlanden, de Provincie Gelderland, Putman BV en de gemeenten Westervoort en Duiven gesloten overeenkomst inzake deze grondwaterverontreiniging.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In 2017 is een onttrekking gedaan van € 100.000 voor de kosten verband houdende met het bouwrijp maken van Seingraaf

Besteding na 2017
Aanwending van de reserve vindt naar behoefte plaats bij uitvoering van werken (o.a. riool vervangen, bouwrijp maken enz.).

Bestemmingsreserve "Het Groenfonds"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Het Groenfonds is in 2002 in het leven geroepen ter financiering van projecten die een relatie hebben met natuur, landschap en milieu. De bestemmingsreserve is vanaf toen gevoed vanuit de Grondexploitatie, de opbrengst verkoop aandelen Bouwfonds, grondverkoop in Centerpoort-Zuid en bijdragen van Rijk en Provincie Gelderland.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**296.669**
Onttrekkingen 2017:		
Beplantingsprojecten	€	72.659
Stortingen 2017:		
subsidie	€	35.000
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	800
Bijdrage windpark	€	5.891
Stand per 31-12-2017	**€**	**265.701**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	273.365

Daarnaast is er in 2009 een bedrag van € 300.000 van de Nederlandse Gasunie ontvangen ten behoeve van natuurcompenserende maatregelen in de nabijheid van het tracé Angerlo-Beuningen.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Er is uitvoering gegeven aan erfbeplantingsprojecten waarvoor ook subsidie is ontvangen.

Besteding na 2017
De resterende gelden worden conform raadsbesluit besteed aan het uitvoeren van projecten voortvloeiend uit het Uitvoeringsprogramma Landschapsontwikkelingsplan (LOP). Afhankelijk van de projectkansen die zich voordoen zal het bijbehorende bedrag worden onttrokken aan deze reserve en middels rapportage worden verantwoord aan de raad. De hoogte van het bedrag is jaarlijks fluctuerend en afhankelijk van de financiële projectgrootte en kansen ten aanzien van cofinanciering. Daarnaast zijn er nog de vaste uitgaven voor vrijwilligersorganisaties en het lopende project ‘gronden voor natuur’.

Bestemmingsreserve "Ontwikkeling A15"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Reserve is gevorm ter egalisatie van de kosten om proactief en constructief te kunnen participeren in de processen rondom het project ViA15. Hieronder vallen ook uitgaven voor (inpassings-) maatregelen ten gunste van bewoners. Het meerdere of mindere in de begroting opgenomen bedrag wordt dan wel toegevoegd of onttrokken aan deze reserve

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**42.596**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Saldo exploitatie	€	21.358
Aardgastransportleiding	€	101.424
Stand per 31-12-2017	**€**	**165.378**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	4.992

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen wordt jaarlijks het meerdere of mindere onttrokken dan wel toegevoegd aan deze reserve. Daarnaast is bij de begroting geen rekening gehouden met de extra storting van de ontvangsten in het kader van de aardgastransportleiding.

Besteding na 2017
Het saldo van deze reserve wordt aangewend om de komende jaren extra kosten voor extern advies en ondersteuning te kunnen dekken.

Bestemmingsreserve “Fonds bovenwijkse voorzieningen”
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Met de inwerkingtreding van de nieuwe Grondexploitatiewet per 1 juli 2008 ontstaat de mogelijkheid in de individuele grondexploitaties een kostencomponent “Bovenwijkse voorzieningen” op te nemen. Bij het administratief afsluiten van een complex wordt de bijdrage gestort in deze bestemmingsreserve.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**417.618**
Onttrekkingen 2017:		
	€	0
Stortingen 2017:		
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	245.215
Bovenwijks Welleveld	€	30.000
Bestemmingsreserve Infrastructuur	€	16.500
Stand per 31-12-2017	**€**	**709.333**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	692.833

Het betreft een dekkingsmiddel in de aanlegkosten van voorzieningen die een functie hebben voor meerdere exploitatiegebieden. In beginsel worden individuele grondexploitaties belast met een afdracht van € 5 per m² uitgeefbaar terrein.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
De diverse afdrachten in deze reserve waren niet voorzien. Als gevolg van de nota reserves en voorzieningen heeft er een storting plaats gevonden vanuit de bestemmingsreserve Infrastructuur, welke is samengevoegd met deze reserve.

Besteding na 2017
Parallel aan de vaststelling van de nieuwe Structuurvisie in 2015 wordt een meerjarenbegroting Fonds Bovenwijks opgesteld met de te ontvangen bijdragen uit ruimtelijke ontwikkelingen, alsmede een investeringsschema voor de uitvoering van voorgenomen en geplande projecten.

Bestemmingsreserve "Vervanging lichtmasten "
Beheerder: Afdeling Beheer/Team Binnen

Doel
Het vervangen van de openbare verlichting conform het vastgestelde beheer- en beleidsplan.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**30.387**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038		30.387
Stortingen 2017:		0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Groen onderhoud en vervanging "
Beheerder: Afdeling Beheer/Team Binnen

Doel
Het in enig jaar kunnen renoveren van het groen ter egalisatie van kosten.

Stand per 1-1-2017	**€**	**146.585**
Onttrekkingen 2017:		
Groenrenovatie	€	55.281
Stortingen 2017:		
Bijdrage vanuit exploitatie	€	63.900
Bijdrage vanuit exploitatie	€	40.000
Stand per 31-12-2017	**€**	**195.204**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	219.010

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Er heeft omvorming van het groen plaatsgevonden op de Hunneschansallee/Spoorallee.
Deze reserve is gevormd door samenvoeging van de reserve" Renovatie Groen" en" Inboet bomen".

Besteding na 2017
Deze reserve wordt ingezet voor renovatieprojecten.

Bestemmingsreserve Horsterpark
Beheerder: Afdeling Beleid / Team Welzijn, Veiligheid en Milieu

Doel
Het Recreatieschap Arnhem-Liemers heeft het Horsterpark aan de gemeente Duiven overgedragen. De afkoopsom die daarvoor werd ontvangen hebben we in deze reserve gestort. Tekorten op het onderhoud van het park kunnen in de toekomst uit de reserve worden onttrokken.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**76.500**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	76.500
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve “Erfgoed en archeologiefonds"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Het optimaal benutten en beleefbaar maken van de cultuurhistorie, erfgoed en archeologie om zo een bijdrage te leveren aan het versterken van de identiteit van Duiven als geheel en het woon-, leef- en ondernemingsklimaat in het bijzonder.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**2.500**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	800
Stand per 31-12-2017	**€**	**3.300**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Bij het opmaken van de begroting 2017 bestond deze reserve niet.

Besteding na 2017
Afhankelijk van projectkansen die zich voordoen zullen bedragen worden onttrokken aan deze reserve en middels rapportage worden verantwoord aan de Raad.

Bestemmingsreserve “Infrastructuur"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Middelen om te kunnen investeren in de kwaliteit, veiligheid en capaciteit van infrastructuur.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**12.500**
Onttrekkingen 2017:		
Samenvoeging reserve Fonds bovenwijkse voorzieningen	€	16.500
Stortingen 2017:		
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	4.000
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Bij het opmaken van de begroting 2017 bestond deze reserve niet. Als gevolg van de nota reserves en voorzieningen is deze reserve samengevoegd met de bestemmingsreserve Fonds bovenwijkse voorzieningen.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve “Kwaliteit openbare ruimte"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Bekostigen van investeringen om de openbare ruimte aantrekkelijker, veiliger en aansprekender te maken. Dit komt ten nutte van het woon-, leef- en ondernemingsklimaat voor eenieder.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**27.500**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	8.800
Stand per 31-12-2017	**€**	**36.300**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Bij het opmaken van de begroting 2017 bestond deze reserve niet.

Besteding na 2017
Jaarlijks vindt in dit kader een herprioritering plaats van de gemeentelijke investeringen op basis van de fondsomvang.

Bestemmingsreserve “Ruimtelijke planning"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Het actualiseren van de bestemmingsplannen conform de Wet Ruimtelijke Ordening.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**122.250**
Onttrekkingen 2017:		
Opstellen omgevingsbeleidsplan	€	19.415
Implementatie omgevingswet	€	37.967
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	64.868
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	156.287

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Betaalbare woningbouw"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Aanvullend dekkingsmiddel voor het realiseren van projecten en activiteiten die voortkomen uit of bijdragen aan het woonbeleid en de woonagenda; in het bijzonder (of primair) het huisvesten van doelgroepen die aangewezen zijn op betaalbare (huur-) woningvoorraad.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**725.147**
Onttrekkingen 2017:		
Correctie betaalbare woningbouw	€	35.000
Stortingen 2017:		
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	40.000
Sociale Woningbouw Welleveld	€	150.000
Stand per 31-12-2017	**€**	**880.147**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	645.147

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Deze reserve is met terugwerkende kracht per 1 januari 2016 gevormd door samenvoeging van de voorziening "Betaalbare woningbouw" met de voorziening "Subsidiegelden woningbouw Stadsregio Arnhem-Nijmegen". Afhankelijk van woningbouwontwikkelingen en te sluiten overeenkomsten, in de lijn van het nieuwe woonbeleid, vinden stortingen in deze reserve plaats. De werkelijke beginstand per 1 januari 2017 hoger is dan in de begroting 2017 opgenomen. Daarnaast heeft er een storing van € 40.000 welke niet was begroot.

Besteding na 2017
Op basis van inhoudelijke plannen, activiteiten of initiatieven, die concreet bijdragen aan de woonagenda en waarbij aanvullende ("slimme") middelen gewenst zijn en voor zover de middelen reiken. Bij raadsbesluit van 8 mei 2017 is het college bevoegd deze middelen in te zetten voor de uitvoering van de woonagenda.

Geblokkeerde reserves

Bestemmingsreserve "3e kunstgrasveld hockeyvereniging" (geblokkeerd)
Beheerder: afdeling Beleid/Team Welzijn, Veiligheid en Milieu

Doel
Deze bestemmingsreserve is bestemd om de jaarlijkse kapitaallasten van het 3e kunstgrashockeyveld te dekken. De kapitaallasten van het 3e kunstgrashockeyveld worden gedurende 15 jaar betaald uit deze reserve. In 2025 is het veld afgeschreven en de bestemmingsreserve leeg.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**219.995**
Onttrekkingen 2017:		
Kapitaallasten	€	15.132
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**204.863**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	204.863

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Niet van toepassing.

Besteding na 2017
Tot het jaar 2025 zullen de jaarlijkse kapitaallasten van deze investering in het 3e kunstgrasveld uit deze reserve worden gedekt.

Bestemmingsreserve "Debiteuren RSD" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Publiek/ Team Loket Zorg

Doel
De Regionale Sociale Dienst (RSD) is verantwoordelijk voor de uitvoering van de werkzaamheden in het kader van artikel 69 Participatiewet. De RSD actualiseert jaarlijks de haalbaarheid van inning van het openstaande debiteurensaldo. Op basis hiervan wordt de hoogte van deze reserve bepaald. De gemeente Duiven blijft risicodrager voor het openstaand saldo van deze debiteuren.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**578.900**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	578.900
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	462.034

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Stimuleringsfonds" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
In 2000 is besloten vanuit de opbrengst aandelenverkoop Avira/Bouwfonds een bedrag van € 226.890 te storten in Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN). Vanuit dit fonds kan de gemeente subsidies verstrekken in de vorm van “zachte leningen”.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**340.529**
Onttrekkingen 2017:		
	€	0
Stortingen 2017:		
Saldo mutatie	€	6.889
Stand per 31-12-2017	**€**	**347.418**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	294.443

De zachte leningen kunnen alleen verstrekt worden aan volkshuisvestelijke projecten. Rente en aflossing vloeien terug in het fonds en kunnen weer voor andere projecten op dit terrein worden ingezet. De bestemmingsreserve wordt door derden beheerd en is derhalve een geblokkeerde reserve. De raad heeft in 2008 besloten om de beschikbare reserve volledig te bestemmen voor dekking van de "VROM startersregeling 2008".

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Het saldo van het stimuleringsfonds is in 2017 aangegroeid tot € 347.418.

Besteding na 2017
In totaal staan er eind 2017 nog 13 startersleningen open met een totaal schuld bedrag van € 234.861. Ook staat er nog een bedrag van € 109.748 op de rekening courant bij de stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting.

Bestemmingsreserve "Meerjarenbeleid"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Advies

Doel
De reserve is bedoeld als algemene bestemmingsreserve voor nieuw beleid. Wanneer de Algemene Reserve haar maximum heeft bereikt, vloeit het meerdere automatisch over naar de bestemmingsreserve “Meerjarenbeleid”. Ook worden er middelen aan toegevoegd die bij de begroting worden vrijgemaakt en ingezet voor incidentele wensen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**31.751**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	31.751
Stortingen 2017	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	31.751

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017

Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Algemene Bestemmingsreserve"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Advies

Doel
Deze reserve wordt grotendeels gebruikt voor de herbestemming van de reserves en voorzieningen uit de begroting 2013.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**307.577**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	307.577
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	276.570

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Bouwfonds" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Bedrijfsvoering

Doel
Opvangen wegvallen dividend.

Rente
Toevoeging rente, die ten gunste van de exploitatie wordt gebracht ter compensatie van de dividendderving op product “Beleggingen”.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**367.406**
Onttrekkingen 2017:		
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	367.406
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	367.406

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 samengevoegd met de bestemmingsreserves Vitens en Nuon Vattenfall in een nieuwe geblokkeerde bestemmingsreserve "Geblokkeerde reserves".

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Vitens" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Ondersteuning

Doel
Opvangen wegvallen dividend.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**1.790.301**
Onttrekkingen 2017:		
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	1.790.301
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	1.790.301

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 samengevoegd met de bestemmingsreserves Bouwfonds en Nuon Vattenfall in een nieuwe geblokkeerde bestemmingsreserve "Geblokkeerde reserves".

Besteding na 2017
Niet van toepassing

Bestemmingsreserve "Nuon Vattenfall" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Bedrijfsvoering

Doel
De gemeente Duiven heeft ingestemd met de verkoop van het productie- en leveringsbedrijf van Nuon aan Vattenfall. De totale verkoopopbrengst is verantwoord in 2009. Na aftrek van de kosten is de verkoopopbrengst voor Duiven € 10.507.086. Met de renteopbrengst wordt t/m 2016 de dividenduitkering gecompenseerd.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**10.507.086**
Onttrekkingen 2017:		
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	10.507.086
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	10.507.086

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 samengevoegd met de bestemmingsreserves Bouwfonds en Vitens in een nieuwe geblokkeerde bestemmingsreserve "Geblokkeerde reserves".

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Geblokkeerde reserve" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Bedrijfsvoering

Doel
Met deze reserve is voor een deel voorzien in de financieringsbehoefte van de gemeente. Daarnaast vormt de reserve een extra buffer.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**0**
Onttrekkingen 2017:		
	€	0
Stortingen 2017:		
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	367.406
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	1.790.301
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	10.507.086
Stand per 31-12-2017	**€**	**12.664.793**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Niet van toepassing nieuw gevormde reserve.

Besteding na 2017
Vanaf 2017 wordt er geen rente meer berekend en toegevoegd aan deze bestemmingsreserve.

C2. Gerealiseerd jaarresultaat

Gerealiseerd jaarresultaat

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Gerealiseerd jaarresultaat	2.795	5.044
Totaal	2.795	5.044

Bedragen x € 1.000

Toelichting
Het gerealiseerde resultaat voor het jaar 2017 bedraagt € 5.043.870 positief.

C3. Voorzieningen

	Beginstand 1-1-2017	Mutaties 2017	Eindstand 31-12-2017
Programma Bestuur			
Wachtgelden wethouders	30.032	-30.032	0
Pensioenen wethouders	1.820.491	-107.861	1.712.630
Vastgoed ontwikkeling	2.109.385	0	2.109.385
Dubieuze debiteuren	540.074	-485.462	54.612
Groot onderhoud algemene accommodaties	446.631	-109.914	336.717
Subtotaal programma bestuur	**4.946.613**	**-733.269**	**4.213.344**
Programma Maatschappij			
Dubieuze debiteuren RSD	467.631	-3.384	464.247
Groot onderhoud sportaccommodaties	624.687	143.217	767.904
Groot onderhoud culturele accommodaties	378.171	1.538	379.709
Subtotaal programma Maatschappij	**1.470.489**	**141.371**	**1.611.860**
Programma Omgeving			
Onderhoud wegen	5.098.020	533.424	5.631.444
Riolering artikel 44 lid 2	6.576.239	946.816	7.523.055
Verliesgevende complexen Grondexploitatie	4.435.065	-581.742	3.853.323
Afwikkeling complexen	122.500	155.247	277.747
Afvalinzameling	35.127	-9.053	26.074
Subtotaal programma Omgeving	**16.266.951**	**1.044.691**	**17.311.642**
Totaal voorzieningen programma's	**22.684.053**	**452.793**	**23.136.846**
Vastgoed ontwikkeling	2.109.385	0	2.109.385
Dubieuze debiteuren	540.074	-485.462	54.612
Dubieuze debiteuren RSD	467.631	-3.384	464.247
Verliesgevende complexen grondexploitatie	4.435.065	-581.742	3.853.323
Totaal voorzieningen te verrekenen op balans	**7.552.155**	**-1.070.588**	**6.481.567**
Voorzieningen op balans	**15.131.898**	**1.523.382**	**16.655.279**

Bedragen in €

Toelichting
In de toelichting staat per voorziening het doel, de rente, een analyse tussen de werkelijke en begrote stand en de besteding na 2017 weergegeven. De financiële toelichting bestaat uit de werkelijke beginstand per 1 januari 2017, de onttrekkingen en stortingen in 2017 en de eindstand per 31 december 2017. De volgende voorzieningen worden volgens de voorschriften gecorrigeerd op de balans:
Voorziening Verliesgevende complexen Grondexploitatie wordt voor € 3.853.323 gecorrigeerd op voorraden gronden. Voorziening Dubieuze debiteuren RSD wordt voor € 464.247 gecorrigeerd op uitzettingen (debiteuren) en de voorziening dubieuze debiteuren voor € 54.612. De voorziening Vastgoed ontwikkeling is voor € 2.109.385 gecorrigeerd op de balanspost vaste activa.

Voorzieningen programma Bestuur

Voorziening "Wachtgelden wethouders"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning /Team Bedrijfsvoering

Doel
Deze voorziening is na de verkiezingen van 2006 tot stand gekomen om wachtgeldverplichtingen van voormalig wethouders een aantal jaren te kunnen betalen. De voorziening wordt ingezet ter dekking van wachtgeldverplichtingen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**30.032**
Onttrekkingen 2017:		
Wachtgelden 2017	€	30.523
Stortingen 2017:		
Aanvulling wachtgeld	€	491
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	1.138

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Na de verkiezingen 2014 is de voorziening gevuld voor wethouders uit het college 2010-2014. Voor de verplichtingen in 2017 is de voorziening toereikend.

Bestedingen na 2017
Niet van toepassing

Voorziening "Pensioenen wethouders"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning /Team Bedrijfsvoering

Doel
De gemeente is op grond van de voorschriften verplicht om een voorziening op te nemen voor de direct opeisbare verplichtingen toekomstige pensioenen van de wethouders. De storting is structureel en zal jaarlijks worden geactualiseerd.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**1.820.491**
Onttrekkingen 2017:		
Vrijval naar exploitatie	€	159.714
Uitbetaling pensioen	€	22.153
Stortingen 2017:		
Storting vanuit exploitatie	€	34.000
Pensioenpremie	€	40.006
Stand per 31-12-2017	**€**	**1.712.630**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	1.587.748

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
De nieuwe berekeningen per 31 december 2017 van Raet/Deloitte zijn uitgegaan van een rekenrente van 1,648%.

Besteding na 2017
Er is rekening gehouden met de maximale verplichting.

Voorziening "Vastgoedontwikkeling"

Beheerder: Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Het college heeft de intentie uitgesproken om het vastgoed in het Vitaal Centrum de komende jaren te verkopen. Voor de waardering van dit vastgoed op onze balans per ultimo van het jaar betekent dit dat aangesloten moet worden bij de actuele waarde.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**2.109.385**
Onttrekkingen 2016:		
	€	0
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**2.109.385**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	500.000

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Voor de bepaling van deze actuele waarde is een taxatierapport opgesteld. De getaxeerde waarde is op de peildatum lager dan de vervaardigingskosten van het vastgoed. In de jaarrekening 2016 is de voorziening aangevuld met € 1.609.385.
Bij verkoop van het vastgoed kan deze voorziening worden aangesproken indien zich een boekverlies zou voordoen.

Besteding na 2017

Voorziening "Dubieuze debiteuren"
Beheerder: Ondersteuning / Team Bedrijfsvoering

Doel
In 2006 is deze voorziening gevormd voor het risico van oninbaarheid.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**540.074**
Onttrekkingen 2017:		
Oninbaar 2017	€	552.852
Stortingen 2017:		
Aanvulling vanuit exploitatie	€	67.390
Stand per 31-12-2017	**€**	**54.612**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	546.962

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
De vorderingen zijn gecontroleerd op invorderbaarheid. De inschatting voor de belastingdebiteuren is gemaakt op basis van ervaringscijfers en de publieke debiteuren op basis van een ouderdomsanalyse. In de begroting was geen onttrekking opgenomen.
Onderbouwing stand per 31-12-2017
- oninbare debiteuren privaat en publiekrechtelijk € 4.388;
- oninbare debiteuren belastingen € 50.225.

Besteding na 2017
Wanneer blijkt dat deze voorziening te hoog of te laag is, wordt deze aangepast.

Voorziening "Groot onderhoud algemene accommodaties"
Beheerder: Beheer / Team ATH

Doel
Ten laste van de voorziening worden gebracht de onderhoudscomponenten met een cyclus t/m 25 jaar (raadsbesluit 8 maart 1999) voor Gemeentehuis, gebouw Regina Pacis, Gemeentewerf inclusief Brandweergarage en de eigen woning aan de Burgemeester van Dorth tot Medlerstraat 15.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**446.631**
Onttrekkingen 2017:		
Onderhoudsmaatregelen	€	65.437
vrijval	€	155.000
Stortingen 2017:		
Rente	€	8.933
Dotatie	€	101.591
Stand per 31-12-2017	**€**	**336.717**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	440.280

Rente
Inflatiecorrectie 2%.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
De werkzaamheden mbt Regina Pacis zijn niet uitgevoerd in afwachting van de bestemming. Daarnaast is er een vrijval van € 155.000

Besteding na 2017
De doorgeschoven werkzaamheden worden uitgevoerd. Daarnaast de werkzaamheden conform de planning begroting 2018.

Voorzieningen programma Maatschappij

Voorziening "Dubieuze debiteuren RSD"
Beheerder: Afdeling Publiek/Team Loket Zorg

Doel
De invorderbaarheid van de debiteuren in het kader van artikel 69 Participatiewet waarvan de uitvoering plaats vindt bij de RSD, worden jaarlijks beoordeeld op basis invorderbaarheid. Voor het gedeelte dat dubieus is, wordt een bedrag in deze voorziening opgenomen. Het daadwerkelijk oninbare gedeelte wordt dan uit deze voorziening betaald.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**467.631**
Onttrekkingen 2017:		
	€	3.384
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**464.247**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	376.933

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Naar aanleiding van de debiteurenanalyse, aangeleverd door de RSD, is de invorderbaarheid van het cliëntenbestand beoordeeld. Dit heeft geleid tot een mutatie van € 3.384.

Besteding na 2017
Er vindt jaarlijks op basis van informatie van de RSD een berekening van de stand van de voorziening plaats. Bij de jaarrekening vindt vervolgens een boeking plaats om ervoor te zorgen dat de voorziening op peil is.

Voorziening "Groot onderhoud sportaccommodaties"
Beheerder: Beheer/Team ATH

Doel
Ten laste van de voorziening worden gebracht de onderhoudscomponenten met een cyclus t/m 25 jaar (raadsbesluit 8 maart 1999) van de twee sporthallen en de turnhal.

Rente
Inflatiecorrectie 2%.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**624.687**
Onttrekkingen 2017:		
onderhoudsmaatregelen	€	3.487
Stortingen 2017:		
Rente	€	12.494
Bijdrage vanuit exploitatie	€	134.210
Stand per 31-12-2017	**€**	**767.904**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	765.891

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Er is een minimale afwijking.

Besteding na 2017
De werkzaamheden conform de planning begroting 2018.

Voorziening "Groot onderhoud culturele accommodaties"
Beheerder: Beheer/Team ATH

Doel
Ten laste van de voorziening worden gebracht de onderhoudscomponenten met een cyclus t/m 25 jaar (raadsbesluit 8 maart 1999).

Rente
Inflatiecorrectie 2%.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**378.171**
Onttrekkingen 2017:		
Onderhoudsmaatregelen	€	45.948
Vrijval	€	40.000
Stortingen 2017:		
Rente	€	7.563
Bijdrage vanuit exploitatie	€	79.923
Stand per 31-12-2017	**€**	**379.709**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	369.177

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In verband met de privatisering van het pand aan de Visserlaan zijn de werkzaamheden on-hold gezet Daarnaast heeft er een vrijval van € 40.000 plaats gevonden.

Besteding na 2017
De werkzaamheden conform de planning begroting

Voorzieningen programma Omgeving

Voorziening "Onderhoud wegen"
Beheerder: afdeling Beheer/Team Binnen

Doel
Het onderhouden van de wegen enz. conform het beleidsplan onderhoud wegen. De voorziening wordt jaarlijks vanuit de exploitatie gevoed, terwijl de geplande maatregelen op deze voorziening worden geboekt.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**5.098.020**
Onttrekkingen 2017:		
Onderhoudsmaatregelen	€	621.639
Stortingen 2017:		
Rente	€	101.960
Bijdrage vanuit exploitatie	€	1.053.103
Stand per 31-12-2017	**€**	**5.631.444**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	4.650.408

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Het groot asfalt onderhoud is doorgeschoven. Grotere werkzaamheden rondom de doortrekking van de A15 zijn uitgesteld tot hierover meer duidelijk is.
Daarnaast is er voor toekomstig onderhoud een bijdrage gestort in deze voorziening

Besteding na 2017

Voorziening wegbeheer	2018	2019	2020	2021
Toevoeging aan de voorziening	1.000	1.000	1.000	1.075
Onttrekking aan de voorziening	926	296	275	434
Saldo	74	7042	725	641

Voorziening "Riolering artikel 44 lid 2 BBV"
Beheerder: afdeling Beheer/Team Binnen

Doel
Deze voorziening is gevormd ten behoeve van groot onderhoud en lasten grootschalige investeringenin de toekomst. Met name ook bedoeld om lasten te "egaliseren".

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**6.576.239**
Onttrekkingen 2017:		
	€	0
Stortingen 2017:		
Bijdrage vanuit exploitatie 2017	€	946.816
Stand per 31-12-2017	**€**	**7.523.055**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	7.075.712

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Door uitgestelde investeringen zijn er minder kapitaallasten, minder onderzoekskosten en uren is de toevoeging aan deze voorziening hoger.

Besteding na 2017
Deze voorziening zal worden ingezet om grootschalige vervangingen te kunnen bekostigen.

Voorziening "Verliesgevende complexen grondexploitaties"
Beheerder:Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Deze voorziening is gevormd om de verwachte verliezen die uit de resultaatberekeningen van de in exploitatie zijnde complexen, van de Grondexploitatie komen, op te kunnen vangen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**4.435.065**
Onttrekkingen 2017:		
Diverse	€	623.434
Stortingen 2017:		
Diverse	€	41.692
Stand per 31-12-2017	**€**	**3.853.323**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	4.435.065

De herziene exploitatieberekening van de complexen Seingraaf, De Ploen-Zuid, Vergertlaan 2 en Westreenen geven een verlies op einddatum van in totaal € 3.853.323. Jaarlijks zal na herziening van de exploitatieberekeningen worden bekeken of de voorziening nog toereikend is.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
De voorziening is aangevuld op basis van de geactualiseerde grondexploitaties

Besteding na 2017

In de voorziening is het volgende opgenomen:

Ploen-Zuid	3.086.614
Vergertlaan 2	81.391
Westreenen	310.836
Seingraaf	374.482
Totaal	3.853.323

Voorziening "Afwikkeling complexen"
Beheerder:Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Deze voorziening is in het leven geroepen voor nog te maken kosten van reeds financieel afgewikkelde complexen. Het betreft investeringen voor relatief kleine afwikkelingen binnen het plangebied.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**122.500**
Onttrekkingen 2017:		
Diverse	€	51.595
Stortingen 2017:		
Diverse	€	206.841
Stand per 31-12-2017	**€**	**277.747**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	207.500

Analyse geraamde en werkelijke stand 31 december 2017
Er zijn kosten gemaakt inzake afwikkeling Droo-Zuid en Bergkristal en er is geld vrijgevallen omdat daar geen kosten meer voor werden verwacht.

Besteding na 2017
De voorziening zal toereikend zijn om de nagekomen kosten op enig moment te dekken. Bij afsluiten van complexen wordt zonodig geld in deze voorziening gestort.

Wrm/nazorg afgesloten complexen	20.000
Interne doorbelasting V&T afgesloten complexen	25.000
Procedurekosten planschadeverzoeken Wro	10.000
Diversen, onvoorzien en prijsstijgingen	5.000
Publiekrechtelijke heffingen	5.000
Studie bussinesscase CPN -/- provinciale subsidie	6.000
Welleveld: onderhoud villa	160.000
Welleveld grex 2018 t/m 2020	45.000

Bedragen in €

Voorziening "Afvalinzameling"
Beheerder: Afdeling Beheer/Team Buiten

Doel
Deze voorziening wordt ingezet om de kapitaallasten van uitgestelde investeringen te bekostigen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**35.127**
Onttrekkingen 2017:		
Vrijval kapitaallasten	€	35.127
Stortingen 2017:		
Diverse kapitaallasten	€	26.074
Stand per 31-12-2017	**€**	**26.074**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Door het doorschuiven van een aantal investeringen zijn de kapitaallasten van de investeringen in deze voorziening gestort.

Besteding na 2017
Deze voorziening wordt ingezet ter dekking van de kapitaallasten van de uitgestelde investeringen.

C4 Vaste schulden en waarborgsommen

Vaste schulden

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	65.809	47.047

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Waarborgsommen	25	28
Totaal	65.834	47.075

Bedragen x € 1.000

Toelichting:

Onderhandse leningen
De totale rentelast voor 2017 is € 1.468.467. Gemiddeld heeft de gemeente Duiven in 2017 2,07% rente betaald voor de eigen financiering. In 2017 is er totaal € 18.762.071 afgelost. Dit laatste bedrag is inclusief aflossingen van leningen voor een totaal bedrag van € 6.142.570 die doorverstrekt waren aan Vivare.

Waarborgsommen
In 2017 is er een waarborgsom ontvangen van € 3.000 voor de huur van een kapperbedrijf. Eind 2016 was het saldo reeds € 25.000.

D: Vlottende passiva

D1: Netto vlottende schulden

Netto vlottende schulden

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Crediteuren	5.083	4.381
Totaal	**5.083**	**4.381**

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Crediteuren

Omschrijving	Bedrag
Crediteuren	2.839.993
Negatieve debiteuren	434.596
Negatieve crediteuren	1.105.844
Totaal	**4.380.433**

Bedragen in €

D2: Banksaldi

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Banksaldi	2.193	7.900
Totaal	**2.193**	**7.900**

Bedragen x € 1.000

D3: Overlopende passiva

Overlopende passiva

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Overlopende passiva	3.039	4.679
Totaal	3.039	4.679

Bedragen x € 1.000

Toelichting:

Onder het bovengenoemde bedrag valt € 775.760 voor vooruit ontvangen bedragen voor de fietstunnel van de Provincie Gelderland. Een bedrag aan nog te betalen loonbelasting van december 2017 van € 756.104 en een nog te betalen bedrag van € 1.759.908 voor Wmo 2017. Het restant bestaat uit een aantal kleinere bedragen bij elkaar.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Soort instelling	Aard lening	Som van bedrag lening	Max van verleende borg	Som per 31-12-2016	Som per 31-12-2017
Culturele instellingen	Gemeentegarantie	480.000	100%	158.713	153.709
Overige	Gemeentegarantie	51.765.448	100%	159.276	140.299
Sportverenigingen	Gemeentegarantie	895.887	100%	356.088	357.935
Woningcorporatie	Gemeentegarantie	2.005.402	100%	1.397.668	1.348.264
Woningbouw corporaties	WSW max. 50% aansprakelijk	62.480.000	50%	53.810.702	52.330.520
Particulieren woning bezitters	Nationale hypotheek garantie			180.000.000	180.000.000
Eindtotaal		**117.626.737**		**235.882.448**	**234.330.727**

De gemeente Duiven is in 2017 niet aangesproken inzake borg- en garantiestellingen.

Het BBV bepaalt dat in het jaarverslag een paragraaf moet worden opgenomen die informatie bevat over topinkomens, zoals bedoeld in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).
De wet normering topinkomens verbiedt dat bestuurders in de (semi)publieke sector meer verdienen dan het ministersalaris. De WNT-norm voor 2017 is € 181.000.
De WNT-norm is tot stand gekomen nadat er in de voorafgaande jaren een toenemende maatschappelijke verontwaardiging was ontstaan over de hoge salarissen (en ontslagvergoedingen) voor openbare bestuurders, vooral indien ook nog sprake was van slecht functionerende bestuurders.

De WNT definieert het begrip topfunctionaris voor instellingen in de (semi)publieke sector als:

1. de leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen;

2. de hoogste ondergeschikte of de leden van de groep hoogste ondergeschikten aan dat orgaan en;

3. degene of degenen belast met de dagelijkse leiding.

De leden van de gemeenteraad van de gemeente Duiven ontvangen een vergoeding van de gemeente Duiven.
Voorts zijn bij de gemeente Duiven in 2017 geen functies of dienstverbanden en uitkeringen in verband met beëindiging van het dienstverband geweest, die vermelding in dit verslag noodzakelijk maken.

Europese aanbestedingen

De volgende opdrachten zijn Europees aanbesteed:

#	Onderwerp	Aard aanbesteding	Aanvang	Eind	Looptijd in jaren (evt. verlenging)	Ingeschatte last per jaar

1	Inzameling van huishoudelijk afval in gemeente Duiven	Dienst	1-1-2016	31-12-2020	4 (6)	570.000
2	Flexibele Arbeidskrachten Uitzenden	Dienst	1-1-2016	31-12-2018	3 (5)	600.000
3	Flexibele Arbeid Payroll					
4	Verwerking GFT- en restafval	Levering	1-1-2015	31-12-2019	5	450.000
5	Onderhoud van openbare verlichting	Dienst	1-1-2015	31-12-2017	3	430.000
6	Leveringsovereenkomst elektriciteit	Dienst	1-1-2016	31-12-2017	2 (4)	280.000
7	Leveren en plaatsen van minicontainers met chips en het uitvoeren van containermanagement	Levering	1-1-2016	31-12-2020	5 (2)	25.000
8	Schoonmaakonderhoud (2017 laatste contractjaar)	Dienst	1-6-2011	1-6-2014	3 (3)	70.000
9	Brandverzekering (verlengd voor 2017)	Dienst	1-1-2013	1-1-2016	3	10.000

Bij 3 leveranciers zijn de Europese aanbestedingsregels niet juist toepast voor een bedrag van in totaal circa € 392.000:

#	Onderwerp	Aanvang	Eind	Looptijd in jaren (evt. verlenging)	Ingeschatte last per jaar
1	Onderhoud bomen 2015-2017	1-1-2015	1-1-2017	3 (2)	142.000
2	Diverse inhuur	divers	31-12-2017	divers	250.000

Onzekerheid eigen bijdragen (CAK)

Gemeenten beschikken niet over de inkomensgegevens van de personen om de eigen bijdrage op persoonsniveau te kunnen berekenen. Hierdoor is het voor gemeenten niet mogelijk om de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen vast te stellen. Met het kiezen van deze systematiek is de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid en valt dit zodoende niet onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole.

Het BBV schrijft (in de Kadernota Rechtmatigheid 2017) gemeenten voor dat deze onzekerheid in de jaarstukken, ook al ligt de oorzaak hiervan niet bij de gemeente, benoemd dienen te worden. Voor de gemeente Duiven komt de onzekerheid van de eigen bijdragen op een bedrag van € 224.161.

WNT 2017 vast personeel

Omschrijving/functie	Griffier	Gemeentesecretaris	Griffier
Naam	**M.P.M. Gijsberts**	**C.J. Papjes**	**J. van Buren**
Omvang dienstverband	0,7 fte	1 fte	0,8 fte
Duur dienstverband	Heel 2017	Heel 2017	Heel 2017

Gewezen topfunctionaris	Nee	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking	Nee	Nee	Nee
Bezoldiging			
Beloning + belastbare onkostenvergoeding	59.654	110.245	50.014
Beloningen betaalbaar op termijn	14.508	16.223	6.645
Sub totaal bedrag	74.162	**126.468**	**56.659**
Individueel toepasslijke bezoldigingsmaximum	126.700	181.000	144.800
Minus onverschuldigd totaal bedrag	-	-	-
Totale bezoldiging 2017	**74.162**	**126.468**	**56.659**
Gegevens 2016			
Aanvang en einde dienstverband	Heel 2016	Heel 2016	1 aug/31 dec
Deeltijd factor	1,0 fte	1,0 fte	0,8fte
Beloning en belastbare onkostenvergoeding	80.768	104.647	17.652
Beloningen betaalbaar op termijn	11.700	13.750	2.436
Totale bezoldiging 2016	**92.468**	**118.397**	**20.088**

WNT 2017 tijdelijk personeel

Bedragen X € 1	**Els Boers**	**Els Boers**
Functie gegevens	Griffier	Nvt
Kalenderjaar	2017	2016
Aanvang en einde	Nov en dec 2017	Nvt
Aantal kalendermaanden	2	-
Gewezen topfunctionaris	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking	Nee	Nee
Individuele toepasselijkheid bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	176	175
Maxima op basis van normbedragen per maand		
Induvidueel toepasselijkke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12		
Bezoldiging		
Werkelijk uurtarief	75	Nvt
Bezoldiging in de betreffende periode	11.925	Nvt

Totale bezoldiging gehele periode 1 t/m 12 omgerekend	71.550	Nvt
Minus onverschuldigd totaal bedrag	0	Nvt
Totale bezoldiging, exclusief BTW	11.925	NVT

Bijlagen behorende bij de jaarrekening

1 SISA
2 Baten en lasten per taakveld

SISA

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018

nW	E3	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)**		Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 03*	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 04*	Correctie over besteding t/m jaar T *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 05*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 06*
			1	2013/247044	€ 17.524	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2						
			3						
				Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 07*	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 08*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 09*	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 10*	Correctie over besteding kosten ProRail t/m jaar T *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 11*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 12*
			1	2013/247044	€ 17.524	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
			2						
			3						

SZW	G2	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2017** **Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.**	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 07*	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 08*	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 11*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2 / 12*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
SZW	G2A	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2016** **Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)**	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2A / 01*	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 02*	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 03*	Besteding (jaar T-1) IOAW inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 04*	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 05*	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 06*
		1	060226 Gemeente Duiven	€ 5.529.304	€ 116.424	€ 602.328	€ 8.612	€ 18.939
		2						
		3						

			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2A / 07*	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 08*	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 09*	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 10*	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 11*	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 12*
			1 060226 Gemeente Duiven	€ 0	€ 0	€ 630	€ 0	€ 57.963
			2					
			3					
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2A / 13*	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 14*				
			1 060226 Gemeente Duiven	€ 0				
			2					
			3					
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeenteedeel 2017** **Besluit**	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 01*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 02*	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 03*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 04*	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 05*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 07*	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 08*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G3 / 09*			
			€ 0	€ 0	Nee			

gel één) uit (jaar T-1) de kolommen sinformatie voor vullen *ard controle n.v.t.* *ummer: G3A / 01*	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 02*	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 03*	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 04*	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 05*	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 06*
nte Duiven	€ 39.983	€ 0	€ 4.124	€ 33.024	€ 2.455

hijnt de) conform de t bij G3A / 01 hiernaast de sinformatie voor vullen *ard controle n.v.t.* *ummer: G3A / 07*	Besteding (jaar T-1) Bob inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 08*	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 09*	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 10*
nte Duiven	€ 0	€ 0	€ 0

Baten en Lasten per Taakveld

TV	Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo
01	Gemeenteraad en (raads)commissies	159.714	1.313.016	-1.153.302
02	Burgerzaken	516.649	593.478	- 76.829
03	Beheer overige gebouwen en gronden	1.573.312	1.544.203	29.109
04	Ondersteuning organisatie	978.252	7.572.120	- 6.593.867
05	Treasury	2.277.192	1.651.393	625.799
061	OZB-woningen	3.412.570	461.538	2.951.032
062	OZB-niet woningen	2.136.696	41.174	2.095.522
064	Belastingen overig	521.669	51.665	470.003
07	Algemene Uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	30.861.954	0	30.861.954
08	Overige baten en lasten (excl. mutaties reserves)	0	136.399	-136.399
09	Vennootschapsbelasting	0	0	0
11	Crisisbeheersing en brandweer	0	819.871	-819.871
12	Openbare orde en veiligheid	33.922	474.739	-440.816
Programma 1 Bestuur		42.471.930	14.659.595	27.812.335
41	Openbaar basisonderwijs	0	0	0
42	Onderwijshuisvesting	21.749	1.441.103	-1.419.354
43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	46.828	897.221	-850.392
51	Sportbeleid en activering	0	362.055	-362.055
52	Sportaccommodaties	276.592	1.185.491	-908.899
53	Cultuurpresentatie, -productie en participatie	12.447	451.892	-439.445
54	Musea	0	22.546	-22.546
56	Openbare bibliotheek	0	282.907	-282.907
57	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	64.483	1.646.227	-1.581.744
61	Samenkracht en burgerparticipatie	183.321	3.121.592	-2.938.271
62	Wijkteams	0	138.267	-138.267
63	Inkomensregelingen	6.031.400	8.003.977	-1.972.577
64	Begeleide participatie	0	2.250.409	-2.250.409
65	Arbeidsparticipatie	549.922	1.291.704	-741.782
66	Maatwerkvoorzieningen Wmo	49.392	910.485	-861.094
671	Sociaal Domein: AWBZ naar Wmo	227.790	3.332.615	-3.104.825
672	Sociaal Domein: Jeugdzorg	0	4.742.304	- 4.742.304
682	Geëscaleerde zorg 18-	0	827.603	-827.603
71	Volksgezondheid JGZ	0	378.672	-378.672
Programma 2 Maatschappij		7.463.924	31.287.070	-23.823.146
21	Verkeer en vervoer	465.249	3.093.959	-2.628.710
25	Openbaar vervoer	0	0	0
32	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	4.415.113	1.559.842	2.855.271
33	Bedrijfsloket en -regelingen	5.429	20.915	-15.486
34	Economische promotie	193.729	280.072	-86.343
72	Gemeentelijke rioleringsplan	2.002.377	1.733.651	268.726

73	Huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	2.633.531	1.882.541	750.990
74	Milieubeheer	21.198	403.218	-382.019
75	Begraafplaatsen	64.283	90.923	-26.640
81	Ruimtelijke ordening	816.003	794.670	21.333
82	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.796.734	2.655.826	140.908
83	Wonen en bouwen	1.156.808	1.191.072	-34.264
Programma 3 Omgeving		14.570.455	13.706.690	863.765
010	Mutaties reserves	3.004.273	2.813.356	190.917
Totaal na bestemming		67.510.582	62.466.711	5.043.871

Bedragen in €

Bijlagen niet behorende tot de jaarrekening

1 Kerngegevens
2 Beleidsnota's per programma
3 Producten per programma
4 Geactiveerde kredieten

Kerngegevens

Sociale structuur	**1 januari 2017**	**1 januari 2018**
Inwoners:		
- < 20 jaar	6.010	5.857
- van 20 - 64 jaar	15.062	15.078
- van 65 jaar en ouder	4.348	4.491
Totaal	**25.420**	**25.426**
Bijstandsgerechtigden:		
- IOAW	45	47
- IOAZ	0	1
- BBZ	0	1
- WWB	422	399
Totaal	**467**	**448**
Fysieke structuur		
Oppervlakte gemeente (in ha)	3.516	3.516
Binnenwater (in ha)	126	126
Land (in ha)	3.390	3.390
Woningen	10.644	10.664
Bijzondere woongebouwen	14	14
Aantal woonruimten	**10.658**	**10.678**
Wegen, paden etc. binnen en buiten de bebouwde kom (in m² x 1.000)		
- Weg - gemiddeld belast	224	226
- Weg - licht belast	328	332
- Weg in woongebied	628	631
- Weg in verblijfsgebied	336	343
- Fietspaden	150	148
Openbaar groen (in m² x 1.000)	1.516	1.516
Sportcomplexen (in m² x 1.000)	185	185
Bermen (in m² x 1.000)	309	309
Bermen (in m¹ x 1.000)	125	125
Lichtmasten	5.714	5.650

Financiële structuur	**Jaarrekening 2016**		**Jaarrekening 2017**	
	Totaal	**per inwoner**	**Totaal**	**per inwoner**
Gewone uitgaven/inkomsten	63.954.7732	2.516	64.805.752	2.549
Opbrengsten belastingen/retributies	11.352.846	447	11.514.403	453
- OZB	5.502.609	216	5.551.778	218
- Hondenbelasting	160.901	6	172.686	7
- Afvalstoffenheffing/Reinigingsrechten	1.974.370	78	1.993.648	78
- Rioolrecht	1.982.066	78	1.984.402	78
- Rioolaansluitrecht	-192	0	2.766	0
- Toeristenbelasting	129.237	5	174.179	7

Financiële structuur	Jaarrekening 2016		Jaarrekening 2017	
- Precariobelasting	265.043	10	264.725	10
- Reclamebelasting	57.625	2	52.750	2
- Marktgelden	5.873	0	5.429	0
- Begraafrechten	64.176	3	64.203	3
- Leges bouwvergunningen	605.537	24	593.402	23
- Overige leges	605.601	24	654.435	26
Algemene Uitkering Gemeentefonds	20.831.000	819	20.719.168	815
Vaste schuld	65.808.628	2.589	47.046.557	1.850
- waarvan voor woningbouw	11.374.170	447	5.231.600	206
Eigen financieringsmiddelen	44.612.914	1.755	45.945.380	1.807
- Algemene Reserve	10.277.901	404	12.026.130	473
- Bestemmingsreserves	19.203.115	755	17.263.970	679
- Voorzieningen	15.131.898	595	16.655.280	655
Boekwaarde geactiveerde uitgaven	86.028.000	3.384	74.778.000	2.941
- waarvan voor woningbouw	11.409.000	449	5.246.000	206
Boekwaarde voorraad bouwgronden	20.366.000	801	22.400.000	881
Financieringstekort	4.027.542	158	4.186.063	165

Beleidsnota's per programma

Programma Bestuur
- Kaderstellende nota “Communicatie als beleid”.

Programma openbare orde en veiligheid
- Integraal Veiligheidsbeleid 2016-2019.
- Evenementenbeleid (2014).
- Regionaal crisisplan (2013).
- Reclamenota (2009).
- Bibob-beleid (2008).
- Horecasanctiebeleid (2005).
- Brandveiligheidsbeleid bestaande bouw (2003).
- Prostitutiebeleid (2000).
- Coffeeshopbeleid (1998).

Programma Openbare Ruimte
- “Mobiliteitsplan Duiven” 2016 - 2026.
- Watertakenplan de Liemers (2016).
- Beleidsplan wegen – Miwegen (2011).
- Nota civiele kunstwerken (2002).
- Beleids- en beheerplan openbare verlichting (2011).
- Structuurvisie Duiven 2009.
- Groenbeleidsplan 2004 - 2013.

Programma Economische Zaken
- Nota Detailhandelsbeleid (2012).
- Structuurvisie Duiven (2015).
- Revitalisering bedrijventerrein Centerpoort Nieuwgraaf 2010.

Programma Onderwijs en Jeugd
- Verordening onderwijshuisvesting 2009.
- De Toekomstvisie “Duiven kiest voor kwaliteit” (2006).

Programma Vrijetijdsbesteding
- De Toekomstvisie “Duiven kiest voor kwaliteit” (2006).
- Cultuurnota 2002-2005.
- Kaderstellende nota vernieuwend sportbeleid 2005-2010 (2005).
- Duiven Pro Sport Eindmeting 2008 (2009).
- Nota Bewegen, Ontmoeten, Sport en Spelen (2016).
- Beelden uit Duiven (2007).

Programma Sociale voorziening en maatschappelijke dienstverlening
- Arbeidsmarktbeleid gemeente Duiven / Reïntegratie (2004).
- Debiteurenbeleidsplan WWB (2004).
- Regeling uitvoering langdurigheidtoeslag (2004).
- Nota “Oud worden in Duiven, Groessen en Loo” (2002).
- Nota “Snelbinder wonen, welzijn en zorg in de gemeente Duiven” (2003).
- Beleidsnota “Bijzondere bijstand” (2004).
- Regionale nota “Zorgen voor gezondheid” (2004).
- Kadernotitie “Wet maatschappelijke ondersteuning Duiven” (2005).
- Notitie “Indicatiestelling gemeente Duiven” (2006).
- Beslisnotitie “Het WWZ-loket in Duiven en Westervoort“ (2006).
- Beleidsnotitie “Maatschappelijke ondersteuning gemeente Duiven” (2006).
- Beleidskader “Wijkgericht werken 2003-2006” (2003).
- Nota “Accommodatiebeleid” (2001).
- Nota “Vrijwilligerscentrale en Welzijnskoepel” (2003).

- De Toekomstvisie “Duiven kiest voor kwaliteit” (2006).
- Actieve Inwoners, sterke regio! Nota arbeidsmarktbeleid Duiven-Zevenaar (2007).
- Reïntegratieverordening 2007.
- Beleidsagenda WMO (2008) 'Met elkaar en voor elkaar'.

Programma Milieu
- “Milieubeleidsplan Gemeente Duiven” (1998).
- Actief bodembeheer, bodembeheersplan met bijbehorende bodemkwaliteitskaarten (2000).
- Professionalisering van de Handhavingorganisatie (Milieu) “Beter verantwoord, verantwoord beter” (2004).
- “Afvalstoffenplan Gemeente Duiven” (2006).
- Nota "Duivense Interne Milieuzorg 2008-2011" (2008).
- Nota "Klimaatbeleid 2008-2011" (2008).
- Nota "Geurbeleid" (2008).
- Nota bodembeheer gemeente Duiven 2011.
- Nota "Hondenbeleid" 2012-2015 (2011).
- Nota "Geluidsbeleid" 2010-2013 (2010).
- Beleidsvisie externe veiligheid.
- Beleidsregels t.b.v. verdeling geluid- en geurruimte bedrijventerrein Roelofshoeve (2008).

Programma Ruimte en Wonen
- ‘Beleidsregels planologische afwijkingsmogelijkheden”(‘kruimelgevallen’)
- "Landschapsontwikkelingsplan 2014.
- “Welstandsnota en daarbij door de raad vastgestelde Beeldkwaliteitsplannen” (2007).
- Alle vigerende bestemmingsplannen.
- “Brandveiligheidsbeleid bestaande bouw” (2003).
- Bouwbeleidsplan “Beter verantwoord, verantwoord beter” (2004).
- Professionalisering van de Handhavingorganisatie (Brandveiligheid) “Beter verantwoord, verantwoord beter”.
- Structuurvisie (2015).
- Handboek Archeologie (actualisatie 2014).
- Ontwikkelingskader Buitengebied (2012).
- Woningbouwopgave gemeente Duiven 2015-2020 e.v. (2015).
- "Addendum Welstandsnota licht en led" (2016).
- Nota Grondbeleid (2008).
- Detailhandelsnota (2012).

Producten per programma

TV	Omschrijving	Portefeuillehouder	Afdeling/Team	Wettelijk/Autonoom
Programma 1 Bestuur				
01	Gemeenteraad en (raads)commissies	Burgemeester	OS/ADV	Wettelijke taak
02	Burgerzaken	Burgemeester	PUB/BBR	Wettelijke taak
03	Beheer overige gebouwen en gronden	Wethouder Spaargaren	BEL/RWZ	Wettelijke taak
04	Ondersteuning organisatie	Wethouder Van Groningen	OS/BV	Autonoom
05	Treasury	Wethouder Van Groningen	OS/BV	Autonoom
061	OZB-woningen	Wethouder Van Groningen	PUB/BBR	Autonoom
062	OZB-niet woningen	Wethouder Van Groningen	PUB/BBR	Autonoom
064	Belastingen overig	Wethouder Van Groningen	PUB/BBR	Autonoom
07	Algemene Uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	Wethouder Van Groningen	OS/ADV	Wettelijke taak
08	Overige baten en lasten (excl. mutaties reserves)	Wethouder Van Groningen	OS/BV	Autonoom
09	Vennootschapsbelasting	Wethouder Van Groningen	OS/ADV	Autonoom
11	Crisisbeheersing en brandweer	Burgemeester	BEL/WVM	Wettelijke taak
12	Openbare orde en veiligheid	Burgemeester	BEL/WVM	Autonoom
Programma 2 Maatschappij				
41	Openbaar basisonderwijs	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
42	Onderwijshuisvesting	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
51	Sportbeleid en activering	Wethouder Goossen	BEL/WVM	Autonoom
52	Sportaccommodaties	Wethouder Goossen	BEH/ATH	Autonoom
53	Cultuurpresentatie, -productie en participatie	Wethouder Goossen	BEL/WVM	Autonoom
54	Musea	Wethouder Goossen	BEL/WVM	Autonoom
56	Openbare bibliotheek	Wethouder Goossen	BEL/WVM	Wettelijke taak
57	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Wethouder Spaargaren	BEH/BINNEN	Autonoom
61	Samenkracht en burgerparticipatie	Wethouder Goossen	BEL/RWZ	Autonoom
62	Wijkteams	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
63	Inkomensregelingen	Wethouder Knuiman	BEL/RWZ	Wettelijke taak
64	Begeleide participatie	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
65	Arbeidsparticipatie	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
66	Maatwerkvoorzieningen Wmo	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
671	Sociaal Domein: AWBZ naar Wmo	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
672	Sociaal Domein: Jeugdzorg	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
682	Geëscaleerde zorg 18-	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
71	Volksgezondheid JGZ	Wethouder Knuiman	BEL/RWZ	Wettelijke taak
Programma 3 Omgeving				
21	Verkeer en vervoer	Wethouder Spaargaren	BEH/BINNEN	Wettelijke taak
25	Openbaar vervoer	Wethouder Spaargaren	BEH/BINNEN	Autonoom
32	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Wethouder Spaargaren	BEL/RWZ	Wettelijke taak
33	Bedrijfsloket en -regelingen	Burgemeester	BEH/BUITEN	Autonoom

34	Economische promotie	Wethouder Van Groningen/Burgemeester	BEL/RWZ-WVM	Autonoom
72	Gemeentelijke rioleringsplan	Wethouder Spaargaren	BEH/BINNEN	Wettelijke taak
73	Huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	Wethouder Spaargaren	BEH/BUITEN	Wettelijke taak
74	Milieubeheer	Wethouder Spaargaren	BEL/WVM	Wettelijke taak
75	Begraafplaatsen	Burgemeester	BEH/BUITEN	Wettelijke taak
81	Ruimtelijke ordening	Wethouder Van Groningen	BEL/RWZ	Wettelijke taak
82	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Wethouder Van Groningen	BEL/RWZ	Wettelijke taak
83	Wonen en bouwen	Wethouder Van Groningen	PUB/OL	Wettelijke taak
010	Mutaties reserves	Wethouder Van Groningen	OS/BV	Autonoom

Geactiveerde kredieten

In onderstaande overzichten zijn de geactiveerde kredieten van 2017 per programma opgenomen. Per krediet is weergegeven of het krediet is afgewikkeld en indien het krediet wordt overgeheveld naar 2018 wat hiervan de reden is. Alle bedragen zijn vermeld in €.

Programma Bestuur

Schuifpoort brandweer 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	23.000	De werkzaamheden zijn afgerond. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	19.860	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	3.140	

Vervanging elektra wijkhuis van Droo

Beschikbaar krediet 01-01-2017	22.083	De werkzaamheden zijn afgerond. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	22.083	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	0	

Tractiekosten Mitsubishi V-727-KFToyota D100-2013

Beschikbaar krediet 01-01-2017	49.000	De wagen is aangeschaft. Krediet is afgewikkeld.
Werkelijke uitgaven 2017	53.984	
Saldo 31-12-2017	- 4.984	

Tractiekosten Mitsubishi V-947-JV

Beschikbaar krediet 01-01-2017	68.000	De wagen is aangeschaft. Krediet is afgewikkeld.
Werkelijke uitgaven 2017	54.487	
Saldo 31-12-2017	13.513	

Tractiekosten Mitsubishi V-947-JV

Beschikbaar krediet 01-01-2017	48.000	De wagen is aangeschaft. Krediet is afgewikkeld.
Werkelijke uitgaven 2017	51.972	
Saldo 31-12-2017	- 3.972	

Strooier Mitsubishi 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	30.000	De wagen is aangeschaft. Krediet is afgewikkeld.
Werkelijke uitgaven 2017	27.825	
Saldo 31-12-2017	2.175	

Aanhangstrooier 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	9.230	De aanhangwagen is aangeschaft. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	9.296	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	- 66	

Styer 9086 met voorlader 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	25.611	De tractor is aangeschaft. Krediet is afgewikkeld.
Werkelijke uitgaven 2017	0	
Saldo 31-12-2017	25.611	

Aanhangers 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	19.000	De aanhangers zijn aangeschaft. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	20.629	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	- 1.629	

Aanhangstrooier Toyota 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	33.000	De aanhangwagen is aangeschaft. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	28.515	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	4.485	

Programma Maatschappij

Toplaagrenovatie DUKO veld 1

Beschikbaar krediet 01-01-2017	14.381	De werkzaamheden worden in het 2e/3e kwartaal
Werkelijke uitgaven 2017	13.253	afgerond. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	1.128	

Verlichting DUKO

Beschikbaar krediet 01-01-2017	15.000	De werkzaamheden worden in het 2e/3e kwartaal
Werkelijke uitgaven 2017	0	uitgevoerd. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	15.000	

Toplaagrenovatie Loo veld 1 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	30.000	De werkzaamheden zijn uitgesteld naar 2018.
Werkelijke uitgaven 2017	0	Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	30.000	

Toplaagrenovatie Groessen veld 4 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	10.000	De werkzaamheden zijn uitgesteld naar 2018.
Werkelijke uitgaven 2017	0	Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	10.000	

Toplaagrenovatie Loo handbalveld 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	17.500	De werkzaamheden worden in 2018 uitgevoerd
Werkelijke uitgaven 2017	0	ivm ombouw naar kunstgras. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	17.500	

Verenigingsgebouw Visserlaan: vervangen golfplaatconstructie 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	56.055	De werkzaamheden zijn opgedragen en in
Werkelijke uitgaven 2017	56.055	afwachting van het privatiseringstraject on hold
Saldo 31-12-2017	0	gezet. Bestelde materialen zijn gefactureerd.

Dakbeveiliging diverse schoolgebouwen 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	30.000	Opstellen RI&E's is gereed. Voor uitv.
Werkelijke uitgaven 2017	0	voorzieningen offerte ingediend. Gedeeltelijke
Saldo 31-12-2017	30.000	opdrachtverstrekking m.b.t. bouwdelen gymzalen volgt in 1e kw 2018 i.o.m. schoolbesturen. Krediet overboeken.

Toplaagrenovatie kunstgras DVV 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	26.000	Voorbereiding renovatie is uitgesteld naar 2018,
Werkelijke uitgaven 2017	0	uitvoering 2019. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	26.000	

Toplaagrenovatie Groessen veld 2 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	40.000	De werkzaamheden zijn uitgevoerd. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	20.328	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	19.672	

Programma Omgeving

Herinrichting v. Dorth tot Medler/Rijksweg/Eltensestraat

Beschikbaar krediet 01-01-2017	113.906	De werkzaamheden zijn afgerond. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	3.208	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	110.699	

Aanleg fietstunnel snelfietsroute

Beschikbaar krediet 01-01-2017	678.066	De raad heeft besloten om tot uitvoering over te
Werkelijke uitgaven 2017	3.658	gaan met een lager budget. De mogelijkheden
Saldo 31-12-2017	674.408	worden nu onderzocht. Krediet overboeken.

GRP 2014 verbetermaatregelen

Beschikbaar krediet 01-01-2017	187.000	Uit inspecties is gebleken dat het riool in de
Werkelijke uitgaven 2017	0	Tempelstraat en St. Josephstraat te Groessen
Saldo 31-12-2017	187.000	slecht is. Omdat de staat van het asfalt ook slecht is zal dit in combinatie worden opgepakt. Omdat na afweging risico's beheersbaar zijn is in verband met prioritering dit project verder uitgesteld. Naar verwachting wordt het project in 2018 opgepakt. Krediet overboeken.

GRP 2014 verzakking Nieuwgraaf

Beschikbaar krediet 01-01-2017	955.100	Werk is nagenoeg gereed. Momenteel wordt de
Werkelijke uitgaven 2017	58.306	definitieve afrekening opgesteld. Dat kost meer
Saldo 31-12-2017	896.794	tijd. Dit mede in verband met financiering project vanuit verschillende disciplines en de subsidie. Krediet overboeken.

GRP 2014 vervanging onvoorziene huisaansluitingen

Beschikbaar krediet 01-01-2017	151.837	In verschillende projecten is tijdens de
Werkelijke uitgaven 2017	0	voorbereiding gebleken dat er oude
Saldo 31-12-2017	151.837	huisaansluitingen zitten. In project 't Weike, 't Buske en Van Schaijkstraat wordt dit ingezet. Uitvoering is gestart. Krediet overboeken.

Verbeteringsmaatregelen Groessen 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	360.000	Uit inspecties is gebleken dat het riool in de
Werkelijke uitgaven 2017	0	Tempelstraat en St. Josephstraat te Groessen
Saldo 31-12-2017	360.000	slecht is. Omdat de staat van het asfalt ook slecht is zal dit in combinatie worden opgepakt. Omdat na afweging risico's beheersbaar zijn is in verband met prioritering dit project verder uitgesteld. Naar verwachting wordt het project in 2018 opgepakt. Krediet overboeken.

Vervangen persleiding kruising Zuidsingel/Parallelweg 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	50.000	Wordt meegenomen in project tunnel Zuidsingel.
Werkelijke uitgaven 2017	0	Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	50.000	

Snelfietsroute SFR12 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	153.000	De route over en langs het bedrijventerrein
Werkelijke uitgaven 2017	318.819	Centerpoort-Nieuwgraaf is in uitvoering. De
Saldo 31-12-2017	- 165.819	overige tracedelen zijn in voorbereiding. Krediet overboeken.

Verbeteringsmaatregelen Vitaal Centrum 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	640.660	Vervangen en afkoppelen 't Buske, 't Weike en
Werkelijke uitgaven 2017	51.623	de Van Schaijkstraat. De waterleiding en het riool
Saldo 31-12-2017	589.037	worden vervangen, dit biedt gelijk de kans om het hemelwater af te koppelen. Krediet overboeken.

Ombouw gescheiden stelsels GRP 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	230.000	Dit budget wordt ingezet, als de gelegenheid zich
Werkelijke uitgaven 2017	0	voordoet, om verschillende rioolstelsels te kunnen
Saldo 31-12-2017	230.000	optimaliseren. Krediet overboeken.

Kruising Schapenweide-Vergertlaan

Beschikbaar krediet 01-01-2017	50.000	Er moeten nog werkzaamheden aan de bushalte
Werkelijke uitgaven 2017	0	gedaan worden. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	50.000	

Fietsvoorziening Dijkgraaf

Beschikbaar krediet 01-01-2017	40.000	Project is vanwege capacitaire redenen
Werkelijke uitgaven 2017	3.052	doorgeschoven naar 2018/2019. Krediet
Saldo 31-12-2017	36.948	overboeken.

Bebouwde kom Groessen/Loo

Beschikbaar krediet 01-01-2017	10.000	Project gaat nu alleen over het verplaatsen van de
Werkelijke uitgaven 2017	0	bebouwde kom in Loo en is uitgevoerd. Krediet is
Saldo 31-12-2017	10.000	afgewikkeld.

Vervanging armaturen 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	140.387	De armaturen zijn vervangen. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	137.242	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	3.145	

VRI Vergertlaan-Oostsingel 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	91.425	Bijdrage t/m 2017 aan de Provincie is betaald
Werkelijke uitgaven 2017	57.519	restant is voor de overige jaren. Krediet
Saldo 31-12-2017	33.907	overboeken.

Vergroten capaciteit kruispunt Vergertlaan-Oostsingel 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	10.000	De financiële afwikkeling moet nog plaatsvinden.
Werkelijke uitgaven 2017	0	Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	10.000	

Fietsoversteken Duiven 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	50.000	De twee andere fietsoversteken (Visserlaan en
Werkelijke uitgaven 2017	36.980	Vlielandlaan) worden in 2018 opgepakt. Krediet
Saldo 31-12-2017	13.020	overboeken.

Speeltoestellen 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	20.000	Dit budget zal worden ingezet bij initiatieven uit de
Werkelijke uitgaven 2017	0	samenleving. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	20.000	

Incidentele vervanging riolering 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	100.000	Dit budget is ingezet voor de incidentele
Werkelijke uitgaven 2017	82.811	vervanging van riolen. Krediet is afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	17.189	

GRP verbetermaatregel Vitaal Centrum 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	650.000	Vervangen en afkoppelen 't Buske, 't Weike en
Werkelijke uitgaven 2017	439.803	de Van Schaijkstraat. De waterleiding en het riool
Saldo 31-12-2017	210.197	worden vervangen, dit biedt gelijk de kans om het
		hemelwater af te koppelen. Krediet overboeken.

GRP ombouw gescheiden stelsels 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	230.000	Vervangen en afkoppelen 't Buske, 't Weike en
Werkelijke uitgaven 2017	0	de Van Schaijkstraat. De waterleiding en het riool
Saldo 31-12-2017	230.000	worden vervangen, dit biedt gelijk de kans om het hemelwater af te koppelen. Krediet overboeken.

Incidentele vervanging rioolgemalen 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	100.000	Dit budget is ingezet voor de incidentele
Werkelijke uitgaven 2017	37.406	vervanging van rioolgemalen. Krediet is
Saldo 31-12-2017	62.594	afgewikkeld.

Glasbakken 2008

Beschikbaar krediet 01-01-2017	35.948	In afwachting van het afvalbeleidsplan worden er
Werkelijke uitgaven 2017	28.952	bovengrondse containers vervangen. Daarnaast
Saldo 31-12-2017	6.996	wordt een aantal bovengrondse containers pas vervangen als de werkzaamheden rondom het centrumplan klaar zijn. Krediet overboeken.

Vervanging duobakken/papiercontainers 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	2.071	De werkzaamheden zijn afgerond. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	2.071	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	0	

Vervanging tussenschotten duobakken 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	1.688	De werkzaamheden zijn afgerond. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	1.688	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	0	

Duopakken/papiercontainers 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	39.073	Dit budget zal worden ingezet voor de aanschaf
Werkelijke uitgaven 2017	26.091	en vervanging van containers. Krediet
Saldo 31-12-2017	12.982	overboeken.

Vervanging afvalaanbiedstation 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	58.000	Dit budget wordt ingezet voor aanschaf containers
Werkelijke uitgaven 2017	46.975	afvalaanbiedstation. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	11.025	

Vervanging afvalaanbiedstation 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	8.000	Dit budget wordt ingezet voor aanschaf containers
Werkelijke uitgaven 2017	0	afvalaanbiedstation. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	8.000	

Containers restafval/gft/papier 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	10.441	Dit budget zal worden ingezet voor de aanschaf
Werkelijke uitgaven 2017	0	en vervanging van containers. Krediet
Saldo 31-12-2017	10.441	overboeken.

Controleverklaring en besluiten

1 Controleverklaring
2 Besluit tot vaststelling van de jaarrekening
3 Besluit tot vaststelling van het rekeningsaldo

Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Duiven

Besluit tot vaststelling van de jaarrekening

Nr. Z/18/035785/wethouder Goossen

Jaarstukken 2017.

Gelezen de door Burgemeester en Wethouders opgestelde jaarstukken over 2017 en het verslag als bedoeld in artikel 213, tweede lid van de Gemeentewet, opgesteld door Stolwijk Kelderman Accountants. En gelet op de desbetreffende bepalingen in de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording.

b e s l u i t :

- De jaarstukken over het jaar 2017 na de laatste wijzigingen vast te stellen;
- Het saldo voor bestemming vast te stellen op € 4.852.954 positief;
- Een bedrag van gesaldeerd € 190.917 aan de reserves te onttrekken zoals onder mutaties reserves is aangegeven;
- Het daarna ontstane positieve saldo van € 5.043.871 te storten in de Algemene Reserve;
- In te stemmen met het voorstel om een bedrag van € 1.326.148 vanuit de Algemene Reserve te storten in de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse Voorzieningen.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 03 juli 2018.

De raad van de gemeente Duiven,

griffier, voorzitter,

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Duiven

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van de gemeente Duiven gecontroleerd.

Naar ons oordeel:
- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van de gemeente Duiven op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen, zoals opgenomen in Normenkader 2017 gemeente Duiven.

De jaarrekening bestaat uit:
1 de balans per 31 december 2017;
2 het overzicht van baten en lasten over 2017;
3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen; en
4 de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de Raad op 17 oktober 2017 (inclusief normenkader) en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Duiven zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

t 0314 36 91 11
e info@stolwijkkelderman.nl
www.stolwijkkelderman.nl

kvk 09197964
btw NL0075.20.992.B.01
iban NL10ABNA0446421928

Lid van: stolwijk kennisnetwerk

Terborgseweg 25b
7001 GM Doetinchem

Mercurion 3
6903 PX Zevenaar

Postbus 595
7000 AN Doetinchem

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 600.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2017.

Wij zijn met de Raad overeengekomen dat wij aan het College tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 30.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen;
- de kerngegevens;
- de overige hoofdstukken, waaronder de bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het College is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het College en de Raad voor de jaarrekening

Het College is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het College is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in normenkader 2017.

In dit kader is het College tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het College noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

De Raad is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Gemeentewet verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Voor een overzicht van onze verantwoordelijkheden inzake de controle van de jaarrekening verwijzen wij naar de website van de NBA www.nba.nl (Standaardpassages in controleverklaring).

Doetinchem, 28 juni 2018

Stolwijk Kelderman

w.g. R.H. Gosselink-Wolbrink RA

Gemeente Duiven

Raad gemeente Duiven

Gemeente Duiven
Koning Willem-Alexanderplein 1
Postbus 6
6920 AA Duiven

(0316) 279 111
gemeente@duiven.nl
www.duiven.nl

datum	:	21 juni 2018
zaaknummer	:	Z/18/035785 /201365814
onderwerp	:	Aanpassing jaarstukken
contactpersoon	:	Ronald Baltussen

Geachte raadsleden,

Op de politieke avond van dinsdag 29 mei heeft uw raad de jaarstukken 2017 besproken. Onder voorbehoud van een door de accountant af te geven goedkeurende verklaring heeft u aangegeven de behandeling in de raadsvergadering als hamerstuk af te willen doen. Oorspronkelijk stond deze behandeling gepland voor de raadsvergadering van 12 juni j.l. In de agendacommissie van 7 juni is voorgesteld de behandeling van de jaarstukken door te schuiven naar de vergadering van 3 juli. Reden voor deze verschuiving was dat de accountant aangaf voor de definitieve afronding meer gegevens/informatie nodig te hebben en daarmee dus ook nog meer tijd.

Bij de verzameling en afronding van de laatste openstaande punten zijn we toch nog tegen een aantal omissies aangelopen. Een en ander heeft geleid tot een aanpassing van het resultaat voor een bedrag van € 500.000,-. Belangrijkste aanpassingen die hebben plaatsgevonden zijn een 'dubbele' verwerking van een post in de Algemene Uitkering voor een bedrag van € 300.000,-. Daarnaast leidt een correctie op een verwerking in het sociaal domein tot een nadeel van € 300.000,- . Tegenover deze nadelen staat nog een voordeel van € 99.000,- inzake een definitieve afrekening van het doelgroepenvervoer over voorgaande jaren die bij het eerder opmaken van de jaarstukken nog niet bekend was. Na deze mutaties komt het resultaat 2017 uit op een bedrag van € 5.043.871,-.

Natuurlijk betreuren wij het dat in deze late fase nog bijstellingen nodig zijn, die eerder door onze organisatie niet waren opgemerkt.

We hebben bovenstaande wijzigingen plus een aantal vooral 'technische' aanpassingen in de stukken doorgevoerd en deze op i-Babs geplaatst. De wijzigingen en aanpassingen leiden er toe dat de accountant de jaarrekening 2017 van een goedkeurende verklaring kan voorzien op het vlak van zowel de getrouwheid als rechtmatigheid.
Op dinsdag 26 juni staat nog een bijeenkomst gepland van uw raad met de accountant.

Met vriendelijke groeten,

Burgemeester en wethouders van Duiven,

Ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

drs. H.B.I. (Rik) de Lange
burgemeester

ZFB205D7531

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Jaarstukken 2017: Jaarrekening en jaarverslag 2017.

Zaak- & documentnr. : Z/18/035785
Portefeuillehouder : Wethouder Goossen

Opsteller : Mark Jordens
Team : Financieel Advies
Telefoonnr. 3518

Samenvatting

Door middel van het jaarverslag en de jaarrekening 2017 leggen we verantwoording af over het gevoerde beleid in 2017. Het saldo na bestemming is € 5.043.871 positief. We stellen voor dit saldo toe te voegen aan de Algemene Reserve.

Beslispunten

1. Het saldo voor bestemming vast te stellen op € 4.852.954 positief.
2. Een bedrag van gesaldeerd € 190.917 aan de reserves te onttrekken zoals onder mutaties reserves is aangegeven.
3. Het daarna ontstane positieve saldo van € 5.043.871 te storten in de Algemene Reserve.
4. De Jaarstukken 2017 vast te stellen.
5. Een bedrag van € 1.326.148 vanuit de Algemene Reserve te storten in de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen.

Aanleiding

Voor u liggen de concept jaarstukken 2017. De ontwikkelingen binnen de Grondexploitatie drukken een belangrijke stempel op de financiële situatie van de gemeente. Het al vaker besproken lichte economische herstel begint eindelijk zichtbaar te worden in de verkoop van bouwpercelen. Ook de inspanningen van de projectgroep Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitatie hebben voor een positieve impuls gezorgd. Dat alles heeft ervoor gezorgd dat we in het afgelopen jaar onze grondpositie in het complex Welleveld konden overdragen. Tevens hebben we kavels kunnen verkopen op Westreenen en De Ploen-Zuid. Verder zijn alle exploitaties geactualiseerd en zijn de resultaten bijgesteld. Er is bijna € 0,6 mln vrijgevallen uit de voorziening Verliesgevende complexen. Er is een winstuitname van ongeveer € 2,2 miljoen uit het complex De Nieuweling. We proberen de positieve lijn door te zetten en de geprognosticeerde winsten ook daadwerkelijk te realiseren. Ook de risico's verliezen we niet uit het oog.
Kijkend naar het Sociaal Domein hebben we in het afgelopen jaar overal passende zorg verleend en zijn daarbij ook nog ruim binnen de daarvoor beschikbare budgetten gebleven. Ook als we de BUIG-gelden in die analyse meenemen komen we er positief uit. Ten opzichte van de derde tussenrapportage 2017 is er op het Sociaal Domein en de oude Wmo een voordeel te melden van ruim € 800.000.
Alle risico's zijn geactualiseerd en als we het positieve resultaat van deze jaarrekening in de Algemene Reserve storten komen we boven de vastgestelde bovengrens uit. Ook de weerstandsratio en de solvabiliteitsratio geven ruim voldoende waarden aan.

Planning

De jaarstukken bestaan uit een programmarekening en een productenrekening. De jaarstukken zouden volgens de planning in de raadsvergadering van 03 juli worden behandeld. Wij voldoen hiermee aan art. 200 van de Gemeentewet die voorschrijft dat de vastgestelde jaarrekening inclusief jaarverslag voor 15 juli moet zijn verzonden aan Gedeputeerde Staten. Verzending voor 15 juli is een voorwaarde om voor de begroting voor repressief toezicht in aanmerking te komen.

Beoogd effect
Het college legt door middel van het jaarverslag en de jaarrekening 2017 verantwoording af over het gevoerde beleid in 2017.

Argumenten

1.1 Het resultaat is conform de voorschriften vastgesteld
Op grond van de voorschriften wordt er een resultaat voor en na bestemming gepresenteerd. Het positieve resultaat voor bestemming bedraagt € 4.852.954. De mutaties op de reserves (de resultaatbestemming) is per saldo € 190.917 positief, waardoor het resultaat van deze jaarrekening na bestemming € 5.043.871 positief wordt.

3.1 Er is een apart raadsbesluit nodig.
Het saldo is op grond van artikel 42 van het Besluit Begroting en Verantwoording voor provincies en gemeenten (kortweg BBV) afzonderlijk op de balans opgenomen. De bestemming van het saldo vindt plaats nadat de jaarrekening is vastgesteld. Voor zowel de vaststelling als de bestemming zijn in de programmarekening afzonderlijke raadsbesluiten opgenomen.

3.2 Het resultaat storten in de Algemene Reserve.
Wij stellen voor het voordeel te storten in de Algemene Reserve. De stand van de Algemene Reserve na storting van het resultaat over 2017 wordt € 17.070.001. Inclusief beslispunt 5 komt het saldo dan op € 15.743.853. Daarmee komen we boven de bovengrens van € 12,3 miljoen. Hiermee hebben we een belangrijke doelstelling in het kader van financieel duurzaam beleid gehaald.

4.1 We willen voldoen aan de Gemeentewet.
De gemeenteraad moet de jaarstukken op grond van de Gemeentewet voor 15 juli 2018 vaststellen. Dit is een van de voorwaarden om voor repressief toezicht in aanmerking te kunnen komen.

5.1 De Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen wordt extra gevoed.
Tijdens de accountantscontrole van de Jaarstukken 2016 heeft onze accountant vorig jaar geconstateerd dat wij bij verliesgevende complexen van de grondexploitatie ten onrechte afdrachten aan de reserves voor toekomstig onderhoud van wegen en andere voorzieningen meenamen in de Voorziening Verliesgevende complexen. De stand van die voorziening was daardoor ten onrechte te hoog en we hebben dat gecorrigeerd door de gelden vrij te laten vallen in de Algemene Reserve. Achteraf is gebleken dat een deel van deze gelden niet naar de Algemene Reserve hadden moeten vloeien maar naar de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen. Om dit te kunnen herstellen en de Bestemmingsreserve op het juiste niveau te krijgen doen wij daarom het voorstel om een bedrag van € 1.326.148 vanuit de Algemene Reserve te storten in de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen. Deze reserve is een beoogd dekkingsmiddel voor het project Rijksweg.

Kanttekeningen

1.1.1 De accountantscontrole is nog niet klaar.
Omdat de accountant nog geen verklaring heeft afgegeven zijn alle cijfers nog onder voorbehoud van goedkeuring. De rechtmatigheidscontrole op de cijfers van het Sociaal Domein is nog niet afgerond. Hierdoor is nog niet duidelijk of we binnen de onzekerheidsmarge blijven om zodoende een goedkeurende verklaring te kunnen krijgen. Zodra wij het accountantsrapport hebben ontvangen, zullen wij u dat toezenden. Overigens wordt ook een gesprek georganiseerd tussen de accountant en (een delegatie van) de gemeenteraad over de bevindingen van de accountant.

5.1.1 Het Weerstandsvermogen is op orde en de risico's zijn in beeld.
Als we het voordelig resultaat van 2017 hebben gestort in de Algemene Reserve komt deze op een saldo van € 17,1 miljoen. Daarmee komen we boven de in de begroting 2018 vastgestelde bovengrens van het weerstandsvermogen. Hiermee voldoen we ruimschoots aan de randvoorwaarden van het door ons gevoerde duurzaam financieel beleid. Het hoge niveau van de Algemene Reserve moet echter geen vrijbrief worden voor allerlei onttrekkingen voor nieuwe beleidswensen in de toekomst. Het gaat hier om eenmalig geld waarmee geen structurele wensen kunnen worden gedekt. Bovendien blijft de kans aanwezig dat risico's zich daadwerkelijk voordoen of onvoorziene zaken financiële gevolgen hebben voor onze gemeente.

5.1.2 De Algemene Reserve is achtervang voor de Bestemmingsreserve Sociaal Domein.
Met het maximeren van de bestemmingsreserves voor het Sociaal Domein en de Wmo verdwijnen de overschotten niet in de algemene middelen. De Algemene Reserve blijft beschikbaar voor tegenvallers binnen het Sociaal Domein. De bestemmingsreserves zijn beschikbaar om tegenvallers in een bepaald jaar of extra kortingen vanuit het Rijk in het eerste jaar op te kunnen vangen. Indien het niet lukt beleidswijzigingen door te voeren om de kortingen van het Rijk te kunnen realiseren dan is de Algemene Reserve beschikbaar als achtervang.

6.1.1 De *Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen wordt gebruikt als dekking.*
Indien niet wordt besloten om de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen te voeden met deze gelden valt de beoogde dekking uit het voorstel rondom de aanpassing van de Rijksweg weg. De dekking voor dat voorstel zal dan moeten komen vanuit de Algemene Reserve.

Financiële paragraaf
We stellen voor om het positieve resultaat van deze jaarrekening te storten in de Algemene Reserve. De Algemene Reserve komt daardoor boven de berekende bovengrens. In de begroting 2017 is al afgesproken dat het positieve resultaat, structureel en incidenteel, over 2017 aan de Algemene Reserve zal worden toegevoegd. Dit alles in het kader van duurzaam financieel beleid.

Communicatie

De jaarstukken zijn op de politieke avond behandeld.

Intergemeentelijke samenwerking

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. *201362233 – Jaarstukken gemeente Duiven 2017*

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.I. (Chris) Papjes	drs. H.B.I. (Rik) de Lange
secretaris	burgemeester

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/18/035785

Datum besluitvorming : 03 juli 2018

Onderwerp
Jaarstukken 2017: Jaarrekening en jaarverslag 2017.

Samenvatting

Gelezen de door Burgemeester en Wethouders opgestelde jaarstukken over 2017 en het verslag als bedoeld in artikel 213, tweede lid van de Gemeentewet, opgesteld door Stolwijk Kelderman Accountants. En gelet op de desbetreffende bepalingen in de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording.

De raad besluit

1. Het saldo voor bestemming vast te stellen op € 4.852.954 positief.
2. Een bedrag van gesaldeerd € 190.917 aan de reserves te onttrekken zoals onder mutaties reserves is aangegeven.
3. Het daarna ontstane positieve saldo van € 5.043.871 te storten in de Algemene Reserve.
4. De Jaarstukken 2017 vast te stellen.
5. Een bedrag van € 1.326.148 vanuit de Algemene Reserve te storten in de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de voornoemd d.d. 03 juli 2018,

de griffier,	de voorzitter,
G.J. (Josien) van Buren-van den Berg	drs. H.B.I (Rik) de Lange

Jaarstukken 2017

Inhoudsopgave

Inleiding 3
Jaarverslag - Programmaverantwoording 7
Programma 1 Bestuur 8
Programma 2 Maatschappij 19
Programma 3 Omgeving 33
Algemene Dekkingsmiddelen 45
Onvoorzien 47
Onzekerheden 48
Verplichte Indicatoren 49
Jaarverslag - Paragrafen 51
Paragraaf 1 Lokale heffingen 53
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 63
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen 71
Paragraaf 4 Financiering 77
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering 83
Paragraaf 6 Verbonden partijen 87
Paragraaf 7 Grondbeleid 95
Jaarrekening - Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 107
Overzicht van baten en lasten per programma 109
Toelichting overzicht van baten en lasten 113
Inkomsten 121
Financiële positie 123
Jaarrekening - Balans 127
Activa 133
Passiva 137
Bijlagen behorende bij de jaarrekening 165
SISA 167
Baten en Lasten per Taakveld 172
Bijlagen niet behorende tot de jaarrekening 175
Kerngegevens 176
Beleidsnota's per programma 178
Producten per programma 180
Geactiveerde kredieten 182
Controleverklaring en besluiten 187
Controleverklaring 189
Besluit tot vaststelling van de jaarrekening 191

Inleiding

Veel bereikt

Met deze jaarrekening kijken we niet alleen terug op het jaar 2017. Dit is ook de laatste jaarrekening van de collegeperiode 2014-2018. Een periode die we gestart zijn met flinke uitdagingen voor onze gemeente. Een forse bezuinigingsopgave, de transitie van het sociale domein met grote maatschappelijke opgave met bijbehorende forse budgetten en risico's.

Naast de kerntakendiscussie hebben we met het vaststellen in raad van de kadernota keuzes gemaakt hoe we vorm en inhoud wilden geven aan deze uitdagingen. Daarbij kwam ook naar voren dat we anders wilden gaan werken. Meer los te laten en meer uit te gaan en oog te hebben voor het probleemoplossend vermogen van de Duivense samenleving.

Schematisch hebben we dat gepresenteerd in de onderstaande driehoek die de afgelopen jaren in vrijwel alle documenten in de budgetcyclus is verschenen. Om toekomstbestendig te zijn en te blijven hebben we voortdurend gezocht naar de verbinding en samenhang tussen financieel duurzaam beleid, overheidsparticipatie en de decentralisaties. We hebben veel bereikt. We hebben bij de noodzakelijke keuzes ervaren dat de raad bereid was keuzes te maken en constructief met het college mee te denken. Het beeld dat we nu met deze jaarrekening aan de raad kunnen presenteren is dat we met trots kunnen stellen dat onze gemeente toekomstbestendig is. We nemen afscheid van de driehoek maar geven aan het nieuwe college mee dat de verbinding tussen de 3 hoofditems ook in de toekomst noodzakelijk blijft.

Kijkend naar het *sociale domein* kunnen we concluderen dat we passende zorg hebben verleend en grip hebben op de ontwikkelingen; dat we in control zijn. We hebben verder gewerkt aan het vormen van een basisnetwerk. Het basisnetwerk heeft op een vernieuwende manier een weg gevonden om snel veranderingen en resultaten te bereiken. Nieuwe vormen van ondersteuning, dichterbij de inwoner, preventief en gebruik makend van de mogelijkheden van de inwoner, zijn ingezet en verder ontwikkeld.

We hebben in 2017 samen met de regiogemeenten eindelijk keuzes kunnen maken die tot verbeteringen gaan leiden bij onze sociale werkvoorziening Presikhaaf bedrijven. Met de overdracht van de bedrijfsactiviteiten van Presikhaaf aan het Arnhemse werkbedrijf bieden we de kwetsbare groep die daar werkzaam is zekerheid. Maar het is ons zo ook gelukt een einde te maken aan de financiële onzekerheid en vele tegenvallers waar we telkens weer mee geconfronteerd werden.

Door de gunstige economische ontwikkelingen is gelukkig het aantal inwoners dat zonder werk zit en afhankelijk is van een werkeloosheids- of bijstandsuitkering verder gedaald. We hebben een gezamenlijke visie ontwikkeld met de Liemerse gemeenten hoe we in de toekomst met onze RSD en de participatiewet willen omgaan. De eerste stappen van een andere inrichting van dit werkveld zijn in 2017 gezet.

Op het vlak van accommodatiebeleid hebben we met GTS (Gebouwen/Tarieven/Subsidies) veel van onze doelen bereikt. Een redelijke bijdrage van verenigingen aan de kosten van accommodaties en het wegwerken van de behoorlijke verschillen die er op dit vlak waren ontstaan.

Het was een moeizame weg en zeker geen gemakkelijk proces. Er is veel over gesproken in de gemeenteraad, in de samenleving en ook in de pers. Maar we kunnen in onze ogen meer dan tevreden zijn over de besluiten die we als gemeente genomen hebben, de stappen die gezet zijn en de resultaten van dit project.

Bij het *fysieke domein* worden we de komende jaren ook geconfronteerd met een transformatie. Door de komst van de nieuwe omgevingswet zullen we dit domein op een andere wijze moeten inrichten. De eerste stappen zijn gezet voor een goede en bij Duiven passende wijze van invoeren en uitvoeren van deze wet per 2021.

Voor wat betreft de doortrekking van de A15 en de verbreding van de A12 hebben we wederom met een proactieve en constructieve grondhouding veel energie gestoken in een zo goed mogelijke inpassing. Dit heeft tot een aantal concrete resultaten geleid die we bij speerpunt 3.B.1. in programma 3 nader toelichten.

Het vitale centrum van onze gemeente heeft in 2017 verder vorm gekregen. Minder op het fysieke vlak maar meer op wat er gebeurd. De evenementen en ontmoetingen die er plaatsvinden. De toeloop en drukte die zich soms letterlijk vertaald in een volle, toch niet bepaald kleine, parkeerplaats. Optimale bezetting van met name de beschikbare winkelruimte in ons centrum blijft een aandachtspunt.

Er is hard gewerkt aan het stimuleren van de kaveluitgifte. Ook door de verbeterende economische omstandigheden hebben we daar in 2017 zeer veel bereikt. Door meer verkoop van kavels hebben we ook financieel gezien op dit vlak zeer goede resultaten geboekt.

In de directe leefomgeving van onze inwoners hebben we met goede resultaten gewerkt aan een veiligere woon- omgeving. Door het werken en opzetten van nog meer buurtpreventieteams dragen onze inwoners ook zelf bij aan een veiligere woonomgeving

Op het vlak van de *dienstverlening* zijn we blijven streven naar een professionele maar op de persoon gerichte houding. We zijn dan ook blij met het feit dat de dienstverlening van onze gemeente hoog gewaardeerd wordt. We hebben daarbij steeds vaker gebruik gemaakt van de mogelijkheden die de sociale media en andere digitale kanalen ons bieden.

In 2017 is veel tijd en energie gestoken in het vormgeven van de ambtelijke fusie met Westervoort. Wij zijn er van overtuigd dat deze ambtelijke fusie voor de toekomstbestendigheid van onze gemeente een goede keuze is. Na een intensieve periode van inrichten, bemensen en toerusten van deze nieuwe organisatie is het per 1 januari 2018 zo ver en is 1-Stroom daadwerkelijk van start gegaan.

Op het vlak van de verbinding tussen onze inwoners, de gemeenteraad en onze organisatie hebben we verder gewerkt aan het verder invoeren van een bestuursstijl die meer ruimte biedt voor participatie van onze inwoners. Een stijl waarbij we als gemeente meer gelijkwaardig in gesprek zijn met de inwoners. We hebben daarbij behoorlijk vooruitgang geboekt maar dit item blijft voortdurend vragen om aandacht.

Ook de gemeenteraad heeft in 2017 energie gestoken in een andere wijze van vergaderen die meer ruimte biedt aan inbreng en dialoog met de samenleving. Op diverse onderwerpen (b.v. BOSS en Stimuleringsbeleid) hebben we geëxperimenteerd met het op een andere wijze vormgeven van beleid. Ruimte geven aan initiatieven; klein met Kleur uw Buurt maar ook groot met bijvoorbeeld het realiseren van een blaashal bij Hockeyclub Westerduiven. Mooi om te zien dat onze Raadszaal een hierbij passende nieuwe inrichting en uitstraling heeft gekregen.

Bij het invullen en vormgeven van het nieuwe stimuleringsbeleid hebben we met succes gekozen voor een hele andere benadering die past bij een andere bestuursstijl. Zowel de verenigingen en de raad hebben we eerder betrokken bij te maken keuzes en het bedenken van oplossingen. Door de intensieve aanpak van de Duivense Dialoog en Doorpakweken (de DDWD) is er veel veranderd in de verbinding en contacten tussen verenigingen en organisaties en onze gemeente. Ook zijn er tussen verenigingen goede contacten ontstaan die zorgen voor meer verbinding en ruimte voor gezamenlijke oplossingen.

We sluiten 2017 af met een hoog positief resultaat van € 5.044.000. De gunstige ontwikkelingen binnen de grondexploitatie dragen hier in belangrijke mate aan bij. Daarnaast is het ons weer gelukt om binnen het sociaal domein (ook als we daar de BUIG-gelden in meenemen) passende zorg te verlenen en daarbij ook nog binnen de beschikbare budgetten te blijven. Het saldo van onze reservepositie is eind 2017 € 12,0 miljoen. Op basis van de actuele situatie van onze risico's is in 2017 een nieuwe ondergrens gesteld van € 6,9 miljoen. Door het storten van het financiële resultaat van deze jaarrekening in de Algemene Reserve komen we zelfs boven de vastgestelde bovengrens van € 12,3 miljoen uit op een bedrag van € 17.570.000.

We mogen dus zonder meer concluderen dat onze gemeente toekomstbestendig is. Toch vinden wij het gepast om behoedzaam om te gaan met de opgebouwde reservepositie. Zowel op economisch als op sociaal terrein maar ook voor wat betreft de inkomsten die we gaan ontvangen van het Rijk is de toekomst moeilijk te voorspellen en zijn de mogelijke uitschieters groot. Onze huidige positie biedt de mogelijkheid incidentele tegenvallers op te vangen en ombuigingen meer geleidelijk tot stand te brengen.

De afgelopen 4 jaar hebben we samen met de Raad de keuzes gemaakt die ten grondslag liggen aan deze goede financiële maar ook sociale positie. We hebben daarbij altijd gekozen om tegenvallers niet voor ons uit te schuiven denk hierbij aan waarde van vastgoed, de boekwaardes en wachtgelden. We hebben ruimte gevonden om flexibel en treffend in te stappen bij nieuwe ontwikkelingen en ook op dat vlak niets laten liggen.

De nieuwe raad en het nieuwe college kunnen gedeeltelijk door op de uitgezette koers maar er zijn ook nieuwe doelen en ambities gewenst om Duiven toekomstbestendig te houden.

Duiven, 15 mei 2018

Burgemeester en wethouders van Duiven

Jaarverslag - Programmaverantwoording

Programma 1	Bestuur
Programma 2	Maatschappij
Programma 3	Omgeving
	Algemene dekkingsmiddelen
	Onvoorzien

Programma 1 Bestuur

1.1 Wat hebben we bereikt?

Programmadoel
Wij willen een bestuur zijn dat niet over de gemeenschap gaat maar er midden in staat.

Toelichting
De samenleving is aan zet. De gemeente faciliteert inwoners, wijken, dorpen, ondernemers en organisaties om elkaar te helpen. Hiermee verschuift het accent van ‘zorgen voor’ naar ‘zorgen dat’. De gemeente zorgt dat er een basisniveau is en een vangnet is voor hen die er niet zelf of samen uitkomen.
Randvoorwaarde is continue bewustwording dat de samenleving zelf het initiatief kan en mag nemen. Wat daarnaast bijdraagt is een prettig/positief gevoel van veiligheid in de eigen omgeving. Daarom willen wij het positieve veiligheidsklimaat voor inwoners en ondernemers in Duiven vasthouden. Hiervoor dragen we samen de verantwoordelijkheid. Als gemeente versterken we de preventie en pro-activiteit.
Het werken aan een veilige gemeente is van oudsher een overheidstaak. Toch zijn initiatieven van inwoners waar dat kan leidend en is de gemeente volgend en faciliterend.

In onze dienstverlening zien we dit ook terug. De behoefte en de vraag van de klant staat centraal als het gaat om de inrichting van de dienstverlening. Dit betekent een integrale benadering van dienstverlening en eenduidige en kwalitatief hoogwaardige klantcontacten.

Hoofddoelen
Wij willen dit bereiken door te werken aan:
- Een (veer)krachtige ambtelijke organisatie die bijdraagt aan een samenleving waar het goed wonen en werken is.
- Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor bewoners en ondernemers.
- Het verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening.

Externe ontwikkelingen
“Overheidsbrede dienstverlening 2020” en “Digitale overheid 2017”
In 2010 hebben de gezamenlijke overheden onder de benaming *'dienstverlening: samen doen*' een overheidsbrede visie op dienstverlening vastgesteld. Daarin zijn zes ambities geformuleerd waaraan hun dienstverlening in 2020 moet voldoen.
Het programma Digitaal 2017 draagt bij aan de zes ambities. Doelstelling van Digitaal 2017 is dat bedrijven en burgers uiterlijk in 2017 zaken die ze met de overheid doen digitaal kunnen afhandelen. Dit vraagt om integrale dienstverlening. De overheid richt zijn processen in op de (dienstverlenings-)vraag van burgers en bedrijven en voorkomt dat burgers en bedrijven steeds weer hun weg moeten vinden in het brede en complexe landschap van overheidsorganisaties. De overheid stelt geen overbodige vragen en zorgt ervoor dat burgers en bedrijven met minder regels en procedures te maken krijgen.
De focus ligt dus op de doorontwikkeling van onze digitale dienstverlening.

Wet aanpak woonoverlast
Het doel van het wetsvoorstel tot aanpassing van de gemeentewet is om woonoverlast aan te pakken. Het voorstel voorziet in de introductie van een gedragsaanwijzing die door de burgemeester aan veroorzakers van woonoverlast kan worden opgelegd.

Wet Verplichte geestelijke gezondheidszorg
De regering wil de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Wet Bopz) vervangen door twee wetten: de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg (WVGGZ) en de Wet Zorg en Dwang (WZD). Hiertoe zijn twee wetsvoorstellen ingediend. Binnen de huidige Wet

Bopz is alleen gedwongen opname mogelijk. Het voorstel voor de nieuwe Wet verplichte GGZ wil dit veranderen. In de nieuwe Wet verplichte GGZ kan gedwongen behandeling ook buiten een instelling opgelegd worden.

1.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

A. “Krachtige overheid”: Een (veer)krachtige ambtelijke organisatie die bijdraagt aan een samenleving waar het goed wonen en werken is.

Dit zijn de speerpunten:

1.A.1	**Ruimte geven aan de samenleving**
Doel	Ruimte bieden aan initiatieven en passende oplossingen.
Toelichting	De samenleving verandert voortdurend en daarmee verandert dat wat van de gemeente gevraagd wordt. Denk bijvoorbeeld aan de recente decentralisaties in het sociaal domein (programma maatschappij) en de komende decentralisatie in het fysieke domein (programma omgeving). We hebben steeds vaker de rol van partner in plaats van regisseur; een betrouwbare en betrokken partner in diverse netwerken. We acteren vanuit de overtuiging dat de samenleving alles in zich heeft om samenlevingsvraagstukken op te lossen en de gemeente alles in zich heeft om daar aan bij te dragen. Er komt een accentverschuiving van beleid naar proces, en van binnen naar buiten. Om ruimte te bieden zetten we verschillende bestuursstijlen in: burgerparticipatie bij gemeentelijke initiatieven, overheidsparticipatie bij maatschappelijke initiatieven en co-creatie.
Bereikt/niet-bereikt	Met de implementatie van het vastgestelde stimuleringsbeleid is de ontwikkeling van overheidsparticipatie bij maatschappelijke initiatieven volop in beweging. In 2017 heeft in het kader van de ontwikkeling van dit stimuleringsbeleid een uitgebreide dialoog met de samenleving plaatsgevonden. In het laatste kwartaal van 2017 is een start gemaakt met de uitrol van het nieuwe stimuleringsbeleid. Met alle verenigingen en stichtingen waarmee een subsidierelatie bestaat zijn gesprekken gevoerd. Dit krijgt een meer op inhoud gericht vervolg in 2018. Belangrijke lijnen van het stimuleringsbeleid betreffen het bieden van ruimte aan initiatieven uit de samenleving, het ondersteunen van allianties en de gemeente als partner. In het kader van de ambtelijke fusie is het team BinnensteBuiten geformeerd. Dit team gaat zich onder andere bezig houden met het stimuleren en ondersteunen van initiatieven uit de samenleving. Dit team gaat handelen vanuit de lijnen die vastgelegd zijn in het stimuleringsbeleid. Het team is recentelijk gestart en gaat vanaf 2018 dus pas ervaring opdoen. Binnen diverse taakvelden is vanuit de overheidsparticipatiegedachte samengewerkt met de samenleving. In de programma's 2 en 3 wordt hier nader op in gegaan.

1.A.2	**Ambtelijke fusie Duiven-Westervoort per 1 januari 2018 realiseren**
Doel	De ambtelijke fusie moet ertoe leiden dat de organisatie: 1 Robuuster wordt (minder kwetsbaar) 2 Voldoende flexibel kan zijn om twee zelfstandige gemeenten te bedienen en om mee te bewegen met veranderende taken en rollen van de overheid (kracht) 3 Optimale dienstverlening biedt aan inwoners, organisaties en bedrijven alsook aan de raden en colleges (kwaliteit) 4 Interessante loopbaanperspectieven biedt aan medewerkers en door zijn robuustheid in staat is om strategische kansen te benutten (kansen) 5 Niet duurder en zo mogelijk goedkoper is dan de twee huidige organisaties gezamenlijk (kosten). Op basis van raadsbesluit juli 2016 geconcretiseerd tot een netto besparing van uiteindelijk € 600.000 in 2021.

1.A.2	Ambtelijke fusie Duiven-Westervoort per 1 januari 2018 realiseren
Toelichting	Op 6 juli 2016 heeft de raad besloten tot een ambtelijke fusie met Westervoort. Een projectorganisatie is hard aan het werk om de fusie vorm te geven en te implementeren. Deze projectorganisatie ontwerpt de nieuwe organisatie in al z'n facetten: structuur, besturingsfilosofie, waarden/cultuur, dienstverlening, huisvesting en ict, personeelsbeleid en planning/controlcyclus. Het ontwerp wordt ter advisering voorgelegd aan de ondernemingsraden en daarna ter definitieve vaststelling aan de colleges aangeboden. 2017 was het jaar van de implementatie en start met de werving van kwartiermakers van de nieuwe organisatie. De kwartiermakers verfijnen het ontwerp voor de nieuwe organisatie verder en nemen na advisering door de ondernemingsraden, de plaatsing van medewerkers in de nieuwe organisatie ter hand. Dat alles vraagt ook een sociaal plan dat in het Georganiseerd Overleg met de vakbonden overeen moet worden gekomen. Dit zijn stappen die de bevoegdheid van het college als werkgever van de organisatie betreffen. Conform afspraak, zullen de raden en een klankbordgroep uit de raden met enige regelmaat worden bijgepraat over het verloop van het proces. Voor de zomer van 2017 zal aan de raden een voorstel worden voorgelegd, waarbij wordt gevraagd in te stemmen met het aangaan van de gemeenschappelijke regeling door de colleges.
Bereikt/niet-bereikt	De ambtelijke fusie is gerealiseerd per 1 januari 2018 en daarmee is bereikt wat we ons hadden voorgenomen. In het personele spoor zijn alle medewerkers geplaatst en in dat proces van ongeveer 250 plaatsingen zijn 6 zienswijzen ingediend en is uiteindelijk 1 bezwaarschrift ingediend dat inmiddels niet ontvankelijk is verklaard. In december kon een akkoord worden bereikt met de vakbonden over het pakket arbeidsvoorwaarden. De integratie van systemen is ook voor het grootste deel afgerond, enkele losse eindjes moeten nog worden opgelost. Verhuizingen en inrichting van flexplekken is in december ook tijdig afgerond. Daarmee is de fusie niet afgerond, de integratie van de medewerkers in de teams en de integratie van de werkprocessen is in veel teams nog gaande.

1.A.3	Een duurzaam financieel beleid voeren.
Doel	Een begroting die structureel en reëel in evenwicht is. Waarbij de Algemene Reserve minimaal de ondergrens van de gekwantificeerde risico's heeft.
Toelichting	Duurzaam financieel beleid kenmerkt zich door een inhoudelijk goed gewogen en samenhangend (economisch) beleid. Een zakelijke benadering van alle beleidsterreinen is hier op z'n plaats. De uitgangspunten liggen in lijn met de eisen die de Provincie stelt om in aanmerking te komen voor repressief toezicht. Duurzaam betekent ook dat wij op langere termijn 'kapitaalgoederen' op een benoemd kwaliteitsniveau houden. Basis hiervoor vormen de actuele meerjarig opgestelde onderhoudsplannen.
Bereikt/niet-bereikt	De begroting, zoals behandeld in november 2017, liet in de jaren 2018-2021 een positief saldo zien. Voor alle jaren werd een structureel sluitende begroting gepresenteerd. In de afgelopen jaren zijn voor een aantal risico's reeds voorzieningen opgenomen. De Algemene Reserve is op peil. In de vastgestelde nota reserves en voorzieningen is bepaald dat de weerstandsratio tussen de 1,4 en 2,0 dient te liggen. Deze ratio bedraagt per ultimo 2017 1,85. Verder is het streven om een solvabiliteitsratio te behalen van 35%. Dit is de vergelijking van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen. In 2018 wordt een solvabiliteitsratio verwacht van 30%. De ratio groeit naar verwachting in 2021 naar 36%. Voor het in stand houden van 'kapitaalgoederen' op het gewenste kwaliteitsniveau zijn middelen in daarvoor bestemde voorzieningen opgenomen. In 2017 is het watertakenplan geactualiseerd en zijn ook de voor de toekomst benodigde middelen in beeld gebracht.

1.A.4	Uitvoering Wet Banenafspraak
Doel	Het doel van de Wet Banenafspraak is mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt door een beperking aan de slag te helpen bij gewone werkgevers. De mensen waarom het gaat zijn opgenomen in een doelgroepenregister en bevatten de volgende groepen: 1 Wajongers met arbeidsvermogen 2 Mensen met WSW-indicatie 3 Mensen met een arbeidsbeperking die onder de Participatiewet vallen en die volgens UWV niet in staat zijn het wettelijk minimumloon te verdienen 4 Mensen met een WIW- of ID baan Het doel voor de gemeente Duiven is in 2023 6 à 7 banen voor mensen uit de doelgroepen te hebben gecreëerd. Dit zijn 5 banen van 25,5 uur per week (= 1fte) tot en met 2020, waarbij we vanaf 2016 elk jaar 1 garantiebaan extra creëren.
Toelichting	In het Sociaal akkoord in 2013 hebben kabinet en sociale partners, in het verlengde van de Participatiewet, afgesproken dat werkgevers extra banen creëren voor mensen met een arbeidsbeperking, in totaal 125.000 banen (25.000 voor de overheid, 100.000 in de marktsector). Met de Participatiewet wil het kabinet bereiken dat alle mensen met een arbeidsbeperking die kunnen werken, aan het werk gaan (participeren) en zo mee doen in de samenleving. De gemeente Duiven onderschrijft het belang van deze wet en dit doel. Wij hebben vanuit ons motto ‘Duidelijk & Dichtbij’ (straks ‘Krachtig & Nabij’) in 2016 al krachtig ingezet op een van de sporen van de participatiewet. Wij hebben geïnvesteerd in het aanbieden van werkervaringsplaatsen voor mensen die een extra steun in de rug nodig hebben om toe te kunnen treden tot de arbeidsmarkt. De ervaringen hiermee zijn positief. Het verrijkt onze organisatie en ook de functies van betrokken medewerkers (zoals die van de medewerkers die zijn opgeleid tot participatiecoach). Het levert de organisatie veel op terwijl we tevens onze maatschappelijke rol (en plicht) oppakken. Het tweede spoor is het in de organisatie plaats creëren voor mensen uit de doelgroepen van de Wet Banenafspraak. Op dit moment is er reeds één medewerker aangetrokken voor de Buitendienst en we willen gedurende de komende 4 jaar nog eens 4 medewerkers uit de doelgroep aantrekken. Hiermee voldoen we aan onze maatschappelijke plicht, geven we het goede voorbeeld richting andere werkgevers en creëren we goodwill in onze omgeving. Het uitvoering geven aan de Wet Banenafspraak geeft ons de kans te laten zien wie we willen zijn als gemeente: een betrokken gemeente die aansluit bij haar omgeving, die dicht bij de burgers staat en die deze burgers daadwerkelijk laat meedoen.
Bereikt/niet-bereikt	De hierboven genoemde medewerker heeft begin 2017 een vaste aanstelling gekregen (1,4 fte in het kader van de Wet Banenafspraak). Ook is deze aanstelling gerealiseerd binnen de formatie. Verder zijn in 2017 nog twee medewerkers aangetrokken, in totaal voor 2,2 fte. Deze medewerkers zijn aangesteld voor sporthalbeheer(1,4 fte) en ter ondersteuning van het team Buiten (0,8 fte). Deze medewerkers zijn aangesteld voor een jaar. In 2018 hopen we dit te kunnen omzetten in vaste aanstellingen. Deze drie medewerkers komen uit groep 1, 2 en 3 van de Participatiewet (zie hierboven bij Doel). Het gestelde doel, om vanaf 2016 elk jaar 1 garantiebaan te realiseren, is met het aanstellen van twee extra medewerkers in 2017 dus bereikt.

B. Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor bewoners en ondernemers.

Dit zijn de speerpunten:

1.B.1	Aanpak Hennepteelt
Doel	Voorkomen en bestrijden van activiteiten met betrekking tot hennepkwekerijen en hennepteelt.

1.B.1	Aanpak Hennepteelt
Toelichting	Hennepkwekerijen en hennepteelt kunnen leiden tot diverse vormen van overlast. Zoals brandgevaar, wateroverlast, stank en schade aan woningen/bedrijfspanden. Daarnaast is de georganiseerde criminaliteit veelal betrokken bij illegale hennepteelt. Illegale hennepteelt vindt ook in de gemeente Duiven plaats. In 2017 zijn er in de gemeente acht hennepkwekerijen ontmanteld. Op de bedrijventerreinen zijn ze soms zeer groot van omvang. In ons gebied moeten we bovendien alert zijn op overloop vanuit Noord-Brabant. Vanwege het ondermijnende effect is de aanpak van hennepteelt aangemerkt als prioriteit in het gemeentelijke Integraal Veiligheidsbeleid 2016-2019, net als in de Veiligheidsstrategie 2015-2018 voor Oost-Nederland. De aanpak bestaat uit het: • uitvoering geven aan het regionaal hennepconvenant. • opstellen van een communicatieplan aanpak hennep. • opstellen van beleidsregels artikel 13b Opiumwet. • uitvoeren van een gebiedsscan op bedrijventerreinen.
Bereikt/niet-bereikt	Wij hebben uitvoering gegeven aan het regionale Hennepconvenant. Eén van de punten daaruit is om beleidsregels artikel 13b Opiumwet op te stellen. Dit betekent dat de burgemeester panden tijdelijk kan sluiten als er hennepteelt is aangetroffen. Dit hebben we in Liemers verband opgepakt. De vier gemeenten hebben dezelfde regels opgesteld. In Duiven zijn ze in september 2017 vastgesteld. Het communicatieplan wordt een vervolg op de beleidsregels. In september 2017 heeft het Regionaal Informatie en ExpertiseCentrum (RIEC) voor Duiven een sessie gehouden om een ondermijningsbeeld op te kunnen stellen. Gemeente en politie hebben in deze sessie signalen over ondermijning gedeeld. Het vertrouwelijke ondermijningsbeeld is eind 2017 opgeleverd. In 2018 wordt een plan van aanpak gemaakt voor het oppakken van de signalen. Een gebiedsscan voor een deel van de bedrijventerreinen wordt daar in meegenomen.

1.B.2	Capaciteit toezicht openbare ruimte op orde brengen (structureel extra capaciteit BOA)
Doel	Voldoende handhavingscapaciteit hebben voor de afdoening van meldingen en handhavingsverzoeken van inwoners en voor een goede uitvoering van de prioriteiten en aandachtspunten uit het in april 2016 vastgestelde Integrale Veiligheidsbeleid 2016-2019.

1.B.2	Capaciteit toezicht openbare ruimte op orde brengen (structureel extra capaciteit BOA)
Toelichting	In de eerste helft van 2016 is een onderzoek uitgevoerd naar de formatie bij de taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Uit het onderzoek blijkt dat er voor het onderdeel Toezicht APV/Bijzondere wetten 534 uur benodigd is en voor het onderdeel Klachten en handhavingsverzoeken 1.361 uur. Thans is 0,3 Fte beschikbaar voor deze taken (411 uur). In totaal is er dus 1.484 aan extra uren nodig. Dat staat gelijk aan 1,08 Fte. Met de huidige 0,3 Fte kan slecht 25% van de klachten en meldingen worden afgedaan. In het formatie-onderzoek is alleen gekeken naar de afhandeling van klachten en het doen van gericht toezicht en handhaving; ofwel enkel reactief optreden. Het proactief/ preventief optreden c.q. de uren die de BOA (Buitengewoon Opsporingsambtenaar) op eigen initiatief invult (eigen waarneming) is niet onderzocht. Hier zit juist het raakvlak met het in april 2016 vastgestelde Integrale Veiligheidsbeleid. In het nieuwe Integrale Veiligheidsbeleid zijn namelijk vijf prioriteiten en enkele aandachtspunten vastgesteld, waarbij een BOA een belangrijke signalerende, optredende en handhavende rol heeft. Het gaat daarbij onder meer om: aanpak buurtergernissen, veilige stationsomgeving, monitoren jeugdoverlast, gevolgen afvalbeleid en veilige evenementen. Hier gaat het veelal om pro-actie en de eigen waarnemingen door de BOA tijdens surveillances. Gedachte vanuit het veiligheidsbeleid is dat de BOA veel fysiek en proactief in de openbare ruimte aanwezig moet zijn. Hij is de ogen en oren van de gemeente. Zijn zichtbare aanwezigheid in straten, buurten, buitengebied en bij evenementen werkt ook zeker preventief. Wij willen dat de werkwijze van de BOA er tevens op gericht is om mensen te wijzen op hun eigen verantwoordelijkheid en om inwoners (weer) met elkaar in gesprek te laten komen. Op die manier worden mensen gestimuleerd om samen hun problemen op te lossen en in het vervolg minder een beroep te doen op gemeente en/of politie. Dit past binnen de filosofie van overheidsparticipatie. De benodigde BOA-capaciteit voor de invulling van het veiligheidsbeleid was in het beleidsplan ingeschat op 1 Fte. Deze wens bestond al los van het formatie-onderzoek. Er zit echter wel een overlap. Wij verwachten dat de BOA voor de invulling van het veiligheidsbeleid een proactieve ‘vrije ruimte’ nodig heeft van 0,44 Fte. Die is als volgt opgebouwd: 2 dagdelen per week voor surveillances, 1 dagdeel per week voor de administratieve afhandeling daarvan en 1 dagdeel voor gericht contact met inwoners, partners en overleggen. Vier dagdelen van 4 uur beslaan 16 uur = 0,44 Fte. In totaal komt de structureel extra benodigde BOA-capaciteit uit op afgerond 1,50 Fte.
Bereikt/niet-bereikt	Dit speerpunt is afgehandeld. Er zijn twee personen aangesteld als buitengewoon opsporingsambtenaar. Sinds 1 juni 2017 zijn ze beide als zodanig beëdigd. De positieve effecten van de capaciteitsuitbreiding zijn al merkbaar; waaronder de betere afdoening van meldingen.

1.B.3	Capaciteit medewerker APV en bijzondere wetten (structureel)
Doel	Een zorgvuldige toetsing van aanvragen in het kader van de APV en bijzondere wetten met aandacht voor het inschatten en afdekken van risico’s en het bieden van een dienstverlening op maat in het vergunningentraject.

1.B.3	Capaciteit medewerker APV en bijzondere wetten (structureel)
Toelichting	Eerder is ingrijpend bezuinigd op de functie van medewerker APV en bijzondere wetten, ervan uitgaande dat een vergaande deregulering dit mogelijk maakt. De huidige capaciteit is 0,4 fte (14 uur). De deregulering is uitgevoerd. Uit het recente formatieonderzoek komt duidelijk naar voren dat op grond van de caseload zoals die feitelijk aan de orde is er een formatie van 0,8 fte noodzakelijk is (28 uur). De meeste benodigde uren zijn nodig voor de vergunningverlening (inclusief begeleiding en faciliteren van de aanvragers en evaluaties van vergunningtrajecten), maar er is ook ureninzet nodig voor toezicht (schouwen, locaties bezichtigen door vergunningverlener), advisering, projecten (informatie en vooroverleg) en administratie. De aan de orde zijnde openbare orde en veiligheidsaspecten spelen hierbij een rol. Het is belangrijk eventuele risico's (onder andere bibob en grote evenementen) goed te kunnen analyseren, beoordelen en afdekken. Daarom is de veiligheid rond evenementen ook een aandachtspunt in het vastgestelde integrale veiligheidsbeleid.
Bereikt/niet-bereikt	Dit speerpunt is afgehandeld. De urenuitbreiding is gerealiseerd.

C. Het verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening, die aansluit op de verwachtingen van onze inwoners.

Dit zijn de speerpunten:

1.C.1	Digitale dienstverlening optimaliseren.
Doel	Optimalisering dienstverlening.
Toelichting	Steeds meer mensen willen online, 24/7, hun zaken kunnen regelen. Dit geldt ook voor de producten en diensten van de gemeente. Daarnaast nopen de landelijke ontwikkelingen, zoals “Digitale overheid 2017” en “Overheidsbrede dienstverlening 2020” tot het uitbreiden van de digitale mogelijkheden en toepassingen voor inwoners. Het is niet de vraag of maar hoe de gemeente hier bij aan moet haken. Te denken valt aan het verhogen van het aantal transactiemogelijkheden via de website en het versturen van de belastingaanslagen via de aansluiting op MijnOverheid.
Bereikt/niet-bereikt	De belastingaanslagen zijn dit jaar verstuurd via de berichtenbox van MijnOverheid, voor die inwoners die zich daar vooraf voor hebben aangemeld. In een Liemerse werkgroep e-formulieren worden via de agile-methode continu nieuwe e-formulieren ontwikkeld. Op die manier worden stapsgewijs steeds meer diensten volledig digitaal aangeboden. Op basis van de resultaten van het onderzoek digitale dienstverlening is de zoekfunctie op de website verbeterd en reageren we actiever op de statistische gegevens vanuit de website om informatie beter digitaal beschikbaar te maken of juist nieuwe informatie toe te voegen op de website. Ook de Raad voor Sociaal Domein is actief betrokken bij de verbetering van de toegankelijkheid van informatie op de website. Voorts ligt er inmiddels een uitvoeringsplan voor 2018 om verdere verbeteringen door te voeren op het gebied van digitale dienstverlening, met onder meer de invoering van e-herkenning voor bedrijven en de implementatie van het Besluit Digitale toegankelijkheid.

1.C.2	Dienstverlening moderniseren.
Doel	Professionalisering dienstverlening.

1.C.2	Dienstverlening moderniseren.
Toelichting	Het KCC is de ingang van onze gemeente en het eerste aanspreekpunt voor vragen vanuit de samenleving. Onze missie daarbij is om snel en eenduidig antwoord te geven op ten minste 60% van alle vragen, ongeacht het kanaal. Op dit moment zijn de kanalen telefoon, balie, e-mail en website ondergebracht bij het KCC. Steeds meer mensen zoeken contact met de gemeente via sociale media. Dienstverlening via sociale media is echter nog niet belegd bij het KCC. In de afgelopen periode is de inzet van sociale media binnen de gemeente Duiven ingericht en uitgevoerd vanuit het team Communicatie. Om nu de volgende stap te kunnen zetten naar meer stroomlijning in de beantwoording van de vragen die via alle kanalen binnenkomen, is het tijd om het KCC ook een rol te geven in de dienstverlening via sociale media. Naast het concreet beantwoorden van vragen via de sociale media heeft het KCC daarbij een signalerende functie als het gaat om actuele onderwerpen en kan zij pro-actief informatie via sociale media verzenden. De coördinatie van de inzet van sociale media blijft bij de communicatieadviseurs liggen. Om deze nieuwe taak binnen het KCC professioneel en binnen de afgesproken termijnen en werkwijzen uit te kunnen voeren is bij het KCC 0,7 FTE extra nodig. Binnen de bestaande capaciteit kan deze extra taak niet adequaat worden opgepakt.
Bereikt/niet-bereikt	Alle klantvragen komen op één punt binnen, bij het KCC. Dubbele vragen worden er tussenuit gehaald en op de makkelijkste manier in één keer afgehandeld. De gemiddelde reactiesnelheid via sociale media is flink omlaag is gegaan: van 4 uur naar minder dan 15 minuten. Dit betekent dat klanten sneller antwoord krijgen op hun vragen. Naast Twitter en Facebook hebben we begin november WhatsApp geïntroduceerd als nieuw klantkanaal. Via dit kanaal kwamen in de maanden november en december gemiddeld zo'n 40 vragen per week binnen. Dit aantal hebben we de eerste weken van 2018 zien groeien naar gemiddeld iets meer dan 60 berichten per week. Door de verschuiving van de eerstelijns beantwoording van vragen via sociale media naar het KCC is in het team Communicatie meer tijd en ruimte ontstaan om interne vakgebieden te helpen met het ontwikkelen van sociale media berichten, zoekopdrachten te verbeteren en sociale media accounts voor wethouder(s) en de burgemeester op te zetten c.q. te vernieuwen. Inmiddels hebben een aantal wethouders en de burgemeester een eigen "artiestenpagina", waarmee ze volgers eenvoudiger kunnen betrekken bij hun belevenissen in de gemeente Duiven. Ook is er bereikt dat het KCC nu trends in meldingen via telefoon, website en sociale media sneller en beter signaleert en dit doorgeeft aan team Communicatie, zodat zij actief en op maat gesneden informatie via sociale media kan uitzetten. Een voorbeeld hiervan is een situatie rondom de afvalinzameling. Er kwamen veel meldingen binnen over containers die niet geleegd waren. Het KCC nam contact op met SUEZ. Er bleek een wagen met pech te staan. Op basis van die informatie is er actief een bericht verstuurd over de oplossing en het alsnog ledigen van de containers.

Aanvullende punten

Vergroten veiligheid: Schuifpoort Brandweer-Afvalaanbiedstation (AAS)
In de begroting 2017 was als wens opgenomen de vervanging van de schuifpoort Brandweer/ afvalaanbiedstation (AAS) te Duiven. Deze vervanging is medio 2017 gerealiseerd en is op 21 november 2017 door burgemeester De Lange officieel geopend.
Hiermee is een belangrijke stap voorwaarts gezet als het gaat om het verkorten van de uitruktijd met 40 tot 60 seconden. De schuifpoort kan op afstand worden bediend door de centrale van de brandweer en sluit automatisch na het uitrukken. Dit komt de veiligheid op en rond het terrein van de gemeentewerf ten goede.
De totale kosten waren begroot op € 23.000 en zijn uiteindelijk lager uitgekomen (€ 20.000). Hiermee is de uitvoering op tijd en binnen budget afgerond.

1.3 Wat heeft het ons gekost?

Resultaat programma Bestuur

	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	10.544	16.168	17.793	14.660	3.133
Baten	40.006	44.046	44.911	42.472	- 2.439
Gerealiseerde totaal saldo	**29.462**	**27.878**	**27.118**	**27.812**	**695**
Resultaatbestemming	- 17	- 246	358	398	41
Gerealiseerde resultaat	**29.445**	**27.632**	**27.475**	**28.210**	**736**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo

Het resultaat op het programma Bestuur bedraagt vóór bestemming € 695.000.

Directe kosten (€ 748.000)
Voordelen waren er bij de taakvelden: Bestuur (€ 133.000), Burgerzaken (€ 43.000), Beheer overige gebouwen en gronden (€ 88.000), Overhead (€ 280.000), OZB niet-woningen (€ 59.000), Algemene Uitkering (€ 177.000), Overige baten en lasten (€ 74.000), Crisisbeheer en brandweer (€ 9.000) en Openbare orde en veiligheid (€ 11.000). Een nadeel was er bij de taakvelden Treasury (€ 105.000) en OZB-woningen (€ 21.000).

Doorbelasting (- € 53.000)
Dit was het eerste jaar waarin we geen ramingen per taakveld hebben opgenomen voor de doorbelasting van overheadkosten. Alle overheadkosten worden conform de nieuwe BBV-voorschriften geboekt op taakveld 0.4 in Programma 1. Van daaruit hebben we dit jaar de salariskosten voor de grondexploitatie doorbelast naar de verschillende complexen. In totaal is er € 19.000 meer aan salariskosten op programma 1 geboekt. Ook alle kapitaallasten worden sinds de introductie van de nieuwe BBV-voorschriften op dit programma geboekt. In totaal is er € 34.000 meer op dit programma geboekt.

Bestuur	133.000
Burgerzaken	43.000
Beheer overige gronden en gebouwen	88.000
Overhead	280.000
OZB niet-woningen	59.000
Algemene Uitkering	177.000
Overige baten en lasten	74.000
Crisisbeheer en brandweer	9.000
Openbare orde en veiligheid	11.000
OZB woningen	- 21.000
Treasury	- 105.000
Doorbelasting apparaatskosten	- 19.000
Doorbelasting kapitaallasten	- 34.000
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**695.000**

Bedragen in €

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)
Het saldo op de resultaatbestemming op dit programma is € 41.000. Het begrotingsresultaat en de resultaten van de tussenrapportages zijn niet aan de Algemene Reserve toegevoegd of onttrokken

(€ 400.000). Het raadsbesluit inzake de nieuwe nota reserves en voorzieningen (€ 38.000). In het kader van de organisatieontwikkeling zijn kosten geboekt (€ 156.000). Tenslotte zijn er nog kredieten waar op is geboekt of waarvan het saldo is overgeboekt naar 2018 omdat ze in 2017 nog niet zijn uitgegeven (-€ 554.000).

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**695.000**
Begroting/1e en 3e turap	400.000
Opheffen reserves en voorzieningen	38.000
Organisatieontwikkeling	156.000
Kredieten	- 554.000
Gerealiseerde resultaat	**736.000**

Bedragen in €

1.4 Welke verbonden partijen waren betrokken?

	Samenwerking de Liemers
Doel	Het vergroten van de gemeentelijke slagkracht (met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid) door bundeling van ambtelijke expertise op strategisch, tactisch en operationeel niveau met als resultaat verhoogde kwaliteit, continuïteit en efficiëntie.
Taak	Verrichten van beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken met betrekking tot sociale dienst, ict en inkoop.
Beleidsrisico's	Beleidsbepaling – daar waar mogelijk op elkaar afgestemd – blijft bij de individuele gemeenten en de uitvoering en ontwikkeling van het beleid wordt door de samenwerking opgepakt. Afstemming in deze is georganiseerd middels periodieke overleggen op verschillende niveaus waarin afstemming met elkaar wordt gezocht.
Resultaat in 2017	Voor de RID is het gezamenlijke opgestelde informatiebeleidsplan richtinggevend. Het jaar 2017 heeft met name ook in het teken gestaan van het voorbereiden van de fusies van de deelnemende gemeenten en wat hiervoor ICT technisch voor geregeld moest worden. Convergentie is onder andere verder vormgegeven door de implementatie van een eenzelfde nieuw financieel systeem in de Liemers. De inspanningen op het gebied van Werk en Inkomen zijn erop gericht om inwoners zo actief mogelijk te laten deelnemen aan de samenleving.

	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
Doel	Behartigen van de belangen van de deelnemers op de terreinen van brandweerzorg, ambulancezorg, publieke gezondheid, geneeskundige hulpverlening, crisisbeheersing en gemeenschappelijke meldkamer.
Taak	In stand houden van een brandweer, in stand houden van een geneeskundige hulpverleningsorganisatie bij rampen (GHOR), voorzien in de meldkamerfunctie, aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel, het inventariseren van en adviseren over risico's, voorbereiden op de bestrijding van branden, het organiseren van de crisisbeheersing, het bevorderen van medisch milieukundige zorg, het bevorderen van technische hygiënezorg, het bevorderen van psychosociale hulp bij rampen, het geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders, taken op het gebied van jeugdgezondheidszorg en ouderengezondheidszorg en algemene infectieziektenbestrijding.
Beleidsrisico's	Om de financiële en beleidsrisico's in beeld te hebben en te beperken is er een regionaal controllersoverleg actief dat regelmatig overlegt met VGGM over de financiële positie. Dat heeft de afgelopen jaren tot forse besparingen geleid en tot beleidsarme begrotingen.

	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
Resultaat in 2017	VGGM heeft er samen met de gemeente aan bijgedragen dat de brandweer- en gezondheidstaken goed zijn uitgevoerd in onze gemeente. De positie van de brandweervrijwilligers was en blijft voor ons erg belangrijk. De voorbereiding op mogelijke crisissituaties is verder opgepakt. De organisatie Veilig Thuis is bij VGGM ondergebracht. Alle budgetten van VGGM zijn in 2017 (drie jaar na de regionalisering) tegen het licht gehouden. Dit heeft nog een besparing van € 300.000 structureel opgeleverd. Waar mogelijk waren ook al vóór 2017 budgetten naar beneden bijgesteld.

	Streekarchief
Doel	Behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers ten aanzien van het beheer van hun archiefbescheiden conform de Archiefwet.
Taak	Beheren van de archiefbescheiden van de deelnemers, adviseren over de archiefbewaarplaatsen en het verstrekken van informatie over de archiefbescheiden.
Beleidsrisico's	Niet van toepassing.
Resultaat in 2017	- De website is gereed. De site is in 2017 nog niet online gegaan vanwege met name omzetproblemen van de namendatabase. - Het opzetten van een documentatiecentrum is gekoppeld aan het in gebruik nemen van hal 12 in Zevenaar. Zodra het Liemers Museum daar is gevestigd en het archief nieuwe kantoren heeft, kan het documentatiecentrum van start gaan. - Het archiveren en digitaliseren van het Duivens archief is een voortdurend proces. Het archief is in 2017 op maandag opengesteld.

	Euregio
Doel	Grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen in Nederland en Duitsland bevorderen.
Taak	Grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers ondersteunen en coördineren. Zij voert hiertoe projecten uit. Zij vraagt aan en ontvangt financiële middelen van derden. Zij adviseert de deelnemers bij grensoverschrijdende activiteiten en problemen.
Beleidsrisico's	Beperkt. De Euregio voert nauwelijks eigen beleid.
Resultaat in 2017	Waar nodig is de Euregio ingeschakeld bij de uitvoering van beleid.

Programma 2 Maatschappij

2.1 Wat hebben we bereikt?

Programmadoel
Wij willen een waardevolle bijdrage leveren aan een vitale samenleving (veerkrachtig, flexibel, gezond en sociaal samenhangend) en een leefbare omgeving. We doen dat door de stevige basis van Duiven te benutten en waar nodig te versterken, waarmee de zelfredzaamheid en de samenredzaamheid van onze inwoners wordt verbeterd. We investeren in preventie en verbinding. Waar nodig organiseren wij een vangnet voor inwoners waarmee zij ondersteund worden om te kunnen participeren.

Toelichting
In Duiven zijn de meeste inwoners goed in staat om vanuit eigen kracht hun leven te organiseren. Zij organiseren zelf ondersteuning wanneer dat nodig is en bieden die ook aan anderen. Een kleine groep inwoners heeft (tijdelijk) behoefte aan extra ondersteuning bij zorg en participatie. Hiervoor is in de gemeente Duiven een sterke maatschappelijke basis aanwezig in de vorm van onze maatschappelijke partners en het verenigingsleven. Wij willen deze basis behouden, beter benutten en versterken. Wij stimuleren dat zij initiatieven nemen in de dialoog met elkaar en met de gemeente. Samen met deze partners bepalen we op welke wijze de gemeente faciliteert. We ondersteunen hiermee de samenleving in het bedenken en uitvoeren van hun eigen oplossingen. Zo maken we het samen voor iedereen mogelijk om in verbinding te zijn met de omgeving en mee te doen in de samenleving. Daarmee bieden we vooral ook ruimte om elk probleem en elke uitdaging zo simpel en duurzaam mogelijk op te lossen, wat er toe kan leiden dat we meer kunnen doen met minder geld.

We willen de preventieve voorzieningen in Duiven versterken om aan de voorkant lichte hulpvragen te kunnen beantwoorden. De vraag naar zwaardere zorg en maatwerkvoorzieningen kan hiermee worden voorkomen of in ieder geval uitgesteld. Daarnaast zijn deze voorzieningen in het preventieve veld dichter bij de inwoner en laagdrempeliger georganiseerd dan maatwerkvoorzieningen. Ook willen wij stimuleren dat professionals anderen, bijvoorbeeld vrijwilligers, leren hoe zij hulpvragen kunnen signaleren.

Er is een vangnet voor de inwoners die ondersteuning van derden nodig hebben om op eigen kracht het leven te organiseren en naar eigen kunnen te participeren. Voor deze kwetsbare inwoners behouden en versterken we de voorzieningen die het vangnet vormen. Het vangnet bestaat uit voorzieningen die niet als algemene, voorliggende voorzieningen worden geboden. Het vangnet bestaat uit voorzieningen die van overheidswege worden georganiseerd. Daar waar specialistische zorg nodig is, wordt deze ook geboden.

Hoofddoelen
Daarom zetten we in op:
A. Het vergroten van verbinding en participatie.
B. Het versterken van het preventieve veld.
C. Het versterken van het vangnet.

Externe ontwikkelingen

Noodzaak tot samenwerking
Samenwerking en synergie is nodig. Omdat we beter willen inspelen op de vraag en om een passende oplossing voor de vraag te vinden. Samenwerking is ook nodig om het vangnet, de zorg en de leefbare omgeving betaalbaar te houden. Samenwerking met maatschappelijke partners, samenwerking in de regio Liemers en de regio Arnhem alsook samenwerking met minder voor de hand liggende partners. En ook zeker samenwerking met de inwoners. Bijvoorbeeld daar waar het gaat om doorontwikkelen van zorgproducten via het Integraal Aankoop Systeem (IAS). Innovatie

op zorg is een continue proces, waarbij iedere samenwerkende gemeente een productverandering kan starten en Duiven kansen kan pakken door bij de gewenste ontwikkelingen aan te schuiven.

Veranderende rol overheid en samenleving
Het verschuiven van taken en rollen tussen de overheid en de samenleving betekent dat inzet op preventie nog meer aandacht vergt. Het basisnetwerk is een manier van samenwerken van het krachtige maatschappelijke middenveld om vroegtijdig vragen uit de samenleving zoveel mogelijk met die samenleving op te pakken en adequaat te beantwoorden. Het is een manier om partners te faciliteren. Daar speelt het vraagstuk waar de grens ligt tussen de gemeentelijke zorgplicht en de zelfredzaamheid en samenredzaamheid. Waar het gaat om maatwerk en waar inwoners gebruikmaken van het vangnet om weer zelfredzaam te kunnen zijn, is de gemeente aan zet.

Inzet op vitaliteit
In onze samenleving zien we de ontwikkeling naar een meer en meer inactieve manier van leven. Uit onderzoek blijkt bijvoorbeeld dat jongeren gemiddeld 10 uur per dag zittend doorbrengen. Een gezonde leefstijl bevordert participatie. Een goed dagritme, voldoende bewegen en gezonde voeding helpen daarbij. Vitale mensen kunnen langer zelfstandig blijven wonen, actief participeren in de maatschappij en zo naar eigen kunnen een bijdrage leveren aan de samenleving.

Maatschappelijke verantwoordelijkheid in mondiale crisis
Gemeenten hebben, samen met het Rijk, de maatschappelijke verantwoordelijkheid om hun bijdrage te leveren aan (de oplossing van) de mondiale vluchtelingencrisis. Opvang van vluchtelingen en huisvesting van statushouders kunnen bijdragen aan de invulling van deze verantwoordelijkheid. Het Rijk heeft aangegeven extra middelen beschikbaar te willen stellen voor onder andere scholing en integratie van te huisvesten statushouders.

Druk op schaarser wordende middelen
Het verlenen van passende zorg is een lastige opgave. De middelen voor het bereiken van de doelen uit programma Maatschappij zijn schaars en de vraag om ondersteuning verandert. Het budget Jeugdwet zal tot en met 2018 jaarlijks significant worden gekort. Ook ligt er meer druk op het budget Wmo doordat meer mensen langer zelfstandig thuis wonen. Belangrijk daarbij is dat mensen zoveel als mogelijk zelfredzaam en samenredzaam zijn en dat goede zorg daarbij een grote rol speelt. Ruimte bieden aan inwoners, verenigingen en maatschappelijke partners is daarbij nodig om de vraag zo simpel en duurzaam mogelijk op te lossen.

2.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

A. Het vergroten van verbinding en participatie

Dit zijn de speerpunten:

2.A.1	**Een sluitende aanpak van zorg en ondersteuning van jeugd**
Doel	Continuïteit van zorg in de overgang van Jeugdwet (18- jongeren) naar Wmo en aanpalende wetgeving (18+ jongeren).

2.A.1	Een sluitende aanpak van zorg en ondersteuning van jeugd
Toelichting	Op basis van de Jeugdwet hebben jongeren tot 18 jaar recht op bepaalde zorg en ondersteuning. Op het moment dat de jongere 18 wordt, valt deze onder volwassenen-wetgeving zoals Wmo en zorgverzekeringswet en dergelijke. Sommige vormen van hulp houden op te bestaan of komen volledig te vervallen. Er is geen goede verbinding tussen de rechten op zorg vanuit de Jeugdwet en de Wmo 2015. Hierdoor vallen jeugdigen tussen wal en schip en vindt er niet automatisch continuïteit van zorg plaats. Om die continuïteit beter te waarborgen passen we de uitkomsten van de regionale pilot, waar ze voor Duiven toegevoegde waarde hebben, toe. We kijken naar de mogelijkheid van nieuwe zorgvormen. Dit verbinden we met het sociale team Duiven, het eigen netwerk van de jongere en de maatschappelijke verenigingen en organisaties.
Bereikt/Niet-bereikt	In het geval dat de jeugdhulp voor een jongere eindigt wanneer deze 18 jaar wordt en er is noodzaak tot het voortzetten hiervan, dan is er de mogelijkheid van het inzetten van verlengde jeugdhulp. Deze zorgvorm is bekend bij de lokale toegang en wordt toegepast wanneer dit de meest passende oplossing is voor de jongere. Behalve informatie bieden
Bereikt/Niet-bereikt	we jongeren ook begeleiding, zoals het vroegtijdig inzetten en aanhouden van een vast contactpersoon voor een jongere in de vorm van cliëntondersteuning, waarmee aan de jongere continuïteit wordt geboden. Hiermee realiseren we een warme overdracht/ overgang van Jeugdwet naar Wmo. Het beeld van de groep jongeren om wie het gaat bij de sluitende aanpak van 18- naar 18+ is verduidelijkt. Er is een toename in de samenwerking gerealiseerd tussen de lokale toegang en de aanbieders die de zorg voor deze doelgroep bieden. Het tijdig opstellen van het toekomstplan maakt deel uit van gesprek tussen de zorgaanbieders en de gemeente, met als doel om samen met de jongere te anticiperen op verandering van en inzet op hulp. De resultaten van de regionale pilot doorgaande zorglijn hebben voor Duiven een handreiking opgeleverd die we kunnen gebruiken bij de integrale ondersteuning van de doelgroep, en waarvan de implementatie volgt in 2018. Hetzelfde geldt voor het betrekken van ouders en het toepassen van het toekomstplan door de medewerkers van de lokale toegang. Dit thema behoeft voortdurend aandacht en zorg in de reguliere setting waarbij het niet nodig is dit nog in een speerpunt te benoemen.

2.A.2	Participatie van kwetsbare groepen
Doel	Het mogelijk maken van toegroeien naar werken met loonwaarde voor een kwetsbare doelgroep op het snijvlak van de Wmo en de Participatiewet en Jeugdwet.

2.A.2	Participatie van kwetsbare groepen
Toelichting	Een aantal kwetsbare mensen valt niet meer onder de regeling Beschut Werken. Verder is binnen de Wmo een aantal mensen aanwezig die in staat is om nog loonvormend te kunnen werken, plus schoolverlaters vanuit de Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO)- en Praktijk Onderwijs scholen, die niet direct aan het werk kunnen. Deze groepen participeren in deze samen in een vorm van activerend werk. Daarmee ontschotten de gedecentraliseerde wetten en budgetten meer en meer. Met de verbinding tussen (beschut) werk en (arbeidsmatige) dagbesteding (Wmo 2015) wordt de mogelijkheid om op termijn met loonwaarde werkzaam te zijn in een reguliere baan vergroot. Bovendien wordt inwoners de kans geboden om actief te participeren als werk nog niet mogelijk is.
Bereikt/Niet-bereikt	De gemeente Duiven heeft in 2017 een team geformeerd, bestaande uit zorgpartijen, partijen uit de re-integratie, de RSD, consulenten uit het WWZ loket en werkgevers. Dit, zogenaamde ‘Team Duiven’ is aan de slag gegaan met inwoners, die werden aangedragen vanuit de Wmo en vanuit de Participatiewet. Daarnaast zijn ook jongeren vanuit het speciaal onderwijs onderdeel van de aanpak. Met de RSD is een zogenaamde ‘linking-pin’ constructie gemaakt, zodat inwoners met een P-wet achtergrond en een grote afstand tot de arbeidsmarkt ook het Activerend Werk traject kunnen doen. Inmiddels zijn ongeveer 30 inwoners aan de slag gegaan met een oriëntatie traject Activerend Werk dat Team Duiven in eigen beheer uitvoert. Het doel is om (arbeidsmatige) dagbesteding trajecten langzamerhand om te klappen naar Activerend Werk, gericht op participatie, meedoen en mogelijke uitstroom naar regulier werk. Inmiddels wordt actief samengewerkt met het stimuleringsbeleid en de contacten worden benut om inwoners, in Duiven, te plaatsen op plekken waar zij actief kunnen meedoen en zich zo mogelijk kunnen ontwikkelen naar een situatie van zelfredzaamheid. De eerste trajecten zijn hoopgevend. Tevens wordt geïnvesteerd en actief geacquireerd in plekken bij werkgevers, organisaties en verenigingen. Dit om het lokale karakter vorm te geven. Zo wordt actief met het MKB Duiven gekeken naar mogelijkheden voor onze inwoners. Het Liemersbrede project Activerend Werk heeft tot resultaat gehad dat het instrument inmiddels actief wordt gebruikt in de respectievelijke Liemerse buurgemeenten. Waarbij moet worden aangetekend dat iedere gemeente zijn eigen invulling kiest en vorm geeft aan de plaatsgevonden mogelijkheden en ‘couleur locale’. Wat dat betreft is de implementatie van Activerend Werk in de Liemers geslaagd.
Bereikt/Niet-bereikt	In Duiven wordt de huidige situatie verder uitgebouwd en aansluiting gezocht bij gemeentelijke initiatieven en mogelijkheden. De ontschotting zal steeds verder vorm krijgen, wat de kansen voor de individuele inwoner aanmerkelijk zal vergroten.

2.A.3	Actief verbinden
Doel	De samenleving aan zet waar het gaat om Bewegen, Ontmoeten, Sport en Spel

2.A.3	Actief verbinden
Toelichting	In 2016 is BOSS gestart met de uitvoerende fase. In 2015 is door de samenleving een doelstelling geformuleerd in de vorm van een BOSS-kompas: *Iedere Duivenaar wordt uitgedaagd en gestimuleerd om (samen) te bewegen, te ontmoeten, te sporten en te spelen en vind hierin op een laagdrempelige manier zijn weg.* De gemeente heeft zich geconformeerd aan deze doelstelling (en aan de subdoelen “de BOSS-routes”) en blijft als partij hierin opereren.
Bereikt/Niet-bereikt	BOSS is een coproductie van samenleving en gemeente. In deze coproductie zijn wij afhankelijk van de energie in de samenleving. Als gemeente hebben we binnen de Dialoog en doorpakweken een sportcafé georganiseerd. In de loop van 2017 hebben we dit omgezet in de vorm van het BOSS-cafe met als doel om meer verbindingen te leggen. Ook wordt ingespeeld op het stimuleringsbeleid en zetten we het BOSS-cafe in om met themabijeenkomsten sport versterken in de zoektocht/weg naar hun toekomstbestendigheid. Voorbeelden waarbij de energie uit de samenleving is benut zijn onder andere: • de realisering van de blaashal; • de totstandkoming van samenwerkingsverbanden voor realisering van beachvelden in Duiven en Groessen; • het uitgeven van een BOSS-krant met als doel meer bekendheid te genereren; • de opening van de Nationale Sportweek; • de ondersteuning voor sporten voor mensen met een beperking bij de Pigeons en AV de Liemers; • het op initiatief van de buurt opknappen van de speeltuin aan de Van der Goesstraat; • Het ondersteunen van Nationale en Internationale turnwedstrijden; • het faciliteren van een pilot voor racerunning, • het ondersteunen van Sjors Sportief en Sjors Creatief; • en het meedenken en mogelijk maken van upgraden van (sport)faciliteiten. Het proces om te ontmoeten en te verbinden en de energie in de samenleving goed te benutten begint wat vruchten af te werpen. Daarin zijn we nog zoekende naar de juiste rol om dit goed waar te kunnen maken. Daarbij streven we naar een duidelijke koppeling in de rol van de combinatiefunctionarissen. Met onze partners werken we dan ook aan de visievorming op en het versterking van inbreng en inzet van de combinatiefuncties. De hierboven benoemde BOSS-activiteiten passen in de 5 routes die eerder zijn benoemd als speerpunt. Daarvoor geldt dat daarin meer structuur en zichtbaarheid mag komen. BOSS is omvangrijk en krachtig, maar wel ‘versnipperd’ waarbij de focus nog teveel op incidentele initiatieven en te weinig op de gewenste integrale samenwerking. BOSS is in het kader van Basisnetwerk en Stimuleringsbeleid in een ander licht komen te staan, waarbij in 2017 nauwelijks stappen zijn gezet en BOSS vooral wordt gezien in de verhouding tot het Basisnetwerk, het Stimuleringbeleid en de zorg.

B. Het versterken van het preventieve veld

Dit zijn de speerpunten:

2.B.1	Basisnetwerk in opbouw
Doel	Verbinding tussen vraag en aanbod op lokaal niveau en nieuw lokaal ondersteuningsaanbod gebaseerd op de vraag van de inwoners.

2.B.1	Basisnetwerk in opbouw
Toelichting	Het basisnetwerk is een netwerk van professionals en burgers dat erop gericht om vragen uit de samenleving met de samenleving te beantwoorden. Met zoveel mogelijk inzet van de maatschappelijke basis en preventieve voorzieningen. In 2016 is dit basisnetwerk tot stand gekomen. Dit cement in de samenleving wordt meer in haar kracht gezet.
Bereikt/Niet-bereikt	Stond 2016 in het teken van de opbouw van het 0e-lijns basisnetwerk van vrij toegankelijke vrijwilligersorganisaties, het jaar 2017 heeft vooral in het teken gestaan van de opbouw van het brede basisnetwerk van 1e- lijns-organisaties en professionals. Er is een samenwerkingsverband opgezet van zes partijen: Mikado, STMR, RIBW, MEE, VGGM en het loket WWZ van de gemeente. Dit netwerk heeft de volgende taken: het organiseren van lichte vormen van ondersteuning, verbindingen leggen met alle mogelijke partners, het ondersteunen, toerusten en mede opbouwen van de 0e-lijn en het ontwikkelen en innoveren op product, organisatie en vakmanschap. Het team bestaat uit 6 “verbinders” die rond inhoudelijke thema’s, slimme laagdrempelige oplossing met en voor inwoners ontwikkeld. Er wordt gewerkt met de methode Agile/ Scrum, dit is een zelfsturend team. In 2017 stonden de volgende thema’s centraal: (collectieve) voorzieningen in de 0e-lijn voor senioren, Herstel-netwerk voor & na de GGZ, innovatie van het maatschappelijk werk en activerend werk via burgerinitiatieven. Opvoedondersteuning, autisme op school, verbinden van de toegangen. Naast dit basisteam is ingezet op verdere versterking van het dienstencentrum. In 2017 zijn opleidingen en cursussen voor vrijwilligers samengebracht en beschikbaar voor alle vrijwilligers. Een aantal vrijwilligersorganisaties levert medewerkers voor het telefonisch spreekuur van het dienstencentrum. En Algemeen Maatschappelijk Werk, RIBW, MEE en loket WWZ zijn achterwacht voor vragen en hebben intervisie bijeenkomsten met mensen van het dienstencentrum. Hoewel binnen het dienstencentrum verbindingen gelegd worden tussen de verschillende vrijwilligersorganisaties, kan de samenwerking en afstemming tussen deze organisaties nog meer versterkt worden. Dit vraagt de komende jaar 2018 aandacht. Hoewel de cursussen ten behoeve van vrijwilligers beter zijn ontsloten voor een ieder, kan daar in de toekomst nog veel meer gebruik van gemaakt worden. Door extra te focussen op sociaal werk in de wijken zijn buurcontactteams tot stand gekomen die – niet alleen de sociale cohesie bevorderen- maar ook werk maken van signalering richting dienstencentrum en sociaal team.

2.B.2	Preventieve ondersteuning jeugd en hun ouders/verzorgers
Doel	Het versterken van preventieve opvoedingsondersteuning voor jeugd en hun ouders/ verzorgers.

2.B.2	Preventieve ondersteuning jeugd en hun ouders/verzorgers
Toelichting	Vanuit de samenleving is er behoefte aan een laagdrempelige en kortdurende professionele ondersteuning bij lichte vragen op specifieke aandachtsgebieden op het gebied van opvoeden. Het betreft hier minder complexe vragen waar geen maatwerkvoorziening voor nodig is. Op dit moment zijn niet alle aandachtgebieden in het preventieve veld geborgd. Deze aanvullende vorm van zorg vult het hiaat op tussen ondersteuning door vrijwilligers en schoolartsen en dergelijke en de geïndiceerde zorg.
Bereikt/Niet-bereikt	In 2017 is dit onderwerp door het basisteam opgepakt. Op basis van de vraag van ouders wordt samen met de ouders en met hulpverleners uit de nulde, eerste en tweede lijn bepaald wat voor deze ondersteuningsvraag de beste oplossing is voor de opvoedvragen. Waar voorheen mogelijk snel maatwerkvoorziening werden ingezet blijkt dat de oplossing nu vaak gevonden wordt in een samenstel van acties: benadering van school, ondersteuning van ouders in gezin en ondersteuning begeleiding van afzonderlijke kinderen. Ook ondersteuning in de relatie tussen ouders kan een oplossing zijn. Omdat deze aanpak nog erg nieuw is kunnen nog geen structurele conclusies getrokken worden. We hebben geen uitgewerkt plan opgesteld omdat we bij dit onderwerp juist ook gekozen hebben voor de scrum/agile methode waarbij samen met ouders en zorgaanbieders naar maatoplossingen wordt gezocht. (zie ook uitleg werkwijze van basisteam)

2.B.3	Doorontwikkeling van het positief jeugdbeleid
Doel	Doorontwikkelen van en uitvoering geven aan het positief jeugdbeleid. Het doel is het beter aansluiten bij de huidige situatie na de transities, de transformatie, de vorming van het basisnetwerk en de ontwikkelingen in de samenleving waarin participatie, eigen kracht en zelfredzaamheid een grote rol is gaan spelen.

2.B.3	Doorontwikkeling van het positief jeugdbeleid
Toelichting	Het huidig vastgesteld positief jeugdbeleid dateert uit 2010. Er heeft al wel een eerste doorontwikkeling plaatsgevonden. Een groot deel is inmiddels geïntegreerd in de beleidsontwikkeling van het sociaal domein. Het in 2016 gerealiseerde basisnetwerk zorgt ervoor dat we het positief jeugdbeleid moeten herijken. Het basisnetwerk zal vanuit de samenleving de spil vormen van het geheel. Het beleid zal ruimte en ondersteuning geven aan het basisnetwerk en kleine en grote initiatieven vanuit de samenleving. Het positief jeugdbeleid zal zo veel mogelijk aansluiten bij dat wat er al is zoals de inzet van maatschappelijke stages en bestaande verbanden als de Jongerenraad en Hope XXL.
Bereikt/Niet-bereikt	In 2017 is diverse personen, netwerken, en organisaties gesproken om onderwerpen op te halen voor het positief jeugdbeleid. Het betrof partijen zoals het Candea College, basisscholen, Jongerenraad, Hope XXL, peuteropvang/kinderopvang, Raad voor sociaal domein, Rinoceros, de Mast, Ouderraad Candea College, Mikado, algemeen maatschappelijk werk en GGD. Via de media zoals Informeel en social media zijn mensen uitgenodigd ook nog input te geven. In december zijn gesprekken gevoerd met diverse klassen van het Candea College om ook van hen te horen wat hen bezig houdt en of er zaken zijn in de gemeente Duiven die gemist worden of beter kunnen. Waar mogelijk zijn al verbindingen gelegd tussen partijen en is ruimte gegeven aan initiatieven zoals bij BOSS in het kader van speeltuinen. In het kader van het stimuleringsbeleid is door de gemeente geïnvesteerd in het partnerschap/relatiebeheer met onder andere partijen op het gebied van jeugd. De agenda met de dan opgehaalde punten zal aan het einde van het proces aan het college worden voorgelegd. Partijen, individuen en andere groepen uit de samenleving zullen vervolgens aan de slag gaan om de diverse onderwerpen op te pakken. Waar nodig zal de gemeente hierin partner zijn. Conform het stimuleringsbeleid zal de rol van de gemeente afhangen van de specifieke behoefte vanuit de samenleving. Als blijkt dat er geen partner is in de samenleving voor een onderwerp zal het onderwerp niet worden opgepakt. De gemeente heeft dus geen initiërende rol. Het wordt een dynamische agenda, er komen onderwerpen bij en er gaan onderwerpen af. Via kennisgevingen is de gemeenteraad op de hoogte gehouden van het proces en heeft zij input kunnen leveren op het eindresultaat. Het is niet gelukt om dit proces volledig af te ronden in 2017. Begin 2018 zal nog een vervolg worden gegeven aan de overleggen met de jongeren. In het eerste kwartaal van 2018 zal het proces worden afgerond.

2.B.4	Herijking subsidiebeleid
Doel	Het subsidiebeleid doorontwikkelen en innoveren en daarmee toekomstbestendig inrichten. Hiermee sluit het subsidiebeleid aan bij de veranderende rol van overheid en maatschappij.

2.B.4	Herijking subsidiebeleid
Toelichting	Het huidige subsidiebeleid is verouderd. De maatschappelijke omgeving verandert en de vraag naar andere vormen van subsidiëring spelen hierbij een rol. Welke effecten en doelen willen wij bereiken en wanneer zetten we subsidie als middel in en hoe benutten we de eigen kracht van inwoners, instellingen en vereniging maximaal? De transformatiedialoog speelt hierbij een belangrijke rol, alsook de verschillende manieren waarop een gemeente kan faciliteren, ondersteunen, financieren en dergelijke.

Bereikt/Niet-bereikt	• De organisatie van de Dialoog en Doorpakweken Duiven (DDWD): in tientallen sessies met verenigingen, instellingen, initiatieven en in gesprekken met honderden inwoners gedurende twee intensieve weken (van 27 januari tot en met 10 februari) is in een leeg winkelpand aan de Pastoriestraat het gesprek met de samenleving aangegaan.
	• Uit deze DDWD is samen met een ontwerpteam van verenigingen en raadsleden de rode draad uit het gesprek vertaald in “vijf lijnen”:
	  • Ontwikkelgericht ondersteunen
	  • Ondersteunen van allianties
	  • Gemeente als partner
	  • Helder samenspel met professionals
	  • Investeren in initiatieven
	• Deze vijf lijnen zijn in mei teruggelegd tijdens een tweede DDWD bij dezelfde gespreksgroepen om te checken of de lijnen herkenbaar en logisch waren. Het college heeft eind juni kunnen vaststellen dat dit zo was een heeft vervolgens het beleid in concept voorgelegd aan de raad.
	• Op 18 juli heeft de raad het nieuwe Stimuleringsbeleid vastgesteld.
	• Na de DDWD is een Doe-lijn opgestart. In deze Doe-lijn zijn we de dialoog als continu proces aan het organiseren, zijn we het vestigingsklimaat van initiatieven (breed) aan het versterken, zijn we aan het werk op de verschillende werkgebieden (zoals senioren, sport en muziek) en komen we tot allerlei ideeën en kennis om samen verder te ontwikkelen.
	• Na de zomer is het gesprek met alle 101 subsidiepartners gestart over het nieuwe Stimuleringsbeleid en het komen tot een meerjarenplan.
	• Uit de eerste gesprekken bleek dat de grootste uitdagingen voor veel instellingen liggen in het werven en binden van nieuwe leden, continuïteit van bestuur, financiën en communicatie/PR.
	• Op 24 november is een derde DDWD gehouden met diverse workshops om de subsidierelaties te ondersteunen en verder te helpen bij deze uitdagingen.
	• Dusver zijn er ongeveer twintig concept-meerjarenplannen aangeleverd, die als basis van gesprek dienen om in 2018 een ondersteuningsarrangement op maat vast te kunnen stellen voor 2019. De rest volgt nog.
	• Met de grote professionele relaties worden en zijn gesprekken gevoerd om het opdrachtgever /opdrachtnemerschap concreter in te vullen.
	• In december is de nieuwe Algemene Subsidieverordening 2018 unaniem door de raad vastgesteld.
	
	Wat hebben we niet bereikt?
	• Alles wat op dit punt is voorgenomen in 2017 is bereikt. Veel subsidierelaties wensen helderheid op individueel niveau in het ondersteuningsarrangement aan stimuleringsmiddelen voor de lange termijn. De dialoog daartoe is met iedere relatie gestart en zal eind 2018 uitmonden in de gewenste duidelijkheid namens de gemeente.
	• Het nieuwe stimuleringsbeleid vergt een nieuwe manier van werken die zowel voor de gemeente als voor het verenigingsleven nog even wennen is. De ambtenaren zullen zich meer op relatiebeheer moeten inrichten - het gaat tenslotte om de toekomstbestendigheid van de verenigingen. En deze laatste hebben wellicht nog zorgen of de gemeente zich wel daadwerkelijk als partner zal kunnen opstellen.
	• Beiden hebben echter wel de lange termijn al in het vizier.

C. Het versterken van het vangnet.

Dit zijn de speerpunten:

2.C.1	Maatschappelijke verantwoordelijkheid voor huisvesting en ondersteuning statushouders
Doel	Organiseren van vormen van opvang en/of huisvesting en een goede eerste begeleiding van statushouders.
Toelichting	Duiven heeft een maatschappelijke verantwoordelijkheid waar het gaat om huisvesting, opvang en/of ondersteuning van statushouders. We willen op een goede en verantwoorde manier voldoen aan de taakstelling voor de gemeente Duiven en zo als gemeente invulling geven aan onze verantwoordelijkheid op dit punt. We onderzoeken alle mogelijkheden en alternatieven die er zijn om dit te regelen.
Bereikt/Niet-bereikt	De Duivense taakstelling is binnen het bestaande aanbod van sociale huurwoningen gerealiseerd. Toch is in het kader van het eerder genoemde actieplan gezocht naar mogelijkheden om statushouders (tijdelijk) te huisvesten zowel binnen bestaand vastgoed als op nieuw te ontwikkelen locaties. Geconcludeerd is dat het benutten van bestaand vastgoed voor de opvang van statushouders enerzijds kostbaar is en anderzijds stuit op planologisch-juridische bezwaren. Het realiseren van tijdelijke woningen (maximaal 10 jaar) voor deze doelgroep maar ook voor andere doelgroepen is een mogelijkheid als zowel Vivare als de gemeente bereid zijn daar medewerking aan te verlenen. In de gemeentelijke woonvisie is voorgesteld om in gezamenlijkheid een onderzoek te doen naar haalbaarheid van tijdelijke woningen. Inmiddels is de procesregisseur integratie begonnen met een verkenning om te komen tot een samenhangende aanpak voor integratie van statushouders op het gebied van taal, werk en inburgering. Daarbij worden zaken als wonen, financiën, dagbesteding, sociaal netwerk, welzijn, zorg, onderwijs, gezondheid en maatschappelijke participatie meegenomen. Hiertoe wordt een lokaal integratieoverleg opgestart. Er wordt daarbij uitgegaan van de eigen kracht van de statushouder die zelf verantwoordelijk is om zich te ontwikkelen, waar partners ondersteuning bieden waar nodig.

2.C.2	Beleidsmatige visie op maatschappelijke voorzieningen
Doel	Een voorraad aan vastgoed die passend is bij de maatschappelijk gestelde doelen. Zodat de inzet van accommodaties passend is bij de vraag van organisaties, verenigingen en lokale initiatieven.

2.C.2	Beleidsmatige visie op maatschappelijke voorzieningen
Toelichting	Een integrale beleidsmatige visie is nodig om voor zowel onderwijs als de overige maatschappelijke voorzieningen en de binnensport een duurzame invulling te geven. Met de besturen van de scholen voor primair onderwijs zijn we, onder andere vanwege de gevolgen van de leerlingenkrimp, een traject gestart om te komen tot een integraal huisvestingsplan, waarbij de “transitieatlas” als instrument wordt gebruikt. Voor maatschappelijk vastgoed geldt dat de vraag naar de inzet van vastgoed is veranderd. De “transitieatlas” die voor het primair onderwijs al wordt ingezet is bij uitstek een instrument om (de inzet van) voorzieningen in samenhang te optimaliseren. Het overige maatschappelijke vastgoed wordt daarin derhalve ook meegenomen (vooral als middel om doelen te kunnen bereiken). De visie op maatschappelijke voorzieningen geeft richting, de nota Vastgoed en het document GTS zijn daarbij randvoorwaardelijk. We gaan hierbij uit van de energie in de samenleving, daar waar partijen actief willen meedenken over het anders inzetten van een accommodatie, of binnen een accommodatie betere verbindingen naar bestaande of nieuwe (onverwachte) partners, acteren wij als gemeente in faciliterende zin.
Bereikt/Niet-bereikt	Een beleidsmatige visie op maatschappelijke voorzieningen is niet gerealiseerd. Voor wat betreft onderwijshuisvesting is er samen met onderwijsbesturen gewerkt aan de 1e contouren van een integraal huisvestingsplan primair onderwijs waarbij waar mogelijk koppelingen worden gelegd met ander maatschappelijk vastgoed. Het is een proces van relatie tussen onderwijskundige visie, bouwkundige staat/visie en de demografische ontwikkelingen, wat het complex maakt. Het integraal huisvestingsplan primair onderwijs zal naar verwachting in het 3de kwartaal 2018 aan de gemeenteraad ter vaststelling worden voorgelegd. Voor wat betreft het overige maatschappelijke vastgoed heeft het stimuleringsbeleid geleid tot een andere focus dan een integrale beleidsvisie op maatschappelijke voorzieningen. Deze andere focus, die beter passend is bij de vragen in de samenleving, heeft geleid tot gebiedsbrede bijdragen aan stimuleringsbeleid, zoals de pop-up locaties, uitgebreide gesprekken met verenigingen, privatisering, onderzoek naar beachlocaties voor sportverenigingen, het initiatief rondom de blaashal, etc. Waarbij het doel “een voorraad vastgoed die passend is bij de vraag” nog steeds voorop staat.

Aanvullende punten

Cultuur- en Erfgoedpact 2017-2020
In 2017 hebben de 4 Liemerse gemeenten besloten samen een nieuw Cultuur- en Erfgoedpact (2017-2020) af te sluiten: *Leven in de Liemers*. De gemeenten Westervoort, Duiven, Zevenaar en Rijnwaarden investeren de komende jaren samen met de Provincie Gelderland € 480.000 in nieuwe Liemerse culturele projecten. Er is een programma ontwikkeld bestaande uit zes projecten en een jaarlijks stimuleringsbudget. Elk project is een samenwerking tussen twee of meer lokale organisaties uit verschillende sectoren (cultuur, erfgoed, onderwijs, zorg en sociaal domein). De projecten zijn tot stand gekomen dankzij input van inwoners en organisaties uit de Liemers.
In 2017 heeft de Provincie Gelderland de jaarlijks beschikbare bijdrage van € 10.250 verhoogd naar € 15.000 per jaar. De 4 gemeenten hebben de matchingsgelden hiervoor gevonden. Duiven heeft de jaarlijkse dekking van € 15.000 gevonden in Programma 2: € 7.650 uit Fonds Culturele Activiteiten en € 7.350 uit Sociaal Domein.

2.3 Wat heeft het ons gekost?

Resultaat programma Maatschappij

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Lasten	31.801	31.078	32.111	31.287	824

	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Baten	7.605	6.967	7.391	7.464	73
Gerealiseerde totaal saldo	**- 24.197**	**- 24.112**	**- 24.721**	**- 23.823**	**897**
Resultaatbestemming	10	96	315	210	- 105
Gerealiseerde resultaat	**- 24.187**	**- 24.016**	**- 24.406**	**- 23.613**	**792**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo
Het resultaat op het programma Maatschappij bedraagt vóór bestemming € 897.000.

Directe kosten (€ 382.000)
Voordelen waren er bij Onderwijshuisvesting (€ 84.000), Onderwijsbeleid (€ 142.000), Sportbeleid en activering (€ 38.000), Sportaccommodaties (€ 23.000), Cultuur (€ 2.000), Samenkracht en Burgerparticipatie (€ 266.000), Wijkteams (€ 53.000), Arbeidsparticipatie (€ 32.000), Maatwerkvoorziening (Wmo) (€ 115.000) en Geescaleerde zorg 18- (€ 42.000). Nadelen waren er bij Openbaar groen en recreatie (€ 58.000), Inkomensregelingen (€ 1.000), Begeleide participatie (€ 102.000), Maatwerkdienstverlening 18- (€ 183.000) en Maatwerkdienstverlening 18+ (€ 69.000). Diverse kleine verschillen leveren nog een nadeel op van € 2.000.

Doorbelasting (€ 515.000)
Dit was het eerste jaar waarin we geen ramingen per taakveld hebben opgenomen voor de doorbelasting van overheadkosten. Alle overheadkosten worden conform de nieuwe BBV-voorschriften geboekt op taakveld 0.4 in Programma 1. Van daaruit hebben we de salariskosten voor de grondexploitatie doorbelast naar de verschillende complexen. Vanwege deze nieuwe systematiek is er € 522.000 minder aan salariskosten op programma 2 geboekt. Ook alle kapitaallasten worden sinds de introductie van de nieuwe BBV-voorschriften op programma 1 geboekt. In totaal is er € 7.000 meer op dit programma geboekt.

Onderwijshuisvesting	84.000
Onderwijsbeleid	142.000
Sportbeleid en activering	38.000
Sportaccommodaties	23.000
Cultuur	2.000
Samenkracht en burgerparticipatie	266.000
Wijkteams	53.000
Arbeidsparticipatie	32.000
Maatwerkvoorziening Wmo	115.000
Geescaleerde zorg 18-	42.000
Openbaar groen en recreatie	- 58.000
Inkomensregelingen	- 1.000
Begeleide participatie	- 102.000
Maatwerkdienstverlening 18-	- 183.000
Maatwerkdienstverlening 18+	- 69.000
Diverse kleine verschillen	- 2.000
Doorbelasting apparaatskosten	522.000
Doorbelasting kapitaallasten	- 7.000
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**897.000**

Bedragen in €

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)

Het saldo op de resultaatbestemming op dit programma is -€ 105.000. Er is meer dekking uit de BR Combinatiefuncties (€ 38.000). Er is niets onttrokken uit de BR Integratie en scholing (-€ 14.000) en de BR Serviceteams (-€ 50.000). Tenslotte zijn er nog kredieten waar op is geboekt of waarvan het saldo is overgeboekt naar 2018 omdat ze in 2017 nog niet zijn uitgegeven (-€ 79.000).

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**897.000**
Onttrekking combinatiefuncties	38.000
Onttrekking BR Integratie en scholing	- 14.000
Onttrekking BR Serviceteams	-50.000
Overboeken kredieten	-79.000
Gerealiseerde resultaat	**792.000**

Bedragen in €

2.4 Welke verbonden partijen waren betrokken?

	Presikhaaf Bedrijven
Doel	Het bieden van (aangepast) werk aan inwoners van de 10 gemeenten in de regio midden Gelderland die een WSW-indicatie hebben op grond van hun arbeidshandicap. Daarbij streven naar zoveel mogelijk passende werkplekken bij reguliere bedrijven en tevens streven naar het maximaal benutten van de verdiencapaciteit van deze doelgroep. Daarbij intensief samenwerken met de werkgevers in de regio, het werkgeversservicepunt en de gemeenten.
Taak	Zorgen voor passende werkplekken. Begeleiding van de bij hun werkzame personen. Uitvoeren van de WSW-oud en zorgen voor betaling van deze personen conform de Cao WSW.
Beleidsrisico's	Presikhaaf bedrijven zit in een ingrijpend veranderingsproces door de in het zogenaamde BReSDo-rapport vastgelegde koerswijziging. Deze koerswijziging vraagt ook om een intensieve samenwerking en afstemming met het WSP (werkgeversservicepunt Midden Gelderland i.o.). Voornaamste beleidsrisico is dat de ingeschatte te bereiken financiële ombuigingen die de koerswijziging tot gevolg zou moeten hebben samen met de ambitieuze tijdsplanning tot te bereiken doelen worden verheven. Met het gevolg dat de beleidsdoelen die ten grondslag lagen aan de koerswijziging niet meer of onvoldoende gerealiseerd worden.
Resultaat in 2017	Samen met de andere Liemerse gemeenten zijn we intensief betrokken geweest bij het omvormen van Presikhaaf Bedrijven. Daarbij is onderzocht of het opstarten van een gezamenlijke social firm (GoedWerkt) een mogelijkheid was. Nadat dit alternatief onhaalbaar bleek heeft de gemeente Arnhem het voortouw genomen om een eigen werkbedrijf op te starten waarin alle Arnhemse WSW-ers een plek konden krijgen. Alle regiogemeenten en ook Duiven hebben eind 2017 besloten hun Wsw-ers onder te brengen bij het Arnhemse Werkbedrijf Scalabor. Scalabor is 1 januari 2018 van start gegaan. Alle activiteiten van Presikhaaf Bedrijven zijn overgedragen naar Scalabor. De verloning van de Wsw-ers vind nu nog plaats via de gemeenschappelijke regeling. Onderzocht wordt nog of dit onderdeel kan worden overgedragen aan de MGR.

	Gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL)
Doel	Het adequaat en doelmatig inrichten van het voortgezet onderwijs in de Liemers en de kosten beheersbaar te houden.
Taak	Het zorgdragen voor een gevarieerd aanbod voortgezet onderwijs.
Beleidsrisico's	Doordat de GRHVOL geen rechtspersoonlijkheid heeft en geen eigen besluiten kan nemen, is het risico nihil.
Resultaat in 2017	De afrekening voor 2017 dient nog plaats te vinden. Het bewaken van een stabiele financiering van het voortgezet onderwijs in De Liemers wordt jaarlijks getoetst.

	Gemeenschappelijke Regeling voor Onderwijszaken (GRO)
Doel	Het vormgeven van een intergemeentelijke samenwerking op de gebieden volwasseneducatie, leerplicht en RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie).
Taak	Het zorgdragen voor een adequate uitvoering van de Leerplichtwet en coördinatie volwasseneneducatie.
Beleidsrisico's	Doordat de GRO geen eigen begroting heeft en geen eigen besluiten kan nemen, is het risico relatief klein.
Resultaat in 2017	De intergemeentelijke samenwerking wordt verder vorm gegeven op de gebieden volwasseneducatie, leerplicht en RMC. De GRO is per 1 januari 2018 via een module Onderwijszaken ondergebracht bij de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein (MGR) en opgeheven.

	Bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen
Doel	Het aanbesteden en organiseren van doelgroepenvervoer in de regio.
Taak	Het zorgdragen voor de uitvoering van de gemeentelijk verplichting tot doelgroepenvervoer.
Beleidsrisico's	Doordat de organisatie een eigen begroting heeft en eigen besluiten kan nemen, kunnen wij achteraf met de gevolgen van deze besluiten worden geconfronteerd.
Resultaat in 2017	De aanbesteding heeft plaatsgevonden. Door AVAN wordt het passend vervoer voor de verschillende doelgroepen georganiseerd.

VGGM
Zie programma 1.

Programma 3 Omgeving

3.1 Wat hebben we bereikt?

Programmadoel
In Duiven is het goed leven en werken. Wij willen een aantrekkelijke werk- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. Er is ruimte voor gerichte ontwikkeling, initiatief en innovatie.

Toelichting
We willen de bestaande economische structuur behouden en versterken op bedrijventerreinen en in winkelgebieden (het centrum). Hiermee zijn we in staat te zorgen voor behoud en uitbreiding van de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau. Wij willen de regionale vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het beroepsonderwijs op elkaar afstemmen. Wij willen potenties in de vrijetijdseconomie verder benutten. Voor een goed ondernemings- en vestigingsklimaat, zijn duurzaamheid en bereikbaarheid van Duiven belangrijke randvoorwaarden.

Wij willen een aantrekkelijke leefomgeving in Duiven, Groessen, Loo en het buitengebied. Hierbij gaat het in de basis om schoon, heel, veilig en gezond. De nadruk ligt op behoud van de bestaande kwaliteit van de leefomgeving en het daarbij passende voorzieningenniveau, het benutten van bestaande (natuur-)waarden en een (aanvullend) woonaanbod dat is gericht op maatschappelijke ontwikkelingen en behoefte.

Wij stimuleren en faciliteren en zijn hiervoor uitnodigend naar bewoners, ondernemers en bedrijven, bezoekers en andere partners in vele samenwerkingsverbanden binnen en buiten Duiven. Wij verbinden en doen mee. Zo maakt Duiven het waar. Wij zijn ons bewust van bestaande waarden, kwaliteiten en potenties van Duiven. Wij zorgen er samen voor dat deze evenwichtig worden benut óf worden beschermd.

Hoofddoelen
Daarom zetten we in op:
- Het versterken van goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
- Het waarborgen van een aantrekkelijke fysieke leefomgeving.
- Het implementeren van nieuwe wetgeving die op ons afkomt.

Externe ontwikkelingen
(Beperkte) economische groei
Uit gegevens van het Centraal Planbureau blijkt dat er sprake is van een aantrekkende economie en een (beperkte) economische groei. De investeringsbereidheid bij bedrijven zal toenemen alsook de consumptieve bestedingen bij de inwoners. Er is daarom een toename van economische activiteit te verwachten. Vanuit dit perspectief blijft onze focus sterk gericht op het stimuleren van de kaveluitgifte voor onze bedrijventerreinen en de ontwikkeling en realisatie van een Vitaal Centrum Duiven. Deze ontwikkeling biedt ook kansen voor de vrijetijdseconomie.

Richting circulaire economie
‘Duurzaamheid’ en ‘energieneutraal’ zijn belangrijke mondiale en nationale thema’s. Een opvallende ontwikkeling is de verandering naar een ‘circulaire economie’. De noodzaak hiertoe groeit; grondstoffen dreigen snel schaars te worden door een groeiende bevolking en toenemende welvaart in de wereld. In een circulaire economie staat hergebruik van producten en grondstoffen centraal en worden afval en schadelijke emissies naar bodem, water en lucht zo veel mogelijk voorkomen. Het streven is om uiteindelijk alleen hernieuwbare energie te gebruiken en zo ook bij te dragen aan een schoner milieu. De verandering naar een werkelijke circulaire economie is een flinke gemeenschappelijke uitdaging. Het biedt ook economische kansen: de kans om minder afhankelijk te zijn van de import van schaarse grondstoffen en de kans om nieuwe markten, innovaties en samenwerkingen te creëren. Het is een flinke opgave om deze kansen te realiseren. Zo zijn investeringen en nieuwe allianties van bedrijven nodig. Ook vraagt dit iets van ons consumptiegedrag. Beleid en acties vanuit de gemeente zijn nodig om belemmeringen te

overwinnen en om allianties en innovaties te stimuleren. Voorbeeldgedrag is daarbij belangrijk. Ook wij zullen ons daarom steeds meer focussen op het samen creëren van verandering richting een circulaire economie.

Naar een nieuwe Omgevingswet
Op 1 juli 2015 heeft de Tweede Kamer de Omgevingswet aangenomen. De beoogde invoering is medio 2019. Deze omvangrijke stelselwijziging met geheel andere instrumenten, procedures, taakverdelingen en ICT, vraagt ook om een andere rol van de overheid en van partners. Deze transitie en de tijdige voorbereiding daarop is een stevige opgave. En raakt meerdere domeinen binnen het fysieke domein en de organisatie. We pakken dit samen met Westervoort op.

Gezondheid richtinggevend in beleid en ontwikkeling
Ook binnen het fysieke domein en specifieker binnen milieubeleid, zien we de trend om de kwaliteit van onze leefomgeving en ruimtelijke veranderingen af te zetten tegen een breder kader zoals gezondheid en de effecten daarop. Een schoon, heel, veilig én gezonde leefomgeving. Deze trend is zichtbaar in het in ontwikkeling zijnde beleid en de werkwijze van bijvoorbeeld de VGGM. Ook met de nieuwe Omgevingswet kan ‘gezondheid’ een meer richtinggevend kader zijn. In de voorbereiding op de Omgevingswet wordt een nadere oriëntatie op deze ontwikkeling meegenomen.

Doortrekking A15 en verbreding A12
Het project “ViA15” is een externe ontwikkeling, waarvan bekend is dat deze onherroepelijk op ons af komt. Het is een ontwikkeling die de komende jaren de grootste impact heeft op de leefomgevingskwaliteit van Duiven en waarover veel mensen zich zorgen maken. Een ontwikkeling met zo’n impact, blijft daarom continu aandacht vragen.

3.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

A. Het verstreken van een goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
Dit zijn de speerpunten:

3.A.1	**Continueren van het Programma Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitaties (SKKG)**
Doel	De verkoop van bedrijfs- en woonkavels en het verlagen van de kosten verbonden aan de grondexploitaties.
Toelichting	Met de inzet van een programmateam is een dynamisch actieplan in uitvoering. De extra inspanningen worden verricht door middel van specifieke promotie en marketing. Het ‘product Duiven’ wordt sterk in de markt gezet onder de noemer “Duiven maakt het waar”. Er wordt gewerkt aan herkenbare profielen, zoals ‘Seingraaf: Natuurlijk Slim’ en ‘Duurzaam InnoFase’. Sterke punten worden benadrukt. Relaties met het zittend bedrijfsleven worden tevens benut voor gezamenlijke promotie van het product bedrijventerreinen. Extra inzet wordt gepleegd met wervende en toegankelijke websites. Daarnaast blijft fysieke zichtbaarheid van belang. Een laagdrempelig Bedrijven Contacten Bureau zorgt voor korte externe en interne lijnen. Eventueel benodigde planologische inpassing wordt met voorrang gefaciliteerd.
Bereikt/Niet-bereikt	Er wordt volop uitvoering gegeven aan dit speerpunt. Er wordt stevig ingezet op social media en de eigen websites voor de terreinen. De uitgifte van de bedrijventerreinen verloopt volgens de planning in het meerjarenperspectief. Op Seingraaf en Graafstaete vinden diverse ontwikkelingen plaats. De uit te geven woningbouwkavels zijn inmiddels allemaal verkocht en nagenoeg allemaal notarieel getransporteerd.

3.A.2	**Een circulaire economie dichterbij brengen**
Doel	Het verduurzamen van de lokale economie en verstevigen van het vestigingsklimaat van Duiven.

3.A.2	Een circulaire economie dichterbij brengen
Toelichting	Uit het georganiseerde bedrijfsleven, LINDUS is het DEC ontstaan: het Duurzaamheid Expertise Centrum voor de Liemers. Het DEC heeft de gemeente uitgenodigd om gezamenlijk te helpen bouwen aan de circulaire economie. Ook de Stichting Groene Allianties, ontstaan op Centerpoort-Nieuwgraaf, heeft een soortgelijk verzoek gedaan met het oog op verduurzaming van bedrijventerreinen. Vanuit economisch oogpunt is het zaak om bij deze maatschappelijk initiatieven aan te sluiten. Het levert volop kansen voor nieuwe werkgelegenheid. Bovendien levert onze actieve houding een positieve bijdrage aan een gunstiger vestigingsklimaat, omdat bedrijven zelf het ook steeds belangrijker vinden om maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Op InnoFase wordt al op deze wijze samengewerkt met bedrijven, mede in verbinding met andere circulaire hotspots in de regio Arnhem Nijmegen (‘Groene Hub’). De gemeente heeft in dit proces niet de rol als leider of regisseur, maar participeert als partner naast andere deelnemers. Ook kan de gemeente met haar eigen beleid of handelen, bijvoorbeeld als beheerder van gebouwen en de openbare ruimte, een impuls geven aan de circulaire economie. Ook kan de gemeente optreden als ‘launching customer’ door duurzaam in te kopen. Met dit speerpunt nemen wij de verantwoordelijkheid voor de opgaven die nodig zijn voor de energietransitie: een vraagstuk dat ons allen raakt. Hiervoor is visievorming en verdere programmering nodig: een logische plek voor dit thema is de nieuwe gemeentelijke omgevingsvisie in 2018 en de verschillende beleidsprogramma’s uit de Omgevingswet. Tegelijkertijd komt het vooral ook aan op concrete stappen die de circulaire economie dichterbij te brengen. Onze focus in 2017 ligt daarom vooralsnog aan te sluiten bij initiatieven die er zijn of komen.
Bereikt/Niet-bereikt	Ook in 2017 hebben we actief geparticipeerd in de Groene Hub en hebben we het voorzitterschap op ons genomen. Door onze participatie en omdat Innofase binnen de groene Hub is benoemd als één van de vijf regionale icoonprojecten, leverde dit voor Duiven de volgende resultaten op: • Innofase is in het kader van het Regionaal programma werklocaties (RPW) op ‘groen’ gezet en is verder buiten de “schrap”-discussie gehouden. • Voor een op te richten Innovatiewerkplaats op Innofase kon binnen de investeringsagenda Arnhem-Nijmegen € 250.000 subsidie worden ‘gereserveerd’. • Er is een high level business case uitgewerkt voor bio-LNG productie op Innofase. Verdere resultaten zijn: • In 2017 zijn we actief gaan participeren in Groene Allianties de Liemers (GAdL) en vervullen de trekkersrol binnen het thema ‘circulaire economie’. Er wordt ‘van onderop’ in nauwe samenwerking met betrokkenen toegewerkt aan verdere verduurzaming van de bedrijventerreinen in De Liemers. • Er is een workshop circulair inkopen in de grond-, weg- en waterbouw georganiseerd. De workshop werd goed bezocht en er was waardering voor programma en inhoud. • Er is een consortium gevormd dat een projectvoorstel heeft opgesteld om bedrijven te ondersteunen bij de grondstoffentransitie en reststromen-verwaarding. Voor het vervolg wordt gezocht naar financiële middelen. • Door samenwerking van alle gemeenten in de regio Arnhem Nijmegen zijn we erin geslaagd om gezamenlijk de inkoop te regelen van duurzame energie voor onze gemeentelijke electriciteitsbehoefte. Er is een start gemaakt met de bouw van een programmavoorstel Circulaire Economie. Daarbij wordt tussen de gemeente Duiven en Westervoort samengewerkt. Dit moet leiden tot een ambitiedocument eind 1e kwartaal 2018 dat vervolgens aan de gemeenteraden wordt voorgelegd. Het voorstel zal bestaan uit 2 sporen: enerzijds snel meters maken daar waar het kan en anderzijds bouwen aan de structuur daar waar het moet.

3.A.3	Realisatie van Vitaal Centrum Duiven
Doel	Het realiseren van een aantrekkelijk “Vitaal Centrum Duiven”.
Toelichting	In 2017 wordt een gestructureerd verkooptraject opgestart voor het nu nog in gemeentelijk eigendom zijnde gebouw 2 (onder andere OGtent). Voor zover nog aan de orde worden acquisitie en verhuur van dit gebouw verder voortgezet. Nadat in 2016 de openbare ruimte in het winkelgebied (grotendeels) opnieuw is aangelegd, wordt in 2017 de inrichting van de openbare ruimte aan de oostzijde van de Kastanjelaan afgerond. Alleen de omgeving van de nog te realiseren fase 4 moet dan nog worden aangelegd. Dit kan pas na de bouw van deze fase geschieden. De planvorming van fase 4 en de besluitvorming daarop, wordt in 2017 vormgegeven, een en ander afgestemd op de mogelijkheden die de markt hiervoor biedt. Het woonpark, achter het gemeentehuis, wordt voorzien na 2020. Hiervoor vindt tijdige en zorgvuldige voorbereidende plan- en besluitvorming plaats.
Bereikt/Niet-bereikt	De inrichting van de openbare ruimte in het centrum, inclusief Kastanjelaan en het parkeerterrein is afgerond. Ook de sloop van de voormalige apotheek en herinrichting van dit terrein heeft plaatsgevonden. De voorgenomen dispositie van gebouw 2 wordt overeenkomstig het door ons college in procedure gebrachte raadsvoorstel opgepakt. Parallel hieraan wordt de ontwikkeling van fase 4 ter hand genomen. Hiervoor wordt een tender voorbereid, waarvan de start is voorzien medio 2018. In vervolg op het voorbereidingsbesluit Supermarkten Centrum Duiven is een ontwerp-bestemmingsplan in procedure gebracht. De vaststelling van dit bestemmingsplan is voorzien in maart 2018.

3.A.4	Stimuleren en faciliteren Vrijetijdseconomie
Doel	Het versterken van de vrijetijdseconomie in Duiven en de Liemers levert een bijdrage aan een aantrekkelijke leef- en werkomgeving en het behouden van het voorzieningenniveau. Stimuleren en faciliteren van de verdere ontwikkeling van vrijetijdseconomie versterkt de economische structuur en levert een positieve bijdrage aan het creëren van werkgelegenheid.

3.A.4	Stimuleren en faciliteren Vrijetijdseconomie
Toelichting	We zien een toenemende vrijetijdsbesteding (in geld en tijd) bij mensen en ondernemers. Juist op dit terrein liggen er volop kansen om hierop verder in te zetten. Zo zijn er tal van initiatieven en activiteiten die kansen bieden om Duiven te promoten en op de kaart te zetten en die Duiven in meerder opzichten extra waarde geven. Daarnaast gaat het om het benutten en versterken van de potenties en de kracht die Duiven en de Liemers al bieden. Voorbeelden zijn: de vele bezoekers op de bedrijventerreinen, de aanwezige natuurwaarden en de mogelijkheden voor recreatieve ontwikkelingen en activiteiten in het Buitengebied en bijvoorbeeld de mogelijkheden voor evenementen in het Horsterpark. Wij willen de vrijetijdseconomie verder laten ontwikkelen, door ondernemers en andere participanten in de gelegenheid te stellen initiatieven te ondernemen. Ons accent ligt op het komen tot een (jaarlijkse) agenda vrijetijdseconomie hiervoor en het faciliteren van de uitvoering hiervan. Wij richten ons op het bundelen en verbinden van informatie en ondernemers en van initiatieven of evenementen. We haken aan bij regionale of Liemerse samenwerkingsverbanden. Tevens ligt er een nadrukkelijke relatie met bedrijvigheid en reeds gestart onderzoek om bezoekers van onze bedrijventerreinen met concrete acties naar het vernieuwde centrum te verleiden en te bewegen. In 2017 ligt het accent op: • Faciliteren van evenementen en activiteiten in het kader van Grenzland 2016/2017, waaronder Sail 2017 vaartocht met historische vaartuigen over het Pannerdensch Kanaal vanwege de herdenking van de teruggave van de Kleefse gebieden. • Route-portal en toeristisch aanbod op vvvdeliemers.nl: de website met fiets- en wandelroutes uitbreiden en aanvullen. • Camper- en recreatieplaatsen Groessen (De Waaij): in het kader van de uitvoering van de Dorpsvisie Groessen is een plan gemaakt voor een aantal camper- en recreatieplaatsen rondom De Waaij. De Provincie levert naar verwachting ook een bijdrage in de kosten.
Bereikt/Niet-bereikt	Wij richten ons op het faciliteren, ondersteunen en vooral het verbinden van informatie, ondernemers, initiatieven, activiteiten en evenementen. Hiermee hebben we de afgelopen periode vele relaties opgebouwd en initiatieven in gang gezet, waarop anderen verdere initiatieven ontplooien. Hierbij gebruiken we De Liemers Helemaal Goed om ook de Duivense initiatieven goed te promoten. In de regio wordt gewerkt aan een Liemerse uitvoeringsagenda vrijetijdseconomie. Hierop zijn wij aangehaakt. De inzet op promotie-activiteiten via “Duiven Maakt Het Waar” en daarvoor beschikbaar gemaakte website, hebben vooral ervoor gezorgd dat bijzondere plekken en activiteiten in Duiven (in beeld en tekst) zichtbaar zijn. Met dit concept en de site vervullen we echt een verbindende rol. Dit heeft geleid tot meer activiteiten en evenementen in het centrum en het Horsterpark. Ook blijven we werken aan ideeën om bezoekers van Nieuwgraaf naar het centrum van Duiven te bewegen. Een inventarisatie in de regio heeft plaatsgevonden over Grenzland/Sail 2017. Het idee is vooralsnog doorgeschoven naar 2018. Concreet bekeken wordt om de vvv-website aan te vullen met een onderdeel de Liemers met o.a. fiets- en wandelroutes. Deze actie vindt plaats in combinatie met onze website “Duiven Maakt Het Waar”. Het plan voor camper- en recreatieplaatsen bij De Waaij in Groessen, is concreet in uitvoering gebracht en hiervoor is cofinanciering vanuit de provincie ontvangen. Er is medewerking verleend aan het initiatief van de Dorpsraad Groessen om een herdenkingsmonument te verwezenlijken aan de Leuvensedijk. Het monument is geplaatst en op 4 mei 2017 publiekelijk onthuld.

B. Het waarborgen van een aantrekkelijke fysieke leefomgeving.

Dit zijn de speerpunten:

3.B.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
Doel	Een zo goed mogelijke inpassing van de A15 en A12 voor de gemeenschap van Duiven.
Toelichting	We zetten onze pro-actieve en constructieve grondhouding ook in de komende jaren voort. Begin 2017 lag er een Tracébesluit waar we formeel niet meer op kunnen reageren. Daarom blijven we ons samen met regiopartners (gemeenten Lingewaard, Overbetuwe en Zevenaar, waterschap Rijn en IJssel en provincie Gelderland) en het bewonersoverleg richting en in samenwerking met Rijkswaterstaat, hard maken voor maatwerkoplossingen. De planvormingsfase eindigt in 2017 en de (voorbereiding van de) aanbestedingsfase wordt dan opgestart. Hiervoor worden in 2017 ook de Uitwerkingsovereenkomsten afgerond die een belangrijk onderdeel in het aanbestedingscontract tussen Rijkswaterstaat en de aannemer gaat vormen. Daarnaast participeren wij in de commissie Ruimtelijke kwaliteit die de totstandkoming begeleidt van het esthetisch programma van eisen door de kunstwerken op het tracé. In de aanbesteding speelt deze commissie vervolgens een adviserende rol.
Bereikt/Niet-bereikt	Tracébesluit: Op 8 maart 2017 heeft de toenmalige minister van Infrastructuur & Milieu in het buurtschap Helhoek het Tracébesluit ondertekend. Er zijn 62 beroepschriften ingediend, waarvan één namens 54 ondertekenaars. Zoals bekend is in de beroepsprocedure ook de Programmatische Aanpak Stikstof ter discussie gesteld. De Raad van State heeft hierover in mei 2017 prejudiciële vragen gesteld aan het Europese Hof van Justitie te Luxemburg. Begin augustus 2017 werd bekend dat het Hof deze vragen met voorrang gaat behandelen. De Raad van State heeft laten weten dat de behandeling van de beroepen tegen het Tracébesluit ViA15 pas plaatsvindt nadat de reactie is ontvangen van het Europese Hof op de prejudiciële vragen. Een nadere tijdsaanduiding heeft de Raad van State niet gegeven. Wij verwachten dat de Raad van State niet eerder dan medio 2018 kan overgaan tot inhoudelijke behandeling. Snelfietsroute: Op 8 maart is ook de samenwerkingsovereenkomst voor een snelfietsroute langs de A15 ondertekend. Er is een ontwerp bestemmingsplan opgesteld dat tot doel heeft de ontbrekende schakels in deze route planologisch mogelijk te maken. In het vierde kwartaal van 2017 bleek dat er nog aanvullend onderzoek nodig was in verband met natuur. Uiteindelijk is besloten om het verlies van 270m² buitendijks grasland af te kopen. Een verdergaande optimalisatie van het tracé in onze gemeente lijkt niet mogelijk onder andere in verband met significante meerkosten ten opzichte van de tracéwinst. Het bestemmingsplan komt het tweede kwartaal van 2018 ter vaststelling in de gemeenteraad. Voor de SFR15 zijn we vanaf eind 2017 ook in gesprek met Rijkswaterstaat, provincie en de gemeente Lingewaard voor een addendum op de samenwerkingsovereenkomst. Deze is onder meer nodig, gelet op de discussie rondom verlichting van de route op de fietsbrug. Esthetisch Programma van Eisen ViA15 (EPvE): Het EPvE heeft eind 2017 ter visie gelegen. De ingediende zienswijzen zijn aanleiding geweest het EPvE gewijzigd vast te stellen (23 januari 2018). Dit programma van eisen fungeert als welstandskader en contractstuk in de aanbesteding en ligt momenteel ter visie voor de inspraak. Voor het zomerreces zijn de raads- en bewonersafvaardigingen van de betrokken gemeenten geïnformeerd over proces en inhoud van het EPvE. In december heeft de rondetafel over de vaststelling van het EPvE plaatsgevonden. Inmiddels is het EPvE door de raden van de gemeente Duiven, Zevenaar, Lingewaard en Overbetuwe vastgesteld. Plankosten Gasuniedossier: We hebben de eerder veiliggestelde plankosten in het Gasuniedossier ontvangen. De gelden zijn na aftrek van de interne legeskosten voor het verleggen van de hoofdtransportgasleidingen in de reserve A15 gestort. De raad heeft op 22 december 2017 bij vaststelling van de derde tussenrapportage besloten dat de bestemmingsreserve A15 ook kan worden gebruikt voor (inpassings-) maatregelen ten gunste van bewoners.

3.B.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
	Uitvoeringsovereenkomst Staat-Duiven (UVO): We hebben de UVO niet in 2017 kunnen afronden. De UVO is een contractstuk in de aanbesteding en regelt hoe de aannemer straks moet omgaan met de noodzakelijke wijzigingen aan de gemeentelijke infrastructuur en andere openbare en/of tijdelijke voorzieningen. De ondertekening is nu het eerste kwartaal van 2018 voorzien. Het zelfde geldt voor de bestuursovereenkomst met Rijkwaterstaat, die de basis vormt voor de uitvoeringsovereenkomst en de grondverwerving door Rijkswaterstaat. In de overeenkomst leggen we ook afspraken vast rondom beheer en onderhoud zoals bijvoorbeeld van grondwatermonitoring bij de verdiepte ligging, de inrichting op en rondom de deksel Helhoek en de selectieve afsluiting ter voorkoming van sluipverkeer door de Helhoek. Bewonersoverleg Groessen A15: Over alle bovenstaande onderwerpen heeft ook overleg plaatsgevonden met het Bewonersoverleg Groessen A15 en/of een vertegenwoordiging hiervan.

3.B.2	Opstellen van een nieuwe Woonvisie
Doel	Het opstellen van een woonvisie die inzicht geeft in de woonvraagstukken en die benodigde beleidskeuzes weergeeft. Een visie 2017-2030 die vertaald wordt in een woonagenda (uitvoeringsparagraaf) die gericht is op een kortere periode, waar we samen met onze partners op het gebied van wonen concreet aan kunnen werken.
Toelichting	De Woonvisie 1999 biedt al lang geen antwoorden meer op de vragen van nu en de toekomst. De bevolkingsontwikkeling en de woningmarkt zijn sterk veranderd. Op het vlak van wonen, zorg en welzijn vindt een transformatie plaats met verstrekkende gevolgen voor bewoners en instellingen. Ook is de Woningwet in 2015 herzien en daarmee is ook de verhouding tussen gemeente en corporaties veranderd. Een nieuwe Woonvisie is daarom nodig om toekomstgericht in te kunnen spelen op ontwikkelingen en afspraken met de corporatie te kunnen maken. Hierbij komt ook de gewenste nieuwe rol van de gemeente en die van partners en de samenleving op dit beleidsterrein aan de orde. Het doel van de nieuwe woonvisie is om de kwantiteit en kwaliteit van de Duivense woningvoorraad en de huisvesting van doelgroepen van beleid en initiatieven en ontwikkelingen hiertoe vanuit de samenleving beter te laten aansluiten bij de hedendaagse behoefte en vraag. Dit draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijke leef- en woonomgeving. In 2017 is de besluitvorming op de nieuwe woonvisie en woonagenda voorzien. Het accent verschuift daarna naar het met bewoners, corporatie en partners uitwerken en uitvoeren van de uitvoeringsagenda en gekozen speerpunten. Daarbij starten wij het proces met de woningbouwcorporatie om nieuwe prestatieafspraken te maken. De nieuwe Woonvisie dient in 2017 als input en verdere bouwsteen voor een integrale Omgevingsvisie in relatie met andere beleidsterreinen. In 2016 was € 15.000 beschikbaar. Deze middelen worden benut voor het uitvoeren van een bredere onderzoeksanalyse die als basis dient voor de Woonvisie en Woonagenda.
Bereikt/Niet-bereikt	Op 8 mei 2017 heeft de gemeenteraad de Woonvisie 2025 en de Woonagenda 2017-2022 vastgesteld. In deze Woonvisie “Van woonopgaven naar woonoplossingen” is samen met partners in de samenleving tot een ambitieuze woonagenda voor de toekomst gekomen. Met de vaststelling van de nieuwe Woonvisie is het speerpunt gerealiseerd. In december 2017 zijn mede op basis van de Woonvisie met Vivare en Woonzorg Nederland de prestatieafspraken 2018 gemaakt. Verder hebben eind 2017 de Woonvisie en de inzichten in de actuele woonbehoefte bijgedragen aan de totstandkoming van de nieuwe Liemerse Woonagenda 2017 -2027. Dit zal in het eerste kwartaal 2018 concreet worden vertaald naar een woningbouwprogramma voor Duiven met als doel om de “kansen voor ontwikkeling” in beeld te hebben.

C. Het implementeren van nieuwe wetgeving, de op ons afkomt.
Dit zijn de speerpunten:

3.C.1	Implementatie nieuwe Omgevingswet
Doel	Tijdige voorbereiding en implementatie van de Omgevingswet.
Toelichting	De Omgevingswet brengt een omvangrijke operatie met zich mee voor gemeenten en raakt alle domeinen binnen de fysieke leefomgeving en meerdere organisatieonderdelen. Naast een goede daarvoor ingerichte organisatie, de implementatie en toepassing van nieuwe instrumenten en procedures, is ook een belangrijk onderdeel dat elke gemeente over een Omgevingsvisie en een Omgevingsplan moet beschikken. Deze vervangen de huidige structuurvisie en bestemmingsplannen. Het gaat dan om het verder integreren van alle bestaande beleidskaders. De nieuwe Omgevingswet is veel meer dan een wetswijziging. Deze totale stelselwijziging in het fysieke domein, vanuit een ander besturingsfilosofie (eenvoudig beter en meer lokaal maatwerk en bestuurlijke afwegingsruimte) en die aansluit op onze gedachten bij overheidsparticipatie, vraagt om een goede voorbereiding op de implementatie. Dit gaan we samen met Westervoort doen. In 2016 is gestart om samen een startnotitie “Op weg naar de nieuwe Omgevingswet” op te stellen. De startnotitie omvat de voorlopige opdracht, impact nieuwe wet en proces op hoofdlijnen, keuze basishouding, beoogde projectorganisatie, benodigde middelen om in volgende fase tot een integraal projectplan te komen. De startnotitie wordt in gezamenlijke opdracht met Westervoort opgesteld door een extern ingehuurde procesmanager. De startnotitie is in de eerste helft 2017 gereed. In deze fase nemen wij ook de gemeenteraden mee in eerst de totale opgave en impact van de Omgevingswet (begin 2017). In een vervolg, tweede kwartaal 2017, wordt de raad op basis van de startnotitie om besluitvorming gevraagd op de basishouding en de benodigde middelen voor de volgende fase van de projectaanpak. De implementatie van de nieuwe Omgevingswet, vloeit voort uit wijziging van wetgeving en is in die zin geen keuze. Deze opgave vereist naar verwachting concernprioriteit en een stevige ambtelijke inzet en in de uitvoering de noodzakelijke (advies-, onderzoeks-, en andere implementatie-)kosten om bijvoorbeeld tot nieuwe beleidskaders en instrumenten te komen. De bestemmingsreserve “Ruimtelijke Plannen” zal hiervoor absoluut niet toereikend zijn. Op basis van de startnotitie en vervolgens een integraal projectplan voor het totale implementatieproces, zal de gemeenteraad in 2017 met aparte raadsvoorstellen onderbouwd, gevraagd worden de benodigde middelen beschikbaar te stellen en de bestemmingsreserve in benodigde mate aan te vullen.
Bereikt/Niet-bereikt	In 2017 is met betrokkenheid van de gemeenteraden van Duiven en Westervoort een koersdocument “Implementatie Omgevingswet” opgesteld. Dit startdocument heeft de raad op 11 juli 2017 vastgesteld. In het document staat de impact en de opgave verwoord en het beoogde proces op hoofdlijnen. Het ambitieniveau is geschetst als “de beweging van consoliderend naar vernieuwend”. Hiermee ligt het proces op koers en verloopt het volgens planning. Voor het vervolg zijn 6 thema’s of deelprocessen benoemd. In 2017 heeft de verdere voorbereiding plaatsgevonden om de thema’s procesmatig en inhoudelijk verder uit te werken tot een concrete opdracht. Dit kan leiden tot aanvullende raadsvoorstellen eerste helft 2018. Het doel is om in 2018 daadwerkelijk te kunnen starten om deze nieuwe planologische instrumenten daadwerkelijk op te stellen en inhoud te geven. Het gaat dan vooral om de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan en de kaders voor de Omgevingsvergunning en de daarbij behorende ‘nieuwe processen en procedures’ (rol en houding van de gemeente).

3.C.2	Opstellen van een Omgevingsbeleidsplan
Doel	Het borgen van de kwaliteit van de gemeentelijke VTH-taken en inzicht in de daarbij te maken keuzes en prioriteiten.
Toelichting	De Wet Vergunning, Toezicht en Handhaving (VTH) stelt dat gemeenten en provincies kwaliteitseisen moeten vastleggen voor de uitvoering van deze VTH-taken. Te onderscheiden zijn daarbij de VTH-taken die door gemeente of provincie zelf worden uitgevoerd (thuistaken) en taken die door een omgevingsdienst worden uitgevoerd. Op grond van de Wet VTH dient de gemeente, voor de taken die worden uitgevoerd door de omgevingsdienst, bij verordening regels te stellen. De eisen aan de taken die worden uitgevoerd door de omgevingsdiensten, moeten per omgevingsdienst gelijk zijn. Voor de thuistaken geldt een zorgplicht om kwaliteit te borgen (inhoud en wijze van borging staan vrij). Hiertoe is door de gemeente een verordening vastgesteld waarin opgenomen is dat de omgevingsdienst dient te voldoen aan de eisen die de Kwaliteitscriteria 2.1 stellen aan de uitvoeringstaken VTH. Voor de thuistaken waar de zorgplicht voor geldt, kunnen deze geborgd worden door het opstellen van een omgevingsbeleidsplan. Dit is voorzien in 2017. Het gezamenlijk opstellen van dit beleid met Westervoort is zeer wenselijk, om de wettelijke basistaken op orde te hebben. Met een omgevingsbeleidsplan geeft de gemeente invulling aan de wettelijke verplichting om te laten zien op welke wijze, inclusief keuzes en prioriteringen, zij vergunningen afgeeft, toezicht houdt en handhaaft.
Bereikt/Niet-bereikt	In het 4e kwartaal van 2017 is een start gemaakt met het opstellen van het Omgevingsbeleidsplan. Duiven en Westervoort hebben al enkele sessies onder begeleiding van een extern bureau gehad om diverse toetsings- en toezichtsprotocollen op te stellen. Mede gelet op de ambtelijke fusie, is er voor gekozen om dit proces nader te faseren en deels door te schuiven naar het eerste kwartaal van 2018. Het omgevingsbeleidsplan kan op deze wijze beter vormgegeven worden zodat het een goed gedragen stuk is voor beide gemeente. Het op dezelfde wijze afgeven van vergunningen, toezicht houden en handhaven, geeft duidelijkheid en werkt efficiënt. Tevens kan goed aangesloten worden op de processen zoals deze voor de gehele VTH hun beslag zullen vinden in de nieuwe Squit omgeving. Tevens wordt het opstellen van omgevingsbeleid met een doorkijk naar de Omgevingswet gedaan. De verwachting is dat tweede kwartaal 2018 het omgevingsbeleidsplan voorgelegd zal worden aan beide raden.

Aanvullende punten

0,4 formatie voor toename sloop- en asbestmeldingen
Vanaf 2024 zijn asbestdaken in Nederland verboden. Oude daken kunnen door de jaren heen aangetast zijn door weer en wind. Daardoor kunnen asbestvezels vrijkomen. Deze vezels vormen een gevaar voor de volksgezondheid. Daarnaast hebben calamiteiten, en met name asbestbranden, een grote impact op de omgeving. Het verbod beschermt mens en milieu tegen de gevaren van blootstelling aan asbest. Voor de verwijdering van asbestdaken geldt per 1 januari 2016 de ‘Subsidieregeling verwijderen asbestdaken’. De regeling is voor particulieren, bedrijven, non-profitorganisaties en overheden. Daarnaast kunnen agrarische bedrijven gebruik maken van de ‘Subsidieregeling Asbest eraf, zonnepanelen erop’. Met deze nieuwe wetgeving en deze (rijks-)subsidieregelingen, zal het aantal sloop- en asbestmeldingen bij de gemeente toenemen. De (arbeidsintensieve) beoordeling van asbestinventarisatierapporten vraagt bovendien de nodige zorgvuldigheid en tijd. Binnen de bestaande formatie is geen ruimte deze nieuwe wettelijke taak uit te voeren de komende jaren. De toegekende middelen zijn in 2017 binnen het budget benut voor een inhuurkracht, waarmee ook de benodigde behandeling van sloop-/asbestmeldingen en -aanvragen volledig is geborgd.

Strategische uitwerking Ontwikkelperspectief Rijksweg

In 2016 zijn we gestart om te komen tot een ‘ontwikkelperspectief op de Rijksweg’. Deze eerste verkenning geeft inzicht in kansrijke mogelijkheden tot verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van het gebied en de opwaardering van de Rijksweg als karaktervol historisch lint en als entree van het vernieuwde centrum. Directe aanleiding vormt de wens tot herinrichting van de Rijksweg (oostelijk deel) alsmede de uitdaging om de dreigende leegstand van markante en beeldbepalende panden aan te pakken. Er zijn lopende initiatieven bij particulieren en de gemeente zelf die het gehele gebied een nieuw perspectief kunnen bieden dat goed aansluit bij het vitaal centrum Duiven. De focus op dit gebied wordt daarom als meest belangrijk gezien. De verkenning geeft een beeld in welke mate en vorm een integrale aanpak mogelijk is. Ook is bekeken welke functies (wonen en anders) wenselijk en kansrijk zijn. Op 11 april 2017 zijn de resultaten van het ‘ontwikkelperspectief Rijksweg’ aan de raadscommissie gepresenteerd. Het ‘ontwikkelperspectief’ is vertaald naar een ‘strategische uitwerking Rijksweg’. Deze uitwerking voorziet in een integrale benadering door een visie- en kwaliteitskader (ruimtelijke richtlijnen voor de aanpak van de weg zelf alsmede de aangeduide panden en ontwikkellocaties). Uitgangspunt hierbij is een faciliterende rol richting particuliere initiatieven en eigen initiatief en regie richting gemeentelijke eigendommen. Tevens geeft de strategische uitwerking een indicatie van de haalbaarheid van dezen opgaven. Dit is ook nodig om mogelijk tot een gerichte en kansrijke provinciale subsidieaanvraag te komen. Hierop is verder ingezet. Desalniettemin is de verwachting dat de ontwikkelingen vragen om aanvullende financiële middelen. Het is niet gelukt in het najaar 2017 de ‘strategische uitwerking Rijksweg’ ter besluitvorming voor te leggen aan de raad. Met name het gesprek en voorbereiding om tot een kansrijke subsidieaanvraag te komen, speelde hierbij een rol. De planning is er nu op gericht dat in het 2e kwartaal van 2018 deze uitwerking ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd.

Herinrichten Rijksweg
Gelet op het belang en de uitstraling op de ontwikkeling van het Vitaal Centrum Duiven, is de wens om in aansluiting op de realisatie van het openbaar gebied in het centrum, zo snel mogelijk de herinrichting van dit deel van de Rijksweg op te pakken. Gelet op voornoemde wens van een strategische uitwerking op het gebied rondom de Rijksweg, is besloten de gevraagde kapitaallast per 2018 op te nemen. Bovenstaande strategische uitwerking voor de Rijksweg biedt de mogelijkheid om medio 2018 de afweging te maken om het gedeelte van de Rijksweg in aansluiting op het vernieuwde centrum, vooruitlopend te herinrichten. Nu die afweging doorschuift, zal de realisatie pas eerst in 2019 kunnen plaatsvinden.

Regionaal energieloket
In regio de Liemers zijn in 2016 de plannen uitgewerkt voor het regionale loket. In 2017 is dit energieloket ook gerealiseerd en operationeel gegaan. Het is vooral een basisloket, die voor burgers digitaal en telefonisch bereikbaar is voor informatie over de mogelijkheden van verduurzamen van de eigen woning.

3.3 Wat heeft het ons gekost?

Resultaat programma Omgeving

	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	16.470	13.912	14.702	13.707	995
Baten	13.858	11.417	11.788	14.570	2.783
Gerealiseerde totaal saldo	**- 2.613**	**- 2.495**	**- 2.914**	**864**	**3.777**
Resultaatbestemming	149	- 716	- 156	- 417	- 261
Gerealiseerde resultaat	**- 2.464**	**- 3.211**	**- 3.070**	**447**	**3.516**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo
Het resultaat op het programma Omgeving bedraagt vóór bestemming € 3.777.000.

Directe kosten (€ 3.193.000)

Voordelen waren er bij de taakvelden Verkeer en vervoer (€ 211.000), Openbaar vervoer (€ 13.000), Fysieke bedrijfsinfrastructuur (€ 2.955.000), Economische promotie (€ 28.000), Milieubeheer (€ 58.000), Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) (€ 146.000) en Ruimtelijke Ordening (€ 366.000). Nadelen waren er bij de taakvelden Bedrijvenloket (€ 4.000), Riolering (€ 406.000), Afval (€ 91.000), Begraafplaatsen (€ 15.000) en Wonen en bouwen (€ 69.000).

Doorbelasting (€ 584.000)
Dit was het eerste jaar waarin we geen ramingen per taakveld hebben opgenomen voor de doorbelasting van overheadkosten. Alle overheadkosten worden conform de nieuwe BBV-voorschriften geboekt op taakveld 0.4 in Programma 1. Van daaruit hebben we dit jaar de salariskosten voor de grondexploitatie doorbelast naar de verschillende complexen. In totaal is er € 359.000 minder aan salariskosten op programma 1 geboekt. Ook alle kapitaallasten worden sinds de introductie van de nieuwe BBV-voorschriften op programma 1 geboekt. In totaal is er € 225.000 meer op dit programma geboekt.

Verkeer en vervoer	211.000
Openbaar vervoer	13.000
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.955.000
Economische promotie	28.000
Milieubeheer	58.000
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	146.000
Ruimtelijke ordening	366.000
Bedrijvenloket	- 4.000
Riolering	- 406.000
Afval	- 91.000
Begraafplaatsen	- 15.000
Wonen en bouwen	- 69.000
Doorbelasting apparaatskosten	359.000
Doorbelasting kapitaallasten	225.000
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**3.777.000**

Bedragen in €

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)
Het saldo op de resultaatbestemming op dit programma is -€ 261.000. Het saldo heeft betrekking op het raadsbesluit inzake de nieuwe nota reserves en voorzieningen (-€ 68.000). Er waren geen stortingen in de BR actualisatie bestemmingsplannen (€ 22.000). Er is een storting in de BR A15 (-€ 21.000) en vanuit complex Welleveld in de BR Sociale woningbouw (-€ 150.000) en BR Bovenwijkse voorzieningen (-€ 30.000). Er was een onttrekking voor onderhoud lichtmasten (€ 25.000) en geen onttrekking voor landschapsontwikkeling (- € 30.000). Er was meer onttrekking voor het opstellen van het omgevingsbeleidsplan (€ 19.000) en minder voor de implementatie van de Omgevingswet (-€ 32.000). Tenslotte zijn er nog kredieten waar op is geboekt of waarvan het saldo is overgeboekt naar 2018 omdat ze in 2017 nog niet zijn uitgegeven (€ 4.000).

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**3.777.000**
Reserves en voorzieningen	- 68.000
Actualisatie bestemmingsplannen	22.000
A15	- 21.000
Stortingen vanuit complex Welleveld	- 180.000
Onderhoud lichtmasten	25.000

Landschapsontwikkeling	- 30.000
Omgevingsbeleidsplan	19.000
Implementatie Omgevingswet	- 32.000
Kredieten	4.000
Gerealiseerde resultaat	**3.516.000**

Bedragen in €

3.4 Welke verbonden partijen zijn betrokken?

	Omgevingsdienst Regio Arnhem
Doel	De gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers terzake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Middels de ODRA worden de krachten gebundeld zodat sprake is van minder versnippering, een grotere mate van deskundigheid en een meer efficiënte inzet van middelen.
Taak	Het uitvoeren van meerdere taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht voor gemeenten in de regio Arnhem en Provincie Gelderland. Ook is Omgevingsdienst Regio Arnhem voor deze overheden het aanspreekpunt voor milieuvraagstukken.
Beleidsrisico's	De ODRA is een uitvoeringsorganisatie. De beleidsrisico's zijn derhalve zeer beperkt. Uitvoerend beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Onze inzet in 2017	Op 1 april 2013 is de ODRA gestart. Afgesproken is dat de ODRA de eerste vier jaar wordt gefinancierd volgens een inputmodel. Hierbij zijn de exploitatiekosten van de ODRA omgeslagen naar de uren die bij de start zijn ingebracht. Dit gaf de ODRA zekerheid over de inkomsten en de gemeente zekerheid over de uitgaven. In 2017 gaat de ODRA over naar een outputmodel. De ODRA zal dan op basis van geleverde prestaties en afgenomen producten worden gefinancierd. Om tegenvallers te voorkomen is het belangrijk hier goed regie op te voeren.

	Arnhem Nijmegen City Region (voormalige Stadsregio)
Doel	Verbeteren van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de regio Arnhem-Nijmegen, in zowel nationaal als internationaal perspectief.
Taak	Overleg te voeren gericht op afstemming van beleid op de terreinen wonen, mobiliteit, economie en duurzaamheid. Daarnaast wordt het Bureau Brussel (EU-lobby) op strategisch-inhoudelijk niveau aangestuurd.
Beleidsrisico's	Beperkt. Het orgaan is een afstemmingsplatform dat geen beslissingen kan nemen voor de afzonderlijke gemeenten. Beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Onze inzet in 2017	Wij nemen bestuurlijk en ambtelijk actief deel aan de hiervoor inmiddels ingestelde regionale overlegplatforms. Belangrijke thema's in 2017 zijn: opbouwen 'Economic Board', regionale afstemming woningbouwprogramma, regionale afstemming (over-)programmering werklocaties. Onze inzet is het borgen van ons woningbouwprogramma en onze uitgiftedoelstellingen voor onze bedrijventerreinen.

VGGM – Zie programma 1.

Algemene Dekkingsmiddelen

In de nieuwe opzet van onze programmabegroting zijn de diverse onderdelen van de Algemene Dekkingsmiddelen onder Programma 1 Bestuur opgenomen. Omdat de opsomming van Algemene Dekkingsmiddelen een verplicht onderdeel van de BBV is hebben we deze als aanvullend hoofdstuk in het Programmaplan opgenomen. Tevens zijn in dit hoofdstuk verplichte onderdelen over de post onvoorzien en de vennootschapsbelasting opgenomen.

Als Algemeen Dekkingsmiddel worden de volgende onderdelen aangemerkt:
- Belastingen.
- Uitkering uit het Gemeentefonds.
- Beleggingen.
- Overige Algemene Dekkingsmiddelen.

Belastingen

Hieronder vallen de gemeentelijke belastingen, voor zover zijnde Algemene Dekkingsmiddelen. In Duiven zijn dat de onroerende-zaakbelastingen, de toeristenbelasting, de precariobelasting, de reclamebelasting en de hondenbelasting. De toelichting op deze belastingen is opgenomen in de paragraaf Lokale Heffingen.

Uitkering uit het Gemeentefonds

De uitkering uit het Gemeentefonds bestaat uit de volgende onderdelen: de Algemene Uitkering, het Sociaal Domein, de Integratie-uitkeringen en de Decentralisatie-uitkeringen. De opbrengst van de uitkering uit het Gemeentefonds is ten opzichte van de 3e tussenrapportage afgerond € 177.000 hoger. Dat heeft voornamelijk te maken met de gevolgen van de correctie van de maatstaven, wat heeft geleid tot een nabetaling in december. Bovendien zijn de gevolgen van de decembercirculaire hierin verwerkt. Tenslotte zijn er ook nog afrekeningen van de jaren 2015 en 2016 geweest. Uitgangspunt voor de jaarrekening is de betaalspecificatie gemeentefonds van januari 2018.

Uitkering Gemeentefonds 2017

	Rekening2016	Begroting2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Algemene Uitkering	18.706	18.643	18.392	18.385	- 7
Integratie-uitkering Wmo	1.626	1.680	1.757	1.756	- 1
Overige Integratie-uitkeringen	0	0	0	0	0
Decentralisatie-uitkeringen	499	215	344	578	234
Integratie-uitkering Sociaal Domein	11.050	9.965	10.192	10.143	- 49
Totaal	**31.881**	**30.503**	**30.685**	**30.862**	**177**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Gemeentefonds
Door met name de aanpassing van maatstaven komen de uitkeringen uit het Gemeentefonds per saldo € 177.000 hoger uit. In dit totaal zijn de aanpassingen van de maatstaven voor 2015 € 18.000 en 2016 € 167.000 ook verwerkt alsmede de gevolgen van de decembercirculaire.

Integratie-uitkering Wmo en decentralisatie-uitkeringen
De decentralisatie-uitkering is een variant op de integratie-uitkering. Het tijdstip van overheveling hoeft in het geval van een decentralisatie-uitkering nog niet bekend te zijn en daarnaast kan het ook om tijdelijke middelen gaan.

In 2017 heeft de gemeente Duiven een aantal uitkeringen ontvangen: de integratie-uitkering Wmo, de decentralisatie-uitkering Brede scholen Combinatiefuncties, de decentralisatie-uitkering Peuterspeelzaalwerk, de decentralisatie-uitkering voorschoolse voorziening peuters, de decentralisatie-uitkeringen voor Asiel partieel effect en participatie en integratie, de decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen, de decentralisatie-uitkering vergoeding Tweede Kamerverkiezing en de integratie-uitkering voor VTH provinciale taken. Ten opzichte van de derde tussenrapportage 2017 zijn er geen wijzigingen opgetreden in deze uitkeringen.

Beleggingen

Het rendement van deelname in maatschappelijk kapitaal van instellingen en ondernemingen heeft in 2017 € 234.237 opgeleverd.

Overige Algemene Dekkingsmiddelen

Het gaat om de volgende producten:
- Algemene baten en lasten.
- Lasten van belastingheffing en uitvoering Wet WOZ.
- Rente interne financiering.

Vennootschapsbelasting

In het afgelopen jaar zijn we bezig geweest om een fiscale openingsbalans op te stellen. De ontwikkelingen rondom de belastingplicht voor lagere overheden hebben we hierbij gemonitord. De Belastingdienst is nog bezig om de juiste uitgangspunten te formuleren waaraan wij als belastingplichtige moeten voldoen. Tot het moment waarop die uitgangspunten duidelijk zijn voor ons blijven wij uitstel vragen voor het doen van onze aangifte. Onze adviseurs en zelfs de Belastingdienst adviseren ons hiertoe omdat we anders mogelijk een onjuiste aangifte zouden indienen. We hopen voor 1 juli onze eerste aangifte gereed te hebben en dan ook te weten hoe hoog onze eerste aanslag zal worden. Vooralsnog hebben we hiervoor geen last opgenomen.

Onvoorzien

Deze post dient ter dekking van de in de loop van het begrotingsjaar optredende onvoorziene, onvermijdbare en onuitstelbare niet geraamde uitgaven. Dit budget is niet per programma verdeeld, maar als totaalpost in de ramingen opgenomen. In totaal werden 25.377 inwoners x € 1,18 = € 29.945 in de begroting 2017 voor de post Onvoorzien opgenomen.

Begrotingswijzigingen Onvoorzien in 2017

Onderwerp	Begrotingswijziging	Bedrag
Begroting 2017 Primitieve raming	Nr: 0 (raad 14 november 2016)	29.945
Afboeken onvoorzien	3e tussenrapportage (20 december 2017)	- 29.945
Totaal		**0**

(- is een nadeel, + is een voordeel)

Wat heeft het gekost?

Resultaat Onvoorzien

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Lasten	0	30	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0
Gerealiseerd totaal saldo	**0**	**- 30**	**0**	**0**	**0**
Resultaatbestemming	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**0**	**- 30**	**0**	**0**	**0**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo

Er is in principe geen resultaat op Onvoorzien.

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)

Er kan geen resultaatbestemming plaatsvinden op Onvoorzien.

Onzekerheden

Onzekerheid verantwoording jeugdzorg en Wmo

De verantwoorde lasten op Programma 2 Maatschappij in het Sociaal Domein kennen een aantal onzekerheden voor wat betreft de jeugdzorg en Wmo die wij aanvullend toelichten.

Op het gebied van jeugdzorg is het declaratie- en betalingsproces tussen de gemeenten en zorgaanbieders verbeterd ten opzichte van voorgaand jaar. Desondanks kunnen we van een aantal posten niet de juistheid en volledigheid vaststellen, vanwege:

- geen goedkeurende controleverklaringen bij de productieverantwoordingen zijn ontvangen waardoor het onzeker is of de gefactureerde zorg geleverd is;

- controleverklaringen die zijn ontvangen niet voldoen aan het geldende Algemeen accountantsprotocol financiële productieverantwoording Wmo en Jeugdwet 2017; en

- de in de jaarrekening opgenomen trekkingsrechten PGB van Sociale Verzekeringsbank (SVB) nog steeds schattingsposten zijn en de SVB geen goedkeurende controleverklaring kan overhandigen.

Sociaal domein / decentralisaties

Voor een juiste en volledige verantwoording van de lasten inzake Jeugdzorg en Wmo is de gemeente afhankelijk van informatie van derden te weten productieverantwoordingen met controleverklaringen van de accountant van de betreffende zorgverlener en de controleverklaring over de besteding van de PGB-budgetten van de auditdienst van de Sociale Verzekeringsbank (SVB).

De lasten en baten zoals verantwoord in de jaarrekening zijn als volgt:

- Zorg in natura (ZIN), Wmo begeleiding en Jeugdzorg € 6.421.997. Na ontvangst van actuele informatie van een zorgaanbieder, onderbouwd met een goedkeurende controleverklaring;
- Persoonsgebonden Budgetten (PGB) € 396.000; en
- Bijdragen CAK € 224.161.

Tot een bedrag van € 5.322.516 hebben wij van de zorgaanbieders goedkeurende accountantsverklaringen ontvangen. We merken daarbij op dat we voor € 1.099.482 geen (goedkeurende) verklaringen hebben ontvangen. We kunnen daarmee stellen dat 20,66% van de lasten als onzeker kan worden beschouwd.

Verplichte Indicatoren

Indicator	Duiven 1-8-2016	Nederland 1-8-2016	Duiven 23-4-2018	Nederland 23-4-2018
Formatie fte per 1.000 inwoners	6	gegevens niet beschikbaar	6	gegevens niet beschikbaar
Bezetting fte per 1.000 inwoners	6	gegevens niet beschikbaar	6	gegevens niet beschikbaar
Apparaatskosten per inwoner	€ 529	gegevens niet beschikbaar	€ 482	gegevens niet beschikbaar
Externe inhuur als % van totale loonsom + inhuur externen	0,6%	gegevens niet beschikbaar	9,7%	gegevens niet beschikbaar
Overhead als % van totale lasten	10%	gegevens niet beschikbaar	11%	gegevens niet beschikbaar
Woonlasten eenpersoonshuishouden	573	643	580	gegevens niet beschikbaar
Woonlasten meerpersoonshuishouden	726	716	740	721
WOZ-waarde woningen	203	206	224	223
Nieuwbouw woningen	8,6	6,6	1,5	6,4
Huishoudelijk restafval	218	205	100	gegevens niet beschikbaar
Hernieuwbare elektriciteit	108,2	8,7	118,4	12,6
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	1,4	2,4	gegevens niet beschikbaar	gegevens niet beschikbaar
Geweldmisdrijven per 1.000 inwoners	3,5	5,4	2,2	5
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	3,5	3,9	gegevens niet beschikbaar	gegevens niet beschikbaar
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	4,1	6,1	2,8	4,8
Verwijzingen HALT	153,2	139,7	68	137
Hardekern jongeren	0,5	1,3	0,5	1,3
Jongeren met delict voor rechter	1,59	2,57	0,87	1,45
Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met een motorvoertuig	5	7	8	8
Ziekenhuis nsv vervoersongeval met een fietser	9	10	15	9
Demografische druk	49,4	53	68,8	69
Niet-sporters	47,5	49,9	45,7	48,7

Banen	868,2	721,7	978,6	758,2
Vestigingen	112	122,4	119,7	139,7
Netto arbeidsparticipatie	67,3	65,4	68	65,8
Bruto gemeentelijk product	100	100	gegevens niet beschikbaar	gegevens niet beschikbaar
Functiemenging	58,4	51,3	61	52,4
Bijstandsuitkeringen	281,2	405,1	29,8	41,9
Lopende re-integratievoorzieningen	110,9	311,9	16,4	27,1
Wmo-clienten met een maatwerkarrangement	7	569	gegevens niet beschikbaar	54
%kinderen in uitkeringsgezin	2,64	5,66	4,26	6,58
% achterstandsleerlingen	3,9	11,61	3,9	11,61
% werkloze jongeren	0,89	1,21	0,83	1,52
% Voortijdige schoolverlaters totaal (VO+MBO)	2,1	3,2	1	1,7
Absoluut verzuim	0	5	0	1,82
Relatief verzuim	27	60	21,88	26,58
Jongeren met jeugdhulp	10,8	10	9	8,8
Jongeren met jeugdreclassering	-	0,5	-	0,4
Jongeren met jeugdbescherming	0,8	1,2	0,5	1

Formatie 156,47, Inwoners 25.426, Loonsom € 12.257.673, Inhuur € 1.325.084.

Jaarverslag - Paragrafen

Paragraaf 1	Lokale heffingen
Paragraaf 2	Weerstandsvermogen
Paragraaf 3	Onderhoud kapitaalgoederen
Paragraaf 4	Financiering
Paragraaf 5	Bedrijfsvoering
Paragraaf 6	Verbonden partijen
Paragraaf 7	Grondbeleid

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Algemeen

Deze paragraaf bevat informatie over gemeentelijke belastingen. De gemeentelijke belastingen zijn te onderscheiden in drie typen belastingen. De algemene belastingen, de bestemmingsheffingen en de retributies. Na de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds zijn dit de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente. Het aandeel van de gemeentelijke belastingen in het totaal van de inkomsten is 19%.

Algemene belastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten ten goede komen aan de algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten van deze belastingen niet voor een specifiek en wettelijk bepaald doel maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen mogen worden ingezet. De onroerende-zaakbelastingen (hierna: OZB), hondenbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting behoren tot deze categorie. De reclamebelasting feitelijk ook maar daar is in de gemeente Duiven wel een specifiek doel aan gekoppeld.

Bestemmingsheffingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Onder deze categorie vallen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Retributies zijn belastingen die worden geheven als er door of namens de gemeente een specifiek product of een specifieke dienst wordt verleend. De leges, lijkbezorgingsrechten en marktgelden behoren tot deze categorie.

Voor bestemmingsheffingen en retributies geldt dat er geen winst mag worden gemaakt. De opbrengst mag daarom niet hoger zijn dan de kosten die worden gemaakt om het product of de dienst te verlenen.

In de gemeente Duiven worden diverse belastingen geheven, te weten OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting, reclamebelasting, precariobelasting en rechten (o.a. leges).

Financiële gegevens

Lokale heffingen 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
OZB	5.502.609	5.608.994	5.568.994	5.551.778	- 17.216
Afvalstoffenheffing	1.974.370	2.095.084	2.049.912	1.993.648	- 56.264
Rioolheffing	1.982.066	2.052.811	2.052.811	1.984.402	- 68.409
Rioolaansluitrecht	- 192	3.193	3.193	2.766	- 427
Hondenbelasting	160.901	155.796	169.996	172.686	2.690
Toeristenbelasting	129.237	141.018	155.018	174.179	19.161
Precariobelasting	265.043	267.728	267.728	264.725	- 3.003
Reclamebelasting	57.625	56.756	56.756	52.750	- 4.006
Sportaccommodaties	219.446	220.889	220.889	218.103	- 2.786
Lijkbezorgingsrechten	64.176	74.410	74.410	64.203	- 10.207
Marktgelden	5.873	8.120	8.120	5.429	- 2.691
Leges	1.211.138	1.233.280	1.267.580	1.252.376	- 15.204
Totaal	**11.572.292**	**11.918.079**	**11.895.407**	**11.737.044**	**- 158.363**

Bedragen in € , - is een nadeel, + is een voordeel)

Bovenstaand overzicht vindt u ook terug in de programmarekening, maar dan als onderdeel van de totale inkomsten. Ten opzichte van de begroting na wijziging zijn de opbrengsten uit lokale heffingen afgerond € 158.000 lager.

De inwoners van de gemeente krijgen jaarlijks een aanslag gemeentelijke belastingen. Voor de beoordeling van de lastendruk zijn de tarieven dan ook van groot belang.

Naast volumeontwikkelingen (toename aantal woningen met 15) en kostenontwikkelingen (bijvoorbeeld inzameling- en verwerkingsprijzen afval) is uitgegaan van een indexering van de tarieven 2017 met 0,9% voor loon- en prijsontwikkelingen overeenkomstig het percentage BBP (Bruto Binnenlands Product) uit de septembercirculaire gemeentefonds 2016.

Verder is het uitgangspunt gehanteerd dat afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges omgevingsvergunning en leges kostendekkend zijn. Voor lijkbezorgingsrechten en marktgelden is het uitgangspunt om zoveel mogelijk kosten te verhalen.

Hieronder zijn de belastingtarieven voor het jaar 2017 vermeld. De tarieven van de rechten, waaronder de leges en tarieven huur sportaccommodaties zijn divers. Daarom zijn deze tarieven niet opgenomen in het overzicht. De tarieven, met uitzondering van OZB, zijn in €.

Belastingsoort	**Tarief 2017**
OZB eigenarenbelasting:	
- woningen, % van vastgestelde waarde	0,1596
- niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,1828
OZB gebruikersbelasting niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,1411
Afvalstoffenheffing vastrecht	165,40
Afvalstoffenheffing variabel:	
- per lediging 140 liter container restafval	2,01
- per lediging 240 liter container restafval	4,14
- per storting ondergrondse container	1,04
Rioolheffing, per m2	1,57
Hondenbelasting:	
- 1e hond	61,08
- 2e hond	112,16
Toeristenbelasting:	
- hotel, hostel, pension en B&B	1,85
- kampeerterrein en camperplaats	1,05
Reclamebelasting, Centrum Duiven	750,00
Precariobelasting, per strekkende meter	2,27

Gemeenten kennen een gesloten belastingstelsel. Dit betekent dat een gemeente een belasting alleen kan heffen als een wet daar nadrukkelijk de bevoegdheid toe geeft. Het beleid betreffende de gemeentelijke belastingen is opgenomen in landelijke wet- en regelgeving.

De belastingtarieven zijn opgenomen in onderstaande belastingverordeningen.
- "Verordening onroerende-zaakbelastingen 2017".
- "Verordening afvalstoffenheffing 2017".
- "Verordening rioolheffing 2017".
- "Verordening rioolaansluitrecht 2017".
- "Verordening hondenbelasting 2017".
- "Verordening toeristenbelasting 2017".
- "Verordening reclamebelasting 2017".
- "Verordening precariobelasting 2017".

- "Verordening lijkbezorgingsrechten 2017".
- "Verordening marktgelden 2017".
- "Verordening leges omgevingsvergunning 2017".
- "Legesverordening 2017".

In de verordeningen zijn verder bepalingen opgenomen ter uitvoering van de heffing en de invordering van gemeentelijke belastingen.

Belastingen

Onroerende-zaakbelastingen

Tarieven OZB 2017

	Woningen	Niet-woningen
Gebruiker		0,1411%
Eigenaar	0,1596%	0,1828%
Totaal	**0,1596%**	**0,3239%**

De tarieven zijn ten opzichte van het tarief 2016 gestegen omdat er een inflatiecorrectie van 0,9% is toegepast.

Rekentarief
De inkomsten van de OZB worden door het Rijk gekort. Het Rijk rekent met de zogenaamde vaste rekentarieven. Voor 2017 bedroeg dat voor woningen 0,1054%, voor niet-woningen gebruikers 0,1259% en voor niet-woningen eigenaren 0,1562%.
De systematiek is als volgt:
OZB waarde woningen x 80% x 0,1054%.
OZB waarde niet-woningen gebruikers x 70% x 0,1259%.
OZB waarde niet-woningen eigenaren x 70% x 0,1562%.

Onroerende-zaakbelastingen 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
OZB gebruikers	798.844	823.482	823.482	819.012	- 4.470
OZB eigenaren	4.703.764	4.785.512	4.745.512	4.732.766	- 12.746
Totaal	**5.502.609**	**5.608.994**	**5.568.994**	**5.551.778**	**- 17.216**

Bedragen in € , - is een nadeel, + is een voordeel)

Bij het berekenen van de opbrengst OZB voor woningen en niet-woningen wordt uitgegaan van de cijfers van het CBS. Bij een interne controle is gebleken dat in de telling van het CBS objecten zijn meegenomen die in de administratie van de gemeente reeds beëindigd zijn vanwege splitsing, samenvoeging, sloop et cetera. Daarom is de vastgestelde OZB-waarde te hoog vastgesteld en blijft de opbrengst voor woningen achter bij de raming. Voor wat betreft niet-woningen zijn er ook nog diverse waardemutaties doorgevoerd na vaststelling van de raming waardoor deze opbrengst hoger is dan geraamd. De opbrengst van de OZB is in totaal € 17.216 lager dan geraamd.

In de gemeente Duiven is de gemiddelde waardestijging per 1 januari 2016 (waardepeildatum) ten opzichte van de waarden per peildatum 1 januari 2015 voor woningen 0,644%. De gemiddelde waardedaling voor niet-woningen eigenaren is 2,292% en de daling voor niet-woningen gebruikers is 2,458%. De vastgestelde landelijke waardestijging is 3,0% voor woningen en de vastgestelde landelijke waardedaling voor niet-woningen is 1,0%.

De WOZ-waarde 2017 is eind januari 2017 gelijktijdig met de aanslag gemeentelijke belastingen 2017 aan de burgers kenbaar gemaakt.

De bezwaren die worden ingediend tegen de WOZ-beschikkingen worden door Belastingen in eigen beheer afgehandeld. In 2017 zijn er 95 bezwaarschriften ontvangen. Dit is 0,78% van de door de gemeente Duiven verzonden WOZ-beschikkingen. Landelijk gezien is er tegen 1,40% van de beschikkingen bezwaar ingediend. Voor alle bezwaren is door de gemeente uitspraak gedaan. Voor 99% van de bezwaren is uitspraak gedaan vóór 1 juli 2017. Het aantal gegrond verklaarde bezwaren blijft binnen de door de Waarderingskamer gestelde norm. Tegen twee uitspraken die ongegrond zijn verklaard, is beroep ingesteld bij de rechtbank.

Hondenbelasting

Opbrengsten hondenbelasting 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Hondenbelasting	160.901	155.796	169.996	172.686	2.690
Totaal	**160.901**	**155.796**	**169.996**	**172.686**	**2.690**

Bedragen in € , - is een nadeel, + is een voordeel)

In juni 2017 is in een tweede gedeelte van de gemeente een huis-aan-huis controle op het houden van honden uitgevoerd. In 2018 wordt het derde en laatste gedeelte van de controle uitgevoerd.

Tarieven hondenbelasting 2017

	Tarief
1e hond	61,08
2e hond	112,16
3e hond	163,24

Bedragen in €

De tarieven zijn ten opzichte van het tarief 2016 gestegen. Er is een inflatiecorrectie van 0,9% toegepast.

Toeristenbelasting

Opbrengsten toeristenbelasting 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Toeristenbelasting	129.237	141.018	155.018	174.179	19.161
Totaal	**129.237**	**141.018**	**155.018**	**174.179**	**19.161**

Bedragen in € , - is een nadeel, + is een voordeel

Het aantal overnachtingen in de hotels in Duiven is hoger dan verwacht. Dit is naar alle waarschijnlijkheid het resultaat van een aantrekkende economie. Daarom is de opbrengst € 19.161 hoger dan geraamd.

Precariobelasting

Opbrengsten precariobelasting 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Precariobelasting	265.043	267.728	267.728	264.725	- 3.003
Totaal	**265.043**	**267.728**	**267.728**	**264.725**	**- 3.003**

Bedragen in €, - is een nadeel, + is een voordeel

Er is een wetsvoorstel ingediend tot afschaffing van de precariobelasting. In verband met de voorgenomen afschaffing heeft de landelijke overheid de gemeentelijke tarieven bevroren op de

hoogte van het tarief voor 2016. Gemeenten krijgen maximaal tien jaar de tijd om de effecten van de inkomensderving op te vangen. Er mag in die periode maximaal het tarief in rekening worden gebracht dat voor het belastingjaar 2016 gold. Het tarief voor 2017 is dan ook niet verhoogd.

Reclamebelasting

Opbrengsten reclamebelasting 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Reclamebelasting	57.625	56.756	56.756	52.750	- 4.006
Totaal	**57.625**	**56.756**	**56.756**	**52.750**	**- 4.006**

Bedragen in €, - is een nadeel, + is een voordeel

Om het free-rider gedrag van een aantal ondernemers in het centrum van Duiven te voorkomen heeft de gemeente in 2015 een reclamebelasting ingevoerd. De gemeente is hiertoe overgegaan op verzoek van het bestuur van Ondernemingsvereniging Centrum Duiven (OCD). De opbrengst van de belasting wordt na aftrek van de gemeentelijke kosten als subsidie uitbetaald aan de OCD. In overleg met de ondernemers is een gelijkblijvend tarief voor de reclamebelasting bepaald.

Afvalstoffenheffing

Tarieven 2017

Afvalstoffenheffing is een kostendekkende heffing. Loon- en prijsstijgingen alsmede (vervangings)investeringen hebben invloed op de stijging van het tarief. In 2016 is een nieuwe vorm van afvalinzameling ingevoerd namelijk DIFTAR. Er wordt onderscheid gemaakt tussen grondgebonden huishoudens en hoogbouwaansluitingen.
Verder wordt er onderscheid gemaakt in een vastrecht en een variabel tarief. Het variabele tarief is een tarief dat per aanbieding van de container of per storting van een zak in een ondergrondse container moet worden betaald. De kosten van kwijtschelding zijn in de tarieven afvalstoffenheffing verdisconteerd. Ook alle aanbestedingsvoordelen zijn verwerkt in de tarieven. Er wordt uitgegaan van een gemiddelde van 15 aanbiedingen en 40 stortingen per jaar.

Tarieven afvalstoffenheffing 2017

Soort heffing	Tarief per jaar
Afvalstoffenheffing vastrecht	€ 165,40

Tarieven afvalstoffenheffing 2017

Soort heffing	Tarief per lediging/ storting
Afvalstoffenheffing lediging 140 liter container restafval	€ 2,01
Afvalstoffenheffing lediging 240 liter container restafval	€ 4,14
Afvalstoffenheffing storting ondergrondse container	€ 1,04

Opbrengsten Afvalstoffenheffing 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Afvalstoffenheffing	1.974.370	2.095.084	2.049.912	1.993.648	- 56.264
Totaal	**1.974.370**	**2.095.084**	**2.049.912**	**1.993.648**	**- 56.264**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

In 2017 is er een arrest gewezen met betrekking tot de afvalstoffenheffing van de gemeente Duiven. De gemeenteraad heeft daarna besloten om alle belastingplichtigen die een aanslag afvalstoffenheffing stortingen op een ondergrondse container 2016 hebben ontvangen, te

compenseren (verschil inhoud container/vuilniszak). Daarmee is een bedrag van € 8.624 gemoeid. De raad heeft ook tot deze compensatie besloten voor de stortingen 2017. Daarnaast wordt ook het GFT-aandeel in de storting gecompenseerd voor 2017. De compensatie 2017 bedraagt in totaliteit € 17.950. Voor 2017 zijn er minder ledigingen van containers en stortingen van vuilniszakken geweest dan geraamd. Dit levert een inkomstenderving van € 29.690 op.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing 2017

Soort heffing	Begroting 2017 na wijz	Rekening 2017
Opbrengsten	2.049.912	1.993.648
Kosten	2.122.440	2.010.130
Kostendekkendheid	97**%**	99**%**

Bedragen in €

Er is een onderdekking van 1%. Voor het huis aan huis inzamelen zijn er minder verwerkingskosten voor het restafval. Daarentegen was er een stijging van de verwerkingskosten voor het GFT. Er was minder onderhoud nodig aan de de containers. De inzamel- en verwerkingskosten voor het *Plastic, Metaal en Drankkartons (PMD)* waren hoger echter daar staat een vergoeding tegen over van Nedvang. Er is een voordeel op het inzamelen van het glas. De verwerkingskosten op het afvalaanbiedstation zijn gestegen met name voor restafval, gft en hout. De opbrengst voor het oud papier, metaal en *AEEA (afgedankte elektrische en elektronische apparaten)* zijn licht gestegen. Ook het aantal bezoekers is licht gestegen. Er zijn minder uren besteed.

Rioolheffing

Tarieven 2017

Het tarief voor rioolheffing bedroeg in 2017 € 1,57 per m³. De tarieven zijn ten opzichte van 2016 verhoogd conform het Watertakenplan de Liemers 2017-2021 en 0,9% inflatiecorrectie.

Rioolheffing 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Opbrengsten	1.982.066	2.052.811	2.052.811	1.984.402	- 68.409
Totaal	**1.982.066**	**2.052.811**	**2.052.811**	**1.984.402**	**- 68.409**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Kostendekkendheid

De gerealiseerde opbrengst en de mate van kostendekkendheid is als volgt:

Kostendekkendheid Rioolheffing 2017

Soort heffing	Begroting 2017 na wijz.	Rekening 2017
Opbrengsten	2.052.811	1.984.402
Kosten	2.052.811	1.984.402
Kostendekkendheid	**100%**	**100%**

Bedragen in €

Op rekeningbasis zijn de kosten gelijk aan de opbrengsten. Het verschil tussen de kosten en de opbrengsten wordt gestort in de voorziening "riolering artikel 44 lid 2". Voor 2017 gaat het om een bedrag van € 946.816. Er was een storting van € 499.473 voorzien. De storting is € 447.343 hoger doordat er per saldo een voordeel op kapitaallasten is door uitstel van grote werkzaamheden en door minder inzet van capaciteit.

Kosten en opbrengstenontwikkeling
Het tarief rioolheffing is een kostendekkend tarief. Het tarief wordt geheven per m³ waterverbruik. De stijging in het tarief wordt veroorzaakt door de afspraken die zijn gemaakt in het in december 2016 door de raad vastgestelde Watertakenplan de Liemers 2017-2021. In het rioleringsplan zijn het met name de verscherpte milieueisen die leiden tot meer investeringen. Deze extra investeringen omvatten in grote lijnen ombouw van gescheiden rioolstelsels in woongebieden, verbeteringsmaatregelen Vitaal Centrum.
Ook worden er vervangingen en reparaties uitgevoerd van riolering en gemalen. Die investeringen worden gedekt uit de rioolheffing.
Daarom is bij vaststelling van het Watertakenplan besloten dat het tarief de komende jaren met 2,4% moet stijgen. De stijging bestaat uit de inflatiecorrectie (voor 2017 en 2018: 0,9%, voor 2019: 1,1% en voor 2020: 1,3%) en alle jaren 1,5% in verband met het Watertakenplan. Tevens zal inzet van de voorziening "Riolering artikel 44 lid 2" nodig zijn om de tariefstijgingen te matigen.

Rioolaansluitrecht
Tarieven 2017
Het tarief voor rioolaansluitrecht was in 2017 € 213. Ten opzichte van 2016 een stijging van 0,9%.

Opbrengsten Rioolaansluitrecht 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Opbrengsten	- 192	3.193	3.193	2.766	- 427
Totaal	**- 192**	**3.193**	**3.193**	**2.766**	**- 427**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Lijkbezorgingsrechten
Tarieven 2017
De tarieven Lijkbezorgingsrechten 2017 zijn gedifferentieerd. Ten opzichte van 2016 zijn de tarieven met 0,9% gestegen.

Kostendekkendheid

Lijkbezorgingsrechten 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Opbrengsten	64.176	74.410	74.410	64.203	- 10.207
Kosten	133.393	107.370	72.370	90.923	-18.553
Kostendekkendheid	**48%**	**69%**	**97%**	**71%**	-28.760

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het dekkingspercentage bedraagt op basis van de rekeningscijfers 71%. Met name de kosten zijn hoger dan geraamd. Dat komt doordat er meer uren zijn doorbelast door team Buiten en wat meer kosten voor het delven van de graven. De opbrengsten blijven achter omdat meer mensen kiezen voor een crematie in plaats van een begrafenis.

Marktgelden
Tarieven 2017
De tarieven 2017 zijn 0,9% gestegen ten opzichte van 2016.
Vaste standplaats: € 20,13 per m¹ per kwartaal met een minimum van € 80,50.
Losse standplaats: € 2,37 per m¹ per dag, met een minimum van € 9,50 per standplaats.

Marktgelden 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Opbrengsten	5.873	8.120	8.120	5.429	- 2.691
Kosten	29.026	12.803	12.803	20.915	-8.112
Kostendekkendheid	**20%**	**63%**	**63%**	**26%**	-10.803

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het dekkingspercentage bedraagt slechts 26%. Dat komt voornamelijk door een hogere doorbelasting van apparaatskosten en lagere opbrengsten door de slechte bezetting van de markt.

Leges en retributies

Leges en retributies zijn vergoedingen die worden gevraagd voor het verrichten van bepaalde diensten. Uitgangspunt is dat de tarieven kostendekkend zijn.

Tarieven 2017
Leges bouwvergunningen: gedifferentieerd.
Overige legestarieven: gedifferentieerd.
Verhoging ten opzichte van de tarieven 2016: 0,9%.

Leges en retributies 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Leges omgevingsvergunning	605.537	652.920	652.920	593.402	- 59.518
Overige leges	605.601	580.360	614.660	658.974	44.314
Totaal	**1.211.138**	**1.233.280**	**1.267.580**	**1.252.376**	**- 15.204**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

In 2017 zijn meer identiteitskaarten en rijbewijzen aangevraagd en verstrekt. Dit komt door de gewijzigde wetgeving in 2011 en de periodieke stijging. Er zijn ook meer aanvragen geweest. Er waren ook meer aanvragen voor bestemmingsplanwijzigingen. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 39.775.

In tegenstelling tot de verwachting zijn er een aantal minder grote plannen in 2017 ingediend. Daarentegen zijn er meer kleine en middelgrote aanvragen ingediend, waardoor het tekort op de leges voor een deel teniet is gedaan. Des al niet te min kunnen de extra hoeveelheid aanvragen klein en middelgrote aanvragen het tekort op de leges niet in zijn geheel compenseren. Het tekort is daarom beperkt tot € 59.518.

Sportaccommodaties

Tarieven 2017
Onoverdekte sportaccommodaties: gedifferentieerd.
Overdekte sportaccommodaties (gehele zaal): € 38,15 per uur.
Verhoging ten opzichte van de tarieven 2016: 0,9%.

Huuropbrengst sportaccommodaties 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Overdekte accommodaties	153.529	151.350	151.350	153.406	2.056
Onoverdekte accommodaties	65.917	69.539	69.539	64.697	- 4.842
Totaal	**219.446**	**220.889**	**220.889**	**218.103**	**- 2.786**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Ten opzichte van 2016 zijn de huuropbrengsten licht gedaald. De onoverdekte sportaccommodaties blijven iets achter op de raming.

Kwijtschelding en lastenverlichting

De gemeente is op grond van de Gemeentewet bevoegd om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. In de gemeente Duiven kan door belastingplichtigen (particulieren en zzp'ers) kwijtschelding worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing en de hondenbelasting (1e hond). Kwijtschelding wordt verleend op basis van 100% van de bijstandsnorm, waarbij tevens een vermogenstoets plaatsvindt. Ligt het netto besteedbare inkomen op of onder het bijstandsniveau, dan wordt volledige kwijtschelding verleend. Bij een gering hoger inkomen kan sprake zijn van een gedeeltelijke kwijtschelding. In al deze gevallen zal het beschikbare vermogen beneden de toegestane norm moeten liggen. Na invoering van de maatregelen uit de Kadernota is in het kwijtscheldingsbeleid een prikkel opgenomen om minder te vervuilen. Zeer incidenteel wordt er ook kwijtschelding voor OZB verleend. In 2017 is voor een totaalbedrag van € 91.488 kwijtschelding verleend.

Kwijtschelding

Rekening 2013	Rekening 2014	Rekening 2015	Rekening 2016	Rekening 2017
96.283	**109.492**	**120.550**	**81.142**	**91.488**

Bedragen in €

Ontwikkeling van de lokale lastendruk

Voor het jaar 2017 zijn de tarieven OZB gestegen met 0,9%. Die stijging had betrekking op de inflatie. Via een amandement bij de begrotingsvergadering is hier een korting op gekomen van 0,7% waardoor de werkelijke stijging slechts 0,2% bedroeg. In onderstaande tabel is nog gerekend met de voor het amandement berekende percentages. Voor de rioolrechten zijn de tarieven verhoogd met 2,4%. De 2,4% is als volgt opgebouwd: 0,9% als inflatiecorrectie en 1,5% als dekking voor investeringen uit het Watertakenplan. De totale lastendruk ten opzichte van 2016 steeg op begrotingsbasis met 0,64%.
Het uitgangspunt van de gemeente Duiven voor de afvalstoffenheffing/reinigingsrechten, het rioolrecht en de lijkbezorgingsrechten blijft kostendekkendheid. Dat betekende voor de afvalstoffenheffing een daling van 1,95% en voor de rioolrechten een stijging van 2,61% (€ 1,57 per m³). Voor de andere heffingen werd een stijging wegens inflatiecorrectie voorzien. Deze was voor 2017 bepaald op 0,9%.
Aanname: waarde woning per 1 januari 2017: € 233.000 waterverbruik gezin (4 personen): 140 m³.
Onderstaand staatje is overgenomen uit de begroting 2017.

Ontwikkeling lastendruk 2017

Onderdeel	2016 (in €)	2017 (in €)	(stijging in %)
OZB-eigenaar	369	377	0,90%
Afvalstoffenheffing	202	198	- 1,95%
Rioolrecht	214	220	2,61%
Totaal	**785**	**795**	**0,64%**

Bedragen in €

In onderstaand overzicht is de lastendruk van de gemeente Duiven weergegeven in vergelijking tot een aantal andere Gelderse gemeenten. Hiervoor maken we gebruik van cijfers uit de Provinciale databank. Hierin wordt de gemiddelde totale belastingdruk per inwoner berekend. Om een vergelijk te kunnen maken zijn de cijfers voor 2016 ook weergegeven.

Vergelijking lokale lastendruk per inwoner 2017 met een aantal andere Gelderse gemeenten

Gemeente	2017	positie 2017	2016	positie 2016
Nijmegen	550	1	536	2
Arnhem	537	2	538	1
Doetinchem	397	16	397	13
Zevenaar	389	23	372	28
Duiven	**387**	**25**	**378**	**26**
Brummen	382	26	384	22
Doesburg	380	28	363	29
Rijnwaarden	374	33	362	30
Montferland	361	36	351	37
Rheden	357	39	350	39
Westervoort	340	44	349	40
Aalten	279	52	268	54

Bron: http://ftgelderland.databank.nl/

De gemeente Nijmegen is in dit vergelijk over 2017 en 2016 de duurste gemeente. De gemeente Duiven is op de lijst een plaats gestegen. Duiven blijft echter onder het Gelderse gemiddelde (€ 405) zitten. In de begroting 2017 was een lastendrukstijging van 0,64% voorzien.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Stand van zaken

Het weerstandsvermogen van een gemeente bestaat uit de relatie tussen de componenten risico's en de weerstandscapaciteit. De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft aan hoe robuust het weerstandsvermogen is. Dit is van belang wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet. Door een goed inzicht in het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller onmiddellijk dwingt tot bezuinigingen. Het weerstandsvermogen kan betrekking hebben op een specifiek jaar. Men spreekt dan van het statische weerstandsvermogen. Er kan ook op een meer dynamische manier naar het weerstandsvermogen worden gekeken. De aandacht richt zich dan op de effecten op middellange termijn (dynamisch weerstandsvermogen). De gemeente Duiven kiest ervoor op dynamische wijze met het weerstandsvermogen om te gaan. Er wordt onderscheid gemaakt in de structurele en incidentele weerstandscapaciteit. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de resterende belastingcapaciteit en de in de begroting opgenomen raming voor onvoorziene uitgaven. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de Algemene Reserve, reserves waaraan de raad een bestemming heeft gegeven die nog veranderd kan worden en stille reserves.
Achtereenvolgens komen aan de orde: de onbenutte belastingcapaciteit, de stille reserves, de stand van de Algemene Reserve en de risico’s van het afgelopen jaar.

A. Structurele weerstandscapaciteit

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is te berekenen door de opbrengst die gegenereerd kan worden door het rekentarief te verminderen met de huidige opbrengst. Berekening van de onbenutte belastingcapaciteit kan beperkt blijven tot de onroerende-zaakbelastingen. Afvalstoffenheffing en rioolrecht zijn ook belangrijke heffingen, maar zijn in principe kostendekkend.
De maximum- en drempeltarieven van de onroerendezaakbelastingen zijn door het Rijk losgelaten. De stijging van tarieven is in principe onbeperkt. Als referentie voor berekening van de onbenutte belastingcapaciteit gebruiken we het artikel 12 tarief uit de Wet Financiële Verhoudingen. De Duivense tarieven liggen beneden het artikel 12 tarief. Op basis van deze vergelijking was er in 2017 een vrije ruimte van € 1.380.400. In 2016 was de vrije ruimte € 1.214.249. De Provincie gaat, in het kader van hun toezicht, ook uit van de artikel 12 Financiële Verhoudingswet tarieven.

Belastingtarieven

	Artikel 12 tarief 2017	Tarief Duiven 2017
OZB woningen (eigenaren)	0,1927%	0,1596%
OZB niet-woningen (eigenaren)	0,1927%	0,1828%
OZB niet-woningen (gebruikers)	0,1927%	0,1411%

B. Incidentele weerstandscapaciteit

1. Stille reserves

Bij stille reserves moet worden gedacht aan bezittingen die beneden de marktwaarde in de boeken staan en die zonder bezwaar direct te verkopen zijn. De gemeente heeft geen panden of andere bezittingen waarop een stille reserve zit.
De gemeente bezit een klein aantal aandelen die voor de aanschaffingsprijs in de balans staan. Dat zijn aandelen van Vitens, de BNG en het netwerkbedrijf van Alliander. Deze aandelen mogen niet verkocht worden. De conclusie van het voorgaande is dat er geen stille reserves zijn.

2. Stand Algemene Reserve

	Stand

Stand per 31 december 2016	10.278
Stortingen 2017	2.084
Onttrekkingen 2017	336
Stand per 31 december 2017	12.026

Bedragen x € 1.000

De ondergrens van de Algemene Reserve is in de begroting 2018 bepaald op € 6,9 miljoen, de bovengrens op € 12,3 miljoen. De daling van ondergrens en bovengrens hangt samen met ontwikkelingen in de grondexploitatie. Ultimo 2017 komt de stand van de Algemene Reserve boven de ondergrens. De komende jaren zal de Algemene Reserve gevoed worden door de winsten vanuit de grondexploitatie en begrotingsoverschotten vanaf 2017. Zie hiervoor paragraaf 7 Grondbeleid. Overheveling van een surplus naar de meerjarenbeleidsreserve, wanneer de bovengrens wordt overschreden, komt dus steeds dichterbij.

3. Bestemmingsreserves
De bestemmingsreserves worden niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit gerekend. De reserves zijn geoormerkt of geblokkeerd. Dit betekent dat de bestemmingsreserves niet voor het afdekken van risico's gebruikt kunnen worden zonder dat dit afbreuk doet aan het vastgestelde beleid en de lopende gemeentelijke explotatie.

Risico’s

In de Nota Weerstandsvermogen worden de risico’s onderverdeeld in vier categorieën:
1 Risico's van de bedrijfsvoering.
2 Risico op eigendommen.
3 Aansprakelijkheidsrisico’s.
4 Financiële risico’s.

Niet alle risico’s worden uitputtend behandeld. Een volledig overzicht staat in de begroting.

1. Risico's van de bedrijfsvoering
Apparaatskosten Grondexploitatie
In het geval van afnemende bedrijvigheid binnen de grondexploitatie neemt de hoeveelheid apparaatskosten die ten laste van de grondexploitatie komt af. Die afname van apparaatskosten zou vervolgens ten laste komen van de overige onderdelen van de gemeente-exploitatie.

Deskundigheid personeel
Er wordt binnen de organisatie van de gemeente Duiven bewust gewerkt aan de kwaliteit van het personeel. Jaarlijks worden er opleidingsfaciliteiten beschikbaar gesteld ter hoogte van 2% van de loonsom. Het probleem van de vergrijzing speelt op dit moment ook bij de gemeente Duiven. De grootste groepen personeel bevinden zich tussen 40 en 60 jaar. De problematiek zal de komende jaren gerichte aandacht krijgen door middel van het aantrekken van jongeren, gezondheidsmanagement en strategische personeelsplanning.

Wachtgelden bestuurders
Voor de pensioenvoorziening van wethouders is de rekenrente een belangrijke variabele. Bij de huidige lage rentestand kost het de gemeente Duiven meer geld om de voorziening op peil te houden. Bij de eerstvolgende verkiezingen kan de situatie zich voordoen dat er nieuwe wethouders worden benoemd. Ook dan zullen we er voor moeten zorgen dat de voorziening toereikend is. Zie ook de nota reserves en voorzieningen.

Algemene risico's
Bij de risico-inventarisatie gaat het om risico's met een materieel belang. Dat neemt niet weg dat veel kleine risico's samen toch een substantieel bedrag kunnen worden. Daarom is in de kwantificering een bedrag opgenomen voor algemene risico's. Daarbij wordt uitgegaan van de

norm van 6% van de Algemene Uitkering en de belastingcapaciteit die door de toezichthouder wordt gehanteerd voor de vrij aanwendbare reserve.

Renterisico
Het uitgangspunt voor de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op de langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen in een keer opnieuw moet worden afgesloten met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm wordt berekend als percentage van de totale vaste schuld. Uit de paragraaf financiering blijkt dat gemeente Duiven in 2017 € 12.648.000 aan leningen opnieuw had mogen afsluiten. In 2017 zijn geen nieuwe leningen afgesloten wel is er naast regulier aflossingen, een lening van € 10.000.000 afgelost. Zie ook de paragraaf financiering.

2. Risico op eigendommen
Grondexploitatie
Gelet op de planperiode (einddatum van het langstlopende complex is ultimo 2030) en de geprognosticeerde omzetten zijn aan het exploiteren van gronden risico’s verbonden. Afhankelijk van het stadium waarin de exploitatie c.q. uitvoering van het betreffende complex zich bevindt, zal het risico afnemen naarmate de einddatum van de grondexploitatie nadert.
Te onderscheiden zijn:
- Algemene economische risico’s.
- Projectgebonden risico’s.

De risico’s die het exploiteren van gronden met zich meebrengt, zijn in de paragraaf Grondbeleid beschreven en gekwantificeerd. In onderstaand overzicht wordt de vertaling van de gewogen risico’s naar het gemeentelijk weerstandsvermogen weergegeven.

Risico's grondexploitatie

	Min. risico	Max. risico	Kans	Gewogen max. risico	Gewogen gem. risico
Algemene risico's					
Rentestijging (2,4% i.p.v. 1,4%)	0	1.622.047	80%	1.297.638	648.819
Drie jaar vertraging in uitgifte bedrijventerreinen	0	1.721.418	80%	1.377.134	688.567
Voorraadrisico bedrijfsgronden in exploitatie na 2025	0	9.837.135	20%	1.967.427	983.714
Voorraadrisico bedrijfsgronden nog niet in exploitatie na 2025	0	475.161	80%	380.128	190.064
Projectgebonden risico's					
Ontoereikend plankostenbudget grex-complexen	0	325.000	80%	260.000	130.000
Bodem-/grondwaterverontreiniging/ archeologie	0	400.000	40%	160.000	180.000
Grondwaarde Vitaal Centrum Duiven fase 4 na herprogrammeren	0	519.950	80%	415.960	207.980
Grondwaarde Vitaal Centrum Duiven Woonpark na mogelijk herprogrammeren	0	245.250	80%	196.200	98.100
Waarde onroerend goed Vitaal Centrum Duiven	0	150.000	80%	120.000	60.000
Eén jaar vertraging gronduitgifte Vitaal Centrum Duiven	0	136.787	80%	109.430	54.715

Totalen	**0**	**15.432.748**		**6.283.918**	**3.141.959**

Het gewogen maximum risico is afgenomen van € 7.593.869 naar € 6.283.918 met € 1.309.951 ten opzichte van de begroting 2017. Het gewogen gemiddeld risico is met € 654.976 afgenomen van € 3.796.935 naar € 3.141.959. De daling is in grote lijnen toe te rekenen aan de aantrekkende economie en het afwaarderen van de NIEGG (Niet In Exploitatie Genomen Gronden).

De cijfers in de tabel zijn louter een momentopname. In de begroting 2019 zullen we de consequenties van de nu gekwantificeerde risico's van de grondexploitatie geactualiseerd op basis van voortschrijdende inzichten voor zowel de ondergrens als de bovengrens van de Algemene Reserve verwerken. Uiteindelijk wordt dit verrekend met toekomstige (nog te realiseren) winsten vanuit de Grondexploitatie.

Bodemverontreiniging
Voor bekende verontreinigingen zijn de saneringskosten meegenomen in de kosten van de complexen van de Grondexploitatie.

3. Aansprakelijkheidsrisico's
Gewaarborgde geldleningen
In 2017 stond de gemeente Duiven garant voor het betalen van rente en aflossing voor een totaalbedrag van € 28.165.467. Het grootste gedeelte hiervan, namelijk € 26.165.260 wordt gegarandeerd in de achtervang van het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw). Voor deze laatste groep leningen kan de gemeente Duiven voor 50% worden aangesproken. Van het restantbedrag van € 2.000.206 staat de gemeente borg voor verenigingen tot een bedrag van € 511.643, we staan borg voor leningen aan woningstichting Vivare € 1.348.264 en Vitens voor een bedrag van € 140.299.

Schadeclaims
Het algemene beeld is dat de burgers de overheid vaker aansprakelijk stellen en schade claimen. De afgelopen vier jaar was er geen stijging in het aantal claims en ook geen stijging van het geclaimde bedrag. De gemeente is verzekerd voor wettelijke aansprakelijkheid en voor het eigen risico is in de begroting een budget opgenomen. Toch kunnen zich schadeclaims voordoen waar we niet voor verzekerd zijn.

Gemeenschappelijke regelingen
De gemeente Duiven participeert in een aantal gemeenschappelijke regelingen. Eventuele tekorten kunnen ten laste komen van de participerende gemeenten.

Presikhaaf Tot dusver is alleen rekening gehouden met de risico's van de normale bedrijfsvoering van Presikhaaf. Het is nog onduidelijk wat de risico's van de nieuwe ontwikkelingen omtrent het uittreden van de gemeente Arnhem en het opzetten van een nieuw werkbedrijf zullen zijn. In de begroting 2018 zullen de risico's opnieuw worden ingeschat.

4. Financiële risico's
Open-einde regelingen
Wij kennen de volgende open-einde regelingen:
- De drie grote decentralisatie's voor de Participatiewet, de AWBZ/Wmo en de Jeugdzorg. Voor een analyse zie programma 2.
- De ingecalculeerde risico's voor het Sociaal Domein, de Bijzondere Bijstand en de Wmo worden gedekt via de bestemmingsreserves. Deze reserves zijn voldoende om de eventuele tegenvallers op te vangen.
- Wet voorzieningen gehandicapten (WVG, onderdeel van de Wet maatschappelijke ondersteuning): voor analyse zie programma 2.
- De uitvoeringskosten door de RSD zijn hoger uitgevallen.

Algemene Uitkering

Het nominale accres ligt vast. In totaliteit was de uitkering uit het gemeentefonds € 177.000 hoger dan geraamd bij de derde tussenrapportage. Inbegrepen zijn ook de afrekeningen van voorgaande jaren, de integratie-uitkering Wmo en de bijstelling van de decentralisatie-uitkeringen.

Beleggingen
Hoewel veel bedrijven streven naar een stabiel dividendniveau kan het jaarlijkse dividend toch mee- of tegenvallen. Hierdoor zal het toekomstig risico op fluctuaties in de jaarlijkse dividenduitkeringen verminderen.

Dubieuze debiteuren
De vorderingen zijn gecontroleerd op invorderbaarheid. De inschatting voor de belastingdebiteuren is gemaakt op basis van ervaringscijfers en de publieke debiteuren op basis van een ouderdomsanalyse. Het resultaat is dat de voorziening in 2017 met € 3.000 is toegenomen.

Kanstabel

Kans	Score	Kansscore
Komt gemiddeld meer malen per jaar voor	5	100%
Komt gemiddeld eenmaal per jaar voor	4	80%
Komt gemiddeld eenmaal per twee jaar voor	3	60%
Komt gemiddeld eenmaal per vijf jaar voor	2	40%
Komt gemiddeld minder dan eenmaal per vijf jaar voor	1	20%

De kans dat een risico zich voordoet, wordt voor een deel bepaald door de kwaliteit van de maatregelen die zijn genomen om risico's te beheersen. Naast de kans dat een risico zich voordoet, is het voor het berekenen van het risicoprofiel nodig een veronderstelling te maken over het financiële gevolg. Dat is per definitie een subjectieve beoordeling. Om die onzekerheid nadrukkelijk tot uitdrukking te brengen, zal worden gewerkt met een minimum- en een maximumwaarde. Wel is duidelijk geworden dat het werken met een risicomatrix waarin kans en schade moet worden aangegeven in de praktijk zeer lastig wordt gevonden.

Kwantificering risico's

Onderstaande tabel is ook in de begroting 2017 opgenomen, maar vooruitlopend op de actualisatie van deze tabel bij de komende begroting zijn de onderdelen Grondexploitatie aangepast.

	Basis	Min.	Max.	%	Risico minimum	Risico maximum	Risico gemiddeld
Risico's omtrent de bedrijfsvoering							
Apparaatskosten grondexploitatie	1fte-3fte	60.000	180.000	60%	36.000	108.000	72.000
Deskundigheid personeel		10.000	50.000	20%	2.000	10.000	6.000
Wachtgeld ambtenaren	1fte-3fte	60.000	180.000	60%	36.000	108.000	72.000
Bovenformatieven	1fte	0	60.000	40%	0	24.000	12.000
Vennootschapsbelasting		0	1.000.000	20%	0	200.000	100.000
Algemeen risico	norm Gld 6% au / bel.cap.	1.105.000	1.105.000	100%	1.105.000	1.105.000	1.105.000
Renterisico	10 mln rente 0%-0,5%	0	50.000	80%	0	40.000	20.000
2e fase VCD		0	600.000	60%	0	360.000	180.000

	Basis	Min.	Max.	%	Risico minimum	Risico maximum	Risico gemiddeld
Risico's omtrent eigendommen							
Grondexploitatie rente	0-1%	0	1.622.047	80%	0	1.297.638	648.819
Drie jaar vertraging in uitgifte bedrijventerreinen		0	1.721.418	80%	0	1.377.134	688.567
Voorraadrisico bedrijfsgronden in exploitatie na 2025		0	9.837.135	20%	0	1.967.427	983.714
Voorraadrisico bedrijfsgronden nog niet in exploitatie na 2025		0	475.161	80%	0	380.129	190.064
Ontoereikend plankostenbudget grex-complex		0	325.000	80%	0	260.000	130.000
Bodem-/ grondwaterverontreiniging/ archeologie		0	400.000	40%	0	160.000	80.000
Grondwaarde VCD fase 4 na herprogrammeren		0	519.950	80%	0	415.960	207.980
Grondwaarde VCD Woonpark na mogelijk herprogrammeren		0	245.250	80%	0	196.200	98.100
Waarde onroerend goed VCD		0	150.000	80%	0	120.000	60.000
Een jaar vertraging gronduitgifte VCD		0	136.787	80%	0	109.430	54.715
Bodemverontreiniging (onbekende)	1-5 saneringen	100.000	500.000	40%	40.000	200.000	120.000
Aansprakelijkheids risico's							
Gewaarborgde geldleningen		100.000	1.000.000	40%	40.000	400.000	220.000
Schadeclaims		10.000	1.000.000	40%	4.000	400.000	202.000
Gem. regelingen		25.000	1.000.000	60%	15.000	600.000	307.500
Financiële risico's							
Open-einde regelingen:							
-Sociaal Domein	1-10% budget	107.591	1.075.906	20%	21.518	215.181	118.350
-Bijzondere bijstand	1-10% budget	5.473	54.735	20%	1.095	10.947	6.021
-Leerlingenvervoer	1-10% budget	4.741	47.414	60%	2.845	28.447	15.647
-WVG	1-10% budget	6.130	61.300	80%	4.904	49.040	26.972
-Wmo	1-10% budget	13.630	136.302	20%	2.726	27.260	14.993
-RSD	50-100%	50.000	100.000	100%	50.000	100.000	75.000

	Basis	Min.	Max.	%	Risico minimum	Risico maximum	Risico gemiddeld
Algemene Uitkering		200.000	1.200.000	80%	160.000	960.000	560.000
Beleggingen	10-25% dividend	15.000	37.500	60%	9.000	22.500	15.750
Afvalinzameling		0	225.000	80%	0	180.000	90.000
Referendum		64.000	70.000	20%	12.800	14.000	13.400
Inburgering nieuwkomers		50.000	100.000	20%	10.000	20.000	15.000
						bovengrens	ondergrens
Totaal		**1.986.565**	**25.265.905**		**1.552.887**	**11.466.294**	**6.509.591**

Als alle risico's die we tot nu toe hebben gekwantificeerd zich ook daadwerkelijk zouden voordoen, dan zou er sprake zijn van minimaal € 2,0 miljoen en maximaal € 25,3 miljoen schade (ongewogen risico's). Maar de kans dat dit zich allemaal in één jaar voordoet, is zeer klein. Vandaar dat wordt uitgegaan van een gewogen risico: de kans dat een risico zich voordoet maal de hoogte van het bedrag dat daarmee gemoeid is. Deze kwantificering van risico's waarbij rekening is gehouden met de kans dat een risico zich voordoet, komt uit op een gemiddeld bedrag van afgerond € 6,5 miljoen. Het gaat om het gemiddelde van het gewogen minimumrisico (€ 1,6 miljoen) en het gewogen maximumrisico (€ 11,5 miljoen).

Ratio weerstandsvermogen

> 2	Uitstekend
1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
1,0 < x < 1,4	Voldoende
0,8 < x < 1,0	Matig
0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de Algemene Reserve en bedraagt op rekeningbasis per 31 december 2017 € 12.026.130. Hierin is het positieve resultaat over 2017 nog niet verwerkt. Wanneer we dit afzetten tegen de risico's dan blijkt dat de ratio bij zowel het maximale als het gemiddelde risico is afgenomen.
Het ratio is bij een maximaal risico: 12.026.130 / 11.466.294 = 1,05
Het ratio is bij een gemiddeld risico: 12.026.130 / 6.509.591 = 1,85
Bij een maximaal risico is de ratio voldoende. Bij een gemiddeld risico is de ratio ruim voldoende. Als we het positeve resultaat toevoegen aan de Algemene Reserve zouden deze ratio's respectievelijk ruim voldoende en uitstekend zijn.

Onder- en bovengrens Algemene Reserve
Op basis van de nota Weerstandsvermogen 2005 zijn de onder- en de bovengrens van de Algemene Reserve vastgesteld. Aan de hand van de herziening van de kwantificeringen kan een nieuwe onder- en bovengrens worden bepaald. Om schommelingen te voorkomen, zullen wij deze grenzen niet meteen aanpassen. Wel zullen we het vergelijk opnemen en bij grote verschillen de grenzen aanpassen. Bij de begroting 2018 is besloten om de onder- en bovengrens van de Algemene Reserve aan te passen, de ondergrens is verlaagd naar € 6,9 miljoen, de bovengrens naar € 12,3 miljoen. Bij de begroting 2019 zullen de effecten van de geactualiseerde gekwantificeerde risico's opnieuw worden verwerkt.

Berekende grenzen	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018

Ondergrens	5.800.000	7.000.000	6.900.000
Bovengrens	9.700.000	12.500.000	12.300.000

Vastgestelde grenzen	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Ondergrens	5.800.000	7.000.000	6.900.000
Bovengrens	9.700.000	12.500.000	12.300.000

Kengetallen
In onderstaande tabel ziet u het verloop van de kengetallen zoals deze zijn voorgeschreven door de provinciale toezichthouder. Na vaststelling van de jaarrekening 2017 door de raad zal de toezichthouder opnieuw de kengetallen gaan beoordelen en een advies uitbrengen.

Verloop van de kengetallen	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017	Begroting 2018
Netto schuldquote	95%	63,5%	61%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	49%	54,7%	39%
Solvabiliteitsratio	22%	25,3%	29,4%
Structurele exploitatieruimte	8,6%	10,5%	1,2%
Grondexploitatie	34%	40,3%	35,7%
Belastingcapaciteit	101,6%	108%	111,2%

De netto schuldquote zegt iets over de financiële vermogenspositie van de gemeente. Heeft een gemeente ruimte om te investeren of moet het juist voorzichtig zijn? Bij een score onder de 100% is er financiële ruimte, bij een score boven de 130% moet de gemeente voorzichtig zijn met haar financiën. Duiven scoort met een netto schuldquote van 63,5% goed. Er is een ruime verbetering ten opzicht van 2016.

Bij netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen worden schulden die de gemeente heeft gecorrigeerd met gelden die zijn doorgeleend aan scholen, woningstichtingen of verenigingen. Dit zorgt voor een beter beeld van de financiële vermogenpositie van de gemeente dan de ongecorrigeerde netto schuldquote omdat de gemeente schulden op de balans heeft staan waartegenover vorderingen staan op deze organisaties. Deze schulden hebben namelijk geen invloed op de beoordeling of de gemeente in staat is te investeren of dat ze juist moeten oppassen. De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is voor Duiven 54,7% in 2017 ten opzichte van 49% in 2016.

De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van de gemeente. Dit is voor gemeente Duiven gestegen naar 25,3%. Dit percentage is onvoldoende. Dit heeft te maken met het grote aantal verstrekte leningen aan andere organisaties zoals ook in de vorige alinea is beschreven. Zonder deze leningen zou de solvabiliteitsratio hoger uitvallen. Er is ten opzichte van 2016 wel een verbetering zichtbaar en verwacht wordt dat deze verbetering doorzet richting verdere jaren.

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoeveel ruimte er is in de jaarrekening tussen structurele uitgaven en structurele inkomsten van gemeenten. Dit getal zegt iets over of de gemeente in staat zal zijn aan haar verplichtingen te voldoen. Dit is van 8,6% (goed) gestegen naar 10,5% (goed).

Het kengetal grondexploitatie is de verhouding tussen de bouwgronden in de balans en de totale baten van de gemeente. Deze ratio is van 34% in 2016 gestegen naar 40,3% in 2017.

De belastingscapaciteit is de verhouding tussen de belastingen die er geheven zijn in 2017 in de gemeente Duiven voor een gemiddeld gezin ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De belastingcapaciteit is gestegen van 101,6% in 2016 naar 108% in 2017.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Beleid en beheer van kapitaalgoederen is vastgelegd in negen nota's, die actueel worden gehouden.

Wegbeheer
In 2011 is het nieuwe beleidsplan onderhoud verhardingen vastgesteld. Hiermee is gekozen voor het scenario 'geen kapitaalvernietiging'. Dit betekent dat het asfalt op kwaliteitsniveau 'Basis' wordt onderhouden en de elementen verhardingen op 'Laag'. Afgezet tegen het vorige beleid, betekent dit dat onderhoud aan elementenverhardingen later zal plaatsvinden. Hierdoor zal het gemiddelde onderhoudsniveau de komende jaren omlaag gaan.
Vanwege gebrek aan capaciteit is het opstellen van een nieuw beleidsplan uitgesteld. Daarnaast willen we integraal het beleid van de gehele openbare ruimte benaderen. Dat is inmiddels opgestart onder de noemer Assetmanagement. Naar verwachting zal in 2019 integraal beleid worden opgesteld. Dit in samenhang met de ontwikkelingen rondom de omgevingswet.

Kwaliteit
In 2017 is volgens de tweejaarlijkse cyclus de laatste weginspectie uitgevoerd. 2016 was het eerste jaar dat we geen weginspectie uitvoerden. Begin 2019 zal een nieuwe weginspectie volgen. Het groot asfalt onderhoud van 2016 is doorgeschoven en gelijktijdig met dat van 2017 uitgevoerd. Daarnaast is er onder meer onderhoud gepleegd aan wegen (o.a. Heiliglandsestraat, Husselarijstraat, Loostraat, Rijksweg, Roelofshoeveweg, Rouvenenstraat), fietspaden (o.a. Engelstraat) en een aantal voetpaden.

Wegbeheer

	Begroting 2017	Rekening 2017
Toevoeging aan de voorziening	1.000	1.053
Onttrekking aan de voorziening	733	622
Saldo	**267**	**431**

bedragen x € 1.000

Groen
Gezien de financiële situatie is het uitgangspunt het sobere beeld vast te houden. Bij renovatie-werkzaamheden wordt daarom gekozen voor goedkopere en efficiëntere beheervormen, aansluitend op de systematiek van beeldgericht werken. Enkele locaties die meer onderhouds-achterstand hadden zijn opgeknapt zoals de Italiaanse Hoek. In het voorjaar zijn de rotondes opnieuw aangeplant en is het groen aan de Doornenburgallee/Hunneschansallee gerenoveerd. Het opstellen van een groenplan is verder in tijd naar achteren geschoven. Dit wordt meegenomen in het traject Asset Management. Naar verwachting wordt nieuw integraal beleid voor de openbare ruimte in 2019 opgesteld. Dit in samenhang met de ontwikkelingen rondom de omgevingswet.
De afgelopen jaren is er minder werk uitgevoerd aan bomenonderhoud. Dat kwam doordat we in Liemers verband een beheerpakket wilde aanschaffen. Het oude programma XEIZ werd niet meer ondersteund door de leverancier waardoor het beheren van data niet goed mogelijk was. In 2017 is het beheerpakket Kikker aangeschaft. De beheerdata uit Xeiz is overgezet naar dit pakket. We hebben zo op bomenonderhoud een flinke inhaalslag gemaakt.

Groen

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	1.383	1.354
Totaal	**1.383**	**1.354**

bedragen x € 1.000

Civiele Kunstwerken
In 2017 is een inspectie uitgevoerd op 5 civiele kunstwerken. Aan de hand van deze inspectie is een geactualiseerd onderhoudsplan opgesteld voor de komende jaren. In het voorjaar van 2017 heeft een schouw plaatsgevonden van 28 kunstwerken. Een volgende inspectie en actualisatie van het onderhoudsplan vindt plaats in 2018. Met deze cyclus voldoen we aan een minimaal niveau zoals omschreven in de ‘handreiking constructieve veiligheid van bestaande bruggen en viaducten’ van de VROM-Inspectie. Gezien de kleinschaligheid van onze kunstwerken wordt dit aanvaardbaar geacht. De kosten voor groot onderhoud komen ten laste van de voorziening wegen.

Civiele Kunstwerken

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	24	17
Groot onderhoud	82	8
Vervangingsinvesteringen	0	0
Totaal	**106**	**25**

bedragen x € 1.000

Openbare verlichting
Het beleidsplan openbare verlichting 2012-2017 is op 6 februari 2012 door de raad vastgesteld. In het beleidsplan is opgenomen dat in nieuwe situaties en vervangingen waar mogelijk led-verlichting wordt toegepast. Het beheerplan is opgesteld en door B&W goedgekeurd op 9 april 2013. De afgelopen jaren zijn er bezuinigingen op openbare verlichting doorgevoerd. Daardoor kan de vervanging op termijn niet meer worden betaald uit de Bestemmingsreserve. De Bestemmingsreserve zal bij het toepassen van led voor 2018 niet meer toereikend zijn. Vanaf dat moment wordt er jaarlijks afgeschreven.
De investering voor de aanschaf van led armaturen is hoger dan bij conventionele verlichting. Na enkele jaren worden deze meerkosten terugverdiend door o.a. minder energieverbruik.
Conform het armaturen-vervangplan zijn armaturen vervangen door led-armaturen. Op dit moment is in Duiven 40% van de verlichting uitgevoerd in LED. Dit percentage is bereikt door vervangingen en nieuwe plannen.

Openbare verlichting

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	233	223
Vervangingsinvesteringen	110	107
Totaal	**343**	**330**

bedragen x € 1.000

Riolering, gemalen en randvoorzieningen
De basis voor het onderhouden van het totale rioleringssysteem is te vinden in het Watertakenplan dat éénmaal in de vier tot zes jaar wordt geactualiseerd. Eind 2016 is het nieuwe Watertakenplan vastgesteld door de Raad. In 2017 is gestart met een grote rioolreconstructie/afkoppelproject zijnde ’t Buske, ’t Weike en de Van Schaikstraat. Naar verwachting zal dit project eind mei 2018 worden afgerond.

De focus voor 2018 ligt op de fusie en de samenwerking binnen de Liemerse gemeenten en Waterschap Rijn en IJssel. Het samenwerken heeft een hoge prioriteit omdat het een besparing zal opleveren welke vanuit het bestuursakkoord water opgedragen is.
Om invulling te kunnen geven aan de bezuinigingen in de Kadernota is in 2015 besloten om risico-gestuurd rioolbeheer in te voeren. In 2018 zal hier verdere invulling aan worden gegeven door middel van Asset Management.

Riolering, gemalen en randvoorzieningen

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	1.003	900
Vervangingsinvesteringen	1.080	560
Totaal	**2.083**	**1.460**

bedragen x € 1.000

Verkeersregelinstallaties (VRI)
Duiven kent nog twee verkeersregelinstallaties (VRI) geheel in eigen beheer. Het betreft de VRI Rivierweg/Nieuwgraaf/Driegaardensestraat en de VRI Rijksweg/Westsingel. Daarnaast zijn er de slagboom Jochemstraat en de dynamische afsluitingen in de Kastanjelaan, Pastoriestraat en doorgang Roelofshoeve/Centerpoort-Noord. Deze worden op basis van een programma preventief en tijdens storingen onderhouden en tijdig vervangen. Eind 2016 c.q. begin 2017 zijn de twee dynamische afsluitingen in het kader van het Vitaal Centrum aan de Pastoriestraat en Kastanjelaan vervangen en is één dynamische afsluiting toegevoegd ter hoogte van de Kastanjelaan/Elshofstraat. Voor deze drie installatie's is ook een nieuw onderhoudscontract met hosting voor camerabewaking afgesloten.
Daarnaast is de gemeente samen met de provincie eigenaar van drie installaties die door de provincie worden beheerd en onderhouden. De kosten worden verdeeld naar rato van het aantal aansluitende wegen.
In 2003 is de VRI Westsingel/Rijksweg vervangen. Rekening houdend met een afschrijvingstermijn van vijftien jaar betekent dat vervanging in 2018 zou moeten plaatsvinden. Op dit moment wordt deze installatie met een éénjarig contract onderhouden, dat jaarlijks wordt verlengd, totdat duidelijk is hoe dit kruispunt het best kan worden ingericht. De aanleg van de A15 heeft invloed op de keuze.

Verkeersregelinstallaties

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	47	32
Totaal	**47**	**32**

bedragen x € 1.000

Sportvelden
Duiven heeft de niet overdekte sportvelden in eigendom en beheer. Het beheer van de rest van de accommodaties is in handen van de sportverenigingen. De afspraken over beheer en onderhoud van de gehele sportaccommodaties zijn per vereniging geregeld in een privatiseringsovereenkomst en opstal- en gebruiksovereenkomst. Het veldonderhoud onder regie van de gemeente wordt voor de onderhoudsperiode 2013-2017 uitgevoerd op basis van een onderhoudsbestek.
In 2017 is een nieuw beheerplan opgesteld. Deze ligt ten grondslag aan de nieuwe aanbesteding van het onderhoud. Deze aanbesteding zal begin 2018 gereed zijn.
In 2017 is in overleg met verenigingen gekeken naar mogelijkheden voor renovatie van de sportvelden bij korfbalvereniging DUKO. In overleg is een renovatie in voorbereiding en word een beachvolleybalveld aangelegd. De uitvoering vindt plaats in 2018.
Westerduiven heeft een blaashal geplaatst in overleg met de gemeente Duiven. Deze hal draagt bij aan het mogelijk maken van een gewenste bezetting van de binnensportaccommodaties.
In de zomer van 2017 is de toplaagrenovatie van veld 4 in Groessen uitgevoerd.

Sportvelden

	Begroting 2017	Rekening 2017

Voorcalculaties	160	153
Totaal	**160**	**153**

bedragen x € 1.000

Speelterreinen
De speelterreinen worden volgens plan onderhouden. Twee keer per jaar worden de speelterreinen geïnspecteerd. Naar aanleiding van de inspectie worden er reparaties uitgevoerd. De huidige situatie is met minimale middelen in stand gehouden. BOSS (Bewegen, Ontmoeten, Sporten en Spelen) geeft geen concrete beleidsregels voor beheer en vervanging. Mocht uit de inspecties blijken dat toestellen niet meer voldoen dan worden deze verwijderd en niet vervangen. Dit jaar wordt de pilot voortgezet om te kijken welke initiatieven er van uit wijken komen. De buurtcoördinator speelt hierin een rol. Vervolgens bestaat er de mogelijkheid voor vervanging van toestellen of aanleg van nieuwe speelplekken.

Speelterreinen

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	106	109
Vervangingsinvesteringen	20	0
Totaal	**171**	**109**

bedragen x € 1.000

Abri's
Met Outdoor Furniture Nederland BV is een overeenkomst gesloten voor de periode van vijf jaar, voor het onderhoud en schadeherstel van de 22 ABRI's. Het beheer, onderhoud en schadeherstel wordt door hen bekostigd middels de exploitatie van reclame.
In 2017 zou er nog één abri op Centerpoort Nieuwgraaf, nabij Alliander worden geplaatst. Dit is doorgeschoven naar 2018.

Abri's

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	1	0
Totaal	**1**	**0**

bedragen x € 1.000

Bewegwijzering
Nederland kent voor de bewegwijzering een nieuwe Dienst, namelijk De Nederlandse Bewegwijzeringsdienst (NBd). Deze dienst is samengesteld uit de volgende leden: Rijkswaterstaat, Provinciale Waterstaat, Unie van Waterschappen, de VNG. De ZNWB bewegwijzering is opgegaan in Rijkswaterstaat. De bewegwijzering is nu opgesplitst in een wettelijk en niet wettelijk deel.

Bewegwijzering, wettelijk deel
Met ingang van 1 januari 2015 valt een deel van de bewegwijzering onder het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (RVV 1990). Dit noemt men het wettelijke deel. De NBd heeft hierin de opdracht om met alle wegbeheerders onder meer de landelijke regiefunctie, kennisborging, ontwikkeling van bewegwijzering als ook de ontsluiting en het beheer van de landelijke database van bewegwijzering uit te voeren. Duiven kent zo'n 87 objecten.

Bewegwijzering, niet wettelijk deel
Daarnaast kan het regulier onderhoud en nieuwe projecten zelf worden aanbesteed en uitgevoerd. Tevens dienen de digitale gegevens dan aangeleverd te worden bij de NBd. De kosten (naast de jaarlijkse vaste wettelijke bijdrage) worden door de NBd in een vijfjarenoverzicht aangeleverd.

Bewegwijzering

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	15	8
Totaal	**15**	**8**

bedragen x € 1.000

Onderhoud gebouwen
Het planmatig Groot-Onderhoud-Gebouwen (GOG) geschiedt volgens de opzet en systematiek zoals omschreven in het Beleidsplan en vastgesteld door de Gemeenteraad op 16 april 2012.
Voor het planmatig Groot-onderhoud wordt onderscheid gemaakt in de volgende 2 categorieën:
- Groot-onderhoud met een cyclus van 2-25 jaar: te dekken uit de Voorziening;
- Groot-onderhoud met een cyclus van > 25 jaar: kapitaliseren; (rente en afschr.)

Uitgangspunt is dat Voorzieningen op peil gehouden worden met dotaties, een rentetoekenning (voor inflatie/prijsstijgingen) en dat met de onttrekkingen voor het gepland Groot-Onderhoud het niveau van de Voorziening over een periode van de (komende) 25 jaar niet onder de 0-grens komt.

Meerjarenonderhoudsplannen (MJOP)
Jaarlijks worden de individuele onderhoudsplannen (MJOP) van de gebouwen voor de komende vier jaar geactualiseerd en de consequenties/mutaties hiervan verwerkt. Momenteel wordt er gewerkt aan onderhoudsplannen per gebouw voor de langere termijn om zo de relatie tot de hoogte van de voorziening te kunnen bepalen.

De mutaties zijn samengevat het gevolg van:
- inmiddels uitgevoerd groot-onderhoud/renovatieonderhoud;
- wijzigingen van een onderhoudscomponent (b.v. materiaalkeuze);
- verwerking van schouw-/opnameresultaten;
- geplande onttrekking en gerealiseerde sloop van accommodaties;
- wijziging in onderhoudsverantwoordelijkheid (eigenaar-verhuurder/huurder-gebruiker).

Mutaties leiden veelal tot een gewijzigde dotatie in de Voorziening GOG en zijn als zodanig verwerkt in de voorcalculaties.
Bij de actualisatie van de MJOP's (per Jaarrekening 2015) blijkt dat met de voorgestelde dotaties en geplande onderhoudsactiviteiten het niveau van de 3 Voorzieningen GOG voor de komende periode van 25 jaar niet onder de 0-grens daalt.

Onderwijsaccommodaties
Per 1 Januari 2015 heeft een overheveling plaatsgevonden van het Groot-Onderhoud van de zogenaamde G-componenten van de Basisscholen naar de schoolbesturen.
De Gemeente blijft wel verantwoordelijk voor het Groot-Onderhoud (G-comp.) en de Functionele Verbeteringen van de gymzalen van de Joannesschool en de Bernadetteschool.

Vastgoedbeheer
In afwachting van een eventuele herbestemming zijn een aantal accommodaties toegevoegd aan de Vastgoedportefeuille van de Gemeente Duiven. Dit betreft:
- Voormalig OBS De Boomgaard, Schoolstraat 9 (tijdelijk verhuurd.)
- Voormalig Bibliotheek – Rijksweg 53 (leegstand in afwachting van visie op de Rijksweg en herbestemming)

Voor bovenstaande 2 accommodaties is de gemeente in vergaande onderhandeling tot verkoop van beide locaties medio 2018.
- Voormalig Basisschool De Timp, Walcherenstraat 5 (gedeeltelijk tijdelijk verhuurd in afwachting van herbestemming)
- Voormalig Peuterspeelzaal De Zandbak, a.d. Mondriaanstraat (leegstand)

- December 2017 is de huursituatie beëindigd van de (voormalige) artsenpraktijk Groessen aan de Tempelstraat. Momenteel is nog geen nieuwe bestemming bekend en is een principebesluit tot sloop genomen.

In afwachting van een herbestemming van de verschillende leegstaande accommodaties komen ook de kosten voor het onderhoud nu voor rekening van de gemeente. Hier is rekening mee gehouden in begroting.

Op basis van het adviesvoorstel (15BW0076) wordt voor deze accommodaties pas een MJOP opgesteld nadat een Visie op gebruik en herbestemming bekend is en wordt het bouwkundig- en installatie-onderhoud zoveel mogelijk uitgesteld en alleen uitgevoerd indien dit echt noodzakelijk is.

Voortgang Uitvoeringsprogramma GOG 2017
Onderstaand een overzicht van de voortgang en het uitgevoerd groot-onderhoud in 2017:

Gemeentehuis.
Uitgevoerd is het buitenschilderwerk aan diverse onderdelen. Verder is het geplande correctief onderhoud uitgevoerd aan de Elektrotechnische en werktuigkundige installaties uitgevoerd. In relatie tot het plan herinrichting raadzaal is in het kader van groot-onderhoud de vloerbedekking vervangen, het schilderwerk uitgevoerd en zijn werkzaamheden uitgevoerd aan de elektrotechnische- en verlichtingsinstallatie.

Regina Pacis
In afwachting van verdere herbestemming van het gebouw wordt vooralsnog voorgesteld geen Groot-onderhoudsactiviteiten uit te voeren anders dan de activiteiten die betrekking hebben op de (brand-)veiligheid, de waterdichtheid en de bedrijfszekerheid van de verwarmingsinstallatie.

Joannesschool / gymzaal.
Voor deze accommodaties is het ventilatiesysteem van de natte-ruimten aangepast en verbeterd.

Voormalig schoolgebouw De Boomgaard.
In verband met een gebrek aan de cv-ketels zijn deze in 2017 noodzakelijkerwijs nog vervangen.

Multifunctioneel gebouw Eilandplein:
In afwachting van een herbestemming is het geplande groot-onderhoud aan deze accommodatie niet uitgevoerd.

Verenigingsgebouw Visserlaan.
Ondanks en gedurende het lopende traject van privatisering was het in 2017 toch nog noodzakelijk om een aantal herstel- en vervangingswerkzaamheden aan de dakbedekkingsconstructie van de accommodatie uit te voeren.

Huis van Droo.
In het kader van groot-onderhoud zijn in 2017 de volgende geplande onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd:
- Het buitenschilderwerk van diverse onderdelen,
- Diverse binnenschilder- en sauswerk,
- Het realiseren van een lambrizering in de gang van de gymzaal.
- Het correctief onderhoud aan de Werktuigkundige en elektrotechnische installaties.

Groot onderhoud gebouwen

	Begroting 2017	Rekening 2017
Investeringen ten laste van de voorziening	89	53
Vervangingsinvesteringen	0	0
Totaal	**89**	**53**

bedragen x € 1.000

Paragraaf 4 Financiering

Algemeen

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. De treasuryfunctie streeft naar een optimaal evenwicht tussen de uitgaven en inkomsten. Bij het uitzetten van gelden is met inachtneming van de regels het optimaliseren van het rendement het doel. Voor het aantrekken van geld is het doel andersom, namelijk het minimaliseren van de kosten. De uitvoering ervan vereist snelle beslissingen in een complexer geworden geld- en kapitaalmarkt. Er zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie budgettaire gevolgen verbonden, onder meer afhankelijk van het risicoprofiel. Het risico is inherent aan het rendement. Het laatste beleid hiervan is door de raad vastgelegd op 29 februari 2016 in het treasurystatuut van de gemeente Duiven. De publieke taak was reeds vastgesteld in de raad van 25 januari 2010. Opgenomen in de publieke taak zijn:

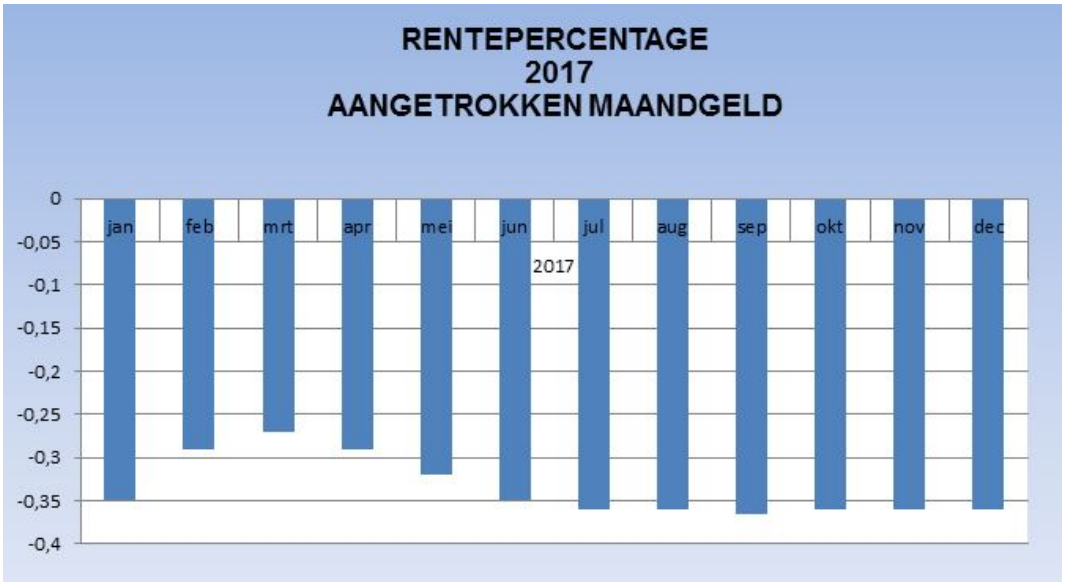
- Het verstrekken van garanties aan plaatselijke verenigingen en instellingen met het doel om met deze zekerheid geld te kunnen lenen bij reguliere banken en andere financieringsinstellingen.
- Het blijven verstrekken van waarborgen en geldleningen tot (her)financiering van sociale woningbouw conform het hiervoor reeds eerder (1997) genomen besluit Raamovereenkomst tot (her)financiering van de sociale woningbouw.

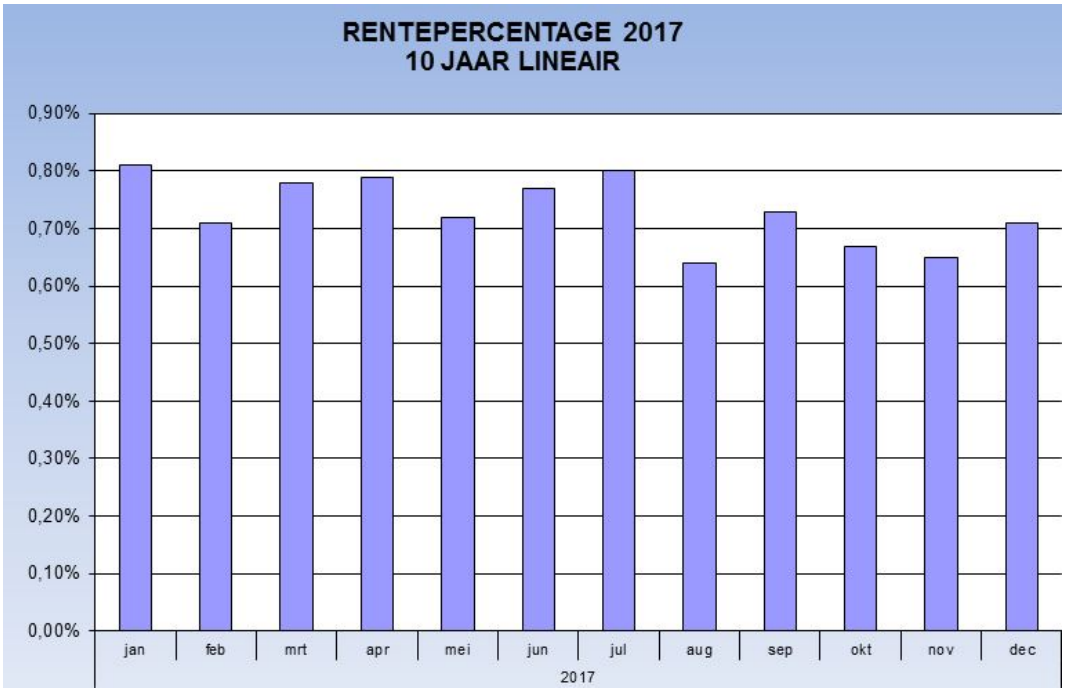
In het nieuwe treasurystatuut zijn de kaders opnieuw vastgelegd van financiële instellingen waarbij de gemeente Duiven geld kan lenen of uitzetten. Begin 2016 is het treasurystatuut opnieuw geactualiseerd en vastgesteld. Voor het aantrekken van geld is de rating verdwenen omdat de gemeente Duiven daar geen risico voor loopt. Het uitzetten van geld is niet meer toegestaan door de invoering van het schatkistbankieren. Wel is het nog toegestaan aan een andere decentrale overheid geld te lenen. Dit is alleen mogelijk als er geen verticale toezicht relatie bestaat tussen beide decentrale overheden.

Rentebeleid

In de financieringsparagraaf van de begroting 2017 is van een licht stijgende rente uitgegaan. De visie van een licht stijgende rente zoals die is uitgesproken in de begroting 2017 is niet terug te vinden in de onderstaande tabellen. De tienjarige lineaire lening is stabiel laag geweest. De korte rente is voor het eerst het hele jaar negatief geweest.

De gemeente Duiven heeft het hele jaar positief gestaan op de banken. Dit heeft geleid tot beperkte rentelasten in 2017 voor kort geld.

Renterisico's

De specifieke risico's die samenhangen met de uitvoering van de treasuryfunctie bestaan voornamelijk uit renterisico's, die worden getoetst aan twee normen.

1 De kasgeldlimiet. Deze geeft het maximale bedrag aan dat een gemeente aan vlottende financieringsmiddelen (looptijd korter dan een jaar) mag opnemen.
2 De renterisiconorm. Hiermee wordt bedoeld het renterisico dat gelopen wordt op toekomstige renteniveaus. Per jaar mag maximaal op 20% van de leningen renterisico worden gelopen.

1. Kasgeldlimiet

Het uitgangspunt van de kasgeldlimiet is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten door een grens te stellen aan korte financiering (korter dan één jaar). Juist voor korte financiering kan het renterisico aanzienlijk zijn. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage van de jaarbegroting en geldt voor het gehele begrotingsjaar.

Berekening kasgeldlimiet

	1 januari 2017
Omvang begroting	63.215
Toegestane kasgeldlimiet	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet	5.300
Gemiddeld korte middelen 2017	11.500

Bedragen x € 1.000

Berekening kasgeldlimiet

Gemiddeld 2017 ruimte	16.800

Bedragen x € 1.000

Berekening ruimte t.o.v. kasgeldlimiet

2017	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	gemiddeld

Gemiddelde vlottende middelen	8.2	13.9	15.8	8.3	11.5
Kasgeldlimiet per 1 januari 2017	5.3	5.3	5.3	5.3	5.3
Ruimte boven de limiet	13.5	19.2	21.1	13.6	16.8

Bedragen x € 1 miljoen

De gemeente Duiven is in 2017 in het gehele jaar ruim onder de kasgeldlimiet gebleven.

2. Renterisiconorm
Het uitgangspunt van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op de langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijk opnieuw moet worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm wordt berekend als percentage van de totale vaste schuld.

Berekening renterisiconorm

	2017
Stand van de vaste schuld 1 januari 2017	63.215
Renterisiconorm (in %)	20
Renterisiconorm (in €)	12.643

Bedragen x € 1.000.

Uit dit overzicht blijkt dat wij op grond van deze norm in 2017 € 12.648.000 aan leningen opnieuw hadden mogen afsluiten. In 2017 is er geen nieuwe lening afgesloten wel is er naast reguliere aflossingen, een lening van € 10.000.000 afgelost.

Kredietrisico
Naast bovengenoemd renterisico wordt door onze gemeente ook kredietrisico gelopen over de door ons uitgeleende gelden en de door ons aan plaatselijke verenigingen en instellingen, in het kader van onze publieke taak, gegarandeerde geldleningen. Het kredietrisico betreft het risico dat de leningen niet worden terugbetaald. In totaal is het saldo van de leningen verstrekt aan Woonstichting Vivare eind 2017 € 5.246.341.
Het saldo van de verstrekte hypotheken aan ambtenaren was op 31 december 2017 € 11.885.590. In 2017 is dat saldo afgenomen met € 4.232.778.

Gewaarborgde geldleningen
In 2017 stonden we garant voor het betalen van rente en aflossing voor een totaalbedrag van € 28.140.633. Het grootste deel hiervan, namelijk € 26.165.260 wordt gegarandeerd in de achtervang van het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw). Voor deze laatste groep leningen kan de gemeente Duiven voor 50% worden aangesproken. Van het restant van € 1.975.373 staat de gemeente borg voor verenigingen tot een bedrag van € 486.809 en voor leningen aan woningstichting Vivare € 1.348.264 en Vitens € 140.299.

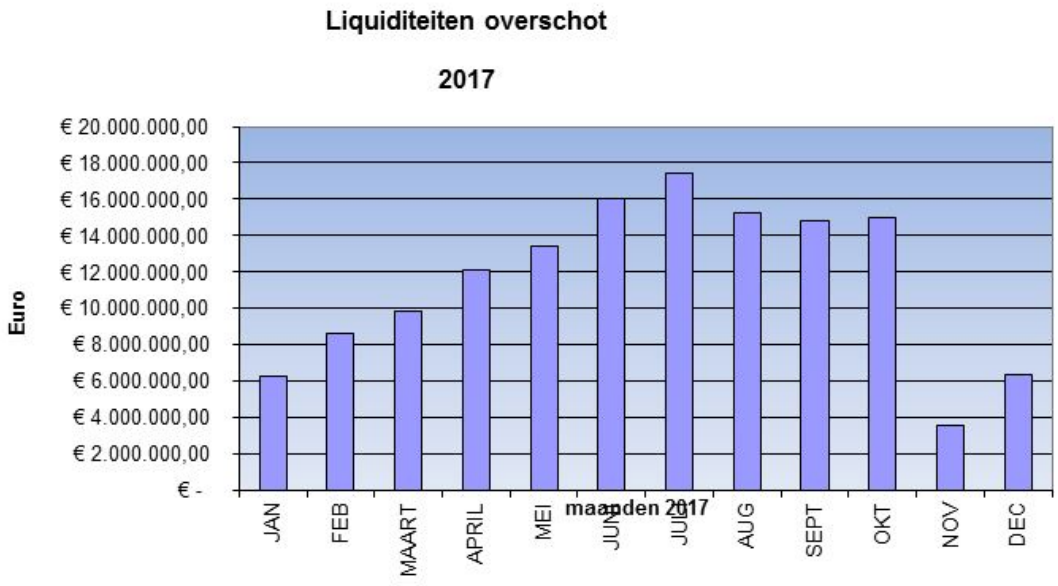
Interne financiering

Onder interne financiering wordt verstaan het gebruik maken van de eigen reserves en voorzieningen voor de financiering van de gemeente Duiven. Op 1 januari 2017 was het bedrag aan reserves € 29.481.016 en aan voorzieningen € 22.684.053. Totaal een bedrag van 52.165.069. Dit bedrag werd in 2017 gebruikt als financieringsmiddel voor de inkomsten en uitgaven van de gemeente Duiven.

Liquiditeit

Om te komen tot een goede en effectieve financiering voor de gemeente voor de korte en lange termijn is een goede en volledige liquiditeitsprognose noodzakelijk. De liquiditeitsprognose in de

begroting 2017 voorspelde een negatief saldo van € 4,9 miljoen eind 2017. In werkelijkheid was het saldo 6,4 miljoen positief.
Hieronder treft u de werkelijke liquiditeit aan van de gemeente Duiven per maand in 2017:

Conclusie
Eind 2017 was het werkelijke liquiditeitensaldo € 6,4 miljoen positief. De verwachting in de begroting 2017 was een negatief saldo van € 4,9 miljoen. Een verschil van € 11,3 miljoen positief.

a. Verschil in beginsaldo	11,3
b. Vervangingsinvesteringen/wensenlijst	1,7
c. Minder verkoop grondexploitatie	-9,4
d. Hypotheken	4,0
e. Regulier aflossing geldleningen	-0,8
f. Mutaties reserves	-0,4
g. Mutaties voorzieningen	-0,1
h. Winst saldo 2017	5,7
i. Diverse	-0,7
Totaal	11,3

Bedragen in miljoenen €

Toelichtingen:

a. In de prognose voor 2017 is uitgegaan van een beginstand van € 4,9 miljoen negatief. Werkelijk was het saldo € 6,4 miljoen positief. Een verschil van € 11,3 miljoen positief.

b. Totaal is er voor € 1,7 miljoen minder geïnvesteerd dan geraamd.

c. De grondexploitatie raamde een afname van de boekwaarde van € 8,0 miljoen. In werkelijkheid werd het een toename van de boekwaarde van € 1,5 miljoen. Een verschil van € 9,4 miljoen negatief.

d. Door de lage rentestand hebben veel ambtenaren de hypotheek net als in 2016 elders afgesloten. Dit levert een positief resultaat op van € 4,0 miljoen voor de liquiditeiten.

e. In 2017 is er voor € 800.000 meer regulier afgelost.

f. De reserves zijn € 400.000 minder toegenomen als verwacht.

g. De voorzieningen zijn met € 453.000 toegenomen. € 136.000 minder dan geraamd.

h. Het saldo van de jaarrekening is € 5.676.000.

i. Diverse heeft een saldo van € 0,7 miljoen.

Schatkistbankieren
Schatkistbankieren houdt in dat lagere overheden zoals gemeenten, provincies en waterschappen hun geld niet meer kunnen onderbrengen bij reguliere banken, maar verplicht zijn dit bij het Rijk dan wel medeoverheid te doen. Dit geldt vanaf 2013. Het tijdelijk uitzetten van geld bij derden is verleden tijd.
Alle overtollige middelen in de schatkist moeten we aanhouden. Er zijn vier uitzonderingen; nazorgfondsen zoals die zijn ingesteld op basis van de wet Milieubeheer, middelen op een geblokkeerde rekening bij de belastingdienst, bestaande beleggingen (peildatum 4 juni 2012) en een drempelbedrag. Het drempelbedrag is een minimumbedrag (dat gemiddeld buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag voor onze omvang is 0,75% (dit percentage wordt gehanteerd bij een begrotingstotaal lager dan € 100 miljoen) van het begrotingstotaal (€ 62.604.000) € 470.000. Dagelijks wordt het overschot van onze liquide middelen gestort naar het Rijk middels een rekening-courantrekening. Voor 2017 zijn we niet binnen het drempelbedrag gebleven.In het 3e kwartaal is er een kleine overschrijding geweest.
Drempelbedrag 2017 (bedragen in € 1.000)

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Buiten schatkist aangehouden middelen	325	312	486	306
Drempelbedrag 2017	470	470	470	470
Overschrijding			16	
Onderschrijding	145	158		164

Debiteuren- en crediteurenbeheer

Onze organisatie is erop gericht dat haar vorderingen tijdig, dus uiterlijk op de vervaldatum, worden geïnd. Wanneer dit niet wordt gerealiseerd, worden kort na de vervaldatum, volgens een vaste procedure, de nodige invorderingsmaatregelen genomen. Zogenaamde dubieuze debiteuren worden op basis van een kosten/baten-analyse en op juridische haalbaarheid beoordeeld waarna óf verdere invordering via de gerechtsdeurwaarder plaatsvindt óf de vordering oninbaar wordt verklaard.

Debiteuren financieel beheer
Het grootste bedrag aan openstaande debiteuren op balansdatum is reeds in 2018 ontvangen. Er loopt een aantal invorderingsmaatregelen bij diverse debiteuren.

Debiteuren belastingen
De invordering van de belastingdebiteuren 2017 is reeds opgestart. Het totale saldo aan belastingdebiteuren bij de gerechtsdeurwaarder per 31 december 2017 bedraagt € 183.437. Het betreft 385 vorderingen. Deze zijn in behandeling bij het incassobureau dat de invordering verzorgt voor de gemeente.

De overige belastingdebiteuren komen binnen via een betalingsregeling.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Inleiding
Deze paragraaf besteedt aandacht aan de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van de bedrijfsvoering van de gemeente Duiven. Hierbij komen diverse aspecten aan de orde, waaronder organisatieontwikkeling, informatiebeleid en personeelsbeleid en –formatie. Bedrijfsvoering betreft het sturen op de inzet van de (productie)middelen en processen bij de totstandkoming van producten. Dit is van belang voor het uitvoeren van de programma's en voor de continuïteit en daadkracht van de organisatie. De burger verwacht bovendien dat middelen doelmatig en doeltreffend worden ingezet. Dit vraagt om een kwalitatief goede bedrijfsvoering rondom de aspecten van planning, uitvoering, verantwoording, evaluatie en verbetering. Op grond van de Gemeentewet is de bedrijfsvoering primair een taak van het college.

Vastgestelde nota's
De volgende nota's op het gebied van bedrijfsvoering zijn vastgesteld:
- Duiven, duidelijk en dichtbij, *van droom naar realiteit* (2012).
- Besturingsfilosofie (2011).
- Informatiebeleidsplan 2013-2017 (2012).
- Functieboek (2013).
- Inkoop- en aanbestedingsbeleid Liemerse gemeenten 2012-2013.
- Mandaat-, volmacht- en machtigingenbesluit 2013.
- Richtlijn budgetbeheer 2015.

Organisatieontwikkeling: Duiven, duidelijk en dichtbij
In de begroting 2017 hebben we al geschreven dat in 2017 de aandacht steeds meer gericht zal zijn op het ontwerp van de nieuwe fusie-organisatie. In de praktijk is dat ook gebleken. En dat is eigenlijk nog sneller gegaan dan we hadden gedacht. Van nieuwe impulsen voor de organisatieontwikkeling in de oude organisatie is eigenlijk geen sprake meer geweest. We kunnen dat natuurlijk wel van verschillende kanten bekijken. Want met medewerkers praten over belangrijke waarden voor de nieuwe organisatie, leidt toch ook wel tot impulsen voor organisatieontwikkeling in het huidige. Verder is nog onderhoud gepleegd in het kader van het speerpunt "persoonlijk leiderschap".

Een mooie ontwikkeling is dat we interne trainers hebben opgeleid. Via een interne selectieprocedure hebben we medewerkers geworven en daarna opgeleid tot interne trainer. Deze trainers worden ingezet voor het waardenprogramma in de nieuwe organisatie, maar zijn in het afgelopen jaar ook ingezet voor het onderhoud van persoonlijk leiderschap. Verder kunnen zij interne workshops begeleiden.

Je kunt niet starten met een nieuwe organisatie, als je niet goed afscheid neemt van het oude. Daarom hebben we op 19 december een mooie kerst/afscheidsbijeenkomst gehad. Een bijeenkomst, waarin we met een lach en een traan afscheid hebben genomen van een organisatie, die bij velen warme gevoelens oproept en waarin we met veel plezier hebben gewerkt.

Intergemeentelijke samenwerking
Net zoals in de begroting 2017, zullen we hier rapporteren over de ontwikkelingen op de drie schaalniveaus Arnhem/Nijmegen, regio Arnhem en Liemers.

In de city region Arnhem-Nijmegen is een eerste evaluatie gehouden van het functioneren van het nieuwe regio-verband. Voor zover daar nu al iets over te zeggen viel, waren de resultaten licht positief. Maar er was ook reden tot het zetten van de puntjes op de i. Dat is gedaan en daarmee wordt de volgende stap in deze regionale samenwerking gezet. Een samenwerking die hard nodig is, om onze regio voldoende op de kaart te zetten.

In de regio Arnhem is hard gewerkt aan het verder opzetten van de MGR (modulaire gemeenschappelijke regeling) sociaal domein. Eind van het jaar is besloten ook het bureau leerplicht en het werkgeversservicepunt hier onder te brengen. De governancestructuur is

inmiddels ook rond en ook is besloten dat de MGR als thuisbasis een deel van het gemeentehuis van Westervoort krijgt. Deze MGR heeft als kenmerk dat het een lichte regeling heeft waarin de regiogemeenten elkaar verplichten tot het afnemen van een basispakket en daarnaast op vrijwillige basis andere samenwerkingen kunnen aangaan.

Op Liemerse schaal is onverminderd aandacht geweest voor afstemming van inhoudelijke portefeuilles om de Liemerse belangen in regionale overleggen goed te behartigen. Als het gaat om de samenwerkingsagenda, dan kunnen we stellen dat binnen de GR Samenwerking de Liemers een oriëntatie heeft plaats gevonden op de managementstructuur. Welke rol spelen de gemeentesecretarissen van de (per 2018) drie gemeenten nu precies in de SdL.
Belangrijke mijlpaal voor beide organisatieonderdelen (RSD en RID) was de verhuizing in het afgelopen jaar. Van de RSD naar het BAT-gebouw in Zevenaar en van de RID naar de voormalige bibliotheek (en inmiddels gemeentegebouw) Westervoort. Voor de RSD was de studie naar de toekomst van de taken in het kader van de Participatiewet van groot belang. De RID kon een hernieuwde uitkomst presenteren van een benchmark, waaruit blijkt dat de RID het goed doet tegen relatief lage kosten. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de jaarrekening van de SdL.

Doelmatigheid en doeltreffendheid en rechtmatigheid
Op grond van het bepaalde in artikel 2 van de Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Duiven (ex. Artikel 213a Gemeentewet) onderzoekt het college de doelmatigheid en doeltreffendheid van de bedrijfsvoering. Hieraan wordt op verschillende manieren uitvoering gegeven.

Eén van de manieren is het (laten) uitvoeren van benchmarks, formatiescans en klantwaarderingsonderzoeken. In programma 1 is onder andere aangegeven welke stappen in 2017 gezet zijn op het vlak van dienstverlening. De inzet van digitale instrumenten en hulpmiddelen wordt daarbij steeds belangrijker. Mijn overheid, ingezet voor het versturen van belastingaanslagen, sociale media waaronder WhatsApp worden meer en meer toegepast teneinde de communicatie en dienstverlening aan de burger te moderniseren en optimaliseren. Doeltreffender en uiteindelijk ook doelmatiger.

2017 heeft voor een belangrijk deel ook in het teken gestaan van de voorbereidingen voor de ambtelijke fusie. De nieuwe organisatie is ingericht en doelstellingen zijn geformuleerd. Een optimale dienstverlening en een organisatie die niet duurder is en zo mogelijk goedkoper dan de twee huidige organisaties zijn daarbij belangrijke uitgangspunten.

Net als in voorgaande jaren zijn in 2017, op basis van een plan van aanpak, diverse onderzoeken uitgevoerd in het kader van de rechtmatigheidscontrole. De onderzoeken lagen op het vlak van de belangrijkste geldstromen binnen de begroting zoals inkoop, inkomensoverdrachten, sociaal domein en grondexploitatie. In het verslagjaar zijn stappen gezet om deze onderzoeken in de organisatie verder te structureren en professionaliseren. Deze onderzoeken zijn afgestemd met de accountant en vormen voor hen een belangrijke onderlegger voor de controle van de jaarrekening.

Integriteit
Integriteit is een inherent onderdeel van de cultuur waaraan wij in de organisatie werken. Persoonlijk leiderschap is belangrijk speerpunt voor management en medewerkers. Dat leidt ook tot openheid, elkaar aanspreken en geven van feed-back (of zoals wij zeggen, om er beter van te worden “feed-forward”). Binnen dit klimaat is voor alle medewerkers van de gemeente als kerncompetentie vastgesteld de competentie “zelfreflectie”. Wij merken dat binnen de cultuur die zo aan het ontstaan is, integriteitsvraagstukken waar medewerkers mee worden geconfronteerd, op een natuurlijke wijze aan de orde worden gesteld.
Naast deze algemene insteek, zijn er ook enkele specifieke maatregelen die telkens terugkeren. Ieder jaar houden we een middag voor nieuwe medewerkers. Naast een rondleiding door de gemeente, besteden we daarbij expliciet aandacht aan integriteit, waarbij wordt benadrukt dat transparantie van het grootste belang is. Daarnaast worden verzoeken van medewerkers om nevenwerkzaamheden te verrichten, scherp bekeken. Zo nodig worden voorwaarden verbonden aan toestemming, om elke schijn van belangenverstrengeling te vermijden.

Informatiebeleid

Projecten informatiebeleidsplan

Onder regie van de Regionale ICT dienst (hierna RID) hebben de vier samenwerkende gemeenten een informatiebeleidsplan opgesteld. Genoemd plan is te beschouwen als een doorkijk voor de periode 2013-2017 voor wat betreft informatievoorziening en ICT. De onderwerpen waar het in dit verband om gaat hebben betrekking op informatiearchitectuur, de organisatie van de informatievoorziening, applicaties, projecten etc.

Het informatiebeleidsplan met de bijbehorende projectenlijst is ingegeven door gemeentelijke ambities, maar ook door aan gemeenten opgelegde verplichtingen van rijkswege. Een ander streven is gericht op ‘convergentie’, hetgeen wil zeggen dat de gemeenten die deelnemen aan RID de Liemers van dezelfde software gebruik gaan maken. In 2017 is onder andere de gezamenlijke aanbesteding van nieuwe software voor het financiële systeem afgerond. Implementatie is voorbereid en de applicatie is per 1 januari 2018 in gebruik genomen. De aanbesteding voor de convergentie van software op het taakveld belastingen is gestart in 2018.

Veel inspanningen zijn ook verricht in het kader van de voorbereidingen voor het tot stand komen van de nieuwe fusie-organisatie 1Stroom. In dit traject zijn ook veelal kleinere applicaties hetzij gesaneerd hetzij op elkaar afgestemd. In de nieuwe organisatie worden ook de processen geharmoniseerd.

Informatiebeveiliging

De doelstelling van informatiebeveiliging is het beschermen van de beschikbaarheid, de integriteit en de vertrouwelijkheid van informatie (digitaal, analoog, kennis) van de gemeente. Daarbij spelen de kwaliteit van de techniek, de attitude van de mens en de inrichting van de organisatie een grote rol. Helaas mag informatiebeveiliging zich verheugen in een toenemende belangstelling. Hackers, ransomware, datalekken, nepnieuws, het zijn termen die we bijna dagelijks in de media hoorden en zagen.

In de Liemers werken de gemeentelijke beveiligingsfunctionarissen projectmatig nauw samen om de maatregelen uit de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten) ingevoerd te krijgen. Scienta, ons ISMS (Information Security Management System) vormt de bron waarin beleid en protocollen te vinden zijn. In 2017 is met het oog op de ambtelijke fusie met Westervoort per 1 januari 2018 in 1Stroom de formatie van het team Informatiebeheer uitgebreid met een CISO (Chief Information Security Officer) en een FG (Functionaris Gegevensbescherming). In september 2017 is het gemeentelijk beleid opnieuw vastgesteld door het college gecombineerd met de opdracht het beleid in 2018 door 1Stroom te laten actualiseren.

Eind 2017 is het eindrapport van de Rekenkamercommissie Duiven over Privacy en Informatiebeveiliging en de reactie van het college daarop in de gemeenteraad voor kennisgeving aangenomen. In 2017 is ook gestart met de voorbereidingen voor de implementatie van de Europese Verordening AVG die op 25 mei 2018 in werking zal treden.

Op grond van de Wet Meldplicht Datalekken zijn in 2017 twee datalekken van beperkte omvang gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens AP, die geen aanleiding heeft gezien tot verdere stappen.

In 2017 zijn goede resultaten te melden naar aanleiding van de audit 2016 DigiD en de zelfevaluaties BRP en PUN. In navolging daarop is landelijk ENSIA ingevoerd, een tool om de auditlast voor gemeenten te verminderen. Middels een uitgebreide zelfevaluatie in nauwe samenwerking met alle betrokken stakeholders in de eigen organisatie, de RID en de RSD de Liemers is de status per 31 december 2017 van de invoering van de BIG vastgelegd, aangevuld met zelfevaluaties voor de domeinen waarvoor extra maatregelen nodig zijn zoals de BRP, de PUN, de BAG, de BGT, de DigiD en het Suwinet. De resultaten daarvan worden in 2018 gehanteerd door de verschillende landelijke toezichthouders voor de verticale verantwoording. Op basis van die resultaten legt het college voortaan over de informatiebeveiliging aan de gemeenteraad verantwoording af in deze paragraaf Bedrijfsvoering.

Personele ontwikkelingen
In 2017 is door de medewerkers van onze organisatie weer veel werk verzet. Werk dat een voortzetting is van taken die we al jaren uitvoeren en werk als gevolg van de invulling van nieuw beleid. En ondertussen is in eigen beheer ook nog eens de ambtelijke fusie is vormgegeven, wat een omvangrijke operatie is.

De taken die we al jaren doen zijn uitgevoerd binnen de bestaande middelen die daarvoor beschikbaar zijn. Met het oog op de ambtelijke fusie is een aantal formatieplaatsen tijdelijk ingevuld en deels ook door inhuur. Daardoor is het salarisbudget onderschreden en het inhuurbudget overschreden. Maar in totaliteit is er een voordeel van € 129.000 op de salarisbudgetten. Dit voordeel zit vooral in minder uitgaven op de stelposten. Dit betekent ook dat de eenmalige uitkeringen die in december zijn gedaan als gevolg van de afspraken met de vakbonden over het vervallen van de uitloopschaal (waarover wij nog hebben gerapporteerd in de 3e tussenrapportage), binnen het bestaande budget konden worden gedekt.

De door de gemeenteraad toegekende extra bedragen in het kader van nieuw beleid om extra en/ of nieuwe taken uit te voeren zijn gebruikt om deze taken op te pakken:
- € 40.000 eenmalig om te voldoen aan de wet banenafspaak; eind 2017 had Duiven een bezetting van 3,6 fte van medewerkers die voldoen aan de criteria voor deze doelgroep. Dat is ruimschoots boven het aantal dat nu nodig is in het kader van de landelijke afspraken.
- € 75.000 structureel voor extra BOA-capaciteit van 1,5 fte; deze functies zijn ingevuld vanaf maart/april 2017.
- € 30.000 structureel voor sloopmeldingen ivm asbestwetgeving; dit bedrag is vooral gebruikt om zicht te krijgen op de problematiek in Duiven.
- € 17.500 structureel voor extra aandacht voor veiligheid bij vooral evenementenvergunningen; dit is ingevuld door een medewerker die met deze taken was belast een uitbreiding van uren te geven, waarmee dit adequaat is ingevuld.
- € 25.000 structureel voor vergroting inzet sociale media; een versterking van het KCC werd hierdoor mogelijk.

Conform de plannen daartoe die we in de begroting al beschreven, hebben wij daarnaast 4 fte extra menskracht ingezet voor versterking van VTH-taken (vergunningverlening/toezicht/ handhaving). De dekking voor deze extra inzet is voor 2017 incidenteel gevonden binnen bestaande budgetten. De structurele inpassing is een zaak voor 1Stroom.

Voor de ambtelijke fusie heeft onze organisatie in het afgelopen jaar veel werk verzet en daarbij is vrijwel alles zelf gedaan en zijn geen externe deskundigen ingehuurd. Wel hebben we op beperkte schaal menskracht ingehuurd om regulier werk over te nemen van onze medewerkers die substantieel met de ambtelijke fusie bezig waren. De kosten daarvan zijn gedekt uit het implementatiebudget voor de fusie.

De fusie heeft ook de schaduw vooruitgeworpen voor wat betreft de opleidingen. Vakopleidingen zijn gewoon doorgegaan, maar de organisatiebrede trainingen in het kader van de organisatieontwikkeling zijn als gevolg van de fusie niet of nauwelijks gehouden. Daardoor is een onderbesteding zichtbaar in de opleidingskosten van de organisatie van ca € 35.000.

2017 was voor veel medewerkers een spannend jaar met (grote) veranderingen in het verschiet. Gelukkig heeft dit zich niet geuit in een bovengemiddeld ziekteverzuim. Het ziekteverzuim over 2017 is met ongeveer 5,5% weliswaar niet laag en ook in de sector bovengemiddeld, maar past wel in het beeld van de afgelopen jaren waarin het verzuim continue tussen 5 en 6% schommelde. Ook in het afgelopen jaar was vooral het langdurig verzuim hier debet aan. Getuige ook de relatief lage verzuimfrequentie van ongeveer 1. De verzuimfrequentie is een goede maat voor de mate van kortdurend verzuim en een score van 1 is een mooi resultaat.
Uit de rapportage van de vertrouwenspersoon ongewenste omgangsvormen, is gebleken dat zich in 2017 niemand uit de kring van de medewerkers van de gemeente Duiven tot de vertrouwenspersoon heeft gemeld.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en vennootschappen waarin de gemeente Duiven een bestuurlijk en financieel belang heeft.

Bestuurlijk belang
Betreft zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Financieel belang
Betreft een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidelijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bij deelname in een vennootschap betreft het financiële belang het bezit van aandelen en het ontvangen van bijbehorend dividend.

De gemeente Duiven maakt binnen de verbonden partijen onderscheid tussen gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen. De gemeenschappelijke regelingen bestaan uit publieke partijen die samenwerken, vaak op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) of Wgr-plus. In het algemeen geldt dat voor een gemeenschappelijke regeling wordt gekozen als een gemeente het voorgestane beleid niet zelf wenst uit te voeren, maar in samenwerking met andere gemeenten of instellingen. Bij deelnemingen heeft de gemeente een pakket van aandelen van een vennootschap in bezit. De deelname in het aandelenkapitaal vloeit vaak voort uit de van oudsher aanwezige maatschappelijke belangen, die door de vennootschappen werden of worden nagestreefd.

In onderstaand overzicht wordt een overzicht van de verbonden partijen voor de gemeente Duiven weergegeven, inclusief het financiële belang betreffende de jaarrekening 2016, de begroting 2017 en de jaarrekening 2017. Dit geeft inzicht in de risico's die de gemeente Duiven loopt door de betrokkenheid aan de verbonden partij. Vervolgens wordt elke verbonden partij nader toegelicht. Inhoudelijke beleidsinformatie over verbonden partijen is opgenomen in de relevante programma's.

Verbonden partij*	**Rekening 2016**	**Begroting 2017**	**Rekening 2017**
Gemeenschappelijke regelingen			
Samenwerking De Liemers (SDL)	2.100.684	2.089.659	2.261.490
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)	1.096.400	1.112.778	1.104.278
Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	955.729	937.097	930.052
Gemeenschappelijke Regeling voor Onderwijszaken (GRO)	63.544	63.544	61.783
Presikhaaf Bedrijven	2.474.000	2.127.179	2.237.000
Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD)	39.294	42.603	44.116
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	141.085	119.000	128.929
Georganiseerd overleg Regio Arnhem Nijmegen	n.v.t.	38.175	38.156
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)	214.386	562.624	613.560
Euregio	6.650	6.700	n.n.b.
Deelnemingen (dividend)			
NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	3.580	2.000	5.756
Vitens N.V.	94.324	72.000	89.729
Alliander N.V. (voorheen Nuon)	102.280	82.500	115.187

* Alleen verbonden partijen met een financieel belang van meer dan € 10.000 worden vermeld

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijk Orgaan (GO) Arnhem Nijmegen (opvolger van de stadsregio)

Doel	Als opvolger van de stadsregio is het Gemeenschappelijk Orgaan (GO) Arnhem Nijmegen opgericht. Deze richt zich op dezelfde terreinen als de stadsregio, te weten Wonen, Duurzaamheid, Mobiliteit en Economie. Gemeenten stemmen hun beleid op elkaar af. Hiervoor bestaan afzonderlijke portefeuillehoudersoverleggen. Bij wijze van algemeen bestuur komt het GO, het gemeenschappelijk orgaan, een aantal malen per jaar bijeen. Het orgaan heeft geen zelfstandige beleidsbevoegdheden.
Partijen	18 gemeenten nemen deel in het GO Arnhem-Nijmegen.
Bestuurlijk belang	Elke gemeente heeft één vertegenwoordiger in het algemeen bestuur van het GO.
Financieel belang	De jaarlijkse bijdrage aan het GO bedraagt € 1,50 per inwoner. Hiervan is € 0,50 bestemd voor secretariële ondersteuning en € 1,00 voor Bureau Brussel.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het GO heeft geen vermogen.
Resultaat	Niet van toepassing.
Risico's	De risico's zijn nihil.
Verantwoording	De begroting en rekening worden ter zienswijze overgelegd aan de gemeenten. De gemeente Westervoort beoordeelt voor de Liemerse gemeenten de rapportages op financieel vlak.
Ontwikkelingen	De behoefte aan regionale afstemming blijft onverminderd groot. Naast de formele momenten van bestuurlijk overleg zullen er ook meer momenten komen waarop raadsleden elkaar treffen.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) gevestigd te Arnhem

Doel	Behartigen van de belangen van de deelnemers op de terreinen van brandweerzorg, ambulancezorg, publieke gezondheid, geneeskundige hulpverlening, crisisbeheersing en gemeenschappelijke meldkamer.
Partijen	16 gemeenten nemen deel in de VVGM: Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur kent 32 leden. Elke gemeente levert twee leden: de burgemeester en de wethouder volksgezondheid. De stemverhouding van Duiven is twee van de 32 oftewel 6,25%. In het Dagelijks Bestuur worden de Liemerse gemeenten vertegenwoordigd door de burgemeester van Westervoort.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven bestaat uit een brandweerdeel en een deel voor publieke gezondheid. De brandweerbijdrage is gebaseerd op de gemeentelijke bijdrage zoals die was voordat de brandweer werd geregionaliseerd. Voor 2017 was dat bedrag € 777.730. De bijdrage voor publieke gezondheid is gebaseerd op een bedrag per inwoner. Dat was in 2017 € 12,84 per inwoner en resulteert in een bijdrage á € 326.548.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermorgen per 1 januari 2017 betrof € 5.450.527 en per 31 december 2017 betrof het € 8.239.483. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 45.463.020 en per 31 december 2017 was dit € 37.035.595.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedroeg € 2.875.983. Dit is het gerealiseerde resultaat. Er zijn nog enkele te besluiten resultaatmutaties die invloed kunnen hebben op het resultaat.
Risico's	De risico's zijn redelijk beperkt. Om de financiële en beleidsrisico's in beeld te hebben en te beperken is er een regionaal controllersoverleg actief dat regelmatig overlegt met VGGM over de financiële positie. Dat heeft de afgelopen jaren tot forse besparingen geleid en tot beleidsarme begrotingen.
Verantwoording	De jaarrekening wordt in april aan de gemeenten aangeboden voor een consultatieronde. In de juni-vergadering van het Algemeen Bestuur wordt de jaarrekening vastgesteld.

Ontwikkelingen	De organisatie Veilig Thuis is in 2017 bij VGGM ondergebracht. Alle budgetten van VGGM zijn in 2017 (drie jaar na de regionalisering) tegen het licht gehouden. Dit heeft nog een besparing van € 300.000 structureel opgeleverd. Waar mogelijk waren ook al vóór 2017 budgetten naar beneden bijgesteld.

Samenwerking De Liemers (SDL) gevestigd te Duiven

Doel	Het vergroten van de gemeentelijke slagkracht (met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid) door bundeling van ambtelijke expertise op strategisch, tactisch en operationeel niveau met als resultaat verhoogde kwaliteit, continuïteit en efficiëntie.
Partijen	De gemeenten Duiven, Rijnwaarden, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit de colleges van de vier deelnemende gemeenten. Elke gemeente had in 2017 in het bestuur één stem.
Financieel belang	Op basis van de afgesproken verdeelsleutels worden de kosten van de samenwerkingsorganisatie aan de vier gemeenten doorbelast. Voor de gemeente Duiven bedroeg de bijdrage voor het jaar 2017 € 2.261.490.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Samenwerking de Liemers heeft geen eigen vermogen. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 13.448.279. Per 31 december 2017 was dit € 15.287.490.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedroeg € 0.
Risico's	Slechte financiële resultaten kunnen leiden tot een hogere bijdrage die de gemeente beschikbaar moet stellen.
Verantwoording	De begroting en rekening worden ter zienswijze voorgelegd aan de gemeenteraden.
Ontwikkelingen	Niet van toepassing.

Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL) gevestigd te Zevenaar

Doel	De gemeenten Duiven, Zevenaar en Montferland werken sedert 1997 samen in de Gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL). Binnen deze gemeenschappelijke regeling worden de kosten voor huisvesting, die door de samenwerkende gemeenten zijn geaccepteerd, verdeeld. Achterliggende gedachte bij de totstandkoming van deze regeling is geweest om het voortgezet onderwijs in het voedingsgebied De Liemers op een adequate wijze in te richten en de kosten beheersbaar te houden voor de deelnemende gemeenten.
Partijen	Gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Er is een Gemeenschappelijk Orgaan opgericht, bestaande uit de daartoe door de colleges van B&W aangewezen bestuurders. Voor Duiven is dat wethouder Knuiman. De stemverhouding van Duiven is 1 van de 3 (33,3%).
Financieel belang	De bijdrage van Duiven aan de GRHVOL is voor 2017 begroot op € 930.052. De gemeenschappelijke regeling heeft geen eigen begroting en jaarrekening. Daardoor zijn er geen eigen baten en lasten. De baten en lasten komen voor de rekening van de deelnemende gemeenten. Aan het einde van het jaar vindt er een afrekening plaats tussen de deelnemende gemeenten. De gemeenten worden door het Rijk via de Algemene Uitkering van het Gemeentefonds gecompenseerd middels een bedrag per leerling. Ten bate van de GRHVOL wordt er een gemeenschappelijke reserve aangehouden door de deelnemende gemeenten. Deze reserve wordt aangehouden door de gemeente Zevenaar ten bate van de GRHVOL en is ook zodanig opgenomen in de jaarrekening van de gemeente Zevenaar. Omdat de reserve niet aan te spreken is door de gemeente Duiven zonder medewerking van de overige deelnemende gemeenten is deze niet opgenomen in de balans van de gemeente Duiven. De afrekening en verantwoording van de GRHVOL over 2017 wordt in het eerste kwartaal 2018 opgesteld. In het jaar 2017 zijn geen extra investeringen gedaan. Wel is de gemeentelijke bijdrage aan/ ontvangst van de GRHVOL onderhevig aan schommelingen als gevolg van het wisselend leerlingenaantal.

Omvang eigen en vreemd vermogen	Het GRHVOL heeft geen eigen of vreemd vermogen. De kosten worden gedekt door de deelnemende gemeenten. Wel wordt er een gemeenschappelijke reserve aangehouden door gemeente Zevenaar ten bate van de GRHVOL.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedroeg € 0.
Risico's	Doordat de GR geen eigen middelen heeft en geen rechtspersoonlijkheid heeft, is het risico klein. Een financieel risico voor de deelnemende gemeenten is wel dat het leerlingenaantal terugloopt en er dus minder inkomsten zijn, terwijl de kapitaallasten hetzelfde blijven.
Verantwoording	Het Gemeenschappelijk Orgaan stelt een informele begroting vast die is samengesteld uit de afzonderlijke begrotingen van de drie gemeenten. De samengestelde begroting en verantwoording worden ter instemming voorgelegd aan de deelnemende gemeenten.
Ontwikkelingen	Voor de komende jaren is de amovatie van de locatie Zonegge van het Liemers College voorzien.

Gemeenschappelijke Regeling voor Onderwijszaken

Doel	Het vormgeven van een intergemeentelijke samenwerking op de gebieden volwasseneducatie, leerplicht en RMC (Regionale Meld- en coördinatiefunctie).
Partijen	Gemeenten Arnhem, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Gemeente Duiven levert één van de tien leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven is € 2.000 voor het perceel Volwasseneducatie.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Niet van toepassing.
Resultaat	Niet van toepassing.
Risico's	Doordat de GRO geen eigen begroting heeft en geen besluiten kan nemen is het risico relatief klein.
Verantwoording	Niet van toepassing.
Ontwikkelingen	De Gemeenschappelijke Regeling voor Onderwijszaken is per 1 januari 2018 vervallen en opgenomen in de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR).

Presikhaaf Bedrijven gevestigd te Arnhem

Doel	Het bieden van een passende werkplek en werkomgeving aan inwoners van Duiven met een arbeidsbeperking die onder de Wet Sociale Werkvoorziening vallen.
Partijen	Dit is een gemeenschappelijke regeling van 10 gemeenten rondom Arnhem.
Bestuurlijk belang	De gemeente Duiven levert één vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur in de persoon van wethouder Knuiman.
Financieel belang	De bijdrage is gebaseerd op de kosten van verloning, de resultaten van de exploitatie en de kosten van begeleiding 3,36%.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermorgen per 1 januari 2017 betrof € 851.000 en per 31 december 2017 betrof het € 0. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 16.336.000 en per 31 december 2017 was dit € 10.010.000.
Resultaat	€ 10.535.
Risico's	Er is sprake van een langdurig voortkomend risico op tekorten op de exploitatie.
Verantwoording	Alle financiële stukken worden voor het geven van een zienswijze voorgelegd aan de gemeenteraad.
Ontwikkelingen	Per 1 januari 2018 zijn de bedrijfsactiviteiten overgedragen aan Scalabor. Presikhaaf bevat daardoor alleen nog de verloning van WSW-ers en het afbouwen van de laatste verplichtingen waarna de gemeenschappelijke regeling geliquideerd zal worden.

Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD) gevestigd te Doesburg

Doel	Behartigen van gemeenschappelijke belangen van de deelnemers ten aanzien van het beheer van hun archiefbescheiden conform de Archiefwet. Daarnaast het bevorderen van publicaties over de streek aan de hand van de aanwezige archiefbescheiden.
Partijen	De gemeenten Duiven, Doesburg, Rijnwaarden, Westervoort en Zevenaar, de RID en de RSD.
Bestuurlijk belang	Gemeente Duiven levert een van de vijf leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven is € 39.294 en is berekend op basis van het inwoneraantal en op basis van afgenomen uren.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Nog niet bekend betreft het jaar 2017. De laatst bekende stand is onttrokken uit het jaarverslag 2016. Het eigen vermogen per 1 januari 2016 en 31 december 2016 is nihil. Het vreemd vermogen per 1 januari 2016 bedroeg € 46.996. Per 31 december 2016 was dit € 36.430.
Resultaat	Het resultaat over 2016 bedroeg € 0.
Risico's	Eventuele tekorten worden verhaald op de deelnemende gemeenten. De financiële omvang van de regeling is echter relatief klein en het risico wordt op nihil ingeschat.
Verantwoording	Begroting, jaarrekening alsmede het jaarverslag (inclusief inspectieverslagen) worden voorgelegd aan de deelnemende partijen.
Ontwikkelingen	Het onderhouden van een volwaardige website en verder werken aan een beeldbank voor het hele werkgebied. Het digitaal ontsluiten van alle archieven en het beter bekend maken van de archiefdienst bij aangesloten gemeenten en het publiek.

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) gevestigd te Arnhem

Doel	De gemeenschappelijke regeling zorgt voor de behartiging van de belangen van de deelnemers inzake vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Middels de ODRA worden de krachten gebundeld zodat sprake is van minder versnippering, een grotere mate van deskundigheid en een meer efficiënte inzet van middelen.
Partijen	11 gemeenten en de Provincie Gelderland.
Bestuurlijk belang	Wethouder Spaargaren maakt onderdeel uit van het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	Deze is gebaseerd op de inbreng van de taken in het kader van de Wet VTH (basistaken).
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 854.700. Per 13 december 2017 was dat € 801.600. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 3.364.400. Per 31 december 2017 was dit € 3.122.000.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedroeg € 0.
Risico's	De ODRA is een uitvoeringsorganisatie. De beleidsrisico's zijn derhalve zeer beperkt. Uitvoerend beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Verantwoording	De meerjarenbegroting en jaarrekening worden conform DVO ieder jaar opgeleverd.
Ontwikkelingen	Momenteel wordt een onderzoek uitgevoerd naar de (on)mogelijkheden van outputfinanciering door een extern bureau. Lopende 2018 zal er meer duidelijk komen omtrent dit onderzoek.

Vervoersorganisatie BVO DRAN (doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen)

Doel	Doelstelling is om te komen tot een goede en efficiënte regionale samenwerking op het gebied van doelgroepenvervoer in de stedelijke regio Arnhem Nijmegen, inclusief Druten, door de oprichting van de lichtste vorm van een gemeenschappelijke regeling; een bedrijfsvoeringsorganisatie. Artikel 4 van de regeling geeft aan: 1. De DRAN heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers. 2. De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer worden overgedragen aan de DRAN.
Partijen	Alle gemeenten van de regio Arnhem en Nijmegen en Druten (19 gemeenten).
Bestuurlijk belang	Deze regeling is vooral bedoeld voor de samenwerking tussen de betrokken gemeenten voor taken die geen zware bestuurlijke aansturing nodig hebben, maar waarvoor rechtspersoonlijkheid wel van belang is voor een efficiënte uitvoering. Dit was nodig vanwege de opheffing van de Stadsregio Arnhem Nijmegen. Elke gemeente levert één wethouder aan het Algemeen Bestuur van de GR.
Financieel belang	Door het bundelen van de verschillende vervoersstromen met een groot aantal gemeenten zou een efficiënter vervoerssysteem mogelijk worden gemaakt waardoor een betere beheersbaarheid van de vervoerskosten ontstaat. Hiermee kunnen de dreigende tekorten in het vervoer (door toename vervoer wegens vergrijzing, langer thuis wonen etc.) in de regio worden opgevangen.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Niet van toepassing. De BVO wordt gedekt via voorschotten die iedere verbonden gemeente betaalt.
Resultaat	Nog niet bekend. De schatting is € 805.000.
Risico's	Het risico voor de gemeente Duiven is van financiële aard, als de beoogde efficiencyvoordelen niet worden behaald of als meerdere gemeenten uit deze regio vervoersstromen gaan onttrekken aan deze regeling.
Verantwoording	**Artikel 11 Informatie en verantwoordingsplicht (regeling bvo)** 1. Het Bestuur verstrekt een deelnemer halfjaarlijks een rapportage over de verrichte werkzaamheden en de verlangde inlichtingen. Een lid van het Bestuur geeft de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, mondeling of schriftelijk de door één of meer leden, overeenkomstig het reglement van orde van dat college, verlangde inlichtingen. 2. Een verzoek om inlichtingen kan schriftelijk worden ingediend bij het Bestuur. 3. Het Bestuur verstrekt de gevraagde inlichtingen schriftelijk of mondeling zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen acht weken na ontvangst van het verzoek. 4. Een lid van het Bestuur voorziet de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, van alle informatie die, in relatie tot het door het gevoerde en te voeren beleid en de daarbij door het aangewezen lid ingenomen dan wel in te nemen standpunt, noodzakelijk is. 5. Een lid van het Bestuur is aan de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, verantwoording verschuldigd voor de wijze waarop het lid de deelnemer in het Bestuur heeft vertegenwoordigd, naar de door de deelnemer, die hij vertegenwoordigt vastgestelde dan wel te stellen regels. 6. De leden 1 tot en met 5 zijn van overeenkomstige toepassing jegens de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten. 7. Het Bestuur stelt de Rekenkamer of rekenkamercommissie van de deelnemende gemeenten afzonderlijk en in gezamenlijkheid in staat om alle informatie te verkrijgen die voor de wettelijke uitoefening van de rekenkamer- of rekenkamercommissietaak nodig is.

Ontwikkelingen	Op 1 september 2016 is het vervoer aanbesteed en van start gegaan voor het vraagafhankelijke vervoer (Wmo) en leerlingenvervoer. In 2017 is geleidelijk het vervoer voor dagbesteding Jeugd en Wmo ingevoerd. Er zijn geen verdere ontwikkelingen.

Euregio

Doel	Grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen in Nederland en Duitsland bevorderen.
Partijen	De Euregio bestaat uit 55 lidorganisaties uit de grensregio Nederland-Duitsland. Dat zijn gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in het werkgebied Arnhem-Nijmegen, West-Veluwe, Zuid-West-Gelderland, delen van Noordoost-Brabant, het noordelijke deel van de provincie Limburg, de Kreis Kleve, de Kreis Wesel en de steden Duisburg en Düsseldorf. In dit werkgebied wonen 4,2 miljoen mensen.
Bestuurlijk belang	Gemeente Duiven levert drie leden in het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven is € 6.700 en is berekend op basis van het inwoneraantal.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Nog niet bekend.
Resultaat	Nog niet bekend.
Risico's	Geen.
Verantwoording	De jaarrekening wordt aangeleverd voor de vergadering van de Euregioraad op 7 juni 2018.
Ontwikkelingen	Geen.

Deelnemingen

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) gevestigd te Den Haag

Doel	De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.
Partijen	Aandeelhouders zijn de Staat der Nederlanden, provincies, gemeenten, waterschappen en andere openbare lichamen.
Bestuurlijk belang	Stemrecht in de Algemene vergadering van aandeelhouders. Vertegenwoordiging door de verantwoordelijke portefeuillehouder binnen het college.
Financieel belang	Gemeentelijke aandelenpakket van 3.510 aandelen à € 2,50 nominaal. Dit betekent een belang van € 8.775. Dat is 0,0063% van het totale vermogen.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2017 was € 4.486 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 4.953 miljoen. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 149.514 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 135.072 miljoen.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedraagt € 393 miljoen.
Risico's	Het risico beperkt zich tot het ingelegde bedrag.
Verantwoording	De gemeente ontvangt jaarlijks de jaarrekening met daarbij een uitnodiging voor de Algemene vergadering van aandeelhouders.
Ontwikkelingen	Niet van toepassing.

Vitens N.V. gevestigd te Zwolle

Doel	Het leveren van drinkwater en de instandhouding van het leidingnetwerk.
Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	Vitens N.V. kent een Raad van bestuur en een Raad van commissarissen. Gemeente Duiven is één van de aandeelhouders.
Financieel belang	Gemeentelijke aandelenpakket van 26.705 aandelen. De verkrijgingsprijs van dit pakket bedraagt € 4.538.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2017 was € 489,1 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 533,7 miljoen. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 1.249,2 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 1.194,4 miljoen.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedraagt € 64 miljoen.

Risico's	Het risico beperkt zich tot het ingelegde bedrag.
Verantwoording	Vitens presenteert na afloop van het jaar een jaarrekening.
Ontwikkelingen	Niet van toepassing.

Alliander N.V. gevestigd te Arnhem

Doel	Distributie van energie via energienetwerken.
Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	Alliander heeft een Raad van bestuur en een Raad van commissarissen. De gemeente Duiven is een van de aandeelhouders en heeft stemrecht per aandeel.
Financieel belang	Gemeentelijk aandelenpakket van 151.801 aandelen op 1 januari 2015. 31.879 aandelen hiervan zijn verkocht aan Vattenfall conform het aandeelhoudersbesluit dat genomen is in april 2009. Op het totaal van de uitstaande en volgestorte aandelen is dat een belang van 0,001%.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 3.864 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 3.942 miljoen. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 3.871 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 4.127 miljoen.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedraagt € 203 miljoen.
Risico's	Het risico beperkt zich tot het ingelegde bedrag. In de begroting is een dividenduitkering geraamd van € 82.500. De werkelijke uitkering bedroeg in zijn geheel € 115.187.
Verantwoording	Alliander presenteert na afloop van het jaar een jaarrekening.
Ontwikkelingen	Per 31 december 2015 bezit de gemeente Duiven geen aandelen meer in N.V. Nuon Energy. Het netwerkbedrijf N.V. Alliander wordt niet verkocht en blijft in handen van de huidige aandeelhouders. De energietransitie betekent een toename van zonnepanelen, warmtepompen, elektrisch vervoer en windmolens. Het aantal klanten in het verzorgingsgebied van Alliander dat zelf duurzame elektriciteit opwekt en teruglevert is in 2017 verder toegenomen naar 190.000 (2016: 144.000). Deze klanten kunnen samen duurzame energie produceren voor twee miljoen huishoudens. Voor 2018 heeft Alliander al circa 300 aanvragen voor de aansluiting van grootschalige zonneweides. Deze ontwikkelingen hebben grote impact op het elektriciteitsnet. Dat is niet aangelegd voor deze nieuwe ontwikkelingen en zal daarom fors uitgebreid moeten worden. Alliander probeert met technische innovaties en nieuwe marktmodellen de netinvesteringen en het bijbehorende extra werk zoveel mogelijk te verminderen. Zo is Alliander in 2017 een pilot begonnen met een buurtbatterij in Rijsenhout en recent is in Nijmegen met de organisatie van een flexibiliteitsmarkt begonnen waardoor bijvoorbeeld het leggen van een extra kabel de komende jaren wordt voorkomen.

Paragraaf 7 Grondbeleid

Aanleiding, opbouw en sturingsmogelijkheid van de paragraaf Grondbeleid

Inleiding
Jaarlijks rapporteren we in deze Paragraaf grondbeleid over de gemeentelijke -actieve- grondexploitatie: er wordt vooral inzicht gegeven in hoe de grondexploitatie zich financieel heeft ontwikkeld. Ook het actuele toekomstperspectief wordt gepresenteerd.
De gemeentelijke grondexploitatie is een instrument voor de ontwikkeling en realisatie van ruimtelijke plannen. Het is de financiële vertaling van het ruimtelijke plan en wordt in de initiatieffase gebruikt om de economische haalbaarheid van een plan te kunnen vaststellen. In het vervolg van het traject is de bestuurlijk vastgestelde grondexploitatieberekening het kader voor de uitvoering.
In de actieve grondexploitatie voert de gemeente de regie. Het is een bedrijfsmatig proces, dat zich over de langere termijn voltrekt. Kenmerkend is het doen van omvangrijke voorinvesteringen die later in de tijd door gronduitgifte worden terugverdiend. Aan de actieve grondexploitatie zijn substantiële risico's verbonden.

Kader
Het lokale kader waarbinnen wordt geopereerd is de Nota grondbeleid, vastgesteld bij raadsbesluit van 14 april 2008. De Nota kiest in beginsel voor "actief grondbeleid", maar biedt mogelijkheden voor een gemeentelijke faciliterende rol, waar het risico bij marktpartijen/initiatiefnemers ligt. Ons college staat een actualisatie van de Nota grondbeleid voor, waarbij ook de keuze voor een minder actieve en minder risicodragende rol van de gemeente meer invulling krijgt.
Daarnaast geldt de "Notitie grondexploitaties 2016" van de Commissie BBV.

Het Coalitieakkoord 2014-2018 stelt dat *"we willen investeren in de verkoop van (bedrijfs)gronden, daarbij op pakkende wijze laten zien waar Duiven sterk in is, wat we kunnen en kunnen bieden met name op de bedrijventerreinen".*
Om deze doelstelling te verwezelijken is binnen de gemeentelijke organisatie het project "Stimulering kaveluitgifte en kostenreductie grondexploitatie" (SKKG) opgestart. Met dit project wordt beoogd een impuls te geven aan marketing en promotie en acquisitie met als resultaat dat de bouwgronden worden uitgegeven. Dit gaat gepaard met extra inzet van onze medewerkers alsmede de inschakeling van een extern communicatiebureau en bedrijfsmakelaar(s). Onze ambtelijke organisatie heeft dit met verve opgepakt. De impuls leidt daadwerkelijk tot toename van belangstelling voor en uitgifte van bouwgronden. Louter uit cijfers in deze jaarrekening blijkt de kentering nog niet. Immers *contacten* zijn geen *contracten* en in die zin nu nog geen waarderingsgrondslag.

Actualiteit
Met de aanbieding van de begroting 2016 drieeneenhalf jaar geleden meldden wij dat een "broos herstel van de vastgoedmarkt zichtbaar was geworden". Nu, drieeneenhalf jaar later, blijkt dat het herstel daadwerkelijk is ingezet. Het beeld is ineens anders: alle direct uitgeefbare woningbouwkavels zijn verkocht en de belangstelling voor bedrijvenkavels is bemoedigend.

In 2017 zijn dertien kavels voor woningbouw in De Ploen-Zuid in eigendom overgedragen. De laatste drie kavels in de Ploen-Zuid worden in 2018 overgedragen, evenals de kavels in de complexen "Akkerwinde" en "Vergertlaan". De grondpositie in het complex Huize Welleveld is in december 2017 aan de gecontracteerde ontwikkelaar overgedragen. In het complex Westreenen is één kavel in 2017 aan de gecontracteerde ontwikkelaar overgedragen. Per balansdatum zijn in Westreenen 5 kavels nog niet afgenomen; deze worden overgedragen zodra daarvoor een koper is gecontracteerd.

Op de bedrijventerreinen is in Graafstaete één kavel van 0,3 ha in 2017 overgedragen.
Wij verwachten nu op basis van contacten, opties en reserveringen, dat in 2018 ruim 6 ha bedrijvenkavels kan worden overgedragen.

Planning uitgifte woningbouwgronden.
In regionaal verband zijn afspraken gemaakt om het regionaal woningbouwprogramma in de lijn te krijgen met de huishoudenprognoses. De raad heeft 9 februari 2015 de afspraken bekrachtigd. De woningbouwtaakstelling voor Duiven van 2015 tot 2025 bedraagt 365 woningen. De raming uit 2016 gaat uit van een behoefte aan 295 woningen in de periode van 2016 tot en met 2025. Vertaald naar de gemeentelijke actieve grondexploitatie is het aandeel daarvan ongeveer 50%. De huidige uitgifteplanning en de -toekomstige- voorraad uitgeefbare bouwgronden passen binnen de regionale afspraken.

Inmiddels is eind 2017 een nieuwe Woonvisie door de raad vastgesteld. Vooralsnog heeft die nu nog geen concrete gevolgen voor de actieve gemeentelijke grondexploitatie per balansdatum van deze jaarrekening.

Planning uitgifte bedrijventerreinen.
Eind 2013 is de behoefte naar bedrijventerreinen in de provincie Gelderland uitgebreid in beeld gebracht. Vastgesteld is dat de vraag naar bedrijventerreinen in Duiven ligt op gemiddeld 2,5 ha per jaar tot 2026.

Momenteel wordt door de Provincie Gelderland de regionale programmering werklocaties herijkt. De gerede verwachting is dat de prognose uit dit onderzoek lager zal komen te liggen dan de eerdere prognoses. In afwachting van de besluitvorming hierop vinden wij het nu te prematuur onze planningen daarop aan te passen, mede gezien de huidige belangstelling voor de uitgifte van bedrijfsgronden, vooral het nu economisch weer voor de wind gaat. Vooralsnog houden wij nu nog vast aan de eerdere, hierna genoemde argumenten.

Segmentering: in de periode t/m 2025 is de gemiddelde uitgifte van terreinen voor de reguliere bedrijvigheid gemiddeld 1,7 ha/jaar, voor het gebied InnoFase gemiddeld 0,8 ha/jaar. InnoFase is een bedrijventerrein vanuit een aparte bestuursopdracht bovenregionaal in de hogere milieucategorieën met een duurzaamheidsaspect in de bedrijfsvoering en synergievoordelen met andere bedrijven in het gebied in de sfeer van energievoorziening en milieutechnologie en/of "biobased economy". InnoFase wijkt af van de reguliere bedrijvigheid.

Voor de periode 2026 t/m 2030 wordt uitgegaan van een gemiddelde uitgifte van 0,9 ha/jaar voor de reguliere bedrijvigheid en van 1,5 ha/jaar voor InnoFase.

Kwaliteit: ons standpunt is dat in het nieuwe onderzoek niet alleen het kwantitatieve aspect wordt meegewogen, maar nadrukkelijk het kwalitatieve aspect daarin wordt meegenomen. Het is algemeen bekend dat de Duivense bedrijventerreinen van oudsher goed scoren op kwalitatieve aspecten zoals ligging en ontsluiting, lokaal economisch beleid en vestigingsklimaat.

Marktvooruitzichten: na de mindere jaren is er een duidelijke kentering opgetreden. Er is in 2016 en 2017 totaal 2,7 ha verkocht en de belangstelling is duidelijk toegenomen.

Lokaal economisch beleid: ons college geeft volop prioriteit aan het lokaal economisch beleid. Dit heeft al geresulteerd in aanmerkelijke terugdringing van leegstand op de bestaande bedrijventerreinen en revitalisering van het gebied Centerpoort-Nieuwgraaf. Vervolgens wordt een impuls gegeven door de planmatige aanpak van de stimulering van kaveluitgifte met daarbij de instelling van een gemeentelijk Bedrijventeam dat gegadigden begeleidt bij de vestigingsvraag in Duiven, kortom de "maatwerkbenadering".

Het is niet met zekerheid te stellen dat alle maatregelen daadwerkelijk zullen resulteren in de geplande uitgifte. Daarom is in de risicoparagraaf het voorraadrisico van bedrijvenbouwgrond na 2025 als risico opgenomen.

Opbouw van de paragraaf Grondbeleid.

Allereerst wordt het financiële resultaat gekwantificeerd van de gezamenlijke grondexploitaties. Voor het bepalen van de vermogenspositie zijn twee zaken van belang. Ten eerste de uiteindelijke resultaten van de individuele complexen. De uitgangspunten voor de resultaatberekening worden verderop in deze paragraaf beschreven. Ten tweede de risico's van grondexploitatie. Ook hierop wordt verderop in deze paragraaf ingegaan. Er wordt een verschillenanalyse op hoofdlijnen gemaakt tussen de berekende exploitatieresultaten van 1 januari 2017 en van 1 januari 2018.

Sturingsmogelijkheid grondexploitaties

Op projectniveau

De bestuurlijk vastgestelde Grondexploitatie vormt het financiële kader voor de verdere ontwikkeling en uitvoering van het project. Immers de Grondexploitatie is de vertaling van het ruimtelijk plan in:

- Grond- en ruimtegebruik.
- Programma (woningdifferentiatie, segmentatie bedrijventerrein etc).
- Kwaliteit en kosten inrichting openbare ruimte.
- Planning en fasering van het uitvoeringsprogramma.
- Opbrengsten (marktconformiteit, functioneel prijsbeleid).
- Rekenparameters (rente, kosten- en opbrengstenstijging).

Wijzigingen van één of meerdere van deze uitgangspunten leiden direct tot wijziging van het geprognosticeerde exploitatieresultaat. Bij het maken van keuzes worden de financiële consequenties daarom altijd in de afweging betrokken. De financiële bewaking, eventuele (bij)sturing en rapportage vindt dus plaats op projectniveau (per complex).

Op jaarverslagniveau

De paragraaf Grondbeleid van het jaarverslag geeft onder andere integraal inzicht in de resultaten van de gezamenlijke grondexploitaties. De op projectniveau gemaakte keuzes zijn, zoals hiervoor is aangegeven, in deze paragraaf Grondbeleid opgenomen.
De eerder vastgestelde projectkaders c.q. uitgangspunten van de betreffende projecten worden in beginsel niet ingrijpend gewijzigd opgenomen in de grondexploitatie of de paragraaf Grondbeleid, zonder dat hier (op projectniveau) een geautoriseerd besluit toe is genomen.
De cijfermatige jaarlijkse actualisering van de exploitatiebegrotingen van alle complexen wordt voor de samenstelling van deze paragraaf Grondbeleid dienovereenkomstig gedaan. Allereerst worden de financiële mutaties over het verslagjaar in het rekenmodel verwerkt, actuele ontwikkelingen en inzichten financieel gekwantificeerd en vervolgens ingepland in de restantlooptijd van het complex. Dit resulteert in een geactualiseerd resultaat van het complex.

Financieel resultaat grondexploitaties

Opbouw en indeling grondexploitaties

De gemeentelijke grondexploitatie is een onderdeel van het Programma 3 Omgeving van de programmabegroting. De administratie vindt per complex plaats, verdeeld over twee producten:

- Bouwgrondexploitatie, woningbouw.
- Bouwgrondexploitatie, bedrijventerreinen.

Tot de producten “bouwgrondexploitatie woningbouw” en “bouwgrondexploitatie bedrijventerreinen” worden de in exploitatie genomen complexen gerekend waarin de gemeente de actieve grondexploitatie voert:

Woningbouwcomplexen:

- de Ploen-Zuid
- Westreenen
- Huize Welleveld
- Vitaal Centrum Duiven
- Vergertlaan

- Akkerwinde

Bedrijventerreinencomplexen:
- InnoFase
- Graafstaete
- Seingraaf
- De Nieuweling

De Ploen-Zuid omvat mede de bedrijvenlocatie op de hoek Rijksweg/Westsingel (terp 7). In de Nieuweling, van oorsprong een complex voor woningbouw en bedrijven, is de huidige voorraad uitgeefbare bouwgrond bestemd voor bedrijven, overigens op een aantal posities met mogelijkheid voor de bouw van een bedrijfswoning.

Voor alle genoemde complexen in exploitatie geldt dat er een onherroepelijk bestemmingsplan van kracht is en dat een voorraad direct uitgeefbare bouwgrond beschikbaar is.

Toekomstige ontwikkellocaties
Met het oog op mogelijke toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen bezit de gemeente een portefeuille strategisch grondbezit. Deze gronden zijn in 2016 overgeheveld van de grondexploitatie naar de materiële vaste activa (rbs. 9 mei 2016). Zes percelen die niet aangehouden hoeven te worden, zijn verkocht.

In de uitgifteplanning voor de bedrijventerreinen is aangenomen dat het gebied "Engsestraat" in de periode 2027 t/m 2030 wordt uitgegeven (4,0 ha).

Particuliere grondexploitaties
Door de gewijzigde BBV-regelgeving worden met ingang van 2016 particuliere grondexploitaties (onder het regime van een anterieure ontwikkelovereenkomst) niet meer verantwoord binnen de paragraaf Grondbeleid maar onder het programma Omgeving.

Afgesloten complexen
Bij het (administratief) afsluiten van een complex wordt zo nodig voor de nog te maken kosten en nog te realiseren opbrengsten vanuit het complex een storting gedaan in de “Voorziening afgewikkelde complexen”. Verantwoording en dekking van de nagekomen kosten en opbrengsten vindt daarna plaats binnen deze voorziening.
Per 31 december 2017 is het complex "Huize Welleveld" administratief afgesloten.

Programmatische uitgangspunten
Woningbouw
In onderstaande tabel staan de woningaantallen weergegeven die de komende jaren gepland staan in de *gemeentelijke* grondexploitaties. Het betreft het jaartal van de verwachte gronduitgifte waarvan is aangenomen dat deze samenvalt met de start van de bouw van de woningen.
De opgenomen aantallen woningen sluiten aan bij de gronduitgifte afgeleid van de recent berekende behoefteraming in Duiven in de periode t/m 2030 en de regionale afspraken over het woningbouwprogramma tot 2020 (rbs. 9 februari 2015). Ook de huidige bestemming van de bouwgronden is leidend. Ingeval de actualiteit leidt tot een gewijzigd bouwprogramma met nieuwe ruimtelijke kaders zal de gemeente binnen haar bevoegdheden van de Wro de gewijzigde invulling faciliteren (=herprogrammeren).

Tabel planning kaveluitgifte woningbouw gemeentelijke grondexploitatie

Complex/locatie	Totaal	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ploen-Zuid	3	3							
Nieuweling (bedrijfswoning)	7		1	1	1	1	1	1	1
VCD fase 4	27		13	14					
VCD woonpark	50				13	13	12	12	
Akkerwinde	2	2							

Vergertlaan	1	1							
(nog) Niet in exploitatie genomen complexen									
Ploen-Noord Broekstraat	17			1	2	2	2	5	5
Spoorzone Welleveldsestraat	1		1						
Spoorzone Parallelweg	4		2					2	
Totaal	112	6	17	16	16	16	15	20	6

In aantallen woningen

Niet opgenomen in deze tabel zijn de volgende complexen:

Westreenen: de gemeentelijke bouwgronden zijn in 2012 aan de gecontracteerde ontwikkelaar verkocht. De afname en het notarieel transport vinden gefaseerd plaats, afgestemd op de nog te realiseren verkopen. Per eind 2017 zijn de gemeentelijke bouwgronden voor vijf woningen nog niet afgenomen.

Vitaal Centrum Duiven, commerciële en maatschappelijke functies
Naast de gronduitgifte voor woningbouw is in het Vitaal Centrum Duiven sprake van gronduitgifte voor commerciële functies volgens onderstaande tabel:

Tabel gronduitgifte commerciële functies Vitaal Centrum Duiven (m² te realiseren bvo)

	2019
Vitaal Centrum Duiven fase 4	1.641
Totaal oppervlakte bvo in VCD	**1.641**

De oppervlakten te realiseren bvo zijn gebaseerd op de actuele inzichten voor fase 4 (massastudie).

Bedrijventerreinen
In de gezamenlijke grondexploitaties is opgenomen de uitgifteprognose van bedrijventerreinen in de periode 2018 t/m 2030 zoals hieronder aangegeven.

Tabel geplande uitgifte m² bedrijventerreinen per jaar

Complex	Totaal	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026 t/m 2030
InnoFase	147.830	0		25.000	0	25.000		25.000		72.830
Seingraaf	100.404	53.800	10.000	10.000	10.000	10.000	6.604	0	0	0
Graafstaete	29.203	4.000	4.000	4.000	3.000	3.000	3.000	3.000	2.000	3.203
Nieuweling	28.806	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	2.000	5.806
Engsestraat	40.000									40.000
Totaal	346.243	60.800	17.000	42.000	16.000	41.000	12.604	31.000	4.000	121.839

De gemiddelde geplande uitgifte in de periode 2017 t/m 2030 is 2,5 ha per jaar.

Per complex is de uitgifte afgestemd op de uitkomsten van het onderzoek uit begin 2017, waarbij is vastgesteld dat “de uitbreidingsvraag in Duiven uitkomt op gemiddeld 2,4 ha per jaar en de vervangingsvraag op gemiddeld circa 0,1 ha per jaar tot 2025”. De uitgifte van InnoFase is in de lijn van het uitgevoerde onderzoek niet meer gelijkmatig per jaar opgenomen maar vanaf 2020 in een ritme van 2,5 ha eens per twee jaren.

De geplande uitgifte in de periode vanaf 2026 omvat de restvoorraad van 7,3 ha in InnoFase en 0,9 ha voor reguliere bedrijvigheid in de overige complexen die nu al in exploitatie zijn, alsmede 4,0 ha. in het complex Engsestraat. Vooralsnog zien wij dit als restcapaciteit voor de periode vanaf 2026, waarvan nu de noodzaak/behoefte (nog) niet is onderbouwd. In afwachting van valide onderbouwing van de marktvraag na 2025 na de uitkomsten van het nu lopende provinciaal

onderzoek naar de regionale programmering van werklocaties is nu in de risicoparagraaf van het weerstandsvermogen een maatregel getroffen.

Uitgangspunten en parameters
In deze paragraaf worden de uitgangspunten en parameters beschreven die ten grondslag liggen aan de (actualisatie van de) grondexploitatieberekeningen van de complexen.

Rentepercentage
Er is gerekend met een rentepercentage van 1,4 over de gehele looptijd.

Parameter voor kostenstijging
In de berekeningen is de parameter voor kostenstijging gesteld op gemiddeld jaarlijks 1,75%. Dit sluit aan op het concernbrede gehanteerde percentage van de algemene uitkering voor de komende vier jaren.

Parameter voor opbrengstenstijging
Er is nu aangenomen dat in alle complexen gedurende de gehele looptijd geen ruimte is voor een jaarlijkse opbrengstenstijging.

Prijspeil
Uitgegaan is van het actuele prijspeil 1 januari 2018 voor alle kosten en opbrengsten.

Kostencalculaties
In de initiatieffase van plannen zijn de calculaties gebaseerd op samengestelde elementprijzen. Naarmate de voorbereiding en uitwerking vordert vindt op basis van definitief ontwerp een verfijning plaats op besteksniveau.

Planontwikkelingskosten
De opgenomen ramingen voor plan(ontwikkelings)kosten zijn afgestemd op het deel inzet van de gemeentelijke personeelsformatie die wordt ingezet voor de grondexploitatie zoals opgenomen in de gemeentelijke meerjarenbegroting en de te maken externe plan(ontwikkelings)kosten.

Gronduitgifteprijzen
Ingevolge de Nota grondbeleid worden uitgifteprijzen *“marktconform bij de toekomstige bestemming”* vastgesteld. Eind 2016 hebben wij wederom opdracht verstrekt tot het uitvoeren van een extern onderzoek naar bepaling en onderbouwing van marktconforme en realistische grondopbrengsten in een aantal complexen, uitgesplitst en gespecificeerd naar de verschillende typen vastgoed.
Bij de actualisatie van de complexen is nu gerekend met dezelfde uitgifteprijzen als in 2017 omdat is vastgesteld dat die nu ook representatief zijn.

R*eserveringen/fondsafdrachten*
Bij grondexploitaties wordt -als uitwerking van de Structuurvisie en de Nota grondbeleid rekening gehouden met fondsafdrachten. Het BBV is op dit punt aangepast. In tegenstelling tot voorheen worden de fondsafdrachten nu niet meer als kostenpost apart geraamd *in* de complexen. De fondsafdrachten zijn -voor zover nog niet gedaan- daarom in de toekomst bij het afsluiten van de indivuduele complexen een onderdeel van de resultaatbestemming.

In 2015 is een nieuwe Structuurvisie vastgesteld. Daarin is ook een nieuw regime van kostenverhaal/fondsafdrachten opgenomen. Dit nieuwe regime zal successievelijk worden toegepast in de nieuw vast te stellen grondexploitaties.

Voor uit te geven bedrijventerreinen is verplichte deelname aan *parkmanagement* voorgeschreven. Het parkmanagement wordt ondergebracht in aparte rechtspersonen. Vanuit de Grondexploitatie wordt hiervoor eenmalig € 1/m² gerealiseerde gronduitgifte als startkapitaal afgedragen.

Berekening financieel resultaat grondexploitaties
Inleiding

In de vorige paragraaf zijn de uitgangspunten en parameters beschreven die ten grondslag liggen aan de actualisatie van de exploitatieopzetten van de diverse complexen. Hierdoor zijn alle grondexploitaties op een uniforme manier geactualiseerd.

Boekwaarden
In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de boekwaarden van de complexen in exploitatie in het verslagjaar weergegeven. Daaruit blijkt dat de boekwaarde van de investeringen per saldo met bijna € 1,1 mln. is afgenomen van € 24,6 mln. naar € 23,5 mln. In deze tabel is geen rekening gehouden met het afsluiten van en de resultaatuitname van het complex Huize Welleveld per balansdatum.

Complex in exploitatie in 2017	Boekwaarde 1-1-2017	mutatie 2017	Boekwaarde 1-1-2018
Woningbouw			
De Ploen Zuid	€ 4.177.084	-€ 1.312.389	€ 2.864.695
Vergertlaan	€ 189.210	€ 6.750	€ 195.960
Westreenen	€ 389.833	-€ 75.044	€ 314.789
Welleveld	€ 2.268.771	-€ 2.653.562	-€ 384.791
Vitaal Centrum Duiven	€ 1.294.843	€ 1.947.462	€ 3.242.305
Akkerwinde	€ 50.826	€ 4.753	€ 55.579
Subtotaal	€ 8.370.567	-€ 2.082.030	€ 6.228.537
Bedrijventerreinen			
De Nieuweling	-€ 2.180.900	€ 431.369	-€ 1.749.531
Graafstaete	€ 4.137.393	-€ 353.276	€ 3.784.122
InnoFase	€ 3.014.472	€ 217.387	€ 3.231.859
Seingraaf	€ 11.259.988	€ 716.441	€ 11.976.429
Subtotaal	€ 16.230.953	€ 1.011.921	€ 17.242.874
Totaal in exploitatie	€ 24.601.520	-€ 1.070.109	€ 23.531.411

Resultaten grondexploitatie complexen
Resultaat 2017 Er is resultaat van het per 31 december 2017 afgesloten complex Huize Welleveld. De verliesvoorziening en de voorziening afgewikkelde complexen worden op peil gebracht. Het voordelige resultaat van de grondexploitatie over 2017 is € 3.026.069.

Vermindering verliesvoorziening	€ 581.678
Toevoeging voorziening afgewikkelde complexen	-€ 180.465
Afsluiten complex Huize Welleveld	€ 384.791
Tussentijdse winstuitname de Nieuweling	€ 2.240.000
Resultaat grondexploitatie 2017	**€ 3.026.004**
* waarvan geoormerkt bestemming fondsafdracht "Bovenwijks"	€ 30.000
* waarvan geoormerkt bestemming fondsafdracht Sociale woningbouw	€ 150.000

Vanuit het complex Huize Welleveld zijn er verplichtingen tot fondsafdrachten. Nu bij afsluiten van het complex worden deze fondsafdrachten bij de resultaatbestemming verwerkt.

Toekomstbeeld resultaten
In onderstaande tabel zijn per complex aangegeven de boekwaarde (saldo van reeds gemaakte kosten en opbrengsten per 1 januari 2018) en de te verwachten kosten en opbrengsten vanaf 2018. Dit resulteert in een saldo c.q. resultaat op eindwaarde, ofwel het voorgecalculeerde resultaat op de datum dat naar verwachting het totale complex gerealiseerd is. Aangezien de

individuele complexen verschillende einddata kennen, zijn de resultaten naar 1 januari 2018 contant gemaakt (= op startwaarde) om ze onderling vergelijkbaar te maken.

Tabel resultaten in exploitatie genomen complexen

			Nominaal		-=voordelig	+=nadelig
	Einddatum exploitatie	Boekwaarde 2018	Nog te realiseren		Resultaat 1-1-2018	
Woningbouw			kosten	opbrengster	Eindwaarde	startwaarde
de Ploen-Zuid	31-12-2021	2.864.695	813.348	772.675	3.086.614	2.919.648
Westreenen	31-12-2020	314.788	631.000	649.562	310.836	298.138
Vitaal Centrum Duiven	31-12-2026	3.242.305	1.510.405	4.967.450	-55361	-495
Vergertlaan	31-12-2018	195.960	34.500	151.000	81.391	80.267
Akkerwinde	31-12-2018	55.578	50.000	190.350	-86.163	-83.800
Subtotaal		6.673.326	3.039.253	6.731.037	3.392.124	3.213.758
Bedrijventerreinen						
InnoFase	31-12-2030	3.231.859	2.692.665	20.746.700	-15.352.215	-12.813.790
Seingraaf	31-12-2024	11.976.429	4.501.751	16.550.752	374.482	339.754
Graafstaete	31-12-2027	3.784.122	854.799	4.959.598	-66.982	-58.288
de Nieuweling	31-12-2028	-1.749.531	-680.000	3.133.784	-4.654.775	-3.994.672
Subtotaal		17.242.879	8.730.212	45.390.834	-19.699.489	-16.526.996
Totaal		**23.916.205**	**11.768.469**	**52.121.870**	**-16.307.373**	**-13.313.238**

Alle bedragen in €

In het resultaat staan de complexen de Ploen-Zuid, Westreenen, Vergertlaan en Seingraaf als verliesgevend opgenomen.

De resultaatpotentie van de totale grondexploitatie op lange termijn is nu berekend op een overschot van per saldo € 13,3 mln. (startwaarde). In het vorige jaarverslag was de vergelijkbare resultaatpotentie berekend op per saldo € 15,8 mln. In het hoofdstuk "verschillenanalyse" wordt dit nader geduid.

Verliesvoorziening
Voor exploitaties met een geraamd tekort wordt een voorziening (op eindwaarde) getroffen om de berekende toekomstige tekorten af te dekken. Dit is een wettelijk voorgeschreven maatregel.

Te treffen voorziening verliesgevende complexen

de Ploen Zuid	3.086.614
Westreenen	310.836
Vergertlaan	81.391
Seingraaf	374.482
Totaal benodigde voorziening	**3.853.322**
Te corrigeren met voorziening vorig jaarverslag	4.435.000
Vermindering voorziening per 31 december 2017	**581.678**

Alle bedragen in €

Niet in exploitatie genomen gronden

Met het vaststellen van de Structuurvisie Duiven 2015 is de ruimtelijke visie van de gemeente Duiven herzien. Ook is het BBV op het gebied van waardering van deze strategische gronden

aangescherpt. Bij raadsbesluit van 9 mei 2016 is de portefeuille strategische gronden overgeheveld van de grondexploitatie naar de categorie "Materieel vaste activa strategische gronden". Daarmee maken de strategische gronden geen onderdeel meer uit van de gemeentelijke actieve grondexploitatie. Zes percelen -waarvan is besloten niet langer in eigendom te houden- zijn in 2017 verkocht; twee percelen worden in 2018 verkocht.

Risicoanalyse Grondexploitaties

Inleiding
De actieve grondexploitatie is voor de gemeente een bedrijfsmatig proces, dat zich over de langere termijn voltrekt. Kenmerkend is het doen van omvangrijke voorinvesteringen die later in de tijd vooral door gronduitgifte worden terugverdiend. Gelet op de planperiode (einddatum van het langstlopende complex is ultimo 2030) en de geprognosticeerde omzetten zijn aan het exploiteren van gronden risico's verbonden.
Te onderscheiden zijn:
- Algemene economische risico's.
- Projectgebonden risico's.

Uitgangspunt is dat de risico's zoals nu gepresenteerd, worden meegenomen in het gemeentelijk weerstandsvermogen. Hierna worden deze "bedrijfsrisico's" beschreven en nader gekwantificeerd. Bij de kwantificering wordt ook betrokken de mate waarin zich een eventueel risico kan voordoen.

Algemene economische risico's
Vooral bij het in exploitatie nemen van redelijk omvangrijke uitleg- en uitbreidingslocaties loopt de gemeente vanwege de relatief lange looptijd en hoge omzetten financiële risico's.
In het algemeen zijn aan het exploiteren van ruimtelijke plannen de volgende risico's verbonden:
- De uitgifte van bouwgronden start later, terwijl de voorinvesteringen al wel (deels) zijn gedaan. De fasering van de investeringen en opbrengsten in de tijd verlopen niet volgens oorspronkelijke inschatting/planning waardoor er renteverliezen optreden.
- Er dient zich een rentestijging aan, die niet kan worden gecompenseerd door een verhoging van de opbrengsten uit grondverkoop.

Een deel van deze risico's (o.a. de rentebijschrijving op de boekwaarde) is niet of nauwelijks beïnvloedbaar. De overige risico's zijn enigszins beïnvloedbaar door het bepalen van de investering- en uitgiftemomenten.

Uit bedrijfseconomisch oogpunt is het verstandig om uit te gaan van een "reëel en behoedzaam scenario", dat zich kenmerkt door de volgende zaken:
- Een stijging van het rentepercentage met 1,0 procentpunt.
- Stagnering in de gronduitgifte met drie jaar in de bedrijventerreinen.

Voorraadrisico bedrijfsgronden na 2025
De provinciale raming voor de behoefte aan bedrijfsgrond in Duiven gedurende de periode 2016 t/m 2025 is 2,5 ha per jaar. De uitgifteplanning is daarmede in overeenstemming. De prognose wordt door de opsteller, de Provincie Gelderland als optimistisch gekenmerkt.

In de periode daarna van 2026 t/m 2030 is gepland de uitgifte van ruim 8 ha bedrijfsgrond in de complexen die nu al in exploitatie zijn genomen. De grondwaarde daarvan is ruim € 11 mln. De aanname dat deze opbrengst niet wordt gerealiseerd, is als risicocomponent opgenomen.

Voorraadrisico nog in exploitatie te nemen bedrijfsgronden na 2025
In de periode van 2026 t/m 2030 is de uitgifte gepland van 4 ha in een nog in exploitatie te nemen ingenomen strategische grondpositie. Louter voor de risicobepaling wordt nu verondersteld dat het risico bestaat dat de strategische grondpositie niet in exploitatie wordt genomen.

Projectgebonden risico's

Hierna worden de specifiek projectgebonden risico's van de in exploitatie genomen gronden nader toegelicht en waar mogelijk gekwantificeerd.

Toereikendheid plankostenbudgetten
Het is reëel te veronderstellen dat er een risico bestaat dat noodgedwongen programmawijzigingen optreden. Ook kan sprake zijn van langere doorlooptijden van de in exploitatie genomen complexen. De ervaring leert dat er hierdoor een reële kans is dat in de complexen geraamde plankostenbudgetten niet toereikend zijn.

Bodem- en/of grondwaterverontreiniging en archeologische bodemschatten
In het traject van het opstellen van een ontwerp-bestemmingsplan wordt uitvoerig onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de bodem en het grondwater. Voor aangetroffen verontreinigingen worden de saneringskosten in de calculaties meegenomen. Er is echter bepaald geen zekerheid dat alle te saneren verontreinigingen bekend zijn. Hetzelfde geldt voor de mogelijke aanwezigheid van behoudenswaardige archeologische bodemschatten.

Vitaal Centrum Duiven
In het Vitaal Centrum Duiven zijn belangrijke vorderingen gemaakt.

Nu wordt ingeschat dat het realiseren van de geraamde grondwaarde voor fase 4 (commerciële - en woonfuncties) onder druk staat. Hetzelfde geldt voor het woonpark. De aanname nu is dat door mogelijk noodzakelijke herprogrammering een lagere grondwaarde wordt gerealiseerd.

Tabel risico's grondexploitatie

	Min. risico	Max. risico	Kans	Gewogen max. risico	Gewogen gem. risico
Algemene risico's					
Rentestijging (2,4% i.p.v. 1,4%)	0	1.622.047	80%	1.297.638	648.819
Drie jaar vertraging in uitgifte bedrijventerreinen	0	1.721.418	80%	1.377.134	688.567
Voorraadrisico bedrijfsgronden in exploitatie na 2025	0	9.837.135	20%	1.967.427	983.714
Voorraadrisico bedrijfsgronden nog niet in exploitatie na 2025	0	475.161	80%	380.128	190.064
Projectgebonden risico's					
Ontoereikend plankostenbudget grex-complexen	0	325.000	80%	260.000	130.000
Bodem-/grondwaterverontreiniging/ archeologie	0	400.000	40%	160.000	80.000
Grondwaarde Vitaal Centrum Duiven fase 4 na herprogrammeren	0	519.950	80%	415.960	207.980
Grondwaarde Vitaal Centrum Duiven Woonpark na mogelijk herprogrammeren	0	245.250	80%	196.200	98.100
Waarde onroerend goed Vitaal Centrum Duiven	0	150.000	80%	120.000	60.000
Eén jaar vertraging gronduitgifte Vitaal Centrum Duiven	0	136.787	80%	109.430	54.715
Totalen	**0**	**15.432.748**		**6.283.918**	**3.141.959**

Bedragen in €

Op grond van de BBV is bij de berekening van de verantwoord tussentijdse winstuitname per balansdatum uit de Nieuweling al volledig rekening gehouden met de risico's voor de Nieuweling.

Ter voorkoming van doublures zijn de in deze tabel gepresenteerde bedragen zonder de risico's voor de Nieuweling.

Bij het opstellen van de begroting 2019 wordt het risicoprofiel wederom geactualiseerd.

Verschillenanalyse actieve grondexploitatie ultimo 2016 met ultimo 2017

In de tabel hierna worden de verschillen van de uitkomsten van de paragraaf Grondbeleid 2017 vergeleken met het Jaarverslag 2016.

Tabel vergelijking resultaat per complex

	-=voordelig	+=nadelig	+1,40% index	- = nadelig + = voordelig
Complex	Resultaat 1-1-2018 (Jaarrekening 2017)		Resultaat (Jaarrekening 2016)	Verschil
	Eindwaarde	Startwaarde 2017	Startwaarde 2016	2016- 2017
Woningbouw				
de Ploen-Zuid	3.086.614	2.919.648	2.847.924	-71.723
Westreenen	310.836	298.138	304.629	6.491
Vitaal Centrum Duiven	-561	-495	-187.109	-186.614
Vergertlaan	81.391	80.267	75.405	-4.862
Akkerwinde	-86.163	-83.800	89.008	-5.208
Bedrijventerreinen				
InnoFase	-15.352.215	-12.813.790	-15.244.906	-2.431.115
Seingraaf	374.482	339.754	739.446	399.692
Graafstaete	-66.982	-58.288	-103.387	-45.100
Nieuweling	-4.654.775	-3.994.672	-4.384.417	-389.745
Totaal	**-16.307.373-**	**-13.313.238**	**-16.041.423**	**-2.728.185**

De verschillenanalyse vindt plaats tussen de grondexploitaties peildata 1 januari 2017 en 1 januari 2018. Om de resultaten onderling vergelijkbaar te maken, is het resultaat van het jaarverslag 2017 geïndexeerd met een jaar rentestijging van 1,4%.

Het eindresultaat op startwaarde bedraagt per saldo € 13.313.238 (positief) per 1 januari 2018. De afname van het totaalresultaat ten opzichte van vorig jaar is € 2.728.185.

De opgetreden wijzigingen zijn per complex:

de Ploen-Zuid: er is nu budget geraamd voor promotie en acquisitie voor "werkterp 7" en een budget voor de bestrijding en sanering van een invasieve exoot in bouwgronden.

Vitaal Centrum Duiven: de exploitatie wordt conform uitgangspunt van het raadsbesluit bij vaststelling nu wederom sluitend gepresenteerd. Bij de actualisatie van één jaar geleden is de op aanwijzing van de accountant doorgevoerde mutatie in de geraamde fondsafdrachten naar nu blijkt niet correct verwerkt. Daarom is er cijfermatig een verschil ten opzichte van één jaar geleden.

Vergertlaan en Akkerwinde: er zijn geringe nadelen opgetreden omdat de kaveluitgifte niet in 2017 maar in 2018 plaatsvindt.

InnoFase: op basis van nieuwe inzichten is nu voorzichtigheidshalve gerekend met lagere grondwaarden van uitgeeftbare bouwgronden.

Seingraaf: de verbetering van het resultaat is het gevolg van de versnelde uitgifte van bouwgrond ten opzichte van eerdere planningen.

Graafstaete: er is in 2017 minder uitgegeven dan gepland; ook is het budget voor promotie en acquisitie bijgesteld naar de planning en aangegane verplichtingen.

de Nieuweling: in 2017 is geen bouwgrond uitgegeven. Ook is de raming voor bouwrijpmaken verhoogd n.a.v de actuele inzichten.

Resultaatuitname Grondexploitatie boekjaar 2017

Naarmate de realisatie van de complexen van de grondexploitatie vordert, is het mogelijk te berekenen in hoeverre uitname van middelen aan de orde kan zijn. In de Nota Grondbeleid is de gedragslijn daarvoor vastgelegd. Kort samengevat is die:

“Indien het bedrijfsresultaat voldoende degelijk is en wanneer de negatieve boekwaarde van een complex groter is dan de betrouwbaar geraamde nog te maken kosten dan kan het meerdere tussentijds veilig als winst verantwoord worden.”

Inmiddels is het BBV op dit punt aangepast en zijn we gehouden om tussentijdse winsten in de grondexploitatie volgens de "percentage of completion-methode" te bepalen. Nu is met die methode berekend dat uit het complex de Nieuweling per balansdatum € 2.240.000 tussentijds resultaat kan worden genomen.

Voor het complex InnoFase hebben de afgelopen 8 jaar geen verkopen plaatsgevonden. Momenteel vindt een heroriëntatie plaats op de te volgen koers. Gezien de omvangrijke onzekerheden in het project, zowel voor de verwachte lasten, als de verwachte baten, de lange looptijd (langer dan 12 jaar) en de heroriëntatie die plaats vindt, is het toekomstige resultaat niet in te schatten en is winstneming derhalve achterwege gebleven.

Vanuit behoedzaamheid is -zoals de cie BBV adviseert- rekening gehouden met risicos en onzekerheden conform de "risico's grondexploitatie" in de paragraaf weerstandsvermogen. Ter vergelijking: de berekening op basis van de gedragslijn uit de Nota grondbeleid Duiven geeft overigens een behoedzamere uitkomst.

Vennootschapsbelasting
De gemeente Duiven is belastingplichtig voor de heffing van Vennootschapsbelasting over winsten uit de grondexploitatie. De nu gepresenteerde cijfers van de grondexploitatie zijn resultaten "vóór belastingen". Hierin is *geen* rekening gehouden met de afdracht van deze belasting.

Winstbestemming
Resultaten uit de grondexploitatie vervallen aan de algemene middelen, i.c. de Algemene reserve, in voorkomende gevallen gecorrigeerd met de "fondsafdrachten".

Jaarrekening - Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

1 Overzicht van baten en lasten per programma
2 Toelichting overzicht van baten en lasten per programma
3 Inkomsten
4 Financiële positie

Overzicht van baten en lasten per programma

In onderstaande overzichten presenteren wij eerst de lasten en baten per programma vóór bestemming, vervolgens de resultaatbestemming (mutaties in de reserves) en daarna een totaaloverzicht met de resultaten per programma na bestemming.

Lasten, baten en saldo per programma vóór bestemming

In onderstaande tabellen staan achtereenvolgens aangegeven de cijfers van de jaarrekening 2016, de begroting 2017 voor wijziging (primitieve begroting 2017, zoals deze is vastgesteld door de raad op 14 november 2016), de begroting 2017 na wijziging (begroting na alle verwerkte begrotingswijzigingen), de jaarrekening 2017 en het saldo 2017 (begroting 2017 na wijziging minus rekening 2017).

Bestuur	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	10.544	4.197	5.236	4.882	355
Baten	40.006	1.275	2.063	2.284	220
Gerealiseerd totaal saldo	**29.462**	**- 2.922**	**- 3.173**	**- 2.598**	**575**

(Bedragen x € 1.000)

Maatschappij	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	31.801	31.078	32.111	31.287	824
Baten	7.605	6.967	7.391	7.464	73
Gerealiseerd totaal saldo	**- 24.197**	**- 24.112**	**- 24.721**	**- 23.823**	**897**

(Bedragen x € 1.000)

Omgeving	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	16.470	13.912	14.702	13.707	995
Baten	13.858	11.417	11.788	14.570	2.783
Gerealiseerd totaal saldo	**- 2.613**	**- 2.495**	**- 2.914**	**864**	**3.777**

(Bedragen x € 1.000)

Algemene Dekkingsmiddelen	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	0	4.961	4.636	2.206	2.430
Baten	0	41.692	41.760	39.210	- 2.550
Gerealiseerd totaal saldo	**0**	**36.731**	**37.124**	**37.004**	**-120**

(Bedragen x € 1.000)

Overhead	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	0	7.010	7.921	7.572	349
Baten	0	1.078	1.087	978	- 109
Gerealiseerd totaal saldo	**0**	**- 5.931**	**- 6.834**	**- 6.594**	**240**

(Bedragen x € 1.000)

Onvoorzien	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	0	30	0	0	0

Onvoorzien	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Baten	0	0	0	0	0
Gerealiseerd totaal saldo	**0**	**- 30**	**0**	**0**	**0**

(Bedragen x € 1.000)

Totaal	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	58.827	61.158	64.606	59.653	4.952
Baten	61.480	62.429	64.089	64.506	417
Gerealiseerd totaal saldo	**2.653**	**1.271**	**- 516**	**4.853**	**5.369**

(Bedragen x € 1.000)

Begrotingsrechtmatigheid

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid zijn de grote overschrijdingen toegelicht bij de verschillenanalyse van de rekening 2017.

Resultaatbestemming

In onderstaande tabel staat de Resultaatbestemming per programma. Dotaties zijn toevoegingen vanuit de exploitatie aan de reserves. Onttrekkingen zijn verminderingen van de reserves ten behoeve van de exploitatie. Voor een gedetailleerd overzicht wordt verwezen naar het onderdeel Reserves van de Balans.

Resultaatbestemming Programma Bestuur

Reserves	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
Algemene Reserve	1.237	235	- 1.002
Bestemmingsreserve Stimuleringsfonds	7	0	- 7
Bestemmingsreserve protocol agressie	10	0	- 10
Bestemmingsreserve Vervanging interieur gemeentehuis	0	525	525
Bestemmingsreserve Actieplan veiligheidsbeleid	0	35	35
Algemene bestemmingsreserve	0	308	308
Bestemmingsreserve Digiservice	0	250	250
Meerjarenbeleidsreserve	0	32	32
Bestemmingsreserve Bedrijfsvoering	0	269	269
Totaal programma Bestuur	**1.254**	**1.652**	**398**

*Bedragen * € 1.000*

Resultaatbestemming Programma Maatschappij

Reserves	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
Algemene Reserve	676	91	- 585
Bestemmingsreserve Debiteuren RSD	0	579	579
Bestemmingsreserve Serviceteams	0	50	50
Bestemmingsreserve Fonds beeldende kunst	0	48	48
Bestemmingsreserve 3e kunstgrasveld hockey	0	15	15
Bestemmingsreserve Integratie en Scholing	0	47	47
Bestemmingsreserve Combinatiefuncties	0	55	55
Totaal programma Maatschappij	**676**	**885**	**209**

*Bedragen * € 1.000*

Resultaatbestemming Programma Omgeving

Reserves	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
Bestemmingsreserve Fonds bovenwijkse voorzieningen	275	0	- 275
Bestemmingsreserve A-15	123	0	- 123
Bestemmingsreserve Groenfonds	7	38	31
Bestemmingsreserve betaalbare woningbouw	190	35	- 155
Bestemmingsreserve renovatie openbaar groen	104	55	- 49
Bestemmingsreserve Kwaliteit openbare ruimte	9	0	- 9
Bestemmingsreserve Infrastructuur	4	0	- 4
Algemene Reserve	172	10	- 162
Bestemmingsreserve Erfgoed	1	0	- 1
Bestemmingsreserve Horsterpark	0	77	77
Bestemmingsreserve Ruimtelijke planning	0	122	122
Bestemmingsreserve vervanging lichtmasten	0	30	30
Bestemmingsreserve Gevolgen grondwaterverontreiniging Nieuwgraaf	0	100	100
Totaal programma Omgeving	**884**	**467**	**- 417**

*Bedragen * € 1.000*

Totaal Resultaatbestemming

	2.813	**3.004**	**191**

*Bedragen * € 1.000*

Resultaat per programma

In onderstaande tabel staat het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten en het gerealiseerde resultaat weergegeven per programma. Het verschil tussen beide is de resultaatbestemming ofwel de mutaties reserves. Voor een overzicht van deze mutaties per programma zie het onderdeel Resultaatbestemming. Voor een overzicht per reserve zie het onderdeel Reserves van de Balans.

Saldo per programma 2017

Programma	Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	Mutaties reserves/ Resultaatbestemming	Gerealiseerd resultaat
Bestuur	- 2.598	398	- 2.200
Maatschappij	- 23.823	209	- 23.613
Omgeving	864	- 417	447
Overhead	- 6.594	0	- 6.594
Algemene dekkingsmiddelen	37.004	0	37.004
Heffing VPB	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Totaal	**4.853**	**191**	**5.044**

Bedragen x € 1.000 (- is een nadeel, + is een voordeel)

In onderstaande tabel staat het resultaat per programma na bestemming weergegeven:

Saldo per programma 2017

Programma	Begroting 2017 (na bestemming)	Rekening 2017 (na bestemming)	Saldo 2017 (na bestemming)
Bestuur	- 2.815	- 2.200	615
Maatschappij	- 24.406	- 23.613	793
Omgeving	- 3.070	447	3.517
Overhead	- 6.834	- 6.594	240
Algemene dekkingsmiddelen	37.124	37.004	- 120
Heffing VPB	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Totaal	**0**	**5.044**	**5.044**

Bedragen x € 1.000 (- is een nadeel, + is een voordeel)

Alle programma's sluiten met een positief saldo. Zie voor toelichting op de saldi bij de desbetreffende programma's. Samenvattend ontstaat het volgende beeld van het saldo:

Saldo 2017

Resultaat	
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**4.852.954**
Resultaatbestemming (mutaties reserves)	**190.917**
Gerealiseerd resultaat 2017	**5.043.871**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het gerealiseerde resultaat is € 5.043.871 positief.

Toelichting overzicht van baten en lasten

Grote afwijkingen tussenrapportages 2017

Hieronder worden de grootste voor- en nadelen uit de tussenrapportages genoemd. Het begrote resultaat in de begroting 2017 was € 256.000. Het resultaat van de 1e tussenrapportage was € 539.000 positief. De beleidsinhoudelijk 2e tussenrapportage geeft geen resultaat en de 3e tussenrapportage geeft een negatief resultaat van € 223.000.

Het geraamde resultaat
Het geraamde resultaat komt daarmee op € 572.000.

1e tussenrapportage 2017
In onderstaand overzicht staan de afwijkingen groter of gelijk aan € 20.000 uit de 1e tussenrapportage 2017. Deze is op 11 juli 2017 door de gemeenteraad vastgesteld.

Grote afwijkingen 1e tussenrapportage 2017

Afwijkingen ≥ € 20.000	Structureel	Incidenteel	Totaal
Opbrengst verkoop NIEGG		135.000	135.000
Overhead loonkosten	35.000		35.000
Aanvulling inhuurbudget		268.000	268.000
Rente langlopende lening		180.000	180.000
Onderuitputting	- 75.000		- 75.000
Activerings- en afschrijvingsbeleid		145.000	145.000
Grondexploitatie		65.000	65.000
Algemene Uitkering		40.000	40.000
Samenkracht en Burgerparticipatie		- 28.000	- 28.000
Huis van Droo		- 20.000	- 20.000
Uitkeringen BUIG		84.000	84.000
Exploitatie RSD		- 21.000	- 21.000
WSW Presikhaaf		29.000	29.000
Seingraaf		- 100.000	- 100.000
Afwijkingen ≤ € 20.000		82.000	82.000
Mutaties reserves		- 280.000	- 280.000
Totaal resultaat na bestemming	**- 40.000**	**579.000**	**539.000**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

2e tussenrapportage 2017
De tweede tussenrapportage 2017 had een puur beleidsmatige inhoud. De raad heeft kennis genomen van de stand van zaken van alle speerpunten. Daar waren geen financiele gevolgen aan verbonden en dus is er ook geen begrotingswijziging vastgesteld.

3e tussenrapportage 2017
De afwijkingen groter of gelijk aan € 20.000 uit de 3e tussenrapportage staan in onderstaand overzicht vermeld. Deze is op 20 december 2017 vastgesteld door de gemeenteraad.

Afwijkingen ≥ € 20.000	Structureel	Incidenteel	Totaal
Stadsregio Arnhem Nijmegen		88.000	88.000
Jaarverslaglegging		- 20.000	- 20.000
Opstalrealisatie VCD		- 225.000	- 225.000
Bijdrage RID		- 80.000	- 80.000
P&O Advies		25.000	25.000
Centrale faciliteiten	25.000	5.000	30.000
Extra werkgeverslast	- 18.000	- 2.000	- 20.000
Dividend		38.000	38.000

Afwijkingen ≥ € 20.000	Structureel	Incidenteel	Totaal
Opbrengst OZB		- 40.000	- 40.000
Onvoorzien		30.000	30.000
Uitkeringen gemeentefonds		- 292.000	- 292.000
Rijksbudget WSW		29.000	29.000
Leerlingenvervoer		- 100.000	- 100.000
Sportaccommodaties		- 26.000	- 26.000
VGGM		82.000	82.000
Openbare Gezondheidszorg		- 51.000	- 51.000
Jeugdgezondheidszorg		27.000	27.000
Kinderopvang		- 21.000	- 21.000
Uitkeringen BUIG		- 46.000	- 46.000
Bijdrage RSD		- 91.000	- 91.000
Vervoersvoorziening WVG		- 170.000	- 170.000
Woonvoorziening WVG		- 30.000	- 30.000
Project Activerend Werk		55.000	55.000
Hulp bij het huishouden		300.000	300.000
Openbare verlichting		20.000	20.000
Mobiliteitsplan		80.000	80.000
Renovatie groen		- 31.000	- 31.000
Afvalstoffenheffing		- 60.000	- 60.000
Lijkbezorging		35.000	35.000
A-15		101.000	101.000
Ruimtelijke ontwikkeling		300.000	300.000
Afwijkingen ≤ € 20.000	- 6.000	3.000	- 3.000
Onttrekking reserves		- 157.000	- 157.000
Totaal resultaat na bestemming	**1.000**	**- 224.000**	**- 223.000**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Verschillenanalyse Rekening 2017

Het resultaat van de Rekening 2017 bedraagt € 5.043.871 positief.

Ontwikkeling rekeningsaldo 2017

Rapportage	Resultaat
Primitieve begroting 2017	219.704
Saldo 1e tussenrapportage 2017	535.127
Saldo 2e tussenrapportage 2017	0
Saldo 3e kwartaalrapportage 2017	-222.707
Verwacht resultaat na de 3e tussenrapportage	**532.124**
Werkelijk rekeningresultaat 2017	**5.043.871**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het postieve of negatieve resultaat van de tussentijdse rapportages is conform de betreffende raadsbesluiten verwerkt als een bijdrage of onttrekking aan de Algemene Reserve. De 2e tussenrapportage 2017 was alleen beleidsmatig van aard, waardoor er geen saldo ontstaan is binnen de rapportage.

Het verwachte resultaat is € 532.124 positief. Het werkelijke rekeningresultaat na bestemming bedraagt € 5.043.871 positief. Het resultaat is dus beter. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid zijn de grote overschrijdingen toegelicht bij de verschillenanalyse van de rekening 2017. Niet meegenomen zijn voordelen op investeringen die gedekt worden uit reserves. Per saldo zijn deze verschillen neutraal.

Voordelen en nadelen

Nr	Omschrijving voordelen	Voordeel	Structureel/incidenteel
1	Grondexploitatie	3.026.069	Incidenteel
2	Sociaal domein	831.570	Incidenteel
3	Kapitaallasten	367.486	Incidenteel
4	Ambtelijk management	297.782	Incidenteel
5	Algemene baten en lasten	276.776	Incidenteel
6	Verkeer, wegen en verlichting	172.520	Incidenteel
7	Algemene uitkering/overige uitkering	134.119	Incidenteel
8	Ondersteuning en bedrijfsvoering	128.757	Incidenteel
9	Wethouders	139.589	Incidenteel
10	Onderwijshuisvesting	84.306	Incidenteel
11	Gemeentelijke eigendommen	46.933	Incidenteel
12	OZB	42.438	Incidenteel
13	Onderwijs, Sport en Cultuur	37.341	Incidenteel
	Totaal	**5.585.686**	

Toelichting Voordelen

1. Grondexploitatie

Vermindering verliesvoorziening	€ 581.743
Toevoeging voorziening afgewikkelde complexen	- € 180.465
Afsluiten complex Huize Welleveld	€ 384.791
Tussentijdse winstuitname de Nieuweling	€ 2.240.000
Resultaat grondexploitatie	**€ 3.026.069**

2. Sociaal domein en Wmo-oud
Per saldo wordt een voordeel behaald op het sociaal domein inclusief Wmo-oud. Voordelen worden behaald op Wmo-oud (€ 800.627), Wmo/AWBZ (€ 414.351). Een nadeel is er op Jeugdzorg (€ 238.316) en op de participatiewet (€ 244.499). Daarnaast is er een voordeel op het leerlingenvervoer á € 99.407. Specificaties per onderdeel zijn beschikbaar op de administratie.

3. Kapitaallasten
Door onder andere uitgestelde investeringen en een aanpassing in de afschrijvingsmethodiek is er een voordeel ontstaan op de kapitaallasten.

4. Ambtelijk management
Het krediet dat beschikbaar is gesteld voor het fusietraject met de gemeente Westervoort is in 2017 niet volledig benut. Dat levert een voordeel op in 2017 á € 297.782. Het restant van het krediet is doorgeschoven naar 2018.

5. Algemene baten en lasten
Door vrijval op de voorziening culturele accommodaties, de voorziening algemene accommodaties en de voorziening afgewikkelde complexen is een voordeel behaald á € 219.326. Dit is onder meer het resultaat van het privatiseren van accommodaties en het niet meer uitvoeren van desbetreffende onderhoudswerkzaamheden. De nog uit te voeren werkzaamheden op de afgewikkelde complexen zijn daarnaast goedkoper uitgevallen, waardoor er ook een voordeel behaald is.

6. Verkeer, wegen en verlichting

Het voordeel op verkeer, wegen en verlichting wordt grotendeels veroorzaakt door om diverse redenen uitgestelde investeringen (€ 40.300), de kosten omtrent energie en water lager zijn uitgevallen (€ 47.904), de bijdragen vanuit nutsbedrijven hoger uitgevallen zijn (€ 51.215) en de kosten voor het onderhoud aan wegen in eigen beheer lager zijn dan geraamd (€ 38.783).

7. Algemene uitkering/overige uitkering
In 2017 is er in totaal voor € 345.319 meer aan decentralisatie uitkeringen ontvangen dan geraamd. Daarentegen is er in totaal voor € 203.225 minder aan uitkeringen uit het rijksbudget ontvangen.

8. Ondersteuning en bedrijfsvoering
In dit voordeel zit voor een groot gedeelte (€ 523.000) een voordeel op de directe salariskosten. Dat wordt teniet gedaan door een nadeel op inhuur personeel (€ 562.000). Dit alles heeft vooral te maken met de uitruil van salariskosten voor inhuur. De bijdrage van de SDL viel € 16.000 hoger uit en we hebben van een aantal gemeenten een bijdrage ontvangen voor het uitlenen van personeel die niet was geraamd (€ 138.000). Verder wordt een deel van de inhuurkosten gedekt uit de bestemmingsreserve Digiservice (€ 13.000). Per saldo dus een voordeel van € 129.000.

9. Wethouders
Door een vrijval uit het pensioenfonds Wethouders onstaat onder andere een voordeel á € 159.714. Dit is een resultante van een verhoging van de rekenrente.

11. Gemeentelijke eigendommen
Het voordeel op de gemeentelijke eigendommen wordt grotendeels veroorzaakt door een hogere huuropbrengst van de gemeentelijke gebouwen (€ 20.838). Dit is het resultaat van de verhuur van het voormalig schoolgebouw de Boomgaard aan Kerk voor Nu.

12. OZB
Per saldo is een voordeel op OZB behaald. De ontvangst op belastingen OZB woningen vielen lager uit dan geraamd (€ 44.875 nadelig), echter de ontvangsten op belastingen OZB niet woningen viel € 32.129 hoger uit. Dit inclusief een aantal kleinere voordelen zorgt voor een voordeel á € 42.438 op OZB. Een aantal nieuwe bedrijven waren niet meegenomen in de ramingen die uiteindelijk wel een aanslag hebben gekregen. Dat levert een extra opbrengst op, terwijl het er ook voor zorgt dat het aandeel bouwgronden afneemt waardoor daar weer minder opbrengsten voor ontvangen werden.

13. Combinatiefunctie
Door een onderschrijding op de uitvoeringskosten wordt een voordeel behaald á € 37.341. Gedurende 2017 is er voor een korte periode geen volledige invulling van alle formatie geweest.

Nr	Omschrijving nadelen	Nadeel	Structureel/incidenteel
1	Riool en afval	492.549	Incidenteel
2	Ruimtelijke ontwikkeling	419.061	Incidenteel
3	Openbaar groen	66.614	Incidenteel
4	Bestuurlijke ondersteuning	33.271	Incidenteel
5	Overige kleine nadelen	62.445	Incidenteel
	Totaal	**1.073.940**	

Toelichting nadelen

1. Riool en afval
Door een overschot rioolrechten is er € 946.816 gedoteerd aan de voorziening rioolrecht (de oude bestemmingsreserve). Echter was € 499.473 geraamd om te doteren. Dit resulteert in een nadeel á € 447.343. Daarnaast is de voorziening oninbare debiteuren aangevuld met € 45.206 vanuit het product afvalstoffenheffing.

2. Ruimtelijke ontwikkeling
Per saldo wordt een nadeel behaald op ruimtelijke ontwikkeling. Door de gewijzigde systematiek van rentetoedeling is er een nadeel op op Volkshuisvesting á € 480.537 en op Leges bouwvergunningen á € 59.518. Voordelen worden onder andere behaald op de A15 (€ 58.962) en de Omgevingswet (€ 62.032).

3. Openbaar groen
Het nadeel op Openbaar groen wordt grotendeels veroorzaakt doordat er meer uitgegeven is aan onderhoud bomen (€ 52.003). Dit is het resultaat van schade aan bomen en achterstallig onderhoud.

4. Bestuurlijke ondersteuning
Het nadeel is grotendeels ontstaan doordat er inhuur heeft plaatsgevonden binnen de griffie, welke niet voorzien was bij de begroting. Dit resulteert in een nadeel á € 31.674.

Overzicht incidentele baten en lasten in €

Lasten	**Begroting voor wijziging**	**Begroting na wijziging**	**Werkelijk**
Programma 1			
Voorziening Wachtgeld wethouders	0	0	30.523
Voorziening Pensioenen wethouders	0	0	181.867
Voorziening Dubieuze debiteuren	0	0	552.852
GOG Gemeentehuis	30.500	38.875	220.437
Bestemmingsreserve Actieplan veiligheidsbeleid	0	34.671	34.671
Bestemmingsreserve Vervanging interieur gemeentehuis	0	524.687	524.687
Bestemmingsreserve Bedrijfsvoering	0	268.000	268.870
Bestemmingsreserve Investeringen Digiservice	0	249.682	249.682
Bestemmingsreserve Meerjarenbeleid	0	31.751	31.751
Algemene bestemmingsreserves	0	307.577	307.577
Bestemmingsreserve Bouwfonds	367.406	367.406	367.406
Bestemmingsreserve Vitens	1.790.301	1.790.301	1.790.301
Programma 2			
Voorziening Dubieuze debiteuren RSD	0	0	3.384
GOG Mobilis	0	0	3.487
GOG Multifunctioneel gebouw Eilandplein	0	6.500	4.456
GOG Verenigingsgebouw Visserlaan	0	55.000	8.253
GOG Dorpshuis Groessen	0	0	40.000
GOG Wijkhuis van Droo	24.700	34.380	33.239
Bestemmingsreserve Combinatiefuncties	0	75.600	55.259
Bestemmingsreserve Fonds voor beeldende kunsten	0	47.813	47.813
Bestemmingsreserve Integratie en Scholing	0	46.804	46.804
Bestemmingsreserve Debiteuren RSD	0	578.900	578.900
Bestemmingsreserve WMO	0	168.537	168.537
Bestemmingsreserve Serviceteams	0	50.000	50.000
Bestemmingsreserve 3e kunstgrasveld hockey	15.133	15.133	15.133
Programma 3			

Voorziening Onderhoud wegen	0	0	621.639
Voorziening Verliesgevende complexen grondexploitatie	0	0	623.434
Voorziening Afwikkeling complexen	0	0	51.595
Voorziening Afvalinzameling	0	0	35.127
Bestemmingsreserve Gevolgen grondwaterverontreiniging Nieuwgraaf	0	100.000	100.000
Bestemmingsreserve Het Groenfonds	0	30.000	37.659
Bestemmingsreserve Vervanging lichtmasten	0	30.387	30.387
Bestemmingsreserve Groen onderhoud en vervanging	0	31.475	55.281
Bestemmingsreserve Horsterpark	0	76.500	76.500
Bestemmingsreserve Infrastructuur	0	16.500	16.500
Bestemmingsreserve Ruimtelijke planning	55.000	122.250	122.250
Bestemmingsreserve Betaalbare woningbouw	0	0	35.000
Totaal	**2.283.040**	**5.098.729**	**7.421.261**

Baten	**Begroting voor wijziging**	**Begroting na wijziging**	**Werkelijk**
Programma 1			
Voorziening Wachtgeld wethouders	0	0	491
Voorziening Pensioenen wethouders	0	0	74.006
Voorziening Dubieuze debiteuren	0	0	67.390
GOG Gemeentehuis	0	0	81.036
GOG Gebouw gemeentewerken	0	0	5.947
GOG Brandweergarage	0	0	4.578
GOG Regina Pacis	0	0	17.664
GOG Woonhuis Dorth tot Medlerstraat	0	0	1.299
Bestemmingsreserve Protocol agressie	0	10.000	10.000
Bestemmingsreserve Nuon Vattenfall	2.157.707	2.157.707	2.157.707
Programma 2			
GOG Sportcentrum Triominos	0	0	146.704
GOG Multifunctioneel gebouw Eilandplein	0	0	16.480
GOG Verenigingsgebouw Visserlaan	0	0	5.996
GOG Ouderenruimte Palet	0	0	873
GOG PSZ de Wip Wap	0	0	1.041
GOG Voormalig kleutergebouw Groessen	0	0	2.211
GOG Wijkhuis van Droo	0	0	60.885
Bestemmingsreserve Sociaal Domein	0	168.537	168.537
Programma 3			
Voorziening Onderhoud wegen	0	0	1.155.063
Voorziening Riolering art 44 lid 2 BBV	0	0	946.816
Voorziening Verliesgevende complexen grondexploitatie	0	100.000	41.692
Voorziening Afwikkeling complexen	0	0	206.841
Voorziening Afvalinzameling	0	0	26.074

Bestemmingsreserve Het Groenfonds	0	6.696	6.691
Bestemmingsreserve ontwikkeling A15	0	101.424	122.782
Bestemmingsreserve Fonds bovenwijkse voorzieningen	0	245.215	275.215
Bestemmingsreserve Groen onderhoud en vervanging	0	103.900	103.900
Bestemmingsreserve Erfgoed- en archeologiefonds	0	800	800
Bestemmingsreserve Infrastructuur	0	4.000	4.000
Bestemmingsreserve Kwaliteit openbare ruimte	0	8.800	8.800
Bestemmingsreserve Betaalbare woningbouw	0	40.000	190.000
Bestemmingsreserve Stimuleringsfonds	0	0	6.889
Totaal	**2.157.707**	**2.947.079**	**5.918.408**

Inkomsten

Inkomstenverdeling 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Gemeentefonds	31.881	30.503	30.685	30.862	177
Specifieke uitkeringen	6.046	5.909	6.451	6.578	127
Lokale heffingen	11.572	11.918	11.895	11.737	- 158
Bijdrage reserves	2.700	280	3.836	3.004	- 832
Overige inkomsten	11.982	6.580	15.179	15.330	151
Totaal	**64.181**	**55.190**	**68.046**	**67.511**	**- 535**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Gemeentefonds

Zie voor een uitgebreid overzicht plus analyse het onderdeel Algemene Dekkingsmiddelen in het Jaarverslag. Hieronder een overzicht van de uitkering uit het Gemeentefonds.

Uitkering Gemeentefonds 2017

	Rekening2016	Begroting2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Algemene Uitkering	18.706	18.643	18.392	18.385	- 7
Integratie-uitkering Wmo	1.626	1.680	1.757	1.756	- 1
Overige Integratie-uitkeringen	0	0	0	0	0
Decentralisatie-uitkeringen	499	215	344	578	234
Integratie-uitkering Sociaal Domein	11.050	9.965	10.192	10.143	-49
Totaal	**31.881**	**30.503**	**30.685**	**30.862**	177

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Specifieke Uitkeringen

In onderstaande tabel is een overzicht van alle specifieke uitkeringen van de gemeente Duiven weergegeven.

Specifieke uitkeringen 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Maatschappelijke Zorg	6.046	5.909	6.451	6.578	127
Volksgezondheid	0	0	0	0	0
Totaal	**6.046**	**5.909**	**6.451**	6.578	**127**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Lokale heffingen

In onderstaande tabel staan de lokale heffingen uitgesplitst. Voor een analyse van de lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen in het Jaarverslag.

Lokale heffingen 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017

OZB	5.502.609	5.608.994	5.568.994	5.551.778	- 17.216
Afvalstoffenheffing	1.974.370	2.095.084	2.049.912	1.993.648	- 56.264
Rioolheffing	1.982.066	2.052.811	2.052.811	1.984.402	- 68.409
Rioolaansluitrecht	- 192	3.193	3.193	2.766	- 427
Hondenbelasting	160.901	155.796	169.996	172.686	2.690
Toeristenbelasting	129.237	141.018	155.018	174.179	19.161
Precariobelasting	265.043	267.728	267.728	264.725	- 3.003
Reclamebelasting	57.625	56.756	56.756	52.750	- 4.006
Sportaccommodaties	219.446	220.889	220.889	218.103	- 2.786
Lijkbezorgingsrechten	64.176	74.410	74.410	64.203	- 10.207
Marktgelden	5.873	8.120	8.120	5.429	- 2.691
Leges	1.211.138	1.233.280	1.267.580	1.252.376	15.204
Totaal	**11.572.292**	**11.918.079**	**11.895.407**	**11.737.044**	**- 158.363**

Bijdrage reserves

Onderstaand overzicht geeft de bijdragen uit de reserves aan.

Bijdrage reserves 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Bijdrage reserves	2.700	280	3.836	3.004	- 832
Totaal	**2.700**	**280**	**3.836**	**3.004**	**- 832**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Er is bijna € 0,9 miljoen minder onttrokken aan de reserves dan geraamd. Dit verschil wordt grotendeels veroorzaakt doordat de resultaten van de tussenrapportages niet daadwerkelijk zijn gestort/onttrokken aan de Algemene Reserve. Zie voor een specificatie het overzicht van de reserves en voorzieningen en de bijbehorende toelichtingen (onderdeel balans).

Overige inkomsten

Overige inkomsten 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Bijdrage voorzieningen	440	26	41	371	330
Rente verstrekte leningen	907	1.081	1.081	0	- 1.081
Huuropbrengsten	546	828	615	661	46
Beleggingen	270	194	232	234	2
Vergoedingen	112	76	76	121	45
Omzet Grondexploitatie	5.048	- 1.558	4.795	7.190	2.395
Diversen	4.659	5.933	8.339	6.752	- 1.587
Totaal	**11.982**	**6.580**	**15.179**	**15.330**	**151**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Ten opzichte van de begroting na wijziging een daling van deze inkomsten. Dit heeft grotendeels te maken met extra opbrengsten grondexploitaties en minder diverse overige ontvangsten.

Financiële positie

Reserves

Per saldo was in 2017 een afname van de reserves voorzien van € 516.000. Per saldo was er echter een afname van € 191.000. Dit geeft verschil van -€ 325.000. De belangrijkste verschillen zijn:

Mutaties reservepositie

Mutatie	**Bedrag**
1. Fusie Duiven-Westervoort	156.000
2. Serviceteams	- 50.000
3. Beeld Centrum	48.000
4. Implementatie Omgevingswet	- 62.000
5. Welleveld Sociale woningbouw	- 150.000
6. Mutatie saldo begroting en turaps	400.000
7. Nota Reserves en Voorzieningen	- 68.000
Overige afwijkingen < € 50.000	- 599.000
Totaal	- 325.000

Bedragen in €

Ad 1. In het kader van de fusie Duiven-Westervoort zou een onttrekking worden gedaan aan de Algemene Reserve. Deze uitgaven zijn in 2017 nog niet gedaan. De onttrekking is daarom doorgeschoven naar 2018.

Ad 2. De geraamde onttrekking in 2017 aan de Bestemmingsreserve is vanuit de Algemene Reserve gedaan.

Ad 3. De onttrekking voor het Beeld in het Centrum is vanuit het overgeboekte krediet betaald.

Ad 4. De geraamde onttrekking voor de implementatie van de Omgevingswet is maar gedeeltelijk gedaan. De rest is doorgeschoven naar 2018.

Ad 5. Bij het afsluiten van het complex Welleveld is een bedrag gestort in de Bestemmingsreserve Sociale Woningbouw. De afsluiting van het complex was niet geraamd.

Ad 6. De primitieve begroting en tussentijdse rapportages over 2017 hadden per saldo een positief resultaat ad € 400.000. Daadwerkelijke storting in de Algemene Reserve heeft niet plaatsgevonden.

Ad 7. In 2017 is de nieuwe Nota Reserves en Voorzieningen vastgesteld. Hierin is besloten tot een grote opschoningsactie in het reservebestand. Deze actie levert ten opzichte van de ramingen een nadeel op van € 68.000.

Zie ook de toelichting bij de reserves (zie balans).

Voorzieningen

De voorzieningen zijn per saldo met ruim € 450.000 toegenomen. Uit de voorziening wachtgeld wethouders zijn in 2017 de laatste verplichtingen betaald. In de voorziening voor pensioenverplichtingen wethouders is een storting gedaan van € 74.000 vanwege de nieuwe berekening van de hoogte van de pensioenen. Verder werd hier de pensioenverplichting voor 2017 uit betaald. De voorziening dubieuze debiteuren werd aangevuld met € 67.000. Er is voor € 553.000 aan oninbaarverklaringen op afgeboekt. De voorziening groot onderhoud algemene accommodaties werd gevoed met € 111.000. Er werd voor € 220.000 onttrokken voor onderhoudskosten. De voorziening Dubieuze debiteuren RSD is met € 3.000 afgenomen. De voorziening groot onderhoud sportaccommodaties werd gevoed met € 146.000 en er werd voor € 3.000 onttrokken voor onderhoudskosten. De voorziening onderhoud wegen is toegenomen met € 533.000 doordat de bijdrage uit de exploitatie hoger was dan de onderhoudskosten in 2017. Aan de voorziening Riolering artikel 44 lid 2 BBV is toegevoegd de storting over het jaar 2017

ad € 947.000. De vrijval uit de voorziening voor verliesgevende complexen bedraagt € 582.000. Aan de voorziening Afgewikkelde complexen is per saldo 155.000 toegevoegd. De voorziening afvalinzameling is met € 9.000 afgenomen.
Zie ook de toelichting bij de voorzieningen (zie Balans).

Conclusie

Er was voor het jaar 2017 na de derde tussenrapportage een positief resultaat van € 532.000 verwacht. Het resultaat is € 4.511.871 hoger dan was verwacht en komt uit op € 5.043.871 positief.

De ontwikkelingen binnen de Grondexploitatie drukken een belangrijke stempel op de financiële situatie van de gemeente. Het al vaker besproken lichte economische herstel begint eindelijk zichtbaar te worden in de verkoop van bouwpercelen. Ook de inspanningen van de projectgroep Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitatie hebben voor een positieve impuls gezorgd. Dat alles heeft ervoor gezorgd dat we in het afgelopen jaar onze grondpositie in het complex Welleveld konden overdragen. Tevens hebben we kavels kunnen verkopen op Westreenen en De Ploen-Zuid. Verder zijn alle exploitaties geactualiseerd en zijn de resultaten bijgesteld. Er is bijna € 0,6 mln vrijgevallen uit de voorziening Verliesgevende complexen. Er is een winstuitname van ongeveer € 2,2 miljoen uit het complex De Nieuweling. We proberen de positieve lijn door te zetten en de geprognosticeerde winsten ook daadwerkelijk te realiseren. Ook de risico's verliezen we niet uit het oog.

De reservepositie is in 2017 afgenomen met € 191.000. We hadden verwacht dat reservepositie gelijk zou blijven. Door aanscherping van de controleregels is de tariefsegalisatiereserve rioolrechten in 2016 omgezet in een voorziening. De destijds nog geplande storting in de bestemmingsreserve is daardoor in de voorziening gestort. Bovendien zijn een aantal kredieten overgeboekt naar 2018.

De stand van de Algemene Reserve ligt boven de in de begroting 2017 vastgestelde minimumgrens van € 7 mln. Het saldo per 31 december 2017 is € 12,0 mln. In dat saldo is nog geen rekening gehouden met het rekeningresultaat 2017. Door onze provinciale toezichthouder zijn we er steeds op gewezen dat aanvulling van de Algemene Reserve tot de minimumgrens een hoge prioriteit dient te hebben. Dat is nu gelukt.
In de begroting 2018 is deze minimumgrens naar beneden bijgesteld (€ 6,9 mln) en bij de beoordeling voor deze jaarrekening is vastgesteld dat het gewogen risico € 6,5 mln groot is (zie paragraaf 2). In de begroting 2019 zullen deze grenzen worden bijgesteld naar aanleiding van de geactualiseerde risico's.

In aansluiting op het oordeel in de paragraaf Weerstandsvermogen zijn er belangrijke risico's en onzekerheden te melden met eventuele structurele gevolgen. Te noemen zijn in dat kader de risico's met betrekking tot het Sociaal Domein, de Grondexploitatie, onze vastgoedportefeuille en diverse gemeenschappelijke regelingen en overige risico's benoemd in de betreffende paragraaf.

Inmiddels is de belastingplicht van onze gemeente voor de vennootschapsbelasting ingegaan. In de loop van 2018 zullen we onze eerste aangifte moeten doen. Die belastingplicht zorgt ervoor dat we over de fiscale winsten die vanaf nu in de grondexploitatie worden gerealiseerd 25% vennootschapsbelasting moeten betalen. Een exacte inschatting van deze belastingplicht is nog moeilijk te geven. In de paragraaf Weerstandsvermogen wordt hier echter al wel rekening mee gehouden.

Steeds meer gebouwen waar eerder scholen, peuterspeelzalen of ouderen in waren gehuisvest komen leeg te staan en vallen onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Dat betekent dat ook de kosten voor rekening van de gemeente komen. Financiele risico's zullen ook zo goed mogelijk worden ingeschat.

Binnen het Sociaal Domein zijn we de afgelopen jaren volop bezig geweest de dienstverlening zo goed mogelijk te verzorgen. Passende zorg verlenen is daarbij de belangrijkste voorwaarde. Ook het kostenplaatje wordt nauwkeurig gemonitord omdat de door het Rijk beschikbare gelden beperkt zijn. Opnieuw zijn er overschotten op het Sociaal Domein. Die worden voornamelijk

veroorzaakt doordat we de transformatie van de "oude" Wmo tijdig hebben ingezet. Op de "nieuwe" Wmo hebben we ook een voordeel net als op de Jeugdzorg. Alleen op het het onderdeel Participatie leggen we geld toe. In de komende jaren zal het verdeelmodel van de Rijksgelden veranderen omdat de integratie-uitkering in de Algemene Uitkering wordt opgenomen. Ook als we de BUIG-gelden zouden meetellen in het resultaat van het Sociaal Domein blijft het resultaat positief. Het blijft van groot belang de kosten goed te monitoren en innovatie binnen het zorggebied te stimuleren.

Op begrotingsbasis was door het duurzame en verantwoorde financiële beleid in de afgelopen jaren financieel ruimte ontstaan. In combinatie met een aantrekkende grondexploitatie zorgt dat voor het grote overschot in deze jaarrekening. We kunnen in deze jaarrekening een positief resultaat presenteren van € 5.044.000. Als we dit bedrag in onze Algemene Reserve storten komen we boven de vastgestelde bovengrens uit. Daarmee zijn alle opgesomde risico's voldoende gedekt. Ook de weerstandsratio en de solvabiliteitsratio naderen de streefwaarden. Daarmee is onze financiële situatie op orde.

Jaarrekening - Balans

Activa	31-12-2016	31-12-2017
VASTE ACTIVA (A)		
- Immateriële vaste activa (A1)		
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen	9	5
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	249	454
- Materiële vaste activa (A2)		
Investeringen met een economisch nut	41.814	40.114
Investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	10.889	11.239
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	2.518	2.880
- Financiële vaste activa (A3)		
Kapitaalverstrekkingen	361	368
Lening aan woningbouwcorporatie	11.409	5.246
Overige langlopende leningen	16.717	12.363
Totaal vaste activa	**83.966**	**72.669**
VLOTTENDE ACTIVA (B)		
- Voorraad bouwgronden in exploitatie (B1)	20.366	22.400
- Uitzettingen (B2)	11.143	9.156
- Liquide middelen (B3)	2.518	7.844
- Overlopende activa (B4)	2.769	2.955
Totaal vlottende activa	**36.796**	**42.355**
Totaal activa	**120.762**	**115.024**

Passiva	31-12-2016	31-12-2017
VASTE PASSIVA (C)		
Eigen vermogen		
- Reserves (C1)	26.686	29.290
- Gerealiseerd jaarresultaat (C2)	2.795	5.044
Voorzieningen (C3)	15.132	16.655
Vaste schulden		
- Binnenlandse banken en waarborgsommen (C4)	65.834	47.075
Totaal vaste passiva	**110.447**	**98.064**
VLOTTENDE PASSIVA (D)		
- Netto vlottende schulden (D1)	5.083	4.381
- Banksaldi(D2)	2.193	7.900
- Overlopende passiva (D3)	3.039	4.679
Totaal vlottende passiva	**10.315**	**16.960**
Totaal passiva	**120.762**	**115.024**

Bedragen x € 1.000

Niet in de balans opgenomen zaken	31-12-2016	31-12-2017
- Gewaarborgde geldleningen voor woningen	180.000	180.000
- Gewaarborgde geldleningen toegelaten instellingen en sportverenigingen	28.977	28.141
Totaal niet in de balans opgenomen zaken	208.977	208.141

Bedragen x € 1.000

Toelichting op de balans

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Stelselwijziging grondexploitatie

In 2017 heeft de Commissie BBV, in aansluiting op de in 2016 verschenen BBV Notitie Grondexploitaties 2016, specifiek toegelicht hoe te nemen winst moet worden berekend:
“Ten aanzien van de realisatie wordt inderdaad bedoeld dat de winst naar rato van gerealiseerde kosten (en opbrengsten) moet worden genomen. Dus indien 50% van de kosten is gerealiseerd en 50% van de grond is verkocht, dan is de winstrealisatie 50% x 50% = 25%. Zowel de realisatie van de kosten als de realisatie van de opbrengsten zijn bepalend in de bepaling van de omvang van de winstrealisatie.”

De nieuwe methode is niet toegepast in de jaarrekening 2016. Toen de informatie beschikbaar kwam was de jaarrekening 2016 al afgerond. In de jaarrekening 2017 is het resultaat over 2016 toegelicht dat voortvloeit uit deze nieuwe methodiek.

Deze nieuwe richtlijn heeft een positief effect van € 2.779.000 op het resultaat tot en met 2016.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

In 2017 is de nieuwe Nota Activerings- en afschrijvingsbeleid vastgesteld. In de Notitie materiele vaste activa van december 2017 (Commissie BBV) worden drie mogelijkheden geboden ten aanzien van hoe omgegaan dient te worden met het startmoment van afschrijven.
Voor de start van het moment van afschrijven wordt met ingang van boekjaar 2017 gekozen om af te schrijven vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/ verworven wordt. Dit betreft een schattingswijziging op de methodiek die eerder (vóór boekjaar 2017) werd gehanteerd en is in lijn met de Notitie materiële vaste activa van de Commissie BBV. Deze schattingswijziging levert voor boekjaar 2017 een incidenteel verminderde afschrijvingslast van € 128.000.
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.
Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopend vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van eenmalige schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Balans

Vaste activa

Immateriele vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en de waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in vijf jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikname van het gerelateerde materiële vaste actief. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven in de looptijd van de betrokken geldlening.

Materiële vaste activa met economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen geringe registratiewaarde opgenomen.

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven (*N.B. de keuze voor de netto-methode is facultatief; bruto verantwoording is ook mogelijk. De keuze is afhankelijk van de in de verordening ex art 212 Gemeentewet verplicht te formuleren regels voor waardering en afschrijving)*. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Gehanteerde afschrijvingstermijnen in jaren is op financiën aanwezig.

Vitaal Centrum Duiven

Het Vitaal Centrum Duiven wordt gewaardeerd tegen de actuele waarde.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

De waardering van een investering met economisch nut mag netto plaatsvinden en moet ook worden geactiveerd.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

De obligatieportefeuille is gewaardeerd tegen de verwachte aflossingswaarde. Het verschil met de betaalde verkrijgingsprijs is als transitorische (rente)post in de balans is opgenomen. Dit verschil wordt in het resultaat opgenomen in de (gemiddeld) resterende looptijd tot aflossing/uitloting.

Bijdragen aan activa aan derden worden geactiveerd als ze individueel een bedrag van € 50.000 te boven gaan. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven

in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.
Het drempelbedrag voor het schatkistbankieren lag voor de gemeente Duiven op ongeveer € 435.000.
Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

Waarderingsgrondslagen

Als waarderingsgrondslag is voor de Grondexploitaties het **toerekeningsbeginsel** gehanteerd. Dit houdt in dat baten en lasten alsmede risico's, die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden verwerkt in de jaarrekening van het begrotingsjaar. Voor **verliezen** wordt een **voorziening** getroffen op het moment dat deze bekend zijn en **winsten** worden verwerkt zodra een complex geheel **gerealiseerd** is. Inmiddels is het BBV op dit punt aangepast en zijn we gehouden om tussentijdse winsten in de grondexploitatie volgens de "percentage of completion-methode" te bepalen.
Onderhanden werk is opgenomen tegen vervaardigingskosten inclusief de bijgeschreven rente en indirecte kosten. De overige balansposten zijn opgenomen voor de nominale waarde. De nominale waarde is voor de verantwoording in de rekening van baten en lasten als grondslag gehanteerd.
De in de toelichting op de balans per complex (voor in exploitatie zijnde complexen) vermelde nog te realiseren opbrengsten en nog uit te geven bedragen zijn ontleend aan de nacalculaties en kostprijsberekeningen.
De bepaling van verwachte resultaten geschiedt op basis van de **"contante-waarde methodiek".**
De opbrengsten voortvloeiende uit de reeds gesloten koopovereenkomsten voor woningbouw, die per 31 december nog niet notarieel waren verleden, worden in de jaarrekening opgenomen evenals de verplichtingen voortvloeiende uit reeds gegunde aannemingsovereenkomsten.

Voorraden

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. Er wordt geen rente bijgeschreven op de boekwaarde van deze voorraden.
De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen standaard verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddeld betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de standaard verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord. Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde.
De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.
Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich met name voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarden. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statistisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.
Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatie voorziening stoelt op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.
Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.
Verplichting voortvloeiend uit leasing
De waardering van de verplichting uit hoofde van de Financial leasing van de vervoermiddelen vindt plaats tegen de contante waarde van de contractueel verschuldigde leasetermijnen.
Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.
Borg- en garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Activa

A: Vaste Activa

A1: Immateriële vaste activa

Het totaal in de balans voor deze activa kan als volgt worden onderscheiden:

Omschrijving	31-12-2016	afschr.	inv.	31-12-2017
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	9	4	0	5
Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	0	0	0	0
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	249	15	220	454
Totaal	258	19	220	459

Bedragen x € 1.000

Toelichting

- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen: In 2005 is de rente van een geldlening omgezet naar 4,53%. De kosten van converteren zijn in 2005 ook geactiveerd en worden parallel aan de lening afgeschreven. In 2018 is de laatste afschrijving.

- Bijdrage aan activa in eigendom van derden: In 2017 is een bedrag betaald van € 220.000 als bijdrage in de opblaashal bij de hockeyvelden. Vanaf 2018 wordt er op de opblaashal afgeschreven. Op het totale geïnvesteerde bedrag is in 2017 € 14.885 afgeschreven.

A2: Materiële vaste activa

Omschrijving	31-12-2016	Inv.	Desinv.	Afschr.	Bijdrage derden	Verschuiving	31-12-2017
1.Investeringen met een economisch nut	43.923	698	821	1.578	0	0	42.223
2.Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.	10.889	670	0	320	0	0	11.239
3.Investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	2.518	571	0	209	0	0	2.880
Totaal materiële vaste activa	**57.330**	**1.939**	**821**	**2.107**	**0**	**0**	**56.342**
- Verliesvoorziening	-2.109						-2.109
Totaal materiële vaste activa (na aftrek verliesvoorziening)	**55.221**						**54.233**

Bedragen x € 1.000

1. Investeringen met een economisch nut

Omschrijving	31-12-2016	Inv.	Desinv.	Afschr.	Bijdrage derden	Verschuiving	31-12-2017
Gronden en terreinen	7.673		739	4	0	0	6.930
Bedrijfsgebouwen	30.884	76	26	1.026	0	0	29.908
Grond, weg en waterbouwkundige werken	1.595	33	0	169	0	0	1.459
Vervoermiddelen	158	160	0	54	0	0	264

Machines, apparaten en installaties	2.709	277	0	222	0	0	2.764
Overige materiele vaste activa	904	152	56	102	0	0	898
Totaal	**43.923**	**698**	**821**	**1.577**	**0**	**0**	**42.223**
Verrekening met voorziening vastgoed ontwikkeling							2.109
Totaal op balans							**40.114**

Bedragen x € 1.000

2: Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Omschrijving	31-12-2016	Inv.	Afschr.	31-12-2017
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	**10.889**	**670**	**320**	**11.239**

3:Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Omschrijving	31-12-2016	Inv.	Afschr.	31-12-2017
Grond weg en waterbouwkundige werken	2.445	376	197	2.624
Overige materiele vaste activa	73	195	12	256
Totaal	**2.518**	**571**	**209**	**2.880**

Bedragen x € 1.000

A3: Financiële vaste activa

Het totaal van deze activa kan als volgt worden onderscheiden:

Omschrijving	31-12-2016	afl.	afschr.	Inv.	31-12-2017
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	361		0	7	368
Leningen aan Vivare	11.409	6.163	0	0	5.246
Overige langlopende leningen	16.717	4.354	0	0	12.363
Totaal	**28.487**	**10.517**	**0**	**7**	**17.977**

Bedragen x € 1.000

B: Vlottende Activa

B1: Voorraad bouwgronden in exploitatie

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Bouwgronden in exploitatie	20.366	22.400
Totaal	**20.366**	**22.400**

Voorraad bouwgronden in exploitatie

Omschrijving	31-12-2016	Koster	Baten	Winst	31-12-2017	Voorziening Verlies Complexen	Balans
Ploen-Zuid	4.177	127	1.342		2.962	3.087	- 125
Nieuweling incl. bedrijventerrein	- 1.981	231	0	2.240	490	0	490

Locatie Vergertlaan	189	7	0		196	81	115
Westreenen	390	30	105		315	311	4
Welleveld	2.269	77	2.731	385	0	0	0
Vitaal Centrum Duiven	1.295	2.158	211		3.242	0	3.242
Akkerwinde	51	5	0		56	0	56
Bedrijventerrein InnoFase	3.014	223	6		3.232	0	3.232
Bedrijventerrein Seingraaf	11.260	926	209		11.976	374	11.602
Bedrijventerrein Graafstaete	4.137	179	533		3.784	0	3.784
Totaal	**24.801**	**3.963**	**5.137**	**2.625**	**26.253**	**3.853**	**22.400**

Bedragen x € 1.000

Toelichting
Het verloop van de boekwaarde wordt per complex bijgehouden en gespecificeerd in een zogenoemde P-staat. Deze boekwaarde is in feite een tussenstand van het complex. Pas bij afsluiting van een complex kan worden opgemaakt wat het resultaat is geweest. In bovenstaande boekwaardes is wel een aantal resultaten verwerkt. De analyse van de resultaten en de eventuele verschillen met voorgaande exploitaties worden in de paragraaf Grondbeleid behandeld.
Er zijn per 1 januari 2017 geen complexen in exploitatie genomen. Het complex Welleveld is afgesloten.
De voorziening Verliesgevende complexen is in bovenstaand overzicht al in mindering gebracht op de boekwaarde van de betreffende complexen zodat de juiste balanswaarde is weergegeven. De voorziening Verliesgevende complexen wordt daarom ook niet meer gepresenteerd op de balanspost voorzieningen (C3).
Voor het complex InnoFase hebben de afgelopen 8 jaar geen verkopen plaatsgevonden. Momenteel vindt een heroriëntatie plaats op de te volgen koers.
Gezien de omvangrijke onzekerheden in het project, zowel voor de verwachte lasten, als de verwachte baten, de lange looptijd (langer dan 12 jaar) en de heroriëntatie die plaats vindt, is het toekomstige resultaat niet betrouwbaar in te schatten en is winstneming derhalve achterwege gebleven.

Voorraad bouwgronden niet in exploitatie

Toelichting
De Niet In Exploitatie Genomen Gronden (NIEGG) mogen conform de BBV-regels niet meer onder de vlottende activa worden verantwoord. In 2016 zijn conform een raadsbesluit de gronden gewaardeerd op economische waarde en overgeboekt naar de materiele vaste activa.

B2: Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

Uitzettingen

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Uitzettingen	11.143	9.156
Totaal	**11.143**	**9.156**

Bedragen x € 1.000

Toelichtingen
De uitzettingen zijn opgenomen tegen de nominale waarde. Voor (eventuele) dubieuze debiteuren is een voorziening getroffen. Vanaf 2016 hebben we ook te maken gekregen met schatkistbankieren.

Uitzettingen

Omschrijving	Bedrag	Totaal
Debiteuren t/m 2016	75.118	
Debiteuren 2017	1.977.824	
Negatieve crediteuren	1.105.844	
Negatieve debiteuren	434.596	
Vorderingen op openbare lichamen	597.785	
Uitzettingen in de schatkist	4.066.158	
Voorziening oninbare debiteuren algemeen	-54.612	
Debiteuren SDL	975.693	
Voorziening debiteuren SDL	-464.247	
Debiteuren inningen publiekrechtelijk	29.766	
Debiteuren belastingen	411.823	
Totaal		**9.155.748**

Bedragen in €

B3: Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Bank	2.514	7.840
Kas	4	4
Totaal	**2.518**	**7.844**

Bedragen x € 1.000

Toelichting

De specificatie van de banksaldi per 31 december 2017 is als volgt:

B4: Overlopende activa

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Overlopende activa	2.769	2.955
Totaal	**2.769**	**2.955**

Bedragen x € 1.000

Het grootste gedeelte van het bovenstaande bedrag is nog te ontvangen vanwege BCF namelijk: € 2.870.946.

Passiva

C: Vaste passiva

C1: Reserves

	Beginstand 1-1-2017	Mutaties 2017	Eindstand 31-12-2017
Algemene Reserve	**10.277.901**	**1.748.229**	**12.026.130**
Bestemmingsreserves:			
• Actieplan veiligheidsbeleid	34.670	-34.670	0
• Vervanging interieur gemeentehuis	524.687	-524.687	0
• Bedrijfsvoering	268.870	-268.870	0
• Investeringen Digiservice	249.682	-249.682	0
• Protocol agressie	0	10.000	10.000
• Combinatiefuncties	96.768	-55.259	41.509
• Bijzondere bijstand	106.695	0	106.695
• De Uitdaging	20.000	0	20.000
• Bestemmingsreserve Sociaal Domein	1.163.668	168.537	1.332.205
• Fonds voor beeldende kunsten	47.813	-47.813	0
• Integratie en scholing	46.804	-46.804	0
• WMO	168.537	-168.537	0
• Serviceteams	50.000	-50.000	0
• Gevolgen grondwaterverontreiniging	381.124	-100.000	281.124
• Het Groenfonds	296.669	-30.968	265.701
• Ontwikkeling A15	42.596	122.782	165.378
• Fonds bovenwijkse voorzieningen	417.618	291.715	709.333
• Lichtmasten	30.387	-30.387	0
• Groenonderhoud en vervanging	146.585	48.619	195.204
• Horsterpark	76.500	-76.500	0
• Erfgoed- en archeologiefonds	2.500	800	3.300
• Infrastructuur	12.500	-12.500	0
• Kwaliteit openbare ruimte	27.500	8.800	36.300
• Actualisatie bestemmingsplannen	122.250	-122.250	0
• Betaalbare woningbouw	725.147	155.000	880.147
Totaal bestemmingsreserves	**5.059.570**	**-1.012.674**	**4.046.896**
Geblokkeerde reserves:			
• 3e kunstgrasveld hockeyvereniging	219.995	-15.132	204.863

	Beginstand 1-1-2017	Mutaties 2017	Eindstand 31-12-2017
• Debiteuren RSD	578.900	-578.900	0
• Stimuleringsfonds	340.529	6.889	347.418
• Meerjarenbeleidsreserve	31.751	-31.751	0
• Algemene bestemmingsreserve	307.577	-307.577	0
• Bouwfonds	367.406	-367.406	0
• Vitens	1.790.301	-1.790.301	0
• Nuon Vattenfall	10.507.086	-10.507.086	0
• Geblokkeerde reserves	0	12.664.793	12.664.793
Totaal geblokkeerde reserves	**14.143.545**	**-926.471**	**13.217.074**
Totaal reserves	**29.481.016**	**-190.916**	**29.290.100**

Bedragen in €

Toelichting
In de toelichting staat per reserve het doel, de rente, een analyse tussen de werkelijke en begrote stand en de besteding na 2017 weergegeven. De financiële toelichting bestaat uit de werkelijke beginstand per 1 januari 2017, de onttrekkingen en stortingen in 2017 en de eindstand van de reserve per 31 december 2017. In de beginstand van de Algemene Reserve is het positieve rekening saldo ad € 2.795.374 van 2016 meegenomen.

Algemene Reserve

Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Advies

Doel
De Algemene Reserve dient als weerstandsvermogen van de gemeente.
De risico's worden jaarlijks bij de begroting gekwantificeerd. Wijken de onder- en bovengrens op grond van deze kwantificering structureel af, dan zullen de onder- en bovengrens worden aangepast.
Bij de begroting 2017 is de ondergrens bepaald op € 7,0 en de bovengrens op € 12,5 mln. De beginstand 2017 is inclusief het positieve saldo van 2016 namelijk € 2.794.968.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**10.277.901**
Onttrekkingen 2017:		
Griffier	€	33.993
Organisatieontwikkeling	€	156.401
Investeringen Raadzaal	€	11.850
Uitbreiding fractieassistenten	€	9.928
Vormen BR Protocol agressie	€	10.000
Garantiebanen	€	12.500
DAS Groessen	€	91.378
Diverse afvaltaken	€	10.000
Stortingen 2017:		
Vrijval Bestemmingsreserve VIG	€	524.647
Verkoop ruilgronden 1e turap	€	157.274
Opheffen Alg. bestemmingsreserve	€	307.577
Opheffen BR Digiservice	€	215.531
Opheffen BR Meerjarenbeleid	€	31.751
Opheffen BR Debiteuren werk en inkomen	€	578.900
Opheffen BR Serviceteams	€	50.000
Opheffen BR Integratie en scholing	€	46.804
Opheffen BR Ruimtelijke planning	€	64.868
Opheffen BR Vervanging lichtmasten	€	30.387
Opheffen BR Horsterpark	€	76.500
Stand per 31-12-2017	**€**	**12.026.130**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	7.482.929

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017.
Grotendeels veroorzaakt omdat de beginstand per 1 januari 2017 veel hoger was dan geraamd en er geen rekening was gehouden met het opheffen van veel bestemmingsreserves in 2017.

Besteding na 2017
De volgende budgetten uit de Algemene Reserve staan in 2018 geraamd:
Nieuw beleid begroting 2018 € 472.860
Budget gemeenschappelijke regeling Duiven/Westervoort € 251.825.

Bestemmingsreserves programma Bestuur

Bestemmingsreserve "Actieplan veiligheidsbeleid"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Welzijn, Veiligheid en Milieu

Doel
Bekostiging uitvoering Themanota Buurtpreventie en opvangen fluctuaties inzake uitgaven veiligheidsbeleid.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**34.670**
Onttrekkingen 2017:		
Themanota Buurtpreventie	€	7.827
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	26.843
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	7.900

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Vervanging interieur gemeentehuis"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/ Team Facilitaire Zaken

Doel
Het grootste deel van de inventaris van het gemeentehuis is vanaf 1989 in gebruik. Gezien de sterk verzwaarde eisen op ergonomisch gebied en op de hedendaagse functionele eisen, met alle daarbij behorende faciliteiten, zal op termijn vervanging noodzakelijk worden van een fors aantal werkplekken.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**524.687**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	524.687
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	19.976

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Bedrijfsvoering"
Beheerder: Directie

Doel
"Egaliseren" bedrijfsvoeringsgelden.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**268.870**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	268.870
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve"Investeringen Digiservice"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Advies

Doel
Betreft gelden die voorgaande jaren zijn vrijgemaakt voor investeringen Digiservice. Ook de niet bestede NUP-gelden zijn aan deze reserve toegevoegd.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**249.682**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	215.531
Inhuurkosten	€	5.449
Kosten Digi Dossier	€	28.702
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017

Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve"Protocol agressie"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Advies

Doel
Het treffen van een voorziening voor raads-, collegeleden en fractieassistenten tegen eventuele niet gedekte kosten voor psychosociale ondersteuning en nazorg als gevolg van agressie.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**0**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Conform Raadsbesluit 17RB091	€	10.000
Stand per 31-12-2017	**€**	**10.000**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	10.000

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Nieuw gevormde reserve.

Besteding na 2017
Onbekend.

Bestemmingsreserves programma Maatschappij

Bestemmingsreserve Combinatiefuncties
Beheerder: afdeling Beleid/Team Welzijn, Veiligheid en Milieu

Doel
Deze bestemmingsreserve is bedoeld om te bewerkstelligen dat er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn voor het bereiken van de doelstelling van de combinatiefuncties.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**96.768**
Onttrekkingen 2017		
Exploitatiekosten	€	55.259
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**41.509**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	69.768

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In verband met minder uitgaven in 2016 was de werkelijke beginstand per 1 januari 2017 hoger dan opgenomen in de begroting 2017.
Daarnaast zijn de onttrekkingen voor 2017 ook hoger uitgevallen door in rekening gebrachte uitgaven over 2016.

Besteding na 2017
De bestemmingsreserve zal de komende jaren worden aangewend voor de dekking van kosten van de combinatiefunctionarissen.

Bestemmingsreserve "Bijzondere bijstand"
Beheerder: Afdeling Publiek/Team Loket Zorg

Doel
Deze bestemmingsreserve is bedoeld ter egalisatie van het exploitatieoverschot of -tekort van de rijksbijdrage ten opzichte van de uitgaven bijzondere bijstand.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**106.695**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**106.695**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	106.695

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Er is geen afwijking.

Besteding na 2017
De bestemmingsreserve is bestemd ter egalisatie van het exploitatie overschot of tekort.

Bestemmingsreserve De Uitdaging
Beheerder: Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Deze bestemmingreserve is gereserveerd voor het werkgeversnetwerk De Duivense Uitdaging.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**20.000**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**20.000**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	20.000

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Deze reserve dient ter dekking voor de uitgaven van de De Duivense Uitdaging.

Besteding na 2017
De gelden worden ingezet voor tegenvallers en ten behoeve van incidentele beleidsinitiatieven bij de transformatie van het Sociaal Domein.

Bestemmingsreserve kosten transformatie Sociaal Domein
Beheerder: Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Opvangen mogelijk toekomstige tekorten op budgetten Sociaal Domein en eventuele dekking incidentele beleidsinitiatieven.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**1.163.668**
Onttrekkingen 2017:		
	€	0
Stortingen 2017:		
Bestemmingsreserve WMO	€	168.537
Stand per 31-12-2017	**€**	**1.332.205**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	1.474.264

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Als gevolg van de nota reserves en voorzieningen heeft er een storting plaats gevonden vanuit de bestemmingsreserve WMO, welke is samengevoegd met deze reserve.

Besteding na 2017
De gelden worden ingezet voor tegenvallers en ten behoeve van incidentele beleidsinitiatieven bij de transformatie van het Sociaal Domein.

Bestemmingsreserve "Fonds voor beeldende kunsten"
Beheerder: afdeling Beleid/Team Welzijn, Veiligheid en Milieu

Doel
Deze reserve is gevormd ten behoeve van financiering kunst in de openbare ruimte.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**47.813**
Onttrekkingen 2017:		
Kosten kunstwerk Centrum Duiven	€	47.813
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In de begroting voor 2017 was geen rekening gehouden met een bijdrage aan het kunstwerk voor het Vitaal Centrum. In 2017 is door de Raad besloten om deze reserve op te heffen.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Integratie en scholing" (voorheen Inburgeringsgelden nieuwkomers)
Beheerder: Afdeling Publiek/Team Loket Zorg

Doel
Deze reserve wordt gebruikt voor nog lopende kosten voor de integratie (scholingskosten).

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**46.804**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	46.804
Stortingen 2017:	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In 2017 is door de Raad besloten om deze reserve op te heffen.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Wmo"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Opvangen mogelijke toekomstige tekorten op de WMO en voor het verder vormgeven van zogenaamde voorliggende voorzieningen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**168.537**
Onttrekkingen 2017:		
Samenvoeging reserve kosten transformatie Sociaal Domein	€	168.537
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Als gevolg van de nota reserves en voorzieningen is deze reserve samengevoegd met de bestemmingsreserve kosten transformatie Sociaal Domein.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve Serviceteams
Beheerder: Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Deze reserve was bedoeld om de continuering van het Serviceteam de Liemers na 2015 garanderen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**50.000**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	50.000
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In 2017 is door de Raad besloten om deze reserve op te heffen.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserves Omgeving

Bestemmingsreserve "Gevolgen grondwaterverontreiniging Nieuwgraaf"
Beheerder: Afdeling Beheer/Team Binnen

Doel
Deze bestemmingsreserve dient ter dekking van de extra kosten in de toekomst bij de toepassing van bronbemaling bij werkzaamheden binnen het plangebied Nieuwgraaf en die direct te relateren zijn aan de in het eerste watervoerend pakket aanwezige verontreiniging afkomstig van

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**381.124**
Onttrekkingen 2017:		
Kosten Seingraaf	€	100.000
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**281.124**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	281.124

stortplaats Westervoort en/of de wasserij op de locatie Nieuwgraaf 19 te Duiven. Deze bestemmingsreserve is in 2003 ontstaan door samenvoeging van de reserves “Vuilstort Westervoort” (gevormd uit een ontvangen afkoopsom) en “Wasserij Nieuwgraaf 19”. Deze reserve is een verplichting uit hoofde van de tussen de Staat der Nederlanden, de Provincie Gelderland, Putman BV en de gemeenten Westervoort en Duiven gesloten overeenkomst inzake deze grondwaterverontreiniging.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In 2017 is een onttrekking gedaan van € 100.000 voor de kosten verband houdende met het bouwrijp maken van Seingraaf

Besteding na 2017
Aanwending van de reserve vindt naar behoefte plaats bij uitvoering van werken (o.a. riool vervangen, bouwrijp maken enz.).

Bestemmingsreserve "Het Groenfonds"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Het Groenfonds is in 2002 in het leven geroepen ter financiering van projecten die een relatie hebben met natuur, landschap en milieu. De bestemmingsreserve is vanaf toen gevoed vanuit de Grondexploitatie, de opbrengst verkoop aandelen Bouwfonds, grondverkoop in Centerpoort-Zuid en bijdragen van Rijk en Provincie Gelderland.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**296.669**
Onttrekkingen 2017:		
Beplantingsprojecten	€	72.659
Stortingen 2017:		
subsidie	€	35.000
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	800
Bijdrage windpark	€	5.891
Stand per 31-12-2017	**€**	**265.701**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	273.365

Daarnaast is er in 2009 een bedrag van € 300.000 van de Nederlandse Gasunie ontvangen ten behoeve van natuurcompenserende maatregelen in de nabijheid van het tracé Angerlo-Beuningen.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Er is uitvoering gegeven aan erfbeplantingsprojecten waarvoor ook subsidie is ontvangen.

Besteding na 2017
De resterende gelden worden conform raadsbesluit besteed aan het uitvoeren van projecten voortvloeiend uit het Uitvoeringsprogramma Landschapsontwikkelingsplan (LOP). Afhankelijk van de projectkansen die zich voordoen zal het bijbehorende bedrag worden onttrokken aan deze reserve en middels rapportage worden verantwoord aan de raad. De hoogte van het bedrag is jaarlijks fluctuerend en afhankelijk van de financiële projectgrootte en kansen ten aanzien van cofinanciering. Daarnaast zijn er nog de vaste uitgaven voor vrijwilligersorganisaties en het lopende project ‘gronden voor natuur’.

Bestemmingsreserve "Ontwikkeling A15"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Reserve is gevorm ter egalisatie van de kosten om proactief en constructief te kunnen participeren in de processen rondom het project ViA15. Hieronder vallen ook uitgaven voor (inpassings-) maatregelen ten gunste van bewoners. Het meerdere of mindere in de begroting opgenomen bedrag wordt dan wel toegevoegd of onttrokken aan deze reserve

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**42.596**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Saldo exploitatie	€	21.358
Aardgastransportleiding	€	101.424
Stand per 31-12-2017	**€**	**165.378**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	4.992

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen wordt jaarlijks het meerdere of mindere onttrokken dan wel toegevoegd aan deze reserve. Daarnaast is bij de begroting geen rekening gehouden met de extra storting van de ontvangsten in het kader van de aardgastransportleiding.

Besteding na 2017
Het saldo van deze reserve wordt aangewend om de komende jaren extra kosten voor extern advies en ondersteuning te kunnen dekken.

Bestemmingsreserve “Fonds bovenwijkse voorzieningen”
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Met de inwerkingtreding van de nieuwe Grondexploitatiewet per 1 juli 2008 ontstaat de mogelijkheid in de individuele grondexploitaties een kostencomponent “Bovenwijkse voorzieningen” op te nemen. Bij het administratief afsluiten van een complex wordt de bijdrage gestort in deze bestemmingsreserve.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**417.618**
Onttrekkingen 2017:		
	€	0
Stortingen 2017:		
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	245.215
Bovenwijks Welleveld	€	30.000
Bestemmingsreserve Infrastructuur	€	16.500
Stand per 31-12-2017	**€**	**709.333**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	692.833

Het betreft een dekkingsmiddel in de aanlegkosten van voorzieningen die een functie hebben voor meerdere exploitatiegebieden. In beginsel worden individuele grondexploitaties belast met een afdracht van € 5 per m² uitgeefbaar terrein.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
De diverse afdrachten in deze reserve waren niet voorzien. Als gevolg van de nota reserves en voorzieningen heeft er een storting plaats gevonden vanuit de bestemmingsreserve Infrastructuur, welke is samengevoegd met deze reserve.

Besteding na 2017
Parallel aan de vaststelling van de nieuwe Structuurvisie in 2015 wordt een meerjarenbegroting Fonds Bovenwijks opgesteld met de te ontvangen bijdragen uit ruimtelijke ontwikkelingen, alsmede een investeringsschema voor de uitvoering van voorgenomen en geplande projecten.

Bestemmingsreserve "Vervanging lichtmasten "
Beheerder: Afdeling Beheer/Team Binnen

Doel
Het vervangen van de openbare verlichting conform het vastgestelde beheer- en beleidsplan.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**30.387**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038		30.387
Stortingen 2017:		0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Groen onderhoud en vervanging "
Beheerder: Afdeling Beheer/Team Binnen

Doel
Het in enig jaar kunnen renoveren van het groen ter egalisatie van kosten.

Stand per 1-1-2017	**€**	**146.585**
Onttrekkingen 2017:		
Groenrenovatie	€	55.281
Stortingen 2017:		
Bijdrage vanuit exploitatie	€	63.900
Bijdrage vanuit exploitatie	€	40.000
Stand per 31-12-2017	**€**	**195.204**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	219.010

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Er heeft omvorming van het groen plaatsgevonden op de Hunneschansallee/Spoorallee.
Deze reserve is gevormd door samenvoeging van de reserve" Renovatie Groen" en" Inboet bomen".

Besteding na 2017
Deze reserve wordt ingezet voor renovatieprojecten.

Bestemmingsreserve Horsterpark
Beheerder: Afdeling Beleid / Team Welzijn, Veiligheid en Milieu

Doel
Het Recreatieschap Arnhem-Liemers heeft het Horsterpark aan de gemeente Duiven overgedragen. De afkoopsom die daarvoor werd ontvangen hebben we in deze reserve gestort. Tekorten op het onderhoud van het park kunnen in de toekomst uit de reserve worden onttrokken.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**76.500**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	76.500
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve “Erfgoed en archeologiefonds"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Het optimaal benutten en beleefbaar maken van de cultuurhistorie, erfgoed en archeologie om zo een bijdrage te leveren aan het versterken van de identiteit van Duiven als geheel en het woon-, leef- en ondernemingsklimaat in het bijzonder.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**2.500**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	800
Stand per 31-12-2017	**€**	**3.300**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Bij het opmaken van de begroting 2017 bestond deze reserve niet.

Besteding na 2017
Afhankelijk van projectkansen die zich voordoen zullen bedragen worden onttrokken aan deze reserve en middels rapportage worden verantwoord aan de Raad.

Bestemmingsreserve “Infrastructuur"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Middelen om te kunnen investeren in de kwaliteit, veiligheid en capaciteit van infrastructuur.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**12.500**
Onttrekkingen 2017:		
Samenvoeging reserve Fonds bovenwijkse voorzieningen	€	16.500
Stortingen 2017:		
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	4.000
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Bij het opmaken van de begroting 2017 bestond deze reserve niet. Als gevolg van de nota reserves en voorzieningen is deze reserve samengevoegd met de bestemmingsreserve Fonds bovenwijkse voorzieningen.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve “Kwaliteit openbare ruimte"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Bekostigen van investeringen om de openbare ruimte aantrekkelijker, veiliger en aansprekender te maken. Dit komt ten nutte van het woon-, leef- en ondernemingsklimaat voor eenieder.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**27.500**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	8.800
Stand per 31-12-2017	**€**	**36.300**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Bij het opmaken van de begroting 2017 bestond deze reserve niet.

Besteding na 2017
Jaarlijks vindt in dit kader een herprioritering plaats van de gemeentelijke investeringen op basis van de fondsomvang.

Bestemmingsreserve “Ruimtelijke planning"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Het actualiseren van de bestemmingsplannen conform de Wet Ruimtelijke Ordening.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**122.250**
Onttrekkingen 2017:		
Opstellen omgevingsbeleidsplan	€	19.415
Implementatie omgevingswet	€	37.967
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	64.868
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	156.287

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Betaalbare woningbouw"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Aanvullend dekkingsmiddel voor het realiseren van projecten en activiteiten die voortkomen uit of bijdragen aan het woonbeleid en de woonagenda; in het bijzonder (of primair) het huisvesten van doelgroepen die aangewezen zijn op betaalbare (huur-) woningvoorraad.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**725.147**
Onttrekkingen 2017:		
Correctie betaalbare woningbouw	€	35.000
Stortingen 2017:		
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	40.000
Sociale Woningbouw Welleveld	€	150.000
Stand per 31-12-2017	**€**	**880.147**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	645.147

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Deze reserve is met terugwerkende kracht per 1 januari 2016 gevormd door samenvoeging van de voorziening "Betaalbare woningbouw" met de voorziening "Subsidiegelden woningbouw Stadsregio Arnhem-Nijmegen". Afhankelijk van woningbouwontwikkelingen en te sluiten overeenkomsten, in de lijn van het nieuwe woonbeleid, vinden stortingen in deze reserve plaats. De werkelijke beginstand per 1 januari 2017 hoger is dan in de begroting 2017 opgenomen. Daarnaast heeft er een storing van € 40.000 welke niet was begroot.

Besteding na 2017
Op basis van inhoudelijke plannen, activiteiten of initiatieven, die concreet bijdragen aan de woonagenda en waarbij aanvullende ("slimme") middelen gewenst zijn en voor zover de middelen reiken. Bij raadsbesluit van 8 mei 2017 is het college bevoegd deze middelen in te zetten voor de uitvoering van de woonagenda.

Geblokkeerde reserves

Bestemmingsreserve "3e kunstgrasveld hockeyvereniging" (geblokkeerd)
Beheerder: afdeling Beleid/Team Welzijn, Veiligheid en Milieu

Doel
Deze bestemmingsreserve is bestemd om de jaarlijkse kapitaallasten van het 3e kunstgrashockeyveld te dekken. De kapitaallasten van het 3e kunstgrashockeyveld worden gedurende 15 jaar betaald uit deze reserve. In 2025 is het veld afgeschreven en de bestemmingsreserve leeg.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**219.995**
Onttrekkingen 2017:		
Kapitaallasten	€	15.132
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**204.863**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	204.863

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Niet van toepassing.

Besteding na 2017
Tot het jaar 2025 zullen de jaarlijkse kapitaallasten van deze investering in het 3e kunstgrasveld uit deze reserve worden gedekt.

Bestemmingsreserve "Debiteuren RSD" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Publiek/ Team Loket Zorg

Doel
De Regionale Sociale Dienst (RSD) is verantwoordelijk voor de uitvoering van de werkzaamheden in het kader van artikel 69 Participatiewet. De RSD actualiseert jaarlijks de haalbaarheid van inning van het openstaande debiteurensaldo. Op basis hiervan wordt de hoogte van deze reserve bepaald. De gemeente Duiven blijft risicodrager voor het openstaand saldo van deze debiteuren.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**578.900**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	578.900
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	462.034

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Stimuleringsfonds" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
In 2000 is besloten vanuit de opbrengst aandelenverkoop Avira/Bouwfonds een bedrag van € 226.890 te storten in Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN). Vanuit dit fonds kan de gemeente subsidies verstrekken in de vorm van “zachte leningen”.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**340.529**
Onttrekkingen 2017:		
	€	0
Stortingen 2017:		
Saldo mutatie	€	6.889
Stand per 31-12-2017	**€**	**347.418**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	294.443

De zachte leningen kunnen alleen verstrekt worden aan volkshuisvestelijke projecten. Rente en aflossing vloeien terug in het fonds en kunnen weer voor andere projecten op dit terrein worden ingezet. De bestemmingsreserve wordt door derden beheerd en is derhalve een geblokkeerde reserve. De raad heeft in 2008 besloten om de beschikbare reserve volledig te bestemmen voor dekking van de "VROM startersregeling 2008".

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Het saldo van het stimuleringsfonds is in 2017 aangegroeid tot € 347.418.

Besteding na 2017
In totaal staan er eind 2017 nog 13 startersleningen open met een totaal schuld bedrag van € 234.861. Ook staat er nog een bedrag van € 109.748 op de rekening courant bij de stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting.

Bestemmingsreserve "Meerjarenbeleid"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Advies

Doel
De reserve is bedoeld als algemene bestemmingsreserve voor nieuw beleid. Wanneer de Algemene Reserve haar maximum heeft bereikt, vloeit het meerdere automatisch over naar de bestemmingsreserve “Meerjarenbeleid”. Ook worden er middelen aan toegevoegd die bij de begroting worden vrijgemaakt en ingezet voor incidentele wensen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**31.751**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	31.751
Stortingen 2017	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	31.751

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017

Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Algemene Bestemmingsreserve"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Advies

Doel
Deze reserve wordt grotendeels gebruikt voor de herbestemming van de reserves en voorzieningen uit de begroting 2013.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**307.577**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	307.577
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	276.570

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Bouwfonds" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Bedrijfsvoering

Doel
Opvangen wegvallen dividend.

Rente
Toevoeging rente, die ten gunste van de exploitatie wordt gebracht ter compensatie van de dividendderving op product “Beleggingen”.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**367.406**
Onttrekkingen 2017:		
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	367.406
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	367.406

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 samengevoegd met de bestemmingsreserves Vitens en Nuon Vattenfall in een nieuwe geblokkeerde bestemmingsreserve "Geblokkeerde reserves".

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Vitens" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Ondersteuning

Doel
Opvangen wegvallen dividend.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**1.790.301**
Onttrekkingen 2017:		
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	1.790.301
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	1.790.301

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 samengevoegd met de bestemmingsreserves Bouwfonds en Nuon Vattenfall in een nieuwe geblokkeerde bestemmingsreserve "Geblokkeerde reserves".

Besteding na 2017
Niet van toepassing

Bestemmingsreserve "Nuon Vattenfall" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Bedrijfsvoering

Doel
De gemeente Duiven heeft ingestemd met de verkoop van het productie- en leveringsbedrijf van Nuon aan Vattenfall. De totale verkoopopbrengst is verantwoord in 2009. Na aftrek van de kosten is de verkoopopbrengst voor Duiven € 10.507.086. Met de renteopbrengst wordt t/m 2016 de dividenduitkering gecompenseerd.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**10.507.086**
Onttrekkingen 2017:		
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	10.507.086
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	10.507.086

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 samengevoegd met de bestemmingsreserves Bouwfonds en Vitens in een nieuwe geblokkeerde bestemmingsreserve "Geblokkeerde reserves".

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Geblokkeerde reserve" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Bedrijfsvoering

Doel
Met deze reserve is voor een deel voorzien in de financieringsbehoefte van de gemeente. Daarnaast vormt de reserve een extra buffer.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**0**
Onttrekkingen 2017:		
	€	0
Stortingen 2017:		
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	367.406
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	1.790.301
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	10.507.086
Stand per 31-12-2017	**€**	**12.664.793**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Niet van toepassing nieuw gevormde reserve.

Besteding na 2017
Vanaf 2017 wordt er geen rente meer berekend en toegevoegd aan deze bestemmingsreserve.

C2. Gerealiseerd jaarresultaat

Gerealiseerd jaarresultaat

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Gerealiseerd jaarresultaat	2.795	5.044
Totaal	2.795	5.044

Bedragen x € 1.000

Toelichting
Het gerealiseerde resultaat voor het jaar 2017 bedraagt € 5.043.870 positief.

C3. Voorzieningen

	Beginstand 1-1-2017	Mutaties 2017	Eindstand 31-12-2017
Programma Bestuur			
Wachtgelden wethouders	30.032	-30.032	0
Pensioenen wethouders	1.820.491	-107.861	1.712.630
Vastgoed ontwikkeling	2.109.385	0	2.109.385
Dubieuze debiteuren	540.074	-485.462	54.612
Groot onderhoud algemene accommodaties	446.631	-109.914	336.717
Subtotaal programma bestuur	**4.946.613**	**-733.269**	**4.213.344**
Programma Maatschappij			
Dubieuze debiteuren RSD	467.631	-3.384	464.247
Groot onderhoud sportaccommodaties	624.687	143.217	767.904
Groot onderhoud culturele accommodaties	378.171	1.538	379.709
Subtotaal programma Maatschappij	**1.470.489**	**141.371**	**1.611.860**
Programma Omgeving			
Onderhoud wegen	5.098.020	533.424	5.631.444
Riolering artikel 44 lid 2	6.576.239	946.816	7.523.055
Verliesgevende complexen Grondexploitatie	4.435.065	-581.742	3.853.323
Afwikkeling complexen	122.500	155.247	277.747
Afvalinzameling	35.127	-9.053	26.074
Subtotaal programma Omgeving	**16.266.951**	**1.044.691**	**17.311.642**
Totaal voorzieningen programma's	**22.684.053**	**452.793**	**23.136.846**
Vastgoed ontwikkeling	2.109.385	0	2.109.385
Dubieuze debiteuren	540.074	-485.462	54.612
Dubieuze debiteuren RSD	467.631	-3.384	464.247
Verliesgevende complexen grondexploitatie	4.435.065	-581.742	3.853.323
Totaal voorzieningen te verrekenen op balans	**7.552.155**	**-1.070.588**	**6.481.567**
Voorzieningen op balans	**15.131.898**	**1.523.382**	**16.655.279**

Bedragen in €

Toelichting
In de toelichting staat per voorziening het doel, de rente, een analyse tussen de werkelijke en begrote stand en de besteding na 2017 weergegeven. De financiële toelichting bestaat uit de werkelijke beginstand per 1 januari 2017, de onttrekkingen en stortingen in 2017 en de eindstand per 31 december 2017. De volgende voorzieningen worden volgens de voorschriften gecorrigeerd op de balans:
Voorziening Verliesgevende complexen Grondexploitatie wordt voor € 3.853.323 gecorrigeerd op voorraden gronden. Voorziening Dubieuze debiteuren RSD wordt voor € 464.247 gecorrigeerd op uitzettingen (debiteuren) en de voorziening dubieuze debiteuren voor € 54.612. De voorziening Vastgoed ontwikkeling is voor € 2.109.385 gecorrigeerd op de balanspost vaste activa.

Voorzieningen programma Bestuur

Voorziening "Wachtgelden wethouders"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning /Team Bedrijfsvoering

Doel
Deze voorziening is na de verkiezingen van 2006 tot stand gekomen om wachtgeldverplichtingen van voormalig wethouders een aantal jaren te kunnen betalen. De voorziening wordt ingezet ter dekking van wachtgeldverplichtingen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**30.032**
Onttrekkingen 2017:		
Wachtgelden 2017	€	30.523
Stortingen 2017:		
Aanvulling wachtgeld	€	491
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	1.138

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Na de verkiezingen 2014 is de voorziening gevuld voor wethouders uit het college 2010-2014. Voor de verplichtingen in 2017 is de voorziening toereikend.

Bestedingen na 2017
Niet van toepassing

Voorziening "Pensioenen wethouders"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning /Team Bedrijfsvoering

Doel
De gemeente is op grond van de voorschriften verplicht om een voorziening op te nemen voor de direct opeisbare verplichtingen toekomstige pensioenen van de wethouders. De storting is structureel en zal jaarlijks worden geactualiseerd.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**1.820.491**
Onttrekkingen 2017:		
Vrijval naar exploitatie	€	159.714
Uitbetaling pensioen	€	22.153
Stortingen 2017:		
Storting vanuit exploitatie	€	34.000
Pensioenpremie	€	40.006
Stand per 31-12-2017	**€**	**1.712.630**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	1.587.748

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
De nieuwe berekeningen per 31 december 2017 van Raet/Deloitte zijn uitgegaan van een rekenrente van 1,648%.

Besteding na 2017
Er is rekening gehouden met de maximale verplichting.

Voorziening "Vastgoedontwikkeling"

Beheerder: Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Het college heeft de intentie uitgesproken om het vastgoed in het Vitaal Centrum de komende jaren te verkopen. Voor de waardering van dit vastgoed op onze balans per ultimo van het jaar betekent dit dat aangesloten moet worden bij de actuele waarde.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**2.109.385**
Onttrekkingen 2016:		
	€	0
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**2.109.385**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	500.000

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Voor de bepaling van deze actuele waarde is een taxatierapport opgesteld. De getaxeerde waarde is op de peildatum lager dan de vervaardigingskosten van het vastgoed. In de jaarrekening 2016 is de voorziening aangevuld met € 1.609.385.
Bij verkoop van het vastgoed kan deze voorziening worden aangesproken indien zich een boekverlies zou voordoen.

Besteding na 2017

Voorziening "Dubieuze debiteuren"
Beheerder: Ondersteuning / Team Bedrijfsvoering

Doel
In 2006 is deze voorziening gevormd voor het risico van oninbaarheid.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**540.074**
Onttrekkingen 2017:		
Oninbaar 2017	€	552.852
Stortingen 2017:		
Aanvulling vanuit exploitatie	€	67.390
Stand per 31-12-2017	**€**	**54.612**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	546.962

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
De vorderingen zijn gecontroleerd op invorderbaarheid. De inschatting voor de belastingdebiteuren is gemaakt op basis van ervaringscijfers en de publieke debiteuren op basis van een ouderdomsanalyse. In de begroting was geen onttrekking opgenomen.
Onderbouwing stand per 31-12-2017
- oninbare debiteuren privaat en publiekrechtelijk € 4.388;
- oninbare debiteuren belastingen € 50.225.

Besteding na 2017
Wanneer blijkt dat deze voorziening te hoog of te laag is, wordt deze aangepast.

Voorziening "Groot onderhoud algemene accommodaties"
Beheerder: Beheer / Team ATH

Doel
Ten laste van de voorziening worden gebracht de onderhoudscomponenten met een cyclus t/m 25 jaar (raadsbesluit 8 maart 1999) voor Gemeentehuis, gebouw Regina Pacis, Gemeentewerf inclusief Brandweergarage en de eigen woning aan de Burgemeester van Dorth tot Medlerstraat 15.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**446.631**
Onttrekkingen 2017:		
Onderhoudsmaatregelen	€	65.437
vrijval	€	155.000
Stortingen 2017:		
Rente	€	8.933
Dotatie	€	101.591
Stand per 31-12-2017	**€**	**336.717**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	440.280

Rente
Inflatiecorrectie 2%.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
De werkzaamheden mbt Regina Pacis zijn niet uitgevoerd in afwachting van de bestemming. Daarnaast is er een vrijval van € 155.000

Besteding na 2017
De doorgeschoven werkzaamheden worden uitgevoerd. Daarnaast de werkzaamheden conform de planning begroting 2018.

Voorzieningen programma Maatschappij

Voorziening "Dubieuze debiteuren RSD"
Beheerder: Afdeling Publiek/Team Loket Zorg

Doel
De invorderbaarheid van de debiteuren in het kader van artikel 69 Participatiewet waarvan de uitvoering plaats vindt bij de RSD, worden jaarlijks beoordeeld op basis invorderbaarheid. Voor het gedeelte dat dubieus is, wordt een bedrag in deze voorziening opgenomen. Het daadwerkelijk oninbare gedeelte wordt dan uit deze voorziening betaald.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**467.631**
Onttrekkingen 2017:		
	€	3.384
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**464.247**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	376.933

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Naar aanleiding van de debiteurenanalyse, aangeleverd door de RSD, is de invorderbaarheid van het cliëntenbestand beoordeeld. Dit heeft geleid tot een mutatie van € 3.384.

Besteding na 2017
Er vindt jaarlijks op basis van informatie van de RSD een berekening van de stand van de voorziening plaats. Bij de jaarrekening vindt vervolgens een boeking plaats om ervoor te zorgen dat de voorziening op peil is.

Voorziening "Groot onderhoud sportaccommodaties"
Beheerder: Beheer/Team ATH

Doel
Ten laste van de voorziening worden gebracht de onderhoudscomponenten met een cyclus t/m 25 jaar (raadsbesluit 8 maart 1999) van de twee sporthallen en de turnhal.

Rente
Inflatiecorrectie 2%.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**624.687**
Onttrekkingen 2017:		
onderhoudsmaatregelen	€	3.487
Stortingen 2017:		
Rente	€	12.494
Bijdrage vanuit exploitatie	€	134.210
Stand per 31-12-2017	**€**	**767.904**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	765.891

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Er is een minimale afwijking.

Besteding na 2017
De werkzaamheden conform de planning begroting 2018.

Voorziening "Groot onderhoud culturele accommodaties"
Beheerder: Beheer/Team ATH

Doel
Ten laste van de voorziening worden gebracht de onderhoudscomponenten met een cyclus t/m 25 jaar (raadsbesluit 8 maart 1999).

Rente
Inflatiecorrectie 2%.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**378.171**
Onttrekkingen 2017:		
Onderhoudsmaatregelen	€	45.948
Vrijval	€	40.000
Stortingen 2017:		
Rente	€	7.563
Bijdrage vanuit exploitatie	€	79.923
Stand per 31-12-2017	**€**	**379.709**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	369.177

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In verband met de privatisering van het pand aan de Visserlaan zijn de werkzaamheden on-hold gezet Daarnaast heeft er een vrijval van € 40.000 plaats gevonden.

Besteding na 2017
De werkzaamheden conform de planning begroting

Voorzieningen programma Omgeving

Voorziening "Onderhoud wegen"
Beheerder: afdeling Beheer/Team Binnen

Doel
Het onderhouden van de wegen enz. conform het beleidsplan onderhoud wegen. De voorziening wordt jaarlijks vanuit de exploitatie gevoed, terwijl de geplande maatregelen op deze voorziening worden geboekt.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**5.098.020**
Onttrekkingen 2017:		
Onderhoudsmaatregelen	€	621.639
Stortingen 2017:		
Rente	€	101.960
Bijdrage vanuit exploitatie	€	1.053.103
Stand per 31-12-2017	**€**	**5.631.444**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	4.650.408

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Het groot asfalt onderhoud is doorgeschoven. Grotere werkzaamheden rondom de doortrekking van de A15 zijn uitgesteld tot hierover meer duidelijk is.
Daarnaast is er voor toekomstig onderhoud een bijdrage gestort in deze voorziening

Besteding na 2017

Voorziening wegbeheer	2018	2019	2020	2021
Toevoeging aan de voorziening	1.000	1.000	1.000	1.075
Onttrekking aan de voorziening	926	296	275	434
Saldo	74	7042	725	641

Voorziening "Riolering artikel 44 lid 2 BBV"
Beheerder: afdeling Beheer/Team Binnen

Doel
Deze voorziening is gevormd ten behoeve van groot onderhoud en lasten grootschalige investeringenin de toekomst. Met name ook bedoeld om lasten te "egaliseren".

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**6.576.239**
Onttrekkingen 2017:		
	€	0
Stortingen 2017:		
Bijdrage vanuit exploitatie 2017	€	946.816
Stand per 31-12-2017	**€**	**7.523.055**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	7.075.712

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Door uitgestelde investeringen zijn er minder kapitaallasten, minder onderzoekskosten en uren is de toevoeging aan deze voorziening hoger.

Besteding na 2017
Deze voorziening zal worden ingezet om grootschalige vervangingen te kunnen bekostigen.

Voorziening "Verliesgevende complexen grondexploitaties"
Beheerder:Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Deze voorziening is gevormd om de verwachte verliezen die uit de resultaatberekeningen van de in exploitatie zijnde complexen, van de Grondexploitatie komen, op te kunnen vangen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**4.435.065**
Onttrekkingen 2017:		
Diverse	€	623.434
Stortingen 2017:		
Diverse	€	41.692
Stand per 31-12-2017	**€**	**3.853.323**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	4.435.065

De herziene exploitatieberekening van de complexen Seingraaf, De Ploen-Zuid, Vergertlaan 2 en Westreenen geven een verlies op einddatum van in totaal € 3.853.323. Jaarlijks zal na herziening van de exploitatieberekeningen worden bekeken of de voorziening nog toereikend is.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
De voorziening is aangevuld op basis van de geactualiseerde grondexploitaties

Besteding na 2017

In de voorziening is het volgende opgenomen:

Ploen-Zuid	3.086.614
Vergertlaan 2	81.391
Westreenen	310.836
Seingraaf	374.482
Totaal	3.853.323

Voorziening "Afwikkeling complexen"
Beheerder:Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Deze voorziening is in het leven geroepen voor nog te maken kosten van reeds financieel afgewikkelde complexen. Het betreft investeringen voor relatief kleine afwikkelingen binnen het plangebied.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**122.500**
Onttrekkingen 2017:		
Diverse	€	51.595
Stortingen 2017:		
Diverse	€	206.841
Stand per 31-12-2017	**€**	**277.747**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	207.500

Analyse geraamde en werkelijke stand 31 december 2017
Er zijn kosten gemaakt inzake afwikkeling Droo-Zuid en Bergkristal en er is geld vrijgevallen omdat daar geen kosten meer voor werden verwacht.

Besteding na 2017
De voorziening zal toereikend zijn om de nagekomen kosten op enig moment te dekken. Bij afsluiten van complexen wordt zonodig geld in deze voorziening gestort.

Wrm/nazorg afgesloten complexen	20.000
Interne doorbelasting V&T afgesloten complexen	25.000
Procedurekosten planschadeverzoeken Wro	10.000
Diversen, onvoorzien en prijsstijgingen	5.000
Publiekrechtelijke heffingen	5.000
Studie bussinesscase CPN -/- provinciale subsidie	6.000
Welleveld: onderhoud villa	160.000
Welleveld grex 2018 t/m 2020	45.000

Bedragen in €

Voorziening "Afvalinzameling"
Beheerder: Afdeling Beheer/Team Buiten

Doel
Deze voorziening wordt ingezet om de kapitaallasten van uitgestelde investeringen te bekostigen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**35.127**
Onttrekkingen 2017:		
Vrijval kapitaallasten	€	35.127
Stortingen 2017:		
Diverse kapitaallasten	€	26.074
Stand per 31-12-2017	**€**	**26.074**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Door het doorschuiven van een aantal investeringen zijn de kapitaallasten van de investeringen in deze voorziening gestort.

Besteding na 2017
Deze voorziening wordt ingezet ter dekking van de kapitaallasten van de uitgestelde investeringen.

C4 Vaste schulden en waarborgsommen

Vaste schulden

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	65.809	47.047

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Waarborgsommen	25	28
Totaal	65.834	47.075

Bedragen x € 1.000

Toelichting:

Onderhandse leningen
De totale rentelast voor 2017 is € 1.468.467. Gemiddeld heeft de gemeente Duiven in 2017 2,07% rente betaald voor de eigen financiering. In 2017 is er totaal € 18.762.071 afgelost. Dit laatste bedrag is inclusief aflossingen van leningen voor een totaal bedrag van € 6.142.570 die doorverstrekt waren aan Vivare.

Waarborgsommen
In 2017 is er een waarborgsom ontvangen van € 3.000 voor de huur van een kapperbedrijf. Eind 2016 was het saldo reeds € 25.000.

D: Vlottende passiva

D1: Netto vlottende schulden

Netto vlottende schulden

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Crediteuren	5.083	4.381
Totaal	**5.083**	**4.381**

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Crediteuren

Omschrijving	Bedrag
Crediteuren	2.839.993
Negatieve debiteuren	434.596
Negatieve crediteuren	1.105.844
Totaal	**4.380.433**

Bedragen in €

D2: Banksaldi

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Banksaldi	2.193	7.900
Totaal	**2.193**	**7.900**

Bedragen x € 1.000

D3: Overlopende passiva

Overlopende passiva

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Overlopende passiva	3.039	4.679
Totaal	3.039	4.679

Bedragen x € 1.000

Toelichting:

Onder het bovengenoemde bedrag valt € 775.760 voor vooruit ontvangen bedragen voor de fietstunnel van de Provincie Gelderland. Een bedrag aan nog te betalen loonbelasting van december 2017 van € 756.104 en een nog te betalen bedrag van € 1.759.908 voor Wmo 2017. Het restant bestaat uit een aantal kleinere bedragen bij elkaar.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Soort instelling	Aard lening	Som van bedrag lening	Max van verleende borg	Som per 31-12-2016	Som per 31-12-2017
Culturele instellingen	Gemeentegarantie	480.000	100%	158.713	153.709
Overige	Gemeentegarantie	51.765.448	100%	159.276	140.299
Sportverenigingen	Gemeentegarantie	895.887	100%	356.088	357.935
Woningcorporatie	Gemeentegarantie	2.005.402	100%	1.397.668	1.348.264
Woningbouw corporaties	WSW max. 50% aansprakelijk	62.480.000	50%	53.810.702	52.330.520
Particulieren woning bezitters	Nationale hypotheek garantie			180.000.000	180.000.000
Eindtotaal		**117.626.737**		**235.882.448**	**234.330.727**

De gemeente Duiven is in 2017 niet aangesproken inzake borg- en garantiestellingen.

Het BBV bepaalt dat in het jaarverslag een paragraaf moet worden opgenomen die informatie bevat over topinkomens, zoals bedoeld in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).
De wet normering topinkomens verbiedt dat bestuurders in de (semi)publieke sector meer verdienen dan het ministersalaris. De WNT-norm voor 2017 is € 181.000.
De WNT-norm is tot stand gekomen nadat er in de voorafgaande jaren een toenemende maatschappelijke verontwaardiging was ontstaan over de hoge salarissen (en ontslagvergoedingen) voor openbare bestuurders, vooral indien ook nog sprake was van slecht functionerende bestuurders.

De WNT definieert het begrip topfunctionaris voor instellingen in de (semi)publieke sector als:

1. de leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen;

2. de hoogste ondergeschikte of de leden van de groep hoogste ondergeschikten aan dat orgaan en;

3. degene of degenen belast met de dagelijkse leiding.

De leden van de gemeenteraad van de gemeente Duiven ontvangen een vergoeding van de gemeente Duiven.
Voorts zijn bij de gemeente Duiven in 2017 geen functies of dienstverbanden en uitkeringen in verband met beëindiging van het dienstverband geweest, die vermelding in dit verslag noodzakelijk maken.

Europese aanbestedingen

De volgende opdrachten zijn Europees aanbesteed:

#	Onderwerp	Aard aanbested	Eind	Looptijd in jaren (evt. verlenging)

1	Inzameling van huishoudelijk afval in gemeente Duiven	Dienst	31-12-2020	4 (6)
2	Flexibele Arbeidskrachten Uitzenden	Dienst	31-12-2018	3 (5)
3	Flexibele Arbeid Payroll	Dienst	31-12-2018	3 (5)
4	Verwerking GFT- en restafval	Levering	31-12-2019	5
5	Onderhoud van openbare verlichting	Dienst	31-12-2017	3
6	Leveringsovereenkomst elektriciteit	Dienst	31-12-2017	2 (4)
7	Leveren en plaatsen van minicontainers met chips en het uitvoeren van containermanagement	Levering	31-12-2020	5 (2)
8	Schoonmaakonderhoud (2016 laatste contractjaar)	Dienst	1-6-2014	3 (3)
10	Brandverzekering	Dienst	1-1-2016	3

Bij 3 leveranciers zijn de Europese aanbestedingsregels niet juist toepast voor een bedrag van in totaal circa € 392.000:

#	Onderwerp	Lasten 2017	Aanvang	Eind	Looptijd in jaren (evt. verlenging)
1	Onderhoud bomen 2015-2017	143.000	1-1-2015	1-1-2017	3 (2)
2	Diverse inhuur	249.000			

Onzekerheid eigen bijdragen (CAK)

Gemeenten beschikken niet over de inkomensgegevens van de personen om de eigen bijdrage op persoonsniveau te kunnen berekenen. Hierdoor is het voor gemeenten niet mogelijk om de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen vast te stellen. Met het kiezen van deze systematiek is de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid en valt dit zodoende niet onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole.

Het BBV schrijft (in de Kadernota Rechtmatigheid 2017) gemeenten voor dat deze onzekerheid in de jaarstukken, ook al ligt de oorzaak hiervan niet bij de gemeente, benoemd dienen te worden. Voor de gemeente Duiven komt de onzekerheid van de eigen bijdragen op een bedrag van € 224.161.

WNT 2017 vast personeel

Omschrijving/functie	Griffier	Gemeentesecretaris	Griffier
Naam	**M.P.M. Gijsberts**	**C.J. Papjes**	**J. van Buren**
Omvang dienstverband	0,7 fte	1 fte	0,8 fte
Duur dienstverband	Heel 2017	Heel 2017	Heel 2017
Gewezen topfunctionaris	Nee	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking	Nee	Nee	Nee
Bezoldiging			
Beloning + belastbare onkostenvergoeding	59.654	110.245	50.014
Beloningen betaalbaar op termijn	14.508	16.223	6.645
Sub totaal bedrag	74.162	**126.468**	**56.659**

Individueel toepasslijke bezoldigingsmaximum	126.700	181.000	144.800
Minus onverschuldigd totaal bedrag	-	-	-
Totale bezoldiging 2017	**74.162**	**126.468**	**56.659**
Gegevens 2016			
Aanvang en einde dienstverband	Heel 2016	Heel 2016	1 aug/31 dec
Deeltijd factor	1,0 fte	1,0 fte	0,8fte
Beloning en belastbare onkostenvergoeding	80.768	104.647	17.652
Beloningen betaalbaar op termijn	11.700	13.750	2.436
Totale bezoldiging 2016	**92.468**	**118.397**	**20.088**

WNT 2017 tijdelijk personeel

Bedragen X € 1	**Els Boers**	**Els Boers**
Functie gegevens	Griffier	Nvt
Kalenderjaar	2017	2016
Aanvang en einde	Nov en dec 2017	Nvt
Aantal kalendermaanden	2	-
Gewezen topfunctionaris	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking	Nee	Nee
Individuele toepasselijkheid bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	176	175
Maxima op basis van normbedragen per maand		
Induvidueel toepasselijkke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12		
Bezoldiging		
Werkelijk uurtarief	75	Nvt
Bezoldiging in de betreffende periode	11.925	Nvt
Totale bezoldiging gehele periode 1 t/m 12 omgerekend	71.550	Nvt
Minus onverschuldigd totaal bedrag	0	Nvt
Totale bezoldiging, exclusief BTW	11.925	NVT

Bijlagen behorende bij de jaarrekening

1 SISA
2 Baten en lasten per taakveld

SISA

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018

nW	E3	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)**		Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 03*	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 04*	Correctie over besteding t/m jaar T *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 05*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 06*
			1	2013/247044	€ 17.524	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2						
			3						
				Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 07*	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 08*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 09*	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 10*	Correctie over besteding kosten ProRail t/m jaar T *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 11*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 12*
			1	2013/247044	€ 17.524	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
			2						
			3						

SZW	G2	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2017** **Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.**	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 07*	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 08*	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 11*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2 / 12*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
SZW	G2A	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2016** **Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)**	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2A / 01*	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 02*	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 03*	Besteding (jaar T-1) IOAW inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 04*	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 05*	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 06*
		1	060226 Gemeente Duiven	€ 5.529.304	€ 116.424	€ 602.328	€ 8.612	€ 18.939
		2						
		3						

			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2A / 07*	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 08*	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 09*	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 10*	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 11*	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 12*
			1 060226 Gemeente Duiven	€ 0	€ 0	€ 630	€ 0	€ 57.963
			2					
			3					
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2A / 13*	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 14*				
			1 060226 Gemeente Duiven	€ 0				
			2					
			3					
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeenteedeel 2017** **Besluit**	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 01*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 02*	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 03*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 04*	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 05*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 07*	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 08*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G3 / 09*			
			€ 0	€ 0	Nee			

gel één) uit (jaar T-1) de kolommen sinformatie voor vullen *ard controle n.v.t.* *ummer: G3A / 01*	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 02*	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 03*	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 04*	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 05*	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 06*
nte Duiven	€ 39.983	€ 0	€ 4.124	€ 33.024	€ 2.455

hijnt de) conform de t bij G3A / 01 hiernaast de sinformatie voor vullen *ard controle n.v.t.* *ummer: G3A / 07*	Besteding (jaar T-1) Bob inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 08*	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 09*	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 10*
nte Duiven	€ 0	€ 0	€ 0

Baten en Lasten per Taakveld

TV	Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo
01	Gemeenteraad en (raads)commissies	159.714	1.313.016	-1.153.302
02	Burgerzaken	516.649	593.478	- 76.829
03	Beheer overige gebouwen en gronden	1.573.312	1.544.203	29.109
04	Ondersteuning organisatie	978.252	7.572.120	- 6.593.867
05	Treasury	2.277.192	1.651.393	625.799
061	OZB-woningen	3.412.570	461.538	2.951.032
062	OZB-niet woningen	2.136.696	41.174	2.095.522
064	Belastingen overig	521.669	51.665	470.003
07	Algemene Uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	30.861.954	0	30.861.954
08	Overige baten en lasten (excl. mutaties reserves)	0	136.399	-136.399
09	Vennootschapsbelasting	0	0	0
11	Crisisbeheersing en brandweer	0	819.871	-819.871
12	Openbare orde en veiligheid	33.922	474.739	-440.816
Programma 1 Bestuur		42.471.930	14.659.595	27.812.335
41	Openbaar basisonderwijs	0	0	0
42	Onderwijshuisvesting	21.749	1.441.103	-1.419.354
43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	46.828	897.221	-850.392
51	Sportbeleid en activering	0	362.055	-362.055
52	Sportaccommodaties	276.592	1.185.491	-908.899
53	Cultuurpresentatie, -productie en participatie	12.447	451.892	-439.445
54	Musea	0	22.546	-22.546
56	Openbare bibliotheek	0	282.907	-282.907
57	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	64.483	1.646.227	-1.581.744
61	Samenkracht en burgerparticipatie	183.321	3.121.592	-2.938.271
62	Wijkteams	0	138.267	-138.267
63	Inkomensregelingen	6.031.400	8.003.977	-1.972.577
64	Begeleide participatie	0	2.250.409	-2.250.409
65	Arbeidsparticipatie	549.922	1.291.704	-741.782
66	Maatwerkvoorzieningen Wmo	49.392	910.485	-861.094
671	Sociaal Domein: AWBZ naar Wmo	227.790	3.332.615	-3.104.825
672	Sociaal Domein: Jeugdzorg	0	4.742.304	- 4.742.304
682	Geëscaleerde zorg 18-	0	827.603	-827.603
71	Volksgezondheid JGZ	0	378.672	-378.672
Programma 2 Maatschappij		7.463.924	31.287.070	-23.823.146
21	Verkeer en vervoer	465.249	3.093.959	-2.628.710
25	Openbaar vervoer	0	0	0
32	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	4.415.113	1.559.842	2.855.271
33	Bedrijfsloket en -regelingen	5.429	20.915	-15.486
34	Economische promotie	193.729	280.072	-86.343
72	Gemeentelijke rioleringsplan	2.002.377	1.733.651	268.726

73	Huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	2.633.531	1.882.541	750.990
74	Milieubeheer	21.198	403.218	-382.019
75	Begraafplaatsen	64.283	90.923	-26.640
81	Ruimtelijke ordening	816.003	794.670	21.333
82	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.796.734	2.655.826	140.908
83	Wonen en bouwen	1.156.808	1.191.072	-34.264
Programma 3 Omgeving		14.570.455	13.706.690	863.765
010	Mutaties reserves	3.004.273	2.813.356	190.917
Totaal na bestemming		67.510.582	62.466.711	5.043.871

Bedragen in €

Bijlagen niet behorende tot de jaarrekening

1 Kerngegevens
2 Beleidsnota's per programma
3 Producten per programma
4 Geactiveerde kredieten

Kerngegevens

Sociale structuur	**1 januari 2017**	**1 januari 2018**
Inwoners:		
- < 20 jaar	6.010	5.857
- van 20 - 64 jaar	15.062	15.078
- van 65 jaar en ouder	4.348	4.491
Totaal	**25.420**	**25.426**
Bijstandsgerechtigden:		
- IOAW	45	47
- IOAZ	0	1
- BBZ	0	1
- WWB	422	399
Totaal	**467**	**448**
Fysieke structuur		
Oppervlakte gemeente (in ha)	3.516	3.516
Binnenwater (in ha)	126	126
Land (in ha)	3.390	3.390
Woningen	10.644	10.664
Bijzondere woongebouwen	14	14
Aantal woonruimten	**10.658**	**10.678**
Wegen, paden etc. binnen en buiten de bebouwde kom (in m² x 1.000)		
- Weg - gemiddeld belast	224	226
- Weg - licht belast	328	332
- Weg in woongebied	628	631
- Weg in verblijfsgebied	336	343
- Fietspaden	150	148
Openbaar groen (in m² x 1.000)	1.516	1.516
Sportcomplexen (in m² x 1.000)	185	185
Bermen (in m² x 1.000)	309	309
Bermen (in m¹ x 1.000)	125	125
Lichtmasten	5.714	5.650

Financiële structuur	**Jaarrekening 2016**		**Jaarrekening 2017**	
	Totaal	**per inwoner**	**Totaal**	**per inwoner**
Gewone uitgaven/inkomsten	63.954.7732	2.516	64.805.752	2.549
Opbrengsten belastingen/retributies	11.352.846	447	11.514.403	453
- OZB	5.502.609	216	5.551.778	218
- Hondenbelasting	160.901	6	172.686	7
- Afvalstoffenheffing/Reinigingsrechten	1.974.370	78	1.993.648	78
- Rioolrecht	1.982.066	78	1.984.402	78
- Rioolaansluitrecht	-192	0	2.766	0
- Toeristenbelasting	129.237	5	174.179	7

Financiële structuur	Jaarrekening 2016		Jaarrekening 2017	
- Precariobelasting	265.043	10	264.725	10
- Reclamebelasting	57.625	2	52.750	2
- Marktgelden	5.873	0	5.429	0
- Begraafrechten	64.176	3	64.203	3
- Leges bouwvergunningen	605.537	24	593.402	23
- Overige leges	605.601	24	654.435	26
Algemene Uitkering Gemeentefonds	20.831.000	819	20.719.168	815
Vaste schuld	65.808.628	2.589	47.046.557	1.850
- waarvan voor woningbouw	11.374.170	447	5.231.600	206
Eigen financieringsmiddelen	44.612.914	1.755	45.945.380	1.807
- Algemene Reserve	10.277.901	404	12.026.130	473
- Bestemmingsreserves	19.203.115	755	17.263.970	679
- Voorzieningen	15.131.898	595	16.655.280	655
Boekwaarde geactiveerde uitgaven	86.028.000	3.384	74.778.000	2.941
- waarvan voor woningbouw	11.409.000	449	5.246.000	206
Boekwaarde voorraad bouwgronden	20.366.000	801	22.400.000	881
Financieringstekort	4.027.542	158	4.186.063	165

Beleidsnota's per programma

Programma Bestuur
- Kaderstellende nota “Communicatie als beleid”.

Programma openbare orde en veiligheid
- Integraal Veiligheidsbeleid 2016-2019.
- Evenementenbeleid (2014).
- Regionaal crisisplan (2013).
- Reclamenota (2009).
- Bibob-beleid (2008).
- Horecasanctiebeleid (2005).
- Brandveiligheidsbeleid bestaande bouw (2003).
- Prostitutiebeleid (2000).
- Coffeeshopbeleid (1998).

Programma Openbare Ruimte
- “Mobiliteitsplan Duiven” 2016 - 2026.
- Watertakenplan de Liemers (2016).
- Beleidsplan wegen – Miwegen (2011).
- Nota civiele kunstwerken (2002).
- Beleids- en beheerplan openbare verlichting (2011).
- Structuurvisie Duiven 2009.
- Groenbeleidsplan 2004 - 2013.

Programma Economische Zaken
- Nota Detailhandelsbeleid (2012).
- Structuurvisie Duiven (2015).
- Revitalisering bedrijventerrein Centerpoort Nieuwgraaf 2010.

Programma Onderwijs en Jeugd
- Verordening onderwijshuisvesting 2009.
- De Toekomstvisie “Duiven kiest voor kwaliteit” (2006).

Programma Vrijetijdsbesteding
- De Toekomstvisie “Duiven kiest voor kwaliteit” (2006).
- Cultuurnota 2002-2005.
- Kaderstellende nota vernieuwend sportbeleid 2005-2010 (2005).
- Duiven Pro Sport Eindmeting 2008 (2009).
- Nota Bewegen, Ontmoeten, Sport en Spelen (2016).
- Beelden uit Duiven (2007).

Programma Sociale voorziening en maatschappelijke dienstverlening
- Arbeidsmarktbeleid gemeente Duiven / Reïntegratie (2004).
- Debiteurenbeleidsplan WWB (2004).
- Regeling uitvoering langdurigheidtoeslag (2004).
- Nota “Oud worden in Duiven, Groessen en Loo” (2002).
- Nota “Snelbinder wonen, welzijn en zorg in de gemeente Duiven” (2003).
- Beleidsnota “Bijzondere bijstand” (2004).
- Regionale nota “Zorgen voor gezondheid” (2004).
- Kadernotitie “Wet maatschappelijke ondersteuning Duiven” (2005).
- Notitie “Indicatiestelling gemeente Duiven” (2006).
- Beslisnotitie “Het WWZ-loket in Duiven en Westervoort“ (2006).
- Beleidsnotitie “Maatschappelijke ondersteuning gemeente Duiven” (2006).
- Beleidskader “Wijkgericht werken 2003-2006” (2003).
- Nota “Accommodatiebeleid” (2001).
- Nota “Vrijwilligerscentrale en Welzijnskoepel” (2003).

- De Toekomstvisie “Duiven kiest voor kwaliteit” (2006).
- Actieve Inwoners, sterke regio! Nota arbeidsmarktbeleid Duiven-Zevenaar (2007).
- Reïntegratieverordening 2007.
- Beleidsagenda WMO (2008) 'Met elkaar en voor elkaar'.

Programma Milieu
- “Milieubeleidsplan Gemeente Duiven” (1998).
- Actief bodembeheer, bodembeheersplan met bijbehorende bodemkwaliteitskaarten (2000).
- Professionalisering van de Handhavingorganisatie (Milieu) “Beter verantwoord, verantwoord beter” (2004).
- “Afvalstoffenplan Gemeente Duiven” (2006).
- Nota "Duivense Interne Milieuzorg 2008-2011" (2008).
- Nota "Klimaatbeleid 2008-2011" (2008).
- Nota "Geurbeleid" (2008).
- Nota bodembeheer gemeente Duiven 2011.
- Nota "Hondenbeleid" 2012-2015 (2011).
- Nota "Geluidsbeleid" 2010-2013 (2010).
- Beleidsvisie externe veiligheid.
- Beleidsregels t.b.v. verdeling geluid- en geurruimte bedrijventerrein Roelofshoeve (2008).

Programma Ruimte en Wonen
- ‘Beleidsregels planologische afwijkingsmogelijkheden”(‘kruimelgevallen’)
- "Landschapsontwikkelingsplan 2014.
- “Welstandsnota en daarbij door de raad vastgestelde Beeldkwaliteitsplannen” (2007).
- Alle vigerende bestemmingsplannen.
- “Brandveiligheidsbeleid bestaande bouw” (2003).
- Bouwbeleidsplan “Beter verantwoord, verantwoord beter” (2004).
- Professionalisering van de Handhavingorganisatie (Brandveiligheid) “Beter verantwoord, verantwoord beter”.
- Structuurvisie (2015).
- Handboek Archeologie (actualisatie 2014).
- Ontwikkelingskader Buitengebied (2012).
- Woningbouwopgave gemeente Duiven 2015-2020 e.v. (2015).
- "Addendum Welstandsnota licht en led" (2016).
- Nota Grondbeleid (2008).
- Detailhandelsnota (2012).

Producten per programma

TV	Omschrijving	Portefeuillehouder	Afdeling/Team	Wettelijk/Autonoom
Programma 1 Bestuur				
01	Gemeenteraad en (raads)commissies	Burgemeester	OS/ADV	Wettelijke taak
02	Burgerzaken	Burgemeester	PUB/BBR	Wettelijke taak
03	Beheer overige gebouwen en gronden	Wethouder Spaargaren	BEL/RWZ	Wettelijke taak
04	Ondersteuning organisatie	Wethouder Van Groningen	OS/BV	Autonoom
05	Treasury	Wethouder Van Groningen	OS/BV	Autonoom
061	OZB-woningen	Wethouder Van Groningen	PUB/BBR	Autonoom
062	OZB-niet woningen	Wethouder Van Groningen	PUB/BBR	Autonoom
064	Belastingen overig	Wethouder Van Groningen	PUB/BBR	Autonoom
07	Algemene Uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	Wethouder Van Groningen	OS/ADV	Wettelijke taak
08	Overige baten en lasten (excl. mutaties reserves)	Wethouder Van Groningen	OS/BV	Autonoom
09	Vennootschapsbelasting	Wethouder Van Groningen	OS/ADV	Autonoom
11	Crisisbeheersing en brandweer	Burgemeester	BEL/WVM	Wettelijke taak
12	Openbare orde en veiligheid	Burgemeester	BEL/WVM	Autonoom
Programma 2 Maatschappij				
41	Openbaar basisonderwijs	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
42	Onderwijshuisvesting	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
51	Sportbeleid en activering	Wethouder Goossen	BEL/WVM	Autonoom
52	Sportaccommodaties	Wethouder Goossen	BEH/ATH	Autonoom
53	Cultuurpresentatie, -productie en participatie	Wethouder Goossen	BEL/WVM	Autonoom
54	Musea	Wethouder Goossen	BEL/WVM	Autonoom
56	Openbare bibliotheek	Wethouder Goossen	BEL/WVM	Wettelijke taak
57	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Wethouder Spaargaren	BEH/BINNEN	Autonoom
61	Samenkracht en burgerparticipatie	Wethouder Goossen	BEL/RWZ	Autonoom
62	Wijkteams	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
63	Inkomensregelingen	Wethouder Knuiman	BEL/RWZ	Wettelijke taak
64	Begeleide participatie	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
65	Arbeidsparticipatie	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
66	Maatwerkvoorzieningen Wmo	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
671	Sociaal Domein: AWBZ naar Wmo	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
672	Sociaal Domein: Jeugdzorg	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
682	Geëscaleerde zorg 18-	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
71	Volksgezondheid JGZ	Wethouder Knuiman	BEL/RWZ	Wettelijke taak
Programma 3 Omgeving				
21	Verkeer en vervoer	Wethouder Spaargaren	BEH/BINNEN	Wettelijke taak
25	Openbaar vervoer	Wethouder Spaargaren	BEH/BINNEN	Autonoom
32	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Wethouder Spaargaren	BEL/RWZ	Wettelijke taak
33	Bedrijfsloket en -regelingen	Burgemeester	BEH/BUITEN	Autonoom

34	Economische promotie	Wethouder Van Groningen/Burgemeester	BEL/RWZ-WVM	Autonoom
72	Gemeentelijke rioleringsplan	Wethouder Spaargaren	BEH/BINNEN	Wettelijke taak
73	Huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	Wethouder Spaargaren	BEH/BUITEN	Wettelijke taak
74	Milieubeheer	Wethouder Spaargaren	BEL/WVM	Wettelijke taak
75	Begraafplaatsen	Burgemeester	BEH/BUITEN	Wettelijke taak
81	Ruimtelijke ordening	Wethouder Van Groningen	BEL/RWZ	Wettelijke taak
82	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Wethouder Van Groningen	BEL/RWZ	Wettelijke taak
83	Wonen en bouwen	Wethouder Van Groningen	PUB/OL	Wettelijke taak
010	Mutaties reserves	Wethouder Van Groningen	OS/BV	Autonoom

Geactiveerde kredieten

In onderstaande overzichten zijn de geactiveerde kredieten van 2017 per programma opgenomen. Per krediet is weergegeven of het krediet is afgewikkeld en indien het krediet wordt overgeheveld naar 2018 wat hiervan de reden is. Alle bedragen zijn vermeld in €.

Programma Bestuur

Schuifpoort brandweer 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	23.000	De werkzaamheden zijn afgerond. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	19.860	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	3.140	

Vervanging elektra wijkhuis van Droo

Beschikbaar krediet 01-01-2017	22.083	De werkzaamheden zijn afgerond. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	22.083	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	0	

Tractiekosten Mitsubishi V-727-KFToyota D100-2013

Beschikbaar krediet 01-01-2017	49.000	De wagen is aangeschaft. Krediet is afgewikkeld.
Werkelijke uitgaven 2017	53.984	
Saldo 31-12-2017	- 4.984	

Tractiekosten Mitsubishi V-947-JV

Beschikbaar krediet 01-01-2017	68.000	De wagen is aangeschaft. Krediet is afgewikkeld.
Werkelijke uitgaven 2017	54.487	
Saldo 31-12-2017	13.513	

Tractiekosten Mitsubishi V-947-JV

Beschikbaar krediet 01-01-2017	48.000	De wagen is aangeschaft. Krediet is afgewikkeld.
Werkelijke uitgaven 2017	51.972	
Saldo 31-12-2017	- 3.972	

Strooier Mitsubishi 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	30.000	De wagen is aangeschaft. Krediet is afgewikkeld.
Werkelijke uitgaven 2017	27.825	
Saldo 31-12-2017	2.175	

Aanhangstrooier 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	9.230	De aanhangwagen is aangeschaft. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	9.296	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	- 66	

Styer 9086 met voorlader 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	25.611	De tractor is aangeschaft. Krediet is afgewikkeld.
Werkelijke uitgaven 2017	0	
Saldo 31-12-2017	25.611	

Aanhangers 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	19.000	De aanhangers zijn aangeschaft. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	20.629	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	- 1.629	

Aanhangstrooier Toyota 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	33.000	De aanhangwagen is aangeschaft. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	28.515	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	4.485	

Programma Maatschappij

Toplaagrenovatie DUKO veld 1

Beschikbaar krediet 01-01-2017	14.381	De werkzaamheden worden in het 2e/3e kwartaal
Werkelijke uitgaven 2017	13.253	afgerond. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	1.128	

Verlichting DUKO

Beschikbaar krediet 01-01-2017	15.000	De werkzaamheden worden in het 2e/3e kwartaal
Werkelijke uitgaven 2017	0	uitgevoerd. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	15.000	

Toplaagrenovatie Loo veld 1 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	30.000	De werkzaamheden zijn uitgesteld naar 2018.
Werkelijke uitgaven 2017	0	Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	30.000	

Toplaagrenovatie Groessen veld 4 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	10.000	De werkzaamheden zijn uitgesteld naar 2018.
Werkelijke uitgaven 2017	0	Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	10.000	

Toplaagrenovatie Loo handbalveld 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	17.500	De werkzaamheden worden in 2018 uitgevoerd
Werkelijke uitgaven 2017	0	ivm ombouw naar kunstgras. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	17.500	

Verenigingsgebouw Visserlaan: vervangen golfplaatconstructie 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	56.055	De werkzaamheden zijn opgedragen en in
Werkelijke uitgaven 2017	56.055	afwachting van het privatiseringstraject on hold
Saldo 31-12-2017	0	gezet. Bestelde materialen zijn gefactureerd.

Dakbeveiliging diverse schoolgebouwen 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	30.000	Opstellen RI&E's is gereed. Voor uitv.
Werkelijke uitgaven 2017	0	voorzieningen offerte ingediend. Gedeeltelijke
Saldo 31-12-2017	30.000	opdrachtverstrekking m.b.t. bouwdelen gymzalen volgt in 1e kw 2018 i.o.m. schoolbesturen. Krediet overboeken.

Toplaagrenovatie kunstgras DVV 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	26.000	Voorbereiding renovatie is uitgesteld naar 2018,
Werkelijke uitgaven 2017	0	uitvoering 2019. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	26.000	

Toplaagrenovatie Groessen veld 2 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	40.000	De werkzaamheden zijn uitgevoerd. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	20.328	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	19.672	

Programma Omgeving

Herinrichting v. Dorth tot Medler/Rijksweg/Eltensestraat

Beschikbaar krediet 01-01-2017	113.906	De werkzaamheden zijn afgerond. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	3.208	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	110.699	

Aanleg fietstunnel snelfietsroute

Beschikbaar krediet 01-01-2017	678.066	De raad heeft besloten om tot uitvoering over te
Werkelijke uitgaven 2017	3.658	gaan met een lager budget. De mogelijkheden
Saldo 31-12-2017	674.408	worden nu onderzocht. Krediet overboeken.

GRP 2014 verbetermaatregelen

Beschikbaar krediet 01-01-2017	187.000	Uit inspecties is gebleken dat het riool in de
Werkelijke uitgaven 2017	0	Tempelstraat en St. Josephstraat te Groessen
Saldo 31-12-2017	187.000	slecht is. Omdat de staat van het asfalt ook slecht is zal dit in combinatie worden opgepakt. Omdat na afweging risico's beheersbaar zijn is in verband met prioritering dit project verder uitgesteld. Naar verwachting wordt het project in 2018 opgepakt. Krediet overboeken.

GRP 2014 verzakking Nieuwgraaf

Beschikbaar krediet 01-01-2017	955.100	Werk is nagenoeg gereed. Momenteel wordt de
Werkelijke uitgaven 2017	58.306	definitieve afrekening opgesteld. Dat kost meer
Saldo 31-12-2017	896.794	tijd. Dit mede in verband met financiering project vanuit verschillende disciplines en de subsidie. Krediet overboeken.

GRP 2014 vervanging onvoorziene huisaansluitingen

Beschikbaar krediet 01-01-2017	151.837	In verschillende projecten is tijdens de
Werkelijke uitgaven 2017	0	voorbereiding gebleken dat er oude
Saldo 31-12-2017	151.837	huisaansluitingen zitten. In project 't Weike, 't Buske en Van Schaijkstraat wordt dit ingezet. Uitvoering is gestart. Krediet overboeken.

Verbeteringsmaatregelen Groessen 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	360.000	Uit inspecties is gebleken dat het riool in de
Werkelijke uitgaven 2017	0	Tempelstraat en St. Josephstraat te Groessen
Saldo 31-12-2017	360.000	slecht is. Omdat de staat van het asfalt ook slecht is zal dit in combinatie worden opgepakt. Omdat na afweging risico's beheersbaar zijn is in verband met prioritering dit project verder uitgesteld. Naar verwachting wordt het project in 2018 opgepakt. Krediet overboeken.

Vervangen persleiding kruising Zuidsingel/Parallelweg 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	50.000	Wordt meegenomen in project tunnel Zuidsingel.
Werkelijke uitgaven 2017	0	Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	50.000	

Snelfietsroute SFR12 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	153.000	De route over en langs het bedrijventerrein
Werkelijke uitgaven 2017	318.819	Centerpoort-Nieuwgraaf is in uitvoering. De
Saldo 31-12-2017	- 165.819	overige tracedelen zijn in voorbereiding. Krediet overboeken.

Verbeteringsmaatregelen Vitaal Centrum 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	640.660	Vervangen en afkoppelen 't Buske, 't Weike en
Werkelijke uitgaven 2017	51.623	de Van Schaijkstraat. De waterleiding en het riool
Saldo 31-12-2017	589.037	worden vervangen, dit biedt gelijk de kans om het hemelwater af te koppelen. Krediet overboeken.

Ombouw gescheiden stelsels GRP 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	230.000	Dit budget wordt ingezet, als de gelegenheid zich
Werkelijke uitgaven 2017	0	voordoet, om verschillende rioolstelsels te kunnen
Saldo 31-12-2017	230.000	optimaliseren. Krediet overboeken.

Kruising Schapenweide-Vergertlaan

Beschikbaar krediet 01-01-2017	50.000	Er moeten nog werkzaamheden aan de bushalte
Werkelijke uitgaven 2017	0	gedaan worden. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	50.000	

Fietsvoorziening Dijkgraaf

Beschikbaar krediet 01-01-2017	40.000	Project is vanwege capacitaire redenen
Werkelijke uitgaven 2017	3.052	doorgeschoven naar 2018/2019. Krediet
Saldo 31-12-2017	36.948	overboeken.

Bebouwde kom Groessen/Loo

Beschikbaar krediet 01-01-2017	10.000	Project gaat nu alleen over het verplaatsen van de
Werkelijke uitgaven 2017	0	bebouwde kom in Loo en is uitgevoerd. Krediet is
Saldo 31-12-2017	10.000	afgewikkeld.

Vervanging armaturen 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	140.387	De armaturen zijn vervangen. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	137.242	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	3.145	

VRI Vergertlaan-Oostsingel 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	91.425	Bijdrage t/m 2017 aan de Provincie is betaald
Werkelijke uitgaven 2017	57.519	restant is voor de overige jaren. Krediet
Saldo 31-12-2017	33.907	overboeken.

Vergroten capaciteit kruispunt Vergertlaan-Oostsingel 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	10.000	De financiële afwikkeling moet nog plaatsvinden.
Werkelijke uitgaven 2017	0	Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	10.000	

Fietsoversteken Duiven 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	50.000	De twee andere fietsoversteken (Visserlaan en
Werkelijke uitgaven 2017	36.980	Vlielandlaan) worden in 2018 opgepakt. Krediet
Saldo 31-12-2017	13.020	overboeken.

Speeltoestellen 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	20.000	Dit budget zal worden ingezet bij initiatieven uit de
Werkelijke uitgaven 2017	0	samenleving. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	20.000	

Incidentele vervanging riolering 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	100.000	Dit budget is ingezet voor de incidentele
Werkelijke uitgaven 2017	82.811	vervanging van riolen. Krediet is afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	17.189	

GRP verbetermaatregel Vitaal Centrum 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	650.000	Vervangen en afkoppelen 't Buske, 't Weike en
Werkelijke uitgaven 2017	439.803	de Van Schaijkstraat. De waterleiding en het riool
Saldo 31-12-2017	210.197	worden vervangen, dit biedt gelijk de kans om het
		hemelwater af te koppelen. Krediet overboeken.

GRP ombouw gescheiden stelsels 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	230.000	Vervangen en afkoppelen 't Buske, 't Weike en
Werkelijke uitgaven 2017	0	de Van Schaijkstraat. De waterleiding en het riool
Saldo 31-12-2017	230.000	worden vervangen, dit biedt gelijk de kans om het hemelwater af te koppelen. Krediet overboeken.

Incidentele vervanging rioolgemalen 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	100.000	Dit budget is ingezet voor de incidentele
Werkelijke uitgaven 2017	37.406	vervanging van rioolgemalen. Krediet is
Saldo 31-12-2017	62.594	afgewikkeld.

Glasbakken 2008

Beschikbaar krediet 01-01-2017	35.948	In afwachting van het afvalbeleidsplan worden er
Werkelijke uitgaven 2017	28.952	bovengrondse containers vervangen. Daarnaast
Saldo 31-12-2017	6.996	wordt een aantal bovengrondse containers pas vervangen als de werkzaamheden rondom het centrumplan klaar zijn. Krediet overboeken.

Vervanging duobakken/papiercontainers 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	2.071	De werkzaamheden zijn afgerond. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	2.071	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	0	

Vervanging tussenschotten duobakken 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	1.688	De werkzaamheden zijn afgerond. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	1.688	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	0	

Duopakken/papiercontainers 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	39.073	Dit budget zal worden ingezet voor de aanschaf
Werkelijke uitgaven 2017	26.091	en vervanging van containers. Krediet
Saldo 31-12-2017	12.982	overboeken.

Vervanging afvalaanbiedstation 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	58.000	Dit budget wordt ingezet voor aanschaf containers
Werkelijke uitgaven 2017	46.975	afvalaanbiedstation. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	11.025	

Vervanging afvalaanbiedstation 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	8.000	Dit budget wordt ingezet voor aanschaf containers
Werkelijke uitgaven 2017	0	afvalaanbiedstation. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	8.000	

Containers restafval/gft/papier 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	10.441	Dit budget zal worden ingezet voor de aanschaf
Werkelijke uitgaven 2017	0	en vervanging van containers. Krediet
Saldo 31-12-2017	10.441	overboeken.

Controleverklaring en besluiten

1 Controleverklaring
2 Besluit tot vaststelling van de jaarrekening
3 Besluit tot vaststelling van het rekeningsaldo

Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Duiven

Besluit tot vaststelling van de jaarrekening

Nr. Z/18/035785/wethouder Goossen

Jaarstukken 2017.

Gelezen de door Burgemeester en Wethouders opgestelde jaarstukken over 2017 en het verslag als bedoeld in artikel 213, tweede lid van de Gemeentewet, opgesteld door Stolwijk Kelderman Accountants. En gelet op de desbetreffende bepalingen in de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording.

b e s l u i t :

- De jaarstukken over het jaar 2017 na de laatste wijzigingen vast te stellen;
- Het saldo voor bestemming vast te stellen op € 4.852.954 positief;
- Een bedrag van gesaldeerd € 190.917 aan de reserves te onttrekken zoals onder mutaties reserves is aangegeven;
- Het daarna ontstane positieve saldo van € 5.043.871 te storten in de Algemene Reserve;
- In te stemmen met het voorstel om een bedrag van € 1.326.148 vanuit de Algemene Reserve te storten in de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse Voorzieningen.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 03 juli 2018.

De raad van de gemeente Duiven,

griffier, voorzitter,

Accountantsverslag

over het boekjaar 2017

CONCEPT

Gemeente Duiven

Aan de Raad
van de gemeente Duiven
Koning Willem-Alexanderplein 1
6921 ES DUIVEN

Doetinchem, 21 juni 2018
Xxx/xxx/xxx

Geachte raadsleden,

Wij hebben de jaarrekening 2017 van uw organisatie gecontroleerd. In dit verslag zijn de belangrijkste resultaten van onze controle weergegeven.
Graag lichten wij dit verslag en de daarin opgenomen bevindingen en aanbevelingen nader aan u toe.

Het doel van dit verslag is u te informeren over onze bevindingen. Tevens hebben wij aanbevelingen opgenomen. U heeft aan ons voor de controle van de jaarrekening 2017 geen (bijzondere) aandachtspunten meegegeven.

Wij hebben dit verslag in concept besproken met de portefeuillehouder Financiën, de teamregisseur Financieel Advies en de Financieel Adviseur. Hun reactie is hierin – voorzover relevant - verwerkt.

Dit verslag is uitsluitend voor u bestemd en is niet bestemd om voor andere doeleinden te worden gebruikt.

Tot slot willen wij onze dank uitspreken voor de medewerking die ons gedurende de uitvoering van onze controlewerkzaamheden is verleend.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman

CONCEPT

Inhoud

1. Inleiding 5
1.1. Onze opdracht 5
1.2. Onze onafhankelijkheid 5
2. Hoofdpunten uit de controle 5
2.1. Controleverklaring bij de jaarrekening 2017 5
2.2. Niet gecorrigeerde controleverschillen 5
2.3. Onzekerheden WMO en Jeugdwet 7
2.4. Geen winstneming op het complex Graafstaete 7
2.5. Te lage lasten inzake niet verwerkte facturen 7
2.6. Investeringen onterecht als lasten verwerkt 8
2.7. BTW voordeel investeringen riool 8
2.8. Nagekomen kosten niet verwerkt 8
3. Overige belangrijkste bevindingen rechtmatigheid 8
3.1. Inleiding 8
3.2. Begrotingscriterium 8
3.3. Voorwaardencriterium 9
3.4. Misbruik en oneigenlijk gebruik 9
4. Overige bevindingen getrouwheid 10
4.1. Inleiding 10
4.2. Debiteurenbeheer 10
4.3. Riolering 10
4.4. Grondexploitaties 10
4.4.1. Nieuwe systematiek van winstneming vanaf 2017 10
4.4.2. Schattingen resultaten grondexploitaties 11
4.4.3. Complex Innofase 11
4.4.4. Analyse van jaarresultaten 11
4.4.5. Interne controle op de grondexploitaties 11
4.5. Wet Normering Topinkomens (WNT) 12
4.6. Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen en volledigheid van verplichtingen 12
4.7. Vennootschapsbelasting 12
4.8. Verloop van de controle 13
5. Kwaliteit interne beheersing 2017 13
5.1. Interne beheersing 13
5.2. Wat hebben wij gedaan? 13
5.3. Algemene interne beheersing 14
5.4. Procesbeheersing 15

CONCEPT

5.5. Conclusie procescontroles 16
5.6. Belangrijkste resultaten van de extra maatregelen voor de jaarrekeningcontrole 16
5.7. Informatietechnologie 17
6. Financiële positie 18
6.1. Saldo van baten en lasten 18
6.2. Financiële positie en weerstandsvermogen 18
6.3. Bestemmingsreserves 19
6.4. Schuldpositie 19
7. Kwaliteit van de jaarstukken 19
7.1. Kwaliteit van de jaarstukken 19
7.2. Naleving van de verslaggevingsregels 20
7.3. Jaarverslag en paragrafen 20
8. Single Information en Single Audit 20
9. Afsluiting 20

CONCEPT

1. Inleiding

1.1. Onze opdracht

U heeft ons de opdracht verstrekt de jaarrekening 2017 van de gemeente Duiven te controleren. Onderdeel van de jaarrekening is de SiSa bijlage. Met deze bijlage legt het College verantwoording over de besteding van Rijksbijdragen af aan het Rijk.

Wij hebben onze controle uitgevoerd op basis van de controlestandaarden (NV COS) voor de accountantscontrole. Daarnaast hebben wij het besluit accountantscontrole decentrale overheden (het BADO), de door u vastgestelde controleverordening (ex artikel 213 van de gemeentewet), het door u vastgestelde controleprotocol én het door u vastgestelde normenkader als basis voor de controle gebruikt.

De door ons voor de controle gehanteerde goedkeuringstolerantie voor fouten bedraagt € 600.000 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 1.800.000 (3% van de lasten). Voor SiSa hebben wij de voorgeschreven (lagere) goedkeuringstoleranties gehanteerd. Voor de WNT hanteren wij een voorgeschreven materialiteit van € 3.000.

1.2. Onze onafhankelijkheid

Voor de uitvoering van onze controle is het belangrijk dat wij onafhankelijk zijn. De voor uw organisatie in 2017 door ons verrichte diensten passen binnen de regels van onafhankelijkheid. Onze teamleden zijn onafhankelijk van uw gemeente. Er zijn geen andere zaken die in strijd zijn met de onafhankelijkheidsregels.

2. Hoofdpunten uit de controle

2.1. Controleverklaring bij de jaarrekening 2017

Onze controleverklaring heeft 2 oordelen.

Wij zijn voornemens een goedkeurende verklaring te verstrekken over zowel de getrouwheid van de baten en de lasten over 2017 en van de financiële positie per 31 december 2017 als over de rechtmatigheid van de baten en lasten en van de balansmutaties over 2017.

De niet gecorrigeerde fouten en de onzekerheden blijven onder/boven de grens van 1% voor fouten en respectievelijk 3% voor onzekerheden.

2.2. Niet gecorrigeerde controleverschillen

Met de financiële functionarissen hebben wij onze controlebevindingen besproken. Naar aanleiding hiervan zijn aanpassingen in de jaarrekening gedaan. Een aantal controleverschillen zijn niet verwerkt.
Onderstaand hebben wij een overzicht opgenomen van niet in de jaarrekening 2017 verwerkte controleverschillen.

Omschrijving	Fouten €	Onzekerheden €	Verwijzing verslag
Getrouwheid			
1. Uitgaven zorgorganisaties		1.099.000	2.3
2. Persoonsgebonden budgetten		396.000	2.3

CONCEPT

3. Geen winst genomen op het complex Graafstaete	42.000 +		2.4
4. Te lage lasten inzake niet verwerkte facturen	108.000 -		2.5
5. Investeringen onterechte als lasten verwerkt	89.000 +		2.6
6. BTW voordeel investeringen riool	123.000+		2.7
7. Te lage schulden opgenomen	67.000 -		2.8
Totaal	**79.000 +**	**1.495.000**	
Rechtmatigheid			
1. Uitgaven zorgorganisaties		1.099.000	2.3.
2. Persoonsgebonden budgetten		396.000	2.3.
3. Getrouwheidsverschillen	79.000		Zie boven
4. Aanbestedingen	392.000		3.3.
Totaal	**471.000**	**1.495.000**	

Daarnaast hebben wij de onderstaande presentatiecorrecties voorgesteld. Deze zijn niet in de jaarrekening verwerkt:

1. Voor het afgewikkelde grondexploitatie van het complex Welleveld is een onderhoudsverplichting afgekocht van € 160.000. Deze is als voorziening verantwoord, maar moet onder de overige schulden worden opgenomen.
2. Er zijn gelden ontvangen inzake de afwikkeling inzake het Nedvang project ten bedrage van € 360.000. Deze ontvangsten zijn onder de overlopende passiva verantwoord en onterecht niet in mindering gebracht op de post debiteuren. Hierdoor zijn de posten debiteuren en overlopende passiva beide € 360.000 te hoog.
3. Per abuis is een vordering onder de overlopende passiva opgenomen ten bedrage van € 30.000. Dit bedrag moet staan onder de overige vorderingen.

Naar aanleiding van onze controlewerkzaamheden hebben wij in de laatste fase samen nog enkele controleverschillen geconstateerd en deze zijn alsnog in de jaarrekening verwerkt:

1. Abusievelijk was in de financiële administratie € 300.000 te veel aan algemene uitkering verantwoord.
2. Op programma 1 was voor een bedrag van € 476.000 te veel aan lasten verantwoord. Deze lasten zijn nu juist verwerkt op programma 3.
3. De eindafrekening voor het doelgroepenvervoer was voor € 99.000 abusievelijk niet verwerkt. Dit kwam door de late ontvangst van de eindafrekening. Dit levert een voordeel op.
4. Door boekingsfouten zijn de lasten voor de ingehuurde WMO en Jeugdzorg met € 300.000 toegenomen.

CONCEPT

2.3. Onzekerheden WMO en Jeugdwet

De in de jaarrekening verantwoorde lasten voor het uitbestede deel van de uitvoering van de wet Maatschappelijke Ondersteuning en de Jeugdwet kunnen als volgt worden gespecificeerd:

-	Zorg in natura, WMO en Jeugdwet	€ 6.422.000 (2016: € 5.775.000)
-	Persoonsgebonden budgetten SVB	€ 396.000 (2016: € 587.000)
-	Geïnde eigen bijdrage CAK	-/- € 224.000 (2016: -/- € 245.000)
-	Totaal	€ 6.594.000 (2016: € 6.117.000)

De gerealiseerde lasten voor zorg in natura, de WMO en de Jeugdwet bedragen over 2017 in totaal € 6.722.000. Dat is circa € 950.000 hoger dan vorig jaar.

Bij een bedrag van € 5.323.000 (2016: € 4.634.000) inzake uitgaven door zorgorganisaties voor de WMO en de Jeugdwet zijn goedkeurende controleverklaringen van hun accountants ontvangen, voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid van de lasten.
Voor het resterende deel van de uitgaven aan zorgorganisatie, € 1.099.000 (2016: € 1.110.000), hebben wij geen controleverklaring of een niet goedkeurend oordeel van de accountant van de zorgorganisaties ontvangen.

Voor wat betreft de persoonsgebonden budgetten (sociale verzekeringsbank) hebben wij ook geen zekerheid over de rechtmatigheid en de getrouwheid van de lasten ontvangen. Dit komt omdat door uw gemeente hierover niet voldoende controle informatie is ontvangen en ook zelf vanwege de omvang van de werkzaamheden onvoldoende controlewerkzaamheden zijn uitgevoerd voor de controle van de geleverde prestaties. Door de beroepsorganisatie van accountants is medio maart 2018 een notitie gemaakt waarin staat vermeld aan welke voorwaarden moet worden voldaan om deze lasten als rechtmatig te kunnen aanmerken.

Uw gemeente heeft van de Sociale Verzekeringsbank een brief ontvangen waarin is aangegeven dat de verstrekte persoonsgebonden budgetten bij de Jeugdwet over 2017 voor 90% (2016: 66 %) en bij de Wmo 92% (2016: 66%) rechtmatig is. Wij hebben met deze brief onvoldoende controle informatie ontvangen over de rechtmatigheid van de geleverde prestaties.

De totale onzekerheid over de lasten voor de WMO en Jeugdwet is derhalve € 1.495.000 (2016: € 1.697.000), voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid.

Wij gaan op korte termijn met het financieel management in overleg welke maatregelen uw gemeente voor 2018 verder kan treffen teneinde nog meer zekerheid over de uitgaven voor de WMO en Jeugdwet te verkrijgen, waaronder de naleving van de notitie over de persoonsgebonden budgetten.

2.4. Geen winstneming op het complex Graafstaete

Graafstaete is een bedrijventerrein in uitvoering. De hierop te nemen winst bedraagt in 2017 € 42.000 en is niet verwerkt in de jaarrekening 2017.

2.5. Te lage lasten inzake niet verwerkte facturen

In het inkoopregister waren 200 ontvangen facturen opgenomen die zijn afgewezen en daardoor niet in de financiële administratie zijn verwerkt. Voor een deel zijn nieuwe facturen en/of creditnota's ontvangen. Uit de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden bleek hieruit dat € 108.000 onterecht niet in de lasten over 2017 is verwerkt.

CONCEPT

2.6. Investeringen onterecht als lasten verwerkt

Er zijn investeringen onterecht als lasten verwerkt voor een bedrag van € 89.000. Deze uitgaven moeten volgens de door u vastgestelde nota Activerings- en afschrijvingsbeleid van de gemeente Duiven als investeringen worden aangemerkt.

2.7. BTW voordeel investeringen riool

Er is onterecht btw toegevoegd aan de rioolvoorziening voor in totaal € 123.000. *Wij adviseren u om het onderhoudsplan te actualiseren en aan te laten sluiten met de voorziening.*

2.8. Nagekomen kosten niet verwerkt

In 2018 is een factuur ontvangen voor aanvullende kosten van € 67.000 die betrekking hebben op 2017. Deze zijn abusievelijk onterecht niet als lasten in 2017 meegenomen.

3. Overige belangrijkste bevindingen rechtmatigheid

3.1. Inleiding

Bij de controle van de rechtmatigheid beoordelen wij of de lasten en baten en de balansmutaties juist, tijdig, volledig én met de geldende wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader in overeenstemming zijn geweest. Wij hebben de baten en lasten en de balansmutaties over 2017 gecontroleerd op rechtmatigheid.

Wij hebben de voorgeschreven criteria van rechtmatigheid onderzocht. Zie hierna.

3.2. Begrotingscriterium

De Raad heeft besloten met 3 programma's te werken. Dit geeft een overzichtelijk beeld van de resultaten. U heeft het College toestemming gegeven om binnen de bandbreedtes van de beleidsregels, die u heeft samengesteld, te opereren. Het College legt verantwoording af over de besteding op de programma's.

Wij hebben gecontroleerd of de begrotingsregels door het College zijn nageleefd. Er zijn hieruit geen bijzonderheden voortgekomen.

De besteding op de programma's is als volgt (in € 1.000):

Programma	Lasten 2017	Lasten Begroting	Over + Tekort -/-
Bestuur	4.882	5.236	355
Maatschappij	31.287	32.111	824
Omgeving	13.707	14.702	995
Algemene dekkingsmiddelen	2.206	4.636	2.430
Overhead	7.572	7.921	349
VPB	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Totaal	**59.653**	**64.606**	**4.953**

CONCEPT

De werkelijke lasten op de 3 programma's en op de overhead zijn lager geweest dan de begrote lasten. Daarmee zijn de uitgaven rechtmatig geweest.

Daarnaast hebben wij vastgesteld dat de uitgaven voor investeringen hebben plaatsgevonden binnen de door u afgegeven instructies in de financiële verordening, waarin staat dat afwijkingen groter dan € 15.000 toegelicht moeten worden. Deze waren er niet.

3.3. Voorwaardencriterium

Wij hebben vastgesteld of de financiële beheershandelingen zijn verricht in overeenstemming met het door u vastgestelde normenkader voor het jaar 2017.
Onze belangrijkste bevindingen – naast die over de WMO en de Jeugdzorg - betreffen.

1. Aanbestedingen

Wij hebben gecontroleerd of de aanbestedingen zijn verricht binnen de Europese aanbestedingsregels. Deze controle kon niet altijd eenvoudig worden uitgevoerd vanwege het in enkele gevallen ontbreken van benodigde controle informatie en de motivering voor de afwijking van het inkoopbeleid.

Bij 3 leveranciers zijn de Europese aanbestedingsregels niet juist toepast voor een bedrag van in totaal circa € 392.000.

Wij adviseren u de vastleggingen van de verantwoordings- en controle informatie voor de controle op de rechtmatigheid van de aanbestedingen te optimaliseren. De belangrijkste aandachtspunten zijn:

- *Het optimaliseren van de inrichting van het aanbestedingsproces, met bijzonder aandacht voor de verantwoordings- en controle informatie.*
- *Het voordat wordt aanbesteed tijdig te documenteren waarom op de betreffende wijze wordt aanbesteed.*
- *Het motiveren bij afwijking van het inkoopbeleid.*
- *Interne controle uitvoeren op de inkopen in het betreffende jaar voor verplichtingen groter dan € 50.000.*
- *Het afsluiten van raamcontracten daar waar dat handig is.*

2. Sociale uitkeringen

U heeft besloten het verstrekken van bijstandsuitkeringen uit te besteden aan de Sociale Dienst De Liemers (SDL). Bij de jaarrekening 2017 van de SDL is een goedkeurende controleverklaring verstrekt. Hieruit bleken geen onrechtmatigheden.

3. Schatkistbankieren

Uw College en wij hebben geconstateerd dat in 2017 het drempelbedrag voor het zelf aanhouden van liquide middelen (voor uw gemeente bijna € 470.000) – zij het beperkt - is overschreden. Dit is in de paragraaf Financiering toegelicht.

3.4. Misbruik en oneigenlijk gebruik

Wij hebben vastgesteld dat de lasten, baten en balansmutaties niet tegenstrijdig zijn geweest met de regels voor misbruik en oneigenlijk gebruik.

CONCEPT

4. Overige bevindingen getrouwheid

4.1. Inleiding

Bij de controle van de getrouwheid beoordelen wij of de baten en lasten en de mutaties in de balans tijdig, juist en volledig zijn verantwoord. Onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen voor de getrouwheid betreffen:

4.2. Debiteurenbeheer

Uw gemeente heeft per 31 december 2017 in totaal circa € 5,7 miljoen aan kortlopende vorderingen en overlopende activa. Deze zijn enorm divers en bestaan uit onder meer belastingvorderingen, bijstandsleningen, subsidievorderingen en vorderingen uit hoofde van projecten.

Wij hebben gezien dat er grote achterstanden zijn in de financiële administratie en in de tijdigheid van de inning van vorderingen. Daarmee loopt het debiteurenbeheer enorm achter waardoor de financiële risico's groter worden.

Wij adviseren de achterstanden voor de inning van de debiteuren snel in te lopen en minimaal 3 x per jaar de status van alle vorderingen te beoordelen en de hoogte van de voorziening voor dubieuze debiteuren hierop ook tussentijds aan te passen.

4.3. Riolering

Er is een rioleringsplan. In dit plan is een berekening opgenomen van de investeringen en de daaruit voortvloeiende afschrijvings- en rentelasten. Tevens is hierin een raming opgenomen van de baten uit de rioolheffing op burgers en bedrijven.
Ter egalisatie van de jaarlijkse kosten voor de riolering is in het plan een raming opgenomen van de verwachte voorziening voor de riolering in de komende jaren.
De voorziening voor de riolering bedraagt per 31 december 2017 volgens het rioleringsplan circa € 6,3 miljoen. De werkelijke voorziening zoals deze in de balans staat bedraagt circa € 7,5 miljoen. Het verschil ten bedrage van € 1,2 miljoen is geanalyseerd en betreft met name het later dan verwacht volgens het rioleringsplan uitvoeren van investeringen.

Wij adviseren jaarlijks de nacalculatie op te stellen omtrent de voortgang van het rioleringsplan en de verschillen te analyseren en eventuele verschillen via aanpassing van tarieven te verwerken.

4.4. Grondexploitaties

4.4.1. Nieuwe systematiek van winstneming vanaf 2017

Met ingang van 2017 gelden nieuwe regels voor de winstneming in de actieve grondexploitaties. De winst wordt jaarlijks bepaald door het percentage van de gerealiseerde verkopen x het percentage van de gerealiseerde kosten x de verwachte winst op het complex. Verliezen moesten al worden genomen op het moment dat deze worden verwacht.

De nieuwe winstnemingssystematiek in combinatie met aanpassingen in de verliesvoorziening en een afgesloten complex heeft in 2017 geleid tot een totale winst in de grondexploitaties van € 3 miljoen. Als de nieuwe berekeningswijze van de winstneming in 2016 zou zijn toegepast dat zou het resultaat over 2016 € 2,8 miljoen hoger zijn geweest. Het gehele resultaat is in 2017 verwerkt.

CONCEPT

4.4.2. Schattingen resultaten grondexploitaties

Per 31 december 2017 heeft uw gemeente voor actieve grondexploitaties een boekwaarde van € 22,4 miljoen tegenover per 31 december 2016 € 20,4 miljoen. De op de boekwaarde in mindering gebrachte voorziening voor verwachte verliezen bedraagt € 3,9 miljoen (per 31 december 2017 € 4,4 miljoen). In 2017 is voor ruim € 5 miljoen verkocht ten opzichte van € 4 miljoen in 2016.

Voor de berekening van de verwachte resultaten in de actieve grondexploitaties heeft uw College uitgangspunten geformuleerd. De volgende uitgangspunten zijn hierbij in 2017 onder meer gehanteerd:

- Geen verwachte stijging van de verkoopprijzen
- Een verwachte kostenstijging van 1,75%
- Een rekenrente van 1,8 %
- Een contantmakingsfactor van ruim 1%

Wij vinden deze uitgangspunten acceptabel en consistent aan voorgaande jaren. Er is rekening gehouden met de onzekerheden en verwachte ontwikkelingen. Jaarlijks worden de percentages bepaald en vastgesteld.

Overigens hebben wij tijdens onze controle vastgesteld dat de werkelijke rekenrente 1,8 procent was over 2017, terwijl 1,7 procent is gehanteerd. Het effect hiervan is zeer gering.

4.4.3. Complex Innofase

Het saldo van de gerealiseerde lasten en gerealiseerde baten voor het bedrijventerrein Innofase bedragen € 3,2 miljoen (per saldo meer lasten). Er is een met grote onzekerheid omgeven calculatie gemaakt van het plan dat uitkomt op een totaal aan verwachte baten van € 28,9 miljoen en verwachte lasten van € 13,6 miljoen.

In de afgelopen 8 jaren hebben er geen verkopen meer plaatsgevonden.

Momenteel vindt een heroriëntatie plaats op de te volgen koers. Gezien de omvangrijke onzekerheden in het project, zowel voor de verwachte lasten, als de verwachte baten, de lange looptijd (langer dan 12 jaar) en de heroriëntatie die plaatsvindt, is het toekomstige resultaat niet in te schatten en is winstneming derhalve uit voorzichtigheidsoogpunt achterwege gebleven.

4.4.4. Analyse van jaarresultaten

Jaarlijks worden nieuwe berekeningen gemaakt van de verwachte baten en lasten voor de grondexploitaties. Hierbij wordt gebruik gemaakt van macro-economische cijfers en van specifieke inschattingen van de lasten en baten van het complex zelf. Ook wordt gebruik gemaakt van externe deskundigen die inschattingen hebben gemaakt van het verkoopvolume en het tempo en de tarieven van de verkopen.
Voor sommige projecten die onder de grondexploitatie vallen worden nacalculaties gemaakt.

Wij adviseren dat voor alle exploitaties te doen en vast te stellen welke aanbestedingsverschillen er zijn geweest gedurende het jaar.

4.4.5. Interne controle op de grondexploitaties

In 2017 zijn 2 planeconomen in dienst geweest die elkaar toetsen. In de loop van 2018 zal er 1 planeconoom zijn.

CONCEPT

Wij adviseren de interne controle ook vanaf dat moment uit te voeren vanuit de interne controlefunctie van uw organisatie.

4.5. Wet Normering Topinkomens (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2017 niet meer bedragen dan € 181.000 per jaar.

De accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling. Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is Stolwijk Kelderman als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2017 van gemeente Duiven niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2017 van gemeente Duiven voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

4.6. Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen en volledigheid van verplichtingen

Het College sluit veel contracten af. Veel van deze contracten brengen financiële verplichtingen met zich mee. Deze financiële verplichtingen moeten in de toelichting op de balans per 31 december in de jaarrekening worden verantwoord. Voor ons was het niet eenvoudig om de volledigheid van de opname van deze verplichtingen te controleren. De oorzaak hiervan is dat de informatie die hiervoor nodig is verspreid in de organisatie aanwezig is. Wij adviseren u ervoor zorg te dragen deze informatie op één plek aanwezig is.

Wij adviseren u ervoor zorg te dragen deze informatie op één plek aanwezig is. Dit kan door het aanpassen van het proces van afsluiten van contracten en door het aanleggen van een termijn-, contracten- en verplichtingenregister.

4.7. Vennootschapsbelasting

Uw gemeente is vanaf 2016 belastingplichtig voor de grondexploitatie. Er zijn Nederland breed nog heel veel vragen over de wijze van berekening. Door uw gemeente is een voorlopige berekening opgesteld voor de vennootschapsbelasting voor het jaar 2016. Deze is als uitgangspunt gebruikt voor de jaarrekening 2016. In deze jaarrekening is op grond van de onzekerheden in de uitgangspunten geen vennootschapsbelasting meegenomen.

De definitieve berekening van de vennootschapsbelasting over 2017 – op basis waarvan de definitieve aangifte wordt opgesteld - is nog niet gemaakt.
Uit stukken die door externe deskundigen zijn opgesteld blijkt dat er voor 2017 ook nog onzekerheden bestaan in het kader van de uitgangspunten. Vanwege deze grote onzekerheden is er geen VPB last verantwoord. De verwachting is ook dat deze minimaal zal zijn. Derhalve is hiervoor geen verplichting of last/bate opgenomen.

De onzekerheid met betrekking tot de vpb lasten is in de jaarrekening toegelicht.

CONCEPT

4.8. Verloop van de controle

Een goede organisatie en goede onderbouwingen en vastleggingen zijn de basis voor goede jaarstukken en een effectieve en efficiënte jaarrekeningcontrole. Wij hebben in nauw overleg en gezamenlijk met uw organisatie een lijst opgesteld, waarin is opgenomen welke stukken en onderbouwingen nodig zijn voor het opstellen van de jaarstukken en het uitvoeren van onze controlewerkzaamheden.
Bij de start van de controle en tijdens de controle was er nog veel aanvullende verantwoordings- en controle informatie nodig.
Wij hebben gedurende het gehele controleproces steeds zeer nauw overleg met de financiële functionarissen gehouden om zo goed mogelijk te kunnen samenwerken om het proces samen af te ronden, mede door een regulier voortgangsoverleg en afstemming van nog te verrichten werkzaamheden en uit te zoeken posten. Als gevolg van het vorengaande zijn door iedereen die betrokken is bij het samenstel- én controleproces veel meer uren ingezet dan verwacht en/of gepland.

Onze belangrijkste bevindingen zijn:

1. Er waren achterstanden in de financiële administratie.
2. Er zijn te veel foutieve boekingen gemaakt.
3. De voor de controle benodigde informatie was te vaak niet of niet direct beschikbaar.
4. De vooraf afgesproken op te leveren stukkenlijst kon niet worden gecompleteerd.
5. Interne controlewerkzaamheden konden niet tijdig worden afgewikkeld.
6. Controle-informatie van de zorgaanbieders was vaak laat of soms niet ontvangen.
7. Niet alle afspraken worden nagekomen door zorgorganisaties.

Wij adviseren het financieel management het proces van het samenstellen van de jaarstukken met elkaar en met ons te evalueren.

Verder adviseren wij:
- *De achterstanden in te lopen*
- *Interne controles eerder uit te voeren.*
- *Het balansdossier te verbeteren;*
- *Meer werkzaamheden in een vroeger stadium uit te gaan voeren en beter voor te bereiden.*
- *Kritischer te zijn op de juistheid en volledigheid van de informatie voor de jaarrekening.*

5. Kwaliteit interne beheersing 2017

5.1. Interne beheersing

Als onderdeel van onze controlewerkzaamheden hebben wij de kwaliteit van de voor het samenstellen van de jaarrekening belangrijke processen gecontroleerd. Onze bevindingen en aanbevelingen hierover hebben wij in januari 2017 aan het College gerapporteerd.

5.2. Wat hebben wij gedaan?

Wij hebben in het kader van onze controle-opdracht een interimcontrole uitgevoerd. Hierbij hebben wij de administratieve organisatie en interne beheersing van de belangrijkste processen, voor zover van belang voor onze jaarrekeningcontrole, beoordeeld en gecontroleerd.
De hierin opgenomen sturings- en beheersingsmechanismen, alsmede het zelfcontrolerende vermogen en het management control systeem van uw organisatie, staan hierbij centraal.

CONCEPT

De werkzaamheden hebben zich primair gericht op de onderbouwing van de controleverklaring bij de jaarrekening. Wij beoordelen in hoeverre de interne organisatie de risico's op fouten in de jaarrekening en rechtmatigheid afdekt. Vervolgens bepalen wij het effect hiervan op de gegevensgerichte werkzaamheden die wij tijdens de jaarrekeningcontrole uitvoeren. Daarnaast signaleren wij vanuit de controle verbeter- c.q. adviespunten ten aanzien van de verdere ontwikkeling van de interne beheersing.

5.3. Algemene interne beheersing

Uw gemeente bevond zich in het najaar van 2017 in de transformatiefase naar de nieuwe ambtelijk gefuseerde organisatie met de gemeente Westervoort. Deze ontwikkelingen hebben voor uw organisatie in 2017 prioriteit gehad. Onze aanbevelingen uit het voorgaande jaar zijn om die reden voor een groot deel nog steeds actueel. Enkele aanbevelingen zijn geïmplementeerd en enkele zijn meegenomen in de nieuwe organisatiestructuur.

De onderstaande aanbevelingen zijn/worden opgepakt:

- Het normenkader en het controleprotocol 2017 zijn door de Raad vastgesteld;
- Het interne controleplan is uitgebreid met die voor de grondexploitatie, treasury en automatisering. De nog ontbrekende interne controlemaatregelen worden nog opgenomen;
- Interne controleresultaten worden aan de lijn gerapporteerd.

Vanaf 2018 worden/zijn de volgende aandachtspunten opgepakt:

- Een splitsing in de organisatie en in de functies van de financiële beheer taken enerzijds en de control taken anderzijds is doorgevoerd;
- Het opstellen van een Interne Controlerapportage zal aan het managementteam worden verstrekt;
- Vanaf 1 januari is er een FG (Functionaris Gegevensbescherming) en een CISO (Chief Information Security Officer) aangesteld.

Onderstaand is een samenvatting opgenomen van onze - in het najaar van 2017 geactualiseerde -aanbevelingen over de algemene beheersing.

Algemene Beheersing	
Sterk	Ontwikkelpunten
• **Fraude en integriteitsbeleid** Risicomanagement, fraude en integriteit zitten in de planfase; • **Cultuur** Er is aandacht om de besturing en beheersing zo goed mogelijk in te richten en uit te voeren; • **Stuurinformatie** Er zijn KPI's benoemd om de monitoring te versterken;	• **Governance structuur** Toezicht door de Raad te organiseren door het instellen van een audit comité; plannen zijn er; Het aanstellen van procesverantwoordelijken, zodat de kennis van de processen minder is versnipperd; • **Concern control** De taak van concerncontroller in de organisatie onderbrengen en een passeerbevoegdheid voor hem regelen; • **Verordeningen / Normenkader**

CONCEPT

• **Verordeningen / Normenkader** De verordeningen 212 en 213 zijn geactualiseerd; • **Lean** Lean management is onder de aandacht;	Volledigheid en juistheid normenkader beleggen bij een jurist; • **Processen** Procesbeschrijvingen opstellen. • **Juridische control** Organiseren juridische control; dit is het vaststellen van de naleving van wetten en regels voor wat niet onder de rechtmatigheid controle valt.

5.4. Procesbeheersing

In onderstaande tabel geven wij een samenvatting van de aanbevelingen weer ter verbetering van de interne beheersing van uw organisatie. Wij hebben deze gerubriceerd naar Hoog, Midden of Laag belang.

Aanbevelingen processen		
HOOG Belang	MIDDEN Belang	LAAG Belang
• **WMO / Jeugdzorg** Verkrijgen zekerheid over de lasten in het kader van de WMO en de Jeugdwet; • **Grondexploitaties** De planexploitaties zullen door een 2e planeconoom worden gecontroleerd en door de interne controleur procesmatig worden getoetst; Schattingsproces zorgvuldig inrichten. Er wordt een position paper opgesteld; Planexploitaties door Raad vast te stellen; Tussentijdse bijstellingen in de PC cyclus op te nemen; De winstneming op de grondexploitatie wordt geactualiseerd op basis van nieuwe voorschriften; Waardering Vitaal Centrum Duiven wordt	• **Belastingen** Volledigheid aanslagen objecten waarborgen; Beveiliging belastinggegevens verbeteren; Juistheid van de onwaarschijnlijk lijkende WOZ waarden vaststellen; • **Begrotingswijzigingen** Juistheid begrote bedragen in boekhouding vaststellen; De budgetbeheerder altijd de begrotingswijzigingen te laten goedkeuren; • **Subsidieverstrekkingen** Betere kaders voor de controle van de rechtmatigheid opstellen; De uitvoering van de controle door de subsidieambtenaren te verbeteren.	De volgende controles zichtbaar maken: • **Memoriaalboekingen** De juiste en volledige financiële verwerking vaststellen; • **Salarissen** Juistheid bruto-netto traject salarissen; Juistheid en volledigheid verwerking mutaties door servicebureau; • **Baten verhuur** Volledigheid en juistheid facturering waarborgen; • **Investeringen** Aandacht geven aan de nauwkeurigheid van het raadsvoorstel en raadsbesluit.

CONCEPT

Aanbevelingen processen		
HOOG Belang	MIDDEN Belang	LAAG Belang
geëvalueerd; • **Aanbestedingen** Contractbeheer verder verbeteren voor een tijdige en rechtmatige aanbestedingen; Volledigheid verplichtingen per jaareinde vaststellen; • **Key-controls** Procesbeschrijvingen op te stellen vanuit een risicoanalyse gericht op interne controlemaatregelen in de processen.	• **Leerlingenvervoer en jeugdzorg** Dossiervorming eigen bijdrage verbeteren (1e helft 2017); overigens sinds september ondergebracht in een nieuwe GR.	

CONCEPT

5.5. Conclusie procescontroles

Omdat de processen niet optimaal zijn ingericht hebben wij samen met het financieel management afgestemd welke aanvullende controlewerkzaamheden nodig waren om voldoende zekerheid te verkrijgen over de getrouwheid en de rechtmatigheid.

Uw organisatie heeft samen met ons de interne controlewerkzaamheden afgerond en aanvullende interne controles uitgevoerd om tot een oordeel te kunnen komen. Vanwege de ambtelijke fusie heeft dit een grote inspanning van uw organisatie en van ons gevraagd.
Wij hebben nauw contact met elkaar onderhouden gedurende het gehele proces ter voorbereiding op de jaarrekeningcontrole.

5.6. Belangrijkste resultaten van de extra maatregelen voor de jaarrekeningcontrole

Wij hebben op grond van onze bevindingen naar aanleiding van de procescontroles (zie paragraaf 5.4.) aanvullende controlemaatregelen uitgevoerd, teneinde de getrouwheid van de jaarrekening 2017 en de rechtmatigheid van de lasten en baten en de balansmutaties in 2017 te kunnen vaststellen.
De resultaten hiervan waren als volgt:

1. Voor de controles voor de uitgaven in het kader van de WMO en de Jeugdwet heeft uw gemeente en hebben wij binnen de materialiteitsgrenzen voldoende verantwoordings- en controle informatie mogen ontvangen om voldoende zekerheid over de getrouwheid en de rechtmatigheid van de lasten te verkrijgen.
2. Op de grondexploitaties zijn interne controles op de juistheid en volledigheid van de baten en lasten uitgevoerd, heeft het College een externe partij de opdracht gegeven de uitgangspunten voor de afzet en verkoopprijzen aan te reiken en zijn deze gebruikt om de grondexploitaties te actualiseren. Ook zijn de voorziening berekend op basis van de vastgestelde uitgangspunten. Wel

dringen wij erop aan deze geactualiseerde grondexploitaties bij voorkeur voordat de jaarrekening wordt vastgesteld door de Raad expliciet te laten vaststellen.

3. Wij hebben een crediteurenanalyse uitgevoerd gelet op bedragen > € 50.000.
4. Om de volledigheid van de schulden te kunnen beoordelen hebben wij de facturen in 2018 gecontroleerd of deze betrekking hebben op het jaar 2017. Aanvullend hebben wij de juistheid gecontroleerd van het overzicht met afgewezen facturen.
5. De volledigheid, juistheid en rechtmatigheid van de aanslagen voor belastingen hebben wij diepgaande controles uitgevoerd op de juistheid van de waarden en tarieven en op de aansluiting tussen de woningen en bedrijven enerzijds en de aantallen aanslagen anderzijds.
6. De controle op de waarschijnlijkheid van onwaarschijnlijke WOZ waarden is door de organisatie niet uitgevoerd. Wij hebben een cijferbeoordeling uitgevoerd.
7. De controle op de juistheid en volledigheid van de begrotingsmutaties is verricht en akkoord bevonden.
8. De gesubsidieerde instellingen verstrekken soms niet tijdig (volledige) informatie. Hierdoor zijn deze subsidieverstrekkingen formeel onrechtmatig. Er is geen boeteclausule aan verbonden en derhalve zijn er geen materiële onrechtmatigheden.
9. De controle op de juistheid van de eigen bijdrage voor het leerlingenvervoer is verricht. Ook deze heeft geen bijzonderheden opgeleverd.
10. De controle op de memoriaalboekingen heeft plaatsgevonden. Hieruit zijn geen bijzonderheden gekomen.
11. Het bruto-netto traject voor de salarissen hebben wij met positieve uitkomst gecontroleerd.
12. Wij hebben de juistheid en volledigheid van de salarissen vastgesteld aan de hand van een standenregister, waarin de stamsalarissen zijn opgenomen.
13. De controle op de volledigheid van de verhuurbaten is verricht. Hieruit is voortgekomen dat de interne controlewerkzaamheden sterk kunnen en moeten worden verbeterd, zodat eenvoudiger en sneller vastgesteld kan worden dat de verhuurbaten volledig zijn. Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen nadere bijzonderheden geconstateerd.

5.7. Informatietechnologie

Omdat de informatietechnologie erg belangrijk is voor het beheersen van de geld- en goederenstromen en voor een veilig gegevensbeheer en –transport, hebben wij de beheersomgeving specifiek beoordeeld. Wij beoordeelden de onderstaande aspecten:

1. De continuïteit van de gegevensverwerking
2. De logistieke toegangsbeveiliging
3. Het wijzigingsbeheer

Op basis van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden vinden wij dat er op het gebied van de continuïteit van de gegevensverwerking en voor het wijzigingsbeheer voldoende interne beheersmaatregelen zijn genomen. Wel adviseren wij u aanscherpingen te doen.
Voor wat betreft de logische toegangsbeveiliging zijn beheersmaatregelen getroffen, doch is een verbetering en aanscherping dringend nodig.

Ad 1. Continuïteit gegevensverwerking
Er zijn voldoende maatregelen getroffen voor de continuïteit van de gegevensverwerking.
D*e beschrijvingen die dateerden uit 2013 zijn geactualiseerd.*

CONCEPT

Ad 2. Logische toegangsbeveiliging
Er is een beveiligingsplan opgesteld, waarin onder meer het wachtwoordenbeleid is geregeld. Het wachtwoordenbeleid is in ontwikkeling in wordt in het 3e kwartaal van 2018 opnieuw ge-update. Voor Suwinet/GWS is de logische toegangsbeveiliging goed ingericht.
Overigens stelden we vast dat mensen die uit dienst waren nog toegang tot sommige applicaties hadden. Deze toegang is inmiddels geblokkeerd.

Wij adviseren de naleving van het wachtwoordenbeleid periodiek te toetsen en op volledigheid en rechtmatigheid van toegang, waaronder de juiste verwerking van in- en uitdiensttreding.

Ad 3. Wijzigingsbeheer
Het wijzigingsbeheer is goed georganiseerd. Hiervoor is inmiddels een procedure opgesteld.

Algemene Verordening Gegevensbescherming
Vanaf 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Deze nieuwe verordening vraagt de nodige aandacht van zowel de mens als de organisatie om de privacy rechten van betrokkenen te waarborgen als het gaat om de bescherming van deze privacygegevens. De wetgeving schrijft verplicht een protocol datalekken voor en de nieuwe wetgeving verplicht in ieder geval tot het hebben van een verwerkersovereenkomst en verwerkingsregister. Het werken met persoonsgegevens is vooral mensenwerk en vraagt daarom om een stevige bewustwording bij de medewerker die in aanraking komt met het verwerken van persoonsgegevens. Een verwerkingsverantwoordelijke dient, zowel technisch als organisatorisch, de juiste maatregelen te waarborgen en te kunnen aantonen dat de verwerking van persoonsgegevens in overeenstemming is met de AVG. Deze maatregelen dienen steeds weer te worden geëvalueerd en geactualiseerd en vraagt om een goed afgestemd risicomanagementbeleid.

Uw organisatie heeft veel energie gestoken in het AVG proof maken.

6. Financiële positie

6.1. Saldo van baten en lasten

Het saldo van de lasten en baten over het jaar 2017 bedraagt € 4,9 miljoen positief tegenover begroot € 0,5 miljoen negatief voor verwerking van de reserve mutaties en € 5 miljoen na verwerking van de reservemutaties.

De belangrijkste afwijkingen zijn per programma toegelicht. Wij hebben het College de volgende verbeteringsadviezen meegegeven:

- De administratief-technische verschillen die zijn toegelicht te bundelen, zoals die op het gebied van de mutaties in de reserves (apart toelichten).
- De toelichtingen te schrijven op de redenen van de afwijkingen. De teksten zijn vaak gericht op het constateren van de verschillen zelf.

6.2. Financiële positie en weerstandsvermogen

Het eigen vermogen van uw gemeente bedraagt per jaareinde € 34,3 miljoen, waarvan € 12,0 miljoen beschikbaar is in de algemene reserve. Deze algemene reserve is vrij besteedbaar.

Uw gemeente beschikt volgens de door de organisatie gemaakte berekeningen over voldoende weerstandsvermogen, zowel incidenteel als structureel.

CONCEPT

Het incidentele weerstandscapaciteit (beschikbaar incidenteel weerstandsvermogen) bedraagt € 12,0 miljoen, tegenover een ingeschat incidenteel risico (benodigd incidenteel weerstandsvermogen) van afgerond € 6,5 miljoen.

Het structurele weerstandsvermogen (beschikbaar structureel weerstandsvermogen) bedraagt € 1,4 miljoen. Het structurele risico (benodigd structureel weerstandsvermogen) is niet ingeschat.

Het inschatten van risico's is ontzettend moeilijk. In werkelijkheid zijn er grotere afwijkingen mogelijk op de baten en de lasten.

Wij adviseren ook de structurele risico's te benoemen.

6.3. Bestemmingsreserves

In 2017 is een nota reserves en voorzieningen opgesteld. Hierin is het besluit genomen om het aantal bestemmingsreserves te halveren.
Wij ondersteunen het voorstel om het aantal bestemmingsreserves tot een minimum te beperken, zodat u een beter inzicht heeft in het werkelijke resultaat en in de financiële positie en meer flexibiliteit heeft om te manoeuvreren.

6.4. Schuldpositie

Uw gemeente heeft per 31 december 2017 voor een bedrag van € 47,0 miljoen leningen opgenomen. Hiervan is voor een bedrag van € 5,2 miljoen aan woningcorporaties doorgeleend. Zonder deze leningen bedraagt de leningenportefeuille € 41,8 miljoen.
De schuldpositie per inwoner bedraagt derhalve circa € 1.644 per inwoner.
Dit is ruim onder de schuldpositie van de gemiddelde Nederlandse gemeente, circa € 2.000.

7. Kwaliteit van de jaarstukken

7.1. Kwaliteit van de jaarstukken

De jaarstukken bestaan uit 3 onderdelen: De programma's, de paragrafen en de jaarrekening.

Wij vinden de jaarstukken te omvangrijk en gaan graag de uitdaging samen met u aan om de omvang hiervan te beperken. Overigens is het aantal programma's en bestemmingsreserves minder dan vorig jaar en zijn deze al compacter geworden.

De structuur van de jaarstukken kan verder worden verbeterd. De toelichtingen in de jaarstukken zijn vaak nog technisch van aard en gericht op het benoemen van de verschillen tussen de gerealiseerde waarde en de begroting, zonder aan te geven welke oorzaken er zijn. Ook hebben wij uitleg en herhalingen aangetroffen. Daarnaast waren toelichtingen soms onjuist en niet compleet.

Hierdoor vinden wij dat de jaarstukken nog beter leesbaar kunnen worden gemaakt zodat deze beter te doorgronden zijn. Wij hebben het College geadviseerd om de jaarstukken nog compacter te maken en daarmee duidelijker, effectiever en efficiënter, waardoor het een beter verantwoordingsdocument kan zijn.
Inmiddels zijn in de begroting 2018 en voor de komende jaren de eerste stappen gezet om compacter te kunnen rapporteren.

CONCEPT

7.2. Naleving van de verslaggevingsregels

Wij hebben gecontroleerd of de bepalingen in het Besluit Begroting en Verantwoording zijn nageleefd. Hierin hebben wij geen (belangrijke) afwijkingen vastgesteld.

7.3. Jaarverslag en paragrafen

Het jaarverslag en de paragrafen voldoen aan de minimale eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording. Wij hebben geen tegenstrijdigheden vastgesteld tussen deze stukken en de jaarrekening 2017.

8. Single Information en Single Audit

Wij hebben als onderdeel van onze controle de SiSa bijlagen gecontroleerd. Wij hebben geen onzekerheden en/of fouten geconstateerd.

In de onderstaande voorgeschreven tabel hebben onze bevindingen gerapporteerd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang €	Toelichting
I&M23 E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai (incl. bestrijding spoorweglawaai)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2017	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
SZW G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2016	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2017	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
SZW G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2016	n.v.t	n.v.t.	n.v.t.

9. Afsluiting

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn en zijn graag bereid nadere informatie te verstrekken.

CONCEPT

ZFB205D7531

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Jaarstukken 2017: Jaarrekening en jaarverslag 2017.

Zaak- & documentnr. : Z/18/035785
Portefeuillehouder : Wethouder Goossen

Opsteller : Mark Jordens
Team : Financieel Advies
Telefoonnr. 3518

Samenvatting

Door middel van het jaarverslag en de jaarrekening 2017 leggen we verantwoording af over het gevoerde beleid in 2017. Het saldo na bestemming is € 5.543.684 positief. We stellen voor dit saldo toe te voegen aan de Algemene Reserve.

Beslispunten

1. Het saldo voor bestemming vast te stellen op € 5.352.767 positief.
2. Een bedrag van gesaldeerd € 190.917 aan de reserves te onttrekken zoals onder mutaties reserves is aangegeven.
3. Het daarna ontstane positieve saldo van € 5.543.684 te storten in de Algemene Reserve.
4. De Jaarstukken 2017 vast te stellen.
5. Een bedrag van € 1.326.148 vanuit de Algemene Reserve te storten in de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen.

Aanleiding

Voor u liggen de concept jaarstukken 2017. De ontwikkelingen binnen de Grondexploitatie drukken een belangrijke stempel op de financiële situatie van de gemeente. Het al vaker besproken lichte economische herstel begint eindelijk zichtbaar te worden in de verkoop van bouwpercelen. Ook de inspanningen van de projectgroep Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitatie hebben voor een positieve impuls gezorgd. Dat alles heeft ervoor gezorgd dat we in het afgelopen jaar onze grondpositie in het complex Welleveld konden overdragen. Tevens hebben we kavels kunnen verkopen op Westreenen en De Ploen-Zuid. Verder zijn alle exploitaties geactualiseerd en zijn de resultaten bijgesteld. Er is bijna € 0,6 mln vrijgevallen uit de voorziening Verliesgevende complexen. Er is een winstuitname van ongeveer € 2,2 miljoen uit het complex De Nieuweling. We proberen de positieve lijn door te zetten en de geprognosticeerde winsten ook daadwerkelijk te realiseren. Ook de risico's verliezen we niet uit het oog.
Kijkend naar het Sociaal Domein hebben we in het afgelopen jaar overal passende zorg verleend en zijn daarbij ook nog ruim binnen de daarvoor beschikbare budgetten gebleven. Ook als we de BUIG-gelden in die analyse meenemen komen we er positief uit. Ten opzichte van de derde tussenrapportage 2017 is er op het Sociaal Domein en de oude Wmo een voordeel te melden van ongeveer € 1.000.000.
Alle risico's zijn geactualiseerd en als we het positieve resultaat van deze jaarrekening in de Algemene Reserve storten komen we boven de vastgestelde bovengrens uit. Ook de weerstandsratio en de solvabiliteitsratio geven ruim voldoende waarden aan.

Planning

De jaarstukken bestaan uit een programmarekening en een productenrekening. De jaarstukken zouden volgens de planning in de raadsvergadering van 12 juni worden behandeld. Wij voldoen hiermee aan art. 200 van de Gemeentewet die voorschrijft dat de vastgestelde jaarrekening inclusief jaarverslag voor 15 juli moet zijn verzonden aan Gedeputeerde Staten. Verzending voor 15 juli is een voorwaarde om voor de begroting voor repressief toezicht in aanmerking te komen.

Beoogd effect
Het college legt door middel van het jaarverslag en de jaarrekening 2017 verantwoording af over het gevoerde beleid in 2017.

Argumenten

1.1 Het resultaat is conform de voorschriften vastgesteld
Op grond van de voorschriften wordt er een resultaat voor en na bestemming gepresenteerd. Het positieve resultaat voor bestemming bedraagt € 5.352.767. De mutaties op de reserves (de resultaatbestemming) is per saldo € 190.917 positief, waardoor het resultaat van deze jaarrekening na bestemming € 5.543.684 positief wordt.

3.1 Er is een apart raadsbesluit nodig.
Het saldo is op grond van artikel 42 van het Besluit Begroting en Verantwoording voor provincies en gemeenten (kortweg BBV) afzonderlijk op de balans opgenomen. De bestemming van het saldo vindt plaats nadat de jaarrekening is vastgesteld. Voor zowel de vaststelling als de bestemming zijn in de programmarekening afzonderlijke raadsbesluiten opgenomen.

3.2 Het resultaat storten in de Algemene Reserve.
Wij stellen voor het voordeel te storten in de Algemene Reserve. De stand van de Algemene Reserve na storting van het resultaat over 2017 wordt € 17.569.814. Inclusief beslispunt 5 komt het saldo dan op € 16.243.666. Daarmee komen we boven de bovengrens van € 12,3 miljoen. Hiermee hebben we een belangrijke doelstelling in het kader van financieel duurzaam beleid gehaald.

4.1 We willen voldoen aan de Gemeentewet.
De gemeenteraad moet de jaarstukken op grond van de Gemeentewet voor 15 juli 2018 vaststellen. Dit is een van de voorwaarden om voor repressief toezicht in aanmerking te kunnen komen.

5.1 De Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen wordt extra gevoed.
Tijdens de accountantscontrole van de Jaarstukken 2016 heeft onze accountant vorig jaar geconstateerd dat wij bij verliesgevende complexen van de grondexploitatie ten onrechte afdrachten aan de reserves voor toekomstig onderhoud van wegen en andere voorzieningen meenamen in de Voorziening Verliesgevende complexen. De stand van die voorziening was daardoor ten onrechte te hoog en we hebben dat gecorrigeerd door de gelden vrij te laten vallen in de Algemene Reserve. Achteraf is gebleken dat een deel van deze gelden niet naar de Algemene Reserve hadden moeten vloeien maar naar de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen. Om dit te kunnen herstellen en de Bestemmingsreserve op het juiste niveau te krijgen doen wij daarom het voorstel om een bedrag van € 1.326.148 vanuit de Algemene Reserve te storten in de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen. Deze reserve is een beoogd dekkingsmiddel voor het project Rijksweg.

Kanttekeningen

1.1.1 De accountantscontrole is nog niet klaar.
Omdat de accountant nog geen verklaring heeft afgegeven zijn alle cijfers nog onder voorbehoud van goedkeuring. De rechtmatigheidscontrole op de cijfers van het Sociaal Domein is nog niet afgerond. Hierdoor is nog niet duidelijk of we binnen de onzekerheidsmarge blijven om zodoende een goedkeurende verklaring te kunnen krijgen. Zodra wij het accountantsrapport hebben ontvangen, zullen wij u dat toezenden. Overigens wordt ook een gesprek georganiseerd tussen de accountant en (een delegatie van) de gemeenteraad over de bevindingen van de accountant.

5.1.1 Het Weerstandsvermogen is op orde en de risico's zijn in beeld.
Als we het voordelig resultaat van 2017 hebben gestort in de Algemene Reserve komt deze op een saldo van € 17,6 miljoen. Daarmee komen we boven de in de begroting 2018 vastgestelde bovengrens van het weerstandsvermogen. Hiermee voldoen we ruimschoots aan de randvoorwaarden van het door ons gevoerde duurzaam financieel beleid. Het hoge niveau van de Algemene Reserve moet echter geen vrijbrief worden voor allerlei onttrekkingen voor nieuwe beleidswensen in de toekomst. Het gaat hier om eenmalig geld waarmee geen structurele wensen kunnen worden gedekt. Bovendien blijft de kans aanwezig dat risico's zich daadwerkelijk voordoen of onvoorziene zaken financiële gevolgen hebben voor onze gemeente.

5.1.2 De Algemene Reserve is achtervang voor de Bestemmingsreserve Sociaal Domein.
Met het maximeren van de bestemmingsreserves voor het Sociaal Domein en de Wmo verdwijnen de overschotten niet in de algemene middelen. De Algemene Reserve blijft beschikbaar voor tegenvallers binnen het Sociaal Domein. De bestemmingsreserves zijn beschikbaar om tegenvallers in een bepaald jaar of extra kortingen vanuit het Rijk in het eerste jaar op te kunnen vangen. Indien het niet lukt beleidswijzigingen door te voeren om de kortingen van het Rijk te kunnen realiseren dan is de Algemene Reserve beschikbaar als achtervang.

6.1.1 De *Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen wordt gebruikt als dekking.*
Indien niet wordt besloten om de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen te voeden met deze gelden valt de beoogde dekking uit het voorstel rondom de aanpassing van de Rijksweg weg. De dekking voor dat voorstel zal dan moeten komen vanuit de Algemene Reserve.

Financiële paragraaf
We stellen voor om het positieve resultaat van deze jaarrekening te storten in de Algemene Reserve. De Algemene Reserve komt daardoor boven de berekende bovengrens. In de begroting 2017 is al afgesproken dat het positieve resultaat, structureel en incidenteel, over 2017 aan de Algemene Reserve zal worden toegevoegd. Dit alles in het kader van duurzaam financieel beleid.

Communicatie

De jaarstukken zijn op de politieke avond behandeld.

Intergemeentelijke samenwerking

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. *201362233 – Jaarstukken gemeente Duiven 2017*

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes	drs. H.B.I. (Rik) de Lange
secretaris	burgemeester

*ZFB205D753
1*

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Jaarstukken 2017: Jaarrekening en jaarverslag 2017.

Zaak- & documentnr. : Z/18/035785
Portefeuillehouder : Wethouder Goossen

Opsteller : Mark Jordens
Team : Financieel Advies
Telefoonnr. 3518

Samenvatting

Door middel van het jaarverslag en de jaarrekening 2017 leggen we verantwoording af over het gevoerde beleid in 2017. Het saldo na bestemming is € 5.543.684 positief. We stellen voor dit saldo toe te voegen aan de Algemene Reserve.

Beslispunten

1. Het saldo voor bestemming vast te stellen op € 5.352.767 positief.
2. Een bedrag van gesaldeerd € 190.917 aan de reserves te onttrekken zoals onder mutaties reserves is aangegeven.
3. Het daarna ontstane positieve saldo van € 5.543.684 te storten in de Algemene Reserve.
4. De Jaarstukken 2017 vast te stellen.
5. Een bedrag van € 1.326.148 vanuit de Algemene Reserve te storten in de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen.

Aanleiding

Voor u liggen de concept jaarstukken 2017. De ontwikkelingen binnen de Grondexploitatie drukken een belangrijke stempel op de financiële situatie van de gemeente. Het al vaker besproken lichte economische herstel begint eindelijk zichtbaar te worden in de verkoop van bouwpercelen. Ook de inspanningen van de projectgroep Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitatie hebben voor een positieve impuls gezorgd. Dat alles heeft ervoor gezorgd dat we in het afgelopen jaar onze grondpositie in het complex Welleveld konden overdragen. Tevens hebben we kavels kunnen verkopen op Westreenen en De Ploen-Zuid. Verder zijn alle exploitaties geactualiseerd en zijn de resultaten bijgesteld. Er is bijna € 0,6 mln vrijgevallen uit de voorziening Verliesgevende complexen. Er is een winstuitname van ongeveer € 2,2 miljoen uit het complex De Nieuweling. We proberen de positieve lijn door te zetten en de geprognosticeerde winsten ook daadwerkelijk te realiseren. Ook de risico's verliezen we niet uit het oog.
Kijkend naar het Sociaal Domein hebben we in het afgelopen jaar overal passende zorg verleend en zijn daarbij ook nog ruim binnen de daarvoor beschikbare budgetten gebleven. Ook als we de BUIG-gelden in die analyse meenemen komen we er positief uit. Ten opzichte van de derde tussenrapportage 2017 is er op het Sociaal Domein en de oude Wmo een voordeel te melden van ongeveer € 1.000.000.
Alle risico’s zijn geactualiseerd en als we het positieve resultaat van deze jaarrekening in de Algemene Reserve storten komen we boven de vastgestelde bovengrens uit. Ook de weerstandsratio en de solvabiliteitsratio geven ruim voldoende waarden aan.

Planning

De jaarstukken bestaan uit een programmarekening en een productenrekening. De jaarstukken zouden volgens de planning in de raadsvergadering van 12 juni worden behandeld. Wij voldoen hiermee aan art. 200 van de Gemeentewet die voorschrijft dat de vastgestelde jaarrekening inclusief jaarverslag voor 15 juli moet zijn verzonden aan Gedeputeerde Staten. Verzending voor 15 juli is een voorwaarde om voor de begroting voor repressief toezicht in aanmerking te komen.

Beoogd effect
Het college legt door middel van het jaarverslag en de jaarrekening 2017 verantwoording af over het gevoerde beleid in 2017.

Argumenten

1.1 Het resultaat is conform de voorschriften vastgesteld
Op grond van de voorschriften wordt er een resultaat voor en na bestemming gepresenteerd. Het positieve resultaat voor bestemming bedraagt € 5.352.767. De mutaties op de reserves (de resultaatbestemming) is per saldo € 190.917 positief, waardoor het resultaat van deze jaarrekening na bestemming € 5.543.684 positief wordt.

3.1 Er is een apart raadsbesluit nodig.
Het saldo is op grond van artikel 42 van het Besluit Begroting en Verantwoording voor provincies en gemeenten (kortweg BBV) afzonderlijk op de balans opgenomen. De bestemming van het saldo vindt plaats nadat de jaarrekening is vastgesteld. Voor zowel de vaststelling als de bestemming zijn in de programmarekening afzonderlijke raadsbesluiten opgenomen.

3.2 Het resultaat storten in de Algemene Reserve.
Wij stellen voor het voordeel te storten in de Algemene Reserve. De stand van de Algemene Reserve na storting van het resultaat over 2017 wordt € 17.569.814. Inclusief beslispunt 5 komt het saldo dan op € 16.243.666. Daarmee komen we boven de bovengrens van € 12,3 miljoen. Hiermee hebben we een belangrijke doelstelling in het kader van financieel duurzaam beleid gehaald.

4.1 We willen voldoen aan de Gemeentewet.
De gemeenteraad moet de jaarstukken op grond van de Gemeentewet voor 15 juli 2018 vaststellen. Dit is een van de voorwaarden om voor repressief toezicht in aanmerking te kunnen komen.

5.1 De Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen wordt extra gevoed.
Tijdens de accountantscontrole van de Jaarstukken 2016 heeft onze accountant vorig jaar geconstateerd dat wij bij verliesgevende complexen van de grondexploitatie ten onrechte afdrachten aan de reserves voor toekomstig onderhoud van wegen en andere voorzieningen meenamen in de Voorziening Verliesgevende complexen. De stand van die voorziening was daardoor ten onrechte te hoog en we hebben dat gecorrigeerd door de gelden vrij te laten vallen in de Algemene Reserve. Achteraf is gebleken dat een deel van deze gelden niet naar de Algemene Reserve hadden moeten vloeien maar naar de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen. Om dit te kunnen herstellen en de Bestemmingsreserve op het juiste niveau te krijgen doen wij daarom het voorstel om een bedrag van € 1.326.148 vanuit de Algemene Reserve te storten in de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen. Deze reserve is een beoogd dekkingsmiddel voor het project Rijksweg.

Kanttekeningen

1.1.1 De accountantscontrole is nog niet klaar.
Omdat de accountant nog geen verklaring heeft afgegeven zijn alle cijfers nog onder voorbehoud van goedkeuring. De rechtmatigheidscontrole op de cijfers van het Sociaal Domein is nog niet afgerond. Hierdoor is nog niet duidelijk of we binnen de onzekerheidsmarge blijven om zodoende een goedkeurende verklaring te kunnen krijgen. Zodra wij het accountantsrapport hebben ontvangen, zullen wij u dat toezenden. Overigens wordt ook een gesprek georganiseerd tussen de accountant en (een delegatie van) de gemeenteraad over de bevindingen van de accountant.

5.1.1 Het Weerstandsvermogen is op orde en de risico's zijn in beeld.
Als we het voordelig resultaat van 2017 hebben gestort in de Algemene Reserve komt deze op een saldo van € 17,6 miljoen. Daarmee komen we boven de in de begroting 2018 vastgestelde bovengrens van het weerstandsvermogen. Hiermee voldoen we ruimschoots aan de randvoorwaarden van het door ons gevoerde duurzaam financieel beleid. Het hoge niveau van de Algemene Reserve moet echter geen vrijbrief worden voor allerlei onttrekkingen voor nieuwe beleidswensen in de toekomst. Het gaat hier om eenmalig geld waarmee geen structurele wensen kunnen worden gedekt. Bovendien blijft de kans aanwezig dat risico's zich daadwerkelijk voordoen of onvoorziene zaken financiële gevolgen hebben voor onze gemeente.

5.1.2 De Algemene Reserve is achtervang voor de Bestemmingsreserve Sociaal Domein.
Met het maximeren van de bestemmingsreserves voor het Sociaal Domein en de Wmo verdwijnen de overschotten niet in de algemene middelen. De Algemene Reserve blijft beschikbaar voor tegenvallers binnen het Sociaal Domein. De bestemmingsreserves zijn beschikbaar om tegenvallers in een bepaald jaar of extra kortingen vanuit het Rijk in het eerste jaar op te kunnen vangen. Indien het niet lukt beleidswijzigingen door te voeren om de kortingen van het Rijk te kunnen realiseren dan is de Algemene Reserve beschikbaar als achtervang.

6.1.1 De *Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen wordt gebruikt als dekking.*
Indien niet wordt besloten om de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen te voeden met deze gelden valt de beoogde dekking uit het voorstel rondom de aanpassing van de Rijksweg weg. De dekking voor dat voorstel zal dan moeten komen vanuit de Algemene Reserve.

Financiële paragraaf
We stellen voor om het positieve resultaat van deze jaarrekening te storten in de Algemene Reserve. De Algemene Reserve komt daardoor boven de berekende bovengrens. In de begroting 2017 is al afgesproken dat het positieve resultaat, structureel en incidenteel, over 2017 aan de Algemene Reserve zal worden toegevoegd. Dit alles in het kader van duurzaam financieel beleid.

Communicatie

De jaarstukken zijn op de politieke avond behandeld.

Intergemeentelijke samenwerking

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. *201362233 – Jaarstukken gemeente Duiven 2017*

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes secretaris	drs. H.B.I. (Rik) de Lange burgemeester

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/18/035785

Datum besluitvorming : 12 juni 2018

Onderwerp
Jaarstukken 2017: Jaarrekening en jaarverslag 2017.

Samenvatting

Gelezen de door Burgemeester en Wethouders opgestelde jaarstukken over 2017 en het verslag als bedoeld in artikel 213, tweede lid van de Gemeentewet, opgesteld door Stolwijk Kelderman Accountants. En gelet op de desbetreffende bepalingen in de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording.

De raad besluit

1. Het saldo voor bestemming vast te stellen op € 5.352.767 positief.
2. Een bedrag van gesaldeerd € 190.917 aan de reserves te onttrekken zoals onder mutaties reserves is aangegeven.
3. Het daarna ontstane positieve saldo van € 5.543.684 te storten in de Algemene Reserve.
4. De Jaarstukken 2017 vast te stellen.
5. Een bedrag van € 1.326.148 vanuit de Algemene Reserve te storten in de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de voornoemd d.d. 12 juni 2018,

de griffier, de voorzitter,

G.J. (Josien) van Buren -van den Berg drs. H.B.I (Rik) de Lange

Jaarstukken 2017

Inhoudsopgave

Inleiding 3
Jaarverslag - Programmaverantwoording 7
Programma 1 Bestuur 8
Programma 2 Maatschappij 19
Programma 3 Omgeving 33
Algemene Dekkingsmiddelen 45
Onvoorzien 47
Onzekerheden 48
Verplichte Indicatoren 49
Jaarverslag - Paragrafen 51
Paragraaf 1 Lokale heffingen 53
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 63
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen 71
Paragraaf 4 Financiering 77
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering 83
Paragraaf 6 Verbonden partijen 87
Paragraaf 7 Grondbeleid 95
Jaarrekening - Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 107
Overzicht van baten en lasten per programma 109
Toelichting overzicht van baten en lasten 113
Inkomsten 121
Financiële positie 123
Jaarrekening - Balans 127
Activa 133
Passiva 137
Bijlagen behorende bij de jaarrekening 163
SISA 165
Baten en Lasten per Taakveld 170
Bijlagen niet behorende tot de jaarrekening 173
Kerngegevens 174
Beleidsnota's per programma 176
Producten per programma 178
Geactiveerde kredieten 180
Controleverklaring en besluiten 185
Controleverklaring 187
Besluit tot vaststelling van de jaarrekening 189

Inleiding

Veel bereikt

Met deze jaarrekening kijken we niet alleen terug op het jaar 2017. Dit is ook de laatste jaarrekening van de collegeperiode 2014-2018. Een periode die we gestart zijn met flinke uitdagingen voor onze gemeente. Een forse bezuinigingsopgave, de transitie van het sociale domein met grote maatschappelijke opgave met bijbehorende forse budgetten en risico's.

Naast de kerntakendiscussie hebben we met het vaststellen in raad van de kadernota keuzes gemaakt hoe we vorm en inhoud wilden geven aan deze uitdagingen. Daarbij kwam ook naar voren dat we anders wilden gaan werken. Meer los te laten en meer uit te gaan en oog te hebben voor het probleemoplossend vermogen van de Duivense samenleving.

Schematisch hebben we dat gepresenteerd in de onderstaande driehoek die de afgelopen jaren in vrijwel alle documenten in de budgetcyclus is verschenen. Om toekomstbestendig te zijn en te blijven hebben we voortdurend gezocht naar de verbinding en samenhang tussen financieel duurzaam beleid, overheidsparticipatie en de decentralisaties. We hebben veel bereikt. We hebben bij de noodzakelijke keuzes ervaren dat de raad bereid was keuzes te maken en constructief met het college mee te denken. Het beeld dat we nu met deze jaarrekening aan de raad kunnen presenteren is dat we met trots kunnen stellen dat onze gemeente toekomstbestendig is. We nemen afscheid van de driehoek maar geven aan het nieuwe college mee dat de verbinding tussen de 3 hoofditems ook in de toekomst noodzakelijk blijft.

Kijkend naar het *sociale domein* kunnen we concluderen dat we passende zorg hebben verleend en grip hebben op de ontwikkelingen; dat we in control zijn. We hebben verder gewerkt aan het vormen van een basisnetwerk. Het basisnetwerk heeft op een vernieuwende manier een weg gevonden om snel veranderingen en resultaten te bereiken. Nieuwe vormen van ondersteuning, dichterbij de inwoner, preventief en gebruik makend van de mogelijkheden van de inwoner, zijn ingezet en verder ontwikkeld.

We hebben in 2017 samen met de regiogemeenten eindelijk keuzes kunnen maken die tot verbeteringen gaan leiden bij onze sociale werkvoorziening Presikhaaf bedrijven. Met de overdracht van de bedrijfsactiviteiten van Presikhaaf aan het Arnhemse werkbedrijf bieden we de kwetsbare groep die daar werkzaam is zekerheid. Maar het is ons zo ook gelukt een einde te maken aan de financiële onzekerheid en vele tegenvallers waar we telkens weer mee geconfronteerd werden.

Door de gunstige economische ontwikkelingen is gelukkig het aantal inwoners dat zonder werk zit en afhankelijk is van een werkeloosheids- of bijstandsuitkering verder gedaald. We hebben een gezamenlijke visie ontwikkeld met de Liemerse gemeenten hoe we in de toekomst met onze RSD en de participatiewet willen omgaan. De eerste stappen van een andere inrichting van dit werkveld zijn in 2017 gezet.

Op het vlak van accommodatiebeleid hebben we met GTS (Gebouwen/Tarieven/Subsidies) veel van onze doelen bereikt. Een redelijke bijdrage van verenigingen aan de kosten van accommodaties en het wegwerken van de behoorlijke verschillen die er op dit vlak waren ontstaan.

Het was een moeizame weg en zeker geen gemakkelijk proces. Er is veel over gesproken in de gemeenteraad, in de samenleving en ook in de pers. Maar we kunnen in onze ogen meer dan tevreden zijn over de besluiten die we als gemeente genomen hebben, de stappen die gezet zijn en de resultaten van dit project.

Bij het *fysieke domein* worden we de komende jaren ook geconfronteerd met een transformatie. Door de komst van de nieuwe omgevingswet zullen we dit domein op een andere wijze moeten inrichten. De eerste stappen zijn gezet voor een goede en bij Duiven passende wijze van invoeren en uitvoeren van deze wet per 2021.

Voor wat betreft de doortrekking van de A15 en de verbreding van de A12 hebben we wederom met een proactieve en constructieve grondhouding veel energie gestoken in een zo goed mogelijke inpassing. Dit heeft tot een aantal concrete resultaten geleid die we bij speerpunt 3.B.1. in programma 3 nader toelichten.

Het vitale centrum van onze gemeente heeft in 2017 verder vorm gekregen. Minder op het fysieke vlak maar meer op wat er gebeurd. De evenementen en ontmoetingen die er plaatsvinden. De toeloop en drukte die zich soms letterlijk vertaald in een volle, toch niet bepaald kleine, parkeerplaats. Optimale bezetting van met name de beschikbare winkelruimte in ons centrum blijft een aandachtspunt.

Er is hard gewerkt aan het stimuleren van de kaveluitgifte. Ook door de verbeterende economische omstandigheden hebben we daar in 2017 zeer veel bereikt. Door meer verkoop van kavels hebben we ook financieel gezien op dit vlak zeer goede resultaten geboekt.

In de directe leefomgeving van onze inwoners hebben we met goede resultaten gewerkt aan een veiligere woon- omgeving. Door het werken en opzetten van nog meer buurtpreventieteams dragen onze inwoners ook zelf bij aan een veiligere woonomgeving

Op het vlak van de *dienstverlening* zijn we blijven streven naar een professionele maar op de persoon gerichte houding. We zijn dan ook blij met het feit dat de dienstverlening van onze gemeente hoog gewaardeerd wordt. We hebben daarbij steeds vaker gebruik gemaakt van de mogelijkheden die de sociale media en andere digitale kanalen ons bieden.

In 2017 is veel tijd en energie gestoken in het vormgeven van de ambtelijke fusie met Westervoort. Wij zijn er van overtuigd dat deze ambtelijke fusie voor de toekomstbestendigheid van onze gemeente een goede keuze is. Na een intensieve periode van inrichten, bemensen en toerusten van deze nieuwe organisatie is het per 1 januari 2018 zo ver en is 1-Stroom daadwerkelijk van start gegaan.

Op het vlak van de verbinding tussen onze inwoners, de gemeenteraad en onze organisatie hebben we verder gewerkt aan het verder invoeren van een bestuursstijl die meer ruimte biedt voor participatie van onze inwoners. Een stijl waarbij we als gemeente meer gelijkwaardig in gesprek zijn met de inwoners. We hebben daarbij behoorlijk vooruitgang geboekt maar dit item blijft voortdurend vragen om aandacht.

Ook de gemeenteraad heeft in 2017 energie gestoken in een andere wijze van vergaderen die meer ruimte biedt aan inbreng en dialoog met de samenleving. Op diverse onderwerpen (b.v. BOSS en Stimuleringsbeleid) hebben we geëxperimenteerd met het op een andere wijze vormgeven van beleid. Ruimte geven aan initiatieven; klein met Kleur uw Buurt maar ook groot met bijvoorbeeld het realiseren van een blaashal bij Hockeyclub Westerduiven. Mooi om te zien dat onze Raadszaal een hierbij passende nieuwe inrichting en uitstraling heeft gekregen.

Bij het invullen en vormgeven van het nieuwe stimuleringsbeleid hebben we met succes gekozen voor een hele andere benadering die past bij een andere bestuursstijl. Zowel de verenigingen en de raad hebben we eerder betrokken bij te maken keuzes en het bedenken van oplossingen. Door de intensieve aanpak van de Duivense Dialoog en Doorpakweken (de DDWD) is er veel veranderd in de verbinding en contacten tussen verenigingen en organisaties en onze gemeente. Ook zijn er tussen verenigingen goede contacten ontstaan die zorgen voor meer verbinding en ruimte voor gezamenlijke oplossingen.

We sluiten 2017 af met een hoog positief resultaat van € 5.544.000. De gunstige ontwikkelingen binnen de grondexploitatie dragen hier in belangrijke mate aan bij. Daarnaast is het ons weer gelukt om binnen het sociaal domein (ook als we daar de BUIG-gelden in meenemen) passende zorg te verlenen en daarbij ook nog binnen de beschikbare budgetten te blijven. Het saldo van onze reservepositie is eind 2017 € 12,0 miljoen. Op basis van de actuele situatie van onze risico's is in 2017 een nieuwe ondergrens gesteld van € 6,9 miljoen. Door het storten van het financiële resultaat van deze jaarrekening in de Algemene Reserve komen we zelfs boven de vastgestelde bovengrens van € 12,3 miljoen uit op een bedrag van € 17.570.000.

We mogen dus zonder meer concluderen dat onze gemeente toekomstbestendig is. Toch vinden wij het gepast om behoedzaam om te gaan met de opgebouwde reservepositie. Zowel op economisch als op sociaal terrein maar ook voor wat betreft de inkomsten die we gaan ontvangen van het Rijk is de toekomst moeilijk te voorspellen en zijn de mogelijke uitschieters groot. Onze huidige positie biedt de mogelijkheid incidentele tegenvallers op te vangen en ombuigingen meer geleidelijk tot stand te brengen.

De afgelopen 4 jaar hebben we samen met de Raad de keuzes gemaakt die ten grondslag liggen aan deze goede financiële maar ook sociale positie. We hebben daarbij altijd gekozen om tegenvallers niet voor ons uit te schuiven denk hierbij aan waarde van vastgoed, de boekwaardes en wachtgelden. We hebben ruimte gevonden om flexibel en treffend in te stappen bij nieuwe ontwikkelingen en ook op dat vlak niets laten liggen.

De nieuwe raad en het nieuwe college kunnen gedeeltelijk door op de uitgezette koers maar er zijn ook nieuwe doelen en ambities gewenst om Duiven toekomstbestendig te houden.

Duiven, 15 mei 2018

Burgemeester en wethouders van Duiven

Jaarverslag - Programmaverantwoording

Programma 1	Bestuur
Programma 2	Maatschappij
Programma 3	Omgeving
	Algemene dekkingsmiddelen
	Onvoorzien

Programma 1 Bestuur

1.1 Wat hebben we bereikt?

Programmadoel
Wij willen een bestuur zijn dat niet over de gemeenschap gaat maar er midden in staat.

Toelichting
De samenleving is aan zet. De gemeente faciliteert inwoners, wijken, dorpen, ondernemers en organisaties om elkaar te helpen. Hiermee verschuift het accent van ‘zorgen voor’ naar ‘zorgen dat’. De gemeente zorgt dat er een basisniveau is en een vangnet is voor hen die er niet zelf of samen uitkomen.
Randvoorwaarde is continue bewustwording dat de samenleving zelf het initiatief kan en mag nemen. Wat daarnaast bijdraagt is een prettig/positief gevoel van veiligheid in de eigen omgeving. Daarom willen wij het positieve veiligheidsklimaat voor inwoners en ondernemers in Duiven vasthouden. Hiervoor dragen we samen de verantwoordelijkheid. Als gemeente versterken we de preventie en pro-activiteit.
Het werken aan een veilige gemeente is van oudsher een overheidstaak. Toch zijn initiatieven van inwoners waar dat kan leidend en is de gemeente volgend en faciliterend.

In onze dienstverlening zien we dit ook terug. De behoefte en de vraag van de klant staat centraal als het gaat om de inrichting van de dienstverlening. Dit betekent een integrale benadering van dienstverlening en eenduidige en kwalitatief hoogwaardige klantcontacten.

Hoofddoelen
Wij willen dit bereiken door te werken aan:
- Een (veer)krachtige ambtelijke organisatie die bijdraagt aan een samenleving waar het goed wonen en werken is.
- Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor bewoners en ondernemers.
- Het verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening.

Externe ontwikkelingen
“Overheidsbrede dienstverlening 2020” en “Digitale overheid 2017”
In 2010 hebben de gezamenlijke overheden onder de benaming *'dienstverlening: samen doen*' een overheidsbrede visie op dienstverlening vastgesteld. Daarin zijn zes ambities geformuleerd waaraan hun dienstverlening in 2020 moet voldoen.
Het programma Digitaal 2017 draagt bij aan de zes ambities. Doelstelling van Digitaal 2017 is dat bedrijven en burgers uiterlijk in 2017 zaken die ze met de overheid doen digitaal kunnen afhandelen. Dit vraagt om integrale dienstverlening. De overheid richt zijn processen in op de (dienstverlenings-)vraag van burgers en bedrijven en voorkomt dat burgers en bedrijven steeds weer hun weg moeten vinden in het brede en complexe landschap van overheidsorganisaties. De overheid stelt geen overbodige vragen en zorgt ervoor dat burgers en bedrijven met minder regels en procedures te maken krijgen.
De focus ligt dus op de doorontwikkeling van onze digitale dienstverlening.

Wet aanpak woonoverlast
Het doel van het wetsvoorstel tot aanpassing van de gemeentewet is om woonoverlast aan te pakken. Het voorstel voorziet in de introductie van een gedragsaanwijzing die door de burgemeester aan veroorzakers van woonoverlast kan worden opgelegd.

Wet Verplichte geestelijke gezondheidszorg
De regering wil de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Wet Bopz) vervangen door twee wetten: de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg (WVGGZ) en de Wet Zorg en Dwang (WZD). Hiertoe zijn twee wetsvoorstellen ingediend. Binnen de huidige Wet

Bopz is alleen gedwongen opname mogelijk. Het voorstel voor de nieuwe Wet verplichte GGZ wil dit veranderen. In de nieuwe Wet verplichte GGZ kan gedwongen behandeling ook buiten een instelling opgelegd worden.

1.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

A. “Krachtige overheid”: Een (veer)krachtige ambtelijke organisatie die bijdraagt aan een samenleving waar het goed wonen en werken is.

Dit zijn de speerpunten:

1.A.1	**Ruimte geven aan de samenleving**
Doel	Ruimte bieden aan initiatieven en passende oplossingen.
Toelichting	De samenleving verandert voortdurend en daarmee verandert dat wat van de gemeente gevraagd wordt. Denk bijvoorbeeld aan de recente decentralisaties in het sociaal domein (programma maatschappij) en de komende decentralisatie in het fysieke domein (programma omgeving). We hebben steeds vaker de rol van partner in plaats van regisseur; een betrouwbare en betrokken partner in diverse netwerken. We acteren vanuit de overtuiging dat de samenleving alles in zich heeft om samenlevingsvraagstukken op te lossen en de gemeente alles in zich heeft om daar aan bij te dragen. Er komt een accentverschuiving van beleid naar proces, en van binnen naar buiten. Om ruimte te bieden zetten we verschillende bestuursstijlen in: burgerparticipatie bij gemeentelijke initiatieven, overheidsparticipatie bij maatschappelijke initiatieven en co-creatie.
Bereikt/niet-bereikt	Met de implementatie van het vastgestelde stimuleringsbeleid is de ontwikkeling van overheidsparticipatie bij maatschappelijke initiatieven volop in beweging. In 2017 heeft in het kader van de ontwikkeling van dit stimuleringsbeleid een uitgebreide dialoog met de samenleving plaatsgevonden. In het laatste kwartaal van 2017 is een start gemaakt met de uitrol van het nieuwe stimuleringsbeleid. Met alle verenigingen en stichtingen waarmee een subsidierelatie bestaat zijn gesprekken gevoerd. Dit krijgt een meer op inhoud gericht vervolg in 2018. Belangrijke lijnen van het stimuleringsbeleid betreffen het bieden van ruimte aan initiatieven uit de samenleving, het ondersteunen van allianties en de gemeente als partner. In het kader van de ambtelijke fusie is het team BinnensteBuiten geformeerd. Dit team gaat zich onder andere bezig houden met het stimuleren en ondersteunen van initiatieven uit de samenleving. Dit team gaat handelen vanuit de lijnen die vastgelegd zijn in het stimuleringsbeleid. Het team is recentelijk gestart en gaat vanaf 2018 dus pas ervaring opdoen. Binnen diverse taakvelden is vanuit de overheidsparticipatiegedachte samengewerkt met de samenleving. In de programma's 2 en 3 wordt hier nader op in gegaan.

1.A.2	**Ambtelijke fusie Duiven-Westervoort per 1 januari 2018 realiseren**
Doel	De ambtelijke fusie moet ertoe leiden dat de organisatie: 1 Robuuster wordt (minder kwetsbaar) 2 Voldoende flexibel kan zijn om twee zelfstandige gemeenten te bedienen en om mee te bewegen met veranderende taken en rollen van de overheid (kracht) 3 Optimale dienstverlening biedt aan inwoners, organisaties en bedrijven alsook aan de raden en colleges (kwaliteit) 4 Interessante loopbaanperspectieven biedt aan medewerkers en door zijn robuustheid in staat is om strategische kansen te benutten (kansen) 5 Niet duurder en zo mogelijk goedkoper is dan de twee huidige organisaties gezamenlijk (kosten). Op basis van raadsbesluit juli 2016 geconcretiseerd tot een netto besparing van uiteindelijk € 600.000 in 2021.

1.A.2	Ambtelijke fusie Duiven-Westervoort per 1 januari 2018 realiseren
Toelichting	Op 6 juli 2016 heeft de raad besloten tot een ambtelijke fusie met Westervoort. Een projectorganisatie is hard aan het werk om de fusie vorm te geven en te implementeren. Deze projectorganisatie ontwerpt de nieuwe organisatie in al z'n facetten: structuur, besturingsfilosofie, waarden/cultuur, dienstverlening, huisvesting en ict, personeelsbeleid en planning/controlcyclus. Het ontwerp wordt ter advisering voorgelegd aan de ondernemingsraden en daarna ter definitieve vaststelling aan de colleges aangeboden. 2017 was het jaar van de implementatie en start met de werving van kwartiermakers van de nieuwe organisatie. De kwartiermakers verfijnen het ontwerp voor de nieuwe organisatie verder en nemen na advisering door de ondernemingsraden, de plaatsing van medewerkers in de nieuwe organisatie ter hand. Dat alles vraagt ook een sociaal plan dat in het Georganiseerd Overleg met de vakbonden overeen moet worden gekomen. Dit zijn stappen die de bevoegdheid van het college als werkgever van de organisatie betreffen. Conform afspraak, zullen de raden en een klankbordgroep uit de raden met enige regelmaat worden bijgepraat over het verloop van het proces. Voor de zomer van 2017 zal aan de raden een voorstel worden voorgelegd, waarbij wordt gevraagd in te stemmen met het aangaan van de gemeenschappelijke regeling door de colleges.
Bereikt/niet-bereikt	De ambtelijke fusie is gerealiseerd per 1 januari 2018 en daarmee is bereikt wat we ons hadden voorgenomen. In het personele spoor zijn alle medewerkers geplaatst en in dat proces van ongeveer 250 plaatsingen zijn 6 zienswijzen ingediend en is uiteindelijk 1 bezwaarschrift ingediend dat inmiddels niet ontvankelijk is verklaard. In december kon een akkoord worden bereikt met de vakbonden over het pakket arbeidsvoorwaarden. De integratie van systemen is ook voor het grootste deel afgerond, enkele losse eindjes moeten nog worden opgelost. Verhuizingen en inrichting van flexplekken is in december ook tijdig afgerond. Daarmee is de fusie niet afgerond, de integratie van de medewerkers in de teams en de integratie van de werkprocessen is in veel teams nog gaande.

1.A.3	Een duurzaam financieel beleid voeren.
Doel	Een begroting die structureel en reëel in evenwicht is. Waarbij de Algemene Reserve minimaal de ondergrens van de gekwantificeerde risico's heeft.
Toelichting	Duurzaam financieel beleid kenmerkt zich door een inhoudelijk goed gewogen en samenhangend (economisch) beleid. Een zakelijke benadering van alle beleidsterreinen is hier op z'n plaats. De uitgangspunten liggen in lijn met de eisen die de Provincie stelt om in aanmerking te komen voor repressief toezicht. Duurzaam betekent ook dat wij op langere termijn 'kapitaalgoederen' op een benoemd kwaliteitsniveau houden. Basis hiervoor vormen de actuele meerjarig opgestelde onderhoudsplannen.
Bereikt/niet-bereikt	De begroting, zoals behandeld in november 2017, liet in de jaren 2018-2021 een positief saldo zien. Voor alle jaren werd een structureel sluitende begroting gepresenteerd. In de afgelopen jaren zijn voor een aantal risico's reeds voorzieningen opgenomen. De Algemene Reserve is op peil. In de vastgestelde nota reserves en voorzieningen is bepaald dat de weerstandsratio tussen de 1,4 en 2,0 dient te liggen. Deze ratio bedraagt per ultimo 2017 1,85. Verder is het streven om een solvabiliteitsratio te behalen van 35%. Dit is de vergelijking van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen. In 2018 wordt een solvabiliteitsratio verwacht van 30%. De ratio groeit naar verwachting in 2021 naar 36%. Voor het in stand houden van 'kapitaalgoederen' op het gewenste kwaliteitsniveau zijn middelen in daarvoor bestemde voorzieningen opgenomen. In 2017 is het watertakenplan geactualiseerd en zijn ook de voor de toekomst benodigde middelen in beeld gebracht.

1.A.4	Uitvoering Wet Banenafspraak
Doel	Het doel van de Wet Banenafspraak is mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt door een beperking aan de slag te helpen bij gewone werkgevers. De mensen waarom het gaat zijn opgenomen in een doelgroepenregister en bevatten de volgende groepen: 1 Wajongers met arbeidsvermogen 2 Mensen met WSW-indicatie 3 Mensen met een arbeidsbeperking die onder de Participatiewet vallen en die volgens UWV niet in staat zijn het wettelijk minimumloon te verdienen 4 Mensen met een WIW- of ID baan Het doel voor de gemeente Duiven is in 2023 6 à 7 banen voor mensen uit de doelgroepen te hebben gecreëerd. Dit zijn 5 banen van 25,5 uur per week (= 1fte) tot en met 2020, waarbij we vanaf 2016 elk jaar 1 garantiebaan extra creëren.
Toelichting	In het Sociaal akkoord in 2013 hebben kabinet en sociale partners, in het verlengde van de Participatiewet, afgesproken dat werkgevers extra banen creëren voor mensen met een arbeidsbeperking, in totaal 125.000 banen (25.000 voor de overheid, 100.000 in de marktsector). Met de Participatiewet wil het kabinet bereiken dat alle mensen met een arbeidsbeperking die kunnen werken, aan het werk gaan (participeren) en zo mee doen in de samenleving. De gemeente Duiven onderschrijft het belang van deze wet en dit doel. Wij hebben vanuit ons motto ‘Duidelijk & Dichtbij’ (straks ‘Krachtig & Nabij’) in 2016 al krachtig ingezet op een van de sporen van de participatiewet. Wij hebben geïnvesteerd in het aanbieden van werkervaringsplaatsen voor mensen die een extra steun in de rug nodig hebben om toe te kunnen treden tot de arbeidsmarkt. De ervaringen hiermee zijn positief. Het verrijkt onze organisatie en ook de functies van betrokken medewerkers (zoals die van de medewerkers die zijn opgeleid tot participatiecoach). Het levert de organisatie veel op terwijl we tevens onze maatschappelijke rol (en plicht) oppakken. Het tweede spoor is het in de organisatie plaats creëren voor mensen uit de doelgroepen van de Wet Banenafspraak. Op dit moment is er reeds één medewerker aangetrokken voor de Buitendienst en we willen gedurende de komende 4 jaar nog eens 4 medewerkers uit de doelgroep aantrekken. Hiermee voldoen we aan onze maatschappelijke plicht, geven we het goede voorbeeld richting andere werkgevers en creëren we goodwill in onze omgeving. Het uitvoering geven aan de Wet Banenafspraak geeft ons de kans te laten zien wie we willen zijn als gemeente: een betrokken gemeente die aansluit bij haar omgeving, die dicht bij de burgers staat en die deze burgers daadwerkelijk laat meedoen.
Bereikt/niet-bereikt	De hierboven genoemde medewerker heeft begin 2017 een vaste aanstelling gekregen (1,4 fte in het kader van de Wet Banenafspraak). Ook is deze aanstelling gerealiseerd binnen de formatie. Verder zijn in 2017 nog twee medewerkers aangetrokken, in totaal voor 2,2 fte. Deze medewerkers zijn aangesteld voor sporthalbeheer(1,4 fte) en ter ondersteuning van het team Buiten (0,8 fte). Deze medewerkers zijn aangesteld voor een jaar. In 2018 hopen we dit te kunnen omzetten in vaste aanstellingen. Deze drie medewerkers komen uit groep 1, 2 en 3 van de Participatiewet (zie hierboven bij Doel). Het gestelde doel, om vanaf 2016 elk jaar 1 garantiebaan te realiseren, is met het aanstellen van twee extra medewerkers in 2017 dus bereikt.

B. Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor bewoners en ondernemers.

Dit zijn de speerpunten:

1.B.1	Aanpak Hennepteelt
Doel	Voorkomen en bestrijden van activiteiten met betrekking tot hennepkwekerijen en hennepteelt.

1.B.1	Aanpak Hennepteelt
Toelichting	Hennepkwekerijen en hennepteelt kunnen leiden tot diverse vormen van overlast. Zoals brandgevaar, wateroverlast, stank en schade aan woningen/bedrijfspanden. Daarnaast is de georganiseerde criminaliteit veelal betrokken bij illegale hennepteelt. Illegale hennepteelt vindt ook in de gemeente Duiven plaats. In 2017 zijn er in de gemeente acht hennepkwekerijen ontmanteld. Op de bedrijventerreinen zijn ze soms zeer groot van omvang. In ons gebied moeten we bovendien alert zijn op overloop vanuit Noord-Brabant. Vanwege het ondermijnende effect is de aanpak van hennepteelt aangemerkt als prioriteit in het gemeentelijke Integraal Veiligheidsbeleid 2016-2019, net als in de Veiligheidsstrategie 2015-2018 voor Oost-Nederland. De aanpak bestaat uit het: • uitvoering geven aan het regionaal hennepconvenant. • opstellen van een communicatieplan aanpak hennep. • opstellen van beleidsregels artikel 13b Opiumwet. • uitvoeren van een gebiedsscan op bedrijventerreinen.
Bereikt/niet-bereikt	Wij hebben uitvoering gegeven aan het regionale Hennepconvenant. Eén van de punten daaruit is om beleidsregels artikel 13b Opiumwet op te stellen. Dit betekent dat de burgemeester panden tijdelijk kan sluiten als er hennepteelt is aangetroffen. Dit hebben we in Liemers verband opgepakt. De vier gemeenten hebben dezelfde regels opgesteld. In Duiven zijn ze in september 2017 vastgesteld. Het communicatieplan wordt een vervolg op de beleidsregels. In september 2017 heeft het Regionaal Informatie en ExpertiseCentrum (RIEC) voor Duiven een sessie gehouden om een ondermijningsbeeld op te kunnen stellen. Gemeente en politie hebben in deze sessie signalen over ondermijning gedeeld. Het vertrouwelijke ondermijningsbeeld is eind 2017 opgeleverd. In 2018 wordt een plan van aanpak gemaakt voor het oppakken van de signalen. Een gebiedsscan voor een deel van de bedrijventerreinen wordt daar in meegenomen.

1.B.2	Capaciteit toezicht openbare ruimte op orde brengen (structureel extra capaciteit BOA)
Doel	Voldoende handhavingscapaciteit hebben voor de afdoening van meldingen en handhavingsverzoeken van inwoners en voor een goede uitvoering van de prioriteiten en aandachtspunten uit het in april 2016 vastgestelde Integrale Veiligheidsbeleid 2016-2019.

1.B.2	Capaciteit toezicht openbare ruimte op orde brengen (structureel extra capaciteit BOA)
Toelichting	In de eerste helft van 2016 is een onderzoek uitgevoerd naar de formatie bij de taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Uit het onderzoek blijkt dat er voor het onderdeel Toezicht APV/Bijzondere wetten 534 uur benodigd is en voor het onderdeel Klachten en handhavingsverzoeken 1.361 uur. Thans is 0,3 Fte beschikbaar voor deze taken (411 uur). In totaal is er dus 1.484 aan extra uren nodig. Dat staat gelijk aan 1,08 Fte. Met de huidige 0,3 Fte kan slecht 25% van de klachten en meldingen worden afgedaan. In het formatie-onderzoek is alleen gekeken naar de afhandeling van klachten en het doen van gericht toezicht en handhaving; ofwel enkel reactief optreden. Het proactief/ preventief optreden c.q. de uren die de BOA (Buitengewoon Opsporingsambtenaar) op eigen initiatief invult (eigen waarneming) is niet onderzocht. Hier zit juist het raakvlak met het in april 2016 vastgestelde Integrale Veiligheidsbeleid. In het nieuwe Integrale Veiligheidsbeleid zijn namelijk vijf prioriteiten en enkele aandachtspunten vastgesteld, waarbij een BOA een belangrijke signalerende, optredende en handhavende rol heeft. Het gaat daarbij onder meer om: aanpak buurtergernissen, veilige stationsomgeving, monitoren jeugdoverlast, gevolgen afvalbeleid en veilige evenementen. Hier gaat het veelal om pro-actie en de eigen waarnemingen door de BOA tijdens surveillances. Gedachte vanuit het veiligheidsbeleid is dat de BOA veel fysiek en proactief in de openbare ruimte aanwezig moet zijn. Hij is de ogen en oren van de gemeente. Zijn zichtbare aanwezigheid in straten, buurten, buitengebied en bij evenementen werkt ook zeker preventief. Wij willen dat de werkwijze van de BOA er tevens op gericht is om mensen te wijzen op hun eigen verantwoordelijkheid en om inwoners (weer) met elkaar in gesprek te laten komen. Op die manier worden mensen gestimuleerd om samen hun problemen op te lossen en in het vervolg minder een beroep te doen op gemeente en/of politie. Dit past binnen de filosofie van overheidsparticipatie. De benodigde BOA-capaciteit voor de invulling van het veiligheidsbeleid was in het beleidsplan ingeschat op 1 Fte. Deze wens bestond al los van het formatie-onderzoek. Er zit echter wel een overlap. Wij verwachten dat de BOA voor de invulling van het veiligheidsbeleid een proactieve ‘vrije ruimte’ nodig heeft van 0,44 Fte. Die is als volgt opgebouwd: 2 dagdelen per week voor surveillances, 1 dagdeel per week voor de administratieve afhandeling daarvan en 1 dagdeel voor gericht contact met inwoners, partners en overleggen. Vier dagdelen van 4 uur beslaan 16 uur = 0,44 Fte. In totaal komt de structureel extra benodigde BOA-capaciteit uit op afgerond 1,50 Fte.
Bereikt/niet-bereikt	Dit speerpunt is afgehandeld. Er zijn twee personen aangesteld als buitengewoon opsporingsambtenaar. Sinds 1 juni 2017 zijn ze beide als zodanig beëdigd. De positieve effecten van de capaciteitsuitbreiding zijn al merkbaar; waaronder de betere afdoening van meldingen.

1.B.3	Capaciteit medewerker APV en bijzondere wetten (structureel)
Doel	Een zorgvuldige toetsing van aanvragen in het kader van de APV en bijzondere wetten met aandacht voor het inschatten en afdekken van risico’s en het bieden van een dienstverlening op maat in het vergunningentraject.

1.B.3	Capaciteit medewerker APV en bijzondere wetten (structureel)
Toelichting	Eerder is ingrijpend bezuinigd op de functie van medewerker APV en bijzondere wetten, ervan uitgaande dat een vergaande deregulering dit mogelijk maakt. De huidige capaciteit is 0,4 fte (14 uur). De deregulering is uitgevoerd. Uit het recente formatieonderzoek komt duidelijk naar voren dat op grond van de caseload zoals die feitelijk aan de orde is er een formatie van 0,8 fte noodzakelijk is (28 uur). De meeste benodigde uren zijn nodig voor de vergunningverlening (inclusief begeleiding en faciliteren van de aanvragers en evaluaties van vergunningtrajecten), maar er is ook ureninzet nodig voor toezicht (schouwen, locaties bezichtigen door vergunningverlener), advisering, projecten (informatie en vooroverleg) en administratie. De aan de orde zijnde openbare orde en veiligheidsaspecten spelen hierbij een rol. Het is belangrijk eventuele risico's (onder andere bibob en grote evenementen) goed te kunnen analyseren, beoordelen en afdekken. Daarom is de veiligheid rond evenementen ook een aandachtspunt in het vastgestelde integrale veiligheidsbeleid.
Bereikt/niet-bereikt	Dit speerpunt is afgehandeld. De urenuitbreiding is gerealiseerd.

C. Het verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening, die aansluit op de verwachtingen van onze inwoners.

Dit zijn de speerpunten:

1.C.1	Digitale dienstverlening optimaliseren.
Doel	Optimalisering dienstverlening.
Toelichting	Steeds meer mensen willen online, 24/7, hun zaken kunnen regelen. Dit geldt ook voor de producten en diensten van de gemeente. Daarnaast nopen de landelijke ontwikkelingen, zoals “Digitale overheid 2017” en “Overheidsbrede dienstverlening 2020” tot het uitbreiden van de digitale mogelijkheden en toepassingen voor inwoners. Het is niet de vraag of maar hoe de gemeente hier bij aan moet haken. Te denken valt aan het verhogen van het aantal transactiemogelijkheden via de website en het versturen van de belastingaanslagen via de aansluiting op MijnOverheid.
Bereikt/niet-bereikt	De belastingaanslagen zijn dit jaar verstuurd via de berichtenbox van MijnOverheid, voor die inwoners die zich daar vooraf voor hebben aangemeld. In een Liemerse werkgroep e-formulieren worden via de agile-methode continu nieuwe e-formulieren ontwikkeld. Op die manier worden stapsgewijs steeds meer diensten volledig digitaal aangeboden. Op basis van de resultaten van het onderzoek digitale dienstverlening is de zoekfunctie op de website verbeterd en reageren we actiever op de statistische gegevens vanuit de website om informatie beter digitaal beschikbaar te maken of juist nieuwe informatie toe te voegen op de website. Ook de Raad voor Sociaal Domein is actief betrokken bij de verbetering van de toegankelijkheid van informatie op de website. Voorts ligt er inmiddels een uitvoeringsplan voor 2018 om verdere verbeteringen door te voeren op het gebied van digitale dienstverlening, met onder meer de invoering van e-herkenning voor bedrijven en de implementatie van het Besluit Digitale toegankelijkheid.

1.C.2	Dienstverlening moderniseren.
Doel	Professionalisering dienstverlening.

1.C.2	Dienstverlening moderniseren.
Toelichting	Het KCC is de ingang van onze gemeente en het eerste aanspreekpunt voor vragen vanuit de samenleving. Onze missie daarbij is om snel en eenduidig antwoord te geven op ten minste 60% van alle vragen, ongeacht het kanaal. Op dit moment zijn de kanalen telefoon, balie, e-mail en website ondergebracht bij het KCC. Steeds meer mensen zoeken contact met de gemeente via sociale media. Dienstverlening via sociale media is echter nog niet belegd bij het KCC. In de afgelopen periode is de inzet van sociale media binnen de gemeente Duiven ingericht en uitgevoerd vanuit het team Communicatie. Om nu de volgende stap te kunnen zetten naar meer stroomlijning in de beantwoording van de vragen die via alle kanalen binnenkomen, is het tijd om het KCC ook een rol te geven in de dienstverlening via sociale media. Naast het concreet beantwoorden van vragen via de sociale media heeft het KCC daarbij een signalerende functie als het gaat om actuele onderwerpen en kan zij pro-actief informatie via sociale media verzenden. De coördinatie van de inzet van sociale media blijft bij de communicatieadviseurs liggen. Om deze nieuwe taak binnen het KCC professioneel en binnen de afgesproken termijnen en werkwijzen uit te kunnen voeren is bij het KCC 0,7 FTE extra nodig. Binnen de bestaande capaciteit kan deze extra taak niet adequaat worden opgepakt.
Bereikt/niet-bereikt	Alle klantvragen komen op één punt binnen, bij het KCC. Dubbele vragen worden er tussenuit gehaald en op de makkelijkste manier in één keer afgehandeld. De gemiddelde reactiesnelheid via sociale media is flink omlaag is gegaan: van 4 uur naar minder dan 15 minuten. Dit betekent dat klanten sneller antwoord krijgen op hun vragen. Naast Twitter en Facebook hebben we begin november WhatsApp geïntroduceerd als nieuw klantkanaal. Via dit kanaal kwamen in de maanden november en december gemiddeld zo'n 40 vragen per week binnen. Dit aantal hebben we de eerste weken van 2018 zien groeien naar gemiddeld iets meer dan 60 berichten per week. Door de verschuiving van de eerstelijns beantwoording van vragen via sociale media naar het KCC is in het team Communicatie meer tijd en ruimte ontstaan om interne vakgebieden te helpen met het ontwikkelen van sociale media berichten, zoekopdrachten te verbeteren en sociale media accounts voor wethouder(s) en de burgemeester op te zetten c.q. te vernieuwen. Inmiddels hebben een aantal wethouders en de burgemeester een eigen "artiestenpagina", waarmee ze volgers eenvoudiger kunnen betrekken bij hun belevenissen in de gemeente Duiven. Ook is er bereikt dat het KCC nu trends in meldingen via telefoon, website en sociale media sneller en beter signaleert en dit doorgeeft aan team Communicatie, zodat zij actief en op maat gesneden informatie via sociale media kan uitzetten. Een voorbeeld hiervan is een situatie rondom de afvalinzameling. Er kwamen veel meldingen binnen over containers die niet geleegd waren. Het KCC nam contact op met SUEZ. Er bleek een wagen met pech te staan. Op basis van die informatie is er actief een bericht verstuurd over de oplossing en het alsnog ledigen van de containers.

Aanvullende punten

Vergroten veiligheid: Schuifpoort Brandweer-Afvalaanbiedstation (AAS)
In de begroting 2017 was als wens opgenomen de vervanging van de schuifpoort Brandweer/ afvalaanbiedstation (AAS) te Duiven. Deze vervanging is medio 2017 gerealiseerd en is op 21 november 2017 door burgemeester De Lange officieel geopend.
Hiermee is een belangrijke stap voorwaarts gezet als het gaat om het verkorten van de uitruktijd met 40 tot 60 seconden. De schuifpoort kan op afstand worden bediend door de centrale van de brandweer en sluit automatisch na het uitrukken. Dit komt de veiligheid op en rond het terrein van de gemeentewerf ten goede.
De totale kosten waren begroot op € 23.000 en zijn uiteindelijk lager uitgekomen (€ 20.000). Hiermee is de uitvoering op tijd en binnen budget afgerond.

1.3 Wat heeft het ons gekost?

Resultaat programma Bestuur

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Lasten	10.544	16.168	17.793	14.660	3.133
Baten	40.006	44.046	44.911	43.204	- 1.706
Gerealiseerde totaal saldo	**29.462**	**27.878**	**27.118**	**28.545**	**1.427**
Resultaatbestemming	- 17	- 246	358	398	41
Gerealiseerde resultaat	**29.445**	**27.632**	**27.475**	**28.943**	**1.468**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo

Het resultaat op het programma Bestuur bedraagt vóór bestemming € 1.427.000.

Directe kosten (€ 1.480.000)
Voordelen waren er bij de taakvelden: Bestuur (€ 133.000), Burgerzaken (€ 43.000), Beheer overige gebouwen en gronden (€ 88.000), Overhead (€ 280.000), Treasury (€ 370.000), OZB niet-woningen (€ 59.000), Algemene Uitkering (€ 434.000), Overige baten en lasten (€ 74.000), Crisisbeheer en brandweer (€ 9.000) en Openbare orde en veiligheid (€ 11.000). Een nadeel was er bij het taakveld OZB-woningen (€ 21.000).

Doorbelasting (- € 53.000)
Dit was het eerste jaar waarin we geen ramingen per taakveld hebben opgenomen voor de doorbelasting van overheadkosten. Alle overheadkosten worden conform de nieuwe BBV-voorschriften geboekt op taakveld 0.4 in Programma 1. Van daaruit hebben we dit jaar de salariskosten voor de grondexploitatie doorbelast naar de verschillende complexen. In totaal is er € 19.000 meer aan salariskosten op programma 1 geboekt. Ook alle kapitaallasten worden sinds de introductie van de nieuwe BBV-voorschriften op dit programma geboekt. In totaal is er € 34.000 meer op dit programma geboekt.

Bestuur	133.000
Burgerzaken	43.000
Beheer overige gronden en gebouwen	88.000
Overhead	280.000
Treasury	370.000
OZB niet-woningen	59.000
Algemene Uitkering	434.000
Overige baten en lasten	74.000
Crisisbeheer en brandweer	9.000
Openbare orde en veiligheid	11.000
OZB woningen	- 21.000
Doorbelasting apparaatskosten	- 19.000
Doorbelasting kapitaallasten	- 34.000
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**1.427.000**

Bedragen in €

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)
Het saldo op de resultaatbestemming op dit programma is € 41.000. Het begrotingsresultaat en de resultaten van de tussenrapportages zijn niet aan de Algemene Reserve toegevoegd of onttrokken

(€ 400.000). Het raadsbesluit inzake de nieuwe nota reserves en voorzieningen (€ 38.000). In het kader van de organisatieontwikkeling zijn kosten geboekt (€ 156.000). Tenslotte zijn er nog kredieten waar op is geboekt of waarvan het saldo is overgeboekt naar 2018 omdat ze in 2017 nog niet zijn uitgegeven (-€ 554.000).

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**1.427.000**
Begroting/1e en 3e turap	400.000
Opheffen reserves en voorzieningen	38.000
Organisatieontwikkeling	156.000
Kredieten	- 554.000
Gerealiseerde resultaat	**1.468.000**

Bedragen in €

1.4 Welke verbonden partijen waren betrokken?

	Samenwerking de Liemers
Doel	Het vergroten van de gemeentelijke slagkracht (met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid) door bundeling van ambtelijke expertise op strategisch, tactisch en operationeel niveau met als resultaat verhoogde kwaliteit, continuïteit en efficiëntie.
Taak	Verrichten van beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken met betrekking tot sociale dienst, ict en inkoop.
Beleidsrisico's	Beleidsbepaling – daar waar mogelijk op elkaar afgestemd – blijft bij de individuele gemeenten en de uitvoering en ontwikkeling van het beleid wordt door de samenwerking opgepakt. Afstemming in deze is georganiseerd middels periodieke overleggen op verschillende niveaus waarin afstemming met elkaar wordt gezocht.
Resultaat in 2017	Voor de RID is het gezamenlijke opgestelde informatiebeleidsplan richtinggevend. Het jaar 2017 heeft met name ook in het teken gestaan van het voorbereiden van de fusies van de deelnemende gemeenten en wat hiervoor ICT technisch voor geregeld moest worden. Convergentie is onder andere verder vormgegeven door de implementatie van een eenzelfde nieuw financieel systeem in de Liemers. De inspanningen op het gebied van Werk en Inkomen zijn erop gericht om inwoners zo actief mogelijk te laten deelnemen aan de samenleving.

	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
Doel	Behartigen van de belangen van de deelnemers op de terreinen van brandweerzorg, ambulancezorg, publieke gezondheid, geneeskundige hulpverlening, crisisbeheersing en gemeenschappelijke meldkamer.
Taak	In stand houden van een brandweer, in stand houden van een geneeskundige hulpverleningsorganisatie bij rampen (GHOR), voorzien in de meldkamerfunctie, aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel, het inventariseren van en adviseren over risico's, voorbereiden op de bestrijding van branden, het organiseren van de crisisbeheersing, het bevorderen van medisch milieukundige zorg, het bevorderen van technische hygiënezorg, het bevorderen van psychosociale hulp bij rampen, het geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders, taken op het gebied van jeugdgezondheidszorg en ouderengezondheidszorg en algemene infectieziektenbestrijding.
Beleidsrisico's	Om de financiële en beleidsrisico's in beeld te hebben en te beperken is er een regionaal controllersoverleg actief dat regelmatig overlegt met VGGM over de financiële positie. Dat heeft de afgelopen jaren tot forse besparingen geleid en tot beleidsarme begrotingen.

	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
Resultaat in 2017	VGGM heeft er samen met de gemeente aan bijgedragen dat de brandweer- en gezondheidstaken goed zijn uitgevoerd in onze gemeente. De positie van de brandweervrijwilligers was en blijft voor ons erg belangrijk. De voorbereiding op mogelijke crisissituaties is verder opgepakt. De organisatie Veilig Thuis is bij VGGM ondergebracht. Alle budgetten van VGGM zijn in 2017 (drie jaar na de regionalisering) tegen het licht gehouden. Dit heeft nog een besparing van € 300.000 structureel opgeleverd. Waar mogelijk waren ook al vóór 2017 budgetten naar beneden bijgesteld.

	Streekarchief
Doel	Behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers ten aanzien van het beheer van hun archiefbescheiden conform de Archiefwet.
Taak	Beheren van de archiefbescheiden van de deelnemers, adviseren over de archiefbewaarplaatsen en het verstrekken van informatie over de archiefbescheiden.
Beleidsrisico's	Niet van toepassing.
Resultaat in 2017	- De website is gereed. De site is in 2017 nog niet online gegaan vanwege met name omzetproblemen van de namendatabase. - Het opzetten van een documentatiecentrum is gekoppeld aan het in gebruik nemen van hal 12 in Zevenaar. Zodra het Liemers Museum daar is gevestigd en het archief nieuwe kantoren heeft, kan het documentatiecentrum van start gaan. - Het archiveren en digitaliseren van het Duivens archief is een voortdurend proces. Het archief is in 2017 op maandag opengesteld.

	Euregio
Doel	Grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen in Nederland en Duitsland bevorderen.
Taak	Grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers ondersteunen en coördineren. Zij voert hiertoe projecten uit. Zij vraagt aan en ontvangt financiële middelen van derden. Zij adviseert de deelnemers bij grensoverschrijdende activiteiten en problemen.
Beleidsrisico's	Beperkt. De Euregio voert nauwelijks eigen beleid.
Resultaat in 2017	Waar nodig is de Euregio ingeschakeld bij de uitvoering van beleid.

Programma 2 Maatschappij

2.1 Wat hebben we bereikt?

Programmadoel
Wij willen een waardevolle bijdrage leveren aan een vitale samenleving (veerkrachtig, flexibel, gezond en sociaal samenhangend) en een leefbare omgeving. We doen dat door de stevige basis van Duiven te benutten en waar nodig te versterken, waarmee de zelfredzaamheid en de samenredzaamheid van onze inwoners wordt verbeterd. We investeren in preventie en verbinding. Waar nodig organiseren wij een vangnet voor inwoners waarmee zij ondersteund worden om te kunnen participeren.

Toelichting
In Duiven zijn de meeste inwoners goed in staat om vanuit eigen kracht hun leven te organiseren. Zij organiseren zelf ondersteuning wanneer dat nodig is en bieden die ook aan anderen. Een kleine groep inwoners heeft (tijdelijk) behoefte aan extra ondersteuning bij zorg en participatie. Hiervoor is in de gemeente Duiven een sterke maatschappelijke basis aanwezig in de vorm van onze maatschappelijke partners en het verenigingsleven. Wij willen deze basis behouden, beter benutten en versterken. Wij stimuleren dat zij initiatieven nemen in de dialoog met elkaar en met de gemeente. Samen met deze partners bepalen we op welke wijze de gemeente faciliteert. We ondersteunen hiermee de samenleving in het bedenken en uitvoeren van hun eigen oplossingen. Zo maken we het samen voor iedereen mogelijk om in verbinding te zijn met de omgeving en mee te doen in de samenleving. Daarmee bieden we vooral ook ruimte om elk probleem en elke uitdaging zo simpel en duurzaam mogelijk op te lossen, wat er toe kan leiden dat we meer kunnen doen met minder geld.

We willen de preventieve voorzieningen in Duiven versterken om aan de voorkant lichte hulpvragen te kunnen beantwoorden. De vraag naar zwaardere zorg en maatwerkvoorzieningen kan hiermee worden voorkomen of in ieder geval uitgesteld. Daarnaast zijn deze voorzieningen in het preventieve veld dichter bij de inwoner en laagdrempeliger georganiseerd dan maatwerkvoorzieningen. Ook willen wij stimuleren dat professionals anderen, bijvoorbeeld vrijwilligers, leren hoe zij hulpvragen kunnen signaleren.

Er is een vangnet voor de inwoners die ondersteuning van derden nodig hebben om op eigen kracht het leven te organiseren en naar eigen kunnen te participeren. Voor deze kwetsbare inwoners behouden en versterken we de voorzieningen die het vangnet vormen. Het vangnet bestaat uit voorzieningen die niet als algemene, voorliggende voorzieningen worden geboden. Het vangnet bestaat uit voorzieningen die van overheidswege worden georganiseerd. Daar waar specialistische zorg nodig is, wordt deze ook geboden.

Hoofddoelen
Daarom zetten we in op:
A. Het vergroten van verbinding en participatie.
B. Het versterken van het preventieve veld.
C. Het versterken van het vangnet.

Externe ontwikkelingen

Noodzaak tot samenwerking
Samenwerking en synergie is nodig. Omdat we beter willen inspelen op de vraag en om een passende oplossing voor de vraag te vinden. Samenwerking is ook nodig om het vangnet, de zorg en de leefbare omgeving betaalbaar te houden. Samenwerking met maatschappelijke partners, samenwerking in de regio Liemers en de regio Arnhem alsook samenwerking met minder voor de hand liggende partners. En ook zeker samenwerking met de inwoners. Bijvoorbeeld daar waar het gaat om doorontwikkelen van zorgproducten via het Integraal Aankoop Systeem (IAS). Innovatie

op zorg is een continue proces, waarbij iedere samenwerkende gemeente een productverandering kan starten en Duiven kansen kan pakken door bij de gewenste ontwikkelingen aan te schuiven.

Veranderende rol overheid en samenleving
Het verschuiven van taken en rollen tussen de overheid en de samenleving betekent dat inzet op preventie nog meer aandacht vergt. Het basisnetwerk is een manier van samenwerken van het krachtige maatschappelijke middenveld om vroegtijdig vragen uit de samenleving zoveel mogelijk met die samenleving op te pakken en adequaat te beantwoorden. Het is een manier om partners te faciliteren. Daar speelt het vraagstuk waar de grens ligt tussen de gemeentelijke zorgplicht en de zelfredzaamheid en samenredzaamheid. Waar het gaat om maatwerk en waar inwoners gebruikmaken van het vangnet om weer zelfredzaam te kunnen zijn, is de gemeente aan zet.

Inzet op vitaliteit
In onze samenleving zien we de ontwikkeling naar een meer en meer inactieve manier van leven. Uit onderzoek blijkt bijvoorbeeld dat jongeren gemiddeld 10 uur per dag zittend doorbrengen. Een gezonde leefstijl bevordert participatie. Een goed dagritme, voldoende bewegen en gezonde voeding helpen daarbij. Vitale mensen kunnen langer zelfstandig blijven wonen, actief participeren in de maatschappij en zo naar eigen kunnen een bijdrage leveren aan de samenleving.

Maatschappelijke verantwoordelijkheid in mondiale crisis
Gemeenten hebben, samen met het Rijk, de maatschappelijke verantwoordelijkheid om hun bijdrage te leveren aan (de oplossing van) de mondiale vluchtelingencrisis. Opvang van vluchtelingen en huisvesting van statushouders kunnen bijdragen aan de invulling van deze verantwoordelijkheid. Het Rijk heeft aangegeven extra middelen beschikbaar te willen stellen voor onder andere scholing en integratie van te huisvesten statushouders.

Druk op schaarser wordende middelen
Het verlenen van passende zorg is een lastige opgave. De middelen voor het bereiken van de doelen uit programma Maatschappij zijn schaars en de vraag om ondersteuning verandert. Het budget Jeugdwet zal tot en met 2018 jaarlijks significant worden gekort. Ook ligt er meer druk op het budget Wmo doordat meer mensen langer zelfstandig thuis wonen. Belangrijk daarbij is dat mensen zoveel als mogelijk zelfredzaam en samenredzaam zijn en dat goede zorg daarbij een grote rol speelt. Ruimte bieden aan inwoners, verenigingen en maatschappelijke partners is daarbij nodig om de vraag zo simpel en duurzaam mogelijk op te lossen.

2.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

A. Het vergroten van verbinding en participatie

Dit zijn de speerpunten:

2.A.1	**Een sluitende aanpak van zorg en ondersteuning van jeugd**
Doel	Continuïteit van zorg in de overgang van Jeugdwet (18- jongeren) naar Wmo en aanpalende wetgeving (18+ jongeren).

2.A.1	Een sluitende aanpak van zorg en ondersteuning van jeugd
Toelichting	Op basis van de Jeugdwet hebben jongeren tot 18 jaar recht op bepaalde zorg en ondersteuning. Op het moment dat de jongere 18 wordt, valt deze onder volwassenen-wetgeving zoals Wmo en zorgverzekeringswet en dergelijke. Sommige vormen van hulp houden op te bestaan of komen volledig te vervallen. Er is geen goede verbinding tussen de rechten op zorg vanuit de Jeugdwet en de Wmo 2015. Hierdoor vallen jeugdigen tussen wal en schip en vindt er niet automatisch continuïteit van zorg plaats. Om die continuïteit beter te waarborgen passen we de uitkomsten van de regionale pilot, waar ze voor Duiven toegevoegde waarde hebben, toe. We kijken naar de mogelijkheid van nieuwe zorgvormen. Dit verbinden we met het sociale team Duiven, het eigen netwerk van de jongere en de maatschappelijke verenigingen en organisaties.
Bereikt/Niet-bereikt	In het geval dat de jeugdhulp voor een jongere eindigt wanneer deze 18 jaar wordt en er is noodzaak tot het voortzetten hiervan, dan is er de mogelijkheid van het inzetten van verlengde jeugdhulp. Deze zorgvorm is bekend bij de lokale toegang en wordt toegepast wanneer dit de meest passende oplossing is voor de jongere. Behalve informatie bieden
Bereikt/Niet-bereikt	we jongeren ook begeleiding, zoals het vroegtijdig inzetten en aanhouden van een vast contactpersoon voor een jongere in de vorm van cliëntondersteuning, waarmee aan de jongere continuïteit wordt geboden. Hiermee realiseren we een warme overdracht/ overgang van Jeugdwet naar Wmo. Het beeld van de groep jongeren om wie het gaat bij de sluitende aanpak van 18- naar 18+ is verduidelijkt. Er is een toename in de samenwerking gerealiseerd tussen de lokale toegang en de aanbieders die de zorg voor deze doelgroep bieden. Het tijdig opstellen van het toekomstplan maakt deel uit van gesprek tussen de zorgaanbieders en de gemeente, met als doel om samen met de jongere te anticiperen op verandering van en inzet op hulp. De resultaten van de regionale pilot doorgaande zorglijn hebben voor Duiven een handreiking opgeleverd die we kunnen gebruiken bij de integrale ondersteuning van de doelgroep, en waarvan de implementatie volgt in 2018. Hetzelfde geldt voor het betrekken van ouders en het toepassen van het toekomstplan door de medewerkers van de lokale toegang. Dit thema behoeft voortdurend aandacht en zorg in de reguliere setting waarbij het niet nodig is dit nog in een speerpunt te benoemen.

2.A.2	Participatie van kwetsbare groepen
Doel	Het mogelijk maken van toegroeien naar werken met loonwaarde voor een kwetsbare doelgroep op het snijvlak van de Wmo en de Participatiewet en Jeugdwet.

2.A.2	Participatie van kwetsbare groepen
Toelichting	Een aantal kwetsbare mensen valt niet meer onder de regeling Beschut Werken. Verder is binnen de Wmo een aantal mensen aanwezig die in staat is om nog loonvormend te kunnen werken, plus schoolverlaters vanuit de Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO)- en Praktijk Onderwijs scholen, die niet direct aan het werk kunnen. Deze groepen participeren in deze samen in een vorm van activerend werk. Daarmee ontschotten de gedecentraliseerde wetten en budgetten meer en meer. Met de verbinding tussen (beschut) werk en (arbeidsmatige) dagbesteding (Wmo 2015) wordt de mogelijkheid om op termijn met loonwaarde werkzaam te zijn in een reguliere baan vergroot. Bovendien wordt inwoners de kans geboden om actief te participeren als werk nog niet mogelijk is.
Bereikt/Niet-bereikt	De gemeente Duiven heeft in 2017 een team geformeerd, bestaande uit zorgpartijen, partijen uit de re-integratie, de RSD, consulenten uit het WWZ loket en werkgevers. Dit, zogenaamde ‘Team Duiven’ is aan de slag gegaan met inwoners, die werden aangedragen vanuit de Wmo en vanuit de Participatiewet. Daarnaast zijn ook jongeren vanuit het speciaal onderwijs onderdeel van de aanpak. Met de RSD is een zogenaamde ‘linking-pin’ constructie gemaakt, zodat inwoners met een P-wet achtergrond en een grote afstand tot de arbeidsmarkt ook het Activerend Werk traject kunnen doen. Inmiddels zijn ongeveer 30 inwoners aan de slag gegaan met een oriëntatie traject Activerend Werk dat Team Duiven in eigen beheer uitvoert. Het doel is om (arbeidsmatige) dagbesteding trajecten langzamerhand om te klappen naar Activerend Werk, gericht op participatie, meedoen en mogelijke uitstroom naar regulier werk. Inmiddels wordt actief samengewerkt met het stimuleringsbeleid en de contacten worden benut om inwoners, in Duiven, te plaatsen op plekken waar zij actief kunnen meedoen en zich zo mogelijk kunnen ontwikkelen naar een situatie van zelfredzaamheid. De eerste trajecten zijn hoopgevend. Tevens wordt geïnvesteerd en actief geacquireerd in plekken bij werkgevers, organisaties en verenigingen. Dit om het lokale karakter vorm te geven. Zo wordt actief met het MKB Duiven gekeken naar mogelijkheden voor onze inwoners. Het Liemersbrede project Activerend Werk heeft tot resultaat gehad dat het instrument inmiddels actief wordt gebruikt in de respectievelijke Liemerse buurgemeenten. Waarbij moet worden aangetekend dat iedere gemeente zijn eigen invulling kiest en vorm geeft aan de plaatsgevonden mogelijkheden en ‘couleur locale’. Wat dat betreft is de implementatie van Activerend Werk in de Liemers geslaagd.
Bereikt/Niet-bereikt	In Duiven wordt de huidige situatie verder uitgebouwd en aansluiting gezocht bij gemeentelijke initiatieven en mogelijkheden. De ontschotting zal steeds verder vorm krijgen, wat de kansen voor de individuele inwoner aanmerkelijk zal vergroten.

2.A.3	Actief verbinden
Doel	De samenleving aan zet waar het gaat om Bewegen, Ontmoeten, Sport en Spel

2.A.3	Actief verbinden
Toelichting	In 2016 is BOSS gestart met de uitvoerende fase. In 2015 is door de samenleving een doelstelling geformuleerd in de vorm van een BOSS-kompas: *Iedere Duivenaar wordt uitgedaagd en gestimuleerd om (samen) te bewegen, te ontmoeten, te sporten en te spelen en vind hierin op een laagdrempelige manier zijn weg.* De gemeente heeft zich geconformeerd aan deze doelstelling (en aan de subdoelen “de BOSS-routes”) en blijft als partij hierin opereren.
Bereikt/Niet-bereikt	BOSS is een coproductie van samenleving en gemeente. In deze coproductie zijn wij afhankelijk van de energie in de samenleving. Als gemeente hebben we binnen de Dialoog en doorpakweken een sportcafé georganiseerd. In de loop van 2017 hebben we dit omgezet in de vorm van het BOSS-cafe met als doel om meer verbindingen te leggen. Ook wordt ingespeeld op het stimuleringsbeleid en zetten we het BOSS-cafe in om met themabijeenkomsten sport versterken in de zoektocht/weg naar hun toekomstbestendigheid. Voorbeelden waarbij de energie uit de samenleving is benut zijn onder andere: • de realisering van de blaashal; • de totstandkoming van samenwerkingsverbanden voor realisering van beachvelden in Duiven en Groessen; • het uitgeven van een BOSS-krant met als doel meer bekendheid te genereren; • de opening van de Nationale Sportweek; • de ondersteuning voor sporten voor mensen met een beperking bij de Pigeons en AV de Liemers; • het op initiatief van de buurt opknappen van de speeltuin aan de Van der Goesstraat; • Het ondersteunen van Nationale en Internationale turnwedstrijden; • het faciliteren van een pilot voor racerunning, • het ondersteunen van Sjors Sportief en Sjors Creatief; • en het meedenken en mogelijk maken van upgraden van (sport)faciliteiten. Het proces om te ontmoeten en te verbinden en de energie in de samenleving goed te benutten begint wat vruchten af te werpen. Daarin zijn we nog zoekende naar de juiste rol om dit goed waar te kunnen maken. Daarbij streven we naar een duidelijke koppeling in de rol van de combinatiefunctionarissen. Met onze partners werken we dan ook aan de visievorming op en het versterking van inbreng en inzet van de combinatiefuncties. De hierboven benoemde BOSS-activiteiten passen in de 5 routes die eerder zijn benoemd als speerpunt. Daarvoor geldt dat daarin meer structuur en zichtbaarheid mag komen. BOSS is omvangrijk en krachtig, maar wel ‘versnipperd’ waarbij de focus nog teveel op incidentele initiatieven en te weinig op de gewenste integrale samenwerking. BOSS is in het kader van Basisnetwerk en Stimuleringsbeleid in een ander licht komen te staan, waarbij in 2017 nauwelijks stappen zijn gezet en BOSS vooral wordt gezien in de verhouding tot het Basisnetwerk, het Stimuleringbeleid en de zorg.

B. Het versterken van het preventieve veld

Dit zijn de speerpunten:

2.B.1	Basisnetwerk in opbouw
Doel	Verbinding tussen vraag en aanbod op lokaal niveau en nieuw lokaal ondersteuningsaanbod gebaseerd op de vraag van de inwoners.

2.B.1	Basisnetwerk in opbouw
Toelichting	Het basisnetwerk is een netwerk van professionals en burgers dat erop gericht om vragen uit de samenleving met de samenleving te beantwoorden. Met zoveel mogelijk inzet van de maatschappelijke basis en preventieve voorzieningen. In 2016 is dit basisnetwerk tot stand gekomen. Dit cement in de samenleving wordt meer in haar kracht gezet.
Bereikt/Niet-bereikt	Stond 2016 in het teken van de opbouw van het 0e-lijns basisnetwerk van vrij toegankelijke vrijwilligersorganisaties, het jaar 2017 heeft vooral in het teken gestaan van de opbouw van het brede basisnetwerk van 1e- lijns-organisaties en professionals. Er is een samenwerkingsverband opgezet van zes partijen: Mikado, STMR, RIBW, MEE, VGGM en het loket WWZ van de gemeente. Dit netwerk heeft de volgende taken: het organiseren van lichte vormen van ondersteuning, verbindingen leggen met alle mogelijke partners, het ondersteunen, toerusten en mede opbouwen van de 0e-lijn en het ontwikkelen en innoveren op product, organisatie en vakmanschap. Het team bestaat uit 6 “verbinders” die rond inhoudelijke thema’s, slimme laagdrempelige oplossing met en voor inwoners ontwikkeld. Er wordt gewerkt met de methode Agile/ Scrum, dit is een zelfsturend team. In 2017 stonden de volgende thema’s centraal: (collectieve) voorzieningen in de 0e-lijn voor senioren, Herstel-netwerk voor & na de GGZ, innovatie van het maatschappelijk werk en activerend werk via burgerinitiatieven. Opvoedondersteuning, autisme op school, verbinden van de toegangen. Naast dit basisteam is ingezet op verdere versterking van het dienstencentrum. In 2017 zijn opleidingen en cursussen voor vrijwilligers samengebracht en beschikbaar voor alle vrijwilligers. Een aantal vrijwilligersorganisaties levert medewerkers voor het telefonisch spreekuur van het dienstencentrum. En Algemeen Maatschappelijk Werk, RIBW, MEE en loket WWZ zijn achterwacht voor vragen en hebben intervisie bijeenkomsten met mensen van het dienstencentrum. Hoewel binnen het dienstencentrum verbindingen gelegd worden tussen de verschillende vrijwilligersorganisaties, kan de samenwerking en afstemming tussen deze organisaties nog meer versterkt worden. Dit vraagt de komende jaar 2018 aandacht. Hoewel de cursussen ten behoeve van vrijwilligers beter zijn ontsloten voor een ieder, kan daar in de toekomst nog veel meer gebruik van gemaakt worden. Door extra te focussen op sociaal werk in de wijken zijn buurcontactteams tot stand gekomen die – niet alleen de sociale cohesie bevorderen- maar ook werk maken van signalering richting dienstencentrum en sociaal team.

2.B.2	Preventieve ondersteuning jeugd en hun ouders/verzorgers
Doel	Het versterken van preventieve opvoedingsondersteuning voor jeugd en hun ouders/ verzorgers.

2.B.2	Preventieve ondersteuning jeugd en hun ouders/verzorgers
Toelichting	Vanuit de samenleving is er behoefte aan een laagdrempelige en kortdurende professionele ondersteuning bij lichte vragen op specifieke aandachtsgebieden op het gebied van opvoeden. Het betreft hier minder complexe vragen waar geen maatwerkvoorziening voor nodig is. Op dit moment zijn niet alle aandachtgebieden in het preventieve veld geborgd. Deze aanvullende vorm van zorg vult het hiaat op tussen ondersteuning door vrijwilligers en schoolartsen en dergelijke en de geïndiceerde zorg.
Bereikt/Niet-bereikt	In 2017 is dit onderwerp door het basisteam opgepakt. Op basis van de vraag van ouders wordt samen met de ouders en met hulpverleners uit de nulde, eerste en tweede lijn bepaald wat voor deze ondersteuningsvraag de beste oplossing is voor de opvoedvragen. Waar voorheen mogelijk snel maatwerkvoorziening werden ingezet blijkt dat de oplossing nu vaak gevonden wordt in een samenstel van acties: benadering van school, ondersteuning van ouders in gezin en ondersteuning begeleiding van afzonderlijke kinderen. Ook ondersteuning in de relatie tussen ouders kan een oplossing zijn. Omdat deze aanpak nog erg nieuw is kunnen nog geen structurele conclusies getrokken worden. We hebben geen uitgewerkt plan opgesteld omdat we bij dit onderwerp juist ook gekozen hebben voor de scrum/agile methode waarbij samen met ouders en zorgaanbieders naar maatoplossingen wordt gezocht. (zie ook uitleg werkwijze van basisteam)

2.B.3	Doorontwikkeling van het positief jeugdbeleid
Doel	Doorontwikkelen van en uitvoering geven aan het positief jeugdbeleid. Het doel is het beter aansluiten bij de huidige situatie na de transities, de transformatie, de vorming van het basisnetwerk en de ontwikkelingen in de samenleving waarin participatie, eigen kracht en zelfredzaamheid een grote rol is gaan spelen.

2.B.3	Doorontwikkeling van het positief jeugdbeleid
Toelichting	Het huidig vastgesteld positief jeugdbeleid dateert uit 2010. Er heeft al wel een eerste doorontwikkeling plaatsgevonden. Een groot deel is inmiddels geïntegreerd in de beleidsontwikkeling van het sociaal domein. Het in 2016 gerealiseerde basisnetwerk zorgt ervoor dat we het positief jeugdbeleid moeten herijken. Het basisnetwerk zal vanuit de samenleving de spil vormen van het geheel. Het beleid zal ruimte en ondersteuning geven aan het basisnetwerk en kleine en grote initiatieven vanuit de samenleving. Het positief jeugdbeleid zal zo veel mogelijk aansluiten bij dat wat er al is zoals de inzet van maatschappelijke stages en bestaande verbanden als de Jongerenraad en Hope XXL.
Bereikt/Niet-bereikt	In 2017 is diverse personen, netwerken, en organisaties gesproken om onderwerpen op te halen voor het positief jeugdbeleid. Het betrof partijen zoals het Candea College, basisscholen, Jongerenraad, Hope XXL, peuteropvang/kinderopvang, Raad voor sociaal domein, Rinoceros, de Mast, Ouderraad Candea College, Mikado, algemeen maatschappelijk werk en GGD. Via de media zoals Informeel en social media zijn mensen uitgenodigd ook nog input te geven. In december zijn gesprekken gevoerd met diverse klassen van het Candea College om ook van hen te horen wat hen bezig houdt en of er zaken zijn in de gemeente Duiven die gemist worden of beter kunnen. Waar mogelijk zijn al verbindingen gelegd tussen partijen en is ruimte gegeven aan initiatieven zoals bij BOSS in het kader van speeltuinen. In het kader van het stimuleringsbeleid is door de gemeente geïnvesteerd in het partnerschap/relatiebeheer met onder andere partijen op het gebied van jeugd. De agenda met de dan opgehaalde punten zal aan het einde van het proces aan het college worden voorgelegd. Partijen, individuen en andere groepen uit de samenleving zullen vervolgens aan de slag gaan om de diverse onderwerpen op te pakken. Waar nodig zal de gemeente hierin partner zijn. Conform het stimuleringsbeleid zal de rol van de gemeente afhangen van de specifieke behoefte vanuit de samenleving. Als blijkt dat er geen partner is in de samenleving voor een onderwerp zal het onderwerp niet worden opgepakt. De gemeente heeft dus geen initiërende rol. Het wordt een dynamische agenda, er komen onderwerpen bij en er gaan onderwerpen af. Via kennisgevingen is de gemeenteraad op de hoogte gehouden van het proces en heeft zij input kunnen leveren op het eindresultaat. Het is niet gelukt om dit proces volledig af te ronden in 2017. Begin 2018 zal nog een vervolg worden gegeven aan de overleggen met de jongeren. In het eerste kwartaal van 2018 zal het proces worden afgerond.

2.B.4	Herijking subsidiebeleid
Doel	Het subsidiebeleid doorontwikkelen en innoveren en daarmee toekomstbestendig inrichten. Hiermee sluit het subsidiebeleid aan bij de veranderende rol van overheid en maatschappij.

2.B.4	Herijking subsidiebeleid
Toelichting	Het huidige subsidiebeleid is verouderd. De maatschappelijke omgeving verandert en de vraag naar andere vormen van subsidiëring spelen hierbij een rol. Welke effecten en doelen willen wij bereiken en wanneer zetten we subsidie als middel in en hoe benutten we de eigen kracht van inwoners, instellingen en vereniging maximaal? De transformatiedialoog speelt hierbij een belangrijke rol, alsook de verschillende manieren waarop een gemeente kan faciliteren, ondersteunen, financieren en dergelijke.

Bereikt/Niet-bereikt	• De organisatie van de Dialoog en Doorpakweken Duiven (DDWD): in tientallen sessies met verenigingen, instellingen, initiatieven en in gesprekken met honderden inwoners gedurende twee intensieve weken (van 27 januari tot en met 10 februari) is in een leeg winkelpand aan de Pastoriestraat het gesprek met de samenleving aangegaan.
	• Uit deze DDWD is samen met een ontwerpteam van verenigingen en raadsleden de rode draad uit het gesprek vertaald in “vijf lijnen”:
	  • Ontwikkelgericht ondersteunen
	  • Ondersteunen van allianties
	  • Gemeente als partner
	  • Helder samenspel met professionals
	  • Investeren in initiatieven
	• Deze vijf lijnen zijn in mei teruggelegd tijdens een tweede DDWD bij dezelfde gespreksgroepen om te checken of de lijnen herkenbaar en logisch waren. Het college heeft eind juni kunnen vaststellen dat dit zo was een heeft vervolgens het beleid in concept voorgelegd aan de raad.
	• Op 18 juli heeft de raad het nieuwe Stimuleringsbeleid vastgesteld.
	• Na de DDWD is een Doe-lijn opgestart. In deze Doe-lijn zijn we de dialoog als continu proces aan het organiseren, zijn we het vestigingsklimaat van initiatieven (breed) aan het versterken, zijn we aan het werk op de verschillende werkgebieden (zoals senioren, sport en muziek) en komen we tot allerlei ideeën en kennis om samen verder te ontwikkelen.
	• Na de zomer is het gesprek met alle 101 subsidiepartners gestart over het nieuwe Stimuleringsbeleid en het komen tot een meerjarenplan.
	• Uit de eerste gesprekken bleek dat de grootste uitdagingen voor veel instellingen liggen in het werven en binden van nieuwe leden, continuïteit van bestuur, financiën en communicatie/PR.
	• Op 24 november is een derde DDWD gehouden met diverse workshops om de subsidierelaties te ondersteunen en verder te helpen bij deze uitdagingen.
	• Dusver zijn er ongeveer twintig concept-meerjarenplannen aangeleverd, die als basis van gesprek dienen om in 2018 een ondersteuningsarrangement op maat vast te kunnen stellen voor 2019. De rest volgt nog.
	• Met de grote professionele relaties worden en zijn gesprekken gevoerd om het opdrachtgever /opdrachtnemerschap concreter in te vullen.
	• In december is de nieuwe Algemene Subsidieverordening 2018 unaniem door de raad vastgesteld.
	
	Wat hebben we niet bereikt?
	• Alles wat op dit punt is voorgenomen in 2017 is bereikt. Veel subsidierelaties wensen helderheid op individueel niveau in het ondersteuningsarrangement aan stimuleringsmiddelen voor de lange termijn. De dialoog daartoe is met iedere relatie gestart en zal eind 2018 uitmonden in de gewenste duidelijkheid namens de gemeente.
	• Het nieuwe stimuleringsbeleid vergt een nieuwe manier van werken die zowel voor de gemeente als voor het verenigingsleven nog even wennen is. De ambtenaren zullen zich meer op relatiebeheer moeten inrichten - het gaat tenslotte om de toekomstbestendigheid van de verenigingen. En deze laatste hebben wellicht nog zorgen of de gemeente zich wel daadwerkelijk als partner zal kunnen opstellen.
	• Beiden hebben echter wel de lange termijn al in het vizier.

C. Het versterken van het vangnet.

Dit zijn de speerpunten:

2.C.1	Maatschappelijke verantwoordelijkheid voor huisvesting en ondersteuning statushouders
Doel	Organiseren van vormen van opvang en/of huisvesting en een goede eerste begeleiding van statushouders.
Toelichting	Duiven heeft een maatschappelijke verantwoordelijkheid waar het gaat om huisvesting, opvang en/of ondersteuning van statushouders. We willen op een goede en verantwoorde manier voldoen aan de taakstelling voor de gemeente Duiven en zo als gemeente invulling geven aan onze verantwoordelijkheid op dit punt. We onderzoeken alle mogelijkheden en alternatieven die er zijn om dit te regelen.
Bereikt/Niet-bereikt	De Duivense taakstelling is binnen het bestaande aanbod van sociale huurwoningen gerealiseerd. Toch is in het kader van het eerder genoemde actieplan gezocht naar mogelijkheden om statushouders (tijdelijk) te huisvesten zowel binnen bestaand vastgoed als op nieuw te ontwikkelen locaties. Geconcludeerd is dat het benutten van bestaand vastgoed voor de opvang van statushouders enerzijds kostbaar is en anderzijds stuit op planologisch-juridische bezwaren. Het realiseren van tijdelijke woningen (maximaal 10 jaar) voor deze doelgroep maar ook voor andere doelgroepen is een mogelijkheid als zowel Vivare als de gemeente bereid zijn daar medewerking aan te verlenen. In de gemeentelijke woonvisie is voorgesteld om in gezamenlijkheid een onderzoek te doen naar haalbaarheid van tijdelijke woningen. Inmiddels is de procesregisseur integratie begonnen met een verkenning om te komen tot een samenhangende aanpak voor integratie van statushouders op het gebied van taal, werk en inburgering. Daarbij worden zaken als wonen, financiën, dagbesteding, sociaal netwerk, welzijn, zorg, onderwijs, gezondheid en maatschappelijke participatie meegenomen. Hiertoe wordt een lokaal integratieoverleg opgestart. Er wordt daarbij uitgegaan van de eigen kracht van de statushouder die zelf verantwoordelijk is om zich te ontwikkelen, waar partners ondersteuning bieden waar nodig.

2.C.2	Beleidsmatige visie op maatschappelijke voorzieningen
Doel	Een voorraad aan vastgoed die passend is bij de maatschappelijk gestelde doelen. Zodat de inzet van accommodaties passend is bij de vraag van organisaties, verenigingen en lokale initiatieven.

2.C.2	Beleidsmatige visie op maatschappelijke voorzieningen
Toelichting	Een integrale beleidsmatige visie is nodig om voor zowel onderwijs als de overige maatschappelijke voorzieningen en de binnensport een duurzame invulling te geven. Met de besturen van de scholen voor primair onderwijs zijn we, onder andere vanwege de gevolgen van de leerlingenkrimp, een traject gestart om te komen tot een integraal huisvestingsplan, waarbij de “transitieatlas” als instrument wordt gebruikt. Voor maatschappelijk vastgoed geldt dat de vraag naar de inzet van vastgoed is veranderd. De “transitieatlas” die voor het primair onderwijs al wordt ingezet is bij uitstek een instrument om (de inzet van) voorzieningen in samenhang te optimaliseren. Het overige maatschappelijke vastgoed wordt daarin derhalve ook meegenomen (vooral als middel om doelen te kunnen bereiken). De visie op maatschappelijke voorzieningen geeft richting, de nota Vastgoed en het document GTS zijn daarbij randvoorwaardelijk. We gaan hierbij uit van de energie in de samenleving, daar waar partijen actief willen meedenken over het anders inzetten van een accommodatie, of binnen een accommodatie betere verbindingen naar bestaande of nieuwe (onverwachte) partners, acteren wij als gemeente in faciliterende zin.
Bereikt/Niet-bereikt	Een beleidsmatige visie op maatschappelijke voorzieningen is niet gerealiseerd. Voor wat betreft onderwijshuisvesting is er samen met onderwijsbesturen gewerkt aan de 1e contouren van een integraal huisvestingsplan primair onderwijs waarbij waar mogelijk koppelingen worden gelegd met ander maatschappelijk vastgoed. Het is een proces van relatie tussen onderwijskundige visie, bouwkundige staat/visie en de demografische ontwikkelingen, wat het complex maakt. Het integraal huisvestingsplan primair onderwijs zal naar verwachting in het 3de kwartaal 2018 aan de gemeenteraad ter vaststelling worden voorgelegd. Voor wat betreft het overige maatschappelijke vastgoed heeft het stimuleringsbeleid geleid tot een andere focus dan een integrale beleidsvisie op maatschappelijke voorzieningen. Deze andere focus, die beter passend is bij de vragen in de samenleving, heeft geleid tot gebiedsbrede bijdragen aan stimuleringsbeleid, zoals de pop-up locaties, uitgebreide gesprekken met verenigingen, privatisering, onderzoek naar beachlocaties voor sportverenigingen, het initiatief rondom de blaashal, etc. Waarbij het doel “een voorraad vastgoed die passend is bij de vraag” nog steeds voorop staat.

Aanvullende punten

Cultuur- en Erfgoedpact 2017-2020
In 2017 hebben de 4 Liemerse gemeenten besloten samen een nieuw Cultuur- en Erfgoedpact (2017-2020) af te sluiten: *Leven in de Liemers*. De gemeenten Westervoort, Duiven, Zevenaar en Rijnwaarden investeren de komende jaren samen met de Provincie Gelderland € 480.000 in nieuwe Liemerse culturele projecten. Er is een programma ontwikkeld bestaande uit zes projecten en een jaarlijks stimuleringsbudget. Elk project is een samenwerking tussen twee of meer lokale organisaties uit verschillende sectoren (cultuur, erfgoed, onderwijs, zorg en sociaal domein). De projecten zijn tot stand gekomen dankzij input van inwoners en organisaties uit de Liemers.
In 2017 heeft de Provincie Gelderland de jaarlijks beschikbare bijdrage van € 10.250 verhoogd naar € 15.000 per jaar. De 4 gemeenten hebben de matchingsgelden hiervoor gevonden. Duiven heeft de jaarlijkse dekking van € 15.000 gevonden in Programma 2: € 7.650 uit Fonds Culturele Activiteiten en € 7.350 uit Sociaal Domein.

2.3 Wat heeft het ons gekost?

Resultaat programma Maatschappij

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Lasten	31.801	31.078	32.111	31.087	1.024

	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Baten	7.605	6.967	7.391	7.507	116
Gerealiseerde totaal saldo	**- 24.197**	**- 24.112**	**- 24.721**	**- 23.580**	**1.141**
Resultaatbestemming	10	96	315	210	- 105
Gerealiseerde resultaat	**- 24.187**	**- 24.016**	**- 24.406**	**- 23.370**	**1.036**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo
Het resultaat op het programma Maatschappij bedraagt vóór bestemming € 1.141.000.

Directe kosten (€ 626.000)
Voordelen waren er bij Onderwijshuisvesting (€ 84.000), Onderwijsbeleid (€ 43.000), Sportbeleid en activering (€ 38.000), Sportaccommodaties (€ 23.000), Cultuur (€ 2.000), Samenkracht en Burgerparticipatie (€ 266.000), Wijkteams (€ 53.000), Arbeidsparticipatie (€ 46.000), Maatwerkvoorziening (Wmo) (€ 115.000), Maatwerkdienstverlening 18- (€ 116.000) en Geescaleerde zorg 18- (€ 42.000). Nadelen waren er bij Openbaar groen en recreatie (€ 58.000), Inkomensregelingen (€ 1.000), Begeleide participatie (€ 73.000) en Maatwerkdienstverlening 18+ (€ 69.000). Diverse kleine verschillen leveren nog een nadeel op van € 1.000.

Doorbelasting (€ 515.000)
Dit was het eerste jaar waarin we geen ramingen per taakveld hebben opgenomen voor de doorbelasting van overheadkosten. Alle overheadkosten worden conform de nieuwe BBV-voorschriften geboekt op taakveld 0.4 in Programma 1. Van daaruit hebben we de salariskosten voor de grondexploitatie doorbelast naar de verschillende complexen. Vanwege deze nieuwe systematiek is er € 522.000 minder aan salariskosten op programma 2 geboekt. Ook alle kapitaallasten worden sinds de introductie van de nieuwe BBV-voorschriften op programma 1 geboekt. In totaal is er € 7.000 meer op dit programma geboekt.

Onderwijshuisvesting	84.000
Onderwijsbeleid	43.000
Sportbeleid en activering	38.000
Sportaccommodaties	23.000
Cultuur	2.000
Samenkracht en burgerparticipatie	266.000
Wijkteams	53.000
Arbeidsparticipatie	46.000
Maatwerkvoorziening Wmo	115.000
Maatwerkdienstverlening 18-	116.000
Geescaleerde zorg 18-	42.000
Openbaar groen en recreatie	- 58.000
Begeleide participatie	- 73.000
Inkomensregelingen	- 1.000
Maatwerkdienstverlening 18+	- 69.000
Diverse kleine verschillen	- 1.000
Doorbelasting apparaatskosten	522.000
Doorbelasting kapitaallasten	- 7.000
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**1.141.000**

Bedragen in €

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)

Het saldo op de resultaatbestemming op dit programma is -€ 105.000. Er is meer dekking uit de BR Combinatiefuncties (€ 38.000). Er is niets onttrokken uit de BR Integratie en scholing (-€ 14.000) en de BR Serviceteams (-€ 50.000). Tenslotte zijn er nog kredieten waar op is geboekt of waarvan het saldo is overgeboekt naar 2018 omdat ze in 2017 nog niet zijn uitgegeven (-€ 79.000).

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**1.141.000**
Onttrekking combinatiefuncties	38.000
Onttrekking BR Integratie en scholing	- 14.000
Onttrekking BR Serviceteams	-50.000
Overboeken kredieten	-79.000
Gerealiseerde resultaat	**1.036.000**

Bedragen in €

2.4 Welke verbonden partijen waren betrokken?

	Presikhaaf Bedrijven
Doel	Het bieden van (aangepast) werk aan inwoners van de 10 gemeenten in de regio midden Gelderland die een WSW-indicatie hebben op grond van hun arbeidshandicap. Daarbij streven naar zoveel mogelijk passende werkplekken bij reguliere bedrijven en tevens streven naar het maximaal benutten van de verdiencapaciteit van deze doelgroep. Daarbij intensief samenwerken met de werkgevers in de regio, het werkgeversservicepunt en de gemeenten.
Taak	Zorgen voor passende werkplekken. Begeleiding van de bij hun werkzame personen. Uitvoeren van de WSW-oud en zorgen voor betaling van deze personen conform de Cao WSW.
Beleidsrisico's	Presikhaaf bedrijven zit in een ingrijpend veranderingsproces door de in het zogenaamde BReSDo-rapport vastgelegde koerswijziging. Deze koerswijziging vraagt ook om een intensieve samenwerking en afstemming met het WSP (werkgeversservicepunt Midden Gelderland i.o.). Voornaamste beleidsrisico is dat de ingeschatte te bereiken financiële ombuigingen die de koerswijziging tot gevolg zou moeten hebben samen met de ambitieuze tijdsplanning tot te bereiken doelen worden verheven. Met het gevolg dat de beleidsdoelen die ten grondslag lagen aan de koerswijziging niet meer of onvoldoende gerealiseerd worden.
Resultaat in 2017	Samen met de andere Liemerse gemeenten zijn we intensief betrokken geweest bij het omvormen van Presikhaaf Bedrijven. Daarbij is onderzocht of het opstarten van een gezamenlijke social firm (GoedWerkt) een mogelijkheid was. Nadat dit alternatief onhaalbaar bleek heeft de gemeente Arnhem het voortouw genomen om een eigen werkbedrijf op te starten waarin alle Arnhemse WSW-ers een plek konden krijgen. Alle regiogemeenten en ook Duiven hebben eind 2017 besloten hun Wsw-ers onder te brengen bij het Arnhemse Werkbedrijf Scalabor. Scalabor is 1 januari 2018 van start gegaan. Alle activiteiten van Presikhaaf Bedrijven zijn overgedragen naar Scalabor. De verloning van de Wsw-ers vind nu nog plaats via de gemeenschappelijke regeling. Onderzocht wordt nog of dit onderdeel kan worden overgedragen aan de MGR.

	Gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL)
Doel	Het adequaat en doelmatig inrichten van het voortgezet onderwijs in de Liemers en de kosten beheersbaar te houden.
Taak	Het zorgdragen voor een gevarieerd aanbod voortgezet onderwijs.
Beleidsrisico's	Doordat de GRHVOL geen rechtspersoonlijkheid heeft en geen eigen besluiten kan nemen, is het risico nihil.
Resultaat in 2017	De afrekening voor 2017 dient nog plaats te vinden. Het bewaken van een stabiele financiering van het voortgezet onderwijs in De Liemers wordt jaarlijks getoetst.

	Gemeenschappelijke Regeling voor Onderwijszaken (GRO)
Doel	Het vormgeven van een intergemeentelijke samenwerking op de gebieden volwasseneducatie, leerplicht en RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie).
Taak	Het zorgdragen voor een adequate uitvoering van de Leerplichtwet en coördinatie volwasseneneducatie.
Beleidsrisico's	Doordat de GRO geen eigen begroting heeft en geen eigen besluiten kan nemen, is het risico relatief klein.
Resultaat in 2017	De intergemeentelijke samenwerking wordt verder vorm gegeven op de gebieden volwasseneducatie, leerplicht en RMC. De GRO is per 1 januari 2018 via een module Onderwijszaken ondergebracht bij de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein (MGR) en opgeheven.

	Bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen
Doel	Het aanbesteden en organiseren van doelgroepenvervoer in de regio.
Taak	Het zorgdragen voor de uitvoering van de gemeentelijk verplichting tot doelgroepenvervoer.
Beleidsrisico's	Doordat de organisatie een eigen begroting heeft en eigen besluiten kan nemen, kunnen wij achteraf met de gevolgen van deze besluiten worden geconfronteerd.
Resultaat in 2017	De aanbesteding heeft plaatsgevonden. Door AVAN wordt het passend vervoer voor de verschillende doelgroepen georganiseerd.

VGGM
Zie programma 1.

Programma 3 Omgeving

3.1 Wat hebben we bereikt?

Programmadoel
In Duiven is het goed leven en werken. Wij willen een aantrekkelijke werk- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. Er is ruimte voor gerichte ontwikkeling, initiatief en innovatie.

Toelichting
We willen de bestaande economische structuur behouden en versterken op bedrijventerreinen en in winkelgebieden (het centrum). Hiermee zijn we in staat te zorgen voor behoud en uitbreiding van de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau. Wij willen de regionale vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het beroepsonderwijs op elkaar afstemmen. Wij willen potenties in de vrijetijdseconomie verder benutten. Voor een goed ondernemings- en vestigingsklimaat, zijn duurzaamheid en bereikbaarheid van Duiven belangrijke randvoorwaarden.

Wij willen een aantrekkelijke leefomgeving in Duiven, Groessen, Loo en het buitengebied. Hierbij gaat het in de basis om schoon, heel, veilig en gezond. De nadruk ligt op behoud van de bestaande kwaliteit van de leefomgeving en het daarbij passende voorzieningenniveau, het benutten van bestaande (natuur-)waarden en een (aanvullend) woonaanbod dat is gericht op maatschappelijke ontwikkelingen en behoefte.

Wij stimuleren en faciliteren en zijn hiervoor uitnodigend naar bewoners, ondernemers en bedrijven, bezoekers en andere partners in vele samenwerkingsverbanden binnen en buiten Duiven. Wij verbinden en doen mee. Zo maakt Duiven het waar. Wij zijn ons bewust van bestaande waarden, kwaliteiten en potenties van Duiven. Wij zorgen er samen voor dat deze evenwichtig worden benut óf worden beschermd.

Hoofddoelen
Daarom zetten we in op:
- Het versterken van goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
- Het waarborgen van een aantrekkelijke fysieke leefomgeving.
- Het implementeren van nieuwe wetgeving die op ons afkomt.

Externe ontwikkelingen
(Beperkte) economische groei
Uit gegevens van het Centraal Planbureau blijkt dat er sprake is van een aantrekkende economie en een (beperkte) economische groei. De investeringsbereidheid bij bedrijven zal toenemen alsook de consumptieve bestedingen bij de inwoners. Er is daarom een toename van economische activiteit te verwachten. Vanuit dit perspectief blijft onze focus sterk gericht op het stimuleren van de kaveluitgifte voor onze bedrijventerreinen en de ontwikkeling en realisatie van een Vitaal Centrum Duiven. Deze ontwikkeling biedt ook kansen voor de vrijetijdseconomie.

Richting circulaire economie
‘Duurzaamheid’ en ‘energieneutraal’ zijn belangrijke mondiale en nationale thema’s. Een opvallende ontwikkeling is de verandering naar een ‘circulaire economie’. De noodzaak hiertoe groeit; grondstoffen dreigen snel schaars te worden door een groeiende bevolking en toenemende welvaart in de wereld. In een circulaire economie staat hergebruik van producten en grondstoffen centraal en worden afval en schadelijke emissies naar bodem, water en lucht zo veel mogelijk voorkomen. Het streven is om uiteindelijk alleen hernieuwbare energie te gebruiken en zo ook bij te dragen aan een schoner milieu. De verandering naar een werkelijke circulaire economie is een flinke gemeenschappelijke uitdaging. Het biedt ook economische kansen: de kans om minder afhankelijk te zijn van de import van schaarse grondstoffen en de kans om nieuwe markten, innovaties en samenwerkingen te creëren. Het is een flinke opgave om deze kansen te realiseren. Zo zijn investeringen en nieuwe allianties van bedrijven nodig. Ook vraagt dit iets van ons consumptiegedrag. Beleid en acties vanuit de gemeente zijn nodig om belemmeringen te

overwinnen en om allianties en innovaties te stimuleren. Voorbeeldgedrag is daarbij belangrijk. Ook wij zullen ons daarom steeds meer focussen op het samen creëren van verandering richting een circulaire economie.

Naar een nieuwe Omgevingswet
Op 1 juli 2015 heeft de Tweede Kamer de Omgevingswet aangenomen. De beoogde invoering is medio 2019. Deze omvangrijke stelselwijziging met geheel andere instrumenten, procedures, taakverdelingen en ICT, vraagt ook om een andere rol van de overheid en van partners. Deze transitie en de tijdige voorbereiding daarop is een stevige opgave. En raakt meerdere domeinen binnen het fysieke domein en de organisatie. We pakken dit samen met Westervoort op.

Gezondheid richtinggevend in beleid en ontwikkeling
Ook binnen het fysieke domein en specifieker binnen milieubeleid, zien we de trend om de kwaliteit van onze leefomgeving en ruimtelijke veranderingen af te zetten tegen een breder kader zoals gezondheid en de effecten daarop. Een schoon, heel, veilig én gezonde leefomgeving. Deze trend is zichtbaar in het in ontwikkeling zijnde beleid en de werkwijze van bijvoorbeeld de VGGM. Ook met de nieuwe Omgevingswet kan ‘gezondheid’ een meer richtinggevend kader zijn. In de voorbereiding op de Omgevingswet wordt een nadere oriëntatie op deze ontwikkeling meegenomen.

Doortrekking A15 en verbreding A12
Het project “ViA15” is een externe ontwikkeling, waarvan bekend is dat deze onherroepelijk op ons af komt. Het is een ontwikkeling die de komende jaren de grootste impact heeft op de leefomgevingskwaliteit van Duiven en waarover veel mensen zich zorgen maken. Een ontwikkeling met zo’n impact, blijft daarom continu aandacht vragen.

3.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

A. Het verstreken van een goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
Dit zijn de speerpunten:

3.A.1	**Continueren van het Programma Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitaties (SKKG)**
Doel	De verkoop van bedrijfs- en woonkavels en het verlagen van de kosten verbonden aan de grondexploitaties.
Toelichting	Met de inzet van een programmateam is een dynamisch actieplan in uitvoering. De extra inspanningen worden verricht door middel van specifieke promotie en marketing. Het ‘product Duiven’ wordt sterk in de markt gezet onder de noemer “Duiven maakt het waar”. Er wordt gewerkt aan herkenbare profielen, zoals ‘Seingraaf: Natuurlijk Slim’ en ‘Duurzaam InnoFase’. Sterke punten worden benadrukt. Relaties met het zittend bedrijfsleven worden tevens benut voor gezamenlijke promotie van het product bedrijventerreinen. Extra inzet wordt gepleegd met wervende en toegankelijke websites. Daarnaast blijft fysieke zichtbaarheid van belang. Een laagdrempelig Bedrijven Contacten Bureau zorgt voor korte externe en interne lijnen. Eventueel benodigde planologische inpassing wordt met voorrang gefaciliteerd.
Bereikt/Niet-bereikt	Er wordt volop uitvoering gegeven aan dit speerpunt. Er wordt stevig ingezet op social media en de eigen websites voor de terreinen. De uitgifte van de bedrijventerreinen verloopt volgens de planning in het meerjarenperspectief. Op Seingraaf en Graafstaete vinden diverse ontwikkelingen plaats. De uit te geven woningbouwkavels zijn inmiddels allemaal verkocht en nagenoeg allemaal notarieel getransporteerd.

3.A.2	**Een circulaire economie dichterbij brengen**
Doel	Het verduurzamen van de lokale economie en verstevigen van het vestigingsklimaat van Duiven.

3.A.2	Een circulaire economie dichterbij brengen
Toelichting	Uit het georganiseerde bedrijfsleven, LINDUS is het DEC ontstaan: het Duurzaamheid Expertise Centrum voor de Liemers. Het DEC heeft de gemeente uitgenodigd om gezamenlijk te helpen bouwen aan de circulaire economie. Ook de Stichting Groene Allianties, ontstaan op Centerpoort-Nieuwgraaf, heeft een soortgelijk verzoek gedaan met het oog op verduurzaming van bedrijventerreinen. Vanuit economisch oogpunt is het zaak om bij deze maatschappelijk initiatieven aan te sluiten. Het levert volop kansen voor nieuwe werkgelegenheid. Bovendien levert onze actieve houding een positieve bijdrage aan een gunstiger vestigingsklimaat, omdat bedrijven zelf het ook steeds belangrijker vinden om maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Op InnoFase wordt al op deze wijze samengewerkt met bedrijven, mede in verbinding met andere circulaire hotspots in de regio Arnhem Nijmegen (‘Groene Hub’). De gemeente heeft in dit proces niet de rol als leider of regisseur, maar participeert als partner naast andere deelnemers. Ook kan de gemeente met haar eigen beleid of handelen, bijvoorbeeld als beheerder van gebouwen en de openbare ruimte, een impuls geven aan de circulaire economie. Ook kan de gemeente optreden als ‘launching customer’ door duurzaam in te kopen. Met dit speerpunt nemen wij de verantwoordelijkheid voor de opgaven die nodig zijn voor de energietransitie: een vraagstuk dat ons allen raakt. Hiervoor is visievorming en verdere programmering nodig: een logische plek voor dit thema is de nieuwe gemeentelijke omgevingsvisie in 2018 en de verschillende beleidsprogramma’s uit de Omgevingswet. Tegelijkertijd komt het vooral ook aan op concrete stappen die de circulaire economie dichterbij te brengen. Onze focus in 2017 ligt daarom vooralsnog aan te sluiten bij initiatieven die er zijn of komen.
Bereikt/Niet-bereikt	Ook in 2017 hebben we actief geparticipeerd in de Groene Hub en hebben we het voorzitterschap op ons genomen. Door onze participatie en omdat Innofase binnen de groene Hub is benoemd als één van de vijf regionale icoonprojecten, leverde dit voor Duiven de volgende resultaten op: • Innofase is in het kader van het Regionaal programma werklocaties (RPW) op ‘groen’ gezet en is verder buiten de “schrap”-discussie gehouden. • Voor een op te richten Innovatiewerkplaats op Innofase kon binnen de investeringsagenda Arnhem-Nijmegen € 250.000 subsidie worden ‘gereserveerd’. • Er is een high level business case uitgewerkt voor bio-LNG productie op Innofase. Verdere resultaten zijn: • In 2017 zijn we actief gaan participeren in Groene Allianties de Liemers (GAdL) en vervullen de trekkersrol binnen het thema ‘circulaire economie’. Er wordt ‘van onderop’ in nauwe samenwerking met betrokkenen toegewerkt aan verdere verduurzaming van de bedrijventerreinen in De Liemers. • Er is een workshop circulair inkopen in de grond-, weg- en waterbouw georganiseerd. De workshop werd goed bezocht en er was waardering voor programma en inhoud. • Er is een consortium gevormd dat een projectvoorstel heeft opgesteld om bedrijven te ondersteunen bij de grondstoffentransitie en reststromen-verwaarding. Voor het vervolg wordt gezocht naar financiële middelen. • Door samenwerking van alle gemeenten in de regio Arnhem Nijmegen zijn we erin geslaagd om gezamenlijk de inkoop te regelen van duurzame energie voor onze gemeentelijke electriciteitsbehoefte. Er is een start gemaakt met de bouw van een programmavoorstel Circulaire Economie. Daarbij wordt tussen de gemeente Duiven en Westervoort samengewerkt. Dit moet leiden tot een ambitiedocument eind 1e kwartaal 2018 dat vervolgens aan de gemeenteraden wordt voorgelegd. Het voorstel zal bestaan uit 2 sporen: enerzijds snel meters maken daar waar het kan en anderzijds bouwen aan de structuur daar waar het moet.

3.A.3	Realisatie van Vitaal Centrum Duiven
Doel	Het realiseren van een aantrekkelijk “Vitaal Centrum Duiven”.
Toelichting	In 2017 wordt een gestructureerd verkooptraject opgestart voor het nu nog in gemeentelijk eigendom zijnde gebouw 2 (onder andere OGtent). Voor zover nog aan de orde worden acquisitie en verhuur van dit gebouw verder voortgezet. Nadat in 2016 de openbare ruimte in het winkelgebied (grotendeels) opnieuw is aangelegd, wordt in 2017 de inrichting van de openbare ruimte aan de oostzijde van de Kastanjelaan afgerond. Alleen de omgeving van de nog te realiseren fase 4 moet dan nog worden aangelegd. Dit kan pas na de bouw van deze fase geschieden. De planvorming van fase 4 en de besluitvorming daarop, wordt in 2017 vormgegeven, een en ander afgestemd op de mogelijkheden die de markt hiervoor biedt. Het woonpark, achter het gemeentehuis, wordt voorzien na 2020. Hiervoor vindt tijdige en zorgvuldige voorbereidende plan- en besluitvorming plaats.
Bereikt/Niet-bereikt	De inrichting van de openbare ruimte in het centrum, inclusief Kastanjelaan en het parkeerterrein is afgerond. Ook de sloop van de voormalige apotheek en herinrichting van dit terrein heeft plaatsgevonden. De voorgenomen dispositie van gebouw 2 wordt overeenkomstig het door ons college in procedure gebrachte raadsvoorstel opgepakt. Parallel hieraan wordt de ontwikkeling van fase 4 ter hand genomen. Hiervoor wordt een tender voorbereid, waarvan de start is voorzien medio 2018. In vervolg op het voorbereidingsbesluit Supermarkten Centrum Duiven is een ontwerp-bestemmingsplan in procedure gebracht. De vaststelling van dit bestemmingsplan is voorzien in maart 2018.

3.A.4	Stimuleren en faciliteren Vrijetijdseconomie
Doel	Het versterken van de vrijetijdseconomie in Duiven en de Liemers levert een bijdrage aan een aantrekkelijke leef- en werkomgeving en het behouden van het voorzieningenniveau. Stimuleren en faciliteren van de verdere ontwikkeling van vrijetijdseconomie versterkt de economische structuur en levert een positieve bijdrage aan het creëren van werkgelegenheid.

3.A.4	Stimuleren en faciliteren Vrijetijdseconomie
Toelichting	We zien een toenemende vrijetijdsbesteding (in geld en tijd) bij mensen en ondernemers. Juist op dit terrein liggen er volop kansen om hierop verder in te zetten. Zo zijn er tal van initiatieven en activiteiten die kansen bieden om Duiven te promoten en op de kaart te zetten en die Duiven in meerder opzichten extra waarde geven. Daarnaast gaat het om het benutten en versterken van de potenties en de kracht die Duiven en de Liemers al bieden. Voorbeelden zijn: de vele bezoekers op de bedrijventerreinen, de aanwezige natuurwaarden en de mogelijkheden voor recreatieve ontwikkelingen en activiteiten in het Buitengebied en bijvoorbeeld de mogelijkheden voor evenementen in het Horsterpark. Wij willen de vrijetijdseconomie verder laten ontwikkelen, door ondernemers en andere participanten in de gelegenheid te stellen initiatieven te ondernemen. Ons accent ligt op het komen tot een (jaarlijkse) agenda vrijetijdseconomie hiervoor en het faciliteren van de uitvoering hiervan. Wij richten ons op het bundelen en verbinden van informatie en ondernemers en van initiatieven of evenementen. We haken aan bij regionale of Liemerse samenwerkingsverbanden. Tevens ligt er een nadrukkelijke relatie met bedrijvigheid en reeds gestart onderzoek om bezoekers van onze bedrijventerreinen met concrete acties naar het vernieuwde centrum te verleiden en te bewegen. In 2017 ligt het accent op: • Faciliteren van evenementen en activiteiten in het kader van Grenzland 2016/2017, waaronder Sail 2017 vaartocht met historische vaartuigen over het Pannerdensch Kanaal vanwege de herdenking van de teruggave van de Kleefse gebieden. • Route-portal en toeristisch aanbod op vvvdeliemers.nl: de website met fiets- en wandelroutes uitbreiden en aanvullen. • Camper- en recreatieplaatsen Groessen (De Waaij): in het kader van de uitvoering van de Dorpsvisie Groessen is een plan gemaakt voor een aantal camper- en recreatieplaatsen rondom De Waaij. De Provincie levert naar verwachting ook een bijdrage in de kosten.
Bereikt/Niet-bereikt	Wij richten ons op het faciliteren, ondersteunen en vooral het verbinden van informatie, ondernemers, initiatieven, activiteiten en evenementen. Hiermee hebben we de afgelopen periode vele relaties opgebouwd en initiatieven in gang gezet, waarop anderen verdere initiatieven ontplooien. Hierbij gebruiken we De Liemers Helemaal Goed om ook de Duivense initiatieven goed te promoten. In de regio wordt gewerkt aan een Liemerse uitvoeringsagenda vrijetijdseconomie. Hierop zijn wij aangehaakt. De inzet op promotie-activiteiten via “Duiven Maakt Het Waar” en daarvoor beschikbaar gemaakte website, hebben vooral ervoor gezorgd dat bijzondere plekken en activiteiten in Duiven (in beeld en tekst) zichtbaar zijn. Met dit concept en de site vervullen we echt een verbindende rol. Dit heeft geleid tot meer activiteiten en evenementen in het centrum en het Horsterpark. Ook blijven we werken aan ideeën om bezoekers van Nieuwgraaf naar het centrum van Duiven te bewegen. Een inventarisatie in de regio heeft plaatsgevonden over Grenzland/Sail 2017. Het idee is vooralsnog doorgeschoven naar 2018. Concreet bekeken wordt om de vvv-website aan te vullen met een onderdeel de Liemers met o.a. fiets- en wandelroutes. Deze actie vindt plaats in combinatie met onze website “Duiven Maakt Het Waar”. Het plan voor camper- en recreatieplaatsen bij De Waaij in Groessen, is concreet in uitvoering gebracht en hiervoor is cofinanciering vanuit de provincie ontvangen. Er is medewerking verleend aan het initiatief van de Dorpsraad Groessen om een herdenkingsmonument te verwezenlijken aan de Leuvensedijk. Het monument is geplaatst en op 4 mei 2017 publiekelijk onthuld.

B. Het waarborgen van een aantrekkelijke fysieke leefomgeving.

Dit zijn de speerpunten:

3.B.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
Doel	Een zo goed mogelijke inpassing van de A15 en A12 voor de gemeenschap van Duiven.
Toelichting	We zetten onze pro-actieve en constructieve grondhouding ook in de komende jaren voort. Begin 2017 lag er een Tracébesluit waar we formeel niet meer op kunnen reageren. Daarom blijven we ons samen met regiopartners (gemeenten Lingewaard, Overbetuwe en Zevenaar, waterschap Rijn en IJssel en provincie Gelderland) en het bewonersoverleg richting en in samenwerking met Rijkswaterstaat, hard maken voor maatwerkoplossingen. De planvormingsfase eindigt in 2017 en de (voorbereiding van de) aanbestedingsfase wordt dan opgestart. Hiervoor worden in 2017 ook de Uitwerkingsovereenkomsten afgerond die een belangrijk onderdeel in het aanbestedingscontract tussen Rijkswaterstaat en de aannemer gaat vormen. Daarnaast participeren wij in de commissie Ruimtelijke kwaliteit die de totstandkoming begeleidt van het esthetisch programma van eisen door de kunstwerken op het tracé. In de aanbesteding speelt deze commissie vervolgens een adviserende rol.
Bereikt/Niet-bereikt	Tracébesluit: Op 8 maart 2017 heeft de toenmalige minister van Infrastructuur & Milieu in het buurtschap Helhoek het Tracébesluit ondertekend. Er zijn 62 beroepschriften ingediend, waarvan één namens 54 ondertekenaars. Zoals bekend is in de beroepsprocedure ook de Programmatische Aanpak Stikstof ter discussie gesteld. De Raad van State heeft hierover in mei 2017 prejudiciële vragen gesteld aan het Europese Hof van Justitie te Luxemburg. Begin augustus 2017 werd bekend dat het Hof deze vragen met voorrang gaat behandelen. De Raad van State heeft laten weten dat de behandeling van de beroepen tegen het Tracébesluit ViA15 pas plaatsvindt nadat de reactie is ontvangen van het Europese Hof op de prejudiciële vragen. Een nadere tijdsaanduiding heeft de Raad van State niet gegeven. Wij verwachten dat de Raad van State niet eerder dan medio 2018 kan overgaan tot inhoudelijke behandeling. Snelfietsroute: Op 8 maart is ook de samenwerkingsovereenkomst voor een snelfietsroute langs de A15 ondertekend. Er is een ontwerp bestemmingsplan opgesteld dat tot doel heeft de ontbrekende schakels in deze route planologisch mogelijk te maken. In het vierde kwartaal van 2017 bleek dat er nog aanvullend onderzoek nodig was in verband met natuur. Uiteindelijk is besloten om het verlies van 270m² buitendijks grasland af te kopen. Een verdergaande optimalisatie van het tracé in onze gemeente lijkt niet mogelijk onder andere in verband met significante meerkosten ten opzichte van de tracéwinst. Het bestemmingsplan komt het tweede kwartaal van 2018 ter vaststelling in de gemeenteraad. Voor de SFR15 zijn we vanaf eind 2017 ook in gesprek met Rijkswaterstaat, provincie en de gemeente Lingewaard voor een addendum op de samenwerkingsovereenkomst. Deze is onder meer nodig, gelet op de discussie rondom verlichting van de route op de fietsbrug. Esthetisch Programma van Eisen ViA15 (EPvE): Het EPvE heeft eind 2017 ter visie gelegen. De ingediende zienswijzen zijn aanleiding geweest het EPvE gewijzigd vast te stellen (23 januari 2018). Dit programma van eisen fungeert als welstandskader en contractstuk in de aanbesteding en ligt momenteel ter visie voor de inspraak. Voor het zomerreces zijn de raads- en bewonersafvaardigingen van de betrokken gemeenten geïnformeerd over proces en inhoud van het EPvE. In december heeft de rondetafel over de vaststelling van het EPvE plaatsgevonden. Inmiddels is het EPvE door de raden van de gemeente Duiven, Zevenaar, Lingewaard en Overbetuwe vastgesteld. Plankosten Gasuniedossier: We hebben de eerder veiliggestelde plankosten in het Gasuniedossier ontvangen. De gelden zijn na aftrek van de interne legeskosten voor het verleggen van de hoofdtransportgasleidingen in de reserve A15 gestort. De raad heeft op 22 december 2017 bij vaststelling van de derde tussenrapportage besloten dat de bestemmingsreserve A15 ook kan worden gebruikt voor (inpassings-) maatregelen ten gunste van bewoners.

3.B.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
	Uitvoeringsovereenkomst Staat-Duiven (UVO): We hebben de UVO niet in 2017 kunnen afronden. De UVO is een contractstuk in de aanbesteding en regelt hoe de aannemer straks moet omgaan met de noodzakelijke wijzigingen aan de gemeentelijke infrastructuur en andere openbare en/of tijdelijke voorzieningen. De ondertekening is nu het eerste kwartaal van 2018 voorzien. Het zelfde geldt voor de bestuursovereenkomst met Rijkwaterstaat, die de basis vormt voor de uitvoeringsovereenkomst en de grondverwerving door Rijkswaterstaat. In de overeenkomst leggen we ook afspraken vast rondom beheer en onderhoud zoals bijvoorbeeld van grondwatermonitoring bij de verdiepte ligging, de inrichting op en rondom de deksel Helhoek en de selectieve afsluiting ter voorkoming van sluipverkeer door de Helhoek. Bewonersoverleg Groessen A15: Over alle bovenstaande onderwerpen heeft ook overleg plaatsgevonden met het Bewonersoverleg Groessen A15 en/of een vertegenwoordiging hiervan.

3.B.2	Opstellen van een nieuwe Woonvisie
Doel	Het opstellen van een woonvisie die inzicht geeft in de woonvraagstukken en die benodigde beleidskeuzes weergeeft. Een visie 2017-2030 die vertaald wordt in een woonagenda (uitvoeringsparagraaf) die gericht is op een kortere periode, waar we samen met onze partners op het gebied van wonen concreet aan kunnen werken.
Toelichting	De Woonvisie 1999 biedt al lang geen antwoorden meer op de vragen van nu en de toekomst. De bevolkingsontwikkeling en de woningmarkt zijn sterk veranderd. Op het vlak van wonen, zorg en welzijn vindt een transformatie plaats met verstrekkende gevolgen voor bewoners en instellingen. Ook is de Woningwet in 2015 herzien en daarmee is ook de verhouding tussen gemeente en corporaties veranderd. Een nieuwe Woonvisie is daarom nodig om toekomstgericht in te kunnen spelen op ontwikkelingen en afspraken met de corporatie te kunnen maken. Hierbij komt ook de gewenste nieuwe rol van de gemeente en die van partners en de samenleving op dit beleidsterrein aan de orde. Het doel van de nieuwe woonvisie is om de kwantiteit en kwaliteit van de Duivense woningvoorraad en de huisvesting van doelgroepen van beleid en initiatieven en ontwikkelingen hiertoe vanuit de samenleving beter te laten aansluiten bij de hedendaagse behoefte en vraag. Dit draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijke leef- en woonomgeving. In 2017 is de besluitvorming op de nieuwe woonvisie en woonagenda voorzien. Het accent verschuift daarna naar het met bewoners, corporatie en partners uitwerken en uitvoeren van de uitvoeringsagenda en gekozen speerpunten. Daarbij starten wij het proces met de woningbouwcorporatie om nieuwe prestatieafspraken te maken. De nieuwe Woonvisie dient in 2017 als input en verdere bouwsteen voor een integrale Omgevingsvisie in relatie met andere beleidsterreinen. In 2016 was € 15.000 beschikbaar. Deze middelen worden benut voor het uitvoeren van een bredere onderzoeksanalyse die als basis dient voor de Woonvisie en Woonagenda.
Bereikt/Niet-bereikt	Op 8 mei 2017 heeft de gemeenteraad de Woonvisie 2025 en de Woonagenda 2017-2022 vastgesteld. In deze Woonvisie “Van woonopgaven naar woonoplossingen” is samen met partners in de samenleving tot een ambitieuze woonagenda voor de toekomst gekomen. Met de vaststelling van de nieuwe Woonvisie is het speerpunt gerealiseerd. In december 2017 zijn mede op basis van de Woonvisie met Vivare en Woonzorg Nederland de prestatieafspraken 2018 gemaakt. Verder hebben eind 2017 de Woonvisie en de inzichten in de actuele woonbehoefte bijgedragen aan de totstandkoming van de nieuwe Liemerse Woonagenda 2017 -2027. Dit zal in het eerste kwartaal 2018 concreet worden vertaald naar een woningbouwprogramma voor Duiven met als doel om de “kansen voor ontwikkeling” in beeld te hebben.

C. Het implementeren van nieuwe wetgeving, de op ons afkomt.
Dit zijn de speerpunten:

3.C.1	Implementatie nieuwe Omgevingswet
Doel	Tijdige voorbereiding en implementatie van de Omgevingswet.
Toelichting	De Omgevingswet brengt een omvangrijke operatie met zich mee voor gemeenten en raakt alle domeinen binnen de fysieke leefomgeving en meerdere organisatieonderdelen. Naast een goede daarvoor ingerichte organisatie, de implementatie en toepassing van nieuwe instrumenten en procedures, is ook een belangrijk onderdeel dat elke gemeente over een Omgevingsvisie en een Omgevingsplan moet beschikken. Deze vervangen de huidige structuurvisie en bestemmingsplannen. Het gaat dan om het verder integreren van alle bestaande beleidskaders. De nieuwe Omgevingswet is veel meer dan een wetswijziging. Deze totale stelselwijziging in het fysieke domein, vanuit een ander besturingsfilosofie (eenvoudig beter en meer lokaal maatwerk en bestuurlijke afwegingsruimte) en die aansluit op onze gedachten bij overheidsparticipatie, vraagt om een goede voorbereiding op de implementatie. Dit gaan we samen met Westervoort doen. In 2016 is gestart om samen een startnotitie “Op weg naar de nieuwe Omgevingswet” op te stellen. De startnotitie omvat de voorlopige opdracht, impact nieuwe wet en proces op hoofdlijnen, keuze basishouding, beoogde projectorganisatie, benodigde middelen om in volgende fase tot een integraal projectplan te komen. De startnotitie wordt in gezamenlijke opdracht met Westervoort opgesteld door een extern ingehuurde procesmanager. De startnotitie is in de eerste helft 2017 gereed. In deze fase nemen wij ook de gemeenteraden mee in eerst de totale opgave en impact van de Omgevingswet (begin 2017). In een vervolg, tweede kwartaal 2017, wordt de raad op basis van de startnotitie om besluitvorming gevraagd op de basishouding en de benodigde middelen voor de volgende fase van de projectaanpak. De implementatie van de nieuwe Omgevingswet, vloeit voort uit wijziging van wetgeving en is in die zin geen keuze. Deze opgave vereist naar verwachting concernprioriteit en een stevige ambtelijke inzet en in de uitvoering de noodzakelijke (advies-, onderzoeks-, en andere implementatie-)kosten om bijvoorbeeld tot nieuwe beleidskaders en instrumenten te komen. De bestemmingsreserve “Ruimtelijke Plannen” zal hiervoor absoluut niet toereikend zijn. Op basis van de startnotitie en vervolgens een integraal projectplan voor het totale implementatieproces, zal de gemeenteraad in 2017 met aparte raadsvoorstellen onderbouwd, gevraagd worden de benodigde middelen beschikbaar te stellen en de bestemmingsreserve in benodigde mate aan te vullen.
Bereikt/Niet-bereikt	In 2017 is met betrokkenheid van de gemeenteraden van Duiven en Westervoort een koersdocument “Implementatie Omgevingswet” opgesteld. Dit startdocument heeft de raad op 11 juli 2017 vastgesteld. In het document staat de impact en de opgave verwoord en het beoogde proces op hoofdlijnen. Het ambitieniveau is geschetst als “de beweging van consoliderend naar vernieuwend”. Hiermee ligt het proces op koers en verloopt het volgens planning. Voor het vervolg zijn 6 thema’s of deelprocessen benoemd. In 2017 heeft de verdere voorbereiding plaatsgevonden om de thema’s procesmatig en inhoudelijk verder uit te werken tot een concrete opdracht. Dit kan leiden tot aanvullende raadsvoorstellen eerste helft 2018. Het doel is om in 2018 daadwerkelijk te kunnen starten om deze nieuwe planologische instrumenten daadwerkelijk op te stellen en inhoud te geven. Het gaat dan vooral om de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan en de kaders voor de Omgevingsvergunning en de daarbij behorende ‘nieuwe processen en procedures’ (rol en houding van de gemeente).

3.C.2	Opstellen van een Omgevingsbeleidsplan
Doel	Het borgen van de kwaliteit van de gemeentelijke VTH-taken en inzicht in de daarbij te maken keuzes en prioriteiten.
Toelichting	De Wet Vergunning, Toezicht en Handhaving (VTH) stelt dat gemeenten en provincies kwaliteitseisen moeten vastleggen voor de uitvoering van deze VTH-taken. Te onderscheiden zijn daarbij de VTH-taken die door gemeente of provincie zelf worden uitgevoerd (thuistaken) en taken die door een omgevingsdienst worden uitgevoerd. Op grond van de Wet VTH dient de gemeente, voor de taken die worden uitgevoerd door de omgevingsdienst, bij verordening regels te stellen. De eisen aan de taken die worden uitgevoerd door de omgevingsdiensten, moeten per omgevingsdienst gelijk zijn. Voor de thuistaken geldt een zorgplicht om kwaliteit te borgen (inhoud en wijze van borging staan vrij). Hiertoe is door de gemeente een verordening vastgesteld waarin opgenomen is dat de omgevingsdienst dient te voldoen aan de eisen die de Kwaliteitscriteria 2.1 stellen aan de uitvoeringstaken VTH. Voor de thuistaken waar de zorgplicht voor geldt, kunnen deze geborgd worden door het opstellen van een omgevingsbeleidsplan. Dit is voorzien in 2017. Het gezamenlijk opstellen van dit beleid met Westervoort is zeer wenselijk, om de wettelijke basistaken op orde te hebben. Met een omgevingsbeleidsplan geeft de gemeente invulling aan de wettelijke verplichting om te laten zien op welke wijze, inclusief keuzes en prioriteringen, zij vergunningen afgeeft, toezicht houdt en handhaaft.
Bereikt/Niet-bereikt	In het 4e kwartaal van 2017 is een start gemaakt met het opstellen van het Omgevingsbeleidsplan. Duiven en Westervoort hebben al enkele sessies onder begeleiding van een extern bureau gehad om diverse toetsings- en toezichtsprotocollen op te stellen. Mede gelet op de ambtelijke fusie, is er voor gekozen om dit proces nader te faseren en deels door te schuiven naar het eerste kwartaal van 2018. Het omgevingsbeleidsplan kan op deze wijze beter vormgegeven worden zodat het een goed gedragen stuk is voor beide gemeente. Het op dezelfde wijze afgeven van vergunningen, toezicht houden en handhaven, geeft duidelijkheid en werkt efficiënt. Tevens kan goed aangesloten worden op de processen zoals deze voor de gehele VTH hun beslag zullen vinden in de nieuwe Squit omgeving. Tevens wordt het opstellen van omgevingsbeleid met een doorkijk naar de Omgevingswet gedaan. De verwachting is dat tweede kwartaal 2018 het omgevingsbeleidsplan voorgelegd zal worden aan beide raden.

Aanvullende punten

0,4 formatie voor toename sloop- en asbestmeldingen
Vanaf 2024 zijn asbestdaken in Nederland verboden. Oude daken kunnen door de jaren heen aangetast zijn door weer en wind. Daardoor kunnen asbestvezels vrijkomen. Deze vezels vormen een gevaar voor de volksgezondheid. Daarnaast hebben calamiteiten, en met name asbestbranden, een grote impact op de omgeving. Het verbod beschermt mens en milieu tegen de gevaren van blootstelling aan asbest. Voor de verwijdering van asbestdaken geldt per 1 januari 2016 de ‘Subsidieregeling verwijderen asbestdaken’. De regeling is voor particulieren, bedrijven, non-profitorganisaties en overheden. Daarnaast kunnen agrarische bedrijven gebruik maken van de ‘Subsidieregeling Asbest eraf, zonnepanelen erop’. Met deze nieuwe wetgeving en deze (rijks-)subsidieregelingen, zal het aantal sloop- en asbestmeldingen bij de gemeente toenemen. De (arbeidsintensieve) beoordeling van asbestinventarisatierapporten vraagt bovendien de nodige zorgvuldigheid en tijd. Binnen de bestaande formatie is geen ruimte deze nieuwe wettelijke taak uit te voeren de komende jaren. De toegekende middelen zijn in 2017 binnen het budget benut voor een inhuurkracht, waarmee ook de benodigde behandeling van sloop-/asbestmeldingen en -aanvragen volledig is geborgd.

Strategische uitwerking Ontwikkelperspectief Rijksweg

In 2016 zijn we gestart om te komen tot een ‘ontwikkelperspectief op de Rijksweg’. Deze eerste verkenning geeft inzicht in kansrijke mogelijkheden tot verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van het gebied en de opwaardering van de Rijksweg als karaktervol historisch lint en als entree van het vernieuwde centrum. Directe aanleiding vormt de wens tot herinrichting van de Rijksweg (oostelijk deel) alsmede de uitdaging om de dreigende leegstand van markante en beeldbepalende panden aan te pakken. Er zijn lopende initiatieven bij particulieren en de gemeente zelf die het gehele gebied een nieuw perspectief kunnen bieden dat goed aansluit bij het vitaal centrum Duiven. De focus op dit gebied wordt daarom als meest belangrijk gezien. De verkenning geeft een beeld in welke mate en vorm een integrale aanpak mogelijk is. Ook is bekeken welke functies (wonen en anders) wenselijk en kansrijk zijn. Op 11 april 2017 zijn de resultaten van het ‘ontwikkelperspectief Rijksweg’ aan de raadscommissie gepresenteerd. Het ‘ontwikkelperspectief’ is vertaald naar een ‘strategische uitwerking Rijksweg’. Deze uitwerking voorziet in een integrale benadering door een visie- en kwaliteitskader (ruimtelijke richtlijnen voor de aanpak van de weg zelf alsmede de aangeduide panden en ontwikkellocaties). Uitgangspunt hierbij is een faciliterende rol richting particuliere initiatieven en eigen initiatief en regie richting gemeentelijke eigendommen. Tevens geeft de strategische uitwerking een indicatie van de haalbaarheid van dezen opgaven. Dit is ook nodig om mogelijk tot een gerichte en kansrijke provinciale subsidieaanvraag te komen. Hierop is verder ingezet. Desalniettemin is de verwachting dat de ontwikkelingen vragen om aanvullende financiële middelen. Het is niet gelukt in het najaar 2017 de ‘strategische uitwerking Rijksweg’ ter besluitvorming voor te leggen aan de raad. Met name het gesprek en voorbereiding om tot een kansrijke subsidieaanvraag te komen, speelde hierbij een rol. De planning is er nu op gericht dat in het 2e kwartaal van 2018 deze uitwerking ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd.

Herinrichten Rijksweg
Gelet op het belang en de uitstraling op de ontwikkeling van het Vitaal Centrum Duiven, is de wens om in aansluiting op de realisatie van het openbaar gebied in het centrum, zo snel mogelijk de herinrichting van dit deel van de Rijksweg op te pakken. Gelet op voornoemde wens van een strategische uitwerking op het gebied rondom de Rijksweg, is besloten de gevraagde kapitaallast per 2018 op te nemen. Bovenstaande strategische uitwerking voor de Rijksweg biedt de mogelijkheid om medio 2018 de afweging te maken om het gedeelte van de Rijksweg in aansluiting op het vernieuwde centrum, vooruitlopend te herinrichten. Nu die afweging doorschuift, zal de realisatie pas eerst in 2019 kunnen plaatsvinden.

Regionaal energieloket
In regio de Liemers zijn in 2016 de plannen uitgewerkt voor het regionale loket. In 2017 is dit energieloket ook gerealiseerd en operationeel gegaan. Het is vooral een basisloket, die voor burgers digitaal en telefonisch bereikbaar is voor informatie over de mogelijkheden van verduurzamen van de eigen woning.

3.3 Wat heeft het ons gekost?

Resultaat programma Omgeving

	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	16.470	13.912	14.702	13.707	995
Baten	13.858	11.417	11.788	14.095	2.307
Gerealiseerde totaal saldo	**- 2.613**	**- 2.495**	**- 2.914**	**388**	**3.301**
Resultaatbestemming	149	- 716	- 156	- 417	- 261
Gerealiseerde resultaat	**- 2.464**	**- 3.211**	**- 3.070**	**- 29**	**3.041**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo

Het resultaat op het programma Omgeving bedraagt vóór bestemming € 3.301.000.

Directe kosten (€ 2.717.000)

Voordelen waren er bij de taakvelden Verkeer en vervoer (€ 211.000), Openbaar vervoer (€ 13.000), Fysieke bedrijfsinfrastructuur (€ 2.955.000), Economische promotie (€ 28.000), Milieubeheer (€ 58.000), Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) (€ 146.000) en Ruimtelijke Ordening (€ 366.000). Nadelen waren er bij de taakvelden Bedrijvenloket (€ 4.000), Riolering (€ 406.000), Afval (€ 91.000), Begraafplaatsen (€ 15.000) en Wonen en bouwen (€ 545.000).

Doorbelasting (€ 584.000)
Dit was het eerste jaar waarin we geen ramingen per taakveld hebben opgenomen voor de doorbelasting van overheadkosten. Alle overheadkosten worden conform de nieuwe BBV-voorschriften geboekt op taakveld 0.4 in Programma 1. Van daaruit hebben we dit jaar de salariskosten voor de grondexploitatie doorbelast naar de verschillende complexen. In totaal is er € 359.000 minder aan salariskosten op programma 1 geboekt. Ook alle kapitaallasten worden sinds de introductie van de nieuwe BBV-voorschriften op programma 1 geboekt. In totaal is er € 225.000 meer op dit programma geboekt.

Verkeer en vervoer	211.000
Openbaar vervoer	13.000
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.955.000
Economische promotie	28.000
Milieubeheer	58.000
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	146.000
Ruimtelijke ordening	366.000
Bedrijvenloket	- 4.000
Riolering	- 406.000
Afval	- 91.000
Begraafplaatsen	- 15.000
Wonen en bouwen	- 545.000
Doorbelasting apparaatskosten	359.000
Doorbelasting kapitaallasten	225.000
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**3.301.000**

Bedragen in €

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)
Het saldo op de resultaatbestemming op dit programma is -€ 261.000. Het saldo heeft betrekking op het raadsbesluit inzake de nieuwe nota reserves en voorzieningen (-€ 68.000). Er waren geen stortingen in de BR actualisatie bestemmingsplannen (€ 22.000). Er is een storting in de BR A15 (-€ 21.000) en vanuit complex Welleveld in de BR Sociale woningbouw (-€ 150.000) en BR Bovenwijkse voorzieningen (-€ 30.000). Er was een onttrekking voor onderhoud lichtmasten (€ 25.000) en geen onttrekking voor landschapsontwikkeling (- € 30.000). Er was meer onttrekking voor het opstellen van het omgevingsbeleidsplan (€ 19.000) en minder voor de implementatie van de Omgevingswet (-€ 32.000). Tenslotte zijn er nog kredieten waar op is geboekt of waarvan het saldo is overgeboekt naar 2018 omdat ze in 2017 nog niet zijn uitgegeven (€ 4.000).

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**3.301.000**
Reserves en voorzieningen	- 68.000
Actualisatie bestemmingsplannen	22.000
A15	- 21.000
Stortingen vanuit complex Welleveld	- 180.000
Onderhoud lichtmasten	25.000

Landschapsontwikkeling	- 30.000
Omgevingsbeleidsplan	19.000
Implementatie Omgevingswet	- 32.000
Kredieten	4.000
Gerealiseerde resultaat	**3.041.000**

Bedragen in €

3.4 Welke verbonden partijen zijn betrokken?

	Omgevingsdienst Regio Arnhem
Doel	De gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers terzake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Middels de ODRA worden de krachten gebundeld zodat sprake is van minder versnippering, een grotere mate van deskundigheid en een meer efficiënte inzet van middelen.
Taak	Het uitvoeren van meerdere taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht voor gemeenten in de regio Arnhem en Provincie Gelderland. Ook is Omgevingsdienst Regio Arnhem voor deze overheden het aanspreekpunt voor milieuvraagstukken.
Beleidsrisico's	De ODRA is een uitvoeringsorganisatie. De beleidsrisico's zijn derhalve zeer beperkt. Uitvoerend beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Onze inzet in 2017	Op 1 april 2013 is de ODRA gestart. Afgesproken is dat de ODRA de eerste vier jaar wordt gefinancierd volgens een inputmodel. Hierbij zijn de exploitatiekosten van de ODRA omgeslagen naar de uren die bij de start zijn ingebracht. Dit gaf de ODRA zekerheid over de inkomsten en de gemeente zekerheid over de uitgaven. In 2017 gaat de ODRA over naar een outputmodel. De ODRA zal dan op basis van geleverde prestaties en afgenomen producten worden gefinancierd. Om tegenvallers te voorkomen is het belangrijk hier goed regie op te voeren.

	Arnhem Nijmegen City Region (voormalige Stadsregio)
Doel	Verbeteren van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de regio Arnhem-Nijmegen, in zowel nationaal als internationaal perspectief.
Taak	Overleg te voeren gericht op afstemming van beleid op de terreinen wonen, mobiliteit, economie en duurzaamheid. Daarnaast wordt het Bureau Brussel (EU-lobby) op strategisch-inhoudelijk niveau aangestuurd.
Beleidsrisico's	Beperkt. Het orgaan is een afstemmingsplatform dat geen beslissingen kan nemen voor de afzonderlijke gemeenten. Beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Onze inzet in 2017	Wij nemen bestuurlijk en ambtelijk actief deel aan de hiervoor inmiddels ingestelde regionale overlegplatforms. Belangrijke thema's in 2017 zijn: opbouwen 'Economic Board', regionale afstemming woningbouwprogramma, regionale afstemming (over-)programmering werklocaties. Onze inzet is het borgen van ons woningbouwprogramma en onze uitgiftedoelstellingen voor onze bedrijventerreinen.

VGGM – Zie programma 1.

Algemene Dekkingsmiddelen

In de nieuwe opzet van onze programmabegroting zijn de diverse onderdelen van de Algemene Dekkingsmiddelen onder Programma 1 Bestuur opgenomen. Omdat de opsomming van Algemene Dekkingsmiddelen een verplicht onderdeel van de BBV is hebben we deze als aanvullend hoofdstuk in het Programmaplan opgenomen. Tevens zijn in dit hoofdstuk verplichte onderdelen over de post onvoorzien en de vennootschapsbelasting opgenomen.

Als Algemeen Dekkingsmiddel worden de volgende onderdelen aangemerkt:
- Belastingen.
- Uitkering uit het Gemeentefonds.
- Beleggingen.
- Overige Algemene Dekkingsmiddelen.

Belastingen

Hieronder vallen de gemeentelijke belastingen, voor zover zijnde Algemene Dekkingsmiddelen. In Duiven zijn dat de onroerende-zaakbelastingen, de toeristenbelasting, de precariobelasting, de reclamebelasting en de hondenbelasting. De toelichting op deze belastingen is opgenomen in de paragraaf Lokale Heffingen.

Uitkering uit het Gemeentefonds

De uitkering uit het Gemeentefonds bestaat uit de volgende onderdelen: de Algemene Uitkering, het Sociaal Domein, de Integratie-uitkeringen en de Decentralisatie-uitkeringen. De opbrengst van de uitkering uit het Gemeentefonds is ten opzichte van de 3e tussenrapportage afgerond € 434.000 hoger. Dat heeft voornamelijk te maken met de gevolgen van de correctie van de maatstaven, wat heeft geleid tot een nabetaling in december. Bovendien zijn de gevolgen van de decembercirculaire hierin verwerkt. Tenslotte zijn er ook nog afrekeningen van de jaren 2015 en 2016 geweest. Uitgangspunt voor de jaarrekening is de betaalspecificatie gemeentefonds van januari 2018.

Uitkering Gemeentefonds 2017

	Rekening2016	Begroting2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Algemene Uitkering	18.706	18.643	18.392	18.385	- 7
Integratie-uitkering Wmo	1.626	1.680	1.757	1.756	- 1
Overige Integratie-uitkeringen	0	0	0	0	0
Decentralisatie-uitkeringen	499	215	344	578	234
Integratie-uitkering Sociaal Domein	11.050	9.965	10.192	10.399	207
Totaal	**31.881**	**30.503**	**30.685**	**31.119**	**434**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Gemeentefonds
Door met name de aanpassing van maatstaven komen de uitkeringen uit het Gemeentefonds per saldo € 434.000 hoger uit. In dit totaal zijn de aanpassingen van de maatstaven voor 2015 € 18.000 en 2016 € 167.000 ook verwerkt alsmede de gevolgen van de decembercirculaire.

Integratie-uitkering Wmo en decentralisatie-uitkeringen
De decentralisatie-uitkering is een variant op de integratie-uitkering. Het tijdstip van overheveling hoeft in het geval van een decentralisatie-uitkering nog niet bekend te zijn en daarnaast kan het ook om tijdelijke middelen gaan.

In 2017 heeft de gemeente Duiven een aantal uitkeringen ontvangen: de integratie-uitkering Wmo, de decentralisatie-uitkering Brede scholen Combinatiefuncties, de decentralisatie-uitkering Peuterspeelzaalwerk, de decentralisatie-uitkering voorschoolse voorziening peuters, de decentralisatie-uitkeringen voor Asiel partieel effect en participatie en integratie, de decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen, de decentralisatie-uitkering vergoeding Tweede Kamerverkiezing en de integratie-uitkering voor VTH provinciale taken. Ten opzichte van de derde tussenrapportage 2017 zijn er geen wijzigingen opgetreden in deze uitkeringen.

Beleggingen

Het rendement van deelname in maatschappelijk kapitaal van instellingen en ondernemingen heeft in 2017 € 234.237 opgeleverd.

Overige Algemene Dekkingsmiddelen

Het gaat om de volgende producten:
- Algemene baten en lasten.
- Lasten van belastingheffing en uitvoering Wet WOZ.
- Rente interne financiering.

Vennootschapsbelasting

In het afgelopen jaar zijn we bezig geweest om een fiscale openingsbalans op te stellen. De ontwikkelingen rondom de belastingplicht voor lagere overheden hebben we hierbij gemonitord. De Belastingdienst is nog bezig om de juiste uitgangspunten te formuleren waaraan wij als belastingplichtige moeten voldoen. Tot het moment waarop die uitgangspunten duidelijk zijn voor ons blijven wij uitstel vragen voor het doen van onze aangifte. Onze adviseurs en zelfs de Belastingdienst adviseren ons hiertoe omdat we anders mogelijk een onjuiste aangifte zouden indienen. We hopen voor 1 juli onze eerste aangifte gereed te hebben en dan ook te weten hoe hoog onze eerste aanslag zal worden. Vooralsnog hebben we hiervoor geen last opgenomen.

Onvoorzien

Deze post dient ter dekking van de in de loop van het begrotingsjaar optredende onvoorziene, onvermijdbare en onuitstelbare niet geraamde uitgaven. Dit budget is niet per programma verdeeld, maar als totaalpost in de ramingen opgenomen. In totaal werden 25.377 inwoners x € 1,18 = € 29.945 in de begroting 2017 voor de post Onvoorzien opgenomen.

Begrotingswijzigingen Onvoorzien in 2017

Onderwerp	Begrotingswijziging	Bedrag
Begroting 2017 Primitieve raming	Nr: 0 (raad 14 november 2016)	29.945
Afboeken onvoorzien	3e tussenrapportage (20 december 2017)	- 29.945
Totaal		**0**

(- is een nadeel, + is een voordeel)

Wat heeft het gekost?

Resultaat Onvoorzien

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Lasten	0	30	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0
Gerealiseerd totaal saldo	**0**	**- 30**	**0**	**0**	**0**
Resultaatbestemming	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**0**	**- 30**	**0**	**0**	**0**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo

Er is in principe geen resultaat op Onvoorzien.

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)

Er kan geen resultaatbestemming plaatsvinden op Onvoorzien.

Onzekerheden

Onzekerheid verantwoording jeugdzorg en Wmo

De verantwoorde lasten op Programma 2 Maatschappij in het Sociaal Domein kennen een aantal onzekerheden voor wat betreft de jeugdzorg en Wmo die wij aanvullend toelichten.

Op het gebied van jeugdzorg is het declaratie- en betalingsproces tussen de gemeenten en zorgaanbieders verbeterd ten opzichte van voorgaand jaar. Desondanks kunnen we van een aantal posten niet de juistheid en volledigheid vaststellen, vanwege:

- geen goedkeurende controleverklaringen bij de productieverantwoordingen zijn ontvangen waardoor het onzeker is of de gefactureerde zorg geleverd is;

- controleverklaringen die zijn ontvangen niet voldoen aan het geldende Algemeen accountantsprotocol financiële productieverantwoording Wmo en Jeugdwet 2017; en

- de in de jaarrekening opgenomen trekkingsrechten PGB van Sociale Verzekeringsbank (SVB) nog steeds schattingsposten zijn en de SVB geen goedkeurende controleverklaring kan overhandigen.

Sociaal domein / decentralisaties

Voor een juiste en volledige verantwoording van de lasten inzake Jeugdzorg en Wmo is de gemeente afhankelijk van informatie van derden te weten productieverantwoordingen met controleverklaringen van de accountant van de betreffende zorgverlener en de controleverklaring over de besteding van de PGB-budgetten van de auditdienst van de Sociale Verzekeringsbank (SVB).

De lasten en baten zoals verantwoord in de jaarrekening zijn als volgt:

- Zorg in natura (ZIN), Wmo begeleiding en Jeugdzorg € 6.421.997. Na ontvangst van actuele informatie van een zorgaanbieder, onderbouwd met een goedkeurende controleverklaring;
- Persoonsgebonden Budgetten (PGB) € 396.000; en
- Bijdragen CAK € 224.161.

Tot een bedrag van € 5.322.516 hebben wij van de zorgaanbieders goedkeurende accountantsverklaringen ontvangen. We merken daarbij op dat we voor € 1.099.482 geen (goedkeurende) verklaringen hebben ontvangen. We kunnen daarmee stellen dat 20,66% van de lasten als onzeker kan worden beschouwd.

Verplichte Indicatoren

Indicator	Duiven 1-8-2016	Nederland 1-8-2016	Duiven 23-4-2018	Nederland 23-4-2018
Formatie fte per 1.000 inwoners	6	gegevens niet beschikbaar	6	gegevens niet beschikbaar
Bezetting fte per 1.000 inwoners	6	gegevens niet beschikbaar	6	gegevens niet beschikbaar
Apparaatskosten per inwoner	€ 529	gegevens niet beschikbaar	€ 482	gegevens niet beschikbaar
Externe inhuur als % van totale loonsom + inhuur externen	0,6%	gegevens niet beschikbaar	9,7%	gegevens niet beschikbaar
Overhead als % van totale lasten	10%	gegevens niet beschikbaar	11%	gegevens niet beschikbaar
Woonlasten eenpersoonshuishouden	573	643	580	gegevens niet beschikbaar
Woonlasten meerpersoonshuishouden	726	716	740	721
WOZ-waarde woningen	203	206	224	223
Nieuwbouw woningen	8,6	6,6	1,5	6,4
Huishoudelijk restafval	218	205	100	gegevens niet beschikbaar
Hernieuwbare elektriciteit	108,2	8,7	118,4	12,6
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	1,4	2,4	gegevens niet beschikbaar	gegevens niet beschikbaar
Geweldmisdrijven per 1.000 inwoners	3,5	5,4	2,2	5
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	3,5	3,9	gegevens niet beschikbaar	gegevens niet beschikbaar
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	4,1	6,1	2,8	4,8
Verwijzingen HALT	153,2	139,7	68	137
Hardekern jongeren	0,5	1,3	0,5	1,3
Jongeren met delict voor rechter	1,59	2,57	0,87	1,45
Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met een motorvoertuig	5	7	8	8
Ziekenhuis nsv vervoersongeval met een fietser	9	10	15	9
Demografische druk	49,4	53	68,8	69
Niet-sporters	47,5	49,9	45,7	48,7

Banen	868,2	721,7	978,6	758,2
Vestigingen	112	122,4	119,7	139,7
Netto arbeidsparticipatie	67,3	65,4	68	65,8
Bruto gemeentelijk product	100	100	gegevens niet beschikbaar	gegevens niet beschikbaar
Functiemenging	58,4	51,3	61	52,4
Bijstandsuitkeringen	281,2	405,1	29,8	41,9
Lopende re-integratievoorzieningen	110,9	311,9	16,4	27,1
Wmo-clienten met een maatwerkarrangement	7	569	gegevens niet beschikbaar	54
%kinderen in uitkeringsgezin	2,64	5,66	4,26	6,58
% achterstandsleerlingen	3,9	11,61	3,9	11,61
% werkloze jongeren	0,89	1,21	0,83	1,52
% Voortijdige schoolverlaters totaal (VO+MBO)	2,1	3,2	1	1,7
Absoluut verzuim	0	5	0	1,82
Relatief verzuim	27	60	21,88	26,58
Jongeren met jeugdhulp	10,8	10	9	8,8
Jongeren met jeugdreclassering	-	0,5	-	0,4
Jongeren met jeugdbescherming	0,8	1,2	0,5	1

Formatie 156,47, Inwoners 25.426, Loonsom € 12.257.673, Inhuur € 1.325.084.

Jaarverslag - Paragrafen

Paragraaf 1	Lokale heffingen
Paragraaf 2	Weerstandsvermogen
Paragraaf 3	Onderhoud kapitaalgoederen
Paragraaf 4	Financiering
Paragraaf 5	Bedrijfsvoering
Paragraaf 6	Verbonden partijen
Paragraaf 7	Grondbeleid

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Algemeen

Deze paragraaf bevat informatie over gemeentelijke belastingen. De gemeentelijke belastingen zijn te onderscheiden in drie typen belastingen. De algemene belastingen, de bestemmingsheffingen en de retributies. Na de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds zijn dit de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente. Het aandeel van de gemeentelijke belastingen in het totaal van de inkomsten is 19%.

Algemene belastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten ten goede komen aan de algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten van deze belastingen niet voor een specifiek en wettelijk bepaald doel maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen mogen worden ingezet. De onroerende-zaakbelastingen (hierna: OZB), hondenbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting behoren tot deze categorie. De reclamebelasting feitelijk ook maar daar is in de gemeente Duiven wel een specifiek doel aan gekoppeld.

Bestemmingsheffingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Onder deze categorie vallen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Retributies zijn belastingen die worden geheven als er door of namens de gemeente een specifiek product of een specifieke dienst wordt verleend. De leges, lijkbezorgingsrechten en marktgelden behoren tot deze categorie.

Voor bestemmingsheffingen en retributies geldt dat er geen winst mag worden gemaakt. De opbrengst mag daarom niet hoger zijn dan de kosten die worden gemaakt om het product of de dienst te verlenen.

In de gemeente Duiven worden diverse belastingen geheven, te weten OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting, reclamebelasting, precariobelasting en rechten (o.a. leges).

Financiële gegevens

Lokale heffingen 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
OZB	5.502.609	5.608.994	5.568.994	5.551.778	- 17.216
Afvalstoffenheffing	1.974.370	2.095.084	2.049.912	1.993.648	- 56.264
Rioolheffing	1.982.066	2.052.811	2.052.811	1.984.402	- 68.409
Rioolaansluitrecht	- 192	3.193	3.193	2.766	- 427
Hondenbelasting	160.901	155.796	169.996	172.686	2.690
Toeristenbelasting	129.237	141.018	155.018	174.179	19.161
Precariobelasting	265.043	267.728	267.728	264.725	- 3.003
Reclamebelasting	57.625	56.756	56.756	52.750	- 4.006
Sportaccommodaties	219.446	220.889	220.889	218.103	- 2.786
Lijkbezorgingsrechten	64.176	74.410	74.410	64.203	- 10.207
Marktgelden	5.873	8.120	8.120	5.429	- 2.691
Leges	1.211.138	1.233.280	1.267.580	1.252.376	- 15.204
Totaal	**11.572.292**	**11.918.079**	**11.895.407**	**11.737.044**	**- 158.363**

Bedragen in € , - is een nadeel, + is een voordeel)

Bovenstaand overzicht vindt u ook terug in de programmarekening, maar dan als onderdeel van de totale inkomsten. Ten opzichte van de begroting na wijziging zijn de opbrengsten uit lokale heffingen afgerond € 158.000 lager.

De inwoners van de gemeente krijgen jaarlijks een aanslag gemeentelijke belastingen. Voor de beoordeling van de lastendruk zijn de tarieven dan ook van groot belang.

Naast volumeontwikkelingen (toename aantal woningen met 15) en kostenontwikkelingen (bijvoorbeeld inzameling- en verwerkingsprijzen afval) is uitgegaan van een indexering van de tarieven 2017 met 0,9% voor loon- en prijsontwikkelingen overeenkomstig het percentage BBP (Bruto Binnenlands Product) uit de septembercirculaire gemeentefonds 2016.

Verder is het uitgangspunt gehanteerd dat afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges omgevingsvergunning en leges kostendekkend zijn. Voor lijkbezorgingsrechten en marktgelden is het uitgangspunt om zoveel mogelijk kosten te verhalen.

Hieronder zijn de belastingtarieven voor het jaar 2017 vermeld. De tarieven van de rechten, waaronder de leges en tarieven huur sportaccommodaties zijn divers. Daarom zijn deze tarieven niet opgenomen in het overzicht. De tarieven, met uitzondering van OZB, zijn in €.

Belastingsoort	**Tarief 2017**
OZB eigenarenbelasting:	
- woningen, % van vastgestelde waarde	0,1596
- niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,1828
OZB gebruikersbelasting niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,1411
Afvalstoffenheffing vastrecht	165,40
Afvalstoffenheffing variabel:	
- per lediging 140 liter container restafval	2,01
- per lediging 240 liter container restafval	4,14
- per storting ondergrondse container	1,04
Rioolheffing, per m2	1,57
Hondenbelasting:	
- 1e hond	61,08
- 2e hond	112,16
Toeristenbelasting:	
- hotel, hostel, pension en B&B	1,85
- kampeerterrein en camperplaats	1,05
Reclamebelasting, Centrum Duiven	750,00
Precariobelasting, per strekkende meter	2,27

Gemeenten kennen een gesloten belastingstelsel. Dit betekent dat een gemeente een belasting alleen kan heffen als een wet daar nadrukkelijk de bevoegdheid toe geeft. Het beleid betreffende de gemeentelijke belastingen is opgenomen in landelijke wet- en regelgeving.

De belastingtarieven zijn opgenomen in onderstaande belastingverordeningen.
- "Verordening onroerende-zaakbelastingen 2017".
- "Verordening afvalstoffenheffing 2017".
- "Verordening rioolheffing 2017".
- "Verordening rioolaansluitrecht 2017".
- "Verordening hondenbelasting 2017".
- "Verordening toeristenbelasting 2017".
- "Verordening reclamebelasting 2017".
- "Verordening precariobelasting 2017".

- "Verordening lijkbezorgingsrechten 2017".
- "Verordening marktgelden 2017".
- "Verordening leges omgevingsvergunning 2017".
- "Legesverordening 2017".

In de verordeningen zijn verder bepalingen opgenomen ter uitvoering van de heffing en de invordering van gemeentelijke belastingen.

Belastingen

Onroerende-zaakbelastingen

Tarieven OZB 2017

	Woningen	Niet-woningen
Gebruiker		0,1411%
Eigenaar	0,1596%	0,1828%
Totaal	**0,1596%**	**0,3239%**

De tarieven zijn ten opzichte van het tarief 2016 gestegen omdat er een inflatiecorrectie van 0,9% is toegepast.

Rekentarief
De inkomsten van de OZB worden door het Rijk gekort. Het Rijk rekent met de zogenaamde vaste rekentarieven. Voor 2017 bedroeg dat voor woningen 0,1054%, voor niet-woningen gebruikers 0,1259% en voor niet-woningen eigenaren 0,1562%.
De systematiek is als volgt:
OZB waarde woningen x 80% x 0,1054%.
OZB waarde niet-woningen gebruikers x 70% x 0,1259%.
OZB waarde niet-woningen eigenaren x 70% x 0,1562%.

Onroerende-zaakbelastingen 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
OZB gebruikers	798.844	823.482	823.482	819.012	- 4.470
OZB eigenaren	4.703.764	4.785.512	4.745.512	4.732.766	- 12.746
Totaal	**5.502.609**	**5.608.994**	**5.568.994**	**5.551.778**	**- 17.216**

Bedragen in € , - is een nadeel, + is een voordeel)

Bij het berekenen van de opbrengst OZB voor woningen en niet-woningen wordt uitgegaan van de cijfers van het CBS. Bij een interne controle is gebleken dat in de telling van het CBS objecten zijn meegenomen die in de administratie van de gemeente reeds beëindigd zijn vanwege splitsing, samenvoeging, sloop et cetera. Daarom is de vastgestelde OZB-waarde te hoog vastgesteld en blijft de opbrengst voor woningen achter bij de raming. Voor wat betreft niet-woningen zijn er ook nog diverse waardemutaties doorgevoerd na vaststelling van de raming waardoor deze opbrengst hoger is dan geraamd. De opbrengst van de OZB is in totaal € 17.216 lager dan geraamd.

In de gemeente Duiven is de gemiddelde waardestijging per 1 januari 2016 (waardepeildatum) ten opzichte van de waarden per peildatum 1 januari 2015 voor woningen 0,644%. De gemiddelde waardedaling voor niet-woningen eigenaren is 2,292% en de daling voor niet-woningen gebruikers is 2,458%. De vastgestelde landelijke waardestijging is 3,0% voor woningen en de vastgestelde landelijke waardedaling voor niet-woningen is 1,0%.

De WOZ-waarde 2017 is eind januari 2017 gelijktijdig met de aanslag gemeentelijke belastingen 2017 aan de burgers kenbaar gemaakt.

De bezwaren die worden ingediend tegen de WOZ-beschikkingen worden door Belastingen in eigen beheer afgehandeld. In 2017 zijn er 95 bezwaarschriften ontvangen. Dit is 0,78% van de door de gemeente Duiven verzonden WOZ-beschikkingen. Landelijk gezien is er tegen 1,40% van de beschikkingen bezwaar ingediend. Voor alle bezwaren is door de gemeente uitspraak gedaan. Voor 99% van de bezwaren is uitspraak gedaan vóór 1 juli 2017. Het aantal gegrond verklaarde bezwaren blijft binnen de door de Waarderingskamer gestelde norm. Tegen twee uitspraken die ongegrond zijn verklaard, is beroep ingesteld bij de rechtbank.

Hondenbelasting

Opbrengsten hondenbelasting 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Hondenbelasting	160.901	155.796	169.996	172.686	2.690
Totaal	**160.901**	**155.796**	**169.996**	**172.686**	**2.690**

Bedragen in € , - is een nadeel, + is een voordeel)

In juni 2017 is in een tweede gedeelte van de gemeente een huis-aan-huis controle op het houden van honden uitgevoerd. In 2018 wordt het derde en laatste gedeelte van de controle uitgevoerd.

Tarieven hondenbelasting 2017

	Tarief
1e hond	61,08
2e hond	112,16
3e hond	163,24

Bedragen in €

De tarieven zijn ten opzichte van het tarief 2016 gestegen. Er is een inflatiecorrectie van 0,9% toegepast.

Toeristenbelasting

Opbrengsten toeristenbelasting 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Toeristenbelasting	129.237	141.018	155.018	174.179	19.161
Totaal	**129.237**	**141.018**	**155.018**	**174.179**	**19.161**

Bedragen in € , - is een nadeel, + is een voordeel

Het aantal overnachtingen in de hotels in Duiven is hoger dan verwacht. Dit is naar alle waarschijnlijkheid het resultaat van een aantrekkende economie. Daarom is de opbrengst € 19.161 hoger dan geraamd.

Precariobelasting

Opbrengsten precariobelasting 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Precariobelasting	265.043	267.728	267.728	264.725	- 3.003
Totaal	**265.043**	**267.728**	**267.728**	**264.725**	**- 3.003**

Bedragen in €, - is een nadeel, + is een voordeel

Er is een wetsvoorstel ingediend tot afschaffing van de precariobelasting. In verband met de voorgenomen afschaffing heeft de landelijke overheid de gemeentelijke tarieven bevroren op de

hoogte van het tarief voor 2016. Gemeenten krijgen maximaal tien jaar de tijd om de effecten van de inkomensderving op te vangen. Er mag in die periode maximaal het tarief in rekening worden gebracht dat voor het belastingjaar 2016 gold. Het tarief voor 2017 is dan ook niet verhoogd.

Reclamebelasting

Opbrengsten reclamebelasting 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Reclamebelasting	57.625	56.756	56.756	52.750	- 4.006
Totaal	**57.625**	**56.756**	**56.756**	**52.750**	**- 4.006**

Bedragen in €, - is een nadeel, + is een voordeel

Om het free-rider gedrag van een aantal ondernemers in het centrum van Duiven te voorkomen heeft de gemeente in 2015 een reclamebelasting ingevoerd. De gemeente is hiertoe overgegaan op verzoek van het bestuur van Ondernemingsvereniging Centrum Duiven (OCD). De opbrengst van de belasting wordt na aftrek van de gemeentelijke kosten als subsidie uitbetaald aan de OCD. In overleg met de ondernemers is een gelijkblijvend tarief voor de reclamebelasting bepaald.

Afvalstoffenheffing

Tarieven 2017

Afvalstoffenheffing is een kostendekkende heffing. Loon- en prijsstijgingen alsmede (vervangings)investeringen hebben invloed op de stijging van het tarief. In 2016 is een nieuwe vorm van afvalinzameling ingevoerd namelijk DIFTAR. Er wordt onderscheid gemaakt tussen grondgebonden huishoudens en hoogbouwaansluitingen.
Verder wordt er onderscheid gemaakt in een vastrecht en een variabel tarief. Het variabele tarief is een tarief dat per aanbieding van de container of per storting van een zak in een ondergrondse container moet worden betaald. De kosten van kwijtschelding zijn in de tarieven afvalstoffenheffing verdisconteerd. Ook alle aanbestedingsvoordelen zijn verwerkt in de tarieven. Er wordt uitgegaan van een gemiddelde van 15 aanbiedingen en 40 stortingen per jaar.

Tarieven afvalstoffenheffing 2017

Soort heffing	Tarief per jaar
Afvalstoffenheffing vastrecht	€ 165,40

Tarieven afvalstoffenheffing 2017

Soort heffing	Tarief per lediging/ storting
Afvalstoffenheffing lediging 140 liter container restafval	€ 2,01
Afvalstoffenheffing lediging 240 liter container restafval	€ 4,14
Afvalstoffenheffing storting ondergrondse container	€ 1,04

Opbrengsten Afvalstoffenheffing 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Afvalstoffenheffing	1.974.370	2.095.084	2.049.912	1.993.648	- 56.264
Totaal	**1.974.370**	**2.095.084**	**2.049.912**	**1.993.648**	**- 56.264**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

In 2017 is er een arrest gewezen met betrekking tot de afvalstoffenheffing van de gemeente Duiven. De gemeenteraad heeft daarna besloten om alle belastingplichtigen die een aanslag afvalstoffenheffing stortingen op een ondergrondse container 2016 hebben ontvangen, te

compenseren (verschil inhoud container/vuilniszak). Daarmee is een bedrag van € 8.624 gemoeid. De raad heeft ook tot deze compensatie besloten voor de stortingen 2017. Daarnaast wordt ook het GFT-aandeel in de storting gecompenseerd voor 2017. De compensatie 2017 bedraagt in totaliteit € 17.950. Voor 2017 zijn er minder ledigingen van containers en stortingen van vuilniszakken geweest dan geraamd. Dit levert een inkomstenderving van € 29.690 op.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing 2017

Soort heffing	Begroting 2017 na wijz	Rekening 2017
Opbrengsten	2.049.912	1.993.648
Kosten	2.122.440	2.010.130
Kostendekkendheid	97**%**	99**%**

Bedragen in €

Er is een onderdekking van 1%. Voor het huis aan huis inzamelen zijn er minder verwerkingskosten voor het restafval. Daarentegen was er een stijging van de verwerkingskosten voor het GFT. Er was minder onderhoud nodig aan de de containers. De inzamel- en verwerkingskosten voor het *Plastic, Metaal en Drankkartons (PMD)* waren hoger echter daar staat een vergoeding tegen over van Nedvang. Er is een voordeel op het inzamelen van het glas. De verwerkingskosten op het afvalaanbiedstation zijn gestegen met name voor restafval, gft en hout. De opbrengst voor het oud papier, metaal en *AEEA (afgedankte elektrische en elektronische apparaten)* zijn licht gestegen. Ook het aantal bezoekers is licht gestegen. Er zijn minder uren besteed.

Rioolheffing

Tarieven 2017

Het tarief voor rioolheffing bedroeg in 2017 € 1,57 per m³. De tarieven zijn ten opzichte van 2016 verhoogd conform het Watertakenplan de Liemers 2017-2021 en 0,9% inflatiecorrectie.

Rioolheffing 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Opbrengsten	1.982.066	2.052.811	2.052.811	1.984.402	- 68.409
Totaal	**1.982.066**	**2.052.811**	**2.052.811**	**1.984.402**	**- 68.409**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Kostendekkendheid

De gerealiseerde opbrengst en de mate van kostendekkendheid is als volgt:

Kostendekkendheid Rioolheffing 2017

Soort heffing	Begroting 2017 na wijz.	Rekening 2017
Opbrengsten	2.052.811	1.984.402
Kosten	2.052.811	1.984.402
Kostendekkendheid	**100%**	**100%**

Bedragen in €

Op rekeningbasis zijn de kosten gelijk aan de opbrengsten. Het verschil tussen de kosten en de opbrengsten wordt gestort in de voorziening "riolering artikel 44 lid 2". Voor 2017 gaat het om een bedrag van € 946.816. Er was een storting van € 499.473 voorzien. De storting is € 447.343 hoger doordat er per saldo een voordeel op kapitaallasten is door uitstel van grote werkzaamheden en door minder inzet van capaciteit.

Kosten en opbrengstenontwikkeling
Het tarief rioolheffing is een kostendekkend tarief. Het tarief wordt geheven per m³ waterverbruik. De stijging in het tarief wordt veroorzaakt door de afspraken die zijn gemaakt in het in december 2016 door de raad vastgestelde Watertakenplan de Liemers 2017-2021. In het rioleringsplan zijn het met name de verscherpte milieueisen die leiden tot meer investeringen. Deze extra investeringen omvatten in grote lijnen ombouw van gescheiden rioolstelsels in woongebieden, verbeteringsmaatregelen Vitaal Centrum.
Ook worden er vervangingen en reparaties uitgevoerd van riolering en gemalen. Die investeringen worden gedekt uit de rioolheffing.
Daarom is bij vaststelling van het Watertakenplan besloten dat het tarief de komende jaren met 2,4% moet stijgen. De stijging bestaat uit de inflatiecorrectie (voor 2017 en 2018: 0,9%, voor 2019: 1,1% en voor 2020: 1,3%) en alle jaren 1,5% in verband met het Watertakenplan. Tevens zal inzet van de voorziening "Riolering artikel 44 lid 2" nodig zijn om de tariefstijgingen te matigen.

Rioolaansluitrecht
Tarieven 2017
Het tarief voor rioolaansluitrecht was in 2017 € 213. Ten opzichte van 2016 een stijging van 0,9%.

Opbrengsten Rioolaansluitrecht 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Opbrengsten	- 192	3.193	3.193	2.766	- 427
Totaal	**- 192**	**3.193**	**3.193**	**2.766**	**- 427**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Lijkbezorgingsrechten
Tarieven 2017
De tarieven Lijkbezorgingsrechten 2017 zijn gedifferentieerd. Ten opzichte van 2016 zijn de tarieven met 0,9% gestegen.

Kostendekkendheid

Lijkbezorgingsrechten 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Opbrengsten	64.176	74.410	74.410	64.203	- 10.207
Kosten	133.393	107.370	72.370	90.923	-18.553
Kostendekkendheid	**48%**	**69%**	**97%**	**71%**	-28.760

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het dekkingspercentage bedraagt op basis van de rekeningscijfers 71%. Met name de kosten zijn hoger dan geraamd. Dat komt doordat er meer uren zijn doorbelast door team Buiten en wat meer kosten voor het delven van de graven. De opbrengsten blijven achter omdat meer mensen kiezen voor een crematie in plaats van een begrafenis.

Marktgelden
Tarieven 2017
De tarieven 2017 zijn 0,9% gestegen ten opzichte van 2016.
Vaste standplaats: € 20,13 per m¹ per kwartaal met een minimum van € 80,50.
Losse standplaats: € 2,37 per m¹ per dag, met een minimum van € 9,50 per standplaats.

Marktgelden 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Opbrengsten	5.873	8.120	8.120	5.429	- 2.691
Kosten	29.026	12.803	12.803	20.915	-8.112
Kostendekkendheid	**20%**	**63%**	**63%**	**26%**	-10.803

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het dekkingspercentage bedraagt slechts 26%. Dat komt voornamelijk door een hogere doorbelasting van apparaatskosten en lagere opbrengsten door de slechte bezetting van de markt.

Leges en retributies

Leges en retributies zijn vergoedingen die worden gevraagd voor het verrichten van bepaalde diensten. Uitgangspunt is dat de tarieven kostendekkend zijn.

Tarieven 2017
Leges bouwvergunningen: gedifferentieerd.
Overige legestarieven: gedifferentieerd.
Verhoging ten opzichte van de tarieven 2016: 0,9%.

Leges en retributies 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Leges omgevingsvergunning	605.537	652.920	652.920	593.402	- 59.518
Overige leges	605.601	580.360	614.660	658.974	44.314
Totaal	**1.211.138**	**1.233.280**	**1.267.580**	**1.252.376**	**- 15.204**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

In 2017 zijn meer identiteitskaarten en rijbewijzen aangevraagd en verstrekt. Dit komt door de gewijzigde wetgeving in 2011 en de periodieke stijging. Er zijn ook meer aanvragen geweest. Er waren ook meer aanvragen voor bestemmingsplanwijzigingen. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 39.775.

In tegenstelling tot de verwachting zijn er een aantal minder grote plannen in 2017 ingediend. Daarentegen zijn er meer kleine en middelgrote aanvragen ingediend, waardoor het tekort op de leges voor een deel teniet is gedaan. Des al niet te min kunnen de extra hoeveelheid aanvragen klein en middelgrote aanvragen het tekort op de leges niet in zijn geheel compenseren. Het tekort is daarom beperkt tot € 59.518.

Sportaccommodaties

Tarieven 2017
Onoverdekte sportaccommodaties: gedifferentieerd.
Overdekte sportaccommodaties (gehele zaal): € 38,15 per uur.
Verhoging ten opzichte van de tarieven 2016: 0,9%.

Huuropbrengst sportaccommodaties 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Overdekte accommodaties	153.529	151.350	151.350	153.406	2.056
Onoverdekte accommodaties	65.917	69.539	69.539	64.697	- 4.842
Totaal	**219.446**	**220.889**	**220.889**	**218.103**	**- 2.786**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Ten opzichte van 2016 zijn de huuropbrengsten licht gedaald. De onoverdekte sportaccommodaties blijven iets achter op de raming.

Kwijtschelding en lastenverlichting

De gemeente is op grond van de Gemeentewet bevoegd om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. In de gemeente Duiven kan door belastingplichtigen (particulieren en zzp'ers) kwijtschelding worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing en de hondenbelasting (1e hond). Kwijtschelding wordt verleend op basis van 100% van de bijstandsnorm, waarbij tevens een vermogenstoets plaatsvindt. Ligt het netto besteedbare inkomen op of onder het bijstandsniveau, dan wordt volledige kwijtschelding verleend. Bij een gering hoger inkomen kan sprake zijn van een gedeeltelijke kwijtschelding. In al deze gevallen zal het beschikbare vermogen beneden de toegestane norm moeten liggen. Na invoering van de maatregelen uit de Kadernota is in het kwijtscheldingsbeleid een prikkel opgenomen om minder te vervuilen. Zeer incidenteel wordt er ook kwijtschelding voor OZB verleend. In 2017 is voor een totaalbedrag van € 91.488 kwijtschelding verleend.

Kwijtschelding

Rekening 2013	Rekening 2014	Rekening 2015	Rekening 2016	Rekening 2017
96.283	**109.492**	**120.550**	**81.142**	**91.488**

Bedragen in €

Ontwikkeling van de lokale lastendruk

Voor het jaar 2017 zijn de tarieven OZB gestegen met 0,9%. Die stijging had betrekking op de inflatie. Via een amandement bij de begrotingsvergadering is hier een korting op gekomen van 0,7% waardoor de werkelijke stijging slechts 0,2% bedroeg. In onderstaande tabel is nog gerekend met de voor het amandement berekende percentages. Voor de rioolrechten zijn de tarieven verhoogd met 2,4%. De 2,4% is als volgt opgebouwd: 0,9% als inflatiecorrectie en 1,5% als dekking voor investeringen uit het Watertakenplan. De totale lastendruk ten opzichte van 2016 steeg op begrotingsbasis met 0,64%.
Het uitgangspunt van de gemeente Duiven voor de afvalstoffenheffing/reinigingsrechten, het rioolrecht en de lijkbezorgingsrechten blijft kostendekkendheid. Dat betekende voor de afvalstoffenheffing een daling van 1,95% en voor de rioolrechten een stijging van 2,61% (€ 1,57 per m³). Voor de andere heffingen werd een stijging wegens inflatiecorrectie voorzien. Deze was voor 2017 bepaald op 0,9%.
Aanname: waarde woning per 1 januari 2017: € 233.000 waterverbruik gezin (4 personen): 140 m³.
Onderstaand staatje is overgenomen uit de begroting 2017.

Ontwikkeling lastendruk 2017

Onderdeel	2016 (in €)	2017 (in €)	(stijging in %)
OZB-eigenaar	369	377	0,90%
Afvalstoffenheffing	202	198	- 1,95%
Rioolrecht	214	220	2,61%
Totaal	**785**	**795**	**0,64%**

Bedragen in €

In onderstaand overzicht is de lastendruk van de gemeente Duiven weergegeven in vergelijking tot een aantal andere Gelderse gemeenten. Hiervoor maken we gebruik van cijfers uit de Provinciale databank. Hierin wordt de gemiddelde totale belastingdruk per inwoner berekend. Om een vergelijk te kunnen maken zijn de cijfers voor 2016 ook weergegeven.

Vergelijking lokale lastendruk per inwoner 2017 met een aantal andere Gelderse gemeenten

Gemeente	2017	positie 2017	2016	positie 2016
Nijmegen	550	1	536	2
Arnhem	537	2	538	1
Doetinchem	397	16	397	13
Zevenaar	389	23	372	28
Duiven	**387**	**25**	**378**	**26**
Brummen	382	26	384	22
Doesburg	380	28	363	29
Rijnwaarden	374	33	362	30
Montferland	361	36	351	37
Rheden	357	39	350	39
Westervoort	340	44	349	40
Aalten	279	52	268	54

Bron: http://ftgelderland.databank.nl/

De gemeente Nijmegen is in dit vergelijk over 2017 en 2016 de duurste gemeente. De gemeente Duiven is op de lijst een plaats gestegen. Duiven blijft echter onder het Gelderse gemiddelde (€ 405) zitten. In de begroting 2017 was een lastendrukstijging van 0,64% voorzien.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Stand van zaken

Het weerstandsvermogen van een gemeente bestaat uit de relatie tussen de componenten risico's en de weerstandscapaciteit. De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft aan hoe robuust het weerstandsvermogen is. Dit is van belang wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet. Door een goed inzicht in het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller onmiddellijk dwingt tot bezuinigingen. Het weerstandsvermogen kan betrekking hebben op een specifiek jaar. Men spreekt dan van het statische weerstandsvermogen. Er kan ook op een meer dynamische manier naar het weerstandsvermogen worden gekeken. De aandacht richt zich dan op de effecten op middellange termijn (dynamisch weerstandsvermogen). De gemeente Duiven kiest ervoor op dynamische wijze met het weerstandsvermogen om te gaan. Er wordt onderscheid gemaakt in de structurele en incidentele weerstandscapaciteit. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de resterende belastingcapaciteit en de in de begroting opgenomen raming voor onvoorziene uitgaven. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de Algemene Reserve, reserves waaraan de raad een bestemming heeft gegeven die nog veranderd kan worden en stille reserves.
Achtereenvolgens komen aan de orde: de onbenutte belastingcapaciteit, de stille reserves, de stand van de Algemene Reserve en de risico’s van het afgelopen jaar.

A. Structurele weerstandscapaciteit

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is te berekenen door de opbrengst die gegenereerd kan worden door het rekentarief te verminderen met de huidige opbrengst. Berekening van de onbenutte belastingcapaciteit kan beperkt blijven tot de onroerende-zaakbelastingen. Afvalstoffenheffing en rioolrecht zijn ook belangrijke heffingen, maar zijn in principe kostendekkend.
De maximum- en drempeltarieven van de onroerendezaakbelastingen zijn door het Rijk losgelaten. De stijging van tarieven is in principe onbeperkt. Als referentie voor berekening van de onbenutte belastingcapaciteit gebruiken we het artikel 12 tarief uit de Wet Financiële Verhoudingen. De Duivense tarieven liggen beneden het artikel 12 tarief. Op basis van deze vergelijking was er in 2017 een vrije ruimte van € 1.380.400. In 2016 was de vrije ruimte € 1.214.249. De Provincie gaat, in het kader van hun toezicht, ook uit van de artikel 12 Financiële Verhoudingswet tarieven.

Belastingtarieven

	Artikel 12 tarief 2017	Tarief Duiven 2017
OZB woningen (eigenaren)	0,1927%	0,1596%
OZB niet-woningen (eigenaren)	0,1927%	0,1828%
OZB niet-woningen (gebruikers)	0,1927%	0,1411%

B. Incidentele weerstandscapaciteit

1. Stille reserves

Bij stille reserves moet worden gedacht aan bezittingen die beneden de marktwaarde in de boeken staan en die zonder bezwaar direct te verkopen zijn. De gemeente heeft geen panden of andere bezittingen waarop een stille reserve zit.
De gemeente bezit een klein aantal aandelen die voor de aanschaffingsprijs in de balans staan. Dat zijn aandelen van Vitens, de BNG en het netwerkbedrijf van Alliander. Deze aandelen mogen niet verkocht worden. De conclusie van het voorgaande is dat er geen stille reserves zijn.

2. Stand Algemene Reserve

	Stand

Stand per 31 december 2016	10.278
Stortingen 2017	2.084
Onttrekkingen 2017	336
Stand per 31 december 2017	12.026

Bedragen x € 1.000

De ondergrens van de Algemene Reserve is in de begroting 2018 bepaald op € 6,9 miljoen, de bovengrens op € 12,3 miljoen. De daling van ondergrens en bovengrens hangt samen met ontwikkelingen in de grondexploitatie. Ultimo 2017 komt de stand van de Algemene Reserve boven de ondergrens. De komende jaren zal de Algemene Reserve gevoed worden door de winsten vanuit de grondexploitatie en begrotingsoverschotten vanaf 2017. Zie hiervoor paragraaf 7 Grondbeleid. Overheveling van een surplus naar de meerjarenbeleidsreserve, wanneer de bovengrens wordt overschreden, komt dus steeds dichterbij.

3. Bestemmingsreserves
De bestemmingsreserves worden niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit gerekend. De reserves zijn geoormerkt of geblokkeerd. Dit betekent dat de bestemmingsreserves niet voor het afdekken van risico's gebruikt kunnen worden zonder dat dit afbreuk doet aan het vastgestelde beleid en de lopende gemeentelijke explotatie.

Risico’s

In de Nota Weerstandsvermogen worden de risico’s onderverdeeld in vier categorieën:
1 Risico's van de bedrijfsvoering.
2 Risico op eigendommen.
3 Aansprakelijkheidsrisico’s.
4 Financiële risico’s.

Niet alle risico’s worden uitputtend behandeld. Een volledig overzicht staat in de begroting.

1. Risico's van de bedrijfsvoering
Apparaatskosten Grondexploitatie
In het geval van afnemende bedrijvigheid binnen de grondexploitatie neemt de hoeveelheid apparaatskosten die ten laste van de grondexploitatie komt af. Die afname van apparaatskosten zou vervolgens ten laste komen van de overige onderdelen van de gemeente-exploitatie.

Deskundigheid personeel
Er wordt binnen de organisatie van de gemeente Duiven bewust gewerkt aan de kwaliteit van het personeel. Jaarlijks worden er opleidingsfaciliteiten beschikbaar gesteld ter hoogte van 2% van de loonsom. Het probleem van de vergrijzing speelt op dit moment ook bij de gemeente Duiven. De grootste groepen personeel bevinden zich tussen 40 en 60 jaar. De problematiek zal de komende jaren gerichte aandacht krijgen door middel van het aantrekken van jongeren, gezondheidsmanagement en strategische personeelsplanning.

Wachtgelden bestuurders
Voor de pensioenvoorziening van wethouders is de rekenrente een belangrijke variabele. Bij de huidige lage rentestand kost het de gemeente Duiven meer geld om de voorziening op peil te houden. Bij de eerstvolgende verkiezingen kan de situatie zich voordoen dat er nieuwe wethouders worden benoemd. Ook dan zullen we er voor moeten zorgen dat de voorziening toereikend is. Zie ook de nota reserves en voorzieningen.

Algemene risico's
Bij de risico-inventarisatie gaat het om risico's met een materieel belang. Dat neemt niet weg dat veel kleine risico's samen toch een substantieel bedrag kunnen worden. Daarom is in de kwantificering een bedrag opgenomen voor algemene risico's. Daarbij wordt uitgegaan van de

norm van 6% van de Algemene Uitkering en de belastingcapaciteit die door de toezichthouder wordt gehanteerd voor de vrij aanwendbare reserve.

Renterisico
Het uitgangspunt voor de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op de langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen in een keer opnieuw moet worden afgesloten met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm wordt berekend als percentage van de totale vaste schuld. Uit de paragraaf financiering blijkt dat gemeente Duiven in 2017 € 12.648.000 aan leningen opnieuw had mogen afsluiten. In 2017 zijn geen nieuwe leningen afgesloten wel is er naast regulier aflossingen, een lening van € 10.000.000 afgelost. Zie ook de paragraaf financiering.

2. Risico op eigendommen
Grondexploitatie
Gelet op de planperiode (einddatum van het langstlopende complex is ultimo 2030) en de geprognosticeerde omzetten zijn aan het exploiteren van gronden risico’s verbonden. Afhankelijk van het stadium waarin de exploitatie c.q. uitvoering van het betreffende complex zich bevindt, zal het risico afnemen naarmate de einddatum van de grondexploitatie nadert.
Te onderscheiden zijn:
- Algemene economische risico’s.
- Projectgebonden risico’s.

De risico’s die het exploiteren van gronden met zich meebrengt, zijn in de paragraaf Grondbeleid beschreven en gekwantificeerd. In onderstaand overzicht wordt de vertaling van de gewogen risico’s naar het gemeentelijk weerstandsvermogen weergegeven.

Risico's grondexploitatie

	Min. risico	Max. risico	Kans	Gewogen max. risico	Gewogen gem. risico
Algemene risico's					
Rentestijging (2,4% i.p.v. 1,4%)	0	1.622.047	80%	1.297.638	648.819
Drie jaar vertraging in uitgifte bedrijventerreinen	0	1.721.418	80%	1.377.134	688.567
Voorraadrisico bedrijfsgronden in exploitatie na 2025	0	9.837.135	20%	1.967.427	983.714
Voorraadrisico bedrijfsgronden nog niet in exploitatie na 2025	0	475.161	80%	380.128	190.064
Projectgebonden risico's					
Ontoereikend plankostenbudget grex-complexen	0	325.000	80%	260.000	130.000
Bodem-/grondwaterverontreiniging/ archeologie	0	400.000	40%	160.000	180.000
Grondwaarde Vitaal Centrum Duiven fase 4 na herprogrammeren	0	519.950	80%	415.960	207.980
Grondwaarde Vitaal Centrum Duiven Woonpark na mogelijk herprogrammeren	0	245.250	80%	196.200	98.100
Waarde onroerend goed Vitaal Centrum Duiven	0	150.000	80%	120.000	60.000
Eén jaar vertraging gronduitgifte Vitaal Centrum Duiven	0	136.787	80%	109.430	54.715

Totalen	**0**	**15.432.748**		**6.283.918**	**3.141.959**

Het gewogen maximum risico is afgenomen van € 7.593.869 naar € 6.283.918 met € 1.309.951 ten opzichte van de begroting 2017. Het gewogen gemiddeld risico is met € 654.976 afgenomen van € 3.796.935 naar € 3.141.959. De daling is in grote lijnen toe te rekenen aan de aantrekkende economie en het afwaarderen van de NIEGG (Niet In Exploitatie Genomen Gronden).

De cijfers in de tabel zijn louter een momentopname. In de begroting 2019 zullen we de consequenties van de nu gekwantificeerde risico's van de grondexploitatie geactualiseerd op basis van voortschrijdende inzichten voor zowel de ondergrens als de bovengrens van de Algemene Reserve verwerken. Uiteindelijk wordt dit verrekend met toekomstige (nog te realiseren) winsten vanuit de Grondexploitatie.

Bodemverontreiniging
Voor bekende verontreinigingen zijn de saneringskosten meegenomen in de kosten van de complexen van de Grondexploitatie.

3. Aansprakelijkheidsrisico's
Gewaarborgde geldleningen
In 2016 stond de gemeente Duiven garant voor het betalen van rente en aflossing voor een totaalbedrag van € 28.977.096. Het grootste gedeelte hiervan, namelijk € 26.165.260 wordt gegarandeerd in de achtervang van het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw). Voor deze laatste groep leningen kan de gemeente Duiven voor 50% worden aangesproken. Van het restantbedrag van € 2.000.206 staat de gemeente borg voor verenigingen tot een bedrag van € 511.643, we staan borg voor leningen aan woningstichting Vivare € 1.348.264 en Vitens voor een bedrag van € 140.299.

Schadeclaims
Het algemene beeld is dat de burgers de overheid vaker aansprakelijk stellen en schade claimen. De afgelopen vier jaar was er geen stijging in het aantal claims en ook geen stijging van het geclaimde bedrag. De gemeente is verzekerd voor wettelijke aansprakelijkheid en voor het eigen risico is in de begroting een budget opgenomen. Toch kunnen zich schadeclaims voordoen waar we niet voor verzekerd zijn.

Gemeenschappelijke regelingen
De gemeente Duiven participeert in een aantal gemeenschappelijke regelingen. Eventuele tekorten kunnen ten laste komen van de participerende gemeenten.

Presikhaaf Tot dusver is alleen rekening gehouden met de risico's van de normale bedrijfsvoering van Presikhaaf. Het is nog onduidelijk wat de risico's van de nieuwe ontwikkelingen omtrent het uittreden van de gemeente Arnhem en het opzetten van een nieuw werkbedrijf zullen zijn. In de begroting 2018 zullen de risico's opnieuw worden ingeschat.

4. Financiële risico's
Open-einde regelingen
Wij kennen de volgende open-einde regelingen:
- De drie grote decentralisatie's voor de Participatiewet, de AWBZ/Wmo en de Jeugdzorg. Voor een analyse zie programma 2.
- De ingecalculeerde risico's voor het Sociaal Domein, de Bijzondere Bijstand en de Wmo worden gedekt via de bestemmingsreserves. Deze reserves zijn voldoende om de eventuele tegenvallers op te vangen.
- Wet voorzieningen gehandicapten (WVG, onderdeel van de Wet maatschappelijke ondersteuning): voor analyse zie programma 2.
- De uitvoeringskosten door de RSD zijn hoger uitgevallen.

Algemene Uitkering

Het nominale accres ligt vast. In totaliteit was de uitkering uit het gemeentefonds € 434.000 hoger dan geraamd bij de derde tussenrapportage. Inbegrepen zijn ook de afrekeningen van voorgaande jaren, de integratie-uitkering Wmo en de bijstelling van de decentralisatie-uitkeringen.

Beleggingen
Hoewel veel bedrijven streven naar een stabiel dividendniveau kan het jaarlijkse dividend toch mee- of tegenvallen. Hierdoor zal het toekomstig risico op fluctuaties in de jaarlijkse dividenduitkeringen verminderen.

Dubieuze debiteuren
De vorderingen zijn gecontroleerd op invorderbaarheid. De inschatting voor de belastingdebiteuren is gemaakt op basis van ervaringscijfers en de publieke debiteuren op basis van een ouderdomsanalyse. Het resultaat is dat de voorziening in 2017 met € 3.000 is toegenomen.

Kanstabel

Kans	Score	Kansscore
Komt gemiddeld meer malen per jaar voor	5	100%
Komt gemiddeld eenmaal per jaar voor	4	80%
Komt gemiddeld eenmaal per twee jaar voor	3	60%
Komt gemiddeld eenmaal per vijf jaar voor	2	40%
Komt gemiddeld minder dan eenmaal per vijf jaar voor	1	20%

De kans dat een risico zich voordoet, wordt voor een deel bepaald door de kwaliteit van de maatregelen die zijn genomen om risico's te beheersen. Naast de kans dat een risico zich voordoet, is het voor het berekenen van het risicoprofiel nodig een veronderstelling te maken over het financiële gevolg. Dat is per definitie een subjectieve beoordeling. Om die onzekerheid nadrukkelijk tot uitdrukking te brengen, zal worden gewerkt met een minimum- en een maximumwaarde. Wel is duidelijk geworden dat het werken met een risicomatrix waarin kans en schade moet worden aangegeven in de praktijk zeer lastig wordt gevonden.

Kwantificering risico's

Onderstaande tabel is ook in de begroting 2017 opgenomen, maar vooruitlopend op de actualisatie van deze tabel bij de komende begroting zijn de onderdelen Grondexploitatie aangepast.

	Basis	Min.	Max.	%	Risico minimum	Risico maximum	Risico gemiddeld
Risico's omtrent de bedrijfsvoering							
Apparaatskosten grondexploitatie	1fte-3fte	60.000	180.000	60%	36.000	108.000	72.000
Deskundigheid personeel		10.000	50.000	20%	2.000	10.000	6.000
Wachtgeld ambtenaren	1fte-3fte	60.000	180.000	60%	36.000	108.000	72.000
Bovenformatieven	1fte	0	60.000	40%	0	24.000	12.000
Vennootschapsbelasting		0	1.000.000	20%	0	200.000	100.000
Algemeen risico	norm Gld 6% au / bel.cap.	1.105.000	1.105.000	100%	1.105.000	1.105.000	1.105.000
Renterisico	10 mln rente 0%-0,5%	0	50.000	80%	0	40.000	20.000
2e fase VCD		0	600.000	60%	0	360.000	180.000

	Basis	Min.	Max.	%	Risico minimum	Risico maximum	Risico gemiddeld
Risico's omtrent eigendommen							
Grondexploitatie rente	0-1%	0	1.622.047	80%	0	1.297.638	648.819
Drie jaar vertraging in uitgifte bedrijventerreinen		0	1.721.418	80%	0	1.377.134	688.567
Voorraadrisico bedrijfsgronden in exploitatie na 2025		0	9.837.135	20%	0	1.967.427	983.714
Voorraadrisico bedrijfsgronden nog niet in exploitatie na 2025		0	475.161	80%	0	380.129	190.064
Ontoereikend plankostenbudget grex-complex		0	325.000	80%	0	260.000	130.000
Bodem-/ grondwaterverontreiniging/ archeologie		0	400.000	40%	0	160.000	80.000
Grondwaarde VCD fase 4 na herprogrammeren		0	519.950	80%	0	415.960	207.980
Grondwaarde VCD Woonpark na mogelijk herprogrammeren		0	245.250	80%	0	196.200	98.100
Waarde onroerend goed VCD		0	150.000	80%	0	120.000	60.000
Een jaar vertraging gronduitgifte VCD		0	136.787	80%	0	109.430	54.715
Bodemverontreiniging (onbekende)	1-5 saneringen	100.000	500.000	40%	40.000	200.000	120.000
Aansprakelijkheids risico's							
Gewaarborgde geldleningen		100.000	1.000.000	40%	40.000	400.000	220.000
Schadeclaims		10.000	1.000.000	40%	4.000	400.000	202.000
Gem. regelingen		25.000	1.000.000	60%	15.000	600.000	307.500
Financiële risico's							
Open-einde regelingen:							
-Sociaal Domein	1-10% budget	107.591	1.075.906	20%	21.518	215.181	118.350
-Bijzondere bijstand	1-10% budget	5.473	54.735	20%	1.095	10.947	6.021
-Leerlingenvervoer	1-10% budget	4.741	47.414	60%	2.845	28.447	15.647
-WVG	1-10% budget	6.130	61.300	80%	4.904	49.040	26.972
-Wmo	1-10% budget	13.630	136.302	20%	2.726	27.260	14.993
-RSD	50-100%	50.000	100.000	100%	50.000	100.000	75.000

	Basis	Min.	Max.	%	Risico minimum	Risico maximum	Risico gemiddeld
Algemene Uitkering		200.000	1.200.000	80%	160.000	960.000	560.000
Beleggingen	10-25% dividend	15.000	37.500	60%	9.000	22.500	15.750
Afvalinzameling		0	225.000	80%	0	180.000	90.000
Referendum		64.000	70.000	20%	12.800	14.000	13.400
Inburgering nieuwkomers		50.000	100.000	20%	10.000	20.000	15.000
						bovengrens	ondergrens
Totaal		**1.986.565**	**25.265.905**		**1.552.887**	**11.466.294**	**6.509.591**

Als alle risico's die we tot nu toe hebben gekwantificeerd zich ook daadwerkelijk zouden voordoen, dan zou er sprake zijn van minimaal € 2,0 miljoen en maximaal € 25,3 miljoen schade (ongewogen risico's). Maar de kans dat dit zich allemaal in één jaar voordoet, is zeer klein. Vandaar dat wordt uitgegaan van een gewogen risico: de kans dat een risico zich voordoet maal de hoogte van het bedrag dat daarmee gemoeid is. Deze kwantificering van risico's waarbij rekening is gehouden met de kans dat een risico zich voordoet, komt uit op een gemiddeld bedrag van afgerond € 6,5 miljoen. Het gaat om het gemiddelde van het gewogen minimumrisico (€ 1,6 miljoen) en het gewogen maximumrisico (€ 11,5 miljoen).

Ratio weerstandsvermogen

> 2	Uitstekend
1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
1,0 < x < 1,4	Voldoende
0,8 < x < 1,0	Matig
0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de Algemene Reserve en bedraagt op rekeningbasis per 31 december 2017 € 12.026.130. Hierin is het positieve resultaat over 2017 nog niet verwerkt. Wanneer we dit afzetten tegen de risico's dan blijkt dat de ratio bij zowel het maximale als het gemiddelde risico is afgenomen.
Het ratio is bij een maximaal risico: 12.026.130 / 11.466.294 = 1,05
Het ratio is bij een gemiddeld risico: 12.026.130 / 6.509.591 = 1,85
Bij een maximaal risico is de ratio voldoende. Bij een gemiddeld risico is de ratio ruim voldoende. Als we het positeve resultaat toevoegen aan de Algemene Reserve zouden deze ratio's respectievelijk ruim voldoende en uitstekend zijn.

Onder- en bovengrens Algemene Reserve
Op basis van de nota Weerstandsvermogen 2005 zijn de onder- en de bovengrens van de Algemene Reserve vastgesteld. Aan de hand van de herziening van de kwantificeringen kan een nieuwe onder- en bovengrens worden bepaald. Om schommelingen te voorkomen, zullen wij deze grenzen niet meteen aanpassen. Wel zullen we het vergelijk opnemen en bij grote verschillen de grenzen aanpassen. Bij de begroting 2018 is besloten om de onder- en bovengrens van de Algemene Reserve aan te passen, de ondergrens is verlaagd naar € 6,9 miljoen, de bovengrens naar € 12,3 miljoen. Bij de begroting 2019 zullen de effecten van de geactualiseerde gekwantificeerde risico's opnieuw worden verwerkt.

Berekende grenzen	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018

Ondergrens	5.800.000	7.000.000	6.900.000
Bovengrens	9.700.000	12.500.000	12.300.000

Vastgestelde grenzen	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Ondergrens	5.800.000	7.000.000	6.900.000
Bovengrens	9.700.000	12.500.000	12.300.000

Kengetallen
In onderstaande tabel ziet u het verloop van de kengetallen zoals deze zijn voorgeschreven door de provinciale toezichthouder. Na vaststelling van de jaarrekening 2016 door de raad zal de toezichthouder opnieuw de kengetallen gaan beoordelen en een advies uitbrengen.

Verloop van de kengetallen	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017	Begroting 2018
Netto schuldquote	95%	63,5%	61%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	49%	54,7%	39%
Solvabiliteitsratio	22%	25,3%	29,4%
Structurele exploitatieruimte	8,6%	10,5%	1,2%
Grondexploitatie	34%	40,3%	35,7%
Belastingcapaciteit	101,6%	118,6%	111,2%

De netto schuldquote zegt iets over de financiële vermogenspositie van de gemeente. Heeft een gemeente ruimte om te investeren of moet het juist voorzichtig zijn? Bij een score onder de 100% is er financiële ruimte, bij een score boven de 130% moet de gemeente voorzichtig zijn met haar financiën. Duiven scoort met een netto schuldquote van 63,4% goed. Er is een ruime verbetering ten opzicht van 2016.

Bij netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen worden schulden die de gemeente heeft gecorrigeerd met gelden die zijn doorgeleend aan scholen, woningstichtingen of verenigingen. Dit zorgt voor een beter beeld van de financiële vermogenpositie van de gemeente dan de ongecorrigeerde netto schuldquote omdat de gemeente schulden op de balans heeft staan waartegenover vorderingen staan op deze organisaties. Deze schulden hebben namelijk geen invloed op de beoordeling of de gemeente in staat is te investeren of dat ze juist moeten oppassen. De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is voor Duiven 54,5% in 2017 ten opzichte van 49% in 2016.

De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van de gemeente. Dit is voor gemeente Duiven gestegen naar 25,3%. Dit percentage is onvoldoende. Dit heeft te maken met het grote aantal verstrekte leningen aan andere organisaties zoals ook in de vorige alinea is beschreven. Zonder deze leningen zou de solvabiliteitsratio hoger uitvallen. Er is ten opzichte van 2015 wel een verbetering zichtbaar en verwacht wordt dat deze verbetering doorzet richting verdere jaren.

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoeveel ruimte er is in de jaarrekening tussen structurele uitgaven en structurele inkomsten van gemeenten. Dit getal zegt iets over of de gemeente in staat zal zijn aan haar verplichtingen te voldoen. Dit is van 8,6% (goed) gestegen naar 10,5% (goed).

Het kengetal grondexploitatie is de verhouding tussen de bouwgronden in de balans en de totale baten van de gemeente. Deze ratio is van 34% in 2016 gestegen naar 40,3% in 2017.

De belastingscapaciteit is de verhouding tussen de belastingen die er geheven zijn in 2017 in de gemeente Duiven voor een gemiddeld gezin ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De belastingcapaciteit is gestegen van 101,6% in 2016 naar 118,6% in 2017.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Beleid en beheer van kapitaalgoederen is vastgelegd in negen nota's, die actueel worden gehouden.

Wegbeheer
In 2011 is het nieuwe beleidsplan onderhoud verhardingen vastgesteld. Hiermee is gekozen voor het scenario 'geen kapitaalvernietiging'. Dit betekent dat het asfalt op kwaliteitsniveau 'Basis' wordt onderhouden en de elementen verhardingen op 'Laag'. Afgezet tegen het vorige beleid, betekent dit dat onderhoud aan elementenverhardingen later zal plaatsvinden. Hierdoor zal het gemiddelde onderhoudsniveau de komende jaren omlaag gaan.
Vanwege gebrek aan capaciteit is het opstellen van een nieuw beleidsplan uitgesteld. Daarnaast willen we integraal het beleid van de gehele openbare ruimte benaderen. Dat is inmiddels opgestart onder de noemer Assetmanagement. Naar verwachting zal in 2019 integraal beleid worden opgesteld. Dit in samenhang met de ontwikkelingen rondom de omgevingswet.

Kwaliteit
In 2017 is volgens de tweejaarlijkse cyclus de laatste weginspectie uitgevoerd. 2016 was het eerste jaar dat we geen weginspectie uitvoerden. Begin 2019 zal een nieuwe weginspectie volgen. Het groot asfalt onderhoud van 2016 is doorgeschoven en gelijktijdig met dat van 2017 uitgevoerd. Daarnaast is er onder meer onderhoud gepleegd aan wegen (o.a. Heiliglandsestraat, Husselarijstraat, Loostraat, Rijksweg, Roelofshoeveweg, Rouvenenstraat), fietspaden (o.a. Engelstraat) en een aantal voetpaden.

Wegbeheer

	Begroting 2017	Rekening 2017
Toevoeging aan de voorziening	1.000	1.053
Onttrekking aan de voorziening	733	622
Saldo	**267**	**431**

bedragen x € 1.000

Groen
Gezien de financiële situatie is het uitgangspunt het sobere beeld vast te houden. Bij renovatie-werkzaamheden wordt daarom gekozen voor goedkopere en efficiëntere beheervormen, aansluitend op de systematiek van beeldgericht werken. Enkele locaties die meer onderhouds-achterstand hadden zijn opgeknapt zoals de Italiaanse Hoek. In het voorjaar zijn de rotondes opnieuw aangeplant en is het groen aan de Doornenburgallee/Hunneschansallee gerenoveerd. Het opstellen van een groenplan is verder in tijd naar achteren geschoven. Dit wordt meegenomen in het traject Asset Management. Naar verwachting wordt nieuw integraal beleid voor de openbare ruimte in 2019 opgesteld. Dit in samenhang met de ontwikkelingen rondom de omgevingswet.
De afgelopen jaren is er minder werk uitgevoerd aan bomenonderhoud. Dat kwam doordat we in Liemers verband een beheerpakket wilde aanschaffen. Het oude programma XEIZ werd niet meer ondersteund door de leverancier waardoor het beheren van data niet goed mogelijk was. In 2017 is het beheerpakket Kikker aangeschaft. De beheerdata uit Xeiz is overgezet naar dit pakket. We hebben zo op bomenonderhoud een flinke inhaalslag gemaakt.

Groen

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	1.383	1.354
Totaal	**1.383**	**1.354**

bedragen x € 1.000

Civiele Kunstwerken
In 2017 is een inspectie uitgevoerd op 5 civiele kunstwerken. Aan de hand van deze inspectie is een geactualiseerd onderhoudsplan opgesteld voor de komende jaren. In het voorjaar van 2017 heeft een schouw plaatsgevonden van 28 kunstwerken. Een volgende inspectie en actualisatie van het onderhoudsplan vindt plaats in 2018. Met deze cyclus voldoen we aan een minimaal niveau zoals omschreven in de ‘handreiking constructieve veiligheid van bestaande bruggen en viaducten’ van de VROM-Inspectie. Gezien de kleinschaligheid van onze kunstwerken wordt dit aanvaardbaar geacht. De kosten voor groot onderhoud komen ten laste van de voorziening wegen.

Civiele Kunstwerken

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	24	17
Groot onderhoud	82	8
Vervangingsinvesteringen	0	0
Totaal	**106**	**25**

bedragen x € 1.000

Openbare verlichting
Het beleidsplan openbare verlichting 2012-2017 is op 6 februari 2012 door de raad vastgesteld. In het beleidsplan is opgenomen dat in nieuwe situaties en vervangingen waar mogelijk led-verlichting wordt toegepast. Het beheerplan is opgesteld en door B&W goedgekeurd op 9 april 2013. De afgelopen jaren zijn er bezuinigingen op openbare verlichting doorgevoerd. Daardoor kan de vervanging op termijn niet meer worden betaald uit de Bestemmingsreserve. De Bestemmingsreserve zal bij het toepassen van led voor 2018 niet meer toereikend zijn. Vanaf dat moment wordt er jaarlijks afgeschreven.
De investering voor de aanschaf van led armaturen is hoger dan bij conventionele verlichting. Na enkele jaren worden deze meerkosten terugverdiend door o.a. minder energieverbruik.
Conform het armaturen-vervangplan zijn armaturen vervangen door led-armaturen. Op dit moment is in Duiven 40% van de verlichting uitgevoerd in LED. Dit percentage is bereikt door vervangingen en nieuwe plannen.

Openbare verlichting

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	233	223
Vervangingsinvesteringen	110	107
Totaal	**343**	**330**

bedragen x € 1.000

Riolering, gemalen en randvoorzieningen
De basis voor het onderhouden van het totale rioleringssysteem is te vinden in het Watertakenplan dat éénmaal in de vier tot zes jaar wordt geactualiseerd. Eind 2016 is het nieuwe Watertakenplan vastgesteld door de Raad. In 2017 is gestart met een grote rioolreconstructie/afkoppelproject zijnde ’t Buske, ’t Weike en de Van Schaikstraat. Naar verwachting zal dit project eind mei 2018 worden afgerond.

De focus voor 2018 ligt op de fusie en de samenwerking binnen de Liemerse gemeenten en Waterschap Rijn en IJssel. Het samenwerken heeft een hoge prioriteit omdat het een besparing zal opleveren welke vanuit het bestuursakkoord water opgedragen is.
Om invulling te kunnen geven aan de bezuinigingen in de Kadernota is in 2015 besloten om risico-gestuurd rioolbeheer in te voeren. In 2018 zal hier verdere invulling aan worden gegeven door middel van Asset Management.

Riolering, gemalen en randvoorzieningen

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	1.003	900
Vervangingsinvesteringen	1.080	560
Totaal	**2.083**	**1.460**

bedragen x € 1.000

Verkeersregelinstallaties (VRI)
Duiven kent nog twee verkeersregelinstallaties (VRI) geheel in eigen beheer. Het betreft de VRI Rivierweg/Nieuwgraaf/Driegaardensestraat en de VRI Rijksweg/Westsingel. Daarnaast zijn er de slagboom Jochemstraat en de dynamische afsluitingen in de Kastanjelaan, Pastoriestraat en doorgang Roelofshoeve/Centerpoort-Noord. Deze worden op basis van een programma preventief en tijdens storingen onderhouden en tijdig vervangen. Eind 2016 c.q. begin 2017 zijn de twee dynamische afsluitingen in het kader van het Vitaal Centrum aan de Pastoriestraat en Kastanjelaan vervangen en is één dynamische afsluiting toegevoegd ter hoogte van de Kastanjelaan/Elshofstraat. Voor deze drie installatie's is ook een nieuw onderhoudscontract met hosting voor camerabewaking afgesloten.
Daarnaast is de gemeente samen met de provincie eigenaar van drie installaties die door de provincie worden beheerd en onderhouden. De kosten worden verdeeld naar rato van het aantal aansluitende wegen.
In 2003 is de VRI Westsingel/Rijksweg vervangen. Rekening houdend met een afschrijvingstermijn van vijftien jaar betekent dat vervanging in 2018 zou moeten plaatsvinden. Op dit moment wordt deze installatie met een éénjarig contract onderhouden, dat jaarlijks wordt verlengd, totdat duidelijk is hoe dit kruispunt het best kan worden ingericht. De aanleg van de A15 heeft invloed op de keuze.

Verkeersregelinstallaties

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	47	32
Totaal	**47**	**32**

bedragen x € 1.000

Sportvelden
Duiven heeft de niet overdekte sportvelden in eigendom en beheer. Het beheer van de rest van de accommodaties is in handen van de sportverenigingen. De afspraken over beheer en onderhoud van de gehele sportaccommodaties zijn per vereniging geregeld in een privatiseringsovereenkomst en opstal- en gebruiksovereenkomst. Het veldonderhoud onder regie van de gemeente wordt voor de onderhoudsperiode 2013-2017 uitgevoerd op basis van een onderhoudsbestek.
In 2017 is een nieuw beheerplan opgesteld. Deze ligt ten grondslag aan de nieuwe aanbesteding van het onderhoud. Deze aanbesteding zal begin 2018 gereed zijn.
In 2017 is in overleg met verenigingen gekeken naar mogelijkheden voor renovatie van de sportvelden bij korfbalvereniging DUKO. In overleg is een renovatie in voorbereiding en word een beachvolleybalveld aangelegd. De uitvoering vindt plaats in 2018.
Westerduiven heeft een blaashal geplaatst in overleg met de gemeente Duiven. Deze hal draagt bij aan het mogelijk maken van een gewenste bezetting van de binnensportaccommodaties.
In de zomer van 2017 is de toplaagrenovatie van veld 4 in Groessen uitgevoerd.

Sportvelden

	Begroting 2017	Rekening 2017

Voorcalculaties	160	153
Totaal	**160**	**153**

bedragen x € 1.000

Speelterreinen
De speelterreinen worden volgens plan onderhouden. Twee keer per jaar worden de speelterreinen geïnspecteerd. Naar aanleiding van de inspectie worden er reparaties uitgevoerd. De huidige situatie is met minimale middelen in stand gehouden. BOSS (Bewegen, Ontmoeten, Sporten en Spelen) geeft geen concrete beleidsregels voor beheer en vervanging. Mocht uit de inspecties blijken dat toestellen niet meer voldoen dan worden deze verwijderd en niet vervangen. Dit jaar wordt de pilot voortgezet om te kijken welke initiatieven er van uit wijken komen. De buurtcoördinator speelt hierin een rol. Vervolgens bestaat er de mogelijkheid voor vervanging van toestellen of aanleg van nieuwe speelplekken.

Speelterreinen

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	106	109
Vervangingsinvesteringen	20	0
Totaal	**171**	**109**

bedragen x € 1.000

Abri's
Met Outdoor Furniture Nederland BV is een overeenkomst gesloten voor de periode van vijf jaar, voor het onderhoud en schadeherstel van de 22 ABRI's. Het beheer, onderhoud en schadeherstel wordt door hen bekostigd middels de exploitatie van reclame.
In 2017 zou er nog één abri op Centerpoort Nieuwgraaf, nabij Alliander worden geplaatst. Dit is doorgeschoven naar 2018.

Abri's

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	1	0
Totaal	**1**	**0**

bedragen x € 1.000

Bewegwijzering
Nederland kent voor de bewegwijzering een nieuwe Dienst, namelijk De Nederlandse Bewegwijzeringsdienst (NBd). Deze dienst is samengesteld uit de volgende leden: Rijkswaterstaat, Provinciale Waterstaat, Unie van Waterschappen, de VNG. De ZNWB bewegwijzering is opgegaan in Rijkswaterstaat. De bewegwijzering is nu opgesplitst in een wettelijk en niet wettelijk deel.

Bewegwijzering, wettelijk deel
Met ingang van 1 januari 2015 valt een deel van de bewegwijzering onder het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (RVV 1990). Dit noemt men het wettelijke deel. De NBd heeft hierin de opdracht om met alle wegbeheerders onder meer de landelijke regiefunctie, kennisborging, ontwikkeling van bewegwijzering als ook de ontsluiting en het beheer van de landelijke database van bewegwijzering uit te voeren. Duiven kent zo'n 87 objecten.

Bewegwijzering, niet wettelijk deel
Daarnaast kan het regulier onderhoud en nieuwe projecten zelf worden aanbesteed en uitgevoerd. Tevens dienen de digitale gegevens dan aangeleverd te worden bij de NBd. De kosten (naast de jaarlijkse vaste wettelijke bijdrage) worden door de NBd in een vijfjarenoverzicht aangeleverd.

Bewegwijzering

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	15	8
Totaal	**15**	**8**

bedragen x € 1.000

Onderhoud gebouwen
Het planmatig Groot-Onderhoud-Gebouwen (GOG) geschiedt volgens de opzet en systematiek zoals omschreven in het Beleidsplan en vastgesteld door de Gemeenteraad op 16 april 2012.
Voor het planmatig Groot-onderhoud wordt onderscheid gemaakt in de volgende 2 categorieën:
- Groot-onderhoud met een cyclus van 2-25 jaar: te dekken uit de Voorziening;
- Groot-onderhoud met een cyclus van > 25 jaar: kapitaliseren; (rente en afschr.)

Uitgangspunt is dat Voorzieningen op peil gehouden worden met dotaties, een rentetoekenning (voor inflatie/prijsstijgingen) en dat met de onttrekkingen voor het gepland Groot-Onderhoud het niveau van de Voorziening over een periode van de (komende) 25 jaar niet onder de 0-grens komt.

Meerjarenonderhoudsplannen (MJOP)
Jaarlijks worden de individuele onderhoudsplannen (MJOP) van de gebouwen voor de komende vier jaar geactualiseerd en de consequenties/mutaties hiervan verwerkt. Momenteel wordt er gewerkt aan onderhoudsplannen per gebouw voor de langere termijn om zo de relatie tot de hoogte van de voorziening te kunnen bepalen.

De mutaties zijn samengevat het gevolg van:
- inmiddels uitgevoerd groot-onderhoud/renovatieonderhoud;
- wijzigingen van een onderhoudscomponent (b.v. materiaalkeuze);
- verwerking van schouw-/opnameresultaten;
- geplande onttrekking en gerealiseerde sloop van accommodaties;
- wijziging in onderhoudsverantwoordelijkheid (eigenaar-verhuurder/huurder-gebruiker).

Mutaties leiden veelal tot een gewijzigde dotatie in de Voorziening GOG en zijn als zodanig verwerkt in de voorcalculaties.
Bij de actualisatie van de MJOP's (per Jaarrekening 2015) blijkt dat met de voorgestelde dotaties en geplande onderhoudsactiviteiten het niveau van de 3 Voorzieningen GOG voor de komende periode van 25 jaar niet onder de 0-grens daalt.

Onderwijsaccommodaties
Per 1 Januari 2015 heeft een overheveling plaatsgevonden van het Groot-Onderhoud van de zogenaamde G-componenten van de Basisscholen naar de schoolbesturen.
De Gemeente blijft wel verantwoordelijk voor het Groot-Onderhoud (G-comp.) en de Functionele Verbeteringen van de gymzalen van de Joannesschool en de Bernadetteschool.

Vastgoedbeheer
In afwachting van een eventuele herbestemming zijn een aantal accommodaties toegevoegd aan de Vastgoedportefeuille van de Gemeente Duiven. Dit betreft:
- Voormalig OBS De Boomgaard, Schoolstraat 9 (tijdelijk verhuurd.)
- Voormalig Bibliotheek – Rijksweg 53 (leegstand in afwachting van visie op de Rijksweg en herbestemming)

Voor bovenstaande 2 accommodaties is de gemeente in vergaande onderhandeling tot verkoop van beide locaties medio 2018.
- Voormalig Basisschool De Timp, Walcherenstraat 5 (gedeeltelijk tijdelijk verhuurd in afwachting van herbestemming)
- Voormalig Peuterspeelzaal De Zandbak, a.d. Mondriaanstraat (leegstand)

- December 2017 is de huursituatie beëindigd van de (voormalige) artsenpraktijk Groessen aan de Tempelstraat. Momenteel is nog geen nieuwe bestemming bekend en is een principebesluit tot sloop genomen.

In afwachting van een herbestemming van de verschillende leegstaande accommodaties komen ook de kosten voor het onderhoud nu voor rekening van de gemeente. Hier is rekening mee gehouden in begroting.

Op basis van het adviesvoorstel (15BW0076) wordt voor deze accommodaties pas een MJOP opgesteld nadat een Visie op gebruik en herbestemming bekend is en wordt het bouwkundig- en installatie-onderhoud zoveel mogelijk uitgesteld en alleen uitgevoerd indien dit echt noodzakelijk is.

Voortgang Uitvoeringsprogramma GOG 2017
Onderstaand een overzicht van de voortgang en het uitgevoerd groot-onderhoud in 2017:

Gemeentehuis.
Uitgevoerd is het buitenschilderwerk aan diverse onderdelen. Verder is het geplande correctief onderhoud uitgevoerd aan de Elektrotechnische en werktuigkundige installaties uitgevoerd. In relatie tot het plan herinrichting raadzaal is in het kader van groot-onderhoud de vloerbedekking vervangen, het schilderwerk uitgevoerd en zijn werkzaamheden uitgevoerd aan de elektrotechnische- en verlichtingsinstallatie.

Regina Pacis
In afwachting van verdere herbestemming van het gebouw wordt vooralsnog voorgesteld geen Groot-onderhoudsactiviteiten uit te voeren anders dan de activiteiten die betrekking hebben op de (brand-)veiligheid, de waterdichtheid en de bedrijfszekerheid van de verwarmingsinstallatie.

Joannesschool / gymzaal.
Voor deze accommodaties is het ventilatiesysteem van de natte-ruimten aangepast en verbeterd.

Voormalig schoolgebouw De Boomgaard.
In verband met een gebrek aan de cv-ketels zijn deze in 2017 noodzakelijkerwijs nog vervangen.

Multifunctioneel gebouw Eilandplein:
In afwachting van een herbestemming is het geplande groot-onderhoud aan deze accommodatie niet uitgevoerd.

Verenigingsgebouw Visserlaan.
Ondanks en gedurende het lopende traject van privatisering was het in 2017 toch nog noodzakelijk om een aantal herstel- en vervangingswerkzaamheden aan de dakbedekkingsconstructie van de accommodatie uit te voeren.

Huis van Droo.
In het kader van groot-onderhoud zijn in 2017 de volgende geplande onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd:
- Het buitenschilderwerk van diverse onderdelen,
- Diverse binnenschilder- en sauswerk,
- Het realiseren van een lambrizering in de gang van de gymzaal.
- Het correctief onderhoud aan de Werktuigkundige en elektrotechnische installaties.

Groot onderhoud gebouwen

	Begroting 2017	Rekening 2017
Investeringen ten laste van de voorziening	89	53
Vervangingsinvesteringen	0	0
Totaal	**89**	**53**

bedragen x € 1.000

Paragraaf 4 Financiering

Algemeen

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. De treasuryfunctie streeft naar een optimaal evenwicht tussen de uitgaven en inkomsten. Bij het uitzetten van gelden is met inachtneming van de regels het optimaliseren van het rendement het doel. Voor het aantrekken van geld is het doel andersom, namelijk het minimaliseren van de kosten. De uitvoering ervan vereist snelle beslissingen in een complexer geworden geld- en kapitaalmarkt. Er zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie budgettaire gevolgen verbonden, onder meer afhankelijk van het risicoprofiel. Het risico is inherent aan het rendement. Het laatste beleid hiervan is door de raad vastgelegd op 29 februari 2016 in het treasurystatuut van de gemeente Duiven. De publieke taak was reeds vastgesteld in de raad van 25 januari 2010. Opgenomen in de publieke taak zijn:

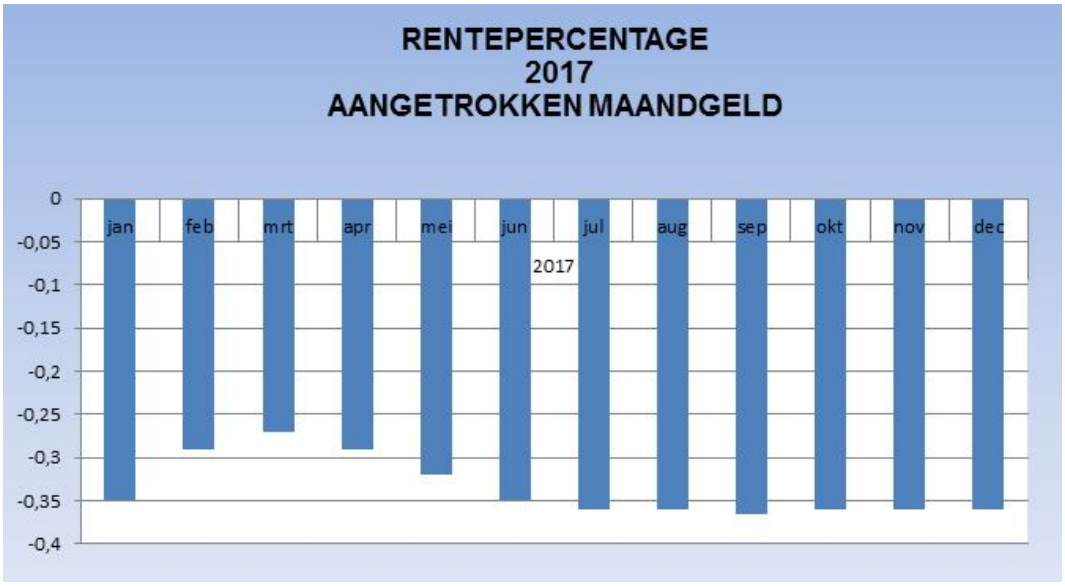
- Het verstrekken van garanties aan plaatselijke verenigingen en instellingen met het doel om met deze zekerheid geld te kunnen lenen bij reguliere banken en andere financieringsinstellingen.
- Het blijven verstrekken van waarborgen en geldleningen tot (her)financiering van sociale woningbouw conform het hiervoor reeds eerder (1997) genomen besluit Raamovereenkomst tot (her)financiering van de sociale woningbouw.

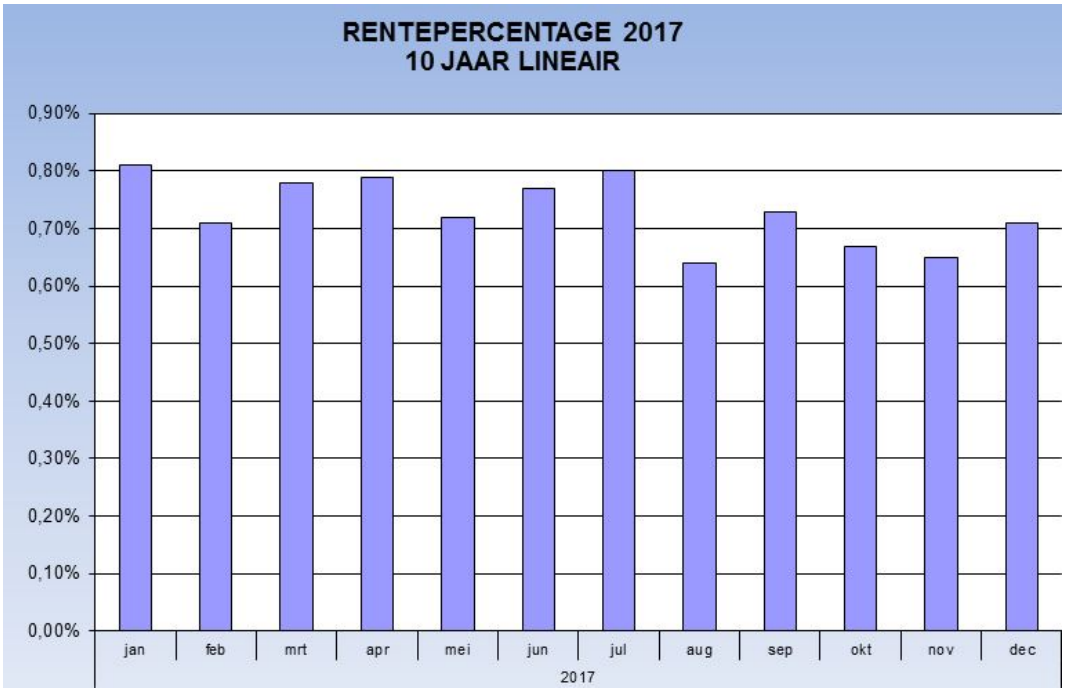
In het nieuwe treasurystatuut zijn de kaders opnieuw vastgelegd van financiële instellingen waarbij de gemeente Duiven geld kan lenen of uitzetten. Begin 2016 is het treasurystatuut opnieuw geactualiseerd en vastgesteld. Voor het aantrekken van geld is de rating verdwenen omdat de gemeente Duiven daar geen risico voor loopt. Het uitzetten van geld is niet meer toegestaan door de invoering van het schatkistbankieren. Wel is het nog toegestaan aan een andere decentrale overheid geld te lenen. Dit is alleen mogelijk als er geen verticale toezicht relatie bestaat tussen beide decentrale overheden.

Rentebeleid

In de financieringsparagraaf van de begroting 2017 is van een licht stijgende rente uitgegaan. De visie van een licht stijgende rente zoals die is uitgesproken in de begroting 2017 is niet terug te vinden in de onderstaande tabellen. De tienjarige lineaire lening is stabiel laag geweest. De korte rente is voor het eerst het hele jaar negatief geweest.

De gemeente Duiven heeft het hele jaar positief gestaan op de banken. Dit heeft geleid tot beperkte rentelasten in 2017 voor kort geld.

Renterisico's

De specifieke risico's die samenhangen met de uitvoering van de treasuryfunctie bestaan voornamelijk uit renterisico's, die worden getoetst aan twee normen.

1 De kasgeldlimiet. Deze geeft het maximale bedrag aan dat een gemeente aan vlottende financieringsmiddelen (looptijd korter dan een jaar) mag opnemen.
2 De renterisiconorm. Hiermee wordt bedoeld het renterisico dat gelopen wordt op toekomstige renteniveaus. Per jaar mag maximaal op 20% van de leningen renterisico worden gelopen.

1. Kasgeldlimiet

Het uitgangspunt van de kasgeldlimiet is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten door een grens te stellen aan korte financiering (korter dan één jaar). Juist voor korte financiering kan het renterisico aanzienlijk zijn. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage van de jaarbegroting en geldt voor het gehele begrotingsjaar.

Berekening kasgeldlimiet

	1 januari 2017
Omvang begroting	63.215
Toegestane kasgeldlimiet	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet	5.300
Gemiddeld korte middelen 2017	11.500

Bedragen x € 1.000

Berekening kasgeldlimiet

Gemiddeld 2017 ruimte	16.800

Bedragen x € 1.000

Berekening ruimte t.o.v. kasgeldlimiet

2017	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	gemiddeld

Gemiddelde vlottende middelen	8.2	13.9	15.8	8.3	11.5
Kasgeldlimiet per 1 januari 2017	5.3	5.3	5.3	5.3	5.3
Ruimte boven de limiet	13.5	19.2	21.1	13.6	16.8

Bedragen x € 1 miljoen

De gemeente Duiven is in 2017 in het gehele jaar ruim onder de kasgeldlimiet gebleven.

2. Renterisiconorm
Het uitgangspunt van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op de langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijk opnieuw moet worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm wordt berekend als percentage van de totale vaste schuld.

Berekening renterisiconorm

	2017
Stand van de vaste schuld 1 januari 2017	63.215
Renterisiconorm (in %)	20
Renterisiconorm (in €)	12.643

Bedragen x € 1.000.

Uit dit overzicht blijkt dat wij op grond van deze norm in 2017 € 12.648.000 aan leningen opnieuw hadden mogen afsluiten. In 2017 is er geen nieuwe lening afgesloten wel is er naast reguliere aflossingen, een lening van € 10.000.000 afgelost.

Kredietrisico
Naast bovengenoemd renterisico wordt door onze gemeente ook kredietrisico gelopen over de door ons uitgeleende gelden en de door ons aan plaatselijke verenigingen en instellingen, in het kader van onze publieke taak, gegarandeerde geldleningen. Het kredietrisico betreft het risico dat de leningen niet worden terugbetaald. In totaal is het saldo van de leningen verstrekt aan Woonstichting Vivare eind 2017 € 5.246.341.
Het saldo van de verstrekte hypotheken aan ambtenaren was op 31 december 2017 € 11.885.590. In 2017 is dat saldo afgenomen met € 4.232.778.

Gewaarborgde geldleningen
In 2017 stonden we garant voor het betalen van rente en aflossing voor een totaalbedrag van € 28.140.633. Het grootste deel hiervan, namelijk € 26.165.260 wordt gegarandeerd in de achtervang van het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw). Voor deze laatste groep leningen kan de gemeente Duiven voor 50% worden aangesproken. Van het restant van € 1.975.373 staat de gemeente borg voor verenigingen tot een bedrag van € 486.809 en voor leningen aan woningstichting Vivare € 1.348.264 en Vitens € 140.299.

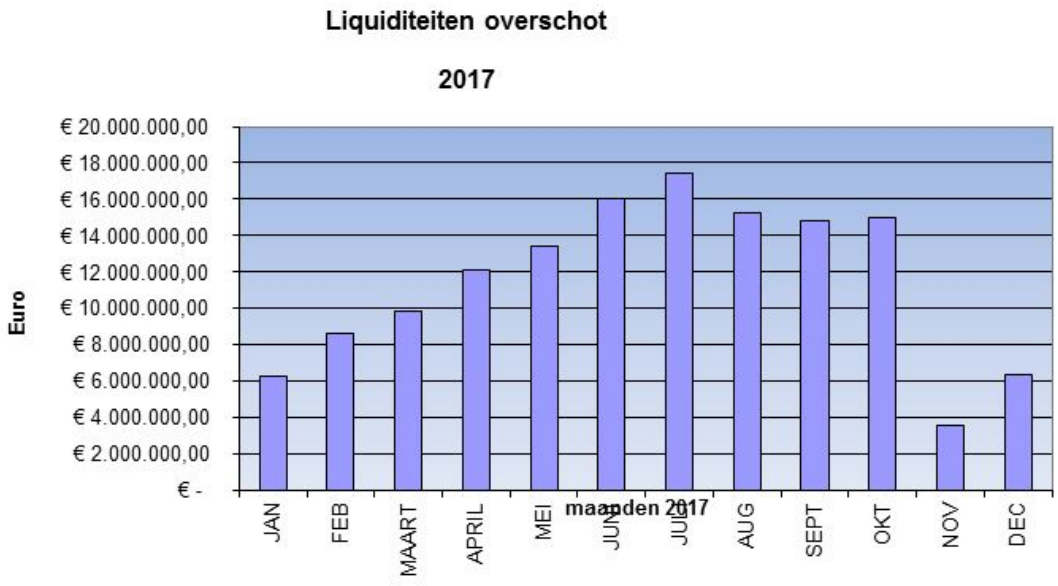
Interne financiering

Onder interne financiering wordt verstaan het gebruik maken van de eigen reserves en voorzieningen voor de financiering van de gemeente Duiven. Op 1 januari 2017 was het bedrag aan reserves € 29.481.016 en aan voorzieningen € 22.684.053. Totaal een bedrag van 52.165.069. Dit bedrag werd in 2017 gebruikt als financieringsmiddel voor de inkomsten en uitgaven van de gemeente Duiven.

Liquiditeit

Om te komen tot een goede en effectieve financiering voor de gemeente voor de korte en lange termijn is een goede en volledige liquiditeitsprognose noodzakelijk. De liquiditeitsprognose in de

begroting 2017 voorspelde een negatief saldo van € 4,9 miljoen eind 2017. In werkelijkheid was het saldo 6,4 miljoen positief.
Hieronder treft u de werkelijke liquiditeit aan van de gemeente Duiven per maand in 2017:

Conclusie
Eind 2017 was het werkelijke liquiditeitensaldo € 6,4 miljoen positief. De verwachting in de begroting 2017 was een negatief saldo van € 4,9 miljoen. Een verschil van € 11,3 miljoen positief.

a. Verschil in beginsaldo	11,3
b. Vervangingsinvesteringen/wensenlijst	1,7
c. Minder verkoop grondexploitatie	-9,4
d. Hypotheken	4,0
e. Regulier aflossing geldleningen	-0,8
f. Mutaties reserves	-0,4
g. Mutaties voorzieningen	-0,1
h. Winst saldo 2017	5,7
i. Diverse	-0,7
Totaal	11,3

Bedragen in miljoenen €

Toelichtingen:

a. In de prognose voor 2017 is uitgegaan van een beginstand van € 4,9 miljoen negatief. Werkelijk was het saldo € 6,4 miljoen positief. Een verschil van € 11,3 miljoen positief.

b. Totaal is er voor € 1,7 miljoen minder geïnvesteerd dan geraamd.

c. De grondexploitatie raamde een afname van de boekwaarde van € 8,0 miljoen. In werkelijkheid werd het een toename van de boekwaarde van € 1,5 miljoen. Een verschil van € 9,4 miljoen negatief.

d. Door de lage rentestand hebben veel ambtenaren de hypotheek net als in 2016 elders afgesloten. Dit levert een positief resultaat op van € 4,0 miljoen voor de liquiditeiten.

e. In 2017 is er voor € 800.000 meer regulier afgelost.

f. De reserves zijn € 400.000 minder toegenomen als verwacht.

g. De voorzieningen zijn met € 453.000 toegenomen. € 136.000 minder dan geraamd.

h. Het saldo van de jaarrekening is € 5.676.000.

i. Diverse heeft een saldo van € 0,7 miljoen.

Schatkistbankieren
Schatkistbankieren houdt in dat lagere overheden zoals gemeenten, provincies en waterschappen hun geld niet meer kunnen onderbrengen bij reguliere banken, maar verplicht zijn dit bij het Rijk dan wel medeoverheid te doen. Dit geldt vanaf 2013. Het tijdelijk uitzetten van geld bij derden is verleden tijd.
Alle overtollige middelen in de schatkist moeten we aanhouden. Er zijn vier uitzonderingen; nazorgfondsen zoals die zijn ingesteld op basis van de wet Milieubeheer, middelen op een geblokkeerde rekening bij de belastingdienst, bestaande beleggingen (peildatum 4 juni 2012) en een drempelbedrag. Het drempelbedrag is een minimumbedrag (dat gemiddeld buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag voor onze omvang is 0,75% (dit percentage wordt gehanteerd bij een begrotingstotaal lager dan € 100 miljoen) van het begrotingstotaal (€ 62.604.000) € 470.000. Dagelijks wordt het overschot van onze liquide middelen gestort naar het Rijk middels een rekening-courantrekening. Voor 2017 zijn we niet binnen het drempelbedrag gebleven.In het 3e kwartaal is er een kleine overschrijding geweest.
Drempelbedrag 2017 (bedragen in € 1.000)

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Buiten schatkist aangehouden middelen	325	312	486	306
Drempelbedrag 2017	470	470	470	470
Overschrijding			16	
Onderschrijding	145	158		164

Debiteuren- en crediteurenbeheer

Onze organisatie is erop gericht dat haar vorderingen tijdig, dus uiterlijk op de vervaldatum, worden geïnd. Wanneer dit niet wordt gerealiseerd, worden kort na de vervaldatum, volgens een vaste procedure, de nodige invorderingsmaatregelen genomen. Zogenaamde dubieuze debiteuren worden op basis van een kosten/baten-analyse en op juridische haalbaarheid beoordeeld waarna óf verdere invordering via de gerechtsdeurwaarder plaatsvindt óf de vordering oninbaar wordt verklaard.

Debiteuren financieel beheer
Het grootste bedrag aan openstaande debiteuren op balansdatum is reeds in 2018 ontvangen. Er loopt een aantal invorderingsmaatregelen bij diverse debiteuren.

Debiteuren belastingen
De invordering van de belastingdebiteuren 2017 is reeds opgestart. Het totale saldo aan belastingdebiteuren bij de gerechtsdeurwaarder per 31 december 2017 bedraagt € 183.437. Het betreft 385 vorderingen. Deze zijn in behandeling bij het incassobureau dat de invordering verzorgt voor de gemeente.

De overige belastingdebiteuren komen binnen via een betalingsregeling.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Inleiding
Deze paragraaf besteedt aandacht aan de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van de bedrijfsvoering van de gemeente Duiven. Hierbij komen diverse aspecten aan de orde, waaronder organisatieontwikkeling, informatiebeleid en personeelsbeleid en –formatie. Bedrijfsvoering betreft het sturen op de inzet van de (productie)middelen en processen bij de totstandkoming van producten. Dit is van belang voor het uitvoeren van de programma's en voor de continuïteit en daadkracht van de organisatie. De burger verwacht bovendien dat middelen doelmatig en doeltreffend worden ingezet. Dit vraagt om een kwalitatief goede bedrijfsvoering rondom de aspecten van planning, uitvoering, verantwoording, evaluatie en verbetering. Op grond van de Gemeentewet is de bedrijfsvoering primair een taak van het college.

Vastgestelde nota's
De volgende nota's op het gebied van bedrijfsvoering zijn vastgesteld:
- Duiven, duidelijk en dichtbij, *van droom naar realiteit* (2012).
- Besturingsfilosofie (2011).
- Informatiebeleidsplan 2013-2017 (2012).
- Functieboek (2013).
- Inkoop- en aanbestedingsbeleid Liemerse gemeenten 2012-2013.
- Mandaat-, volmacht- en machtigingenbesluit 2013.
- Richtlijn budgetbeheer 2015.

Organisatieontwikkeling: Duiven, duidelijk en dichtbij
In de begroting 2017 hebben we al geschreven dat in 2017 de aandacht steeds meer gericht zal zijn op het ontwerp van de nieuwe fusie-organisatie. In de praktijk is dat ook gebleken. En dat is eigenlijk nog sneller gegaan dan we hadden gedacht. Van nieuwe impulsen voor de organisatieontwikkeling in de oude organisatie is eigenlijk geen sprake meer geweest. We kunnen dat natuurlijk wel van verschillende kanten bekijken. Want met medewerkers praten over belangrijke waarden voor de nieuwe organisatie, leidt toch ook wel tot impulsen voor organisatieontwikkeling in het huidige. Verder is nog onderhoud gepleegd in het kader van het speerpunt "persoonlijk leiderschap".

Een mooie ontwikkeling is dat we interne trainers hebben opgeleid. Via een interne selectieprocedure hebben we medewerkers geworven en daarna opgeleid tot interne trainer. Deze trainers worden ingezet voor het waardenprogramma in de nieuwe organisatie, maar zijn in het afgelopen jaar ook ingezet voor het onderhoud van persoonlijk leiderschap. Verder kunnen zij interne workshops begeleiden.

Je kunt niet starten met een nieuwe organisatie, als je niet goed afscheid neemt van het oude. Daarom hebben we op 19 december een mooie kerst/afscheidsbijeenkomst gehad. Een bijeenkomst, waarin we met een lach en een traan afscheid hebben genomen van een organisatie, die bij velen warme gevoelens oproept en waarin we met veel plezier hebben gewerkt.

Intergemeentelijke samenwerking
Net zoals in de begroting 2017, zullen we hier rapporteren over de ontwikkelingen op de drie schaalniveaus Arnhem/Nijmegen, regio Arnhem en Liemers.

In de city region Arnhem-Nijmegen is een eerste evaluatie gehouden van het functioneren van het nieuwe regio-verband. Voor zover daar nu al iets over te zeggen viel, waren de resultaten licht positief. Maar er was ook reden tot het zetten van de puntjes op de i. Dat is gedaan en daarmee wordt de volgende stap in deze regionale samenwerking gezet. Een samenwerking die hard nodig is, om onze regio voldoende op de kaart te zetten.

In de regio Arnhem is hard gewerkt aan het verder opzetten van de MGR (modulaire gemeenschappelijke regeling) sociaal domein. Eind van het jaar is besloten ook het bureau leerplicht en het werkgeversservicepunt hier onder te brengen. De governancestructuur is

inmiddels ook rond en ook is besloten dat de MGR als thuisbasis een deel van het gemeentehuis van Westervoort krijgt. Deze MGR heeft als kenmerk dat het een lichte regeling heeft waarin de regiogemeenten elkaar verplichten tot het afnemen van een basispakket en daarnaast op vrijwillige basis andere samenwerkingen kunnen aangaan.

Op Liemerse schaal is onverminderd aandacht geweest voor afstemming van inhoudelijke portefeuilles om de Liemerse belangen in regionale overleggen goed te behartigen. Als het gaat om de samenwerkingsagenda, dan kunnen we stellen dat binnen de GR Samenwerking de Liemers een oriëntatie heeft plaats gevonden op de managementstructuur. Welke rol spelen de gemeentesecretarissen van de (per 2018) drie gemeenten nu precies in de SdL.
Belangrijke mijlpaal voor beide organisatieonderdelen (RSD en RID) was de verhuizing in het afgelopen jaar. Van de RSD naar het BAT-gebouw in Zevenaar en van de RID naar de voormalige bibliotheek (en inmiddels gemeentegebouw) Westervoort. Voor de RSD was de studie naar de toekomst van de taken in het kader van de Participatiewet van groot belang. De RID kon een hernieuwde uitkomst presenteren van een benchmark, waaruit blijkt dat de RID het goed doet tegen relatief lage kosten. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de jaarrekening van de SdL.

Doelmatigheid en doeltreffendheid en rechtmatigheid
Op grond van het bepaalde in artikel 2 van de Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Duiven (ex. Artikel 213a Gemeentewet) onderzoekt het college de doelmatigheid en doeltreffendheid van de bedrijfsvoering. Hieraan wordt op verschillende manieren uitvoering gegeven.

Eén van de manieren is het (laten) uitvoeren van benchmarks, formatiescans en klantwaarderingsonderzoeken. In programma 1 is onder andere aangegeven welke stappen in 2017 gezet zijn op het vlak van dienstverlening. De inzet van digitale instrumenten en hulpmiddelen wordt daarbij steeds belangrijker. Mijn overheid, ingezet voor het versturen van belastingaanslagen, sociale media waaronder WhatsApp worden meer en meer toegepast teneinde de communicatie en dienstverlening aan de burger te moderniseren en optimaliseren. Doeltreffender en uiteindelijk ook doelmatiger.

2017 heeft voor een belangrijk deel ook in het teken gestaan van de voorbereidingen voor de ambtelijke fusie. De nieuwe organisatie is ingericht en doelstellingen zijn geformuleerd. Een optimale dienstverlening en een organisatie die niet duurder is en zo mogelijk goedkoper dan de twee huidige organisaties zijn daarbij belangrijke uitgangspunten.

Net als in voorgaande jaren zijn in 2017, op basis van een plan van aanpak, diverse onderzoeken uitgevoerd in het kader van de rechtmatigheidscontrole. De onderzoeken lagen op het vlak van de belangrijkste geldstromen binnen de begroting zoals inkoop, inkomensoverdrachten, sociaal domein en grondexploitatie. In het verslagjaar zijn stappen gezet om deze onderzoeken in de organisatie verder te structureren en professionaliseren. Deze onderzoeken zijn afgestemd met de accountant en vormen voor hen een belangrijke onderlegger voor de controle van de jaarrekening.

Integriteit
Integriteit is een inherent onderdeel van de cultuur waaraan wij in de organisatie werken. Persoonlijk leiderschap is belangrijk speerpunt voor management en medewerkers. Dat leidt ook tot openheid, elkaar aanspreken en geven van feed-back (of zoals wij zeggen, om er beter van te worden “feed-forward”). Binnen dit klimaat is voor alle medewerkers van de gemeente als kerncompetentie vastgesteld de competentie “zelfreflectie”. Wij merken dat binnen de cultuur die zo aan het ontstaan is, integriteitsvraagstukken waar medewerkers mee worden geconfronteerd, op een natuurlijke wijze aan de orde worden gesteld.
Naast deze algemene insteek, zijn er ook enkele specifieke maatregelen die telkens terugkeren. Ieder jaar houden we een middag voor nieuwe medewerkers. Naast een rondleiding door de gemeente, besteden we daarbij expliciet aandacht aan integriteit, waarbij wordt benadrukt dat transparantie van het grootste belang is. Daarnaast worden verzoeken van medewerkers om nevenwerkzaamheden te verrichten, scherp bekeken. Zo nodig worden voorwaarden verbonden aan toestemming, om elke schijn van belangenverstrengeling te vermijden.

Informatiebeleid

Projecten informatiebeleidsplan

Onder regie van de Regionale ICT dienst (hierna RID) hebben de vier samenwerkende gemeenten een informatiebeleidsplan opgesteld. Genoemd plan is te beschouwen als een doorkijk voor de periode 2013-2017 voor wat betreft informatievoorziening en ICT. De onderwerpen waar het in dit verband om gaat hebben betrekking op informatiearchitectuur, de organisatie van de informatievoorziening, applicaties, projecten etc.

Het informatiebeleidsplan met de bijbehorende projectenlijst is ingegeven door gemeentelijke ambities, maar ook door aan gemeenten opgelegde verplichtingen van rijkswege. Een ander streven is gericht op ‘convergentie’, hetgeen wil zeggen dat de gemeenten die deelnemen aan RID de Liemers van dezelfde software gebruik gaan maken. In 2017 is onder andere de gezamenlijke aanbesteding van nieuwe software voor het financiële systeem afgerond. Implementatie is voorbereid en de applicatie is per 1 januari 2018 in gebruik genomen. De aanbesteding voor de convergentie van software op het taakveld belastingen is gestart in 2018.

Veel inspanningen zijn ook verricht in het kader van de voorbereidingen voor het tot stand komen van de nieuwe fusie-organisatie 1Stroom. In dit traject zijn ook veelal kleinere applicaties hetzij gesaneerd hetzij op elkaar afgestemd. In de nieuwe organisatie worden ook de processen geharmoniseerd.

Informatiebeveiliging

De doelstelling van informatiebeveiliging is het beschermen van de beschikbaarheid, de integriteit en de vertrouwelijkheid van informatie (digitaal, analoog, kennis) van de gemeente. Daarbij spelen de kwaliteit van de techniek, de attitude van de mens en de inrichting van de organisatie een grote rol. Helaas mag informatiebeveiliging zich verheugen in een toenemende belangstelling. Hackers, ransomware, datalekken, nepnieuws, het zijn termen die we bijna dagelijks in de media hoorden en zagen.

In de Liemers werken de gemeentelijke beveiligingsfunctionarissen projectmatig nauw samen om de maatregelen uit de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten) ingevoerd te krijgen. Scienta, ons ISMS (Information Security Management System) vormt de bron waarin beleid en protocollen te vinden zijn. In 2017 is met het oog op de ambtelijke fusie met Westervoort per 1 januari 2018 in 1Stroom de formatie van het team Informatiebeheer uitgebreid met een CISO (Chief Information Security Officer) en een FG (Functionaris Gegevensbescherming). In september 2017 is het gemeentelijk beleid opnieuw vastgesteld door het college gecombineerd met de opdracht het beleid in 2018 door 1Stroom te laten actualiseren.

Eind 2017 is het eindrapport van de Rekenkamercommissie Duiven over Privacy en Informatiebeveiliging en de reactie van het college daarop in de gemeenteraad voor kennisgeving aangenomen. In 2017 is ook gestart met de voorbereidingen voor de implementatie van de Europese Verordening AVG die op 25 mei 2018 in werking zal treden.

Op grond van de Wet Meldplicht Datalekken zijn in 2017 twee datalekken van beperkte omvang gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens AP, die geen aanleiding heeft gezien tot verdere stappen.

In 2017 zijn goede resultaten te melden naar aanleiding van de audit 2016 DigiD en de zelfevaluaties BRP en PUN. In navolging daarop is landelijk ENSIA ingevoerd, een tool om de auditlast voor gemeenten te verminderen. Middels een uitgebreide zelfevaluatie in nauwe samenwerking met alle betrokken stakeholders in de eigen organisatie, de RID en de RSD de Liemers is de status per 31 december 2017 van de invoering van de BIG vastgelegd, aangevuld met zelfevaluaties voor de domeinen waarvoor extra maatregelen nodig zijn zoals de BRP, de PUN, de BAG, de BGT, de DigiD en het Suwinet. De resultaten daarvan worden in 2018 gehanteerd door de verschillende landelijke toezichthouders voor de verticale verantwoording. Op basis van die resultaten legt het college voortaan over de informatiebeveiliging aan de gemeenteraad verantwoording af in deze paragraaf Bedrijfsvoering.

Personele ontwikkelingen
In 2017 is door de medewerkers van onze organisatie weer veel werk verzet. Werk dat een voortzetting is van taken die we al jaren uitvoeren en werk als gevolg van de invulling van nieuw beleid. En ondertussen is in eigen beheer ook nog eens de ambtelijke fusie is vormgegeven, wat een omvangrijke operatie is.

De taken die we al jaren doen zijn uitgevoerd binnen de bestaande middelen die daarvoor beschikbaar zijn. Met het oog op de ambtelijke fusie is een aantal formatieplaatsen tijdelijk ingevuld en deels ook door inhuur. Daardoor is het salarisbudget onderschreden en het inhuurbudget overschreden. Maar in totaliteit is er een voordeel van € 129.000 op de salarisbudgetten. Dit voordeel zit vooral in minder uitgaven op de stelposten. Dit betekent ook dat de eenmalige uitkeringen die in december zijn gedaan als gevolg van de afspraken met de vakbonden over het vervallen van de uitloopschaal (waarover wij nog hebben gerapporteerd in de 3e tussenrapportage), binnen het bestaande budget konden worden gedekt.

De door de gemeenteraad toegekende extra bedragen in het kader van nieuw beleid om extra en/ of nieuwe taken uit te voeren zijn gebruikt om deze taken op te pakken:
- € 40.000 eenmalig om te voldoen aan de wet banenafspaak; eind 2017 had Duiven een bezetting van 3,6 fte van medewerkers die voldoen aan de criteria voor deze doelgroep. Dat is ruimschoots boven het aantal dat nu nodig is in het kader van de landelijke afspraken.
- € 75.000 structureel voor extra BOA-capaciteit van 1,5 fte; deze functies zijn ingevuld vanaf maart/april 2017.
- € 30.000 structureel voor sloopmeldingen ivm asbestwetgeving; dit bedrag is vooral gebruikt om zicht te krijgen op de problematiek in Duiven.
- € 17.500 structureel voor extra aandacht voor veiligheid bij vooral evenementenvergunningen; dit is ingevuld door een medewerker die met deze taken was belast een uitbreiding van uren te geven, waarmee dit adequaat is ingevuld.
- € 25.000 structureel voor vergroting inzet sociale media; een versterking van het KCC werd hierdoor mogelijk.

Conform de plannen daartoe die we in de begroting al beschreven, hebben wij daarnaast 4 fte extra menskracht ingezet voor versterking van VTH-taken (vergunningverlening/toezicht/ handhaving). De dekking voor deze extra inzet is voor 2017 incidenteel gevonden binnen bestaande budgetten. De structurele inpassing is een zaak voor 1Stroom.

Voor de ambtelijke fusie heeft onze organisatie in het afgelopen jaar veel werk verzet en daarbij is vrijwel alles zelf gedaan en zijn geen externe deskundigen ingehuurd. Wel hebben we op beperkte schaal menskracht ingehuurd om regulier werk over te nemen van onze medewerkers die substantieel met de ambtelijke fusie bezig waren. De kosten daarvan zijn gedekt uit het implementatiebudget voor de fusie.

De fusie heeft ook de schaduw vooruitgeworpen voor wat betreft de opleidingen. Vakopleidingen zijn gewoon doorgegaan, maar de organisatiebrede trainingen in het kader van de organisatieontwikkeling zijn als gevolg van de fusie niet of nauwelijks gehouden. Daardoor is een onderbesteding zichtbaar in de opleidingskosten van de organisatie van ca € 35.000.

2017 was voor veel medewerkers een spannend jaar met (grote) veranderingen in het verschiet. Gelukkig heeft dit zich niet geuit in een bovengemiddeld ziekteverzuim. Het ziekteverzuim over 2017 is met ongeveer 5,5% weliswaar niet laag en ook in de sector bovengemiddeld, maar past wel in het beeld van de afgelopen jaren waarin het verzuim continue tussen 5 en 6% schommelde. Ook in het afgelopen jaar was vooral het langdurig verzuim hier debet aan. Getuige ook de relatief lage verzuimfrequentie van ongeveer 1. De verzuimfrequentie is een goede maat voor de mate van kortdurend verzuim en een score van 1 is een mooi resultaat.
Uit de rapportage van de vertrouwenspersoon ongewenste omgangsvormen, is gebleken dat zich in 2017 niemand uit de kring van de medewerkers van de gemeente Duiven tot de vertrouwenspersoon heeft gemeld.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en vennootschappen waarin de gemeente Duiven een bestuurlijk en financieel belang heeft.

Bestuurlijk belang
Betreft zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Financieel belang
Betreft een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidelijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bij deelname in een vennootschap betreft het financiële belang het bezit van aandelen en het ontvangen van bijbehorend dividend.

De gemeente Duiven maakt binnen de verbonden partijen onderscheid tussen gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen. De gemeenschappelijke regelingen bestaan uit publieke partijen die samenwerken, vaak op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) of Wgr-plus. In het algemeen geldt dat voor een gemeenschappelijke regeling wordt gekozen als een gemeente het voorgestane beleid niet zelf wenst uit te voeren, maar in samenwerking met andere gemeenten of instellingen. Bij deelnemingen heeft de gemeente een pakket van aandelen van een vennootschap in bezit. De deelname in het aandelenkapitaal vloeit vaak voort uit de van oudsher aanwezige maatschappelijke belangen, die door de vennootschappen werden of worden nagestreefd.

In onderstaand overzicht wordt een overzicht van de verbonden partijen voor de gemeente Duiven weergegeven, inclusief het financiële belang betreffende de jaarrekening 2016, de begroting 2017 en de jaarrekening 2017. Dit geeft inzicht in de risico's die de gemeente Duiven loopt door de betrokkenheid aan de verbonden partij. Vervolgens wordt elke verbonden partij nader toegelicht. Inhoudelijke beleidsinformatie over verbonden partijen is opgenomen in de relevante programma's.

Verbonden partij*	**Rekening 2016**	**Begroting 2017**	**Rekening 2017**
Gemeenschappelijke regelingen			
Samenwerking De Liemers (SDL)	2.100.684	2.089.659	2.261.490
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)	1.096.400	1.112.778	1.104.278
Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	955.729	937.097	930.052
Gemeenschappelijke Regeling voor Onderwijszaken (GRO)	63.544	63.544	61.783
Presikhaaf Bedrijven	2.474.000	2.127.179	2.237.000
Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD)	39.294	42.603	44.116
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	141.085	119.000	128.929
Georganiseerd overleg Regio Arnhem Nijmegen	n.v.t.	38.175	38.156
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)	214.386	562.624	613.560
Euregio	6.650	6.700	n.n.b.
Deelnemingen (dividend)			
NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	3.580	2.000	5.756
Vitens N.V.	94.324	72.000	89.729
Alliander N.V. (voorheen Nuon)	102.280	82.500	115.187

* Alleen verbonden partijen met een financieel belang van meer dan € 10.000 worden vermeld

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijk Orgaan (GO) Arnhem Nijmegen (opvolger van de stadsregio)

Doel	Als opvolger van de stadsregio is het Gemeenschappelijk Orgaan (GO) Arnhem Nijmegen opgericht. Deze richt zich op dezelfde terreinen als de stadsregio, te weten Wonen, Duurzaamheid, Mobiliteit en Economie. Gemeenten stemmen hun beleid op elkaar af. Hiervoor bestaan afzonderlijke portefeuillehoudersoverleggen. Bij wijze van algemeen bestuur komt het GO, het gemeenschappelijk orgaan, een aantal malen per jaar bijeen. Het orgaan heeft geen zelfstandige beleidsbevoegdheden.
Partijen	18 gemeenten nemen deel in het GO Arnhem-Nijmegen.
Bestuurlijk belang	Elke gemeente heeft één vertegenwoordiger in het algemeen bestuur van het GO.
Financieel belang	De jaarlijkse bijdrage aan het GO bedraagt € 1,50 per inwoner. Hiervan is € 0,50 bestemd voor secretariële ondersteuning en € 1,00 voor Bureau Brussel.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het GO heeft geen vermogen.
Resultaat	Niet van toepassing.
Risico's	De risico's zijn nihil.
Verantwoording	De begroting en rekening worden ter zienswijze overgelegd aan de gemeenten. De gemeente Westervoort beoordeelt voor de Liemerse gemeenten de rapportages op financieel vlak.
Ontwikkelingen	De behoefte aan regionale afstemming blijft onverminderd groot. Naast de formele momenten van bestuurlijk overleg zullen er ook meer momenten komen waarop raadsleden elkaar treffen.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) gevestigd te Arnhem

Doel	Behartigen van de belangen van de deelnemers op de terreinen van brandweerzorg, ambulancezorg, publieke gezondheid, geneeskundige hulpverlening, crisisbeheersing en gemeenschappelijke meldkamer.
Partijen	16 gemeenten nemen deel in de VVGM: Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur kent 32 leden. Elke gemeente levert twee leden: de burgemeester en de wethouder volksgezondheid. De stemverhouding van Duiven is twee van de 32 oftewel 6,25%. In het Dagelijks Bestuur worden de Liemerse gemeenten vertegenwoordigd door de burgemeester van Westervoort.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven bestaat uit een brandweerdeel en een deel voor publieke gezondheid. De brandweerbijdrage is gebaseerd op de gemeentelijke bijdrage zoals die was voordat de brandweer werd geregionaliseerd. Voor 2017 was dat bedrag € 777.730. De bijdrage voor publieke gezondheid is gebaseerd op een bedrag per inwoner. Dat was in 2017 € 12,84 per inwoner en resulteert in een bijdrage á € 326.548.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermorgen per 1 januari 2017 betrof € 5.450.527 en per 31 december 2017 betrof het € 8.239.483. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 45.463.020 en per 31 december 2017 was dit € 37.035.595.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedroeg € 2.875.983. Dit is het gerealiseerde resultaat. Er zijn nog enkele te besluiten resultaatmutaties die invloed kunnen hebben op het resultaat.
Risico's	De risico's zijn redelijk beperkt. Om de financiële en beleidsrisico's in beeld te hebben en te beperken is er een regionaal controllersoverleg actief dat regelmatig overlegt met VGGM over de financiële positie. Dat heeft de afgelopen jaren tot forse besparingen geleid en tot beleidsarme begrotingen.
Verantwoording	De jaarrekening wordt in april aan de gemeenten aangeboden voor een consultatieronde. In de juni-vergadering van het Algemeen Bestuur wordt de jaarrekening vastgesteld.

Ontwikkelingen	De organisatie Veilig Thuis is in 2017 bij VGGM ondergebracht. Alle budgetten van VGGM zijn in 2017 (drie jaar na de regionalisering) tegen het licht gehouden. Dit heeft nog een besparing van € 300.000 structureel opgeleverd. Waar mogelijk waren ook al vóór 2017 budgetten naar beneden bijgesteld.

Samenwerking De Liemers (SDL) gevestigd te Duiven

Doel	Het vergroten van de gemeentelijke slagkracht (met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid) door bundeling van ambtelijke expertise op strategisch, tactisch en operationeel niveau met als resultaat verhoogde kwaliteit, continuïteit en efficiëntie.
Partijen	De gemeenten Duiven, Rijnwaarden, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit de colleges van de vier deelnemende gemeenten. Elke gemeente had in 2017 in het bestuur één stem.
Financieel belang	Op basis van de afgesproken verdeelsleutels worden de kosten van de samenwerkingsorganisatie aan de vier gemeenten doorbelast. Voor de gemeente Duiven bedroeg de bijdrage voor het jaar 2017 € 2.261.490.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Samenwerking de Liemers heeft geen eigen vermogen. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 13.448.279. Per 31 december 2017 was dit € 15.287.490.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedroeg € 0.
Risico's	Slechte financiële resultaten kunnen leiden tot een hogere bijdrage die de gemeente beschikbaar moet stellen.
Verantwoording	De begroting en rekening worden ter zienswijze voorgelegd aan de gemeenteraden.
Ontwikkelingen	Niet van toepassing.

Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL) gevestigd te Zevenaar

Doel	De gemeenten Duiven, Zevenaar en Montferland werken sedert 1997 samen in de Gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL). Binnen deze gemeenschappelijke regeling worden de kosten voor huisvesting, die door de samenwerkende gemeenten zijn geaccepteerd, verdeeld. Achterliggende gedachte bij de totstandkoming van deze regeling is geweest om het voortgezet onderwijs in het voedingsgebied De Liemers op een adequate wijze in te richten en de kosten beheersbaar te houden voor de deelnemende gemeenten.
Partijen	Gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Er is een Gemeenschappelijk Orgaan opgericht, bestaande uit de daartoe door de colleges van B&W aangewezen bestuurders. Voor Duiven is dat wethouder Knuiman. De stemverhouding van Duiven is 1 van de 3 (33,3%).
Financieel belang	De bijdrage van Duiven aan de GRHVOL is voor 2017 begroot op € 930.052. De gemeenschappelijke regeling heeft geen eigen begroting en jaarrekening. Daardoor zijn er geen eigen baten en lasten. De baten en lasten komen voor de rekening van de deelnemende gemeenten. Aan het einde van het jaar vindt er een afrekening plaats tussen de deelnemende gemeenten. De gemeenten worden door het Rijk via de Algemene Uitkering van het Gemeentefonds gecompenseerd middels een bedrag per leerling. Ten bate van de GRHVOL wordt er een gemeenschappelijke reserve aangehouden door de deelnemende gemeenten. Deze reserve wordt aangehouden door de gemeente Zevenaar ten bate van de GRHVOL en is ook zodanig opgenomen in de jaarrekening van de gemeente Zevenaar. Omdat de reserve niet aan te spreken is door de gemeente Duiven zonder medewerking van de overige deelnemende gemeenten is deze niet opgenomen in de balans van de gemeente Duiven. De afrekening en verantwoording van de GRHVOL over 2017 wordt in het eerste kwartaal 2018 opgesteld. In het jaar 2017 zijn geen extra investeringen gedaan. Wel is de gemeentelijke bijdrage aan/ ontvangst van de GRHVOL onderhevig aan schommelingen als gevolg van het wisselend leerlingenaantal.

Omvang eigen en vreemd vermogen	Het GRHVOL heeft geen eigen of vreemd vermogen. De kosten worden gedekt door de deelnemende gemeenten. Wel wordt er een gemeenschappelijke reserve aangehouden door gemeente Zevenaar ten bate van de GRHVOL.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedroeg € 0.
Risico's	Doordat de GR geen eigen middelen heeft en geen rechtspersoonlijkheid heeft, is het risico klein. Een financieel risico voor de deelnemende gemeenten is wel dat het leerlingenaantal terugloopt en er dus minder inkomsten zijn, terwijl de kapitaallasten hetzelfde blijven.
Verantwoording	Het Gemeenschappelijk Orgaan stelt een informele begroting vast die is samengesteld uit de afzonderlijke begrotingen van de drie gemeenten. De samengestelde begroting en verantwoording worden ter instemming voorgelegd aan de deelnemende gemeenten.
Ontwikkelingen	Voor de komende jaren is de amovatie van de locatie Zonegge van het Liemers College voorzien.

Gemeenschappelijke Regeling voor Onderwijszaken

Doel	Het vormgeven van een intergemeentelijke samenwerking op de gebieden volwasseneducatie, leerplicht en RMC (Regionale Meld- en coördinatiefunctie).
Partijen	Gemeenten Arnhem, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Gemeente Duiven levert één van de tien leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven is € 2.000 voor het perceel Volwasseneducatie.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Niet van toepassing.
Resultaat	Niet van toepassing.
Risico's	Doordat de GRO geen eigen begroting heeft en geen besluiten kan nemen is het risico relatief klein.
Verantwoording	Niet van toepassing.
Ontwikkelingen	De Gemeenschappelijke Regeling voor Onderwijszaken is per 1 januari 2018 vervallen en opgenomen in de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR).

Presikhaaf Bedrijven gevestigd te Arnhem

Doel	Het bieden van een passende werkplek en werkomgeving aan inwoners van Duiven met een arbeidsbeperking die onder de Wet Sociale Werkvoorziening vallen.
Partijen	Dit is een gemeenschappelijke regeling van 10 gemeenten rondom Arnhem.
Bestuurlijk belang	De gemeente Duiven levert één vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur in de persoon van wethouder Knuiman.
Financieel belang	De bijdrage is gebaseerd op de kosten van verloning, de resultaten van de exploitatie en de kosten van begeleiding 3,36%.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermorgen per 1 januari 2017 betrof € 851.000 en per 31 december 2017 betrof het € 0. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 16.336.000 en per 31 december 2017 was dit € 10.010.000.
Resultaat	€ 10.535.
Risico's	Er is sprake van een langdurig voortkomend risico op tekorten op de exploitatie.
Verantwoording	Alle financiële stukken worden voor het geven van een zienswijze voorgelegd aan de gemeenteraad.
Ontwikkelingen	Per 1 januari 2018 zijn de bedrijfsactiviteiten overgedragen aan Scalabor. Presikhaaf bevat daardoor alleen nog de verloning van WSW-ers en het afbouwen van de laatste verplichtingen waarna de gemeenschappelijke regeling geliquideerd zal worden.

Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD) gevestigd te Doesburg

Doel	Behartigen van gemeenschappelijke belangen van de deelnemers ten aanzien van het beheer van hun archiefbescheiden conform de Archiefwet. Daarnaast het bevorderen van publicaties over de streek aan de hand van de aanwezige archiefbescheiden.
Partijen	De gemeenten Duiven, Doesburg, Rijnwaarden, Westervoort en Zevenaar, de RID en de RSD.
Bestuurlijk belang	Gemeente Duiven levert een van de vijf leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven is € 39.294 en is berekend op basis van het inwoneraantal en op basis van afgenomen uren.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Nog niet bekend betreft het jaar 2017. De laatst bekende stand is onttrokken uit het jaarverslag 2016. Het eigen vermogen per 1 januari 2016 en 31 december 2016 is nihil. Het vreemd vermogen per 1 januari 2016 bedroeg € 46.996. Per 31 december 2016 was dit € 36.430.
Resultaat	Het resultaat over 2016 bedroeg € 0.
Risico's	Eventuele tekorten worden verhaald op de deelnemende gemeenten. De financiële omvang van de regeling is echter relatief klein en het risico wordt op nihil ingeschat.
Verantwoording	Begroting, jaarrekening alsmede het jaarverslag (inclusief inspectieverslagen) worden voorgelegd aan de deelnemende partijen.
Ontwikkelingen	Het onderhouden van een volwaardige website en verder werken aan een beeldbank voor het hele werkgebied. Het digitaal ontsluiten van alle archieven en het beter bekend maken van de archiefdienst bij aangesloten gemeenten en het publiek.

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) gevestigd te Arnhem

Doel	De gemeenschappelijke regeling zorgt voor de behartiging van de belangen van de deelnemers inzake vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Middels de ODRA worden de krachten gebundeld zodat sprake is van minder versnippering, een grotere mate van deskundigheid en een meer efficiënte inzet van middelen.
Partijen	11 gemeenten en de Provincie Gelderland.
Bestuurlijk belang	Wethouder Spaargaren maakt onderdeel uit van het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	Deze is gebaseerd op de inbreng van de taken in het kader van de Wet VTH (basistaken).
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 854.700. Per 13 december 2017 was dat € 801.600. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 3.364.400. Per 31 december 2017 was dit € 3.122.000.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedroeg € 0.
Risico's	De ODRA is een uitvoeringsorganisatie. De beleidsrisico's zijn derhalve zeer beperkt. Uitvoerend beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Verantwoording	De meerjarenbegroting en jaarrekening worden conform DVO ieder jaar opgeleverd.
Ontwikkelingen	Momenteel wordt een onderzoek uitgevoerd naar de (on)mogelijkheden van outputfinanciering door een extern bureau. Lopende 2018 zal er meer duidelijk komen omtrent dit onderzoek.

Vervoersorganisatie BVO DRAN (doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen)

Doel	Doelstelling is om te komen tot een goede en efficiënte regionale samenwerking op het gebied van doelgroepenvervoer in de stedelijke regio Arnhem Nijmegen, inclusief Druten, door de oprichting van de lichtste vorm van een gemeenschappelijke regeling; een bedrijfsvoeringsorganisatie. Artikel 4 van de regeling geeft aan: 1. De DRAN heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers. 2. De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer worden overgedragen aan de DRAN.
Partijen	Alle gemeenten van de regio Arnhem en Nijmegen en Druten (19 gemeenten).
Bestuurlijk belang	Deze regeling is vooral bedoeld voor de samenwerking tussen de betrokken gemeenten voor taken die geen zware bestuurlijke aansturing nodig hebben, maar waarvoor rechtspersoonlijkheid wel van belang is voor een efficiënte uitvoering. Dit was nodig vanwege de opheffing van de Stadsregio Arnhem Nijmegen. Elke gemeente levert één wethouder aan het Algemeen Bestuur van de GR.
Financieel belang	Door het bundelen van de verschillende vervoersstromen met een groot aantal gemeenten zou een efficiënter vervoerssysteem mogelijk worden gemaakt waardoor een betere beheersbaarheid van de vervoerskosten ontstaat. Hiermee kunnen de dreigende tekorten in het vervoer (door toename vervoer wegens vergrijzing, langer thuis wonen etc.) in de regio worden opgevangen.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Niet van toepassing. De BVO wordt gedekt via voorschotten die iedere verbonden gemeente betaalt.
Resultaat	Nog niet bekend. De schatting is € 805.000.
Risico's	Het risico voor de gemeente Duiven is van financiële aard, als de beoogde efficiencyvoordelen niet worden behaald of als meerdere gemeenten uit deze regio vervoersstromen gaan onttrekken aan deze regeling.
Verantwoording	**Artikel 11 Informatie en verantwoordingsplicht (regeling bvo)** 1. Het Bestuur verstrekt een deelnemer halfjaarlijks een rapportage over de verrichte werkzaamheden en de verlangde inlichtingen. Een lid van het Bestuur geeft de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, mondeling of schriftelijk de door één of meer leden, overeenkomstig het reglement van orde van dat college, verlangde inlichtingen. 2. Een verzoek om inlichtingen kan schriftelijk worden ingediend bij het Bestuur. 3. Het Bestuur verstrekt de gevraagde inlichtingen schriftelijk of mondeling zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen acht weken na ontvangst van het verzoek. 4. Een lid van het Bestuur voorziet de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, van alle informatie die, in relatie tot het door het gevoerde en te voeren beleid en de daarbij door het aangewezen lid ingenomen dan wel in te nemen standpunt, noodzakelijk is. 5. Een lid van het Bestuur is aan de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, verantwoording verschuldigd voor de wijze waarop het lid de deelnemer in het Bestuur heeft vertegenwoordigd, naar de door de deelnemer, die hij vertegenwoordigt vastgestelde dan wel te stellen regels. 6. De leden 1 tot en met 5 zijn van overeenkomstige toepassing jegens de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten. 7. Het Bestuur stelt de Rekenkamer of rekenkamercommissie van de deelnemende gemeenten afzonderlijk en in gezamenlijkheid in staat om alle informatie te verkrijgen die voor de wettelijke uitoefening van de rekenkamer- of rekenkamercommissietaak nodig is.

Ontwikkelingen	Op 1 september 2016 is het vervoer aanbesteed en van start gegaan voor het vraagafhankelijke vervoer (Wmo) en leerlingenvervoer. In 2017 is geleidelijk het vervoer voor dagbesteding Jeugd en Wmo ingevoerd. Er zijn geen verdere ontwikkelingen.

Euregio

Doel	Grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen in Nederland en Duitsland bevorderen.
Partijen	De Euregio bestaat uit 55 lidorganisaties uit de grensregio Nederland-Duitsland. Dat zijn gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in het werkgebied Arnhem-Nijmegen, West-Veluwe, Zuid-West-Gelderland, delen van Noordoost-Brabant, het noordelijke deel van de provincie Limburg, de Kreis Kleve, de Kreis Wesel en de steden Duisburg en Düsseldorf. In dit werkgebied wonen 4,2 miljoen mensen.
Bestuurlijk belang	Gemeente Duiven levert drie leden in het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven is € 6.700 en is berekend op basis van het inwoneraantal.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Nog niet bekend.
Resultaat	Nog niet bekend.
Risico's	Geen.
Verantwoording	De jaarrekening wordt aangeleverd voor de vergadering van de Euregioraad op 7 juni 2018.
Ontwikkelingen	Geen.

Deelnemingen

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) gevestigd te Den Haag

Doel	De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.
Partijen	Aandeelhouders zijn de Staat der Nederlanden, provincies, gemeenten, waterschappen en andere openbare lichamen.
Bestuurlijk belang	Stemrecht in de Algemene vergadering van aandeelhouders. Vertegenwoordiging door de verantwoordelijke portefeuillehouder binnen het college.
Financieel belang	Gemeentelijke aandelenpakket van 3.510 aandelen à € 2,50 nominaal. Dit betekent een belang van € 8.775. Dat is 0,0063% van het totale vermogen.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2017 was € 4.486 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 4.953 miljoen. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 149.514 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 135.072 miljoen.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedraagt € 393 miljoen.
Risico's	Het risico beperkt zich tot het ingelegde bedrag.
Verantwoording	De gemeente ontvangt jaarlijks de jaarrekening met daarbij een uitnodiging voor de Algemene vergadering van aandeelhouders.
Ontwikkelingen	Niet van toepassing.

Vitens N.V. gevestigd te Zwolle

Doel	Het leveren van drinkwater en de instandhouding van het leidingnetwerk.
Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	Vitens N.V. kent een Raad van bestuur en een Raad van commissarissen. Gemeente Duiven is één van de aandeelhouders.
Financieel belang	Gemeentelijke aandelenpakket van 26.705 aandelen. De verkrijgingsprijs van dit pakket bedraagt € 4.538.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2017 was € 489,1 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 533,7 miljoen. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 1.249,2 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 1.194,4 miljoen.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedraagt € 64 miljoen.

Risico's	Het risico beperkt zich tot het ingelegde bedrag.
Verantwoording	Vitens presenteert na afloop van het jaar een jaarrekening.
Ontwikkelingen	Niet van toepassing.

Alliander N.V. gevestigd te Arnhem

Doel	Distributie van energie via energienetwerken.
Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	Alliander heeft een Raad van bestuur en een Raad van commissarissen. De gemeente Duiven is een van de aandeelhouders en heeft stemrecht per aandeel.
Financieel belang	Gemeentelijk aandelenpakket van 151.801 aandelen op 1 januari 2015. 31.879 aandelen hiervan zijn verkocht aan Vattenfall conform het aandeelhoudersbesluit dat genomen is in april 2009. Op het totaal van de uitstaande en volgestorte aandelen is dat een belang van 0,001%.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 3.864 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 3.942 miljoen. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 3.871 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 4.127 miljoen.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedraagt € 203 miljoen.
Risico's	Het risico beperkt zich tot het ingelegde bedrag. In de begroting is een dividenduitkering geraamd van € 82.500. De werkelijke uitkering bedroeg in zijn geheel € 115.187.
Verantwoording	Alliander presenteert na afloop van het jaar een jaarrekening.
Ontwikkelingen	Per 31 december 2015 bezit de gemeente Duiven geen aandelen meer in N.V. Nuon Energy. Het netwerkbedrijf N.V. Alliander wordt niet verkocht en blijft in handen van de huidige aandeelhouders. De energietransitie betekent een toename van zonnepanelen, warmtepompen, elektrisch vervoer en windmolens. Het aantal klanten in het verzorgingsgebied van Alliander dat zelf duurzame elektriciteit opwekt en teruglevert is in 2017 verder toegenomen naar 190.000 (2016: 144.000). Deze klanten kunnen samen duurzame energie produceren voor twee miljoen huishoudens. Voor 2018 heeft Alliander al circa 300 aanvragen voor de aansluiting van grootschalige zonneweides. Deze ontwikkelingen hebben grote impact op het elektriciteitsnet. Dat is niet aangelegd voor deze nieuwe ontwikkelingen en zal daarom fors uitgebreid moeten worden. Alliander probeert met technische innovaties en nieuwe marktmodellen de netinvesteringen en het bijbehorende extra werk zoveel mogelijk te verminderen. Zo is Alliander in 2017 een pilot begonnen met een buurtbatterij in Rijsenhout en recent is in Nijmegen met de organisatie van een flexibiliteitsmarkt begonnen waardoor bijvoorbeeld het leggen van een extra kabel de komende jaren wordt voorkomen.

Paragraaf 7 Grondbeleid

Aanleiding, opbouw en sturingsmogelijkheid van de paragraaf Grondbeleid

Inleiding
Jaarlijks rapporteren we in deze Paragraaf grondbeleid over de gemeentelijke -actieve- grondexploitatie: er wordt vooral inzicht gegeven in hoe de grondexploitatie zich financieel heeft ontwikkeld. Ook het actuele toekomstperspectief wordt gepresenteerd.
De gemeentelijke grondexploitatie is een instrument voor de ontwikkeling en realisatie van ruimtelijke plannen. Het is de financiële vertaling van het ruimtelijke plan en wordt in de initiatieffase gebruikt om de economische haalbaarheid van een plan te kunnen vaststellen. In het vervolg van het traject is de bestuurlijk vastgestelde grondexploitatieberekening het kader voor de uitvoering.
In de actieve grondexploitatie voert de gemeente de regie. Het is een bedrijfsmatig proces, dat zich over de langere termijn voltrekt. Kenmerkend is het doen van omvangrijke voorinvesteringen die later in de tijd door gronduitgifte worden terugverdiend. Aan de actieve grondexploitatie zijn substantiële risico's verbonden.

Kader
Het lokale kader waarbinnen wordt geopereerd is de Nota grondbeleid, vastgesteld bij raadsbesluit van 14 april 2008. De Nota kiest in beginsel voor "actief grondbeleid", maar biedt mogelijkheden voor een gemeentelijke faciliterende rol, waar het risico bij marktpartijen/initiatiefnemers ligt. Ons college staat een actualisatie van de Nota grondbeleid voor, waarbij ook de keuze voor een minder actieve en minder risicodragende rol van de gemeente meer invulling krijgt.
Daarnaast geldt de "Notitie grondexploitaties 2016" van de Commissie BBV.

Het Coalitieakkoord 2014-2018 stelt dat *"we willen investeren in de verkoop van (bedrijfs)gronden, daarbij op pakkende wijze laten zien waar Duiven sterk in is, wat we kunnen en kunnen bieden met name op de bedrijventerreinen".*
Om deze doelstelling te verwezelijken is binnen de gemeentelijke organisatie het project "Stimulering kaveluitgifte en kostenreductie grondexploitatie" (SKKG) opgestart. Met dit project wordt beoogd een impuls te geven aan marketing en promotie en acquisitie met als resultaat dat de bouwgronden worden uitgegeven. Dit gaat gepaard met extra inzet van onze medewerkers alsmede de inschakeling van een extern communicatiebureau en bedrijfsmakelaar(s). Onze ambtelijke organisatie heeft dit met verve opgepakt. De impuls leidt daadwerkelijk tot toename van belangstelling voor en uitgifte van bouwgronden. Louter uit cijfers in deze jaarrekening blijkt de kentering nog niet. Immers *contacten* zijn geen *contracten* en in die zin nu nog geen waarderingsgrondslag.

Actualiteit
Met de aanbieding van de begroting 2016 drieeneenhalf jaar geleden meldden wij dat een "broos herstel van de vastgoedmarkt zichtbaar was geworden". Nu, drieeneenhalf jaar later, blijkt dat het herstel daadwerkelijk is ingezet. Het beeld is ineens anders: alle direct uitgeefbare woningbouwkavels zijn verkocht en de belangstelling voor bedrijvenkavels is bemoedigend.

In 2017 zijn dertien kavels voor woningbouw in De Ploen-Zuid in eigendom overgedragen. De laatste drie kavels in de Ploen-Zuid worden in 2018 overgedragen, evenals de kavels in de complexen "Akkerwinde" en "Vergertlaan". De grondpositie in het complex Huize Welleveld is in december 2017 aan de gecontracteerde ontwikkelaar overgedragen. In het complex Westreenen is één kavel in 2017 aan de gecontracteerde ontwikkelaar overgedragen. Per balansdatum zijn in Westreenen 5 kavels nog niet afgenomen; deze worden overgedragen zodra daarvoor een koper is gecontracteerd.

Op de bedrijventerreinen is in Graafstaete één kavel van 0,3 ha in 2017 overgedragen.
Wij verwachten nu op basis van contacten, opties en reserveringen, dat in 2018 ruim 6 ha bedrijvenkavels kan worden overgedragen.

Planning uitgifte woningbouwgronden.
In regionaal verband zijn afspraken gemaakt om het regionaal woningbouwprogramma in de lijn te krijgen met de huishoudenprognoses. De raad heeft 9 februari 2015 de afspraken bekrachtigd. De woningbouwtaakstelling voor Duiven van 2015 tot 2025 bedraagt 365 woningen. De raming uit 2016 gaat uit van een behoefte aan 295 woningen in de periode van 2016 tot en met 2025. Vertaald naar de gemeentelijke actieve grondexploitatie is het aandeel daarvan ongeveer 50%. De huidige uitgifteplanning en de -toekomstige- voorraad uitgeefbare bouwgronden passen binnen de regionale afspraken.

Inmiddels is eind 2017 een nieuwe Woonvisie door de raad vastgesteld. Vooralsnog heeft die nu nog geen concrete gevolgen voor de actieve gemeentelijke grondexploitatie per balansdatum van deze jaarrekening.

Planning uitgifte bedrijventerreinen.
Eind 2013 is de behoefte naar bedrijventerreinen in de provincie Gelderland uitgebreid in beeld gebracht. Vastgesteld is dat de vraag naar bedrijventerreinen in Duiven ligt op gemiddeld 2,5 ha per jaar tot 2026.

Momenteel wordt door de Provincie Gelderland de regionale programmering werklocaties herijkt. De gerede verwachting is dat de prognose uit dit onderzoek lager zal komen te liggen dan de eerdere prognoses. In afwachting van de besluitvorming hierop vinden wij het nu te prematuur onze planningen daarop aan te passen, mede gezien de huidige belangstelling voor de uitgifte van bedrijfsgronden, vooral het nu economisch weer voor de wind gaat. Vooralsnog houden wij nu nog vast aan de eerdere, hierna genoemde argumenten.

Segmentering: in de periode t/m 2025 is de gemiddelde uitgifte van terreinen voor de reguliere bedrijvigheid gemiddeld 1,7 ha/jaar, voor het gebied InnoFase gemiddeld 0,8 ha/jaar. InnoFase is een bedrijventerrein vanuit een aparte bestuursopdracht bovenregionaal in de hogere milieucategorieën met een duurzaamheidsaspect in de bedrijfsvoering en synergievoordelen met andere bedrijven in het gebied in de sfeer van energievoorziening en milieutechnologie en/of "biobased economy". InnoFase wijkt af van de reguliere bedrijvigheid.

Voor de periode 2026 t/m 2030 wordt uitgegaan van een gemiddelde uitgifte van 0,9 ha/jaar voor de reguliere bedrijvigheid en van 1,5 ha/jaar voor InnoFase.

Kwaliteit: ons standpunt is dat in het nieuwe onderzoek niet alleen het kwantitatieve aspect wordt meegewogen, maar nadrukkelijk het kwalitatieve aspect daarin wordt meegenomen. Het is algemeen bekend dat de Duivense bedrijventerreinen van oudsher goed scoren op kwalitatieve aspecten zoals ligging en ontsluiting, lokaal economisch beleid en vestigingsklimaat.

Marktvooruitzichten: na de mindere jaren is er een duidelijke kentering opgetreden. Er is in 2016 en 2017 totaal 2,7 ha verkocht en de belangstelling is duidelijk toegenomen.

Lokaal economisch beleid: ons college geeft volop prioriteit aan het lokaal economisch beleid. Dit heeft al geresulteerd in aanmerkelijke terugdringing van leegstand op de bestaande bedrijventerreinen en revitalisering van het gebied Centerpoort-Nieuwgraaf. Vervolgens wordt een impuls gegeven door de planmatige aanpak van de stimulering van kaveluitgifte met daarbij de instelling van een gemeentelijk Bedrijventeam dat gegadigden begeleidt bij de vestigingsvraag in Duiven, kortom de "maatwerkbenadering".

Het is niet met zekerheid te stellen dat alle maatregelen daadwerkelijk zullen resulteren in de geplande uitgifte. Daarom is in de risicoparagraaf het voorraadrisico van bedrijvenbouwgrond na 2025 als risico opgenomen.

Opbouw van de paragraaf Grondbeleid.

Allereerst wordt het financiële resultaat gekwantificeerd van de gezamenlijke grondexploitaties. Voor het bepalen van de vermogenspositie zijn twee zaken van belang. Ten eerste de uiteindelijke resultaten van de individuele complexen. De uitgangspunten voor de resultaatberekening worden verderop in deze paragraaf beschreven. Ten tweede de risico's van grondexploitatie. Ook hierop wordt verderop in deze paragraaf ingegaan. Er wordt een verschillenanalyse op hoofdlijnen gemaakt tussen de berekende exploitatieresultaten van 1 januari 2017 en van 1 januari 2018.

Sturingsmogelijkheid grondexploitaties

Op projectniveau

De bestuurlijk vastgestelde Grondexploitatie vormt het financiële kader voor de verdere ontwikkeling en uitvoering van het project. Immers de Grondexploitatie is de vertaling van het ruimtelijk plan in:

- Grond- en ruimtegebruik.
- Programma (woningdifferentiatie, segmentatie bedrijventerrein etc).
- Kwaliteit en kosten inrichting openbare ruimte.
- Planning en fasering van het uitvoeringsprogramma.
- Opbrengsten (marktconformiteit, functioneel prijsbeleid).
- Rekenparameters (rente, kosten- en opbrengstenstijging).

Wijzigingen van één of meerdere van deze uitgangspunten leiden direct tot wijziging van het geprognosticeerde exploitatieresultaat. Bij het maken van keuzes worden de financiële consequenties daarom altijd in de afweging betrokken. De financiële bewaking, eventuele (bij)sturing en rapportage vindt dus plaats op projectniveau (per complex).

Op jaarverslagniveau

De paragraaf Grondbeleid van het jaarverslag geeft onder andere integraal inzicht in de resultaten van de gezamenlijke grondexploitaties. De op projectniveau gemaakte keuzes zijn, zoals hiervoor is aangegeven, in deze paragraaf Grondbeleid opgenomen.
De eerder vastgestelde projectkaders c.q. uitgangspunten van de betreffende projecten worden in beginsel niet ingrijpend gewijzigd opgenomen in de grondexploitatie of de paragraaf Grondbeleid, zonder dat hier (op projectniveau) een geautoriseerd besluit toe is genomen.
De cijfermatige jaarlijkse actualisering van de exploitatiebegrotingen van alle complexen wordt voor de samenstelling van deze paragraaf Grondbeleid dienovereenkomstig gedaan. Allereerst worden de financiële mutaties over het verslagjaar in het rekenmodel verwerkt, actuele ontwikkelingen en inzichten financieel gekwantificeerd en vervolgens ingepland in de restantlooptijd van het complex. Dit resulteert in een geactualiseerd resultaat van het complex.

Financieel resultaat grondexploitaties

Opbouw en indeling grondexploitaties

De gemeentelijke grondexploitatie is een onderdeel van het Programma 3 Omgeving van de programmabegroting. De administratie vindt per complex plaats, verdeeld over twee producten:

- Bouwgrondexploitatie, woningbouw.
- Bouwgrondexploitatie, bedrijventerreinen.

Tot de producten “bouwgrondexploitatie woningbouw” en “bouwgrondexploitatie bedrijventerreinen” worden de in exploitatie genomen complexen gerekend waarin de gemeente de actieve grondexploitatie voert:

Woningbouwcomplexen:

- de Ploen-Zuid
- Westreenen
- Huize Welleveld
- Vitaal Centrum Duiven
- Vergertlaan

- Akkerwinde

Bedrijventerreinencomplexen:
- InnoFase
- Graafstaete
- Seingraaf
- De Nieuweling

De Ploen-Zuid omvat mede de bedrijvenlocatie op de hoek Rijksweg/Westsingel (terp 7). In de Nieuweling, van oorsprong een complex voor woningbouw en bedrijven, is de huidige voorraad uitgeefbare bouwgrond bestemd voor bedrijven, overigens op een aantal posities met mogelijkheid voor de bouw van een bedrijfswoning.

Voor alle genoemde complexen in exploitatie geldt dat er een onherroepelijk bestemmingsplan van kracht is en dat een voorraad direct uitgeefbare bouwgrond beschikbaar is.

Toekomstige ontwikkellocaties
Met het oog op mogelijke toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen bezit de gemeente een portefeuille strategisch grondbezit. Deze gronden zijn in 2016 overgeheveld van de grondexploitatie naar de materiële vaste activa (rbs. 9 mei 2016). Zes percelen die niet aangehouden hoeven te worden, zijn verkocht.

In de uitgifteplanning voor de bedrijventerreinen is aangenomen dat het gebied "Engsestraat" in de periode 2027 t/m 2030 wordt uitgegeven (4,0 ha).

Particuliere grondexploitaties
Door de gewijzigde BBV-regelgeving worden met ingang van 2016 particuliere grondexploitaties (onder het regime van een anterieure ontwikkelovereenkomst) niet meer verantwoord binnen de paragraaf Grondbeleid maar onder het programma Omgeving.

Afgesloten complexen
Bij het (administratief) afsluiten van een complex wordt zo nodig voor de nog te maken kosten en nog te realiseren opbrengsten vanuit het complex een storting gedaan in de “Voorziening afgewikkelde complexen”. Verantwoording en dekking van de nagekomen kosten en opbrengsten vindt daarna plaats binnen deze voorziening.
Per 31 december 2017 is het complex "Huize Welleveld" administratief afgesloten.

Programmatische uitgangspunten
Woningbouw
In onderstaande tabel staan de woningaantallen weergegeven die de komende jaren gepland staan in de *gemeentelijke* grondexploitaties. Het betreft het jaartal van de verwachte gronduitgifte waarvan is aangenomen dat deze samenvalt met de start van de bouw van de woningen.
De opgenomen aantallen woningen sluiten aan bij de gronduitgifte afgeleid van de recent berekende behoefteraming in Duiven in de periode t/m 2030 en de regionale afspraken over het woningbouwprogramma tot 2020 (rbs. 9 februari 2015). Ook de huidige bestemming van de bouwgronden is leidend. Ingeval de actualiteit leidt tot een gewijzigd bouwprogramma met nieuwe ruimtelijke kaders zal de gemeente binnen haar bevoegdheden van de Wro de gewijzigde invulling faciliteren (=herprogrammeren).

Tabel planning kaveluitgifte woningbouw gemeentelijke grondexploitatie

Complex/locatie	Totaal	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ploen-Zuid	3	3							
Nieuweling (bedrijfswoning)	7		1	1	1	1	1	1	1
VCD fase 4	27		13	14					
VCD woonpark	50				13	13	12	12	
Akkerwinde	2	2							

Vergertlaan	1	1							
(nog) Niet in exploitatie genomen complexen									
Ploen-Noord Broekstraat	17			1	2	2	2	5	5
Spoorzone Welleveldsestraat	1		1						
Spoorzone Parallelweg	4		2					2	
Totaal	112	6	17	16	16	16	15	20	6

In aantallen woningen

Niet opgenomen in deze tabel zijn de volgende complexen:

Westreenen: de gemeentelijke bouwgronden zijn in 2012 aan de gecontracteerde ontwikkelaar verkocht. De afname en het notarieel transport vinden gefaseerd plaats, afgestemd op de nog te realiseren verkopen. Per eind 2017 zijn de gemeentelijke bouwgronden voor vijf woningen nog niet afgenomen.

Vitaal Centrum Duiven, commerciële en maatschappelijke functies
Naast de gronduitgifte voor woningbouw is in het Vitaal Centrum Duiven sprake van gronduitgifte voor commerciële functies volgens onderstaande tabel:

Tabel gronduitgifte commerciële functies Vitaal Centrum Duiven (m² te realiseren bvo)

	2019
Vitaal Centrum Duiven fase 4	1.641
Totaal oppervlakte bvo in VCD	**1.641**

De oppervlakten te realiseren bvo zijn gebaseerd op de actuele inzichten voor fase 4 (massastudie).

Bedrijventerreinen
In de gezamenlijke grondexploitaties is opgenomen de uitgifteprognose van bedrijventerreinen in de periode 2018 t/m 2030 zoals hieronder aangegeven.

Tabel geplande uitgifte m² bedrijventerreinen per jaar

Complex	Totaal	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026 t/m 2030
InnoFase	147.830	0		25.000	0	25.000		25.000		72.830
Seingraaf	100.404	53.800	10.000	10.000	10.000	10.000	6.604	0	0	0
Graafstaete	29.203	4.000	4.000	4.000	3.000	3.000	3.000	3.000	2.000	3.203
Nieuweling	28.806	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	2.000	5.806
Engsestraat	40.000									40.000
Totaal	346.243	60.800	17.000	42.000	16.000	41.000	12.604	31.000	4.000	121.839

De gemiddelde geplande uitgifte in de periode 2017 t/m 2030 is 2,5 ha per jaar.

Per complex is de uitgifte afgestemd op de uitkomsten van het onderzoek uit begin 2017, waarbij is vastgesteld dat “de uitbreidingsvraag in Duiven uitkomt op gemiddeld 2,4 ha per jaar en de vervangingsvraag op gemiddeld circa 0,1 ha per jaar tot 2025”. De uitgifte van InnoFase is in de lijn van het uitgevoerde onderzoek niet meer gelijkmatig per jaar opgenomen maar vanaf 2020 in een ritme van 2,5 ha eens per twee jaren.

De geplande uitgifte in de periode vanaf 2026 omvat de restvoorraad van 7,3 ha in InnoFase en 0,9 ha voor reguliere bedrijvigheid in de overige complexen die nu al in exploitatie zijn, alsmede 4,0 ha. in het complex Engsestraat. Vooralsnog zien wij dit als restcapaciteit voor de periode vanaf 2026, waarvan nu de noodzaak/behoefte (nog) niet is onderbouwd. In afwachting van valide onderbouwing van de marktvraag na 2025 na de uitkomsten van het nu lopende provinciaal

onderzoek naar de regionale programmering van werklocaties is nu in de risicoparagraaf van het weerstandsvermogen een maatregel getroffen.

Uitgangspunten en parameters
In deze paragraaf worden de uitgangspunten en parameters beschreven die ten grondslag liggen aan de (actualisatie van de) grondexploitatieberekeningen van de complexen.

Rentepercentage
Er is gerekend met een rentepercentage van 1,40 over de gehele looptijd.

Parameter voor kostenstijging
In de berekeningen is de parameter voor kostenstijging gesteld op gemiddeld jaarlijks 1,75%. Dit sluit aan op het concernbrede gehanteerde percentage van de algemene uitkering voor de komende vier jaren.

Parameter voor opbrengstenstijging
Er is nu aangenomen dat in alle complexen gedurende de gehele looptijd geen ruimte is voor een jaarlijkse opbrengstenstijging.

Prijspeil
Uitgegaan is van het actuele prijspeil 1 januari 2018 voor alle kosten en opbrengsten.

Kostencalculaties
In de initiatieffase van plannen zijn de calculaties gebaseerd op samengestelde elementprijzen. Naarmate de voorbereiding en uitwerking vordert vindt op basis van definitief ontwerp een verfijning plaats op besteksniveau.

Planontwikkelingskosten
De opgenomen ramingen voor plan(ontwikkelings)kosten zijn afgestemd op het deel inzet van de gemeentelijke personeelsformatie die wordt ingezet voor de grondexploitatie zoals opgenomen in de gemeentelijke meerjarenbegroting en de te maken externe plan(ontwikkelings)kosten.

Gronduitgifteprijzen
Ingevolge de Nota grondbeleid worden uitgifteprijzen *“marktconform bij de toekomstige bestemming”* vastgesteld. Eind 2016 hebben wij wederom opdracht verstrekt tot het uitvoeren van een extern onderzoek naar bepaling en onderbouwing van marktconforme en realistische grondopbrengsten in een aantal complexen, uitgesplitst en gespecificeerd naar de verschillende typen vastgoed.
Bij de actualisatie van de complexen is nu gerekend met dezelfde uitgifteprijzen als in 2017 omdat is vastgesteld dat die nu ook representatief zijn.

R*eserveringen/fondsafdrachten*
Bij grondexploitaties wordt -als uitwerking van de Structuurvisie en de Nota grondbeleid rekening gehouden met fondsafdrachten. Het BBV is op dit punt aangepast. In tegenstelling tot voorheen worden de fondsafdrachten nu niet meer als kostenpost apart geraamd *in* de complexen. De fondsafdrachten zijn -voor zover nog niet gedaan- daarom in de toekomst bij het afsluiten van de indivuduele complexen een onderdeel van de resultaatbestemming.

In 2015 is een nieuwe Structuurvisie vastgesteld. Daarin is ook een nieuw regime van kostenverhaal/fondsafdrachten opgenomen. Dit nieuwe regime zal successievelijk worden toegepast in de nieuw vast te stellen grondexploitaties.

Voor uit te geven bedrijventerreinen is verplichte deelname aan *parkmanagement* voorgeschreven. Het parkmanagement wordt ondergebracht in aparte rechtspersonen. Vanuit de Grondexploitatie wordt hiervoor eenmalig € 1/m² gerealiseerde gronduitgifte als startkapitaal afgedragen.

Berekening financieel resultaat grondexploitaties
Inleiding

In de vorige paragraaf zijn de uitgangspunten en parameters beschreven die ten grondslag liggen aan de actualisatie van de exploitatieopzetten van de diverse complexen. Hierdoor zijn alle grondexploitaties op een uniforme manier geactualiseerd.

Boekwaarden
In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de boekwaarden van de complexen in exploitatie in het verslagjaar weergegeven. Daaruit blijkt dat de boekwaarde van de investeringen per saldo met bijna € 1,1 mln. is afgenomen van € 24,6 mln. naar € 23,5 mln. In deze tabel is geen rekening gehouden met het afsluiten van en de resultaatuitname van het complex Huize Welleveld per balansdatum.

Complex in exploitatie in 2017	Boekwaarde 1-1-2017	mutatie 2017	Boekwaarde 1-1-2018
Woningbouw			
De Ploen Zuid	€ 4.177.084	-€ 1.312.389	€ 2.864.695
Vergertlaan	€ 189.210	€ 6.750	€ 195.960
Westreenen	€ 389.833	-€ 75.044	€ 314.789
Welleveld	€ 2.268.771	-€ 2.653.562	-€ 384.791
Vitaal Centrum Duiven	€ 1.294.843	€ 1.947.462	€ 3.242.305
Akkerwinde	€ 50.826	€ 4.753	€ 55.579
Subtotaal	€ 8.370.567	-€ 2.082.030	€ 6.228.537
Bedrijventerreinen			
De Nieuweling	-€ 2.180.900	€ 431.369	-€ 1.749.531
Graafstaete	€ 4.137.393	-€ 353.276	€ 3.784.122
InnoFase	€ 3.014.472	€ 217.387	€ 3.231.859
Seingraaf	€ 11.259.988	€ 716.441	€ 11.976.429
Subtotaal	€ 16.230.953	€ 1.011.921	€ 17.242.874
Totaal in exploitatie	€ 24.601.520	-€ 1.070.109	€ 23.531.411

Resultaten grondexploitatie complexen
Resultaat 2017 Er is resultaat van het per 31 december 2017 afgesloten complex Huize Welleveld. De verliesvoorziening en de voorziening afgewikkelde complexen worden op peil gebracht. Het voordelige resultaat van de grondexploitatie over 2017 is € 3.026.069.

Vermindering verliesvoorziening	€ 581.678
Toevoeging voorziening afgewikkelde complexen	-€ 180.465
Afsluiten complex Huize Welleveld	€ 384.791
Tussentijdse winstuitname de Nieuweling	€ 2.240.000
Resultaat grondexploitatie 2017	**€ 3.026.004**
* waarvan geoormerkt bestemming fondsafdracht "Bovenwijks"	€ 30.000
* waarvan geoormerkt bestemming fondsafdracht Sociale woningbouw	€ 150.000

Vanuit het complex Huize Welleveld zijn er verplichtingen tot fondsafdrachten. Nu bij afsluiten van het complex worden deze fondsafdrachten bij de resultaatbestemming verwerkt.

Toekomstbeeld resultaten
In onderstaande tabel zijn per complex aangegeven de boekwaarde (saldo van reeds gemaakte kosten en opbrengsten per 1 januari 2018) en de te verwachten kosten en opbrengsten vanaf 2018. Dit resulteert in een saldo c.q. resultaat op eindwaarde, ofwel het voorgecalculeerde resultaat op de datum dat naar verwachting het totale complex gerealiseerd is. Aangezien de

individuele complexen verschillende einddata kennen, zijn de resultaten naar 1 januari 2018 contant gemaakt (= op startwaarde) om ze onderling vergelijkbaar te maken.

Tabel resultaten in exploitatie genomen complexen

			Nominaal		-=voordelig	+=nadelig
	Einddatum exploitatie	Boekwaarde 2018	Nog te realiseren		Resultaat 1-1-2018	
Woningbouw			kosten	opbrengster	Eindwaarde	startwaarde
de Ploen-Zuid	31-12-2021	2.864.695	813.348	772.675	3.086.614	2.919.648
Westreenen	31-12-2020	314.788	631.000	649.562	310.836	298.138
Vitaal Centrum Duiven	31-12-2026	3.242.305	1.510.405	4.967.450	-55361	-495
Vergertlaan	31-12-2018	195.960	34.500	151.000	81.391	80.267
Akkerwinde	31-12-2018	55.578	50.000	190.350	-86.163	-83.800
Subtotaal		6.673.326	3.039.253	6.731.037	3.392.124	3.213.758
Bedrijventerreinen						
InnoFase	31-12-2030	3.231.859	2.692.665	20.746.700	-15.352.215	-12.813.790
Seingraaf	31-12-2024	11.976.429	4.501.751	16.550.752	374.482	339.754
Graafstaete	31-12-2027	3.784.122	854.799	4.959.598	-66.982	-58.288
de Nieuweling	31-12-2028	-1.749.531	-680.000	3.133.784	-4.654.775	-3.994.672
Subtotaal		17.242.879	8.730.212	45.390.834	-19.699.489	-16.526.996
Totaal		**23.916.205**	**11.768.469**	**52.121.870**	**-16.307.373**	**-13.313.238**

Alle bedragen in €

In het resultaat staan de complexen de Ploen-Zuid, Westreenen, Vergertlaan en Seingraaf als verliesgevend opgenomen.

De resultaatpotentie van de totale grondexploitatie op lange termijn is nu berekend op een overschot van per saldo € 13,3 mln. (startwaarde). In het vorige jaarverslag was de vergelijkbare resultaatpotentie berekend op per saldo € 15,8 mln. In het hoofdstuk "verschillenanalyse" wordt dit nader geduid.

Verliesvoorziening
Voor exploitaties met een geraamd tekort wordt een voorziening (op eindwaarde) getroffen om de berekende toekomstige tekorten af te dekken. Dit is een wettelijk voorgeschreven maatregel.

Te treffen voorziening verliesgevende complexen

de Ploen Zuid	3.086.614
Westreenen	310.836
Vergertlaan	81.391
Seingraaf	374.482
Totaal benodigde voorziening	**3.853.322**
Te corrigeren met voorziening vorig jaarverslag	4.435.000
Vermindering voorziening per 31 december 2017	**581.678**

Alle bedragen in €

Niet in exploitatie genomen gronden

Met het vaststellen van de Structuurvisie Duiven 2015 is de ruimtelijke visie van de gemeente Duiven herzien. Ook is het BBV op het gebied van waardering van deze strategische gronden

aangescherpt. Bij raadsbesluit van 9 mei 2016 is de portefeuille strategische gronden overgeheveld van de grondexploitatie naar de categorie "Materieel vaste activa strategische gronden". Daarmee maken de strategische gronden geen onderdeel meer uit van de gemeentelijke actieve grondexploitatie. Zes percelen -waarvan is besloten niet langer in eigendom te houden- zijn in 2017 verkocht; twee percelen worden in 2018 verkocht.

Risicoanalyse Grondexploitaties

Inleiding
De actieve grondexploitatie is voor de gemeente een bedrijfsmatig proces, dat zich over de langere termijn voltrekt. Kenmerkend is het doen van omvangrijke voorinvesteringen die later in de tijd vooral door gronduitgifte worden terugverdiend. Gelet op de planperiode (einddatum van het langstlopende complex is ultimo 2030) en de geprognosticeerde omzetten zijn aan het exploiteren van gronden risico's verbonden.
Te onderscheiden zijn:
- Algemene economische risico's.
- Projectgebonden risico's.

Uitgangspunt is dat de risico's zoals nu gepresenteerd, worden meegenomen in het gemeentelijk weerstandsvermogen. Hierna worden deze "bedrijfsrisico's" beschreven en nader gekwantificeerd. Bij de kwantificering wordt ook betrokken de mate waarin zich een eventueel risico kan voordoen.

Algemene economische risico's
Vooral bij het in exploitatie nemen van redelijk omvangrijke uitleg- en uitbreidingslocaties loopt de gemeente vanwege de relatief lange looptijd en hoge omzetten financiële risico's.
In het algemeen zijn aan het exploiteren van ruimtelijke plannen de volgende risico's verbonden:
- De uitgifte van bouwgronden start later, terwijl de voorinvesteringen al wel (deels) zijn gedaan. De fasering van de investeringen en opbrengsten in de tijd verlopen niet volgens oorspronkelijke inschatting/planning waardoor er renteverliezen optreden.
- Er dient zich een rentestijging aan, die niet kan worden gecompenseerd door een verhoging van de opbrengsten uit grondverkoop.

Een deel van deze risico's (o.a. de rentebijschrijving op de boekwaarde) is niet of nauwelijks beïnvloedbaar. De overige risico's zijn enigszins beïnvloedbaar door het bepalen van de investering- en uitgiftemomenten.

Uit bedrijfseconomisch oogpunt is het verstandig om uit te gaan van een "reëel en behoedzaam scenario", dat zich kenmerkt door de volgende zaken:
- Een stijging van het rentepercentage met 1,0 procentpunt.
- Stagnering in de gronduitgifte met drie jaar in de bedrijventerreinen.

Voorraadrisico bedrijfsgronden na 2025
De provinciale raming voor de behoefte aan bedrijfsgrond in Duiven gedurende de periode 2016 t/m 2025 is 2,5 ha per jaar. De uitgifteplanning is daarmede in overeenstemming. De prognose wordt door de opsteller, de Provincie Gelderland als optimistisch gekenmerkt.

In de periode daarna van 2026 t/m 2030 is gepland de uitgifte van ruim 8 ha bedrijfsgrond in de complexen die nu al in exploitatie zijn genomen. De grondwaarde daarvan is ruim € 11 mln. De aanname dat deze opbrengst niet wordt gerealiseerd, is als risicocomponent opgenomen.

Voorraadrisico nog in exploitatie te nemen bedrijfsgronden na 2025
In de periode van 2026 t/m 2030 is de uitgifte gepland van 4 ha in een nog in exploitatie te nemen ingenomen strategische grondpositie. Louter voor de risicobepaling wordt nu verondersteld dat het risico bestaat dat de strategische grondpositie niet in exploitatie wordt genomen.

Projectgebonden risico's

Hierna worden de specifiek projectgebonden risico's van de in exploitatie genomen gronden nader toegelicht en waar mogelijk gekwantificeerd.

Toereikendheid plankostenbudgetten
Het is reëel te veronderstellen dat er een risico bestaat dat noodgedwongen programmawijzigingen optreden. Ook kan sprake zijn van langere doorlooptijden van de in exploitatie genomen complexen. De ervaring leert dat er hierdoor een reële kans is dat in de complexen geraamde plankostenbudgetten niet toereikend zijn.

Bodem- en/of grondwaterverontreiniging en archeologische bodemschatten
In het traject van het opstellen van een ontwerp-bestemmingsplan wordt uitvoerig onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de bodem en het grondwater. Voor aangetroffen verontreinigingen worden de saneringskosten in de calculaties meegenomen. Er is echter bepaald geen zekerheid dat alle te saneren verontreinigingen bekend zijn. Hetzelfde geldt voor de mogelijke aanwezigheid van behoudenswaardige archeologische bodemschatten.

Vitaal Centrum Duiven
In het Vitaal Centrum Duiven zijn belangrijke vorderingen gemaakt.

Nu wordt ingeschat dat het realiseren van de geraamde grondwaarde voor fase 4 (commerciële - en woonfuncties) onder druk staat. Hetzelfde geldt voor het woonpark. De aanname nu is dat door mogelijk noodzakelijke herprogrammering een lagere grondwaarde wordt gerealiseerd.

Tabel risico's grondexploitatie

	Min. risico	Max. risico	Kans	Gewogen max. risico	Gewogen gem. risico
Algemene risico's					
Rentestijging (2,4% i.p.v. 1,4%)	0	1.622.047	80%	1.297.638	648.819
Drie jaar vertraging in uitgifte bedrijventerreinen	0	1.721.418	80%	1.377.134	688.567
Voorraadrisico bedrijfsgronden in exploitatie na 2025	0	9.837.135	20%	1.967.427	983.714
Voorraadrisico bedrijfsgronden nog niet in exploitatie na 2025	0	475.161	80%	380.128	190.064
Projectgebonden risico's					
Ontoereikend plankostenbudget grex-complexen	0	325.000	80%	260.000	130.000
Bodem-/grondwaterverontreiniging/ archeologie	0	400.000	40%	160.000	80.000
Grondwaarde Vitaal Centrum Duiven fase 4 na herprogrammeren	0	519.950	80%	415.960	207.980
Grondwaarde Vitaal Centrum Duiven Woonpark na mogelijk herprogrammeren	0	245.250	80%	196.200	98.100
Waarde onroerend goed Vitaal Centrum Duiven	0	150.000	80%	120.000	60.000
Eén jaar vertraging gronduitgifte Vitaal Centrum Duiven	0	136.787	80%	109.430	54.715
Totalen	**0**	**15.432.748**		**6.283.918**	**3.141.959**

Bedragen in €

Op grond van de BBV is bij de berekening van de verantwoord tussentijdse winstuitname per balansdatum uit de Nieuweling al volledig rekening gehouden met de risico's voor de Nieuweling.

Ter voorkoming van doublures zijn de in deze tabel gepresenteerde bedragen zonder de risico's voor de Nieuweling.

Bij het opstellen van de begroting 2019 wordt het risicoprofiel wederom geactualiseerd.

Verschillenanalyse actieve grondexploitatie ultimo 2016 met ultimo 2017

In de tabel hierna worden de verschillen van de uitkomsten van de paragraaf Grondbeleid 2017 vergeleken met het Jaarverslag 2016.

Tabel vergelijking resultaat per complex

	-=voordelig	+=nadelig	+1,40% index	- = nadelig + = voordelig
Complex	Resultaat 1-1-2018 (Jaarrekening 2017)		Resultaat (Jaarrekening 2016)	Verschil
	Eindwaarde	Startwaarde 2017	Startwaarde 2016	2016- 2017
Woningbouw				
de Ploen-Zuid	3.086.614	2.919.648	2.847.924	-71.723
Westreenen	310.836	298.138	304.629	6.491
Vitaal Centrum Duiven	-561	-495	-187.109	-186.614
Vergertlaan	81.391	80.267	75.405	-4.862
Akkerwinde	-86.163	-83.800	89.008	-5.208
Bedrijventerreinen				
InnoFase	-15.352.215	-12.813.790	-15.244.906	-2.431.115
Seingraaf	374.482	339.754	739.446	399.692
Graafstaete	-66.982	-58.288	-103.387	-45.100
Nieuweling	-4.654.775	-3.994.672	-4.384.417	-389.745
Totaal	**-16.307.373-**	**-13.313.238**	**-16.041.423**	**-2.728.185**

De verschillenanalyse vindt plaats tussen de grondexploitaties peildata 1 januari 2017 en 1 januari 2018. Om de resultaten onderling vergelijkbaar te maken, is het resultaat van het jaarverslag 2017 geïndexeerd met een jaar rentestijging van 1,4%.

Het eindresultaat op startwaarde bedraagt per saldo € 13.313.238 (positief) per 1 januari 2018. De afname van het totaalresultaat ten opzichte van vorig jaar is € 2.728.185.

De opgetreden wijzigingen zijn per complex:

de Ploen-Zuid: er is nu budget geraamd voor promotie en acquisitie voor "werkterp 7" en een budget voor de bestrijding en sanering van een invasieve exoot in bouwgronden.

Vitaal Centrum Duiven: de exploitatie wordt conform uitgangspunt van het raadsbesluit bij vaststelling nu wederom sluitend gepresenteerd. Bij de actualisatie van één jaar geleden is de op aanwijzing van de accountant doorgevoerde mutatie in de geraamde fondsafdrachten naar nu blijkt niet correct verwerkt. Daarom is er cijfermatig een verschil ten opzichte van één jaar geleden.

Vergertlaan en Akkerwinde: er zijn geringe nadelen opgetreden omdat de kaveluitgifte niet in 2017 maar in 2018 plaatsvindt.

InnoFase: op basis van nieuwe inzichten is nu voorzichtigheidshalve gerekend met lagere grondwaarden van uitgeeftbare bouwgronden.

Seingraaf: de verbetering van het resultaat is het gevolg van de versnelde uitgifte van bouwgrond ten opzichte van eerdere planningen.

Graafstaete: er is in 2017 minder uitgegeven dan gepland; ook is het budget voor promotie en acquisitie bijgesteld naar de planning en aangegane verplichtingen.

de Nieuweling: in 2017 is geen bouwgrond uitgegeven. Ook is de raming voor bouwrijpmaken verhoogd n.a.v de actuele inzichten.

Resultaatuitname Grondexploitatie boekjaar 2017

Naarmate de realisatie van de complexen van de grondexploitatie vordert, is het mogelijk te berekenen in hoeverre uitname van middelen aan de orde kan zijn. In de Nota Grondbeleid is de gedragslijn daarvoor vastgelegd. Kort samengevat is die:

“Indien het bedrijfsresultaat voldoende degelijk is en wanneer de negatieve boekwaarde van een complex groter is dan de betrouwbaar geraamde nog te maken kosten dan kan het meerdere tussentijds veilig als winst verantwoord worden.”

Inmiddels is het BBV op dit punt aangepast en zijn we gehouden om tussentijdse winsten in de grondexploitatie volgens de "percentage of completion-methode" te bepalen. Nu is met die methode berekend dat uit het complex de Nieuweling per balansdatum € 2.240.000 tussentijds resultaat kan worden genomen. Vanuit behoedzaamheid is -zoals de cie BBV adviseert- rekening gehouden met risicos en onzekerheden conform de "risico's grondexploitatie" in de paragraaf weerstandsvermogen. Ter vergelijking: de berekening op basis van de gedragslijn uit de Nota grondbeleid Duiven geeft overigens een behoedzamere uitkomst.

Vennootschapsbelasting
De gemeente Duiven is belastingplichtig voor de heffing van Vennootschapsbelasting over winsten uit de grondexploitatie. De nu gepresenteerde cijfers van de grondexploitatie zijn resultaten "vóór belastingen". Hierin is *geen* rekening gehouden met de afdracht van deze belasting.

Winstbestemming
Resultaten uit de grondexploitatie vervallen aan de algemene middelen, i.c. de Algemene reserve, in voorkomende gevallen gecorrigeerd met de "fondsafdrachten".

Jaarrekening - Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

1 Overzicht van baten en lasten per programma
2 Toelichting overzicht van baten en lasten per programma
3 Inkomsten
4 Financiële positie

Overzicht van baten en lasten per programma

In onderstaande overzichten presenteren wij eerst de lasten en baten per programma vóór bestemming, vervolgens de resultaatbestemming (mutaties in de reserves) en daarna een totaaloverzicht met de resultaten per programma na bestemming.

Lasten, baten en saldo per programma vóór bestemming

In onderstaande tabellen staan achtereenvolgens aangegeven de cijfers van de jaarrekening 2016, de begroting 2017 voor wijziging (primitieve begroting 2017, zoals deze is vastgesteld door de raad op 14 november 2016), de begroting 2017 na wijziging (begroting na alle verwerkte begrotingswijzigingen), de jaarrekening 2017 en het saldo 2017 (begroting 2017 na wijziging minus rekening 2017).

Bestuur	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	10.544	4.197	5.236	4.882	355
Baten	40.006	1.275	2.063	2.284	220
Gerealiseerd totaal saldo	**29.462**	**- 2.922**	**- 3.173**	**- 2.595**	**575**

(Bedragen x € 1.000)

Maatschappij	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	31.801	31.078	32.111	31.087	1.024
Baten	7.605	6.967	7.391	7.507	116
Gerealiseerd totaal saldo	**- 24.197**	**- 24.112**	**- 24.721**	**- 23.580**	**1.141**

(Bedragen x € 1.000)

Omgeving	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	16.470	13.912	14.702	13.707	995
Baten	13.858	11.417	11.788	14.095	2.307
Gerealiseerd totaal saldo	**- 2.613**	**- 2.495**	**- 2.914**	**388**	**3.301**

(Bedragen x € 1.000)

Algemene Dekkingsmiddelen	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	0	4.961	4.636	2.206	2.430
Baten	0	41.692	41.760	39.943	- 1.818
Gerealiseerd totaal saldo	**0**	**36.731**	**37.124**	**37.737**	**612**

(Bedragen x € 1.000)

Overhead	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	0	7.010	7.921	7.572	349
Baten	0	1.078	1.087	978	- 109
Gerealiseerd totaal saldo	**0**	**- 5.931**	**- 6.834**	**- 6.594**	**240**

(Bedragen x € 1.000)

Onvoorzien	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	0	30	0	0	0

Onvoorzien	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Baten	0	0	0	0	0
Gerealiseerd totaal saldo	**0**	**- 30**	**0**	**0**	**0**

(Bedragen x € 1.000)

Totaal	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	58.827	61.158	64.606	59.453	5.153
Baten	61.480	62.429	64.089	64.806	716
Gerealiseerd totaal saldo	**2.653**	**1.271**	**- 516**	**5.353**	**5.869**

(Bedragen x € 1.000)

Begrotingsrechtmatigheid

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid zijn de grote overschrijdingen toegelicht bij de verschillenanalyse van de rekening 2017.

Resultaatbestemming

In onderstaande tabel staat de Resultaatbestemming per programma. Dotaties zijn toevoegingen vanuit de exploitatie aan de reserves. Onttrekkingen zijn verminderingen van de reserves ten behoeve van de exploitatie. Voor een gedetailleerd overzicht wordt verwezen naar het onderdeel Reserves van de Balans.

Resultaatbestemming Programma Bestuur

Reserves	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
Algemene Reserve	1.237	235	- 1.002
Bestemmingsreserve Stimuleringsfonds	7	0	- 7
Bestemmingsreserve protocol agressie	10	0	- 10
Bestemmingsreserve Vervanging interieur gemeentehuis	0	525	525
Bestemmingsreserve Actieplan veiligheidsbeleid	0	35	35
Algemene bestemmingsreserve	0	308	308
Bestemmingsreserve Digiservice	0	250	250
Meerjarenbeleidsreserve	0	32	32
Bestemmingsreserve Bedrijfsvoering	0	269	269
Totaal programma Bestuur	**1.254**	**1.652**	**398**

*Bedragen * € 1.000*

Resultaatbestemming Programma Maatschappij

Reserves	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
Algemene Reserve	676	91	- 585
Bestemmingsreserve Debiteuren RSD	0	579	579
Bestemmingsreserve Serviceteams	0	50	50
Bestemmingsreserve Fonds beeldende kunst	0	48	48
Bestemmingsreserve 3e kunstgrasveld hockey	0	15	15
Bestemmingsreserve Integratie en Scholing	0	47	47
Bestemmingsreserve Combinatiefuncties	0	55	55
Totaal programma Maatschappij	**676**	**885**	**209**

*Bedragen * € 1.000*

Resultaatbestemming Programma Omgeving

Reserves	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
Bestemmingsreserve Fonds bovenwijkse voorzieningen	275	0	- 275
Bestemmingsreserve A-15	123	0	- 123
Bestemmingsreserve Groenfonds	7	38	31
Bestemmingsreserve betaalbare woningbouw	190	35	- 155
Bestemmingsreserve renovatie openbaar groen	104	55	- 49
Bestemmingsreserve Kwaliteit openbare ruimte	9	0	- 9
Bestemmingsreserve Infrastructuur	4	0	- 4
Algemene Reserve	172	10	- 162
Bestemmingsreserve Erfgoed	1	0	- 1
Bestemmingsreserve Horsterpark	0	77	77
Bestemmingsreserve Ruimtelijke planning	0	122	122
Bestemmingsreserve vervanging lichtmasten	0	30	30
Bestemmingsreserve Gevolgen grondwaterverontreiniging Nieuwgraaf	0	100	100
Totaal programma Omgeving	**884**	**467**	**- 417**

*Bedragen * € 1.000*

Totaal Resultaatbestemming

	2.813	**3.004**	**191**

*Bedragen * € 1.000*

Resultaat per programma

In onderstaande tabel staat het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten en het gerealiseerde resultaat weergegeven per programma. Het verschil tussen beide is de resultaatbestemming ofwel de mutaties reserves. Voor een overzicht van deze mutaties per programma zie het onderdeel Resultaatbestemming. Voor een overzicht per reserve zie het onderdeel Reserves van de Balans.

Saldo per programma 2017

Programma	Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	Mutaties reserves/ Resultaatbestemming	Gerealiseerd resultaat
Bestuur	- 2.598	398	- 2.200
Maatschappij	- 23.580	209	- 23.370
Omgeving	388	- 417	- 29
Overhead	- 6.594	0	- 6.594
Algemene dekkingsmiddelen	37.737	0	37.737
Heffing VPB	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Totaal	**5.352**	**191**	**5.544**

Bedragen x € 1.000 (- is een nadeel, + is een voordeel)

In onderstaande tabel staat het resultaat per programma na bestemming weergegeven:

Saldo per programma 2017

Programma	Begroting 2017 (na bestemming)	Rekening 2017 (na bestemming)	Saldo 2017 (na bestemming)
Bestuur	- 2.815	- 2.200	615
Maatschappij	- 24.406	- 23.370	1.036
Omgeving	- 3.070	- 29	3.041
Overhead	- 6.834	- 6.594	240
Algemene dekkingsmiddelen	37.124	37.737	613
Heffing VPB	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Totaal	**0**	**5.544**	**5.544**

Bedragen x € 1.000 (- is een nadeel, + is een voordeel)

Alle programma's sluiten met een positief saldo. Zie voor toelichting op de saldi bij de desbetreffende programma's. Samenvattend ontstaat het volgende beeld van het saldo:

Saldo 2017

Resultaat	
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**5.352.767**
Resultaatbestemming (mutaties reserves)	**190.917**
Gerealiseerd resultaat 2017	**5.543.684**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het gerealiseerde resultaat is € 5.543.684 positief.

Toelichting overzicht van baten en lasten

Grote afwijkingen tussenrapportages 2017

Hieronder worden de grootste voor- en nadelen uit de tussenrapportages genoemd. Het begrote resultaat in de begroting 2017 was € 256.000. Het resultaat van de 1e tussenrapportage was € 539.000 positief. De beleidsinhoudelijk 2e tussenrapportage geeft geen resultaat en de 3e tussenrapportage geeft een negatief resultaat van € 223.000.

Het geraamde resultaat
Het geraamde resultaat komt daarmee op € 572.000.

1e tussenrapportage 2017
In onderstaand overzicht staan de afwijkingen groter of gelijk aan € 20.000 uit de 1e tussenrapportage 2017. Deze is op 11 juli 2017 door de gemeenteraad vastgesteld.

Grote afwijkingen 1e tussenrapportage 2017

Afwijkingen ≥ € 20.000	Structureel	Incidenteel	Totaal
Opbrengst verkoop NIEGG		135.000	135.000
Overhead loonkosten	35.000		35.000
Aanvulling inhuurbudget		268.000	268.000
Rente langlopende lening		180.000	180.000
Onderuitputting	- 75.000		- 75.000
Activerings- en afschrijvingsbeleid		145.000	145.000
Grondexploitatie		65.000	65.000
Algemene Uitkering		40.000	40.000
Samenkracht en Burgerparticipatie		- 28.000	- 28.000
Huis van Droo		- 20.000	- 20.000
Uitkeringen BUIG		84.000	84.000
Exploitatie RSD		- 21.000	- 21.000
WSW Presikhaaf		29.000	29.000
Seingraaf		- 100.000	- 100.000
Afwijkingen ≤ € 20.000		82.000	82.000
Mutaties reserves		- 280.000	- 280.000
Totaal resultaat na bestemming	**- 40.000**	**579.000**	**539.000**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

2e tussenrapportage 2017
De tweede tussenrapportage 2017 had een puur beleidsmatige inhoud. De raad heeft kennis genomen van de stand van zaken van alle speerpunten. Daar waren geen financiele gevolgen aan verbonden en dus is er ook geen begrotingswijziging vastgesteld.

3e tussenrapportage 2017
De afwijkingen groter of gelijk aan € 20.000 uit de 3e tussenrapportage staan in onderstaand overzicht vermeld. Deze is op 20 december 2017 vastgesteld door de gemeenteraad.

Afwijkingen ≥ € 20.000	Structureel	Incidenteel	Totaal
Stadsregio Arnhem Nijmegen		88.000	88.000
Jaarverslaglegging		- 20.000	- 20.000
Opstalrealisatie VCD		- 225.000	- 225.000
Bijdrage RID		- 80.000	- 80.000
P&O Advies		25.000	25.000
Centrale faciliteiten	25.000	5.000	30.000
Extra werkgeverslast	- 18.000	- 2.000	- 20.000
Dividend		38.000	38.000

Afwijkingen ≥ € 20.000	Structureel	Incidenteel	Totaal
Opbrengst OZB		- 40.000	- 40.000
Onvoorzien		30.000	30.000
Uitkeringen gemeentefonds		- 292.000	- 292.000
Rijksbudget WSW		29.000	29.000
Leerlingenvervoer		- 100.000	- 100.000
Sportaccommodaties		- 26.000	- 26.000
VGGM		82.000	82.000
Openbare Gezondheidszorg		- 51.000	- 51.000
Jeugdgezondheidszorg		27.000	27.000
Kinderopvang		- 21.000	- 21.000
Uitkeringen BUIG		- 46.000	- 46.000
Bijdrage RSD		- 91.000	- 91.000
Vervoersvoorziening WVG		- 170.000	- 170.000
Woonvoorziening WVG		- 30.000	- 30.000
Project Activerend Werk		55.000	55.000
Hulp bij het huishouden		300.000	300.000
Openbare verlichting		20.000	20.000
Mobiliteitsplan		80.000	80.000
Renovatie groen		- 31.000	- 31.000
Afvalstoffenheffing		- 60.000	- 60.000
Lijkbezorging		35.000	35.000
A-15		101.000	101.000
Ruimtelijke ontwikkeling		300.000	300.000
Afwijkingen ≤ € 20.000	- 6.000	3.000	- 3.000
Onttrekking reserves		- 157.000	- 157.000
Totaal resultaat na bestemming	**1.000**	**- 224.000**	**- 223.000**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Verschillenanalyse Rekening 2017

Het resultaat van de Rekening 2017 bedraagt € 3.050.846 positief.

Ontwikkeling rekeningsaldo 2017

Rapportage	Resultaat
Primitieve begroting 2017	219.704
Saldo 1e tussenrapportage 2017	535.127
Saldo 2e tussenrapportage 2017	0
Saldo 3e kwartaalrapportage 2017	-222.707
Verwacht resultaat na de 3e tussenrapportage	**532.124**
Werkelijk rekeningresultaat 2017	**5.543.684**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het postieve of negatieve resultaat van de tussentijdse rapportages is conform de betreffende raadsbesluiten verwerkt als een bijdrage of onttrekking aan de Algemene Reserve. De 2e tussenrapportage 2017 was alleen beleidsmatig van aard, waardoor er geen saldo ontstaan is binnen de rapportage.

Het verwachte resultaat is € 532.124 positief. Het werkelijke rekeningresultaat na bestemming bedraagt € 5.543.684 positief. Het resultaat is dus beter. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid zijn de grote overschrijdingen toegelicht bij de verschillenanalyse van de rekening 2017. Niet meegenomen zijn voordelen op investeringen die gedekt worden uit reserves. Per saldo zijn deze verschillen neutraal.

Voordelen en nadelen

Nr	Omschrijving voordelen	Voordeel	Structureel/incidenteel
1	Grondexploitatie	3.026.069	Incidenteel
2	Sociaal domein	1.031.940	Incidenteel
3	Algemene uitkering/overige uitkering	433.562	Incidenteel
4	Kapitaallasten	367.486	Incidenteel
5	Ambtelijk management	297.782	Incidenteel
6	Algemene baten en lasten	276.776	Incidenteel
7	Verkeer, wegen en verlichting	172.520	Incidenteel
8	Ondersteuning en bedrijfsvoering	128.757	Incidenteel
9	Wethouders	139.589	Incidenteel
10	Onderwijshuisvesting	84.306	Incidenteel
11	Gemeentelijke eigendommen	46.933	Incidenteel
12	OZB	42.438	Incidenteel
13	Onderwijs, Sport en Cultuur	37.341	Incidenteel
	Totaal	**6.085.499**	

Toelichting Voordelen

1. Grondexploitatie

Vermindering verliesvoorziening	€ 581.743
Toevoeging voorziening afgewikkelde complexen	- € 180.465
Afsluiten complex Huize Welleveld	€ 384.791
Tussentijdse winstuitname de Nieuweling	€ 2.240.000
Resultaat grondexploitatie	**€ 3.026.069**

2. Sociaal domein en Wmo-oud
Per saldo wordt een voordeel behaald op het sociaal domein inclusief Wmo-oud. Voordelen worden behaald op Wmo-oud (€ 800.627), Wmo/AWBZ (€ 414.351) en Jeugdzorg (€ 61.461). Een nadeel is er op de participatiewet á € 244.499. Specificaties per onderdeel zijn beschikbaar op de administratie.

3. Algemene uitkering/overige uitkering
In 2017 is er in totaal voor € 644.762 meer aan decentralisatie uitkeringen ontvangen dan geraamd. Daarentegen is er in totaal voor € 203.225 minder aan uitkeringen uit het rijksbudget ontvangen.

4. Kapitaallasten
Door onder andere uitgestelde investeringen en een aanpassing in de afschrijvingsmethodiek is er een voordeel ontstaan op de kapitaallasten.

5. Ambtelijk management
Het krediet dat beschikbaar is gesteld voor het fusietraject met de gemeente Westervoort is in 2017 niet volledig benut. Dat levert een voordeel op in 2017 á € 297.782. Het restant van het krediet is doorgeschoven naar 2018.

6. Algemene baten en lasten
Door vrijval op de voorziening culturele accommodaties, de voorziening algemene accommodaties en de voorziening afgewikkelde complexen is een voordeel behaald á € 219.326. Dit is onder meer het resultaat van het privatiseren van accommodaties en het niet meer uitvoeren van

desbetreffende onderhoudswerkzaamheden. De nog uit te voeren werkzaamheden op de afgewikkelde complexen zijn daarnaast goedkoper uitgevallen, waardoor er ook een voordeel behaald is.

7. Verkeer, wegen en verlichting
Het voordeel op verkeer, wegen en verlichting wordt grotendeels veroorzaakt door om diverse redenen uitgestelde investeringen (€ 40.300), de kosten omtrent energie en water lager zijn uitgevallen (€ 47.904), de bijdragen vanuit nutsbedrijven hoger uitgevallen zijn (€ 51.215) en de kosten voor het onderhoud aan wegen in eigen beheer lager zijn dan geraamd (€ 38.783).

8. Ondersteuning en bedrijfsvoering
In dit voordeel zit voor een groot gedeelte (€ 523.000) een voordeel op de directe salariskosten. Dat wordt teniet gedaan door een nadeel op inhuur personeel (€ 562.000). Dit alles heeft vooral te maken met de uitruil van salariskosten voor inhuur. De bijdrage van de SDL viel € 16.000 hoger uit en we hebben van een aantal gemeenten een bijdrage ontvangen voor het uitlenen van personeel die niet was geraamd (€ 138.000). Verder wordt een deel van de inhuurkosten gedekt uit de bestemmingsreserve Digiservice (€ 13.000). Per saldo dus een voordeel van € 129.000.

9. Wethouders
Door een vrijval uit het pensioenfonds Wethouders onstaat onder andere een voordeel á € 159.714. Dit is een resultante van een verhoging van de rekenrente.

11. Gemeentelijke eigendommen
Het voordeel op de gemeentelijke eigendommen wordt grotendeels veroorzaakt door een hogere huuropbrengst van de gemeentelijke gebouwen (€ 20.838). Dit is het resultaat van de verhuur van het voormalig schoolgebouw de Boomgaard aan Kerk voor Nu.

12. OZB
Per saldo is een voordeel op OZB behaald. De ontvangst op belastingen OZB woningen vielen lager uit dan geraamd (€ 44.875 nadelig), echter de ontvangsten op belastingen OZB niet woningen viel € 32.129 hoger uit. Dit inclusief een aantal kleinere voordelen zorgt voor een voordeel á € 42.438 op OZB. Een aantal nieuwe bedrijven waren niet meegenomen in de ramingen die uiteindelijk wel een aanslag hebben gekregen. Dat levert een extra opbrengst op, terwijl het er ook voor zorgt dat het aandeel bouwgronden afneemt waardoor daar weer minder opbrengsten voor ontvangen werden.

13. Combinatiefunctie
Door een onderschrijding op de uitvoeringskosten wordt een voordeel behaald á € 37.341. Gedurende 2017 is er voor een korte periode geen volledige invulling van alle formatie geweest.

Nr	Omschrijving nadelen	Nadeel	Structureel/incidenteel
1	Riool en afval	492.549	Incidenteel
2	Ruimtelijke ontwikkeling	419.061	Incidenteel
3	Openbaar groen	66.614	Incidenteel
4	Bestuurlijke ondersteuning	33.271	Incidenteel
5	Overige kleine nadelen	62.445	Incidenteel
	Totaal	**1.073.940**	

Toelichting nadelen

1. Riool en afval
Door een overschot rioolrechten is er € 946.816 gedoteerd aan de voorziening rioolrecht (de oude bestemmingsreserve). Echter was € 499.473 geraamd om te doteren. Dit resulteert in een nadeel á € 447.343. Daarnaast is de voorziening oninbare debiteuren aangevuld met € 45.206 vanuit het product afvalstoffenheffing.

2. Ruimtelijke ontwikkeling
Per saldo wordt een nadeel behaald op ruimtelijke ontwikkeling. Door de gewijzigde systematiek van rentetoedeling is er een nadeel op op Volkshuisvesting á € 480.537 en op Leges bouwvergunningen á € 59.518. Voordelen worden onder andere behaald op de A15 (€ 58.962) en de Omgevingswet (€ 62.032).

3. Openbaar groen
Het nadeel op Openbaar groen wordt grotendeels veroorzaakt doordat er meer uitgegeven is aan onderhoud bomen (€ 52.003). Dit is het resultaat van schade aan bomen en achterstallig onderhoud.

4. Bestuurlijke ondersteuning
Het nadeel is grotendeels ontstaan doordat er inhuur heeft plaatsgevonden binnen de griffie, welke niet voorzien was bij de begroting. Dit resulteert in een nadeel á € 31.674.

Overzicht incidentele baten en lasten in €

Lasten	**Begroting voor wijziging**	**Begroting na wijziging**	**Werkelijk**
Programma 1			
Voorziening Wachtgeld wethouders	0	0	30.523
Voorziening Pensioenen wethouders	0	0	181.867
Voorziening Dubieuze debiteuren	0	0	552.852
GOG Gemeentehuis	30.500	38.875	220.437
Bestemmingsreserve Actieplan veiligheidsbeleid	0	34.671	34.671
Bestemmingsreserve Vervanging interieur gemeentehuis	0	524.687	524.687
Bestemmingsreserve Bedrijfsvoering	0	268.000	268.870
Bestemmingsreserve Investeringen Digiservice	0	249.682	249.682
Bestemmingsreserve Meerjarenbeleid	0	31.751	31.751
Algemene bestemmingsreserves	0	307.577	307.577
Bestemmingsreserve Bouwfonds	367.406	367.406	367.406
Bestemmingsreserve Vitens	1.790.301	1.790.301	1.790.301
Programma 2			
Voorziening Dubieuze debiteuren RSD	0	0	3.384
GOG Mobilis	0	0	3.487
GOG Multifunctioneel gebouw Eilandplein	0	6.500	4.456
GOG Verenigingsgebouw Visserlaan	0	55.000	8.253
GOG Dorpshuis Groessen	0	0	40.000
GOG Wijkhuis van Droo	24.700	34.380	33.239
Bestemmingsreserve Combinatiefuncties	0	75.600	55.259
Bestemmingsreserve Fonds voor beeldende kunsten	0	47.813	47.813
Bestemmingsreserve Integratie en Scholing	0	46.804	46.804
Bestemmingsreserve Debiteuren RSD	0	578.900	578.900
Bestemmingsreserve WMO	0	168.537	168.537
Bestemmingsreserve Serviceteams	0	50.000	50.000
Bestemmingsreserve 3e kunstgrasveld hockey	15.133	15.133	15.133
Programma 3			

Voorziening Onderhoud wegen	0	0	621.639
Voorziening Verliesgevende complexen grondexploitatie	0	0	623.434
Voorziening Afwikkeling complexen	0	0	51.595
Voorziening Afvalinzameling	0	0	35.127
Bestemmingsreserve Gevolgen grondwaterverontreiniging Nieuwgraaf	0	100.000	100.000
Bestemmingsreserve Het Groenfonds	0	30.000	37.659
Bestemmingsreserve Vervanging lichtmasten	0	30.387	30.387
Bestemmingsreserve Groen onderhoud en vervanging	0	31.475	55.281
Bestemmingsreserve Horsterpark	0	76.500	76.500
Bestemmingsreserve Infrastructuur	0	16.500	16.500
Bestemmingsreserve Ruimtelijke planning	55.000	122.250	122.250
Bestemmingsreserve Betaalbare woningbouw	0	0	35.000
Totaal	**2.283.040**	**5.098.729**	**7.421.261**

Baten	**Begroting voor wijziging**	**Begroting na wijziging**	**Werkelijk**
Programma 1			
Voorziening Wachtgeld wethouders	0	0	491
Voorziening Pensioenen wethouders	0	0	74.006
Voorziening Dubieuze debiteuren	0	0	67.390
GOG Gemeentehuis	0	0	81.036
GOG Gebouw gemeentewerken	0	0	5.947
GOG Brandweergarage	0	0	4.578
GOG Regina Pacis	0	0	17.664
GOG Woonhuis Dorth tot Medlerstraat	0	0	1.299
Bestemmingsreserve Protocol agressie	0	10.000	10.000
Bestemmingsreserve Nuon Vattenfall	2.157.707	2.157.707	2.157.707
Programma 2			
GOG Sportcentrum Triominos	0	0	146.704
GOG Multifunctioneel gebouw Eilandplein	0	0	16.480
GOG Verenigingsgebouw Visserlaan	0	0	5.996
GOG Ouderenruimte Palet	0	0	873
GOG PSZ de Wip Wap	0	0	1.041
GOG Voormalig kleutergebouw Groessen	0	0	2.211
GOG Wijkhuis van Droo	0	0	60.885
Bestemmingsreserve Sociaal Domein	0	168.537	168.537
Programma 3			
Voorziening Onderhoud wegen	0	0	1.155.063
Voorziening Riolering art 44 lid 2 BBV	0	0	946.816
Voorziening Verliesgevende complexen grondexploitatie	0	100.000	41.692
Voorziening Afwikkeling complexen	0	0	206.841
Voorziening Afvalinzameling	0	0	26.074

Bestemmingsreserve Het Groenfonds	0	6.696	6.691
Bestemmingsreserve ontwikkeling A15	0	101.424	122.782
Bestemmingsreserve Fonds bovenwijkse voorzieningen	0	245.215	275.215
Bestemmingsreserve Groen onderhoud en vervanging	0	103.900	103.900
Bestemmingsreserve Erfgoed- en archeologiefonds	0	800	800
Bestemmingsreserve Infrastructuur	0	4.000	4.000
Bestemmingsreserve Kwaliteit openbare ruimte	0	8.800	8.800
Bestemmingsreserve Betaalbare woningbouw	0	40.000	190.000
Bestemmingsreserve Stimuleringsfonds	0	0	6.889
Totaal	**2.157.707**	**2.947.079**	**5.918.408**

Inkomsten

Inkomstenverdeling 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Gemeentefonds	31.881	30.503	30.685	31.119	434
Specifieke uitkeringen	6.046	5.909	6.451	6.620	169
Lokale heffingen	11.572	11.918	11.895	11.737	- 158
Bijdrage reserves	2.700	280	3.836	3.004	- 832
Overige inkomsten	11.982	6.580	15.179	15.330	151
Totaal	**64.181**	**55.190**	**68.046**	**67.810**	**- 236**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Gemeentefonds

Zie voor een uitgebreid overzicht plus analyse het onderdeel Algemene Dekkingsmiddelen in het Jaarverslag. Hieronder een overzicht van de uitkering uit het Gemeentefonds.

Uitkering Gemeentefonds 2017

	Rekening2016	Begroting2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Algemene Uitkering	18.706	18.643	18.392	18.385	- 7
Integratie-uitkering Wmo	1.626	1.680	1.757	1.756	- 1
Overige Integratie-uitkeringen	0	0	0	0	0
Decentralisatie-uitkeringen	499	215	344	578	234
Integratie-uitkering Sociaal Domein	11.050	9.965	10.192	10.399	207
Totaal	**31.881**	**30.503**	**30.685**	**31.119**	**434**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Specifieke Uitkeringen

In onderstaande tabel is een overzicht van alle specifieke uitkeringen van de gemeente Duiven weergegeven.

Specifieke uitkeringen 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Maatschappelijke Zorg	6.046	5.909	6.451	6.620	169
Volksgezondheid	0	0	0	0	0
Totaal	**6.046**	**5.909**	**6.451**	**6.620**	**169**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Lokale heffingen

In onderstaande tabel staan de lokale heffingen uitgesplitst. Voor een analyse van de lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen in het Jaarverslag.

Lokale heffingen 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017

OZB	5.502.609	5.608.994	5.568.994	5.551.778	- 17.216
Afvalstoffenheffing	1.974.370	2.095.084	2.049.912	1.993.648	- 56.264
Rioolheffing	1.982.066	2.052.811	2.052.811	1.984.402	- 68.409
Rioolaansluitrecht	- 192	3.193	3.193	2.766	- 427
Hondenbelasting	160.901	155.796	169.996	172.686	2.690
Toeristenbelasting	129.237	141.018	155.018	174.179	19.161
Precariobelasting	265.043	267.728	267.728	264.725	- 3.003
Reclamebelasting	57.625	56.756	56.756	52.750	- 4.006
Sportaccommodaties	219.446	220.889	220.889	218.103	- 2.786
Lijkbezorgingsrechten	64.176	74.410	74.410	64.203	- 10.207
Marktgelden	5.873	8.120	8.120	5.429	- 2.691
Leges	1.211.138	1.233.280	1.267.580	1.252.376	15.204
Totaal	**11.572.292**	**11.918.079**	**11.895.407**	**11.737.044**	**- 158.363**

Bijdrage reserves

Onderstaand overzicht geeft de bijdragen uit de reserves aan.

Bijdrage reserves 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Bijdrage reserves	2.700	280	3.836	3.004	- 832
Totaal	**2.700**	**280**	**3.836**	**3.004**	**- 832**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Er is bijna € 0,9 miljoen minder onttrokken aan de reserves dan geraamd. Dit verschil wordt grotendeels veroorzaakt doordat de resultaten van de tussenrapportages niet daadwerkelijk zijn gestort/onttrokken aan de Algemene Reserve. Zie voor een specificatie het overzicht van de reserves en voorzieningen en de bijbehorende toelichtingen (onderdeel balans).

Overige inkomsten

Overige inkomsten 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Bijdrage voorzieningen	440	26	41	371	330
Rente verstrekte leningen	907	1.081	1.081	0	- 1.081
Huuropbrengsten	546	828	615	661	46
Beleggingen	270	194	232	234	2
Vergoedingen	112	76	76	121	45
Omzet Grondexploitatie	5.048	- 1.558	4.795	7.190	2.395
Diversen	4.659	5.933	8.339	6.764	- 1.575
Totaal	**11.982**	**6.580**	**15.179**	**15.341**	**162**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Ten opzichte van de begroting na wijziging een daling van deze inkomsten. Dit heeft grotendeels te maken met extra opbrengsten grondexploitaties en minder diverse overige ontvangsten.

Financiële positie

Reserves

Per saldo was in 2017 een afname van de reserves voorzien van € 516.000. Per saldo was er echter een afname van € 191.000. Dit geeft verschil van -€ 325.000. De belangrijkste verschillen zijn:

Mutaties reservepositie

Mutatie	**Bedrag**
1. Fusie Duiven-Westervoort	156.000
2. Serviceteams	- 50.000
3. Beeld Centrum	48.000
4. Implementatie Omgevingswet	- 62.000
5. Welleveld Sociale woningbouw	- 150.000
6. Mutatie saldo begroting en turaps	400.000
7. Nota Reserves en Voorzieningen	- 68.000
Overige afwijkingen < € 50.000	- 599.000
Totaal	- 325.000

Bedragen in €

Ad 1. In het kader van de fusie Duiven-Westervoort zou een onttrekking worden gedaan aan de Algemene Reserve. Deze uitgaven zijn in 2017 nog niet gedaan. De onttrekking is daarom doorgeschoven naar 2018.

Ad 2. De geraamde onttrekking in 2017 aan de Bestemmingsreserve is vanuit de Algemene Reserve gedaan.

Ad 3. De onttrekking voor het Beeld in het Centrum is vanuit het overgeboekte krediet betaald.

Ad 4. De geraamde onttrekking voor de implementatie van de Omgevingswet is maar gedeeltelijk gedaan. De rest is doorgeschoven naar 2018.

Ad 5. Bij het afsluiten van het complex Welleveld is een bedrag gestort in de Bestemmingsreserve Sociale Woningbouw. De afsluiting van het complex was niet geraamd.

Ad 6. De primitieve begroting en tussentijdse rapportages over 2017 hadden per saldo een positief resultaat ad € 400.000. Daadwerkelijke storting in de Algemene Reserve heeft niet plaatsgevonden.

Ad 7. In 2017 is de nieuwe Nota Reserves en Voorzieningen vastgesteld. Hierin is besloten tot een grote opschoningsactie in het reservebestand. Deze actie levert ten opzichte van de ramingen een nadeel op van € 68.000.

Zie ook de toelichting bij de reserves (zie balans).

Voorzieningen

De voorzieningen zijn per saldo met ruim € 450.000 toegenomen. Uit de voorziening wachtgeld wethouders zijn in 2017 de laatste verplichtingen betaald. In de voorziening voor pensioenverplichtingen wethouders is een storting gedaan van € 74.000 vanwege de nieuwe berekening van de hoogte van de pensioenen. Verder werd hier de pensioenverplichting voor 2017 uit betaald. De voorziening dubieuze debiteuren werd aangevuld met € 67.000. Er is voor € 553.000 aan oninbaarverklaringen op afgeboekt. De voorziening groot onderhoud algemene accommodaties werd gevoed met € 111.000. Er werd voor € 220.000 onttrokken voor onderhoudskosten. De voorziening Dubieuze debiteuren RSD is met € 3.000 afgenomen. De voorziening groot onderhoud sportaccommodaties werd gevoed met € 146.000 en er werd voor € 3.000 onttrokken voor onderhoudskosten. De voorziening onderhoud wegen is toegenomen met € 533.000 doordat de bijdrage uit de exploitatie hoger was dan de onderhoudskosten in 2017. Aan de voorziening Riolering artikel 44 lid 2 BBV is toegevoegd de storting over het jaar 2017

ad € 947.000. De vrijval uit de voorziening voor verliesgevende complexen bedraagt € 582.000. Aan de voorziening Afgewikkelde complexen is per saldo 155.000 toegevoegd. De voorziening afvalinzameling is met € 9.000 afgenomen.
Zie ook de toelichting bij de voorzieningen (zie Balans).

Conclusie

Er was voor het jaar 2017 na de derde tussenrapportage een positief resultaat van € 532.000 verwacht. Het resultaat is € 5.011.684 hoger dan was verwacht en komt uit op € 5.544.000 positief.

De ontwikkelingen binnen de Grondexploitatie drukken een belangrijke stempel op de financiële situatie van de gemeente. Het al vaker besproken lichte economische herstel begint eindelijk zichtbaar te worden in de verkoop van bouwpercelen. Ook de inspanningen van de projectgroep Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitatie hebben voor een positieve impuls gezorgd. Dat alles heeft ervoor gezorgd dat we in het afgelopen jaar onze grondpositie in het complex Welleveld konden overdragen. Tevens hebben we kavels kunnen verkopen op Westreenen en De Ploen-Zuid. Verder zijn alle exploitaties geactualiseerd en zijn de resultaten bijgesteld. Er is bijna € 0,6 mln vrijgevallen uit de voorziening Verliesgevende complexen. Er is een winstuitname van ongeveer € 2,2 miljoen uit het complex De Nieuweling. We proberen de positieve lijn door te zetten en de geprognosticeerde winsten ook daadwerkelijk te realiseren. Ook de risico's verliezen we niet uit het oog.

De reservepositie is in 2017 afgenomen met € 191.000. We hadden verwacht dat reservepositie gelijk zou blijven. Door aanscherping van de controleregels is de tariefsegalisatiereserve rioolrechten in 2016 omgezet in een voorziening. De destijds nog geplande storting in de bestemmingsreserve is daardoor in de voorziening gestort. Bovendien zijn een aantal kredieten overgeboekt naar 2018.

De stand van de Algemene Reserve ligt boven de in de begroting 2017 vastgestelde minimumgrens van € 7 mln. Het saldo per 31 december 2017 is € 12,0 mln. In dat saldo is nog geen rekening gehouden met het rekeningresultaat 2017. Door onze provinciale toezichthouder zijn we er steeds op gewezen dat aanvulling van de Algemene Reserve tot de minimumgrens een hoge prioriteit dient te hebben. Dat is nu gelukt.
In de begroting 2018 is deze minimumgrens naar beneden bijgesteld (€ 6,9 mln) en bij de beoordeling voor deze jaarrekening is vastgesteld dat het gewogen risico € 6,5 mln groot is (zie paragraaf 2). In de begroting 2019 zullen deze grenzen worden bijgesteld naar aanleiding van de geactualiseerde risico's.

In aansluiting op het oordeel in de paragraaf Weerstandsvermogen zijn er belangrijke risico's en onzekerheden te melden met eventuele structurele gevolgen. Te noemen zijn in dat kader de risico's met betrekking tot het Sociaal Domein, de Grondexploitatie, onze vastgoedportefeuille en diverse gemeenschappelijke regelingen en overige risico's benoemd in de betreffende paragraaf.

Inmiddels is de belastingplicht van onze gemeente voor de vennootschapsbelasting ingegaan. In de loop van 2018 zullen we onze eerste aangifte moeten doen. Die belastingplicht zorgt ervoor dat we over de fiscale winsten die vanaf nu in de grondexploitatie worden gerealiseerd 25% vennootschapsbelasting moeten betalen. Een exacte inschatting van deze belastingplicht is nog moeilijk te geven. In de paragraaf Weerstandsvermogen wordt hier echter al wel rekening mee gehouden.

Steeds meer gebouwen waar eerder scholen, peuterspeelzalen of ouderen in waren gehuisvest komen leeg te staan en vallen onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Dat betekent dat ook de kosten voor rekening van de gemeente komen. Financiele risico's zullen ook zo goed mogelijk worden ingeschat.

Binnen het Sociaal Domein zijn we de afgelopen jaren volop bezig geweest de dienstverlening zo goed mogelijk te verzorgen. Passende zorg verlenen is daarbij de belangrijkste voorwaarde. Ook het kostenplaatje wordt nauwkeurig gemonitord omdat de door het Rijk beschikbare gelden beperkt zijn. Opnieuw zijn er overschotten op het Sociaal Domein. Die worden voornamelijk

veroorzaakt doordat we de transformatie van de "oude" Wmo tijdig hebben ingezet. Op de "nieuwe" Wmo hebben we ook een voordeel net als op de Jeugdzorg. Alleen op het het onderdeel Participatie leggen we geld toe. In de komende jaren zal het verdeelmodel van de Rijksgelden veranderen omdat de integratie-uitkering in de Algemene Uitkering wordt opgenomen. Ook als we de BUIG-gelden zouden meetellen in het resultaat van het Sociaal Domein blijft het resultaat positief. Het blijft van groot belang de kosten goed te monitoren en innovatie binnen het zorggebied te stimuleren.

Op begrotingsbasis was door het duurzame en verantwoorde financiële beleid in de afgelopen jaren financieel ruimte ontstaan. In combinatie met een aantrekkende grondexploitatie zorgt dat voor het grote overschot in deze jaarrekening. We kunnen in deze jaarrekening een positief resultaat presenteren van € 5.544.000. Als we dit bedrag in onze Algemene Reserve storten komen we boven de vastgestelde bovengrens uit. Daarmee zijn alle opgesomde risico's voldoende gedekt. Ook de weerstandsratio en de solvabiliteitsratio naderen de streefwaarden. Daarmee is onze financiële situatie op orde.

Jaarrekening - Balans

Activa	31-12-2016	31-12-2017
VASTE ACTIVA (A)		
- Immateriële vaste activa (A1)		
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen	9	5
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	249	454
- Materiële vaste activa (A2)		
Investeringen met een economisch nut	41.814	40.114
Investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	10.889	11.239
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	2.518	2.880
- Financiële vaste activa (A3)		
Kapitaalverstrekkingen	361	368
Lening aan woningbouwcorporatie	11.409	5.246
Overige langlopende leningen	16.717	12.363
Totaal vaste activa	**83.966**	**72.669**
VLOTTENDE ACTIVA (B)		
- Voorraad bouwgronden in exploitatie (B1)	20.366	22.400
- Uitzettingen (B2)	11.143	9.312
- Liquide middelen (B3)	2.518	7.844
- Overlopende activa (B4)	2.769	2.955
Totaal vlottende activa	**36.796**	**42.511**
Totaal activa	**120.762**	**115.180**

Passiva	31-12-2016	31-12-2017
VASTE PASSIVA (C)		
Eigen vermogen		
- Reserves (C1)	26.686	29.290
- Gerealiseerd jaarresultaat (C2)	2.795	5.544
Voorzieningen (C3)	15.132	16.655
Vaste schulden		
- Binnenlandse banken en waarborgsommen (C4)	65.834	47.075
Totaal vaste passiva	**110.447**	**98.564**
VLOTTENDE PASSIVA (D)		
- Netto vlottende schulden (D1)	5.083	4.037
- Banksaldi(D2)	2.193	7.900
- Overlopende passiva (D3)	3.039	4.679
Totaal vlottende passiva	**10.315**	**16.616**
Totaal passiva	**120.762**	**115.180**

Bedragen x € 1.000

Niet in de balans opgenomen zaken	31-12-2016	31-12-2017
- Gewaarborgde geldleningen voor woningen	180.000	180.000
- Gewaarborgde geldleningen toegelaten instellingen en sportverenigingen	28.977	28.141
Totaal niet in de balans opgenomen zaken	208.977	208.141

Bedragen x € 1.000

Toelichting op de balans

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

In 2017 is de nieuwe Nota Activerings- en afschrijvingsbeleid vastgesteld. In de Notitie materiele vaste activa van december 2017 (Commissie BBV) worden drie mogelijkheden geboden ten aanzien van hoe omgegaan dient te worden met het startmoment van afschrijven.
Voor de start van het moment van afschrijven wordt met ingang van boekjaar 2017 gekozen om af te schrijven vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/ verworven wordt. Dit betreft een schattingswijziging op de methodiek die eerder (vóór boekjaar 2017) werd gehanteerd en is in lijn met de Notitie materiële vaste activa van de Commissie BBV. Deze schattingswijziging levert voor boekjaar 2017 een incidenteel verminderde afschrijvingslast van € 128.000.
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.
Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopend vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.
Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van eenmalige schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Balans

Vaste activa

Immateriele vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en de waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in vijf jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikname van

het gerelateerde materiële vaste actief. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven in de looptijd van de betrokken geldlening.

Materiële vaste activa met economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen geringe registratiewaarde opgenomen.

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven (*N.B. de keuze voor de netto-methode is facultatief; bruto verantwoording is ook mogelijk. De keuze is afhankelijk van de in de verordening ex art 212 Gemeentewet verplicht te formuleren regels voor waardering en afschrijving)*. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Gehanteerde afschrijvingstermijnen in jaren is op financiën aanwezig.

Vitaal Centrum Duiven

Het Vitaal Centrum Duiven wordt gewaardeerd tegen de actuele waarde.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

De waardering van een investering met economisch nut mag netto plaatsvinden en moet ook worden geactiveerd.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

De obligatieportefeuille is gewaardeerd tegen de verwachte aflossingswaarde. Het verschil met de betaalde verkrijgingsprijs is als transitorische (rente)post in de balans is opgenomen. Dit verschil wordt in het resultaat opgenomen in de (gemiddeld) resterende looptijd tot aflossing/uitloting.

Bijdragen aan activa aan derden worden geactiveerd als ze individueel een bedrag van € 50.000 te boven gaan. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Het drempelbedrag voor het schatkistbankieren lag voor de gemeente Duiven op ongeveer € 435.000.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

Waarderingsgrondslagen

Als waarderingsgrondslag is voor de Grondexploitaties het **toerekeningsbeginsel** gehanteerd. Dit houdt in dat baten en lasten alsmede risico's, die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden verwerkt in de jaarrekening van het begrotingsjaar. Voor **verliezen** wordt

een **voorziening** getroffen op het moment dat deze bekend zijn en **winsten** worden verwerkt zodra een complex geheel **gerealiseerd** is. Inmiddels is het BBV op dit punt aangepast en zijn we gehouden om tussentijdse winsten in de grondexploitatie volgens de "percentage of completion-methode" te bepalen.
Onderhanden werk is opgenomen tegen vervaardigingskosten inclusief de bijgeschreven rente en indirecte kosten. De overige balansposten zijn opgenomen voor de nominale waarde. De nominale waarde is voor de verantwoording in de rekening van baten en lasten als grondslag gehanteerd.
De in de toelichting op de balans per complex (voor in exploitatie zijnde complexen) vermelde nog te realiseren opbrengsten en nog uit te geven bedragen zijn ontleend aan de nacalculaties en kostprijsberekeningen.
De bepaling van verwachte resultaten geschiedt op basis van de **"contante-waarde methodiek".**
De opbrengsten voortvloeiende uit de reeds gesloten koopovereenkomsten voor woningbouw, die per 31 december nog niet notarieel waren verleden, worden in de jaarrekening opgenomen evenals de verplichtingen voortvloeiende uit reeds gegunde aannemingsovereenkomsten.

Voorraden

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. Er wordt geen rente bijgeschreven op de boekwaarde van deze voorraden.
De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen standaard verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddeld betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de standaard verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord. Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde.
De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.
Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich met name voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarden. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statistisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.
De onderhoudsegalisatie voorziening stoelt op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Verplichting voortvloeiend uit leasing

De waardering van de verplichting uit hoofde van de Financial leasing van de vervoermiddelen vindt plaats tegen de contante waarde van de contractueel verschuldigde leasetermijnen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Activa

A: Vaste Activa

A1: Immateriële vaste activa

Het totaal in de balans voor deze activa kan als volgt worden onderscheiden:

Omschrijving	31-12-2016	afschr.	inv.	31-12-2017
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	9	4	0	5
Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	0	0	0	0
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	249	15	220	454
Totaal	258	19	220	459

Bedragen x € 1.000

Toelichting

- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen: In 2005 is de rente van een geldlening omgezet naar 4,53%. De kosten van converteren zijn in 2005 ook geactiveerd en worden parallel aan de lening afgeschreven. In 2018 is de laatste afschrijving.

- Bijdrage aan activa in eigendom van derden: In 2017 is een bedrag betaald van € 220.000 als bijdrage in de opblaashal bij de hockeyvelden. Vanaf 2018 wordt er op de opblaashal afgeschreven. Op het totale geïnvesteerde bedrag is in 2017 € 14.885 afgeschreven.

A2: Materiële vaste activa

Omschrijving	31-12-2016	Inv.	Desinv.	Afschr.	Bijdrage derden	Verschuiving	31-12-2017
1.Investeringen met een economisch nut	43.923	698	735	1.663	0	0	42.223
2.Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.	10.889	670	0	320	0	0	11.239
3.Investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	2.518	571	0	209	0	0	2.880
Totaal materiele vaste activa	57.330	1.939	735	2.192	0	0	56.342

Bedragen x € 1.000

1. Investeringen met een economisch nut

Omschrijving	31-12-2016	Inv.	Desinv.	Afschr.	Bijdrage derden	Verschuiving	31-12-2017
Gronden en terreinen	7.673		739	4	0	0	6.930
Bedrijfsgebouwen	30.884	76	26	1.026	0	0	29.908
Grond, weg en waterbouwkundige werken	1.595	33	0	169	0	0	1.459
Vervoermiddelen	158	160	0	54	0	0	264
Machines, apparaten en installaties	2.709	277	0	222	0	0	2.764
Overige materiele vaste activa	904	152	56	102	0	0	898

Totaal	**43.923**	698	821	1.577	0	**0**	42.223
Verrekening met voorziening vastgoed ontwikkeling							2.109
Totaal op balans							40.114

Bedragen x € 1.000

2: Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Omschrijving	31-12-2016	Inv.	Afschr.	31-12-2017
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	**10.889**	**670**	**320**	**11.239**

3:Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Omschrijving	31-12-2016	Inv.	Afschr.	31-12-2017
Grond weg en waterbouwkundige werken	2.445	376	197	2.624
Overige materiele vaste activa	73	195	12	256
Totaal	**2.518**	**571**	**209**	**2.880**

Bedragen x € 1.000

A3: Financiële vaste activa

Het totaal van deze activa kan als volgt worden onderscheiden:

Omschrijving	31-12-2016	afl.	afschr.	Inv.	31-12-2017
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	361		0	7	368
Leningen aan Vivare	11.409	6.163	0	0	5.246
Overige langlopende leningen	16.717	4.354	0	0	12.363
Totaal	**28.487**	**10.517**	**0**	**7**	**17.977**

Bedragen x € 1.000

B: Vlottende Activa

B1: Voorraad bouwgronden in exploitatie

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Bouwgronden in exploitatie	20.366	22.400
Totaal	**20.366**	**22.400**

Voorraad bouwgronden in exploitatie

Omschrijving	31-12-2016	Koster	Baten	Winst	31-12-2017	Voorziening Verlies Complexen	Balans
Ploen-Zuid	4.177	127	1.342		2.962	3.087	- 125
Nieuweling incl. bedrijventerrein	- 1.981	231	0	2.240	490	0	490
Locatie Vergertlaan	189	7	0		196	81	115
Westreenen	390	30	105		315	311	4

Welleveld	2.269	77	2.731	385	0	0	0
Vitaal Centrum Duiven	1.295	2.158	211		3.242	0	3.242
Akkerwinde	51	5	0		56	0	56
Bedrijventerrein InnoFase	3.014	223	6		3.232	0	3.232
Bedrijventerrein Seingraaf	11.260	926	209		11.976	374	11.602
Bedrijventerrein Graafstaete	4.137	179	533		3.784	0	3.784
Totaal	**24.801**	**3.963**	**5.137**	**2.625**	**26.253**	**3.853**	**22.400**
Nog te maken kosten							11.186
Nog te verwachten opbrengsten							52.122
Verwacht exploitatieresultaat (positief)							18.536

Bedragen x € 1.000

Toelichting
Het verloop van de boekwaarde wordt per complex bijgehouden en gespecificeerd in een zogenoemde P-staat. Deze boekwaarde is in feite een tussenstand van het complex. Pas bij afsluiting van een complex kan worden opgemaakt wat het resultaat is geweest. In bovenstaande boekwaardes is wel een aantal resultaten verwerkt. De analyse van de resultaten en de eventuele verschillen met voorgaande exploitaties worden in de paragraaf Grondbeleid behandeld.
Er zijn per 1 januari 2017 geen complexen in exploitatie genomen. Het complex Welleveld is afgesloten.
De voorziening Verliesgevende complexen is in bovenstaand overzicht al in mindering gebracht op de boekwaarde van de betreffende complexen zodat de juiste balanswaarde is weergegeven. De voorziening Verliesgevende complexen wordt daarom ook niet meer gepresenteerd op de balanspost voorzieningen (C3).

Voorraad bouwgronden niet in exploitatie

Toelichting
De Niet In Exploitatie Genomen Gronden (NIEGG) mogen conform de BBV-regels niet meer onder de vlottende activa worden verantwoord. In 2016 zijn conform een raadsbesluit de gronden gewaardeerd op economische waarde en overgeboekt naar de materiele vaste activa.

B2: Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

Uitzettingen

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Uitzettingen	11.143	9.312
Totaal	**11.143**	**9.312**

Bedragen x € 1.000

Toelichtingen
De uitzettingen zijn opgenomen tegen de nominale waarde. Voor (eventuele) dubieuze debiteuren is een voorziening getroffen. Vanaf 2016 hebben we ook te maken gekregen met schatkistbankieren.

Uitzettingen

Omschrijving	Bedrag	Totaal
Debiteuren t/m 2016	75.118	
Debiteuren 2017	2.561.215	
Negatieve crediteuren	679.114	

Negatieve debiteuren	718.544	
Vorderingen op openbare lichamen	313.836	
Uitzettingen in de schatkist	4.066.158	
Voorziening oninbare debiteuren algemeen	-54.612	
Debiteuren SDL	975.693	
Voorziening debiteuren SDL	-464.247	
Debiteuren inningen publiekrechtelijk	29.766	
Debiteuren belastingen	411.823	
Totaal		**9.312.409**

Bedragen in €

B3: Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Bank	2.514	7.840
Kas	4	4
Totaal	**2.518**	**7.844**

Bedragen x € 1.000

Toelichting

De specificatie van de banksaldi per 31 december 2017 is als volgt:

B4: Overlopende activa

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Overlopende activa	2.769	2.955
Totaal	**2.769**	**2.955**

Bedragen x € 1.000

Het grootste gedeelte van het bovenstaande bedrag is nog te ontvangen vanwege BCF namelijk: € 2.870.946.

Passiva

C: Vaste passiva

C1: Reserves

	Beginstand 1-1-2017	Mutaties 2017	Eindstand 31-12-2017
Algemene Reserve	**10.277.901**	**1.748.229**	**12.026.130**
Bestemmingsreserves:			
• Actieplan veiligheidsbeleid	34.670	-34.670	0
• Vervanging interieur gemeentehuis	524.687	-524.687	0
• Bedrijfsvoering	268.870	-268.870	0
• Investeringen Digiservice	249.682	-249.682	0
• Protocol agressie	0	10.000	10.000
• Combinatiefuncties	96.768	-55.259	41.509
• Bijzondere bijstand	106.695	0	106.695
• De Uitdaging	20.000	0	20.000
• Bestemmingsreserve Sociaal Domein	1.163.668	168.537	1.332.205
• Fonds voor beeldende kunsten	47.813	-47.813	0
• Integratie en scholing	46.804	-46.804	0
• WMO	168.537	-168.537	0
• Serviceteams	50.000	-50.000	0
• Gevolgen grondwaterverontreiniging	381.124	-100.000	281.124
• Het Groenfonds	296.669	-30.968	265.701
• Ontwikkeling A15	42.596	122.782	165.378
• Fonds bovenwijkse voorzieningen	417.618	291.715	709.333
• Lichtmasten	30.387	-30.387	0
• Groenonderhoud en vervanging	146.585	48.619	195.204
• Horsterpark	76.500	-76.500	0
• Erfgoed- en archeologiefonds	2.500	800	3.300
• Infrastructuur	12.500	-12.500	0
• Kwaliteit openbare ruimte	27.500	8.800	36.300
• Actualisatie bestemmingsplannen	122.250	-122.250	0
• Betaalbare woningbouw	725.147	155.000	880.147
Totaal bestemmingsreserves	**5.059.570**	**-1.012.674**	**4.046.896**
Geblokkeerde reserves:			
• 3e kunstgrasveld hockeyvereniging	219.995	-15.132	204.863

	Beginstand 1-1-2017	Mutaties 2017	Eindstand 31-12-2017
• Debiteuren RSD	578.900	-578.900	0
• Stimuleringsfonds	340.529	6.889	347.418
• Meerjarenbeleidsreserve	31.751	-31.751	0
• Algemene bestemmingsreserve	307.577	-307.577	0
• Bouwfonds	367.406	-367.406	0
• Vitens	1.790.301	-1.790.301	0
• Nuon Vattenfall	10.507.086	-10.507.086	0
• Geblokkeerde reserves	0	12.664.793	12.664.793
Totaal geblokkeerde reserves	**14.143.545**	**-926.471**	**13.217.074**
Totaal reserves	**29.481.016**	**-190.916**	**29.290.100**

Bedragen in €

Toelichting
In de toelichting staat per reserve het doel, de rente, een analyse tussen de werkelijke en begrote stand en de besteding na 2017 weergegeven. De financiële toelichting bestaat uit de werkelijke beginstand per 1 januari 2017, de onttrekkingen en stortingen in 2017 en de eindstand van de reserve per 31 december 2017. In de beginstand van de Algemene Reserve is het positieve rekening saldo ad € 2.795.374 van 2016 meegenomen.

Algemene Reserve

Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Advies

Doel
De Algemene Reserve dient als weerstandsvermogen van de gemeente.
De risico's worden jaarlijks bij de begroting gekwantificeerd. Wijken de onder- en bovengrens op grond van deze kwantificering structureel af, dan zullen de onder- en bovengrens worden aangepast.
Bij de begroting 2017 is de ondergrens bepaald op € 7,0 en de bovengrens op € 12,5 mln. De beginstand 2017 is inclusief het positieve saldo van 2016 namelijk € 2.794.968.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**10.277.901**
Onttrekkingen 2017:		
Griffier	€	33.993
Organisatieontwikkeling	€	156.401
Investeringen Raadzaal	€	11.850
Uitbreiding fractieassistenten	€	9.928
Vormen BR Protocol agressie	€	10.000
Garantiebanen	€	12.500
DAS Groessen	€	91.378
Diverse afvaltaken	€	10.000
Stortingen 2017:		
Vrijval Bestemmingsreserve VIG	€	524.647
Verkoop ruilgronden 1e turap	€	157.274
Opheffen Alg. bestemmingsreserve	€	307.577
Opheffen BR Digiservice	€	215.531
Opheffen BR Meerjarenbeleid	€	31.751
Opheffen BR Debiteuren werk en inkomen	€	578.900
Opheffen BR Serviceteams	€	50.000
Opheffen BR Integratie en scholing	€	46.804
Opheffen BR Ruimtelijke planning	€	64.868
Opheffen BR Vervanging lichtmasten	€	30.387
Opheffen BR Horsterpark	€	76.500
Stand per 31-12-2017	**€**	**12.026.130**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	7.482.929

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017.
Grotendeels veroorzaakt omdat de beginstand per 1 januari 2017 veel hoger was dan geraamd en er geen rekening was gehouden met het opheffen van veel bestemmingsreserves in 2017.

Besteding na 2017
De volgende budgetten uit de Algemene Reserve staan in 2018 geraamd:
Nieuw beleid begroting 2018 € 472.860
Budget gemeenschappelijke regeling Duiven/Westervoort € 251.825.

Bestemmingsreserves programma Bestuur

Bestemmingsreserve "Actieplan veiligheidsbeleid"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Welzijn, Veiligheid en Milieu

Doel
Bekostiging uitvoering Themanota Buurtpreventie en opvangen fluctuaties inzake uitgaven veiligheidsbeleid.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**34.670**
Onttrekkingen 2017:		
Themanota Buurtpreventie	€	7.827
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	26.843
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	7.900

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Vervanging interieur gemeentehuis"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/ Team Facilitaire Zaken

Doel
Het grootste deel van de inventaris van het gemeentehuis is vanaf 1989 in gebruik. Gezien de sterk verzwaarde eisen op ergonomisch gebied en op de hedendaagse functionele eisen, met alle daarbij behorende faciliteiten, zal op termijn vervanging noodzakelijk worden van een fors aantal werkplekken.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**524.687**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	524.687
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	19.976

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Bedrijfsvoering"
Beheerder: Directie

Doel
"Egaliseren" bedrijfsvoeringsgelden.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**268.870**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	268.870
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve"Investeringen Digiservice"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Advies

Doel
Betreft gelden die voorgaande jaren zijn vrijgemaakt voor investeringen Digiservice. Ook de niet bestede NUP-gelden zijn aan deze reserve toegevoegd.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**249.682**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	215.531
Inhuurkosten	€	5.449
Kosten Digi Dossier	€	28.702
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017

Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve"Protocol agressie"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Advies

Doel
Het treffen van een voorziening voor raads-, collegeleden en fractieassistenten tegen eventuele niet gedekte kosten voor psychosociale ondersteuning en nazorg als gevolg van agressie.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**0**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Conform Raadsbesluit 17RB091	€	10.000
Stand per 31-12-2017	**€**	**10.000**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	10.000

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Nieuw gevormde reserve.

Besteding na 2017
Onbekend.

Bestemmingsreserves programma Maatschappij

Bestemmingsreserve Combinatiefuncties
Beheerder: afdeling Beleid/Team Welzijn, Veiligheid en Milieu

Doel
Deze bestemmingsreserve is bedoeld om te bewerkstelligen dat er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn voor het bereiken van de doelstelling van de combinatiefuncties.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**96.768**
Onttrekkingen 2017		
Exploitatiekosten	€	55.259
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**41.509**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	69.768

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In verband met minder uitgaven in 2016 was de werkelijke beginstand per 1 januari 2017 hoger dan opgenomen in de begroting 2017.
Daarnaast zijn de onttrekkingen voor 2017 ook hoger uitgevallen door in rekening gebrachte uitgaven over 2016.

Besteding na 2017
De bestemmingsreserve zal de komende jaren worden aangewend voor de dekking van kosten van de combinatiefunctionarissen.

Bestemmingsreserve "Bijzondere bijstand"
Beheerder: Afdeling Publiek/Team Loket Zorg

Doel
Deze bestemmingsreserve is bedoeld ter egalisatie van het exploitatieoverschot of -tekort van de rijksbijdrage ten opzichte van de uitgaven bijzondere bijstand.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**106.695**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**106.695**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	106.695

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Er is geen afwijking.

Besteding na 2017
De bestemmingsreserve is bestemd ter egalisatie van het exploitatie overschot of tekort.

Bestemmingsreserve De Uitdaging
Beheerder: Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Deze bestemmingreserve is gereserveerd voor het werkgeversnetwerk De Duivense Uitdaging.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**20.000**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**20.000**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	20.000

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Deze reserve dient ter dekking voor de uitgaven van de De Duivense Uitdaging.

Besteding na 2017
De gelden worden ingezet voor tegenvallers en ten behoeve van incidentele beleidsinitiatieven bij de transformatie van het Sociaal Domein.

Bestemmingsreserve kosten transformatie Sociaal Domein
Beheerder: Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Opvangen mogelijk toekomstige tekorten op budgetten Sociaal Domein en eventuele dekking incidentele beleidsinitiatieven.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**1.163.668**
Onttrekkingen 2017:		
	€	0
Stortingen 2017:		
Bestemmingsreserve WMO	€	168.537
Stand per 31-12-2017	**€**	**1.332.205**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	1.474.264

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Als gevolg van de nota reserves en voorzieningen heeft er een storting plaats gevonden vanuit de bestemmingsreserve WMO, welke is samengevoegd met deze reserve.

Besteding na 2017
De gelden worden ingezet voor tegenvallers en ten behoeve van incidentele beleidsinitiatieven bij de transformatie van het Sociaal Domein.

Bestemmingsreserve "Fonds voor beeldende kunsten"
Beheerder: afdeling Beleid/Team Welzijn, Veiligheid en Milieu

Doel
Deze reserve is gevormd ten behoeve van financiering kunst in de openbare ruimte.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**47.813**
Onttrekkingen 2017:		
Kosten kunstwerk Centrum Duiven	€	47.813
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In de begroting voor 2017 was geen rekening gehouden met een bijdrage aan het kunstwerk voor het Vitaal Centrum. In 2017 is door de Raad besloten om deze reserve op te heffen.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Integratie en scholing" (voorheen Inburgeringsgelden nieuwkomers)
Beheerder: Afdeling Publiek/Team Loket Zorg

Doel
Deze reserve wordt gebruikt voor nog lopende kosten voor de integratie (scholingskosten).

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**46.804**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	46.804
Stortingen 2017:	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In 2017 is door de Raad besloten om deze reserve op te heffen.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Wmo"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Opvangen mogelijke toekomstige tekorten op de WMO en voor het verder vormgeven van zogenaamde voorliggende voorzieningen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**168.537**
Onttrekkingen 2017:		
Samenvoeging reserve kosten transformatie Sociaal Domein	€	168.537
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Als gevolg van de nota reserves en voorzieningen is deze reserve samengevoegd met de bestemmingsreserve kosten transformatie Sociaal Domein.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve Serviceteams
Beheerder: Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Deze reserve was bedoeld om de continuering van het Serviceteam de Liemers na 2015 garanderen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**50.000**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	50.000
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In 2017 is door de Raad besloten om deze reserve op te heffen.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserves Omgeving

Bestemmingsreserve "Gevolgen grondwaterverontreiniging Nieuwgraaf"
Beheerder: Afdeling Beheer/Team Binnen

Doel
Deze bestemmingsreserve dient ter dekking van de extra kosten in de toekomst bij de toepassing van bronbemaling bij werkzaamheden binnen het plangebied Nieuwgraaf en die direct te relateren zijn aan de in het eerste watervoerend pakket aanwezige verontreiniging afkomstig van

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**381.124**
Onttrekkingen 2017:		
Kosten Seingraaf	€	100.000
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**281.124**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	281.124

stortplaats Westervoort en/of de wasserij op de locatie Nieuwgraaf 19 te Duiven. Deze bestemmingsreserve is in 2003 ontstaan door samenvoeging van de reserves “Vuilstort Westervoort” (gevormd uit een ontvangen afkoopsom) en “Wasserij Nieuwgraaf 19”. Deze reserve is een verplichting uit hoofde van de tussen de Staat der Nederlanden, de Provincie Gelderland, Putman BV en de gemeenten Westervoort en Duiven gesloten overeenkomst inzake deze grondwaterverontreiniging.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In 2017 is een onttrekking gedaan van € 100.000 voor de kosten verband houdende met het bouwrijp maken van Seingraaf

Besteding na 2017
Aanwending van de reserve vindt naar behoefte plaats bij uitvoering van werken (o.a. riool vervangen, bouwrijp maken enz.).

Bestemmingsreserve "Het Groenfonds"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Het Groenfonds is in 2002 in het leven geroepen ter financiering van projecten die een relatie hebben met natuur, landschap en milieu. De bestemmingsreserve is vanaf toen gevoed vanuit de Grondexploitatie, de opbrengst verkoop aandelen Bouwfonds, grondverkoop in Centerpoort-Zuid en bijdragen van Rijk en Provincie Gelderland.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**296.669**
Onttrekkingen 2017:		
Beplantingsprojecten	€	72.659
Stortingen 2017:		
subsidie	€	35.000
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	800
Bijdrage windpark	€	5.891
Stand per 31-12-2017	**€**	**265.701**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	273.365

Daarnaast is er in 2009 een bedrag van € 300.000 van de Nederlandse Gasunie ontvangen ten behoeve van natuurcompenserende maatregelen in de nabijheid van het tracé Angerlo-Beuningen.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Er is uitvoering gegeven aan erfbeplantingsprojecten waarvoor ook subsidie is ontvangen.

Besteding na 2017
De resterende gelden worden conform raadsbesluit besteed aan het uitvoeren van projecten voortvloeiend uit het Uitvoeringsprogramma Landschapsontwikkelingsplan (LOP). Afhankelijk van de projectkansen die zich voordoen zal het bijbehorende bedrag worden onttrokken aan deze reserve en middels rapportage worden verantwoord aan de raad. De hoogte van het bedrag is jaarlijks fluctuerend en afhankelijk van de financiële projectgrootte en kansen ten aanzien van cofinanciering. Daarnaast zijn er nog de vaste uitgaven voor vrijwilligersorganisaties en het lopende project ‘gronden voor natuur’.

Bestemmingsreserve "Ontwikkeling A15"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Reserve is gevorm ter egalisatie van de kosten om proactief en constructief te kunnen participeren in de processen rondom het project ViA15. Hieronder vallen ook uitgaven voor (inpassings-) maatregelen ten gunste van bewoners. Het meerdere of mindere in de begroting opgenomen bedrag wordt dan wel toegevoegd of onttrokken aan deze reserve

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**42.596**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Saldo exploitatie	€	21.358
Aardgastransportleiding	€	101.424
Stand per 31-12-2017	**€**	**165.378**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	4.992

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen wordt jaarlijks het meerdere of mindere onttrokken dan wel toegevoegd aan deze reserve. Daarnaast is bij de begroting geen rekening gehouden met de extra storting van de ontvangsten in het kader van de aardgastransportleiding.

Besteding na 2017
Het saldo van deze reserve wordt aangewend om de komende jaren extra kosten voor extern advies en ondersteuning te kunnen dekken.

Bestemmingsreserve “Fonds bovenwijkse voorzieningen”
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Met de inwerkingtreding van de nieuwe Grondexploitatiewet per 1 juli 2008 ontstaat de mogelijkheid in de individuele grondexploitaties een kostencomponent “Bovenwijkse voorzieningen” op te nemen. Bij het administratief afsluiten van een complex wordt de bijdrage gestort in deze bestemmingsreserve.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**417.618**
Onttrekkingen 2017:		
	€	0
Stortingen 2017:		
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	245.215
Bovenwijks Welleveld	€	30.000
Bestemmingsreserve Infrastructuur	€	16.500
Stand per 31-12-2017	**€**	**709.333**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	692.833

Het betreft een dekkingsmiddel in de aanlegkosten van voorzieningen die een functie hebben voor meerdere exploitatiegebieden. In beginsel worden individuele grondexploitaties belast met een afdracht van € 5 per m² uitgeefbaar terrein.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
De diverse afdrachten in deze reserve waren niet voorzien. Als gevolg van de nota reserves en voorzieningen heeft er een storting plaats gevonden vanuit de bestemmingsreserve Infrastructuur, welke is samengevoegd met deze reserve.

Besteding na 2017
Parallel aan de vaststelling van de nieuwe Structuurvisie in 2015 wordt een meerjarenbegroting Fonds Bovenwijks opgesteld met de te ontvangen bijdragen uit ruimtelijke ontwikkelingen, alsmede een investeringsschema voor de uitvoering van voorgenomen en geplande projecten.

Bestemmingsreserve "Vervanging lichtmasten "
Beheerder: Afdeling Beheer/Team Binnen

Doel
Het vervangen van de openbare verlichting conform het vastgestelde beheer- en beleidsplan.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**30.387**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038		30.387
Stortingen 2017:		0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Groen onderhoud en vervanging "
Beheerder: Afdeling Beheer/Team Binnen

Doel
Het in enig jaar kunnen renoveren van het groen ter egalisatie van kosten.

Stand per 1-1-2017	**€**	**146.585**
Onttrekkingen 2017:		
Groenrenovatie	€	55.281
Stortingen 2017:		
Bijdrage vanuit exploitatie	€	63.900
Bijdrage vanuit exploitatie	€	40.000
Stand per 31-12-2017	**€**	**195.204**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	219.010

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Er heeft omvorming van het groen plaatsgevonden op de Hunneschansallee/Spoorallee.
Deze reserve is gevormd door samenvoeging van de reserve" Renovatie Groen" en" Inboet bomen".

Besteding na 2017
Deze reserve wordt ingezet voor renovatieprojecten.

Bestemmingsreserve Horsterpark
Beheerder: Afdeling Beleid / Team Welzijn, Veiligheid en Milieu

Doel
Het Recreatieschap Arnhem-Liemers heeft het Horsterpark aan de gemeente Duiven overgedragen. De afkoopsom die daarvoor werd ontvangen hebben we in deze reserve gestort. Tekorten op het onderhoud van het park kunnen in de toekomst uit de reserve worden onttrokken.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**76.500**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	76.500
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve “Erfgoed en archeologiefonds"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Het optimaal benutten en beleefbaar maken van de cultuurhistorie, erfgoed en archeologie om zo een bijdrage te leveren aan het versterken van de identiteit van Duiven als geheel en het woon-, leef- en ondernemingsklimaat in het bijzonder.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**2.500**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	800
Stand per 31-12-2017	**€**	**3.300**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Bij het opmaken van de begroting 2017 bestond deze reserve niet.

Besteding na 2017
Afhankelijk van projectkansen die zich voordoen zullen bedragen worden onttrokken aan deze reserve en middels rapportage worden verantwoord aan de Raad.

Bestemmingsreserve “Infrastructuur"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Middelen om te kunnen investeren in de kwaliteit, veiligheid en capaciteit van infrastructuur.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**12.500**
Onttrekkingen 2017:		
Samenvoeging reserve Fonds bovenwijkse voorzieningen	€	16.500
Stortingen 2017:		
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	4.000
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Bij het opmaken van de begroting 2017 bestond deze reserve niet. Als gevolg van de nota reserves en voorzieningen is deze reserve samengevoegd met de bestemmingsreserve Fonds bovenwijkse voorzieningen.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve “Kwaliteit openbare ruimte"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Bekostigen van investeringen om de openbare ruimte aantrekkelijker, veiliger en aansprekender te maken. Dit komt ten nutte van het woon-, leef- en ondernemingsklimaat voor eenieder.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**27.500**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	8.800
Stand per 31-12-2017	**€**	**36.300**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Bij het opmaken van de begroting 2017 bestond deze reserve niet.

Besteding na 2017
Jaarlijks vindt in dit kader een herprioritering plaats van de gemeentelijke investeringen op basis van de fondsomvang.

Bestemmingsreserve “Ruimtelijke planning"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Het actualiseren van de bestemmingsplannen conform de Wet Ruimtelijke Ordening.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**122.250**
Onttrekkingen 2017:		
Opstellen omgevingsbeleidsplan	€	19.415
Implementatie omgevingswet	€	37.967
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	64.868
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	156.287

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Betaalbare woningbouw"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Aanvullend dekkingsmiddel voor het realiseren van projecten en activiteiten die voortkomen uit of bijdragen aan het woonbeleid en de woonagenda; in het bijzonder (of primair) het huisvesten van doelgroepen die aangewezen zijn op betaalbare (huur-) woningvoorraad.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**725.147**
Onttrekkingen 2017:		
Correctie betaalbare woningbouw	€	35.000
Stortingen 2017:		
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	40.000
Sociale Woningbouw Welleveld	€	150.000
Stand per 31-12-2017	**€**	**880.147**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	645.147

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Deze reserve is met terugwerkende kracht per 1 januari 2016 gevormd door samenvoeging van de voorziening "Betaalbare woningbouw" met de voorziening "Subsidiegelden woningbouw Stadsregio Arnhem-Nijmegen". Afhankelijk van woningbouwontwikkelingen en te sluiten overeenkomsten, in de lijn van het nieuwe woonbeleid, vinden stortingen in deze reserve plaats. De werkelijke beginstand per 1 januari 2017 hoger is dan in de begroting 2017 opgenomen. Daarnaast heeft er een storing van € 40.000 welke niet was begroot.

Besteding na 2017
Op basis van inhoudelijke plannen, activiteiten of initiatieven, die concreet bijdragen aan de woonagenda en waarbij aanvullende ("slimme") middelen gewenst zijn en voor zover de middelen reiken. Bij raadsbesluit van 8 mei 2017 is het college bevoegd deze middelen in te zetten voor de uitvoering van de woonagenda.

Geblokkeerde reserves

Bestemmingsreserve "3e kunstgrasveld hockeyvereniging" (geblokkeerd)
Beheerder: afdeling Beleid/Team Welzijn, Veiligheid en Milieu

Doel
Deze bestemmingsreserve is bestemd om de jaarlijkse kapitaallasten van het 3e kunstgrashockeyveld te dekken. De kapitaallasten van het 3e kunstgrashockeyveld worden gedurende 15 jaar betaald uit deze reserve. In 2025 is het veld afgeschreven en de bestemmingsreserve leeg.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**219.995**
Onttrekkingen 2017:		
Kapitaallasten	€	15.132
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**204.863**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	204.863

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Niet van toepassing.

Besteding na 2017
Tot het jaar 2025 zullen de jaarlijkse kapitaallasten van deze investering in het 3e kunstgrasveld uit deze reserve worden gedekt.

Bestemmingsreserve "Debiteuren RSD" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Publiek/ Team Loket Zorg

Doel
De Regionale Sociale Dienst (RSD) is verantwoordelijk voor de uitvoering van de werkzaamheden in het kader van artikel 69 Participatiewet. De RSD actualiseert jaarlijks de haalbaarheid van inning van het openstaande debiteurensaldo. Op basis hiervan wordt de hoogte van deze reserve bepaald. De gemeente Duiven blijft risicodrager voor het openstaand saldo van deze debiteuren.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**578.900**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	578.900
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	462.034

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Stimuleringsfonds" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
In 2000 is besloten vanuit de opbrengst aandelenverkoop Avira/Bouwfonds een bedrag van € 226.890 te storten in Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN). Vanuit dit fonds kan de gemeente subsidies verstrekken in de vorm van “zachte leningen”.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**340.529**
Onttrekkingen 2017:		
	€	0
Stortingen 2017:		
Saldo mutatie	€	6.889
Stand per 31-12-2017	**€**	**347.418**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	294.443

De zachte leningen kunnen alleen verstrekt worden aan volkshuisvestelijke projecten. Rente en aflossing vloeien terug in het fonds en kunnen weer voor andere projecten op dit terrein worden ingezet. De bestemmingsreserve wordt door derden beheerd en is derhalve een geblokkeerde reserve. De raad heeft in 2008 besloten om de beschikbare reserve volledig te bestemmen voor dekking van de "VROM startersregeling 2008".

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Het saldo van het stimuleringsfonds is in 2017 aangegroeid tot € 347.418.

Besteding na 2017
In totaal staan er eind 2017 nog 13 startersleningen open met een totaal schuld bedrag van € 234.861. Ook staat er nog een bedrag van € 109.748 op de rekening courant bij de stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting.

Bestemmingsreserve "Meerjarenbeleid"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Advies

Doel
De reserve is bedoeld als algemene bestemmingsreserve voor nieuw beleid. Wanneer de Algemene Reserve haar maximum heeft bereikt, vloeit het meerdere automatisch over naar de bestemmingsreserve “Meerjarenbeleid”. Ook worden er middelen aan toegevoegd die bij de begroting worden vrijgemaakt en ingezet voor incidentele wensen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**31.751**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	31.751
Stortingen 2017	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	31.751

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017

Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Algemene Bestemmingsreserve"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Advies

Doel
Deze reserve wordt grotendeels gebruikt voor de herbestemming van de reserves en voorzieningen uit de begroting 2013.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**307.577**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	307.577
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	276.570

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Bouwfonds" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Bedrijfsvoering

Doel
Opvangen wegvallen dividend.

Rente
Toevoeging rente, die ten gunste van de exploitatie wordt gebracht ter compensatie van de dividendderving op product “Beleggingen”.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**367.406**
Onttrekkingen 2017:		
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	367.406
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	367.406

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 samengevoegd met de bestemmingsreserves Vitens en Nuon Vattenfall in een nieuwe geblokkeerde bestemmingsreserve "Geblokkeerde reserves".

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Vitens" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Ondersteuning

Doel
Opvangen wegvallen dividend.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**1.790.301**
Onttrekkingen 2017:		
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	1.790.301
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	1.790.301

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 samengevoegd met de bestemmingsreserves Bouwfonds en Nuon Vattenfall in een nieuwe geblokkeerde bestemmingsreserve "Geblokkeerde reserves".

Besteding na 2017
Niet van toepassing

Bestemmingsreserve "Nuon Vattenfall" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Bedrijfsvoering

Doel
De gemeente Duiven heeft ingestemd met de verkoop van het productie- en leveringsbedrijf van Nuon aan Vattenfall. De totale verkoopopbrengst is verantwoord in 2009. Na aftrek van de kosten is de verkoopopbrengst voor Duiven € 10.507.086. Met de renteopbrengst wordt t/m 2016 de dividenduitkering gecompenseerd.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**10.507.086**
Onttrekkingen 2017:		
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	10.507.086
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	10.507.086

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 samengevoegd met de bestemmingsreserves Bouwfonds en Vitens in een nieuwe geblokkeerde bestemmingsreserve "Geblokkeerde reserves".

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Geblokkeerde reserve" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Bedrijfsvoering

Doel
Met deze reserve is voor een deel voorzien in de financieringsbehoefte van de gemeente. Daarnaast vormt de reserve een extra buffer.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**0**
Onttrekkingen 2017:		
	€	0
Stortingen 2017:		
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	367.406
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	1.790.301
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	10.507.086
Stand per 31-12-2017	**€**	**12.664.793**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Niet van toepassing nieuw gevormde reserve.

Besteding na 2017
Vanaf 2017 wordt er geen rente meer berekend en toegevoegd aan deze bestemmingsreserve.

C2. Gerealiseerd jaarresultaat

Gerealiseerd jaarresultaat

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Gerealiseerd jaarresultaat	2.795	5.544
Totaal	2.795	5.544

Bedragen x € 1.000

Toelichting
Het gerealiseerde resultaat voor het jaar 2017 bedraagt € 5.543.684 positief.

C3. Voorzieningen

	Beginstand 1-1-2017	Mutaties 2017	Eindstand 31-12-2017
Programma Bestuur			
Wachtgelden wethouders	30.032	-30.032	0
Pensioenen wethouders	1.820.491	-107.861	1.712.630
Vastgoed ontwikkeling	2.109.385	0	2.109.385
Dubieuze debiteuren	540.074	-485.462	54.612
Groot onderhoud algemene accommodaties	446.631	-109.914	336.717
Subtotaal programma bestuur	**4.946.613**	**-733.269**	**4.213.344**
Programma Maatschappij			
Dubieuze debiteuren RSD	467.631	-3.384	464.247
Groot onderhoud sportaccommodaties	624.687	143.217	767.904
Groot onderhoud culturele accommodaties	378.171	1.538	379.709
Subtotaal programma Maatschappij	**1.470.489**	**141.371**	**1.611.860**
Programma Omgeving			
Onderhoud wegen	5.098.020	533.424	5.631.444
Riolering artikel 44 lid 2	6.576.239	946.816	7.523.055
Verliesgevende complexen Grondexploitatie	4.435.065	-581.742	3.853.323
Afwikkeling complexen	122.500	155.247	277.747
Afvalinzameling	35.127	-9.053	26.074
Subtotaal programma Omgeving	**16.266.951**	**1.044.691**	**17.311.642**
Totaal voorzieningen programma's	**22.684.053**	**452.793**	**23.136.846**
Vastgoed ontwikkeling	2.109.385	0	2.109.385
Dubieuze debiteuren	540.074	-485.462	54.612
Dubieuze debiteuren RSD	467.631	-3.384	464.247
Verliesgevende complexen grondexploitatie	4.435.065	-581.742	3.853.323
Totaal voorzieningen te verrekenen op balans	**7.552.155**	**-1.070.588**	**6.481.567**
Voorzieningen op balans	**15.131.898**	**1.523.382**	**16.655.279**

Bedragen in €

Toelichting
In de toelichting staat per voorziening het doel, de rente, een analyse tussen de werkelijke en begrote stand en de besteding na 2017 weergegeven. De financiële toelichting bestaat uit de werkelijke beginstand per 1 januari 2017, de onttrekkingen en stortingen in 2017 en de eindstand per 31 december 2017. De volgende voorzieningen worden volgens de voorschriften gecorrigeerd op de balans:
Voorziening Verliesgevende complexen Grondexploitatie wordt voor € 3.853.323 gecorrigeerd op voorraden gronden. Voorziening Dubieuze debiteuren RSD wordt voor € 464.247 gecorrigeerd op uitzettingen (debiteuren) en de voorziening dubieuze debiteuren voor € 54.612. De voorziening Vastgoed ontwikkeling is voor € 2.109.385 gecorrigeerd op de balanspost vaste activa.

Voorzieningen programma Bestuur

Voorziening "Wachtgelden wethouders"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning /Team Bedrijfsvoering

Doel
Deze voorziening is na de verkiezingen van 2006 tot stand gekomen om wachtgeldverplichtingen van voormalig wethouders een aantal jaren te kunnen betalen. De voorziening wordt ingezet ter dekking van wachtgeldverplichtingen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**30.032**
Onttrekkingen 2017:		
Wachtgelden 2017	€	30.523
Stortingen 2017:		
Aanvulling wachtgeld	€	491
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	1.138

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Na de verkiezingen 2014 is de voorziening gevuld voor wethouders uit het college 2010-2014. Voor de verplichtingen in 2017 is de voorziening toereikend.

Bestedingen na 2017
Niet van toepassing

Voorziening "Pensioenen wethouders"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning /Team Bedrijfsvoering

Doel
De gemeente is op grond van de voorschriften verplicht om een voorziening op te nemen voor de direct opeisbare verplichtingen toekomstige pensioenen van de wethouders. De storting is structureel en zal jaarlijks worden geactualiseerd.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**1.820.491**
Onttrekkingen 2017:		
Vrijval naar exploitatie	€	159.714
Uitbetaling pensioen	€	22.153
Stortingen 2017:		
Storting vanuit exploitatie	€	34.000
Pensioenpremie	€	40.006
Stand per 31-12-2017	**€**	**1.712.630**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	1.587.748

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
De nieuwe berekeningen per 31 december 2016 van Raet/Deloitte zijn uitgegaan van een rekenrente van 1,648%.

Besteding na 2017
Er is rekening gehouden met de maximale verplichting.

Voorziening "Vastgoedontwikkeling"

Beheerder: Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Het college heeft de intentie uitgesproken om het vastgoed in het Vitaal Centrum de komende jaren te verkopen. Voor de waardering van dit vastgoed op onze balans per ultimo van het jaar betekent dit dat aangesloten moet worden bij de actuele waarde.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**2.109.385**
Onttrekkingen 2016:		
	€	0
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**2.109.385**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	500.000

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Voor de bepaling van deze actuele waarde is een taxatierapport opgesteld. De getaxeerde waarde is op de peildatum lager dan de vervaardigingskosten van het vastgoed. In de jaarrekening 2016 is de voorziening aangevuld met € 1.609.385.
Bij verkoop van het vastgoed kan deze voorziening worden aangesproken indien zich een boekverlies zou voordoen.

Besteding na 2017

Voorziening "Dubieuze debiteuren"
Beheerder: Ondersteuning / Team Bedrijfsvoering

Doel
In 2006 is deze voorziening gevormd voor het risico van oninbaarheid.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**540.074**
Onttrekkingen 2017:		
Oninbaar 2017	€	552.852
Stortingen 2017:		
Aanvulling vanuit exploitatie	€	67.390
Stand per 31-12-2017	**€**	**54.612**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	546.962

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
De vorderingen zijn gecontroleerd op invorderbaarheid. De inschatting voor de belastingdebiteuren is gemaakt op basis van ervaringscijfers en de publieke debiteuren op basis van een ouderdomsanalyse. In de begroting was geen onttrekking opgenomen.
Onderbouwing stand per 31-12-2017
- oninbare debiteuren privaat en publiekrechtelijk € 4.388;
- oninbare debiteuren belastingen € 50.225.

Besteding na 2017
Wanneer blijkt dat deze voorziening te hoog of te laag is, wordt deze aangepast.

Voorziening "Groot onderhoud algemene accommodaties"
Beheerder: Beheer / Team ATH

Doel
Ten laste van de voorziening worden gebracht de onderhoudscomponenten met een cyclus t/m 25 jaar (raadsbesluit 8 maart 1999) voor Gemeentehuis, gebouw Regina Pacis, Gemeentewerf inclusief Brandweergarage en de eigen woning aan de Burgemeester van Dorth tot Medlerstraat 15.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**446.631**
Onttrekkingen 2017:		
Onderhoudsmaatregelen	€	65.437
vrijval	€	155.000
Stortingen 2017:		
Rente	€	8.933
Dotatie	€	101.591
Stand per 31-12-2017	**€**	**336.717**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	440.280

Rente
Inflatiecorrectie 2%.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
De werkzaamheden mbt Regina Pacis zijn niet uitgevoerd in afwachting van de bestemming. Daarnaast is er een vrijval van € 155.000

Besteding na 2017
De doorgeschoven werkzaamheden worden uitgevoerd. Daarnaast de werkzaamheden conform de planning begroting 2018.

Voorzieningen programma Maatschappij

Voorziening "Dubieuze debiteuren RSD"
Beheerder: Afdeling Publiek/Team Loket Zorg

Doel
De invorderbaarheid van de debiteuren in het kader van artikel 69 Participatiewet waarvan de uitvoering plaats vindt bij de RSD, worden jaarlijks beoordeeld op basis invorderbaarheid. Voor het gedeelte dat dubieus is, wordt een bedrag in deze voorziening opgenomen. Het daadwerkelijk oninbare gedeelte wordt dan uit deze voorziening betaald.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**467.631**
Onttrekkingen 2017:		
	€	3.384
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**464.247**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	376.933

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Naar aanleiding van de debiteurenanalyse, aangeleverd door de RSD, is de invorderbaarheid van het cliëntenbestand beoordeeld. Dit heeft geleid tot een mutatie van € 3.384.

Besteding na 2017
Er vindt jaarlijks op basis van informatie van de RSD een berekening van de stand van de voorziening plaats. Bij de jaarrekening vindt vervolgens een boeking plaats om ervoor te zorgen dat de voorziening op peil is.

Voorziening "Groot onderhoud sportaccommodaties"
Beheerder: Beheer/Team ATH

Doel
Ten laste van de voorziening worden gebracht de onderhoudscomponenten met een cyclus t/m 25 jaar (raadsbesluit 8 maart 1999) van de twee sporthallen en de turnhal.

Rente
Inflatiecorrectie 2%.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**624.687**
Onttrekkingen 2017:		
onderhoudsmaatregelen	€	3.487
Stortingen 2017:		
Rente	€	12.494
Bijdrage vanuit exploitatie	€	134.210
Stand per 31-12-2017	**€**	**767.904**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	765.891

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Er is een minimale afwijking.

Besteding na 2017
De werkzaamheden conform de planning begroting 2018.

Voorziening "Groot onderhoud culturele accommodaties"
Beheerder: Beheer/Team ATH

Doel
Ten laste van de voorziening worden gebracht de onderhoudscomponenten met een cyclus t/m 25 jaar (raadsbesluit 8 maart 1999).

Rente
Inflatiecorrectie 2%.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**378.171**
Onttrekkingen 2017:		
Onderhoudsmaatregelen	€	45.948
Vrijval	€	40.000
Stortingen 2017:		
Rente	€	7.563
Bijdrage vanuit exploitatie	€	79.923
Stand per 31-12-2017	**€**	**379.709**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	369.177

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In verband met de privatisering van het pand aan de Visserlaan zijn de werkzaamheden on-hold gezet Daarnaast heeft er een vrijval van € 40.000 plaats gevonden.

Besteding na 2017
De werkzaamheden conform de planning begroting

Voorzieningen programma Omgeving

Voorziening "Onderhoud wegen"
Beheerder: afdeling Beheer/Team Binnen

Doel
Het onderhouden van de wegen enz. conform het beleidsplan onderhoud wegen. De voorziening wordt jaarlijks vanuit de exploitatie gevoed, terwijl de geplande maatregelen op deze voorziening worden geboekt.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**5.098.020**
Onttrekkingen 2017:		
Onderhoudsmaatregelen	€	621.639
Stortingen 2017:		
Rente	€	101.960
Bijdrage vanuit exploitatie	€	1.053.103
Stand per 31-12-2017	**€**	**5.631.444**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	4.650.408

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Het groot asfalt onderhoud is doorgeschoven. Grotere werkzaamheden rondom de doortrekking van de A15 zijn uitgesteld tot hierover meer duidelijk is.
Daarnaast is er voor toekomstig onderhoud een bijdrage gestort in deze voorziening

Besteding na 2017

Voorziening wegbeheer	2018	2019	2020	2021
Toevoeging aan de voorziening	1.000	1.000	1.000	1.075
Onttrekking aan de voorziening	926	296	275	434
Saldo	74	7042	725	641

Voorziening "Riolering artikel 44 lid 2 BBV"
Beheerder: afdeling Beheer/Team Binnen

Doel
Deze voorziening is gevormd ten behoeve van groot onderhoud en lasten grootschalige investeringenin de toekomst. Met name ook bedoeld om lasten te "egaliseren".

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**6.576.239**
Onttrekkingen 2017:		
	€	0
Stortingen 2017:		
Bijdrage vanuit exploitatie 2017	€	946.816
Stand per 31-12-2017	**€**	**7.523.055**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	7.075.712

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Door uitgestelde investeringen zijn er minder kapitaallasten, minder onderzoekskosten en uren is de toevoeging aan deze voorziening hoger.

Besteding na 2017
Deze voorziening zal worden ingezet om grootschalige vervangingen te kunnen bekostigen.

Voorziening "Verliesgevende complexen grondexploitaties"
Beheerder:Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Deze voorziening is gevormd om de verwachte verliezen die uit de resultaatberekeningen van de in exploitatie zijnde complexen, van de Grondexploitatie komen, op te kunnen vangen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**4.435.065**
Onttrekkingen 2017:		
Diverse	€	623.434
Stortingen 2017:		
Diverse	€	41.692
Stand per 31-12-2017	**€**	**3.853.323**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	4.435.065

De herziene exploitatieberekening van de complexen Seingraaf, De Ploen-Zuid, Vergertlaan 2 en Westreenen geven een verlies op einddatum van in totaal € 3.853.323. Jaarlijks zal na herziening van de exploitatieberekeningen worden bekeken of de voorziening nog toereikend is.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
De voorziening is aangevuld op basis van de geactualiseerde grondexploitaties

Besteding na 2017

In de voorziening is het volgende opgenomen:

Ploen-Zuid	3.086.614
Vergertlaan 2	81.391
Westreenen	310.836
Seingraaf	374.482
Totaal	3.853.323

Voorziening "Afwikkeling complexen"
Beheerder:Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Deze voorziening is in het leven geroepen voor nog te maken kosten van reeds financieel afgewikkelde complexen. Het betreft investeringen voor relatief kleine afwikkelingen binnen het plangebied.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**122.500**
Onttrekkingen 2017:		
Diverse	€	51.595
Stortingen 2017:		
Diverse	€	206.841
Stand per 31-12-2017	**€**	**277.747**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	207.500

Analyse geraamde en werkelijke stand 31 december 2017
Er zijn kosten gemaakt inzake afwikkeling Droo-Zuid en Bergkristal en er is geld vrijgevallen omdat daar geen kosten meer voor werden verwacht.

Besteding na 2017
De voorziening zal toereikend zijn om de nagekomen kosten op enig moment te dekken. Bij afsluiten van complexen wordt zonodig geld in deze voorziening gestort.

Wrm/nazorg afgesloten complexen	20.000
Interne doorbelasting V&T afgesloten complexen	25.000
Procedurekosten planschadeverzoeken Wro	10.000
Diversen, onvoorzien en prijsstijgingen	5.000
Publiekrechtelijke heffingen	5.000
Studie bussinesscase CPN -/- provinciale subsidie	6.000
Welleveld: onderhoud villa	160.000
Welleveld grex 2018 t/m 2020	45.000

Bedragen in €

Voorziening "Afvalinzameling"
Beheerder: Afdeling Beheer/Team Buiten

Doel
Deze voorziening wordt ingezet om de kapitaallasten van uitgestelde investeringen te bekostigen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**35.127**
Onttrekkingen 2017:		
Vrijval kapitaallasten	€	35.127
Stortingen 2017:		
Diverse kapitaallasten	€	26.074
Stand per 31-12-2017	**€**	**26.074**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Door het doorschuiven van een aantal investeringen zijn de kapitaallasten van de investeringen in deze voorziening gestort.

Besteding na 2017
Deze voorziening wordt ingezet ter dekking van de kapitaallasten van de uitgestelde investeringen.

C4 Vaste schulden en waarborgsommen

Vaste schulden

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	65.809	47.047

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Waarborgsommen	25	28
Totaal	65.834	47.075

Bedragen x € 1.000

Toelichting:

Onderhandse leningen
De totale rentelast voor 2017 is € 1.468.467. Gemiddeld heeft de gemeente Duiven in 2017 2,07% rente betaald voor de eigen financiering. In 2017 is er totaal € 18.762.071 afgelost. Dit laatste bedrag is inclusief aflossingen van leningen voor een totaal bedrag van € 6.142.570 die doorverstrekt waren aan Vivare.

Waarborgsommen
In 2017 is er een waarborgsom ontvangen van € 3.000 voor de huur van een kapperbedrijf. Eind 2016 was het saldo reeds € 25.000.

D: Vlottende passiva

D1: Netto vlottende schulden

Netto vlottende schulden

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Banksaldi	2.193	7.900
Crediteuren	5.083	4.037
Totaal	**7.276**	11.937

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Crediteuren

Omschrijving	Bedrag
Crediteuren	2.639.623
Negatieve debiteuren	718.544
Negatieve crediteuren	679.114
Totaal	4.037.281

Bedragen in €

D2: Overlopende passiva

Overlopende passiva

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Overlopende passiva	3.039	4.679
Totaal	3.039	4.679

Bedragen x € 1.000

Toelichting:

Onder het bovengenoemde bedrag valt € 775.760 voor vooruit ontvangen bedragen voor de fietstunnel van de Provincie Gelderland. Een bedrag aan nog te betalen loonbelasting van december 2017 van € 756.104 en een nog te betalen bedrag van € 1.759.908 voor Wmo 2017. Het restant bestaat uit een aantal kleinere bedragen bij elkaar.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Soort instelling					Som
Culturele instellingen					garantie
Overige					garantie
Sportverenigingen					garantie
Woningcorporatie					garantie
Woningbouwcorporaties					0
					sprakelijk
Particulieren woning bezitters					0
					otheek
					ntie
Eindtotaal					**0**

De gemeente Duiven is in 2017 niet aangesproken inzake borg- en garantiestellingen.

Het BBV bepaalt dat in het jaarverslag een paragraaf moet worden opgenomen die informatie bevat over topinkomens, zoals bedoeld in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).
De wet normering topinkomens verbiedt dat bestuurders in de (semi)publieke sector meer verdienen dan het ministersalaris. De WNT-norm voor 2017 is € 181.000.
De WNT-norm is tot stand gekomen nadat er in de voorafgaande jaren een toenemende maatschappelijke verontwaardiging was ontstaan over de hoge salarissen (en ontslagvergoedingen) voor openbare bestuurders, vooral indien ook nog sprake was van slecht functionerende bestuurders.

De WNT definieert het begrip topfunctionaris voor instellingen in de (semi)publieke sector als:

1. de leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen;

2. de hoogste ondergeschikte of de leden van de groep hoogste ondergeschikten aan dat orgaan en;

3. degene of degenen belast met de dagelijkse leiding.

De leden van de gemeenteraad van de gemeente Duiven ontvangen een vergoeding van de gemeente Duiven.
Voorts zijn bij de gemeente Duiven in 2017 geen functies of dienstverbanden en uitkeringen in verband met beëindiging van het dienstverband geweest, die vermelding in dit verslag noodzakelijk maken.

WNT Gemeente Duiven 2017

Omschrijving/functie	Gemeentesecretaris		
Naam	M.C.M. Gijsbers		M. Pelgrim
Omvang dienstverband	1	fte	

Duur dienstverband	Heel 2017
Beloning	104.390
Onkostenvergoeding	5.855
Beloning betaalbaar op termijn(pensioen)	16.223
Totaal bedrag	**126.468**

Bijlagen behorende bij de jaarrekening

1 SISA
2 Baten en lasten per taakveld

SISA

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018

nW	E3	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)**		Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 03*	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 04*	Correctie over besteding t/m jaar T *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 05*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 06*
			1	2013/247044	€ 17.524	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2						
			3						
				Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 07*	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 08*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 09*	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 10*	Correctie over besteding kosten ProRail t/m jaar T *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 11*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 12*
			1	2013/247044	€ 17.524	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
			2						
			3						

SZW	G2	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2017** **Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.**	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 07*	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 08*	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 11*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2 / 12*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
SZW	G2A	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2016** **Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)**	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2A / 01*	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 02*	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 03*	Besteding (jaar T-1) IOAW inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 04*	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 05*	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 06*
		1	060226 Gemeente Duiven	€ 5.529.304	€ 116.424	€ 602.328	€ 8.612	€ 18.939
		2						
		3						

			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2A / 07*	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 08*	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 09*	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 10*	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 11*	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 12*
			1 060226 Gemeente Duiven	€ 0	€ 0	€ 630	€ 0	€ 57.963
			2					
			3					
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2A / 13*	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 14*				
			1 060226 Gemeente Duiven	€ 0				
			2					
			3					
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2017** **Besluit**	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 01*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 02*	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 03*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 04*	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 05*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 07*	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 08*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G3 / 09*			
			€ 0	€ 0	Nee			

gel één) uit (jaar T-1) de kolommen sinformatie voor vullen *ard controle n.v.t.* *ummer: G3A / 01*	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 02*	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 03*	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 04*	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 05*	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 06*
nte Duiven	€ 39.983	€ 0	€ 4.124	€ 33.024	€ 2.455

hijnt de) conform de t bij G3A / 01 hiernaast de sinformatie voor vullen *ard controle n.v.t.* *ummer: G3A / 07*	Besteding (jaar T-1) Bob inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 08*	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 09*	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 10*
nte Duiven	€ 0	€ 0	€ 0

Baten en Lasten per Taakveld

TV	Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo
01	Gemeenteraad en (raads)commissies	159.714	1.313.016	-1.153.302
02	Burgerzaken	516.649	593.478	- 76.829
03	Beheer overige gebouwen en gronden	1.573.312	1.544.203	29.109
04	Ondersteuning organisatie	978.252	7.572.120	- 6.593.867
05	Treasury	2.753.094	1.651.393	1.101.701
061	OZB-woningen	3.412.570	461.538	2.951.032
062	OZB-niet woningen	2.136.696	41.174	2.095.522
064	Belastingen overig	521.665	51.665	470.003
07	Algemene Uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	31.118.554	0	31.118.554
08	Overige baten en lasten (excl. mutaties reserves)	0	136.399	-136.399
09	Vennootschapsbelasting	0	0	0
11	Crisisbeheersing en brandweer	0	819.871	-819.871
12	Openbare orde en veiligheid	33.922	474.739	-440.816
Programma 1 Bestuur		43.204.432	14.659.595	28.544.837
41	Openbaar basisonderwijs	0	0	0
42	Onderwijshuisvesting	21.749	1.441.103	-1.419.354
43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	46.828	996.627	-949.799
51	Sportbeleid en activering	0	362.055	-362.055
52	Sportaccommodaties	276.592	1.185.491	-908.899
53	Cultuurpresentatie, -productie en participatie	12.447	451.892	-439.445
54	Musea	0	22.546	-22.546
56	Openbare bibliotheek	0	282.907	-282.907
57	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	64.483	1.646.227	-1.581.744
61	Samenkracht en burgerparticipatie	183.321	3.121.592	-2.938.271
62	Wijkteams	0	138.267	-138.267
63	Inkomensregelingen	6.031.400	8.003.977	-1.972.577
64	Begeleide participatie	28.800	2.250.409	-2.221.609
65	Arbeidsparticipatie	563.965	1.291.704	-727.739
66	Maatwerkvoorzieningen Wmo	49.392	910.485	-861.094
671	Sociaal Domein: AWBZ naar Wmo	227.790	3.332.615	-3.104.825
672	Sociaal Domein: Jeugdzorg	0	4.442.527	- 4.442.527
682	Geëscaleerde zorg 18-	0	827.603	-827.603
71	Volksgezondheid JGZ	0	378.672	-378.672
Programma 2 Maatschappij		7.506.767	31.086.699	-23.579.932
21	Verkeer en vervoer	465.249	3.093.959	-2.628.710
25	Openbaar vervoer	0	0	0
32	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	4.415.113	1.559.842	2.855.271
33	Bedrijfsloket en -regelingen	5.429	20.915	-15.486
34	Economische promotie	193.729	280.072	-86.343
72	Gemeentelijke rioleringsplan	2.002.377	1.733.651	268.726

73	Huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	2.633.531	1.882.541	750.990
74	Milieubeheer	21.198	403.218	-382.019
75	Begraafplaatsen	64.283	90.923	-26.640
81	Ruimtelijke ordening	816.003	794.670	21.333
82	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.796.734	2.655.826	140.908
83	Wonen en bouwen	680.906	1.191.072	-510.166
Programma 3 Omgeving		13.709.761	13.706.690	387.863
010	Mutaties reserves	3.004.273	2.813.356	190.917
Totaal na bestemming		67.810.025	62.266.341	5.543.684

Bedragen in €

Bijlagen niet behorende tot de jaarrekening

1 Kerngegevens
2 Beleidsnota's per programma
3 Producten per programma
4 Geactiveerde kredieten

Kerngegevens

Sociale structuur	**1 januari 2017**	**1 januari 2018**
Inwoners:		
- < 20 jaar	6.010	5.857
- van 20 - 64 jaar	15.062	15.078
- van 65 jaar en ouder	4.348	4.491
Totaal	**25.420**	**25.426**
Bijstandsgerechtigden:		
- IOAW	45	47
- IOAZ	0	1
- BBZ	0	1
- WWB	422	399
Totaal	**467**	**448**
Fysieke structuur		
Oppervlakte gemeente (in ha)	3.516	3.516
Binnenwater (in ha)	126	126
Land (in ha)	3.390	3.390
Woningen	10.644	10.664
Bijzondere woongebouwen	14	14
Aantal woonruimten	**10.658**	**10.678**
Wegen, paden etc. binnen en buiten de bebouwde kom (in m² x 1.000)		
- Weg - gemiddeld belast	224	226
- Weg - licht belast	328	332
- Weg in woongebied	628	631
- Weg in verblijfsgebied	336	343
- Fietspaden	150	148
Openbaar groen (in m² x 1.000)	1.516	1.516
Sportcomplexen (in m² x 1.000)	185	185
Bermen (in m² x 1.000)	309	309
Bermen (in m¹ x 1.000)	125	125
Lichtmasten	5.714	5.650

Financiële structuur	**Jaarrekening 2016**		**Jaarrekening 2017**	
	Totaal	**per inwoner**	**Totaal**	**per inwoner**
Gewone uitgaven/inkomsten	63.954.7732	2.516	64.805.752	2.549
Opbrengsten belastingen/retributies	11.352.846	447	11.514.403	453
- OZB	5.502.609	216	5.551.778	218
- Hondenbelasting	160.901	6	172.686	7
- Afvalstoffenheffing/Reinigingsrechten	1.974.370	78	1.993.648	78
- Rioolrecht	1.982.066	78	1.984.402	78
- Rioolaansluitrecht	-192	0	2.766	0
- Toeristenbelasting	129.237	5	174.179	7

Financiële structuur	Jaarrekening 2016		Jaarrekening 2017	
- Precariobelasting	265.043	10	264.725	10
- Reclamebelasting	57.625	2	52.750	2
- Marktgelden	5.873	0	5.429	0
- Begraafrechten	64.176	3	64.203	3
- Leges bouwvergunningen	605.537	24	593.402	23
- Overige leges	605.601	24	654.435	26
Algemene Uitkering Gemeentefonds	20.831.000	819	20.719.168	815
Vaste schuld	65.808.628	2.589	47.046.557	1.850
- waarvan voor woningbouw	11.374.170	447	5.231.600	206
Eigen financieringsmiddelen	44.612.914	1.755	45.945.380	1.807
- Algemene Reserve	10.277.901	404	12.026.130	473
- Bestemmingsreserves	19.203.115	755	17.263.970	679
- Voorzieningen	15.131.898	595	16.655.280	655
Boekwaarde geactiveerde uitgaven	86.028.000	3.384	74.778.000	2.941
- waarvan voor woningbouw	11.409.000	449	5.246.000	206
Boekwaarde voorraad bouwgronden	20.366.000	801	22.400.000	881
Financieringstekort	4.027.542	158	4.186.063	165

Beleidsnota's per programma

Programma Bestuur
- Kaderstellende nota “Communicatie als beleid”.

Programma openbare orde en veiligheid
- Integraal Veiligheidsbeleid 2016-2019.
- Evenementenbeleid (2014).
- Regionaal crisisplan (2013).
- Reclamenota (2009).
- Bibob-beleid (2008).
- Horecasanctiebeleid (2005).
- Brandveiligheidsbeleid bestaande bouw (2003).
- Prostitutiebeleid (2000).
- Coffeeshopbeleid (1998).

Programma Openbare Ruimte
- “Mobiliteitsplan Duiven” 2016 - 2026.
- Watertakenplan de Liemers (2016).
- Beleidsplan wegen – Miwegen (2011).
- Nota civiele kunstwerken (2002).
- Beleids- en beheerplan openbare verlichting (2011).
- Structuurvisie Duiven 2009.
- Groenbeleidsplan 2004 - 2013.

Programma Economische Zaken
- Nota Detailhandelsbeleid (2012).
- Structuurvisie Duiven (2015).
- Revitalisering bedrijventerrein Centerpoort Nieuwgraaf 2010.

Programma Onderwijs en Jeugd
- Verordening onderwijshuisvesting 2009.
- De Toekomstvisie “Duiven kiest voor kwaliteit” (2006).

Programma Vrijetijdsbesteding
- De Toekomstvisie “Duiven kiest voor kwaliteit” (2006).
- Cultuurnota 2002-2005.
- Kaderstellende nota vernieuwend sportbeleid 2005-2010 (2005).
- Duiven Pro Sport Eindmeting 2008 (2009).
- Nota Bewegen, Ontmoeten, Sport en Spelen (2016).
- Beelden uit Duiven (2007).

Programma Sociale voorziening en maatschappelijke dienstverlening
- Arbeidsmarktbeleid gemeente Duiven / Reïntegratie (2004).
- Debiteurenbeleidsplan WWB (2004).
- Regeling uitvoering langdurigheidtoeslag (2004).
- Nota “Oud worden in Duiven, Groessen en Loo” (2002).
- Nota “Snelbinder wonen, welzijn en zorg in de gemeente Duiven” (2003).
- Beleidsnota “Bijzondere bijstand” (2004).
- Regionale nota “Zorgen voor gezondheid” (2004).
- Kadernotitie “Wet maatschappelijke ondersteuning Duiven” (2005).
- Notitie “Indicatiestelling gemeente Duiven” (2006).
- Beslisnotitie “Het WWZ-loket in Duiven en Westervoort“ (2006).
- Beleidsnotitie “Maatschappelijke ondersteuning gemeente Duiven” (2006).
- Beleidskader “Wijkgericht werken 2003-2006” (2003).
- Nota “Accommodatiebeleid” (2001).
- Nota “Vrijwilligerscentrale en Welzijnskoepel” (2003).

- De Toekomstvisie “Duiven kiest voor kwaliteit” (2006).
- Actieve Inwoners, sterke regio! Nota arbeidsmarktbeleid Duiven-Zevenaar (2007).
- Reïntegratieverordening 2007.
- Beleidsagenda WMO (2008) 'Met elkaar en voor elkaar'.

Programma Milieu
- “Milieubeleidsplan Gemeente Duiven” (1998).
- Actief bodembeheer, bodembeheersplan met bijbehorende bodemkwaliteitskaarten (2000).
- Professionalisering van de Handhavingorganisatie (Milieu) “Beter verantwoord, verantwoord beter” (2004).
- “Afvalstoffenplan Gemeente Duiven” (2006).
- Nota "Duivense Interne Milieuzorg 2008-2011" (2008).
- Nota "Klimaatbeleid 2008-2011" (2008).
- Nota "Geurbeleid" (2008).
- Nota bodembeheer gemeente Duiven 2011.
- Nota "Hondenbeleid" 2012-2015 (2011).
- Nota "Geluidsbeleid" 2010-2013 (2010).
- Beleidsvisie externe veiligheid.
- Beleidsregels t.b.v. verdeling geluid- en geurruimte bedrijventerrein Roelofshoeve (2008).

Programma Ruimte en Wonen
- ‘Beleidsregels planologische afwijkingsmogelijkheden”(‘kruimelgevallen’)
- "Landschapsontwikkelingsplan 2014.
- “Welstandsnota en daarbij door de raad vastgestelde Beeldkwaliteitsplannen” (2007).
- Alle vigerende bestemmingsplannen.
- “Brandveiligheidsbeleid bestaande bouw” (2003).
- Bouwbeleidsplan “Beter verantwoord, verantwoord beter” (2004).
- Professionalisering van de Handhavingorganisatie (Brandveiligheid) “Beter verantwoord, verantwoord beter”.
- Structuurvisie (2015).
- Handboek Archeologie (actualisatie 2014).
- Ontwikkelingskader Buitengebied (2012).
- Woningbouwopgave gemeente Duiven 2015-2020 e.v. (2015).
- "Addendum Welstandsnota licht en led" (2016).
- Nota Grondbeleid (2008).
- Detailhandelsnota (2012).

Producten per programma

TV	Omschrijving	Portefeuillehouder	Afdeling/Team	Wettelijk/Autonoom
Programma 1 Bestuur				
01	Gemeenteraad en (raads)commissies	Burgemeester	OS/ADV	Wettelijke taak
02	Burgerzaken	Burgemeester	PUB/BBR	Wettelijke taak
03	Beheer overige gebouwen en gronden	Wethouder Spaargaren	BEL/RWZ	Wettelijke taak
04	Ondersteuning organisatie	Wethouder Van Groningen	OS/BV	Autonoom
05	Treasury	Wethouder Van Groningen	OS/BV	Autonoom
061	OZB-woningen	Wethouder Van Groningen	PUB/BBR	Autonoom
062	OZB-niet woningen	Wethouder Van Groningen	PUB/BBR	Autonoom
064	Belastingen overig	Wethouder Van Groningen	PUB/BBR	Autonoom
07	Algemene Uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	Wethouder Van Groningen	OS/ADV	Wettelijke taak
08	Overige baten en lasten (excl. mutaties reserves)	Wethouder Van Groningen	OS/BV	Autonoom
09	Vennootschapsbelasting	Wethouder Van Groningen	OS/ADV	Autonoom
11	Crisisbeheersing en brandweer	Burgemeester	BEL/WVM	Wettelijke taak
12	Openbare orde en veiligheid	Burgemeester	BEL/WVM	Autonoom
Programma 2 Maatschappij				
41	Openbaar basisonderwijs	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
42	Onderwijshuisvesting	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
51	Sportbeleid en activering	Wethouder Goossen	BEL/WVM	Autonoom
52	Sportaccommodaties	Wethouder Goossen	BEH/ATH	Autonoom
53	Cultuurpresentatie, -productie en participatie	Wethouder Goossen	BEL/WVM	Autonoom
54	Musea	Wethouder Goossen	BEL/WVM	Autonoom
56	Openbare bibliotheek	Wethouder Goossen	BEL/WVM	Wettelijke taak
57	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Wethouder Spaargaren	BEH/BINNEN	Autonoom
61	Samenkracht en burgerparticipatie	Wethouder Goossen	BEL/RWZ	Autonoom
62	Wijkteams	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
63	Inkomensregelingen	Wethouder Knuiman	BEL/RWZ	Wettelijke taak
64	Begeleide participatie	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
65	Arbeidsparticipatie	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
66	Maatwerkvoorzieningen Wmo	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
671	Sociaal Domein: AWBZ naar Wmo	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
672	Sociaal Domein: Jeugdzorg	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
682	Geëscaleerde zorg 18-	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
71	Volksgezondheid JGZ	Wethouder Knuiman	BEL/RWZ	Wettelijke taak
Programma 3 Omgeving				
21	Verkeer en vervoer	Wethouder Spaargaren	BEH/BINNEN	Wettelijke taak
25	Openbaar vervoer	Wethouder Spaargaren	BEH/BINNEN	Autonoom
32	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Wethouder Spaargaren	BEL/RWZ	Wettelijke taak
33	Bedrijfsloket en -regelingen	Burgemeester	BEH/BUITEN	Autonoom

34	Economische promotie	Wethouder Van Groningen/Burgemeester	BEL/RWZ-WVM	Autonoom
72	Gemeentelijke rioleringsplan	Wethouder Spaargaren	BEH/BINNEN	Wettelijke taak
73	Huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	Wethouder Spaargaren	BEH/BUITEN	Wettelijke taak
74	Milieubeheer	Wethouder Spaargaren	BEL/WVM	Wettelijke taak
75	Begraafplaatsen	Burgemeester	BEH/BUITEN	Wettelijke taak
81	Ruimtelijke ordening	Wethouder Van Groningen	BEL/RWZ	Wettelijke taak
82	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Wethouder Van Groningen	BEL/RWZ	Wettelijke taak
83	Wonen en bouwen	Wethouder Van Groningen	PUB/OL	Wettelijke taak
010	Mutaties reserves	Wethouder Van Groningen	OS/BV	Autonoom

Geactiveerde kredieten

In onderstaande overzichten zijn de geactiveerde kredieten van 2017 per programma opgenomen. Per krediet is weergegeven of het krediet is afgewikkeld en indien het krediet wordt overgeheveld naar 2018 wat hiervan de reden is. Alle bedragen zijn vermeld in €.

Programma Bestuur

Schuifpoort brandweer 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	23.000	De werkzaamheden zijn afgerond. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	19.860	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	3.140	

Vervanging elektra wijkhuis van Droo

Beschikbaar krediet 01-01-2017	22.083	De werkzaamheden zijn afgerond. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	22.083	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	0	

Tractiekosten Mitsubishi V-727-KFToyota D100-2013

Beschikbaar krediet 01-01-2017	49.000	De wagen is aangeschaft. Krediet is afgewikkeld.
Werkelijke uitgaven 2017	53.984	
Saldo 31-12-2017	- 4.984	

Tractiekosten Mitsubishi V-947-JV

Beschikbaar krediet 01-01-2017	68.000	De wagen is aangeschaft. Krediet is afgewikkeld.
Werkelijke uitgaven 2017	54.487	
Saldo 31-12-2017	13.513	

Tractiekosten Mitsubishi V-947-JV

Beschikbaar krediet 01-01-2017	48.000	De wagen is aangeschaft. Krediet is afgewikkeld.
Werkelijke uitgaven 2017	51.972	
Saldo 31-12-2017	- 3.972	

Strooier Mitsubishi 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	30.000	De wagen is aangeschaft. Krediet is afgewikkeld.
Werkelijke uitgaven 2017	27.825	
Saldo 31-12-2017	2.175	

Aanhangstrooier 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	9.230	De aanhangwagen is aangeschaft. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	9.296	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	- 66	

Styer 9086 met voorlader 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	25.611	De tractor is aangeschaft. Krediet is afgewikkeld.
Werkelijke uitgaven 2017	0	
Saldo 31-12-2017	25.611	

Aanhangers 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	19.000	De aanhangers zijn aangeschaft. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	20.629	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	- 1.629	

Aanhangstrooier Toyota 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	33.000	De aanhangwagen is aangeschaft. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	28.515	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	4.485	

Programma Maatschappij

Toplaagrenovatie DUKO veld 1

Beschikbaar krediet 01-01-2017	14.381	De werkzaamheden worden in het 2e/3e kwartaal
Werkelijke uitgaven 2017	13.253	afgerond. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	1.128	

Verlichting DUKO

Beschikbaar krediet 01-01-2017	15.000	De werkzaamheden worden in het 2e/3e kwartaal
Werkelijke uitgaven 2017	0	uitgevoerd. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	15.000	

Toplaagrenovatie Loo veld 1 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	30.000	De werkzaamheden zijn uitgesteld naar 2018.
Werkelijke uitgaven 2017	0	Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	30.000	

Toplaagrenovatie Groessen veld 4 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	10.000	De werkzaamheden zijn uitgesteld naar 2018.
Werkelijke uitgaven 2017	0	Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	10.000	

Toplaagrenovatie Loo handbalveld 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	17.500	De werkzaamheden worden in 2018 uitgevoerd
Werkelijke uitgaven 2017	0	ivm ombouw naar kunstgras. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	17.500	

Verenigingsgebouw Visserlaan: vervangen golfplaatconstructie 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	56.055	De werkzaamheden zijn opgedragen en in
Werkelijke uitgaven 2017	56.055	afwachting van het privatiseringstraject on hold
Saldo 31-12-2017	0	gezet. Bestelde materialen zijn gefactureerd.

Dakbeveiliging diverse schoolgebouwen 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	30.000	Opstellen RI&E's is gereed. Voor uitv.
Werkelijke uitgaven 2017	0	voorzieningen offerte ingediend. Gedeeltelijke
Saldo 31-12-2017	30.000	opdrachtverstrekking m.b.t. bouwdelen gymzalen volgt in 1e kw 2018 i.o.m. schoolbesturen. Krediet overboeken.

Toplaagrenovatie kunstgras DVV 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	26.000	Voorbereiding renovatie is uitgesteld naar 2018,
Werkelijke uitgaven 2017	0	uitvoering 2019. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	26.000	

Toplaagrenovatie Groessen veld 2 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	40.000	De werkzaamheden zijn uitgevoerd. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	20.328	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	19.672	

Programma Omgeving

Herinrichting v. Dorth tot Medler/Rijksweg/Eltensestraat

Beschikbaar krediet 01-01-2017	113.906	De werkzaamheden zijn afgerond. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	3.208	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	110.699	

Aanleg fietstunnel snelfietsroute

Beschikbaar krediet 01-01-2017	678.066	De raad heeft besloten om tot uitvoering over te
Werkelijke uitgaven 2017	3.658	gaan met een lager budget. De mogelijkheden
Saldo 31-12-2017	674.408	worden nu onderzocht. Krediet overboeken.

GRP 2014 verbetermaatregelen

Beschikbaar krediet 01-01-2017	187.000	Uit inspecties is gebleken dat het riool in de
Werkelijke uitgaven 2017	0	Tempelstraat en St. Josephstraat te Groessen
Saldo 31-12-2017	187.000	slecht is. Omdat de staat van het asfalt ook slecht is zal dit in combinatie worden opgepakt. Omdat na afweging risico's beheersbaar zijn is in verband met prioritering dit project verder uitgesteld. Naar verwachting wordt het project in 2018 opgepakt. Krediet overboeken.

GRP 2014 verzakking Nieuwgraaf

Beschikbaar krediet 01-01-2017	955.100	Werk is nagenoeg gereed. Momenteel wordt de
Werkelijke uitgaven 2017	58.306	definitieve afrekening opgesteld. Dat kost meer
Saldo 31-12-2017	896.794	tijd. Dit mede in verband met financiering project vanuit verschillende disciplines en de subsidie. Krediet overboeken.

GRP 2014 vervanging onvoorziene huisaansluitingen

Beschikbaar krediet 01-01-2017	151.837	In verschillende projecten is tijdens de
Werkelijke uitgaven 2017	0	voorbereiding gebleken dat er oude
Saldo 31-12-2017	151.837	huisaansluitingen zitten. In project 't Weike, 't Buske en Van Schaijkstraat wordt dit ingezet. Uitvoering is gestart. Krediet overboeken.

Verbeteringsmaatregelen Groessen 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	360.000	Uit inspecties is gebleken dat het riool in de
Werkelijke uitgaven 2017	0	Tempelstraat en St. Josephstraat te Groessen
Saldo 31-12-2017	360.000	slecht is. Omdat de staat van het asfalt ook slecht is zal dit in combinatie worden opgepakt. Omdat na afweging risico's beheersbaar zijn is in verband met prioritering dit project verder uitgesteld. Naar verwachting wordt het project in 2018 opgepakt. Krediet overboeken.

Vervangen persleiding kruising Zuidsingel/Parallelweg 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	50.000	Wordt meegenomen in project tunnel Zuidsingel.
Werkelijke uitgaven 2017	0	Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	50.000	

Snelfietsroute SFR12 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	153.000	De route over en langs het bedrijventerrein
Werkelijke uitgaven 2017	318.819	Centerpoort-Nieuwgraaf is in uitvoering. De
Saldo 31-12-2017	- 165.819	overige tracedelen zijn in voorbereiding. Krediet overboeken.

Verbeteringsmaatregelen Vitaal Centrum 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	640.660	Vervangen en afkoppelen 't Buske, 't Weike en
Werkelijke uitgaven 2017	51.623	de Van Schaijkstraat. De waterleiding en het riool
Saldo 31-12-2017	589.037	worden vervangen, dit biedt gelijk de kans om het hemelwater af te koppelen. Krediet overboeken.

Ombouw gescheiden stelsels GRP 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	230.000	Dit budget wordt ingezet, als de gelegenheid zich
Werkelijke uitgaven 2017	0	voordoet, om verschillende rioolstelsels te kunnen
Saldo 31-12-2017	230.000	optimaliseren. Krediet overboeken.

Kruising Schapenweide-Vergertlaan

Beschikbaar krediet 01-01-2017	50.000	Er moeten nog werkzaamheden aan de bushalte
Werkelijke uitgaven 2017	0	gedaan worden. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	50.000	

Fietsvoorziening Dijkgraaf

Beschikbaar krediet 01-01-2017	40.000	Project is vanwege capacitaire redenen
Werkelijke uitgaven 2017	3.052	doorgeschoven naar 2018/2019. Krediet
Saldo 31-12-2017	36.948	overboeken.

Bebouwde kom Groessen/Loo

Beschikbaar krediet 01-01-2017	10.000	Project gaat nu alleen over het verplaatsen van de
Werkelijke uitgaven 2017	0	bebouwde kom in Loo en is uitgevoerd. Krediet is
Saldo 31-12-2017	10.000	afgewikkeld.

Vervanging armaturen 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	140.387	De armaturen zijn vervangen. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	137.242	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	3.145	

VRI Vergertlaan-Oostsingel 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	91.425	Bijdrage t/m 2017 aan de Provincie is betaald
Werkelijke uitgaven 2017	57.519	restant is voor de overige jaren. Krediet
Saldo 31-12-2017	33.907	overboeken.

Vergroten capaciteit kruispunt Vergertlaan-Oostsingel 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	10.000	De financiële afwikkeling moet nog plaatsvinden.
Werkelijke uitgaven 2017	0	Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	10.000	

Fietsoversteken Duiven 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	50.000	De twee andere fietsoversteken (Visserlaan en
Werkelijke uitgaven 2017	36.980	Vlielandlaan) worden in 2018 opgepakt. Krediet
Saldo 31-12-2017	13.020	overboeken.

Speeltoestellen 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	20.000	Dit budget zal worden ingezet bij initiatieven uit de
Werkelijke uitgaven 2017	0	samenleving. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	20.000	

Incidentele vervanging riolering 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	100.000	Dit budget is ingezet voor de incidentele
Werkelijke uitgaven 2017	82.811	vervanging van riolen. Krediet is afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	17.189	

GRP verbetermaatregel Vitaal Centrum 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	650.000	Vervangen en afkoppelen 't Buske, 't Weike en
Werkelijke uitgaven 2017	439.803	de Van Schaijkstraat. De waterleiding en het riool
Saldo 31-12-2017	210.197	worden vervangen, dit biedt gelijk de kans om het
		hemelwater af te koppelen. Krediet overboeken.

GRP ombouw gescheiden stelsels 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	230.000	Vervangen en afkoppelen 't Buske, 't Weike en
Werkelijke uitgaven 2017	0	de Van Schaijkstraat. De waterleiding en het riool
Saldo 31-12-2017	230.000	worden vervangen, dit biedt gelijk de kans om het hemelwater af te koppelen. Krediet overboeken.

Incidentele vervanging rioolgemalen 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	100.000	Dit budget is ingezet voor de incidentele
Werkelijke uitgaven 2017	37.406	vervanging van rioolgemalen. Krediet is
Saldo 31-12-2017	62.594	afgewikkeld.

Glasbakken 2008

Beschikbaar krediet 01-01-2017	35.948	In afwachting van het afvalbeleidsplan worden er
Werkelijke uitgaven 2017	28.952	bovengrondse containers vervangen. Daarnaast
Saldo 31-12-2017	6.996	wordt een aantal bovengrondse containers pas vervangen als de werkzaamheden rondom het centrumplan klaar zijn. Krediet overboeken.

Vervanging duobakken/papiercontainers 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	2.071	De werkzaamheden zijn afgerond. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	2.071	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	0	

Vervanging tussenschotten duobakken 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	1.688	De werkzaamheden zijn afgerond. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	1.688	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	0	

Duopakken/papiercontainers 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	39.073	Dit budget zal worden ingezet voor de aanschaf
Werkelijke uitgaven 2017	26.091	en vervanging van containers. Krediet
Saldo 31-12-2017	12.982	overboeken.

Vervanging afvalaanbiedstation 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	58.000	Dit budget wordt ingezet voor aanschaf containers
Werkelijke uitgaven 2017	46.975	afvalaanbiedstation. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	11.025	

Vervanging afvalaanbiedstation 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	8.000	Dit budget wordt ingezet voor aanschaf containers
Werkelijke uitgaven 2017	0	afvalaanbiedstation. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	8.000	

Containers restafval/gft/papier 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	10.441	Dit budget zal worden ingezet voor de aanschaf
Werkelijke uitgaven 2017	0	en vervanging van containers. Krediet
Saldo 31-12-2017	10.441	overboeken.

Controleverklaring en besluiten

1 Controleverklaring
2 Besluit tot vaststelling van de jaarrekening
3 Besluit tot vaststelling van het rekeningsaldo

Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Duiven

Besluit tot vaststelling van de jaarrekening

Nr. Z/18/035785/wethouder Goossen

Jaarstukken 2017.

Gelezen de door Burgemeester en Wethouders opgestelde jaarstukken over 2017 en het verslag als bedoeld in artikel 213, tweede lid van de Gemeentewet, opgesteld door Stolwijk Kelderman Accountants. En gelet op de desbetreffende bepalingen in de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording.

b e s l u i t :

- De jaarstukken over het jaar 2017 na de laatste wijzigingen vast te stellen;
- Het saldo voor bestemming vast te stellen op € 5.352.767 positief;
- Een bedrag van gesaldeerd € 190.917 aan de reserves te onttrekken zoals onder mutaties reserves is aangegeven;
- Het daarna ontstane positieve saldo van € 5.543.684 te storten in de Algemene Reserve;
- In te stemmen met het voorstel om een bedrag van € 1.326.148 vanuit de Algemene Reserve te storten in de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse Voorzieningen.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 12 juni 2018.

De raad van de gemeente Duiven,

griffier, voorzitter,

Gert Urff
[inwoner gemeente Duiven,
contactgegevens bekend bij de griffier]

7 juni 2018

Open brief

Aan de gemeenteraad van Duiven

afschrift aan:
- accountantskantoor Stolwijk Kelderman;
- het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland;
- de rekenkamer van de gemeente Duiven;
- redactie De Gelderlander;
- redactie Binnenlands Bestuur

Geachte dames en heren,

Voor de vergadering van uw raad van 12 juni as. is onder nummer C.17 (als hamerstuk!-) de jaarrekening 2017 van de gemeente Duiven geagendeerd. Uit kanttekening 1.1.1 van het raadsvoorstel blijkt dat de controle door de extern accountant nog niet is afgerond. Ook op het moment waarop deze brief wordt geschreven (minder dan één week voor de vergadering) zijn de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen nog niet gepubliceerd.

Behandelprocedure jaarrekening
Deze gang van zaken voldoet niet aan de eisen die de wetgever heeft gesteld om een zorgvuldige beoordeling van het gevoerde (financiële) beleid en de verantwoording daarover te waarborgen.

In artikel 197, derde lid van de Gemeentewet is het volgende voorgeschreven:

> *"De raad legt de in het eerste en tweede lid, alsmede de in artikel 213, derde en vierde lid, bedoelde stukken, wanneer de bespreking daarvan geagendeerd is op de in artikel 19, tweede lid, bedoelde wijze, voor een ieder ter inzage en stelt ze algemeen verkrijgbaar. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaarstelling wordt openbaar kennis gegeven. De raad beraadslaagt over de jaarrekening en het jaarverslag niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving."*

Tot de stukken die tenminste twee weken van te voren ter inzage moeten worden gelegd behoren de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen van de accountant. Dit zijn stukken die cruciaal zijn en waarvan uw raad grondig kennis behoort te nemen vòòrdat een besluit kan worden genomen over de jaarrekening.

Volgens het bij de stukken gevoegde behandeladvies kunnen raadsleden en fractieassistenten op 7 juni as. met de accountant in gesprek gaan over zijn/haar verklaring.

Het lijkt mij dat dit gesprek niet goed voorbereid zal kunnen worden gevoerd, nu nog altijd geen accountantsverslag en verslag van bevindingen beschikbaar zijn. Immers, dergelijke documenten hebben een technisch karakter en vragen de nodige studie.

Geconcludeerd kan worden dat op het moment waarop een besluit zou worden genomen (12 juni as.) er onmogelijk sprake kan zijn geweest van een voorbereiding die zorgvuldig is en voldoende diepgang heeft. Niet minder belangrijk is dat belangstellende inwoners voldoende de gelegenheid hebben gehad van àlle stukken kennis te nemen. Daarvan kan alleen sprake zijn indien de wettelijke behandelprocedure en de in de wet gestelde termijn van tenminste twee weken in acht wordt genomen.. Daarom kan de jaarrekening niet op 12 juni as worden vastgesteld, laat staan als een hamerstuk, dus zonder bespreking in een openbare vergadering van de raad.

Als inwoner van de gemeente Duiven die door uw raad wordt vertegenwoordigd doe ik een dringend beroep op uw raad om de behandelprocedure die in artikel 197 van de Gemeentewet is voorgeschreven geheel in acht te nemen. Dit klemt temeer nu vast staat dat de jaarrekening ernstige onjuistheden bevat. Hierna leest u welke dat zijn.

De jaarrekening bevat ernstige onjuistheden
In artikel 2, eerste lid van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden is bepaald dat de accountant bij zijn oordeel een tolerantie moet aanhouden van 1% van de omvangsbasis van de jaarrekening (de totale lasten) van de gemeente. Indien de in totaal geconstateerde fouten groter zijn behoort een afkeurende verklaring te volgen.

Volgens de jaarrekening die het college aan uw raad heeft voorgelegd bedroegen de lasten in totaal €59.453.000. De accountant dient de jaarrekening af te keuren indien de fouten (cumulatief) 1% van dit bedrag overschrijden. Reeds op dit moment, vòòrdat de accountant zijn verslag heeft uitgebracht moet de conclusie worden getrokken dat de fouten 1% van de omvangsbasis te boven gaan. Winsten die jarenlang zijn gemaakt op een retributie (de afvalstoffenheffing) en die aan de bijdrageplichtigen hadden moeten worden teruggegeven zijn ten onrechte niet bij de tariefstelling in latere jaren betrokken en in strijd met de toepasselijke voorschriften aan de algemene reserve toegevoegd. Dit betreft een bedrag van €1.952.627.

heffingsjaar	kosten	opbrengst heffing	saldo winst	dekkingspercentage	winst cumulatief
2005	2.488.344	2.488.344	0	100,0	
2006	2.436.977	2.449.254	12.277	100,5	12.277
2007	2.498.536	2.526.957	28.422	101,1	40.699
2008	2.489.800	2.556.767	66.967	102,7	107.666
2009	2.549.725	2.634.163	84.438	103,3	192.104
2010	2.561.603	2.722.583	160.980	106,3	353.084
2011	2.518.463	2.879.901	361.438	114,4	714.522
2012	2.512.139	2.998.832	486.693	119,4	1.201.215
2013	2.552.060	2.975.932	423.872	116,6	1.625.087
2014	2.674.827	3.002.367	327.540	112,2	1.952.627

De Algemene reserve kreeg daardoor een aanmerkelijk te hoge stand. De cumulatieve winst die niet aan de algemene reserve had mogen worden toegevoegd bedroeg ultimo 2014 €1.952.627. Dit bedrag bevindt zich ook heden ten dage in de algemene reserve. De afwijking is materieel, daarom zal de accountant niet kunnen verklaren dat de balans een getrouw beeld geeft van de hoogte en de samenstelling van het vermogen van de gemeente.

Evenmin kan de accountant verklaren dat de inkomsten en de uitgaven rechtmatig tot stand zijn gekomen; hij zal dus geen rechtmatigheidsverklaring mogen afgeven.

De afvalstoffenheffing als winstmachine van de gemeente Duiven
Hierbij stuur ik u twee uitspraken die het sluitstuk vormen van een taaie en jarenlange (2008-2017) juridische strijd tussen ondergetekende en de gemeente Duiven over de rechtmatigheid van de afvalstoffenheffing. Centraal in deze strijd stonden de volgende vragen:

- heeft de gemeente Duiven gehandeld in strijd met het wettelijke verbod op het maken van winst op een bestemmingsheffing, i.c. de afvalstoffenheffing ?
- was er sprake van een redelijke tariefstelling ?
- mocht de gerealiseerde winst aan de algemene reserve worden toegevoegd, zoals jarenlang het geval was ?
- of moest een winst aan de burgers (die teveel hadden betaald) worden teruggegeven ?

Deze vragen zijn door de rechtbank Gelderland (uitspraak van 12 juli 2016, ECLI:NL:RBGEL:2016:3641[1]) en het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (uitspraak van 24 oktober 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:9165[2]) beantwoord.

De rechtbank kwam tot de conclusie dat gemaakte winsten slechts aan de bijdrageplichtigen mochten worden teruggegeven of aan een voorziening (met een zeer specifiek doel) mochten worden toegevoegd (waarna zij alleen mogen worden aangewend voor het beheer van huishoudelijke afvalstoffen). In zoverre kreeg ik op dit punt het gelijk aan mijn kant. De rechtbank wees mijn beroepsgrond die erop neer kwam dat de tarieven jarenlang te hoog werden vastgesteld echter af.

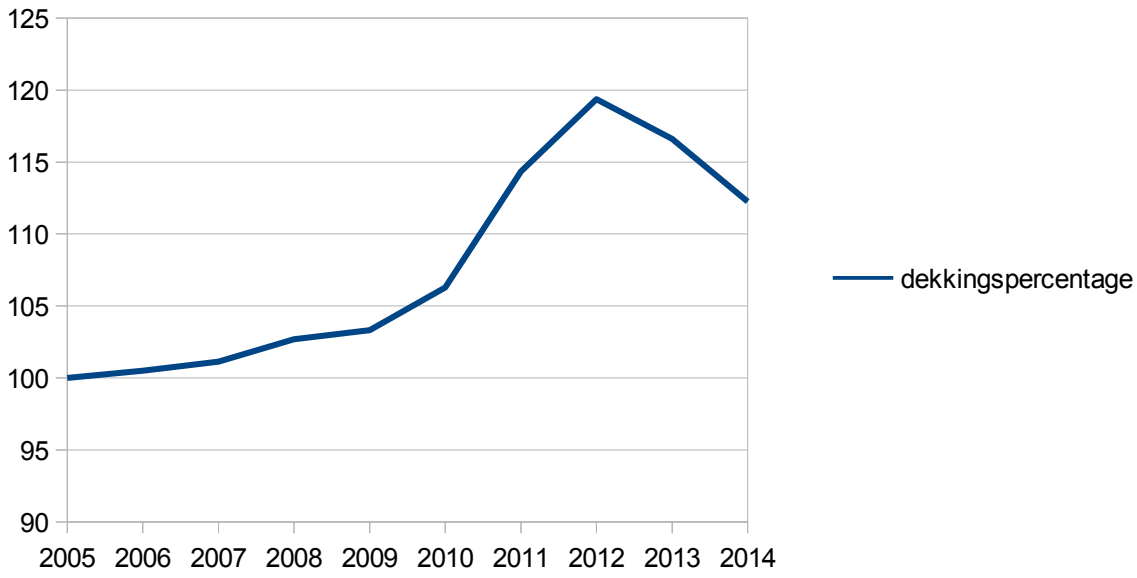
Zowel de heffingsambtenaar als ondergetekende zijn in hoger beroep gegaan. Het beroep van de heffingsambtenaar van de gemeente is door het gerechtshof ongegrond verklaard. In hoger beroep kreeg ik over de tariefstelling alsnog het gelijk aan mijn kant. Het gerechtshof overwoog namelijk:

> *"Nu gedurende een lange reeks van jaren de gerealiseerde opbrengsten de gerealiseerde "kosten ter zake" hebben overtroffen, in een aantal jaren zelfs met ruim 12 tot ruim 19 percent, het surplus steeds in de algemene middelen is gestort, geen egalisatiereserve of daarmee vergelijkbaar schommelfonds is gevormd, en de tarieven niet in verband met de voortdurende overdekking naar beneden zijn bijgesteld, is het zonder nadere verklaring - die de heffingsambtenaar evenwel niet heeft kunnen verstrekken - niet aanvaardbaar dat de gemeente bij de begroting voor het onderhavige jaar kennelijk geen rekening heeft gehouden met die voortdurende overdekking. Op grond hiervan moet worden geoordeeld dat de gemeente de in de begroting opgenomen bedragen aan baten en lasten in redelijkheid niet op die bedragen heeft kunnen ramen, en dat die bedragen in het kader van de toetsing aan de wettelijke opbrengstlimiet niet kunnen worden aanvaard"*[3]

Tegen de uitspraak is door geen van de partijen een cassatieberoep ingesteld bij de Hoge

1 vindplaats: https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBGEL:2016:3641
2 vindplaats: https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:GHARL:2017:9165
3 https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:GHARL:2017:9165, rechtsoverweging 4.8

Raad. Ik had daarbij geen procesbelang meer en de heffingsambtenaar zal hebben ingezien dat een cassatieberoep weinig kansrijk was. Zo eindigde een jarenlange strijd met de definitieve conclusie dat de gemeente Duiven, in strijd met het bepaalde in de artikelen 15.33 van de Wet Milieubeheer en artikel 229b van de Gemeentewet winsten gemaakt op een bestemmingsheffing. Deze winsten waren niet gering zoals het volgende diagram illustreert.

Hoog spel gespeeld ?
Uit de tabel blijkt dat de gemeente Duiven in 2005 en 2006 nog een uitkomst had die dichtbij de ramingen lag. Daarna stegen de winsten en nadat in 2009 en 2010 de gemeente Duiven procedures had gewonnen namen de winsten een hoge vlucht met als hoogtepunt een winst van bijna 20% over 2012. Mijn beroepen zijn tot 2016 ongegrond verklaard omdat degene die de hoogte van een retributie zoals de afvalstoffenheffing aanvecht bewijs moet leveren dat de tariefstelling te hoog is in verhouding tot de geraamde kosten. In de Gemeentewet is in dit opzicht aan de begroting bewijskracht toegekend. Omdat alleen de gemeente over de gegevens beschikt om de kostendekkendheid te kunnen beoordelen is bewijs dus moeilijk te leveren. Kennelijk gesterkt door de gunstige uitkomst van de eerste procedures zijn de kosten die aan de tariefberekening ten grondslag liggen blijkbaar "naar boven afgerond" zodat aan het einde van het jaar een mooie winst zou overblijven. Bovenstaande grafiek laat m.i. de trend goed zien. Deze grafiek had ik ook opgenomen in de processtukken die ik had ingebracht in de procedure voor het Gerechtshof. Het resultaat is de overweging van het hof die hiervoor als citaat is opgenomen.

Consequenties voor de jaarrekening en de politieke verantwoording
In de jaarrekening en de daarbij behorende toelichting hoort het college van burgemeester en wethouders zich te verantwoorden voor het gevoerde (financiële) beleid en bestuur. Het is de taak van uw raad om, mede aan de hand van het door de extern deskundige ingestelde onderzoek naar de deugdelijkheid van de jaarstukken een oordeel te geven over de verantwoording. Daarvoor is uiteraard op de eerste plaats noodzakelijk dat het college uw raad volledig en juist informeert. Het onderzoek van de extern accountant moet er uiteraard ook helemaal op gericht zijn dat uw raad volledig en juist wordt geïnformeerd. Dit is temeer van belang omdat uw raad bij de vaststelling van de jaarrekening het college ontlast van de verantwoordelijkheid voor het financieel beheer, waarvan de jaarrekening een weergave vormt. Hierbij zijn overigens in rechte gebleken onregelmatigheden uitgezonderd. Gezien de uitspraak van het Gerechtshof kan worden gesteld dat

de jaarrekening, zoals deze aan u is gepresenteerd onregelmatigheden bevat.

In de jaarrekening, zoals deze aan u in ontwerp is voorgelegd worden de uitspraken van de rechtbank en het gerechtshof volledig genegeerd. Het lijkt er niet op dat de kwestie niet belangrijk of relevant genoeg is. De zaken die ik heb aangespannen zijn niet de enige die de heffingsambtenaar heeft verloren. Bij uitspraak van 6 november 2017[4] heeft de rechtbank Gelderland het beroep van een inwoonster van Duiven gegrond verklaard. Daaraan wordt in de jaarrekening (paragraaf lokale lasten, pagina's 57 en 58 redelijk veel aandacht besteed. Het bedrag waarvoor heffingsplichtigen in 2016 zijn benadeeld is €8.624,- en in 2017 is er compensatie verleend. Volgens de jaarrekening 2017 is het bedrag van €8.624 aan de heffingsplichtigen terugbetaald.

De prangende vraag is nu natuurlijk waarom een uitspraak in hoger beroep van het Gerechtshof die twee weken daarvoor is gedaan en waarbij -onherroepelijk- een benadelingsbedrag voor de heffingsplichtigen van €1.952.627 is vastgesteld geheel wordt genegeerd. De uitspraak gaat niet over een onbeduidende rekenfout maar over een beleid waarbij jarenlang teveel is gevraagd van de heffingsplichtigen, mogelijk -jarenlang- op basis van een verkeerde voorstelling van zaken over de kosten in de gemeentebegroting. Het gaat om een fundamentele kwestie en het benadelingsbedrag is vele keren hoger dan de kweste over €8.624 die wel in de jaarrekening wordt verantwoord. Het is een vraagstuk waaraan bij de behandeling van de jaarrekening in uw raad niet voorbij mag worden gegaan.

Het lijkt mij verder nauwelijks voorstelbaar dat het college van burgemeester en wethouders en in het bijzonder de wethouder financiën niet op de hoogte waren van de uitspraak van het Gerechtshof van 24 oktober 2017. Gezien de strekking van de uitspraak had het op hùn weg gelegen uw raad en de extern accountant terstond te volledig te informeren en met reparatoire maatregelen te komen. Dat betekent dat zij zich behalve over de oorzaken en gevolgen van de uitspraak tevens te verantwoorden hebben over de informatievoorziening aan uw raad (volledigheid, tijdigheid en juistheid). Het college van burgemeester en wethouders en in het bijzonder de wethouder financiën hebben uw raad informatie onthouden die essentieel is voor het goed kunnen vervullen van uw controlerende functie. Of zij daarmee nog het vertrouwen van uw raad verdienen hangt af van de verklaring die zij zullen moeten geven en dit betreft een politieke kwestie waarop niet kan worden vooruitgelopen voordat een debat in uw raad plaatsvindt.

Daarmee is de slotsom van deze open brief dezelfde als de inleiding ervan, namelijk dat de jaarrekening géén hamerstuk kan zijn.

Ik ben graag bereid om vragen die u over deze brief heeft te beantwoorden of om nadere informatie te geven over gevoerde procedures. Vanwege het openbare karakter bevat mijn brief niet mijn contactgegevens. Deze heb ik verstrekt aan de griffier.

Met vriendelijke groet

4 https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBGEL:2017:5607

Gemeente Duiven

Raadsavond

Dossiernummer	195
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	3 juli 2018
Agendapunt	B.07
Omschrijving	Vangnetregeling aanvraag 2017

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsavond	**3 juli 2018**

Toelichting

De gemeente Duiven heeft een tekort van 7,8% op het bijstandsbudget over het jaar 2017. Middels de vangnetuitkering kan Duiven worden gecompenseerd voor het tekort dat boven de 5% ligt. Voorgesteld wordt om de vangnetuitkering 2017 aan te vragen.

Behandeladvies vangnetregeling aanvraag 2017

Onderwerp	Vangnetregeling aanvraag 2017		
Registratienummer	Z/18/036857	Portefeuillehouder	H.C.M. Knuiman
Historie	Omdat er een tekort is van 7,8% op het BUIG bijstandsbudget over het jaar 2017 wil het college van B&W een verzoek indienen tot vangnetuitkering. Hiervoor dient het college - expliciet- te verklaren dat er maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren.		
Termijn	De officiële aanvraag moet worden ingediend bij de toetsingscommissie vóór de deadline van 15 augustus 2018.		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	1. In te stemmen met de juistheid van de verklaring van het college aangaande de interne en externe maatregelen die zijn genomen om het tekort op het BUIG budget te reduceren, zodat de vangnetaanvraag 2017 voor de gemeente Duiven aangevraagd kan worden.		

Politieke Avond	19 juni 2018		Ronde/Debat tafel	
Voorzitter	Griffie	Zaal	Domein	Duur
C. Koning	E.N. Bosscha	Raadzaal	Sociaal	**30 minuten**
Behandeladvies	- Betreft beantwoording van eventuele vragen n.a.v. het raadsvoorstel. - De discussie zal gaan over de juistheid van de verklaring die het college geeft met een analyse van de oorzaken van de tekorten en de te nemen maatregelen om het tekort op het BUIG budget te reduceren. - Afhankelijk van de uitkomst van de bespreking aan de ronde tafel kan bepaald worden of er aansluitend debat plaatsvindt. Aan de ronde tafel dient aan het einde van de behandeling te worden nagegaan of er fracties zijn die een debat willen over het raadsvoorstel. - Als er behoefte is aan debat kan dit aansluitend gevoerd worden. Als er geen behoefte is aan debat dan kan het voorstel direct ter politieke besluitvorming naar de Raad.			
Spreekrecht publiek	Men kan 19 juni meepraten aan tafel, aanmelden via griffie@duiven.nl. Zie voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen			

Opbrengst van de tafel	Het stuk kan als hamerstuk naar de raad van 3 juli. De wethouder zegt toe uit te zoeken wat er aan ten grondslag ligt dat 50% van de aanmeldingen voor een bijstandsuitkering uiteindelijk niet daadwerkelijk tot een uitkering leiden.
Raadsvergadering	3 juli 2018

ZFB28AD2887

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Vangnetregeling aanvraag 2017

Zaak- & documentnr. : Z/18/036857
Opsteller : Dick Duimel
Portefeuillehouder : H.C.M. Knuiman
Team : Sociaal Domein

Samenvatting

Gemeenten kunnen - onder voorwaarden - worden gecompenseerd voor de tekorten op het bijstandsbudget middels de vangnetuitkering. De vangnetuitkering kan worden aangevraagd bij een tekort boven 5% in 2017, een cumulatief tekort boven 5% over de jaren 2016 en 2017 en dat het college verklaard maatregelen te hebben genomen om tekort te reduceren. De gemeenteraad dient in te stemmen met de juistheid van de verklaring van het college.

In de gemeente Duiven is het proces opgestart om de procedure voor de vangnetuitkering 2017 in gang te zetten. Eind 2017 is de gemeenteraad geïnformeerd over de maatregelen die het college heeft genomen om het tekort tegen te gaan. Het tekort voor de gemeente Duiven is 7,8%. Dit betekent dat voor Duiven een vangnetuitkering kan worden aangevraagd over het jaar 2017, waardoor een deel van het tekort boven de 5% zal worden gedekt.

Beslispunten

1. Instemmen met de juistheid van de verklaring van het college aangaande de interne en externe maatregelen die zijn genomen om het tekort op het BUIG budget te reduceren, zodat de vangnetaanvraag 2017 voor de gemeente Duiven aangevraagd kan worden.

Aanleiding

De gemeente Duiven heeft een tekort van 7,8% op het bijstandsbudget over het jaar 2017.

Voor het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering dient het college- expliciet- te verklaren dat er maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad dient – door middel van zijn instemming – de juistheid van de verklaring van het college te bevestigen, zie artikel 10, eerste lid, onderdeel d van besluit Participatiewet.

De gemeente Duiven wil met het aanvragen van de Vangnetuitkering worden gecompenseerd voor het tekort op het BUIG uit 2017.
Met dit raadsvoorstel wordt de voorgeschreven procedure gevolgd, door de gemeenteraad de juistheid van het college te laten bevestigen. Hierdoor kan de officiële aanvraag worden ingediend bij de toetsingscommissie voor de deadline van 15 augustus 2018.

Door de vangnetuitkering worden gemeenten gedeeltelijk gecompenseerd voor de tekorten op het BUIG budget. Zo is er een eigenrisico drempel voor gemeenten opgenomen van 5%. Dit betekent dat gemeenten voor dit deel van het tekort niet worden gecompenseerd vanuit de vangnetuitkering. Voor tekorten tussen de 5% - 12,5% worden gemeenten voor de helft van het tekort gecompenseerd, en is het eigen risico 50%. Tekorten boven de 12,5% worden volledig gecompenseerd.

Het tekort van Duiven op de BUIG middelen over 2017 is uitkomen op het bedrag van

€ 447.702. De gemeente kan hierdoor aanspraak maken op een tegemoetkoming van rond de € 81.000. In de jaarrekening 2017 is rekening gehouden met deze aanvullende bijdrage.

Planning

De officiële aanvraag moet worden ingediend bij de toetsingscommissie vóór de deadline van 15 augustus 2018.

Hier past de volgende planning bij:
- Politieke avond van 19 juni 2018
- Raad van 3 juli 2018

Beoogd effect

Met de aanvraag Vangnetuitkering 2017 wordt het mogelijk een deel van het tekort op het BUIG budget te compenseren.

Argumenten

1.1. Gemeenten kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering, als er een tekort is op de BUIG middelen.

Voor de uitvoering van de Participatiewet ontvangen gemeenten geld voor re-integratie vanuit de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De kosten voor de uitkeringen worden betaald uit een aparte geldstroom op grond van de Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG). Gemeenten kunnen - onder voorwaarden - worden gecompenseerd voor de tekorten op het Buig budget middels de vangnetuitkering.

Om in aanmerking te komen voor een vangnetuitkering over het jaar 2017 zijn er verschillende voorwaarden waar gemeenten aan dienen te voldoen:

1. Over het jaar 2017 dient het tekort van het BUIG budget boven de 5% te liggen dan het definitief toegekende BUIG budget;
2. Over de jaren 2016 en 2017 dient er sprake te zijn van een gecumuleerd tekort dat meer bedraagt dan 5%, berekend over alleen het definitief over 2017 toegekende BUIG budget;
3. Voor het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering dient u -het college- expliciet te verklaren dat de maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren, middels vastgesteld aanvraagformulier;
4. De gemeenteraad dient - door middel van zijn instemming - de juistheid van de verklaring van u te bevestigen. Hierbij ligt de aanname ten grondslag dat de gemeenteraad alleen met uw verklaring kan instemmen indien u de door u getroffen maatregelen met de gemeenteraad heeft gewisseld;
5. Als de gemeente in een periode van 3 jaar vaker de vangnetuitkering heeft aangevraagd, dienen naast interne ook externe maatregelen te zijn genomen voor de reductie van het tekort.

Over 2017 had de Duiven een tekort van 7,8%, en daarbij is er ook sprake van een gecumuleerd tekort. Het tekort is ontstaan door een groei van het klantenbestand in het eerste half jaar van 2017. Daarbij is het BUIG budgetaandeel van Duiven sterk gedaald, met meer dan € 440.000 ten opzichte van 2016. Uit analyse blijkt dat het percentage huishoudens in Duiven hoger ligt dan op grond van het verdeelmodel voorspelde huishoudens, waardoor het BUIG budget voor de gemeente lager is uitgevallen. Dit zijn redenen dat er over 2017 een vangnetuitkering aangevraagd dient te worden.

De gemeente Duiven heeft eerder een vangnetuitkering aangevraagd in 2015, waardoor het college zowel interne als externe maatregelen heeft genomen om het tekort te reduceren. Het proces van de vangnetuitkering is - zoals aangegeven - in 2017 opgestart, waardoor aan voorwaarde 4 is voldaan.

1.2. Het college verklaart dat zij maatregelen heeft genomen om het tekort op de BUIG middelen te reduceren, en vraagt de vangnetuitkering aan voor de gemeente Duiven.

Een verzoek tot vangnetuitkering kan uitsluitend worden ingediend via het – door de minister – vastgestelde aanvraagformulier (bijgevoegd). In dit ingevulde aanvraagformulier verklaart het college van de gemeente Duiven dat zij interne & externe maatregelen heeft genomen om het tekort op het BUIG budget te reduceren. Er wordt een toelichting op gegeven op de volgende onderdelen:

A) Analyse van de oorzaken van het tekort.
B) Uitgevoerde interne en externe maatregelen om het tekort te reduceren.
C) Beoogde effect van de genoemde maatregelen.

1.3 De gemeenteraad dient in te stemmen met de juistheid van de verklaring van het College

Onderdeel 2 van het aanvraagformulier betreft de instemming van de gemeenteraad. Met de instemming bevestigd de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. Hierbij geldt dat de instemming geen betrekking heeft op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad mogelijk zou kunnen hebben over de genomen maatregelen van het college. De gemeenteraad mag het oneens zijn met deze maatregelen, zie hiervoor artikel 10, eerste lid, onderdeel d van besluit Participatiewet.

Aan instemmen met de verklaring van het college ligt de aanname ten grondslag dat de gemeenteraad alleen kan instemmen indien het college de getroffen maatregelen aan de voorkant met de gemeenteraad heeft gewisseld. In de raadsvergadering van 28 november 2017 is de raad meegenomen door het college, en akkoord gegaan met de genomen maatregelen van het college om het tekort op het bijstandsbudget 2017 terug te dringen en de aanvraagprocedure voor de vangnetuitkering 2017 op te starten.

Kanttekeningen

De toetsingscommissie SZW bepaalt uiteindelijk of er een vangnetuitkering wordt verstrekt.

Financiële paragraaf

Het tekort van de gemeente Duiven op de BUIG middelen over 2017 is uitkomen op het bedrag van € 447.702. De gemeente kan hierdoor aanspraak maken op een tegemoetkoming van rond de € 81.000. In de jaarrekening 2017 is rekening gehouden met deze aanvullende bijdrage.

Communicatie

Niet van toepassing.

Intergemeentelijke samenwerking

Deze Vangnetuitkering aanvraag is opgesteld in samenwerking met de RSD en de gemeente Zevenaar.

Bijlagen

1. 201361933 - Raadsbesluit.
2. 201361904 - Model aanvraagformulier

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes	drs. H.B.I. (Rik) de Lange
secretaris	burgemeester

*ZFB2A61CBF
1*

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/18/036857

Datum besluitvorming : 3 juli 2018

Onderwerp : Vangnetregeling aanvraag 2017

Samenvatting

De gemeente Duiven heeft een tekort van 7,8% op het BUIG bijstandsbudget over het jaar 2017.

Voor het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering dient het college- expliciet- te verklaren dat er maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad dient – door middel van zijn instemming – de juistheid van de verklaring van het college te bevestigen, zie artikel 10, eerste lid, onderdeel d van besluit Participatiewet.

De gemeente Duiven wil met het aanvragen van de Vangnetuitkering worden gecompenseerd voor het tekort op het BUIG uit 2017.

Met dit Raadsbesluit kan de officiële aanvraag worden ingediend bij de toetsingscommissie voor de deadline van 15 augustus 2018.

De raad besluit

In te stemmen met de juistheid van de verklaring van het college aangaande de interne en externe maatregelen die zijn genomen om het tekort op het BUIG te reduceren, zodat de vangnetaanvraag 2017 voor de gemeente Duiven aangevraagd kan worden.

de griffier, de voorzitter,

E. (Els) Boers drs. H.B.I (Rik) de Lange

Modelaanvraagformulier Vangnetuitkering Participatiewet over 2017

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Gemeenten die een tekort hebben kunnen onder voorwaarden in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn niet ieder jaar hetzelfde, kijk daarom op de website: www.toetsingscommissievp.nl. Op deze website kunt u ook meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag voor 15 augustus 2018.

Een verzoek Vangnetuitkering Participatiewet over 2017 kan uitsluitend via dit door de minister vastgestelde aanvraagformulier worden ingediend. Onderaan dit formulier staat meer achtergrondinformatie bij dit formulier, o.a. over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SiSa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa.

Dit formulier bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Bij gedeelte 1 (verklaring college) kiest u tussen 1a of 1b:

- 1a: uw gemeente is zowel over 2015 als over 2016 geen vangnetuitkering verleend.
- 1b: uw gemeente is over 2015 en/of over 2016 wel een vangnetuitkering verleend.

Zowel 1a als 1b bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag volgt een tekstveld om het antwoord in te voegen. U kunt hierin tekst en eventueel tabellen of grafieken invoegen. Hierin kan ook worden aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag.

Het formulier gaat door op de volgende bladzijde.

1a. Verklaring college bij eerste verzoek

Indien uw gemeente zowel over 2015 als over 2016 geen vangnetuitkering is verleend, vult u 1a in en laat u 1b leeg. 1a bestaat uit de volgende vier onderdelen:

A. Analyse van de oorzaken van het tekort
B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort te reduceren
C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
D. Ondertekening

Het college van de tekortgemeente verklaart dat zij maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld. Bij A, B, en C moet de 'hoofdvraag' (de vet gedrukte zin) worden beantwoord. De subvragen (de bullets direct onder de vraag) zijn suggesties voor gemeenten waar bij de beantwoording op in kan worden gegaan. Deze zijn dus facultatief. De vragen B en C staan toegelicht in een tekstbox.

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Geef in onderstaand tekstveld een analyse van de oorzaken van het tekort.

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat een tekort zal ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2017[i] en/of de Benchmark van Divosa[ii].

Tekstveld voor antwoord gemeente

Klik of tik om tekst in te voeren.

B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort te reduceren

Omschrijf in onderstaand tekstveld welke maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan het reduceren van dit tekort.

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen maatregelen genomen in 2017-2018 en maatregelen uit eerdere jaren.

- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Toelichting bij B

- De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk de datum van inlevering van het verzoek (15 augustus 2018).
- Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage* aan de reductie van het tekort.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Klik of tik om tekst in te voeren.

C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen

Omschrijf in onderstaand tekstveld het beoogde effect van de genoemde maatregelen, die een bijdrage leveren aan het reduceren van het tekort. Hierbij gaat het dus om een indicatie.

- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.

Toelichting bij C

- De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen. De toetsingscommissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag (vet gedrukt).
- Bij deze vraag wordt verwacht dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen treft waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan een reductie van het tekort.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Klik of tik om tekst in te voeren.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Duiven verklaart dat het voor 15 augustus 2018 de genoemde maatregelen heeft getroffen om te komen tot tekortreductie.

Datum: _____

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar:

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar:

1b. Verklaring college bij een volgend verzoek

Indien uw gemeente over 2015 en/of over 2016 een vangnetuitkering is verleend, vult u 1b in en laat u 1a leeg. 1b bestaat uit de volgende vier onderdelen:

A. Analyse van de oorzaken van het tekort
B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
D. Ondertekening

Het college van de tekortgemeente verklaart dat zij interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld. Bij A, B, en C moet de 'hoofdvraag' (de vet gedrukte zin) worden beantwoord. De subvragen (de bullets direct onder de vraag) zijn suggesties voor gemeenten waar bij de beantwoording op in kan worden gegaan. Deze zijn dus facultatief. De vragen B en C staan toegelicht in een tekstbox.

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

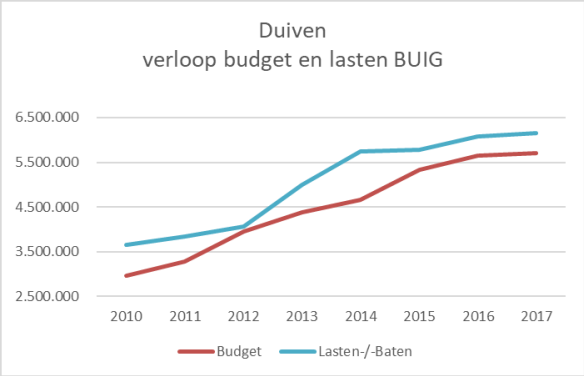
Geef in onderstaand tekstveld een analyse van de oorzaken van het tekort.

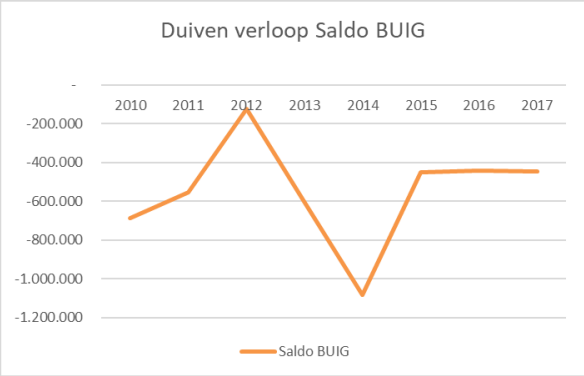
- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat (opnieuw) een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2017[i] en/of de Benchmark van Divosa[ii].
- De mate van effectiviteit van maatregelen uit voorgaande jaren, kan eveneens van invloed zijn op de omvang van het tekort. Kunt u hier in de analyse op ingaan?

Tekstveld voor antwoord gemeente

De gemeente kampt al jaren met een tekort, ook voor 2017 werd al in vroegtijdig stadium door het college gesignaleerd dat er weer een tekort zou ontstaan. Bij onderdeel B beschrijven wij de maatregelen die we in 2017 aanvullend hebben genomen om het tekort te beheersen. Het tekort in 2017 komt uit op € 448.000, dat is 7,8% van het budget. Hieronder is een weergave van het verloop van de kosten en het BUIG budget over de afgelopen jaren opgenomen in een cijfermatig overzicht en twee grafieken.

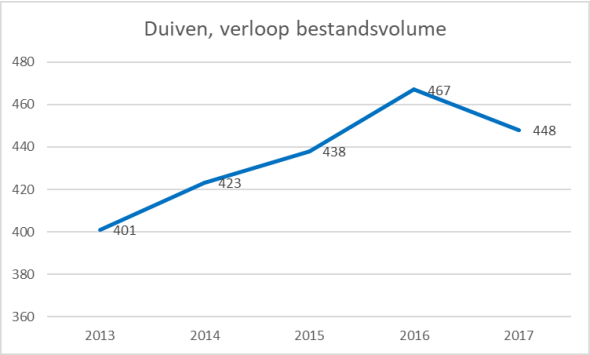
analyse verloop BUIG						
duiven	Budget	Lasten	Baten	Lasten-/-Baten	Saldo BUIG	%
2010	2.958.859	3.765.969	120.609	3.645.360	-686.501	-23,2%
2011	3.284.578	3.939.900	100.383	3.839.517	-554.939	-16,9%
2012	3.944.850	4.167.783	100.671	4.067.112	-122.262	-3,1%
2013	4.388.390	5.097.731	108.785	4.988.946	-600.556	-13,7%
2014	4.657.122	5.873.181	135.129	5.738.052	-1.080.930	-23,2%
2015	5.328.627	5.901.800	123.315	5.778.485	-449.858	-8,4%
2016	5.642.032	6.208.534	125.666	6.082.868	-440.836	-7,8%
2017	5.713.371	6.427.717	266.644	6.161.073	-447.702	-7,8%

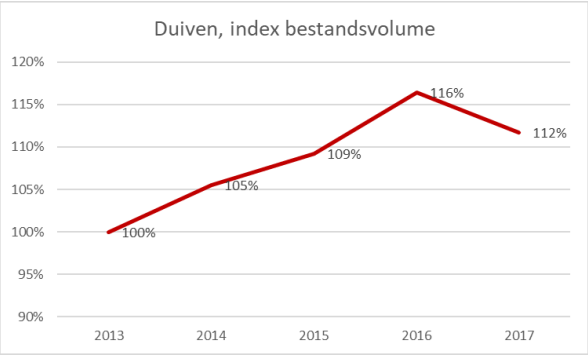

De kostenstijging wordt veroorzaakt door de groei van het bestand tot en met 2016. In 2017 is het bestand gedaald. Deze daling wordt vooral veroorzaakt door een veel lagere instroom in 2017. In 2016 was de instroom 167, in 2017 was deze 117. In de onderstaande grafieken is een samenvatting van de groei van het bestand vanaf 2013 opgenomen. De groei van het bestand heeft drie belangrijke oorzaken:

- De invoering van de Participatiewet waardoor meer arbeidsbeperkte burgers zich bij ons melden voor ondersteuning;
- Een toename van het aantal statushouders dat zich vestigt in de gemeente;
- De economische ontwikkeling waardoor nog steeds een groot aantal mensen waarvan de WW-uitkering eindigt en een beroep moet doen op bijstand.

Uit nadere analyse[1] blijkt dat het percentage huishoudens in de gemeente dat afhankelijk is van een uitkering op 31 december 2015 hoger ligt dat het op grond van het verdeelmodel voorspelde aantal. Het blijkt dat in de gemeente vooral meer alleenstaanden en ouderen een uitkering hebben dan op grond van het verdeelmodel verwacht.

In het vervolg van deze rapportage gaan we nader in op de (aanvullende) interne en externe maatregelen die worden genomen om de groei van het bestand en de kosten verder te beperken. De Regionale Sociale Dienst De Liemers (RSD) die de gehele BUIG voor de gemeente uitvoert heeft de ambitie om het aantal uitkeringsgerechtigden in de periode 2018-2021 uiteindelijk te reduceren. Er zijn echter onzekerheden:

- De consequenties van diverse ontwikkelingen in de sociale zekerheid in de regio (Verbreding van het takenpakket met nieuwe doelgroepen, de positie van de Sociale Werkvoorziening Scalabor, de positie van de RSD, de structurele kortingen op het budget en de enorme tekorten op Wsw);
- De ontwikkelingen van de regionale arbeidsmarkt en ook de verwachtingen van het CPB dat het aantal bijstandsgerechtigden nog verder zal stijgen.

Voor de periode 2018 en verder werken wij nu aan een aanscherping van onze prognose op grond van het beleid dat de gemeente voorstaat in het Participatiedomein en diverse exogene ontwikkelingen die van invloed zijn op instroom, volume en kosten

B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort verder te reduceren

Omschrijf in onderstaand tekstveld welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan verdere reductie van het tekort.

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen maatregelen genomen in 2017-2018 en maatregelen uit eerdere jaren.
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

[1] De rekentool participatiewet 2017 van het ministerie van SZW

Toelichting bij B

- Indien uw gemeente over 2015 en/of 2016 een vangnetuitkering is verleend, is sprake van een aanhoudend tekort. Indien het college over 2017 aanspraak wenst te maken op een vangnetuitkering moet het college verklaren dat interne en externe maatregelen zijn genomen om tot verdere tekortreductie te komen.
- Voorbeelden van externe maatregelen zijn onder andere consultatie of gebruik maken van goede voorbeelden van andere gemeenten, gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking, advies van adviesbureau of maatregelen die na aanleiding daarvan zijn geformuleerd. Indien maatregelen tot stand komen zonder inbreng van externen worden zij als intern aangemerkt. Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt. Van het college wordt verwacht duidelijk aan te geven hoe externe inbreng leidde tot het nemen van bepaalde maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen, hieruit moet blijken dat het college actief extern consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel.
- De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk voor de datum van inlevering van het verzoek (15 augustus 2018).
- Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage* aan de reductie van het tekort.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Zoals hiervoor aangegeven bij de analyse van het tekort is de groei van het bestand de belangrijkste reden voor de toename van de kosten en het tekort. Uit de analyse blijkt ook dat de gemeente al jaren kampt met een tekort. Hiertegen worden natuurlijk al lang maatregelen genomen. De kostenstijging is daarom de afgelopen jaren relatief beperkt gebleven en in 2017 zien we voor het eerst een daling van het bestand. In het vervolg gaan we in op de maatregelen die wij nemen om de groei van het bestand en de kosten een halt toe te roepen. Deze maatregelen vallen in drie hoofdstromen uiteen:

1. Instroombeperking
2. Handhaving
3. Arbeidsontwikkeling en re-integratie

Voor de eerste twee onderdelen continueren wij het beleid dat al succesvol is gebleken in het verleden. Onderstaand hebben wij daarvan slechts een korte samenvatting opgenomen. Wij denken de meeste winst te kunnen boeken door aanvullende maatregelen te nemen gericht op arbeidsontwikkeling en re-integratie. De maatregelen die wij inzetten zijn zowel van interne als van externe aard.

Ad 1. Beperken van de instroom, poortwachtersfunctie.

Het aantal inwoners dat zich meldt voor een uitkering kunnen wij niet direct beïnvloeden. Wel zetten we actief in op preventie door inwoners die zich melden voor een uitkering te wijzen op alternatieve mogelijkheden zoals een opleiding of het zoeken naar werk. Ook geven wij na melding actief invulling aan handhaving door informatiebijeenkomsten waarin inwoners geïnformeerd worden over de rechten en plichten die zijn verbonden aan de uitkering. Hierdoor ontstaat er een heldere verwachting wat de RSD van de inwoner verwacht en wat de inwoner van de RSD mag verwachten.

We laten de keuze bij de inwoner of hij het alsnog noodzakelijk acht om de aanvraag door te zetten. Indien vervolgens een uitkeringsaanvraag wordt ingediend wordt deze door ons getoetst aan wettelijke vereisten. Daardoor weten wij al jaren het aantal meldingen dat uiteindelijk tot een uitkering leidt te beperken tot circa 50%. Dat beleid zetten wij ongewijzigd voort.

Ad. 2. Inzet op handhaving

Ook handhaving van verplichtingen tijdens de uitkering is een belangrijke speerpunt in onze uitvoering. Wij zetten hier onverminderd in door de inzet met mensen en middelen gericht op onder meer:

- Onderzoek op basis van signalen van misbruik
- Actieve controle op verzuim bij re-integratietrajecten en werkervaringsplaatsen

Ad 3. Arbeidsontwikkeling en re-integratie

<u>Externe inbreng bij maatregelen tot tekortreductie</u>

Door het ministerie van SZW wordt in het kader van de vangnetregeling specifiek gevraagd naar externe inbreng bij het ontwikkelen en implementeren van maatregelen voor tekortreductie. Wij zijn als gemeente al sinds jaar en dag breed georiënteerd. Dat houdt in dat wij, ook via onze uitvoeringsorganisatie de RSD, altijd inzetten op samenwerking met andere gemeenten en het inroepen van extern advies om onze dienstverlening binnen de Participatiewet te optimaliseren. Binnen de RSD werken wij intensief samen met de gemeenten Zevenaar en Westervoort. Maar ook met andere gemeenten in de Liemers en de bredere arbeidsmarktregio werken wij samen bij het ontwikkelen van beleid en nieuwe projecten binnen de Participatiewet. De externe inbreng werkt dan ook door in bijna alle maatregelen die wij nemen om onze inwoners te ondersteunen op weg naar werk zowel op beleids- als op uitvoeringsniveau. Enkele specifieke maatregelen op het gebied van regionale samenwerking zijn:

- De Liemerse netwerkorganisatie voor werk en participatie

Op basis van onderzoek door Radar Advies werken wij met de gemeenten die in de RSD deelnemen en de gemeenten Montferland en Doesburg aan deze organisatie. Doel van deze netwerkorganisatie zal zijn om samen met de andere spelers binnen het sociale domein in onze regio effectieve ondersteuning voor onze inwoners te organiseren op het gebied van maatschappelijke participatie en re-integratie naar werk. De gedachte hierachter is dat alle partijen nodig zijn om de beste resultaten te realiseren. De RSD krijgt een belangrijke rol in deze netwerkorganisatie.

- Het Regionaal Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland (WSP)

Het WSP onderhoudt de contacten met de werkgevers in Midden-Gelderland voor de gemeenten in Midden-Gelderland, het UWV en Scalabor. Het WSP levert openstaande vacatures en andere baanmogelijkheden de RSD levert vervolgens geschikte kandidaten aan. Vervolgens proberen de accountmanagers van het WSP een match tot stand te brengen tussen werkgever en kandidaat. In 2017 ligt de focus onder meer op het plaatsen van mensen uit het doelgroepenregister.

Daarnaast investeert de RSD in de implementatie van een matchingsinstrument (Sonar/WBS). De RSD heeft hierbij de voortrekkersrol binnen de arbeidsmarktregio. Hierdoor heeft het WSP beter zicht op het bemiddelbare klantenbestand van de RSD. Dit zal ten goede komen aan de snelheid en kwaliteit van het matchen op vacatures. Om hier goede invulling aan te geven, participeert de RSD als vertegenwoordiger van de arbeidsmarkt in het landelijke gemeentelijk overleg UWV Portaal en zijn er samenwerkingsvormen met het UWV.

- Het Platform onderwijs en arbeidsmarkt De Liemers.

Ondernemers, onderwijsinstellingen en overheidsinstellingen uit de Liemers werken in het POA de Liemers op projectniveau met elkaar samen om de Liemerse arbeidsmarkt beter te laten functioneren en knelpunten op de Liemerse arbeidsmarkt op te lossen. Alle projecten zijn opgenomen in het POA-uitvoeringsplan 2017. Projecten richten zich op het opheffen van de mismatch op de arbeidsmarkt, op kennisvalorisatie, op innovatie, op het bieden van kansen aan jongeren, op het beter gebruik maken van elkaars werkgeversnetwerken en op het verbeteren van de aansluiting tussen praktijk- en speciaal onderwijs en de arbeidsmarkt.

- Kennisdeling op landelijk niveau en in Divosa-verband

Verder draagt de RSD ook in landelijk verband bij aan het verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening aan de inwoners. Voorbeelden daarvan zijn actieve deelname aan Divosa projecten zoals ‘effectiviteit en vakmanschap’, lidmaatschap van alle klantmanagers en de invulling van een bestuursfunctie bij de beroepsvereniging voor klantmanagers en deelname als pilot gemeente aan de oprichting van het register voor klantmanagers. Opgedane kennis aan (wetenschappelijk) onderzoek, wordt vertaald in de diensten naar de inwoners.

<u>Maatregelen gericht op arbeidsontwikkeling en re-integratie</u>

De maatregelen die wij nemen zijn een mix van al langer bestaande maatregelen en aanvullende maatregelen. Voor het bedienen van onze klantengroep zetten wij op basis van maatwerk een breed scala aan instrumenten en trajecten in. Deze inzet gebeurt altijd op basis van maatwerk. Een belangrijke ontwikkeling voor de nabije toekomst is de vorming van de Liemerse netwerkorganisatie voor werk en participatie en het leer/werk centrum dat hiervoor mogelijk wordt opgezet om uitvoering te geven aan de arbeidsontwikkeling voor deze netwerkorganisatie. Wij verwachten daarmee nog beter invulling te kunnen geven aan arbeidsontwikkeling en re-integratie voor de brede Participatiewet doelgroep.

Om onze inwoners een zo goed mogelijk passend aanbod te doen voor arbeidsontwikkeling en re-integratie hebben wij in de eerste helft van 2017 het gehele bestand gescreend een ingedeeld conform de werkladder van de programmaraad. Het basisprincipe voor deze indeling is het vermogen van de inwoners om deel te nemen aan de arbeidsmarkt. Het is de bedoeling op per deel van de doelgroep gericht instrumenten in te zetten en de ontwikkeling van de inwoners op de ladder te volgen. Tevens zullen wij de caseloads van onze klantmanagers verkleinen, zodat een groot deel van onze klantgroep heel goed in beeld is. Een logisch gevolg is dat we ervoor kiezen om een ander deel van onze doelgroep minder intensief te begeleiden.

Hierna geven wij een samenvatting van de diverse maatregelen die wij per deel van de klantengroep nemen. De maatregelen richten zich primair op uitstroom naar werk, al dan niet met ondersteuning in de vorm van loonkostensubsidie. Wij onderkennen echter ook dat niet alle klanten binnen afzienbare tijd naar werk kunnen worden geleid. Wij investeren ook in ontwikkeling van inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Voor die groep vinden wij participeren aan de samenleving even belangrijk als werk.

- **Direct aan het werk.**

Ongeveer 19% van ons bestand maakt deel uit van deze groep. Een deel van deze groep heeft al betaald werk, eventueel met zicht op uitbreiding. Inzet is zo spoedig mogelijke uitstroom naar werk, met of zonder loonkostensubsidie. Deze inwoners moeten zelf werk zoeken en worden ondersteund door de jobhunters die hen voorstellen op vacatures en hen jobfit houden. De jobhunters worden daarbij ondersteund door het WSP Midden Gelderland. Ook is er een door de RSD ontwikkelde App waarin vacatures en werkervaringsplaatsen worden weergegeven waar inwoners zelf hun interesse op kunnen laten blijken en worden trainingen, speeddates en netwerkbijeenkomsten georganiseerd.

- **Klanten met afstand tot werk.**

Ongeveer 49% van ons bestand maakt deel uit van deze groep. Hierin zitten zowel inwoners met blijvende arbeidsbeperkingen als inwoners die door belemmeringen van tijdelijke aard een (forse) afstand tot werk hebben. De inzet voor deze groep richt zich op het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt. Binnen deze groep onderscheiden wij inwoners die na een ontwikkeltraject binnen een jaar regulier of met loonkostensubsidie kunnen werken en inwoners waarbij dat langer duurt dan een jaar. Deze inwoners worden begeleid door klantmanagers van de RSD. De klant en de klantmanager van de RSD maken samen een passend trajectplan. In dit trajectplan worden de verschillende trajectonderdelen (training, gerichte opleiding, extra begeleiding, arbeidsmarktproject(en)) en het tijdpad vastgelegd. Naast individuele begeleiding begeleidt de RSD klanten ook in 2017 groepsgewijs. Op deze manier kunnen meer klanten ondersteund worden. Bovendien blijkt het groepsproces ook effectief bij te dragen aan het activeren van de deelnemers.

Voor klanten met een (blijvende) arbeidsbeperking zetten wij met behulp van loonkostensubsidie, arbeidsontwikkeling en jobcoaching in op plaatsing bij werkgevers met benutting van loonwaarde. Voor jongeren afkomstig van praktijk- en speciaal onderwijs werken wij intensief samen met de scholen. Daarnaast melden zich ook steeds arbeidsbeperkten van 27 jaar en ouder en zullen wij in het komende halfjaar ook aandacht besteden aan het opsporen van arbeidsbeperkten in het zittende bestand. Alle klantmanagers die zich bezig houden met re-integratie worden in 2017 geschoold op het herkennen van mensen die mogelijk tot de doelgroep banenafspraak behoren en het effectief aanvragen van de indicatie doelgroepregister bij het UWV. Hiervoor is een project opgestart in samenwerking met Elan training en het UWV. Bij het werven van plaatsingsmogelijkheden speelt ook het regionaal WSP een belangrijke rol.

- **Klanten die (nog) niet aan het werk kunnen**

Ongeveer 32% van ons bestand heeft een zodanige afstand tot de arbeidsmarkt dat er geen reëel perspectief op werk is. De RSD verwijst deze klanten zo goed mogelijk door naar dagactiviteiten, dagbesteding en vrijwilligerswerk (vaak wordt er ook doorverwezen naar het Sociaal Team). Deze

beperkte dienstverlening vloeit voort uit de arbeidsmarktpositie van deze klanten en de bestuurlijke keuze om de inspanningen zoveel mogelijk te richten op het aan het werk helpen van mensen. Gezien de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt is de verwachting dat een grote groep van deze mensen in onze Liemerse samenleving niet aan het werk zal komen. De behoefte aan een zinvolle dag invulling voor deze groep is dus groot en zal alleen nog maar toenemen.

C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen

Omschrijf in onderstaand tekstveld het beoogde effect van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan het *verder* reduceren van het tekort. **Hierbij gaat het om een indicatie.**

- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.
- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.

Toelichting bij C

- In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot *verdere* tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen treft waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren.
- De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen. De toetsingscommissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag (vet gedrukt).

Tekstveld voor antwoord gemeente

Zoals hiervoor aangegeven hebben wij met de RSD de Liemers de ambitie om het aantal uitkeringsgerechtigden in de periode 2018-2021 uiteindelijk te reduceren. Wij hebben met ondersteuning van het adviesbureau Adlasz en gebruik van het SZ Kompas doorgerekend wat het effect van de bestaande en nieuwe maatregelen die in onderdeel B zijn beschreven kan zijn. Daarbij hebben we natuurlijk te maken met onzekerheden waarvan het aantal inwoners dat zich meldt voor een uitkering de belangrijkste is. Voor de doorrekening hebben wij op basis van ervaringscijfers en verwachtingen voor de toekomst zo goed mogelijk invulling gegeven aan prestatie-indicatoren zoals:

- Gemiddelde kosten van uitkeringen bestaande uit bruto-normen, inkomsten uit handhaving en inkomsten uit arbeid;

- Gemiddelde loonwaarde van inwoners die met een loonkostensubsidie zijn geplaatst;
- Uitstroompercentages naar regulier werk en naar werk met ondersteuning;
- Uitstroom uit de BUIG door andere redenen

Onderstaand is een samenvatting opgenomen van de prognose die is gemaakt voor de komende jaren[2]. Bij het verbinden van conclusies aan de uitkomsten moet in aanmerking genomen worden dat er een onzekerheidsmarge is als gevolg van niet beïnvloedbare, exogene ontwikkelingen. Ook moet het beoogd resultaat van de diverse maatregelen de komende tijd op de voet gevolgd worden om de gehanteerde prestatie-indicatoren in de praktijk te toetsen. Daardoor zullen deze uitgangspunten steeds beter onderbouwd worden en kan steeds beter op de realisatie worden gestuurd.

Wij verwachten dat de kosten en het tekort op de BUIG de komende jaren geleidelijk zullen dalen. Bij de inschatting van het BUIG budget zijn wij uitgegaan van de op dit moment beschikbare informatie van SZW.

Kosten, Budget en saldo BUIG

	2017	2018	2019	2020
Kosten	€ 6.187.868	€ 5.964.831	€ 5.781.599	€ 5.650.524
BUIG budget	€ 5.713.371	€ 5.839.820	€ 5.927.304	€ 6.255.829
Saldo BUIG	€ -474.497	€ -125.011	€ 145.705	€ 605.305

De daling van de kosten is vooral het gevolg van de daling van het bestand. Het aantal uitkeringen zal dalen van gemiddeld 462 in 2017 naar gemiddeld 415 in 2020. Wij verwachten dit resultaat te bereiken door een uitstroom naar regulier werk van jaarlijks ruim 52 uitkeringen. Daarnaast willen wij inwoners plaatsen bij werkgevers met een loonkostensubsidie, deels blijvend maar deels willen we ook bezien of deze inwoners op termijn kunnen doorstromen naar regulier werk. Wij verwachten dat het aantal loonkostensubsidies geleidelijk zal stijgen naar 26 eind 2020. Dat is in overeenstemming met de doelstelling van de Participatiewet en de instroom van nieuwe doelgroepen. Overigens zijn wij voor de komende jaren voorzichtigheidshalve uitgegaan van een ten opzichte van 2017 gelijkblijvende instroom in de uitkering van 117. Onderstaand is een overzicht van de samenstelling en het verloop van het bestand opgenomen aan het einde van het jaar.

Aantal inkomensvoorzieningen einde jaar per soort

	2017	2018	2019	2020
Uitkeringen	441	425	413	403
Loonkostensubsidies	13	18	23	26
Totaal	454	443	436	429

[2] De prognose is gebaseerd op schattingen voor 2017, het werkelijk tekort voor 2017 is iets lager uitgevallen dan de prognose.

Aantal inkomensvoorzieningen einde jaar bij uitkeringen

	2017	2018	2019	2020
Trede 1: Geen aanbod / Geen Re-Integratie.	146	146	144	140
Trede 2: Aanbod > 1 jaar	160	140	126	116
Trede 3: Schoolgaand	5	3	2	2
Trede 4: Aanbod < 1 jaar	51	55	57	58
Trede 5: Direct Bemiddelaar	40	47	51	54
Trede 6A: Betaald werk MG	23	17	14	13
Trede 6B: Betaald werk ZG	16	17	19	20
Totaal	441	425	413	403

D. Ondertekening

Bij D volgt ondertekening. Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Duiven, verklaart dat het voor 15 augustus 2018 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum: _____

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar:

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar:

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat deze verklaring de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

De ondertekening geschiedt door burgemeester en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2018.

De gemeenteraad van de gemeente Duiven stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Datum: _____

Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar:

De griffier,

Naam van de ondertekenaar:

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wet- en regelgeving
In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring college eerste verzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring college bij vervolgverzoek kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure
Een verzoek om een vangnetuitkering over 2017 dient uiterlijk op 15 augustus 2018 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na 15 augustus 2018 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Deze verplichting gaat verder dan het tijdelijk vangnet, waarbij het feitelijk uitvoeren van maatregelen niet vereist was. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2017 kunt u vinden op: www.toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa
Divosa, de vereniging van leidinggevenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast heeft Divosa een factsheet maatregelen uitgegeven o.b.v. de informatie uit de vangnetuitkering 2015.

[i] www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2016/10/19/tool-verdeelmodel-bijstandsbudgetten-2017
[ii] www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark

Vraag:
Tijdens de behandeling van de vangnetregeling werd door Wilma Daams van de SP de volgende vraag gesteld:

Wat zijn de redenen dat 50% van de aanvragers niet voor een uitkering in aanmerking komen?

Antwoord:
Na navraag bij de RSD is duidelijk dat het vooral om de volgende redenen gaat:

- Mensen vinden werk
- Mensen hebben een ander inkomen
- Mensen hebben vermogen

Vriendelijke groet,

Ineke Knuiman,
Wethouder gemeente Duiven
Decentralisaties Sociaal Domein en Onderwijs

Tel. 0316-279111

Gemeente Duiven

Raadsavond

Dossiernummer 204
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 3 juli 2018
Agendapunt B.08
Omschrijving Bestemmingsplan Veegplan Duiven 2017

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsavond	**3 juli 2018**

Toelichting
Binnen de gemeente Duiven zijn enkele locaties om uiteenlopende redenen in de afgelopen jaren niet meegenomen in de actualisaties van bestemmingsplannen. Bij andere locaties hebben er ruimtelijke ontwikkelingen plaatsgevonden, waarvoor nog geen nieuwe planologische regeling is vastgesteld, of komt de feitelijke situatie niet overeen met de geldende planologische regeling. Hierdoor is de rechtszekerheid van de activiteiten ter plaatse in het geding. Om die reden heeft de gemeente Duiven voorliggend Veegplan voor de specifieke locaties opgesteld. Het Veegplan herstelt enkele omissies en borgt de planologische rechtszekerheid van de feitelijke situaties en ruimtelijke ontwikkelingen.

Behandeladvies Veegplan Duiven 2017

Onderwerp	Veegplan Duiven 2017		
Registratienummer	16DV0063	Portefeuillehouder	T.J. Spaargaren
Historie	Binnen de gemeente Duiven zijn enkele locaties om uiteenlopende redenen in de afgelopen jaren niet meegenomen in de actualisaties van bestemmingsplannen. Bij andere locaties hebben er ruimtelijke ontwikkelingen plaatsgevonden, waarvoor nog geen nieuwe planologische regeling is vastgesteld, of komt de feitelijke situatie niet overeen met de geldende planologische regeling. Hierdoor is de rechtszekerheid van de activiteiten ter plaatse in het geding. Om die reden heeft de gemeente Duiven voorliggend Veegplan voor de specifieke locaties opgesteld. Het Veegplan herstelt enkele omissies en borgt de planologische rechtszekerheid van de feitelijke situaties en ruimtelijke ontwikkelingen.		
Termijn	De gemeenteraad heeft na de terinzagelegging van het bestemmingsplan 12 weken om te besluiten omtrent de vaststelling. Aangezien de termijn van terinzagelegging op 25 april 2018 afliep is besluitvorming in de raadsvergadering 3 juli 2018 noodzakelijk om de bescherming die volgt uit het voorbereidingsbesluit te behouden.		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	1. De ingediende zienswijzen op het ontwerpbestemmingsplan conform bijgevoegde Responsnota zienswijzen ontwerp bestemmingsplan “Veegplan Duiven” te beantwoorden, ontvankelijk en deels gegrond te verklaren. 2. Het bestemmingsplan ‘Veegplan Duiven 2017’, onder aanbrenging van de wijzigingen zoals opgenomen in de Nota van beantwoording bestemmingsplan “Veegplan Duiven 2017” gewijzigd vast te stellen. 3. Geen exploitatieplan vast te stellen.		

Politieke Avond	19 juni 2018		Ronde / Debat tafel	
Voorzitter	Griffie	Zaal	Domein	Duur
P. Dijkstra	E.N. Bosscha	Raadzaal	Fysiek	**30 minuten.**
Behandeladvies	- Betreft beantwoording van eventuele vragen n.a.v. het raadsvoorstel - De discussie zal gaan over of men het eens is met de (inhoudelijke) reactie op de zienswijzen die zijn ingediend op het bestemmingsplan. In hun reactie geeft het college aan dat sommige zienswijzen aanleiding geven tot wijzigingen en anderen niet omdat de punten in die zienswijzen ongegrond zijn. - Afhankelijk van de uitkomst van de bespreking aan de ronde tafel kan bepaald worden of er aansluitend debat plaatsvindt. Aan de ronde tafel dient aan het einde van de behandeling te worden nagegaan of er fracties zijn die een debat willen over het raadsvoorstel. - Als er behoefte is aan debat kan dit aansluitend gevoerd worden. Als er geen behoefte is aan debat dan kan het voorstel direct ter politieke besluitvorming naar de Raad.			

Spreekrecht publiek	Men kan 19 juni meepraten aan tafel, aanmelden via griffie@duiven.nl. Zie voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen

Opbrengst van de tafel	Het Veegplan kan als hamerstuk naar de raad van 3 juli, met een stemverklaring vanuit GroenLinks omtrent de te bouwen nieuwe woningen in situatie Bergdravik (punt 2.21). Dhr. Elshof spreekt in over de gebrekkige communicatie omtrent het veegplan en is teleurgesteld dat hij hierdoor de procedure gemist heeft, en krijgt hierbij ruim bijval vanuit de raad. Het college neemt de kritiekpunten mee richting volgende publicaties. Dhr. Elshof is welkom voor gesprek, maar de formele procedure blijft beëindigd. Dhr. & mevr. Snijders spreken als betrokkenen in over hun situatie op de Heilsweg en vragen om een (extra) toelichting.
Raadsvergadering	3 juli 2018

*ZFB2C37B09
3*

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Bestemmingsplan "Veegplan Duiven 2017"

Zaak- & documentnr.: 16DV00631

Opsteller: Rick Rutgers & Ole van Beers

Portefeuillehouder: Wethouder Spaargaren

Team: Ruimtelijke Ontwikkeling

Telefoonnr. 3351 & 3352

Samenvatting

Het bestemmingsplan 'Veegplan Duiven 2017' herstelt omissies en borgt de planologische rechtszekerheid van de feitelijke situaties op een aantal locaties binnen de gemeente Duiven waarvoor nog geen actuele, passende juridisch-planologische regeling geldt. Het ontwerpbestemmingsplan heeft gedurende zes weken ter inzage gelegen. Tijdens deze periode zijn drie zienswijzen binnengekomen. Dit betreft zienswijzen van grondeigenaren binnen enkele deelgebieden en direct omwonenden. De reacties op het plan geven op onderdelen aanleiding tot bijstelling. Het betreft twee aanpassingen op de verbeelding en een aanpassing in de planregels. Een overzicht van de wijzigingen is opgenomen in de Nota van beantwoording ontwerpbestemmingsplan 'Veegplan Duiven 2017'.

Beslispunten

1. De ingediende zienswijzen op het ontwerpbestemmingsplan conform bijgevoegde Responsnota zienswijzen ontwerp bestemmingsplan "Veegplan Duiven" te beantwoorden, ontvankelijk en deels gegrond te verklaren.
2. Het bestemmingsplan 'Veegplan Duiven 2017' als vervat in de bestandenset met identificatiecode NL.IMRO.0226.BPDUIVEN002-VS01, langs elektronische weg en in analoge vorm, onder aanbrenging van de wijzigingen zoals opgenomen in de Nota van beantwoording bestemmingsplan "Veegplan Duiven 2017" gewijzigd vast te stellen.
3. Geen exploitatieplan vast te stellen conform artikel 6.12 lid 1 en 2 Wet ruimtelijke ordening

Aanleiding

Binnen de gemeente Duiven zijn enkele locaties om uiteenlopende redenen in de afgelopen jaren niet meegenomen in de actualisaties van bestemmingsplannen. Bij andere locaties hebben er ruimtelijke ontwikkelingen plaatsgevonden, waarvoor nog geen nieuwe planologische regeling is vastgesteld, of komt de feitelijke situatie niet overeen met de geldende planologische regeling. Hierdoor is de rechtszekerheid van de activiteiten ter plaatse in het geding. Om die reden heeft de gemeente Duiven voorliggend Veegplan voor de specifieke locaties opgesteld. Het Veegplan herstelt enkele omissies en borgt de planologische rechtszekerheid van de feitelijke situaties en ruimtelijke ontwikkelingen.

Planning

Conform artikel 3.8 lid 1 onder e van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) dient de gemeenteraad binnen twaalf weken na de termijn van terinzagelegging te besluiten omtrent de vaststelling van het bestemmingsplan. Aangezien de termijn van terinzagelegging op 25 april 2018 afliep is besluitvorming in de raadsvergadering 3 juli 2018 noodzakelijk om de bescherming die volgt uit het voorbereidingsbesluit te behouden.

Beoogd effect

Tijdige gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan 'Veegplan Duiven 2017'.

Argumenten

1.1 De ingediende zienswijzen zijn binnen de termijn ontvangen en daarmee ontvankelijk verklaard.
Vanaf donderdag 15 maart 2018 tot en woensdag 25 april 208 heeft het ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegen. De drie zienswijzen zijn binnen deze termijn ontvangen en daarmee ontvankelijk.

1.2 De nota van beantwoording zienswijzen ontwerpbestemmingsplan 'Veegplan Duiven 2017' geeft een weergave van de inhoud van de ingekomen zienswijzen en de beoordeling ervan.
In de nota van beantwoording zienswijzen ontwerpbestemmingsplan 'Veegplan Duiven 2017' (bijlage 1) zijn de ingekomen zienswijzen (bijlage 2,3,&4) samengevat en beoordeeld. Het betreft zienswijzen van grondeigenaren uit een aantal deelgebieden en direct omwonenden. Deze zienswijzen zijn deels gegrond verklaard en hebben in enkele gevallen gezorgd voor wijzigingen in het bestemmingsplan.

- Naar aanleiding van zienswijze 2 wordt er een aanpassing gedaan op de verbeelding. In Deelgebied 2 worden de overbodige grenslijnen op de digitale verbeelding verwijderd, zodat alleen de buitenste plangrenzen overblijven.
- Naar aanleiding van zienswijze 2 wordt een aanpassing gedaan op de verbeelding van deelgebied 2. Hier wordt een aanduiding toegevoegd dat op het perceel twee bedrijfswoningen zijn toegestaan.
- Naar aanleiding van zienswijze 3 wordt er een aanpassing gedaan in de bestemminsplanregels. In de definitie van 'Agrarisch Medegebruik', artikel 1.11., wordt het woord 'kleinschalig' vervangen door 'in bedrijfsmatig opzicht ondergeschikt'.

2.1 Het bestemmingsplan voorziet in het herstel van enkele omissies en de borging van de planologische rechtszekerheid van de feitelijke situaties en ruimtelijke ontwikkelingen.
Door het gewijzigd vaststellen van het bestemmingsplan 'Veegplan Duiven 2017' wordt er op een totaal van 22 deellocaties binnen de gemeente Duiven de planologische rechtszekerheid van de feitelijke situaties en ruimtelijke ontwikkelingen geborgd.

2.2 Vasstelling van een bestemmingsplan is een raadsbevoegdheid.
Op basis van artikel 3.1 lid 1 van de Wet ruimtelijke ordening stelt de gemeenteraad voor het gehele grondgebied van de gemeente een of meerdere bestemmingsplannen vast.

3.1 Het opstellen van een exploitatieplan is niet aan de orde.
Op grond van de Wet ruimtelijke ordening dient tegelijk met de vaststelling van het bestemmingsplan ook een exploitatieplan te worden vastgesteld indien sprake is van een bouwplan. Dit bestemmingsplan bevat geen aangewezen bouwplan. Het opstellen van een exploitatieplan is daarom niet aan de orde.

Kanttekeningen

1.1 Aan niet alle wensen die naar voren zijn gebracht in de zienswijzen wordt tegemoet gekomen.

De Reclamanten van zienswijze 1 (bijlage 2) geven aan het bouwvlak en daarmee de mogelijkheid tot nieuwbouw op Heilweg 4 te willen behouden. Echter, heeft de gemeente in het verleden aangegeven dat, wanneer het perceel in kwestie in gebruik genomen wordt als achtertuin, het bouwvlak en daarmee de mogelijkheid tot nieuwbouw, bij de eerstvolgende herziening van het bestemmingsplan te verwijderen. Het perceel in kwestie is momenteel in gebruik als achtertuin door de vier aangrenzende woningen en het Veegplan is de eerstvolgende herziening.

De reclamanten van zienswijze 2 (bijlage 3) zien graag de situatie rond het kruispunt Broekstraat-Oostsingel opgenomen worden in het Veegplan. Aangezien deze situatie ingaat op een toekomstige ontwikkeling wordt deze niet opgenomen in het Veegplan. Het Veegplan gaat enkel in op het herstellen van omissies en het vastleggen van de feitelijke situatie.

Aan de wensen van de reclameanten van zienswijze 3 (bijlage 4) kan eveneens niet tegemoet gekomen worden. Zij verzoeken de wijzigingsbevoegdheid, als opgenomen in artikel 26.2 van de planregels te verwijderen, met als doel de bestemmingswijziging naar van ‘Wonen’ naar ‘Agrarisch’ per direct definitief te maken. Om de grondeigenaren de mogelijkheid te bieden om korte termijn bestaande of in ontwikkeling zijnde plannen te realiseren.

Financiële paragraaf

De kosten voor de bestemmingsplanprocedure zijn voor rekening van de gemeente. Dekking vindt plaats ten laste van de post ‘Bestemmingsplannen en vrijstellingen’ / uitgave met dekking uit bestemmingsplanreserve.

Communicatie

Het vaststellingsbesluit van het bestemmingsplan wordt gepubliceerd in de Staatscourant en het digitale gemeenteblad. De indieners van een zienswijze worden schriftelijk op de hoogte gesteld. Het vastgestelde plan zal voor eenieder voor een termijn van zes weken ter inzage liggen. Gedurende deze termijn kan beroep worden ingesteld.

Intergemeentelijke samenwerking

N.v.t.

Bijlagen

1. *201362837 - Nota van beantwoording zienswijzen ontwerpbestemmingsplan ‘Veegplan Duiven 2017’*
2. *201359330 - Zienswijze 1 – Aangaande deelgebied 4*
3. *201358430 - Zienswijze 2 – Aangaande deelgebied 2*
4. *201358722 - Zienswijze 3 – Aangaande deelgebied 1*
5. *201362835 - Bestemmingsplan Veegplan Duiven 2017 – Toelichting*
6. *201362836 - Bestemmingsplan Veegplan Duiven 2017 – Bijlagen bij Toelichting*
7. *201362833 - Bestemmingsplan Veegplan Duiven 2017 – Regels*
8. *201362834 - Bestemmingsplan Veegplan Duiven 2017 – Bijlagen bij Regels*
9. *201362832 - Bestemmingsplan Veegplan Duiven 2017 - Verbeelding*

Duiven, 29 mei 2018.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

de secretaris,	de burgemeester,
Chris Papjes	Rik de Lange

*ZFB2F16A42
n*

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : 16DV00631

Datum besluitvorming : 3 juli 2018

Onderwerp : Bestemmingsplan "Veegplan Duiven 2017"

Samenvatting

Binnen de gemeente Duiven zijn enkele locaties om uiteenlopende redenen in de afgelopen jaren niet meegenomen in de actualisaties van bestemmingsplannen. Bij andere locaties hebben er ruimtelijke ontwikkelingen plaatsgevonden, waarvoor nog geen nieuwe planologische regeling is vastgesteld, of komt de feitelijke situatie niet overeen met de geldende planologische regeling. Hierdoor is de rechtszekerheid van de activiteiten ter plaatse in het geding. Om deze reden heeft de gemeente Duiven het bestemmingsplan “Veegplan Duiven 2017” voor de genoemde locaties opgesteld. Het Veegplan herstelt enkele omissies en borgt de planologische rechtszekerheid van de feitelijke situaties en ruimtelijke ontwikkelingen. Het is aan de gemeenteraad om het plan vast te stellen.

De raad besluit

1. De ingediende zienswijzen op het ontwerpbestemmingsplan conform bijgevoegde Responsnota zienswijzen ontwerp bestemmingsplan “Veegplan Duiven” te beantwoorden, ontvankelijk en deels gegrond te verklaren.
2. Het bestemmingsplan ‘Veegplan Duiven 2017’ als vervat in de bestandenset met identificatiecode NL.IMRO.0226.BPDUIVEN002-VS01, langs elektronische weg en in analoge vorm, onder aanbrenging van de wijzigingen zoals opgenomen in de Nota van beantwoording bestemmingsplan “Veegplan Duiven 2017” gewijzigd vast te stellen.
3. Geen exploitatieplan vast te stellen conform artikel 6.12 lid 1 en 2 Wet ruimtelijke ordening

de griffier, de voorzitter,

E. (Els) Boers drs. H.B.I (Rik) de Lange

Nota van beantwoording zienswijzen ontwerpbestemmingsplan ‘Veegplan Duiven 2017’

Inhoud

1. Aanleiding nota
2. Doelstelling en opbouw nota
3. Zienswijzen
    3.1 Zienswijze en ontvankelijkheid
    3.2 Samenvatting en beoordeling
    3.3 Conclusie
4. Ambtelijke wijzigingen
5. Conclusie

Bijlagen

1. Aanleiding nota

Vanaf donderdag 15 maart 2018 tot en met woensdag 25 april 2018, heeft het ontwerpbestemmingsplan ‘Veegplan Duiven 2017’ voor een ieder ter inzage gelegen. Gedurende deze termijn was een ieder bevoegd een zienswijze over het bestemmingsplan kenbaar te maken aan de Gemeenteraad.

Tevens is het ontwerpbestemmingsplan conform artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening ter beoordeling verstuurd naar de gebruikelijke overlegpartners.

2. Doelstelling en opbouw nota

Deze nota geeft de ingebrachte zienswijzen weer en voorziet deze van een inhoudelijke beoordeling. De ingekomen zienswijzen zijn in hoofdstuk 3 samengevat en beoordeeld met afsluitend eventuele wijzigingen. In hoofdstuk 4 voor wordt dit gedaan voor de zienswijzen van de gebruikelijke overlegpartners. Wijzigingen voortkomend uit de ingekomen zienswijzen worden verwerkt in het bestemmingsplan. Vervolgens worden de (eventuele) ambtelijke wijzigingen die doorgevoerd worden in het bestemmingsplan in hoofdstuk 5 op hoofdlijnen uiteengezet. In het volgende hoofdstuk volgt eerst een opsomming van de ingebrachte zienswijzen en de ontvankelijkheidsafweging.

3. Zienswijzen

3.1 Zienswijzen en ontvankelijkheid

Zienswijzen
Van de gelegenheid tot het indienen van zienswijze is driemaal gebruik gemaakt, door:

1. De heer en mevrouw Stoker, wonende aan de Vriesschestraat 23, 6922 JZ te Duiven (**Bijlage 1**), mede namens:
   - Mevrouw S. Beumer en de heer H. Wichmann, wonende aan de Vriesschestraat 21, 6922 JZ te Duiven, en;
   - De heer R. Londeman, wonende aan de Vriesschestraat 25, 6922 JZ te Duiven,
   - De heer A.Yitbarek en mevrouw S. van der Linde, wonende aan de Vriesschestraat 27, 6922 JZ te Duiven;

   (de zienswijze, aangaande deelgebied 4, is per brief binnengekomen op 25 april 2018 gedateerd van 23 april 2018)
2. De VOF. gebr. van Huet BV, gevestigd aan de Ploenstraat 17, 6921 PM te Duiven (**Bijlage 2**):
   (de zienswijze, aangaande deelgebied 2, is per brief binnengekomen op 18 april 2018, gedateerd van 16 april 2018. Deze is namens de VOF verzonden door Eelerwoude BV.)
3. De heer en mevrouw Snijders, wonende aan de Heilweg 24, 6922 JC te Duiven (**bijlage 3**):
   (de zienswijze, aangaande deelgebied 1, is per brief binnengekomen en gedateerd op 19 april 2018)

Geen van de overlegpartner heeft een zienswijze ingediend tegen het ontwerpbestemmingsplan. Wij beschouwen de betreffende partners bij deze akkoord met het bestemmingsplan ‘Veegplan Duiven 2017’.

Ontvankelijkheid
De zienswijzen zijn binnen de inzagetermijn ontvangen en vandaar ontvankelijk verklaard.

3.2 Samenvatting en beoordeling

Zienswijze 1 - Familie Stoker et. al. (deelgebied 4)

Zienswijze

a) De reclamant geven aan dat zij verrast zijn door de bestemmingswijziging van de gemeente. Zij hebben het perceel indertijd gekocht met de mogelijkheid een woning te realiseren op deze grond. De insprekers geven aan dat zij nog geen concrete plannen hebben om deze te ontwikkelen, maar graag de optie open houden. Zij hadden niet de verwacht dat de gemeente het betreffende bouwvlak kan en wil opheffen wanneer deze niet wordt gebruikt. In de optiek van de reclamanten is hier sprake van een breuk met het vertrouwensbeginsel door de gemeente.
b) De reclamanten zien in het bestemmingsplan en in de *Nota van beantwoording inspraak- en vooroverlegreacties voorontwerpbestemmingsplan "Veegplan Duiven 2017"* geen argumentering voor het weg bestemmen van het betreffende bouwvlak. Dit is in de optiek van de insprekers in strijd met het motiveringsbeginsel en artikel 3.1.6 sub a van de Bro.
c) De reclamanten geven aan dat op andere locaties in Duiven bouwvlakken gehandhaafd worden waar (nog) niet gebouwd wordt, zoals gebieden bestemt voor nieuwe bedrijventerreinen. Als voorbeeld hiervan halen zij het gebied rond de kruising van de Rijksweg met de Westsingel aan, waar nog een groot onbebouwd bouwvlak ligt met de bestemming dienstverlening. De insprekers voelen dat zij oneerlijk behandeld worden in deze zaak, en dat deze aanpak in strijd is met het gelijkheidsbeginsel
d) De reclamanten vragen zich af waarom gekozen is om de feitelijke fysieke situatie te bestemmen, in plaats van de bestaande juridische situatie. Dit zou immers de rechtszekerheid van de eigenaren beter beschermen.
e) De reclamanten geven aan dat zij de betreffende gronden hebben gekocht voor de prijs van bouwgrond. Zij stellen dat wanneer het bouwvlak van de gronden wordt verwijderd zij hiervan planschade ondervinden. Ook vragen zij zich af welke gevolgen mogelijke planschadeclaims hebben voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan, aangezien in de financiële paragraaf van het plan geen verwijzing staat naar een mogelijke vraag om planschadevergoeding van de reclamanten.

Beoordeling

a) In 2015 heeft de heer Yitbarek namens de bewoners van de Vriesschestraat 21, 23, 25, en 27 de gemeente te kennen gegeven samen met genoemde buren voornemens te zijn het perceel Heilweg 6 te Duiven (kadastraal bekend gemeente Duiven, sectie D nummers 1679 t/m 1682) te kopen van de curator van Groothuizen Projecten Holding B.V.. Hieromtrent heeft de heer Yitbarek bij de gemeente geïnformeerd naar de mogelijkheden om te zijner tijd alsnog een woning te bouwen op deze locatie. Op 6 oktober 2015 heeft de gemeente Duiven middels een brief (**Bijlage 4**) aan de heer Yitbarek kenbaar gemaakt dat wanneer het betreffende perceel in gebruik genomen wordt als achtertuin het bouwvlak bij een eerstvolgende bestemminsplanherziening zal worden verwijderd en de grond zal worden herbestemd om aan te sluiten bij het gebruik als tuin. Deze aanpassing wordt gedaan vanuit volkshuisvestelijk oogpunt. Het is van belang om als gemeente zelf zoveel mogelijk regie te kunnen voeren op woningbouwplannen. Op 27 oktober 2015 heeft de Gemeente een tweede brief

verzonden (**Bijlage 5**). In deze brief wordt vermeld dat er in de voorgaande brief per abuis is aangegeven dat de gronden herbestemd worden als 'Tuin', de grond zal bij het toekomstig gebruik als achtertuin herbestemd worden als 'Wonen'. Daarnaast is in deze brief nogmaals aangehaald dat het bouwvlak en de bouwaanduiding ter plaatse bij een eerstvolgende herziening worden verwijderd. Het Veegplan is in dit opzicht de eerstvolgende herziening. Vandaar dat deze aanpassing bij deze doorgevoerd wordt.

b) In de toelichting van het Veegplan is de reden voor het verkleinen van het bouwvlak uit het vigerende plan gegeven. Deze luid als volgt: "*De vrijstaande woning Heilweg 4 is gerealiseerd en voor het overige zijn de gronden als tuin ten behoeve van de woningen ten noorden van de locatie (Vriesschestraat 21-27) uitgegeven. Om die reden wordt het bouwvlak op de locatie verkleind*.". Het Veegplan legt in deze situatie de feitlelijke situatie vast.
c) Er zijn inderdaad andere locaties in de gemeente waar bouwvlakken niet ontwikkeld zijn, maar waar de gemeente geen directe aanleiding heeft om deze op te heffen. Deze gevallen binnen de gemeente hebben geen woonbestemming en zijn dus niet geschikt voor woningbouw. In de situatie van de reclamanten heeft de gemeente wel een directe aanleiding om het bouwvlak te verwijderen. Hier halen wij nogmaals de inhoud van de brief van 6 oktober 2015 (15uit03566) aan.
d) Het uitgangspunt van een bestemmingsplan is het creëren en behouden van een goede ruimtelijke ordening. Hoewel de gemeente in veel gevallen rekening houd met de juridische en economische situatie, zijn deze belangen nooit leidend in het schrijven van een bestemmingsplan.
e) Planschade is geen ruimtelijk argument, en daarom geen leidend belang voor het bestemmingsplan. De reclamanten hebben al voor de aankoop geïnformeerd over de mogelijkheden om dit bouwvlak in stand te houden. De gemeente heeft destijds aangegeven dat de mogelijkheid tot woningenbouw verwijderd wordt wanneer de betreffende gronden in gebruik genomen worden als (achter)tuin. Van planschade is in dit geval dus geen spraken.

Zienswijze 2 – VOF Gebr. van Huet BV. (deelgebied 2)

Zienswijze

a) De reclamant geeft aan dat de aanpassing van de plangrenzen die in de inspraakreacties werd aangegeven, nog niet gerealiseerd is.
b) In het ontwerpbestemmingsplan zijn de regels voor bedrijfswoningen aangepast. Hierbij is opgenomen dat bij bedrijfswoningen een woning is toegestaan, dan wel "*maximaal het…aangegeven aantal*". Op het erf van de reclamant twee woningen toestaan, aangezien deze al aanwezig zijn. Reclamant geeft aan dat deze aanduiding op deze locatie in het ontwerpbestemmingsplan nog ontbreekt.
c) De reclamant zet vraagtekens bij de term 'agrarisch medegebruik'. In het voorontwerpbestemmingsplan werd de term 'kleinschalig agrarisch medegebruik' gehanteerd. In de definitie in het ontwerpbestemmingsplan is agrarisch medegebruik gedefinieerd als ''*het uitoefenen van kleinschalige agrarische activiteiten,… recreatief karakter.*" De reclamant verzoekt de term 'kleinschalig' te vervangen door 'in bedrijfsmatig opzicht ondergeschikt'.
d) De reclamant geeft aan dat zij de huidige vorm van artikel 4.1 te beperkend vinden voor hun bedrijfsvoering, aangezien hierin is aangegeven dat het maximale oppervlak

van bedrijfsbebouwing dat op het terrein is toegestaan gelijk is aan het huidige oppervlak van bedrijfsbebouwing. Zij geven aan dat uit de argumentatie van de *Nota van beantwoording inspraak- en vooroverlegreacties voorontwerpbestemmingsplan "Veegplan Duiven 2017"* blijkt dat het niet de bedoeling is om het bedrijf ten aanzien van het huidige gebruik op slot te zetten, en stellen dat het gebruikelijk is om een uitbreiding van 10% tot 20% mogelijk te maken zonder een bestemmingsplanprocedure.

e) De reclamant gaat in op het vraagstuk omtrent het kruispunt Broekstraat-Oostsingel. Deze situatie speelt al langere tijd binnen de gemeente, vanwege het bovengemiddelde aantal ongevallen en de mogelijke toename van de verkeersdruk op de Oostsingel in verband met de komst van de A15. Een mogelijke oplossing voor deze probleemsituatie is het afsluiten van de Broekstraat. De reclamant gebruikt dit kruispunt regelmatig op weg naar hun klanten en is daarom zeer geïnteresseerd in de ontwikkelingen rond dit kruispunt. De reclamant argumenteert dat het afsluiten van het kruispunt grote financiële gevolgen kan hebben voor het bedrijf en dat om deze reden de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid in het geding komen, aangezien een eventuele afsluiting in de nabije toekomst niet uit te sluiten is. De vraag van de reclamant is om het vaststellen van het Veegplan uit te stellen tot er duidelijkheid is over de toekomst van het kruispunt. Daarnaast merkt de reclamant op dat de gemeente Duiven op het moment onderzoek zou doen naar het mogelijk afsluiten van bepaalde wegen voor grote landbouwvoertuigen. Zij stellen dat dit ook een probleem vormt voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan, aangezien dit omrijschade zal veroorzaken.

f) De reclamant draagt aan de wijzigingsbevoegdheid van artikel 26.2 toe te passen op het grondgebied van de Gebr. van Huet BV om het probleem dat onder sub e geschetst wordt te verhelpen. Met toepassing van deze wijziging kan de reclamant deze locatie verkopen en op een andere locatie het bedrijf voorzetten. Daarnaast wordt opgemerkt dat de locatie van de reclamant is aangewezen als potentiele zoeklocatie voor nieuwe woningbouw in het Woningbouwprogramma 2018-2027.

Beoordeling

a) Deze fout wordt naar alle waarschijnlijkheid veroorzaakt door de verandering van de perceelsgrenzen, aangezien deze in de kaarten van de omliggende gebieden niet zijn aangepast. De detailkaart in de digitale verbeelding klopt echter wel. De gemeente past deze begrenzingen aan, om zodanig alle verwarring over de plangrenzen weg te nemen.

b) Deze aanduiding is inderdaad niet aanwezig. Deze aanduiding wordt in de verbeelding toegevoegd.

c) De alternatieve formulering die is aangeboden door de reclamant is duidelijker in het verwoorden van de intentie van de gemeente. Deze zal van nu af aan gehanteerd worden in het bestemmingsplan.

d) In artikel 25.1 van de bestemmingsplanregels is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor het College van B en W om af te wijken van de in het plan genoemde goothoogten, bouwhoogten, oppervlakte- en inhoudsmaten, percentages en afstandseisen, tot een maximum van 10%. Burgemeester en wethouders mogen de bevoegdheid gebruiken, maar zijn het niet verplicht.

e) Het bestemmingsplan ‘’Veegplan Duiven 2017’’ herstelt omissies en borgt de planologische rechtszekerheid van de feitelijke situaties op een aantal locaties binnen

de gemeente Duiven waarvoor nog geen actuele, passende juridisch-planologische regeling geldt. Het vraagstuk omtrent het kruispunt Broekstraat-Oostsingel valt hier niet onder, omdat het gaat om een mogelijke aanpassing van de feitelijke situatie. Vandaar dat deze locatie niet is opgenomen in het Veegplan. Daarnaast zijn de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan niet in het geding, aangezien de reclamant doelt op een locatie die nog niet genomen is in het bestemmingsplan. Mogelijke ontwikkelingen rondom deze locatie staan los van dit bestemmingsplan.

f) Het Veegplan gaat niet in op toekomstige ontwikkelingen. Zoals hierboven wordt aangegeven, onder punt e, zijn de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid om deze reden niet in het geding. Daarnaast is het het perceel van de Gebr. van Huet BV. In het 'Woningbouwprogramma Duiven 2018-2027' niet aangewezen als potentiele zoeklocatie.

Zienswijze 3 – Heer en mevrouw Snijders (deelgebied 1)

Zienswijze

a) De reclamanten zijn het eens met de bestemmingswijziging van deelgebied 1. Zij zijn echter van mening dat, het niet wenselijk is om de wijzigingsbevoegdheid om de bestemming van deelgebied 1 te wijzigen naar 'Wonen' op te nemen, gezien de leeftijd van het vigerende bestemmingsplan en de huidige visie van de gemeente Duiven op nieuwbouw van woningen. Hierbij verwijzen zij naar de 'Liemerse woonagenda 2017-2027' en de notitie 'Woningbouwprogramma Duiven 2018-2027'. Deze wijzigingsbevoegdheid strookt in hun optiek niet met de huidige visie van de gemeente zoals deze in de genoemde documenten beschreven staat.

Beoordeling

a) Deze zienswijze verschilt inhoudelijk niet van de inspraakreactie die is ingediend op het voorontwerpbestemmingsplan. Zoals destijds is aangegeven is de gemeente Duiven niet langer voornemens dit gebied beschikbaar te stellen voor woningbouw. Voor de gronden binnen dit deelgebied geldt op dit moment een uitwerkingsbevoegdheid voor woningbouw (bestemming 'Uit te werken woondoeleinden') op basis van het vigerende bestemmingsplan "Duiven-Zuid 1984". Deze uitwerkingsbevoegdheid bestaat sinds 1984 en er is tot op heden geen gebruikt van gemaakt. In de Structuurvisie Duiven 2015 (zie paragraaf 3.1.6) zijn de gronden niet aangemerkt als 'zoekgebied wonen'. Om deze redenen worden de gronden overeenkomstig de feitelijke situatie bestemd met de bestemming 'Agrarisch'. De gemeente wil de eigenaren van de grond echter nog de mogelijkheid bieden om op korte termijn bestaande of in ontwikkeling zijnde plannen te realiseren. Om deze reden is de wijzigingsbevoegdheid zoals beschreven in artikel 26.2 van toepassing op het deelgebied. Elke aanvraag voor een omgevingsvergunning welke gebruik wil maken van deze wijzigingsbevoegdheid zal door het college van B&W worden beoordeeld aan beleid en de visie van de gemeente zoals deze zijn opgesteld. De genoemde documenten geven dus geen argument voor het verwijderen van deze wijzigingsbevoegdheid.

3.3 conclusie

De ingebrachte zienswijzen hebben aanleiding gegeven tot drie aanpassingen in het bestemmingsplan. Deze wijzigingen worden hieronder in hoofdlijnen uiteengezet.

Wijzigingen:

1. Naar aanleiding van zienswijze 2 wordt er een aanpassing gedaan op de verbeelding. In Deelgebied 2 worden de overbodige grenslijnen op de digitale verbeelding verwijderd, zodat alleen de buitenste plangrenzen overblijven.
2. Naar aanleiding van zienswijze 2 wordt een aanpassing gedaan op de verbeelding van deelgebied 2. Hier wordt een aanduiding toegevoegd dat op het perceel twee bedrijfswoningen zijn toegestaan.
3. Naar aanleiding van zienswijze 3 wordt er een aanpassing gedaan in de bestemminsplanregels. In de definitie van ‘Agrarisch Medegebruik’, artikel 1.11., wordt het woord ‘kleinschalig’ vervangen door ‘in bedrijfsmatig opzicht ondergeschikt’.

4. Ambtelijke wijzigingen

Er zijn geen ambtelijke wijzigingen doorgevoerd in het ontwerpbestemmingsplan.

5. Conclusie

De zienswijzen op het ontwerpbestemmingsplan die bij de gemeente zijn ingediend geven aanleiding tot een drietal wijzigingen. Deze wijzigingen worden verwerkt in het bestemmingsplan. De gemeenteraad wordt vervolgens verzocht het bestemminsplan gewijzigd vast te stellen.

Bijlagen:

Zienswijzen:
Bijlage 1: zienswijze reclamant 1, geregistreerd onder volgnr. 201359330
Bijlage 2: zienswijze reclamant 2, geregistreerd onder volgnr. 201358430
Bijlage 3: zienswijze reclamant 3, geregistreerd onder volgnr. 201358722

Uitgaande stukken inzake zienswijze 1:
Bijlage 4: uitgaande brief 1 inzake deelgebied 4, geregistreerd als 15uit03566
Bijlage 5: uitgaande brief 2 inzake deelgebied 4, geregistreerd als 15uit03900

De heer Yitbarek
Vriesschestraat 27
6922 JZ DUIVEN

Postbus 6, 6920 AA Duiven
Koning Willem-Alexanderplein 1, Duiven
Telefoon (0316) 27 91 11
Fax (0316) 27 92 79
www.duiven.nl
gemeente@duiven.nl
IBAN: NL98 BNGH 028 50 02 147
BIC: BNGHNL2G
KvK-nr: 09217727
BTW-nr.: 001202546B02

Ons nummer: 15DV02679
Datum: 6 oktober 2015
Kopie aan: archief / omgevingszaken / Daniels Huisman N.V., t.a.v. Ariëlla Vroom, Twentepoort West 10-7, 7609 RD Almelo
Onderwerp: **Bestemming Heilweg 6 Duiven + verzoek aankoop grond**

Geachte heer Yitbarek,

U heeft aan ons te kennen gegeven dat u samen met uw buren voornemens bent het perceel Heilweg 6 te Duiven (kadastraal bekend gemeente Duiven, sectie D nummers 1679 t/m 1682) te kopen van de curator van Groothuizen Projecten Holding b.v. In deze wenst u samen met uw buren dit perceel in het verlengde van uw tuin te gaan gebruiken. Hieromtrent verzocht u ons naar de mogelijkheden om te zijner tijd alsnog een woning te bouwen op perceel Heilweg 6 te Duiven. Daarnaast verzoekt u ons een stukje gemeentegrond aan u te verkopen zodat uw bij te kopen tuinperceel vloeiend overloopt op uw huidige tuin. Wij informeren u als volgt.

Perceel Heilweg 6 te Duiven wordt naar u zeggen gesplitst in vier percelen die vervolgens bij de achtertuinen van de adressen Vriesschestraat 27, 25, 23 en 21 te Duiven worden getrokken. Het perceel heeft conform het vigerende bestemmingsplan “Duiven Zuid” een woonbestemming. De geldende omgevingsvergunning activiteit “bouwen” voor het bouwen van een vrijstaande woning ter plaatse wordt spoedig op verzoek van de curator ingetrokken, waarna vervolgens het perceel als “tuin” in gebruik gaat worden genomen.

Wanneer perceel Heilweg 6 te Duiven de komende jaren voor tuindoeleinden zal worden gebruikt, zullen wij de bestemming ter plaatse bij een eerstvolgende herziening van het geldende bestemmingsplan wijzigen in de bestemming “tuin” (gebruik zoals gesteld in artikel 10 van het bestemmingsplan “Duiven Zuid”). Aan de curator zullen wij dan ook vragen een verzoek tot bestemmingswijziging bij ons in te dienen wanneer het perceel voor tuindoeleinden aan derden wordt verkocht. De woonbestemming zal derhalve niet in stand worden gelaten, omdat het uit volkshuisvestelijk oogpunt van belang is om zelf als gemeente zoveel mogelijk regie te kunnen voeren op woningbouwplannen. Tevens dient het perceel conform het feitelijke gebruik bestemd te worden. Er zullen dan ook nimmer mogelijkheden zijn om op het perceel Heilweg 6 te Duiven een woning te bouwen. Een verzoek hiertoe zullen wij afwijzen.

Tevens verzoekt u ons ca. 2 tot 4 m² grond (kadastraal bekend gemeente Duiven, sectie D, perceel1606 gedeeltelijk) te verkopen aan u om daarmee uw tuin vloeiend over te lopen naar uw bij te kopen tuinperceel. De betreffende gemeentegrond is bestemd conform het

vigerende bestemmingsplan “Duiven Zuid” als verkeersdoeleinden. Op de gronden bestemd voor verkeersdoeleinden zijn geen voorzieningen of activiteiten voor tuin toegestaan. Daarnaast is op het betreffende stukje grond een in ons beheer zijnde lantaarnpaal aanwezig. Wij zijn dan ook niet bereid over te gaan tot verkoop van deze grond.

Wij nemen aan u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

namens burgemeester en wethouders van Duiven,

R. van Heugten
Teamleider Ruimte, Werk en Zorg

15uit03900

De heer Yitbarek
Vriesschestraat 27
6922 JZ DUIVEN

Postbus 6, 6920 AA Duiven
Koning Willem-Alexanderplein 1, Duiven
Telefoon (0316) 27 91 11
Fax (0316) 27 92 79
www.duiven.nl
gemeente@duiven.nl
IBAN: NL98 BNGH 028 50 02 147
BIC: BNGHNL2G
KvK-nr: 09217727
BTW-nr.: 001202546B02

Ons nummer: 15DV02679
Datum: 27 oktober 2015
Kopie aan: archief / omgevingszaken (MH) / Daniels Huisman N.V., t.a.v. Ariëlla Vroom, Twentepoort West 10-7, 7609 RD Almelo
Onderwerp: **Bestemming Heilweg 6 Duiven**

Geachte heer Yitbarek,

Op d.d. 6 oktober 2015 verzonden wij u een brief (ons nummer 15DV02679) inzake bestemming Heilweg 6 te Duiven en verzoek tot aankoop grond. Naar aanleiding van overleg informeren wij u als volgt.

In voornoemde brief is aangegeven dat, indien het perceel Heilweg 6 te Duiven de komende jaren voor tuindoeleinden zal worden gebruikt, wij de bestemming ter plaatse bij een eerstvolgende herziening van het geldende bestemmingsplan zullen wijzigen in de bestemming “tuin”. Dit is onjuist. Indien het perceel voor tuindoeleinden zal worden gebruikt, zullen wij de bestemming, conform de systematiek van het geldende bestemmingsplan “Duiven Zuid”, wijzigen in “wonen” (gebruik zoals gesteld in artikel 15). Het bouwvlak en de bouwaanduiding ter plaatse zal bij de herziening worden verwijderd, een en ander zoals gesteld in onze brief d.d. 6 oktober 2015.

Wij nemen aan u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

namens burgemeester en wethouders van Duiven,

Roy Borst
Team Ruimte, Werk en Zorg

Gemeenteraad van Duiven
Postbus 6, 6920 AA Duiven

Datum: 23 april 2018
Onderwerp: zienswijze Bestemmingsplan Veegplan Duiven 2017-deelgebied 4 Heilweg 4 e.o.

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij willen wij een zienswijze indienen tegen het ontwerpbestemmingsplan 'Veegplan Duiven 2017'. Wij hebben ook een inspraakreactie ingediend tegen het voorontwerp. Het college heeft toen in de beoordeling van onze inspraakreactie onder andere het volgende aangegeven: *"Hoewel de bewoners van de Vriesschestraat 21, 23, 25, en 27 aangeven dat zij de mogelijkheid om de grond samen te voegen en te verkopen op het oog hebben, zijn hiervoor nog geen concrete plannen bij de gemeente kenbaar gemaakt. Er is zover bij de gemeente bekend geen mogelijke koper gevonden voor deze grond".* De reden dat dit tot op heden niet kenbaar gemaakt is, is omdat er tot nu toe nog geen directe aanleiding toe is geweest.

We hebben de grond in 2016 gekocht van de curator van de eigenaar/ ontwikkelaar. Die wilde daar een woning op bouwen als onderdeel van de ontwikkeling van de wijk Kloosterkamp. Voor deze ontwikkeling is een bestemmingsplan opgesteld en deze is door uw raad vastgesteld. Wij hebben de grond gekocht als bouwgrond met het doel om hier in de toekomst een woning te realiseren. Wij hebben daar op dit moment inderdaad nog geen concrete plannen voor. Maar er zijn daarnaast ook nog diverse andere opties: Eén van de deeleigenaren koopt de andere uit en gaat er zelf een woning bouwen of de huidige situatie wordt in stand gehouden (gebruik als tuin).
Zelfs met huisnummering is reeds rekening gehouden dat op deze grond een woning mag komen.

De voormalige eigenaar heeft vanwege de crisis de beoogde woning niet kunnen realiseren. Wij hebben het perceel net na de crisis kunnen kopen. De crisis is nu voorbij en de markt is goed om een eventuele woning te realiseren of de grond te verkopen. Het in stand houden van het bouwvlak houdt voor ons deze opties open. Indien deze zouden komen te vervallen als gevolg van het Veegplan, is er naar onze mening sprake van opgelopen planschade. Daarnaast moet je als burger ook het

vertrouwen hebben dat als je iets als bouwgrond koopt, deze bestemming niet zomaar verdwijnt. Anders is het in strijd met het *Vertrouwensbeginsel.* Ook hebben we niet eerder een signaal van de gemeente ontvangen dat de bouwmogelijkheid zou worden weggestemd. Er is hiervan ook geen aankondiging gedaan. Wij doen dan ook een beroep op de gemeenteraad om het bestemmingsplan op dit onderdeel niet te wijzigen en het perceel uit het Veegplan te halen.

In de beoordeling staat verder: *"Aangezien het doel van dit bestemmingsplan is om de feitelijke situatie planologisch vast te leggen, is er geen duidelijk argument om dit bouwvlak in stand te houden."* Dit zou ook omgedraaid kunnen worden. Er is geen inhoudelijk argument om de bouwmogelijkheid weg te bestemmen. Het simpele feit dat de bouwmogelijkheid nog niet benut is, is geen valide argument.

Er zijn vanuit het aspect 'goede ruimtelijke ordening' geen argumenten om de bouwmogelijkheid weg te bestemmen. Deze worden ook niet in de reactie op de inspraakreactie genoemd en ook niet in de toelichting van het bestemmingsplan. Ons inziens is het bestemmingsplan dan ook in strijd met het motiveringsbeginsel en artikel 3.1.6 sub a. Bro. En er zijn genoeg plekken in de gemeente Duiven waar niet gekozen wordt om de feitelijke situatie te bestemmen maar om bestaande bouwmogelijkheden te handhaven zoals voor onder andere nieuwe bedrijventerreinen. Als voorbeeld verwijzen wij u naar de grond ter hoogte van kruising Westsingel en Rijksweg, zie bijlage. Sinds 2009 bestaat op deze locatie de mogelijkheid om diverse bebouwingen te realiseren. Hier is tot op heden niet gebruik van gemaakt maar toch blijft de bestemming gehandhaafd. Waarom hier dan wel? Dit is ons inziens in strijd met het *gelijkheidsbeginsel.* En waarom is er gekozen om de feitelijke situatie te bestemmen en niet de bestaande juridische situatie? Dit is vanuit *rechtszekerheid* een logischer keuze. Dan blijven bestaande bouwmogelijkheden in stand.

Het gaat hier uiteindelijk om een bouwmogelijkheid die wordt wegbestemd. Is er rekening gehouden met planschade? Er is namelijk geen sprake van voorzienbaarheid. Daarnaast staat er niets over in de financiële paragraaf van het bestemmingsplan. Is het bestemmingsplan dan wel uitvoerbaar (zie artikel 3.1.6 sub f. Bro)? Want als er geen inhoudelijk argument is om de bouwmogelijkheid weg te bestemmen en er een zeer reële kans op planschade is, waarom wordt de bouwmogelijkheid dan niet in stand gelaten? Het zou uiteindelijk toch zonde zijn om vanuit het gemeenschapsgeld een planschadevergoeding te moeten voldoen. Want wij als bewoners van de Vriesschestraat 21,

23, 25, en 27 hebben bij aankoop van de grond, een bedrag moeten betalen tegen bouwgrond prijzen. Door de bouwmogelijkheid weg te bestemmen en *de feitelijke situatie planologisch vast te leggen,* wordt de door ons aangekochte bouwgrond gedevalueerd tot tuingrond. Daarmee is de grond in één klap minder waard geworden.

U bent als gemeenteraad door de inwoners gekozen. Wij gaan er vanuit dat u het college van B&W controleert en niet zonder degelijke argumentatie zo maar de bouwmogelijkheid van een particulier schrapt. Het is ons totaal onduidelijk waarom de bouwmogelijkheid wordt wegbestemd. De simpele ambtelijke uitspraak dat de bestaande situatie wordt vastgelegd, is geen inhoudelijk argument. Wij vragen u dan ook om het bestemmingsplan op dit onderdeel niet vast te stellen en ons perceel uit het bestemmingsplan te schrappen.

Wij zijn gaarne bereid om deze zienswijze mondeling toe te lichten.

We zien uw reactie graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Rob en Esther Stoker (Vriesschestraat 23, 6922 JZ Duiven)

Addis Yitbarek (Vriesschestraat 27, 6922 JZ Duiven)

Mede namens,

Susan Beumer en Henco Wichmann (Vriesschestraat 21, 6922 JZ Duiven)

Richard Londeman (Vriesschestraat 25, 6922 JZ Duiven)

Ter hoogte van kruising Westsingel en Rijksweg

Bestemming op deze locatie is sinds 2009 Dienstverlening. Echter van deze bestemming is echter tot op heden niet gebruik gemaakt.

Gemeenteraad van Puiven
Postbus 6, 6920 AA Puiven

ONTVANGEN 24 APR 2018

Vriesschestr. 23, Duiven

Eelerwoude
kleurt het landelijk gebied

www.eelerwoude.nl

vestiging Goor
Mossendamsdwarsweg 3
Postbus 53, 7470 AB Goor
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 33 15
E goor@eelerwoude.nl

vestiging Diever
Brink 4A
7981 BZ Diever
T (0521) 32 44 00
F (0521) 32 44 01
E diever@eelerwoude.nl

vestiging Culemborg
Achterstraat 11
4101 BB Culemborg
T (0345) 72 70 00
F (0345) 72 70 10
E culemborg@eelerwoude.nl

Gemeente Duiven
t.a.v. de gemeenteraad
Postbus 6
6920 AA Duiven

Goor, 16 april 2018

Betreft:	Zienswijze ontwerp bestemmingsplan 'Veegplan Duiven 2017'
Ons kenmerk:	20180417/P8519_205/JV
Contactpersoon:	Jasper Vijfhuizen, 06-10562392

Geachte heer, mevrouw,

Middels deze brief willen wij graag namens onze cliënt, V.O.F. van Huet, gevestigd Ploenstraat 17 te Duiven, onze zienswijze op het ontwerpbestemmingsplan 'Veegplan Duiven 2017' kenbaar maken.

1. **Relatie kruispunt Broekstraat – Oostsingel en Veegplan, economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid**
   In onze inspraakreactie op het voorontwerpplan hebben wij uitgebreid stilgestaan bij de volgordelijkheid van dit bestemmingsplan in relatie tot het vraagstuk omtrent het kruispunt Broekstraat – Oostsingel. Resumerend speelt hierbij de vraag of dit kruispunt zal worden afgesloten in verband met het hoge aantal (dodelijke) ongevallen. Wanneer dit kruispunt zal worden afgesloten leidt dit voor cliënt tot aanzienlijke schade vanwege een veel langere en vooral (nog) onveiligere aanrijroute. We veronderstellen deze problematiek inmiddels als bekend, tevens is deze reeds geschetst in de inspraakreactie. Onze wens is nog altijd om met de gemeente en de provincie gezamenlijk in overleg te gaan ten aanzien van voorliggende opties.

   Gelet op de volgordelijkheid lijkt het plan thans niet economisch uitvoerbaar nu de financiële gevolgen van een eventuele afsluiting van het betreffende kruispunt ten aanzien van omrijdschade niet uit te sluiten zijn en er sprake is van een voorzienbare omstandigheid. Naast de economische uitvoerbaarheid is de maatschappelijke uitvoerbaarheid ook van belang. Uit de plantekst valt op te maken dat

IBAN nr. NL41ABNA0525302255
ABN AMRO nr. 52.53.02.255
BTW nr. NL 8014.33.678.B.01
K.v.K. te Enschede: 06052035
Leveringsvoorwaarden:
conform DNR 2005
of conform Regeling van
Rentmeesters 2010

NEN-EN-ISO 9001:2008
gecertificeerd

FSC www.fsc.org MIX Papier van verantwoorde herkomst FSC® C011952

de belangrijke drager ten aanzien van maatschappelijke uitvoerbaarheid conform de toelichting enkel wordt gevormd door het volgen van de wettelijke procedure ten aanzien van inspraak, zienswijze en verzet. Deze onderbouwing is ons inziens geen volledige motivatie ten aanzien van een positieve maatschappelijke uitvoerbaarheid. Maatschappelijk gezien wil de directe omgeving van de locatie van mijn cliënt eerst duidelijkheid over het kruispunt, een veiligere situatie en dan een eindsituatie. U dient de volgordelijkheid van planvorming in ogenschouw te nemen en de definitieve vaststelling van het veegplan uit te stellen totdat er duidelijkheid bestaat omtrent de afsluiting van voornoemd kruispunt nu dit een directe maatschappelijke betekenis heeft en de uitvoerbaarheid zou kunnen schaden. Wij zijn dus niet sec tegen het veegplan, enkel de volgordelijkheid en gezamenlijkheid van trajecten zou anders kunnen.

2. **Aanpassen plangrenzen**
In de inspraakreactie is aangegeven dat op een tweetal locaties de plangrens niet leek te kloppen en er een zekere dubbele grens was aangegeven. Uit uw nota van antwoord blijkt dat dit gecorrigeerd zou worden. In het ontwerpplan met de betreffende verbeelding lijkt deze correctie nog niet te zijn doorgevoerd. Wij verzoeken u dit wel door te voeren.

3. **Aanpassing aantal bedrijfswoningen**
In de inspraakreactie is aangegeven dat het aantal bedrijfswoningen niet juist in de regels is geformuleerd. Ook de verbeelding geeft aanleiding tot onduidelijkheid. Artikel 4.1 zou naar aanleiding hiervan worden aangepast. In het nu voorliggende ontwerpplan is dit nu als volgt geformuleerd (art. 4.1. onder d):

'maximaal 1 bedrijfswoning per bestemmingsvlak, dan wel:

a. maximaal het ter plaatse van de aanduiding 'maximum aantal wooneenheden' aangegeven aantal;
b. twee bedrijfswoningen, twee-aaneen gebouwd ter plaatse van de aanduiding 'twee-aaneen';'

Een aanduiding zoals onder a. geformuleerd is, ontbreekt op de plankaart. Een aanduiding zoals onder b. geformuleerd ook. Hieruit blijkt thans nog niet dat er sprake is van twee bedrijfswoningen. Wij verzoeken u dit aan te passen.

4. **Agrarisch medegebruik**
In de inspraakreactie is ingegaan op de term 'kleinschalig agrarisch medegebruik'. Deze term is nu verwoord als 'agrarische medegebruik', waarbij de definitie conform artikel 1.11 luidt:

MIX
Papier van verantwoorde herkomst
FSC® C011952
FSC www.fsc.org

'het uitoefenen van kleinschalige agrarische activiteiten, al dan niet met een recreatief karakter;'

In de nota van antwoord wordt aangegeven dat deze definitie geen probleem vormt voor de huidige bedrijfsvoering. De definitie kan ons inziens echter wel tot discussie leiden, omdat de omvang an sich beoordeeld kan worden als agrarisch bedrijf. Deze activiteiten zijn weliswaar absoluut ondergeschikt aan de loonwerkactiviteiten maar binnen de melding activiteitenbesluit zijn er wel vergunde rechten. Zie daarvoor het gestelde in de inspraakreactie. Een agrarische nevenactiviteit welke ondergeschikt is aan de loonwerkactiviteiten is conform de werkelijkheid. De term 'kleinschalig' dient echter vervangen te worden door 'in bedrijfsmatig opzicht ondergeschikt'.

5. Afwijking bij recht

Het bedrijf is naar aanleiding van het gestelde in de inspraakreactie nu wel juist opgenomen in artikel 4.1. met de verwijzing naar bijlage 2 van de bestemmingsplanregels. Enig mogelijke oppervlaktevergroting bij veranderende omstandigheden (bijvoorbeeld bij nieuwbouw) is echter niet mogelijk gemaakt. Een gebruikelijke regeling van 10% of 20% uitbreiding bij recht ten opzichte van de huidige situatie zal hier in de toekomst onnodige procedures voorkomen. Gelet op uw argumentatie in de nota van antwoord dat het niet de bedoeling is om het bedrijf ten aanzien van het huidige gebruik op slot te zetten, verzoeken wij u deze uitbreiding bij recht op te nemen om normale wijzigingen in de toekomst niet te laten leiden tot een bestemmingsplanwijzigingsprocedure. Wij verzoeken u deze geringe verruiming bij recht op te nemen.

6. Toepassen wijzigingsbevoegdheid

In de inspraakreactie geven wij aan dat artikel 26.2 toepasbaar gemaakt zou kunnen worden op de locatie van cliënt. Wanneer de onder punt 1 omschreven wegafsluiting door gaat zou er een scenario kunnen ontstaan waarin het bedrijf van cliënt zou gaan verplaatsen. Dit raakt direct de maatschappelijke uitvoerbaarheid van zowel het veegplan als de wegafsluiting. De economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid zou kunnen toenemen wanneer artikel 26.2 mede wordt toegepast op de locatie van cliënt, omdat dit vervolgens een bredere uitvoerbaarheid van het voorliggend bestemmingsplan genereerd wanneer de wegafsluiting op termijn toch door zou gaan en het bedrijf zou verplaatsen. Overigens zou dit ook in lijn zijn met de herziende kaart uit het 'woningbouwprogramma Duiven 2018 – 2021'. Hier is namelijk de locatie van cliënt opnieuw aangewezen als potentiele zoeklocatie voor woningbouw. Wij verzoeken u wijzigingsbevoegdheid toepasbaar te maken voor de locatie van cliënt.

MIX
Papier van verantwoorde herkomst
FSC® C011952
FSC www.fsc.org

7. **Landbouwverkeer Duiven**
   Recent is tevens duidelijk geworden dat binnen de gemeente Duiven wordt gekeken naar afsluiting van wegen voor bredere landbouwvoertuigen. Ook dit is niet in lijn met een goede uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan, omdat de nu voorliggende routekaarten enorme omrijdschade met zich mee zullen brengen voor cliënt.

Nu het veegplan nog in de ontwerpfase zit, willen wij graag nogmaals aangeven dat het gebied een totale visie behoeft. Cliënt wil graag positief meedenken in het traject en staat open voor overleg in een multidisciplinaire context met gemeente en provincie. Overigens blijkt dit belang ook uit het vooroverleg wat u voerde met de provincie Gelderland; zie het gestelde op pagina 11 van uw nota van antwoord. Ons inziens is het voeren van een dergelijk gesprek daarom de eerste stap om zonder een verslechterende uitvoerbaarheid met elkaar verder te komen.

In afwachting van uw reactie.

Met vriendelijke groet,
Eelerwoude BV

Jasper Vijfhuizen
Adviseur Ruimtelijke Ontwikkeling en Vastgoed

MIX
Papier van verantwoorde herkomst
FSC® C011952
FSC www.fsc.org

Eelerwoude

kleurt het landelijk gebied

Postbus 53, 7470 AB Goor

Aangetekend

3SZSGM70000756O

40 gr.

P 2202

608

Recommandé

NL

3SZSGM70000756O

GEMEENTE DUIVEN
Postbus 6
6920AA DUIVEN

R Aangetekend

G-A-1

De Vos diensten b.v.
Postbus 1325, 7500BH ENSCHEDE

Port Betaald postnl

8 APR 2018

Gemeente Duiven
T.a.v. College van burgemeester en wethouders,
Postbus 6
6920 AA Duiven

Duiven, 19 april 2018.

Betreft: Zienswijze ontwerpbestemmingsplan Veegplan Duiven 2017.

Geacht college van burgemeester en wethouders,

Graag willen wij gebruik maken van de gelegenheid om een zienswijze in te dienen op het ontwerpbestemmingsplan "Veegplan Duiven 2017".

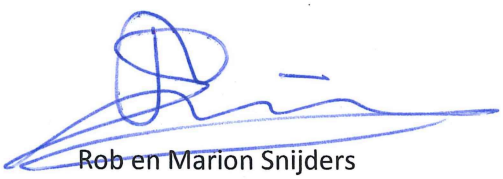
Onze reactie betreft de locatie Graslanden Heilweg, onder 2.1 van het veegplan Duiven 2017.

Gezien de leeftijd van het bestemmingsplan uit 1984, de maatschappelijke ontwikkelingen sinds die tijd, de “Liemerse woonagenda 2017-2027” en de notitie “Woningbouwprogramma Duiven 2018-2027, verzoeken wij om de bestemming agrarisch per direct te laten ingaan, zonder de nu opgenomen wijzigingsbevoegdheid met een maximale instandhoudingstermijn van 5 jaren.

Daarnaast sluit met het opnemen van de hierboven genoemde geactualiseerde plannen in het ontwerpbestemmingsplan “Veegplan Duiven 2017” deze ook aan bij de huidige woonvisies, besluiten en inzichten. Nu wordt nog verwezen naar de beleidsnotitie “Woningbouwopgave Duiven 2015”.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groeten,

Rob en Marion Snijders
Heilweg 24
6922 JC Duiven

ONTVANGEN 19 APR 2018

Gemeente Duiven
T.a.v. College van burgemeester & wethouders.
Postbus 6
6920 AA DUIVEN.

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

Bestemmingsplan

Veegplan Duiven 2017

Gemeente Duiven

Projectnummer: P2401.01
Datum: 17-05-2018
Versie: ontwerp
IMRO-idn: NL.IMRO.0226.BPDUIVEN002-ON01

Toelichting

Inhoudsopgave

Toelichting 3

Hoofdstuk 1 Inleiding 7

1.1 Aanleiding 7
1.2 Ligging plangebied 7
1.3 Geldende juridisch-planologische regeling 8
1.4 Leeswijzer 9

Hoofdstuk 2 Planbeschrijving 10

2.1 Graslanden Heilweg 10
2.2 Ploenstraat 17 / Hogeweg 2 11
2.3 Kloosterkamp Zuid (NO-Hoek) 12
2.4 Heilweg 4 e.o. 13
2.5 Closterkampstraat 31 14
2.6 Ploen Zuid, terp 5 15
2.7 Loostraat 1a 16
2.8 Ooijsebrug 2 17
2.9 Helhoek 17 18
2.10 Heilweg 24 19
2.11 Akkerwinde 2-4 20
2.12 Lijkweg 24 21
2.13 Lijkweg 29 22
2.14 Loostraat 28 22
2.15 Breitnerstraat / Van Goyenstraat 23
2.16 Kruising Oostsingel / Vergertlaan 24
2.17 Beerenclaauwstraat 25 en Snelfietsroute De Liemers 25
2.18 Engsestraat 22 26
2.19 Heilweg 3 27
2.20 Kruising Heiliglandsestraat Parallelweg en Beerenclaauwstraat 29
2.21 Bergdravik 29
2.22 Dorpstraat 54 30

Hoofdstuk 3 Beleids- en omgevingsaspecten 33

3.1 Beleid 33
3.2 Milieu- en omgevingsaspecten 38

Hoofdstuk 4 Juridische planaspecten 49

4.1 Algemeen 49
4.2 Dit bestemmingsplan 50

Hoofdstuk 5 Uitvoerbaarheid 52

5.1 Algemeen 52
5.2 Economische uitvoerbaarheid 52
5.3 Maatschappelijke uitvoerbaarheid 52

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Met de inwerkingtreding van de Wet ruimtelijke ordening in 2008, mogen bestemmingsplannen niet ouder zijn dan tien jaar, gerekend vanaf de datum van vaststelling. De gemeente Duiven voldoet grotendeels aan deze wettelijke verplichting uit de Wro, behoudens een aantal specifieke locaties. Enkele locaties zijn om uiteenlopende redenen niet betrokken geweest bij de actualisaties. Bij andere hebben er ruimtelijke ontwikkelingen plaatsgevonden die bijvoorbeeld met een zogeheten projectbesluit zijn vergund, maar waarvoor nog geen nieuwe planologische regeling is vastgesteld, of komt de feitelijke situatie niet overeen met de geldende planologische regeling.

Hierdoor is de rechtszekerheid van de activiteiten ter plaatse in het geding. Om die reden heeft de gemeente Duiven voorliggend veegplan voor de specifieke locaties (zie volgende paragraaf) opgesteld. Het veegplan hersteld enkele omissies en borgt de planologische rechtszekerheid van de feitelijke situaties en ruimtelijke ontwikkelingen.

1.2 Ligging plangebied

Zoals reeds aangegeven bestaat het plangebied uit verschillende afzonderlijke locaties waarvoor in de huidige situatie een verouderde regeling geldt, dan wel waarvoor ruimtelijke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden die nog geen vertaling hebben gekregen in een bestemmingsplan. Het betreft de volgende locaties met korte omschrijving. Voor de exacte ligging en begrenzing van de deelgebieden wordt verwezen naar de verbeelding, die deel uit maakt van voorliggend bestemmingsplan.

Nummer	Adres / locatie	Omschrijving
1.	Graslanden Heilweg, Duiven	Graslanden ten westen van de gerealiseerde woonwijk Kloosterkamp.
2.	Ploenstraat 17 / Hogeweg 2, Duiven	Agrarisch bedrijfsperceel (Ploenstraat 17) waar nagenoeg alleen bedrijfsactiviteiten worden uitgevoerd. En een bedrijfswoning met bijgebouw, behorende bij het bedrijf aan de Ploenstraat 17.
3.	Kloosterkamp Zuid, NO-Hoek, Duiven	Grasland waar middels een projectbesluit woningbouw is toegestaan.
4.	Heilweg 4 e.o., Duiven	Woonperceel waarbij bouwgrond is uitgegeven ten behoeve van tuinen voor de aangrenzende woningen
5.	Closterkampstraat 31, Duiven	Deel van tuingrond dat deel uitmaakt van de ontsluiting van de woning aan de Closterkampstraat 33.
6.	De Ploen-Zuid, terp 5, Duiven	Twee vergunde / gerealiseerde woonbuurten in de nieuwe woonwijk De Ploen.
7.	Loostraat 1a, Loo	Agrarisch bedrijfsperceel ten behoeve van een paardenhouderij in Loo.
8.	Ooijsebrug 2, Groessen	Perceel met een maatschappelijke bestemming ten behoeve van een zorgboerderij in het buitengebied.
9.	Helhoek 17, Groessen	Agrarisch bedrijfsperceel in het buitengebied.
10.	Heilweg 24, Duiven	Woonperceel aan de Heilweg.
11.	Akkerwinde 2-4, Duiven	Bestaand woonperceel aan de Akkerwinde
12.	Lijkweg 24, Groessen	Woonperceel aan de Lijkweg in het buitengebied.

13.	Lijkweg 29, Groessen	Woonperceel aan de Lijkweg in het buitengebied
14.	Loostraat 28, Loo	Woonperceel met meerdere wooneenheden in een cultuurhistorisch pand in Loo.
15.	Breitnerstraat / Van Goyenstraat, Duiven	Tuinen behorende bij een appartementencomplex op de hoek Breitnerstraat / Van Goyenstraat.
16.	Kruising Oostsingel / Vergertlaan, Duiven	Kruising waar een verkeerskundige aanpassing wordt doorgevoerd.
17.	Beerenclaauwstraat 25, Groessen	Woonperceel aan de Beerenclaauwstraat in het buitengebied.
18.	Engsestraat 22, Duiven	Woonperceel nabij bedrijfsperceel aan de Engsestraat in het buitengebied.
19.	Heilweg 3, Duiven	Woonerf met een aantal woningen aan de rand van Duiven.
20.	Kruising Heiliglandsestraat, Parallelweg en Beerenclaauwstraat, Groessen (Snelfietsroute De Liemers)	Onderdeel van de snelfietsroute De Liemers.
21.	Bergdravik	Bestaande woonbestemming zonder aanduiding voor maximum aantal wooneenheden.
22.	Dorpstraat 54	Perceel met kinderdagverblijf en bedrijfswoning aan de rand van de kern Groessen.

1.3 Geldende juridisch-planologische regeling

Het plangebied bestaat uit verschillende afzonderlijke locaties waarvoor in de huidige situatie een verouderde regeling geldt, dan wel waarvoor ruimtelijke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden die nog geen vertaling hebben gekregen in een bestemmingsplan. Voor de verschillende deelgebieden zijn de volgende planologische regelingen van kracht. Met de vaststelling van dit bestemmingsplan komen de hier genoemde regelingen voor het specifieke deelgebied te vervallen.

Nummer	**Adres / locatie**	**Bestemmingsplan/-nen**	**Vastgesteld**
1.	Graslanden Heilweg, Duiven	Duiven-Zuid 1984 Archeologie	3 september 1984 31 mei 2009
2.	Ploenstraat 17 / Hogeweg 2, Duiven	Buitengebied 1980 Archeologie	24 november 1980 31 mei 2009
3.	Kloosterkamp Zuid, NO-Hoek, Duiven	Duiven-Zuid 1984 Archeologie Projectbesluit Kloosterkamp Zuid, noordoost hoek	3 september 1984 31 mei 2009 21 september 2010
4.	Heilweg 4 e.o., Duiven	Duiven-Zuid Archeologie	31 mei 2010 31 mei 2009
5.	Closterkampstraat 31, Duiven	Duiven-Zuid Archeologie	31 mei 2010 31 mei 2009
6.	Ploen-Zuid, terp 5, Duiven	De Ploen Zuid Archeologie Projectbesluit De Ploen Zuid, terp 5	17 februari 2003 31 mei 2009 5 oktober 2005

7.	Loostraat 1a, Loo	Wijzigingsplan Loostraat 1a te Loo	28 juni 2016
8.	Ooijsebrug 2, Groessen	Buitengebied 2013	1 juni 2015
9.	Helhoek 17, Groessen	Buitengebied 2013	1 juni 2015
10.	Heilweg 24, Duiven	Duiven-Zuid 1984 Archeologie Duiven-Zuid	3 september 1984 31 mei 2009 31 mei 2010
11.	Akkerwinde 2-4, Duiven	Duiven-Zuid Archeologie	31 mei 2010 31 mei 2009
12.	Lijkweg 24, Groessen	Buitengebied 2013	1 juni 2015
13.	Lijkweg 29, Groessen	Buitengebied 2013	1 juni 2015
14.	Loostraat 28, Loo	Buitengebied 2013	1 juni 2015
15.	Breitnerstraat / Van Goyenstraat, Duiven	Duiven-Noord Archeologie	1 november 2010 31 mei 2009
16.	Kruising Oostsingel / Vergertlaan, Duiven	Duiven-Noord Archeologie	1 november 2010 31 mei 2009
17.	Beerenclaauwstraat 25, Groessen	Buitengebied 2013	1 juni 2015
18.	Engsestraat 22, Duiven	Buitengebied 2013	1 juni 2015
19.	Heilweg 3, Duiven	Buitengebied 2013	1 juni 2015
20.	Kruising Heiliglandsestraat, Parallelweg en Beerenclaauwstraat, Groessen (Snelfietsroute De Liemers)	Buitengebied 2013	1 juni 2015
21.	Bergdravik	Duiven Zuid	31 mei 2010
22.	Dorpstraat 54	Dorpstraat 54 te Groessen	4 april 2016

1.4 Leeswijzer

Voorliggend bestemmingsplan bestaat uit een verbeelding, regels en een toelichting. De verbeelding vormt samen met de regels het juridische bindende deel van het bestemmingsplan. In de toelichting worden de keuzes die in het bestemmingsplan worden gemaakt nader gemotiveerd en verantwoord.

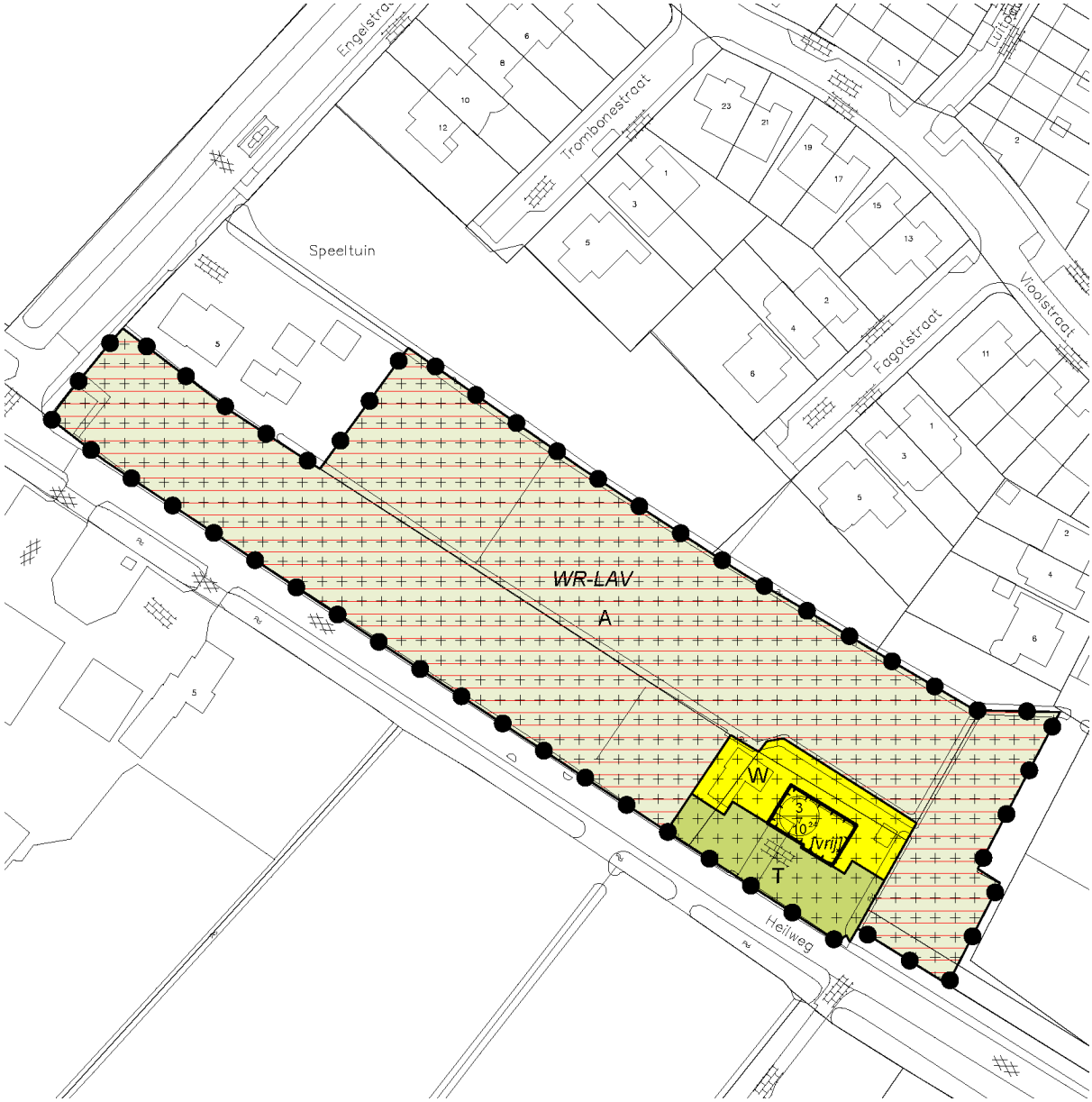
De toelichting is opgebouwd uit vijf hoofdstukken. Het volgende hoofdstuk (Hoofdstuk 2) beschrijft de verschillende deelgebieden en de wijze waarop deze zullen worden bestemd. Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van het ruimtelijke beleidskader en de milieu- en de omgevingsaspecten voor die deelgebieden die een nadere toets behoeven. In hoofdstuk 4 volgen de juridische planaspecten. Het vijfde en laatste hoofdstuk is gewijd aan de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid.

Hoofdstuk 2 Planbeschrijving

Voorliggend bestemmingsplan herstelt omissies en borgt de planologische rechtszekerheid van de feitelijke situaties en ruimtelijke ontwikkelingen op een aantal locaties in de gemeente Duiven, waarvoor nog geen actuele, passende juridisch-planologische regeling geldt. In de navolgende paragrafen wordt per locatie ingegaan wat met dit bestemmingsplan op de betreffende locatie planologisch wordt geregeld.

2.1 Graslanden Heilweg

Voor de gronden binnen dit deelgebied geldt op dit moment een uitwerkingsbevoegdheid voor woningbouw (bestemming 'Uit te werken woondoeleinden') op basis van het vigerende bestemmingsplan "Duiven-Zuid 1984". Deze uitwerkingsbevoegdheid bestaat sinds 1984 en er is tot op heden geen gebruikt van gemaakt. In de Structuurvisie Duiven 2015 (zie paragraaf 3.1.6) zijn de gronden niet aangemerkt als 'zoekgebied wonen'. Om deze redenen worden de gronden overeenkomstig de feitelijke situatie bestemd met de bestemming 'Agrarisch'. Wel is voor de gronden een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor het college van burgemeester en wethouders om de bestemming ter plaatse te wijzigen in de bestemming wonen ten behoeve van de bouw van 8 vrijstaande woningen. Dit conform hetgeen met toepassing van de uitwerkeringsplicht mogelijk is. Op de navolgende afbeelding wordt de verbeelding van de toekomstige juridisch-planologische situatie van de locatie weergegeven.

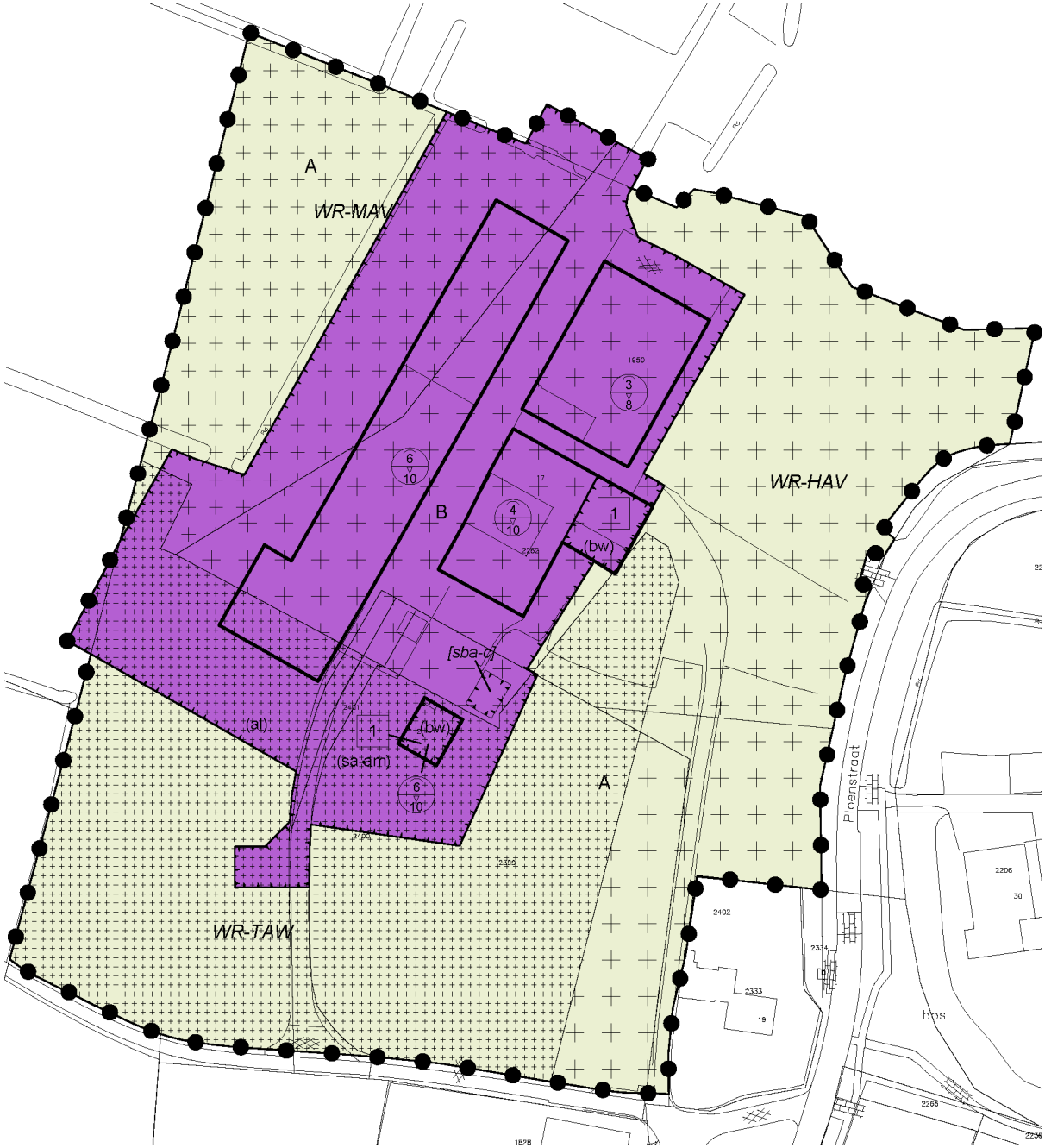
Verbeelding toekomstige juridisch-planologische situatie Graslanden Heilweg

2.2 Ploenstraat 17 / Hogeweg 2

Op de locatie Ploenstraat 17 / Hogeweg 2 te Duiven is een bedrijf gevestigd dat gestart is als veehouderij en later is uitgebreid met een agrarisch loonbedrijf als nevenactiviteit. Op basis van het verouderde vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied 1980' zijn de gronden bestemd als 'Agrarische doeleinden, klasse C'. Door de ontwikkeling van het loonbedrijf is de agrarische tak van het bedrijf echter geen hoofdactiviteit meer. Wel vinden er nog agrarische nevenactiviteiten plaats, hiervoor is een aanduiding 'agrarisch medegebruik' opgenomen op de verbeelding. De bestemming 'Agrarische doeleinden, klasse C' komt daarom niet meer overeen met de feitelijke situatie ter plaatse. Om die reden wordt de locatie bestemd als 'Bedrijf', ten behoeve van een agrarisch loonbedrijf. Daarnaast is er een nieuwe carport beoogd op de locatie, waarvoor nog geen regeling geldt. Deze carport behoort bij het perceel Hogeweg 2. De nieuwe carport is eveneens opgenomen in het plan.

Om het perceel heen liggen agrarische gronden, waarvoor eveneens het verouderde bestemmingsplan 'Buitengebied 1980' geldt. Deze gronden worden meegenomen in dit plan en zijn overeenkomstig de feitelijke situatie bestemd als 'Agrarisch'.

Op de navolgende afbeelding wordt de verbeelding van de toekomstige juridisch-planologische situatie van de locatie weergegeven.

Verbeelding toekomstige juridisch-planologische situatie Ploenstraat 17 / Hogeweg 2

2.3 Kloosterkamp Zuid (NO-Hoek)

Voor deze locatie is op 21 september 2010 een projectbesluit verleend ten behoeve van twee vrijstaande woningen (Eltensestraat 38 en 40) en 2 twee-onder-een-kapwoningen (Althoornstraat 13 en 15). Deze situatie is echter nog niet opgenomen in een juridisch-planologische regeling. De gronden worden bestemd als 'Wonen'. De voortuinen van de woningen worden bestemd als 'Tuin'. Verder wordt de aanwezige ventweg bestemd als 'Verkeer – verblijfsgebied' en een groenstrook ten zuiden van de woningen als 'Groen'.

Op de navolgende afbeelding wordt de verbeelding van de toekomstige juridisch-planologische situatie van de locatie weergegeven.

Verbeelding toekomstige juridisch-planologische situatie Kloosterkamp Zuid (NO-Hoek)

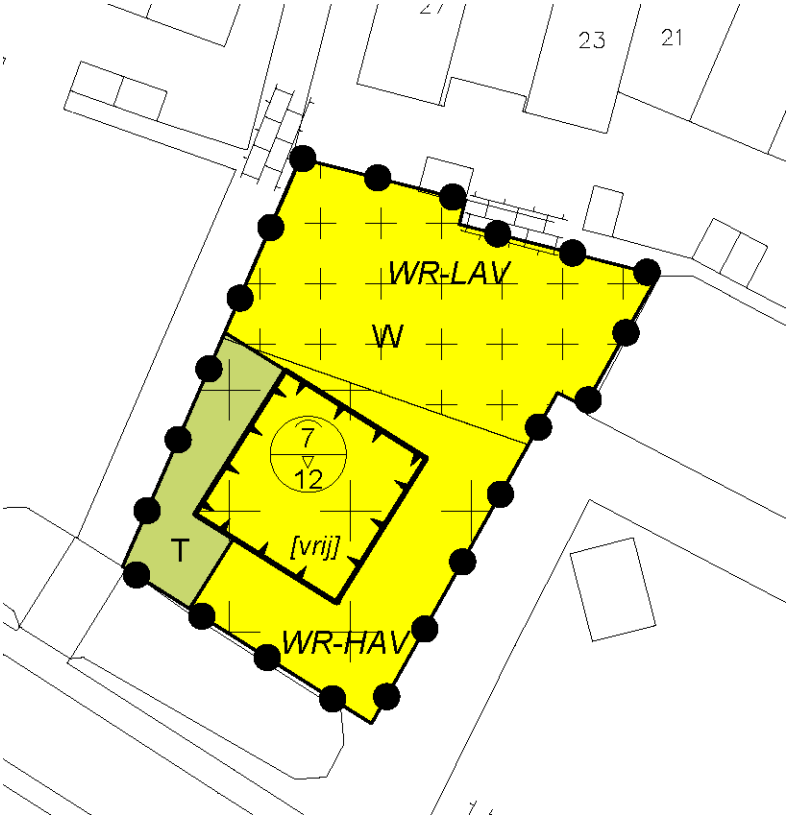
2.4 Heilweg 4 e.o.

Voor de gronden op deze locatie bestond in het verleden het plan om twee woningen met een tuin te realiseren. De vrijstaande woning Heilweg 4 is gerealiseerd en voor het overige zijn de gronden als tuin ten behoeve van de woningen ten noorden van de locatie (Vriesschestraat 21-27) uitgegeven. Om die reden wordt het bouwvlak op de locatie verkleind.

Daarnaast wordt een deel van de gronden op de locatie die bestemd waren als 'Tuin' herbestemd tot 'Wonen'. Dit wordt gedaan omdat deze gronden niet langer als voortuin zijn beoogd, maar als achtertuin behorende bij een van de woningen ten noorden van de locatie. Voor voortuinen geldt een andere juridisch-planologische regeling dan achtertuinen.

Volledigheidshalve is de woning die wel gerealiseerd is binnen het bouwvlak, eveneens opgenomen in voorliggend plan.

Op de navolgende afbeelding wordt de verbeelding van het toekomstige bestemmingsplan van de locatie weergegeven.

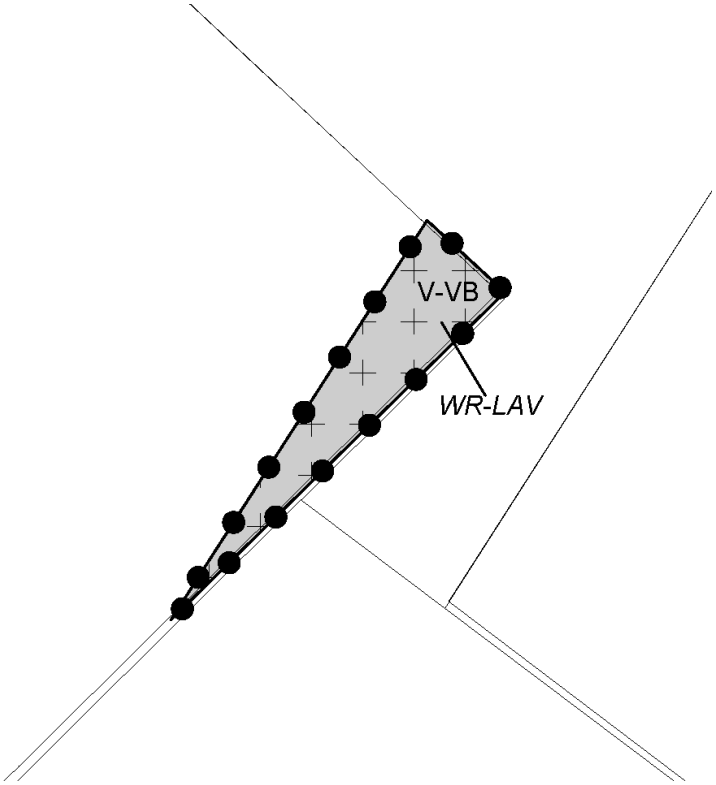

Verbeelding toekomstige juridisch-planologische situatie Heilweg 4 e.o.

2.5 Closterkampstraat 31

Om de woning Closterkampstraat 31 een degelijke ontsluiting te geven, moet een toegangspad worden verbreed. De gronden die worden aangewend voor de verbreding (circa 5 m^2) zijn op basis van het vigerende bestemmingsplan "Duiven-Zuid" bestemd als 'Tuin'. Deze bestemming wordt in dit plan omgezet naar de bestemming 'Verkeer – Verblijfsgebied'.

Op de navolgende afbeelding wordt de verbeelding van het toekomstige bestemmingsplan van de locatie weergegeven.

Verbeelding toekomstige juridisch-planologische situatie Closterkampstraat 31

2.6 Ploen Zuid, terp 5

Voor dit deelgebied geldt een projectbesluit, op basis waarvan de woningen zijn vergund dan wel gerealiseerd. Om die reden kan voor deze woningen en de openbare ruimte een meer gedetailleerde regeling worden opgenomen. De woningen worden in voorliggend plan bestemd als 'Wonen', waarbij een bouwvlak wordt opgenomen en ook de bouwwijze wordt vastgelegd. De gerealiseerde groen- en verkeersstructuur worden eveneens vastgelegd middels respectievelijk de bestemmingen 'Groen' en 'Verkeer - Verblijfsgebied'.

Op de navolgende afbeelding wordt de verbeelding van het toekomstige bestemmingsplan van de locatie weergegeven.

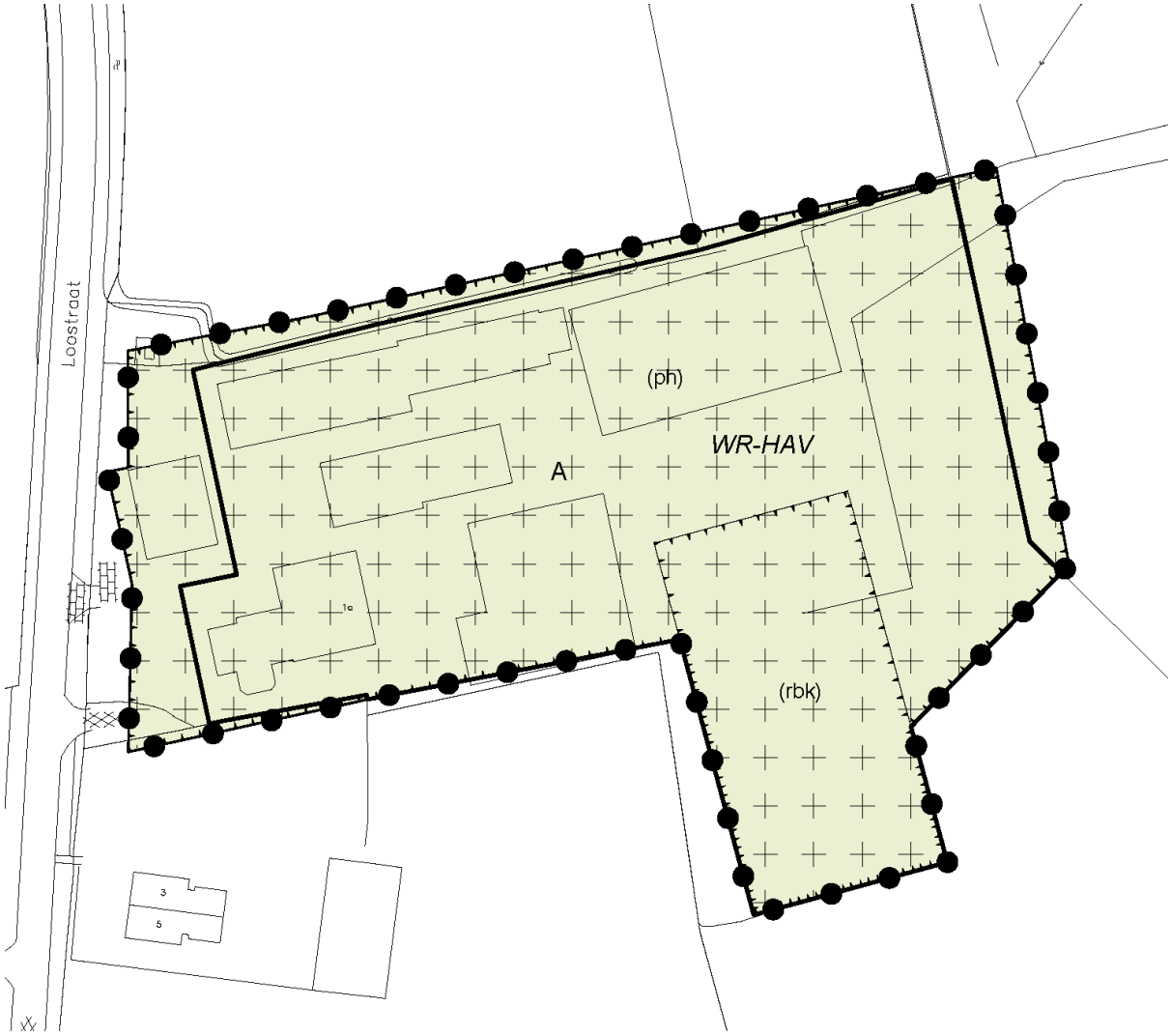
Verbeelding toekomstige juridisch-planologische situatie Ploen Zuid, terp 5

2.7 Loostraat 1a

Voor deze locatie is op basis van het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied 2013', op 28 juni 2016 een wijzigingsplan vastgesteld. Dit is gedaan om de vorm van het bouwvlak te wijzigen, zodat een nieuwe paardenbak gerealiseerd kan worden.

Hoewel binnen de agrarische bestemming een paardenfokkerij is toegestaan, is het tevens opnemen van de functieaanduiding ‘paardenhouderij’ passender, omdat op het perceel een productiegerichte paardenhouderij wordt geëxploiteerd. Omdat de paardenbak een afwijkende maatvoering heeft (1.950m²), is deze voorzien van de aanduiding ‘rijbak’. Ter hoogte van deze aanduiding zijn geen gebouwen en bijbehorende bouwwerken toegestaan.

Op de navolgende afbeelding wordt de verbeelding van het toekomstige bestemmingsplan van de locatie weergegeven.

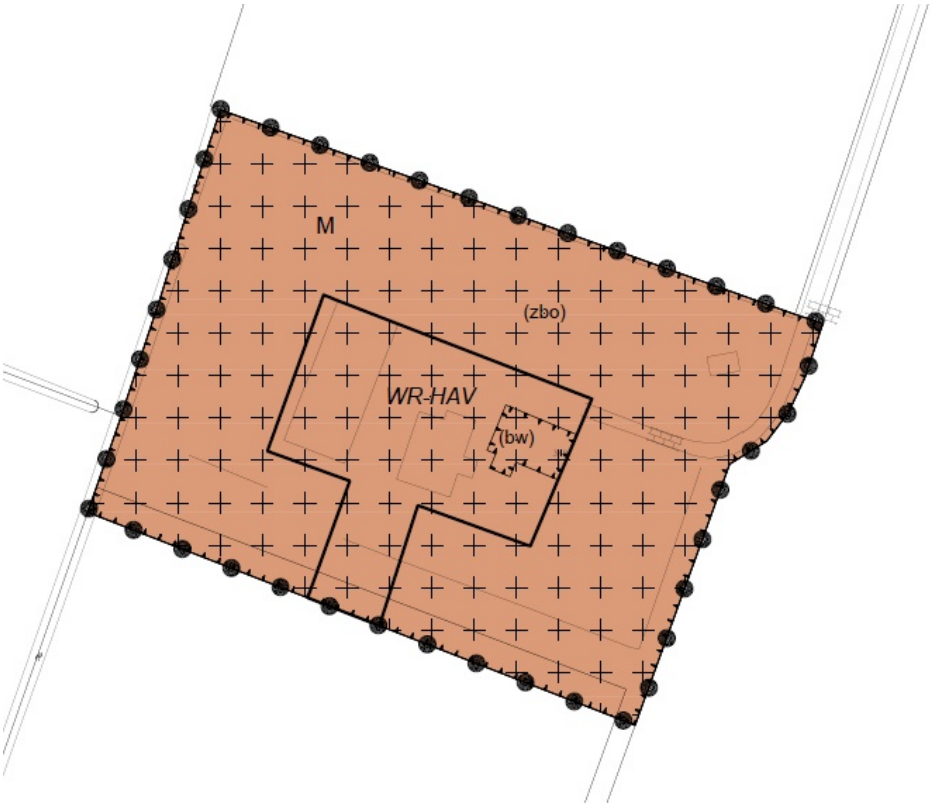

Verbeelding toekomstige juridisch-planologische situatie Loostraat 1a

2.8 Ooijsebrug 2

Bij de actualisatie van het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied 2013' zijn de toegestane oppervlakten aan bedrijfsbebouwing (bijlage 3 van het vigerend plan) niet goed opgenomen. De toegestane oppervlakte 'Bestaand opp. bedrijfsbebouwing (luchtfoto 2011) [in m2]' 440 m2, wordt met voorliggend plan gewijzigd in 470 m2. De toegestane oppervlakte 'Max. opp. na uitbreiding bij recht [in m2]' wordt bijgesteld van 500 m2 naar 530 m2.

Daarnaast is in het vigerend plan per abuis een kas buiten het bouwvlak komen te vallen. Deze omissie wordt hersteld door het bouwvlak te vergroten, waardoor de kas binnen het bouwvlak valt. Op de navolgende afbeelding wordt de verbeelding van het toekomstige bestemmingsplan van de locatie weergegeven.

Verbeelding toekomstige juridisch-planologische situatie Ooijsebrug 2

2.9 Helhoek 17

Op basis van het vigerend bestemmingsplan 'Buitengebied 2013' is de locatie bestemd als 'Agrarisch'. Omdat de A15 wordt doorgetrokken richting de A12, is volwaardige agrarische bedrijfsvoering op de locatie in de toekomst niet langer mogelijk. Het college heeft besloten medewerking te willen verlenen aan het omzetten van de bestemming 'Agrarisch' naar de bestemming 'Bedrijf'. Daarbij heeft het college besloten medewerking te verlenen aan maximum oppervlakte van 310 m^2 aan opslag en de mogelijkheid voor agrarisch medegebruik.

Op de navolgende afbeelding wordt de verbeelding van het toekomstige bestemmingsplan van de locatie weergegeven.

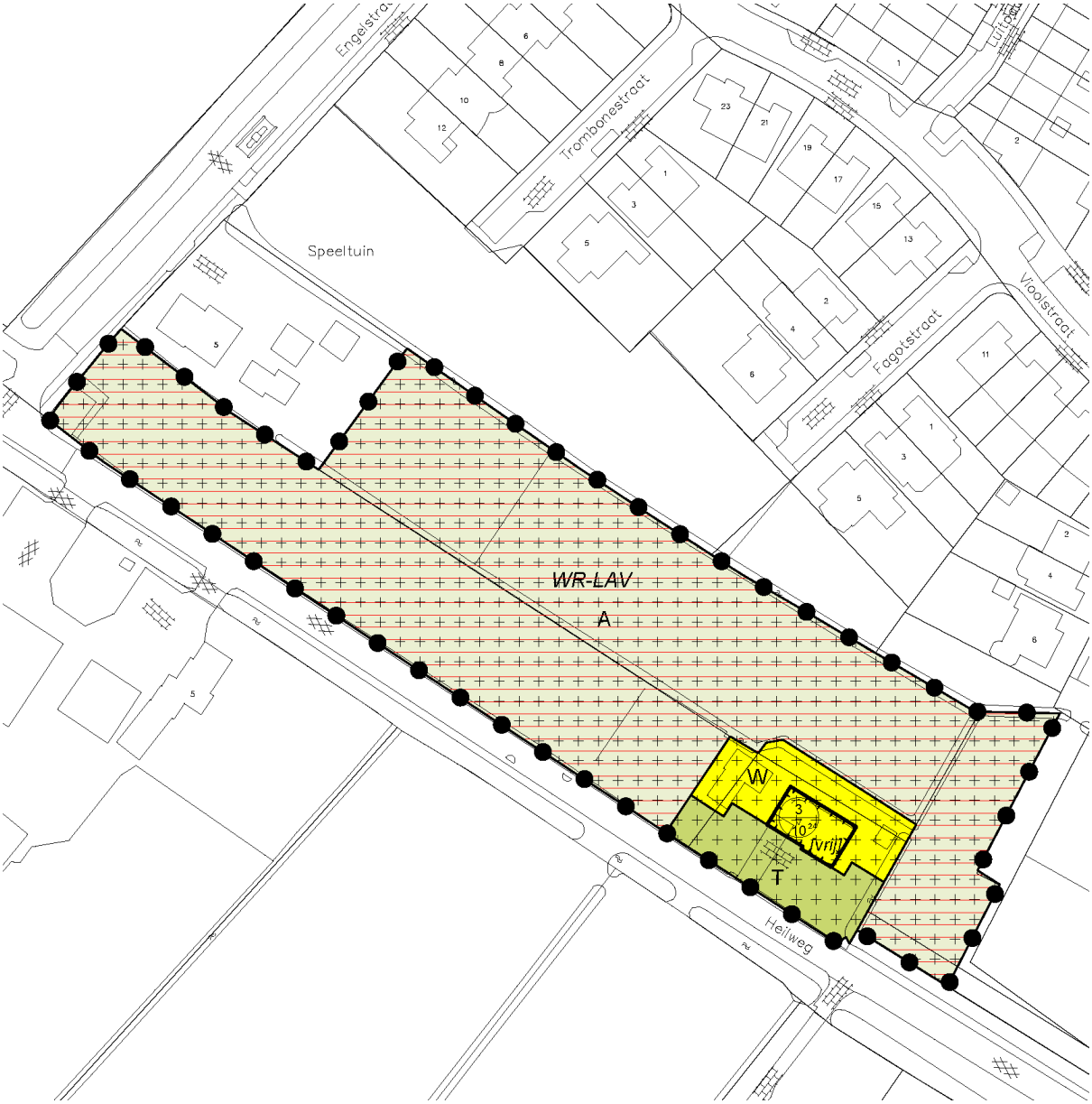

Verbeelding toekomstige juridisch-planologische situatie Helhoek 17

2.10 Heilweg 24

De locatie is op basis van de vigerende bestemmingsplannen "Duiven-Zuid" en "Duiven-Zuid 1984" deels bestemd als 'Wonen' en deels als 'Tuin' en 'Uit te werken woondoeleinden'. Een bijgebouw behorende bij de woning zijn niet geheel bestemd als 'Wonen', maar ook als 'Tuin' en 'Uit te werken woondoeleinden'. In voorliggend plan wordt het bijgebouw bestemd als 'Wonen'.

Op de navolgende afbeelding wordt de verbeelding van het toekomstige bestemmingsplan van de locatie weergegeven.

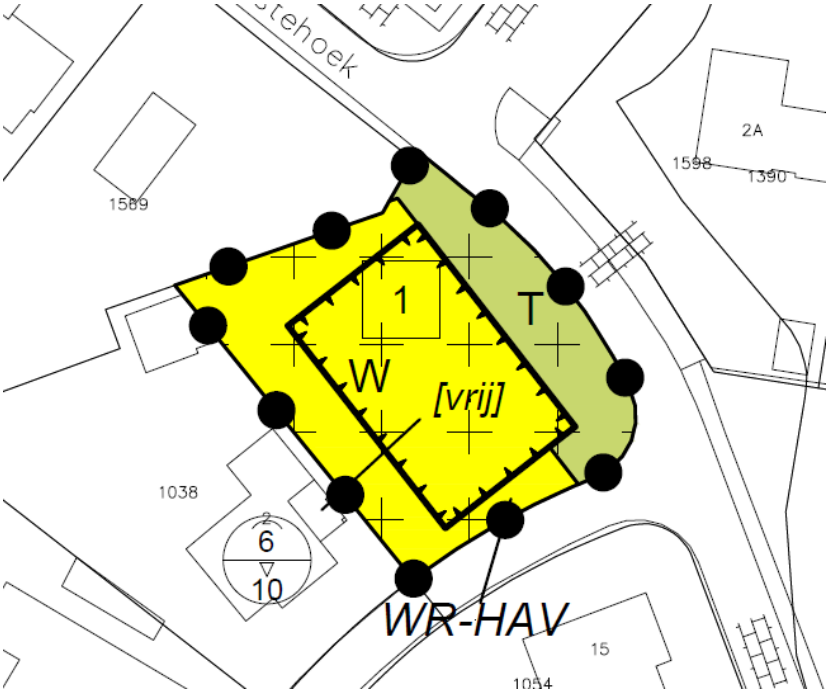

Verbeelding toekomstige juridisch-planologische situatie Heilweg 24

2.11 Akkerwinde 2-4

In het vigerende bestemmingsplan "Duiven-Zuid" is het deelgebied bestemd als 'Wonen', echter is ook de aanduiding twee-aan-een opgenomen. Hierdoor is het niet mogelijk om op het perceel twee vrijstaande woningen toe te staan, hetgeen wel gewenst is. Om die reden blijft de bestemming gehandhaafd, maar is tevens de aanduiding 'vrijstaand' opgenomen en worden maximaal 2 woningen toegestaan.

Op de navolgende afbeelding wordt de verbeelding van de toekomstige juridisch-planologische situatie van de locatie weergegeven.

Verbeelding toekomstige juridisch-planologische situatie Akkerwinde 2 en 4

2.12 Lijkweg 24

De locatie is in het vigerende bestemmingsplan "Buitengebied 2013" deels bestemd als 'Wonen – 1' en deels als 'Agrarisch'. Een bijgebouw behorende bij de woning is niet geheel bestemd als 'Wonen - 1', maar ook als 'Agrarisch'. Dit is niet wenselijk omdat op die manier een tweetal regelingen van kracht is. Hetgeen onduidelijkheid geeft. Om een eenduidige planologisch regeling te bieden wordt in voorliggend plan wordt het bijgebouw bestemd als 'Wonen - 1'. Verder bestaat er de wens om nieuwe bijgebouwen te realiseren in de vorm van vergunningsvrije bouwwerken. Doordat het 'woon' erf is vergroot bestaat hier de mogelijkheid toe.

Op de navolgende afbeelding wordt de verbeelding van het toekomstige bestemmingsplan van de locatie weergegeven.

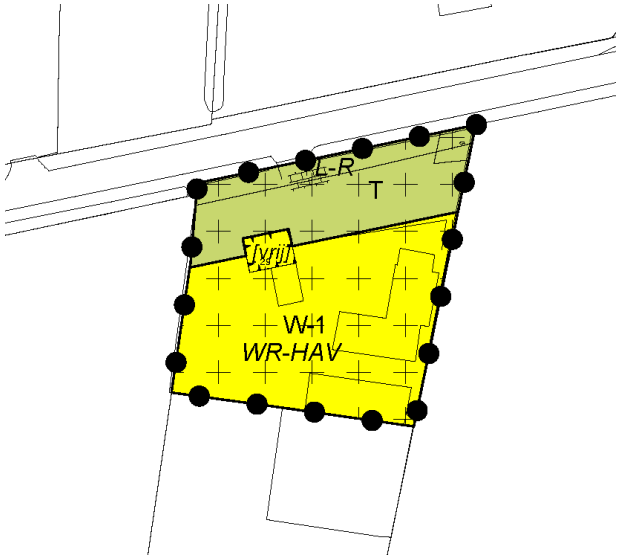

Verbeelding toekomstige juridisch-planologische situatie Lijkweg 24

2.13 Lijkweg 29

De locatie is in het vigerende bestemmingsplan "Buitengebied 2013" deels bestemd als 'Wonen – 1' en deels als 'Agrarisch'. De tuin en een bijgebouw behorende bij de woning zijn niet geheel bestemd als 'Wonen - 1', maar ook als 'Agrarisch'. Dit is niet wenselijk omdat op die manier een tweetal regelingen van kracht is, hetgeen onduidelijkheid geeft. Om die reden wordt in voorliggend plan de achtertuin en het bijgebouw bestemd als 'Wonen - 1'.

Op de navolgende afbeelding wordt de verbeelding van het toekomstige bestemmingsplan van de locatie weergegeven.

Verbeelding toekomstige juridisch-planologische situatie Lijkweg 29

2.14 Loostraat 28

Voor de locatie is in 2015 met een afwijking uit het bestemmingsplan 'Buitengebied 2013' een omgevingsvergunning verleend voor de renovatie van Huize Valkenhof in combinatie met de realisatie van een viertal appartementen.

De vergunde situatie wordt in voorliggend plan opgenomen. Vanwege de cultuurhistorische waarden ter plaatse wordt in de regels opgenomen dat, behoudens één bijgebouw, geen bouwwerken zijn toegestaan in de bestemming 'Tuin'.

Op de navolgende afbeelding wordt de verbeelding van het toekomstige bestemmingsplan van de locatie weergegeven.

Verbeelding toekomstige juridisch-planologische situatie Loostraat 28

2.15 Breitnerstraat / Van Goyenstraat

In het bestemmingsplan Duiven-Noord zijn de voortuinen aan de Breitnerstraat abusievelijk bestemd als 'Wonen'. Daarmee worden de tuinen aan de weg aangemerkt als achtererfgebied en zijn vergunningsvrije bouwwerken toegestaan. Deze situatie is vanuit stedenbouwkundig oogpunt niet wenselijk. Het betreffen hier immers geen achtertuinen maar voortuinen. Om die reden worden de voortuinen in voorliggend plan bestemd als 'Tuin', waarmee de planologische situatie klopt met de feitelijke situatie.

Op de navolgende afbeelding wordt de verbeelding van het toekomstige bestemmingsplan van de locatie weergegeven.

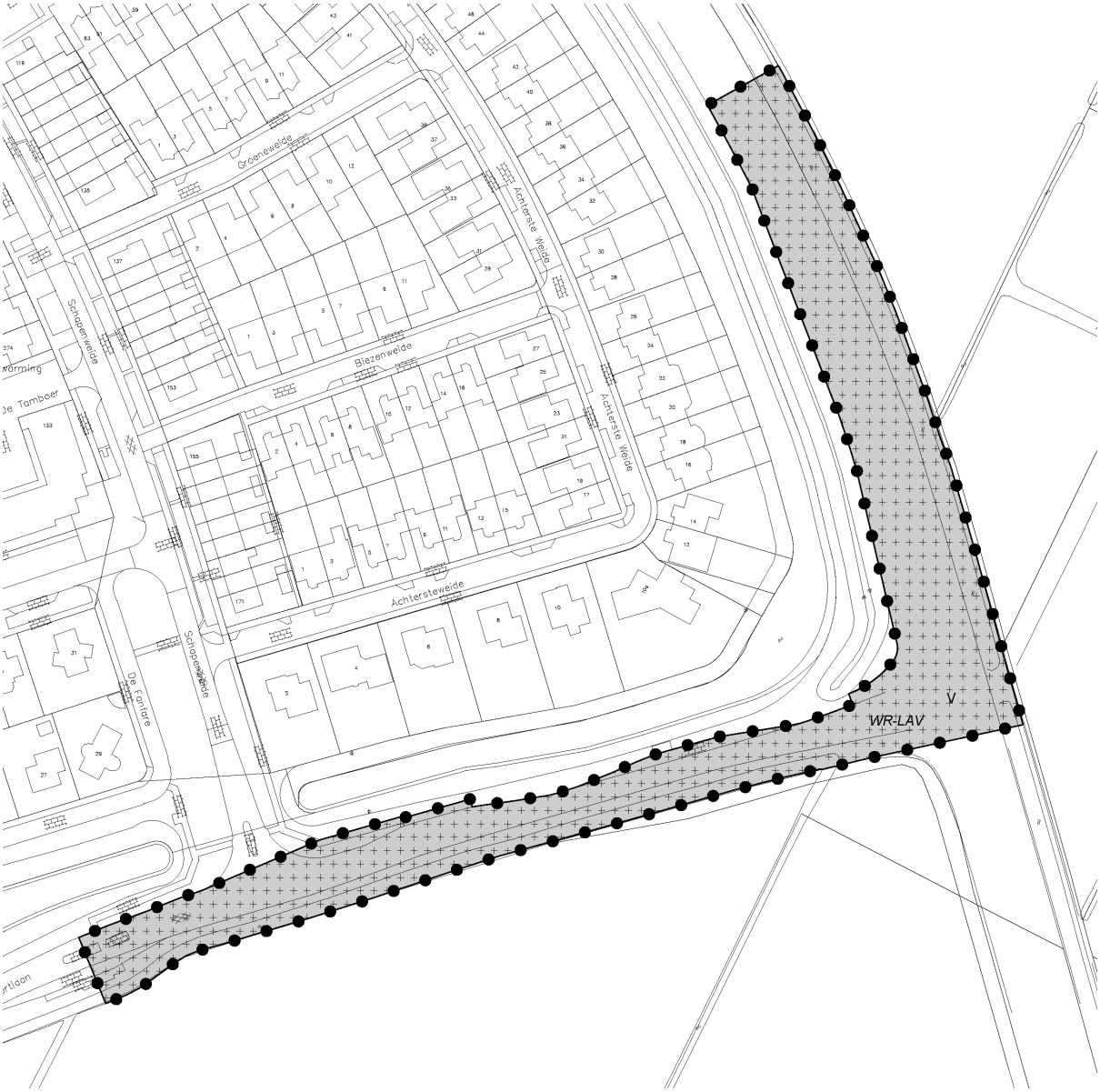

Verbeelding toekomstige juridisch-planologische situatie Breitnerstraat / Goyenstraat

2.16 Kruising Oostsingel / Vergertlaan

In 2016 hebben aan de kruising Oostsingel-Vergertlaan verkeerstechnische aanpassingen aan de weg plaatsgevonden en is ter hoogte van de kruising Vergertlaan-Schapenweide een middelgeleider aangelegd. Door deze aanpassingen is de Vergertlaan verbreed, waardoor deze in het bestemmingsplan ‘Duiven-Noord’ deels buiten de bestemming ‘Verkeer’ in de bestemming ‘Groen’ is komen te liggen. Hoewel de groenbestemming ook voorziet in infrastructurele werken en verhardingen, is een verkeersbestemming ter plaatse passender. Het is noodzakelijk het bestemmingsplan hierop aan te passen. Ter verduidelijking zijn ook de overige gronden van het nieuwe wegontwerp die reeds als 'Verkeer' bestemd waren meegenomen in het plangebied.

Op de navolgende afbeelding wordt de verbeelding van het toekomstige bestemmingsplan van de locatie weergegeven.

Verbeelding toekomstige juridisch-planologische situatie Kruising Oostsingel / Vergertlaan

2.17 Beerenclaauwstraat 25 en Snelfietsroute De Liemers

De locatie is in het vigerende bestemmingsplan "Buitengebied 2013" deels bestemd als 'Wonen – 1' en deels als 'Tuin'. De bijgebouwen behorende bij de woning zijn niet geheel bestemd als 'Wonen - 1', maar ook als 'Tuin'. Dit is niet wenselijk omdat op die manier een tweetal regelingen van kracht is, hetgeen onduidelijkheid geeft. In voorliggend plan worden de bijgebouwen bestemd als 'Wonen - 1'.

De gemeente Duiven heeft in het verleden medewerking verleend aan de realisatie van snelfietsroute De Liemers. Deze ontwikkeling is in het bestemmingsplan “Snelfietsroute De Liemers”, dat op 15 december 2014 door de gemeenteraad is vastgesteld, planologisch geregeld door o.a. de bestemming ‘Agrarisch’ van een perceel naast Beerenclaauwstraat 25 te wijzigen in ‘Verkeer’ en ‘Groen’.

In de periode na de vaststelling van het bestemmingsplan “Snelfietsroute De Liemers” is het bestemmingsplan “Buitengebied 2013”, waar deze locatie van de snelfietsroute eerder ook deel van uitmaakte, met toepassing van een bestuurlijke lus op 1 juni 2015 gewijzigd vastgesteld. Per abuis is bij het opstellen van dit bestemmingsplan “Buitengebied 2013” verzuimd om de locatie van de snelfietsroute uit het bestemmingsplan te halen. Het bestemmingsplanregime op deze locatie was immers al door het bestemmingsplan “Snelfietsroute De Liemers” naar ‘Verkeer’ en ‘Groen’ omgezet. Het bestemmingsplan “Buitengebied 2013” is onherroepelijk geworden op 7 augustus 2015, enkele maanden na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan “Snelfietsroute De Liemers”. Vandaar dat op dit moment het plangebied wederom de bestemming ‘Agrarisch’ heeft. Het is noodzakelijk om deze omissie te herstellen en de locatie weer opnieuw de correcte bestemmingen ‘Groen’ en ‘Verkeer’ te geven overeenkomstig het bestemmingsplan “Snelfietsroute De Liemers”.

Op de navolgende afbeelding wordt de verbeelding van het toekomstige bestemmingsplan van de locatie weergegeven.

Verbeelding toekomstige juridisch-planologische situatie Beerenclaauwstraat 25 en Snelfietsroute De Liemers

2.18 Engsestraat 22

Een bijgebouw behorende bij de woning Engsestraat 22 is op basis van het vigerend bestemmingsplan 'Buitengebied 2013' bestemd als 'Bedrijf'. Omdat het bijgebouw bij de woning aan de Engsestraat 22 hoort, wordt deze in voorliggend plan, net als de woning, bestemd als 'Wonen - 1'.

Daarnaast komt een deel van het bestemmingsvlak 'Wonen - 1' van de woning niet overeen met het feitelijk gebruik en de kadastrale grens. Deze gronden, ten noorden van de woning, worden om deze redenen bestemd als 'Agrarisch'. Volledigheidshalve zijn alle gronden behorende bij het perceel opgenomen in voorliggend plan.

Op de navolgende afbeelding wordt de verbeelding van het toekomstige bestemmingsplan van de locatie weergegeven.

Verbeelding toekomstige juridisch-planologische situatie Engsestraat 22

2.19 Heilweg 3

De gemeente Duiven heeft in het verleden medewerking verleend aan een functieverandering van het agrarisch bouwperceel Heilweg 3 te Duiven naar wonen, waarbij naast de omzetting van de bedrijfswoning naar burgerwoning 2 extra woningen zijn toegestaan. In het bestemmingsplan “Heilweg 3”, dat op 17 december 2014 door de gemeenteraad is vastgesteld, is o.a. deze functieverandering planologisch geregeld.

In de periode na de vaststelling van het bestemmingsplan “Heilweg 3” is het bestemmingsplan “Buitengebied 2013”, waar de locatie Heilweg 3 eerder ook deel van uitmaakte, met toepassing van een bestuurlijke lus op 1 juni 2015 gewijzigd vastgesteld. Per abuis is bij het opstellen van dit bestemmingsplan “Buitengebied 2013” verzuimd om de locatie Heilweg 3 uit het bestemmingsplan te halen. Het bestemmingsplanregime op deze locatie was immers al door het bestemmingsplan “Heilweg 3” naar ‘Wonen’, ‘Tuin’, ‘Groen’, ‘Verkeer-Verblijfsgebied’ en ‘Water’ omgezet. Het bestemmingsplan “Buitengebied 2013” is onherroepelijk geworden op 7 augustus 2015, enkele maanden na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan “Heilweg 3”. Vandaar dat op dit moment het plangebied wederom de bestemming ‘Agrarisch’ heeft. Het is noodzakelijk om de omissie te herstellen en de locatie weer opnieuw de correcte bestemmingen te geven overeenkomstig het bestemmingsplan “Heilweg 3”.

Op de navolgende afbeelding wordt de verbeelding van het toekomstige bestemmingsplan van de locatie weergegeven.

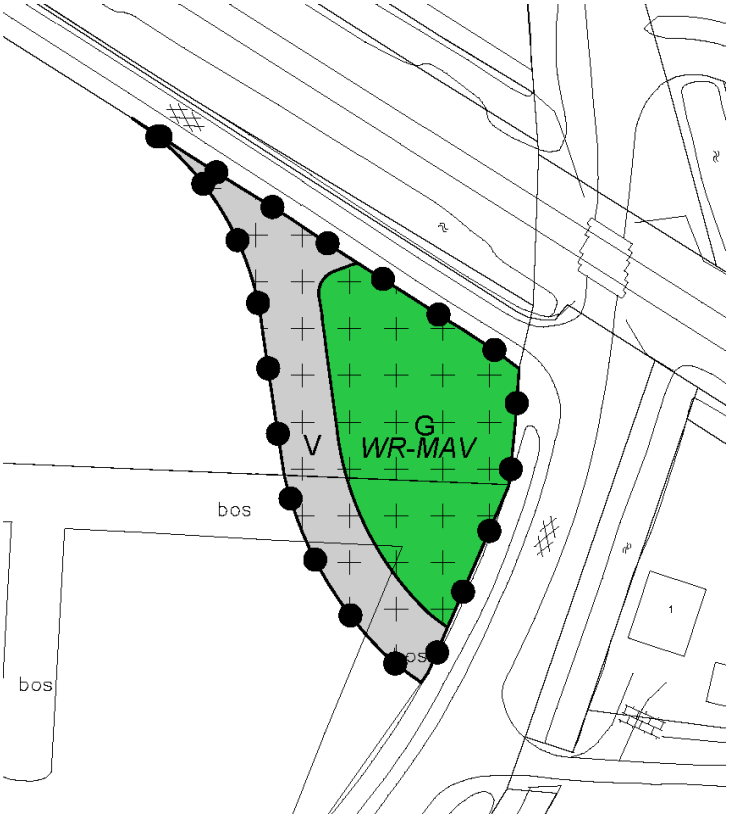

Verbeelding toekomstige juridisch-planologische situatie Heilweg 3

2.20 Kruising Heiliglandsestraat Parallelweg en Beerenclaauwstraat

De gemeente Duiven heeft in het verleden medewerking verleend aan de realisatie van snelfietsroute De Liemers. Deze ontwikkeling is in het bestemmingsplan “Snelfietsroute De Liemers”, dat op 15 december 2014 door de gemeenteraad is vastgesteld, planologisch geregeld door o.a. de bestemming ‘Agrarisch’ van twee perceel, gelegen naast de kruising van de Heiliglandsestraat, Parallelweg en Beerenclaauwstraat, te wijzigen in ‘Verkeer’ en ‘Groen’. In de periode na de vaststelling van het bestemmingsplan “Snelfietsroute De Liemers” is het bestemmingsplan “Buitengebied 2013”, waar deze locatie van de snelfietsroute eerder ook deel van uitmaakte, met toepassing van een bestuurlijke lus op 1 juni 2015 gewijzigd vastgesteld. Per abuis is bij het opstellen van dit bestemmingsplan “Buitengebied 2013” verzuimd om de locatie van de snelfietsroute uit het bestemmingsplan te halen. Het bestemmingsplanregime op deze locatie was immers al door het bestemmingsplan “Snelfietsroute De Liemers” naar ‘Verkeer’ en ‘Groen’ omgezet. Het bestemmingsplan “Buitengebied 2013” is onherroepelijk geworden op 7 augustus 2015, enkele maanden na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan “Snelfietsroute De Liemers”. Vandaar dat op dit moment het plangebied wederom de bestemming ‘Agrarisch’ heeft. Het is noodzakelijk om deze omissie te herstellen en de locatie weer opnieuw de correcte bestemmingen ‘Groen’ en ‘Verkeer’ te geven overeenkomstig het bestemmingsplan “Snelfietsroute De Liemers”.

Op de navolgende afbeelding wordt de verbeelding van het toekomstige bestemmingsplan van de locatie weergegeven.

Verbeelding toekomstige juridisch-planologische situatie Kruising Heiliglandsestraat Parallelweg en Beerenclaauwstraat

2.21 Bergdravik

In het vigerende bestemmingsplan 'Duiven-Zuid' (vastgesteld op 31-05-2010) is abusievelijk vergeten het aantal nieuw te bouwen woningen op te nemen in de verbeelding.

Op deze locatie is al geruime tijd de mogelijkheid om 9 vrijstaande woningen te ontwikkelen. De ruimtelijk-juridische procedure voor deze ontwikkeling is destijds met een Artikel 19 lid 2 Wro gevoerd en afgerond. De ontwikkeling is bij de opstelling van het bestemmingsplan Duiven-Zuid dan ook op de verbeelding als "Wonen" opgenomen. Er is echter vergeten de aanduiding 'nieuwe woning toegestaan' op te nemen. Omdat we deze ontwikkeling nog steeds zien als een waardevolle aanvulling aan de woningvoorraad wordt de aanduiding, dat ter plaatse van de aanduiding 'maximum aantal wooneenheden' maximaal het op de verbeelding aangegeven aantal nieuwe woningen is toegestaan, alsnog opgenomen. Binnen de aangewezen bouwvlakken wordt voorzien in de inpassing van negen nieuwe vrijstaande woningen (zie verbeelding). Hierbij wordt in het meest linkse vlak voorzien in vijf nieuwe vrijstaande woningen. In het meest rechtse vak wordt voorzien in vier nieuwe vrijstaande woningen.

Op de navolgende afbeelding wordt de verbeelding van het toekomstige bestemmingsplan van de locatie weergegeven.

Verbeelding toekomstige juridisch-planologische situatie Bergdravik

2.22 Dorpstraat 54

In het vigerende bestemmingsplan "Dorpstraat 54 te Groessen" (vastgesteld 4 april 2016) is de verplaatsing van het kinderdagverblijf 'Het Pepeloentje', alsmede het amoveren van de hier aanwezige kassen en de realisatie van een drietal woningen opgenomen.

De verplaatsing van het kinderdagverblijf met bedrijfswoning heeft plaatsgevonden in verband met de doortrekking van de A15 op de destijds bestaande locatie. Bij raadsmotie is de intentie uitgesproken om aan gedupeerden die moeten wijken voor de toekomstige snelweg A15 planologische medewerking te verlenen.

Bij brief van 14 september 2016 heeft het kinderdagverblijf het college verzocht medewerking te

verlenen aan het verruimen van de toegestane activiteiten op het perceel, de bestemmingsgrenzen te verleggen conform de huidige kadastrale situatie en het bouwvlak voor het kinderdagverblijf enigszins aan te passen, om op die manier de legalisering van een bijgebouw voor buitenslaap-voorziening voor kinderen mogelijk te kunnen maken. Verder is verzocht om de bestemde bedrijfswoning conform de feitelijke situatie te bestemmen als reguliere woning.

Bij besluit van 12 september 2017 heeft het college van burgemeester een wethouders besloten om in principe en onder voorwaarden medewerking te verlenen aan de voorgestelde verruiming van bestemmingsmogelijkheden op de locatie Dorpstraat 54c/ 54d te Groessen. Daarbij is eveneens voorgesteld deze wijziging op te nemen in het voorliggende veegplan.

Op de navolgende afbeelding wordt de verbeelding van het toekomstige bestemmingsplan van de locatie weergegeven.

Verbeelding toekomstige juridisch-planologische situatie Dorpstraat 54

Hoofdstuk 3 Beleids- en omgevingsaspecten

3.1 Beleid

3.1.1 Algemeen

In de beleidsparagraaf van een bestemmingsplan wordt een analyse gegeven van de relevante beleidskaders ten opzichte van het plan.

Het plangebied van voorliggend bestemmingsplan bestaat uit afzonderlijke locaties waarvoor in de huidige situatie een verouderde regeling geldt, dan wel waarvoor ruimtelijke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden die nog geen vertaling hebben gekregen in een bestemmingsplan. In die zin herstelt het bestemmingsplan omissies en borgt het de planologische rechtszekerheid van de feitelijke situaties en ruimtelijke ontwikkelingen. Het bestemmingsplan maakt planologisch geen, of slechts op beperkte schaal nieuwe ontwikkelingen mogelijk. Gezien de aard en de schaal van het plan is het relevante beleid op Rijks-, provinciaal en regionaal niveau voor het merendeel van de locaties buiten beschouwing gelaten. Omdat op een aantal locaties de ontwikkeling omvangrijker is, is voor deze locaties wel getoetst aan het beleid van hogere overheden. Daarnaast wordt het bestemmingsplan ook beperkt getoetst aan de gemeentelijk structuurvisie.

3.1.2 Rijksbeleid

Ladder voor duurzame verstedelijking (Bro 3.1.6 tweede lid)

Op 1 oktober 2012 is het 'Besluit van 28 augustus 2012, houdende wijziging van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening en van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) in verband met de toevoeging van enkele onderwerpen van nationaal ruimtelijk belang' in werking getreden. Door dit wijzigingsbesluit is ook het Bro aangepast. In artikel 3.1.6 is het tweede lid toegevoegd. Dit lid heeft betrekking op de ladder voor duurzame verstedelijking. Deze ladder stelt eisen aan de motivering van onder meer bestemmingsplannen die nieuwe stedelijke ontwikkelingen mogelijk maken. De wettelijke regeling gaat vergezeld van een handreiking die andere overheden ondersteunt bij de praktische toepassing van de juridische verplichting. Artikel 3.1.6, tweede lid:

De toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, voldoet aan de volgende voorwaarden:

a. er wordt beschreven dat de voorgenomen stedelijke ontwikkeling voorziet in een actuele regionale behoefte;
b. indien uit de beschrijving, bedoeld in onderdeel a, blijkt dat sprake is van een actuele regionale behoefte, wordt beschreven in hoeverre in die behoefte binnen het bestaand stedelijk gebied van de betreffende regio kan worden voorzien door benutting van beschikbare gronden door herstructurering, transformatie of anderszins, en;
c. indien uit de beschrijving, bedoeld in onderdeel b, blijkt dat de stedelijke ontwikkeling niet binnen het bestaand stedelijk gebied van de betreffende regio kan plaatsvinden, wordt beschreven in hoeverre wordt voorzien in die behoefte op locaties die, gebruikmakend van verschillende middelen van vervoer, passend ontsloten zijn of als zodanig worden ontwikkeld.

3.1.3 Provinciaal beleid

Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie (actualisatie vastgesteld op 11 november 2015) richt zich formeel op de komende tien jaar, maar wil ook een doorkijk bieden aan Gelderland op een langere termijn. Veel maatschappelijke vraagstukken zijn zo complex dat alleen een gezamenlijke inzet succesvol kan zijn. In de omgevingsvisie zijn de opgaven voor Gelderland daarom in nauwe samenwerking met partners

uitgedacht. Daarbij kijken de provincie en partners vanuit een integraal en internationaal perspectief naar Gelderland. Met deze bestuurlijke strategie kunnen voor Gelderland toekomstbestendige keuzes gemaakt worden.

De provincie heeft in de Omgevingsvisie twee doelen gedefinieerd. Het zijn doelen die de rol en kerntaken van de provincie als middenbestuur benadrukken.

1. Een duurzame economische structuurversterking.
   Een gezonde economie met een aantrekkelijk vestigingsklimaat vraagt om sterke steden en een vitaal landelijk gebied met voldoende werkgelegenheid. Het streven is om de concurrentiekracht van Gelderland te vergroten door het duurzaam versterken van de ruimtelijk-economische structuur. De komende jaren zullen minder in het teken staan van denken in termen van 'groei' en meer in termen van 'beheer en ontwikkeling van het bestaande'.
2. Het borgen van de kwaliteit en veiligheid van onze leefomgeving.
   Dit doel betekent vooral:
   - ontwikkelen met kwaliteit, recht doen aan de ruimtelijke, landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten van de plek; uitgaan van doelen, niet van regels;
   - zorg dragen voor een compact en hoogwaardig stelsel van onderling verbonden natuurgebieden en behoud en versterking van de kwaliteit van het landschap;
   - een robuust en toekomstbestendig water- en bodemsysteem voor alle gebruiksfuncties; bij droogte, hitte en wateroverlast;
   - een gezonde en veilige leefomgeving.

Om deze doelen in beleid te vertalen, hanteert de provincie drie aandachtsgebieden: Dynamisch, Mooi en Divers Gelderland. Ontwikkelingen in Gelderland wil de provincie benaderen vanuit elk van deze drie perspectieven, die elkaar aanvullen:

- Dynamisch: de (ruimtelijk-economische) ontwikkelingen en de geleiding daarvan op provinciaal niveau.
- Mooi: de Gelderse kwaliteiten die bescherming nodig hebben en ruimte voor behoud door ontwikkeling.
- Divers: het herkennen van de regionale verschillen in maatschappelijke vraagstukken en opgaven en het koesteren van de regionale identiteiten.

Omgevingsverordening

De provincie beschikt over verschillende instrumenten waarmee zij haar ambities realiseert. De verordening wordt ingezet voor die onderwerpen waarvoor de provincie eraan hecht dat de doorwerking van het beleid van de Omgevingsvisie juridisch gewaarborgd is. De verordening voorziet ten opzichte van de Omgevingsvisie niet in nieuw beleid en is daarmee dus beleidsneutraal. De inzet van de verordening als juridisch instrument om de doorwerking van het provinciaal beleid af te dwingen is beperkt tot die onderdelen van het beleid waarvoor de inzet van algemene regels noodzakelijk is om provinciale belangen veilig te stellen of om uitvoering te geven aan wettelijke verplichtingen.

De Omgevingsverordening (actualisatie vastgesteld op 11 november 2015) richt zich net zo breed als de Omgevingsvisie op de fysieke leefomgeving in de Provincie Gelderland. Dit betekent dat vrijwel alle regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving opgenomen zijn in de Omgevingsverordening. Het gaat hierbij om regels op het gebied van ruimtelijke ordening, milieu, water, mobiliteit en bodem. De verwachting is dat de Omgevingsverordening op termijn alle regels zal gaan bevatten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving.

Ten aanzien van voorliggend bestemmingsplan zijn er geen expliciete regels relevant. Het voormalige provinciale beleid ten aanzien van niet agrarische bedrijvigheid in het buitengebied, wordt inmiddels niet meer als provinciaal belang gezien. De afweging is daarmee een gemeentelijke.

3.1.4 Regionaal beleid

Notitie functieverandering buitengebied

De notitie functieverandering in het buitengebied van de Stadsregio Arnhem Nijmegen blijft ook na vaststelling van de Omgevingsvisie en -verordening maatgevend voor plannen op het gebied van VAB (vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen). De notitie bevat de regionale beleidsinvulling voor functieverandering van vrijkomende (agrarische) bedrijfsgebouwen in het buitengebied. Inhoudelijke aanleiding hiervoor zijn de voortschrijdende ontwikkelingen in de agrarische sector, zoals schaalvergroting, waardoor veel ondernemers noodgedwongen stoppen met het uitoefenen van hun bedrijf of genoodzaakt zijn met nevenactiviteiten aanvullende inkomsten te verwerven. Daardoor gaat het gebruik van bedrijfsgebouwen in meer of mindere mate veranderen.

In de notitie is eveneens beleid voor nieuwe niet agrarische bedrijvigheid in het buitengebied opgenomen. In het beleid is aangegeven dat dergelijke bedrijvigheid in beginsel op een bedrijventerrein thuishoort. Daarvoor zijn in vrijwel alle gevallen mogelijkheden op relatief korte afstand aanwezig. Nieuwvestiging van dergelijke bedrijven is daarom niet toegestaan.

Hierbij wordt er van uitgegaan dat in ieder geval voor de categorie ‘gebiedsgebonden functies’, ruimte geboden moet worden aan economische groei. Daarbij wordt onderscheid gemaakt naar de verschillende gebiedstypen. De categorie niet-gebiedsgebonden bedrijven zou in principe op een bedrijventerrein gehuisvest moeten worden, hoewel dit vaak niet haalbaar zal blijken te zijn, zoals hierboven is aangeven.

3.1.5 Gemeentelijk beleid

Structuurvisie Duiven 2015

De Structuurvisie 2015 is op 28 september 2015 door de raad van de gemeente Duiven vastgesteld en geeft duidelijkheid over de koers voor het gemeentelijk handelen en de ruimtelijke kaders die de gemeente hanteert bij het afwegen van initiatieven. Dit kan ook bijdragen aan het sneller doorlopen van procedures. De Structuurvisie biedt ook een inspiratiefunctie voor partijen in de samenleving om initiatieven te doen ontplooien. De gemeente zal veel minder dan voorheen actief aan het roer staan om zelf ruimtelijke ontwikkelingen te sturen. De gemeente biedt meer ruimte voor particulieren binnen richtinggevende kaders met ruimte voor maatwerk. De Structuurvisie geeft de hoofdkoers, gemeentebreed, voor de ruimtelijk relevante thema’s en voor de verschillende gebieden. Het vormt een afwegingskader met handvatten om meer op afstand regie te voeren, zonder op de stoel van de uitvoering te gaan zitten. De structuurvisie wordt gezien als levend document, dat zich in de loop der tijd dynamisch ontwikkelt. De navolgende afbeelding betreft een uitsnede van de structuurvisiekaart.

Uitsnede structuurvisiekaart Structuurvisie Duiven 2015

Beleidsnotitie woningbouwopgave gemeente Duiven 2015-2020 en verder

Op 9 februari 2015 heeft de gemeenteraad de notitie 'Woningbouwopgave gemeente Duiven 2015-2020 en verder' vastgesteld. Deze beleidsnotitie moet er aan bijdragen dat er in de Liemers en ook in de gemeente Duiven alleen gebouwd wordt voor de reëel te verwachten behoefte aan nieuwbouw woningen. Het beleid kent de volgende uitgangspunten:

- Er wordt voorrang gegeven aan in uitvoering zijnde bouwplannen;
- Er worden aanpassingen gedaan binnen de planning voor de locaties Vitaal Centrum Duiven, de Ploen-Zuid, Thuvine, de Nieuweling en Broekstraat. Het gaat daarbij zowel om het schrappen van een aantal woningen als om het faseren van de verwachte oplevering;
- Functieverandering van agrarische bedrijven in woningbouw wordt beperkt tot de erkende gevallen; geen verdere toevoeging van nieuwe gevallen;
- Er wordt alleen planologische medewerking verleend nieuwe gevallen met een groot maatschappelijk belang;
- Er wordt onderzoek gedaan naar verdere fasering en herprogrammering van lopende bouwplannen.

3.1.6 Toetsing beleid

Voorliggend bestemmingsplan herstelt omissies en borgt de planologische rechtszekerheid van de feitelijke situaties en ruimtelijke ontwikkelingen. Het bestemmingsplan maakt planologisch geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk die de kaders van de gemeentelijke structuurvisie raken. Uitzondering hierop vormen de locaties Graslanden Heilweg (paragraaf 2.1), Ploenstraat 17 (paragraaf 2.2) en Helhoek 17 (paragraaf 2.9). Op deze locaties wordt hierna nader ingegaan.

Graslanden Heilweg

Op deze locatie lag op basis van het vigerend bestemmingsplan een uitwerkingsbevoegdheid voor woningbouw. Sinds 1984 bestond de mogelijkheid om op basis van de uitwerkingsbevoegdheid woningen te realiseren. Er is tot op heden geen gebruikt van gemaakt. Het woningbouwprogramma van Duiven wordt op verschillende plaatsen geaccommodeerd. Grootschalige uitbreidingen passen niet meer bij de nog resterende bescheiden groei van de kwantitatieve woonbehoefte. De ten tijde van de voorgaande structuurvisies nog voorziene planmatige uitbreiding in een groot deel van De Ploen-Noord en de Plakse Weide is niet meer aan de orde. De verwachte behoefte aan nieuw toe te voegen woningen is dusdanig dat de nog noodzakelijke groei van het aantal woningen naar verwachting op reeds bekende locaties en op nieuwe inbreidingslocaties kan worden geaccommodeerd. Om die rede is voor de locatie een wijzigingsbevoegdheid opgenomen met een maximale instandhoudingstermijn van 5 jaren. Op het moment van toepassing van de wijzigingsbevoegdheid zal alsnog moeten worden aangetoond dat de woningen voorzien in een regionale behoefte.

De locatie is op de structuurvisiekaart niet langer als een 'zoekgebied wonen' aangeduid, maar als 'agrarisch, oeverwallengebied', waardoor woningbouw op de locatie niet langer beoogd is. Om die reden wordt de locatie bestemd als 'Agrarisch'.

Wel is voor de gronden een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor het college van burgemeester en wethouders om de bestemming ter plaatse te wijzigen in de bestemming wonen ten behoeve van de bouw van 8 vrijstaande woningen. Dit conform hetgeen met toepassing van de uitwerkeringsplicht mogelijk is. Beoordeeld moet worden of de woningen milieuhygiënisch toelaatbaar zijn.

Ploenstraat 17

Op de locatie Ploenstraat 17 te Duiven is een bedrijf gevestigd dat gestart is als veehouderij en later is uitgebreid met een loonbedrijf. Door de ontwikkeling van het loonbedrijf is de agrarische tak van het bedrijf geen hoofdactiviteit meer. De woning aan de Hogeweg 2 hoort als tweede bedrijfswoning bij het bedrijf.

In de structuurvisie wordt aangegeven dat zich in het buitengebied naast de agrarische sector ook een aantal niet-agrarische bedrijven in het buitengebied bevinden. Deze variëren van opslag-, hoveniers-, grondverzetbedrijven tot ook bedrijfsverzamelgebouwen (voornamelijk gelegen aan de Helhoek) e.d. De bedrijven bieden niet alleen werkgelegenheid, maar ook diensten en producten aan de inwoners van Duiven. De meeste niet-agrarische bedrijven komen vooral voor aan de Helhoek, Lijkweg en Loostraat. Over het algemeen is de bedrijvigheid in het buitengebied andersoortig dan die op de ‘echte’ bedrijventerreinen. Deze bedrijven zijn vaak - met uitzondering van De Helhoek - als kleinschalige tak naast een landbouwbedrijf ontstaan en in de loop der jaren gegroeid. De beleidslijn voor niet-agrarische bedrijven is dat deze een beperkte uitbreidingsruimte geboden wordt. Mocht de vraag groter zijn, dan is verplaatsing naar één van de bedrijventerreinen een optie.

Omdat het loonbedrijf een aan het buitengebied gebonden functie is en er feitelijk reeds sprake is van een loonbedrijf, wordt de locatie bestemd als 'Bedrijf', waarbij de functie van loonbedrijf specifiek is geregeld. Met voorliggend bestemmingsplan wordt geen uitbreiding van het bedrijf mogelijk gemaakt. Puur de feitelijke situatie wordt planologisch vastgelegd.

Helhoek 17

Omdat de A15 wordt doorgetrokken richting de A12, is volwaardige agrarische bedrijfsvoering op de locatie in de toekomst niet langer mogelijk. De wens bestaat om op de locatie kleinschalige bedrijvigheid in de vorm van opslag uit te oefenen.

De gemeente geeft in de structuurvisie aan dat zij positief staat tegenover het verlenen van

planologische medewerking op concreet verzoek van de gedupeerden zelf, bij noodzakelijke verplaatsingen van bedrijven en/of woningen als gevolg van het project ViA15. In geval van een concrete, alternatieve locatie, zal de gemeente zich inspannen om tijdig de planologische haalbaarheid en/of de voorwaarden te onderzoeken en zo mogelijk daarna de noodzakelijke procedures starten. In afwijking met het functieveranderingsbeleid, maar in lijn met het voorgaande heeft het college besloten medewerking te willen verlenen aan het omzetten van de bestemming 'Agrarisch' naar een bestemming 'Bedrijf' op de locatie zelf.

3.2 Milieu- en omgevingsaspecten

3.2.1 Algemeen

Voor de vaststelling van een bestemmingsplan moet het getoetst worden aan verschillende milieu- en omgevingsaspecten, zoals externe veiligheid, bodem, water, ecologie.

Het plangebied van voorliggend bestemmingsplan bestaat uit afzonderlijke locaties waarvoor in de huidige situatie een verouderde regeling geldt, dan wel waarvoor ruimtelijke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden die nog geen vertaling hebben gekregen in een bestemmingsplan. In die zin herstelt het bestemmingsplan omissies en borgt het de planologische rechtszekerheid van de feitelijke situaties en ruimtelijke ontwikkelingen. Het bestemmingsplan maakt planologisch geen, of slechts op beperkte schaal nieuwe ontwikkelingen mogelijk. Om die reden is de toetsing aan elk aspect beperkt gehouden.

3.2.2 Bodem

Algemeen

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet aangetoond worden dat de bodem- en grondwaterkwaliteit ter plaatse van het plangebied geschikt zijn voor het beoogde gebruik.

Toetsing

Voorliggend bestemmingsplan herstelt omissies en borgt de planologische rechtszekerheid van de feitelijke situaties en ruimtelijke ontwikkelingen. Het bestemmingsplan maakt planologisch geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk waarvoor nadere toetsing aan het aspect bodem noodzakelijk is. Voor wat betreft de wijzigingsbevoegdheid naar wonen ten behoeve van 8 nieuwe woningen, is als voorwaarde opgenomen dat de woningen milieuhygiënisch inpasbaar moeten zijn. Op dat moment zal ook een toetsing plaatsvinden.

Lijkweg 24

Voor het perceel Lijkweg 24 heeft wel een verkennend bodemonderzoek plaatsgevonden. Het onderzoek is als Bijlage 1 bij dit bestemmingsplan gevoegd. Door het Veldwerkbureau is in mei 2010 een verkennend bodem- en asbestonderzoek uitgevoerd. Uit het onderzoek komt naar voren dat er vanuit milieuhygiënisch oogpunt geen beperkingen zijn voor het voorgenomen gebruik (wonen).

Conclusie

Het aspect bodem vormt geen belemmering voor de uitvoering van het plan.

3.2.3 Geluid

Algemeen

De mate waarin het geluid, veroorzaakt door het wegverkeer en/of door industrie, onder andere het woonmilieu mag belasten, is geregeld in de Wet geluidhinder (Wgh). Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet volgens de Wgh worden aangetoond dat gevoelige functies, zoals een woning, een aanvaardbare geluidsbelasting hebben als gevolg van omliggende (spoor)wegen en industrieterreinen. Indien nieuwe geluidsgevoelige functies worden toegestaan, stelt de Wgh de verplichting akoestisch onderzoek te verrichten naar de geluidsbelasting ten gevolge van omliggende (spoor)wegen en industrieterreinen.

Toetsing

Voorliggend bestemmingsplan herstelt omissies en borgt de planologische rechtszekerheid van de feitelijke situaties en ruimtelijke ontwikkelingen. Het bestemmingsplan maakt planologisch geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk waarvoor nadere toetsing aan het aspect geluid noodzakelijk is.

Uitzondering hierop vormen de locaties Grasland Heilweg (paragraaf 2.1), Ploenstraat 17 / Hogeweg 2 (paragraaf 2.2), Helhoek 17 (paragraaf 2.9) en de Kruising Oostsingel / Vergertlaan (paragraaf 2.16). Op deze locaties wordt hierna nader ingegaan.

Grasland Heilweg

De gronden zijn bestemd als Agrarisch. Voor wat betreft de wijzigingsbevoegdheid naar wonen ten behoeve van 8 nieuwe woningen, is als voorwaarde opgenomen dat de woningen milieuhygiënisch inpasbaar moeten zijn. Op dat moment zal ook een toetsing plaatsvinden.

Ploenstraat 17 / Hogeweg 2

Op deze locaties worden agrarische bedrijfswoningen omgezet naar reguliere bedrijfswoningen. Op basis van de Wgh zijn agrarische bedrijfswoningen in het buitengebied minder geluidgevoelig van wegverkeerslawaai dan reguliere bedrijfswoningen. Daarmee is sprake van de realisatie van nieuwe geluidsgevoelige objecten in de zin van de Wgh.

Voor de locatie geldt dat de bedrijfswoningen niet binnen de onderzoekszones liggen van de omliggende wegen (250 meter van de N810 en 600 meter van de A12). De bedrijfswoningen liggen op grotere afstand dan 250 m van de provinciale weg N810 en 600 m van de A12. De overige omliggende wegen betreffen wegen met een 30 km/u regime, voor dergelijke wegen geldt geen onderzoekszone. Om voorgaande redenen is een akoestisch onderzoek voor deze locatie niet noodzakelijk. Wel dient akoestisch onderzoek uitgevoerd worden in het kader van milieuzonering (zie paragraaf 3.2.7).

Helhoek 17

Op deze locaties wordt een agrarische bedrijfswoning omgezet naar een reguliere bedrijfswoning. Op basis van de Wgh wordt op agrarische bedrijfswoningen in het buitengebied meer geluidshinder van wegverkeerslawaai toegestaan dan reguliere bedrijfswoningen. Door dat er een reguliere bedrijfswoning wordt toegestaan is er sprake van de realisatie van een nieuw geluidsgevoelig object in de zin van de Wgh. Echter is eveneens opgenomen dat indien op het tijdstip van de vaststelling van een bestemmingsplan een weg reeds aanwezig of in aanleg is, de noodzaak tot onderzoek niet geldt.

Kruising Oostsingel / Vergertlaan

Voor deze locatie zijn verkeerstechnische aanpassingen aan de weg uitgevoerd. Het nieuwe ontwerp van de weg valt deels buiten de bestemming 'Verkeer', in de bestemming 'Groen'. Omdat de weg-as als gevolg van de aanpassing verschuift is een akoestisch onderzoek noodzakelijk. In het akoestisch onderzoek moet worden bepaald of de aanpassing niet leidt tot onevenredige aantasting van het akoestisch klimaat van de omliggende geluidsgevoelige objecten.

Door Omgevingsdienst Regio Nijmegen is in januari 2016 een akoestisch onderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek is als Bijlage 2 bij dit plan opgenomen[1]. De conclusies uit het onderzoek worden hierna behandeld.

Uit het onderzoek volgt dat de aanpassing van het kruispunt niet leidt tot een toename van de geluidsbelasting met 2 dB of meer. Er is geen sprake van een reconstructie in de zin van de Wgh. In het kader van de Wgh zijn geen extra maatregelen noodzakelijk om de geluidsbelasting te reduceren. Wel is het noodzakelijk om bij de aanpassing van de kruising op de wegvakken van de N810 (Oostsingel) en

Vergertlaan, waar nu geluidreducerend asfalt aanwezig is, dit asfalt terug te brengen.

Bij geen van de omliggende woningen is de geluidsbelasting ten gevolge van de kruising in de huidige of toekomstige situatie groter dan of gelijk als 63 dB (exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh). De 63 dB betreft de hoogst toegestane geluidsbelasting met ontheffing hogere grenswaarde. Er zijn geen aanvullende maatregelen noodzakelijk op grond van het beleid van de provincie Gelderland.

Conclusie

Het aspect geluid vormt geen belemmering voor de uitvoering van het plan.

3.2.4 Luchtkwaliteit

Algemeen

De Wet luchtkwaliteit (verankerd in de Wet milieubeheer, hoofdstuk 5, titel 5.2) is een implementatie van diverse Europese richtlijnen omtrent luchtkwaliteit, waarin onder andere grenswaarden voor vervuilende stoffen in de buitenlucht zijn vastgesteld ter bescherming van mens en milieu. In Nederland zijn stikstofdioxide (NO_2) en zwevende deeltjes als PM_{10} (fijn stof) de maatgevende stoffen waar de concentratieniveaus het dichtst bij de grenswaarden liggen. Overschrijdingen van de grenswaarden komen, uitzonderlijke situaties daargelaten, bij andere stoffen niet voor. Vanaf 1 januari 2015 dient het bevoegd gezag de luchtkwaliteit ook te toetsen aan de grenswaarde voor $PM_{2,5.}$ Op basis van onderzoek door het Planbureau voor de Leefomgeving kan worden gesteld dat als aan de grenswaarden voor PM_{10} wordt voldaan, ook aan de grenswaarde voor $PM_{2,5}$ wordt voldaan.

Hoewel de luchtkwaliteit de afgelopen jaren flink is verbeterd, kan Nederland niet voldoen aan de luchtkwaliteitseisen die in 2010 van kracht zijn geworden. De EU heeft Nederland derogatie (uitstel) verleend op grond van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Dit betreft een gemeenschappelijke aanpak van het Rijk en diverse regio's om samen te werken aan een schonere lucht, waarbij ruimte wordt geboden aan noodzakelijke ruimtelijke ontwikkelingen. Plannen die in betekenende mate bijdragen aan luchtverontreiniging worden opgenomen in een gebiedsgericht programma van het NSL. Het maatregelenpakket in het NSL is hiermee in evenwicht en zodanig dat op termijn de luchtkwaliteit in heel Nederland onder de grenswaarden ligt. Plannen die 'niet in betekenende mate' (NIBM) bijdragen aan luchtverontreiniging hoeven niet langer individueel getoetst te worden aan de Europese grenswaarden aangezien deze niet leiden tot een significante verslechtering van de luchtkwaliteit. Deze grens is in de AMvB NIBM gelegd bij 3% van de grenswaarde van een stof: Voor NO_2 en PM_{10} betekent dit dat aannemelijk moet worden gemaakt dat het project tot maximaal 1,2 µg/m³ verslechtering leidt. Voor een aantal functies (o.a. woningen, kantoren, tuin- en akkerbouw) is dit gekwantificeerd in de ministeriële regeling NIBM.

Uit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening wordt afgewogen of het aanvaardbaar is het project op deze plaats te realiseren. Hierbij kan de blootstelling aan luchtverontreiniging een rol spelen, ook als het project 'niet in betekenende mate' bijdraagt aan de luchtverontreiniging. Er is sprake van een significante blootstellingsduur als de verblijfsduur die gemiddeld bij de functie te verwachten is een aanzienlijk deel van de dag betreft. Volgens de toelichting op de Regeling Beoordeling luchtkwaliteit is dit onder andere het geval bij een woning, school of sportterrein.

Gevoelige bestemmingen als scholen, kinderdagverblijven, bejaarden- en zorgtehuizen genieten op grond van de gelijknamige AMvB extra bescherming. Substantiële uitbreiding of nieuwvestiging binnen 50 meter van een provinciale weg of 300 meter van een Rijksweg is alleen toegestaan als de concentraties luchtvervuilende stoffen zich onder de grenswaarden bevinden, waardoor geen onacceptabele gezondheidsrisico's optreden.

Toetsing

Voorliggend bestemmingsplan herstelt omissies en borgt de planologische rechtszekerheid van de feitelijke situaties en ruimtelijke ontwikkelingen. Het bestemmingsplan maakt planologisch geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk waarvoor nadere toetsing aan het aspect luchtkwaliteit noodzakelijk is. Het plan draagt niet in betekenende mate bij aan de verslechtering van de luchtkwaliteit.

Voor wat betreft de wijzigingsbevoegdheid naar wonen ten behoeve van 8 nieuwe woningen, is als voorwaarde opgenomen dat de woningen milieuhygiënisch inpasbaar moeten zijn. Op dat moment zal ook een toetsing plaatsvinden.

Conclusie

Het aspect luchtkwaliteit vormt geen belemmering voor de uitvoering van het plan.

3.2.5 Externe veiligheid

Algemeen

Bepaalde maatschappelijke en bedrijfsmatige activiteiten brengen risico's op zware ongevallen met mogelijk grote gevolgen voor de omgeving met zich mee. Externe veiligheid richt zich op het beheersen van de risico's bij de productie, opslag, transport en gebruik van gevaarlijke stoffen. De aanwezigheid of het nieuw vestigen van dergelijke activiteiten kunnen beperkingen opleggen aan de omgeving, doordat veiligheidsafstanden tussen risicovolle activiteiten en bijvoorbeeld woningen nodig zijn. Aan de andere kant is het rijksbeleid er op gericht de schaarse ruimte zo efficiënt mogelijk te benutten.

De wetgeving rond externe veiligheid richt zich op het beschermen van kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten (artikel 1 van het Bevi). Kwetsbaar zijn onder meer woningen, onderwijs- en gezondheidsinstellingen, bejaardentehuizen en kinderopvang- en dagverblijven. Beperkt kwetsbaar zijn onder meer kleine kantoren, winkels, horeca en parkeerterreinen. Bij externe veiligheid wordt onderscheid gemaakt in plaatsgebonden risico en groepsrisico.

Plaatsgebonden risico

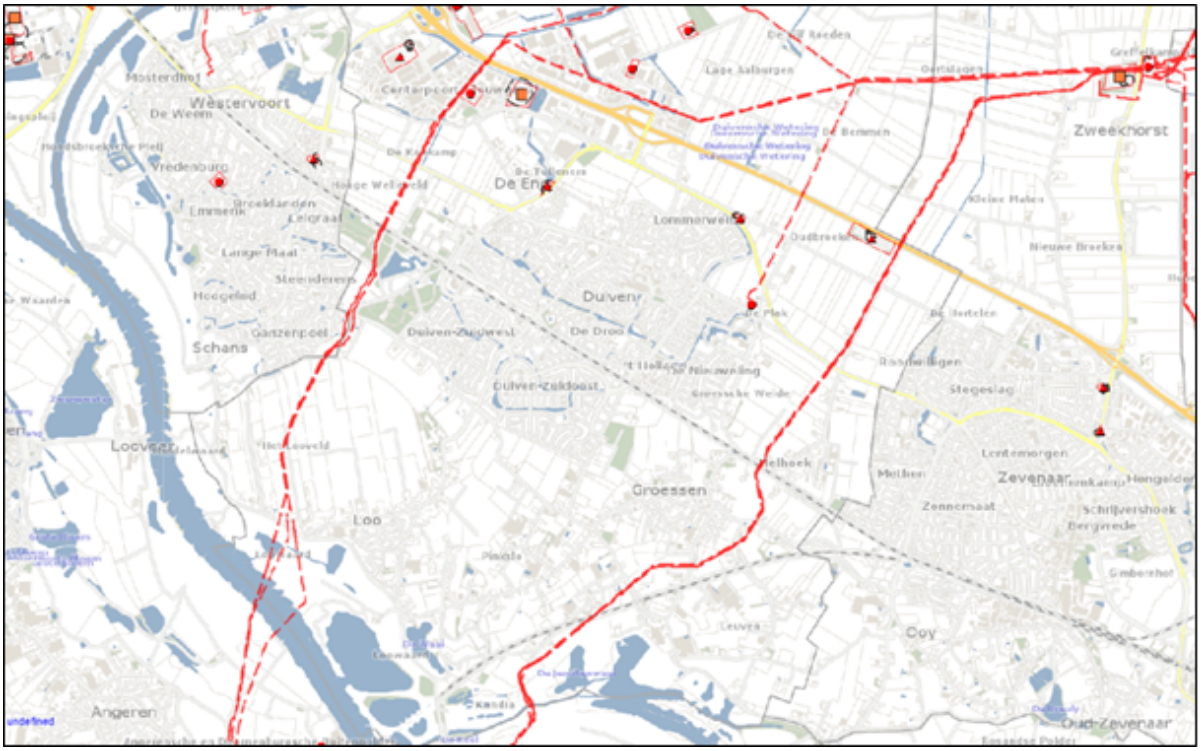
Het plaatsgebonden risico mag in principe nergens groter zijn dan 1 op 1 miljoen (ofwel 10^{-6}). Dit is de kans dat een denkbeeldig persoon, die zich een jaar lang permanent op de betreffende plek bevindt (de plek waarvoor het risico is uitgerekend), dodelijk verongelukt door een ongeval. Elke ruimtelijke ontwikkeling wordt getoetst aan het plaatsgebonden risico van 10^{-6} als grenswaarde.

Groepsrisico

Het groepsrisico geeft de kans aan dat in één keer een groep mensen die zich in de omgeving van een risicosituatie bevindt, dodelijk door een ongeval wordt getroffen. Groepsrisico legt een relatie tussen de kans op een ramp en het aantal mogelijke slachtoffers. Bij groepsrisico is het dan ook niet een contour die bepalend is, maar het aantal mensen dat zich gedurende een bepaalde periode binnen de effectafstand van een risicovolle activiteit ophoudt. Welke kans nog acceptabel geacht wordt, is afhankelijk van de omvang van de ramp. Een ongeval met 100 doden leidt tot meer ontwrichting, leed en emoties, dan een ongeval met 10 dodelijke slachtoffers. Aan de kans op een ramp met 100 doden wordt dan ook een grens gesteld, die een factor honderd lager ligt dan voor een ramp met 10 doden. In het Bevi (stb. 250, 2004) wordt verder een verantwoordingsplicht (door de overheid) voor het groepsrisico rond inrichtingen wettelijk geregeld (art. 13). De verantwoording houdt in dat wordt aangegeven of risico's acceptabel zijn en welke maatregelen worden genomen om de risico's te verkleinen.

Toetsing

De navolgende afbeelding bevat een fragment van de risicokaart Nederland ter plaatse van het plangebied.

Uitsnede risicokaart Nederland (bron: www.risicokaart.nl)

Voorliggend bestemmingsplan herstelt omissies en borgt de planologische rechtszekerheid van de feitelijke situaties en ruimtelijke ontwikkelingen. Met het plan is geen sprake van de realisatie van nieuwe (beperkt) kwetsbare objecten. Het aantal personen in het plangebied in de dag- en nachtperiode neemt als gevolg van het bestemmingsplan niet toe. Er is daarmee geen sprake van een toename van het groepsrisico.

Voor wat betreft de wijzigingsbevoegdheid naar wonen ten behoeve van 8 nieuwe woningen, is als voorwaarde opgenomen dat de woningen milieuhygiënisch inpasbaar moeten zijn. Op dat moment zal ook een toetsing plaatsvinden.

In de omgeving van het plangebied zijn enkele gasleidingen gelegen die in het beheer van Gasunie zijn. Op basis van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) dient bij bestemmingsplannen waarbij geen nieuwe ontwikkelingen worden mogelijk gemaakt, een berekening van het groepsrisico te worden uitgevoerd. Gezien de aard en omvang van voorliggend bestemmingsplan wordt deze noodzaak aan Gasunie en de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden voorgelegd.

Conclusie

Het aspect externe veiligheid vormt geen belemmering voor de uitvoering van het plan.

3.2.6 Geur

Algemeen

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt in eerste instantie het wettelijk kader bij de beoordeling van een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor dierenverblijven van veehouderijen. De Wet geurhinder en veehouderij geeft hiervoor geurbelastings- en afstandsnormen in relatie met geurgevoelige objecten in de nabijheid van de (geprojecteerde) veehouderij.

De Wgv heeft betrekking op twee aspecten. Ten eerste speelt de geurbelasting een rol bij de beoordeling of er in het kader van een goede ruimtelijke ordening een goed woon- en leefklimaat kan worden gegarandeerd. Ten tweede moet bij de belangenafweging voor een zorgvuldige besluitvorming worden nagegaan of een partij niet onevenredig in haar belangen wordt geschaad.

Toetsing

Voorliggend bestemmingsplan herstelt omissies en borgt de planologische rechtszekerheid van de feitelijke situaties en ruimtelijke ontwikkelingen. Met het plan is geen sprake van de realisatie van nieuwe (beperkt) kwetsbare objecten.

Uitzondering hierop vormen de locaties Grasland Heilweg (paragraaf 2.1), Ploenstraat 17 / Hogeweg 2 (paragraaf 2.2) en Helhoek 17 (paragraaf 2.9). Op deze locaties wordt hierna nader ingegaan.

Grasland Heilweg

De gronden zijn bestemd als Agrarisch. Voor wat betreft de wijzigingsbevoegdheid naar wonen ten behoeve van 8 nieuwe woningen, is als voorwaarde opgenomen dat de woningen milieuhygiënisch inpasbaar moeten zijn. Op dat moment zal ook een toetsing plaatsvinden.

Ploenstraat 17 / Hogeweg 2 en Helhoek 17

Op deze locaties worden agrarische bedrijfswoningen omgezet naar reguliere bedrijfswoningen. Er is daarmee sprake van de realisatie van nieuwe geurgevoelige objecten. Voor geurgevoelige objecten die onderdeel zijn van een veehouderij, of een voormalige veehouderij die na 19 maart 2000 is beëindigd, gelden uitsluitend de minimaal aan te houden afstanden en niet de waarde voor de geurbelasting. Beide locaties zijn gelegen in het buitengebied. In het buitengebied bedraagt de minimaal aan te houden afstand 50 m voor meldkveehouderijen. De dichtstbijzijnde melkveehouderijen liggen op grotere afstand dan 50 m. Voor het overige komen er geen andere veehouderijen voor met een eventuele grotere afstand.

Conclusie

Het aspect geur vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het plan.

3.2.7 Bedrijven en milieuzonering

Algemeen

Indien door middel van een plan nieuwe, gevoelige functies of milieuhinderveroorzakende functies mogelijk worden gemaakt, moet worden aangetoond dat een goed leefmilieu binnen en buiten het plangebied mogelijk is. Anderzijds mogen omliggende bedrijven niet in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden aangetast door de realisatie van nieuwe gevoelige functies.

Wat betreft de aanbevolen richtafstanden tussen bedrijvigheid en gevoelige functies is de VNG publicatie 'Bedrijven en Milieuzonering' als leidraad voor milieuzonering gebruikt. In de VNG-publicatie zijn richtafstanden voor diverse omgevings- en gebiedstypen opgenomen. Het gaat onder andere om de volgende omgevings- en gebiedstypen: 'rustige woonwijk', 'rustig buitengebied' en 'gemengd gebied'. In een rustige woonwijk en een rustig buitengebied komen vrijwel geen andere functies dan de woonfunctie voor. Gemengde gebieden betreffen gebieden die langs hoofdinfrastructuur liggen en/of gebieden met matige tot sterke functiemenging. In een dergelijk gebied komen direct naast woningen andere functies voor, zoals winkels, maatschappelijke voorzieningen, horeca en kleine bedrijven. Ook lintbebouwing in het buitengebied met overwegend agrarische en andere bedrijvigheid kan als gemengd gebied worden beschouwd. Voor gemengde gebieden kunnen de aanbevolen richtafstanden met één stap worden verminderd. De afstand wordt gemeten vanaf de grens van de locatie van de bedrijfsmatige activiteit tot aan de gevel van nieuwe of bestaande gevoelige functies.

Toetsing

Voorliggend bestemmingsplan herstelt omissies en borgt de planologische rechtszekerheid van de feitelijke situaties en ruimtelijke ontwikkelingen. Met het plan is geen sprake van de realisatie van nieuwe (beperkt) kwetsbare objecten.

Uitzondering hierop vormen de locaties Grasland Heilweg (paragraaf 2.1), Ploenstraat 17 / Hogeweg 2 (paragraaf 2.2) en Helhoek 17 (paragraaf 2.9). Op deze locaties wordt hierna nader ingegaan.

Grasland Heilweg

De gronden zijn bestemd als Agrarisch. Voor wat betreft de wijzigingsbevoegdheid naar wonen ten behoeve van 8 nieuwe woningen, is als voorwaarde opgenomen dat de woningen milieuhygiënisch inpasbaar moeten zijn. Op dat moment zal ook een toetsing plaatsvinden.

Ploenstraat 17 / Hogeweg 2

Deze locatie en haar omgeving maakt gezien de aanwezige functies deel uit van een 'rustig buitengebied'.

Op deze locatie is sprake van een agrarisch loonbedrijf. Op basis van de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering' kan deze functie worden gecategoriseerd als 'Dienstverlening t.b.v. de landbouw: algemeen (o.a. loonbedrijven): b.o. > 500 m²'. De VNG-brochure geeft de volgende minimaal aanbevolen richtafstanden aan voor deze functie:

Type inrichting	**Geur**	**Stof**	**Geluid**	**Gevaar**
Dienstverlening t.b.v. de landbouw: algemeen (o.a. loonbedrijven): b.o. > 500 m²	30	10	50	10

De grootste minimale richtafstand, die volgt uit de VNG-brochure, voor de functie bedraagt 50 meter voor het aspect geluid. De afstand van de bestemmingsgrens van het bedrijf tot de dichtstbijzijnde woning (Hogeweg 6) bedraagt circa 50 m. Hiermee wordt voldaan aan de richtafstand.

Activiteitenbesluit

In het kader van het activiteitenbesluit is er in augustus 2015 akoestisch onderzoek uitgevoerd. Het onderzoek is als Bijlage 3 bij dit bestemmingsplan gevoegd.

Door de verkeersaantrekkende werking die van de inrichting uitgaat, ontstaat zogeheten indirecte hinder. Uit het onderzoek blijkt dat de voorkeurswaarde van 50 dB(A) bij twee woningen wordt overschreden. Uit onderzoek blijkt dat de binnenniveaus niet worden overschreden. Om die reden is er sprake van een goed woon- en leefklimaat."

Helhoek 17

Deze locatie en haar omgeving maakt gezien de aanwezige functies deel uit van een 'gemengd gebied'. Op deze locaties wordt een agrarische bedrijf omgezet naar een bedrijf ten behoeve van opslag waar ook agrarisch medegebruik mogelijk is. Op basis van de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering' kan deze functie worden gecategoriseerd als 'Opslaggebouwen (verhuur opslagruimte)'. De VNG-brochure geeft de volgende minimaal aanbevolen richtafstanden aan voor deze functie:

Type inrichting	**Geur**	**Stof**	**Geluid**	**Gevaar**
Opslaggebouwen (verhuur opslagruimte)	0	0	30	0

De grootste minimale richtafstand voor het bedrijf bedraagt 30 meter. Deze afstand kan, vanwege de gebiedstypering gemengd gebied, worden teruggebracht tot 10 m. De afstand van de bestemmingsgrens van het bedrijf tot de dichtstbijzijnde woning (Helhoek 15a) bedraagt circa 55 m. De afstand tussen het bedrijf en de omliggende woningen is daarmee voldoende groot.

Dorpstraat 54

De ontwikkeling voorziet in het omzetten van de bestemming “Maatschappelijk KDV” naar de bestemming “Maatschappelijk”. Verder wordt de bedrijfswoning gewijzigd naar een reguliere woning.

Het omzetten van de bestemming “Maatschappelijk KDV” in “Maatschappelijk” heeft geen milieugevolgen omdat activiteiten die hierbinnen mogelijk zijn, zoals educatie of zorg, allemaal onder milieucategorie 2 vallen. Dit betekent dat er aan de richtafstanden en geluidsnormen niks veranderd. Het gevolg van het wijzigen van de bestemming “Bedrijfswoning in “Woning” is dat de woning wordt aangewezen als “gevoelig gebouw”. Het activiteitenbesluit geeft in Artikel 2.17 lid 1 onder a aan dat het maximale geluidsniveau, alsmede door de inrichting verrichte werkzaamheden en activiteiten, 50 dB(A)

op de gevel van het desbetreffende gevoelige gebouw mag bedragen. Een bedrijfswoning heeft als voordeel dat deze akoestisch niet wordt beperkt tegen het geluid van de inrichting. Echter is het aannemelijk dat het geluid van de inrichting, met de huidige bedrijfsvoering, beperkt zal blijven.

Conclusie

Geconcludeerd wordt dat vanuit het aspect bedrijven en milieuzonering geen belemmeringen aanwezig zijn voor de uitvoerbaarheid van het plan.

3.2.8 Water

Beleid

Het waterbeleid van Rijk en provincie is gericht op een veilig en goed bewoonbaar land met gezonde, duurzame watersystemen. Het plangebied ligt in het beheersgebied van het Waterschap Rijn en IJssel. In het Waterbeheerplan 2016-2021 van Waterschap Rijn en IJssel laat het waterschap zien welke ontwikkelingen voor het waterbeheer van belang zijn en welke accenten zij in de samenwerking met haar partners willen leggen. Vanuit die omgevingsverkenning is vervolgens het beleid voor de planperiode 2016-2021 beschreven voor primaire taakgebieden van het waterschap:

- Bescherming tegen overstromingen en werken aan veiligheid: Veilig water.
- Zorgen voor de juiste hoeveelheid water en passende waterpeilen: Voldoende water.
- Zorgen voor een goede waterkwaliteit die nodig is voor mens, plant en dier: Schoon water.
- Verwerken van afvalwater en het benutten van energie en grondstoffen daaruit: Afvalwater.
- Zorgen voor goede randvoorwaarden voor beroepsvaart op de Oude IJssel: Vaarwegbeheer.

Watertoets

Waterschap Rijn en IJssel heeft een watertoetstabel ontwikkeld waarmee met een aantal vragen in beeld te brengen is welke wateraspecten relevant zijn en met welke intensiteit het watertoetsproces doorlopen dient te worden. De vragen zijn gericht op de locatie van de ruimtelijke ontwikkeling en welke veranderingen er mogelijk worden gemaakt.

De intensiteit van het watertoetsproces is afhankelijk van de antwoorden op de vragen. Als er op een categorie 2 vraag een 'ja' is geantwoord, is een uitgebreide watertoets noodzakelijk. Is er op geen van de categorie 2 vragen een 'ja' geantwoord, dan kan een verkorte watertoets doorlopen worden. Als er alleen met 'nee' is geantwoord, dan is het RO-plan waterhuishoudkundig niet van belang en hoeft er geen wateradvies bij het waterschap gevraagd te worden.

Navolgend is de watertoetstabel opgenomen. De relevante waterthema's voor het bestemmingsplan worden door middel van de watertoetstabel geselecteerd en vervolgens beschreven (wanneer de toetsvraag met 'ja' is beantwoord).

Thema	Toetsvraag	Relevant	Intensiteit
Veiligheid	1. Ligt in of binnen 20 meter vanaf het plangebied een waterkering? (primaire waterkering, regionale waterkering of kade)	Nee	2
	2. Ligt het plangebied in een waterbergingsgebied of winterbed van een rivier?	Nee	2
Riolering en Afvalwater-keten	1. Is de toename van het afvalwater (DWA) groter dan 1 m^3/uur?	Nee	2
	2. Ligt in het plangebied een persleiding van WRIJ?	Nee	1
	3. Ligt in of nabij het plangebied een RWZI of rioolgemaal van het waterschap?	Nee	1

Wateroverlast (oppervlakte-water)	1. Is er sprake van toename van het verhard oppervlak met meer dan 2.500 m^2?	Nee	2
	2. Is er sprake van toename van het verhard oppervlak met meer dan 500 m^2?	Nee	1
	3. Zijn er kansen voor het afkoppelen van bestaand verhard oppervlak?	Nee	1
	4. In of nabij het plangebied bevinden zich natte en laag gelegen gebieden, beekdalen, overstromingsvlaktes?	Nee	1
Oppervlakte-waterkwaliteit	1. Wordt vanuit het plangebied (hemel)water op oppervlaktewater geloosd?	Nee	1
Grondwater-overlast	1. Is in het plangebied sprake van slecht doorlatende lagen in de ondergrond?	Nee	1
	2. Is in het plangebied sprake van kwel?	Nee	1
	3. Beoogt het plan dempen van perceelsloten of andere wateren?	Nee	1
	4. Beoogt het plan aanleg van drainage?	Nee	1
Grondwater-kwaliteit	1. Ligt het plangebied in de beschermingszone van een drinkwateronttrekking?	Nee	1
Inrichting en beheer	1. Bevinden zich in of nabij het plangebied wateren die in eigendom of beheer zijn bij het waterschap?	Nee	1
	2. Heeft het plan herinrichting van watergangen tot doel?	Nee	2
Volksgezond-heid	1. In of nabij het plangebied bevinden zich overstorten uit het gemengde stelsel?	Nee	1
	2. Bevinden zich, of komen er functies, in of nabij het plangebied die milieuhygiënische of verdrinkingsrisico's met zich meebrengen (zwemmen, spelen, tuinen aan water)?	Nee	1
Natte natuur	1. Bevindt het plangebied zich in of nabij een natte EVZ?	Nee	2
	2. Ligt in of nabij het plangebied een HEN of SED water?	Nee	2
	3. Bevindt het plangebied zich in beschermingszones voor natte natuur?	Nee	1
	4. Bevindt het plangebied zich in een Natura 2000-gebied?	Nee	1
Verdroging	1. Bevindt het plangebied zich in een TOP-gebied?	Nee	1
Recreatie	1. Bevinden zich in het plangebied watergangen en/of gronden in beheer van het waterschap waar actief recreatief medegebruik mogelijk wordt?	Nee	2
Cultuurhistorie	1. Zijn er cultuurhistorische waterobjecten in het plangebied aanwezig?	Nee	1

Algemeen

Voorliggend bestemmingsplan herstelt omissies en borgt de planologische rechtszekerheid van de feitelijke situaties en ruimtelijke ontwikkelingen. Het bestemmingsplan maakt planologisch geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk waarvoor nadere toetsing aan het aspect water noodzakelijk is. Er vindt slechts op beperkte schaal toevoeging van verhard oppervlak plaats.

De gronden zijn bestemd als Agrarisch. Voor wat betreft de wijzigingsbevoegdheid naar wonen ten behoeve van 8 nieuwe woningen, is als voorwaarde opgenomen dat de woningen milieuhygiënisch inpasbaar moeten zijn. Op dat moment zal ook een toetsing plaatsvinden. Het bestemmingsplan heeft geen negatief effect op de waterhuishouding ter plaatse.

Conclusie

Het aspect water vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het plan.

3.2.9 Archeologie en cultuurhistorie

Algemeen

Op basis van artikel 3.1.6, vijfde lid, onderdeel a van het Bro moet bij ruimtelijke ontwikkelingen worden getoetst, hoe er wordt omgegaan met de aspecten archeologie en cultuurhistorie. De bescherming van archeologische waarden is verankerd in de 'Wet op de archeologische monumentenzorg' (Wamz), die op 1 september 2007 in werking is getreden. Deze wet maakt formeel gezien deel uit van de Monumentenwet 1988 (Mw). Het belangrijkste doel van de Wamz is de bescherming van de aanwezige en de te verwachten archeologische waarden door het reguleren van bodemverstorende activiteiten.

Toetsing

Voorliggend bestemmingsplan herstelt omissies en borgt de planologische rechtszekerheid van de feitelijke situaties en ruimtelijke ontwikkelingen.

Archeologie

In het plangebied worden slechts op beperkte schaal bodemingrepen uitgevoerd. Een archeologisch onderzoek in het kader van voorliggend bestemmingsplan is daarom niet noodzakelijk. Ter bescherming van de mogelijk aanwezige archeologische waarden in het plangebied is het gemeentelijk archeologiebeleid in dit bestemmingsplan verwerkt. Op de verbeelding en in de regels zijn, bij de verwachtingswaarde passende, dubbelbestemmingen voor archeologie opgenomen. Op deze manier worden mogelijke archeologische waarden in de bodem beschermd tegen bodemingrepen in de toekomst.

Cultuurhistorie

In het plangebied is sprake van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing op het perceel Loostraat 28. Het betreft een karakteristieke boerderij die door het Gelders Genootschap als waardevol is beschreven. Eveneens heeft de boerderij de aanduiding 'cultuurhistorisch waardevolle bebouwing' in het vigerende bestemmingsplan. De boerderij is inmiddels verbouwd tot een viertal wooneenheden met behoud van de cultuurhistorische waarde. Ten behoeve van dit plan is eveneens een cultuurhistorische waarde scan uitgevoerd. In de scan wordt uitvoerig ingegaan op de cultuurhistorische waarde van de bebouwing en de omliggende erven. Voor het overige zijn er geen cultuurhistorische panden of objecten in het plangebied aanwezig.

Conclusie

De aspecten archeologie en cultuurhistorie vormen geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het plan.

3.2.10 Flora en fauna

Algemeen

Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden, dienen de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties in het kader van de geldende natuurwet- en regelgeving in beeld te zijn gebracht. Aangetoond dient te worden dat in het kader van de Wet Natuurbescherming van een negatief effect geen sprake is, dan wel dat daarvoor respectievelijk een vergunning of ontheffing kan worden verkregen

Toetsing

De verschillende locaties liggen niet in een Natura2000-gebied, het Gelders Natuurnetwerk (GNN) of een Gelderse Groene Ontwikkelingszone (GO). Ten zuiden van het plangebied ligt het Natura2000-gebied 'Rijntakken'. Dit gebied is tevens aangemerkt als deels GNN en deels GO. In het plangebied zijn geen nieuwe ontwikkelingen voorzien die een significant negatief effect kunnen

hebben op dit beschermde gebied of flora en fauna ter plaatse. Gesteld wordt dat gezien de aard en omvang van de ontwikkeling , eventuele negatieve effecten op flora en fauna, als gevolg van de bouw van de ontwikkeling niet te verwachten zijn.

Voor wat betreft de wijzigingsbevoegdheid naar wonen ten behoeve van 8 nieuwe woningen, is als voorwaarde opgenomen dat de woningen milieuhygiënisch inpasbaar moeten zijn. Op dat moment zal ook een toetsing plaatsvinden.

Conclusie

Het aspect flora en fauna vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het plan.

3.2.11 Verkeer en parkeren

Algemeen

Bij ruimtelijke plannen moet worden aangetoond dat het initiatief geen negatieve gevolgen heeft voor de verkeer- en parkeersituatie ter plaatse.

Toetsing

Met het bestemmingsplan is geen sprake van een nieuwe ontwikkeling met een significante verkeersaantrekkende werking of een parkeerbehoefte.

Voor wat betreft de wijzigingsbevoegdheid naar wonen ten behoeve van 8 nieuwe woningen, is als voorwaarde opgenomen dat de ontwikkeling geen negatieve invloed mag hebben op de bestaande verkeers- en parkeersituatie.

Conclusie

De aspecten verkeer en parkeren vormen geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het plan.

Hoofdstuk 4 Juridische planaspecten

4.1 Algemeen

4.1.1 Wat is een bestemmingsplan

Het gemeentelijke bestemmingsplan is een middel waarmee functies aan gronden worden toegekend. Het gaat dus om het toekennen van gebruiksmogelijkheden. Vanuit de Wet ruimtelijke ordening volgt een belangrijk principe: het gaat om toelatingsplanologie. Het wordt de grondgebruiker (eigenaar, huurder etc.) toegestaan om de functie die het bestemmingsplan geeft uit te oefenen. Dit houdt in dat:

1. de grondgebruiker niet kan worden verplicht om een in het bestemmingsplan aangewezen bestemming ook daadwerkelijk te realiseren, en
2. de grondgebruiker geen andere functie mag uitoefenen in strijd met de gegeven bestemming (het overgangsrecht is hierbij mede van belang).

Een afgeleide van de gebruiksregels in het bestemmingsplan zijn regels voor bebouwing (omgevingsvergunning voor het bouwen) en regels voor het verrichten van 'werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden' (omgevingsvergunning ten behoeve van het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden).

Een bestemmingsplan regelt derhalve het toegestane gebruik van gronden (en de bouwwerken en gebouwen) en een bestemmingsplan kan daarbij regels geven voor:

- het bebouwen van de gronden;
- het verrichten van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden (aanleggen).

Het bestemmingsplan is een belangrijk instrument voor het voeren van ruimtelijk beleid, maar het is zeker niet het enige instrument. Andere ruimtelijke wetten en regels zoals de Woningwet, de Monumentenwet 1988, de Algemene Plaatselijke Verordening, de Wet milieubeheer en de bouwverordening zijn ook erg belangrijk voor het uitoefenen van het ruimtelijke beleid.

4.1.2 Bestemmen, dubbelbestemmen en aanduiden

Op de verbeelding wordt aangegeven welke bestemming gronden hebben. Dit gebeurt via een bestemmingsvlak. Voor het op de verbeelding aangegeven bestemmingsvlak gelden de gebruiksmogelijkheden zoals die in de bijhorende regel worden gegeven. Die toegekende gebruiksmogelijkheden kunnen op twee manieren nader worden ingevuld:

- **Via een dubbelbestemming**
  Een dubbelbestemming is, zoals de naam al zegt, een bestemming die óók aan de gronden wordt toegekend. Voor gronden kunnen dus meerdere bestemmingen gelden. Er geldt altijd één 'enkel' bestemming (dat is dé bestemming) en soms geldt er een dubbelbestemming (soms zelfs meerdere). In de regel van de dubbelbestemming wordt omschreven wat er voor de onderliggende gronden geldt aan extra bepalingen in aanvulling, of ter beperking, van de mogelijkheden van de onderliggende bestemmingen.
- **Via een aanduiding**
  Een aanduiding is een teken op de verbeelding dat betrekking heeft op een vlak op die kaart. Via een aanduiding wordt in de regels 'iets' geregeld. Dat 'iets' kan betrekking hebben op extra mogelijkheden of extra beperkingen voor het gebruik en/of de bebouwing en/of het aanleggen van werken. Aanduidingen kunnen voorkomen in een bestemmingsregel, in meerdere bestemmingsregels en kunnen ook een eigen regel hebben.

4.1.3 Hoofdstukindeling van de regels

De regels zijn verdeeld over 4 hoofdstukken:

1. **Inleidende regels**
   In dit hoofdstuk worden begrippen verklaard die in de regels worden gebruikt (artikel 1). Dit gebeurt om een eenduidige uitleg en toepassing van de regels te waarborgen. Ook is bepaald de wijze waarop gemeten moet worden bij het toepassen van de regels (artikel 2).

2. **Bestemmingsregels**
   In dit tweede hoofdstuk zijn de bepalingen van de bestemmingen opgenomen. Dit gebeurt in alfabetische volgorde. Per bestemming is het toegestane gebruik geregeld en zijn bouwregels en, eventueel, ook bepalingen met betrekking tot het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden opgenomen. Als er dubbelbestemmingen zijn worden die ook in dit hoofdstuk opgenomen. Die komen, ook in alfabetische volgorde, achter de bestemmingsbepalingen.
   Ieder artikel kent een vaste opzet. Eerst wordt het toegestane gebruik geformuleerd in de bestemmingsomschrijving. Vervolgens zijn bouwregels opgenomen. Aansluitend volgen afwijkingsbevoegdheden met betrekking tot bouw- en/of gebruiksregels. Ten slotte zijn eventueel bepalingen met betrekking tot het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden en/of wijzigingsbevoegdheden opgenomen.

   Belangrijk om te vermelden is dat naast de bestemmingsbepalingen ook in andere artikelen relevante informatie staat die mede gelezen en geïnterpreteerd moet worden. Alleen zo is een volledig beeld te verkrijgen van hetgeen is geregeld.

3. **Algemene regels**
   In dit hoofdstuk zijn bepalingen opgenomen met een algemeen karakter. Ze gelden dus voor het hele plan. Het zijn achtereenvolgens een anti-dubbeltelregel, algemene bouw-, gebruiks-, aanduiding-, afwijkings-, wijzigings- en procedureregels.

4. **Overgangs- en slotregels**
   In het laatste hoofdstuk zijn respectievelijk het overgangsrecht en een slotregel opgenomen. Hoewel het hier in wezen ook algemene regels betreft, zijn deze vanwege hun meer bijzondere karakter in een apart hoofdstuk opgenomen.

4.2 Dit bestemmingsplan

Dit bestemmingsplan bestaat uit een verbeelding, regels en een toelichting. De verbeelding en de regels vormen tezamen het juridisch bindende gedeelte van het bestemmingsplan. Beide planonderdelen dienen in onderlinge samenhang te worden bezien en toegepast. Op de verbeelding zijn de bestemmingen aangewezen. Aan deze bestemmingen zijn bouwregels en regels betreffende het gebruik gekoppeld.

De toelichting heeft geen rechtskracht, maar vormt niettemin een belangrijk onderdeel van het plan. De toelichting van dit bestemmingsplan geeft een weergave van de beweegredenen, de onderzoeksresultaten en de beleidsuitgangspunten die aan het bestemmingsplan ten grondslag liggen. Tot slot is de toelichting van wezenlijk belang voor een juiste interpretatie en toepassing van het bestemmingsplan.

4.2.1 Bijzonderheden in dit bestemmingsplan

De regels in dit bestemmingsplan zijn opgezet aan de hand van hetgeen hierboven is beschreven.

Voorliggend bestemmingsplan herstelt omissies en borgt de planologische rechtszekerheid van de feitelijke situaties en ruimtelijke ontwikkelingen op een aantal locaties in de gemeente Duiven, waarvoor nog geen actuele, passende juridisch-planologische regeling geldt.

De regels zijn gebaseerd op de regels die voortkomen uit de bestemmingsplannen 'Buitengebied 2013', 'Duiven-Noord', 'Duiven-Zuid' en 'Heilweg 3' van de gemeente Duiven. Afhankelijk van de ligging en de bestemming is per specifieke locatie aangesloten bij één van deze plannen.

Het bestemmingsplan kent de bestemmingen Agrarisch (artikel 3), Bedrijf (artikel 4), Groen (artikel 5), Maatschappelijk (artikel 6), Tuin (artikel 7), Tuin - 1 (artikel 8), Verkeer (artikel 9), Verkeer - Verblijfsgebied (artikel 10), Water (artikel 11), Wonen (artikel 12), Wonen - 1 (artikel 13) en Wonen - 2 (artikel 14). Voor de beschrijving van de opgenomen bestemmingen per specifieke locatie wordt kortheidshalve verwezen naar hoofdstuk 2 van deze toelichting voor een beschrijving van het plan.

Daarnaast kent dit bestemmingsplan zes dubbelbestemmingen, namelijk Leiding - Riool (artikel 15), Waarde - hoge archeologische verwachting (artikel 16), Waarde - lage archeologische verwachting (artikel 17), Waarde - Landschap (artikel 18), Waarde - Middelmatige archeologische verwachting (artikel 19), Waarde - Oude dijken en historische dorpslinten (artikel 20), Waarde - Terrein van archeologische waarde (artikel 21). Een dubbelbestemming 'valt' over 'onderliggende' (enkel)bestemmingen en regelt een heel specifiek ruimtelijk belang, zoals de integriteit van een rioolleiding of landschappelijke of archeologische waarden.

4.2.2 Wijzigingsbevoegdheden

In voorliggend bestemmingsplan is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor de agrarische graslanden aan de Heilweg.

Graslanden Heilweg

Voor de locatie is op grond van het vigerende bestemmingsplan 'Duiven-Zuid 1984' nog geen uitwerkingsplan vastgesteld. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 3, lid C, onder IV, onder a en b van het vigerende bestemmingsplan mogen op de betrokken gronden geen bouwwerken worden gebouwd ten behoeve van de uit te werken bestemming voordat de bestemming is uitgewerkt. Met toepassing van de uitwerkingsregels is het aannemelijk dat op de gronden 8 vrijstaande woningen mogelijk zijn, overeenkomstig het recent ontwikkelde deel aan de Heilweg naast de gronden. Om deze ontwikkeling niet onmogelijk te maken is voor de gronden een wijzigingsbevoegdheid opgenomen. Deze heeft een instandhoudingstermijn van 5 jaren.

4.2.3 Algemene regels

Naast de bestemmingen bevat het plan een aantal algemene regels over bijvoorbeeld begrippen, de wijze van meten, algemene afwijkingen en overgangsrecht. Deze min of meer standaardregels in bestemmingsplannen worden hier verder niet toegelicht.

Hoofdstuk 5 Uitvoerbaarheid

5.1 Algemeen

Conform artikel 3.1.6 van het Bro dient bij het opstellen van een bestemmingsplan onderzoek te worden ingesteld naar de uitvoerbaarheid van het plan. Bij de uitvoering van een project kan in zijn algemeenheid onderscheid worden gemaakt tussen de economische uitvoerbaarheid en de maatschappelijke uitvoerbaarheid.

Bij het eerste gaat het om de kosten en andere economische aspecten die met de verwezenlijking van het plan samenhangen. Tevens is in de Wet ruimtelijke ordening (Wro) geregeld dat in het kader van een bestemmingsplan, wijzigingsplan of een omgevingsvergunning voor bepaalde bouwplannen de grondexploitatieregeling van toepassing is. Bij het tweede gaat het er om hoe de verwezenlijking door de maatschappij (overheid en burgers samen) wordt gedragen.

5.2 Economische uitvoerbaarheid

Het plangebied van voorliggend bestemmingsplan bestaat uit afzonderlijke locaties waarvoor in de huidige situatie een verouderde regeling geldt, dan wel waarvoor ruimtelijke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden die nog geen vertaling hebben gekregen in een bestemmingsplan. In die zin herstelt het bestemmingsplan omissies en borgt het de planologische rechtszekerheid van de feitelijke situaties en ruimtelijke ontwikkelingen. Het bestemmingsplan maakt planologisch geen, of slechts op beperkte schaal nieuwe ontwikkelingen mogelijk.

Het opstellen van dit bestemmingsplan brengt voor de gemeente alleen plankosten met zich mee. Hiervoor staan fondsen uit de algemene middelen ter beschikking. De (toekomstige) particuliere ontwikkelingen komen geheel voor rekening van de initiatiefnemer. De economische uitvoerbaarheid wordt hiermee geacht voldoende te zijn aangetoond.

5.3 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

5.3.1 Vooraankondiging

Overeenkomstig artikel 1.3.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is het voornemen om dit bestemmingsplan voor te bereiden, op 13 juli 2016 is aangekondigd via de gemeentelijke website en de weekkrant.

5.3.2 Inspraak en vooroverleg

Het voorontwerp bestemmingsplan is toegestuurd aan de overlegpartners. Dit ten behoeve van de wettelijke verplichting om vooroverleg te voeren met de daarvoor aangewezen instanties ingevolge artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening. Verder heeft het voorontwerpbestemmingsplan conform de inspraakverordening vanaf 10 oktober 2017 voor een periode van 6 weken ter inzage gelegen. De inspraak- en vooroverlegreacties, alsmede de gemeentelijke reactie en de daaruit voortkomende wijzigingen, zijn opgenomen in de afzonderlijke 'Nota van beantwoording inspraak en vooroverlegreacties'.

5.3.3 Zienswijzen

Gelet op het bepaalde in artikel 3.8 lid 1 van de Wet ruimtelijke ordening, heeft het ontwerp bestemmingsplan vanaf @@ voor een ieder ter inzage gelegen voor het indienen van schriftelijke of mondelinge zienswijzen bij de gemeenteraad. De ter inzage legging is bekend gemaakt door publicatie in de Duivenpost, de Staatscourant en op www.duiven.nl. Gedurende de termijn van terinzagelegging zijn @@ zienswijzen ontvangen.

Eindnoten

1. Omgevingsdienst Regio Nijmegen, 29 januari 2016, Akoestisch onderzoek, Aanpassing kruising N810 met Vergertlaan, Gemeente Duiven, projectnummer ODRN 2016001

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

Bestemmingsplan

Veegplan Duiven 2017

Gemeente Duiven

Projectnummer: P2401.01
Datum: 17-05-2018
Versie: ontwerp
IMRO-idn: NL.IMRO.0226.BPDUIVEN002-ON01

Bijlagen bij toelichting

Inhoudsopgave

Bijlagen bij toelichting 3

Bijlage 1 **Bodemonderzoek Lijkweg 24** **6**

Bijlage 2 **Akoestisch onderzoek Kruising Oostsingel / Vergertlaan** **137**

Bijlage 3 **Akoestisch onderzoek Ploenstraat 17** **192**

Bijlage 1 Bodemonderzoek Lijkweg 24

ONTVANGEN 28 MEI 2010

Verkennend bodem- en asbestonderzoek

Lijkweg 24 te Groessen

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

Afd: M+B | reg. nummer 10.5001
Gemeente Deurne ingeboekt op
07 JUN 2010
OB: | PL:
Kopie:

Definitief

Greenhouse Advies

Het Veldwerkbureau B.V.
Andelst, 20 mei 2010

het veldwerkbureau

Verantwoording

Titel	:	Verkennend bodem- en asbestonderzoek
Subtitel	:	Lijkweg 24 te Groessen
Projectnummer	:	900120
Referentienummer	:	900120
Datum	:	20 mei 2010

Auteur(s)	:	J.A. Beks/ W.M. Berns
E-mail adres	:	W.Berns@hetveldwerkbureau.nl
Gecontroleerd door	:	G.R. Hartkamp
Paraaf gecontroleerd	:	
Goedgekeurd door	:	G.R. Hartkamp
Paraaf goedgekeurd	:	
Contact		Wanraaij 31 B 6673 DM Andelst T +31 488 454750 F +31 488 421990 info@hetveldwerkbureau.nl www.hetveldwerkbureau.nl

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Algemeen	5
1.2	Aanleiding en doelstelling	5
1.3	Opbouw van het rapport	5
2	Vooronderzoek	6
2.1	Algemeen	6
2.2	Locatiegegevens	6
2.3	Geraadpleegde bronnen	6
2.4	Resultaten vooronderzoek	7
2.5	Bodemopbouw en geohydrologie	7
2.6	Opstelling onderzoekshypothese en onderzoeksstrategie asbest	7
2.7	Opstelling onderzoekshypothese en onderzoeksstrategie	8
3	Veld- en laboratoriumwerkzaamheden	9
3.1	Veldonderzoek	9
3.1.1	Visuele inspectie maaiveld ten behoeve van asbestonderzoek	9
3.1.2	Onderzoek actuele contactzone en ondergrond t.b.v. asbest- en bodemonderzoek.	9
3.2	Laboratoriumonderzoek	10
4	Resultaten veldonderzoek	11
4.1	Weersconditie	11
4.2	Bodemopbouw en grondwatergegevens	11
4.3	Resultaten veldonderzoek	11
4.4	Monsterselectie	12
5	Resultaten laboratoriumonderzoek	13
5.1	Analyseresultaten	13
5.2	Toetsingskader	13
5.2.1	Mate van bodemverontreiniging	13
5.3	Overschrijdingen	14
6	Evaluatie	15
6.1	Algemeen	15
6.2	Milieuhygiënische kwaliteit van de bodem	15
6.2.1	Asbestonderzoek	15
6.2.2	Overige stoffen	15
6.3	Conclusies en aanbevelingen	15

BIJLAGEN

Bijlage 1:	Topografische ligging onderzoekslocatie
Bijlage 2:	Situatie met boringen en peilbuizen
Bijlage 3:	Boorprofielen en verklaringsblad
Bijlage 4:	Analysecertificaten
Bijlage 5:	Toetsing analyseresultaten
Bijlage 6:	Toetsingskader bodemkwaliteit
Bijlage 7:	Foto's

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In opdracht van Greenhouse Advies heeft het Veldwerkbureau te Andelst in samenwerking met Grontmij B.V. een verkennend bodem- en asbestonderzoek uitgevoerd ter plaatse van de Lijkweg 24 te Groessen. Het verkennend bodemonderzoek is uitgevoerd conform de NEN 5740 (januari 2009), Bodem – Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek – Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem. Het asbestonderzoek is uitgevoerd conform de NEN 5707 (mei 2003), Bodem – Inspectie, monsterneming en analyse van asbest in bodem.

De regionale ligging van de onderzoekslocatie is aangegeven in bijlage 1. Een overzicht van de locatie is weergegeven in bijlage 2.

1.2 Aanleiding en doelstelling

Aanleiding voor het uitvoeren van het verkennend bodemonderzoek is de aanvraag van een bouwvergunning. In verband hiermee is inzicht in de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem (grond en grondwater) noodzakelijk.

Doel van het onderzoek is het vaststellen van de milieuhygiënische bodemkwaliteit van de onderzoekslocatie. Op basis van de onderzoeksresultaten moet worden vastgesteld of de gewenste vorm van bodemgebruik (woonhuis met tuin), vanuit milieuhygiënisch oogpunt gezien, mogelijk is en zo niet, welke vervolgacties noodzakelijk zijn.

Het verkennend bodemonderzoek is een steekproef en is niet bedoeld om de exacte aard en omvang van een eventuele verontreiniging aan te geven
Aanleiding voor het uitvoeren van een verkennend asbestbodemonderzoek is de mogelijke aanwezigheid van asbesthoudende materialen op de locatie op basis van het vooronderzoek. Doel van het verkennend asbestonderzoek is het met een relatief geringe onderzoeksinspanning nagaan of de verdenking van een bodemverontreiniging met asbest al dan niet terecht is. Het onderzoek geeft een indicatie van de hoeveelheid asbest in de bodem.

1.3 Opbouw van het rapport

In het voorliggende rapport komen de volgende aspecten aan de orde:

- de resultaten van het vooronderzoek (hoofdstuk 2);
- de uitgevoerde veld- en laboratoriumwerkzaamheden (hoofdstuk 3);
- de resultaten van het veldonderzoek (hoofdstuk 4);
- de resultaten van het laboratoriumonderzoek en de interpretatie (hoofdstuk 5);
- een evaluatie van de onderzoeksresultaten, toetsing van de gekozen onderzoekshypothese en conclusies en aanbevelingen (hoofdstuk 6).

De bijbehorende tekeningen, boorprofielen en analysecertificaten zijn als bijlage opgenomen.

2 Vooronderzoek

2.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het vooronderzoek besproken. Dit resulteert in een hypothese over de mate van verdachtheid ten aanzien van bodemverontreiniging op de locatie.

Het vooronderzoek is uitgevoerd gebaseerd op de NEN 5725 met uitzondering van de financieel/ juridische aspecten. Er is geen onderzoek verricht naar niet gesprongen explosieven binnen de onderzoekslocatie. De resultaten van het vooronderzoek zijn in de onderstaande paragrafen weergegeven.

2.2 Locatiegegevens

In onderstaande tabel zijn de locatiegegevens samengevat.

Tabel 2.1: Overzicht locatiegegevens

Adres locatie	Lijkweg 24 te Groessen
Kadastrale gegevens locatie	Gemeente DUIVEN sectie H nummer 702
Coördinaten	X: 197345.22 Y: 437478.93
Oppervlakte locatie (in m²)	9.355 (waarvan 1039 m^2 wordt onderzocht)
Huidig gebruik	Wonen met tuin
Verhardingen	Asfalt, klinkers, gras, tuin

2.3 Geraadpleegde bronnen

Bij het verzamelen van de historische gegevens zijn verschillende bronnen geraadpleegd. In onderstaande tabel is vermeld welke bronnen hiervoor gebruikt zijn en of bij de geraadpleegde bronnen informatie beschikbaar was over de onderzoekslocatie en omliggende percelen. In paragraaf 2.4 zijn de resultaten van het vooronderzoek toegelicht.

Tabel 2.2: Overzicht geraadpleegde bronnen tijdens vooronderzoek

Bron	Geraadpleegd?	Informatie beschikbaar?	Korte toelichting
Internet			
• www.bodemloket.nl	Ja	nee	Geen bijzonderheden
• www.watwaswaar.nl	Ja	Ja	Topgrafische kaarten van de jaren 1958 t/m 1995
• www.kich.nl	Ja	Ja	Indicatie archeologische verwachtingswaarde = hoog
Gemeente / Milieudienst			
• Bodemarchief	Ja	Ja	VBO Lijkweg te Groessen Projectnummer H 2696 d.d. 13 juli 2000 door Fugro.
• Hinderwetarchief	Ja	nee	-
• Wet milieubeheerarchief	Ja	nee	-
• Tankenbestand	Ja	nee	-
• Bouw- en woningtoezicht	Ja	Ja	3 (ver)bouw vergunningen
• Bodemkwaliteitskaart	Ja	Ja	Oude bodemkwaliteitskaart, jaartal onbekend.
Provincie			
• Stortplaatsen	Ja	Ja	Geen stortplaatsen in de buurt

2.4 Resultaten vooronderzoek

De locatie is in gebruik als woonhuis met tuin. Daarnaast is op de locatie ook een schuur aanwezig. Op het terrein is een oprit van asfalt en een klinker pad, de rest van het terrein is in gebruik als gazon of tuin.

In 1955 is een bouwvergunning afgegeven voor de bouw van een woonhuis met een schuur op de locatie. In de bouwvergunning zijn geen asbesthoudende materialen vermeld. Wel staat vermeld dat aan de oostzijde van het huis een beerput gepland staat. In 1976 is een vergunning afgegeven voor het uitbreiden van de keuken. Ook op de tekening van deze vergunning is een zinkput aangegeven aan de oostzijde van het huis. Op 25 augustus 2000 is een bouwvergunning afgegeven voor een schuur. Op de tekening van de bouwvergunning staan eternit (asbest) golfplaten aangegeven als dakbekleding. In de bouwvergunningen zijn naast het asbestdak van het schuurtje en de zinkput geen verdachte deellocaties naar voren gekomen.

Uit de topografisch kaarten blijkt dat het huis pas na 1958 is gebouwd. Op de kaart van 1958 is aangegeven dat de locatie in gebruik is als weiland. Op de topografische kaarten vanaf 1966 is de locatie bebouwd.

Uit de resultaten van het verkennend bodemonderzoek uit 2000 blijkt dat zowel in de grond als in het grondwater geen verhoogde gehalten aan de onderzochte parameters zijn aangetoond. Ook zintuiglijk zijn er geen verontreinigingskenmerken aangetroffen. Hierbij wordt opgemerkt dat er geen asbestonderzoek is uitgevoerd en dat ter plaatse van de zinkput geen boring/peilbuis is geplaatst.

2.5 Bodemopbouw en geohydrologie

De regionale bodemopbouw is weergegeven in onderstaande tabel. De gegevens uit deze tabel zijn ontleend aan www.dinoloket.nl. De maaiveldhoogte ter plaatse van de locatie komt globaal overeen met NAP + 11 m.

Tabel 2.3: Regionale bodemopbouw

Globale diepte (m -mv)	Samenstelling	Geohydrologische eenheid	Formatie
0 – 1	Klei	Deklaag	Echteld
1 – 17	Zand	1e watervoerend pakket	Kreftenheye
17 – 27	Klei	1e scheidende laag	Kreftenheye
27 – 50	zand	2e watervoerend pakket	Waalre

Het freatisch grondwater stroomt globaal in westelijke richting. Plaatselijk kan de grondwaterstroming afwijken.

2.6 Opstelling onderzoekshypothese en onderzoeksstrategie asbest

Op basis van de resultaten van het vooronderzoek wordt een onderzoekshypothese vastgesteld. Hierbij wordt de onderzoekslocatie zonodig onderverdeeld in deellocaties. Per (deel)locatie moet een onderzoekshypothese worden opgesteld, op basis waarvan de onderzoeksstrategie wordt bepaald. De hypothese geeft aan of de (deel)locatie onverdacht of verdacht is met betrekking tot de aanwezigheid van asbesthoudend materiaal.

Uit het vooronderzoek is gebleken dat de locatie als onverdacht wordt gekarakteriseerd met betrekking tot de aanwezigheid van asbesthoudend materiaal. Dit omdat op de locatie slechts het dak van een schuur asbesthoudend is. Hierdoor is het echter wel noodzakelijk om een asbestonderzoek uit te voeren.

Voor het toetsen van bovenstaande hypothese is een verkennend bodemonderzoek asbest uitgevoerd conform de onderzoekstrategie kleinschalig onverdacht.

In tabel 2.4 is de indeling in deellocaties met de bijbehorende onderzoekshypothese en onderzoeksstrategie weergegeven.

2.7 Opstelling onderzoekshypothese en onderzoeksstrategie

Conform de aanpak van de NEN 5740 en 5707 dient, op basis van de resultaten van het vooronderzoek een onderzoekshypothese te worden vastgesteld. Hierbij wordt de onderzoekslocatie zonodig onderverdeeld in deellocaties. Per (deel)locatie moet een onderzoekshypothese worden opgesteld, op basis waarvan de onderzoeksstrategie wordt bepaald. De hypothese geeft het volgende aan:

- of de bodem naar verwachting wel of niet verontreinigd is;
- de aard van de verontreinigende stoffen;
- de plaats van voorkomen van de verontreinigende stoffen;
- of de stoffen worden verwacht in grond en/of grondwater.

In onderstaande tabel is de indeling in deellocaties met de bijbehorende onderzoekshypothese en onderzoeksstrategie weergegeven.

Tabel 2.4: Te onderscheiden deellocaties met onderzoeksstrategie

Deellocatie	Oppervlakte (in m^2)	Verdacht/ Onverdacht	Onderzoeksstrategie[1]
Gehele locatie	1.039	Onverdacht	ONV

[1] *ONV* *Onverdacht*

Hoewel de strategie onverdacht wordt gehanteerd wordt er wel rekening gehouden met de locatie van de zinkput. Hier wordt de peilbuis geplaatst.

Uit het vooronderzoek is gebleken dat het dak van de schuur asbesthoudend is (geweest).

In hoofdstuk 3 is de onderzoekstrategie (asbestgaten, peilbuizen en analyses) uitgewerkt in de vorm van een onderzoeksinspanning (veldwerk en laboratorium).

3 Veld- en laboratoriumwerkzaamheden

3.1 Veldonderzoek

Het veldonderzoek is verricht door het Veldwerkbureau te Andelst. Het Veldwerkbureau is erkend voor het uitvoeren van veldwerk onder het procescertificaat BRL SIKB 2000 "Veldwerk bij Milieuhygiënisch bodemonderzoek". De werkzaamheden zijn uitgevoerd door de heer G. Hartkamp en de heer A. Eulen op 7 en 17 2010 mei respectievelijk, onder voornoemd procescertificaat BRL SIKB 2000 en de bijhorende VKB-protocollen 2001 "Plaatsen van handboringen en peilbuizen, maken van boorbeschrijvingen, nemen van grondmonsters en waterpassen" en 2002 " Het nemen van grondwatermonsters" en 2018 "locatie-inspectie en monsterneming van asbest in bodem".

Het veldonderzoek heeft bestaan uit de volgende onderdelen:

- visuele inspectie maaiveld ten behoeve van asbestonderzoek;
- onderzoek actuele contactzone en ondergrond ten behoeve van asbestonderzoek;
- veldonderzoek overige stoffen.

3.1.1 Visuele inspectie maaiveld ten behoeve van asbestonderzoek

In het kader van de visuele inspectie ten behoeve van het asbestonderzoek zijn de onderstaande werkzaamheden uitgevoerd:

- het bepalen van de omstandigheden ten behoeve van de bepaling van de inspectie-efficiëntie;
- het verdelen van de gehele onderzoekslocatie in "inspectiestroken" van maximaal 1,5 m breed en haaks op elkaar;
- het vanuit twee richtingen visueel inspecteren van het maaiveld van de gehele onderzoekslocatie, binnen de inspectiestroken, op de aanwezigheid van asbest;
- het inspecteren van het maaiveld (contactzone) en het verzamelen en wegen van al het aanwezige asbestverdacht materiaal op het maaiveld en per asbestsoort.

3.1.2 Onderzoek actuele contactzone en ondergrond t.b.v. asbest- en bodemonderzoek.

Voor het onderzoek naar de actuele contactzone en de ondergrond zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- het uitvoeren van een visuele terreininspectie. Mede aan de hand hiervan is de plaats van de boringen, peilbuizen en asbestgaten bepaald;
- het uitvoeren van in totaal 9 handboringen met een boor diameter van 10 cm, waarvan:
  - 6 tot circa 0,5 m beneden maaiveld (= m -mv);
  - 1 tot circa 1,0 m -mv;
  - 1 tot circa 2,0 m -mv;
  - 1 tot 4,0 m –mv;
- het handmatig graven van in totaal 8 asbestgaten van 0,3 x 0,3 m tot een diepte van 0,5 m -mv gecombineerd met de boringen uit het verkennend bodemonderzoek;
- het uitspreiden van de opgegraven en opgeboorde grond op een zeil tot een laagdikte van circa 2 cm en het inspecteren van de uitgespreide grond op asbestverdacht materiaal > 2 cm;
- het zintuiglijk beoordelen van het bij de boringen en asbestgaten vrijkomende bodemmateriaal op bodemkundige eigenschappen en op eventueel aanwezige verontreinigingskenmerken, inclusief eventuele asbestverdachte materialen;
- het nemen van monsters van het bij de boringen en asbestgaten vrijkomende bodemmateriaal. De monstertrajecten zijn weergegeven aan de rechterzijde van de boorprofielen in bijlage 3;
- het plaatsen van een peilbuis met een filterlengte van 1,0 m in het diepste boorgat;
- het doorpompen van de peilbuis direct na plaatsing hiervan.

Onderstaande werkzaamheden zijn door de heer A. Eulen op 17 mei 2010 verricht:
- het opnemen van de grondwaterstand in de peilbuis;
- het bepalen van de zuurgraad (pH) en het elektrisch geleidingsvermogen (Ec) van het grondwater;
- het nemen van grondwatermonsters uit de peilbuis.

In tabel 3.1 zijn de uitgevoerde boringen en peilbuizen met boordieptes weergegeven. Bijlage 2 geeft een overzicht van de situering van de verrichte boringen en asbestinspectiegaten en de geplaatste peilbuis.

3.2 Laboratoriumonderzoek

De geselecteerde grond(meng)monsters en grondwatermonsters zijn in het laboratorium van ALcontrol Laboratories geanalyseerd. Menging van de grondmonsters heeft plaatsgevonden in het laboratorium. Dit laboratorium is RvA geaccrediteerd.

De analyses zijn uitgevoerd conform de protocollen die vallen onder het accreditatieschema van de AS 3000 richtlijn. Voor een toelichting op de analysemethoden wordt verwezen naar de analysecertificaten in bijlage 4.

Een overzicht van het aantal en van de verrichte laboratoriumanalyses is weergegeven in tabel 3.1.

Tabel 3.1 Overzicht veld- en laboratoriumonderzoek

Deellocatie	Onderzoeks-strategie	Aantal asbestinspectiegaten en peilbuizen			Aantal en soort analyses[1]	
		0,5 m –mv	2,0 m –mv	4,0 m –mv met peilbuis	Grond	Grondwater
Verkennend bodem- en asbestonderzoek						
Bouwvlakken (tot 1.039 m^2)	ONV	6	1	1	2x NENg 2x Asbest (grond)	1x NENw

1 *NENg* *droge stof, barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel, zink, polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK 10 van VROM), polychloorbifenylen (PCB 7 van VROM) en minerale olie (GC), conform AS 3000*

NENw *pH, Ec, barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel, zink, vluchtige aromaten (benzeen, tolueen, ethylbenzeen, xylenen, styreen en naftaleen), gehalogeneerde koolwaterstoffen (17 verbindingen) en minerale olie (GC), conform AS 3000*

Asbest *Asbest in grond d.m.v. licht microscopie*

4 Resultaten veldonderzoek

4.1 Weersconditie

De visuele inspectie van het maaiveld is op 6 mei 2010 uitgevoerd tussen 08:00 en 12:00 uur. De asbestinspectiegaten zijn gegraven en geïnspecteerd tussen 08:00 en 12:00 uur. Tijdens het veldonderzoek was het onbewolkt en was er miezerregen. Er stond een zwakke wind (N) en de temperatuur was circa 6,5°C. Er was geen sprake van mist, dus het zicht was voldoende.

4.2 Bodemopbouw en grondwatergegevens

Op basis van deze boorprofielen kan de bodemopbouw als volgt worden beschreven. Vanaf maaiveld tot circa 0,5 m -mv bestaat de bodem uit matig fijn tot matig grof, zwak tot matig siltig, zwak tot matig humeus zand. Vanaf 0,5 tot 2,0 m –mv bestaat de bodem afwisselend uit matig grof zand en zwak tot matig zandige klei. Hieronder bestaat de bodem tot 4,0 m –mv (is maximale boordiepte)uit matig tot sterk siltige klei.

In onderstaande tabel zijn de resultaten van de veldmetingen van het grondwater weergegeven.

Tabel 4.1: Resultaten veldmetingen grondwater

Peilbuis	Filterstelling (m -mv)	Grondwaterstand (m -mv)	pH (-)	EC (µS/cm)
01	3,0 – 4,0	2,1	7	1070

Een eventueel afwijkende zuurgraad (pH) en geleidingsvermogen (EC) in het grondwater kan een indicator zijn voor de aanwezigheid van verontreinigende stoffen. De in de tabel 4.1 weergegeven waarden voor de zuurgraad en het elektrisch geleidingsvermogen worden niet als afwijkend beschouwd.

4.3 Resultaten veldonderzoek

Tijdens de boorwerkzaamheden zijn zintuiglijk kenmerken waargenomen die kunnen duiden op de aanwezigheid van verontreinigende stoffen. Deze waarnemingen zijn weergegeven in tabel 4.2. Bij de boringen die niet in de tabel zijn vermeld, zijn zintuiglijk geen verontreinigingskenmerken waargenomen.
Opgemerkt wordt dat in het opgeboorde bodemmateriaal geen asbestverdacht materiaal is waargenomen.

Tabel 4.2: Zintuiglijk waargenomen verontreinigingskenmerken

Boringnummer	Maximale boordiepte (m -mv)	Diepte (m -mv)	Grondsoort	Zintuiglijke waarneming
01	4,0	0,0 - 1,0	Zand	Zwak baksteen, zwak puin, zwak kolen
		1,7 - 1,9	Zand	Matig baksteen, matig puin
01A	1,0	0,0 - 0,4	Zand	Zwak baksteen, zwak puin
		0,8 - 1,0	Zand	Zwak baksteen, zwak kolen
		1,0	-	Stuit op leiding of tank
02	2,0	0,0 - 0,5	Zand	Zwak baksteen, zwak puin
		0,5 - 0,9	Zand	Resten baksteen
03	0,5	0,0 - 0,5	Zand	Resten baksteen
06	0,5	0,0 - 0,5	Zand	Resten baksteen
07	0,5	0,0 - 0,5	Zand	Zwak baksteen, zwak puin
08	0,5	0,0 - 0,5	Zand	Zwak baksteen, zwak kolen

4.4 Monsterselectie

De selectie van de te analyseren grondmonsters, zoals genoemd in § 3.2, heeft plaatsgevonden op basis van de in de voorgaande paragrafen genoemde resultaten van het veldonderzoek.
De monsters zijn dusdanig geselecteerd dat, na uitvoering van de analyses, een zo representatief mogelijk beeld verkregen wordt van de milieuhygiënische kwaliteit van boven- en ondergrond.
De samenstelling van de geselecteerde (meng)monsters is weergegeven in onderstaande tabellen en weergegeven in bijlage 4.

Tabel 4.3: Monsterselectie milieuhygiënisch onderzoek

Monstercode	Monstertraject (m -mv)	Boringnummers	Analysepakket	Motivatie
M1	1,7 – 1,9	01	NENg	Ondergrond, matig puinhoudend
MM2	0,0 – 0,5	01 t/m 08	NENg	Bovengrond zintuiglijk schoon tot zwak baksteen en/of puinhoudend

Tabel 4.4: Monsterselectie ten behoeve van asbestonderzoek

Monster-nummer	Monstertraject (m -mv)	Boringnummers	Motivatie
AMM1	0,0 – 0,5	2, 3, 4, 5	Toekomstige en voormalige bebouwing, zwak baksteenhoudend
AMM2	0,0 – 0,5	6, 7, 8	Toekomstige paardenbak, zwak puin en /of baksteenhoudend

5 Resultaten laboratoriumonderzoek

5.1 Analyseresultaten

De analysecertificaten van ALcontrol Laboratories met de resultaten van het laboratoriumonderzoek en een toelichting op de toegepaste analysemethoden zijn weergegeven in bijlage 4. In bijlage 4 zijn de analysecertificaten vermeld. Het is mogelijk om de originaliteit van deze certificaten te controleren door via de website van ALcontrol Laboratories (www.alcontrol.nl) het rapportnummer te raadplegen en daarbij de unieke code, vermeld op de certificaten, in te vullen.

5.2 Toetsingskader

5.2.1 Mate van bodemverontreiniging

Voor de bepaling of en in welke mate bodemverontreiniging aanwezig is, zijn toetsingswaarden opgenomen in de Circulaire bodemsanering 2009.

De analyseresultaten zijn getoetst aan de interventiewaarde bodemsanering voor asbest van 100 mg/kg ds gewogen, zoals vastgesteld in de Circulaire Bodemsanering 2009. Indien in grond of puin een (gewogen) concentratie asbest boven de interventiewaarde wordt aangetroffen, wordt deze als verontreinigd met asbest beschouwd. Grond of puin met een (gewogen) concentratie aan asbest lager dan de interventiewaarde wordt als niet verontreinigd aangemerkt.

Om het asbestgehalte in de bodem te kunnen toetsen aan de interventiewaarde dient het asbestgehalte in de aangetroffen asbestverdachte materialen uitgedrukt te worden per kilogram grond (droge stof) en opgeteld te worden bij het gemeten gehalte asbest in de grond (per kilogram droge stof). De hoeveelheid asbest die op maaiveld aangetroffen is, is conform NEN 5707 weergegeven als gehalte in een (fictieve) bodemlaag van 0,02 m dik. Tevens wordt het gewogen gehalte asbest berekend. Dit is gedefinieerd als de concentratie serpentijn asbest vermeerderd met tien keer de concentratie amfibool asbest.

De analyseresultaten zijn getoetst aan de toetsingswaarden in deze circulaire. Het toetsingsresultaat is in bijlage 5 weergegeven. Een toelichting op dit toetsingskader is opgenomen in bijlage 6 bij dit rapport en daarbij zijn tevens de toetsingswaarden voor de bodemtypen opgenomen.

De volgende toetsingswaarden worden onderscheiden voor grond:

- AW: Achtergrondwaarde, het gehalte in onbelaste natuurgebieden en landbouwgronden;
- T: Tussenwaarde, het gemiddelde van de achtergrondwaarde en de interventiewaarde, criterium voor nader onderzoek;
- I: Interventiewaarde, het gehalte waarboven ernstige vermindering optreedt van de functionele eigenschappen van de bodem.

Voor grondwater gelden de volgende toetsingswaarden:

- S: Streefwaarde, ijkpunt voor een milieukwaliteit van het grondwater op de lange termijn op basis van het verwaarloosbaar risiconiveau voor het ecosysteem;
- T: Tussenwaarde, het gemiddelde van de Streefwaarde en de Interventiewaarde, criterium voor nader onderzoek;
- I: Interventiewaarde, het gehalte waarboven ernstige vermindering optreedt van de functionele eigenschappen van de bodem.

5.3 Overschrijdingen

Uit de toetsing van de gemeten waarden in bijlage 5 blijkt dat in een aantal van de onderzochte monsters gehalten boven de toetsingswaarden zijn aangetroffen. Deze overschrijdingen zijn weergegeven in de tabellen 5.1 (grond), 5.2 (grondwater) en 5.3 (asbest).

Tabel 5.1 Overschrijdingen van de toetsingwaarden grondmonsters

Monsternummer	Monstertraject (m -mv)	Boringnummers	Parameter en overschreden toetsingwaarde
M1	1,7 – 1,9	01	Cadmium, lood, nikkel, zink, PAK, som PCB's > AW
MM2	0,0 – 0,5	01 t/m 08	Nikkel, zink > AW

AW: achtergrondwaarde, T: tussenwaarde, I: interventiewaarde

Tabel 5.2 Overschrijdingen van de toetsingwaarden grondwatermonsters

Peilbuis	Filterstelling (m -mv)	Parameter en overschreden toetsingwaarde
01	3,0 – 4,0	Barium > S

> S : overschrijding van de streefwaarde
> T : overschrijding van de tussenwaarde
> I : overschrijding van de interventiewaarde

Tabel 5.3 Toetsingsresultaten asbestonderzoek

Monsternummer	Nummer asbestgat	Bodemlaag (m -mv)	Gemeten asbestgehalte (mg/kg d.s.)
AMM1	2, 3, 4, 5	0,0 – 0,5	< 1,8
AMM2	6, 7, 8	0,0 – 0,5	< 1,9

Op basis van de resultaten van het veld- en laboratoriumonderzoek wordt de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem besproken in hoofdstuk 6.

6 Evaluatie

6.1 Algemeen

In dit hoofdstuk vindt de integratie plaats van de resultaten van het veld- en laboratoriumonderzoek. Op basis hiervan is de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem ten aanzien van asbest (grond) en overige parameters (grond en grondwater) beschreven.

6.2 Milieuhygiënische kwaliteit van de bodem

6.2.1 Asbestonderzoek

Op het maaiveld en/of in de actuele contactzone en/of in de ondergrond is zowel visueel als analytisch geen asbesthoudend materiaal aangetroffen. Er is op basis van de resultaten van onderhavig onderzoek dan ook geen sprake van bodemverontreiniging met asbest op het maaiveld en/of in de actuele contactzone en/of in de ondergrond op de onderzoeklocatie.

6.2.2 Overige stoffen

Ter plaatse van boring 01A nabij het voormalige en toekomstige woonhuis is op 1,0 m –mv gestuit op een hard oppervlak, mogelijk een leiding of een tank. Hier direct naast in boring 01 is in de ondergrond (van 1,7 tot 1,9 m –mv) een matige bijmenging met baksteen en puin aangetroffen. In de overige boringen zijn in de bovengrond zwakke bijmengingen met baksteen, puin, en/of kolen aangetroffen.

Uit de analyseresultaten blijkt dat in de zwak baksteen en puinhoudende bovengrond licht verhoogde gehalten aan nikkel en zink zijn gemeten. In het matig puin en de baksteenhoudende ondergrond, nabij de voormalige zinkput (boring 01), zijn licht verhoogde gehalten aan zware metalen PAK en PCB's aangetoond.

6.3 Conclusies en aanbevelingen

Door middel van het uitgevoerde bodemonderzoek is inzicht verkregen in de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem ter plaatse van de onderzoekslocatie.

Gezien de resultaten van het onderzoek wordt geconcludeerd dat de voor de onderzoekslocatie opgestelde hypothese "onverdachte locatie", strikt genomen niet juist is. Gezien de relatief lage gehalten en de toekomstige bestemming van de locatie is er echter geen aanleiding tot het verrichten van vervolgonderzoek met een aangepaste hypothese.

Op basis van de uitkomsten van het onderzoek behoeven ervan uit milieuhygiënisch oogpunt gezien geen beperkingen te worden gesteld aan het toekomstige gebruik van de locatie.

Indien grond van de locatie vrijkomt en wordt toegepast gelden de regels van het Besluit bodemkwaliteit. Hierdoor is mogelijk een generiek of gebiedsspecifiek beleidskader van kracht voor het toepassen van grond of wordt op grond van het overgangsrecht nog gebruik gemaakt van het Bouwstoffenbesluit. Voor nadere informatie over de afzetmogelijkheden van grond adviseren wij u contact op te nemen met de gemeente. Wij kunnen u hierbij ook nader adviseren.

Bijlage 1

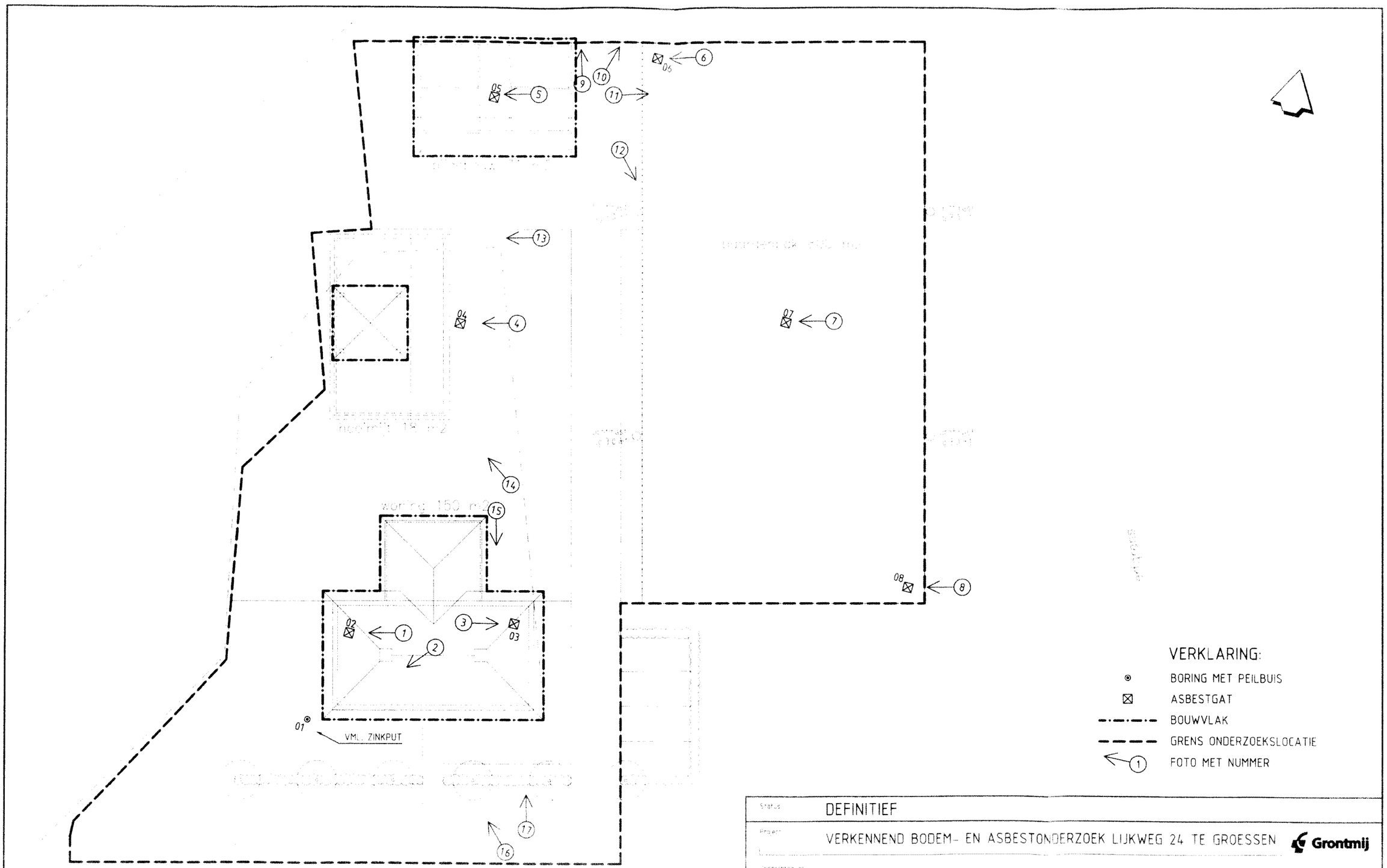
Topografische ligging onderzoekslocatie

De Eng
Duiven
Groessen
Loo
Het Looveld
Pannerdensche Waard
Buitenpolder
Kandia
Leuven
Duiven
Gen
Hooge Weltevelt
Morsterpark
Duiven Zuidwest
De Bongard
De Rijnegge
Duiven Noord
De Kromme Molgen
Den Hoogen Hof
Raveshorst
Loowaard
Bottestede
Raalhof
Pannerdensche Waard
Groessch Weide
't Holke
Helhoe
Mazepost
De Kromme Molgen
Leuvense Straat
Leuvense Dijk
Den Oldenhof
Spoorweg
Schrauwwei
Manege
De Schrauwenburg
Pinsolo
Immerlod
Kraaiven Molgen
Molenstraat
De Blezenkamp
Den Hoogen Hof
De Empel
Lijnbaan
Loowaard
Klein Kandia
Geldersche Dijk
Schenkpad
Pannerdensche Waard
Roodkruisstraat
Aalburgerstraat
De Merlenboom
De Koekamp
De Tolleners
De Ploeg
De Horst
Sterrenlaan
Zegenlaan
Heiweg
De Ganzenpas
De Oroo
De Kromme Molgen
Groessch Weide
Doorslagel
Sterrenlaan
Sterrenlaan
Sterrenlaan

Bijlage 2

Situatie met boringen en peilbuizen

900120

VERKLARING:

- BORING MET PEILBUIS
- ASBESTGAT
- BOUWVLAK
- GRENS ONDERZOEKSLOCATIE
- FOTO MET NUMMER

Status	DEFINITIEF
Project	VERKENNEND BODEM- EN ASBESTONDERZOEK LIJKWEG 24 TE GROESSEN
Opdrachtgever	GREENHOUSE ADVIES
Titel	SITUERING ASBESTGATEN EN PEILBUIS
Formaat	A3
Schaal	1250
Projectnummer	900120_170720
Tekeningnummer	44A-59525
Ontwerp	MB
Datum	19-05-2
Gecontroleerd	FdG
Datum	11-05-2017
Revisie	BUITAGE 2

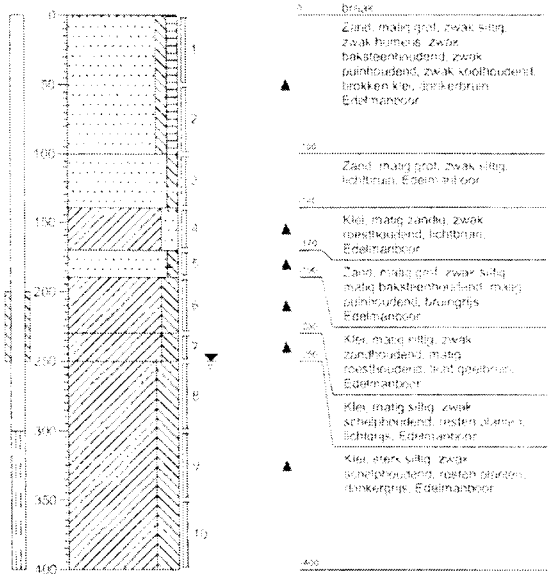
Grontmij

Bijlage 3

Boorprofielen en verklaringsblad

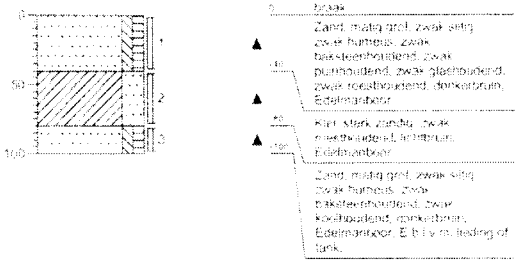
Boring: 01

X:
Y:
Datum: 07/05/2010
GWS: 250
GHG:
GLG:
Opmerking: maaiveld

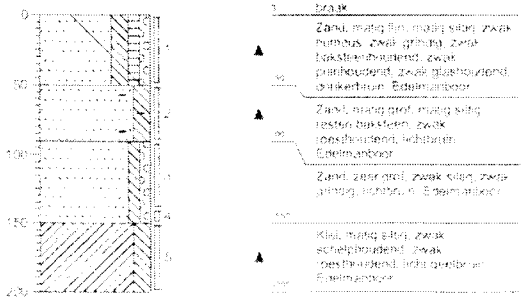
Boring: 01A

X:
Y:
Datum: 07/05/2010
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking: maaiveld

Boring: 02

X:
Y:
Datum: 07/05/2010
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking: maaiveld

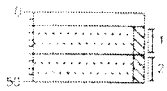
Boring: 03

X:
Y:
Datum: 07/05/2010
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking: maaiveld

Boring: 04

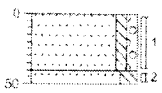
X:
Y:
Datum: 07/05/2010
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking: maaiveld

0 klinker
10 Edelmanboor
35 Zand, matig grof, zwak siltig, lichtgrijs, Edelmanboor
80 Zand, matig grof, zwak siltig, lichtbruin, Edelmanboor

Boring: 05

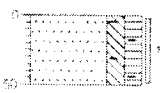
X:
Y:
Datum: 07/05/2010
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking: maaiveld

0 graak
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, zwak wortelhoudend, lichtgrijs, Edelmanboor
40
50 Zand, matig fijn, matig siltig, zwak wortelhoudend, lichtbruin, Edelmanboor

Boring: 06

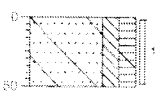
X:
Y:
Datum: 07/05/2010
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking: maaiveld

0 weiland
Zand, matig fijn, matig siltig, matig humeus, zwak wortelhoudend, resten baksteen, donkerbruin, Edelmanboor
40

Boring: 07

X:
Y:
Datum: 07/05/2010
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking: maaiveld

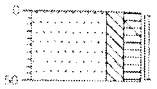
0 weiland
Zand, matig fijn, matig siltig, matig humeus, zwak glashoudend, zwak baksteenhoudend, zwak puinhoudend, zwak wortelhoudend, donkerbruin, Edelmanboor
50

2001

Projectcode: 900120 Datum: 07/05/2010
Opdrachtgever: Greenhouse Advies Boormeester: GHA

Boring: 08

X:
Y:
Datum: 07/05/2010
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking: maaiveld

0 veiland
Zand, matig hln, matig slibg matig humeus, zwak baksteenhoudend, zwak kalkhoudend, zwak glashoudend, donkerbruin, Edelmanboor
50

Boring: MM1

X:
Y:
Datum: 07/05/2010
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking: maaiveld

0
Edelmanboor
50

Boring: MM2

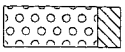
X:
Y:
Datum: 07/05/2010
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking: maaiveld

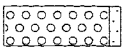

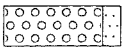
0 veiland
Edelmanboor
50

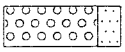
Legenda (conform NEN 5104)

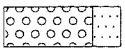
grind

Grind, siltig

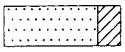

Grind, zwak zandig

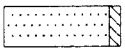

Grind, matig zandig

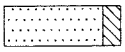

Grind, sterk zandig

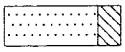

Grind, uiterst zandig

zand

Zand, kleïig

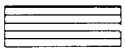

Zand, zwak siltig

Zand, matig siltig

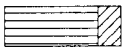

Zand, sterk siltig

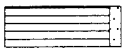

Zand, uiterst siltig

veen

Veen, mineraalarm

Veen, zwak kleïig

Veen, sterk kleïig

Veen, zwak zandig

Veen, sterk zandig

klei

Klei, zwak siltig

Klei, matig siltig

Klei, sterk siltig

Klei, uiterst siltig

Klei, zwak zandig

Klei, matig zandig

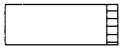

Klei, sterk zandig

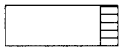
leem

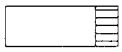

Leem, zwak zandig

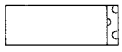

Leem, sterk zandig

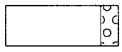
overige toevoegingen

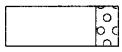

zwak humeus

matig humeus

sterk humeus

zwak grindig

matig grindig

sterk grindig

geur

- geen geur
- zwakke geur
- matige geur
- sterke geur
- uiterste geur

olie

- geen olie-water reactie
- zwakke olie-water reactie
- matige olie-water reactie
- sterke olie-water reactie
- uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

- >0
- >1
- >10
- >100
- >1000
- >10000

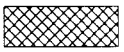
monsters

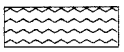
geroerd monster

ongeroerd monster

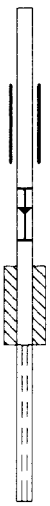
overig

- bijzonder bestanddeel
- Gemiddeld hoogste grondwaterstand
- grondwaterstand
- Gemiddeld laagste grondwaterstand

slib

water

peilbuis

blinde buis

casing

hoogste grondwaterstand
gemiddelde grondwaterstand
laagste grondwaterstand

bentoniet afdichting

filter

Bijlage 4

Analysecertificaten

ALcontrol Laboratories

ALcontrol B.V.
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.alcontrol.nl

Analyserapport

Grontmij Nederland BV
J. Beks
Postbus 485
6800 AL ARNHEM

Uw projectnaam	: VBO Lijkweg 24 Groessen
Uw projectnummer	: 900120
ALcontrol rapportnummer	: 11561190, versie nummer: 1
Rapport verificatie nummer	: HPRXVWCZ

Rotterdam, 18-05-2010

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project 900120. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de geteste monsters. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters en het project zijn overgenomen in dit analyserapport.

Het onderzoek is, met uitzondering van eventueel uitbesteed onderzoek, uitgevoerd door ALcontrol Laboratories, gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL).

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 5 pagina's. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Uitgebreide informatie over de door ons gehanteerde analysemethoden kunt u terugvinden in onze informatiegids.

Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit rapport, bijvoorbeeld als u nadere informatie nodig heeft over de meetonzekerheid van de analyseresultaten in dit rapport, dan verzoeken wij u vriendelijk contact op te nemen met de afdeling Customer Support.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

R. van Duin
Laboratory Manager

RvA L 139

ALcontrol Laboratories

Grontmij Nederland BV
J. Beks

Analyserapport

Projectnaam	VBO Lijkweg 24 Groessen
Projectnummer	900120
Rapportnummer	11561190 - 1

Orderdatum	17-05-2010
Startdatum	17-05-2010
Rapportagedatum	18-05-2010

Analyse	Eenheid	Q	001
METALEN			
barium	µg/l	S	300
cadmium	µg/l	S	<0.8
kobalt	µg/l	S	<5
koper	µg/l	S	<15
kwik	µg/l	S	<0.05
lood	µg/l	S	<15
molybdeen	µg/l	S	<3.6
nikkel	µg/l	S	<15
zink	µg/l	S	<60
VLUCHTIGE AROMATEN			
benzeen	µg/l	S	<0.2
tolueen	µg/l	S	<0.3
ethylbenzeen	µg/l	S	<0.3
o-xyleen	µg/l	S	<0.1
p- en m-xyleen	µg/l	S	<0.2
xylenen	µg/l	S	<0.3
xylenen (0.7 factor)	µg/l	S	0.21
styreen	µg/l	S	<0.3
naftaleen	µg/l	S	<0.05
GEHALOGENEERDE KOOLWATERSTOFFEN			
1,1-dichloorethaan	µg/l	S	<0.6
1,2-dichloorethaan	µg/l	S	<0.6
1,1-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1
cis-1,2-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1
trans-1,2-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1
som (cis,trans) 1,2-dichloorethenen (0.7 factor)	µg/l	S	0.14
dichloormethaan	µg/l	S	<0.2
1,1-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.25
1,2-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.25
1,3-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.25
som dichloorpropanen (0.7 factor)	µg/l	S	0.53
tetrachlooretheen	µg/l	S	<0.1
tetrachloormethaan	µg/l	S	<0.1
1,1,1-trichloorethaan	µg/l	S	<0.1
1,1,2-trichloorethaan	µg/l	S	<0.1

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000 erkenning door de ministeries VROM en V&W. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grondwater (AS3000)	01-1-1 01 (300-400)

Paraaf :

ALcontrol Laboratories is gevestigd te Barendrecht en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel Rijnmond onder nummer 24251286. Op onze algemene voorwaarden is van toepassing het Reglement Kwaliteitsborging Bodem. Deze zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel Rijnmond onder nummer 24251286.

ALcontrol Laboratories

Grontmij Nederland BV
J. Beks

Analyserapport

Projectnaam	VBO Lijkweg 24 Groessen	Orderdatum	17-05-2010
Projectnummer	900120	Startdatum	17-05-2010
Rapportnummer	11561190 - 1	Rapportagedatum	18-05-2010

Analyse	Eenheid	Q	001
trichlooretheen	µg/l	S	<0.6
chloroform	µg/l	S	<0.6
vinylchloride	µg/l	S	<0.1
tribroommethaan	µg/l	S	<0.2
MINERALE OLIE			
fractie C10 - C12	µg/l		<25
fractie C12 - C22	µg/l		<25
fractie C22 - C30	µg/l		<25
fractie C30 - C40	µg/l		<25
totaal olie C10 - C40	µg/l	S	<100

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000 erkenning door de ministeries VROM en V&W. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grondwater (AS3000)	01-1-1 01 (300-400)

Paraaf:

ALCONTROL LABORATORIES ... ALL TRANSACTIONS ARE SUBJECT TO OUR GENERAL CONDITIONS ...

ALcontrol Laboratories

Grontmij Nederland BV
J. Beks

Analyserapport

Projectnaam	VBO Lijkweg 24 Groessen	Orderdatum	17-05-2010
Projectnummer	900120	Startdatum	17-05-2010
Rapportnummer	11561190 - 1	Rapportagedatum	18-05-2010

Monster beschrijvingen

001

- De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Paraaf:

RvA T 118

ALcontrol Laboratories

Grontmij Nederland BV
J. Beks

Analyserapport

Projectnaam	VBO Lijkweg 24 Groessen
Projectnummer	900120
Rapportnummer	11561190 - 1

Orderdatum	17-05-2010
Startdatum	17-05-2010
Rapportagedatum	18-05-2010

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
barium	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-3 en Conform NEN 6966 (meting conform NEN-EN-ISO 11885)
cadmium	Grondwater (AS3000)	Idem
kobalt	Grondwater (AS3000)	Idem
koper	Grondwater (AS3000)	Idem
kwik	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-3 en conform NEN-EN-ISO 17852
lood	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-3 en Conform NEN 6966 (meting conform NEN-EN-ISO 11885)
molybdeen	Grondwater (AS3000)	Idem
nikkel	Grondwater (AS3000)	Idem
zink	Grondwater (AS3000)	Idem
benzeen	Grondwater (AS3000)	Conform AS3130-1
tolueen	Grondwater (AS3000)	Idem
ethylbenzeen	Grondwater (AS3000)	Idem
o-xyleen	Grondwater (AS3000)	Idem
p- en m-xyleen	Grondwater (AS3000)	Idem
xylenen	Grondwater (AS3000)	Idem
xylenen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	Conform AS3130-1
styreen	Grondwater (AS3000)	Conform AS3130-1
naftaleen	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1-dichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,2-dichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
cis-1,2-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
trans-1,2-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
som (cis,trans) 1,2-dichlooretheen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	Idem
dichloormethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,2-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,3-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
som dichloorpropanen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	Idem
tetrachlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
tetrachloormethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1,1-trichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1,2-trichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
trichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
chloroform	Grondwater (AS3000)	Idem
vinylchloride	Grondwater (AS3000)	Idem
tribroommethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
totaal olie C10 - C40	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-5

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	B0928121	17-05-2010	16-05-2010	ALC204
001	G8088532	17-05-2010	16-05-2010	ALC236
001	G8088539	17-05-2010	16-05-2010	ALC236

Paraaf :

ALcontrol Laboratories

ALcontrol B.V.
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.alcontrol.nl

Analyserapport

Grontmij Nederland BV
J. Beks
Postbus 485
6800 AL ARNHEM

Uw projectnaam	: VBO Lijkweg 24 Groessen
Uw projectnummer	: 900120
ALcontrol rapportnummer	: 11559595, versie nummer: 1
Rapport verificatie nummer	: IA81PWGR

Rotterdam, 18-05-2010

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project 900120. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de geteste monsters. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters en het project zijn overgenomen in dit analyserapport.

Het onderzoek is, met uitzondering van eventueel uitbesteed onderzoek, uitgevoerd door ALcontrol Laboratories, gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL).

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 5 pagina's. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Uitgebreide informatie over de door ons gehanteerde analysemethoden kunt u terugvinden in onze informatiegids.

Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit rapport, bijvoorbeeld als u nadere informatie nodig heeft over de meetonzekerheid van de analyseresultaten in dit rapport, dan verzoeken wij u vriendelijk contact op te nemen met de afdeling Customer Support.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

R. van Duin
Laboratory Manager

Grontmij Nederland BV
J. Beks

Analyserapport

Projectnaam	VBO Lijkweg 24 Groessen	Orderdatum	10-05-2010
Projectnummer	900120	Startdatum	10-05-2010
Rapportnummer	11559595 - 1	Rapportagedatum	18-05-2010

Analyse	Eenheid	Q	001	002
droge stof	gew.-%	S	84.1	89.6
gewicht artefacten	g	S	39	<1
aard van de artefacten	g	S	puin	geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	2.2	2.7
KORRELGROOTTEVERDELING				
lutum (bodem)	% vd DS	S	6.5	5.2
METALEN				
barium	mg/kgds	S	84	57
cadmium	mg/kgds	S	<0.35	<0.35
kobalt	mg/kgds	S	6.8	5.6
koper	mg/kgds	S	12	15
kwik	mg/kgds	S	<0.10	<0.10
lood	mg/kgds	S	38	27
molybdeen	mg/kgds	S	<1.5	<1.5
nikkel	mg/kgds	S	18	16
zink	mg/kgds	S	78	71
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN				
naftaleen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01
fenantreen	mg/kgds	S	0.17	0.11
antraceen	mg/kgds	S	0.04	0.03
fluoranteen	mg/kgds	S	0.34	0.29
benzo(a)antraceen	mg/kgds	S	0.21	0.17
chryseen	mg/kgds	S	0.24	0.20
benzo(k)fluoranteen	mg/kgds	S	0.13	0.10
benzo(a)pyreen	mg/kgds	S	0.20	0.16
benzo(ghi)peryleen	mg/kgds	S	0.15	0.11
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kgds	S	0.16	0.11
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kgds	S	1.7 1)	1.3 1)
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)				
PCB 28	µg/kgds	S	<1	<1
PCB 52	µg/kgds	S	<1	<1
PCB 101	µg/kgds	S	<1	<1
PCB 118	µg/kgds	S	<1	<1

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000 erkenning door de ministeries VROM en V&W. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	M1 01 (170-190)
002	Grond (AS3000)	MM2 01 (0-50) 02 (0-50) 03 (0-50) 04 (10-30) 05 (0-40) 07 (0-50) 08 (0-50) 06 (0-50)

Paraaf:

ALcontrol B.V. is gevestigd te Schiedam, Nederland. Alle opdrachten worden uitsluitend uitgevoerd op basis van de Algemene Voorwaarden, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24277385.
ALcontrol B.V. | Postbus 1 | 3100 AA Schiedam | Nederland | T +31 (0)10 - 486 44 66 | F +31 (0)10 - 486 44 89 | E info@alcontrol.nl | I www.alcontrol.nl

ALcontrol Laboratories

Grontmij Nederland BV
J. Beks

Analyserapport

Projectnaam	VBO Lijkweg 24 Groessen
Projectnummer	900120
Rapportnummer	11559595 - 1

Orderdatum	10-05-2010
Startdatum	10-05-2010
Rapportagedatum	18-05-2010

Analyse	Eenheid	Q	001	002
PCB 138	µg/kgds	S	3.0	<1
PCB 153	µg/kgds	S	2.6	<1
PCB 180	µg/kgds	S	1.4	<1
som PCB (7) (0.7 factor)	µg/kgds	S	9.8 [1]	4.9 [1]
MINERALE OLIE				
fractie C10 - C12	mg/kgds		<5	<5
fractie C12 - C22	mg/kgds		<5	<5
fractie C22 - C30	mg/kgds		<5	<5
fractie C30 - C40	mg/kgds		<5	<5
totaal olie C10 - C40	mg/kgds	S	<20	<20

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000 erkenning door de ministeries VROM en V&W. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	M1 01 (170-190)
002	Grond (AS3000)	MM2 01 (0-50) 02 (0-50) 03 (0-50) 04 (10-30) 05 (0-40) 07 (0-50) 08 (0-50) 06 (0-50)

Paraaf :

ALcontrol Laboratories is een onderdeel van Eurofins Analytics

ALcontrol Laboratories

Grontmij Nederland BV
J. Beks

Analyserapport

Projectnaam	VBO Lijkweg 24 Groessen
Projectnummer	900120
Rapportnummer	11559595 * 1

Orderdatum	10-05-2010
Startdatum	10-05-2010
Rapportagedatum	18-05-2010

Monster beschrijvingen

001	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
002	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

1	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor conform AS3000

Paraaf

ALcontrol Laboratories

Grontmij Nederland BV
J. Beks

Analyserapport

Projectnaam	VBO Lijkweg 24 Groessen
Projectnummer	900120
Rapportnummer	11559595 - 1

Orderdatum	10-05-2010
Startdatum	10-05-2010
Rapportagedatum	18-05-2010

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
droge stof	Grond (AS3000)	Grond: gelijkwaardig aan NEN-ISO 11465, conform CMA/2/II/A.1 Grond (AS3000): conform AS3010-2
gewicht artefacten	Grond (AS3000)	Conform AS3000, NEN 5709
aard van de artefacten	Grond (AS3000)	Idem
organische stof (gloeiverlies)	Grond (AS3000)	Grond/Puin: gelijkwaardig aan NEN 5754, Grond (AS3000): conform AS3010
lutum (bodem)	Grond (AS3000)	Grond: eigen methode, Grond (AS3000): conform AS3010-4
barium	Grond (AS3000)	Conform AS3010-5, NEN 6961 (ontsluiting) en NEN 6966 (meting)
cadmium	Grond (AS3000)	Idem
kobalt	Grond (AS3000)	Idem
koper	Grond (AS3000)	Idem
kwik	Grond (AS3000)	Conform AS3010-5, NEN 6961 (ontsluiting) en NEN-ISO 16772 (meting)
lood	Grond (AS3000)	Conform AS3010-5, NEN 6961 (ontsluiting) en NEN 6966 (meting)
molybdeen	Grond (AS3000)	Idem
nikkel	Grond (AS3000)	Idem
zink	Grond (AS3000)	Idem
naftaleen	Grond (AS3000)	Conform AS3010-6
fenantreen	Grond (AS3000)	Idem
antraceen	Grond (AS3000)	Idem
fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)antraceen	Grond (AS3000)	Idem
chryseen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(k)fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(ghi)peryleen	Grond (AS3000)	Idem
indeno(1,2,3-cd)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
PCB 28	Grond (AS3000)	Conform AS3010-8
PCB 52	Grond (AS3000)	Idem
PCB 101	Grond (AS3000)	Idem
PCB 118	Grond (AS3000)	Idem
PCB 138	Grond (AS3000)	Idem
PCB 153	Grond (AS3000)	Idem
PCB 180	Grond (AS3000)	Idem
som PCB (7) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
totaal olie C10 - C40	Grond (AS3000)	Conform AS3010-7

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	Y2578226	07-05-2010	07-05-2010	ALC201
002	Y2578228	07-05-2010	07-05-2010	ALC201
002	Y2578229	07-05-2010	07-05-2010	ALC201
002	Y2578230	07-05-2010	07-05-2010	ALC201
002	Y2578235	07-05-2010	07-05-2010	ALC201
002	Y2690574	07-05-2010	07-05-2010	ALC201
002	Y2690579	07-05-2010	07-05-2010	ALC201
002	Y2690581	07-05-2010	07-05-2010	ALC201
002	Y2690584	07-05-2010	07-05-2010	ALC201

Paraaf:

ALCONTROL B.V. GACHTERSTEEG 4 POSTBUS 8000 4801 HA BREDA TELEFOON 076-5487000 TELEFAX 076-5487001 INTERNET WWW.ALCONTROL.NL E-MAIL INFO@ALCONTROL.NL
ALCONTROL B.V. IS GEVESTIGD TE BREDA EN INGESCHREVEN BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL TE BREDA ONDER NUMMER 20085396
ALCONTROL B.V. IS GECERTIFICEERD VOLGENS ISO 9001:2000 EN VOLDOET AAN DE EISEN VAN ISO/IEC 17025:2005
ALCONTROL B.V. IS GEREGISTREERD BIJ DE NEDERLANDSE EMISSIEAUTORITEIT ONDER NUMMER 2007-0.0.0.

ALcontrol Laboratories

ALcontrol B.V.
Steenhouwerstraat 15 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 - Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.alcontrol.nl

Analyserapport

Grontmij Nederland BV
J. Beks
Postbus 485
6800 AL ARNHEM

INGEKOMEN 19 MEI 2010

Uw projectnaam	: VBO Lijkweg 24 Groessen
Uw projectnummer	: 900120
ALcontrol rapportnummer	: 11559595, versie nummer: 1
Rapport verificatie nummer	: IA81PWGR

Rotterdam, 18-05-2010

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project 900120. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de geteste monsters. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters en het project zijn overgenomen in dit analyserapport.

Het onderzoek is, met uitzondering van eventueel uitbesteed onderzoek, uitgevoerd door ALcontrol Laboratories, gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL).

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 5 pagina's. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Uitgebreide informatie over de door ons gehanteerde analysemethoden kunt u terugvinden in onze informatiegids.

Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit rapport, bijvoorbeeld als u nadere informatie nodig heeft over de meetonzekerheid van de analyseresultaten in dit rapport, dan verzoeken wij u vriendelijk contact op te nemen met de afdeling Customer Support.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

R. van Duin
Laboratory Manager

ALCONTROL B.V. IS GEREGISTREERD ONDER DE NAAM ALCONTROL LABORATORIES EN IS ONDER MEER GEREGISTREERD ONDER DE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 (NEN-EN-ISO/IEC 17025:2005). DEZE ACCREDITATIE IS VERLEEND DOOR RVA (RAAD VOOR ACCREDITATIE) EN IS GELDIG VOOR DE IN HET ACCREDITATIEBESLUIT VERMELDE ONDERZOEKEN. DEZE ONDERZOEKEN ZIJN VERRICHT ONDER VOORWAARDEN VAN ALGEMENE AARD.

Grontmij Nederland BV
J. Beks

Analyserapport

Projectnaam	VBO Lijkweg 24 Groessen
Projectnummer	900120
Rapportnummer	11559595 - 1

Orderdatum	10-05-2010
Startdatum	10-05-2010
Rapportagedatum	18-05-2010

Analyse	Eenheid	Q	001	002
droge stof	gew.-%	S	84.1	89.6
gewicht artefacten	g	S	39	<1
aard van de artefacten	g	S	puin	geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	2.2	2.7
KORRELGROOTTEVERDELING				
lutum (bodem)	% vd DS	S	6.5	5.2
METALEN				
barium	mg/kgds	S	84	57
cadmium	mg/kgds	S	<0.35	<0.35
kobalt	mg/kgds	S	6.8	5.6
koper	mg/kgds	S	12	15
kwik	mg/kgds	S	<0.10	<0.10
lood	mg/kgds	S	38	27
molybdeen	mg/kgds	S	<1.5	<1.5
nikkel	mg/kgds	S	18	16
zink	mg/kgds	S	78	71
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN				
naftaleen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01
fenantreen	mg/kgds	S	0.17	0.11
antraceen	mg/kgds	S	0.04	0.03
fluoranteen	mg/kgds	S	0.34	0.29
benzo(a)antraceen	mg/kgds	S	0.21	0.17
chryseen	mg/kgds	S	0.24	0.20
benzo(k)fluoranteen	mg/kgds	S	0.13	0.10
benzo(a)pyreen	mg/kgds	S	0.20	0.16
benzo(ghi)peryleen	mg/kgds	S	0.15	0.11
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kgds	S	0.16	0.11
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kgds	S	1.7 [1]	1.3 [1]
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)				
PCB 28	µg/kgds	S	<1	<1
PCB 52	µg/kgds	S	<1	<1
PCB 101	µg/kgds	S	<1	<1
PCB 118	µg/kgds	S	<1	<1

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000 erkenning door de ministeries VROM en V&W. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	M1 01 (170-190)
002	Grond (AS3000)	MM2 01 (0-50) 02 (0-50) 03 (0-50) 04 (10-30) 05 (0-40) 07 (0-50) 08 (0-50) 06 (0-50)

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE EISEN VAN DE RAAD VOOR ACCREDITATIE VOOR DE DOOR HEM GEÏNSPECTEERDE LABORATORIA, CONFORM DE VOOR HEM GELDENDE LIJST.
DE DOOR ALCONTROL GANGBARE ACCREDITATIES ZIJN GEMERKT MET EEN L. DE VOOR HEM GELDENDE LIJST IS TE VERKRIJGEN BIJ DE RAAD VOOR ACCREDITATIE OF VIA DE INTERNETPAGINA'S VAN ALCONTROL.
HANDELINGEN GESCHIEDEN OP ALGEMENE VOORWAARDEN.

Grontmij Nederland BV
J. Beks

Analyserapport

Projectnaam	VBO Lijkweg 24 Groessen
Projectnummer	900120
Rapportnummer	11559595 - 1

Orderdatum	10-05-2010
Startdatum	10-05-2010
Rapportagedatum	18-05-2010

Analyse	Eenheid	Q	001	002
PCB 138	µg/kgds	S	3.0	<1
PCB 153	µg/kgds	S	2.6	<1
PCB 180	µg/kgds	S	1.4	<1
som PCB (7) (0.7 factor)	µg/kgds	S	9.8 1)	4.9 1)
MINERALE OLIE				
fractie C10 - C12	mg/kgds		<5	<5
fractie C12 - C22	mg/kgds		<5	<5
fractie C22 - C30	mg/kgds		<5	<5
fractie C30 - C40	mg/kgds		<5	<5
totaal olie C10 - C40	mg/kgds	S	<20	<20

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000 erkenning door de ministeries VROM en V&W. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	M1 01 (170-190)
002	Grond (AS3000)	MM2 01 (0-50) 02 (0-50) 03 (0-50) 04 (10-30) 05 (0-40) 07 (0-50) 08 (0-50) 06 (0-50)

Paraaf :

ALCONTROL BV IS GEACCREDITEERD ONDER NUMMER L009 VOOR DE ISO/IEC 17025 NORM VOOR DE UITGEVOERDE ANALYSES IN DIT RAPPORT. DEZE ACCREDITATIE IS VERLEEND DOOR HET COLLEGE VOOR ACCREDITATIE. DIT RAPPORT MAG ALLEEN IN ZIJN GEHEEL WORDEN GEPUBLICEERD, TENZIJ ALCONTROL SCHRIFTELIJK TOESTEMMING HEEFT VERLEEND VOOR GEDEELTELIJKE PUBLICATIE. DE ALGEMENE VOORWAARDEN VAN ALCONTROL ZIJN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL TE ROTTERDAM ONDER NUMMER 24338161.

ALcontrol Laboratories

Grontmij Nederland BV
J. Beks

Blad 4 van 5

Analyserapport

Projectnaam	VBO Lijkweg 24 Groessen	Orderdatum	10-05-2010
Projectnummer	900120	Startdatum	10-05-2010
Rapportnummer	11559595 - 1	Rapportagedatum	18-05-2010

Monster beschrijvingen

001	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
002	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

1	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor conform AS3000

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GELACCREDITEERD VOOR DE ACTIVITEITEN DIE STAAN OP DE BIJBEHORENDE SCHEDULE(S) VERLEEND DOOR RVA (CONFORMITEITSNUMMER L 025).
ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE RECHTBANK ROTTERDAM ONDER NR. 24/2010. ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL TE ROTTERDAM ONDER NR. 24359853.

Grontmij Nederland BV
J. Beks

Analyserapport

Projectnaam	VBO Lijkweg 24 Groessen	Orderdatum	10-05-2010
Projectnummer	900120	Startdatum	10-05-2010
Rapportnummer	11559595 - 1	Rapportagedatum	18-05-2010

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
droge stof	Grond (AS3000)	Grond: gelijkwaardig aan NEN-ISO 11465, conform CMA/2/II/A.1 Grond (AS3000): conform AS3010-2
gewicht artefacten	Grond (AS3000)	Conform AS3000, NEN 5709
aard van de artefacten	Grond (AS3000)	Idem
organische stof (gloeiverlies)	Grond (AS3000)	Grond/Puin: gelijkwaardig aan NEN 5754, Grond (AS3000): conform AS3010
lutum (bodem)	Grond (AS3000)	Grond: eigen methode, Grond (AS3000): conform AS3010-4
barium	Grond (AS3000)	Conform AS3010-5, NEN 6961 (ontsluiting) en NEN 6966 (meting)
cadmium	Grond (AS3000)	Idem
kobalt	Grond (AS3000)	Idem
koper	Grond (AS3000)	Idem
kwik	Grond (AS3000)	Conform AS3010-5, NEN 6961 (ontsluiting) en NEN-ISO 16772 (meting)
lood	Grond (AS3000)	Conform AS3010-5, NEN 6961 (ontsluiting) en NEN 6966 (meting)
molybdeen	Grond (AS3000)	Idem
nikkel	Grond (AS3000)	Idem
zink	Grond (AS3000)	Idem
naftaleen	Grond (AS3000)	Conform AS3010-6
fenantreen	Grond (AS3000)	Idem
antraceen	Grond (AS3000)	Idem
fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)antraceen	Grond (AS3000)	Idem
chryseen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(k)fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(ghi)peryleen	Grond (AS3000)	Idem
indeno(1,2,3-cd)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
PCB 28	Grond (AS3000)	Conform AS3010-8
PCB 52	Grond (AS3000)	Idem
PCB 101	Grond (AS3000)	Idem
PCB 118	Grond (AS3000)	Idem
PCB 138	Grond (AS3000)	Idem
PCB 153	Grond (AS3000)	Idem
PCB 180	Grond (AS3000)	Idem
som PCB (7) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
totaal olie C10 - C40	Grond (AS3000)	Conform AS3010-7

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	Y2578226	07-05-2010	07-05-2010	ALC201
002	Y2578228	07-05-2010	07-05-2010	ALC201
002	Y2578229	07-05-2010	07-05-2010	ALC201
002	Y2578230	07-05-2010	07-05-2010	ALC201
002	Y2578235	07-05-2010	07-05-2010	ALC201
002	Y2690574	07-05-2010	07-05-2010	ALC201
002	Y2690579	07-05-2010	07-05-2010	ALC201
002	Y2690581	07-05-2010	07-05-2010	ALC201
002	Y2690584	07-05-2010	07-05-2010	ALC201

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GECERTIFICEERD VOLGENS DE EISEN GESTELD DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE. DE TEST CRITERIA VOOR DEZE CERTIFICATIE ZIJN VASTGELEGD IN DE ...

ALcontrol Laboratories

ALcontrol B.V.
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.alcontrol.nl

Analyserapport

Grontmij Nederland BV
Beks
Postbus 485
6800 AL ARNHEM

INGEKOMEN 18 MEI 2010

Uw projectnaam	: VBO Lijkweg 24 Groessen
Uw projectnummer	: 900120
ALcontrol rapportnummer	: 11559802, versie nummer: 1
Rapport verificatie nummer	: IDENCTGX

Rotterdam, 17-05-2010

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project 900120. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de geteste monsters. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters en het project zijn overgenomen in dit analyserapport.

Het onderzoek is, met uitzondering van eventueel uitbesteed onderzoek, uitgevoerd door ALcontrol Laboratories, gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL).

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 5 pagina's. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Uitgebreide informatie over de door ons gehanteerde analysemethoden kunt u terugvinden in onze informatiegids.

Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit rapport, bijvoorbeeld als u nadere informatie nodig heeft over de meetonzekerheid van de analyseresultaten in dit rapport, dan verzoeken wij u vriendelijk contact op te nemen met de afdeling Customer Support.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

R. van Duin
Laboratory Manager

[illegible]

ALcontrol Laboratories

Grontmij Nederland BV
Beks

Analyserapport

Projectnaam	VBO Lijkweg 24 Groessen	Orderdatum	10-05-2010
Projectnummer	900120	Startdatum	10-05-2010
Rapportnummer	11559802 - 1	Rapportagedatum	17-05-2010

Analyse	Eenheid	Q	001	002
ASBESTONDERZOEK				
aangeleverd materiaal grond	kg	Q	10.37	9.83
KWANTITATIEF ASBESTONDERZOEK				
gemeten asbestconcentratie	mg/kgds		<0.1	<0.1
gewogen asbestconcentratie	mg/kgds	Q	<0.1	<0.1
ondergrens (95% betrouwb.interval)	mg/kgds	Q	<0.1	<0.1
bovengrens (95% betrouwb.interval)	mg/kgds	Q	<0.1	<0.1
gemeten serpentijn concentratie	mg/kgds	Q	<0.1	<0.1
gemeten amfibool concentratie	mg/kgds	Q	<0.1	<0.1
gemeten bepalingsgrens	mg/kgds	Q	<1.8	<1.9
niet-hechtgebonden asbest	-	Q	Niet van toepassing	Niet van toepassing

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000 erkenning door de ministeries VROM en V&W. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Asbestverdacht	AMM1 MM1 (0-50)
002	Asbestverdacht	AMM2 MM2 (0-50)

Paraaf:

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOOR DE IN DEZE RAPPORT ACCREDITATIE OMVATTENDE ACTIVITEITEN. DEZE ACCREDITATIE IS VERLEEND DOOR RVA (NL-T-001). DE VERMELDE ACCREDITATIES ZIJN VAN TOEPASSING OP DE ONDERZOEKEN GEMERKT MET EEN S.
DE ALGEMENE VOORWAARDEN VAN ALCONTROL ZIJN GEDEPONEERD BIJ DE GRIFFIE VAN DE RECHTBANK ROTTERDAM ONDER NR. 24360173. DEZE VOORWAARDEN ZIJN OOK GEPUBLICEERD OP DE INTERNETPAGINA WWW.ALCONTROL.NL.

Grontmij Nederland BV
Beks

Analyserapport

Projectnaam	VBO Lijkweg 24 Groessen	Orderdatum	10-05-2010
Projectnummer	900120	Startdatum	10-05-2010
Rapportnummer	11559802 - 1	Rapportagedatum	17-05-2010

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
gemeten asbestconcentratie	Asbestverdacht	conform NEN5707 en/of NEN5897
gewogen asbestconcentratie	Asbestverdacht	Idem
ondergrens (95% betrouwb interval)	Asbestverdacht	Idem
bovengrens (95% betrouwb interval)	Asbestverdacht	Idem
gemeten serpentijn concentratie	Asbestverdacht	Idem
gemeten amfibool concentratie	Asbestverdacht	Idem
gemeten bepalingsgrens	Asbestverdacht	Idem
niet-hechtgebonden asbest	Asbestverdacht	Idem

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	E0737796	07-05-2010	07-05-2010	ALC291
002	E0737793	07-05-2010	07-05-2010	ALC291

Paraaf :

RvA

Grontmij Nederland BV
Beks

Analyserapport

Projectnaam	VBO Lijkweg 24 Groessen	Orderdatum	10-05-2010
Projectnummer	900120	Startdatum	10-05-2010
Rapportnummer	11559802 - 1	Rapportagedatum	17-05-2010

Monsternummer: 001
Monster beschrijvingen AMM1MM1 (0-50)

ANALYSERAPPORT BEPALING VAN ASBEST IN BODEM CONFORM NEN 5707

Monsternummer	11559302-001	Datum analyse	17-05-2010
Totaal gewicht zeefrest(g)	9555	Projectnummer	900120
Totaal gewicht voor zeef(g)	10270	Projectnaam	VBO Lijkweg 24 Groessen
Droge stof(%)	92.1	Monsteromschrijving	AMM1

Rapportageresultaten

	Gemeten concentraties				Gewogen concentraties *		
	Concentratie (mg/kg ds)	Ondergrens (mg/kg ds)	Bovengrens (mg/kg ds)	Bepalingsgrens (mg/kg ds)	Concentratie (mg/kg ds)	Ondergrens (mg/kg ds)	Bovengrens (mg/kg ds)
Serpentijn**	< 0,1	< 0,1	< 0,1	N.v.t.	< 0,1	< 0,1	< 0,1
Amfibool**	< 0,1	< 0,1	< 0,1	N.v.t.	< 0,1	< 0,1	< 0,1
Totaal asbest	**< 0,1**	**< 0,1**	**< 0,1**	**< 1.8**	**< 0,1**	**< 0,1**	**< 0,1**

*Totaal = Chrysotiel (in het concentratieniveau) + de gemeten waarden voor amfibool en serpentijn

Analyseresultaten

	Soort materiaal	Materiaal hechtgebonden (j/n) ***	Chrysotiel (%/m)	Amosiet (%/m)	Crocidoliet (%/m)	Anthofylliet (%/m)	Tremoliet (%/m)	Actinoliet (%/m)
1								
2								
3 (indien nodig)								
4 (indien nodig)								

Fracties (mm)	Massa zeefrest (g)	Percentage onderdeel (m/m)	Chrysotiel	Amosiet	Crocidoliet	Anthofylliet	Tremoliet	Actinoliet	Soort materiaal	Aantal gevonden asbestdeeltjes per zeeffractie	Weging gevonden asbestdeeltjes per zeeffractie (g)	Concentratie asbestdeeltjes (mg/kg ds)	Concentratie NIET hechtgebonden asbestdeeltjes (mg/kg ds)	Ondergrens (mg/kg ds)	Bovengrens (mg/kg ds)	Bepalingsgrens (mg/kg ds)
> 63	0	100										-	-	-	-	-
40 - 63	0	100										-	-	-	-	-
20 - 40	35	100										-	-	-	-	-
10 - 20	69	100										-	-	-	-	-
2 - 10	167	100										-	-	-	-	-
1 - 2	109	20.8										-	-	-	-	< 0,05
0,5 - 1	396	9.1										-	-	-	-	< 0,05
< 0,5	9390															

**Totaal = Asbestgehalte (mg/kg ds) + hechtgebonden asbestdeeltjes (mg/kg ds)

Overige toegevoegde vezels (%/m)							Losse vezels/bundels	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Overige vezels (%/m)							Vezels	-	n.v.t.	n.v.t.	-	-	-	-

***Soort = Asbestgehalte (mg/kg ds) + hechtgebonden asbestdeeltjes (mg/kg ds)

Opmerkingen:
* De gewogen concentratie is de concentratie verrekend in 10 maal de concentratie amfibool (monster/bewerking), 25 (M), 2005 (3)
** Alle afkortingen gebruikt in verhalet zijn conform het laatst vastgestelde beleid (NEN 5707:2003)
*** De uitslag van het hechtgebonden/niet hechtgebonden asbest is afgeleid van de uitslag van NEN 5707:2003
**** De bepalingsgrenzen van de analyseresultaten bepaald voor de zeeffracties < 2 mm, zijn afhankelijk van de aanwezige massa asbestdeeltjes. De totale bepalingsgrens is verhoogd door de bepalingsgrenzen van de afzonderlijke zeeffracties (indien van toepassing).

Overige opmerkingen:
1. Geen

Grontmij Nederland BV
Beks

Analyserapport

Projectnaam	VBO Lijkweg 24 Groessen	Orderdatum	10-05-2010
Projectnummer	900120	Startdatum	10-05-2010
Rapportnummer	11559802 - 1	Rapportagedatum	17-05-2010

Monsternummer: 002
Monster beschrijvingen AMM2MM2 (0-50)

ANALYSE RAPPORT BEPALING VAN ASBEST IN BODEM CONFORM NEN 5707

Alcontrolnummer:	11559802-002	Datum analyse:	17-05-2010
Totaal gewicht ingedroogd(g):	8776	Projectnummer:	900120
Totaal gewicht voor drogen(g):	8854	Projectnaam:	VBO Lijkweg 24 Groessen
Droge stof(%):	99.2	Monsteromschrijving:	AMM2

Rapportageresultaten

	Gemeten concentraties				Gewogen concentraties *		
	Concentratie (mg/kg ds)	Ondergrens (mg/kg ds)	Bovengrens (mg/kg ds)	Bepalingsgrens (mg/kg ds)	Concentratie (mg/kg ds)	Ondergrens (mg/kg ds)	Bovengrens (mg/kg ds)
Serpentijn	< 0,1	< 0,1	< 0,1	N.v.t.	< 0,1	< 0,1	< 0,1
Amfibool	< 0,1	< 0,1	< 0,1	N.v.t.	< 0,1	< 0,1	< 0,1
Totaal asbest	< 0,1	< 0,1	< 0,1	< 1,9	< 0,1	< 0,1	< 0,1

*Zijn de gemeten concentraties van de deelmonsters vermenigvuldigd

Analyseresultaten

	Soort materiaal	Materiaal hechtgebonden (ja/nee) **	Chrysotiel (%/mm)	Amosiet (%/mm)	Crocidoliet (%/mm)	Anthofylliet (%/mm)	Tremoliet (%/mm)	Actinoliet (%/mm)
1								
2								
3								
4								
5								

Fractie (mm)	Massa zeefmonster (g)	Percentage onderdeel (m/m)	Chrysotiel	Amosiet	Crocidoliet	Anthofylliet	Tremoliet	Actinoliet	Soort materiaal	Aantal deeltjes in onderzochte fractie	Massa deeltjes in onderzochte fractie (g)	Concentratie hechtgebonden asbest (mg/kg ds)	Concentratie vrij asbest (mg/kg ds)	Ondergrens (mg/kg ds)	Bovengrens (mg/kg ds)	Bepalingsgrens (mg/kg ds)
> 8,0	0	100														
4,0 - 8,0	0	100														
2,0 - 4,0	31	100														
1,0 - 2,0	36	100														
0,5 - 1,0	57	100														
0,25 - 0,5	88	20,4														< 0,1
0,125 - 0,25	365	5,5														< 0,92
< 0,125	8102															

*Zijn de gemeten concentraties van de deelmonsters vermenigvuldigd

Deel dat verwijderd is bij het zeven (m/m)					Lasso vezels (Ja/nee)	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gewogen totaal (%/mm)					Vezels		n.v.t.	n.v.t.				

Opmerkingen:

De gewogen concentratie is de concentratie verkregen + 10 maal de meting van de Amfibool (Tremoliet/actiet) (NEN 5707:2003).
Alle afrondingen gebeuren vanaf het ruwe resultaat volgens tabel 16.1 in NEN 5707:2003.
De massa van het fijne deel is bepaald door middel van zeven volgens NEN 5707:2003.
De bepalingsgrens wordt bepaald door de verdunningsfactor x de meetgrens van de gebruikte methode. De totale bepalingsgrens is vervolgens door de bepaling opgemaakt van de afzonderlijke zeefdelen bijelkaar op te tellen.

Overige aanmerkingen:

1. Geen.

Bijlage 5

Toetsing analyseresultaten

Projectnaam	VBO Lijkweg 24 Groessen
Projectcode	900120

Tabel 1: Analyseresultaten grondwater (as3000) monsters (gehalten in µg/l, tenzij anders aangegeven)

Monstercode	01-1-1[1]	
METALEN		
barium	300	*
cadmium	<0,8	a
kobalt	<5	
koper	<15	
kwik	<0,05	
lood	<15	
molybdeen	<3,6	
nikkel	<15	
zink	<60	
VLUCHTIGE AROMATEN		
benzeen	<0,2	
tolueen	<0,3	
ethylbenzeen	<0,3	
o-xyleen	<0,1	--
p- en m-xyleen	<0,2	--
xylenen	<0,3	--
xylenen (0.7 factor)	0,21	a
styreen	<0,3	
naftaleen	<0,05	a
GEHALOGENEERDE KOOLWATERSTOFFEN		
1,1-dichloorethaan	<0,6	
1,2-dichloorethaan	<0,6	
1,1-dichlooretheen	<0,1	a
cis-1,2-dichlooretheen	<0,1	--
trans-1,2-dichlooretheen	<0,1	--
som (cis,trans) 1.2-dichloorethenen (0.7 factor)	0,14	a
dichloormethaan	<0,2	a
1,1-dichloorpropaan	<0,25	--
1,2-dichloorpropaan	<0,25	--
1,3-dichloorpropaan	<0,25	--
som dichloorpropanen (0.7 factor)	0,53	
tetrachlooretheen	<0,1	a
tetrachloormethaan	<0,1	a
1,1,1-trichloorethaan	<0,1	a
1,1,2-trichloorethaan	<0,1	a
trichlooretheen	<0,6	
chloroform	<0,6	
vinylchloride	<0,1	a
tribroommethaan	<0,2	
MINERALE OLIE		
fractie C10 - C12	<25	--
fractie C12 - C22	<25	--
fractie C22 - C30	<25	--
fractie C30 - C40	<25	--
totaal olie C10 - C40	<100	d

Monstercode en monstertraject:
[1] 11561190-001 01-1-1 01 (300-400)

De resultaten zijn getoetst aan de toetsingswaarden zoals vermeld Circulaire Bodemsanering 2009, Staatscourant 67, 7 april 2009.

De gehalten die de betreffende streefwaarden en interventiewaarden overschrijden zijn als volgt geclassificeerd:

*	*het gehalte is groter dan de streefwaarde en kleiner dan of gelijk aan het gemiddelde van de streef- en interventiewaarde*
**	*het gehalte is groter dan het gemiddelde van de streef- en interventiewaarde en kleiner dan of gelijk aan de interventiewaarde*
***	*het gehalte is groter dan de interventiewaarde*
--	*geen toetsingswaarde voor opgesteld*
-	*niet geanalyseerd*
#	*verhoogde rapportagegrens, voor meer informatie zie analysecertificaat*
a	*gecorrigeerd gehalte is groter dan of gelijk aan de streefwaarde (of geen streefwaarde voor opgesteld), maar wel kleiner dan de AS3000 rapportagegrens-eis, dus mag verondersteld worden kleiner dan de streefwaarde te zijn.*
b	*gecorrigeerd gehalte is groter dan de streefwaarde (of geen streefwaarde voor opgesteld), en groter dan de AS3000 rapportagegrens-eis.*

Projectnaam	VBO Lijkweg 24 Groessen
Projectcode	900120

Tabel 2: Analyseresultaten grond (as3000) monsters (gehalten in mg/kgds, tenzij anders aangegeven)

Monstercode	M1[1]		MM2[2]	
Bodemtype[1)]	1		2	
droge stof(gew.-%)	84,1	--	89,6	--
gewicht artefacten(g)	39	--	<1	--
aard van de artefacten(g)	Puin	--	Geen	--
organische stof (gloeiverlies)(% vd DS)	2,2	--	2,7	--
KORRELGROOTTEVERDELING				
lutum (bodem)(% vd DS)	6,5	--	5,2	--
METALEN				
barium*	84		57	
cadmium	<0,35		<0,35	
kobalt	6,8	*	5,6	
koper	12		15	
kwik	<0,10		<0,10	
lood	38	*	27	
molybdeen	<1,5		<1,5	
nikkel	18	*	16	*
zink	78	*	71	*
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN				
naftaleen	<0,01	--	<0,01	--
fenantreen	0,17	--	0,11	--
antraceen	0,04	--	0,03	--
fluoranteen	0,34	--	0,29	--
benzo(a)antraceen	0,21	--	0,17	--
chryseen	0,24	--	0,20	--
benzo(k)fluoranteen	0,13	--	0,10	--
benzo(a)pyreen	0,20	--	0,16	--
benzo(ghi)peryleen	0,15	--	0,11	--
indeno(1,2,3-cd)pyreen	0,16	--	0,11	--
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	1,7	*	1,3	
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)				
PCB 28(µg/kgds)	<1	--	<1	--
PCB 52(µg/kgds)	<1	--	<1	--
PCB 101(µg/kgds)	<1	--	<1	--
PCB 118(µg/kgds)	<1	--	<1	--
PCB 138(µg/kgds)	3,0	--	<1	--
PCB 153(µg/kgds)	2,6	--	<1	--
PCB 180(µg/kgds)	1,4	--	<1	--
som PCB (7) (0.7 factor)(µg/kgds)	9,8	*	4,9	
MINERALE OLIE				
fractie C10 - C12	<5	--	<5	--
fractie C12 - C22	<5	--	<5	--
fractie C22 - C30	<5	--	<5	--
fractie C30 - C40	<5	--	<5	--
totaal olie C10 - C40	<20		<20	

Monstercode en monstertraject:

[1] 11559595-001 M1 01 (170-190)

[2] 11559595-002 MM2 01 (0-50) 02 (0-50) 03 (0-50) 04 (10-30) 05 (0-40) 07 (0-50) 08 (0-50) 06 (0-50)

De resultaten zijn voor de interventiewaarde getoetst aan de toetsingswaarden zoals vermeld in de Circulaire Bodemsanering 2009, Staatscourant 67, 7 april 2009 en voor de achtergrondwaarden aan het Besluit Bodemkwaliteit, Staatscourant 20 december 2007, Nr. 247. Tevens zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd: De gewijzigde grenswaarden van een aantal OCB (per 30-07-2008) (www.Sentemovem.nl) en de wijziging in de Staatscourant 67 van 7 april 2009.
De gehalten die de betreffende achtergrondwaarden en interventiewaarden overschrijden zijn als volgt geclassificeerd:

*	*het gehalte is groter dan de achtergrondwaarde en kleiner dan of gelijk aan het gemiddelde van de achtergrond- en interventiewaarde*
**	*het gehalte is groter dan het gemiddelde van de achtergrond- en interventiewaarde en kleiner dan of gelijk aan de interventiewaarde*
***	*het gehalte is groter dan de interventiewaarde*
--	*geen toetsingswaarde voor opgesteld*
-	*niet geanalyseerd*
#	*verhoogde rapportagegrens, voor meer informatie zie analysecertificaat*
a	*gecorrigeerd gehalte is groter dan of gelijk aan de achtergrondwaarde (of geen achtergrondwaarde voor opgesteld), maar wel kleiner dan de AS3000 rapportagegrens-eis, dus mag verondersteld worden kleiner dan de achtergrondwaarde te zijn.*
b	*gecorrigeerd gehalte is groter dan de achtergrondwaarde (of geen achtergrondwaarde voor opgesteld), en groter dan de AS3000 rapportagegrens-eis.*
c	*De Interventiewaarde voor Barium geldt alleen voor die situaties waarbij duidelijk sprake is van antropogene verontreiniging.*
1)	*De achtergrond- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.* *Voor de toetsing zijn de grond (as3000) monsters ingedeeld in de volgende bodemtypen: (als humus/lutum niet is gemeten geldt een default waarde van lutum = 25% en organische stof = 10%.)* *1 lutum 6.5% ; humus 2.2%* *2 lutum 5.2% ; humus 2.7%*

Projectnaam	VBO Lijkweg 24 Groessen
Projectcode	900120

Tabel 3: Analyseresultaten asbestverdacht monsters (gehalten in mg/kgds, tenzij anders aangegeven)

Monstercode	AMM1[1]		AMM2[2]	
Bodemtype[1)]	3		3	
ASBESTONDERZOEK				
aangeleverd materiaal grond(kg)	10,37	--	9,83	--
KWANTITATIEF ASBESTONDERZOEK				
gemeten asbestconcentratie	<0,1	--	<0,1	--
gewogen asbestconcentratie	<0,1		<0,1	
ondergrens (95% betrouwb.interval)	<0,1	--	<0,1	--
bovengrens (95% betrouwb.interval)	<0,1	--	<0,1	--
gemeten serpentijn concentratie	<0,1	--	<0,1	--
gemeten amfibool concentratie	<0,1	--	<0,1	--
gemeten bepalingsgrens	<1,8	--	<1,9	--
niet-hechtgebonden asbest(-)	Niet van toepassing	--	Niet van toepassing	--

Monstercode en monstertraject:
1 *11559802-001 AMM1 MM1 (0-50)*
2 *11559802-002 AMM2 MM2 (0-50)*

De resultaten zijn voor de interventiewaarde getoetst aan de toetsingswaarden zoals vermeld in de Circulaire Bodemsanering 2009, Staatscourant 67, 7 april 2009 en voor de achtergrondwaarden aan het Besluit Bodemkwaliteit, Staatscourant 20 december 2007, Nr. 247. Tevens zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd: De gewijzigde grenswaarden van een aantal OCB (per 30-07-2008) (www.Senternovem.nl) en de wijziging in de Staatscourant 67 van 7 april 2009.
De gehalten die de betreffende achtergrondwaarden en interventiewaarden overschrijden zijn als volgt geclassificeerd:

*	*het gehalte is groter dan de achtergrondwaarde en kleiner dan of gelijk aan het gemiddelde van de achtergrond- en interventiewaarde*
**	*het gehalte is groter dan het gemiddelde van de achtergrond- en interventiewaarde en kleiner dan of gelijk aan de interventiewaarde*
***	*het gehalte is groter dan de interventiewaarde*
--	*geen toetsingswaarde voor opgesteld*
-	*niet geanalyseerd*
#	*verhoogde rapportagegrens, voor meer informatie zie analysecertificaat*
a	*gecorrigeerd gehalte is groter dan of gelijk aan de achtergrondwaarde (of geen achtergrondwaarde voor opgesteld), maar wel kleiner dan de AS3000 rapportagegrens-eis, dus mag verondersteld worden kleiner dan de achtergrondwaarde te zijn.*
a	*gecorrigeerd gehalte is groter dan de achtergrondwaarde (of geen achtergrondwaarde voor opgesteld), en groter dan de AS3000 rapportagegrens-eis.*

1) *De achtergrond- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.*
Voor de toetsing zijn de asbestverdacht monsters ingedeeld in de volgende bodemtypen: (als humus/lutum niet is gemeten geldt een default waarde van lutum = 25% en organische stof = 10%.)
3 lutum 25% ; humus 10%

Tabel 1: Toetsingswaarden voor grond (as3000) (VROM-toetsingskader). Het betreft gehalten in mg/kgds, tenzij anders aangegeven

Toetsingswaarden[1)]	AW	1/2(AW+I)	I	AS3000 eis
METALEN				
barium			371	77
cadmium	0,38	4,3	8,1	0,38
kobalt	6,4	44	81	6,4
koper	22	65	107	22
kwik	0,11	14	27	0,11
lood	35	200	366	35
molybdeen	1,5	96	190	1,5
nikkel	16	32	47	16
zink	73	224	374	73
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN				
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	1,5	21	40	1,0
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)				
som PCB (7) (0.7 factor)(µg/kgds)	4,4	112	220	11
MINERALE OLIE				
totaal olie C10 - C40	42	571	1100	42

1) *AW* achtergrondwaarde
1/2(AW+I) gemiddelde van de achtergrond- en interventiewaarde
I interventiewaarde
AS3000 laboratoriumanalyses voor grond-, waterbodem- en grondwateronderzoek; grondprotocollen 3010 t/m 3090 versie 4,25 juni 2008.

De achtergrond- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.
De genoemde toetsings waarden zijn van toepassing op het volgende bodem type:
1 lutum 6.5%; humus 2.2%

Tabel 2: Toetsingswaarden voor grond (as3000) (VROM-toetsingskader). Het betreft gehalten in mg/kgds, tenzij anders aangegeven

Toetsingswaarden[1)]	AW	1/2(AW+I)	I	AS3000 eis
METALEN				
barium			332	69
cadmium	0,38	4,3	8,2	0,38
kobalt	5,8	39	73	5,8
koper	22	63	104	22
kwik	0,11	13	26	0,11
lood	34	198	361	34
molybdeen	1,5	96	190	1,5
nikkel	15	29	43	15
zink	70	214	358	70
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN				
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	1,5	21	40	1.0
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)				
som PCB (7) (0.7 factor)(µg/kgds)	5,4	138	270	13
MINERALE OLIE				
totaal olie C10 - C40	51	701	1350	51

1) *AW* *achtergrondwaarde*
1/2(AW+I) *gemiddelde van de achtergrond- en interventiewaarde*
I *interventiewaarde*
AS3000 *laboratoriumanalyses voor grond-, waterbodem- en grondwateronderzoek; grondprotocollen 3010 t/m 3090 versie 4,25 juni 2008.*

De achtergrond- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.
De genoemde toetsings waarden zijn van toepassing op het volgende bodem type:
2 lutum 5.2%; humus 2.7%

Tabel 3: Toetsingswaarden voor asbestverdacht (VROM-toetsingskader). Het betreft gehalten in mg/kgds, tenzij anders aangegeven

Toetsingswaarden[1]	AW	1/2(AW+I)	I	AS3000 eis
KWANTITATIEF ASBESTONDERZOEK				
gewogen asbestconcentratie			100	

[1] *AW* *achtergrondwaarde*
1/2(AW+I) *gemiddelde van de achtergrond- en interventiewaarde*
I *interventiewaarde*
AS3000 *laboratoriumanalyses voor grond-, waterbodem- en grondwateronderzoek; grondprotocollen 3010 t/m 3090 versie 4.25 juni 2008.*

De achtergrond- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.
De genoemde toetsings waarden zijn van toepassing op het volgende bodem type:
3 lutum 25%; humus 10%

Tabel 4: Toetsingswaarden voor grondwater (as3000) (VROM-toetsingskader). Het betreft gehalten in µg/l, tenzij anders aangegeven

Toetsingswaarden[1]	S	1/2(S+I)	I	AS3000
METALEN				
barium	50	338	625	50
cadmium	0.40	3,2	6.0	0.80
kobalt	20	60	100	20
koper	15	45	75	15
kwik	0,050	0,18	0,30	0,050
lood	15	45	75	15
molybdeen	5.0	152	300	5,0
nikkel	15	45	75	15
zink	65	432	800	65
VLUCHTIGE AROMATEN				
benzeen	0,20	15	30	0,20
tolueen	7,0	504	1000	7,0
ethylbenzeen	4,0	77	150	4,0
xylenen	0,20	35	70	0,30
xylenen (0.7 factor)	0,20	35	70	0,21
styreen	6,0	153	300	6,0
naftaleen	0.01	35	70	0,050
GEHALOGENEERDE KOOLWATERSTOFFEN				
1,1-dichloorethaan	7,0	454	900	7,0
1,2-dichloorethaan	7,0	204	400	7,0
1,1-dichlooretheen	0.01	5,0	10	0,10
dichloormethaan	0.01	500	1000	0,20
som (cis,trans) 1,2-dichloorethenen (0.7 factor)	0.01	10	20	0.20
som dichloorpropanen (0.7 factor)	0.80	40	80	0,52
tetrachlooretheen	0.01	20	40	0,10
tetrachloormethaan	0,01	5,0	10	0,10
1,1,1-trichloorethaan	0,01	150	300	0,10
1,1,2-trichloorethaan	0,01	65	130	0,10
trichlooretheen	24	262	500	24
chloroform	6,0	203	400	6,0
vinylchloride	0.01	2,5	5,0	0.20
tribroommethaan			630	2,0
MINERALE OLIE				
totaal olie C10 - C40	50	325	600	100

[1] *S* streefwaarde
1/2(S+I) gemiddelde van streef- en interventiewaarde
I interventiewaarde
AS3000 laboratoriumanalyses voor grond-, waterbodem- en grondwateronderzoek; grondwaterprotocollen 3110 t/m 3190 versie 3.25 juni 2008.

Bijlage 6

Toetsingskader bodemkwaliteit

900120

Toetsingskader bodemkwaliteit landbodems

Algemene toelichting toetsingskader
De Wet bodembescherming (Wbb) geeft regels voor de bescherming van de bodem en de aanpak van eventuele bodemverontreiniging door middel van sanering. Op hoofd-lijnen is in de Wbb aangegeven wanneer sprake is van bodemverontreiniging en wanneer deze zodanig is dat sanering met spoed nodig is. Tevens is in de Wbb aangegeven waar de saneringsdoelstelling aan moet voldoen. De concrete uitwerking hiervan is vastgelegd in circulaires, besluiten en regelingen op grond van de Wbb.

De toetsingskaders en normen voor landbodemkwaliteit zijn opgenomen in het Besluit bodemkwaliteit (VROM, Staatsblad 2007, nr. 469), de Regeling bodemkwaliteit (VROM, Staatscourant 2007, nr. 247 en 2008, nr. 122 en 2009, nr. 67) en de Circulaire bodemsanering 2009 (VROM, Staatscourant 2009 nr. 67). Hieronder is een korte samenvatting van de normen en toetsingskaders gegeven.

Voor het antwoord op de vraag of en in welke mate bodemverontreiniging aanwezig is, zijn normen opgenomen in de Circulaire bodemsanering 2009. Het toetsingskader hierin is vastgesteld voor grond en grondwater en geldt voor landbodems. Voor de toetsing van de kwaliteit van waterbodems geldt de Circulaire sanering waterbodems (V&W, Staatscourant 2007, nr. 245 en 2009, nr. 68) Hierop wordt in deze bijlage niet verder ingegaan.

Voor de toepassing van grond en bagger op landbodems geldt vanaf 1 juli 2008 het toetsingskader op basis van het Besluit bodemkwaliteit. In de bijbehorende Regeling bodemkwaliteit zijn normen opgenomen waaraan de kwaliteit van toe te passen grond of bagger of de kwaliteit van de ontvangende bodem kan worden getoetst.

Met de genoemde regelgeving zijn per 1 oktober 2008 de Streefwaarden voor grond vervangen door de Achtergrondwaarden. De kwaliteitseisen voor de op te leveren bodem, aanvulgrond en leeflagen bij bodemsaneringen moeten aansluiten bij de kwaliteitseisen die ter plekke gelden op basis van het Besluit en de Regeling bodemkwaliteit.

Overzicht toetsingswaarden
In de Circulaire bodemsanering 2009 en de Regeling bodemkwaliteit worden de volgende toetsingswaarden onderscheiden:

De streefwaarde grondwater
De Streefwaarde grondwater geeft aan wat het ijkpunt is voor de milieukwaliteit op de lange termijn, uitgaande van Verwaarloosbare Risico's voor het ecosysteem.

De Achtergrondwaarde voor grond
De Achtergrondwaarden voor grond zijn vastgesteld op basis van gehalten aan stoffen zoals die voorkomen in de bodem van natuur- en landbouwgronden in Nederland die niet zijn belast door lokale verontreinigingsbronnen. Grond die voldoet aan de Achtergrondwaarde is duurzaam geschikt voor elk bodemgebruik.
Voor asbest is geen Achtergrondwaarde vastgesteld omdat de Interventiewaarde reeds op het niveau van Verwaarloosbaar Risico ligt.
De Streefwaarde voor grond is komen te vervallen. De functie van de Streefwaarde voor grond in het toetsingskader is overgenomen door de Achtergrondwaarde.

De Interventiewaarde bodemsanering voor grond en grondwater
Geeft het milieukwaliteitsniveau aan waarboven ernstige vermindering optreedt van de functionele eigenschappen van de bodem.

De Interventiewaarden voor landbodems zijn gebaseerd op een uitgebreide RIVM-studie naar zowel humaantoxicologische als ecotoxicologische effecten van bodemverontreinigende stoffen. De humaantoxicologische ernstige bodemverontreinigingsconcentratie (Serious Risk Concentration = SRC_{humaan}) is het gehalte in de bodem waarbij overschrijding van het zogenaamde Maximaal Toelaatbare Risiconiveau voor de mens (MTR_{humaan}) kan plaatsvinden. Voor de afleiding van de SRC_{humaan} is uitgegaan van de situatie 'wonen met tuin' met een 'standaard' gedragspatroon, waarbij de meest relevante blootstellingsroutes zijn opgenomen. De SRC_{eco} is het gehalte in de bodem waarboven 50% van de (potentieel) aanwezige soorten en processen negatieve effecten kunnen ondervinden (HC50). De laagste van deze twee gehalten is in principe als Interventiewaarde vastgesteld.
De Interventiewaarden voor landbodems zijn derhalve gekoppeld aan de potentiële risico's van een bodemverontreiniging.
Voor waterbodems gelden aparte Interventiewaarden waterbodem.

Het gemiddelde van de Achtergrondwaarde en de Interventiewaarde voor grond en het gemiddelde van de Streef- en Interventiewaarde grondwater (= Tussenwaarde)
Deze waarde geeft de milieukwaliteit aan, waarbij er sprake is van verhoogde, maar in het algemeen niet potentieel onaanvaardbare, risico's voor mens en milieu. Het betreft een rekenkundig gemiddelde van de Achtergrondwaarde en Interventiewaarde voor grond en de Streef- en Interventiewaarde voor grondwater, dat niet rechtstreeks aan een specifiek risiconiveau is gekoppeld. Overschrijding van deze waarde heeft slechts een indicatieve functie, namelijk het aangeven van de noodzaak om een nader onderzoek naar de kwaliteit van de bodem uit te voeren.

Indicatieve niveaus voor ernstige verontreiniging
In de Circulaire bodemsanering wordt een overzicht gegeven van alle thans vastgestelde Indicatieve niveaus voor ernstige verontreiniging. Deze Indicatieve niveaus voor ernstige verontreiniging zijn vastgesteld voor stoffen waarvoor geen meet- en analysevoorschriften, dan wel onvoldoende toxicologische gegevens beschikbaar zijn, om een Interventiewaarde vast te kunnen stellen.

Toetsingswaarden toepassing grond en bagger: Achtergrondwaarden en Maximale Waarden
In het Besluit bodemkwaliteit en bijbehorende Regeling bodemkwaliteit is gekozen voor een 'altijd-' en een 'nooit-grens'. De 'altijd-grens' zijn de Achtergrondwaarden. Deze zijn vastgesteld op basis van de gehalten aan stoffen zoals die voorkomen in de bodem van natuur- en landbouwgronden in Nederland die niet zijn belast door lokale verontreinigingsbronnen. Partijen grond en baggerspecie die voldoen aan de Achtergrondwaarden zijn altijd vrij toepasbaar (voor wat betreft de chemische kwaliteit). Het Besluit stelt hieraan geen aanvullende toepassingsvoorwaarden.

De 'nooit-grens' wordt bepaald met behulp van het Saneringscriterium. Dit is geen vaste norm, maar een methodiek om te bepalen of er locatiespecifiek sprake is van een onaanvaardbaar risico en of met spoed moet worden gesaneerd (op grond van de Wet bodembescherming). Grond en baggerspecie die is verontreinigd boven de grens van het onaanvaardbaar risico mogen niet worden toegepast in de betreffende locatiespecifieke situatie.

Tussen de 'altijd-' en 'nooit-grens' liggen de Maximale Waarden die zijn gekoppeld aan een bodemfunctie. Deze waarden geven de bovengrens aan van de kwaliteit die nodig is om de bodem blijvend geschikt te houden voor de functie die de bodem heeft. In het generieke toetsingskader van het Besluit bodemkwaliteit zijn voor landbodems Generieke Maximale Waarden vastgesteld als grenzen voor de kwaliteit die hoort bij de functie van de bodem (de Maximale Waarde Wonen en de Maximale Waarde Industrie). Overigens betekent een overschrijding van een Maximale Waarde niet dat de locatie niet geschikt zou zijn voor het huidige of beoogde gebruik. De grens voor toepassing van grond en bagger in het generieke toetsingskader ligt bij de Maximale Waarde Industrie.

In het gebiedsspecifieke toetsingskader van het Besluit bodemkwaliteit kan de lokale bodembeheerder (de gemeente) per deelgebied en per stof zelf Lokale Maximale Waarden kiezen (tussen de 'altijd-' en 'nooit-grens'), waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke verontreinigingsituatie en het daadwerkelijke gebruik van de bodem. Zo kan gebiedsgericht het gewenste

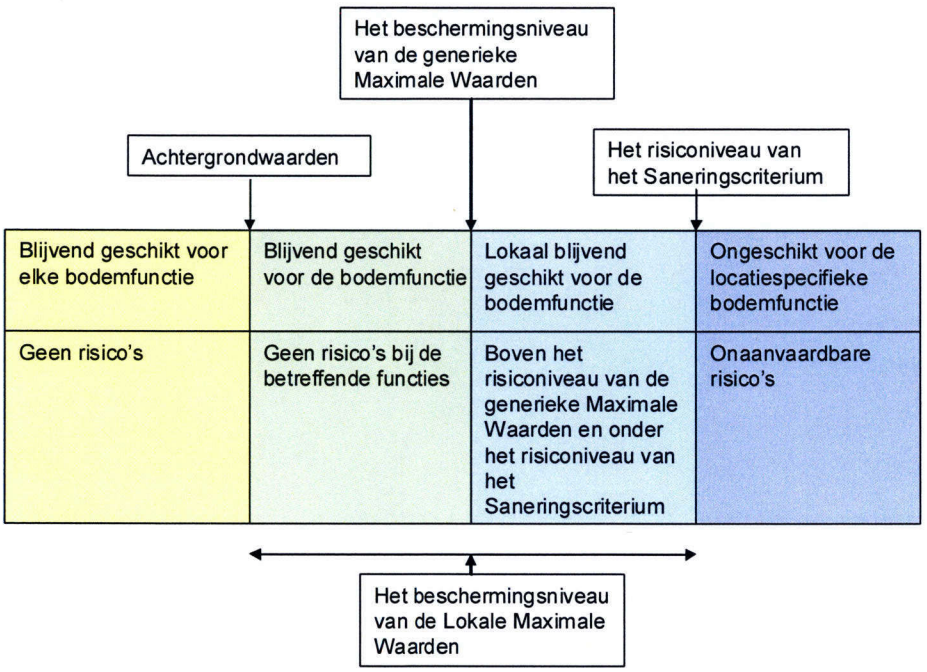
beschermingsniveau nader worden gespecificeerd en kan worden gestuurd in de toepassingsmogelijkheden voor grond en baggerspecie.

Toetsingswaarden asbest

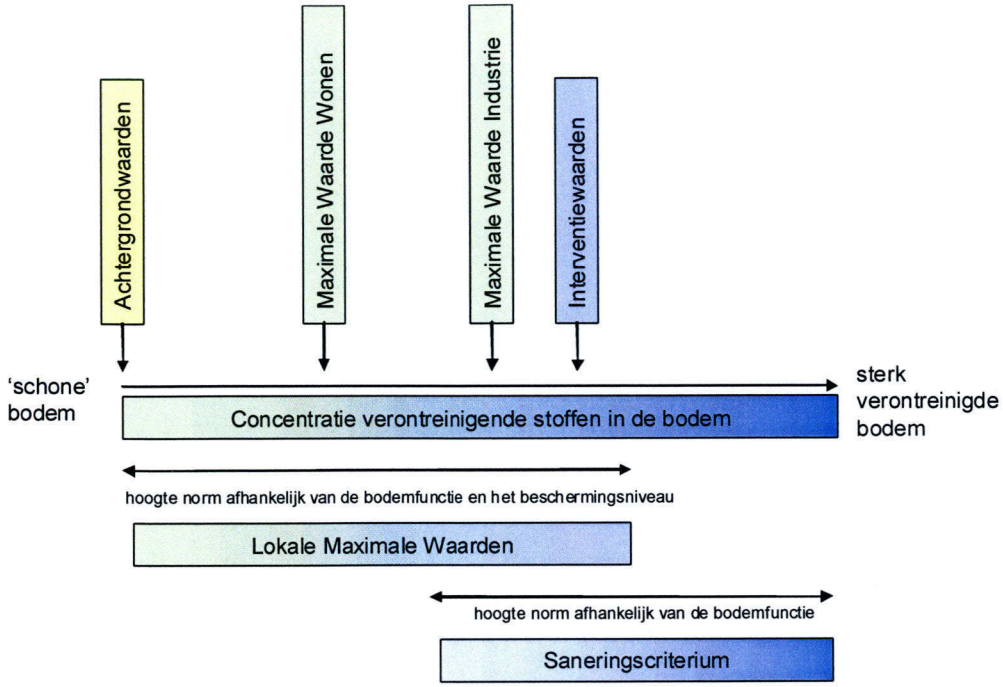
Voor asbest in grond geldt alleen een interventiewaarde c.q. restconcentratienorm. Deze norm is vastgesteld op 100 mg/kg d.s. asbest (gewogen). De Interventiewaarde voor asbest is gebaseerd op het verwaarloosbaar risiconiveau (VR). Grond met een gehalte aan asbest (gewogen) lager dan de Interventiewaarde mag hierdoor als niet verontreinigd worden aangemerkt. Het gewogen gehalte aan asbest wordt berekend door het gehalte aan serpentijn asbest te vermeerderen met tienmaal het gehalte aan amfibool asbest.

Onderstaande figuren geven een overzicht van de verbanden tussen risico's, bodemfunctie, bodemnormen en concentraties verontreinigende stoffen in de bodem. Deze figuren komen uit het rapport 'Ken uw (water)bodemkwaliteit, de risico's inzichtelijk' (SenterNovem, september 2007). Dit rapport is geschreven door Grontmij in opdracht van SenterNovem/Bodem+ en RWS. Hierin vindt u een uitgebreid overzicht van alle (water)bodemnormen en hun onderbouwing.

Figuur: relaties tussen geschiktheid van de bodem voor de functie, bijbehorende beschermings/risiconiveaus en bijbehorende bodemnormen

Figuur: relatie tussen bodemconcentraties en bodemnormen

Bodemtypecorrectie
Aangezien het natuurlijk voorkomen van stoffen varieert per bodemtype en mogelijke effecten van stoffen afhankelijk zijn van de mate van beschikbaarheid van een stof zijn zowel de Achtergrondwaarden als de Interventiewaarden in grond afhankelijk gesteld van het lutum- en organische stofgehalte in de onderzochte bodem. De Interventiewaarden voor grondwater zijn afgeleid van de Interventiewaarden voor grond, maar zijn onafhankelijk van het bodemtype. Er is geen bodemtypecorrectie van toepassing op de interventiewaarde van asbest.

Geval van ernstige verontreiniging
Er is sprake van een geval van ernstige verontreiniging indien voor ten minste één stof de gemiddelde gemeten concentratie van minimaal 25 m^3 bodemvolume in het geval van grondverontreiniging, of 100 m^3 poriënverzadigd bodemvolume in het geval van een grondwaterverontreiniging, hoger is dan de Interventiewaarde voor landbodems.

Toelichting milieuhygiënisch Saneringscriterium
Indien sprake is van een geval van ernstige verontreiniging dat voor 1987 is ontstaan, dient te worden bepaald of de sanering al dan niet spoedig dient te worden uitgevoerd. Voor landbodems dient hiervoor de systematiek van het milieuhygiënisch Saneringscriterium te worden gevolgd. Deze systematiek is beschreven in de Circulaire bodemsanering 2009 en bestaat uit drie stappen. Stap 1 is het vaststellen van het geval van ernstige verontreiniging, de stappen 2 en 3 bestaan uit de bepaling van de risico's bij het huidig of toekomstig gebruik. Hierbij is stap 2 een standaard risicobeoordeling die altijd dient te worden uitgevoerd en is stap 3 een locatiespecifieke risicobeoordeling die facultatief is. Stap 3 kan worden uitgevoerd als er in stap 2 is bepaald dat er sprake is van onaanvaardbare risico's maar de standaard risicobeoordeling sluit niet voldoende aan bij de huidige of toekomstige situatie op de locatie. Stap 3 kan ook worden uitgevoerd als men met specifieke technieken het risico beter wil bepalen. Als stap 3 is uitgevoerd, is het resultaat van stap 3 bepalend voor de beslissing omtrent de spoed van de sanering.

Bij een risicobeoordeling wordt onderscheid gemaakt in risico's voor de mens, risico's voor het ecosysteem en risico's van verspreiding van de verontreiniging. In bijlage 2 van de Circulaire bodemsanering is de methode weergegeven waarmee de risico's kunnen worden bepaald. Ter ondersteuning is het computermodel Sanscrit door het Van Hall Instituut ontwikkeld.

In principe dient de sanering van een geval van ernstige verontreiniging spoedig te worden uitgevoerd tenzij is aangetoond dat er in de huidige of toekomstige situatie géén sprake is van onaanvaardbare risico's. Er moet dan aan alle drie de hieronder beschreven criteria worden voldaan:

<u>risico's voor de mens</u>

- het MTR $_{humaan}$ wordt ten gevolge van deze verontreiniging in de locatiespecifieke situatie niet overschreden;
- mensen ondervinden géén aantoonbare hinder (bv huidirritatie en stank) van de bodemverontreiniging. Dit geldt alleen voor de huidige situatie;

<u>risico's voor het ecosysteem</u>

- de Toxische Druk (TD) over een bepaald oppervlakte (afhankelijk van het gebruik van de locatie) is niet hoger dan 0,2 of er is op basis van ecologische meetmethoden aangetoond dat er géén sprake is van onaanvaardbare risico's voor het ecosysteem;

<u>risico's voor verspreiding</u>

- er is geen kwetsbaar object binnen een straal van 100 m van de Interventiewaardecontour in het grondwater;
- er is geen sprake van een drijflaag van waaruit verspreiding plaatsvindt;
- er is geen sprake van een zaklaag van waaruit verspreiding plaatsvindt;
- het totale bodemvolume waarbinnen het grondwater is verontreinigd met een of meer stoffen in gehalten boven de Interventiewaarden is niet groter dan 6.000 m3 of als het wel groter is dan 6.000 m^3 dient de jaarlijkse verspreiding van de verontreiniging met een of meer stoffen boven de interventiewaarde in het grondwater binnen een kleiner bodemvolume dan 1.000 m^3 plaats te vinden.

Toelichting saneringstijdstip

Een geval van ernstige verontreiniging waarbij sprake is van onaanvaardbare risico's dient spoedig te worden gesaneerd. Dit houdt in dat de onaanvaardbare risico's zo snel mogelijk dienen te worden weggenomen. Als indicatie voor de termijn waarop de (deel)sanering dient aan te vangen geldt als richtlijn: binnen 4 jaar na het afgeven van de beschikking ernst en spoed.

Zorgplicht

Los van het toetsingkader is in 1987, bij de inwerkingtreding van de Wet bodembescherming, het zorgplichtartikel van kracht geworden. Iedereen die vanaf 1987 handelingen verricht die de bodem (verder) verontreinigen, is verplicht direct saneringsmaatregelen te treffen, zodat de oude situatie wordt hersteld.

Toetsingswaarden voor de onderzoekslocatie

De toetsingswaarden die voor de onderzoekslocatie van toepassing zijn (dus gecorrigeerd op basis van het lutum- en organische stofgehalte, zijn opgenomen in de navolgende tabellen.

Bijlage 7

Foto's

lijkweg 24 Groessen 001.jpg

lijkweg 24 Groessen 002.jpg

lijkweg 24 Groessen 003.jpg

lijkweg 24 Groessen 004.jpg

lijkweg 24 Groessen 005.jpg

lijkweg 24 Groessen 006.jpg

lijkweg 24 Groessen 007.jpg

lijkweg 24 Groessen 008.jpg

lijkweg 24 Groessen 009.jpg

lijkweg 24 Groessen 010.jpg

lijkweg 24 Groessen 011.jpg

lijkweg 24 Groessen 012.jpg

lijkweg 24 Groessen 013.jpg

lijkweg 24 Groessen 014.jpg

lijkweg 24 Groessen 015.jpg

lijkweg 24 Groessen 016.jpg

lijkweg 24 Groessen 017.jpg

Bijlage 2 Akoestisch onderzoek Kruising Oostsingel / Vergertlaan

Omgevingsdienst
Regio Nijmegen

Akoestisch onderzoek
Aanpassing kruising N810 met Vergertlaan
Gemeente Duiven

ODRN 2016001
Status: Definitief

Opdrachtgever:	Provincie Gelderland
Contactpersoon:	B. van Ginkel
Datum:	29-01-2016
Opgesteld door:	P. Driessen / A .de Hek (Kuiper Compagnons)

Contactpersoon ODRN:	P. Driessen
E-mail:	Paul.Driessen@ODRN.NL
Telefoon:	024-7517859

Omgevingsdienst
Regio Nijmegen

Inhoudsopgave blz.

Samenvatting **1**

1. Inleiding **2**

2. Wettelijk kader **3**

2.1. Geluid algemeen **3**

2.2. Reconstructie-onderzoek Wgh **4**

2.4. Hogere waarde besluit **7**

2.5. Gevolgen elders **8**

2.6. Cumulatie **9**

2.7. Beleid provincie Gelderland **9**

3. Uitgangspunten **11**

3.1. Rekenmethode **11**

3.2. Aanpak onderzoek **12**

3.3. Omgevingskenmerken **12**

3.4. Verkeersgegevens **14**

4. Resultaten **16**

4.1. Reconstructietoets N810 ..... **16**

4.2. Reconstructietoets Vergertlaan **16**

4.3. Gevolgen elders en cumulatie **16**

4.4. Beleid provincie gelderland **17**

5. Conclusies **18**

Bijlagen

Bijlage 1 Onderzoekszones
Bijlage 2 Overzicht rekenmodellen wegverkeerslawaai huidig en toekomst
Bijlage 3 Ligging beoordelingspunten
Bijlage 4 Overzicht verkeersgegevens huidige situatie 2016 en 2031
Bijlage 5 Samenvatting geluidsbelastingen ten gevolge van N810
Bijlage 6 Samenvatting geluidsbelastingen ten gevolge van Vergertlaan

Omgevingsdienst Regio Nijmegen

Samenvatting

De provincie Gelderland heeft het voornemen om het kruispunt van de N810 met de Vergertlaan in de gemeente Duiven aan te passen. De aanpassing bestaat uit het toevoegen van extra of langere opstelstroken ter plaatse van de kruising.

In verband met de aanpassing dient volgens de Wet geluidhinder een akoestisch onderzoek te worden uitgevoerd. In dit onderzoek wordt in beeld gebracht of er toenames in geluidniveau, bij geluidgevoelige bestemmingen (zoals woningen), in de voorgeschreven zone(s) plaatsvinden.

Om vast te stellen of er sprake is van een toename in geluidniveau zijn berekeningen uitgevoerd voor de huidige situatie (2016) en het toekomstige representatieve jaar (2031).

De huidige situatie betreft het jaar waarin wordt gestart met de aanpassing van de kruising. Het toekomstige representatieve jaar ligt normaal gesproken 10 jaar na gereed komen van de aanpassing, tenzij er bijzondere omstandigheden zijn. Deze bijzondere omstandigheden doen zich in dit geval voor en houden verband met de verbreding/doortrekking van de A15 tussen het knooppunt Ressen en de A12. Het in het onderzoek aangehouden representatieve jaar (2031) sluit aan op het prognosejaar, dat is aangehouden in de geluidsonderzoeken behorend bij het Ontwerptracébesluit A12/A15 Ressen - Oudbroeken (VIA15) van november 2015.

Als referentie dient het heersende geluidsniveau in de huidige situatie of een waarde van minimaal 48 dB. Bij toenames van 2 dB of meer zijn maatregelen verplicht om het geluid terug te dringen, mits toepasbaar en voldoende doelmatig.

Uit het onderzoek volgt dat de aanpassing van het kruispunt niet leidt tot een toename van de geluidsbelasting met 2 dB of meer. Er is geen sprake van een reconstructie in de zin van de Wgh. In het kader van de Wgh zijn geen extra maatregelen noodzakelijk om de geluidsbelasting te reduceren. Wel is het noodzakelijk om bij de aanpassing van de kruising op de wegvakken van de N810 en Vergertlaan, waar nu een geluidreducerende SMA 8G+ aanwezig is, deze terug te brengen.

Bij geen van de woningen is de geluidsbelasting ten gevolge van de N810 in de huidige of toekomstige situatie ≥ 63 dB (exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh). Er zijn geen aanvullende maatregelen noodzakelijk op grond van het beleid van de provincie Gelderland.

1. Inleiding

De provincie Gelderland heeft het voornemen om het kruispunt van de N810 met de Vergertlaan aan te passen en uit te breiden met extra opstelstroken.

Bij een dergelijke fysieke wijziging aan wegen moet op grond van de Wet geluidhinder (Wgh) onderzoek worden uitgevoerd naar de mogelijke verandering van de geluidsbelasting ter plaatse van bestaande geluidsgevoelige bestemmingen. Dit onderzoek moet worden uitgevoerd binnen het aandachtsgebied van de wegaanpassing en binnen de wettelijk voorgeschreven zone.

Doelstelling van dit onderzoek is om te beoordelen of in de zin van de Wgh sprake is van een reconstructie. Dit betekent dat moet worden nagegaan of de wijzigingen aan de wegen leiden tot een toename van de geluidsbelasting van 2 dB of meer. Indien er sprake is van een dergelijke verhoging van de geluidsbelasting dan moet in het onderzoek ook worden beoordeeld of maatregelen toepasbaar en voldoende doelmatig zijn om deze toename weg te nemen.

Daarnaast wordt ook gevolgen voor een groter gebied in beeld gebracht. Hier is geen toetsing van toepassing.

Leeswijzer
Dit onderzoeksrapport bestaat uit vijf hoofdstukken, waarvan hoofdstuk 1 deze inleiding is. In hoofdstuk 2 wordt het wettelijk kader beschreven. In hoofdstuk 3 is een beschrijving van de gebruikte uitgangspunten en berekeningsmethode opgenomen. De resultaten zijn in hoofdstuk 4 beschreven en het rapport wordt afgesloten met hoofdstuk 5 waarin de conclusies van het onderzoek worden beschreven. Tevens zijn een aantal bijlagen toegevoegd.

2. Wettelijk kader

Na een korte inleiding over het begrip geluid wordt in dit hoofdstuk het wettelijk kader voor wegverkeerslawaai beschreven. De Wet geluidhinder (Wgh) vormt hierbij de basis. De beschrijving pretendeert niet volledig de betreffende wetgeving weer te geven, maar geeft een beeld van de voor dit onderzoek relevante aspecten.

2.1. Geluid algemeen

Conform de Wet geluidhinder wordt het geluid berekend in de dosismaat L_{den}. Dit is een gemiddeld geluidsniveau over het etmaal op een gemiddelde dag in het jaar. Hierbij wordt het etmaal onderverdeeld in de dag- (07.00-19.00 uur), avond- (19.00-23.00 uur) en de nachtperiode (23.00-07.00 uur). Bij het berekenen van L_{den} wordt bij de avond en de nacht een toeslag van 5 en respectievelijk 10 dB in acht genomen.

De geluidsbelasting wordt uitgedrukt in decibel (dB). Deze eenheid kent een logaritmische schaal, waarbij de mens een toe- of afname van geluid kan waarnemen wanneer er een verschil optreedt van circa 2 dB of meer. Een toename van geluid met 3 dB komt overeen met een verdubbeling van het geluid, bijvoorbeeld bij een verdubbeling van verkeerintensiteiten. Naast de hoeveelheid verkeer is ook de afstand tussen de weg en de woning van invloed op de hoogte van de geluidsbelasting. Een toe- of afname van geluid met 5 dB komt overeen met een afstandshalvering of -verdubbeling.

2.2. Reconstructie-onderzoek Wgh

Bij aanpassing van een gemeentelijke- of provinciale weg of verandering van bestemmingen is akoestisch onderzoek voorgeschreven volgens de Wgh. Hierbij moet binnen de voorgeschreven zone onderzoek uitgevoerd worden naar geluidbelastingen op geluid-gevoelige bestemmingen (o.a. woningen, woonwagenstandplaatsen, scholen, ziekenhuizen, verpleeghuizen en andere gezondheidszorggebouwen zoals psychiatrische inrichtingen)[1].

Het proces dat gevolgd moet worden volgens de Wgh bij wegreconstructies wordt in nevenstaande figuur vereenvoudigd schematisch weergegeven. De resultaten van de eerste vier stappen worden weergegeven in dit onderzoek.

Zonering
De regels en normen die gelden voor wegverkeerslawaai zijn opgenomen in hoofdstuk VI “Zones langs wegen” van de Wgh. Deze regels en normen gelden binnen de wettelijk vastgestelde zone van een weg. De breedte van de zone van een weg is geregeld in afdeling 1 “Algemeen” van genoemd hoofdstuk.

Op grond van artikel 74 van de Wgh heeft elke gemeentelijke en provinciale weg een geluidszone, met uitzondering van de volgende wegen:

- wegen gelegen binnen een als woonerf aangeduid gebied;
- wegen waarvoor een maximumsnelheid van 30 km/uur geldt.

De breedte van een zone is, op grond van artikel 74 van de Wgh, afhankelijk van de ligging in stedelijk[2] of buitenstedelijk[3] gebied en van het aantal rijstroken. In tabel 2.1 is een overzicht

[1] Omwille van de leesbaarheid wordt in dit hoofdstuk in plaats van “geluidgevoelige bestemmingen” gesproken over “woningen”.

[2] Onder stedelijk gebied wordt verstaan, het gebied binnen de bebouwde kom, doch, voor toepassing van hoofdstuk VI (“Wegen”) van de Wet geluidhinder, met uitzondering van het gebied binnen de bebouwde kom, voor zover liggend binnen de zone langs een autoweg of autosnelweg als bedoeld in het Reglement verkeersregels en verkeerstekens.

[3] Onder buitenstedelijk gebied wordt verstaan, het gebied buiten de bebouwde kom alsmede, voor toepassing van hoofdstuk VI (“Wegen”) van de Wet geluidhinder, het gebied binnen de bebouwde kom, voor zover liggend binnen de zone langs een autoweg of autosnelweg als bedoeld in het Reglement verkeersregels en verkeerstekens.

gegeven van de breedte van de zone op basis van het aantal rijstroken en de ligging in stedelijk of buitenstedelijk gebied.

Tabel 2.1 Breedte van de zone van een weg (gemeten vanuit de rand van de buitenste rijstrook)

Aantal rijstroken	Stedelijk gebied	Buitenstedelijk gebied
1 of 2	200 meter	250 meter
3 of 4	350 meter	400 meter
5 of meer	350 meter	600 meter

Binnen deze zone wordt voor elke woning geluidbelastingen berekend op de gevel. In artikel 1, eerste lid van de Wgh is de volgende definitie opgenomen voor het begrip gevel: *bouwkundige constructie die een ruimte in een woning of gebouw scheidt van de buitenlucht, daaronder begrepen het dak*.

Aftrek artikel 110g Wgh

In deze rapportage is bij het vaststellen van de geluidsbelastingen de op grond van artikel 110g van de Wgh vastgestelde aftrek toegepast. De toe te passen aftrek is vastgelegd in artikel 3.4 van het Reken- en meetvoorschrift geluid 2012 (RMG 2012) en bedraagt per 20 mei 2014:

- *3 dB bij maximum snelheid van 70 km/uur of hoger, indien de geluidbelasting zonder aftrek art. 110g 56 dB bedraagt;*
- *4 dB bij maximum snelheid van 70 km/uur of hoger, indien de geluidbelasting zonder aftrek art. 110g 57 dB bedraagt;*
- *2 dB bij maximum snelheid van 70 km/uur of hoger bij andere geluidwaarden;*
- *5 dB bij maximum snelheid van minder dan 70 km/uur.*

De aftrek wordt toegepast in verband met de verwachting uit het verleden dat auto's en vrachtauto's in de toekomst stiller zouden worden. Een nadere motivering is opgenomen in de toelichting op artikel 3.4 van het RMG 2012.

Artikel 3.5 en 5.11 betreft een aanpassing van de wegdekcorrectie vooruitlopend op de effecten van invoering van stillere banden en strengere geluidseisen aan wegvoertuigen. Het artikel regelt een verlaging van de wegdekcorrectie (de geluidreducerende eigenschappen per type asfalt) met 1 dB of 2 dB. Dit betekent in de praktijk een extra geluidsreductie. Welke aftrek van toepassing is bij een bepaalt type asfalt wordt weergegeven op de website van Informil op de pagina "Cwegdek".

Bepaling toetswaarde

Op grond van artikel 100 van de Wgh geldt vanwege de te reconstrueren weg, dat de laagste van de volgende geluidswaarde op een gevel als toetswaarde wordt aangemerkt:

a) 48 dB (indien de heersende waarde ≤ 48 dB);
b) de heersende waarde (indien de heersende waarde > 48 dB, maar lager dan een eerder vastgestelde hogere waarde);
c) de eerder vastgestelde hogere grenswaarde (indien deze lager is dan de heersende waarde).

De heersende waarde wordt op grond van het RMG 2012 bepaald voor het jaar waarin een aanvang wordt genomen met de werkzaamheden.

Toekomstige geluidbelasting en toetsing reconstructie
Vervolgens wordt de geluidbelasting in de toekomstige situatie berekend. Hiervoor wordt een jaartal gehanteerd dat tenminste 10 na gereed komen van het werk ligt. Als zich bijzondere ontwikkelingen voordoen kan dit tijdstip ook later gekozen worden. In de verkeersprognose wordt rekening gehouden met onder meer autonome groei en verkeerseffecten van de wegverandering. In deze berekening worden geen geluidmaatregelen betrokken.

Vervolgens wordt het verschil tussen de toetswaarde en de toekomstige geluidbelasting bepaald. Er is sprake van “reconstructie in de zin van de Wgh” indien er een toename van 1,5 dB[4] of meer aanwezig is.

Toetsing zoals hier beschreven heeft alleen betrekking heeft op het weggedeelte waar een (fysieke) wijziging van de weg plaatsvindt. De wettelijke verplichting tot het treffen van maatregelen heeft daarom alleen betrekking op de binnen de zone, langs het te wijzigen wegvak, gelegen woningen. Iedere weg heeft een eigen zone wordt derhalve apart getoetst.

[4] afgerond is dit 2 dB, zoals de Wgh dit aangeeft.

Saneringssituaties
Saneringssituaties zijn woningen of andere geluidsgevoelige bestemmingen die:

- op 1 maart 1986 vanwege een toen bestaande weg een hogere geluidsbelasting dan 60 dB(A) of hoger hadden én
- voor 1 januari 2007 zijn aangemeld op basis van art. 88 Wgh (woningen) of art. 3.6 Bgh (geluidsgevoelige gebouwen en terreinen)

Voor saneringswoningen in het onderzoeksgebied nog niet in een saneringsprogramma opgenomen zijn is de wetgeving rondom “reconstructie” niet van toepassing. Hiervoor dient een saneringsprogramma opgesteld te worden, waarbij de Minister van Infrastructuur en Milieu indien noodzakelijk een hogere waarde vaststelt.

Geluidsmaatregelen
In geval van een dergelijke verhoging is de wegbeheerder is verplicht tot het treffen van geluidbeperkende maatregelen. De Wgh geeft hiervoor de volgende prioriteit aan:

- Bronmaatregelen, zoals verkeers- en wegdekmaatregelen;
- Afschermende maatregelen, zoals het vergroten van de afstand tussen de woningen en de weg of plaatsing van geluidschermen en –wallen.

Doel van het treffen van maatregelen is het opheffen van de toename bij woningen waar sprake is van “reconstructie in de zin van de Wgh”. Maatregelen treffen is een verplichting, tenzij het stuit op overwegende bezwaren van stedenbouwkundige, verkeerskundige, vervoerskundige landschappelijke of financiële aard (artikel 110a, vijfde lid van de Wgh).

2.4. Hogere waarde besluit

In het geval dat er na afwegen en toepassen van maatregelen een geluidstoename blijft bestaan, dient op grond van artikel 100a van de Wgh gedeputeerde staten een “hogere waarde-besluit” te nemen. Hierbij wordt voor de ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting van de gevel van de betreffende woning een hogere waarde dan de ingevolge artikel 100 van de Wgh vastgesteld, waarbij geldt:

a. de verhoging 5 dB niet te boven mag gaan, behoudens in gevallen waarin:
   1°. ten gevolge van de reconstructie de geluidsbelasting van de gevel van ten minste een gelijk aantal woningen elders met een ten minste gelijke waarde zal verminderen, en
   2°. de wegbeheerder heeft verklaard dat hij financiële middelen ter beschikking stelt uiterlijk voor afloop van de reconstructie ten behoeve van de toepassing van artikel 90 of artikel 111b, tweede of derde lid, met betrekking tot woningen die door de reconstructie een hogere geluidsbelasting ondervinden, en
b. in geval voor de betrokken woning eerder toepassing is gegeven aan artikel 83 of artikel 84, tweede lid, zoals dat luidde voor 1 september 1991 of, indien geen toepassing is gegeven aan het betrokken artikel en de heersende waarde 53 dB niet te boven gaat, de waarde niet hoger mag worden gesteld dan:
   1°. 58 dB bij een reconstructie van een weg in buitenstedelijk gebied en
   2°. 63 dB bij een reconstructie van een weg in stedelijk gebied.

De onder punt a) bij een reconstructie vast te stellen hogere grenswaarde mag echter niet hoger zijn dan ***68*** dB.

Uitvoering werk
Op grond van artikel 99, eerste lid, van de Wgh mag tot de aanpassing van een weg, indien sprake is van “reconstructie in de zin van der Wgh”, niet worden gestart zonder het vaststellen van één van onderstaande besluiten:
- een bestemmingsplan (inpassingsplan);
- een besluit tot vrijstelling als bedoeld in artikel 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening dat in de reconstructie voorziet;
- een besluit van burgemeester en wethouders, naar aanleiding van een door de wegbeheerder gedane mededeling van zijn voornemen om de maatregelen uit te voeren conform het reconstructieonderzoek (“reconstructiebesluit”).

Binnenwaarde en gevelmaatregelen
In het geval dat er een hogere waarde wordt vastgesteld, moeten met betrekking tot de geluidwering van de gevel(s) maatregelen te worden getroffen dat de geluidsbelasting als gevolg van de weg:
- de ruimte binnen een woning, ingericht als slaap-, woon-, of eetkamer en keuken van ten minste 11 m^2, niet hoger zal zijn dan 33 dB;
- theorievaklokalen van onderwijsgebouwen en ruimten voor patiëntenhuisvesting, recreatie- en conversatieruimten van ziekenhuizen en verpleeghuizen niet hoger zal zijn dan 33 dB;
- leslokalen en theorielokalen van onderwijsgebouwen en onderzoeks-, behandelings-, recreatie-, en conversatieruimten, woon- en slaapruimten van verzorgingshuizen, psychiatrische inrichtingen en kinderdagverblijven niet hoger zal zijn dan 28 dB.

Bij de bepaling van de geluidsbelasting binnen de geluidsgevoelige ruimten dient te worden uitgegaan van de geluidsbelasting ten gevolge van alle wegen samen. Voor saneringssituaties gelden andere normwaarden voor het binnenniveau.

2.5. Gevolgen elders

Het kan voorkomen dat het mogelijk is dat op andere wegen of weggedeelte dan waar de reconstructie plaats vind een toename van geluid ontstaat als gevolg van de aanpassing. In deze gevallen wordt gesproken van “gevolgen elders”. Volgens artikel 99 tweede lid moet in het akoestisch onderzoek in kaart gebracht worden op welke woningen toenames van 1,5 dB of meer plaats vinden.

Het onderzoek langs de niet te reconstrueren wegen of weggedeelten blijft beperkt tot de bepaling van de geluidsbelasting; er vindt geen toetsing aan de grenswaarden plaats en er is geen verplichting om maatregelen in beschouwing genomen.

2.6. Cumulatie

In artikel 110f, eerste lid, van de Wgh is geregeld dat voor woningen, andere geluidsgevoelige gebouwen en geluidsgevoelige terreinen die gelegen zijn binnen geluidszones van meerdere geluidsbronnen (weg, rail, industrie en/of luchtvaart) een onderzoek dient plaats te vinden naar het effect van de samenloop van de verschillende geluidsbronnen. Hierbij dient te worden aangegeven op welke wijze met de samenloop rekening is gehouden bij de te treffen maatregelen.

In artikel 1.5 van het Besluit geluidhinder is geregeld dat indien cumulatie van toepassing is (artikel 110f Wgh), het bevoegd gezag slechts toepassing geeft aan het vaststellen van een hogere waarde voor zover de gecumuleerde geluidsbelastingen na de correctie op grond van artikel 110f van de wet niet leiden tot een naar haar oordeel onaanvaardbare geluidsbelasting.

De rekenmethode voor de bepaling van het effect van de samenloop van verschillende geluidsbronnen is opgenomen in hoofdstuk 2 “Rekenmethode cumulatieve geluidsbelasting” van bijlage I bij het RMG 2012.

Hierbij dient allereerst te worden vastgesteld of er sprake is van een relevante blootstelling aan meerdere geluidsbronnen. Dit is alleen het geval indien de zogenaamde voorkeurswaarde van die onderscheiden geluidsbronnen wordt overschreden.

2.7. Beleid provincie Gelderland

De provincie Gelderland heeft haar visie en aanpak ten aanzien van de leefomgeving vastgelegd in het (Ontwerp) Actieplan Geluid 2013-2017 (Actieplan) en het Gelders Milieuplan 4 (GMP4). Het beleidskader ten aanzien van het aspect geluid is afgestemd op een geluidsbelasting van 63 dB en omvat:

- de aanpak van bestaande geluidsknelpunten;
- het voorkomen van nieuwe geluidsknelpunten.

Aanpak bestaande geluidsknelpunten
De aanpak van bestaande geluidsknelpunten (geluidsbelasting ≥ 63 dB) is opgenomen in het Actieplan. In het Actieplan is een afwegingsmethode ontwikkeld die niet alleen kijkt naar het aantal woningen met een geluidsbelasting van 63 dB of meer maar die ook het effect van maatregelen op de woningen onder deze plandrempel meeneemt. Op deze manier streeft de provincie naar een zo groot mogelijk rendement van de extra kosten voor de geluidsmaatregelen in relatie tot de verbetering van de woon- en leefomgeving voor zoveel mogelijk bewoners. De provincie kiest als maatregel met name voor het aanleggen van stil asfalt, omdat dit het meest bijdraagt aan de doelstelling van het Actieplan.

Bij het plannen van de aanleg van stil asfalt is de programmering van het groot onderhoud aan de weg leidend. Per wegtraject wordt een afweging gemaakt op basis van drie criteria:

- Doelmatigheid: waar leidt de inzet van onze middelen tot een substantiële verbetering van de woon- en leefomgeving van zoveel mogelijk omwonenden?
- Financiële afweging: zijn er voldoende financiële middelen beschikbaar of is een verdere prioritering noodzakelijk?
- Civieltechnische mogelijkheden: stil asfalt kan bijvoorbeeld niet op en nabij kruisingen worden toegepast vanwege grote kans op vroegtijdige schade.

Voorkomen nieuwe knelpunten

In het GMP4 is aangegeven, dat het nodig is om het beleid met betrekking tot ontheffingverlening geluidhinder af te stemmen op de 63 dB L_{den} die bepaald is in het Actieplan, anders zouden er door ontheffingverlening **nieuwe knelpunten** (geluidsbelasting 63 dB of meer) langs provinciale wegen kunnen ontstaan.

Voor situaties waarvoor een hogere waarde door Gedeputeerde Staten moet worden vastgesteld, geldt daarom het volgende:

- De maximaal vast te stellen hogere waarde is niet hoger dan de wettelijk toegestane waarde én niet ≥ 63 dB exclusief aftrek ex art. 110g Wgh.
- Een vast te stellen hogere waarde die ≥ 63 dB exclusief aftrek ex art. 110g Wgh is alleen mogelijk bij zwaarwegende maatschappelijke belangen, zoals de oplossing van verkeersknelpunten. Dit maatschappelijk belang dient onderbouwd te worden.

3. Uitgangspunten

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten voor de wegverkeersberekeningen beschreven. Het gaat om de gebruikte rekenmethode, de omgevingskenmerken en de gehanteerde wegverkeersgegevens.

3.1. Rekenmethode

Voor de bepaling van de geluidsbelastingen ten gevolge van het weg- en railverkeer is gebruik gemaakt van computersimulatiemodel conform de Standaardrekenmethode 2 wegverkeerslawaai, overeenkomstig het RMG 2012. Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van het rekenprogramma Geomilieu versie 3.11. De berekeningen zijn uitgevoerd door KuiperCompagnons.

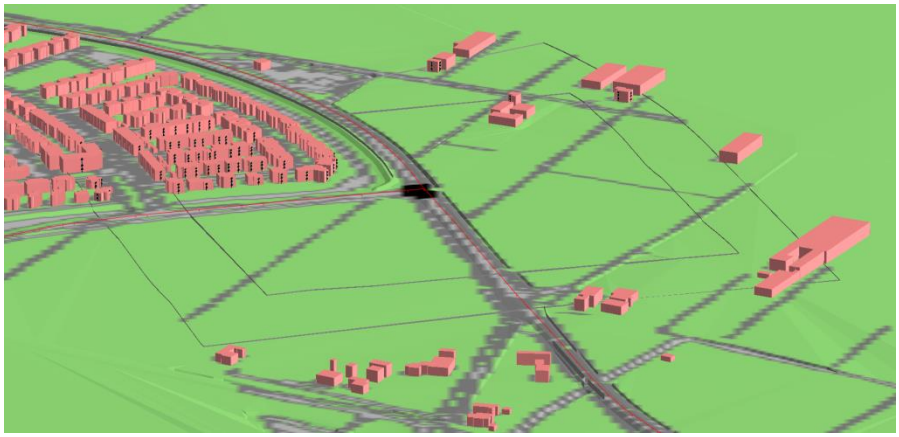
In het computersimulatiemodel zijn de driedimensionale gegevens opgenomen van de huidige en toekomstige situatie in meters ten opzichte van N.A.P. In de computersimulatiemodellen zijn de omgevingskenmerken en bronnen ingevoerd. Met de computersimulatiemodellen zijn de geluidsbelastingen berekend voor de huidige (2016) en toekomstige situatie (2031).

Voor het opstellen van de rekenmodellen is gebruik gemaakt van de volgende gegevens:

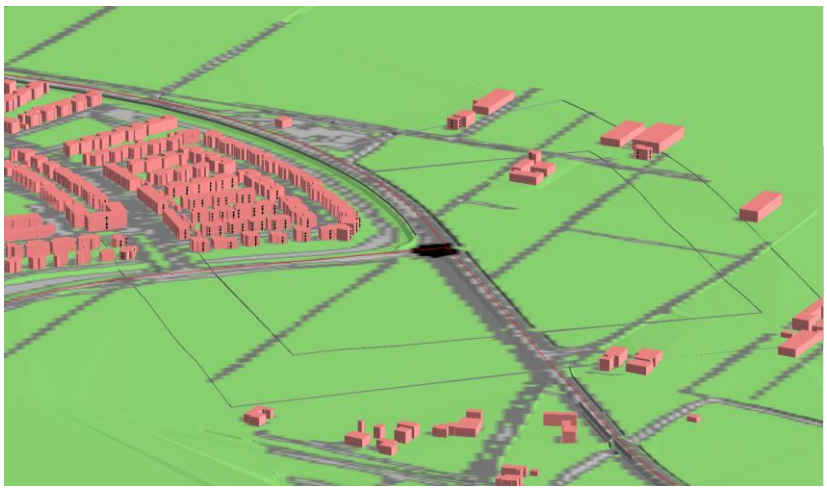
- Het wegontwerp zoals beschikbaar gesteld door de provincie Gelderland;
- Bouwvlakken, zoals opgenomen in de Basisadministratie Adressen en Gebouwen (BAG) van november 2015, van het Kadaster.

Een overzicht van de rekenmodellen voor de huidige en toekomstige situatie is weergegeven op de beide afbeelding in bijlage 2 van dit rapport. In figuur 1 en 2 op de volgende pagina is een 3D-weergave gepresenteerd van de huidige en toekomstige situatie ter plaatse van het kruispunt van de N810 met de Vergertlaan.

In verband met de omvang van de in het rekenmodellen opgenomen gegevens is er voor gekozen om, met uitzondering van de brongegevens, de invoergegevens niet op te nemen in de bijlage bij deze rapportage. Een uitdraai van de gegevens of een kopie van de rekenmodellen wordt op verzoek toegestuurd.

Figuur 1: 3D-weergave computersimulatiemodel 2016 (kruispunt N810 en de Vergertlaan)

Figuur 2: 3D-weergave computersimulatiemodel 2031 (kruispunt N810 en de Vergertlaan)

3.2. Aanpak onderzoek

De provincie Gelderland heeft het voornemen om extra opstelstroken aan te brengen op de kruising van de N810 met de Vergertlaan.

Ter hoogte van de werkgrenzen is de onderzoekszone van de weg met 1/3-deel van de zonebreedte verlengd. Ook in het verlengde van de aan te passen wegvakken kunnen zich namelijk geluidseffecten voordoen ten gevolge van de aanpassing. De onderzoekszones voor de verschillende wegen zijn eveneens weergegeven op de afbeelding in bijlage 1.

In het kader van de aanpassing van de kruising van de N810 met de Vergertlaan is onderzocht of er sprake is van een reconstructie in de zin van de Wgh. De toetsing aan de normen uit de Wgh, en aan het provinciale geluidsbeleid, vindt plaats per weg.

3.3. Omgevingskenmerken

De in computersimulatiemodellen opgenomen omgevingskenmerken zijn van invloed op de geluidsbelastingen die worden berekend op de beoordelingspunten. Zo zorgt bebouwing voor afscherming en reflecties. De in de modellen opgenomen bodemgebieden zijn van belang voor overdracht van het geluid. Hierbij wordt het geluid boven een ‘zachte’ bodem (onverharde gebieden, zoals groenstroken, tuinen etc.) geabsorbeerd. Dit wordt ook wel bodemdemping genoemd. De bodemdemping wordt mede beïnvloed door het maaiveldverloop.

De in de computersimulatiemodellen opgenomen omgevingskenmerken bestaan uit:

- Bebouwing;
- Bodemgebieden;
- Geluidsschermen en -wallen;
- Kruispunten en obstakels;
- Beoordelingspunten.

De omgevingskenmerken zijn in de computersimulatiemodellen opgenomen conform het RMG 2012.

Hieronder volgt een overzicht van de modelgegevens en de aanpassingen die zijn doorgevoerd in de huidige modellen.

Bebouwing
De bebouwing in het rekenmodel voor de huidige en de toekomstige situatie is gebaseerd op de bouwvlakken uit het BAG (versie november 2015). De hoogte van de gebouwen is gebaseerd op het aantal bouwlagen.

Bodemgebieden
Het rekenmodel heeft, buiten de ingevoerde bodemgebieden, standaard een 'zachte bodemfactor' (Bf=1,0 = 100% absorberend). In het rekenmodel zijn de akoestische harde gebieden (zoals water en wegen) ingevoerd met een bodemfactor Bf=0,0 (0% absorberend).De in het model opgenomen harde bodemgebieden zijn aangemaakt op basis van de digitale grootschalige basiskaart (GBK) van de gemeente Duiven (in dwg-formaat).

In het model voor de toekomstige situatie zijn verder de bodemgebieden ter plaatse van de kruising aangepast op basis van de aangeleverde digitale ontwerptekening N810_60750192_301_v1.1-01 (in dwg-formaat) d.d. 26 maart 2015.

Geluidsschermen en -wallen
Langs de N810 is ter hoogte van de woonwijk Lommerweide een geluidswal met daarop een geluidsscherm aanwezig. De geluidswal heeft een hoogte van ca. 1,70 meter ten opzichte van het lokale maaiveld aan de voet van de wal aan de wegzijde. De hoogte van het geluidsscherm bedraagt ca. 1,40 meter ten opzichte van de bovenzijde van de wal.

Omdat de totale constructiehoogte (= 3,10 meter) groter is dan tweemaal de hoogte van het geluidsscherm (= 2,80 meter) is voor het geluidsscherm, conform het RMG2012, een 'profielcorrectie' Cp van 2 dB toegepast. De geluidsreductie door de geluidswal met geluidsscherm is daarmee 2 dB lager dan bij een geluidsscherm met dezelfde totale hoogte.

Ter hoogte van de woningen Laarstraat 10 en Plaksestraat 6 zijn geluidsschermen aanwezig met een hoogte van respectievelijk 2 en 3,5 meter.

Kruispunten en obstakels (optrekcorrectie)
De optrekcorrectie is een correctieterm ten gevolge van het afremmen en optrekken van het verkeer door de aanwezigheid van een kruispunt of een situatie die de gemiddelde snelheid van het verkeer sterk beperkt. De optrekcorrectie ten gevolge van deze snelheidsbeperkende maatregelen mag alleen toegepast worden als ten gevolge van die obstakels de gemiddelde snelheid van de voertuigen ten minste wordt gehalveerd en het verkeer ten gevolge van het obstakel afremt en weer optrekt. De correctieterm geeft een toeslag weer ten opzichte van verkeer dat rijdt met een constante snelheid van 50 km/uur.

De optrekcorrectie wordt toegepast voor onder andere met verkeerslichten geregelde kruisingen, zoals de N810 met de Vergertlaan. Deze toeslag wordt toegepast tot 150 meter van de oorzaak van de snelheidsbeperking. De toeslag wordt lager naar mate de afstand tot de kruising toeneemt.

Beoordelingspunten
In de computersimulatiemodellen zijn beoordelingspunten opgenomen ter plaatse van de gevels van de woningen binnen de onderzoekszone van de reconstructie. In bijlage 3 zijn twee afbeelding opgenomen met de ligging van de beoordelingspunten.
Op deze punten is de geluidsbelasting inzichtelijke gemaakt per geluidsbron (N810 en Vergertlaan).

De beoordelingshoogte is per gebouw in overeenstemming met de bouwhoogte. De beoordelingshoogte voor de begane grond en 1^{e} verdieping bedraagt 1,5 en 4,5 m. De beoordelingshoogte voor de 2^{e} c.q. zolderverdieping bedraagt 7,0 m. De beoordelingshoogte voor de 3^{e} verdieping bedraagt 10,0 meter.

Op een gebouw zijn meerdere toetspunten opgenomen ter plaatse van de verschillende gevels die bloot worden gesteld aan geluid. Bij het beoordelen of er sprake is van een reconstructie in de zin van de Wgh is niet de hoogste geluidsbelasting die een woning of ander geluidsgevoelig gebouw ondervindt van belang, maar de wijziging in geluidsbelasting. De grootste toename van de geluidsbelasting treedt hierbij niet altijd op ter plaatse van de hoogst belaste gevel.

3.4. Verkeersgegevens

De gehanteerde verkeersgegevens in dit onderzoek zijn gebaseerd op verkeersgegevens voor de jaren 2014 en 2024, zoals aangeleverd door de gemeente Duiven. De verkeersintensiteiten voor de jaren 2016 en 2031 zijn op de volgende wijze bepaald:

- De intensiteiten 2016 zijn bepaald door de intensiteiten 2014 op te hogen met een groei van 1,24% per jaar. De groei is gebaseerd op de toename van het verkeer op de N810 in de periode 2012-2014;
- De intensiteiten 2031 zijn bepaald door de intensiteiten 2024 ter verhogen met een totale groei van 3%. Deze groei is vastgesteld in overleg met de verkeerskundige van de gemeente Duiven en gebaseerd op de regionale verkeersmodellen.

De gegevens hebben naast de verkeersintensiteit in een gemiddelde weekdag ook betrekking op de verdeling van het verkeer in de dag-, avond- en nachtperiode alsmede de verdeling van het verkeer in de verschillende voertuigcategorieën. Deze informatie is ongewijzigd overgenomen uit de verkeersgegevens 2014 en 2024.

Snelheden en verhardingen
De geluidsbelastingen worden mede bepaald door de ter plaatse aanwezige verharding en geldende maximumsnelheid. Verkeer op een weg voorzien van een normale asfaltverharding produceert meer geluid dan verkeer op een weg met een stiller wegdek zoals een dunne deklaag.

Volgens opgave van de provincie Gelderland bestaat de huidige verharding op de N810, ter hoogte van de woonwijk Lommerweide (wegvak 1b), uit het geluidreducerend asfalttype SMA 8G+.

Volgens opgave van de gemeente Duiven is op de Vergertlaan (wegvak 2b en 2c) een dunne deklaag aanwezig met een minimale geluidsreductie van 4,5 dB (aanleg-eis). De aanwezige deklaag valt daarmee eveneens binnen de categorie dunne deklagen type B.

De snelheden en verhardingen zijn gebaseerd op de huidige situatie. In de onderstaande tabel 3.1 zijn de wettelijke toegestane rijsnelheid en type wegdek voor de verschillende wegvakken in de huidige situatie weergegeven.

Tabel 3.1: de wettelijke toegestane rijsnelheid en type wegdek voor de verschillende wegvlakken van de N810 en de Vergertlaan in de huidige situatie

Weg	Wegvak	Maximumsnelheid	Type wegdek
N810	1b	80 km/h	Dunne deklaag B
N810	1a, 1c en 1d	80 km/h	Referentiewegdek
Vergertlaan	2a	50 km/h	Referentiewegdek
Vergertlaan	2b en 2c	50 km/h	Dunne deklaag B

Voor de toekomstige situatie is uitgegaan van dezelfde maximumsnelheden en verhardingen.

Een overzicht van de verkeersgegevens voor de huidige (2016) en toekomstige situatie (2031) is opgenomen in respectievelijk bijlage 4.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van het akoestisch onderzoek beschreven per weg. Hierbij is onderscheid gemaakt in de verschillende onderdelen in het plan.

4.1. Reconstructietoets N810

In het onderzoek zijn de geluidsbelastingen bepaald voor de huidige situatie (2016) en toekomstige situatie (2031). In alle gevallen is de verandering van de geluidsbelasting bepaald ten opzichte van de geluidsbelasting zoals berekend in 2016. Voor geen van de woningen binnen het onderzoeksgebied van de reconstructie is volgens opgave van de gemeente Duiven en de bij de provincie Gelderland beschikbare informatie een hogere grenswaarde of een saneringswaarde vastgesteld.

De verandering van de geluidsbelasting door de aanpassing van de kruising van de N810 met de Vergertlaan zijn opgenomen in bijlage 5. Uit deze resultaten blijkt dat op geen enkele woning een toename van de geluidsbelasting optreedt. Door de doortrekking van de A15 is er een afname van het verkeer op de N810 ten opzichte van de huidige situatie. Hierdoor neemt de geluidsbelasting in de toekomst met 3 tot 4 dB af ten opzichte van de huidige situatie.

4.2. Reconstructietoets Vergertlaan

In het onderzoek zijn de geluidsbelastingen bepaald voor de huidige situatie (2016) en toekomstige situatie (2031). In alle gevallen is de verandering van de geluidsbelasting bepaald ten opzichte van de geluidsbelasting zoals berekend in 2016. Voor geen van de woningen binnen het onderzoeksgebied van de reconstructie is een hogere grenswaarde of een saneringswaarde vastgesteld.

De verandering van de geluidsbelasting door de aanpassing van de kruising van de N810 met de Vergertlaan zijn opgenomen in bijlage 6. Uit deze resultaten blijkt dat op geen enkele woning een juridische toename van de geluidsbelasting optreedt die 2 dB of hoger is. De toename bedraagt maximaal 1,2 dB en doet zich voor ter plaatse van de eerstelijnsbebouwing langs de Vergertlaan. De toename is een gevolg van de toename van het verkeer op de Vergertlaan. De fysieke aanpassing van de Vergertlaan vindt aan de zuidzijde van de weg plaats en leidt niet tot een toename van de geluidsbelasting.

4.3. Gevolgen elders en cumulatie

De wijzigingen in verkeersintensiteiten op de N810 (afname) en Vergertlaan (geringe toename) worden met name veroorzaakt door de doortrekking van de A15. De aanpassing van de kruising zorgt als zodanig niet voor relevante verschuiving in de verkeersstromen. In die zin is er geen sprake van gevolgen elders.

Bij de vaststelling van hogere waarden dient op grond van artikel 110f van de Wgh aandacht te worden besteed aan de cumulatie van geluid uit verschillende geluidsbronnen. Omdat geen sprake is van een reconstructie in de zin van de Wgh hoeft ook de cumulatie niet in dit onderzoek te worden betrokken.

4.4. Toetsing beleid provincie Gelderland

Bij geen van de woningen is de geluidsbelasting ten gevolge van de N810 in de huidige of toekomstige situatie ≥ 63 dB (exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh). Er zijn geen aanvullende maatregelen noodzakelijk op grond van het beleid van de provincie Gelderland.

5. Conclusies

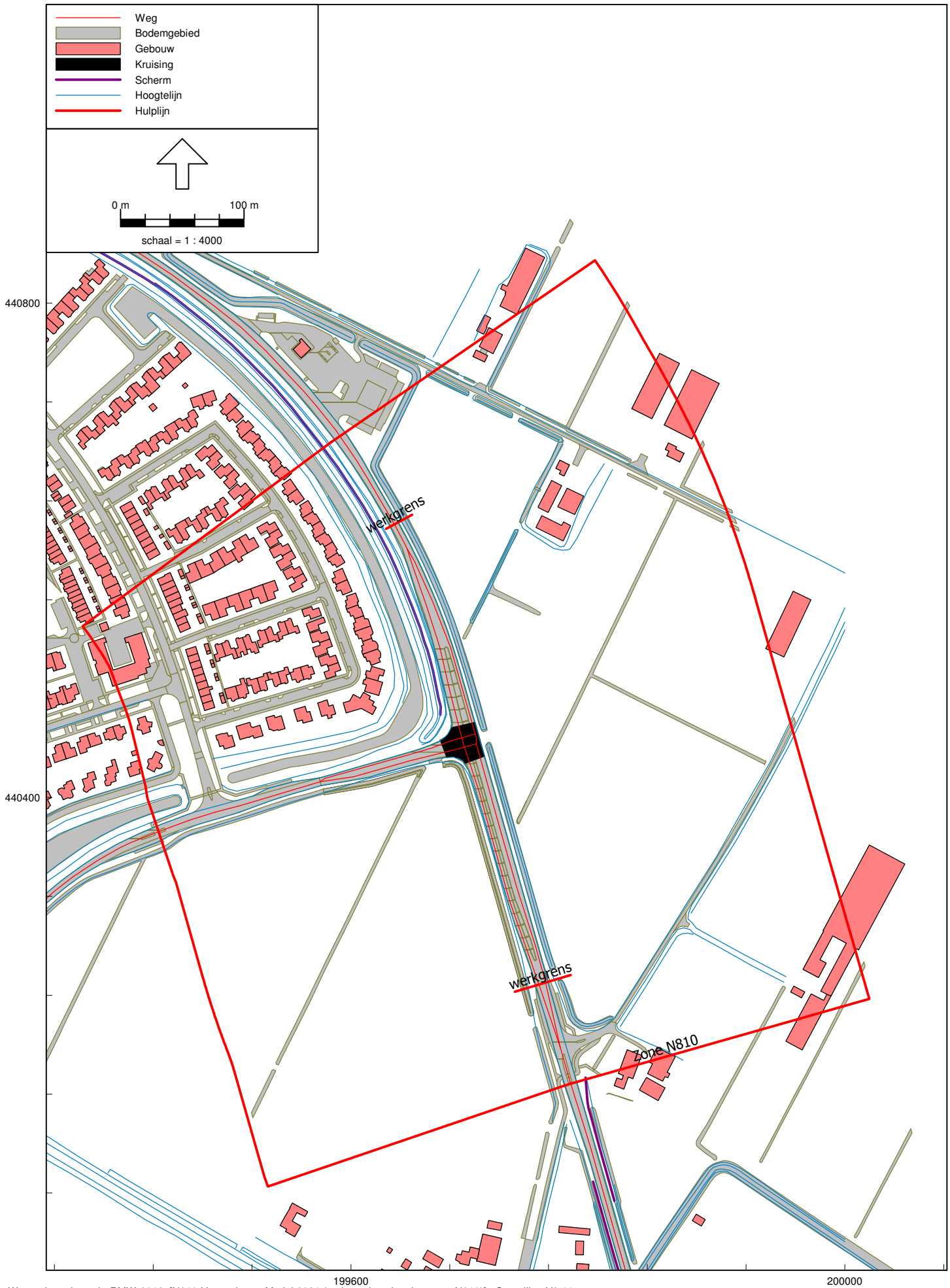
In dit akoestisch onderzoek is de verandering van de geluidsbelasting bepaald bij woningen als gevolg van de aanpassing van de kruising van de N810 met de Vergertlaan. De provincie Gelderland heeft het voornemen om op dit kruispunt uit te breiden met extra opstelstroken.

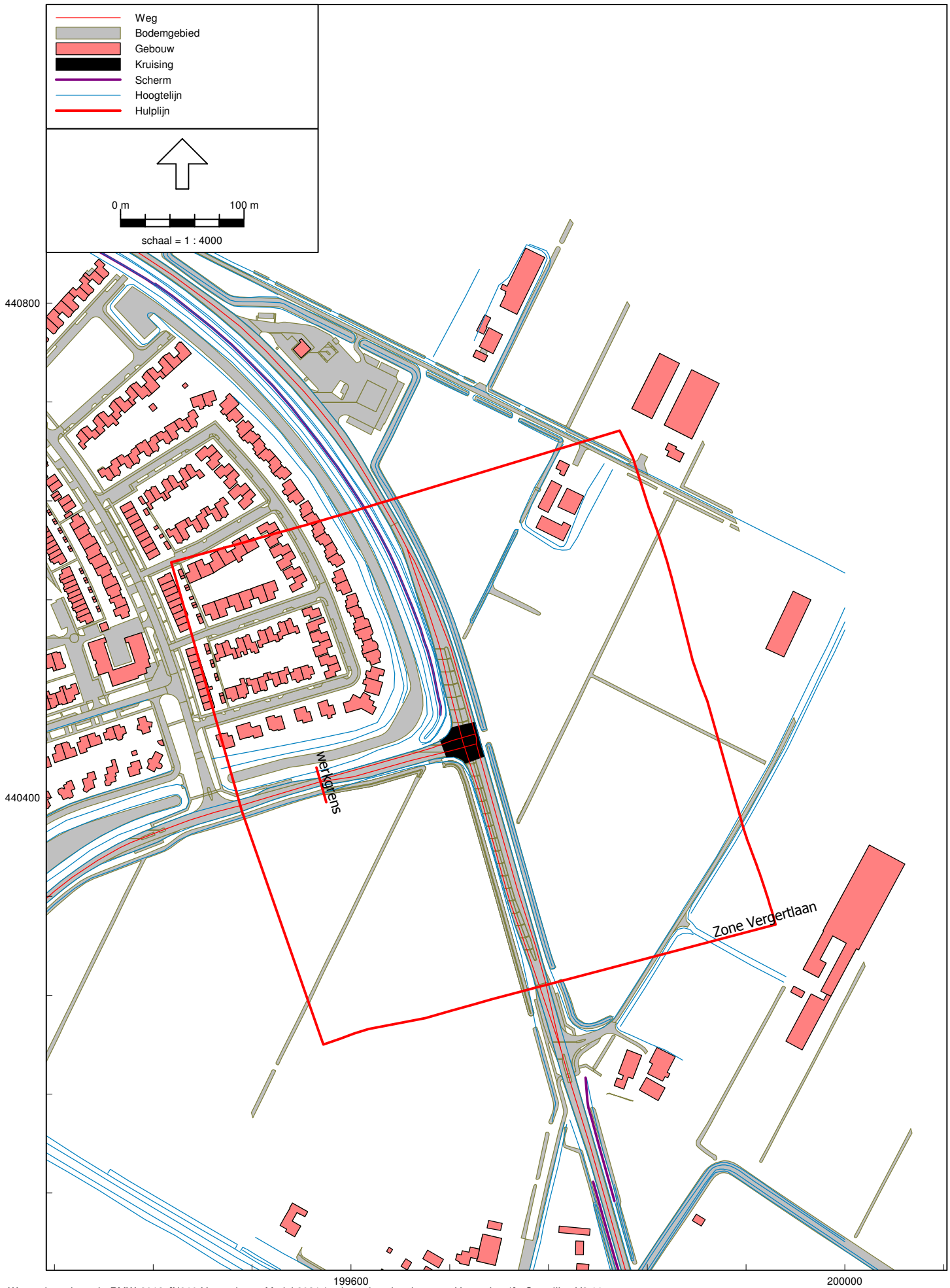
Uit het onderzoek volgt dat de aanpassing van het kruispunt niet leidt tot een toename van de geluidsbelasting met 2 dB of meer. Er is geen sprake van een reconstructie in de zin van de Wgh. In het kader van de Wgh zijn geen extra maatregelen noodzakelijk om de geluidsbelasting te reduceren. Hierbij is als uitgangspunt gehanteerd dat de asfaltsoorten die nu toegepast zijn, ook in de nieuwe situatie aanwezig zijn.

Bij geen van de woningen is de geluidsbelasting ten gevolge van de N810 in de huidige of toekomstige situatie ≥ 63 dB (exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh). Er zijn geen aanvullende maatregelen noodzakelijk op grond van het beleid van de provincie Gelderland.

Bijlage 1

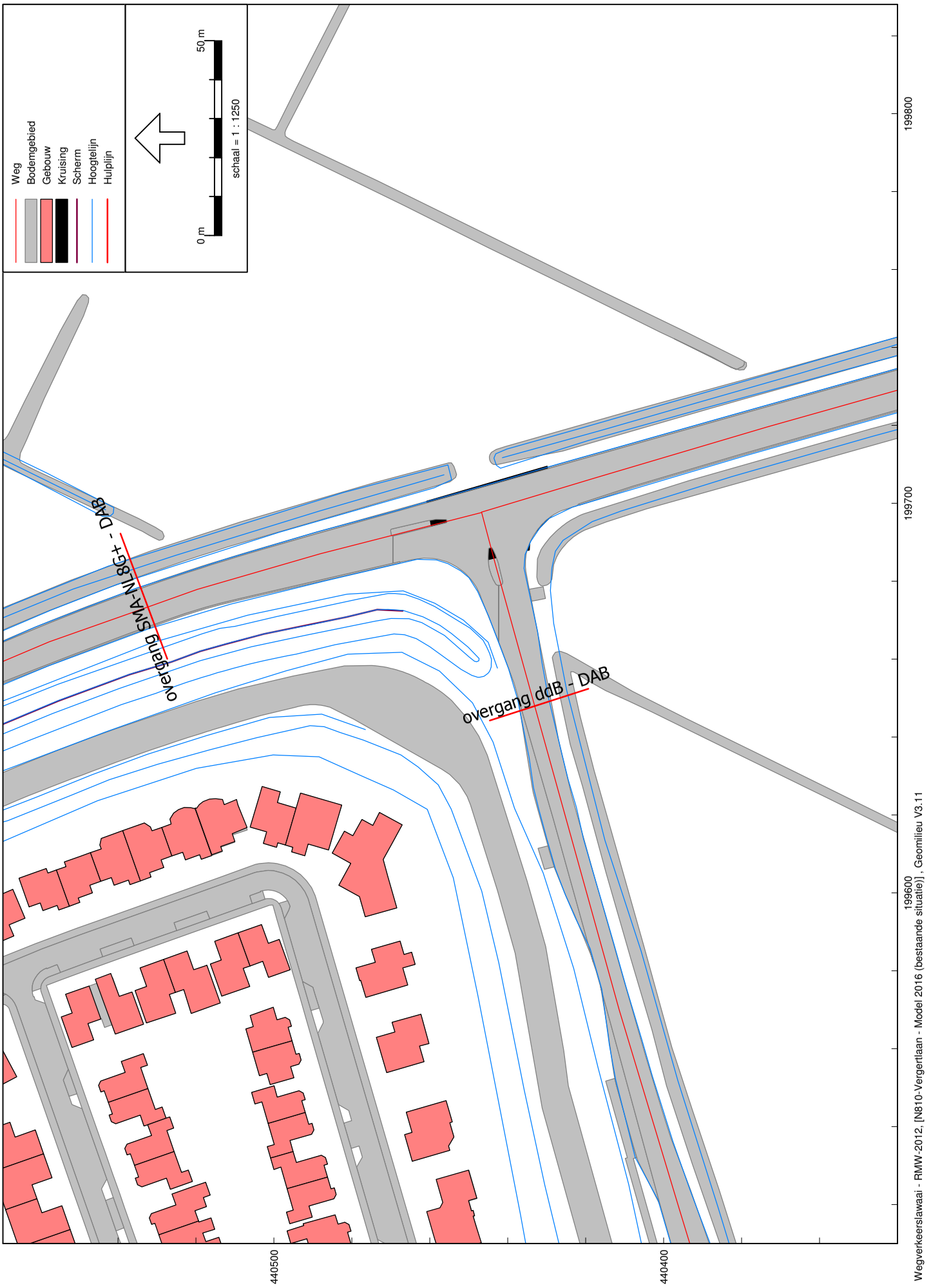
Onderzoekszones

Weg
Bodemgebied
Gebouw
Kruising
Scherm
Hoogtelijn
Hulplijn
0 m
100 m
schaal = 1 : 4000
440800
440400
werkgrens
werkgrens
zone N810
199600
200000

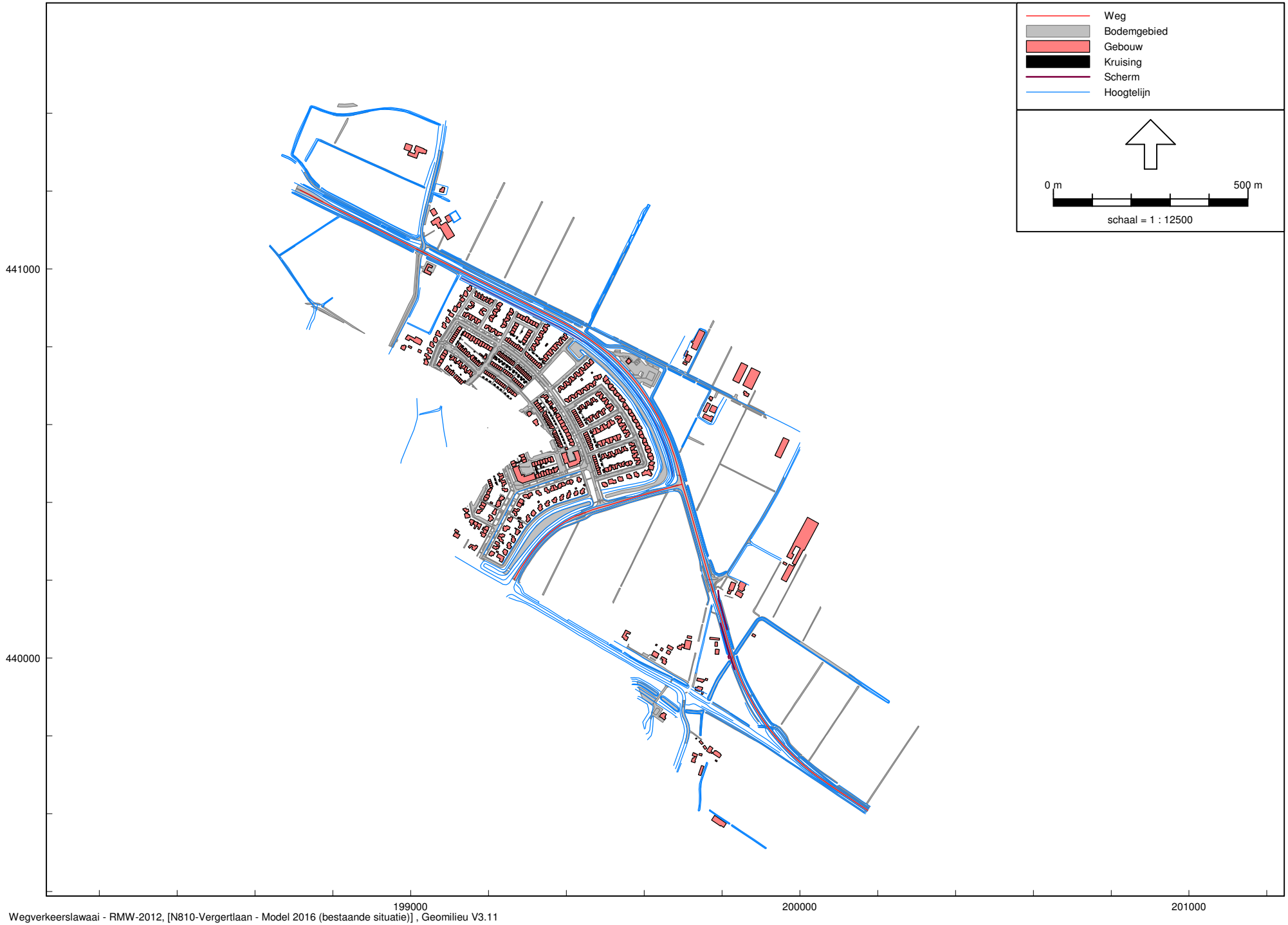

Weg
Bodemgebied
Gebouw
Kruising
Scherm
Hoogtelijn
Hulplijn
0 m
100 m
schaal = 1 : 4000
440800
440400
199600
200000
werkgrens
Zone Vergertlaan

Bijlage 2

Overzicht rekenmodellen wegverkeerslawaai huidig en toekomst

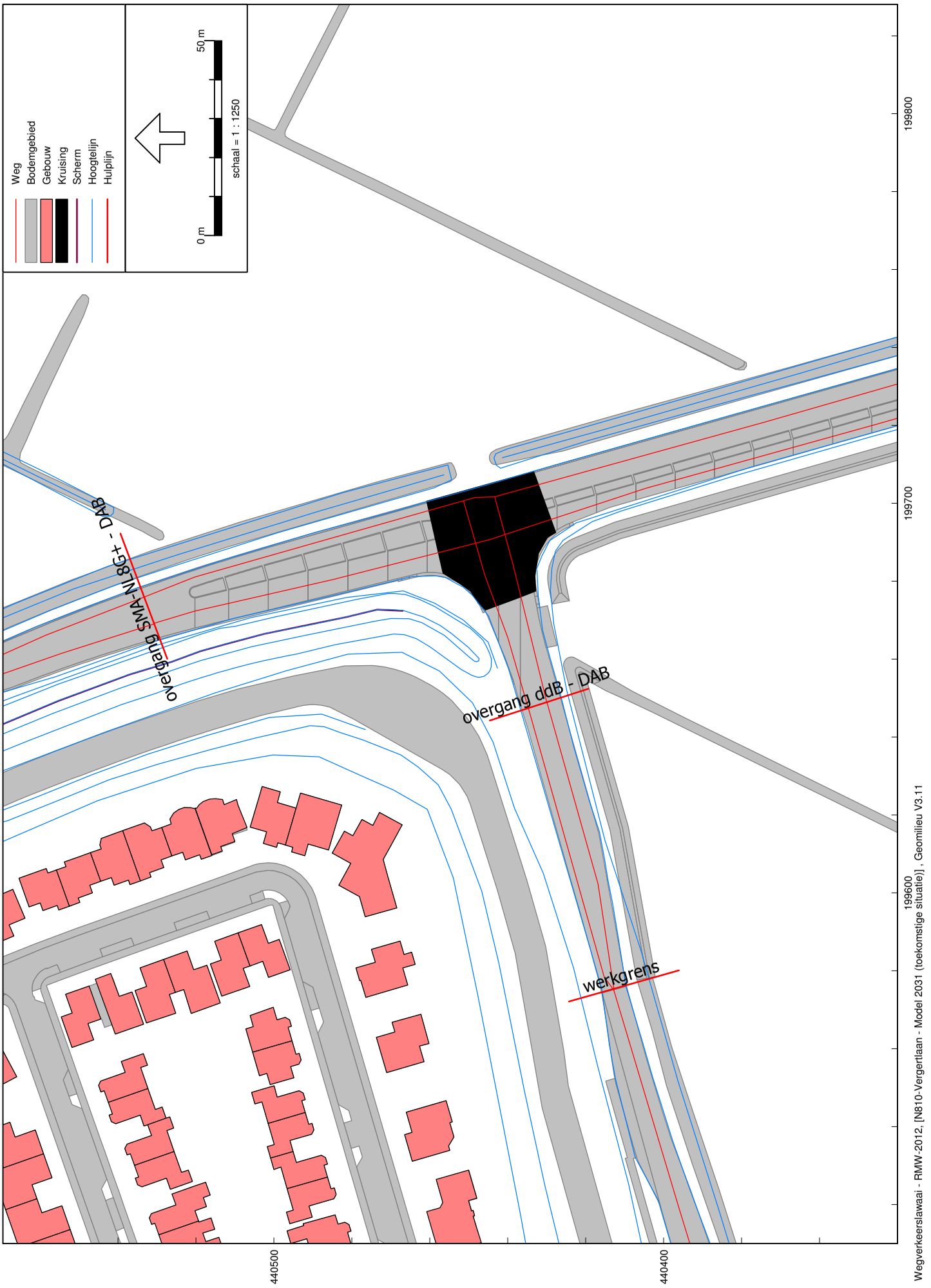

Weg
Bodemgebied
Gebouw
Kruising
Scherm
Hoogtelijn
Hulplijn
0 m
50 m
schaal = 1 : 1250
overgang SMA-NL08+ - DAB
overgang ddB - DAB
199800
199700
199600
440500
440400
Wegverkeerslawaai - RMW-2012, [N810-Vergertlaan - Model 2016 (bestaande situatie)] , Geomilieu V3.11

Akoestisch onderzoek
Aanpassing kruising N810 met Vergertlaan
Gemeente Duiven

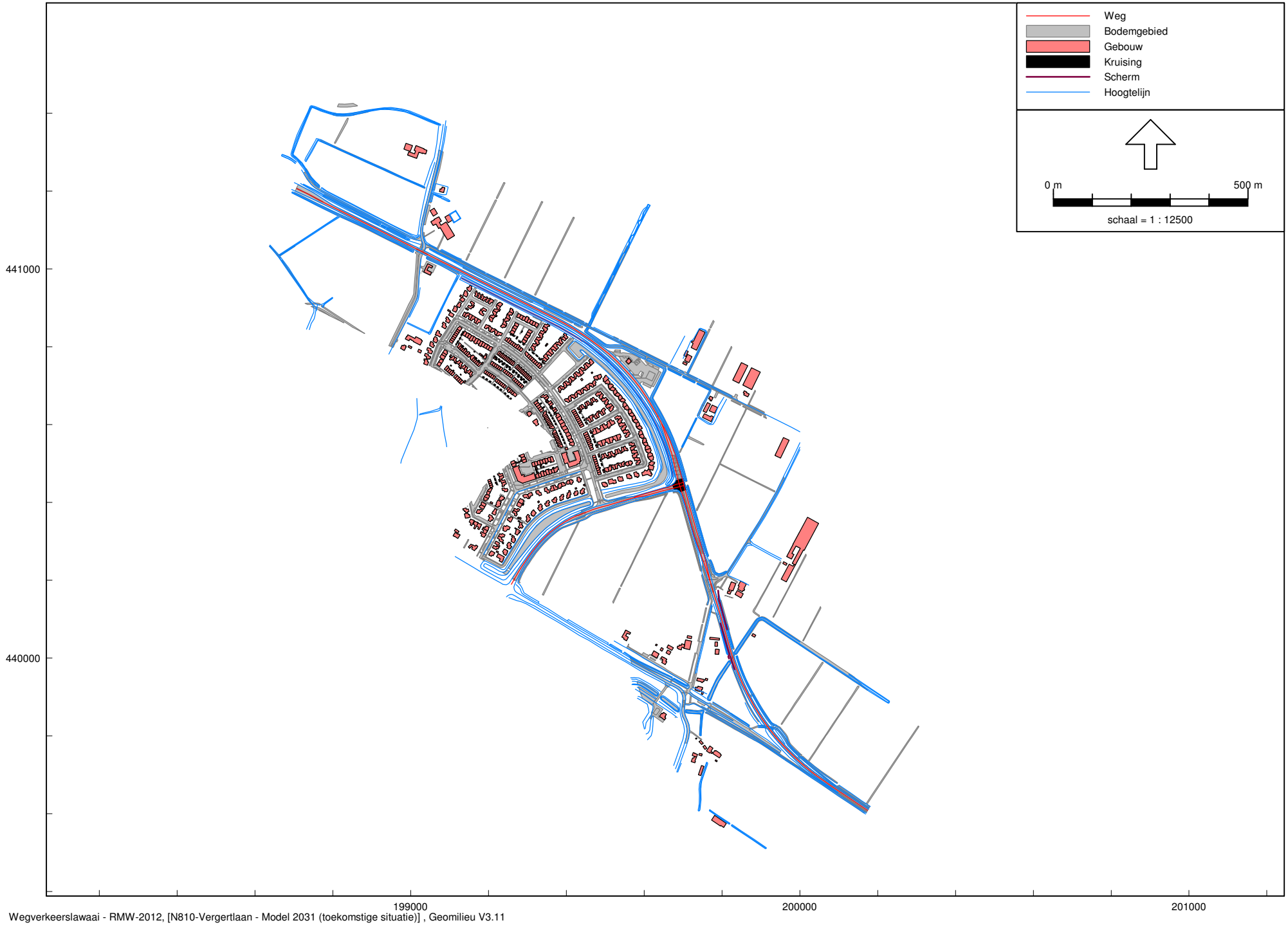

Wegverkeerslawaai - RMW-2012, [N810-Vergertlaan - Model 2016 (bestaande situatie)] , Geomilieu V3.11

Bijlage 2 - Weergave rekenmodel huidige situatie
(exclusief toets- c.q. beoordelingspunten)

Weg
Bodemgebied
Gebouw
Kruising
Scherm
Hoogtelijn
Hulplijn
0 m
50 m
schaal = 1 : 1250
overgang SMA-NL8G+ - DAB
overgang ddB - DAB
werkgrens
440500
440400
199800
199700
199600
Wegverkeerslawaai - RMW-2012, [N810-Vergertlaan - Model 2031 (toekomstige situatie)] , Geomilieu V3.11

Akoestisch onderzoek
Aanpassing kruising N810 met Vergertlaan
Gemeente Duiven

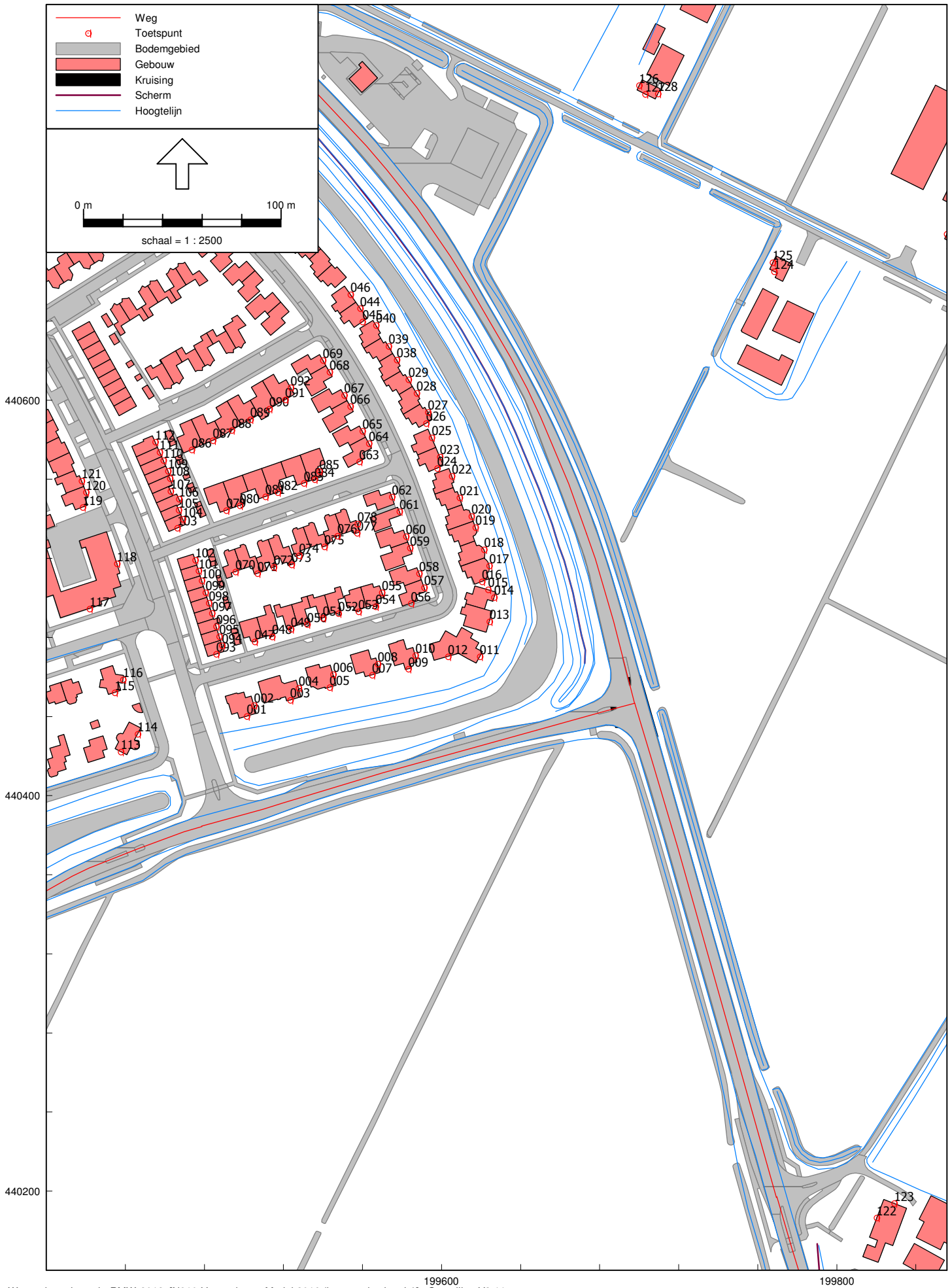

Wegverkeerslawaai - RMW-2012, [N810-Vergertlaan - Model 2031 (toekomstige situatie)] , Geomilieu V3.11

Bijlage 2 - Weergave rekenmodel toekomstige situatie
(exclusief toets- c.q. beoordelingspunten)

Bijlage 3

Ligging beoordelingspunten

Weg
Toetspunt
Bodemgebied
Gebouw
Kruising
Scherm
Hoogtelijn
0 m
100 m
schaal = 1 : 2500
440600
440400
440200
199600
199800

Bijlage 4

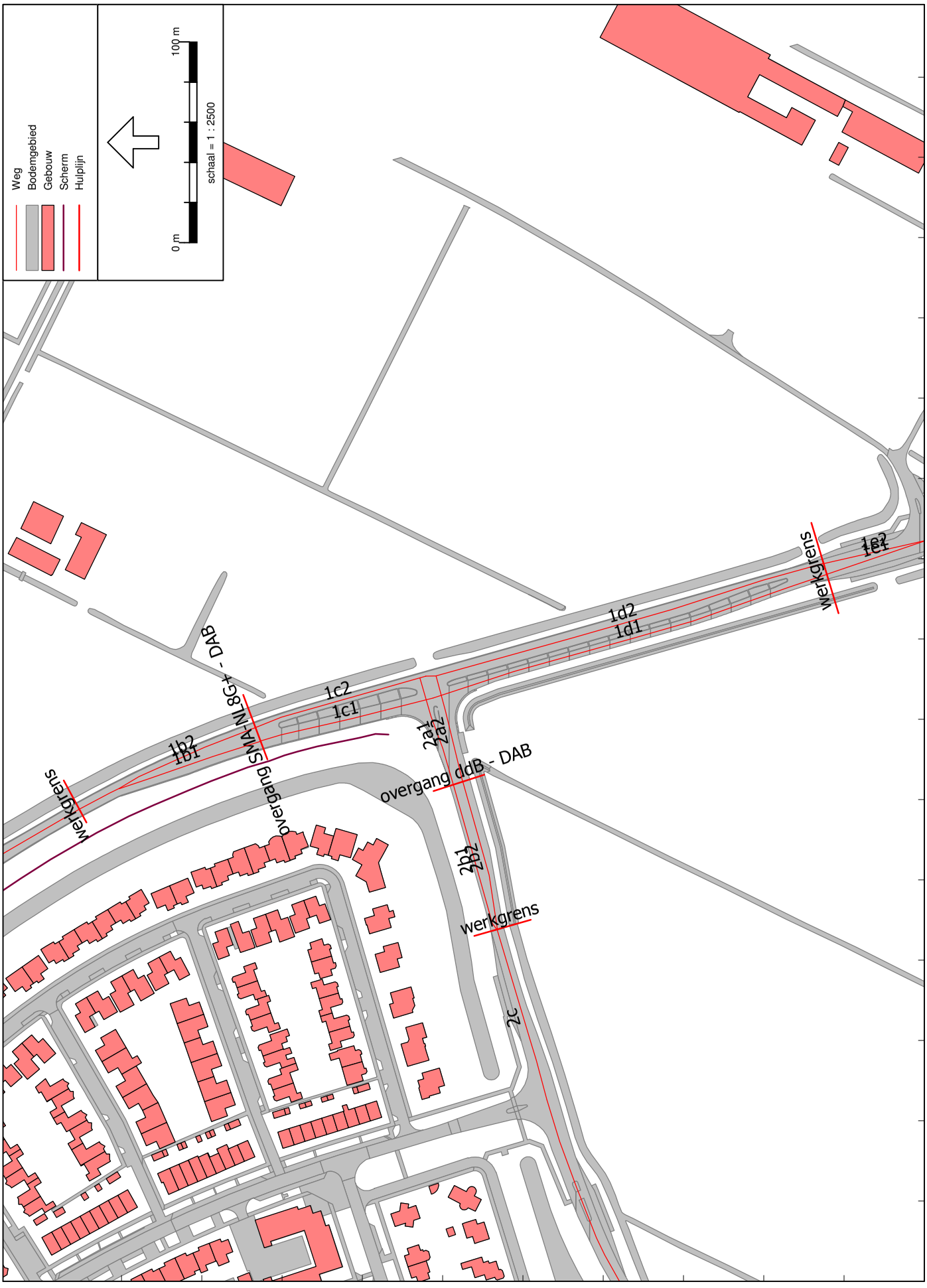
Overzicht verkeersgegevens huidige situatie
2016 en 2031

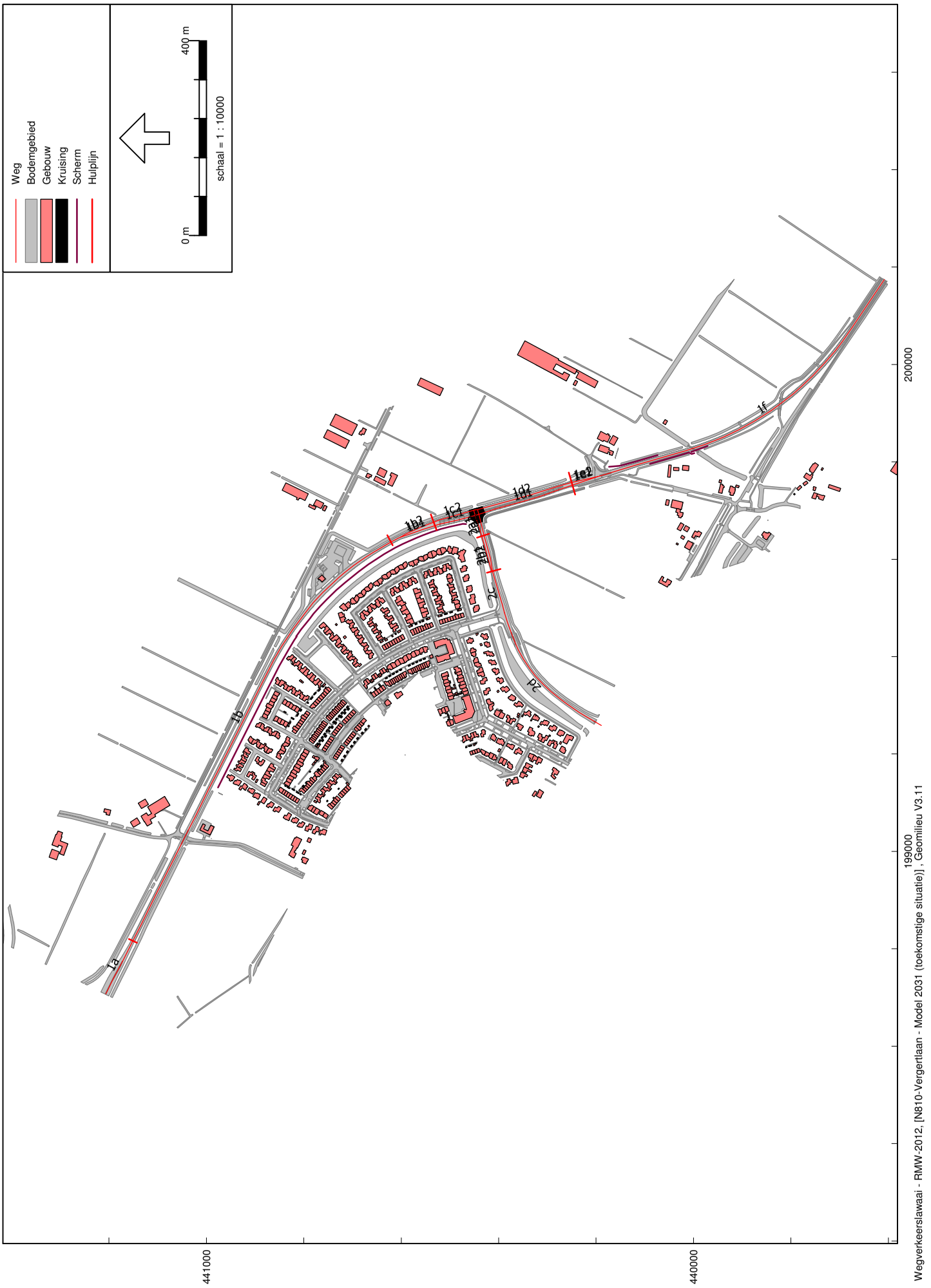
Akoestisch onderzoek
Aanpassing kruising N810 met Vergertlaan
Gemeente Duiven

Wegverkeerslawaai - RMW-2012, [N810-Vergertlaan - Model 2016 (bestaande situatie)] , Geomilieu V3.11

Bijlage 4 - Nummering wegvakken huidige situatie

Weg
Bodemgebied
Gebouw
Scherm
Hulplijn
100 m
0 m
schaal = 1 : 2500
200000
199800
199600
440600
440400
1d2
1d1
werkgrens
1c2
1c1
DAB - SMA-NL8G+
1b2
1b1
overgang ddB - DAB
2a2
2a1
2b2
2b1
2c
Wegverkeerslawaai - RMW-2012, [N810-Vergertlaan - Model 2031 (toekomstige situatie SMA-NL8G+)], Geomilieu V3.11

Weg
Bodemgebied
Gebouw
Kruising
Scherm
Hulplijn
0 m
400 m
schaal = 1 : 10000
1a
1b
1c1
1c2
1d1
1d2
1e1
1e2
1f
2a
2b1
2b2
2c
2d
441000
440000
200000
199000
Wegverkeerslawaai - RMW-2012, [N810-Vergertlaan - Model 2031 (toekomstige situatie)] , Geomilieu V3.11

Bijlage 4: Overzicht verkeersgegevens 2016 en 2031 akoestisch onderzoek reconstructie kruising N810 - Vergertlaan te Duiven

			Snelheid	Weekdag	Dagperiode				Avondperiode				Nachtperiode			
Identificatie	Wegvak	Verharding	[km/h]	2016	Uur-%	LV-%	MV-%	ZV-%	Uur-%	LV-%	MV-%	ZV-%	Uur-%	LV-%	MV-%	ZV-%
1a	N810 - Oostsingel	Referentiewegdek	80	17478	6,60	94,99	3,64	1,37	3,40	94,94	3,20	1,85	0,90	94,73	2,62	2,65
1b	N810 - Oostsingel	SMA-NL8G+	80	17478	6,60	94,99	3,64	1,37	3,40	94,94	3,20	1,85	0,90	94,73	2,62	2,65
1c	N810 - Oostsingel	Referentiewegdek	80	17478	6,60	94,99	3,64	1,37	3,40	94,94	3,20	1,85	0,90	94,73	2,62	2,65
1d	N810 - Oostsingel	Referentiewegdek	80	14155	6,60	95,21	3,89	0,90	3,40	95,35	3,43	1,22	0,90	95,44	2,81	1,75
1e	N810 - Oostsingel	Referentiewegdek	80	13273	6,60	95,00	4,06	0,94	3,40	95,15	3,58	1,28	0,90	95,24	2,94	1,83
2a	Vergertlaan	Referentiewegdek	50	11699	6,53	93,08	5,59	1,32	3,84	95,03	3,85	1,13	0,78	95,61	3,33	1,06
2b	Vergertlaan	Dunne deklagen B	50	11699	6,53	93,08	5,59	1,32	3,84	95,03	3,85	1,13	0,78	95,61	3,33	1,06
2c	Vergertlaan	Dunne deklagen B	50	10550	6,53	92,67	5,93	1,40	3,84	94,72	4,08	1,20	0,78	95,26	3,61	1,13

			Snelheid	Weekdag	Dagperiode				Avondperiode				Nachtperiode			
Identificatie	Wegvak	Verharding	[km/h]	2031	Uur-%	LV-%	MV-%	ZV-%	Uur-%	LV-%	MV-%	ZV-%	Uur-%	LV-%	MV-%	ZV-%
1a	N810 - Oostsingel	Referentiewegdek	80	9638	6,59	90,86	6,37	2,77	3,41	90,69	5,59	3,72	0,91	90,12	4,58	5,30
1b	N810 - Oostsingel	SMA-NL8 G+	80	9638	6,59	90,86	6,37	2,77	3,41	90,69	5,59	3,72	0,91	90,12	4,58	5,30
1b1	N810 - Oostsingel	SMA-NL8 G+	80	4819	6,59	90,86	6,37	2,77	3,41	90,69	5,59	3,72	0,91	90,12	4,58	5,30
1b2	N810 - Oostsingel	SMA-NL8 G+	80	4819	6,59	90,86	6,37	2,77	3,41	90,69	5,59	3,72	0,91	90,12	4,58	5,30
1c1	N810 - Oostsingel	Referentiewegdek	80	4819	6,59	90,86	6,37	2,77	3,41	90,69	5,59	3,72	0,91	90,12	4,58	5,30
1c2	N810 - Oostsingel	Referentiewegdek	80	4819	6,59	90,86	6,37	2,77	3,41	90,69	5,59	3,72	0,91	90,12	4,58	5,30
1d1	N810 - Oostsingel	Referentiewegdek	80	5598	6,60	90,62	7,32	2,06	3,40	90,75	6,46	2,79	0,90	90,77	5,24	3,99
1d2	N810 - Oostsingel	Referentiewegdek	80	5598	6,60	90,62	7,32	2,06	3,40	90,75	6,46	2,79	0,90	90,77	5,24	3,99
1e1	N810 - Oostsingel	Referentiewegdek	80	5598	6,60	90,62	7,32	2,06	3,40	90,75	6,46	2,79	0,90	90,77	5,24	3,99
1e2	N810 - Oostsingel	Referentiewegdek	80	5598	6,60	90,62	7,32	2,06	3,40	90,75	6,46	2,79	0,90	90,77	5,24	3,99
1f	N810 - Oostsingel	Referentiewegdek	80	11846	6,60	91,00	7,02	1,98	3,40	91,13	6,19	2,68	0,90	91,15	5,02	3,84
2a1	Vergertlaan	Referentiewegdek	50	7650	6,53	92,49	6,13	1,38	3,84	94,61	4,21	1,18	0,78	95,36	3,54	1,10
2a2	Vergertlaan	Referentiewegdek	50	7650	6,53	92,49	6,13	1,38	3,84	94,61	4,21	1,18	0,78	95,36	3,54	1,10
2b1	Vergertlaan	Dunne deklagen B	50	7650	6,53	92,49	6,13	1,38	3,84	94,61	4,21	1,18	0,78	95,36	3,54	1,10
2b2	Vergertlaan	Dunne deklagen B	50	7650	6,53	92,49	6,13	1,38	3,84	94,61	4,21	1,18	0,78	95,36	3,54	1,10
2c	Vergertlaan	Dunne deklagen B	50	15300	6,53	92,49	6,13	1,38	3,84	94,61	4,21	1,18	0,78	95,36	3,54	1,10
2d	Vergertlaan	Dunne deklagen B	50	13774	6,54	92,01	6,53	1,46	3,81	94,26	4,49	1,25	0,78	94,98	3,84	1,18

Bijlage 5

Samenvatting geluidsbelastingen ten gevolge van N810

Bijlage 5: Samenvatting geluidsbelastingen 2016 en 2031 ten gevolge van N810

			Huidig	Huidig	Hogere waarde	Grenswaarde		Toekomst	Toekomst	Toekomst	Werkelijke toename	Juridische toename	Juridische toename	Reconstructie
Toets-punt	Adres		2016 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2016 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	Vastgestelde hogere waarde (N810)	vastgestelde hogere waarde, heersende waarde of 48 dB		2031 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 plan (juridisch)	2031 plan - 2016	2031 plan - grenswaarde	2031 plan - grenswaarde (afgerond)	ja (≥ 1,50 dB) of nee (< 1,50 dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte [m]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]		Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	ja/nee
001_A	Achterste Weide 2 - Zuid	1,5	46,91	44,91		48,00		46,15	44,15	44,00	-0,76	-4,00		nee
001_B	Achterste Weide 2 - Zuid	4,5	47,59	45,59		48,00		46,85	44,85	45,00	-0,74	-3,00		nee
001_C	Achterste Weide 2 - Zuid	7	47,89	45,89		48,00		47,15	45,15	45,00	-0,74	-3,00		nee
002_A	Achterste Weide 2 - Oost	1,5	47,12	45,12		48,00		46,39	44,39	44,00	-0,73	-4,00		nee
002_B	Achterste Weide 2 - Oost	4,5	48,22	46,22		48,00		47,51	45,51	46,00	-0,71	-2,00		nee
002_C	Achterste Weide 2 - Oost	7	49,11	47,11		48,00		48,43	46,43	46,00	-0,68	-2,00		nee
003_A	Achterste Weide 4 - Zuid	1,5	47,75	45,75		48,00		46,93	44,93	45,00	-0,82	-3,00		nee
003_B	Achterste Weide 4 - Zuid	4,5	48,44	46,44		48,00		47,65	45,65	46,00	-0,79	-2,00		nee
004_A	Achterste Weide 4 - Oost	1,5	47,48	45,48		48,00		46,90	44,90	45,00	-0,58	-3,00		nee
004_B	Achterste Weide 4 - Oost	4,5	48,25	46,25		48,00		47,71	45,71	46,00	-0,54	-2,00		nee
005_A	Achterste Weide 6 - Zuid	1,5	48,52	46,52		48,00		47,70	45,70	46,00	-0,82	-2,00		nee
005_B	Achterste Weide 6 - Zuid	4,5	49,22	47,22		48,00		48,43	46,43	46,00	-0,79	-2,00		nee
005_C	Achterste Weide 6 - Zuid	7	49,71	47,71		48,00		48,93	46,93	47,00	-0,78	-1,00		nee
006_A	Achterste Weide 6 - oost	1,5	47,99	45,99		48,00		47,47	45,47	45,00	-0,52	-3,00		nee
006_B	Achterste Weide 6 - oost	4,5	49,00	47,00		48,00		48,51	46,51	47,00	-0,49	-1,00		nee
006_C	Achterste Weide 6 - oost	7	50,40	48,40		48,40		49,80	47,80	47,80	-0,60	-0,60		nee
007_A	Achterste Weide 8 - zuid	1,5	49,55	47,55		48,00		48,84	46,84	47,00	-0,71	-1,00		nee
007_B	Achterste Weide 8 - zuid	4,5	50,38	48,38		48,38		49,68	47,68	47,68	-0,70	-0,70		nee
008_A	Achterste Weide 8 - oost	1,5	48,86	46,86		48,00		48,37	46,37	46,00	-0,49	-2,00		nee
008_B	Achterste Weide 8 - oost	4,5	49,69	47,69		48,00		49,22	47,22	47,00	-0,47	-1,00		nee
009_A	Achterste Weide 10 - zuid	1,5	50,78	48,78		48,78		50,12	48,12	48,12	-0,66	-0,66		nee
009_B	Achterste Weide 10 - zuid	4,5	51,69	49,69		49,69		51,04	49,04	49,04	-0,65	-0,65		nee
009_C	Achterste Weide 10 - zuid	7	52,27	50,27		50,27		51,62	49,62	49,62	-0,65	-0,65		nee
010_A	Achterste Weide 10 - oost	1,5	49,55	47,55		48,00		49,21	47,21	47,00	-0,34	-1,00		nee
010_B	Achterste Weide 10 - oost	4,5	50,44	48,44		48,44		50,13	48,13	48,13	-0,31	-0,31		nee
010_C	Achterste Weide 10 - oost	7	51,54	49,54		49,54		51,20	49,20	49,20	-0,34	-0,34		nee
011_A	Achterste Weide 10a - Oost	1,5	53,22	51,22		51,22		52,33	50,33	50,33	-0,89	-0,89		nee
011_B	Achterste Weide 10a - Oost	4,5	55,19	53,19		53,19		54,29	52,29	52,29	-0,90	-0,90		nee
011_C	Achterste Weide 10a - Oost	7	57,14	53,14		53,14		55,93	52,93	52,93	-1,21	-0,21		nee
012_A	Achterste Weide 10a - zuid	1,5	52,49	50,49		50,49		52,06	50,06	50,06	-0,43	-0,43		nee
012_B	Achterste Weide 10a - zuid	4,5	53,07	51,07		51,07		52,72	50,72	50,72	-0,35	-0,35		nee
012_C	Achterste Weide 10a - zuid	7	53,61	51,61		51,61		53,26	51,26	51,26	-0,35	-0,35		nee
013_A	Achterste Weide 12- zuid	1,5	52,75	50,75		50,75		51,94	49,94	49,94	-0,81	-0,81		nee
013_B	Achterste Weide 12- zuid	4,5	55,19	53,19		53,19		54,16	52,16	52,16	-1,03	-1,03		nee
013_C	Achterste Weide 12- zuid	7	58,34	56,34		56,34		56,27	53,27	53,27	-2,07	-3,07		nee
014_A	Achterste Weide 14- zuid	1,5	52,19	50,19		50,19		51,42	49,42	49,42	-0,77	-0,77		nee
014_B	Achterste Weide 14- zuid	4,5	55,11	53,11		53,11		54,08	52,08	52,08	-1,03	-1,03		nee
014_C	Achterste Weide 14- zuid	7	58,90	56,90		56,90		56,47	53,47	53,47	-2,43	-3,43		nee
015_A	Achterste Weide 14- Oost	1,5	46,61	44,61		48,00		45,26	43,26	43,00	-1,35	-5,00		nee
015_B	Achterste Weide 14- Oost	4,5	51,19	49,19		49,19		49,54	47,54	47,54	-1,65	-1,65		nee
015_C	Achterste Weide 14- Oost	7	56,34	53,34		53,34		53,53	51,53	51,53	-2,81	-1,81		nee
016_A	Achterste Weide 16- zuid	1,5	46,66	44,66		48,00		44,59	42,59	43,00	-2,07	-5,00		nee
016_B	Achterste Weide 16- zuid	4,5	51,58	49,58		49,58		49,66	47,66	47,66	-1,92	-1,92		nee
016_C	Achterste Weide 16- zuid	7	57,01	53,01		53,01		53,83	51,83	51,83	-3,18	-1,18		nee
017_A	Achterste Weide 16- oost	1,5	51,57	49,57		49,57		50,82	48,82	48,82	-0,75	-0,75		nee
017_B	Achterste Weide 16- oost	4,5	54,90	52,90		52,90		53,84	51,84	51,84	-1,06	-1,06		nee
017_C	Achterste Weide 16- oost	7	58,88	56,88		56,88		56,51	52,51	52,51	-2,37	-4,37		nee
018_A	Achterste Weide 18- oost	1,5	51,10	49,10		49,10		50,30	48,30	48,30	-0,80	-0,80		nee

Bijlage 5: Samenvatting geluidsbelastingen 2016 en 2031 ten gevolge van N810

			Huidig	Huidig	Hogere waarde	Grenswaarde		Toekomst	Toekomst	Toekomst	Werkelijke toename	Juridische toename	Juridische toename	Reconstructie
Toets-punt	Adres		2016 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2016 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	Vastgestelde hogere waarde (N810)	vastgestelde hogere waarde, heersende waarde of 48 dB		2031 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 plan (juridisch)	2031 plan - 2016	2031 plan - grenswaarde	2031 plan - grenswaarde (afgerond)	ja (≥ 1,50 dB) of nee (< 1,50 dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte [m]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]		Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	ja/nee
018_B	Achterste Weide 18- oost	4,5	54,62	52,62		52,62		53,47	51,47	51,47	-1,15	-1,15		nee
018_C	Achterste Weide 18- oost	7	58,62	56,62		56,62		56,27	53,27	53,27	-2,35	-3,35		nee
019_A	Achterste Weide 20- oost	1,5	50,61	48,61		48,61		49,75	47,75	47,75	-0,86	-0,86		nee
019_B	Achterste Weide 20- oost	4,5	54,10	52,10		52,10		52,95	50,95	50,95	-1,15	-1,15		nee
019_C	Achterste Weide 20- oost	7	58,16	56,16		56,16		55,87	52,87	52,87	-2,29	-3,29		nee
020_A	Achterste Weide 22- oost	1,5	50,19	48,19		48,19		49,37	47,37	47,37	-0,82	-0,82		nee
020_B	Achterste Weide 22- oost	4,5	53,82	51,82		51,82		52,64	50,64	50,64	-1,18	-1,18		nee
020_C	Achterste Weide 22- oost	7	57,87	55,87		55,87		55,67	52,67	52,67	-2,20	-3,20		nee
021_A	Achterste Weide 24- oost	1,5	47,35	45,35		48,00		45,69	43,69	44,00	-1,66	-4,00		nee
021_B	Achterste Weide 24- oost	4,5	52,07	50,07		50,07		50,53	48,53	48,53	-1,54	-1,54		nee
021_C	Achterste Weide 24- oost	7	56,79	52,79		52,79		54,48	52,48	52,48	-2,31	-0,31		nee
022_A	Achterste Weide 26- oost	1,5	48,70	46,70		48,00		47,63	45,63	46,00	-1,07	-2,00		nee
022_B	Achterste Weide 26- oost	4,5	52,45	50,45		50,45		51,27	49,27	49,27	-1,18	-1,18		nee
022_C	Achterste Weide 26- oost	7	56,70	52,70		52,70		54,73	52,73	52,73	-1,97	0,03		nee
023_A	Achterste Weide 28 - oost	1,5	47,05	45,05		48,00		45,39	43,39	43,00	-1,66	-5,00		nee
023_B	Achterste Weide 28 - oost	4,5	51,32	49,32		49,32		50,04	48,04	48,04	-1,28	-1,28		nee
023_C	Achterste Weide 28 - oost	7	56,04	53,04		53,04		53,96	51,96	51,96	-2,08	-1,08		nee
024_A	Achterste Weide 28 - zuid	1,5	40,80	38,80		48,00		39,48	37,48	37,00	-1,32	-11,00		nee
024_B	Achterste Weide 28 - zuid	4,5	45,07	43,07		48,00		43,83	41,83	42,00	-1,24	-6,00		nee
024_C	Achterste Weide 28 - zuid	7	48,79	46,79		48,00		47,87	45,87	46,00	-0,92	-2,00		nee
025_A	Achterste Weide 30 - oost	1,5	48,04	46,04		48,00		46,83	44,83	45,00	-1,21	-3,00		nee
025_B	Achterste Weide 30 - oost	4,5	51,84	49,84		49,84		50,75	48,75	48,75	-1,09	-1,09		nee
025_C	Achterste Weide 30 - oost	7	56,18	53,18		53,18		54,23	52,23	52,23	-1,95	-0,95		nee
026_A	Achterste Weide 32- zuid	1,5	46,57	44,57		48,00		45,34	43,34	43,00	-1,23	-5,00		nee
026_B	Achterste Weide 32- zuid	4,5	50,01	48,01		48,01		48,93	46,93	46,93	-1,08	-1,08		nee
026_C	Achterste Weide 32- zuid	7	53,93	51,93		51,93		51,99	49,99	49,99	-1,94	-1,94		nee
027_A	Achterste Weide 32- Oost	1,5	47,18	45,18		48,00		45,71	43,71	44,00	-1,47	-4,00		nee
027_B	Achterste Weide 32- Oost	4,5	51,79	49,79		49,79		50,58	48,58	48,58	-1,21	-1,21		nee
027_C	Achterste Weide 32- Oost	7	56,30	53,30		53,30		54,85	52,85	52,85	-1,45	-0,45		nee
028_A	Achterste Weide 34- Oost	1,5	47,02	45,02		48,00		45,59	43,59	44,00	-1,43	-4,00		nee
028_B	Achterste Weide 34- Oost	4,5	51,53	49,53		49,53		50,32	48,32	48,32	-1,21	-1,21		nee
028_C	Achterste Weide 34- Oost	7	56,10	53,10		53,10		54,76	52,76	52,76	-1,34	-0,34		nee
029_A	Achterste Weide 36- Oost	1,5	46,94	44,94		48,00		45,48	43,48	43,00	-1,46	-5,00		nee
029_B	Achterste Weide 36- Oost	4,5	51,40	49,40		49,40		50,19	48,19	48,19	-1,21	-1,21		nee
029_C	Achterste Weide 36- Oost	7	56,00	53,00		53,00		54,72	52,72	52,72	-1,28	-0,28		nee
038_A	Achterste Weide 38- Oost	1,5	46,87	44,87		48,00		45,45	43,45	43,00	-1,42	-5,00		nee
038_B	Achterste Weide 38- Oost	4,5	51,37	49,37		49,37		50,14	48,14	48,14	-1,23	-1,23		nee
038_C	Achterste Weide 38- Oost	7	55,98	52,98		52,98		54,78	52,78	52,78	-1,20	-0,20		nee
039_A	Achterste Weide 40- Oost	1,5	46,86	44,86		48,00		45,44	43,44	43,00	-1,42	-5,00		nee
039_B	Achterste Weide 40- Oost	4,5	51,37	49,37		49,37		50,13	48,13	48,13	-1,24	-1,24		nee
039_C	Achterste Weide 40- Oost	7	56,01	53,01		53,01		54,84	52,84	52,84	-1,17	-0,17		nee
040_A	Achterste Weide 42- Oost	1,5	47,00	45,00		48,00		45,46	43,46	43,00	-1,54	-5,00		nee
040_B	Achterste Weide 42- Oost	4,5	51,55	49,55		49,55		50,23	48,23	48,23	-1,32	-1,32		nee
040_C	Achterste Weide 42- Oost	7	56,13	53,13		53,13		54,99	52,99	52,99	-1,14	-0,14		nee
044_A	Achterste Weide 44- Oost	1,5	46,05	44,05		48,00		44,71	42,71	43,00	-1,34	-5,00		nee
044_B	Achterste Weide 44- Oost	4,5	50,60	48,60		48,60		49,43	47,43	47,43	-1,17	-1,17		nee
044_C	Achterste Weide 44- Oost	7	55,62	52,62		52,62		54,63	52,63	52,63	-0,99	0,01		nee
045_A	Achterste Weide 44- zuid	1,5	41,01	39,01		48,00		39,65	37,65	38,00	-1,36	-10,00		nee

Bijlage 5: Samenvatting geluidsbelastingen 2016 en 2031 ten gevolge van N810

			Huidig	Huidig	Hogere waarde	Grenswaarde		Toekomst	Toekomst	Toekomst	Werkelijke toename	Juridische toename	Juridische toename	Reconstructie
Toets-punt	Adres		2016 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2016 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	Vastgestelde hogere waarde (N810)	vastgestelde hogere waarde, heersende waarde of 48 dB		2031 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 plan (juridisch)	2031 plan - 2016	2031 plan - grenswaarde	2031 plan - grenswaarde (afgerond)	ja (≥ 1,50 dB) of nee (< 1,50 dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte [m]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]		Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	ja/nee
045_B	Achterste Weide 44- zuid	4,5	45,84	43,84		48,00		44,60	42,60	43,00	-1,24	-5,00		nee
045_C	Achterste Weide 44- zuid	7	51,01	49,01		49,01		50,02	48,02	48,02	-0,99	-0,99		nee
046_A	Achterste Weide 46- Oost	1,5	46,00	44,00		48,00		44,70	42,70	43,00	-1,30	-5,00		nee
046_B	Achterste Weide 46- Oost	4,5	50,59	48,59		48,59		49,54	47,54	47,54	-1,05	-1,05		nee
046_C	Achterste Weide 46- Oost	7	55,68	52,68		52,68		54,70	52,70	52,70	-0,98	0,02		nee
047_A	Achterste Weide 1- zuid	1,5	39,22	37,22		48,00		38,68	36,68	37,00	-0,54	-11,00		nee
047_B	Achterste Weide 1- zuid	4,5	41,82	39,82		48,00		41,18	39,18	39,00	-0,64	-9,00		nee
047_C	Achterste Weide 1- zuid	7	44,95	42,95		48,00		44,46	42,46	42,00	-0,49	-6,00		nee
048_A	Achterste Weide 3- zuid	1,5	38,16	36,16		48,00		37,63	35,63	36,00	-0,53	-12,00		nee
048_B	Achterste Weide 3- zuid	4,5	41,13	39,13		48,00		40,42	38,42	38,00	-0,71	-10,00		nee
048_C	Achterste Weide 3- zuid	7	45,01	43,01		48,00		44,27	42,27	42,00	-0,74	-6,00		nee
049_A	Achterste Weide 5- zuid	1,5	39,68	37,68		48,00		38,87	36,87	37,00	-0,81	-11,00		nee
049_B	Achterste Weide 5- zuid	4,5	42,04	40,04		48,00		41,17	39,17	39,00	-0,87	-9,00		nee
049_C	Achterste Weide 5- zuid	7	45,91	43,91		48,00		45,12	43,12	43,00	-0,79	-5,00		nee
050_A	Achterste Weide 7- zuid	1,5	42,09	40,09		48,00		41,58	39,58	40,00	-0,51	-8,00		nee
050_B	Achterste Weide 7- zuid	4,5	43,86	41,86		48,00		43,30	41,30	41,00	-0,56	-7,00		nee
050_C	Achterste Weide 7- zuid	7	46,42	44,42		48,00		45,77	43,77	44,00	-0,65	-4,00		nee
051_A	Achterste Weide 9- zuid	1,5	39,14	37,14		48,00		38,46	36,46	36,00	-0,68	-12,00		nee
051_B	Achterste Weide 9- zuid	4,5	41,97	39,97		48,00		41,15	39,15	39,00	-0,82	-9,00		nee
051_C	Achterste Weide 9- zuid	7	45,82	43,82		48,00		45,07	43,07	43,00	-0,75	-5,00		nee
052_A	Achterste Weide 11- zuid	1,5	42,24	40,24		48,00		41,92	39,92	40,00	-0,32	-8,00		nee
052_B	Achterste Weide 11- zuid	4,5	43,73	41,73		48,00		43,29	41,29	41,00	-0,44	-7,00		nee
052_C	Achterste Weide 11- zuid	7	46,08	44,08		48,00		45,57	43,57	44,00	-0,51	-4,00		nee
053_A	Achterste Weide 13- zuid	1,5	40,85	38,85		48,00		40,86	38,86	39,00	0,01	-9,00		nee
053_B	Achterste Weide 13- zuid	4,5	42,77	40,77		48,00		42,50	40,50	41,00	-0,27	-7,00		nee
053_C	Achterste Weide 13- zuid	7	44,75	42,75		48,00		44,26	42,26	42,00	-0,49	-6,00		nee
054_A	Achterste Weide 15- zuid	1,5	42,18	40,18		48,00		41,58	39,58	40,00	-0,60	-8,00		nee
054_B	Achterste Weide 15- zuid	4,5	43,44	41,44		48,00		42,80	40,80	41,00	-0,64	-7,00		nee
054_C	Achterste Weide 15- zuid	7	44,93	42,93		48,00		44,15	42,15	42,00	-0,78	-6,00		nee
055_A	Achterste Weide 15- oost	1,5	40,68	38,68		48,00		40,07	38,07	38,00	-0,61	-10,00		nee
055_B	Achterste Weide 15- oost	4,5	42,57	40,57		48,00		41,94	39,94	40,00	-0,63	-8,00		nee
055_C	Achterste Weide 15- oost	7	45,54	43,54		48,00		44,76	42,76	43,00	-0,78	-5,00		nee
056_A	Achterste Weide 17- zuid	1,5	40,43	38,43		48,00		39,89	37,89	38,00	-0,54	-10,00		nee
056_B	Achterste Weide 17- zuid	4,5	42,36	40,36		48,00		41,80	39,80	40,00	-0,56	-8,00		nee
056_C	Achterste Weide 17- zuid	7	45,69	43,69		48,00		44,98	42,98	43,00	-0,71	-5,00		nee
057_A	Achterste Weide 17- oost	1,5	36,77	34,77		48,00		35,20	33,20	33,00	-1,57	-15,00		nee

Bijlage 5: Samenvatting geluidsbelastingen 2016 en 2031 ten gevolge van N810

			Huidig	Huidig	Hogere waarde	Grenswaarde		Toekomst	Toekomst	Toekomst	Werkelijke toename	Juridische toename	Juridische toename	Reconstructie
Toets-punt	Adres		2016 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2016 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	Vastgestelde hogere waarde (N810)	vastgestelde hogere waarde, heersende waarde of 48 dB		2031 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 plan (juridisch)	2031 plan - 2016	2031 plan - grenswaarde	2031 plan - grenswaarde (afgerond)	ja (≥ 1,50 dB) of nee (< 1,50 dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte [m]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]		Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	ja/nee
057_B	Achterste Weide 17- oost	4,5	40,49	38,49		48,00		39,01	37,01	37,00	-1,48	-11,00		nee
057_C	Achterste Weide 17- oost	7	44,58	42,58		48,00		43,36	41,36	41,00	-1,22	-7,00		nee
058_A	Achterste Weide 19- oost	1,5	36,97	34,97		48,00		35,24	33,24	33,00	-1,73	-15,00		nee
058_B	Achterste Weide 19- oost	4,5	40,65	38,65		48,00		39,01	37,01	37,00	-1,64	-11,00		nee
058_C	Achterste Weide 19- oost	7	44,56	42,56		48,00		43,26	41,26	41,00	-1,30	-7,00		nee
059_A	Achterste Weide 21- oost	1,5	36,28	34,28		48,00		34,87	32,87	33,00	-1,41	-15,00		nee
059_B	Achterste Weide 21- oost	4,5	40,05	38,05		48,00		38,71	36,71	37,00	-1,34	-11,00		nee
059_C	Achterste Weide 21- oost	7	44,00	42,00		48,00		42,74	40,74	41,00	-1,26	-7,00		nee
060_A	Achterste Weide 23- oost	1,5	35,84	33,84		48,00		34,57	32,57	33,00	-1,27	-15,00		nee
060_B	Achterste Weide 23- oost	4,5	39,67	37,67		48,00		38,45	36,45	36,00	-1,22	-12,00		nee
060_C	Achterste Weide 23- oost	7	43,84	41,84		48,00		42,71	40,71	41,00	-1,13	-7,00		nee
061_A	Achterste Weide 25- oost	1,5	36,09	34,09		48,00		34,82	32,82	33,00	-1,27	-15,00		nee
061_B	Achterste Weide 25- oost	4,5	39,80	37,80		48,00		38,59	36,59	37,00	-1,21	-11,00		nee
061_C	Achterste Weide 25- oost	7	43,82	41,82		48,00		42,73	40,73	41,00	-1,09	-7,00		nee
062_A	Achterste Weide 27- oost	1,5	36,34	34,34		48,00		34,88	32,88	33,00	-1,46	-15,00		nee
062_B	Achterste Weide 27- oost	4,5	39,92	37,92		48,00		38,51	36,51	37,00	-1,41	-11,00		nee
062_C	Achterste Weide 27- oost	7	43,49	41,49		48,00		42,14	40,14	40,00	-1,35	-8,00		nee
063_A	Achterste Weide 29- zuid	1,5	36,10	34,10		48,00		34,76	32,76	33,00	-1,34	-15,00		nee
063_B	Achterste Weide 29- zuid	4,5	39,40	37,40		48,00		38,13	36,13	36,00	-1,27	-12,00		nee
063_C	Achterste Weide 29- zuid	7	43,03	41,03		48,00		41,87	39,87	40,00	-1,16	-8,00		nee
064_A	Achterste Weide 29- Oost	1,5	36,24	34,24		48,00		34,95	32,95	33,00	-1,29	-15,00		nee
064_B	Achterste Weide 29- Oost	4,5	39,82	37,82		48,00		38,56	36,56	37,00	-1,26	-11,00		nee
064_C	Achterste Weide 29- Oost	7	43,33	41,33		48,00		42,20	40,20	40,00	-1,13	-8,00		nee
065_A	Achterste Weide 31- Oost	1,5	36,05	34,05		48,00		34,82	32,82	33,00	-1,23	-15,00		nee
065_B	Achterste Weide 31- Oost	4,5	39,64	37,64		48,00		38,42	36,42	36,00	-1,22	-12,00		nee
065_C	Achterste Weide 31- Oost	7	43,18	41,18		48,00		42,05	40,05	40,00	-1,13	-8,00		nee
066_A	Achterste Weide 33- Oost	1,5	35,45	33,45		48,00		34,14	32,14	32,00	-1,31	-16,00		nee
066_B	Achterste Weide 33- Oost	4,5	39,07	37,07		48,00		37,76	35,76	36,00	-1,31	-12,00		nee
066_C	Achterste Weide 33- Oost	7	42,59	40,59		48,00		41,34	39,34	39,00	-1,25	-9,00		nee
067_A	Achterste Weide 35- Oost	1,5	35,53	33,53		48,00		34,17	32,17	32,00	-1,36	-16,00		nee
067_B	Achterste Weide 35- Oost	4,5	39,15	37,15		48,00		37,80	35,80	36,00	-1,35	-12,00		nee
067_C	Achterste Weide 35- Oost	7	42,65	40,65		48,00		41,39	39,39	39,00	-1,26	-9,00		nee
068_A	Achterste Weide 37- Oost	1,5	36,07	34,07		48,00		34,55	32,55	33,00	-1,52	-15,00		nee
068_B	Achterste Weide 37- Oost	4,5	39,56	37,56		48,00		38,08	36,08	36,00	-1,48	-12,00		nee
068_C	Achterste Weide 37- Oost	7	42,91	40,91		48,00		41,48	39,48	39,00	-1,43	-9,00		nee
069_A	Achterste Weide 39- Oost	1,5	36,30	34,30		48,00		34,83	32,83	33,00	-1,47	-15,00		nee
069_B	Achterste Weide 39- Oost	4,5	39,90	37,90		48,00		38,52	36,52	37,00	-1,38	-11,00		nee
069_C	Achterste Weide 39- Oost	7	43,21	41,21		48,00		41,88	39,88	40,00	-1,33	-8,00		nee
070_A	Biezenweide 2 - zuid	1,5	33,85	31,85		48,00		32,70	30,70	31,00	-1,15	-17,00		nee
070_B	Biezenweide 2 - zuid	4,5	37,48	35,48		48,00		36,51	34,51	35,00	-0,97	-13,00		nee
070_C	Biezenweide 2 - zuid	7	41,70	39,70		48,00		40,85	38,85	39,00	-0,85	-9,00		nee
071_A	Biezenweide 4 - zuid	1,5	34,47	32,47		48,00		33,11	31,11	31,00	-1,36	-17,00		nee
071_B	Biezenweide 4 - zuid	4,5	37,50	35,50		48,00		36,22	34,22	34,00	-1,28	-14,00		nee
071_C	Biezenweide 4 - zuid	7	41,57	39,57		48,00		40,48	38,48	38,00	-1,09	-10,00		nee
072_A	Biezenweide 6- zuid	1,5	34,10	32,10		48,00		32,77	30,77	31,00	-1,33	-17,00		nee
072_B	Biezenweide 6- zuid	4,5	37,05	35,05		48,00		35,85	33,85	34,00	-1,20	-14,00		nee
072_C	Biezenweide 6- zuid	7	40,74	38,74		48,00		39,69	37,69	38,00	-1,05	-10,00		nee
073_A	Biezenweide 8- zuid	1,5	34,36	32,36		48,00		33,01	31,01	31,00	-1,35	-17,00		nee

Bijlage 5: Samenvatting geluidsbelastingen 2016 en 2031 ten gevolge van N810

			Huidig	Huidig	Hogere waarde	Grenswaarde		Toekomst	Toekomst	Toekomst	Werkelijke toename	Juridische toename	Juridische toename	Reconstructie
Toets-punt	Adres		2016 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2016 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	Vastgestelde hogere waarde (N810)	vastgestelde hogere waarde, heersende waarde of 48 dB		2031 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 plan (juridisch)	2031 plan - 2016	2031 plan - grenswaarde	2031 plan - grenswaarde (afgerond)	ja (≥ 1,50 dB) of nee (< 1,50 dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte [m]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]		Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	ja/nee
073_B	Biezenweide 8- zuid	4,5	37,30	35,30		48,00		36,02	34,02	34,00	-1,28	-14,00		nee
073_C	Biezenweide 8- zuid	7	41,03	39,03		48,00		39,93	37,93	38,00	-1,10	-10,00		nee
074_A	Biezenweide 10- zuid	1,5	34,47	32,47		48,00		33,09	31,09	31,00	-1,38	-17,00		nee
074_B	Biezenweide 10- zuid	4,5	37,51	35,51		48,00		36,20	34,20	34,00	-1,31	-14,00		nee
074_C	Biezenweide 10- zuid	7	41,02	39,02		48,00		39,87	37,87	38,00	-1,15	-10,00		nee
075_A	Biezenweide 12 - zuid	1,5	34,27	32,27		48,00		32,96	30,96	31,00	-1,31	-17,00		nee
075_B	Biezenweide 12 - zuid	4,5	37,75	35,75		48,00		36,53	34,53	35,00	-1,22	-13,00		nee
075_C	Biezenweide 12 - zuid	7	41,14	39,14		48,00		40,10	38,10	38,00	-1,04	-10,00		nee
076_A	Biezenweide 14 - zuid	1,5	34,14	32,14		48,00		32,95	30,95	31,00	-1,19	-17,00		nee
076_B	Biezenweide 14 - zuid	4,5	37,85	35,85		48,00		36,72	34,72	35,00	-1,13	-13,00		nee
076_C	Biezenweide 14 - zuid	7	41,87	39,87		48,00		40,81	38,81	39,00	-1,06	-9,00		nee
077_A	Biezenweide 16 - zuid	1,5	38,43	36,43		48,00		38,08	36,08	36,00	-0,35	-12,00		nee
077_B	Biezenweide 16 - zuid	4,5	40,39	38,39		48,00		39,95	37,95	38,00	-0,44	-10,00		nee
077_C	Biezenweide 16 - zuid	7	43,11	41,11		48,00		42,45	40,45	40,00	-0,66	-8,00		nee
078_A	Biezenweide 16 - oost	1,5	37,69	35,69		48,00		37,12	35,12	35,00	-0,57	-13,00		nee
078_B	Biezenweide 16 - oost	4,5	40,28	38,28		48,00		39,52	37,52	38,00	-0,76	-10,00		nee
078_C	Biezenweide 16 - oost	7	43,78	41,78		48,00		42,69	40,69	41,00	-1,09	-7,00		nee
079_A	Biezenweide 1- zuid	1,5	34,53	32,53		48,00		33,46	31,46	31,00	-1,07	-17,00		nee
079_B	Biezenweide 1- zuid	4,5	37,95	35,95		48,00		36,95	34,95	35,00	-1,00	-13,00		nee
079_C	Biezenweide 1- zuid	7	41,54	39,54		48,00		40,77	38,77	39,00	-0,77	-9,00		nee
080_A	Biezenweide 3- zuid	1,5	34,49	32,49		48,00		33,37	31,37	31,00	-1,12	-17,00		nee
080_B	Biezenweide 3- zuid	4,5	37,53	35,53		48,00		36,43	34,43	34,00	-1,10	-14,00		nee
080_C	Biezenweide 3- zuid	7	41,20	39,20		48,00		40,27	38,27	38,00	-0,93	-10,00		nee
081_A	Biezenweide 5- zuid	1,5	34,55	32,55		48,00		33,28	31,28	31,00	-1,27	-17,00		nee
081_B	Biezenweide 5- zuid	4,5	37,54	35,54		48,00		36,34	34,34	34,00	-1,20	-14,00		nee
081_C	Biezenweide 5- zuid	7	40,77	38,77		48,00		39,79	37,79	38,00	-0,98	-10,00		nee
082_A	Biezenweide 7- zuid	1,5	34,67	32,67		48,00		33,40	31,40	31,00	-1,27	-17,00		nee
082_B	Biezenweide 7- zuid	4,5	37,71	35,71		48,00		36,57	34,57	35,00	-1,14	-13,00		nee
082_C	Biezenweide 7- zuid	7	40,92	38,92		48,00		40,01	38,01	38,00	-0,91	-10,00		nee
083_A	Biezenweide 9- zuid	1,5	35,02	33,02		48,00		33,66	31,66	32,00	-1,36	-16,00		nee
083_B	Biezenweide 9- zuid	4,5	38,23	36,23		48,00		36,97	34,97	35,00	-1,26	-13,00		nee
083_C	Biezenweide 9- zuid	7	41,59	39,59		48,00		40,52	38,52	39,00	-1,07	-9,00		nee
084_A	Biezenweide 11- zuid	1,5	35,12	33,12		48,00		33,72	31,72	32,00	-1,40	-16,00		nee
084_B	Biezenweide 11- zuid	4,5	38,39	36,39		48,00		37,14	35,14	35,00	-1,25	-13,00		nee
084_C	Biezenweide 11- zuid	7	41,71	39,71		48,00		40,63	38,63	39,00	-1,08	-9,00		nee
085_A	Biezenweide 11- oost	1,5	35,83	33,83		48,00		34,55	32,55	33,00	-1,28	-15,00		nee
085_B	Biezenweide 11- oost	4,5	39,01	37,01		48,00		37,85	35,85	36,00	-1,16	-12,00		nee
085_C	Biezenweide 11- oost	7	42,85	40,85		48,00		41,75	39,75	40,00	-1,10	-8,00		nee
086_A	Groeneweide 2 - zuid	1,5	34,37	32,37		48,00		33,04	31,04	31,00	-1,33	-17,00		nee
086_B	Groeneweide 2 - zuid	4,5	36,90	34,90		48,00		35,57	33,57	34,00	-1,33	-14,00		nee
086_C	Groeneweide 2 - zuid	7	39,72	37,72		48,00		38,56	36,56	37,00	-1,16	-11,00		nee
087_A	Groeneweide 4 - zuid	1,5	34,59	32,59		48,00		33,17	31,17	31,00	-1,42	-17,00		nee
087_B	Groeneweide 4 - zuid	4,5	37,69	35,69		48,00		36,24	34,24	34,00	-1,45	-14,00		nee
087_C	Groeneweide 4 - zuid	7	40,45	38,45		48,00		39,22	37,22	37,00	-1,23	-11,00		nee
088_A	Groeneweide 6 - zuid	1,5	34,42	32,42		48,00		32,94	30,94	31,00	-1,48	-17,00		nee
088_B	Groeneweide 6 - zuid	4,5	37,31	35,31		48,00		35,90	33,90	34,00	-1,41	-14,00		nee
088_C	Groeneweide 6 - zuid	7	40,18	38,18		48,00		38,94	36,94	37,00	-1,24	-11,00		nee
089_A	Groeneweide 8 - zuid	1,5	34,47	32,47		48,00		32,99	30,99	31,00	-1,48	-17,00		nee

Bijlage 5: Samenvatting geluidsbelastingen 2016 en 2031 ten gevolge van N810

			Huidig	Huidig	Hogere waarde	Grenswaarde		Toekomst	Toekomst	Toekomst	Werkelijke toename	Juridische toename	Juridische toename	Reconstructie
Toets-punt	Adres		2016 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2016 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	Vastgestelde hogere waarde (N810)	vastgestelde hogere waarde, heersende waarde of 48 dB		2031 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 plan (juridisch)	2031 plan - 2016	2031 plan - grenswaarde	2031 plan - grenswaarde (afgerond)	ja (≥ 1,50 dB) of nee (< 1,50 dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte [m]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]		Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	ja/nee
089_B	Groeneweide 8 - zuid	4,5	37,57	35,57		48,00		36,18	34,18	34,00	-1,39	-14,00		nee
089_C	Groeneweide 8 - zuid	7	40,77	38,77		48,00		39,55	37,55	38,00	-1,22	-10,00		nee
090_A	Groeneweide 10 - zuid	1,5	34,16	32,16		48,00		32,67	30,67	31,00	-1,49	-17,00		nee
090_B	Groeneweide 10 - zuid	4,5	37,89	35,89		48,00		36,50	34,50	35,00	-1,39	-13,00		nee
090_C	Groeneweide 10 - zuid	7	40,73	38,73		48,00		39,49	37,49	37,00	-1,24	-11,00		nee
091_A	Groeneweide 12- zuid	1,5	34,47	32,47		48,00		33,14	31,14	31,00	-1,33	-17,00		nee
091_B	Groeneweide 12- zuid	4,5	38,03	36,03		48,00		36,78	34,78	35,00	-1,25	-13,00		nee
091_C	Groeneweide 12- zuid	7	41,58	39,58		48,00		40,34	38,34	38,00	-1,24	-10,00		nee
092_A	Groeneweide 12- oost	1,5	34,47	32,47		48,00		33,19	31,19	31,00	-1,28	-17,00		nee
092_B	Groeneweide 12- oost	4,5	38,17	36,17		48,00		36,94	34,94	35,00	-1,23	-13,00		nee
092_C	Groeneweide 12- oost	7	42,80	40,80		48,00		41,60	39,60	40,00	-1,20	-8,00		nee
093_A	Schapenweide 171 -zuid	1,5	37,01	35,01		48,00		36,12	34,12	34,00	-0,89	-14,00		nee
093_B	Schapenweide 171 -zuid	4,5	40,18	38,18		48,00		39,31	37,31	37,00	-0,87	-11,00		nee
093_C	Schapenweide 171 -zuid	7	44,77	42,77		48,00		43,99	41,99	42,00	-0,78	-6,00		nee
094_A	Schapenweide 171 - Oost	1,5	36,63	34,63		48,00		35,79	33,79	34,00	-0,84	-14,00		nee
094_B	Schapenweide 171 - Oost	4,5	39,98	37,98		48,00		39,17	37,17	37,00	-0,81	-11,00		nee
094_C	Schapenweide 171 - Oost	7	45,11	43,11		48,00		44,36	42,36	42,00	-0,75	-6,00		nee
095_A	Schapenweide 169- Oost	1,5	35,85	33,85		48,00		35,15	33,15	33,00	-0,70	-15,00		nee
095_B	Schapenweide 169- Oost	4,5	39,71	37,71		48,00		39,09	37,09	37,00	-0,62	-11,00		nee
095_C	Schapenweide 169- Oost	7	44,90	42,90		48,00		44,30	42,30	42,00	-0,60	-6,00		nee
096_A	Schapenweide 167- Oost	1,5	34,51	32,51		48,00		33,86	31,86	32,00	-0,65	-16,00		nee
096_B	Schapenweide 167- Oost	4,5	39,46	37,46		48,00		38,96	36,96	37,00	-0,50	-11,00		nee
096_C	Schapenweide 167- Oost	7	45,04	43,04		48,00		44,54	42,54	43,00	-0,50	-5,00		nee
097_A	Schapenweide 165- Oost	1,5	34,96	32,96		48,00		33,92	31,92	32,00	-1,04	-16,00		nee
097_B	Schapenweide 165- Oost	4,5	37,36	35,36		48,00		36,30	34,30	34,00	-1,06	-14,00		nee
097_C	Schapenweide 165- Oost	7	41,30	39,30		48,00		40,51	38,51	39,00	-0,79	-9,00		nee
098_A	Schapenweide 163- Oost	1,5	35,29	33,29		48,00		34,33	32,33	32,00	-0,96	-16,00		nee
098_B	Schapenweide 163- Oost	4,5	38,11	36,11		48,00		37,23	35,23	35,00	-0,88	-13,00		nee
098_C	Schapenweide 163- Oost	7	42,21	40,21		48,00		41,61	39,61	40,00	-0,60	-8,00		nee
099_A	Schapenweide 161- Oost	1,5	35,61	33,61		48,00		34,60	32,60	33,00	-1,01	-15,00		nee
099_B	Schapenweide 161- Oost	4,5	38,58	36,58		48,00		37,74	35,74	36,00	-0,84	-12,00		nee
099_C	Schapenweide 161- Oost	7	41,95	39,95		48,00		41,30	39,30	39,00	-0,65	-9,00		nee
100_A	Schapenweide 159- Oost	1,5	35,20	33,20		48,00		34,16	32,16	32,00	-1,04	-16,00		nee
100_B	Schapenweide 159- Oost	4,5	38,37	36,37		48,00		37,44	35,44	35,00	-0,93	-13,00		nee
100_C	Schapenweide 159- Oost	7	41,40	39,40		48,00		40,64	38,64	39,00	-0,76	-9,00		nee
101_A	Schapenweide 157- Oost	1,5	35,34	33,34		48,00		34,23	32,23	32,00	-1,11	-16,00		nee
101_B	Schapenweide 157- Oost	4,5	38,23	36,23		48,00		37,19	35,19	35,00	-1,04	-13,00		nee
101_C	Schapenweide 157- Oost	7	41,32	39,32		48,00		40,40	38,40	38,00	-0,92	-10,00		nee
102_A	Schapenweide 155- Oost	1,5	35,04	33,04		48,00		33,89	31,89	32,00	-1,15	-16,00		nee
102_B	Schapenweide 155- Oost	4,5	37,52	35,52		48,00		36,39	34,39	34,00	-1,13	-14,00		nee
102_C	Schapenweide 155- Oost	7	40,75	38,75		48,00		39,75	37,75	38,00	-1,00	-10,00		nee
103_A	Schapenweide 153- zuid	1,5	35,55	33,55		48,00		34,39	32,39	32,00	-1,16	-16,00		nee
103_B	Schapenweide 153- zuid	4,5	38,48	36,48		48,00		37,40	35,40	35,00	-1,08	-13,00		nee
103_C	Schapenweide 153- zuid	7	41,04	39,04		48,00		40,05	38,05	38,00	-0,99	-10,00		nee
104_A	Schapenweide 153- oost	1,5	34,95	32,95		48,00		33,81	31,81	32,00	-1,14	-16,00		nee
104_B	Schapenweide 153- oost	4,5	37,68	35,68		48,00		36,59	34,59	35,00	-1,09	-13,00		nee
104_C	Schapenweide 153- oost	7	41,27	39,27		48,00		40,43	38,43	38,00	-0,84	-10,00		nee
105_A	Schapenweide 151- oost	1,5	34,51	32,51		48,00		33,32	31,32	31,00	-1,19	-17,00		nee

Bijlage 5: Samenvatting geluidsbelastingen 2016 en 2031 ten gevolge van N810

			Huidig	Huidig	Hogere waarde	Grenswaarde		Toekomst	Toekomst	Toekomst	Werkelijke toename	Juridische toename	Juridische toename	Reconstructie
Toets-punt	Adres		2016 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2016 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	Vastgestelde hogere waarde (N810)	vastgestelde hogere waarde, heersende waarde of 48 dB		2031 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 plan (juridisch)	2031 plan - 2016	2031 plan - grenswaarde	2031 plan - grenswaarde (afgerond)	ja (≥ 1,50 dB) of nee (< 1,50 dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte [m]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]		Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	ja/nee
105_B	Schapenweide 151- oost	4,5	37,32	35,32		48,00		36,23	34,23	34,00	-1,09	-14,00		nee
105_C	Schapenweide 151- oost	7	41,29	39,29		48,00		40,37	38,37	38,00	-0,92	-10,00		nee
106_A	Schapenweide 149- oost	1,5	35,17	33,17		48,00		33,96	31,96	32,00	-1,21	-16,00		nee
106_B	Schapenweide 149- oost	4,5	37,61	35,61		48,00		36,38	34,38	34,00	-1,23	-14,00		nee
106_C	Schapenweide 149- oost	7	40,75	38,75		48,00		39,54	37,54	38,00	-1,21	-10,00		nee
107_A	Schapenweide 147- oost	1,5	32,78	30,78		48,00		31,53	29,53	30,00	-1,25	-18,00		nee
107_B	Schapenweide 147- oost	4,5	35,36	33,36		48,00		34,12	32,12	32,00	-1,24	-16,00		nee
107_C	Schapenweide 147- oost	7	38,95	36,95		48,00		37,83	35,83	36,00	-1,12	-12,00		nee
108_A	Schapenweide 145- oost	1,5	34,33	32,33		48,00		33,19	31,19	31,00	-1,14	-17,00		nee
108_B	Schapenweide 145- oost	4,5	36,98	34,98		48,00		35,92	33,92	34,00	-1,06	-14,00		nee
108_C	Schapenweide 145- oost	7	40,42	38,42		48,00		39,57	37,57	38,00	-0,85	-10,00		nee
109_A	Schapenweide 143- oost	1,5	34,98	32,98		48,00		33,70	31,70	32,00	-1,28	-16,00		nee
109_B	Schapenweide 143- oost	4,5	37,17	35,17		48,00		35,88	33,88	34,00	-1,29	-14,00		nee
109_C	Schapenweide 143- oost	7	40,07	38,07		48,00		39,00	37,00	37,00	-1,07	-11,00		nee
110_A	Schapenweide 141- oost	1,5	34,64	32,64		48,00		33,40	31,40	31,00	-1,24	-17,00		nee
110_B	Schapenweide 141- oost	4,5	37,03	35,03		48,00		35,77	33,77	34,00	-1,26	-14,00		nee
110_C	Schapenweide 141- oost	7	40,09	38,09		48,00		39,01	37,01	37,00	-1,08	-11,00		nee
111_A	Schapenweide 139- oost	1,5	34,68	32,68		48,00		33,40	31,40	31,00	-1,28	-17,00		nee
111_B	Schapenweide 139- oost	4,5	37,18	35,18		48,00		35,88	33,88	34,00	-1,30	-14,00		nee
111_C	Schapenweide 139- oost	7	40,21	38,21		48,00		39,18	37,18	37,00	-1,03	-11,00		nee
112_A	Schapenweide 137- oost	1,5	34,83	32,83		48,00		33,56	31,56	32,00	-1,27	-16,00		nee
112_B	Schapenweide 137- oost	4,5	37,45	35,45		48,00		36,15	34,15	34,00	-1,30	-14,00		nee
112_C	Schapenweide 137- oost	7	40,67	38,67		48,00		39,68	37,68	38,00	-0,99	-10,00		nee
113_A	De Fanfare 29- zuid	1,5	40,14	38,14		48,00		39,62	37,62	38,00	-0,52	-10,00		nee
113_B	De Fanfare 29- zuid	4,5	40,98	38,98		48,00		40,44	38,44	38,00	-0,54	-10,00		nee
114_A	De Fanfare 29- oost	1,5	45,90	43,90		48,00		45,09	43,09	43,00	-0,81	-5,00		nee
114_B	De Fanfare 29- oost	4,5	46,58	44,58		48,00		45,80	43,80	44,00	-0,78	-4,00		nee
115_A	De Fanfare 31- zuid	1,5	42,18	40,18		48,00		41,50	39,50	40,00	-0,68	-8,00		nee
115_B	De Fanfare 31- zuid	4,5	44,93	42,93		48,00		44,29	42,29	42,00	-0,64	-6,00		nee
116_A	De Fanfare 31- oost	1,5	42,31	40,31		48,00		41,66	39,66	40,00	-0,65	-8,00		nee
116_B	De Fanfare 31- oost	4,5	43,23	41,23		48,00		42,58	40,58	41,00	-0,65	-7,00		nee
117_A	de Tamboer 41 -133 - Zuid	1,5	39,20	37,20		48,00		38,66	36,66	37,00	-0,54	-11,00		nee

Bijlage 5: Samenvatting geluidsbelastingen 2016 en 2031 ten gevolge van N810

			Huidig	Huidig	Hogere waarde	Grenswaarde		Toekomst	Toekomst	Toekomst	Werkelijke toename	Juridische toename	Juridische toename	Reconstructie
Toets-punt	Adres		2016 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2016 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	Vastgestelde hogere waarde (N810)	vastgestelde hogere waarde, heersende waarde of 48 dB		2031 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 plan (juridisch)	2031 plan - 2016	2031 plan - grenswaarde	2031 plan - grenswaarde (afgerond)	ja (≥ 1,50 dB) of nee (< 1,50 dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte [m]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]		Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	ja/nee
117_B	de Tamboer 41 -133 - Zuid	4,5	41,34	39,34		48,00		40,62	38,62	39,00	-0,72	-9,00		nee
117_C	de Tamboer 41 -133 - Zuid	10	45,94	43,94		48,00		45,13	43,13	43,00	-0,81	-5,00		nee
118_A	de Tamboer 41 -133 - oost	1,5	35,22	33,22		48,00		34,40	32,40	32,00	-0,82	-16,00		nee
118_B	de Tamboer 41 -133 - oost	4,5	37,48	35,48		48,00		36,63	34,63	35,00	-0,85	-13,00		nee
118_C	de Tamboer 41 -133 - oost	7	39,54	37,54		48,00		38,70	36,70	37,00	-0,84	-11,00		nee
118_D	de Tamboer 41 -133 - oost	10	44,02	42,02		48,00		43,13	41,13	41,00	-0,89	-7,00		nee
119_A	Schapenweide 274 - zuis	1,5	32,62	30,62		48,00		31,30	29,30	29,00	-1,32	-19,00		nee
119_B	Schapenweide 274 - zuis	4,5	35,24	33,24		48,00		34,05	32,05	32,00	-1,19	-16,00		nee
119_C	Schapenweide 274 - zuis	7	38,58	36,58		48,00		37,54	35,54	36,00	-1,04	-12,00		nee
120_A	Schapenweide 274 - oost	1,5	32,89	30,89		48,00		31,76	29,76	30,00	-1,13	-18,00		nee
120_B	Schapenweide 274 - oost	4,5	36,01	34,01		48,00		34,92	32,92	33,00	-1,09	-15,00		nee
120_C	Schapenweide 274 - oost	7	39,59	37,59		48,00		38,70	36,70	37,00	-0,89	-11,00		nee
121_A	Schapenweide 272 - oost	1,5	32,81	30,81		48,00		31,73	29,73	30,00	-1,08	-18,00		nee
121_B	Schapenweide 272 - oost	4,5	35,91	33,91		48,00		34,91	32,91	33,00	-1,00	-15,00		nee
121_C	Schapenweide 272 - oost	7	39,29	37,29		48,00		38,63	36,63	37,00	-0,66	-11,00		nee
122_A	Laarstraat 10 - west	1,5	56,63	52,63		52,63		56,03	53,03	53,03	-0,60	0,40		nee
122_B	Laarstraat 10 - west	4,5	58,89	56,89		56,89		58,35	56,35	56,35	-0,54	-0,54		nee
122_C	Laarstraat 10 - west	7	59,61	57,61		57,61		59,08	57,08	57,08	-0,53	-0,53		nee
123_A	Laarstraat 10 - Noord	1,5	53,36	51,36		51,36		52,54	50,54	50,54	-0,82	-0,82		nee
123_B	Laarstraat 10 - Noord	4,5	54,45	52,45		52,45		53,66	51,66	51,66	-0,79	-0,79		nee
123_C	Laarstraat 10 - Noord	7	54,07	52,07		52,07		53,31	51,31	51,31	-0,76	-0,76		nee
124_A	Roodwilligenstraat 10 - Zuid	1,5	48,53	46,53		48,00		47,69	45,69	46,00	-0,84	-2,00		nee
124_B	Roodwilligenstraat 10 - Zuid	4,5	49,73	47,73		48,00		48,78	46,78	47,00	-0,95	-1,00		nee
124_C	Roodwilligenstraat 10 - Zuid	7	51,57	49,57		49,57		50,46	48,46	48,46	-1,11	-1,11		nee
125_A	Roodwilligenstraat 10 - west	1,5	48,77	46,77		48,00		47,51	45,51	46,00	-1,26	-2,00		nee
125_B	Roodwilligenstraat 10 - west	4,5	49,68	47,68		48,00		48,38	46,38	46,00	-1,30	-2,00		nee
125_C	Roodwilligenstraat 10 - west	7	50,08	48,08		48,08		48,76	46,76	46,76	-1,32	-1,32		nee
126_A	Roodwilligenstraat 1 - west	1,5	48,59	46,59		48,00		47,59	45,59	46,00	-1,00	-2,00		nee
126_B	Roodwilligenstraat 1 - west	4,5	49,22	47,22		48,00		48,12	46,12	46,00	-1,10	-2,00		nee
126_C	Roodwilligenstraat 1 - west	7	49,77	47,77		48,00		48,65	46,65	47,00	-1,12	-1,00		nee
127_A	Roodwilligenstraat 1 - zuid	1,5	50,22	48,22		48,22		49,16	47,16	47,16	-1,06	-1,06		nee
127_B	Roodwilligenstraat 1 - zuid	4,5	51,22	49,22		49,22		50,10	48,10	48,10	-1,12	-1,12		nee
127_C	Roodwilligenstraat 1 - zuid	7	51,71	49,71		49,71		50,59	48,59	48,59	-1,12	-1,12		nee
128_A	Roodwilligenstraat 1 - west	1,5	47,50	45,50		48,00		46,23	44,23	44,00	-1,27	-4,00		nee
128_B	Roodwilligenstraat 1 - west	4,5	48,57	46,57		48,00		47,32	45,32	45,00	-1,25	-3,00		nee
128_C	Roodwilligenstraat 1 - west	7	48,99	46,99		48,00		47,74	45,74	46,00	-1,25	-2,00		nee
129_A	Roodwilligenstraat 1b - west	1,5	45,98	43,98		48,00		44,54	42,54	43,00	-1,44	-5,00		nee
129_B	Roodwilligenstraat 1b - west	4,5	47,16	45,16		48,00		45,69	43,69	44,00	-1,47	-4,00		nee
129_C	Roodwilligenstraat 1b - west	7	47,26	45,26		48,00		45,77	43,77	44,00	-1,49	-4,00		nee
130_A	Roodwilligenstraat 1b - zuid	1,5	46,32	44,32		48,00		45,16	43,16	43,00	-1,16	-5,00		nee
130_B	Roodwilligenstraat 1b - zuid	4,5	47,50	45,50		48,00		46,35	44,35	44,00	-1,15	-4,00		nee
130_C	Roodwilligenstraat 1b - zuid	7	47,93	45,93		48,00		46,76	44,76	45,00	-1,17	-3,00		nee
131_A	Roodwilligenstraat 1b - oost	1,5	41,72	39,72		48,00		40,78	38,78	39,00	-0,94	-9,00		nee
131_B	Roodwilligenstraat 1b - oost	4,5	42,76	40,76		48,00		41,88	39,88	40,00	-0,88	-8,00		nee
131_C	Roodwilligenstraat 1b - oost	7	43,00	41,00		48,00		42,13	40,13	40,00	-0,87	-8,00		nee

Bijlage 6

Samenvatting geluidsbelastingen ten gevolge van Vergertlaan

Bijlage 6: Samenvatting geluidsbelastingen 2016 en 2031 ten gevolge van Vergertlaan

			Huidig	Huidig	Hogere waarde	Grenswaarde		Toekomst	Toekomst	Toekomst	Werkelijke toename	Juridische toename	Juridische toename	Reconstructie
Toets-punt	Adres		2016 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2016 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	Vastgestelde hogere waarde (Vergertlaan)	vastgestelde hogere waarde, heersende waarde of 48 dB		2031 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 plan (juridisch)	2031 plan - 2016	2031 plan - grenswaarde	2031 plan - grenswaarde (afgerond)	ja (≥ 1,50 dB) of nee (< 1,50 dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte [m]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]		Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	ja/nee
001_A	Achterste Weide 2 - Zuid	1,5	52,15	47,15		48,00		53,36	48,36	48,00	1,21	0,00		nee
001_B	Achterste Weide 2 - Zuid	4,5	54,00	49,00		49,00		55,22	50,22	50,22	1,22	1,22		nee
001_C	Achterste Weide 2 - Zuid	7	54,36	49,36		49,36		55,56	50,56	50,56	1,20	1,20		nee
002_A	Achterste Weide 2 - Oost	1,5	48,44	43,44		48,00		49,68	44,68	45,00	1,24	-3,00		nee
002_B	Achterste Weide 2 - Oost	4,5	50,36	45,36		48,00		51,59	46,59	47,00	1,23	-1,00		nee
002_C	Achterste Weide 2 - Oost	7	50,83	45,83		48,00		52,05	47,05	47,00	1,22	-1,00		nee
003_A	Achterste Weide 4 - Zuid	1,5	51,76	46,76		48,00		52,98	47,98	48,00	1,22	0,00		nee
003_B	Achterste Weide 4 - Zuid	4,5	53,73	48,73		48,73		54,94	49,94	49,94	1,21	1,21		nee
004_A	Achterste Weide 4 - Oost	1,5	48,20	43,20		48,00		49,47	44,47	44,00	1,27	-4,00		nee
004_B	Achterste Weide 4 - Oost	4,5	50,24	45,24		48,00		51,47	46,47	46,00	1,23	-2,00		nee
005_A	Achterste Weide 6 - Zuid	1,5	51,69	46,69		48,00		52,92	47,92	48,00	1,23	0,00		nee
005_B	Achterste Weide 6 - Zuid	4,5	53,63	48,63		48,63		54,85	49,85	49,85	1,22	1,22		nee
005_C	Achterste Weide 6 - Zuid	7	54,03	49,03		49,03		55,24	50,24	50,24	1,21	1,21		nee
006_A	Achterste Weide 6 - oost	1,5	48,02	43,02		48,00		49,20	44,20	44,00	1,18	-4,00		nee
006_B	Achterste Weide 6 - oost	4,5	49,94	44,94		48,00		51,11	46,11	46,00	1,17	-2,00		nee
006_C	Achterste Weide 6 - oost	7	50,36	45,36		48,00		51,57	46,57	47,00	1,21	-1,00		nee
007_A	Achterste Weide 8 - zuid	1,5	51,76	46,76		48,00		52,94	47,94	48,00	1,18	0,00		nee
007_B	Achterste Weide 8 - zuid	4,5	53,69	48,69		48,69		54,87	49,87	49,87	1,18	1,18		nee
008_A	Achterste Weide 8 - oost	1,5	49,25	44,25		48,00		50,40	45,40	45,00	1,15	-3,00		nee
008_B	Achterste Weide 8 - oost	4,5	50,87	45,87		48,00		52,04	47,04	47,00	1,17	-1,00		nee
009_A	Achterste Weide 10 - zuid	1,5	52,40	47,40		48,00		53,54	48,54	49,00	1,14	1,00		nee
009_B	Achterste Weide 10 - zuid	4,5	54,28	49,28		49,28		55,43	50,43	50,43	1,15	1,15		nee
009_C	Achterste Weide 10 - zuid	7	54,69	49,69		49,69		55,86	50,86	50,86	1,17	1,17		nee
010_A	Achterste Weide 10 - oost	1,5	49,51	44,51		48,00		50,77	45,77	46,00	1,26	-2,00		nee
010_B	Achterste Weide 10 - oost	4,5	51,18	46,18		48,00		52,41	47,41	47,00	1,23	-1,00		nee
010_C	Achterste Weide 10 - oost	7	51,72	46,72		48,00		52,99	47,99	48,00	1,27	0,00		nee
011_A	Achterste Weide 10a - Oost	1,5	53,01	48,01		48,01		54,10	49,10	49,10	1,09	1,09		nee
011_B	Achterste Weide 10a - Oost	4,5	55,07	50,07		50,07		56,22	51,22	51,22	1,15	1,15		nee
011_C	Achterste Weide 10a - Oost	7	55,21	50,21		50,21		56,39	51,39	51,39	1,18	1,18		nee
012_A	Achterste Weide 10a - zuid	1,5	53,18	48,18		48,18		54,26	49,26	49,26	1,08	1,08		nee
012_B	Achterste Weide 10a - zuid	4,5	55,20	50,20		50,20		56,29	51,29	51,29	1,09	1,09		nee
012_C	Achterste Weide 10a - zuid	7	55,51	50,51		50,51		56,64	51,64	51,64	1,13	1,13		nee
013_A	Achterste Weide 12- zuid	1,5	49,86	44,86		48,00		51,16	46,16	46,00	1,30	-2,00		nee
013_B	Achterste Weide 12- zuid	4,5	52,34	47,34		48,00		53,60	48,60	49,00	1,26	1,00		nee
013_C	Achterste Weide 12- zuid	7	52,81	47,81		48,00		54,13	49,13	49,00	1,32	1,00		nee
014_A	Achterste Weide 14- zuid	1,5	48,03	43,03		48,00		49,31	44,31	44,00	1,28	-4,00		nee
014_B	Achterste Weide 14- zuid	4,5	50,54	45,54		48,00		51,78	46,78	47,00	1,24	-1,00		nee
014_C	Achterste Weide 14- zuid	7	51,37	46,37		48,00		52,72	47,72	48,00	1,35	0,00		nee
015_A	Achterste Weide 14- Oost	1,5	31,33	26,33		48,00		33,24	28,24	28,00	1,91	-20,00		nee
015_B	Achterste Weide 14- Oost	4,5	35,82	30,82		48,00		37,02	32,02	32,00	1,20	-16,00		nee
015_C	Achterste Weide 14- Oost	7	39,82	34,82		48,00		40,86	35,86	36,00	1,04	-12,00		nee
016_A	Achterste Weide 16- zuid	1,5	29,26	24,26		48,00		31,79	26,79	27,00	2,53	-21,00		nee
016_B	Achterste Weide 16- zuid	4,5	31,74	26,74		48,00		35,63	30,63	31,00	3,89	-17,00		nee
016_C	Achterste Weide 16- zuid	7	36,98	31,98		48,00		39,68	34,68	35,00	2,70	-13,00		nee
017_A	Achterste Weide 16- oost	1,5	45,19	40,19		48,00		46,54	41,54	42,00	1,35	-6,00		nee
017_B	Achterste Weide 16- oost	4,5	47,58	42,58		48,00		48,90	43,90	44,00	1,32	-4,00		nee
017_C	Achterste Weide 16- oost	7	48,71	43,71		48,00		50,11	45,11	45,00	1,40	-3,00		nee
018_A	Achterste Weide 18- oost	1,5	42,83	37,83		48,00		44,27	39,27	39,00	1,44	-9,00		nee
018_B	Achterste Weide 18- oost	4,5	45,28	40,28		48,00		46,77	41,77	42,00	1,49	-6,00		nee

Bijlage 6: Samenvatting geluidsbelastingen 2016 en 2031 ten gevolge van Vergertlaan

			Huidig	Huidig	Hogere waarde	Grenswaarde		Toekomst	Toekomst	Toekomst	Werkelijke toename	Juridische toename	Juridische toename	Reconstructie
Toets-punt	Adres		2016 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2016 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	Vastgestelde hogere waarde (Vergertlaan)	vastgestelde hogere waarde, heersende waarde of 48 dB		2031 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 plan (juridisch)	2031 plan - 2016	2031 plan - grenswaarde	2031 plan - grenswaarde (afgerond)	ja (≥ 1,50 dB) of nee (< 1,50 dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte [m]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]		Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	ja/nee
018_C	Achterste Weide 18- oost	7	46,60	41,60		48,00		48,06	43,06	43,00	1,46	-5,00		nee
019_A	Achterste Weide 20- oost	1,5	41,26	36,26		48,00		42,70	37,70	38,00	1,44	-10,00		nee
019_B	Achterste Weide 20- oost	4,5	43,75	38,75		48,00		45,25	40,25	40,00	1,50	-8,00		nee
019_C	Achterste Weide 20- oost	7	45,10	40,10		48,00		46,56	41,56	42,00	1,46	-6,00		nee
020_A	Achterste Weide 22- oost	1,5	40,34	35,34		48,00		41,91	36,91	37,00	1,57	-11,00		nee
020_B	Achterste Weide 22- oost	4,5	42,85	37,85		48,00		44,46	39,46	39,00	1,61	-9,00		nee
020_C	Achterste Weide 22- oost	7	44,34	39,34		48,00		45,83	40,83	41,00	1,49	-7,00		nee
021_A	Achterste Weide 24- oost	1,5	30,20	25,20		48,00		32,58	27,58	28,00	2,38	-20,00		nee
021_B	Achterste Weide 24- oost	4,5	33,72	28,72		48,00		36,42	31,42	31,00	2,70	-17,00		nee
021_C	Achterste Weide 24- oost	7	36,67	31,67		48,00		39,01	34,01	34,00	2,34	-14,00		nee
022_A	Achterste Weide 26- oost	1,5	36,43	31,43		48,00		38,19	33,19	33,00	1,76	-15,00		nee
022_B	Achterste Weide 26- oost	4,5	38,96	33,96		48,00		40,71	35,71	36,00	1,75	-12,00		nee
022_C	Achterste Weide 26- oost	7	40,58	35,58		48,00		42,15	37,15	37,00	1,57	-11,00		nee
023_A	Achterste Weide 28 - oost	1,5	29,50	24,50		48,00		31,63	26,63	27,00	2,13	-21,00		nee
023_B	Achterste Weide 28 - oost	4,5	31,98	26,98		48,00		34,45	29,45	29,00	2,47	-19,00		nee
023_C	Achterste Weide 28 - oost	7	33,28	28,28		48,00		35,98	30,98	31,00	2,70	-17,00		nee
024_A	Achterste Weide 28 - zuid	1,5	26,45	21,45		48,00		27,57	22,57	23,00	1,12	-25,00		nee
024_B	Achterste Weide 28 - zuid	4,5	29,40	24,40		48,00		30,50	25,50	26,00	1,10	-22,00		nee
024_C	Achterste Weide 28 - zuid	7	33,60	28,60		48,00		34,85	29,85	30,00	1,25	-18,00		nee
025_A	Achterste Weide 30 - oost	1,5	35,03	30,03		48,00		36,44	31,44	31,00	1,41	-17,00		nee
025_B	Achterste Weide 30 - oost	4,5	36,74	31,74		48,00		38,50	33,50	34,00	1,76	-14,00		nee
025_C	Achterste Weide 30 - oost	7	38,11	33,11		48,00		39,64	34,64	35,00	1,53	-13,00		nee
026_A	Achterste Weide 32- zuid	1,5	34,44	29,44		48,00		36,15	31,15	31,00	1,71	-17,00		nee
026_B	Achterste Weide 32- zuid	4,5	36,90	31,90		48,00		38,65	33,65	34,00	1,75	-14,00		nee
026_C	Achterste Weide 32- zuid	7	38,93	33,93		48,00		40,52	35,52	36,00	1,59	-12,00		nee
027_A	Achterste Weide 32- Oost	1,5	29,69	24,69		48,00		31,91	26,91	27,00	2,22	-21,00		nee
027_B	Achterste Weide 32- Oost	4,5	31,42	26,42		48,00		34,66	29,66	30,00	3,24	-18,00		nee
027_C	Achterste Weide 32- Oost	7	33,22	28,22		48,00		36,13	31,13	31,00	2,91	-17,00		nee
028_A	Achterste Weide 34- Oost	1,5	29,62	24,62		48,00		31,88	26,88	27,00	2,26	-21,00		nee
028_B	Achterste Weide 34- Oost	4,5	31,78	26,78		48,00		34,65	29,65	30,00	2,87	-18,00		nee
028_C	Achterste Weide 34- Oost	7	33,31	28,31		48,00		36,02	31,02	31,00	2,71	-17,00		nee
029_A	Achterste Weide 36- Oost	1,5	29,10	24,10		48,00		31,33	26,33	26,00	2,23	-22,00		nee
029_B	Achterste Weide 36- Oost	4,5	31,66	26,66		48,00		34,25	29,25	29,00	2,59	-19,00		nee
029_C	Achterste Weide 36- Oost	7	32,90	27,90		48,00		35,58	30,58	31,00	2,68	-17,00		nee
038_A	Achterste Weide 38- Oost	1,5	29,60	24,60		48,00		31,34	26,34	26,00	1,74	-22,00		nee
038_B	Achterste Weide 38- Oost	4,5	32,36	27,36		48,00		34,37	29,37	29,00	2,01	-19,00		nee
038_C	Achterste Weide 38- Oost	7	33,30	28,30		48,00		35,66	30,66	31,00	2,36	-17,00		nee
039_A	Achterste Weide 40- Oost	1,5	29,25	24,25		48,00		31,26	26,26	26,00	2,01	-22,00		nee
039_B	Achterste Weide 40- Oost	4,5	31,57	26,57		48,00		33,91	28,91	29,00	2,34	-19,00		nee
039_C	Achterste Weide 40- Oost	7	32,65	27,65		48,00		35,28	30,28	30,00	2,63	-18,00		nee
040_A	Achterste Weide 42- Oost	1,5	29,35	24,35		48,00		31,51	26,51	27,00	2,16	-21,00		nee
040_B	Achterste Weide 42- Oost	4,5	32,45	27,45		48,00		34,83	29,83	30,00	2,38	-18,00		nee
040_C	Achterste Weide 42- Oost	7	33,11	28,11		48,00		36,03	31,03	31,00	2,92	-17,00		nee
044_A	Achterste Weide 44- Oost	1,5	27,00	22,00		48,00		28,73	23,73	24,00	1,73	-24,00		nee
044_B	Achterste Weide 44- Oost	4,5	29,21	24,21		48,00		31,07	26,07	26,00	1,86	-22,00		nee
044_C	Achterste Weide 44- Oost	7	30,46	25,46		48,00		32,43	27,43	27,00	1,97	-21,00		nee
045_A	Achterste Weide 44- zuid	1,5	22,10	17,10		48,00		23,44	18,44	18,00	1,34	-30,00		nee
045_B	Achterste Weide 44- zuid	4,5	25,03	20,03		48,00		26,37	21,37	21,00	1,34	-27,00		nee
045_C	Achterste Weide 44- zuid	7	29,79	24,79		48,00		31,17	26,17	26,00	1,38	-22,00		nee

Bijlage 6: Samenvatting geluidsbelastingen 2016 en 2031 ten gevolge van Vergertlaan

			Huidig	Huidig	Hogere waarde	Grenswaarde		Toekomst	Toekomst	Toekomst	Werkelijke toename	Juridische toename	Juridische toename	Reconstructie
Toets-punt	Adres		2016 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2016 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	Vastgestelde hogere waarde (Vergertlaan)	vastgestelde hogere waarde, heersende waarde of 48 dB		2031 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 plan (juridisch)	2031 plan - 2016	2031 plan - grenswaarde	2031 plan - grenswaarde (afgerond)	ja (≥ 1,50 dB) of nee (< 1,50 dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte [m]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]		Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	ja/nee
046_A	Achterste Weide 46- Oost	1,5	26,41	21,41		48,00		27,75	22,75	23,00	1,34	-25,00		nee
046_B	Achterste Weide 46- Oost	4,5	27,82	22,82		48,00		29,27	24,27	24,00	1,45	-24,00		nee
046_C	Achterste Weide 46- Oost	7	27,71	22,71		48,00		29,75	24,75	25,00	2,04	-23,00		nee
047_A	Achterste Weide 1- zuid	1,5	43,76	38,76		48,00		45,00	40,00	40,00	1,24	-8,00		nee
047_B	Achterste Weide 1- zuid	4,5	45,57	40,57		48,00		46,76	41,76	42,00	1,19	-6,00		nee
047_C	Achterste Weide 1- zuid	7	47,59	42,59		48,00		48,81	43,81	44,00	1,22	-4,00		nee
048_A	Achterste Weide 3- zuid	1,5	43,02	38,02		48,00		44,33	39,33	39,00	1,31	-9,00		nee
048_B	Achterste Weide 3- zuid	4,5	45,05	40,05		48,00		46,31	41,31	41,00	1,26	-7,00		nee
048_C	Achterste Weide 3- zuid	7	47,22	42,22		48,00		48,42	43,42	43,00	1,20	-5,00		nee
049_A	Achterste Weide 5- zuid	1,5	42,47	37,47		48,00		43,71	38,71	39,00	1,24	-9,00		nee
049_B	Achterste Weide 5- zuid	4,5	44,51	39,51		48,00		45,77	40,77	41,00	1,26	-7,00		nee
049_C	Achterste Weide 5- zuid	7	46,61	41,61		48,00		47,89	42,89	43,00	1,28	-5,00		nee
050_A	Achterste Weide 7- zuid	1,5	41,74	36,74		48,00		43,03	38,03	38,00	1,29	-10,00		nee
050_B	Achterste Weide 7- zuid	4,5	43,91	38,91		48,00		45,27	40,27	40,00	1,36	-8,00		nee
050_C	Achterste Weide 7- zuid	7	46,00	41,00		48,00		47,35	42,35	42,00	1,35	-6,00		nee
051_A	Achterste Weide 9- zuid	1,5	42,17	37,17		48,00		43,40	38,40	38,00	1,23	-10,00		nee
051_B	Achterste Weide 9- zuid	4,5	44,37	39,37		48,00		45,60	40,60	41,00	1,23	-7,00		nee
051_C	Achterste Weide 9- zuid	7	46,29	41,29		48,00		47,52	42,52	43,00	1,23	-5,00		nee
052_A	Achterste Weide 11- zuid	1,5	42,90	37,90		48,00		44,09	39,09	39,00	1,19	-9,00		nee
052_B	Achterste Weide 11- zuid	4,5	44,96	39,96		48,00		46,15	41,15	41,00	1,19	-7,00		nee
052_C	Achterste Weide 11- zuid	7	46,68	41,68		48,00		47,94	42,94	43,00	1,26	-5,00		nee
053_A	Achterste Weide 13- zuid	1,5	42,72	37,72		48,00		43,87	38,87	39,00	1,15	-9,00		nee
053_B	Achterste Weide 13- zuid	4,5	44,67	39,67		48,00		45,82	40,82	41,00	1,15	-7,00		nee
053_C	Achterste Weide 13- zuid	7	46,55	41,55		48,00		47,67	42,67	43,00	1,12	-5,00		nee
054_A	Achterste Weide 15- zuid	1,5	42,03	37,03		48,00		43,24	38,24	38,00	1,21	-10,00		nee
054_B	Achterste Weide 15- zuid	4,5	44,06	39,06		48,00		45,27	40,27	40,00	1,21	-8,00		nee
054_C	Achterste Weide 15- zuid	7	46,13	41,13		48,00		47,37	42,37	42,00	1,24	-6,00		nee
055_A	Achterste Weide 15- oost	1,5	37,90	32,90		48,00		39,02	34,02	34,00	1,12	-14,00		nee
055_B	Achterste Weide 15- oost	4,5	40,00	35,00		48,00		41,13	36,13	36,00	1,13	-12,00		nee
055_C	Achterste Weide 15- oost	7	42,15	37,15		48,00		43,32	38,32	38,00	1,17	-10,00		nee
056_A	Achterste Weide 17- zuid	1,5	41,30	36,30		48,00		42,67	37,67	38,00	1,37	-10,00		nee
056_B	Achterste Weide 17- zuid	4,5	43,47	38,47		48,00		44,82	39,82	40,00	1,35	-8,00		nee
056_C	Achterste Weide 17- zuid	7	46,07	41,07		48,00		47,37	42,37	42,00	1,30	-6,00		nee
057_A	Achterste Weide 17- oost	1,5	27,69	22,69		48,00		29,20	24,20	24,00	1,51	-24,00		nee
057_B	Achterste Weide 17- oost	4,5	31,44	26,44		48,00		32,92	27,92	28,00	1,48	-20,00		nee
057_C	Achterste Weide 17- oost	7	35,04	30,04		48,00		36,57	31,57	32,00	1,53	-16,00		nee
058_A	Achterste Weide 19- oost	1,5	28,48	23,48		48,00		29,88	24,88	25,00	1,40	-23,00		nee
058_B	Achterste Weide 19- oost	4,5	32,21	27,21		48,00		33,62	28,62	29,00	1,41	-19,00		nee
058_C	Achterste Weide 19- oost	7	35,86	30,86		48,00		37,28	32,28	32,00	1,42	-16,00		nee
059_A	Achterste Weide 21- oost	1,5	28,47	23,47		48,00		29,88	24,88	25,00	1,41	-23,00		nee
059_B	Achterste Weide 21- oost	4,5	31,64	26,64		48,00		33,09	28,09	28,00	1,45	-20,00		nee
059_C	Achterste Weide 21- oost	7	34,66	29,66		48,00		36,16	31,16	31,00	1,50	-17,00		nee
060_A	Achterste Weide 23- oost	1,5	31,32	26,32		48,00		32,12	27,12	27,00	0,80	-21,00		nee
060_B	Achterste Weide 23- oost	4,5	33,61	28,61		48,00		34,59	29,59	30,00	0,98	-18,00		nee
060_C	Achterste Weide 23- oost	7	35,79	30,79		48,00		36,96	31,96	32,00	1,17	-16,00		nee
061_A	Achterste Weide 25- oost	1,5	27,77	22,77		48,00		29,23	24,23	24,00	1,46	-24,00		nee
061_B	Achterste Weide 25- oost	4,5	30,80	25,80		48,00		32,22	27,22	27,00	1,42	-21,00		nee
061_C	Achterste Weide 25- oost	7	33,48	28,48		48,00		34,93	29,93	30,00	1,45	-18,00		nee
062_A	Achterste Weide 27- oost	1,5	27,99	22,99		48,00		29,36	24,36	24,00	1,37	-24,00		nee

Bijlage 6: Samenvatting geluidsbelastingen 2016 en 2031 ten gevolge van Vergertlaan

			Huidig	Huidig	Hogere waarde	Grenswaarde		Toekomst	Toekomst	Toekomst	Werkelijke toename	Juridische toename	Juridische toename	Reconstructie
Toets-punt	Adres		2016 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2016 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	Vastgestelde hogere waarde (Vergertlaan)	vastgestelde hogere waarde, heersende waarde of 48 dB		2031 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 plan (juridisch)	2031 plan - 2016	2031 plan - grenswaarde	2031 plan - grenswaarde (afgerond)	ja (≥ 1,50 dB) of nee (< 1,50 dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte [m]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]		Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	ja/nee
062_B	Achterste Weide 27- oost	4,5	30,75	25,75		48,00		32,15	27,15	27,00	1,40	-21,00		nee
062_C	Achterste Weide 27- oost	7	33,55	28,55		48,00		35,00	30,00	30,00	1,45	-18,00		nee
063_A	Achterste Weide 29- zuid	1,5	30,40	25,40		48,00		31,77	26,77	27,00	1,37	-21,00		nee
063_B	Achterste Weide 29- zuid	4,5	33,54	28,54		48,00		34,95	29,95	30,00	1,41	-18,00		nee
063_C	Achterste Weide 29- zuid	7	36,81	31,81		48,00		38,21	33,21	33,00	1,40	-15,00		nee
064_A	Achterste Weide 29- Oost	1,5	26,25	21,25		48,00		27,73	22,73	23,00	1,48	-25,00		nee
064_B	Achterste Weide 29- Oost	4,5	28,82	23,82		48,00		30,32	25,32	25,00	1,50	-23,00		nee
064_C	Achterste Weide 29- Oost	7	31,27	26,27		48,00		32,79	27,79	28,00	1,52	-20,00		nee
065_A	Achterste Weide 31- Oost	1,5	27,64	22,64		48,00		29,06	24,06	24,00	1,42	-24,00		nee
065_B	Achterste Weide 31- Oost	4,5	30,28	25,28		48,00		31,70	26,70	27,00	1,42	-21,00		nee
065_C	Achterste Weide 31- Oost	7	33,23	28,23		48,00		34,73	29,73	30,00	1,50	-18,00		nee
066_A	Achterste Weide 33- Oost	1,5	26,39	21,39		48,00		27,74	22,74	23,00	1,35	-25,00		nee
066_B	Achterste Weide 33- Oost	4,5	28,99	23,99		48,00		30,38	25,38	25,00	1,39	-23,00		nee
066_C	Achterste Weide 33- Oost	7	31,54	26,54		48,00		32,99	27,99	28,00	1,45	-20,00		nee
067_A	Achterste Weide 35- Oost	1,5	26,77	21,77		48,00		28,19	23,19	23,00	1,42	-25,00		nee
067_B	Achterste Weide 35- Oost	4,5	29,46	24,46		48,00		30,90	25,90	26,00	1,44	-22,00		nee
067_C	Achterste Weide 35- Oost	7	32,12	27,12		48,00		33,61	28,61	29,00	1,49	-19,00		nee
068_A	Achterste Weide 37- Oost	1,5	25,32	20,32		48,00		26,90	21,90	22,00	1,58	-26,00		nee
068_B	Achterste Weide 37- Oost	4,5	28,15	23,15		48,00		29,71	24,71	25,00	1,56	-23,00		nee
068_C	Achterste Weide 37- Oost	7	31,16	26,16		48,00		32,75	27,75	28,00	1,59	-20,00		nee
069_A	Achterste Weide 39- Oost	1,5	26,38	21,38		48,00		27,72	22,72	23,00	1,34	-25,00		nee
069_B	Achterste Weide 39- Oost	4,5	29,30	24,30		48,00		30,62	25,62	26,00	1,32	-22,00		nee
069_C	Achterste Weide 39- Oost	7	32,21	27,21		48,00		33,61	28,61	29,00	1,40	-19,00		nee
070_A	Biezenweide 2 - zuid	1,5	32,96	27,96		48,00		33,86	28,86	29,00	0,90	-19,00		nee
070_B	Biezenweide 2 - zuid	4,5	35,97	30,97		48,00		37,15	32,15	32,00	1,18	-16,00		nee
070_C	Biezenweide 2 - zuid	7	38,80	33,80		48,00		40,08	35,08	35,00	1,28	-13,00		nee
071_A	Biezenweide 4 - zuid	1,5	32,18	27,18		48,00		33,41	28,41	28,00	1,23	-20,00		nee
071_B	Biezenweide 4 - zuid	4,5	35,97	30,97		48,00		37,23	32,23	32,00	1,26	-16,00		nee
071_C	Biezenweide 4 - zuid	7	39,41	34,41		48,00		40,66	35,66	36,00	1,25	-12,00		nee
072_A	Biezenweide 6- zuid	1,5	31,39	26,39		48,00		32,68	27,68	28,00	1,29	-20,00		nee
072_B	Biezenweide 6- zuid	4,5	34,75	29,75		48,00		36,02	31,02	31,00	1,27	-17,00		nee
072_C	Biezenweide 6- zuid	7	38,25	33,25		48,00		39,53	34,53	35,00	1,28	-13,00		nee
073_A	Biezenweide 8- zuid	1,5	31,36	26,36		48,00		32,62	27,62	28,00	1,26	-20,00		nee
073_B	Biezenweide 8- zuid	4,5	34,62	29,62		48,00		35,91	30,91	31,00	1,29	-17,00		nee
073_C	Biezenweide 8- zuid	7	38,33	33,33		48,00		39,72	34,72	35,00	1,39	-13,00		nee
074_A	Biezenweide 10- zuid	1,5	30,33	25,33		48,00		31,73	26,73	27,00	1,40	-21,00		nee
074_B	Biezenweide 10- zuid	4,5	33,77	28,77		48,00		35,13	30,13	30,00	1,36	-18,00		nee
074_C	Biezenweide 10- zuid	7	37,40	32,40		48,00		38,75	33,75	34,00	1,35	-14,00		nee
075_A	Biezenweide 12 - zuid	1,5	31,44	26,44		48,00		32,86	27,86	28,00	1,42	-20,00		nee
075_B	Biezenweide 12 - zuid	4,5	34,77	29,77		48,00		36,16	31,16	31,00	1,39	-17,00		nee
075_C	Biezenweide 12 - zuid	7	38,14	33,14		48,00		39,48	34,48	34,00	1,34	-14,00		nee
076_A	Biezenweide 14 - zuid	1,5	32,17	27,17		48,00		33,50	28,50	29,00	1,33	-19,00		nee
076_B	Biezenweide 14 - zuid	4,5	35,05	30,05		48,00		36,38	31,38	31,00	1,33	-17,00		nee
076_C	Biezenweide 14 - zuid	7	37,96	32,96		48,00		39,34	34,34	34,00	1,38	-14,00		nee
077_A	Biezenweide 16 - zuid	1,5	35,54	30,54		48,00		36,02	31,02	31,00	0,48	-17,00		nee
077_B	Biezenweide 16 - zuid	4,5	37,82	32,82		48,00		38,43	33,43	33,00	0,61	-15,00		nee
077_C	Biezenweide 16 - zuid	7	40,08	35,08		48,00		40,91	35,91	36,00	0,83	-12,00		nee
078_A	Biezenweide 16 - oost	1,5	32,62	27,62		48,00		33,79	28,79	29,00	1,17	-19,00		nee
078_B	Biezenweide 16 - oost	4,5	34,95	29,95		48,00		36,15	31,15	31,00	1,20	-17,00		nee

Bijlage 6: Samenvatting geluidsbelastingen 2016 en 2031 ten gevolge van Vergertlaan

			Huidig	Huidig	Hogere waarde	Grenswaarde		Toekomst	Toekomst	Toekomst	Werkelijke toename	Juridische toename	Juridische toename	Reconstructie
Toets-punt	Adres		2016 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2016 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	Vastgestelde hogere waarde (Vergertlaan)	vastgestelde hogere waarde, heersende waarde of 48 dB		2031 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 plan (juridisch)	2031 plan - 2016	2031 plan - grenswaarde	2031 plan - grenswaarde (afgerond)	ja (≥ 1,50 dB) of nee (< 1,50 dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte [m]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]		Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	ja/nee
078_C	Biezenweide 16 - oost	7	37,37	32,37		48,00		38,63	33,63	34,00	1,26	-14,00		nee
079_A	Biezenweide 1- zuid	1,5	31,92	26,92		48,00		33,28	28,28	28,00	1,36	-20,00		nee
079_B	Biezenweide 1- zuid	4,5	34,75	29,75		48,00		36,13	31,13	31,00	1,38	-17,00		nee
079_C	Biezenweide 1- zuid	7	37,88	32,88		48,00		39,35	34,35	34,00	1,47	-14,00		nee
080_A	Biezenweide 3- zuid	1,5	32,23	27,23		48,00		33,27	28,27	28,00	1,04	-20,00		nee
080_B	Biezenweide 3- zuid	4,5	34,99	29,99		48,00		36,11	31,11	31,00	1,12	-17,00		nee
080_C	Biezenweide 3- zuid	7	38,00	33,00		48,00		39,26	34,26	34,00	1,26	-14,00		nee
081_A	Biezenweide 5- zuid	1,5	30,59	25,59		48,00		31,92	26,92	27,00	1,33	-21,00		nee
081_B	Biezenweide 5- zuid	4,5	33,77	28,77		48,00		35,09	30,09	30,00	1,32	-18,00		nee
081_C	Biezenweide 5- zuid	7	36,76	31,76		48,00		38,12	33,12	33,00	1,36	-15,00		nee
082_A	Biezenweide 7- zuid	1,5	31,41	26,41		48,00		32,64	27,64	28,00	1,23	-20,00		nee
082_B	Biezenweide 7- zuid	4,5	34,60	29,60		48,00		35,81	30,81	31,00	1,21	-17,00		nee
082_C	Biezenweide 7- zuid	7	37,77	32,77		48,00		39,01	34,01	34,00	1,24	-14,00		nee

Bijlage 6: Samenvatting geluidsbelastingen 2016 en 2031 ten gevolge van Vergertlaan

			Huidig	Huidig	Hogere waarde	Grenswaarde		Toekomst	Toekomst	Toekomst	Werkelijke toename	Juridische toename	Juridische toename	Reconstructie
Toets-punt	Adres		2016 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2016 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	Vastgestelde hogere waarde (Vergertlaan)	vastgestelde hogere waarde, heersende waarde of 48 dB		2031 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 plan (juridisch)	2031 plan - 2016	2031 plan - grenswaarde	2031 plan - grenswaarde (afgerond)	ja (≥ 1,50 dB) of nee (< 1,50 dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte [m]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]		Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	ja/nee
083_A	Biezenweide 9- zuid	1,5	30,95	25,95		48,00		32,15	27,15	27,00	1,20	-21,00		nee
083_B	Biezenweide 9- zuid	4,5	34,26	29,26		48,00		35,41	30,41	30,00	1,15	-18,00		nee
083_C	Biezenweide 9- zuid	7	37,29	32,29		48,00		38,47	33,47	33,00	1,18	-15,00		nee
084_A	Biezenweide 11- zuid	1,5	30,89	25,89		48,00		32,17	27,17	27,00	1,28	-21,00		nee
084_B	Biezenweide 11- zuid	4,5	34,11	29,11		48,00		35,41	30,41	30,00	1,30	-18,00		nee
084_C	Biezenweide 11- zuid	7	37,29	32,29		48,00		38,56	33,56	34,00	1,27	-14,00		nee
085_A	Biezenweide 11- oost	1,5	29,22	24,22		48,00		30,59	25,59	26,00	1,37	-22,00		nee
085_B	Biezenweide 11- oost	4,5	31,98	26,98		48,00		33,37	28,37	28,00	1,39	-20,00		nee
085_C	Biezenweide 11- oost	7	34,83	29,83		48,00		36,21	31,21	31,00	1,38	-17,00		nee
086_A	Groeneweide 2 - zuid	1,5	29,72	24,72		48,00		30,93	25,93	26,00	1,21	-22,00		nee
086_B	Groeneweide 2 - zuid	4,5	33,03	28,03		48,00		34,31	29,31	29,00	1,28	-19,00		nee
086_C	Groeneweide 2 - zuid	7	35,86	30,86		48,00		37,23	32,23	32,00	1,37	-16,00		nee
087_A	Groeneweide 4 - zuid	1,5	29,19	24,19		48,00		30,62	25,62	26,00	1,43	-22,00		nee
087_B	Groeneweide 4 - zuid	4,5	32,56	27,56		48,00		33,98	28,98	29,00	1,42	-19,00		nee
087_C	Groeneweide 4 - zuid	7	35,47	30,47		48,00		36,98	31,98	32,00	1,51	-16,00		nee
088_A	Groeneweide 6 - zuid	1,5	29,24	24,24		48,00		30,59	25,59	26,00	1,35	-22,00		nee
088_B	Groeneweide 6 - zuid	4,5	32,49	27,49		48,00		33,85	28,85	29,00	1,36	-19,00		nee
088_C	Groeneweide 6 - zuid	7	35,37	30,37		48,00		36,78	31,78	32,00	1,41	-16,00		nee
089_A	Groeneweide 8 - zuid	1,5	28,63	23,63		48,00		29,93	24,93	25,00	1,30	-23,00		nee
089_B	Groeneweide 8 - zuid	4,5	31,97	26,97		48,00		33,26	28,26	28,00	1,29	-20,00		nee
089_C	Groeneweide 8 - zuid	7	34,83	29,83		48,00		36,13	31,13	31,00	1,30	-17,00		nee
090_A	Groeneweide 10 - zuid	1,5	28,05	23,05		48,00		29,41	24,41	24,00	1,36	-24,00		nee
090_B	Groeneweide 10 - zuid	4,5	31,23	26,23		48,00		32,65	27,65	28,00	1,42	-20,00		nee
090_C	Groeneweide 10 - zuid	7	34,46	29,46		48,00		35,91	30,91	31,00	1,45	-17,00		nee
091_A	Groeneweide 12- zuid	1,5	29,40	24,40		48,00		30,87	25,87	26,00	1,47	-22,00		nee
091_B	Groeneweide 12- zuid	4,5	32,55	27,55		48,00		34,02	29,02	29,00	1,47	-19,00		nee
091_C	Groeneweide 12- zuid	7	35,53	30,53		48,00		37,04	32,04	32,00	1,51	-16,00		nee
092_A	Groeneweide 12- oost	1,5	26,88	21,88		48,00		28,21	23,21	23,00	1,33	-25,00		nee
092_B	Groeneweide 12- oost	4,5	29,86	24,86		48,00		31,26	26,26	26,00	1,40	-22,00		nee
092_C	Groeneweide 12- oost	7	32,70	27,70		48,00		34,22	29,22	29,00	1,52	-19,00		nee
093_A	Schapenweide 171 -zuid	1,5	45,44	40,44		48,00		46,66	41,66	42,00	1,22	-6,00		nee
093_B	Schapenweide 171 -zuid	4,5	47,28	42,28		48,00		48,52	43,52	44,00	1,24	-4,00		nee
093_C	Schapenweide 171 -zuid	7	49,07	44,07		48,00		50,30	45,30	45,00	1,23	-3,00		nee
094_A	Schapenweide 171 - Oost	1,5	39,07	34,07		48,00		40,33	35,33	35,00	1,26	-13,00		nee
094_B	Schapenweide 171 - Oost	4,5	41,51	36,51		48,00		42,77	37,77	38,00	1,26	-10,00		nee
094_C	Schapenweide 171 - Oost	7	44,25	39,25		48,00		45,48	40,48	40,00	1,23	-8,00		nee
095_A	Schapenweide 169- Oost	1,5	42,47	37,47		48,00		43,82	38,82	39,00	1,35	-9,00		nee
095_B	Schapenweide 169- Oost	4,5	40,30	35,30		48,00		41,88	36,88	37,00	1,58	-11,00		nee
095_C	Schapenweide 169- Oost	7	42,46	37,46		48,00		44,01	39,01	39,00	1,55	-9,00		nee
096_A	Schapenweide 167- Oost	1,5	40,48	35,48		48,00		41,69	36,69	37,00	1,21	-11,00		nee
096_B	Schapenweide 167- Oost	4,5	42,85	37,85		48,00		44,14	39,14	39,00	1,29	-9,00		nee
096_C	Schapenweide 167- Oost	7	44,41	39,41		48,00		45,69	40,69	41,00	1,28	-7,00		nee
097_A	Schapenweide 165- Oost	1,5	29,66	24,66		48,00		30,97	25,97	26,00	1,31	-22,00		nee
097_B	Schapenweide 165- Oost	4,5	34,63	29,63		48,00		35,91	30,91	31,00	1,28	-17,00		nee
097_C	Schapenweide 165- Oost	7	37,59	32,59		48,00		38,89	33,89	34,00	1,30	-14,00		nee
098_A	Schapenweide 163- Oost	1,5	31,53	26,53		48,00		32,82	27,82	28,00	1,29	-20,00		nee
098_B	Schapenweide 163- Oost	4,5	36,26	31,26		48,00		37,51	32,51	33,00	1,25	-15,00		nee
098_C	Schapenweide 163- Oost	7	39,04	34,04		48,00		40,30	35,30	35,00	1,26	-13,00		nee
099_A	Schapenweide 161- Oost	1,5	32,28	27,28		48,00		33,64	28,64	29,00	1,36	-19,00		nee

Bijlage 6: Samenvatting geluidsbelastingen 2016 en 2031 ten gevolge van Vergertlaan

			Huidig	Huidig	Hogere waarde	Grenswaarde		Toekomst	Toekomst	Toekomst	Werkelijke toename	Juridische toename	Juridische toename	Reconstructie
Toets-punt	Adres		2016 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2016 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	Vastgestelde hogere waarde (Vergertlaan)	vastgestelde hogere waarde, heersende waarde of 48 dB		2031 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 plan (juridisch)	2031 plan - 2016	2031 plan - grenswaarde	2031 plan - grenswaarde (afgerond)	ja (≥ 1,50 dB) of nee (< 1,50 dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte [m]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]		Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	ja/nee
099_B	Schapenweide 161- Oost	4,5	35,62	30,62		48,00		36,85	31,85	32,00	1,23	-16,00		nee
099_C	Schapenweide 161- Oost	7	38,69	33,69		48,00		39,94	34,94	35,00	1,25	-13,00		nee
100_A	Schapenweide 159- Oost	1,5	32,44	27,44		48,00		33,69	28,69	29,00	1,25	-19,00		nee
100_B	Schapenweide 159- Oost	4,5	35,09	30,09		48,00		36,25	31,25	31,00	1,16	-17,00		nee
100_C	Schapenweide 159- Oost	7	37,37	32,37		48,00		38,55	33,55	34,00	1,18	-14,00		nee
101_A	Schapenweide 157- Oost	1,5	33,93	28,93		48,00		35,30	30,30	30,00	1,37	-18,00		nee
101_B	Schapenweide 157- Oost	4,5	34,99	29,99		48,00		36,25	31,25	31,00	1,26	-17,00		nee
101_C	Schapenweide 157- Oost	7	37,23	32,23		48,00		38,50	33,50	34,00	1,27	-14,00		nee
102_A	Schapenweide 155- Oost	1,5	32,31	27,31		48,00		33,20	28,20	28,00	0,89	-20,00		nee
102_B	Schapenweide 155- Oost	4,5	33,52	28,52		48,00		34,83	29,83	30,00	1,31	-18,00		nee
102_C	Schapenweide 155- Oost	7	36,42	31,42		48,00		37,73	32,73	33,00	1,31	-15,00		nee
103_A	Schapenweide 153- zuid	1,5	36,29	31,29		48,00		37,54	32,54	33,00	1,25	-15,00		nee
103_B	Schapenweide 153- zuid	4,5	37,96	32,96		48,00		39,22	34,22	34,00	1,26	-14,00		nee
103_C	Schapenweide 153- zuid	7	39,99	34,99		48,00		41,29	36,29	36,00	1,30	-12,00		nee
104_A	Schapenweide 153- oost	1,5	30,03	25,03		48,00		31,29	26,29	26,00	1,26	-22,00		nee
104_B	Schapenweide 153- oost	4,5	32,51	27,51		48,00		33,81	28,81	29,00	1,30	-19,00		nee
104_C	Schapenweide 153- oost	7	35,38	30,38		48,00		36,71	31,71	32,00	1,33	-16,00		nee
105_A	Schapenweide 151- oost	1,5	31,18	26,18		48,00		32,46	27,46	27,00	1,28	-21,00		nee
105_B	Schapenweide 151- oost	4,5	33,09	28,09		48,00		34,33	29,33	29,00	1,24	-19,00		nee
105_C	Schapenweide 151- oost	7	35,89	30,89		48,00		37,18	32,18	32,00	1,29	-16,00		nee
106_A	Schapenweide 149- oost	1,5	29,93	24,93		48,00		31,26	26,26	26,00	1,33	-22,00		nee
106_B	Schapenweide 149- oost	4,5	31,21	26,21		48,00		32,59	27,59	28,00	1,38	-20,00		nee
106_C	Schapenweide 149- oost	7	33,96	28,96		48,00		35,33	30,33	30,00	1,37	-18,00		nee
107_A	Schapenweide 147- oost	1,5	27,30	22,30		48,00		28,65	23,65	24,00	1,35	-24,00		nee
107_B	Schapenweide 147- oost	4,5	29,98	24,98		48,00		31,36	26,36	26,00	1,38	-22,00		nee
107_C	Schapenweide 147- oost	7	34,06	29,06		48,00		35,46	30,46	30,00	1,40	-18,00		nee
108_A	Schapenweide 145- oost	1,5	30,04	25,04		48,00		31,33	26,33	26,00	1,29	-22,00		nee
108_B	Schapenweide 145- oost	4,5	32,12	27,12		48,00		33,46	28,46	28,00	1,34	-20,00		nee
108_C	Schapenweide 145- oost	7	34,92	29,92		48,00		36,29	31,29	31,00	1,37	-17,00		nee
109_A	Schapenweide 143- oost	1,5	29,53	24,53		48,00		30,88	25,88	26,00	1,35	-22,00		nee
109_B	Schapenweide 143- oost	4,5	31,69	26,69		48,00		33,08	28,08	28,00	1,39	-20,00		nee
109_C	Schapenweide 143- oost	7	34,70	29,70		48,00		36,11	31,11	31,00	1,41	-17,00		nee
110_A	Schapenweide 141- oost	1,5	28,89	23,89		48,00		30,19	25,19	25,00	1,30	-23,00		nee
110_B	Schapenweide 141- oost	4,5	31,36	26,36		48,00		32,62	27,62	28,00	1,26	-20,00		nee
110_C	Schapenweide 141- oost	7	34,04	29,04		48,00		35,34	30,34	30,00	1,30	-18,00		nee
111_A	Schapenweide 139- oost	1,5	28,08	23,08		48,00		29,42	24,42	24,00	1,34	-24,00		nee
111_B	Schapenweide 139- oost	4,5	30,04	25,04		48,00		31,30	26,30	26,00	1,26	-22,00		nee
111_C	Schapenweide 139- oost	7	32,17	27,17		48,00		33,49	28,49	28,00	1,32	-20,00		nee
112_A	Schapenweide 137- oost	1,5	28,00	23,00		48,00		29,27	24,27	24,00	1,27	-24,00		nee
112_B	Schapenweide 137- oost	4,5	30,14	25,14		48,00		31,48	26,48	26,00	1,34	-22,00		nee
112_C	Schapenweide 137- oost	7	32,77	27,77		48,00		34,14	29,14	29,00	1,37	-19,00		nee
113_A	De Fanfare 29- zuid	1,5	51,62	46,62		48,00		52,85	47,85	48,00	1,23	0,00		nee
113_B	De Fanfare 29- zuid	4,5	53,28	48,28		48,28		54,50	49,50	49,50	1,22	1,22		nee
114_A	De Fanfare 29- oost	1,5	49,17	44,17		48,00		50,38	45,38	45,00	1,21	-3,00		nee
114_B	De Fanfare 29- oost	4,5	51,03	46,03		48,00		52,22	47,22	47,00	1,19	-1,00		nee
115_A	De Fanfare 31- zuid	1,5	44,90	39,90		48,00		46,18	41,18	41,00	1,28	-7,00		nee
115_B	De Fanfare 31- zuid	4,5	47,78	42,78		48,00		48,98	43,98	44,00	1,20	-4,00		nee
116_A	De Fanfare 31- oost	1,5	44,12	39,12		48,00		45,48	40,48	40,00	1,36	-8,00		nee
116_B	De Fanfare 31- oost	4,5	46,54	41,54		48,00		47,83	42,83	43,00	1,29	-5,00		nee

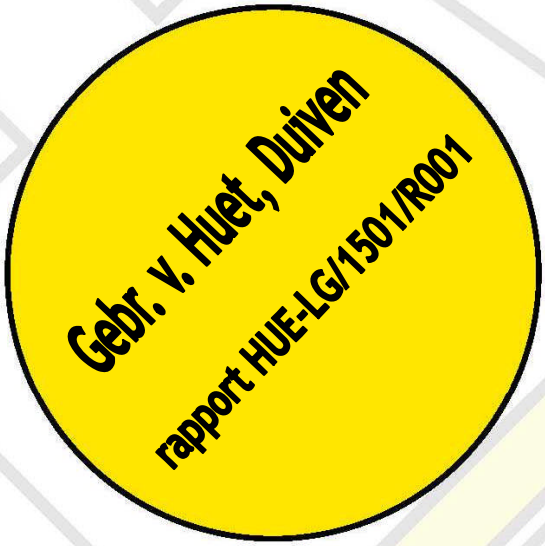
Bijlage 6: Samenvatting geluidsbelastingen 2016 en 2031 ten gevolge van Vergertlaan

			Huidig	Huidig	Hogere waarde	Grenswaarde		Toekomst	Toekomst	Toekomst	Werkelijke toename	Juridische toename	Juridische toename	Reconstructie
Toets-punt	Adres		2016 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2016 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	Vastgestelde hogere waarde (Vergertlaan)	vastgestelde hogere waarde, heersende waarde of 48 dB		2031 (waarde exclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 (waarde inclusief aftrek ex artikel 110g Wgh)	2031 plan (juridisch)	2031 plan - 2016	2031 plan - grenswaarde	2031 plan - grenswaarde (afgerond)	ja (≥ 1,50 dB) of nee (< 1,50 dB)
Naam	Omschrijving	Hoogte [m]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]		Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	Lden [dB]	ja/nee
117_A	de Tamboer 41 -133 - Zuid	1,5	40,47	35,47		48,00		41,69	36,69	37,00	1,22	-11,00		nee
117_B	de Tamboer 41 -133 - Zuid	4,5	42,42	37,42		48,00		43,66	38,66	39,00	1,24	-9,00		nee
117_C	de Tamboer 41 -133 - Zuid	10	47,07	42,07		48,00		48,36	43,36	43,00	1,29	-5,00		nee
118_A	de Tamboer 41 -133 - oost	1,5	40,08	35,08		48,00		41,33	36,33	36,00	1,25	-12,00		nee
118_B	de Tamboer 41 -133 - oost	4,5	40,83	35,83		48,00		42,10	37,10	37,00	1,27	-11,00		nee
118_C	de Tamboer 41 -133 - oost	7	42,03	37,03		48,00		43,33	38,33	38,00	1,30	-10,00		nee
118_D	de Tamboer 41 -133 - oost	10	44,16	39,16		48,00		45,50	40,50	41,00	1,34	-7,00		nee
119_A	Schapenweide 274 - zuis	1,5	33,26	28,26		48,00		34,64	29,64	30,00	1,38	-18,00		nee
119_B	Schapenweide 274 - zuis	4,5	34,93	29,93		48,00		36,30	31,30	31,00	1,37	-17,00		nee
119_C	Schapenweide 274 - zuis	7	36,92	31,92		48,00		38,34	33,34	33,00	1,42	-15,00		nee
120_A	Schapenweide 274 - oost	1,5	35,24	30,24		48,00		36,53	31,53	32,00	1,29	-16,00		nee
120_B	Schapenweide 274 - oost	4,5	36,00	31,00		48,00		37,28	32,28	32,00	1,28	-16,00		nee
120_C	Schapenweide 274 - oost	7	37,33	32,33		48,00		38,64	33,64	34,00	1,31	-14,00		nee
121_A	Schapenweide 272 - oost	1,5	36,22	31,22		48,00		37,50	32,50	33,00	1,28	-15,00		nee
121_B	Schapenweide 272 - oost	4,5	36,88	31,88		48,00		38,16	33,16	33,00	1,28	-15,00		nee
121_C	Schapenweide 272 - oost	7	37,78	32,78		48,00		39,08	34,08	34,00	1,30	-14,00		nee
122_A	Laarstraat 10 - west	1,5	38,63	33,63		48,00		40,16	35,16	35,00	1,53	-13,00		nee
122_B	Laarstraat 10 - west	4,5	39,24	34,24		48,00		40,75	35,75	36,00	1,51	-12,00		nee
122_C	Laarstraat 10 - west	7	39,46	34,46		48,00		40,96	35,96	36,00	1,50	-12,00		nee
123_A	Laarstraat 10 - Noord	1,5	39,57	34,57		48,00		41,13	36,13	36,00	1,56	-12,00		nee
123_B	Laarstraat 10 - Noord	4,5	40,10	35,10		48,00		41,67	36,67	37,00	1,57	-11,00		nee
123_C	Laarstraat 10 - Noord	7	38,36	33,36		48,00		40,02	35,02	35,00	1,66	-13,00		nee
124_A	Roodwilligenstraat 10 - Zuid	1,5	29,65	24,65		48,00		30,52	25,52	26,00	0,87	-22,00		nee
124_B	Roodwilligenstraat 10 - Zuid	4,5	32,00	27,00		48,00		33,15	28,15	28,00	1,15	-20,00		nee
124_C	Roodwilligenstraat 10 - Zuid	7	37,27	32,27		48,00		38,70	33,70	34,00	1,43	-14,00		nee
125_A	Roodwilligenstraat 10 - west	1,5	32,38	27,38		48,00		33,41	28,41	28,00	1,03	-20,00		nee
125_B	Roodwilligenstraat 10 - west	4,5	33,94	28,94		48,00		35,03	30,03	30,00	1,09	-18,00		nee
125_C	Roodwilligenstraat 10 - west	7	34,47	29,47		48,00		35,58	30,58	31,00	1,11	-17,00		nee
126_A	Roodwilligenstraat 1 - west	1,5	23,76	18,76		48,00		25,06	20,06	20,00	1,30	-28,00		nee
126_B	Roodwilligenstraat 1 - west	4,5	25,49	20,49		48,00		27,04	22,04	22,00	1,55	-26,00		nee
126_C	Roodwilligenstraat 1 - west	7	27,89	22,89		48,00		29,42	24,42	24,00	1,53	-24,00		nee
127_A	Roodwilligenstraat 1 - zuid	1,5	33,61	28,61		48,00		35,38	30,38	30,00	1,77	-18,00		nee
127_B	Roodwilligenstraat 1 - zuid	4,5	35,15	30,15		48,00		36,91	31,91	32,00	1,76	-16,00		nee
127_C	Roodwilligenstraat 1 - zuid	7	35,86	30,86		48,00		37,54	32,54	33,00	1,68	-15,00		nee
128_A	Roodwilligenstraat 1 - west	1,5	35,74	30,74		48,00		37,65	32,65	33,00	1,91	-15,00		nee
128_B	Roodwilligenstraat 1 - west	4,5	36,91	31,91		48,00		38,88	33,88	34,00	1,97	-14,00		nee
128_C	Roodwilligenstraat 1 - west	7	37,43	32,43		48,00		39,28	34,28	34,00	1,85	-14,00		nee
129_A	Roodwilligenstraat 1b - west	1,5	37,38	32,38		48,00		38,92	33,92	34,00	1,54	-14,00		nee
129_B	Roodwilligenstraat 1b - west	4,5	38,85	33,85		48,00		40,29	35,29	35,00	1,44	-13,00		nee

Bijlage 3 Akoestisch onderzoek Ploenstraat 17

Know How Acoustics

Fonteinkruidstraat 1
6841 KA Arnhem
Tel: (026) 322 91 49
Fax: (026) 322 91 59

AKOESTISCH ONDERZOEK
Actualisatie akoestisch onderzoek melding Activiteitenbesluit
inrichting Gebr. v. Huet aan de Ploenstraat 17 in Duiven.
In relatie tot het nieuwe bestemmingsplan 'Duiven Noord'.
Rapport: HUE-LG/1501/R001

Status : **1e concept**

Opgesteld in opdracht van:
Gemeente Duiven, Afdeling Beleid
Postbus 6
6920 AA DUIVEN

Contactpersoon:
de heer Twan Hoegen
tel.: 0316-279 307
e-mail: t.hoegen@duiven.nl

Opgesteld door:
de heer ing. A.J.M. van Wieren
Arnhem, 12 augustus 2015

Samenvatting

In opdracht van de Gemeente Duiven, Afdeling Beleid, is een akoestisch onderzoek verricht ten aanzien van de inrichting van Gebr. v. Huet aan de de Ploenstraat 17 in Duiven. De inrichting betreft een melkveebedrijf en een loonbedrijf annex grondverzetbedrijf. Het onderzoek wordt verricht in relatie tot het nieuwe bestemmingsplan 'Duiven Noord'.
In de periode augustus 2009 t/m mei 2012 is door Know How Acoustics in opdracht van Gebr. v. Huet een akoestisch onderzoek verricht. Het onderzoek is destijds verricht om de volgende redenen:

- de herziening van het bestemmingsplan Buitengebied 1980;
- de inrichting is onder het Landbouwbesluit komen te vallen.

De uitgangspunten en resultaten van het onderzoek zijn beschreven in rapport HUE-LG/0901/R002 (concept) d.d. 16 mei 2012.

Momenteel is de bestemmingsplanherziening in de eindfase gekomen. De gemeente wil door middel van een veegplan onder andere de bestemming van de inrichting van Gebr. v. Huet van het nieuwe bestemmingsplan 'Duiven Noord' deel laten uit maken. Daarvoor is echter een actualisatie van het akoestisch onderzoek van Gebr. v. Huet noodzakelijk.
Op 4 mei 2015 is er een overleg met Gebr. v. Huet geweest over de wijzigingen ten opzichte van mei 2012. Deze zijn beknopt als volgt:

- de nieuwe jongveestal is volgens plan gerealiseerd;
- de milieuwetgeving/geluidsnormering is als volgt gewijzigd:
  - het Landbouwbesluit is overgegaan in het Activiteitenbesluit;
  - er is een gebiedsgerichtbeleid in Duiven vastgesteld.

Deze wijzigingen zijn in het akoestisch onderzoek verwerkt.

Op de inrichting zijn momenteel de bepalingen uit het bestemmingsplan Buitengebied 1980 van toepassing zijn. De planologische bestemming van het (bedrijfs)perceel is "AC". Dit betekent dat het perceel voor agrarische doeleinden gebruikt mag worden. In 1994 is aan de Gebr. v. Huet een Hinderwetvergunning verleend voor een melkvee en loonbedrijf.
In het nieuwe bestemmingsplan wil de gemeente voor de inrichting uitgaan van de bestemming 'Bedrijf' met de aanduiding 'agrarisch loonbedrijf' Hieronder wordt verstaan: een loonwerkbedrijf dat uitsluitend of nagenoeg uitsluitend werkzaamheden verricht ten behoeve van agrarische bedrijven, al dan niet in combinatie met in combinatie met grondverzet als een ondergeschikte nevenactiviteit. Het grondverzet wordt daarmee volgens de gemeente als ondergeschikte nevenactiviteit mogelijk.

De inrichting is gesitueerd in het buitengebied tegen de bebouwde kom van Duiven. De in-/uitrit van de inrichting is aan de zuidzijde van het bedrijf aan de Hogeweg. Aan de in-/uitrit is tevens het tankstation van het bedrijf gesitueerd. Binnen de inrichting zijn twee bedrijfswoningen, Ploenstraat 17 en Hogeweg 2, aanwezig.

Het vigerende gebiedsgerichte geluidbeleid van de gemeente duiven is op 4 oktober 2010 door de gemeenteraad vastgesteld.
De gebiedstypering van de omgeving waarin Gebr. v. Huet gesitueerd is, is 'buitengebied' met de aanmerking 'ontwikkeling woningbouw'. Wat betreft de aanmerking 'ont-

wikkeling woningbouw' is het nieuwe bestemmingsplan Duiven Noord' 'in beschouwing genomen. Daaruit blijkt dat de bestemming van dit gebied 'Agrarisch' is en dat er hiervoor geen nieuw plan in ontwikkeling is. In dit onderzoek is derhalve uitgegaan van de gebiedstypering 'buitengebied'.
Het gebied ten zuiden en ten oosten van de inrichting van Gebr. v. Huet heeft de gebiedstypering 'woongebieden kern Duiven'.
Afhankelijk van de typering zijn aan een gebied twee geluidsklassen toegekend. Een ambitie en een bovengrens. De geluidsbelastingklassen die op de nabijgelegen woningen – er zijn geen andere geluidsgevoelige bestemmingen aanwezig - van toepassing zijn, zijn vermeld in de onderstaande tabel. De ambitiewaarden en bovengrenzen van de beide gebiedstyperingen komen overeen.

Geluidsklassen nabijgelegen woningen

relevante woningen	**gebiedstypering**	**geluidsklassen ten aanzien van het geluid van bedrijven**			
		ambitie		**bovengrens**	
		kwalificatie	**geluidsbelasting**	**kwalificatie**	**geluidsbelasting**
aan de Hogeweg	buitengebied	rustig	40 – 45 dB(A)	redelijk rustig	45 – 50 dB(A)
aan de Ploenstraat	woongebieden kern	rustig	40 – 45 dB(A)	redelijk rustig	45 – 50 dB(A)

Met betrekking tot de maximale geluidsniveaus (geluidspieken, L_{Amax}) geldt volgens het geluidbeleid van Duiven dat er naar gestreefd moet worden dat deze niet meer dan 10 dB(A) boven de equivalente geluidsniveaus uitkomen. Indien hieraan redelijkerwijs niet voldaan kan worden, kunnen hogere maximale geluidsniveaus worden toegestaan.
In die gevallen waarin niet aan de grenswaarden kan worden voldaan, kunnen op basis van de afwijkingsbevoegdheid wegens bijzondere omstandigheden hogere maximale geluidsniveaus worden vergund. Op basis van de beschikbare kennis omtrent hinder door maximale geluidsniveaus en de vaste jurisprudentie hieromtrent mogen de maximale geluidsniveaus (L_{Amax}) in de dag-, avond- en nachtperiode echter niet hoger zijn respectievelijk dan 70, 65 en 60 dB(A). In specifieke gevallen kan onder voorwaarden ontheffing worden verleend. Het vergunnen van maximale geluidsniveaus hoger dan de grenswaarden dient in de considerans van de vergunning te worden gemotiveerd. Tenminste moet worden aangegeven welke technische en/of organisatorische maatregelen zijn getroffen om de nadelige gevolgen voor het milieu te beperken, voor zover zij niet kunnen worden voorkomen.

Uit artikel 2.17 lid 5b van het Activiteitenbesluit kan geconcludeerd worden dat het Besluit in afwijking tot de normering volgens geluidbeleid van Duiven in de dag-, avond- en nachtperiode zonder meer maximale geluidsniveaus tot respectievelijk ten hoogste 70, 65 en 60 dB(A) zijn toegestaan. Bovendien is het voorschrift in de dagperiode niet van toepassing op de laad- en losactiviteiten en op het in- en uitrijden van de inrichting met motorvoertuigen.

De gemeente kan op grond van artikel 2.20 van het Activiteitenbesluit onder voorwaarden maatwerkvoorschriften aan de inrichting stellen. De gemeente heeft de mogelijkheid om maatwerkvoorschriften te stellen om bijvoorbeeld invulling te geven aan het gebiedsgerichte geluidsbeleid.

In het Activiteitenbesluit wordt voor agrarische bedrijven van de volgende etmaalindeling uitgegaan:

- dagperiode : 06.00 – 19.00 uur;
- avondperiode : 19.00 – 22.00 uur;
- nachtperiode : 22.00 – 06.00 uur.

Het geluidbeleid van Duiven sluit voor inrichtingen in het buitengebied hier op aan.

Een belangrijk aspect ten aanzien van de inrichting is de indirecte hinder door de verkeersaantrekkende hinder die van de inrichting uitgaat. Het geluid door de verkeersaantrekkende werking van het bedrijf dient – conform het Activiteitenbesluit en in lijn met het geluidbeleid van Duiven - beoordeeld overeenkomstig de circulaire 'Geluidhinder veroorzaakt door wegverkeer van en naar de inrichting' d.d. 29 februari 1996 van de Minister van VROM.
De voorkeursgrenswaarde voor de geluidbelasting op de gevels van de woningen van derden bedraagt voor de verkeersaantrekkende werking 50 dB(A) en de maximale grenswaarde 65 dB(A). Dit betekent dat het equivalente geluidsniveau (gemiddelde geluidsniveau, L_{Aeq}) in de dag-, avond- en nachtperiode bij voorkeur niet meer mag bedragen dan respectievelijk 50, 45 en 40 dB(A).
De maximale geluidsniveaus (geluidspieken (L_{Amax}) blijven net als bij de beoordeling van het normale wegverkeerslawaai buiten beschouwing.

Uit het onderzoek is geconcludeerd dat onder representatieve bedrijfsomstandigheden het langtijdgemiddeld geluidsniveau ($L_{Ar,LT}$) op de gevels van de woningen van derden door het geluid vanuit de inrichting in de dag-, avond- en nachtperiode respectievelijk ten hoogste 42, 37 en 33 dB(A) bedraagt. De geluidsbelasting bedraagt ten hoogste 43 dB(A). Daarmee wordt aan de ambitie 'rustig' voldaan.
Het langtijdgemiddeld geluidsniveau door de vaste installaties en toestellen bedraagt in de dag- en avondperiode respectievelijk ten hoogste 42 en 17 dB(A). In de nachtperiode is er geen relevante geluidsemissie. Er wordt voldaan aan artikel 2.17 lid 5b van het Activiteitenbesluit.

De maximale geluidsniveaus (geluidspieken, L_{Amax}) door de voertuigbewegingen en laad- en losactiviteiten bedragen op de woningen van derden in de dag-, avond- en nachtperiode respectievelijk ten hoogste 62, 65 en 65. De geluidspieken zijn inherent aan deze bewegingen en activiteiten en kunnen redelijkerwijs niet worden vermeden. Op basis van het geluidbeleid van Duiven zijn daarom de grenswaarden van 70, 65 en 60 dB(A) in respectievelijk de dag-, avond- en nachtperiode van toepassing. De grenswaarde wordt in de nachtperiode met respectievelijk ten hoogste 5 dB(A) overschreden. De overschrijdingen worden veroorzaakt door de trekkers, zelfrijdende maaier, combine en hakselaar.
Op grond van toetsing aan artikel 2.17 lid 5b van het Activiteitenbesluit kan dezelfde conclusie worden getrokken.

Uit de afzonderlijke bijdragen blijkt dat de overschrijdingen worden veroorzaakt door de geluidspieken van de zelfrijdende maaier, combine, hakselaar en trekkers. Deze bewegingen houden allemaal verband met de oogstwerkzaamheden die in de periode juli – december plaatsvinden. Deze werkzaamheden moeten door de beperkt beschikbare tijd, onder andere vanwege het weer, voor een deel in de avondperiode plaatsvinden. Het lukt vaak niet om vóór 22.00 uur binnen te zijn. Meestal zijn de voertuigen/machines vóór 23.00 uur binnen te zijn. Incidenteel komt het voor dat de voertuigen/machines na 23.00 uur binnen zijn. Het betreft een bestaande, voor de bedrijfsvoering noodzakelijk situatie.

Op grond van de ontheffingsmogelijkheid die het geluidbeleid van Duiven biedt, kan de gemeente besluiten om in de periode van 22.00 t/m 23.00 uur hoger maximale geluidsniveaus toe te staan vanwege voertuigen en zelfrijdende machines. Hiervoor kunnen de volgende argumenten worden gebruikt:

- de geluidspieken zijn inherent aan de bewegingen;
- het zijn moderne voertuigen die op korte termijn niet aan vervanging toe zijn;
- er zijn redelijkerwijs geen bron en/of overdrachtsmaatregelen mogelijk;
- er is een alternatieve ontsluiting op de Ploenstraat mogelijk die echter, afgezien van de hoge kosten (globaal € 120.000,-- excl. BTW), geen oplossing biedt. Een andere ontsluiting is binnen de eigendomsgrenzen van het bedrijf geen optie;
- het gaat om een bestaande situatie die noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering (er kan niet worden uitgeweken naar de dag- of avondperiode);
- uitgaande van een minimale geluidwering van 20 dB(A), eis Bouwbesluit, mag worden aangenomen dat de geluidspieken in de geluidsgevoelige ruimten van de woningen van derden niet hoger zijn dat 45 dB(A).

De voorkeurswaarde voor de maximale geluidsniveaus (L_{Amax}) wordt in de dagperiode ook overschreden door de geluidspieken uit de werkplaats. De overschrijding bedraagt ten hoogste 6dB(A). De grenswaarde 70 dB(A) worden niet overschreden.
De deur van de werkplaats staat naast het doorlaten van goederen, voertuigen en machines open voor de ventilatie, met name op warme dagen. Het komt niet vaak voor dat deze hoge geluidspieken, bijvoorbeeld ten gevolge van hameren, optreden. De gemeente kan daarom besluiten om deze geluidspieken toe te staan. Er wordt overigens voldaan aan artikel 2.17 lid 5b van het Activiteitenbesluit.

Door de verkeersaantrekkende werking die van de inrichting uitgaat, indirecte hinder, bedraagt de geluidsbelasting op de gevels van de woningen van derden ten hoogste 59 dB(A). De woning Ploenstraat 15b is maatgevend. De voorkeurwaarde van 50 dB(A) wordt bij twee woningen, Ploenstraat 15b en 19, met 9 en 2 dB(A) overschreden. Bij alle woningen wordt voldaan aan de grenswaarde van 65 dB(A).
Op grond van het Bouwbesluit dienen de woningen een minimale geluidswering van 20 dB(A) te hebben. Het binnenniveau in de geluidsgevoelige ruimten van de woningen mag niet hoger zijn dan een geluidsbelasting van 35 dB(A). Bij één woning, Ploenstraat 15b, is het mogelijk dat het ten hoogste toegestane binnenniveau wordt overschreden. Indien blijkt uit een onderzoek dat, dat het geval is, kunnen aan de bewoners van de woning geluidsisolerende maatregelen worden aangeboden.

In de Hinderwetvergunning van 1994 is in voorschrift 2.5 als maatregel een alternatieve ontsluiting rechtstreeks op de Ploenstraat opgenomen. Deze is tot op heden niet aangelegd. Uit de overwegingen bij de vergunning blijkt niet dat de effecten van die voorziening gebaseerd zijn op akoestisch onderzoek.
Uit het huidige onderzoek blijkt dat de hoogste geluidsbelasting bij de woningen van derden met de alternatieve in-/uitrit 2 dB(A) lager is dan bij het gebruik van de huidige in-/uitrit. Daar tegenover staan echter hoge kosten van de aanleg van de nieuwe in-/uitrit, die geraamd zijn op globaal € 117.000,-- excl. BTW) .
Bovendien wordt er ook daarmee niet aan de voorkeurswaarde van 50 dB(A) voldaan en is het mogelijk dat er gevelmaatregelen aan de drie woningen, Ploenstraat 36, 38 en 40, nodig zijn.
Op grond van het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de alternatieve in-/uitrit redelijkerwijs niet van het bedrijf verlangd kan worden.

Inhoud

1 Inleiding 8

2 Geluidsnormering 9

3 Bedrijfssituaties 12

3.1 Inleiding 12

3.2 Loon- en grondverzetbedrijf 12
3.2.1 Inleiding 12
3.2.2 Transportactiviteiten 13
3.2.3 Laad- en losactiviteiten en dergelijke en vaste installaties 14

3.3 Agrarisch bedrijf 15
3.3.1 Activiteiten i.v.m. melken 15
3.3.2 Het voeren van de koeien 15
3.3.3 Ventilatie stallen 15
3.3.4 Aanvoer krachtvoer en kunstmest 15
3.3.5 Drijfmest 15
3.3.6 Verladen van vee 16
3.3.7 Afvoeren vaste mest 16
3.3.8 Inkuilen 16

4 Geluidemissies en Best Beschikbare Technieken 17

4.1 Emissiemetingen 17

4.2 Overige bronvermogens (kengetallen) 18

4.3 Best Beschikbare Technieken (BBT) 18

5 Berekeningen en resultaten bestaande situatie 19

5.1 Computermodel en invoergegevens 19

5.2 Berekeningspunten 19

5.3 Langtijdgemiddelde geluidsniveaus 20

5.4 Maximale geluidsniveaus (L_{Amax}) 21

5.5 Verkeersaantrekkende werking 21

6 Maatregelen onderzoek 23

6.1 Maximale geluidsniveaus (geluidspieken, L_{Amax}) 23

6.2 Verkeersaantrekkende werking 24

7 Conclusies 26

Figuren

Figuur 1: situatie
Figuur 2: schets lay-out bedrijf
Figuur 3: gebiedstypering omgeving Gebr. van Huet
Figuur 4: bestemmingsplantekening 'Duiven Noord' omgeving Gebr. van Huet
Figuur 5: ligging rekenpunten
Figuur 6: 45 en 50 dB(A) etmaalwaardecontour bedrijfssituatie 'met afvoer vaste mest'
Figuur 7: 45 en 50 dB(A) etmaalwaardecontour bedrijfssituatie, 'met afvoer drijfmest'
Figuur 8: 45 en 50 dB(A) etmaalwaardecontour bedrijfssituatie 'met inkuilen'
Figuur 9: onderzochte geluidsschermen
Figuur 10: onderzochte alternatieve in-/uitrit

Bijlagen

Bijlage 1: geluidsvoorschriften Activiteitenbesluit
Bijlage 2: bronuitwerkingen
Bijlage 3: invoergegevens rekenmodellen
Bijlage 4: berekeningsresultaten $L_{Ar,LT}$ huidige situatie
Bijlage 5: berekeningsresultaten L_{Amax} huidige situatie
Bijlage 6: berekeningsresultaten verkeersaantrekkende werking huidige situatie
Bijlage 7: berekeningsresultaten L_{Amax} met onderzochte geluidsschermen
Bijlage 8: berekeningsresultaten L_{Amax} met alternatieve in-/uitrit
Bijlage 9: verkeersaantrekkende werking met alternatieve in-/uitrit

1 Inleiding

In opdracht van de Gemeente Duiven, Afdeling Beleid, is een akoestisch onderzoek verricht ten aanzien van de inrichting van Gebr. v. Huet aan de Ploenstraat 17 in Duiven. De inrichting betreft een melkveebedrijf en een loonbedrijf annex grondverzetbedrijf. Het onderzoek wordt verricht in relatie tot het nieuwe bestemmingsplan 'Duiven Noord'.

In de periode augustus 2009 t/m mei 2012 is door Know How Acoustics in opdracht van Gebr. v. Huet een akoestisch onderzoek verricht. Het onderzoek is destijds verricht om de volgende redenen:
- de herziening van het bestemmingsplan Buitengebied 1980;
- de inrichting is onder het Landbouwbesluit komen te vallen.

De uitgangspunten en resultaten van het onderzoek zijn beschreven in rapport HUE-LG/0901/R002 (concept) d.d. 16 mei 2012.

Momenteel is de bestemmingsplanherziening in de eindfase gekomen. De gemeente wil door middel van een veegplan onder andere de bestemming van de inrichting van Gebr. v. Huet van het nieuwe bestemmingsplan 'Duiven Noord' deel laten uit maken. Daarvoor is echter een actualisatie van het akoestisch onderzoek van Gebr. v. Huet noodzakelijk.
Op 4 mei 2015 is er een overleg met Gebr. v. Huet geweest over de wijzigingen ten opzichte van mei 2012. Deze zijn beknopt als volgt:
- de nieuwe jongveestal is volgens plan gerealiseerd;
- de milieuwetgeving/geluidsnormering is als volgt gewijzigd:
  - het Landbouwbesluit is overgegaan in het Activiteitenbesluit;
  - er is een gebiedsgerichtbeleid in Duiven vastgesteld.

Deze wijzigingen zijn in het akoestisch onderzoek verwerkt.

Op de inrichting zijn momenteel de bepalingen uit het bestemmingsplan Buitengebied 1980 van toepassing zijn. De planologische bestemming van het (bedrijfs)perceel is "AC". Dit betekent dat het perceel voor agrarische doeleinden gebruikt mag worden. In 1994 is aan de Gebr. v. Huet een Hinderwetvergunning verleend voor een melkvee en loonbedrijf.
In het nieuwe bestemmingsplan wil de gemeente voor de inrichting uitgaan van de bestemming 'Bedrijf' met de aanduiding 'agrarisch loonbedrijf' Hieronder wordt verstaan : een loonwerkbedrijf dat uitsluitend of nagenoeg uitsluitend werkzaamheden verricht ten behoeve van agrarische bedrijven, al dan niet in combinatie met in combinatie met grondverzet als een ondergeschikte nevenactiviteit. Het grondverzet wordt daarmee volgens de gemeente als ondergeschikte nevenactiviteit mogelijk.

In figuur 1 is de situatie van de inrichting te zien. In figuur 2 is globaal de lay-out van het bedrijf te zien. Voor een gedetailleerde weergave wordt verwezen naar de milieutekening die deel uitmaakt van de melding.
De in-/uitrit van de inrichting is aan de zuidzijde van het bedrijf aan de Hogeweg. Aan de in-/uitrit is tevens de het tankstation van het bedrijf gesitueerd.

In dit rapport komen verder aan de orde:
- de geluidsnormering;

- de omschrijving van de bedrijfssituaties;
- de geluidsbronnen en toepassing van de Best Beschikbare Technieken;
- het computermodel;
- de berekeningsresultaten en de beoordeling hiervan;
- het maatregelen onderzoek;
- de conclusies van het onderzoek.

2 Geluidsnormering

Zoals reeds in de inleiding is vermeld, is op de inrichting het Activiteitenbesluit (zie www.wetten.overheid.nl/BWBR0022762) van toepassing. De gemeente heeft de mogelijkheid om maatwerkvoorschriften te stellen.
Het vigerende gebiedsgerichte geluidbeleid van de gemeente duiven is op 4 oktober 2010 door de gemeenteraad vastgesteld. Het beleid is vastgelegd in de 'algemene nota geluidbeleid' en vier deelnota's die een specifiek onderdeel van het geluid behandelen. Naast de 'algemene nota geluidbeleid' is de 'nota bedrijven en geluid' van toepassing op de inrichting van Gebr. v. Huet. De gebiedstypering zijn vastgelegd in een tekening. De stukken zijn in te zien op:
www.duiven.nl/politiek-en-organisatie/beleidsnotitie/geluidbeleid-2010- .

De gebiedstypering van de omgeving van Gebr. v. Huet is te zien in figuur 3. De gebiedstypering is 'buitengebied' met de aanmerking 'ontwikkeling woningbouw'. Wat betreft de aanmerking 'ontwikkeling woningbouw' is het nieuwe bestemmingsplan Duiven Noord' 'in beschouwing genomen (zie figuur 4). Daaruit blijkt dat de bestemming van dit gebied 'Agrarisch' is en dat hiervoor geen nieuw plan in ontwikkeling is. In dit onderzoek wordt derhalve uitgegaan van de gebiedstypering 'buitengebied'.
Het gebied ten zuiden en ten oosten van de inrichting van Gebr. v. Huet heeft de gebiedstypering 'woongebieden kern duiven'.
Afhankelijk van de typering zijn aan een gebied twee geluidsklassen toegekend. Een ambitie en een bovengrens. Bijvoorbeeld voor woningen langs een drukke weg wordt veelal niet aan de ambitie voldaan. De gemeente streeft erna om in de toekomst – bijvoorbeeld door het plaatsen van geluidsschermen – daaraan te voldoen, mits dat redelijkerwijs mogelijk is. In ieder geval dient te worden voldaan aan de bovengrens. De geluidsbelastingklassen die op de nabijgelegen woningen – er zijn geen andere geluidsgevoelige bestemmingen aanwezig -van toepassing zijn, zijn vermeld in tabel 1.

Tabel 1: geluidsklassen nabijgelegen woningen

relevante woningen	gebiedstypering	geluidsklassen ten aanzien van het geluid van bedrijven			
		ambitie		bovengrens	
		kwalificatie	geluidsbelasting	kwalificatie	geluidsbelasting
aan de Hogeweg	buitengebied	rustig	40 – 45 dB(A)	redelijk rustig	45 – 50 dB(A)
aan de Ploenstraat	woongebieden kern	rustig	40 – 45 dB(A)	redelijk rustig	45 – 50 dB(A)

De ambitiewaarden en bovengrenzen van de beide gebiedstyperingen komen overeen.

Onder de geluidsbelasting, in dB(A), wordt in dit verband verstaan de hoogste van de volgende drie waarden:
- het langtijdgemiddeld geluidsniveau ($L_{Ar,LT}$) over de dagperiode;
- het langtijdgemiddeld geluidsniveau ($L_{Ar,LT}$) over de avondperiode plus 5 dB(A);
- langtijdgemiddeld geluidsniveau ($L_{Ar,LT}$) over de nachtperiode plus 10 dB(A).

Op de inrichting van Gebr. v. Huet was het 'Besluit landbouwbedrijven milieubeheer' van toepassing. Per 1 januari 2013 is dit besluit komen te vervallen en is de inrichting onder het 'Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer' (Activiteitenbesluit, www.wetten.overheid.nl/BWBR0022762) komen te vallen. Wat betreft de geluidsvoorschriften zijn er inhoudelijk geen relevante verschillen.
De standaard geluidsvoorschriften die deel uitmaken van het Besluit zijn te zien in bijlage 1 van dit rapport.
De gemeente kan onder voorwaarden maatwerkvoorschriften aan de inrichting stellen. De gemeente heeft de mogelijkheid om maatwerkvoorschriften te stellen om bijvoorbeeld invulling te geven aan het gebiedsgerichte geluidsbeleid.

Artikel 2.17 lid 5a van het Activiteitenbesluit, langtijdgemiddeld geluidsniveau, komt overeen met een geluidsbelasting van ten hoogste 45 dB(A). Dit is de grens tussen de kwantificatie 'rustig' (ambitie) en 'redelijk rustig' (bovengrens) die op de omgeving van Gebr. v. Huet conform het geluidsbeleid van Duiven van toepassing is (zie tabel 1).
Voorschrift 2.17 lid 5 van het Activiteitenbesluit heeft alleen betrekking op de vaste installaties en toestellen. Dat wil niet zeggen dat alle voertuigbewegingen, andere mobiele bronnen, werkzaamheden en activiteiten buiten beschouwing blijven. Dat is slechts het geval voor de voertuigbewegingen van en naar het land, of naar elders. De werkzaamheden en activiteiten binnen de grenzen van de inrichting die een directe relatie met een vaste installatie hebben, bijvoorbeeld het lossen van krachtvoer in de silo's of het mixen van drijfmest, dienen wel in beschouwing te worden genomen.
Een belangrijk verschil tussen het Activiteitenbesluit en het geluidbeleid van Duiven is, dat bij inrichtingen in het buitengebied ook op 50 m van de inrichting tevens aan de ambitiewaarde moet worden getoetst. Met uitzondering van de richtingen waar op kortere afstand woningen van derden aanwezig zijn.

In het Activiteitenbesluit wordt voor agrarische bedrijven van de volgende etmaalindeling uitgegaan:
- dagperiode : 06.00 – 19.00 uur;
- avondperiode : 19.00 – 22.00 uur;
- nachtperiode : 22.00 – 06.00 uur.

Het geluidbeleid van Duiven sluit voor inrichtingen in het buitengebied hier op aan.

Uit artikel 2.17 lid 5b kan geconcludeerd worden dat in het in de dag-, avond- en nachtperiode zonder meer maximale geluidsniveaus (geluidspieken, L_{Amax}) tot respectievelijk ten hoogste 70, 65 en 60 dB(A) zijn toegestaan. Bovendien is het voorschrift in de dagperiode niet van toepassing op de laad- en losactiviteiten en op het in- en uitrijden van de inrichting met motorvoertuigen.
Aan de geluidspieken (maximale geluidsniveaus, L_{Amax}) worden in het beleid van de gemeente Duiven afwijkende eisen gesteld. Het geluidbeleid van Duiven volgt de methodiek zoals beschreven in de 'Handreiking industrielawaai en vergunningverlening. Er dient naar gestreefd te worden dat er geen maximale geluidsniveaus voorkomen die meer dan 10 dB boven het aanwezige langtijdgemiddelde geluidsniveau uitkomen. Uit-

gaande van de ambitiewaarden bij de woningen in de omgevingen van Gebr. v. Huet mogen de maximale geluidsniveaus (geluidspieken, L_{Amax}) bij voorkeur in de dag-, avond- en nachtperiode niet meer bedragen dan respectievelijk 55, 50 en 45 dB(A).
In die gevallen waarin niet aan de grenswaarden kan worden voldaan, kunnen op basis van de afwijkingsbevoegdheid wegens bijzondere omstandigheden hogere maximale geluidsniveaus worden vergund. Op basis van de beschikbare kennis omtrent hinder door maximale geluidsniveaus en de vaste jurisprudentie hieromtrent mogen de maximale geluidsniveaus (L_{Amax}) in de dag-, avond- en nachtperiode echter niet hoger zijn respectievelijk dan 70, 65 en 60 dB(A). In specifieke gevallen kan onder voorwaarden ontheffing worden verleend. Het vergunnen van maximale geluidsniveaus hoger dan de grenswaarden dient in de considerans van de vergunning te worden gemotiveerd. Tenminste moet worden aangegeven welke technische en/of organisatorische maatregelen zijn getroffen om de nadelige gevolgen voor het milieu te beperken, voor zover zij niet kunnen worden voorkomen.

Het geluid door de verkeersaantrekkende werking van het bedrijf is – conform het Activiteitenbesluit en in lijn met het geluidbeleid van Duiven - beoordeeld overeenkomstig de circulaire 'Geluidhinder veroorzaakt door wegverkeer van en naar de inrichting' d.d. 29 februari 1996 van de Minister van VROM. Het gaat hierbij om de voertuigbewegingen buiten de inrichting. De voorkeursgrenswaarde voor de geluidbelasting op de gevels van de woningen van derden bedraagt voor de verkeersaantrekkende werking 50 dB(A) en de maximale grenswaarde 65 dB(A). Dit betekent dat het equivalente geluidsniveau (gemiddelde geluidsniveau, L_{Aeq}) bij voorkeur niet meer mag bedragen dan:
- 50 dB(A) in de dagperiode (07.00 – 19.00 uur);
- 45 dB(A) in de avondperiode (19.00 – 23.00 uur);
- 40 dB(A) in de nachtperiode.(23.00 – 07.00 uur).

De maximale geluidsniveaus (geluidspieken, L_{Amax}) door de verkeersaantrekkende werking hoeven overeenkomstig de beoordeling van wegverkeerslawaai niet onderzocht te worden.

3 Bedrijfssituaties

3.1 Inleiding

Representatieve bedrijfssituatie
De representatieve bedrijfssituatie dient als uitgangspunt voor het akoestisch onderzoek. Hieronder wordt verstaan de bedrijfssituatie beschouwd over een volledig etmaal bij volledige capaciteit, die maatgevend is voor de geluidsoverdracht naar de omgeving. De representatieve bedrijfssituatie komt geregeld voor.
Daarnaast kunnen zich regelmatige en incidentele afwijkingen van de representatieve bedrijfssituatie voordoen.

Regelmatige afwijkingen van de representatieve bedrijfssituatie
Er kunnen bedrijfsactiviteiten voorkomen waarbij met enige regelmaat duidelijk meer geluidemissie plaatsvindt dan in de overige tijd. Gevolg van deze activiteiten is dat met een beperkte frequentie, maar vaker dan 12 keer per jaar (zie incidentele bedrijfssituaties hieronder), een hoger geluidemissie plaatsvindt dan onder representatieve bedrijfsomstandigheden. Daarbij wordt in principe uitgegaan van een frequentie van maximaal circa één dag-, avond- of nachtperiode per week. Voor deze situaties kunnen op basis van een bestuurlijk afwegingsproces hogere geluidsniveaus worden toegestaan dan onder normale representatieve bedrijfsomstandigheden.

Incidentele bedrijfssituatie
Voor bedrijfssituaties die niet als representatief kunnen worden beschouwd kan tot samen maximaal 12 keer per jaar gedurende maximaal één etmaal ontheffing worden verleend. In de regel wordt hier soepel mee omgegaan. Het wil niet zeggen dat hieraan helemaal geen eisen kunnen worden gesteld.

Bij de beschrijving van de bedrijfssituaties is onderscheid gemaakt in het loon- en grondverzetbedrijf en het agrarische bedrijf. Er is geen onderscheid gemaakt in het grondverzetbedrijf omdat deze beweging ondergeschikt aan het loonbedrijf zijn. De shovel en de mobiele kraan worden bijvoorbeeld ook ingezet voor de werkzaamheden van het loonbedrijf.

3.2 Loon- en grondverzetbedrijf

3.2.1 Inleiding

De werkzaamheden worden elders verricht. Het materieel dat daarbij gebruikt wordt binnen de inrichting van Van Huet aan de Ploenstraat gestald. Niet al het materieel komt dagelijks terug.
Een gedeelte van de machines wordt in de machine loods gestald. Het overige materieel wordt aan de zuidwestzijde van het bedrijf buiten gestald.
Verder worden er binnen de inrichting tijdelijk goederen opgeslagen zoals kunstmest, zaden, zand en grind. Ook worden er containers gestald. De goederen worden opgeslagen in loodsen, silo's, containers en op stortplaten.
De in-/uitrit van het bedrijf bevindt zich aan de Hogeweg.

Er zijn geen duidelijke regelmatige afwijkingen van de representatieve bedrijfssituatie te onderscheiden.

3.2.2 Transportactiviteiten

De hoofdactiviteiten van het loonbedrijf en de zelfbewegende machines die daarbij worden ingezet zijn als volgt:

- bemesten: De piekperiode is februari-mei. Het loopt door tot half september. De volgende combinatie van zelfbewegende machines worden hierbij gebruikt: 1 hydrotrike, 1 normale vrachtwagen (6x6) en 1 vrachtwagen langzaam verkeer (8x8);
- grondbewerking: Bestaat uit inzaaien, ploegen, spitten, frezen e.d.;
  Hierbij worden de volgende zelfbewegende machine gebruikt: trekkers, shovel en mobiele kraan;
- oogsten:
  - juli-augustus: graan (tarwe, gerst e.d.);
  - september-oktober: maïs;
  - november-december: stationair dorsen;

  Hierbij wordt de volgende combinatie van zelfrijdende machines gebruikt: 1 maaier, maaidorsmachine (combine) of maïshakselaar, 2 trekkers, 1 vrachtwagen (6x6) en 1 vrachtwagen langzaam verkeer (8x8);
- inkuilen: In de periode eind april-mei wordt gras ingekuild en in de periode september-oktober maïs. Het gras en de maïs worden met een hakselaar verkleind.
  Hierbij wordt de volgende combinatie van zelfrijdende machines gebruikt:
  2 trekkers, 1 normale vrachtwagen (6x6) en 1 vrachtwagen langzaam verkeer (8x8);
- messttransporten: gedurende het gehele jaar. Dit gebeurt met 2 vrachtwagens.

Voor het grondverzetbedrijf zijn door het jaar heen geen duidelijke pieken aan te wijzen. Hiervoor wordt de volgende zelfrijdende machines gebruikt: shovel en een mobiele kraan.

De transportbewegingen van en naar de inrichting van de Gebr. V. Huet die onder representatieve bedrijfsomstandigheden plaatsvinden zijn vermeld in tabel 1.

Tabel 1: transportbewegingen Loon- en grondverzetbedrijf onder representatieve omstandigheden

zelfrijdende machines	aantal transportbewegingen		
	dagperiode	avondperiode	nachtperiode
maaimachine, combine of hakselaar	2	1	1
hydrotrike	2	1	
shovel	4	--	--
mobiele kraan	2	--	--
trekkers	24	3	2
vrachtwagens (6x6 en 8x8)	8	4	--
vrachtwagens derden	2	--	--
vrachtwagens mesttransporten	6	--	2
personen en bestelwagens	60	15	8

3.2.3 Laad- en losactiviteiten en dergelijke en vaste installaties

In de werkplaats worden onderhoudswerkzaamheden verricht. De deur in de zuidgevel staat gedurende de gehele dagperiode open.
Op het dak van de werkplaats is een uitlaat van de lasdampafzuiging aanwezig. De afzuiging is gedurende circa 0.5 uur per dag in bedrijf.
In bestaande machine loods is tegen de zuidelijke zijwand een zuigercompressor opgesteld. Het geluid van de compressor treedt naar buiten via de opengevel aan de oostzijde. De compressor is alleen in de dag- en avondperiode in bedrijf. De effectieve bedrijfsduur is respectievelijk circa 20 en 5 minuten.

Aan de westzijde van de bestaande machineloods is de wasplaats aanwezig. De stoomcleaner is in een afgesloten ruimte opgesteld, waardoor het geluid van de installatie ten opzichte van het geluid dat door de spuitlans wordt geproduceerd niet relevant is. In de dagperiode wordt er gedurende circa 2 uur materieel gereinigd.

Bij terugkomst worden alle voertuigen afgetankt bij het eigen tankstation aan de in-/uitrit van het bedrijf. Gedurende het tanken staan de motoren van de voertuigen uit. Het geluid van de pomp is niet akoestisch relevant. Er wordt geen brandstof geleverd aan derden.

Het bedrijf beschikt over een dieselheftruck met een hefvermogen van 3 ton. De heftruck wordt gebruikt voor het lossen van zakgoederen en het verrichten van allerhande klussen binnen de inrichting. De effectieve bedrijfsduur dat de heftruck buiten actief is bedraagt circa 1 uur in de dagperiode.

Binnen de inrichting zijn een kunstmestsilo en een krachtvoersilo aanwezig voor eigen gebruik en de levering aan derden. De kunstmest wordt in de dagperiode aangeleverd in bulkwagens (maximaal één per dag). Het lossen gebeurt met een rootsblower. Het lossen duur circa 20 minuten.

Verder is een bovengrondse tank voor grond water aanwezig. De pomp van de installatie bevindt zich in een afgesloten put en is daardoor niet akoestisch relevant. Het doel van

de tank is het creëren van een buffer, waardoor de tankwagens snel op basis van verval geladen kunnen worden.

Op het terrein worden containers gestald. In de dagperiode komt twee keer voor dat er containers gewisseld worden.

Het terrein wordt regelmatig geveegd. Daartoe beschikt het bedrijf over een veegmachine. De veegmachine is in de dagperiode circa 0.5 uur in bedrijf.

3.3 Agrarisch bedrijf

3.3.1 Activiteiten i.v.m. melken

Het melken van de koeien gebeurt tweemaal daags van 6.30 tot 8.00 uur en van 17.00 tot 18.30 uur. Het relevante geluid van het melken wordt veroorzaakt door de vacuümpomp. De vacuümpomp is gedurende de gehele melktijd in bedrijf. De vacuümpomp is opgesteld in de melkkamer van de ligboxenstal. De relevante uitstraling van het geluid vindt plaats via een uitlaat in de westgevel van de melkkamer

Eénmaal in de 3 dagen wordt de melk met een tankwagen opgehaald. Dit vindt in de dagperiode plaats. De melkwagen laadt zelf de melk, waarbij de pomp wordt aangedreven door de dieselmotor van de vrachtwagen (PTO). Het pompen duurt circa 15 minuten.

3.3.2 Het voeren van de koeien

Het voeren vindt plaats in de dagperiode. Wikkelbalen worden met een shovel buiten uit de sleufsilo's gehaald en naar de stallen gebracht. Het voeren vindt plaats in de dagperiode. De effectieve bedrijfsduur van de shovel bedraagt circa 0.5 uur.

3.3.3 Ventilatie stallen

Alle stallen worden op natuurlijke wijze geventileerd.

3.3.4 Aanvoer krachtvoer en kunstmest

Zie hoofdstuk 2.3 de 5^{e} alinea.

3.3.5 Drijfmest

De drijfmest wordt opgeslagen in de kelders onder de stallen. De mest wordt minder dan twaalf keer per jaar uitgereden. Alle activiteiten vinden plaats in de dagperiode. Voorafgaande aan het oppompen wordt de drijfmest gemixt met een trekken. Het stationeer toerental per bedraagt 1000 – 1100 per minuut. Het mixen duurt circa 1 uur.

Voor het uitrijden wordt gebruikgemaakt van de Hydro Trike van het loonbedrijf. Deze machine is uitgerust met een verdringerpomp. De tankinhoud bedraagt 14 m^3. Per keer worden circa 25 wagens afgevoerd. De laadtijd per wagen bedraagt circa 4 minuten. De totale laadtijd bedraagt derhalve 100 minuten.

3.3.6 Verladen van vee

Het laden of lossen van vee gebeurt in de dagperiode. Vijftien keer per week worden er kalveren verladen (auto met aanhanger) en drie keer per jaar worden er koeien geladen. Het geluid van het laden en lossen in ten opzichte van de bedrijfsactiviteiten niet akoestisch relevant.

3.3.7 Afvoeren vaste mest

Niet meer dan tien keer per jaar wordt de vaste mest afgevoerd. Dit gebeurt in de dagperiode met de mobiele kraan van het loonbedrijf. De vaste mest wordt met een mestverspreider via het kavelpad naar het eigen land afgevoerd. Per keer gaat het om drie ladingen. De bedrijfsduur van de mobiele kraan bedraagt circa 45 minuten.

3.3.8 Inkuilen

Het inkuilen van maïs gebeurt op één dag per jaar en wordt verricht door het loonbedrijf. Het vindt plaats in de dagperiode.
Per keer worden er via het kavelpad circa 35 wagens aangevoerd. De tijdsduur van het aanrijden en verdelen met de shovel bedraagt circa 10 uur.
Het inkuilen komt samen met de afvoer van drijfmest niet meer dan 12 keer per jaar voor.

4 Geluidemissies en Best Beschikbare Technieken

4.1 Emissiemetingen

Op 11 augustus 2009 en 27 april 2012 zijn de geluidemissies (immissierelevante bronvermogens) van een groot aantal motorvoertuigen en zelfbewegende machines gemeten. Tevens zijn metingen verricht aan vaste installaties. Bij de geluidsmetingen is gebruik gemaakt van de volgende meetapparatuur:

- klasse I real-time geluidsniveaumeter RION, NA27;
- condensator microfoon RION, UC-53A;
- voorversterker RION, NH-20;
- akoestische ijkbron Norsonic, type: 1251;
- 5 m statief.

Het bedrijf beschikt over een goot aantal motorvoertuigen (trekkers, vrachtwagens en personen- en bestelwagens) en zelfbewegende machines (maaimachine, combine, hakselaar e.d.) die het bedrijf verlaten en weer terugkeren (zie hoofdstuk 4.2).
De bronvermogens zijn gemeten conform methode II.2 uit de “Handleiding Meten en Rekenen Industrielawaai 1999”. De voertuigen zijn op 11 augustus 2009 en 27 april 2012 gemeten optrekkend en rijdend op respectievelijk het gedeelte van de Hogeweg tussen de in-/uitrit en de woningen Ploenstraat 15b en op de toegangsweg naar de inrichting.
De bewegingen zijn conform de representatieve bedrijfsomstandigheden in scène gezet.
De voertuigen/machines zijn op beide trajecten heen- en terug gemeten. De meetsituatie en de bronuitwerkingen zijn te zien in bijlage 2.
Vervolgens zijn voor de vereenvoudiging en ter verhoging van de inzichtelijkheid de bronvermogens van de heen- en terug bewegingen gemiddeld en zijn de trekkers en de zelfrijdende machines (maaimachine Big M, hakselaar, hydrotrike (bemester) en combine) samen gevoegd tot twee groepen (zie bijlage 2).
De equivalente (gemiddelde) bronvermogens en de piekbronvermogens (in relatie tot de maximale geluidsniveaus) zijn respectievelijk als volgt:

- trekkers (inclusief hydrotrike): 104 en 109 dB(A);
- zelfrijdende maaimachine, hakselaar en combine; 110 en 114 dB(A);
- shovel Volvo L70E; 98 en 106 dB(A);
- vrachtwagens mesttransporten; 99 en 104 dB(A);
- vrachtwagens overige: 103 en 106 dB(A).

Op grond van de bronvermogens en bedrijfssituaties is de hydrotrike in gedeeld bij de trekkers.

Verder zijn de volgende geluidsbronnen gemeten die binnen de inrichting aanwezig zijn (achter de bronnen is respectievelijk het langtijdgemiddeld en, indien relevant, het piekbronvermogen vermeld):

- heftruck Toyota, 3 ton, diesel: 92 en 96 dB(A);
- veegmachine Wako; 100 en 106 dB(A);
- hogedrukreiniging voertuigen en machines: 96 dB(A);
- compressor (uitstraling via gevelopeningen): 71 t/m 86 dB(A);
- uitlaat lasdampafzuiging werkplaats: 95 dB(A).

De bronuitwerkingen zijn te zien in bijlage 2

4.2 Overige bronvermogens (kengetallen)

Voor de bronvermogens van de overige geluidsbronnen zijn kengetallen gebruikt (achter de bronnen is respectievelijk het langtijdgemiddeld en, indien relevant, het piekbronvermogen vermeld):

- lossen bulkwagens: 106 en 108 dB(A);
- oppakken en neerzetten containers: 106 en 115 dB(A);
- open deur werkplaats: 81en 111 dB(A);
- uitlaatvacuümpomp melkmachine: 88 dB(A);
- laden melk: 99 dB(A);
- trekker, mixen drijfmest: 95 dB(A);
- hydrotrike, laden drijfmest: 102 dB(A);
- personen- en bestelwagens binnen de inrichting: 90 en 95 dB(A);
- personen- en bestelwagens buiten de inrichting: 93 dB(A);

De kengetallen zijn gebaseerd op metingen die elders onder vergelijkbare omstandigheden zijn uitgevoerd en/of leveranciergegevens.
Voor de emissie van de open deur van de werkplaats is gebaseerd op een gemiddeld binnenniveau van 75 dB(A). De bronuitwerking is te zien in bijlage 2.

De bedrijfsduur van de voertuigbewegingen van en naar- de inrichting is berekend uit de gemiddelde rijsnelheid, de lengte van de route en het aantal bewegingen. Uit de metingen die op 11 augustus 2009 zijn uitgevoerd is gebleken dat de gemiddelde rijsnelheid van de zware voertuigen op de Hogeweg 11 tot 16 km/uur is. In de berekeningen is van 12 km/uur uitgegaan. Op basis van praktijk ervaring is aangenomen dat de snelheid (en de bronvermogens) binnen de inrichting vergelijkbaar is.
Voor de personen- en bestelwagens is uitgegaan van een gemiddelde rijsnelheid binnen en buiten de inrichting van respectievelijk 15 en 30 km/uur.

De ligging van de geluidsbronnen en de invoergegevens van de geluidsbronnen zijn te zien in bijlage 3.

4.3 Best Beschikbare Technieken (BBT)

In Artikel 8.11, lid 3 van de Wet milieubeheer is het volgende vermeld:

> *'In het belang van het bereiken van een hoog niveau van bescherming van het milieu worden aan de vergunning de voorschriften verbonden, die nodig zijn om de nadelige gevolgen die de inrichting voor het milieu kan veroorzaken, te voorkomen of, indien dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk - bij voorkeur bij de bron - te beperken en ongedaan te maken. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat in de inrichting ten minste de voor de inrichting in aanmerking komende beste beschikbare technieken (BBT) worden toegepast'*

Bij de vervanging van voertuigen en rijdende machines wordt gekozen voor milieuvriendelijke uitvoeringen (VAMIL-regeling). Hierdoor wordt voortdurende gestreefd naar de toepassing van BBT. De grootste geluidsproducenten binnen het bedrijf zijn zelfrijdende machines die aangedreven worden door hydromotoren. De maaimachine Big M en combines, hakselaar en hydrotrike zijn moderne machines die op korte termijn niet aan ver-

vanging toe zijn. In de VAMIL-regeling zijn voor deze machines geen bronvermogens genoemd waaraan voldaan moet worden.

5 Berekeningen en resultaten bestaande situatie

5.1 Computermodel en invoergegevens

De geluidsoverdracht naar de berekeningspunten is berekend met behulp van het computerprogramma Geonoise V5.43, dat gebaseerd is op de methode II.8 uit de 'Handleiding Meten en Rekenen Industrielawaai (1999)' dat deel uitmaakt van het 'Meet- en rekenvoorschrift geluidhinder 2006'.
In de rekenmodellen wordt met alle van belang zijnde factoren rekening gehouden, zoals afscherming, afstandsreductie, bodem- en luchtdemping etc.

Ten behoeve van de inzichtelijkheid van de berekeningsresultaten is in de rekenmodellen gewerkt met de twee brongroepen 'vast opgestelde installaties en toestellen' en 'overige geluidsbronnen'.
De volgende rekenmodellen zijn gemaakt:

- representatieve bedrijfssituatie, met afvoer vaste mest;
- representatieve bedrijfssituatie, met afvoer drijfmest;
- representatieve bedrijfssituatie, met inkuilen;
- maximale geluidsniveaus (L_{Amax}), bestaande situatie;
- maximale geluidsniveaus (L_{Amax}), alternatieve in-/uitrit;
- verkeersaantrekkende werking, bestaande situatie;
- verkeersaantrekkende werking, alternatieve in-/uitrit.

De invoergegevens van de rekenmodellen zijn te zien in bijlage 3.

5.2 Berekeningspunten

Voor de gevels van de dichtstbijzijnde woningen van derden zijn de berekeningspunten 1 t/m 9 ingevoerd. De ligging van deze punten is te zien in figuur 5. Ieder punt heeft twee berekeningshoogten. De hoogte A bedraagt 1.5 m en is voor de beoordeling van de geluidsniveaus in de dagperiode. De hoogte B bedraagt 5.0 m en is voor de beoordeling van de geluidsniveaus in de avond- en nachtperiode.
Bij de berekening van het geluidsniveaus op een punt is de reflectie van het geluid in de achter dat punt gelegen gevel niet meegenomen (invallende geluidsniveaus).

5.3 Langtijdgemiddelde geluidsniveaus

In bijlage 4 zijn de berekeningsresultaten voor alle drie de onderzochte representatieve bedrijfssituaties uitgebreid gegeven. Hieruit is geconcludeerd dat de representatieve bedrijfssituatie met het inkuilen maatgevend is. In tabel 2 zijn de berekeningsresultaten volgens de maatgevende representatieve bedrijfssituatie op de belangrijkste rekenpunten vermeld.

Tabel 2 langtijdgemiddeld geluidsniveaus ($L_{Ar,LT}$) onder representatieve bedrijfsomstandigheden

omschrijving	langtijdgemiddeld geluidsniveau ($L_{Ar,LT}$) in dB(A)								
	punt 1			punt 3			punt 7		
	dag	avond	nacht	dag	avond	nacht	dag	avond	nacht
vaste installaties en toestellen	41.6	17.3	--	35.3	19.6	--	41.2	16.0	--
overige geluidsbronnen	34.5	37.0	32.9	33.2	35.6	31.9	29.6	28.2	24.9
totaal	42	37	33	37	36	32	42	28	25

Uit tabel 2 blijkt dat onder representatieve bedrijfsomstandigheden het langtijdgemiddeld geluidsniveau ($L_{Ar,LT}$) op de gevels van de woningen van derden in de dag-, avond- en nachtperiode respectievelijk ten hoogste 42, 37 en 33 dB(A) bedraagt. De geluidsbelasting bedraagt ten hoogste 43 dB(A). Daarmee wordt aan de ambitie 'rustig' voldaan. Het langtijdgemiddeld geluidsniveau door de vaste installaties en toestellen bedraagt in de dag- en avondperiode respectievelijk ten hoogste 42 en 17 dB(A). In de nachtperiode is er geen relevante geluidsemissie. Er wordt voldaan aan artikel 2.17 lid 5b van het Activiteitenbesluit.

In figuur 6 t/m 8 zijn de 45 en 50 dB(A) etmaalwaardecontouren van bedrijfssituaties 'met afvoer vaste mest', 'met afvoer drijfmest' en 'inkuilen' te zien. De berekeningshoogte is 5 m boven het maaiveld.
Tussen de zuidwest- en noordoostzijde van de inrichting zijn geen woningen, of andere geluidsgevoelige bestemmingen aanwezig. In het geluidbeleid van Duiven is in relatie hiermee het volgende gesteld:
'De gemeente Duiven kiest ervoor om als manier van gebiedsbescherming voor bedrijven in het buitengebied en voor bedrijven op de bedrijventerreinen (o.a. Centerpoort en Nieuwgraaf) de ambitiewaarden vast te stellen op referentiepunten op 50 meter vanaf de inrichtingsgrens. Dit is alleen van toepassing op situaties waarbij op een kortere afstand geen woningen van derden (of andere geluidgevoelige bestemmingen) zijn gelegen.'
Tussen de zuidwest- en noordoostzijde van de inrichting kunnen de bedrijfssituaties 'met afvoer drijfmest' en 'inkuilen' als incidenteel – ten hoogste twaalf keer per jaar – worden beschouwd. Voor de toetsing in deze richtingen moet derhalve de bedrijfssituatie 'met afvoer vaste mest' worden beoordeeld. Uit figuur 6 kan worden geconcludeerd dat onder representatieve bedrijfsomstandigheden op 50 m van de inrichting aan 45 dB(A) wordt voldaan.

5.4 Maximale geluidsniveaus (L_{Amax})

In tabel 3 zijn de maximale geluidsniveaus, die op de gevels van de maatgevende woningen, optreden vermeld. In bijlage 5 zijn de berekeningsresultaten uitgebreid gegeven.

Tabel 3: maximale geluidsniveaus (geluidspieken, L_{Amax}) op gevels van de woningen van derden

geluidsbronnen	maximale geluidsniveaus (L_{Amax}) in dB(A)											
	punt 1			punt 3			punt 4			punt 7		
	D	A	N	D	A	N	D	A	N	D	A	N
zelfrijdende maaier, combine, hakselaar*	62	65	65	62	64	64	59	63	63	57	61	61
trekkers*	58	61	61	56	58	58	54	58	58	52	55	55
shovel Volvo L70E*	51	--	--	49	--	--	47	--	--	46	--	--
mobiele kraan*	52	--	--	51	--	--	49	--	--	54	--	--
vrachtwagens mesttransport*	54	--	54	51	--	54	48	--	51	47	--	44
vrachtwagens overige*	55	58	58	53	56	56	50	54	54	49	51	51
personen- en bestelwagens*	44	47	47	42	45	45	39	41	41	34	36	36
heftruck Toyota, 3 ton, diesel*	45	--	--	41	--	--	39	--	--	32	--	--
lossen bulkwagen*	53	--	--	37	--	--	31	--	--	29	--	--
oppakken/neerzetten containers*	61	--	--	55	--	--	54	--	--	43	--	--
veegmachine Wako	51	--	--	49	--	--	46	--	--	46	--	--
open deur werkplaats	61	--	--	57	--	--	57	--	--	23	--	--

*: voorschrift 1.1.3a van het Besluit landbouw is in de dagperiode niet op deze bronnen van toepassing

Met uitzondering van de veegmachine en de open deur van de werkplaats hebben de relevante geluidspieken betrekking op voertuigbewegingen en laad- en losactiviteiten. Deze pieken zijn inherent aan deze activiteit en kunnen redelijkerwijs niet worden vermeden. Op basis van het geluidbeleid van Duiven zijn daarom de grenswaarden van 70, 65 en 60 dB(A) in respectievelijk de dag-, avond- en nachtperiode van toepassing. Uit tabel 3 blijkt dat de geluidspieken op de woningen van derden door deze activiteiten in de dag-, avond- en nachtperiode respectievelijk ten hoogste 62, 65 en 65 bedragen. De grenswaarde wordt in de nachtperiode met ten hoogste 5 dB(A) overschreden. De overschrijdingen worden in de nachtperiode veroorzaakt door de trekkers, zelfrijdende maaier, combine en hakselaar. Op grond van toetsing aan artikel 2.17 lid 5b van het Activiteitenbesluit kan dezelfde conclusie worden getrokken.

De voorkeurswaarden van het geluidbeleid van Duiven komen in deze situatie in de dag-, avond- en nachtperiode op ten hoogste 55, 50 en 45 dB(A) neer. De voorkeurswaarde wordt in de dagperiode door de geluidspieken uit de werkplaats met ten hoogste 6 dB(A) overschreden.

5.5 Verkeersaantrekkende werking

De indirecte hinder door de verkeersaantrekkende werking die van de inrichting uitgaat dient te worden onderzocht tot de locatie waar het geluid van het verkeer dat aan de

inrichting is toe te rekenen in het heersende verkeersbeeld is opgenomen. Uit de jurisprudentie is afgeleid dat in deze situatie alleen het verkeer op de Hogeweg tussen de inrichting en de kruising met de Ploenstraat onderzocht moet worden.
De voertuigbewegingen zijn vermeld in hoofdstuk 4.2, tabel 1.

In tabel 4 zijn de berekeningsresultaten op de maatgevende woningen van derden vermeld. In bijlage 6 zijn de resultaten uitgebreid gegeven.

Tabel 4 berekeningsresultaten verkeersaantrekkende werking (representatieve bedrijfssituatie)

voertuigen en zelfrijdende machines	**langtijdgemiddeld geluidsniveau ($L_{Ar,LT}$) in dB(A)**								
	punt 3			**punt 4**			**punt 9**		
	dag	**avond**	**nacht**	**dag**	**avond**	**nacht**	**dag**	**avond**	**nacht**
trekkers (incl. Hydrotrike)	52.7	48.9	42.8	44.6	42.8	36.8	42.4	39.9	33.9
zelfrijdende maaier, combine, hakselaar	47.6	49.1	46.1	39.5	42.6	39.6	37.5	40.0	37.0
shovel Volvo 70E	40.2	---	---	32.8	---	---	30.1	---	---
vrachtwagens messtransport	41.3	---	37.5	32.9	---	31.5	30.9	---	28.8
vrachtwagens overige	47.4	47.5	---	38.8	41.3	---	36.9	38.8	---
mobiele kraan	41.8	---	---	33.9	---	---	31.6	---	---
personen- en bestelwagens	41.1	39.1	33.4	32.2	32.9	27.2	30.6	32.1	25.1
totaal	56	54	48	47	47	42	45	36	39

Uit tabel 4 blijkt dat het langtijdgemiddeld geluidsniveau ($L_{Ar,LT}$) op de gevels van de woningen van derden door de verkeersaantrekkende werking in de dag-, avond- en nachtperiode onder representatieve bedrijfsomstandigheden ten hoogste 56, 54 en 48 dB(A) bedraagt. In alle drie de perioden is de punt 3 maatgevend. De geluidsbelasting op punt 3, 4 en 9 bedraagt respectievelijk 59, 52 en 49 dB(A). De voorkeurwaarde van 50 dB(A) wordt op punt 3 en 4 met 9 en 2 dB(A) overschreden. Er wordt bij alle woningen voldaan aan de grenswaarde van 65 dB(A).

Op grond van het Bouwbesluit dienen de woningen een minimale geluidswering van 20 dB(A) te hebben. Het binnenniveau in de geluidsgevoelige ruimten van de woningen mag niet hoger zijn dan een geluidsbelasting van 35 dB(A). Alleen bij punt 3 is het mogelijk dat het ten hoogste toegestane binnenniveau wordt overschreden.

6 Maatregelen onderzoek

6.1 Maximale geluidsniveaus (geluidspieken, L_{Amax})

bewegingen voertuigen en zelfrijdende machines
In de nachtperiode wordt de grenswaarde, 60 dB(A), met ten hoogste 5 dB(A) overschreden. De overschrijdingen worden veroorzaakt door de zelfrijdende maaier, combines en hakselaars en in minder mate door de trekkers.

Het gaat om moderne voertuigen/machines. Maatregelen aan de bron zijn derhalve geen optie. Ook geluidsschermen zijn geen reële mogelijkheid. Door de beoordelingshoogte van 5 m in relatie tot de bronhoogten, 1.5 tot 2.0 m, zullen de schermen minstens 5.5 m hoog moeten zijn. Omdat het om mobiele geluidsbronnen gaat moeten de schermen tevens erg lang zijn. De geluidsschermen die nodig zijn om bij alle woningen aan de grenswaarden te voldoen zijn te zien in figuur 9.
De berekeningsresultaten zijn gegeven in bijlage 7.

Daarom is een alternatieve in-/uitrit onderzocht. Zie figuur 10. De in-/uitrit is reeds opgenomen in voorschrift 2.5 van de Hinderwetvergunning van 1994. De alternatieve in-/uitrit is tot op heden niet aangelegd. Uit de vergunning blijkt overigens niet dat de effecten van die voorziening gebaseerd zijn op akoestisch onderzoek.
In tabel 5 zijn de berekende maximale geluidsniveau (geluidspieken, L_{Amax}) op de maatgevende woningen vermeld indien de alternatieve in-/uitrit in gebruik wordt genomen.
In bijlage 8 zijn de berekeningsresultaten uitgebreid gegeven.

Tabel 5: maximale geluidsniveaus (geluidspieken, L_{Amax}) met alternatieve in-/uitrit

geluidsbronnen	**maximale geluidsniveaus (L_{Amax}) in dB(A)**											
	punt 3			**punt 5**			**punt 6**			**punt 7**		
	D	**A**	**N**	**D**	**A**	**N**	**D**	**A**	**N**	**D**	**A**	**N**
zelfrijdende maaier, combine, hakselaar*	62	64	64	63	65	65	60	62	62	59	61	61
trekkers*	56	58	58	57	59	59	54	56	56	54	55	55
shovel Volvo L70E*	50	--	--	50	--	--	47	--	--	47	--	--
mobiele kraan*	52	--	--	52	--	--	50	--	--	54	--	--
vrachtwagens mesttransport*	51	--	53	52	--	54	49	--	51	48	--	49
vrachtwagens overige*	53	56	56	54	56	56	51	53	53	49	51	51
personen- en bestelwagens*	42	45	45	43	45	45	40	43	43	39	40	40

*: voorschrift 1.1.3a van het Besluit landbouw is in de dagperiode niet op deze bronnen van toepassing

Uit tabel 5 blijkt dat door de alternatieve in-/uitrit de overschrijdingen niet worden opgelost. De geluidspieken op de woningen van derden bedragen in de dag-, avond- en nachtperiode respectievelijk ten hoogste 63, 65 en 65 bedragen. De grenswaarde wordt in de nachtperiode met ten hoogste 5 dB(A) overschreden.
Andere mogelijkheden voor een goede alternatieve ontsluiting zijn er binnen de eigendomsgrenzen van het bedrijf niet.

De bewegingen van de zelfrijdende maaier, combine, hakselaar en trekkers bewegingen houden allemaal verband met het oogsten dat in de periode juli – december plaatsvindt. Deze werkzaamheden moeten in verband met de beperkte tijd, onder andere door het weer, voor een deel in de avondperiode plaatsvinden. Het lukt daarom vaak niet om voor 22.00 uur binnen te zijn. Meestal zijn de voertuigen/machines voor 23.00 uur binnen. Incidenteel komt het voor dat de voertuigen/machines na 23.00 uur binnen zijn. Het betreft een bestaande, voor de bedrijfsvoering noodzakelijk situatie.

Op grond van de ontheffingsmogelijkheid die het geluidbeleid van Duiven biedt, kan de gemeente besluiten om in de periode van 22.00 t/m 23.00 uur hoger maximale geluidsniveaus toe te staan vanwege voertuigen en zelfrijdende machines. Hiervoor kunnen de volgende argumenten worden gebruikt:

- de geluidspieken zijn inherent aan de bewegingen en kunnen niet worden vermeden;
- er zijn redelijkerwijs geen bron en /of overdrachtsmaatregelen mogelijk;
- het gaat om een bestaande situatie die noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering (er kan niet worden uitgeweken naar de dag- of avondperiode);
- uitgaande van een minimale geluidwering van 20 dB(A), eis Bouwbesluit, mag worden aangenomen dat de geluidspieken in de geluidsgevoelige ruimten van de woningen van derden niet hoger zijn dat 45 dB(A).

Door de geluidspieken die door open deur van de werkplaats naar buiten treden, wordt de voorkeurswaarde in de dagperiode met 6 dB(A) overschreden. De geluidspieken blijven onder de grenswaarde van respectievelijk 70.
De deur staat naast het doorlaten van goederen, voertuigen en machines open voor de ventilatie, met name op warme dagen. De gemeente kan daarom besluiten om deze geluidspieken toe te staan. Er wordt overigens voldaan aan artikel 2.17 lid 5b van het Activiteitenbesluit.

6.2 Verkeersaantrekkende werking

Als maatregel kan gedacht worden aan een andere ontsluiting. De enige mogelijkheid hiervoor is de ontsluiting die is aangegeven in figuur 8. In hoofdstuk 8.1 is reeds opgemerkt dat deze alternatieve in-/uitrit is opgenomen in voorschrift 2.5 van de Hinderwetvergunning van 1994 en deze in-/uitrit tot op heden niet is aangelegd. Uit de vergunning blijkt overigens niet dat de effecten van die voorziening gebaseerd zijn op akoestisch onderzoek.

De meeste voertuigen en zelfrijdende machines komen en gaan over het gedeelte van de Ploenstraat aan ten noorden van de in-/uitrit. Het gaat hierbij om circa 80%.

De maatgevende woning is punt 8 voorbij de bocht in de Ploenstraat. In tabel 6 zijn de berekeningsresultaten op de gevel van deze woning vermeld. In bijlage 9 zijn de resultaten uitgebreid gegeven.

Tabel 6 berekeningsresultaten verkeersaantrekkende werking met alternatieve in-/uitrit

voertuigen en zelfrijdende machines	langtijdgemiddeld geluidsniveau ($L_{Ar,LT}$) in dB(A)		
	punt 8		
	dag	avond	nacht
trekkers (incl. Hydrotrike)	51.2	45.7	40.9
zelfrijdende maaier, combine, hakselaar	45.9	47.8	44.8
shovel Volvo 70E	36.5	--	--
vrachtwagens messtransport	37.9	--	35.7
vrachtwagens overige	43.8	45.7	--
mobiele kraan	39.3	--	--
personen- en bestelwagens	37.8	36.8	31.1
totaal	53	51	47

Uit tabel 6blijkt dat met de alternatieve in-/uit het langtijdgemiddeld geluidsniveau ($L_{Ar,LT}$) op de gevels van de woningen van derden door de verkeersaantrekkende werking in de dag-, avond- en nachtperiode onder representatieve bedrijfsomstandigheden ten hoogste 53, 51 en 47 dB(A) bedraagt. De geluidsbelasting op punt 8 bedraagt 57 dB(A). De voorkeurwaarde van 50 dB(A) wordt met 7 dB(A) overschreden. Er wordt voldaan aan de grenswaarde van 65 dB(A).

De hoogste geluidsbelasting is 2 dB(A) lager dan bij het gebruik van de huidige in-/uitrit. Daar tegenover staan echter hoge kosten van de aanleg van de nieuwe in-/uitrit. De kosten (excl. BTW) zijn globaal als volgt geraamd:

- aanleg nieuwe in-/uitrit : € 95.000,--;
- verplaatsen tankstation : € 12.000,--;
- aanpassing fundering naast gelegen schuur met historische waarde : € 10.000,--;

totaal : € 117.000,--

Bovendien wordt ook hier niet aan de voorkeurswaarde van 50 dB(A) voldaan en is het mogelijk dat er gevelmaatregelen aan de betreffende dubbele woning nodig zijn. Dat geldt waarschijnlijk ook voor de aanwezige vrijstaande woning ten oosten van punt 8. Door dezelfde afstand tot de as van de Ploenstraat is de geluidsbelasting in dezelfde orde van grootte.

Op grond van het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de alternatieve in-/uitrit redelijkerwijs niet van het bedrijf verlangd kan worden.

7 Conclusies

Uit het onderzoek is het volgende geconcludeerd:

- Onder representatieve bedrijfsomstandigheden bedraagt het langtijdgemiddeld geluidsniveau ($L_{Ar,LT}$) op de gevels van de woningen van derden door het geluid vanuit de inrichting in de dag-, avond- en nachtperiode respectievelijk ten hoogste 42, 37 en 33 dB(A). De geluidsbelasting bedraagt ten hoogste 43 dB(A). Daarmee wordt aan de ambitie 'rustig' voldaan.
  Het langtijdgemiddeld geluidsniveau door de vaste installaties en toestellen bedraagt in de dag- en avondperiode respectievelijk ten hoogste 42 en 17 dB(A). In de nachtperiode is er geen relevante geluidsemissie. Er wordt voldaan aan artikel 2.17 lid 5b van het Activiteitenbesluit.

- De maximale geluidsniveaus (geluidspieken, L_{Amax}) door de voertuigbewegingen en laad- en losactiviteiten bedragen op de woningen van derden in de dag-, avond- en nachtperiode respectievelijk ten hoogste 62, 65 en 65. De geluidspieken zijn inherent aan deze bewegingen en activiteiten en kunnen redelijkerwijs niet worden vermeden. Op basis van het geluidbeleid van Duiven zijn daarom de grenswaarden van 70, 65 en 60 dB(A) in respectievelijk de dag-, avond- en nachtperiode van toepassing. De grenswaarde wordt in de nachtperiode met ten hoogste 5 dB(A) overschreden. De overschrijdingen worden veroorzaakt door de trekkers, zelfrijdende maaier, combine en hakselaar.
  Op grond van toetsing aan artikel 2.17 lid 5b van het Activiteitenbesluit kan dezelfde conclusie worden getrokken.

- Uit de afzonderlijke bijdragen blijkt dat de overschrijdingen worden veroorzaakt door de geluidspieken van de zelfrijdende maaier, combine, hakselaar en trekkers. Deze bewegingen houden allemaal verband met de oogstwerkzaamheden die in de periode juli – december plaatsvinden. Deze werkzaamheden moeten door de beperkt beschikbare tijd, onder andere vanwege het weer, voor een deel in de avondperiode plaatsvinden. Het lukt vaak niet om vóór 22.00 uur binnen te zijn. Meestal zijn de voertuigen/machines vóór 23.00 uur binnen te zijn. Incidenteel komt het voor dat de voertuigen/machines na 23.00 uur binnen zijn. Het betreft een bestaande, voor de bedrijfsvoering noodzakelijk situatie.
  Op grond van de ontheffingsmogelijkheid die het geluidbeleid van Duiven biedt, kan de gemeente besluiten om in de periode van 22.00 t/m 23.00 uur hoger maximale geluidsniveaus toe te staan vanwege voertuigen en zelfrijdende machines. Hiervoor kunnen de volgende argumenten worden gebruikt:
  - de geluidspieken zijn inherent aan de bewegingen en kunnen niet worden vermeden;
  - er zijn redelijkerwijs geen bron en /of overdrachtsmaatregelen mogelijk;
  - het gaat om een bestaande situatie die noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering (er kan niet worden uitgeweken naar de dag- of avondperiode);
  - uitgaande van een minimale geluidwering van 20 dB(A), eis Bouwbesluit, mag worden aangenomen dat de geluidspieken in de geluidsgevoelige ruimten van de woningen van derden niet hoger zijn dat 45 dB(A).

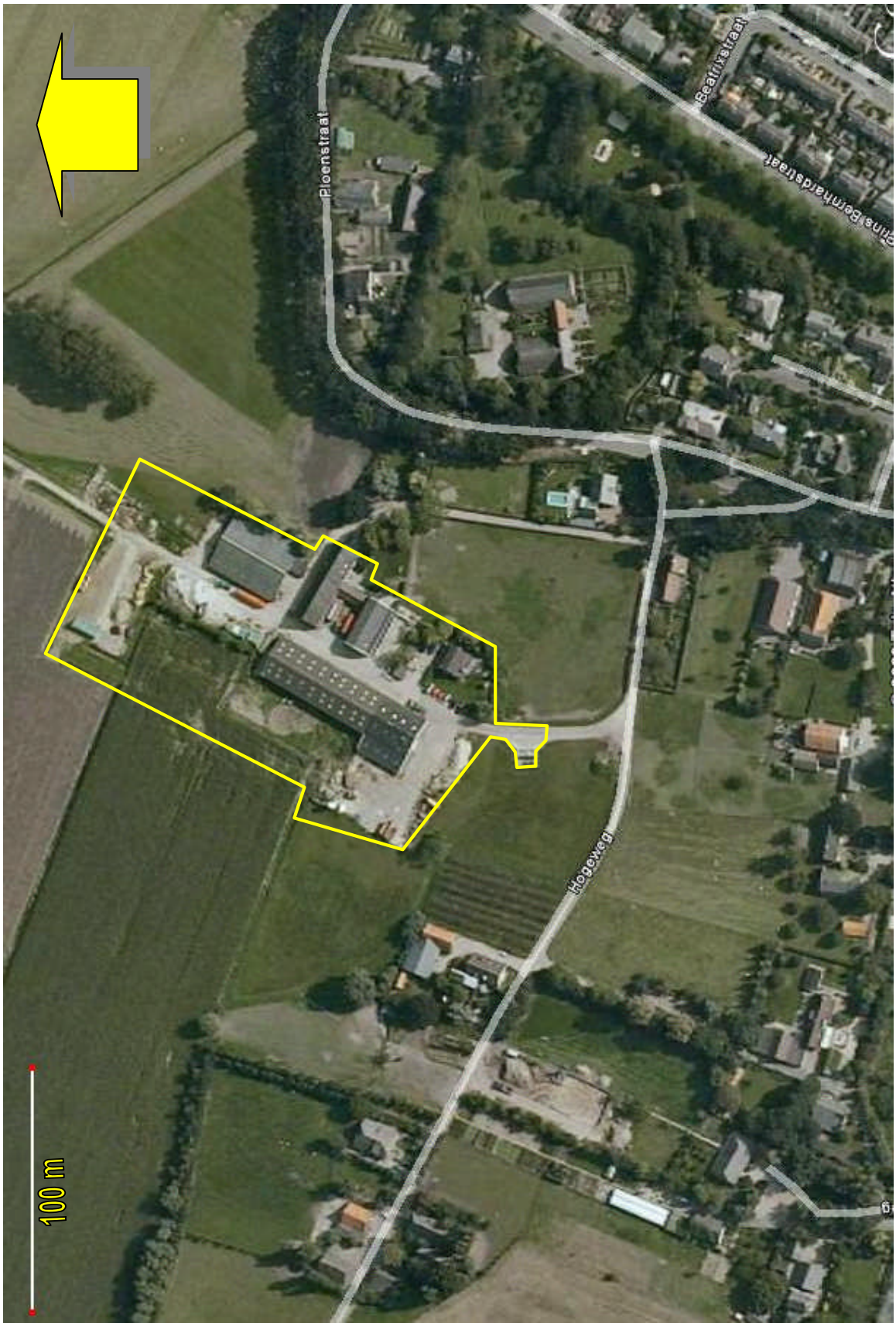
- De voorkeurswaarden van het geluidbeleid van Duvien komen in deze situatie in de dag-, avond- en nachtperiode op ten hoogste 55, 50 en 45 dB(A) neer. De voorkeurswaarde wordt in de dagperiode door de geluidspieken uit de werkplaats met ten hoogste 6 dB(A) overschreden.

- De deur van de werkplaats staat naast het doorlaten van goederen, voertuigen en machines open voor de ventilatie, met name op warme dagen. Het komt niet vaak voor dat deze hoge geluidspieken, bijvoorbeeld ten gevolge van hameren, optreden. De gemeente kan daarom besluiten om deze geluidspieken toe te staan. Er wordt overigens voldaan aan artikel 2.17 lid 5b van het Activiteitenbesluit.

- Door de verkeersaantrekkende werking die van de inrichting uitgaat, indirecte hinder, bedraagt de geluidsbelasting op de gevels van de woningen van derden ten hoogste 59 dB(A). De woning Ploenstraat 15b is maatgevend. De voorkeurwaarde van 50 dB(A) wordt bij twee woningen, Ploenstraat 15b en 19, met 9 en 2 dB(A) overschreden. Bij alle woningen wordt voldaan aan de grenswaarde van 65 dB(A). Op grond van het Bouwbesluit dienen de woningen een minimale geluidswering van 20 dB(A) te hebben. Het binnenniveau in de geluidsgevoelige ruimten van de woningen mag niet hoger zijn dan een geluidsbelasting van 35 dB(A). Bij één woning, Ploenstraat 15b, is het mogelijk dat het ten hoogste toegestane binnenniveau wordt overschreden. Indien blijkt uit een onderzoek dat, dat het geval is, kunnen aan de bewoners van de woning geluidsisolerende maatregelen worden aangeboden.

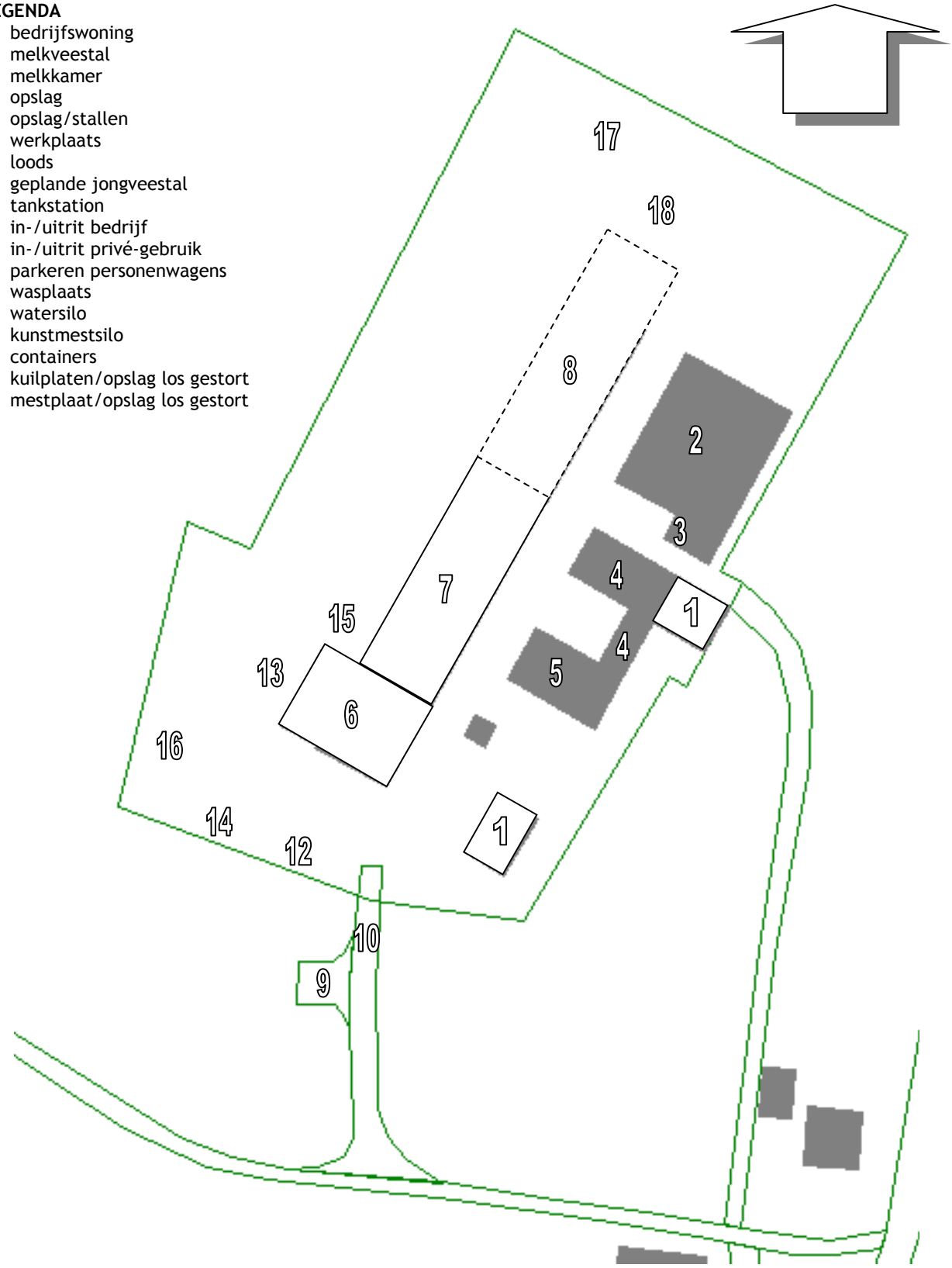
- In de Hinderwetvergunning van 1994 is in voorschrift 2.5 als maatregel een alternatieve ontsluiting rechtstreeks op de Ploenstraat opgenomen. Deze is tot op heden niet aangelegd. Uit de overwegingen bij de vergunning blijkt niet dat de effecten van die voorziening gebaseerd zijn op akoestisch onderzoek.
  Uit het huidige onderzoek blijkt dat de hoogste geluidsbelasting bij de woningen van derden met de alternatieve in-/uitrit 2 dB(A) lager is dan bij het gebruik van de huidige in-/uitrit. Daar tegenover staan echter hoge kosten van de aanleg van de nieuwe in-/uitrit, die geraamd zijn op globaal € 117.000,-- excl. BTW.
  Bovendien wordt ook daarmee niet aan de voorkeurswaarde van 50 dB(A) voldaan en is het mogelijk dat er gevelmaatregelen aan de drie woningen, Ploenstraat 36, 38 en 40, nodig zijn.
  Op grond van het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de alternatieve in-/uitrit redelijkerwijs niet van het bedrijf verlangd kan worden.

Figuren

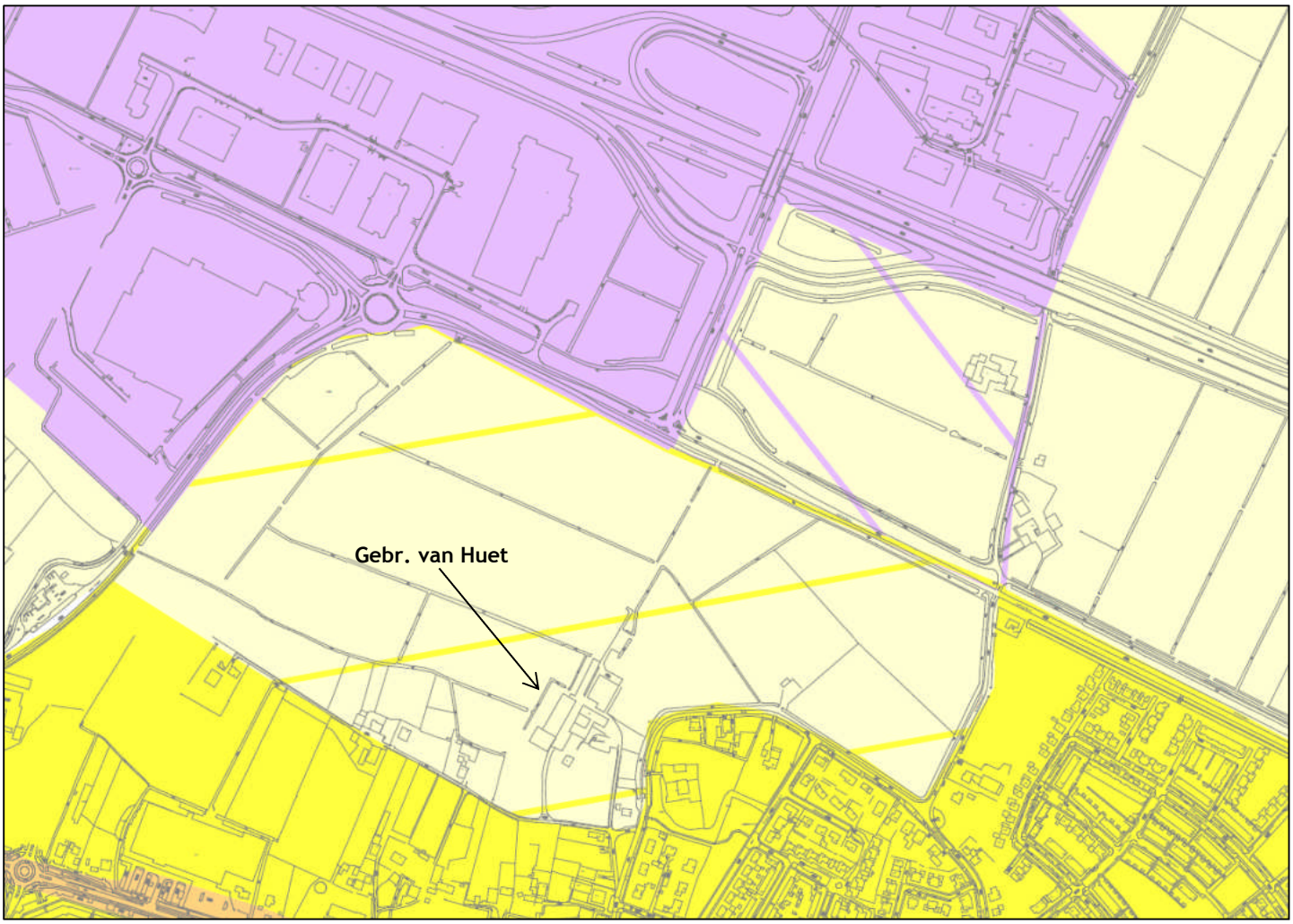

Figuur 1: situatie

LEGENDA
01 bedrijfswoning
02 melkveestal
03 melkkamer
04 opslag
05 opslag/stallen
06 werkplaats
07 loods
08 geplande jongveestal
09 tankstation
10 in-/uitrit bedrijf
11 in-/uitrit privé-gebruik
12 parkeren personenwagens
13 wasplaats
14 watersilo
15 kunstmestsilo
16 containers
17 kuilplaten/opslag los gestort
18 mestplaat/opslag los gestort

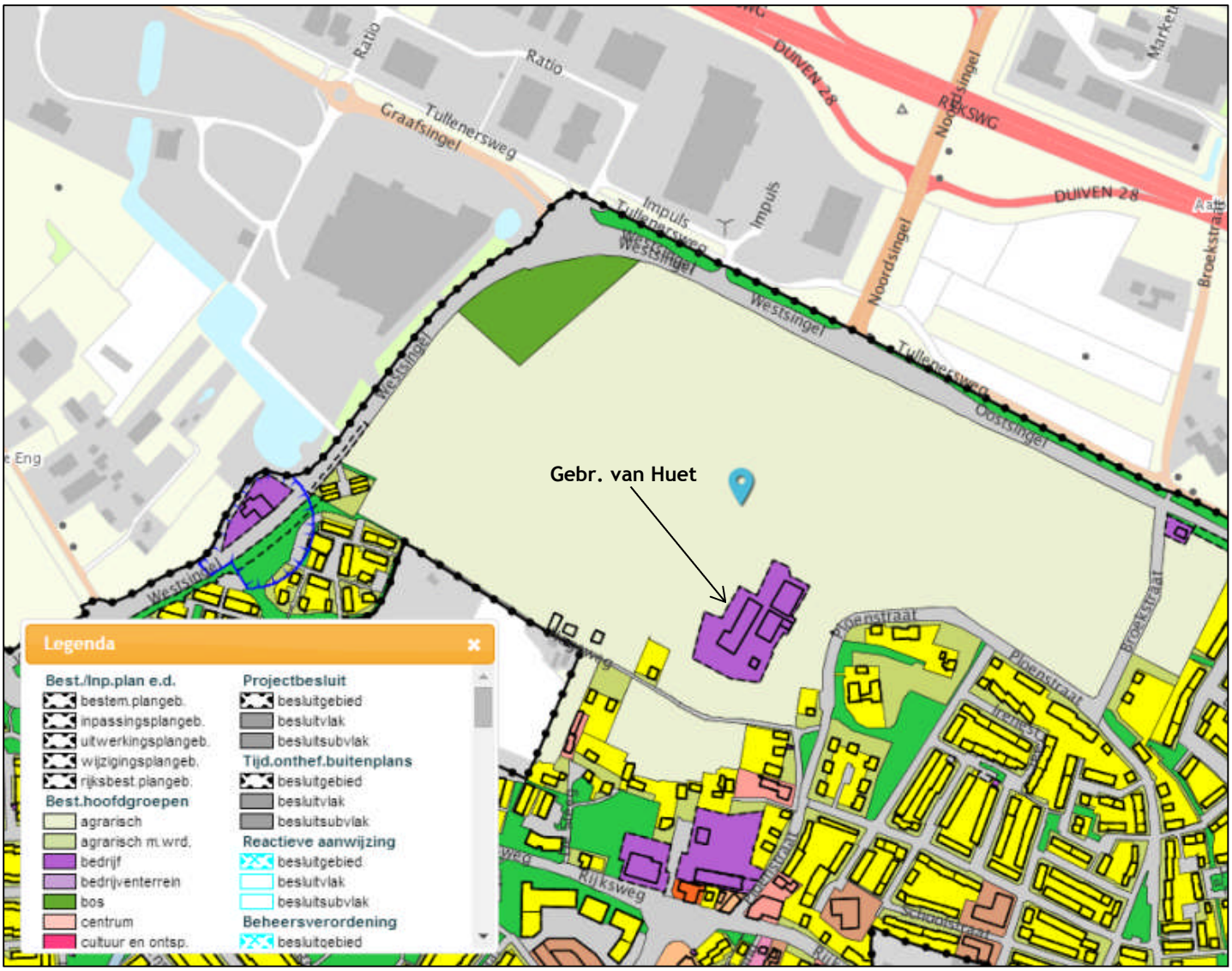
Figuur 2: schets lay-out bedrijf

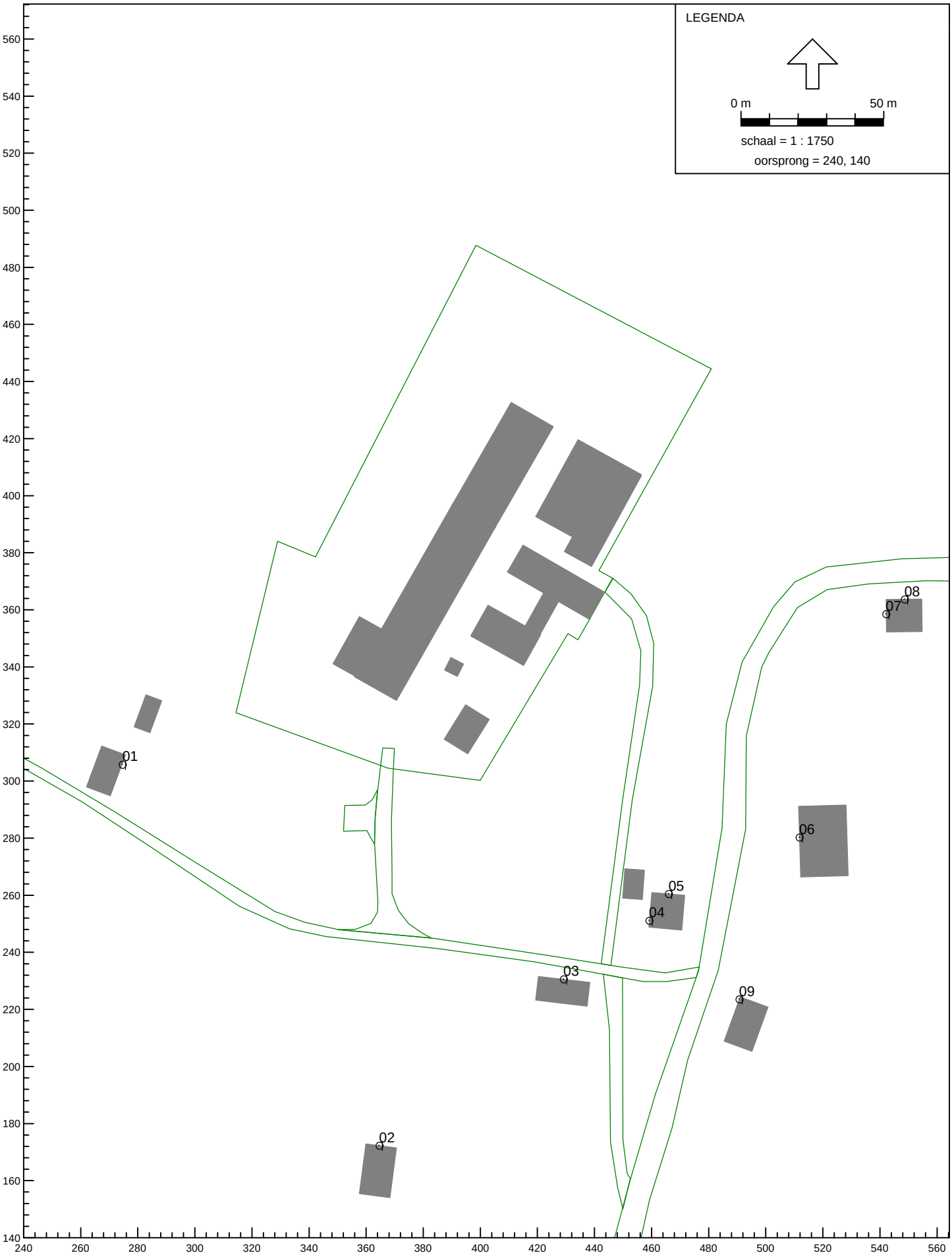
Legenda

- begraafplaatsen
- recreatiewoningen
- doortrekking a15
- betuwelijn
- gemeente grens
- lintbebouwing in duiven
- spoorzone in duiven
- industrieterreingrens Rhoeve
- bedrijventerrein
- centrum duiven
- woongebieden kern duiven
- ontwikkeling bedrijventerrein
- ontwikkeling woningbouw
- dorpskern en overig woongebied loo
- dorpskern en overig woongebied groessen
- recreatie
- lintbebouwing buitengebied
- ehs2003 duiven
- stilte gebieden
- buitengebied

Figuur 3: gebiedstypering omgeving Gebr. van Huet

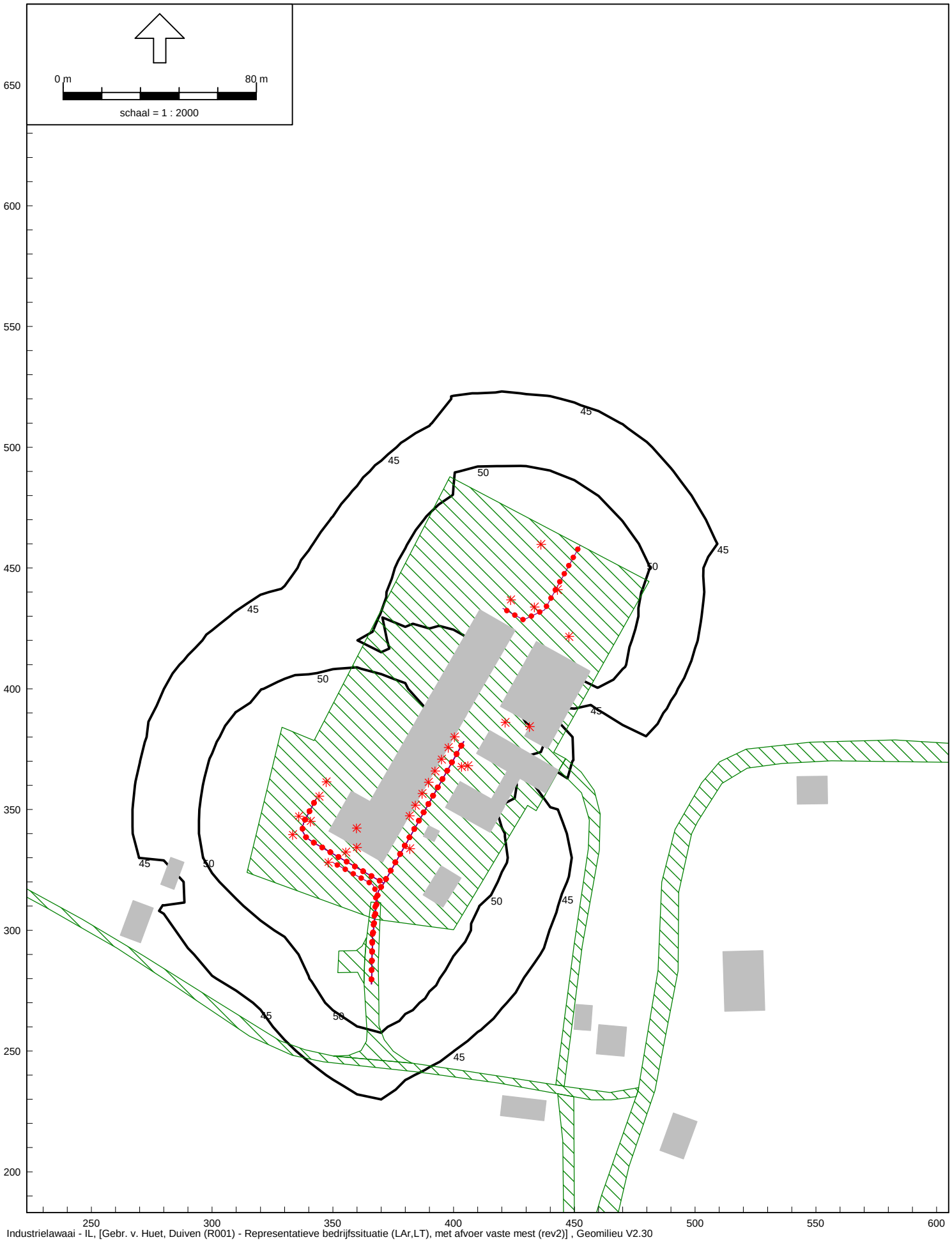

Figuur 4: bestemmingsplantekening ‘Duiven Noord’ omgeving Gebr. van Huet

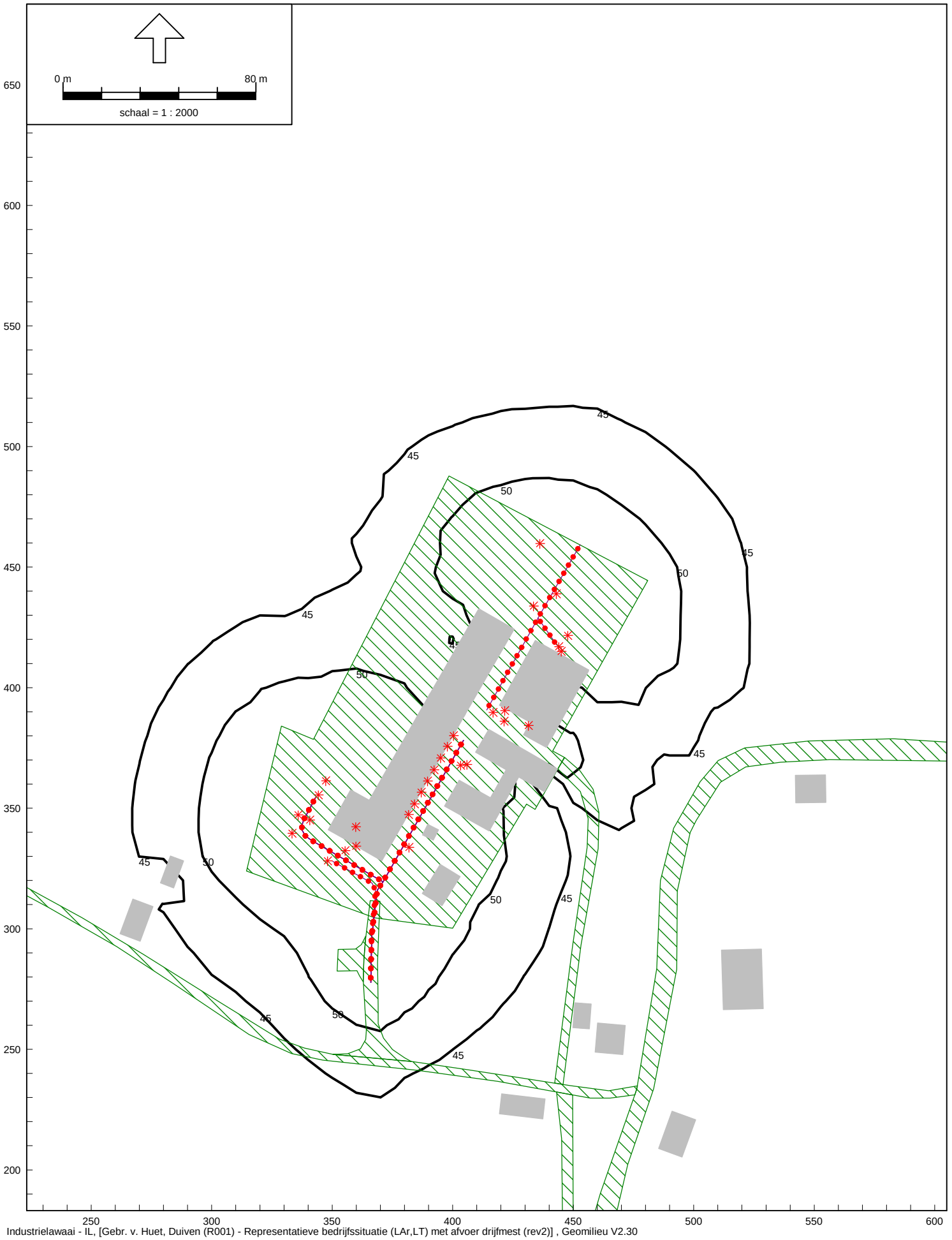
Industrielawaai - IL, HUE-LG/0901 - Gebr. v. Huet, Duiven (Handreiking IL en verg - Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT), me [F:\Mijn documenten\KHA\projectdir\H\HUE-LG\0901\Geonoise 5.43\] , (

Ligging rekenpunten

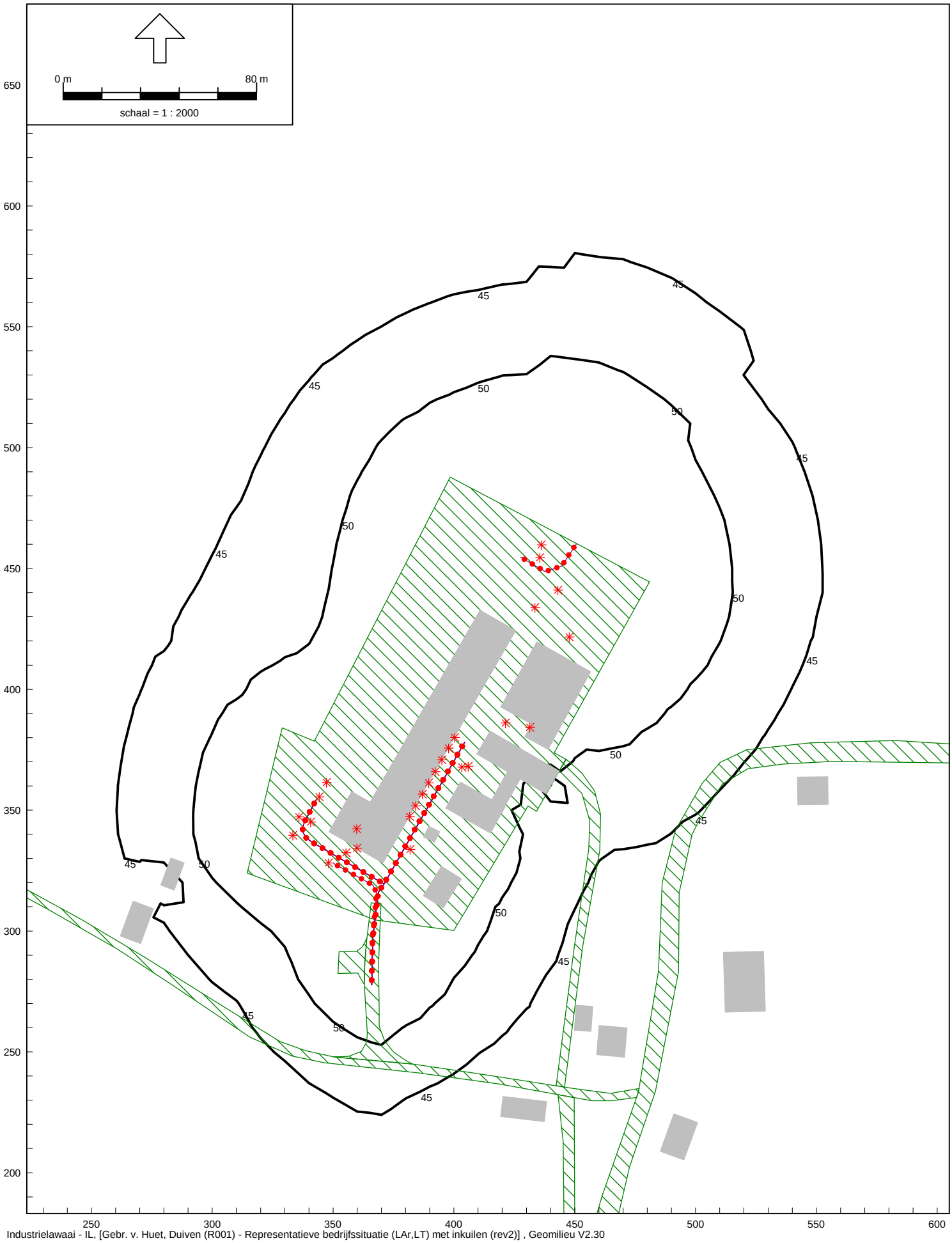
45 en 50 dB(A) etmaalwaardecontour bedrijfssituatie ‘met vaste mest'
(hoogte 5 m boven het maaiveld)

Figuur 7

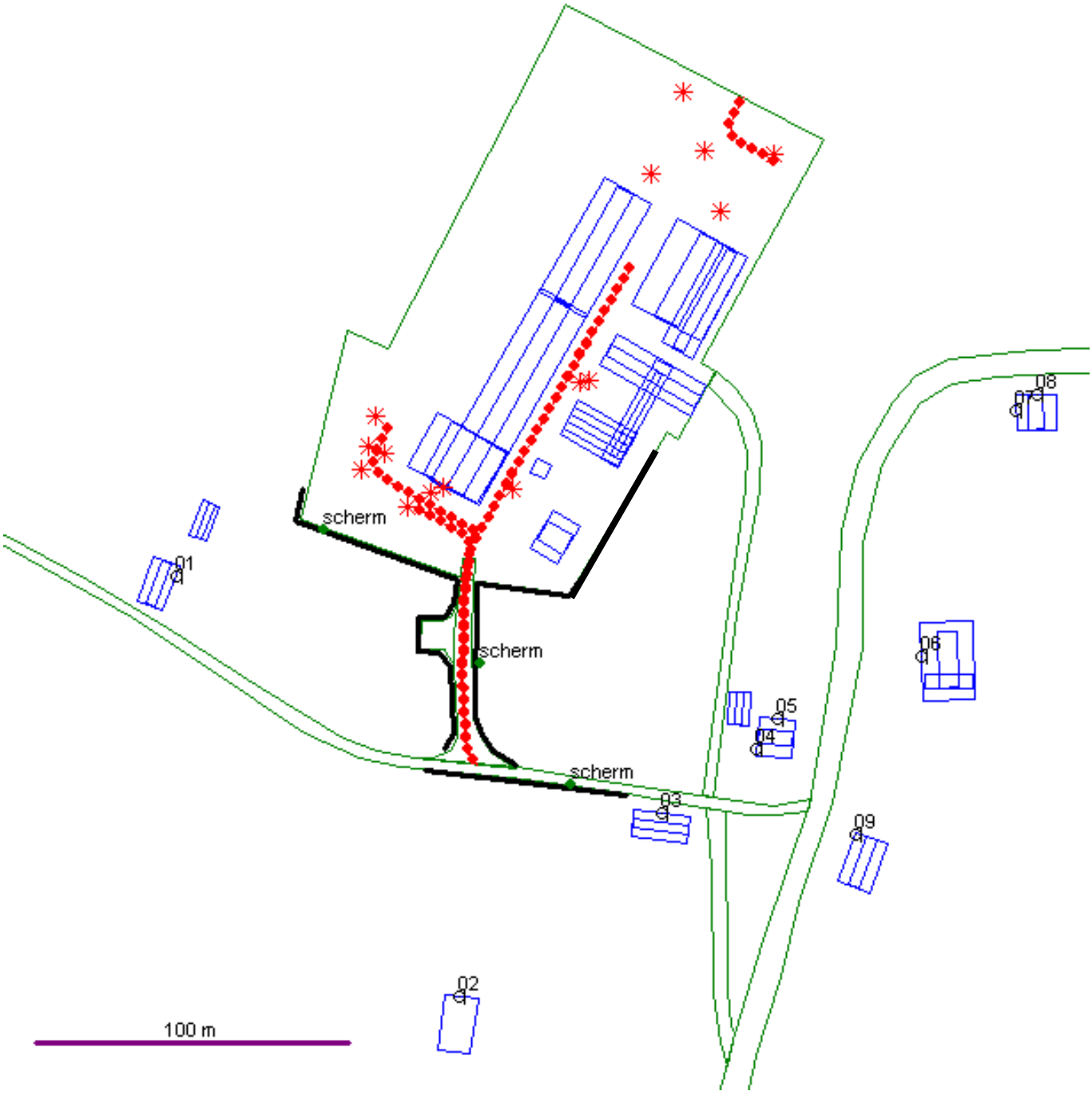

45 en 50 dB(A) etmaalwaardecontour bedrijfssituatie ‘met afvoer drijfmest"

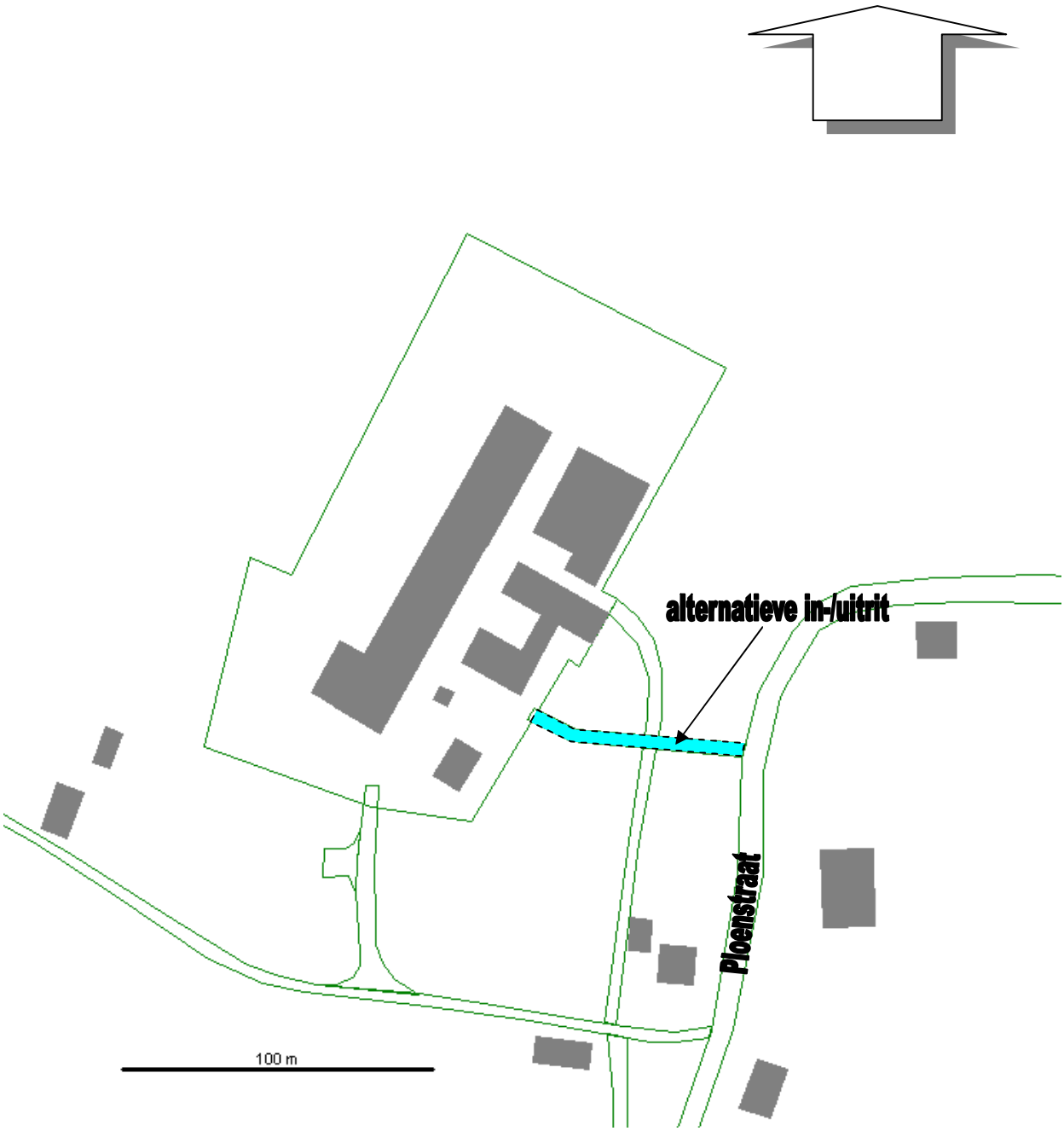
(hoogte 5 m boven het maaiveld)

45 en 50 dB(A) etmaalwaardecontour bedrijfssituatie ‘met inkuilen'
(hoogte 5 m boven het maaiveld)

Figuur 9: onderzochte geluidsschermen

Figuur 0: onderzochte alternatieve in-/uitrit

Bijlagen

Bijlage 1: geluidsvoorschriften Activiteitenbesluit

Activiteitenbesluit milieubeheer, Afdeling 2.8

(Tekst geldend op: 14-08-2015)

Afdeling 2.8. Geluidhinder

Artikel 2.16b

Deze afdeling is van toepassing op degene die een inrichting type A of een inrichting type B drijft.

Artikel 2.17

1. Voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) en het maximaal geluidsniveau L_{Amax}, veroorzaakt door de in de inrichting aanwezige installaties en toestellen, alsmede door de in de inrichting verrichte werkzaamheden en activiteiten en laad- en losactiviteiten ten behoeve van en in de onmiddellijke nabijheid van de inrichting, geldt dat:

a. de niveaus op de in tabel 2.17a genoemde plaatsen en tijdstippen niet meer bedragen dan de in die tabel aangegeven waarden;

Tabel 2.17a

	07:00–19:00 uur	19:00–23:00 uur	23:00–07:00 uur
$L_{Ar,LT}$ op de gevel van gevoelige gebouwen	50 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)
$L_{Ar,LT}$ in in- en aanpandige gevoelige gebouwen	35 dB(A)	30 dB(A)	25 dB(A)
L_{Amax} op de gevel van gevoelige gebouwen	70 dB(A)	65 dB(A)	60 dB(A)
L_{Amax} in in- en aanpandige gevoelige gebouwen	55 dB(A)	50 dB(A)	45 dB(A)

b. de in de periode tussen 07.00 en 19.00 uur in tabel 2.17a opgenomen maximale geluidsniveaus L_{Amax} niet van toepassing zijn op laad- en losactiviteiten;

c. de in tabel 2.17a aangegeven waarden binnen in- of aanpandige gevoelige gebouwen niet gelden indien de gebruiker van deze gevoelige gebouwen geen toestemming geeft voor het in redelijkheid uitvoeren of doen uitvoeren van geluidsmetingen;

d. de in tabel 2.17a aangegeven waarden op de gevel ook gelden bij gevoelige terreinen op de grens van het terrein, met dien verstande dat de waarden in geval van ligplaatsen, bestemd om te worden ingenomen door een woonschip als bedoeld in artikel 1.2, derde lid, onderdeel b, van het Besluit geluidhinder, slechts gelden voor zover deze ligplaatsen als zodanig zijn bestemd op of na 1 juli 2012 en niet daarvoor in een gemeentelijke verordening waren aangewezen om door een woonschip te worden ingenomen;

e. de in tabel 2.17a aangegeven waarden op de gevel, vermeerderd met 5 dB(A), ook gelden op de grens van het terrein in geval van ligplaatsen, bestemd om te worden ingenomen door een woonschip als bedoeld in artikel 1.2, derde lid, onderdeel b, van het Besluit geluidhinder, voor zover deze ligplaatsen:

1°. als zodanig zijn bestemd voor 1 juli 2012, of

2°. voor 1 juli 2012 in een gemeentelijke verordening waren aangewezen om door een woonschip te worden ingenomen en voor 1 juli 2022 als zodanig zijn bestemd;

f. de waarden in in- en aanpandige gevoelige gebouwen slechts gelden in geluidsgevoelige ruimten en verblijfsruimten; en

g. de in tabel 2.17a aangegeven waarden niet gelden op gevoelige objecten die zijn gelegen op een gezoneerd industrieterrein.

2. Ten aanzien van een inrichting die is gelegen op een gezoneerd industrieterrein, waarbij binnen een afstand van 50 meter geen gevoelige objecten, anders dan

gevoelige objecten gelegen op het gezoneerde industrieterrein, zijn gelegen, bedraagt in afwijking van het eerste lid, het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) veroorzaakt door de in de inrichting aanwezige installaties en toestellen, alsmede door die inrichting verrichte werkzaamheden en activiteiten niet meer dan de in tabel 2.17b bij het betreffende tijdstip aangegeven waarde.

Tabel 2.17b

	07.00–19.00 uur	19.00–23.00 uur	23.00–07.00 uur
$L_{Ar,LT}$ op een afstand van 50 meter vanaf de grens van de inrichting	50 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)

3. In afwijking van het eerste lid geldt voor een inrichting die is gelegen op een bedrijventerrein, dat:

a. het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) en het maximaal geluidsniveau (L_{Amax}) op de in tabel 2.17c genoemde plaatsen en tijdstippen niet meer bedragen dan de in die tabel aangegeven waarden;

b. de in de periode tussen 07:00 uur en 19:00 uur in tabel 2.17c opgenomen maximale geluidsniveaus (L_{Amax}) niet van toepassing zijn op laad- en losactiviteiten;

c. de in tabel 2.17c aangeven waarden binnen in- of aanpandige gevoelige gebouwen niet van toepassing zijn, indien de gebruiker van deze gevoelige gebouwen geen toestemming geeft voor het in redelijkheid uitvoeren of doen uitvoeren van geluidsmetingen;

d. de in tabel 2.17c aangegeven waarden op de gevel ook van toepassing zijn bij gevoelige terreinen op de grens van het terrein;

e. de waarden in in- en aanpandige gevoelige gebouwen slechts gelden in geluidsgevoelige ruimten en verblijfsruimten, en

f. de in tabel 2.17c aangegeven waarden gelden niet op gevoelige objecten die zijn gelegen op een gezoneerd industrieterrein.

Tabel 2.17c

	07.00-19.00 uur	19.00-23.00 uur	23.00-07.00 uur
$L_{Ar,LT}$ op de gevel van gevoelige gebouwen op het bedrijventerrein	55 dB(A)	50 dB(A)	45 dB(A)
$L_{Ar,LT}$ in in- en aanpandige gevoelige gebouwen op het bedrijventerrein	35 dB(A)	30 dB(A)	25 dB(A)
L_{Amax} op de gevel van gevoelige gebouwen op het bedrijventerrein	75 dB(A)	70 dB(A)	65 dB(A)
L_{Amax} in in- en aanpandige gevoelige gebouwen op het bedrijventerrein	55 dB(A)	50 dB(A)	45 dB(A)

4. In afwijking van het eerste en het tweede lid, geldt voor het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) en het maximaal geluidsniveau (L_{Amax}, bij een inrichting die uitsluitend of in hoofdzaak bestemd is voor openbare verkoop van vloeibare brandstoffen, mengsmering of aardgas aan derden voor motorvoertuigen voor het wegverkeer, dat:

a. de geluidsniveaus op de in tabel 2.17d genoemde plaatsen en tijdstippen niet meer bedragen dan de in die tabel aangegeven waarden;

b. de in de periode tussen 07.00 en 21.00 uur in tabel 2.17d opgenomen maximale geluidsniveaus L_{Amax} niet van toepassing zijn op laad- en losactiviteiten;

Tabel 2.17d

	07:00–21:00 uur	21:00–07:00 uur
$L_{Ar,LT}$ op de gevel van gevoelige gebouwen	50 dB(A)	40 dB(A)
L_{Amax} op de gevel van gevoelige gebouwen	70 dB(A)	60 dB(A)

c. de in tabel 2.17d aangegeven waarden op de gevel ook gelden bij gevoelige terreinen op de grens van het terrein, met dien verstande dat de waarden in geval van ligplaatsen, bestemd om te worden ingenomen door een woonschip als bedoeld in artikel 1.2, derde lid, onderdeel b, van het Besluit geluidhinder, slechts gelden voor zover deze ligplaatsen als zodanig zijn bestemd op of na 1 juli 2012 en niet daarvoor in een gemeentelijke verordening waren aangewezen om door een woonschip te worden ingenomen;

d. de in tabel 2.17d aangegeven waarden op de gevel, vermeerderd met 5 dB(A), ook gelden op de grens van het terrein in geval van ligplaatsen, bestemd om te worden ingenomen door een woonschip als bedoeld in artikel 1.2, derde lid, onderdeel b, van het Besluit geluidhinder, voor zover deze ligplaatsen:

1°. als zodanig zijn bestemd voor 1 juli 2012, of

2°. voor 1 juli 2012 in een gemeentelijke verordening waren aangewezen om door een woonschip te worden ingenomen en voor 1 juli 2022 als zodanig zijn bestemd;

e. indien de inrichting is gelegen op een gezoneerd industrieterrein en binnen een afstand van 50 meter geen gevoelige objecten, anders dan gevoelige objecten gelegen op het gezoneerde industrieterrein zijn gelegen, de waarden van het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) uit tabel 2.17d gelden op een afstand van 50 meter vanaf de grens van de inrichting; en

f. de in tabel 2.17d aangegeven waarden niet gelden op gevoelige objecten die zijn gelegen op een gezoneerd industrieterrein.

5. In afwijking van het eerste, tweede en derde lid geldt voor een inrichting waar uitsluitend of in hoofdzaak agrarische activiteiten dan wel activiteiten die daarmee verband houden worden verricht, niet zijnde een glastuinbouwbedrijf dat is gelegen in een glastuinbouwgebied, dat:

a. voor het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$), veroorzaakt door de vast opgestelde installaties en toestellen, de niveaus op de plaatsen en tijdstippen, genoemd in tabel 2.17e, niet meer bedragen dan de in die tabel aangegeven waarden;

Tabel 2.17e

	06.00–19.00 uur	19.00–22.00 uur	22.00–06.00 uur
$L_{Ar,LT}$ op de gevel van gevoelige gebouwen	45 dB(A)	40 dB(A)	35 dB(A)
$L_{Ar,LT}$ in in- en aanpandige gevoelige gebouwen	35 dB(A)	30 dB(A)	25 dB(A)

b. voor het maximaal geluidsniveau (L_{Amax}), veroorzaakt door de in de inrichting aanwezige installaties en toestellen, alsmede door de in de inrichting verrichte werkzaamheden en activiteiten en laad- en losactiviteiten ten behoeve van en in de onmiddellijke nabijheid van de inrichting, de niveaus op de plaatsen en tijdstippen, genoemd in tabel 2.17f, niet meer bedragen dan de in die tabel aangegeven waarden;

Tabel 2.17f

	06:00–19:00 uur	19:00–22:00 uur	22:00–06:00 uur
L_{Amax} op de gevel van gevoelige gebouwen	70 dB(A)	65 dB(A)	60 dB(A)
L_{Amax} in in- en aanpandige gevoelige gebouwen	55 dB(A)	50 dB(A)	45 dB(A)

c. de in de periode tussen 06.00 uur en 19.00 uur in tabel 2.17f opgenomen waarden niet van toepassing zijn op laad- en losactiviteiten, alsmede op het in en uit de inrichting rijden van landbouwtractoren of motorrijtuigen met beperkte snelheid;

d. de in tabel 2.17e en 2.17f aangegeven waarden binnen in- of aanpandige gevoelige gebouwen niet gelden indien de gebruiker van deze gevoelige gebouwen geen toestemming geeft voor het in redelijkheid uitvoeren of doen uitvoeren van geluidmetingen;

e. de in tabel 2.17e en 2.17f aangegeven waarden op de gevel ook gelden bij gevoelige terreinen op de grens van het terrein, met dien verstande dat de waarden in geval van ligplaatsen, bestemd om te worden ingenomen door een woonschip als bedoeld in artikel 1.2, derde lid, onderdeel b, van het Besluit geluidhinder,

slechts gelden voor zover deze ligplaatsen als zodanig zijn bestemd op of na 1 juli 2012 en niet daarvoor in een gemeentelijke verordening waren aangewezen om door een woonschip te worden ingenomen;

f. de in tabel 2.17e en 2.17f aangegeven waarden op de gevel, vermeerderd met 5 dB(A), ook gelden op de grens van het terrein in geval van ligplaatsen, bestemd om te worden ingenomen door een woonschip als bedoeld in artikel 1.2, derde lid, onderdeel b, van het Besluit geluidhinder, voor zover deze ligplaatsen:

1°. als zodanig zijn bestemd voor 1 juli 2012, of

2°. voor 1 juli 2012 in een gemeentelijke verordening waren aangewezen om door een woonschip te worden ingenomen en voor 1 juli 2022 als zodanig zijn bestemd;

g. de waarden binnen in- en aanpandige gevoelige gebouwen slechts gelden in geluidsgevoelige ruimten en verblijfsruimten, en

h. de in tabel 2.17e en 2.17f aangegeven waarden niet gelden op gevoelige objecten die zijn gelegen op een gezoneerd industrieterrein.

6. In afwijking van het eerste, tweede en derde lid geldt voor een glastuinbouwbedrijf binnen een glastuinbouwgebied dat:

a. voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) en het maximaal geluidsniveau (L_{Amax}), veroorzaakt door de in de inrichting aanwezige installaties en toestellen, alsmede door de in de inrichting verrichte werkzaamheden en activiteiten en laad- en losactiviteiten ten behoeve van en in de onmiddellijke nabijheid van de inrichting, de niveaus op de in tabel 2.17g genoemde plaatsen en tijdstippen niet meer bedragen dan de in die tabel aangegeven waarden;

b. de in de periode tussen 06.00 uur en 19.00 uur in tabel 2.17g opgenomen maximale geluidsniveaus (L_{Amax}) niet van toepassing zijn op laad- en losactiviteiten;

Tabel 2.17g

	06:00–19:00 uur	19:00–22:00 uur	22:00–06:00 uur
$L_{Ar,LT}$ op de gevel van gevoelige gebouwen	50 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)
$L_{Ar,LT}$ in in- en aanpandige gevoelige gebouwen	35 dB(A)	30 dB(A)	25 dB(A)
L_{Amax} op de gevel van gevoelige gebouwen	70 dB(A)	65 dB(A)	60 dB(A)
L_{Amax} in in- en aanpandige gevoelige gebouwen	55 dB(A)	50 dB(A)	45 dB(A)

c. de in tabel 2.17g aangegeven waarden binnen in- of aanpandige gevoelige gebouwen niet gelden indien de gebruiker van deze gevoelige gebouwen geen toestemming geeft voor het in redelijkheid uitvoeren of doen uitvoeren van geluidsmetingen;

d. de in tabel 2.17g aangegeven waarden op de gevel ook gelden bij gevoelige terreinen op de grens van het terrein, met dien verstande dat de waarden in geval van ligplaatsen, bestemd om te worden ingenomen door een woonschip als bedoeld in artikel 1.2, derde lid, onderdeel b, van het Besluit geluidhinder, slechts gelden voor zover deze ligplaatsen als zodanig zijn bestemd op of na 1 juli 2012 en niet daarvoor in een gemeentelijke verordening waren aangewezen om door een woonschip te worden ingenomen;

e. de in tabel 2.17g aangegeven waarden op de gevel, vermeerderd met 5 dB(A), ook gelden op de grens van het terrein in geval van ligplaatsen, bestemd om te worden ingenomen door een woonschip als bedoeld in artikel 1.2, derde lid, onderdeel b, van het Besluit geluidhinder, voor zover deze ligplaatsen:

1°. als zodanig zijn bestemd voor 1 juli 2012, of

2°. voor 1 juli 2012 in een gemeentelijke verordening waren aangewezen om door een woonschip te worden ingenomen en voor 1 juli 2022 als zodanig zijn bestemd;

f. de waarden binnen in- en aanpandige gevoelige gebouwen slechts gelden in geluidsgevoelige ruimten en verblijfsruimten, en

g. de in tabel 2.17g aangegeven waarden niet gelden op gevoelige objecten die zijn gelegen op een gezoneerd industrieterrein.

7. De waarden van het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) op de gevel van gevoelige gebouwen in de tabellen 2.17e en 2.17g zijn niet van toepassing op inrichtingen die zijn gelegen in een gebied waarvoor bij of krachtens een gemeentelijke verordening regels zijn gesteld. In een dergelijk gebied bedraagt het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) niet meer dan de waarden die zijn opgenomen in die gemeentelijke verordening.

8. Voor inrichtingen in een gebied als bedoeld in het zevende lid, bedragen de in de verordening vastgelegde waarden ten hoogste 5 dB(A) meer of minder dan de waarden in tabel 2.17e en voor inrichtingen als bedoeld in het zesde lid, bedragen de in de verordening vastgelegde waarden ten hoogste 5 dB(A) meer of minder dan de waarden in tabel 2.17g.

9. Bij vaststelling van de waarden, bedoeld in het zevende lid, wordt in ieder geval rekening gehouden met het in het gebied heersende referentieniveau. Indien voor inrichtingen als bedoeld in het zesde lid, waarden worden vastgelegd die hoger zijn dan de waarden in tabel 2.17g, wordt daarmee het in het gebied heersende referentieniveau niet overschreden.

Artikel 2.18

1. Bij het bepalen van de geluidsniveaus, bedoeld in de artikelen 2.17, 2.19, 2.20 dan wel 6.12, blijft buiten beschouwing:

- **a.** het stemgeluid van personen op een onverwarmd en onoverdekt terrein, dat onderdeel is van de inrichting, tenzij dit terrein kan worden aangemerkt als een binnenterrein;
- **b.** het stemgeluid van bezoekers op het open terrein van een inrichting voor sport- of recreatieactiviteiten;
- **c.** het geluid ten behoeve van het oproepen tot het belijden van godsdienst of levensovertuiging of het bijwonen van godsdienstige of levensbeschouwelijke bijeenkomsten en lijkplechtigheden, alsmede geluid in verband met het houden van deze bijeenkomsten of plechtigheden;
- **d.** het geluid van het traditioneel ten gehore brengen van muziek tijdens het hijsen en strijken van de nationale vlag bij zonsopkomst en zonsondergang op militaire inrichtingen;
- **e.** het ten gehore brengen van muziek vanwege het oefenen door militaire muziekcorpsen in de buitenlucht gedurende de dagperiode met een maximum van twee uren per week op militaire inrichtingen;
- **f.** het ten gehore brengen van onversterkte muziek tenzij en voor zover daarvoor bij gemeentelijke verordening regels zijn gesteld;
- **g.** het traditioneel schieten, bedoeld in paragraaf 3.7.2., tenzij en voor zover daarvoor bij gemeentelijke verordening regels zijn gesteld;
- **h.** het stemgeluid van kinderen op een onverwarmd of onoverdekt terrein dat onderdeel is van een inrichting voor primair onderwijs, in de periode vanaf een uur voor aanvang van het onderwijs tot een uur na beëindiging van het onderwijs;
- **i.** het stemgeluid van kinderen op een onverwarmd of onoverdekt terrein dat onderdeel is van een instelling voor kinderopvang.

2. Bij het bepalen van de geluidsniveaus, bedoeld in artikel 2.17, 2.20 dan wel 6.12, wordt voor muziekgeluid geen bedrijfsduurcorrectie toegepast.

3. Bij het bepalen van het maximaal geluidsniveau (L_{Amax}), bedoeld in artikel 2.17, 2.20 dan wel 6.12, blijft buiten beschouwing het geluid als gevolg van:

- **a.** het komen en gaan van bezoekers bij inrichtingen waar uitsluitend of in hoofdzaak horeca-, sport- en recreatieactiviteiten plaatsvinden;
- **b.** het verrichten in de open lucht van sportactiviteiten of activiteiten die hiermee in nauw verband staan;
- **c.** laad- en losactiviteiten in de periode tussen 19.00 uur en 06.00 uur ten behoeve van de aan- en afvoer van producten bij inrichtingen als bedoeld in artikel 2.17, vijfde en zesde lid, voor zover dat ten hoogste een keer in de genoemde periode plaatsvindt;
- **d.** het verrichten van activiteiten in de periode tussen 19.00 uur en 6.00 uur ten behoeve van het wassen van kasdekken bij inrichtingen als bedoeld in artikel 2.17, vijfde en zesde lid.

4. De maximale geluidsniveaus (L_{Amax}), bedoeld in artikel 2.17, 2.20 dan wel 6.12, zijn tussen 23.00 en 7.00 uur niet van toepassing ten aanzien van aandrijfgeluid van motorvoertuigen bij laad- en losactiviteiten indien:
   a. degene die de inrichting drijft aantoont dat het voor de betreffende inrichting in die periode geldende maximale geluidsniveau (L_{Amax}), niet te bereiken is door het treffen van maatregelen; en
   b. het niveau van het aandrijfgeluid op een afstand van 7,5 meter van het motorvoertuig niet hoger is van 65dB(A).

5. Bij gemeentelijke verordening kunnen ten behoeve van het voorkomen van geluidhinder regels worden gesteld met betrekking tot:
   a. het ten gehore brengen van onversterkte muziek, en
   b. het traditioneel schieten, bedoeld in paragraaf 3.7.2.

6. Bij het bepalen van het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) blijft het geluid veroorzaakt door het stomen van grond met een installatie van derden buiten beschouwing.

7. Degene die een inrichting drijft, waar het stomen van grond plaatsvindt met een installatie van derden, treft maatregelen of voorzieningen die betrekking hebben op:
   a. de periode waarin het grondstomen plaatsvindt;
   b. de locatie waar de installatie wordt opgesteld, en
   c. het aanbrengen van geluidreducerende voorzieningen binnen de inrichting.

8. Het bevoegd gezag kan ten behoeve van het voorkomen van geluidhinder dan wel voor zover dat niet mogelijk is het tot een aanvaardbaar niveau beperken daarvan, bij maatwerkvoorschrift eisen stellen aan de maatregelen of voorzieningen, bedoeld in het zevende lid.

Artikel 2.19 [Treedt in werking op een nader te bepalen tijdstip]

1. Bij gemeentelijke verordening kunnen voorwaarden worden vastgesteld op grond waarvan krachtens de verordening gebieden worden aangewezen waarin de in de verordening opgenomen geluidsnormen gelden die afwijken van de waarden, bedoeld in artikel 2.17 indien de in dat artikel genoemde waarden gelet op de aard van de gebieden niet passend zijn.

   Alvorens een gebied wordt aangewezen worden de gevolgen hiervan voor de in die gebieden gelegen inrichtingen, de bewoners van die gebieden en andere belanghebbenden in kaart gebracht.

2. In een gebied als bedoeld in het eerste lid bedragen de waarden binnen een geluidsgevoelige ruimte of een verblijfsruimte voor zover deze niet zijn gelegen op een gezoneerd industrieterrein, op de volgende tijdstippen niet meer dan de in tabel 2.19 aangegeven waarden:

Tabel 2.19

	07.00–19.00 uur	19.00–23.00 uur	23.00–07.00 uur
$L_{Ar,LT}$	35 dB(A)	30 dB(A)	25 dB(A)
L_{Amax}	55 dB(A)	50 dB(A)	45 dB(A)

3. Bij het bepalen van het maximaal geluidsniveau (L_{Amax}), bedoeld in het tweede lid, blijft buiten beschouwing het geluid als gevolg van:
   a. het komen en gaan van bezoekers bij inrichtingen waar uitsluitend of in hoofdzaak horeca-, sport- en recreatieactiviteiten plaatsvinden;
   b. het verrichten in de open lucht van sportactiviteiten of activiteiten die hiermee in nauw verband staan.

4. De in het tweede lid genoemde waarden gelden niet indien de gebruiker van deze gevoelige gebouwen geen toestemming geeft voor het in redelijkheid uitvoeren of doen uitvoeren van geluidsmetingen.

5. In een verordening als bedoeld in het eerste lid kan worden bepaald dat het bevoegd gezag ten aanzien van een gebied dat krachtens de verordening is aangewezen overeenkomstig artikel 2.20 maatwerkvoorschriften kan stellen.

Artikel 2.20

1. In afwijking van de waarden, bedoeld in de artikelen 2.17, 2.19 dan wel 6.12, kan het bevoegd gezag bij maatwerkvoorschrift andere waarden voor het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) en het maximaal geluidsniveau L_{Amax} vaststellen.

2. Het bevoegd gezag kan slechts hogere waarden vaststellen dan de waarden, bedoeld in de artikelen 2.17, 2.19 dan wel 6.12, indien binnen geluidsgevoelige ruimten dan wel verblijfsruimten van gevoelige gebouwen, die zijn gelegen binnen de akoestische invloedssfeer van de inrichting, een etmaalwaarde van maximaal 35 dB(A) wordt gewaarborgd.

3. De in het tweede lid bedoelde etmaalwaarde is niet van toepassing indien de gebruiker van deze gevoelige gebouwen geen toestemming geeft voor het in redelijkheid uitvoeren of doen uitvoeren van geluidsmetingen.

4. Het bevoegd gezag kan maatwerkvoorschriften stellen over de plaats waar de waarden, bedoeld in de artikelen 2.17, 2.19 dan wel 6.12, voor een inrichting gelden.

5. Het bevoegd gezag kan bij maatwerkvoorschrift bepalen welke technische voorzieningen in de inrichting worden aangebracht en welke gedragsregels in acht worden genomen teneinde aan geldende geluidsnormen te voldoen.

6. In afwijking van de waarden, bedoeld in de artikelen 2.17, 2.19 dan wel 6.12 kan het bevoegd gezag bij maatwerkvoorschrift voor bepaalde activiteiten in een inrichting, anders dan festiviteiten als bedoeld in artikel 2.21, andere waarden voor het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) en het maximaal geluidsniveau L_{Amax} vaststellen. Het bevoegd gezag kan daarbij voorschriften vaststellen met betrekking tot de duur van de activiteiten, het treffen van maatregelen, de tijdstippen waarop de activiteiten plaatsvinden of het vooraf melden per keer dat de activiteit plaatsvindt.

7. Het bevoegd gezag kan bij maatwerkvoorschrift bepalen welke technische voorzieningen worden aangebracht en welke gedragsregels in acht worden genomen ter beperking van het geluid als gevolg van werkzaamheden en activiteiten bij een inrichting als bedoeld in artikel 2.17, vijfde lid.

Artikel 2.21

1. De waarden bedoeld in de artikelen 2.17, 2.19, 2.20 dan wel 6.12 zijn voor zover de naleving van deze normen redelijkerwijs niet kan worden gevergd, niet van toepassing op dagen of dagdelen in verband met de viering van:
   a. festiviteiten die bij of krachtens een gemeentelijke verordening zijn aangewezen, in de gebieden in de gemeente waarvoor de verordening geldt;
   b. andere festiviteiten die plaatsvinden in de inrichting, waarbij het aantal bij of krachtens een gemeentelijke verordening aan te wijzen dagen of dagdelen per gebied of categorie van inrichtingen kan verschillen en niet meer mag bedragen dan twaalf per kalenderjaar.

2. Bij of krachtens gemeentelijke verordening kunnen voorwaarden worden verbonden aan de festiviteiten ter voorkoming of beperking van geluidhinder.

3. Een festiviteit als bedoeld in het eerste lid die maximaal een etmaal duurt, maar die zowel voor als na 00.00 uur plaatsvindt, wordt beschouwd als plaatshebbende op één dag.

Artikel 2.22

1. Bij het bepalen van het maximaal geluidsniveau L_{Amax}, bedoeld in de artikelen 2.17, 2.19, 2.20 dan wel 6.12, blijft buiten beschouwing het geluid als gevolg van het uitrukken van motorvoertuigen ten behoeve van ongevallenbestrijding, brandbestrijding en gladheidbestrijding en het vrijmaken van de weg na een ongeval.

2. Het bevoegd gezag kan maatwerkvoorschriften stellen met betrekking tot het treffen van technische en organisatorische maatregelen ten aanzien van het uitrukken van motorvoertuigen bij ongevallenbestrijding, brandbestrijding en gladheidbestrijding, indien dat bijzonder is aangewezen in het belang van het milieu.

Bijlage 2: bronuitwerkingen

Trekkers/Hydrotrike

Type	63 Hz	125 Hz	250 Hz	500 Hz	1 kHz	2 kHz	4 kHz	8 kHz	dB(A)
Trekker JD 6400 (optrekkend/rijdende in oostelijke richting)	77,7	85,8	84,3	94,3	97,8	96,8	90,1	83,9	101,9
Trekker JD 6400 (optrekkend/rijdende in westelijke richting)	79,5	89,6	82,8	93,6	99,3	97,2	89,9	84,9	102,7
gemiddeld	78,7	88,1	83,6	94,0	98,6	97,0	90,0	84,4	102,3

Type	63 Hz	125 Hz	250 Hz	500 Hz	1 kHz	2 kHz	4 kHz	8 kHz	dB(A)
Trekker JD 6830M (optrekkend/rijdende in oostelijke richting)	80,9	84,2	91,2	97,1	99,0	97,9	92,6	83,3	103,6
Trekker JD 6830M (optrekkend/rijdende in westelijke richting)	82,4	84,2	86,7	97,0	99,3	99,4	97,0	87,9	104,6
gemiddeld	81,7	84,2	89,5	97,1	99,2	98,7	95,3	86,2	104,1

Type	63 Hz	125 Hz	250 Hz	500 Hz	1 kHz	2 kHz	4 kHz	8 kHz	dB(A)
Trekker, JD 7530 met aanhanger (Tebbe strooier) => noord-zuid	79,6	85,9	89,2	95,9	98,6	97,4	92,3	83,4	103,0
Trekker, JD 7530 met aanhanger (Tebbe strooier) => zuid-noord	80,2	87,4	90,5	96,1	100,4	98,1	93,4	83,6	104,1
gemiddeld	79,9	86,7	89,9	96,0	99,6	97,8	92,9	83,5	103,6

Type	63 Hz	125 Hz	250 Hz	500 Hz	1 kHz	2 kHz	4 kHz	8 kHz	dB(A)
Trekker, JD 6830 met aanhanger (Veenhuis kieper) => noord-zuid	83,5	85,1	87,7	94,3	101,2	99,6	96,7	87,8	105,0
Trekker, JD 6830 met aanhanger (Veenhuis kieper) => zuid-noord	73,6	83,6	86,0	92,1	99,3	96,9	92,0	80,0	102,4
gemiddeld	80,9	84,4	86,9	93,3	100,4	98,5	95,0	85,5	103,9

Type	63 Hz	125 Hz	250 Hz	500 Hz	1 kHz	2 kHz	4 kHz	8 kHz	dB(A)
Bemester, Vervaet Hydrotrike (bouwjaar 2012) => noord-zuid	77,8	86,1	93,1	100,1	99,5	98,4	91,9	82,2	104,8
Bemester, Vervaet Hydrotrike (bouwjaar 2012) => zuid-noord	77,8	89,7	93,3	100,5	100,8	99,2	91,7	81,6	105,6
gemiddeld	77,8	88,3	93,2	100,3	100,2	98,8	91,8	81,9	105,2

Type	63 Hz	125 Hz	250 Hz	500 Hz	1 kHz	2 kHz	4 kHz	8 kHz	dB(A)
Trekker JD 6400	78,7	88,1	83,6	94,0	98,6	97,0	90,0	84,4	102,3
Trekker JD 6830M	81,7	84,2	89,5	97,1	99,2	98,7	95,3	86,2	104,1
Trekker, JD 7530 met aanhanger	79,9	86,7	89,9	96,0	99,6	97,8	92,9	83,5	103,6
Trekker, JD 6830 met aanhanger	80,9	84,4	86,9	93,3	100,4	98,5	95,0	85,5	103,9
Bemester, Vervaet Hydrotrike (bouwjaar 2012)	77,8	88,3	93,2	100,3	100,2	98,8	91,8	81,9	105,2
gemiddeld	80,0	86,7	89,7	96,9	99,6	98,2	93,4	84,5	103,9

Zelfrijdende maaier, combine en hakselaar

Type	63 Hz	125 Hz	250 Hz	500 Hz	1 kHz	2 kHz	4 kHz	8 kHz	dB(A)
Big M zelfrijdende maaier (optrekkend/rijdende in oostelijke richting)	81,7	92,4	98,8	102,1	105,8	103,5	95,5	87,6	109,6
Big M zelfrijdende maaier (optrekkend/rijdende in westelijke richting)	83,1	93,8	99,1	102,9	105,3	103,5	95,6	87,6	109,6
gemiddeld	82,5	93,2	99,0	102,5	105,6	103,5	95,6	87,6	109,6

Type	63 Hz	125 Hz	250 Hz	500 Hz	1 kHz	2 kHz	4 kHz	8 kHz	dB(A)
Combine Claas (optrekkend/rijdende in oostelijke richting)	80,3	91,4	101,3	101,2	105,4	105,8	99,7	92,7	110,5
Combine Claas (optrekkend/rijdende in oostelijke richting)	80,2	89,2	99,5	101,7	105,8	107,5	103,0	95,6	111,5
gemiddeld	80,3	90,4	100,5	101,5	105,6	106,7	101,7	94,4	111,0

Type	63 Hz	125 Hz	250 Hz	500 Hz	1 kHz	2 kHz	4 kHz	8 kHz	dB(A)
Combine, Claas Lexion 436 => noord-zuid	78,1	90,4	99,9	102,3	105,5	106,0	101,2	91,2	110,7
Combine, Claas Lexion 436 => zuid-noord	79,0	91,4	98,0	100,3	104,1	104,0	98,1	88,4	108,8
gemiddeld	78,6	90,9	99,1	101,4	104,9	105,1	99,9	90,0	109,9

Type	63 Hz	125 Hz	250 Hz	500 Hz	1 kHz	2 kHz	4 kHz	8 kHz	dB(A)
Hakselaar, New Holland FR9050 => noord-zuid	82,3	94,4	94,2	101,6	106,3	104,0	97,3	90,0	109,7
Hakselaar, New Holland FR9050 => zuid-noord	83,2	92,2	93,6	100,4	104,7	101,5	94,3	87,3	107,9
gemiddeld	82,8	93,4	93,9	101,0	105,6	102,9	96,1	88,9	108,9

Type	63 Hz	125 Hz	250 Hz	500 Hz	1 kHz	2 kHz	4 kHz	8 kHz	dB(A)
Big M zelfrijdende maaier	82,5	93,2	99,0	102,5	105,6	103,5	95,6	87,6	109,6
Combine Claas	80,3	90,4	100,5	101,5	105,6	106,7	101,7	94,4	111,0
Combine, Claas Lexion 436	78,6	90,9	99,1	101,4	104,9	105,1	99,9	90,0	109,9
Hakselaar, New Holland FR9050	82,8	93,4	93,9	101,0	105,6	102,9	96,1	88,9	108,9
gemiddeld	81,3	92,2	98,7	101,6	105,4	104,8	99,0	91,1	109,9

MAXIMALE GELUIDSNIVEAUS

Trekkers/Hydrotrike

Type	63 Hz	125 Hz	250 Hz	500 Hz	1 kHz	2 kHz	4 kHz	8 kHz	dB(A)
Trekker JD 6400	79,8	89,6	89,2	99,4	101,2	100,2	96,4	90,1	106,0
Trekker JD 6830M	87,6	89,1	90,3	106,2	103,6	103,7	101,1	91,3	110.2
Trekker, JD 7530 met aanhanger	80,7	88,8	89,6	97,4	104,0	101,9	98,5	89,0	107,5
Trekker, JD 6830 met aanhanger	77,5	87,5	89,2	95,0	104,8	104,1	102,5	97,1	109,2
Bemester, Vervaet Hydrotrike (bouwjaar 2012)	82,4	85,0	96,9	104,7	102,9	100,6	96,9	86,1	108,5
Hoogste piek	77,5	87,5	89,2	95,0	104,8	104,1	102,5	97,1	109,2

Zelfrijdende maaier, combine en hakselaar

Type	63 Hz	125 Hz	250 Hz	500 Hz	1 kHz	2 kHz	4 kHz	8 kHz	dB(A)
Big M zelfrijdende maaier	83,2	94,6	101,8	110,3	106,0	103,7	98,2	89,4	112,9
Combine Claas	82,0	88,1	101,8	103,4	106,7	110,2	106,6	99,9	113,9
Combine, Claas Lexion 436	79,7	89,6	100,4	103,7	109,0	111,4	102,8	92,0	114,4
Hakselaar, New Holland FR9050	84,2	89,0	90,2	102,2	107,8	105,4	97,0	90,3	110,8
Hoogste piek	79,7	89,6	100,4	103,7	109,0	111,4	102,8	92,0	114,4

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	Rijdend materieel (LAmax)
Bronnaam	Tekker JD 7810 (optrekkend/rijdend)<= deze trekker is niet meer aanwezig
MeetDatum	11-8-2009
Meetduur	: :
Type geluid	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	--
Windsnelheid [m/s]	--
Hoek windricht [°]	--
RV [%]	--
Alu conform	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	1,50
Meetafstand [m]	57,00
Meethoogte [m]	5,00

Frequentie [Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	--	46,3	41,8	43,4	56,7	61,3	61,4	55,8	43,9	65,7
Achtergr [dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	--	86,4	85,9	87,6	100,9	105,6	105,9	101,0	91,9	110,1

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	Rijdend materieel (LAmax)
Bronnaam	Tekker JD 6400 (optrekkend/rijdend)
MeetDatum	11-8-2009
Meetduur	: :
Type geluid	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	--
Windsnelheid [m/s]	--
Hoek windricht [°]	--
RV [%]	--
Alu conform	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	1,50
Meetafstand [m]	57,00
Meethoogte [m]	5,00

Frequentie [Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	--	39,7	45,5	45,0	55,2	56,9	55,7	51,2	42,1	61,5
Achtergr [dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	--	79,8	89,6	89,2	99,4	101,2	100,2	96,4	90,1	106,0

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	Rijdend materieel (LAmax)
Bronnaam	Tekker JD 6830M (optrekkend/rijdend)
MeetDatum	11-8-2009
Meetduur	: :
Type geluid	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	--
Windsnelheid [m/s]	--
Hoek windricht [°]	--
RV [%]	--
Alu conform	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	1,50
Meetafstand [m]	57,00
Meethoogte [m]	5,00

Frequentie [Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	--	47,5	45,0	46,1	62,0	59,3	59,2	55,9	43,3	65,8
Achtergr [dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	--	87,6	89,1	90,3	106,2	103,6	103,7	101,1	91,3	110,2

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAmax)									
Bronnaam	:	Big M zelfrijdende maaier (optrekkend/rijdend)									
MeetDatum	:	11-8-2009									
Meetduur	:	: :									
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)									
Temperatuur [°C]	:	--									
Windsnelheid [m/s]	:	--									
Hoek windricht [°]	:	--									
RV [%]	:	--									
Alu conform	:	HMRI-II.8									
Bronhoogte [m]	:	2,00									
Meetafstand [m]	:	57,00									
Meethoogte [m]	:	5,00									
Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	43,1	50,5	57,6	66,1	61,7	59,2	53,0	41,4	68,6
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	--	83,2	94,6	101,8	110,3	106,0	103,7	98,2	89,4	112,9

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAmax)									
Bronnaam	:	Combine Claas (optrekkend/rijdend)									
MeetDatum	:	11-8-2009									
Meetduur	:	: :									
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)									
Temperatuur [°C]	:	--									
Windsnelheid [m/s]	:	--									
Hoek windricht [°]	:	--									
RV [%]	:	--									
Alu conform	:	HMRI-II.8									
Bronhoogte [m]	:	2,00									
Meetafstand [m]	:	57,00									
Meethoogte [m]	:	5,00									
Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	41,9	44,0	57,6	59,2	62,4	65,7	61,4	51,9	69,3
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	--	82,0	88,1	101,8	103,4	106,7	110,2	106,6	99,9	113,9

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAmax)									
Bronnaam	:	Shovel Volvo L70E (optrekkend/rijdend)									
MeetDatum	:	11-8-2009									
Meetduur	:	: :									
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)									
Temperatuur [°C]	:	--									
Windsnelheid [m/s]	:	--									
Hoek windricht [°]	:	--									
RV [%]	:	--									
Alu conform	:	HMRI-II.8									
Bronhoogte [m]	:	2,00									
Meetafstand [m]	:	57,00									
Meethoogte [m]	:	5,00									
Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	36,8	44,6	40,4	43,9	53,5	53,5	41,9	28,4	57,3
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	--	76,9	88,7	84,6	88,1	97,8	98,0	87,1	76,4	101,6

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	Rijdend materieel (LAmax)
Bronnaam	Vrachtwagen Daf XF (optrekkend/rijdend)
MeetDatum	11-8-2009
Meetduur	: :
Type geluid	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	--
Windsnelheid [m/s]	--
Hoek windricht [°]	--
RV [%]	--
Alu conform	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	0,80
Meetafstand [m]	57,00
Meethoogte [m]	5,00

Frequentie [Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	--	41,6	42,2	42,1	50,3	54,9	55,4	48,0	38,7	59,4
Achtergr [dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	--	81,7	86,3	86,3	94,5	99,2	99,9	93,2	86,7	103,9

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	Rijdend materieel (LAmax)
Bronnaam	Vrachtwagen Ginaf 6x6 (optrekkend/rijdend)
MeetDatum	11-8-2009
Meetduur	: :
Type geluid	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	--
Windsnelheid [m/s]	--
Hoek windricht [°]	--
RV [%]	--
Alu conform	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	1,50
Meetafstand [m]	57,00
Meethoogte [m]	5,00

Frequentie [Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	--	41,7	41,3	41,3	49,4	56,7	52,7	43,8	32,1	59,1
Achtergr [dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	--	81,8	85,4	85,5	93,6	101,0	97,2	89,0	80,1	103,4

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	Rijdend materieel (LAmax)
Bronnaam	Heftruck Toyota, 30 ton, diesel (laden/lossen e.d.)
MeetDatum	11-8-2009
Meetduur	: :
Type geluid	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	--
Windsnelheid [m/s]	--
Hoek windricht [°]	--
RV [%]	--
Alu conform	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	1,00
Meetafstand [m]	15,00
Meethoogte [m]	3,50

Frequentie [Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	--	38,8	39,1	49,9	57,2	59,2	58,8	50,3	38,9	63,7
Achtergr [dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	
DAlu*R [dB]	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
DBodem [dB]	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	--	67,3	71,6	82,4	89,7	91,7	91,3	82,8	71,4	96,2

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	Rijdend materieel (LAmax)
Bronnaam	Veegmachine Wako
MeetDatum	11-8-2009
Meetduur	: :
Type geluid	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	--
Windsnelheid [m/s]	--
Hoek windricht [°]	--
RV [%]	--
Alu conform	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	1,00
Meetafstand [m]	15,00
Meethoogte [m]	3,50

Frequentie [Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	--	39,4	50,0	70,4	65,5	66,1	60,2	55,1	46,1	73,0
Achtergr [dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	
DAlu*R [dB]	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
DBodem [dB]	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	--	67,9	82,5	102,9	98,0	98,6	92,7	87,6	78,6	105,5

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	stationaire bronnen (LAeq)
Bronnaam	Hogedrukreiniging voertuigen/machines
MeetDatum	12-8-2009
Meetduur	: :
Type geluid	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	--
Windsnelheid [m/s]	--
Hoek windricht [°]	--
RV [%]	--
Alu conform	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	1,00
Meetafstand [m]	16,00
Meethoogte [m]	3,50

Frequentie [Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	--	37,3	38,8	43,6	52,1	56,0	56,8	57,0	56,7	63,1
Achtergr [dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	35,1	35,1	35,1	35,1	35,1	35,1	35,1	35,1	35,1	
DAlu*R [dB]	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
DBodem [dB]	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	--	66,4	71,9	76,7	85,2	89,1	89,9	90,1	89,8	96,2

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	stationaire bronnen (LAeq)
Bronnaam	Lasdampafzuiging werkplaats
MeetDatum	11-8-2009
Meetduur	: :
Type geluid	Continu
Temperatuur [°C]	--
Windsnelheid [m/s]	--
Hoek windricht [°]	--
RV [%]	--
Alu conform	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	5,00
Meetafstand [m]	10,00
Meethoogte [m]	6,00

Frequentie [Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	--	25,9	38,9	46,7	65,2	54,9	46,3	42,2	31,9	65,7
Achtergr [dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	31,0	31,0	31,0	31,0	31,0	31,0	31,0	31,0	31,0	
DAlu*R [dB]	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
DBodem [dB]	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	--	50,9	67,9	75,7	94,2	83,9	75,3	71,2	60,9	94,7

II3 OPENING IN WAND

Onderdeel	stationaire bronnen (LAeq)
Bronnaam	Zuigercompresser (gemeten in 1e gevelopening)
MeetDatum	11-8-2009
Meetduur	: :
Type geluid	Continu
Temperatuur [°C]	--
Windsnelheid [m/s]	--
Hoek windricht [°]	--
RV [%]	--
Opp. meetvlak [m²]	8,50
Meetafstand [m]	0,10

Meetpunt	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1	--	50,6	67,5	62,6	67,3	74,2	71,5	68,9	64,6	78,1
Gem.niv. Lp :	--	50,6	67,5	62,6	67,3	74,2	71,5	68,9	64,6	78,1

Achtergr. meetpunt	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1*	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Achtergr :	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Frequentie [Hz] :	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)] :	--	50,6	67,5	62,6	67,3	74,2	71,5	68,9	64,6	78,1
Achtergr [dB(A)] :	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
10log(S) [dB] :	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	
Delta Lf [dB] :	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	
DI [dB] :	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Lw [dB(A)] :	--	58,9	75,8	70,9	75,6	82,5	79,8	77,2	72,9	86,4

II3 OPENING IN WAND

Onderdeel	stationaire bronnen (LAeq)
Bronnaam	Zuigercompresser (gemeten in 2e gevelopening)
MeetDatum	11-8-2009
Meetduur	: :
Type geluid	Continu
Temperatuur [°C]	--
Windsnelheid [m/s]	--
Hoek windricht [°]	--
RV [%]	--
Opp. meetvlak [m²]	8,50
Meetafstand [m]	0,10

Meetpunt	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1	--	51,6	63,3	62,2	66,5	72,1	68,8	65,6	61,3	75,7
Gem.niv. Lp :	--	51,6	63,3	62,2	66,5	72,1	68,8	65,6	61,3	75,7

Achtergr. meetpunt	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1*	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Achtergr :	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Frequentie [Hz] :	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)] :	--	51,6	63,3	62,2	66,5	72,1	68,8	65,6	61,3	75,7
Achtergr [dB(A)] :	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
10log(S) [dB] :	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	
Delta Lf [dB] :	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	
DI [dB] :	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Lw [dB(A)] :	--	59,9	71,6	70,5	74,8	80,4	77,1	73,9	69,6	84,0

II3 OPENING IN WAND

Onderdeel : stationaire bronnen (LAeq)
Bronnaam : Zuigercompresser (gemeten in 3e gevelopening)
MeetDatum : 11-8-2009
Meetduur : : :
Type geluid : Continu
Temperatuur [°C] : --
Windsnelheid [m/s] : --
Hoek windricht [°] : --
RV [%] : --
Opp. meetvlak [m²] : 8,50
Meetafstand [m] : 0,10

Meetpunt	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1	--	47,6	61,3	60,3	66,9	71,6	67,7	64,4	60,5	75,0
Gem.niv. Lp :	--	47,6	61,3	60,3	66,9	71,6	67,7	64,4	60,5	75,0

Achtergr. meetpunt	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1*	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Achtergr :	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Frequentie [Hz] :	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)] :	--	47,6	61,3	60,3	66,9	71,6	67,7	64,4	60,5	75,0
Achtergr [dB(A)] :	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
10log(S) [dB] :	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	
Delta Lf [dB] :	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	
DI [dB] :	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Lw [dB(A)] :	--	55,9	69,6	68,6	75,2	79,9	76,0	72,7	68,8	83,3

II3 OPENING IN WAND

Onderdeel : stationaire bronnen (LAeq)
Bronnaam : Zuigercompresser (gemeten in 4e gevelopening)
MeetDatum : 11-8-2009
Meetduur : : :
Type geluid : Continu
Temperatuur [°C] : --
Windsnelheid [m/s] : --
Hoek windricht [°] : --
RV [%] : --
Opp. meetvlak [m²] : 8,50
Meetafstand [m] : 0,10

Meetpunt	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1	--	38,2	57,1	57,2	66,5	68,9	66,0	63,3	59,9	73,1
Gem.niv. Lp :	--	38,2	57,1	57,2	66,5	68,9	66,0	63,3	59,9	73,1

Achtergr. meetpunt	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1*	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Achtergr :	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Frequentie [Hz] :	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)] :	--	38,2	57,1	57,2	66,5	68,9	66,0	63,3	59,9	73,1
Achtergr [dB(A)] :	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
10log(S) [dB] :	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	
Delta Lf [dB] :	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	
DI [dB] :	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Lw [dB(A)] :	--	46,5	65,4	65,5	74,8	77,2	74,3	71,6	68,2	81,4

II3 OPENING IN WAND

Onderdeel	stationaire bronnen (LAeq)
Bronnaam	Zuigercompresser (gemeten in 5e gevelopening)
MeetDatum	11-8-2009
Meetduur	: :
Type geluid	Continu
Temperatuur [°C]	--
Windsnelheid [m/s]	--
Hoek windricht [°]	--
RV [%]	--
Opp. meetvlak [m²]	8,50
Meetafstand [m]	0,10

Meetpunt	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1	--	39,3	55,9	56,7	62,2	66,2	62,1	59,8	56,3	69,9
Gem.niv. Lp :	--	39,3	55,9	56,7	62,2	66,2	62,1	59,8	56,3	69,9

Achtergr. meetpunt	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1*	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Achtergr :	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Frequentie [Hz] :	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)] :	--	39,3	55,9	56,7	62,2	66,2	62,1	59,8	56,3	69,9
Achtergr [dB(A)] :	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
10log(S) [dB] :	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	
Delta Lf [dB] :	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	
DI [dB] :	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Lw [dB(A)] :	--	47,6	64,2	65,0	70,5	74,5	70,4	68,1	64,6	78,2

II3 OPENING IN WAND

Onderdeel	stationaire bronnen (LAeq)
Bronnaam	Zuigercompresser (6e gevelopening, niet gemeten)
MeetDatum	11-8-2009
Meetduur	: :
Type geluid	Continu
Temperatuur [°C]	--
Windsnelheid [m/s]	--
Hoek windricht [°]	--
RV [%]	--
Opp. meetvlak [m²]	8,50
Meetafstand [m]	0,10

Meetpunt	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1	--	34,3	50,9	51,7	57,2	61,2	57,1	54,8	51,3	64,9
Gem.niv. Lp :	--	34,3	50,9	51,7	57,2	61,2	57,1	54,8	51,3	64,9

Achtergr. meetpunt	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1*	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Achtergr :	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Frequentie [Hz] :	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)] :	--	34,3	50,9	51,7	57,2	61,2	57,1	54,8	51,3	64,9
Achtergr [dB(A)] :	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
10log(S) [dB] :	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	
Delta Lf [dB] :	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	
DI [dB] :	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Lw [dB(A)] :	--	42,6	59,2	60,0	65,5	69,5	65,4	63,1	59,6	73,2

II3 OPENING IN WAND

Onderdeel : stationaire bronnen (LAeq)
Bronnaam : Zuigercompresser (7e gevelopening, niet gemeten)
MeetDatum : 11-8-2009
Meetduur : : :
Type geluid : Continu
Temperatuur [°C] : --
Windsnelheid [m/s] : --
Hoek windricht [°] : --
RV [%] : --
Opp. meetvlak [m²] : 8,50
Meetafstand [m] : 0,10

Meetpunt	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1	--	33,3	49,9	50,7	56,2	60,2	56,1	53,8	50,3	63,9
Gem.niv. Lp :	--	33,3	49,9	50,7	56,2	60,2	56,1	53,8	50,3	63,9

Achtergr. meetpunt	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1*	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Achtergr :	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Frequentie [Hz] :	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)] :	--	33,3	49,9	50,7	56,2	60,2	56,1	53,8	50,3	63,9
Achtergr [dB(A)] :	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
10log(S) [dB] :	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	
Delta Lf [dB] :	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	
DI [dB] :	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Lw [dB(A)] :	--	41,6	58,2	59,0	64,5	68,5	64,4	62,1	58,6	72,2

II3 OPENING IN WAND

Onderdeel : stationaire bronnen (LAeq)
Bronnaam : Zuigercompresser (8e gevelopening, niet gemeten)
MeetDatum : 11-8-2009
Meetduur : : :
Type geluid : Continu
Temperatuur [°C] : --
Windsnelheid [m/s] : --
Hoek windricht [°] : --
RV [%] : --
Opp. meetvlak [m²] : 8,50
Meetafstand [m] : 0,10

Meetpunt	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1	--	32,3	48,9	49,7	55,2	59,2	55,1	52,8	49,3	62,9
Gem.niv. Lp :	--	32,3	48,9	49,7	55,2	59,2	55,1	52,8	49,3	62,9

Achtergr. meetpunt	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
1*	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Achtergr :	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Frequentie [Hz] :	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)] :	--	32,3	48,9	49,7	55,2	59,2	55,1	52,8	49,3	62,9
Achtergr [dB(A)] :	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
10log(S) [dB] :	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	
Delta Lf [dB] :	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	
DI [dB] :	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Lw [dB(A)] :	--	40,6	57,2	58,0	63,5	67,5	63,4	61,1	57,6	71,2

II7 UITSTRALING GEBOUWEN

Onderdeel	:	stationaire bronnen (LAeq)									
Bronnaam	:	Open deur werkplaats (niet gemeten)									
MeetDatum	:	25-8-2009									
Meetduur	:	: :									
Type geluid	:	Continu									
Temperatuur [°C]	:	--									
Windsnelheid [m/s]	:	--									
Hoek windricht [°]	:	--									
RV [%]	:	--									
Opp. meetv [m²]	:	8,50									
Cd [dB]	:	3									
Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	34,9	54,4	58,2	65,3	69,6	71,2	65,3	61,0	75,0
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
10log(S) [dB]	:	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	
Isolatie [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Cd [dB]	:	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
Lw [dB(A)]	:	--	41,2	60,7	64,5	71,6	75,9	77,5	71,6	67,3	81,2

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAeq)									
Bronnaam	:	Tekker JD 7810 (optrekkend/rijdende in oostelijke richting) <= deze trekker is niet meer aanwezig									
MeetDatum	:	11-8-2009									
Meetduur	:	: :									
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)									
Temperatuur [°C]	:	--									
Windsnelheid [m/s]	:	--									
Hoek windricht [°]	:	--									
RV [%]	:	--									
Alu conform	:	HMRI-II.8									
Bronhoogte [m]	:	1,50									
Meetafstand [m]	:	57,00									
Meethoogte [m]	:	5,00									
Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	42,6	42,4	43,5	54,9	57,1	56,2	49,5	38,1	61,4
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	--	82,7	86,5	87,7	99,1	101,4	100,7	94,7	86,1	105,8

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAeq)									
Bronnaam	:	Tekker JD 7810 (optrekkend/rijdende in westelijke richting) <= deze trekker is niet meer aanwezig									
MeetDatum	:	11-8-2009									
Meetduur	:	: :									
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)									
Temperatuur [°C]	:	--									
Windsnelheid [m/s]	:	--									
Hoek windricht [°]	:	--									
RV [%]	:	--									
Alu conform	:	HMRI-II.8									
Bronhoogte [m]	:	1,50									
Meetafstand [m]	:	57,00									
Meethoogte [m]	:	5,00									
Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	46,4	41,8	44,4	54,0	57,7	57,0	50,8	39,4	61,9
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	--	86,5	85,9	88,6	98,2	102,0	101,5	96,0	87,4	106,3

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAeq)
Bronnaam	:	Tekker JD 6400 (optrekkend/rijdende in oostelijke richting)
MeetDatum	:	11-8-2009
Meetduur	:	: :
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	1,50
Meetafstand [m]	:	57,00
Meethoogte [m]	:	5,00

Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	37,6	41,7	40,1	50,1	53,5	52,3	44,9	35,9	57,5
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	--	77,7	85,8	84,3	94,3	97,8	96,8	90,1	83,9	101,9

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAeq)
Bronnaam	:	Tekker JD 6400 (optrekkend/rijdende in westelijke richting)
MeetDatum	:	11-8-2009
Meetduur	:	: :
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	1,50
Meetafstand [m]	:	57,00
Meethoogte [m]	:	5,00

Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	39,4	45,5	38,6	49,4	55,0	52,7	44,7	36,9	58,3
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	--	79,5	89,6	82,8	93,6	99,3	97,2	89,9	84,9	102,7

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAeq)
Bronnaam	:	Tekker JD 6830M (optrekkend/rijdende in oostelijke richting)
MeetDatum	:	11-8-2009
Meetduur	:	: :
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	1,50
Meetafstand [m]	:	57,00
Meethoogte [m]	:	5,00

Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	40,8	40,1	47,0	52,9	54,7	53,4	47,4	35,3	59,2
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	--	80,9	84,2	91,2	97,1	99,0	97,9	92,6	83,3	103,6

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAeq)
Bronnaam	:	Tekker JD 6830M (optrekkend/rijdende in westelijke richting)
MeetDatum	:	11-8-2009
Meetduur	:	: :
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	1,50
Meetafstand [m]	:	57,00
Meethoogte [m]	:	5,00

Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	42,3	40,1	42,5	52,8	55,0	54,9	51,8	39,9	60,1
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	--	82,4	84,2	86,7	97,0	99,3	99,4	97,0	87,9	104,6

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAeq)
Bronnaam	:	Big M zelfrijdende maaier (optrekkend/rijdende in oostelijke richting)
MeetDatum	:	11-8-2009
Meetduur	:	: :
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	2,00
Meetafstand [m]	:	57,00
Meethoogte [m]	:	5,00

Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	41,6	48,3	54,6	57,9	61,5	59,0	50,3	39,6	65,2
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	--	81,7	92,4	98,8	102,1	105,8	103,5	95,5	87,6	109,5

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAeq)
Bronnaam	:	Big M zelfrijdende maaier (optrekkend/rijdende in westelijke richting)
MeetDatum	:	11-8-2009
Meetduur	:	: :
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	1,00
Meetafstand [m]	:	57,00
Meethoogte [m]	:	5,00

Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	43,0	49,7	54,9	58,7	61,0	59,0	50,4	39,6	65,2
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	--	83,1	93,8	99,1	102,9	105,3	103,5	95,6	87,6	109,6

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAeq)
Bronnaam	:	Combine Claas (optrekkend/rijdende in oostelijke richting)
MeetDatum	:	11-8-2009
Meetduur	:	:
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	2,00
Meetafstand [m]	:	57,00
Meethoogte [m]	:	5,00

Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	40,2	47,3	57,1	57,0	61,1	61,3	54,5	44,7	66,0
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	--	80,3	91,4	101,3	101,2	105,4	105,8	99,7	92,7	110,5

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAeq)
Bronnaam	:	Combine Claas (optrekkend/rijdende in oostelijke richting)
MeetDatum	:	11-8-2009
Meetduur	:	:
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	2,00
Meetafstand [m]	:	57,00
Meethoogte [m]	:	5,00

Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	40,1	45,1	55,3	57,5	61,5	63,0	57,8	47,6	67,0
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	--	80,2	89,2	99,5	101,7	105,8	107,5	103,0	95,6	111,5

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAeq)
Bronnaam	:	Shovel Volvo L70E (optrekkend/rijdende in oostelijke richting)
MeetDatum	:	11-8-2009
Meetduur	:	:
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	2,00
Meetafstand [m]	:	57,00
Meethoogte [m]	:	5,00

Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	49,1	41,3	40,7	43,9	48,4	47,3	41,4	25,8	54,3
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	--	89,2	85,4	84,9	88,1	92,7	91,8	86,6	73,8	97,8

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAeq)
Bronnaam	:	Shovel Volvo L70E (optrekkend/rijdende in westelijke richting)
MeetDatum	:	11-8-2009
Meetduur	:	:
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	2,00
Meetafstand [m]	:	57,00
Meethoogte [m]	:	5,00

Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	47,5	41,9	39,3	44,5	50,0	49,4	41,3	30,0	54,9
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	--	87,6	86,0	83,5	88,7	94,3	93,9	86,5	78,0	98,8

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAeq)
Bronnaam	:	Vrachtwagen Daf XF (optrekkend/rijdende in oostelijke richting)
MeetDatum	:	11-8-2009
Meetduur	:	:
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	0,80
Meetafstand [m]	:	57,00
Meethoogte [m]	:	5,00

Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	40,1	36,8	39,1	44,4	50,7	48,4	42,0	31,9	54,1
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	--	80,2	80,9	83,3	88,6	95,0	92,9	87,2	79,9	98,4

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAeq)
Bronnaam	:	Vrachtwagen Daf XF (optrekkend/rijdende in westelijke richting)
MeetDatum	:	11-8-2009
Meetduur	:	:
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	0,80
Meetafstand [m]	:	57,00
Meethoogte [m]	:	5,00

Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	41,9	38,2	38,2	45,2	51,2	49,2	43,4	33,5	54,8
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	--	82,0	82,3	82,4	89,4	95,5	93,7	88,6	81,5	99,1

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAeq)									
Bronnaam	:	Vrachtwagen Ginaf 6x6 (optrekkend/rijdende in oostelijke richting)									
MeetDatum	:	11-8-2009									
Meetduur	:	: :									
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)									
Temperatuur [°C]	:	--									
Windsnelheid [m/s]	:	--									
Hoek windricht [°]	:	--									
RV [%]	:	--									
Alu conform	:	HMRI-II.8									
Bronhoogte [m]	:	1,50									
Meetafstand [m]	:	57,00									
Meethoogte [m]	:	5,00									
Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	41,7	39,4	43,3	48,7	52,3	49,4	42,5	31,6	56,0
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	--	81,8	83,5	87,5	92,9	96,6	93,9	87,7	79,6	100,2

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAeq)									
Bronnaam	:	Vrachtwagen Ginaf 6x6 (optrekkend/rijdende in westelijke richting)									
MeetDatum	:	11-8-2009									
Meetduur	:	: :									
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)									
Temperatuur [°C]	:	--									
Windsnelheid [m/s]	:	--									
Hoek windricht [°]	:	--									
RV [%]	:	--									
Alu conform	:	HMRI-II.8									
Bronhoogte [m]	:	1,50									
Meetafstand [m]	:	57,00									
Meethoogte [m]	:	5,00									
Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	41,3	39,6	41,1	48,7	53,2	50,4	43,5	32,8	56,6
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1	3,8	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	--	81,4	83,7	85,3	92,9	97,5	94,9	88,7	80,8	100,9

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAeq)									
Bronnaam	:	Heftruck Toyota, 30 ton, diesel (laden/lossen e.d.)									
MeetDatum	:	11-8-2009									
Meetduur	:	: :									
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)									
Temperatuur [°C]	:	--									
Windsnelheid [m/s]	:	--									
Hoek windricht [°]	:	--									
RV [%]	:	--									
Alu conform	:	HMRI-II.8									
Bronhoogte [m]	:	1,00									
Meetafstand [m]	:	15,00									
Meethoogte [m]	:	3,50									
Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	40,5	44,5	49,2	54,3	53,6	52,0	45,2	37,0	59,1
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	--	69,0	77,0	81,7	86,8	86,1	84,5	77,7	69,5	91,6

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAeq)
Bronnaam	:	Veegmachine Wako
MeetDatum	:	11-8-2009
Meetduur	:	:
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	1,00
Meetafstand [m]	:	15,00
Meethoogte [m]	:	3,50

Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	44,0	51,4	62,1	59,1	63,3	56,5	50,1	40,9	67,2
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	
DAlu*R [dB]	:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
DBodem [dB]	:	6,0	6,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Lw [dB(A)]	:	--	72,5	83,9	94,6	91,6	95,8	89,0	82,6	73,4	99,7

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	Rijdend materieel (LAmax)
Bronnaam	1: Hakselaar, New Holland FR9050 (rpm 1600) => noord-zuid
MeetDatum	5/1/2012
Meetduur	: :
Type geluid	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	--
Windsnelheid [m/s]	--
Hoek windricht [°]	--
RV [%]	--
Alu conform	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	2.00
Meetafstand [m]	53.00
Meethoogte [m]	5.00

Frequentie [Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	0.0	38.5	53.5	52.9	59.7	66.2	63.7	55.3	44.1	69.2
Achtergr [dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	
DAlu*R [dB]	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.3	1.0	3.6	
DBodem [dB]	6.0	6.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	
Lw [dB(A)]	39.5	78.0	97.0	96.4	103.3	109.8	107.5	99.8	91.1	112.9

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	Rijdend materieel (LAmax)
Bronnaam	2: Hakselaar, New Holland FR9050 (rpm 1600) => zuid-noord
MeetDatum	5/1/2012
Meetduur	: :
Type geluid	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	--
Windsnelheid [m/s]	--
Hoek windricht [°]	--
RV [%]	--
Alu conform	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	2.00
Meetafstand [m]	53.00
Meethoogte [m]	5.00

Frequentie [Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	--	44.7	45.5	46.7	58.6	64.2	61.6	52.5	43.3	67.1
Achtergr [dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	
DAlu*R [dB]	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.3	1.0	3.6	
DBodem [dB]	6.0	6.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	
Lw [dB(A)]	--	84.2	89.0	90.2	102.2	107.8	105.4	97.0	90.3	110.8

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	Rijdend materieel (LAmax)
Bronnaam	3: Combine, Claas Lexion 436 => noord-zuid
MeetDatum	5/1/2012
Meetduur	: :
Type geluid	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	--
Windsnelheid [m/s]	--
Hoek windricht [°]	--
RV [%]	--
Alu conform	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	2.00
Meetafstand [m]	53.00
Meethoogte [m]	5.00

Frequentie [Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	--	40.2	46.1	56.9	60.1	65.4	67.6	58.3	45.0	70.6
Achtergr [dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	
DAlu*R [dB]	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.3	1.0	3.6	
DBodem [dB]	6.0	6.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	
Lw [dB(A)]	--	79.7	89.6	100.4	103.7	109.0	111.4	102.8	92.0	114.4

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	Rijdend materieel (LAmax)
Bronnaam	4: Combine, Claas Lexion 436 => zuid-noord
MeetDatum	5/1/2012
Meetduur	: :
Type geluid	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	--
Windsnelheid [m/s]	--
Hoek windricht [°]	--
RV [%]	--
Alu conform	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	2.00
Meetafstand [m]	53.00
Meethoogte [m]	5.00

Frequentie [Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	--	37.0	47.5	57.1	58.6	62.6	63.3	58.2	46.1	67.8
Achtergr [dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	
DAlu*R [dB]	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.3	1.0	3.6	
DBodem [dB]	6.0	6.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	
Lw [dB(A)]	--	76.5	91.0	100.6	102.2	106.2	107.1	102.7	93.1	111.6

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	Rijdend materieel (LAmax)
Bronnaam	5: Bemester, Vervaet Hydrotrike (bouwjaar 2012) => noord-zuid
MeetDatum	5/1/2012
Meetduur	: :
Type geluid	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	--
Windsnelheid [m/s]	--
Hoek windricht [°]	--
RV [%]	--
Alu conform	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	1.50
Meetafstand [m]	53.00
Meethoogte [m]	5.00

Frequentie [Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	--	42.9	41.5	53.4	61.1	59.3	56.8	52.4	39.1	64.8
Achtergr [dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	
DAlu*R [dB]	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.3	1.0	3.6	
DBodem [dB]	6.0	6.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	
Lw [dB(A)]	--	82.4	85.0	96.9	104.7	102.9	100.6	96.9	86.1	108.5

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	Rijdend materieel (LAmax)
Bronnaam	6: Bemester, Vervaet Hydrotrike (bouwjaar 2012) => zuid-noord
MeetDatum	5/1/2012
Meetduur	: :
Type geluid	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	--
Windsnelheid [m/s]	--
Hoek windricht [°]	--
RV [%]	--
Alu conform	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	1.50
Meetafstand [m]	53.00
Meethoogte [m]	5.00

Frequentie [Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	--	36.3	49.3	54.2	59.7	59.5	57.1	49.5	36.5	64.4
Achtergr [dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	
DAlu*R [dB]	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.3	1.0	3.6	
DBodem [dB]	6.0	6.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	
Lw [dB(A)]	--	75.8	92.8	97.7	103.3	103.1	100.9	94.0	83.5	108.1

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAmax)
Bronnaam	:	7: Trekker, John Deer 7530 met aanhanger (Tebbe strooier) => noord-zuid
MeetDatum	:	5/1/2012
Meetduur	:	: :
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	1.50
Meetafstand [m]	:	53.00
Meethoogte [m]	:	5.00

Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	42.9	42.8	46.1	54.2	59.9	57.9	53.2	40.6	63.3
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	
DAlu*R [dB]	:	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.3	1.0	3.6	
DBodem [dB]	:	6.0	6.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	
Lw [dB(A)]	:	--	82.4	86.3	89.6	97.8	103.5	101.7	97.7	87.6	107.1

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAmax)
Bronnaam	:	8: Trekker, John Deer 7530 met aanhanger (Tebbe strooier) => zuid-noord
MeetDatum	:	5/1/2012
Meetduur	:	: :
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	1.50
Meetafstand [m]	:	53.00
Meethoogte [m]	:	5.00

Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	41.2	45.3	46.1	53.8	60.4	58.1	54.0	42.0	63.7
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	
DAlu*R [dB]	:	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.3	1.0	3.6	
DBodem [dB]	:	6.0	6.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	
Lw [dB(A)]	:	--	80.7	88.8	89.6	97.4	104.0	101.9	98.5	89.0	107.5

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAmax)
Bronnaam	:	9: Trekker, John Deer 6830 met aanhanger (Veenhuis kieper) => noord-zuid
MeetDatum	:	5/1/2012
Meetduur	:	: :
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	1.50
Meetafstand [m]	:	53.00
Meethoogte [m]	:	5.00

Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	32.0	42.0	43.7	49.4	59.2	58.3	56.0	48.1	63.2
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	
DAlu*R [dB]	:	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.3	1.0	3.6	
DBodem [dB]	:	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Lw [dB(A)]	:	--	77.5	87.5	89.2	95.0	104.8	104.1	102.5	97.1	109.2

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	Rijdend materieel (LAmax)
Bronnaam	10: Trekker, John Deer 6830 met aanhanger (Veenhuis kieper) => zuid-noord
MeetDatum	5/1/2012
Meetduur	: :
Type geluid	Continu
Temperatuur [°C]	--
Windsnelheid [m/s]	--
Hoek windricht [°]	--
RV [%]	--
Alu conform	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	1.50
Meetafstand [m]	53.00
Meethoogte [m]	5.00

Frequentie [Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	--	34.6	41.1	42.2	49.6	59.3	56.0	51.8	35.3	61.8
Achtergr [dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	
DAlu*R [dB]	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.3	1.0	3.6	
DBodem [dB]	6.0	6.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	
Lw [dB(A)]	--	74.1	84.6	85.7	93.2	102.9	99.8	96.3	82.3	105.6

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	Rijdend materieel (LAr,LT)
Bronnaam	1: Hakselaar, New Holland FR9050 (rpm 1600) => noord-zuid
MeetDatum	5/1/2012
Meetduur	: :
Type geluid	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	--
Windsnelheid [m/s]	--
Hoek windricht [°]	--
RV [%]	--
Alu conform	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	2.00
Meetafstand [m]	53.00
Meethoogte [m]	5.00

Frequentie [Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	0.0	42.8	50.9	50.7	58.0	62.7	60.2	52.8	43.0	66.0
Achtergr [dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	
DAlu*R [dB]	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.3	1.0	3.6	
DBodem [dB]	6.0	6.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	
Lw [dB(A)]	39.5	82.3	94.4	94.2	101.6	106.3	104.0	97.3	90.0	109.7

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	Rijdend materieel (LAr,LT)
Bronnaam	2: Hakselaar, New Holland FR9050 (rpm 1600) => zuid-noord
MeetDatum	5/1/2012
Meetduur	: :
Type geluid	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	--
Windsnelheid [m/s]	--
Hoek windricht [°]	--
RV [%]	--
Alu conform	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	2.00
Meetafstand [m]	53.00
Meethoogte [m]	5.00

Frequentie [Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	--	43.7	48.7	50.1	56.8	61.1	57.7	49.8	40.3	64.3
Achtergr [dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	
DAlu*R [dB]	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.3	1.0	3.6	
DBodem [dB]	6.0	6.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	
Lw [dB(A)]	--	83.2	92.2	93.6	100.4	104.7	101.5	94.3	87.3	107.9

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAr,LT)
Bronnaam	:	3: Combine, Claas Lexion 436 => noord-zuid
MeetDatum	:	5/1/2012
Meetduur	:	: :
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	2.00
Meetafstand [m]	:	53.00
Meethoogte [m]	:	5.00

Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	38.6	46.9	56.4	58.7	61.9	62.2	56.7	44.2	66.9
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	
DAlu*R [dB]	:	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.3	1.0	3.6	
DBodem [dB]	:	6.0	6.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	
Lw [dB(A)]	:	--	78.1	90.4	99.9	102.3	105.5	106.0	101.2	91.2	110.7

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAr,LT)
Bronnaam	:	4: Combine, Claas Lexion 436 => zuid-noord
MeetDatum	:	5/1/2012
Meetduur	:	: :
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	2.00
Meetafstand [m]	:	53.00
Meethoogte [m]	:	5.00

Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	39.5	47.9	54.5	56.7	60.5	60.2	53.6	41.4	65.1
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	
DAlu*R [dB]	:	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.3	1.0	3.6	
DBodem [dB]	:	6.0	6.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	
Lw [dB(A)]	:	--	79.0	91.4	98.0	100.3	104.1	104.0	98.1	88.4	108.8

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAr,LT)
Bronnaam	:	5: Bemester, Vervaet Hydrotrike (bouwjaar 2012) => noord-zuid
MeetDatum	:	5/1/2012
Meetduur	:	: :
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	1.50
Meetafstand [m]	:	53.00
Meethoogte [m]	:	5.00

Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	38.3	42.6	49.6	56.5	55.9	54.6	47.4	35.2	61.1
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	
DAlu*R [dB]	:	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.3	1.0	3.6	
DBodem [dB]	:	6.0	6.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	
Lw [dB(A)]	:	--	77.8	86.1	93.1	100.1	99.5	98.4	91.9	82.2	104.8

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAr,LT)
Bronnaam	:	6: Bemester, Vervaet Hydrotrike (bouwjaar 2012) => zuid-noord
MeetDatum	:	5/1/2012
Meetduur	:	: :
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	1.50
Meetafstand [m]	:	53.00
Meethoogte [m]	:	5.00

Frequentie [Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	--	38.3	46.2	49.8	56.9	57.2	55.4	47.2	34.6	61.9
Achtergr [dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	
DAlu*R [dB]	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.3	1.0	3.6	
DBodem [dB]	6.0	6.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	
Lw [dB(A)]	--	77.8	89.7	93.3	100.5	100.8	99.2	91.7	81.6	105.6

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAr,LT)
Bronnaam	:	7: Trekker, John Deer 7530 met aanhanger (Tebbe strooier) => noord-zuid
MeetDatum	:	5/1/2012
Meetduur	:	: :
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	1.50
Meetafstand [m]	:	53.00
Meethoogte [m]	:	5.00

Frequentie [Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	--	40.1	42.4	45.7	52.3	55.0	53.6	47.8	36.4	59.3
Achtergr [dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	
DAlu*R [dB]	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.3	1.0	3.6	
DBodem [dB]	6.0	6.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	
Lw [dB(A)]	--	79.6	85.9	89.2	95.9	98.6	97.4	92.3	83.4	103.0

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAr,LT)
Bronnaam	:	8: Trekker, John Deer 7530 met aanhanger (Tebbe strooier) => zuid-noord
MeetDatum	:	5/1/2012
Meetduur	:	: :
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	1.50
Meetafstand [m]	:	53.00
Meethoogte [m]	:	5.00

Frequentie [Hz]	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	--	40.7	43.9	47.0	52.5	56.8	54.3	48.9	36.6	60.4
Achtergr [dB(A)]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	
DAlu*R [dB]	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.3	1.0	3.6	
DBodem [dB]	6.0	6.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	
Lw [dB(A)]	--	80.2	87.4	90.5	96.1	100.4	98.1	93.4	83.6	104.1

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAr,LT)
Bronnaam	:	9: Trekker, John Deer 6830 met aanhanger (Veenhuis kieper) => noord-zuid
MeetDatum	:	5/1/2012
Meetduur	:	: :
Type geluid	:	Fluctuerend (niet periodiek)
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	1.50
Meetafstand [m]	:	53.00
Meethoogte [m]	:	5.00

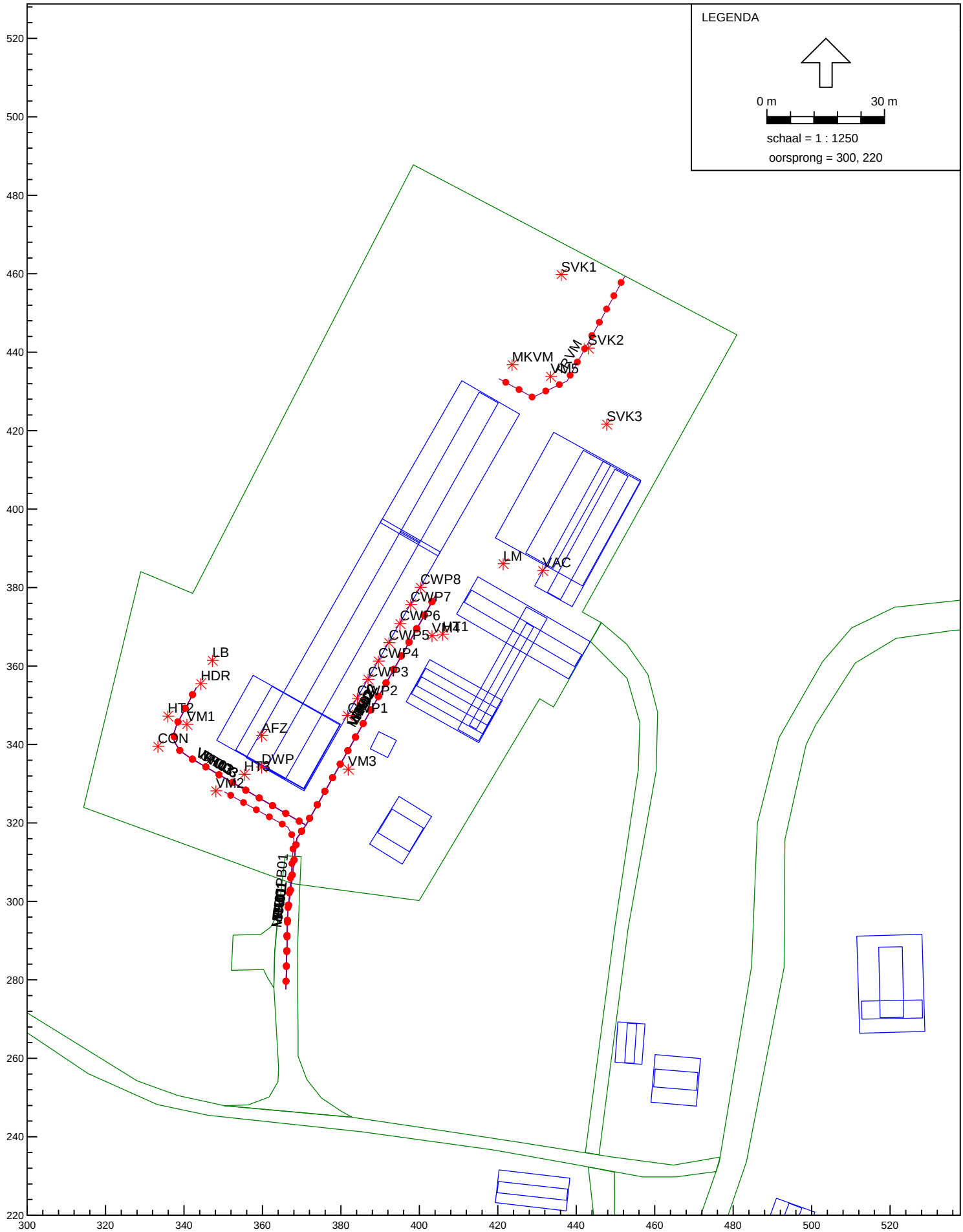
Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	38.0	39.6	42.2	48.7	55.6	53.8	50.2	38.8	59.1
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	
DAlu*R [dB]	:	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.3	1.0	3.6	
DBodem [dB]	:	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Lw [dB(A)]	:	--	83.5	85.1	87.7	94.3	101.2	99.6	96.7	87.8	105.0

II2 GECONCENTREERDE BRON

Onderdeel	:	Rijdend materieel (LAr,LT)
Bronnaam	:	10: Trekker, John Deer 6830 met aanhanger (Veenhuis kieper) => zuid-noord
MeetDatum	:	5/1/2012
Meetduur	:	: :
Type geluid	:	Continu
Temperatuur [°C]	:	--
Windsnelheid [m/s]	:	--
Hoek windricht [°]	:	--
RV [%]	:	--
Alu conform	:	HMRI-II.8
Bronhoogte [m]	:	1.50
Meetafstand [m]	:	53.00
Meethoogte [m]	:	5.00

Frequentie [Hz]	:	31.5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	dB(A)
Lp [dB(A)]	:	--	34.1	40.1	42.5	48.5	55.7	53.1	47.5	33.0	58.7
Achtergr [dB(A)]	:	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
DGeo [dB]	:	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	45.5	
DAlu*R [dB]	:	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.3	1.0	3.6	
DBodem [dB]	:	6.0	6.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	
Lw [dB(A)]	:	--	73.6	83.6	86.0	92.1	99.3	96.9	92.0	80.0	102.4

Bijlage 3: invoergegevens rekenmodellen

Industrielawaai - IL, HUE-LG/0901 - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT), me [D:\Mijn documenten\KHA\projectdir\H\HUE-LG\0901\Geonoise 5.43\] , Geonoise V5.43

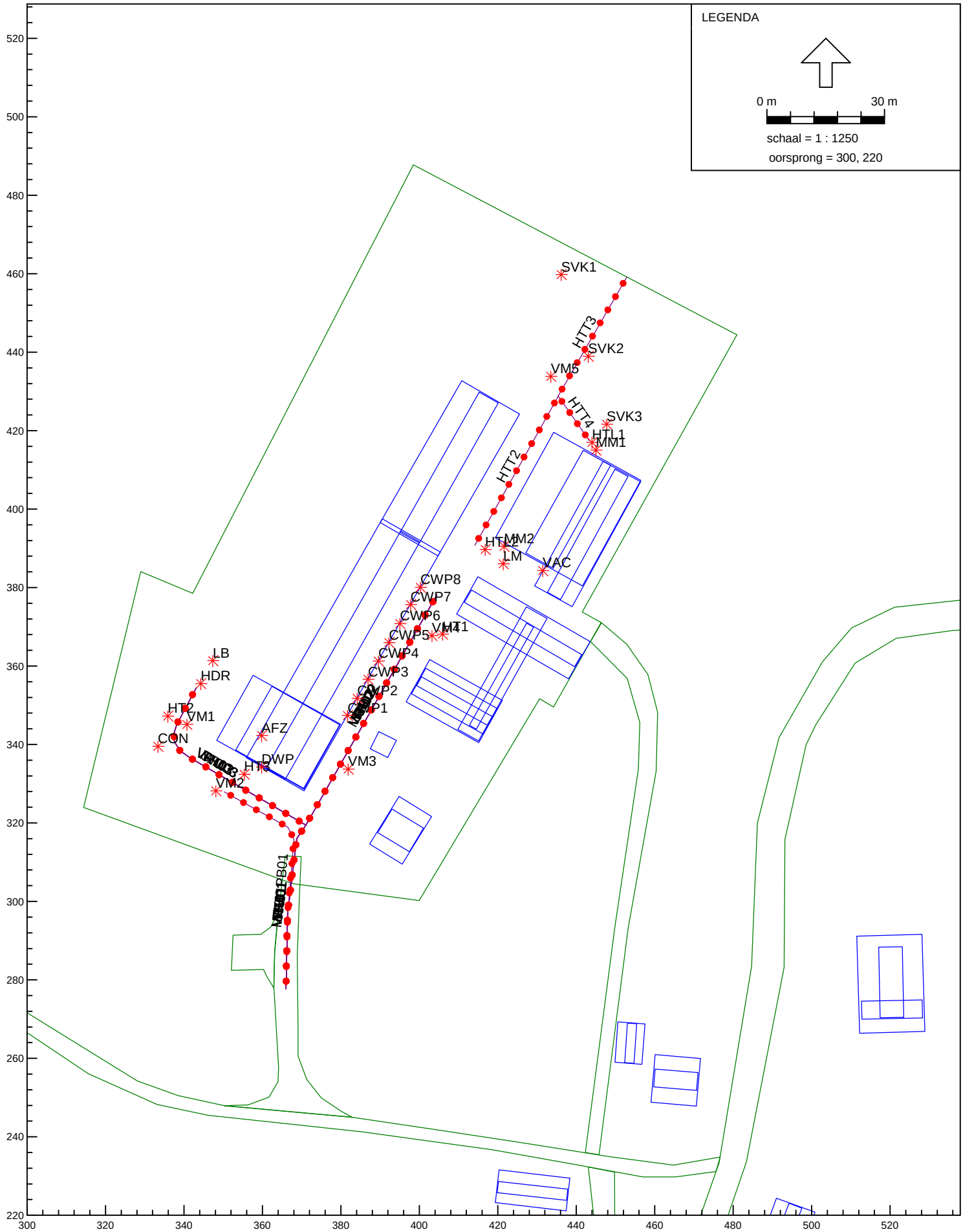
Invoergegevens rekenmodellen
ligging geluidsbronnen, representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT), met afvoer vaste mest

Model:Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT), met afvoer vaste mest (rev2)
Groep:hoofdgroep
Lijst van Puntbronnen, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Id	Omschrijving	Maaiveld	Hoogte	Gevel	Brontype	Richt.	Hoek
HDR	Hogedrukreiniging voertuigen/machines	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
AFZ	Lasdampafzuiging werkplaats	1.00	5.00	--	Normaal	0.00	360.00
DWP	Open deur werkplaats	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP1	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP2	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP3	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP4	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP5	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP6	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP7	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP8	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
HT1	Heftruck Toyota, 3 ton, diesel (laden/lossen	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
HT2	Heftruck Toyota, 3 ton, diesel (laden/lossen	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
HT3	Heftruck Toyota, 3 ton, diesel (laden/lossen	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
LB	lossen bulkwagen	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
CON	oppakken/neerzetten containers	1.00	1.50	--	Normaal	0.00	360.00
VM1	Veegmachine Wako	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
VM2	Veegmachine Wako	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
VM3	Veegmachine Wako	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
VM4	Veegmachine Wako	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
VM5	Veegmachine Wako	0.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
VAC	uitlaat vacuumpomp melkmachine	1.00	1.00	16	Normaal	0.00	360.00
LM	laden melk (pomp melkwagen)	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
SVK1	shovel, voeren koeien	0.00	2.00	--	Normaal	0.00	360.00
SVK2	shovel, voeren koeien	0.00	2.00	--	Normaal	0.00	360.00
SVK3	shovel, voeren koeien	0.00	2.00	--	Normaal	0.00	360.00
MKVM	mobiele kraan, afvoer vaste mest	0.00	1.50	--	Normaal	0.00	360.00

Model:Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT), met afvoer vaste mest (rev2)
Groep:hoofdgroep
Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Id	Omschrijving	Lengte	Aantal(D)	Aantal(A)	Aantal(N)	Gem.snelhe
PB01	personen- en bestelwagens	60.21	60	15	8	15
TR01	Trekkers	42.62	24	3	2	12
MCH01	zelfrijdende maaier, combine, Hakselaar	42.60	2	1	1	12
SH01	Shovel Volvo 70E	42.65	4	--	--	12
VRM01	vrachtwagens mesttransport	42.61	6	--	2	12
VRO01	vrachtwagens overige	42.62	10	4	--	12
MK01	Mobiele kraan	42.72	2	--	--	12
TR02	Trekkers	67.20	12	1	--	12
MCH02	zelfrijdende maaier, combine, Hakselaar	67.32	2	1	1	12
SH02	Shovel Volvo 70E	67.50	4	--	--	12
VRM02	vrachtwagens mesttransport	67.29	6	--	2	12
VRO02	vrachtwagens overige	67.37	6	2	--	12
MK02	Mobiele kraan	67.47	2	1	1	12
SH03	Shovel Volvo 70E	55.05	2	--	--	12
TR03	Trekkers	55.05	12	2	2	12
VRO03	vrachtwagens overige	55.05	4	2	2	12
VRM03	vrachtwagens mesttransport	55.05	2	--	--	12
MK03	Mobiele kraan	55.05	2	--	--	12
TRVM	trekkers, afvoer vaste mest	49.98	6	--	--	12

Industrielawaai - IL, HUE-LG/0901 - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT) met [D:\Mijn documenten\KHA\projectdir\H\HUE-LG\0901\Geonoise 5.43\] , Geonoise V5.43

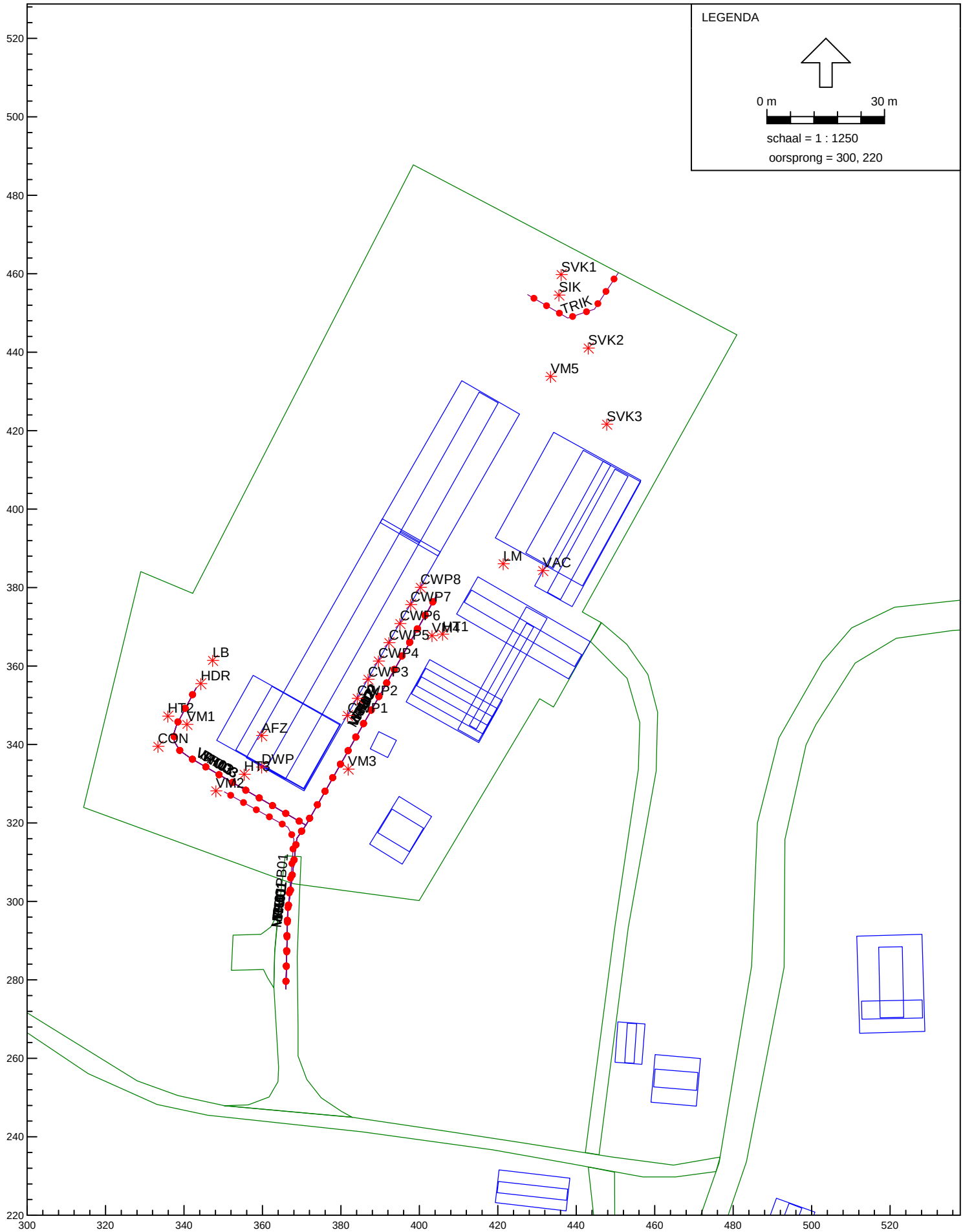
Invoergegevens rekenmodellen
ligging geluidsbronnen, representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT), met afvoer drijfmest

Model:Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT) met afvoer drijfmest (rev2)
Groep:hoofdgroep
Lijst van Puntbronnen, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Id	Omschrijving	Maaiveld	Hoogte	Gevel	Brontype	Richt.	Hoek
HDR	Hogedrukreiniging voertuigen/machines	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
AFZ	Lasdampafzuiging werkplaats	1.00	5.00	--	Normaal	0.00	360.00
DWP	Open deur werkplaats	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP1	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP2	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP3	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP4	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP5	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP6	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP7	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP8	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
HT1	Heftruck Toyota, 3 ton, diesel (laden/lossen	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
HT2	Heftruck Toyota, 3 ton, diesel (laden/lossen	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
HT3	Heftruck Toyota, 3 ton, diesel (laden/lossen	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
LB	lossen bulkwagen	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
CON	oppakken/neerzetten containers	1.00	1.50	--	Normaal	0.00	360.00
VM1	Veegmachine Wako	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
VM2	Veegmachine Wako	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
VM3	Veegmachine Wako	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
VM4	Veegmachine Wako	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
VM5	Veegmachine Wako	0.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
VAC	uitlaat vacuumpomp melkmachine	1.00	1.00	16	Normaal	0.00	360.00
LM	laden melk (pomp melkwagen)	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
SVK1	shovel, voeren koeien	0.00	2.00	--	Normaal	0.00	360.00
SVK2	shovel, voeren koeien	0.00	2.00	--	Normaal	0.00	360.00
SVK3	shovel, voeren koeien	0.00	2.00	--	Normaal	0.00	360.00
MM1	Trekker, mixen drijfmest	1.00	1.50	--	Normaal	0.00	360.00
MM2	Trekker, mixen drijfmest	1.00	1.50	--	Normaal	0.00	360.00
HTL1	Hydrotrike, laden drijfmest	1.00	1.50	--	Normaal	0.00	360.00
HTL2	Hydrotrike, laden drijfmest	1.00	1.50	--	Normaal	0.00	360.00

Model:Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT) met afvoer drijfmest (rev2)
Groep:hoofdgroep
Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Id	Omschrijving	Lengte	Aantal(D)	Aantal(A)	Aantal(N)	Gem.snelhe
PB01	personen- en bestelwagens	60.21	60	15	8	15
TR01	Trekkers	42.60	24	3	2	12
MCH01	zelfrijdende maaier, combine, Hakselaar	42.63	2	1	1	12
SH01	Shovel Volvo 70E	42.64	4	--	--	12
VRM01	vrachtwagens mesttransport	42.61	6	--	2	12
VRO01	vrachtwagens overige	42.60	10	4	--	12
MK01	Mobiele kraan	42.74	2	--	--	12
TR02	Trekkers	67.42	12	1	--	12
MCH02	zelfrijdende maaier, combine, Hakselaar	67.46	2	1	1	12
SH02	Shovel Volvo 70E	67.51	4	--	--	12
VRM02	vrachtwagens mesttransport	67.57	6	--	2	12
VRO02	vrachtwagens overige	67.54	6	2	--	12
MK02	Mobiele kraan	67.59	2	1	1	12
SH03	Shovel Volvo 70E	55.05	2	--	--	12
TR03	Trekkers	55.05	12	2	2	12
VRO03	vrachtwagens overige	55.05	4	2	2	12
VRM03	vrachtwagens mesttransport	55.05	2	--	--	12
MK03	Mobiele kraan	55.05	2	--	--	12
HTT2	Hydritrike, afvoer drijfmest	43.56	13	--	--	12
HTT3	Hydritrike, afvoer drijfmest	35.02	50	--	--	12
HTT4	Hydritrike, afvoer drijfmest	13.89	25	--	--	12

Industrielawaai - IL, HUE-LG/0901 - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT) met [D:\Mijn documenten\KHA\projectdir\H\HUE-LG\0901\Geonoise 5.43\] , Geonoise V5.43

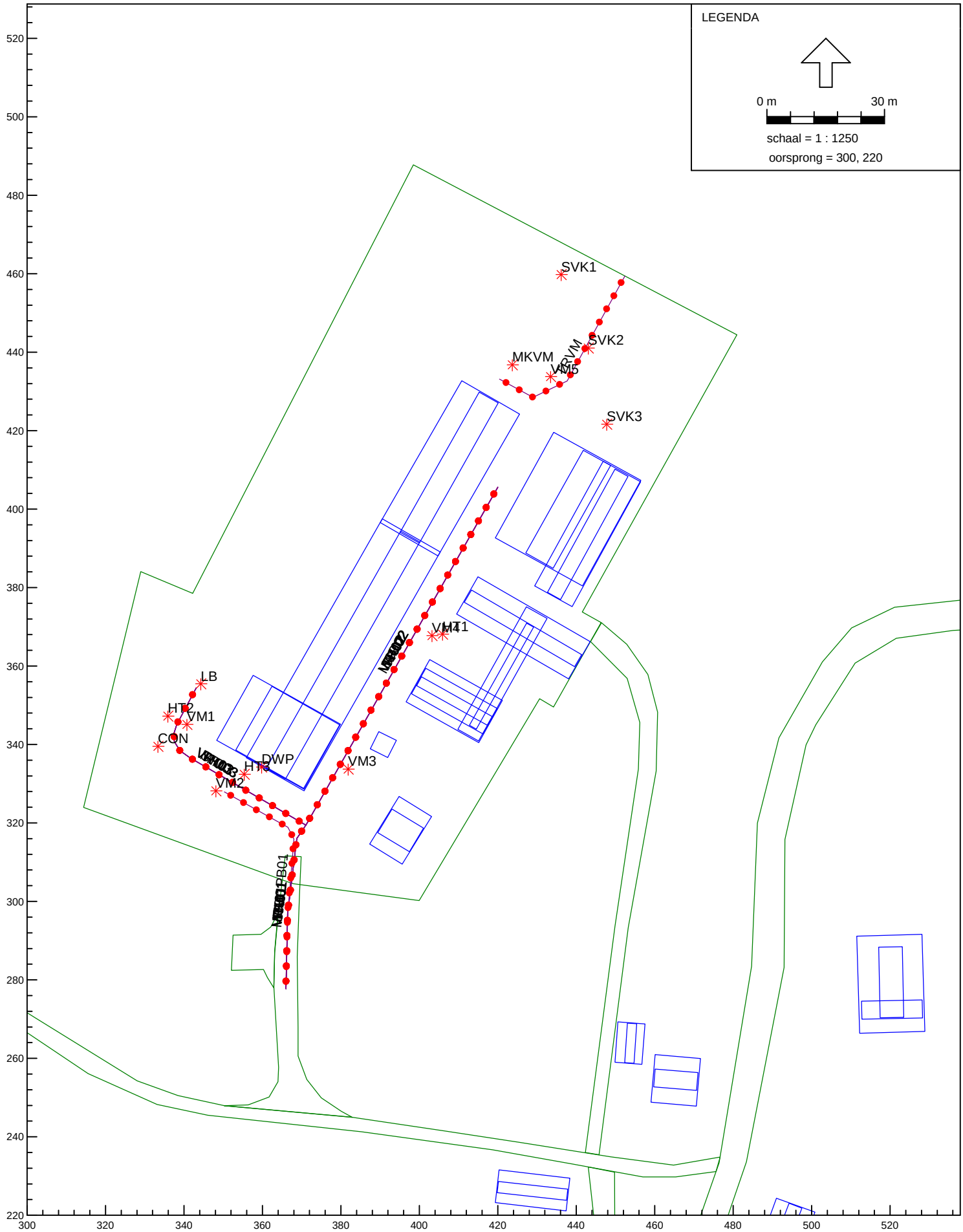
Invoergegevens rekenmodellen
ligging geluidsbronnen, representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT), met inkuilen

Model:Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT) met inkuilen (rev2)
Groep:hoofdgroep
Lijst van Puntbronnen, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Id	Omschrijving	Maaiveld	Hoogte	Gevel	Brontype	Richt.	Hoek
HDR	Hogedrukreiniging voertuigen/machines	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
AFZ	Lasdampafzuiging werkplaats	1.00	5.00	--	Normaal	0.00	360.00
DWP	Open deur werkplaats	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP1	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP2	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP3	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP4	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP5	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP6	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP7	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
CWP8	Zuigercompresser (geluid via gevelopening)	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
HT1	Heftruck Toyota, 3 ton, diesel (laden/lossen	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
HT2	Heftruck Toyota, 3 ton, diesel (laden/lossen	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
HT3	Heftruck Toyota, 3 ton, diesel (laden/lossen	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
LB	lossen bulkwagen	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
CON	oppakken/neerzetten containers	1.00	1.50	--	Normaal	0.00	360.00
VM1	Veegmachine Wako	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
VM2	Veegmachine Wako	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
VM3	Veegmachine Wako	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
VM4	Veegmachine Wako	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
VM5	Veegmachine Wako	0.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
VAC	uitlaat vacuumpomp melkmachine	1.00	1.00	16	Normaal	0.00	360.00
LM	laden melk (pomp melkwagen)	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
SVK1	shovel, voeren koeien	0.00	2.00	--	Normaal	0.00	360.00
SVK2	shovel, voeren koeien	0.00	2.00	--	Normaal	0.00	360.00
SVK3	shovel, voeren koeien	0.00	2.00	--	Normaal	0.00	360.00
SIK	Shovel, inkuilen	0.00	3.00	--	Normaal	0.00	360.00

Model:Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT) met inkuilen (rev2)
Groep:hoofdgroep
Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Id	Omschrijving	Lengte	Aantal(D)	Aantal(A)	Aantal(N)	Gem.snelhe
PB01	personen- en bestelwagens	60.22	60	15	8	15
TR01	Trekkers	42.65	24	3	2	12
MCH01	zelfrijdende maaier, combine, Hakselaar	42.66	2	1	2	12
SH01	Shovel Volvo 70E	42.63	4	--	--	12
VRM01	vrachtwagens mesttransport	42.62	6	--	2	12
VRO01	vrachtwagens overige	42.63	10	4	--	12
MK01	Mobiele kraan	42.70	2	--	--	12
TR02	Trekkers	67.34	12	1	--	12
MCH02	zelfrijdende maaier, combine, Hakselaar	67.47	2	1	2	12
SH02	Shovel Volvo 70E	67.52	4	--	--	12
VRM02	vrachtwagens mesttransport	67.52	6	--	2	12
VRO02	vrachtwagens overige	67.37	6	2	--	12
MK02	Mobiele kraan	67.58	2	1	1	12
SH03	Shovel Volvo 70E	55.05	2	--	--	12
TR03	Trekkers	55.05	12	2	2	12
VRO03	vrachtwagens overige	55.05	4	2	2	12
VRM03	vrachtwagens mesttransport	55.05	2	--	--	12
MK03	Mobiele kraan	55.05	2	--	--	12
TRIK	Trekker, inkuilen (aanvoer)	30.07	70	--	--	12

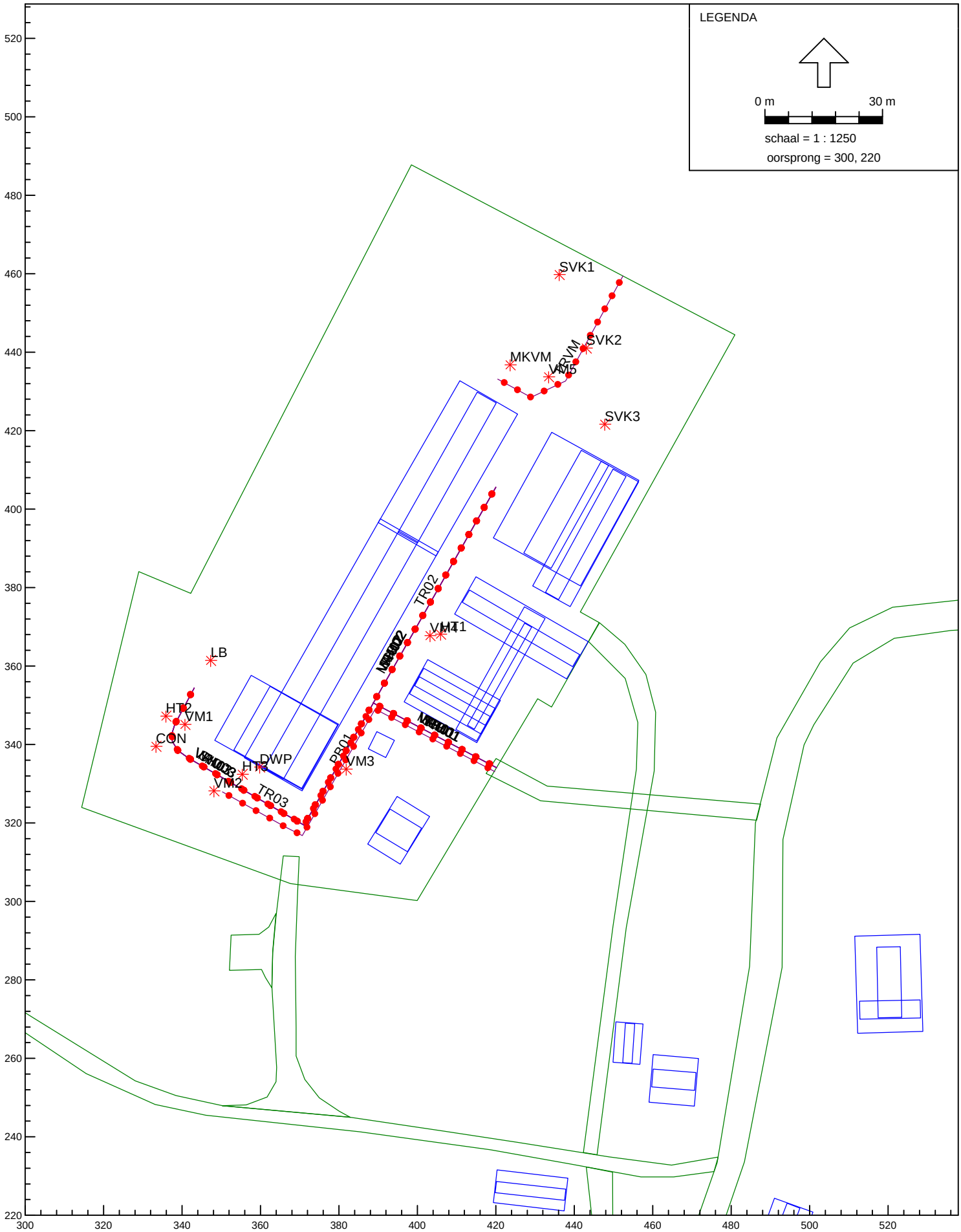

LEGENDA
0 m
30 m
schaal = 1 : 1250
oorsprong = 300, 220
SVK1
SVK2
SVK3
MKVM
LB
HT2
VM1
CON
DWP
HT3
VM2
VM3
VM4
VM5
VM6
VM7
VM8
VM9
VM10
VM11
VM12
VM13
VM14
VM15
VM16
VM17
VM18
VM19
VM20
VM21
VM22
VM23
VM24
VM25
VM26
VM27
VM28
VM29
VM30
VM31
VM32
VM33
VM34
VM35
VM36
VM37
VM38
VM39
VM40
VM41

Model:Maximale geluidsniveaus (LAmax), bestaande situatie (rev2)
Groep:hoofdgroep
Lijst van Puntbronnen, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Id	Omschrijving	Maaiveld	Hoogte	Gevel	Brontype	Richt.	Hoek
DWP	Open deur werkplaats	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
HT1	Heftruck Toyota, 3 ton, diesel (laden/lossen	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
HT2	Heftruck Toyota, 3 ton, diesel (laden/lossen	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
HT3	Heftruck Toyota, 3 ton, diesel (laden/lossen	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
LB	lossen bulkwagen	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
CON	oppakken/neerzetten containers	1.00	1.50	--	Normaal	0.00	360.00
VM1	Veegmachine Wako	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
VM2	Veegmachine Wako	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
VM3	Veegmachine Wako	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
VM4	Veegmachine Wako	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
VM5	Veegmachine Wako	0.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
SVK1	shovel, voeren koeien	0.00	2.00	--	Normaal	0.00	360.00
SVK2	shovel, voeren koeien	0.00	2.00	--	Normaal	0.00	360.00
SVK3	shovel, voeren koeien	0.00	2.00	--	Normaal	0.00	360.00
MKVM	mobiele kraan, afvoer vaste mest	0.00	1.50	--	Normaal	0.00	360.00

Model:Maximale geluidsniveaus (LAmax), bestaande situatie (rev2)
Groep:hoofdgroep
Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Id	Omschrijving	Lengte	Aantal(D)	Aantal(A)	Aantal(N)	Gem.snelhe
PB01	personen- en bestelwagens	60.20	60	15	8	15
TR01	Trekkers	42.60	24	3	2	12
MCH01	zelfrijdende maaier, combine, hakselaar	42.61	2	1	1	12
SH01	Shovel Volvo L70E	42.62	4	--	--	12
VRM01	vrachtwagens mesttransport	42.58	6	--	2	12
VRO01	vrachtwagens overige	42.58	10	4	2	12
MK01	Mobiele kraan	42.70	2	--	--	12
TR02	Trekkers	99.04	12	1	--	12
MCH02	zelfrijdende maaier, combine, hakselaar	99.04	2	1	1	12
SH02	Shovel Volvo L70E	99.04	4	--	--	12
VRM02	vrachtwagens mesttransport	99.04	6	--	2	12
VRO02	vrachtwagens overige	99.04	6	2	2	12
MK02	Mobiele kraan	99.04	2	1	1	12
SH03	Shovel Volvo L70E	55.05	2	--	--	12
TR03	Trekkers	55.05	12	2	2	12
VRO03	vrachtwagens overige	55.05	4	2	2	12
VRM03	vrachtwagens mesttransport	55.05	2	--	--	12
MK03	Mobiele kraan	55.05	2	--	--	12
TRVM	trekkers, afvoer vaste mest	49.91	6	--	--	12

Industrielawaai - IL, HUE-LG/0901 - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - Maximale geluidsniveaus (LAmax), alternatieve [D:\Mijn documenten\KHA\projectdir\H\HUE-LG\0901\Geonoise 5.43\] , Geonoise V5.43

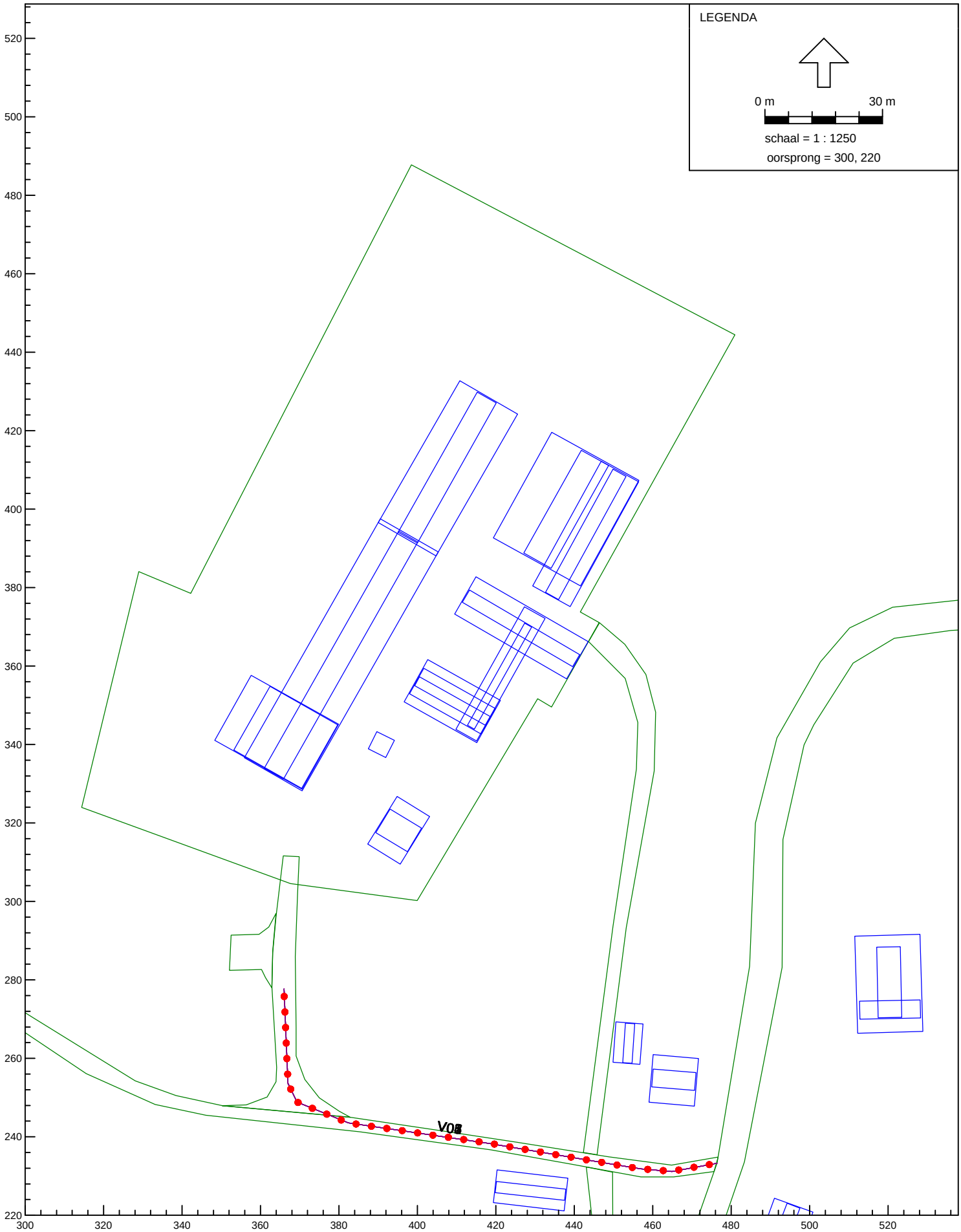
Invoergegevens rekenmodellen
ligging geluidsbronnen, maximale geluidsniveaus (LAmax), alternatieve in-/uitrit

Model:Maximale geluidsniveaus (LAmax), alternatieve in-/uitrit (rev2)
Groep:hoofdgroep
Lijst van Puntbronnen, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Id	Omschrijving	Maaiveld	Hoogte	Gevel	Brontype	Richt.	Hoek
DWP	Open deur werkplaats	1.00	3.00	01	Afstralende gevel	0.00	360.00
HT1	Heftruck Toyota, 3 ton, diesel (laden/lossen	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
HT2	Heftruck Toyota, 3 ton, diesel (laden/lossen	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
HT3	Heftruck Toyota, 3 ton, diesel (laden/lossen	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
LB	lossen bulkwagen	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
CON	oppakken/neerzetten containers	1.00	1.50	--	Normaal	0.00	360.00
VM1	Veegmachine Wako	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
VM2	Veegmachine Wako	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
VM3	Veegmachine Wako	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
VM4	Veegmachine Wako	1.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
VM5	Veegmachine Wako	0.00	1.00	--	Normaal	0.00	360.00
SVK1	shovel, voeren koeien	0.00	2.00	--	Normaal	0.00	360.00
SVK2	shovel, voeren koeien	0.00	2.00	--	Normaal	0.00	360.00
SVK3	shovel, voeren koeien	0.00	2.00	--	Normaal	0.00	360.00
MKVM	mobiele kraan, afvoer vaste mest	0.00	1.50	--	Normaal	0.00	360.00

Model:Maximale geluidsniveaus (LAmax), alternatieve in-/uitrit (rev2)
Groep:hoofdgroep
Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Id	Omschrijving	Lengte	Aantal(D)	Aantal(A)	Aantal(N)	Gem.snelhe
PB01	personen- en bestelwagens	94.88	60	15	8	15
TR01	Trekkers	35.59	24	3	2	12
MCH01	zelfrijdende maaier, combine, hakselaar	35.45	2	1	1	12
SH01	Shovel Volvo L70E	35.44	4	--	--	12
VRM01	vrachtwagens mesttransport	35.53	6	--	2	12
VRO01	vrachtwagens overige	35.53	10	4	2	12
MK01	Mobiele kraan	35.56	2	--	--	12
TR02	Trekkers	63.33	12	1	--	12
MCH02	zelfrijdende maaier, combine, hakselaar	99.04	2	1	1	12
SH02	Shovel Volvo L70E	99.04	4	--	--	12
VRM02	vrachtwagens mesttransport	99.04	6	--	2	12
VRO02	vrachtwagens overige	99.04	6	2	2	12
MK02	Mobiele kraan	99.04	2	--	--	12
SH03	Shovel Volvo L70E	55.05	2	--	--	12
TR03	Trekkers	88.93	12	2	2	12
VRO03	vrachtwagens overige	55.05	4	2	2	12
VRM03	vrachtwagens mesttransport	55.05	2	--	--	12
MK03	Mobiele kraan	55.05	2	--	--	12
TRVM	trekkers, afvoer vaste mest	49.95	6	--	--	12

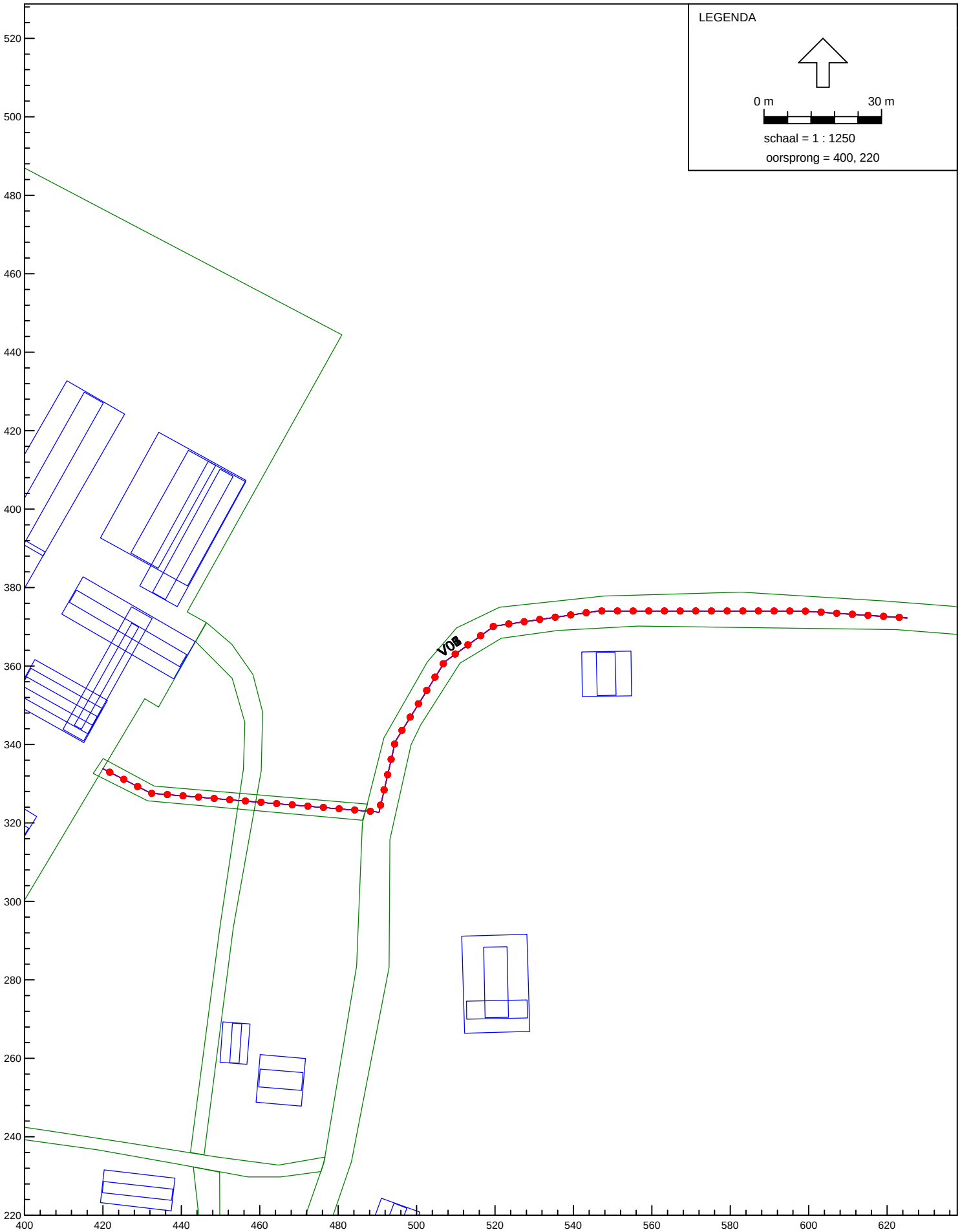

Industrielawaai - IL, HUE-LG/0901 - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - Verkeersaantrekkende werking, bestaande situa [D:\Mijn documenten\KHA\projectdir\H\HUE-LG\0901\Geonoise 5.43\] , Geonoise V5.43

Invoergegevens rekenmodellen
ligging geluidsbronnen, verkeersaantrekkende werking bestaande situatie

Model:Verkeersaantrekkende werking, bestaande situatie (rev1)
Groep:hoofdgroep
Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Id	Omschrijving	Lengte	Aantal(D)	Aantal(A)	Aantal(N)	Gem.snelhe
V01	Trekkers (incl. Hydrotrike)	138.70	26	4	2	12
V02	Zelfrijdende maaier, combine, hakselaar	138.70	2	1	1	12
V03	Shovel Volvo 70E	138.65	4	--	--	12
V04	Vrachtwagens mesttransport	138.62	6	--	2	12
V05	Vrachtwagens overige	138.59	10	4	--	12
V06	mobiele kraan	138.71	2	--	--	12
V07	personen- en bestelwagens	138.58	60	15	8	30

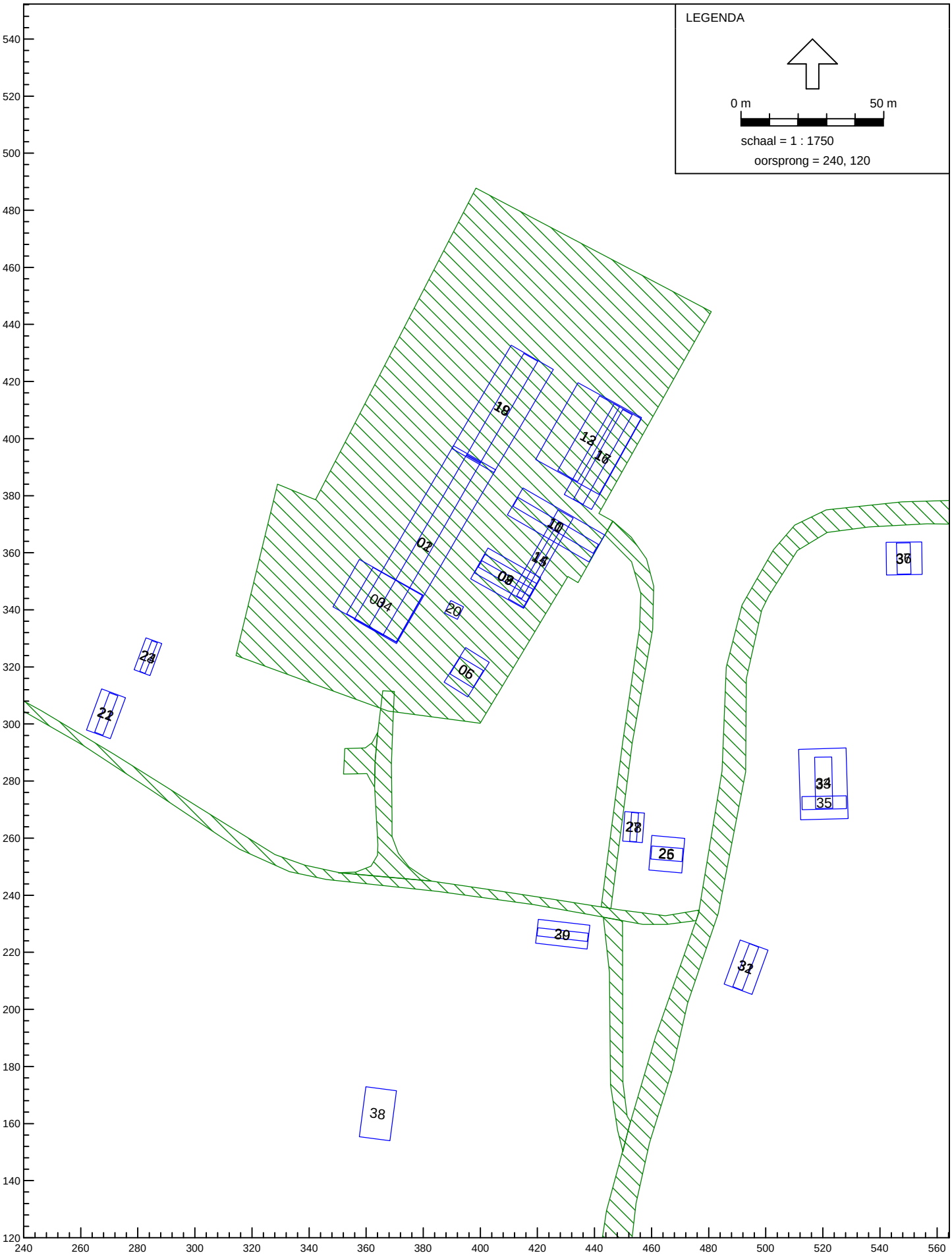

Industrielawaai - IL, HUE-LG/0901 - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - Verkeersaantrekkende werking, alternatieve on [D:\Mijn documenten\KHA\projectdir\H\HUE-LG\0901\Geonoise 5.43\] , Geonoise V5.43

Invoergegevens rekenmodellen
ligging geluidsbronnen, verkeesaantrekkende werking met alternatieve in-/uitrit

Model:Verkeersaantrekkende werking, alternatieve ontsluiting (rev1)
Groep:hoofdgroep
Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Id	Omschrijving	Lengte	Aantal(D)	Aantal(A)	Aantal(N)	Gem.snelhe
V01	Trekkers (incl. Hydrotrike)	235.70	33	3	2	12
V02	Zelfrijdende maaier, combine, hakselaar	235.75	2	1	1	10
V03	Shovel Volvo 70E	235.65	3	--	--	12
V04	Vrachtwagens mesttransport	235.67	5	--	2	12
V05	Vrachtwagens overige	235.77	8	4	--	12
V06	mobiele kraan	235.79	2	--	--	12
V07	personen- en bestelwagens	235.67	51	13	7	30

Industrielawaai - IL, HUE-LG/0901 - Gebr. v. Huet, Duiven (Handreiking IL en verg - Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT), me [F:\Mijn documenten\KHA\projectdir\H\HUE-LG\0901\Geonoise 5.43\] , (

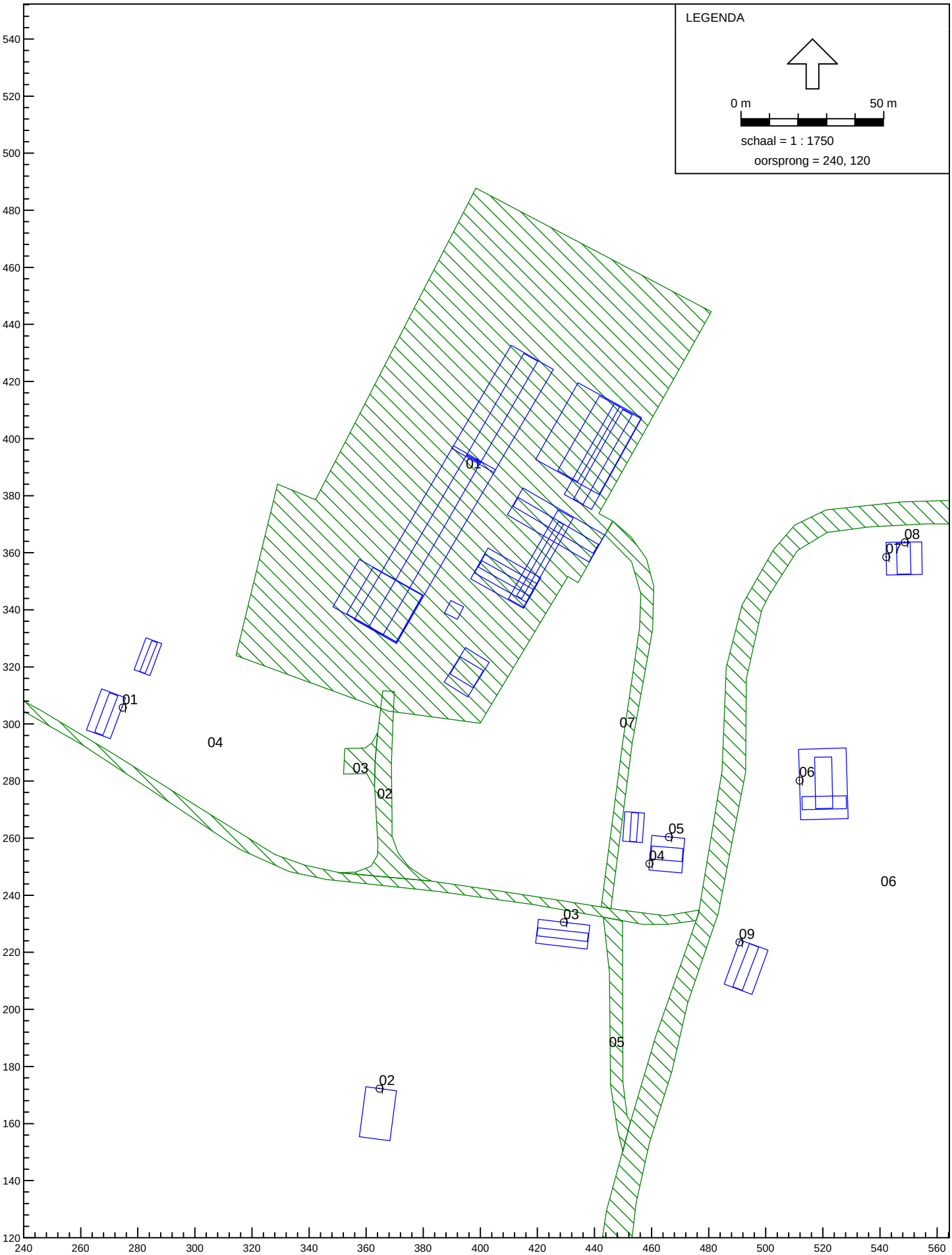
Invoergegevens rekenmodellen
ligging gebouwen (objecten)

Model:Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT), met afvoer vaste mest
Groep:hoofdgroep
Lijst van Gebouwen, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Id	Omschrijving	Vorm	Nodes	X-1	Y-1	Maaiveld	Hoogte	Cp
01	Huet: bestaande loods	Rechthoek	4	370,62	328,20	1,00	4,10	0 dB
02	Huet: bestaande loods (d)	Rechthoek	4	365,85	331,17	1,00	7,00	2 dB
03	Huet: bestaande loods	Rechthoek	4	357,63	357,64	1,00	2,60	0 dB
04	Huet: bestaande loods (d)	Rechthoek	4	353,21	338,59	1,00	4,10	2 dB
05	Huet: bedrijfswoning	Rechthoek	4	395,61	309,51	1,00	2,30	0 dB
06	Huet: bedrijfswoning	Rechthoek	4	393,01	323,54	1,00	6,50	0 dB
07	Huet: loods	Rechthoek	4	402,65	361,63	1,00	3,00	0 dB
08	Huet: loods (d)	Rechthoek	4	419,85	349,18	1,00	6,00	2 dB
09	Huet: loods (d)	Rechthoek	4	418,56	347,15	1,00	8,00	2 dB
10	Huet: bedrijfswoning/loods	Rechthoek	4	409,48	373,24	1,00	3,50	0 dB
11	Huet: bedrijfswoning/loods (d)	Rechthoek	4	411,46	376,25	1,00	8,50	2 dB
12	Huet: stallengebouwl/loods	Rechthoek	4	419,38	392,67	1,00	2,00	0 dB
13	Huet: stallengebouwl/loods (d)	Rechthoek	4	427,14	388,83	1,00	5,00	2 dB
14	Huet: berging	Rechthoek	4	415,08	340,90	1,00	1,80	0 dB
15	Huet: berging (d)	Rechthoek	4	412,74	344,91	1,00	4,00	2 dB
16	Huet: melkkamer/-stal	Rechthoek	4	446,86	412,18	1,00	1,80	0 dB
17	Huet: melkkamer/-stal (d)	Rechthoek	4	432,64	378,77	1,00	3,40	2 dB
18	Huet: geplande loods	Rechthoek	4	410,82	432,70	0,00	5,10	0 dB
19	Huet: geplande loods (d)	Rechthoek	4	415,23	429,83	0,00	8,00	2 dB
20	Huet: twee garageboxen	Rechthoek	4	391,93	336,68	1,00	2,00	0 dB
21	derden: woning	Rechthoek	4	270,34	294,83	1,00	2,50	0 dB
22	derden: woning (d)	Rechthoek	4	267,78	296,04	1,00	8,00	2 dB
23	derden: schuur	Rechthoek	4	284,25	316,93	1,00	2,00	0 dB
24	derden: schuur (d)	Rechthoek	4	284,92	329,25	1,00	7,00	2 dB
25	derden: woning	Rechthoek	4	470,59	247,82	1,00	2,50	2 dB
26	derden: woning (d)	Rechthoek	4	459,71	252,71	1,00	9,00	2 dB
27	derden: garage/berging	Rechthoek	4	457,50	268,77	1,00	2,50	0 dB
28	derden: garage/berging (d)	Rechthoek	4	454,71	258,73	1,00	6,00	2 dB
29	derden: woning	Rechthoek	4	420,30	231,55	1,00	2,50	0 dB
30	derden: woning (d)	Rechthoek	4	419,85	225,76	1,00	7,00	2 dB
31	derden: woning	Rechthoek	4	495,19	205,28	1,00	2,50	0 dB
32	derden: woning (d)	Rechthoek	4	491,76	206,69	1,00	7,00	2 dB
33	derden: woning	Rechthoek	4	511,51	291,13	1,00	2,00	0 dB
34	derden: woning (d)	Rechthoek	4	523,45	270,48	1,00	9,00	2 dB
35	derden: woning (d)	Rechthoek	4	512,79	269,98	1,00	9,00	2 dB
36	derden: woning	Rechthoek	4	542,28	352,22	1,00	2,50	0 dB
37	derden: woning (d)	Rechthoek	4	546,06	352,46	1,00	7,00	2 dB
38	derden: woning	Rechthoek	4	359,88	172,88	1,00	5,00	0 dB

Model:Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT), met afvoer vaste mest
Groep:hoofdgroep
Lijst van Gebouwen, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Id	Refl. 63	Refl. 125	Refl. 250	Refl. 500	Refl. 1k	Refl. 31	Refl. 2k	Refl. 4k	Refl. 8k	Koppel1	Koppel2
01	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	--	--
02	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	--	--
03	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	--	--
04	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	--	--
05	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	--	--
06	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	--	--
07	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	--	--
08	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	--	--
09	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	--	--
10	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	--	--
11	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	--	--
12	0,80	0,80	0,80	0,30	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	--	--
13	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	--	--
14	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	--	--
15	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	--	--
16	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	--	--
17	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	--	--
18	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	--	--
19	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	--	--
20	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	--	--
21	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	--	--
22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	--	--
23	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	--	--
24	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	--	--
25	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	--	--
26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	--	--
27	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	--	--
28	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	--	--
29	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	--	--
30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	--	--
31	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	--	--
32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	--	--
33	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	--	--
34	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	--	--
35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	--	--
36	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	--	--
37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	--	--
38	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	--	--

Industrielawaai - IL, HUE-LG/0901 - Gebr. v. Huet, Duiven (Handreiking IL en verg - Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT), me [F:\Mijn documenten\KHA\projectdir\H\HUE-LG\0901\Geonoise 5.43\] , (

Invoergegevens rekenmodellen
ligging bodemgebieden en ontvangers

Model:Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT), met afvoer vaste mest
Groep:hoofdgroep
Lijst van Bodemgebieden, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Id	Omschrijving	X-1	Y-1	Vorm	Nodes	Bf
01	Huet: inrichting	314,43	323,94	Polygoon	11	0,00
02	Huet: in-/uitrit	350,26	247,91	Polygoon	18	0,00
03	Huet: tankstation	352,09	282,42	Polygoon	9	0,00
04	Hogeweg	139,03	362,88	Polygoon	29	0,00
05	Hogeweg	443,07	232,31	Polygoon	9	0,00
06	Ploenstraat	442,19	116,38	Polygoon	32	0,00
07	Heut: in-/uitrit privé	442,33	236,01	Polygoon	13	0,00

Bijlage 4: berekeningsresultaten $L_{Ar,LT}$ huidige situatie

Model: Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT), met afvoer vaste mest (rev2) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op alle ontvangerpunten
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
01_A	Woning derden	1.5	41.7	34.1	28.7	41.7	76.4
01_B	Woning derden	5.0	44.8	37.0	31.7	44.8	77.3
02_A	Woning derden	1.5	34.6	31.3	25.5	36.3	74.1
02_B	Woning derden	5.0	36.9	33.5	27.7	38.5	74.9
03_A	Woning derden	1.5	36.1	33.1	27.6	38.1	75.7
03_B	Woning derden	5.0	38.8	35.7	30.1	40.7	76.5
04_A	Woning derden	1.5	34.0	30.7	25.1	35.7	73.3
04_B	Woning derden	5.0	37.1	33.9	28.2	38.9	74.9
05_A	Woning derden	1.5	32.6	29.1	22.8	34.1	71.6
05_B	Woning derden	5.0	36.1	32.6	26.5	37.6	73.7
06_A	Woning derden	1.5	32.9	29.2	23.2	34.2	72.0
06_B	Woning derden	5.0	35.1	31.4	25.4	36.4	73.0
07_A	Woning derden	1.5	36.6	26.4	20.7	36.6	70.3
07_B	Woning derden	5.0	38.6	28.5	22.8	38.6	71.2
08_A	Woning derden	1.5	35.9	19.6	13.9	35.9	65.7
08_B	Woning derden	5.0	38.0	24.8	19.0	38.0	68.4
09_A	Woning derden	1.5	32.2	27.9	22.3	32.9	70.9
09_B	Woning derden	5.0	34.0	29.6	24.0	34.6	71.5

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT) met inkuilen (rev2) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op ontvangerpunt 01_A - Woning derden
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
Groep	overige geluidsbronnen		34.5	34.0	29.9	39.9	76.3
Groep	vast opgestelde installaties en toestellen		41.6	14.5	--	41.6	61.0
Totalen			42.4	34.1	29.9	42.4	76.4

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT) met inkuilen (rev2) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op ontvangerpunt 01_B - Woning derden
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
Groep	overige geluidsbronnen		37.3	37.0	32.9	42.9	77.2
Groep	vast opgestelde installaties en toestellen		44.6	17.3	--	44.6	62.1
Totalen			45.4	37.0	32.9	45.4	77.3

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT) met afvoer drijfmest (rev2) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op ontvangerpunt 03_A - Woning derden
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
Groep	overige geluidsbronnen		33.3	33.0	27.6	38.0	75.7
Groep	vast opgestelde installaties en toestellen		33.1	17.1	--	33.1	55.4
Totalen			36.2	33.1	27.6	38.1	75.7

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT) met afvoer drijfmest (rev2) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op ontvangerpunt 03_B - Woning derden
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
Groep	overige geluidsbronnen		35.8	35.6	30.1	40.6	76.5
Groep	vast opgestelde installaties en toestellen		36.0	19.6	--	36.0	57.2
Totalen			38.9	35.7	30.1	40.7	76.6

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT) met inkuilen (rev2) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op ontvangerpunt 07_A - Woning derden
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
Groep	overige geluidsbronnen		29.6	26.2	22.8	32.8	70.0
Groep	vast opgestelde installaties en toestellen		41.2	14.0	--	41.2	54.4
Totalen			41.5	26.4	22.8	41.5	70.1

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT) met inkuilen (rev2) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op ontvangerpunt 07_B - Woning derden
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
Groep	overige geluidsbronnen		31.6	28.2	24.9	34.9	70.9
Groep	vast opgestelde installaties en toestellen		43.0	16.0	--	43.0	55.2
Totalen			43.3	28.5	24.9	43.3	71.0

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT), met afvoer vaste mest (rev2) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op alle ontvangerpunten
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
01_A	Woning derden	1.5	41.7	34.1	28.7	41.7	76.4
01_B	Woning derden	5.0	44.8	37.0	31.7	44.8	77.3
02_A	Woning derden	1.5	34.6	31.3	25.5	36.3	74.1
02_B	Woning derden	5.0	36.9	33.5	27.7	38.5	74.9
03_A	Woning derden	1.5	36.1	33.1	27.6	38.1	75.7
03_B	Woning derden	5.0	38.8	35.7	30.1	40.7	76.5
04_A	Woning derden	1.5	34.0	30.7	25.1	35.7	73.3
04_B	Woning derden	5.0	37.1	33.9	28.2	38.9	74.9
05_A	Woning derden	1.5	32.6	29.1	22.8	34.1	71.6
05_B	Woning derden	5.0	36.1	32.6	26.5	37.6	73.7
06_A	Woning derden	1.5	32.9	29.2	23.2	34.2	72.0
06_B	Woning derden	5.0	35.1	31.4	25.4	36.4	73.0
07_A	Woning derden	1.5	36.6	26.4	20.7	36.6	70.3
07_B	Woning derden	5.0	38.6	28.5	22.8	38.6	71.2
08_A	Woning derden	1.5	35.9	19.6	13.9	35.9	65.7
08_B	Woning derden	5.0	38.0	24.8	19.0	38.0	68.4
09_A	Woning derden	1.5	32.2	27.9	22.3	32.9	70.9
09_B	Woning derden	5.0	34.0	29.6	24.0	34.6	71.5

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT), met afvoer vaste mest (rev2) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op ontvangerpunt 01_A - Woning derden
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
Groep	overige geluidsbronnen		34.4	34.0	28.7	39.0	76.3
Groep	vast opgestelde installaties en toestellen		40.8	14.5	--	40.8	60.9
Totalen			41.7	34.1	28.7	41.7	76.4

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT), met afvoer vaste mest (rev2) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op ontvangerpunt 01_B - Woning derden
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
Groep	overige geluidsbronnen		37.3	37.0	31.7	42.0	77.2
Groep	vast opgestelde installaties en toestellen		43.9	17.3	--	43.9	62.1
Totalen			44.8	37.0	31.7	44.8	77.3

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT), met afvoer vaste mest (rev2) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op ontvangerpunt 03_A - Woning derden
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
Groep	overige geluidsbronnen		33.1	33.0	27.6	38.0	75.6
Groep	vast opgestelde installaties en toestellen		33.0	17.1	--	33.0	55.4
Totalen			36.1	33.1	27.6	38.1	75.7

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT), met afvoer vaste mest (rev2) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op ontvangerpunt 03_B - Woning derden
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
Groep	overige geluidsbronnen		35.7	35.6	30.1	40.6	76.5
Groep	vast opgestelde installaties en toestellen		35.9	19.6	--	35.9	57.2
Totalen			38.8	35.7	30.1	40.7	76.5

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT), met afvoer vaste mest (rev2) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op ontvangerpunt 07_A - Woning derden
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
Groep	overige geluidsbronnen		26.9	26.2	20.7	31.2	70.2
Groep	vast opgestelde installaties en toestellen		36.1	14.0	--	36.1	55.4
Totalen			36.6	26.4	20.7	36.6	70.3

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT), met afvoer vaste mest (rev2) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op ontvangerpunt 07_B - Woning derden
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
Groep	overige geluidsbronnen		28.8	28.2	22.8	33.2	71.1
Groep	vast opgestelde installaties en toestellen		38.1	16.0	--	38.1	56.2
Totalen			38.6	28.5	22.8	38.6	71.2

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT) met afvoer drijfmest (rev2) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op alle ontvangerpunten
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
01_A	Woning derden	1.5	41.7	34.1	28.7	41.7	76.4
01_B	Woning derden	5.0	44.8	37.0	31.7	44.8	77.3
02_A	Woning derden	1.5	35.1	31.3	25.5	36.3	74.1
02_B	Woning derden	5.0	37.4	33.5	27.7	38.5	75.0
03_A	Woning derden	1.5	36.2	33.1	27.6	38.1	75.7
03_B	Woning derden	5.0	38.9	35.7	30.1	40.7	76.6
04_A	Woning derden	1.5	34.1	30.7	25.1	35.7	73.3
04_B	Woning derden	5.0	37.2	33.9	28.2	38.9	74.9
05_A	Woning derden	1.5	32.9	29.1	22.8	34.1	71.7
05_B	Woning derden	5.0	36.6	32.6	26.5	37.6	73.8
06_A	Woning derden	1.5	34.1	29.2	23.2	34.2	72.2
06_B	Woning derden	5.0	36.7	31.5	25.5	36.7	73.2
07_A	Woning derden	1.5	38.1	26.4	20.7	38.1	70.7
07_B	Woning derden	5.0	40.4	28.5	22.8	40.4	71.7
08_A	Woning derden	1.5	37.5	19.6	13.9	37.5	66.7
08_B	Woning derden	5.0	39.8	24.8	19.0	39.8	69.2
09_A	Woning derden	1.5	32.5	27.9	22.3	32.9	71.0
09_B	Woning derden	5.0	34.4	29.6	24.1	34.6	71.6

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT) met afvoer drijfmest (rev2) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op ontvangerpunt 01_A - Woning derden
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
Groep	overige geluidsbronnen		34.4	34.0	28.7	39.0	76.3
Groep	vast opgestelde installaties en toestellen		40.8	14.5	--	40.8	61.0
Totalen			41.7	34.1	28.7	41.7	76.4

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT) met afvoer drijfmest (rev2) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op ontvangerpunt 01_B - Woning derden
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
Groep	overige geluidsbronnen		37.3	37.0	31.7	42.0	77.2
Groep	vast opgestelde installaties en toestellen		43.9	17.3	--	43.9	62.1
Totalen			44.8	37.0	31.7	44.8	77.3

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT) met afvoer drijfmest (rev2) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op ontvangerpunt 03_A - Woning derden
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
Groep	overige geluidsbronnen		33.3	33.0	27.6	38.0	75.7
Groep	vast opgestelde installaties en toestellen		33.1	17.1	--	33.1	55.4
Totalen			36.2	33.1	27.6	38.1	75.7

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT) met afvoer drijfmest (rev2) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op ontvangerpunt 03_B - Woning derden
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
Groep	overige geluidsbronnen		35.8	35.6	30.1	40.6	76.5
Groep	vast opgestelde installaties en toestellen		36.0	19.6	--	36.0	57.2
Totalen			38.9	35.7	30.1	40.7	76.6

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT) met afvoer drijfmest (rev2) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op ontvangerpunt 07_A - Woning derden
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
Groep	overige geluidsbronnen		30.6	26.2	20.7	31.2	70.5
Groep	vast opgestelde installaties en toestellen		37.2	14.0	--	37.2	56.3
Totalen			38.1	26.4	20.7	38.1	70.7

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Representatieve bedrijfssituatie (LAr,LT) met afvoer drijfmest (rev2) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op ontvangerpunt 07_B - Woning derden
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
Groep	overige geluidsbronnen		33.0	28.2	22.8	33.2	71.5
Groep	vast opgestelde installaties en toestellen		39.5	16.0	--	39.5	57.2
Totalen			40.4	28.5	22.8	40.4	71.7

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Bijlage 5: berekeningsresultaten L_{Amax} huidige situatie

LAmax totaal resultaten voor ontvangers
Model: Maximale geluidsniveaus (LAmax), bestaande situatie (rev2)
Groep: hoofdgroep

Identificatie Ontvanger	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht
01_A	Woning derden	1.50	62.13	62.13	62.13
01_B	Woning derden	5.00	65.89	64.89	64.89
02_A	Woning derden	1.50	59.19	59.19	59.19
02_B	Woning derden	5.00	61.57	61.57	61.57
03_A	Woning derden	1.50	61.61	61.61	61.61
03_B	Woning derden	5.00	64.13	64.13	64.13
04_A	Woning derden	1.50	59.29	59.29	59.29
04_B	Woning derden	5.00	63.04	63.04	63.04
05_A	Woning derden	1.50	61.85	61.85	61.85
05_B	Woning derden	5.00	64.24	64.24	64.24
06_A	Woning derden	1.50	58.44	58.44	58.44
06_B	Woning derden	5.00	60.21	60.21	60.21
07_A	Woning derden	1.50	57.45	57.45	57.45
07_B	Woning derden	5.00	61.40	61.40	61.40
08_A	Woning derden	1.50	55.91	55.91	55.91
08_B	Woning derden	5.00	59.71	59.71	59.71
09_A	Woning derden	1.50	57.42	57.42	57.42
09_B	Woning derden	5.00	59.04	59.04	59.04

LAmax resultaten per bron/groep voor ontvanger 01_A - Woning derden
Model: Maximale geluidsniveaus (LAmax), bestaande situatie (rev2)
Groep: hoofdgroep

Identificatie Bron/Groep	Omschrijving	Dag	Avond	Nacht	Cm
MCH01	zelfrijdende maaier, comb	62.1	62.1	62.1	3.1
MCH02	zelfrijdende maaier, comb	62.0	62.0	62.0	3.2
DWP	Open deur werkplaats	60.9	--	--	2.5
CON	oppakken/neerzetten conta	60.8	--	--	2.8
TR03	Trekkers	58.5	58.5	58.5	3.2
TR01	Trekkers	56.8	56.8	56.8	3.4
TR02	Trekkers	56.7	56.7	--	3.5
VRO03	vrachtwagens overige	55.4	55.4	55.4	3.6
VRO01	vrachtwagens overige	53.6	53.6	53.6	3.8
VRO02	vrachtwagens overige	53.6	53.6	53.6	3.8
VRM03	vrachtwagens mesttranspor	53.5	--	--	3.6
MK03	Mobiele kraan	53.4	--	--	3.2
LB	lossen bulkwagen	52.7	--	--	3.5
VRM02	vrachtwagens mesttranspor	51.8	--	51.8	3.8
VRM01	vrachtwagens mesttranspor	51.8	--	51.8	3.8
MK01	Mobiele kraan	51.7	--	--	3.4
MK02	Mobiele kraan	51.7	51.7	51.7	3.5
SH03	Shovel Volvo L70E	51.4	--	--	2.9
VM1	Veegmachine Wako	50.8	--	--	3.4
VM2	Veegmachine Wako	50.4	--	--	3.4
SH01	Shovel Volvo L70E	49.6	--	--	3.1
SH02	Shovel Volvo L70E	49.6	--	--	3.2
VM3	Veegmachine Wako	45.7	--	--	3.9
HT3	Heftruck Toyota, 3 ton, d	45.3	--	--	3.5
PB01	personen- en bestelwagens	44.2	44.2	44.2	3.8
HT2	Heftruck Toyota, 3 ton, d	43.6	--	--	3.3
SVK1	shovel, voeren koeien	40.3	--	--	4.2
TRVM	trekkers, afvoer vaste me	38.5	--	--	4.2
VM4	Veegmachine Wako	36.6	--	--	4.1
MKVM	mobiele kraan, afvoer vas	36.4	--	--	4.2
VM5	Veegmachine Wako	35.8	--	--	4.4
SVK3	shovel, voeren koeien	29.8	--	--	4.2
SVK2	shovel, voeren koeien	28.9	--	--	4.2
HT1	Heftruck Toyota, 3 ton, d	24.3	--	--	4.1

LAmax resultaten per bron/groep voor ontvanger 03_A - Woning derden
Model: Maximale geluidsniveaus (LAmax), bestaande situatie (rev2)
Groep: hoofdgroep

Identificatie Bron/Groep	Omschrijving	Dag	Avond	Nacht	Cm
MCH01	zelfrijdende maaier, comb	61.6	61.6	61.6	2.8
MCH02	zelfrijdende maaier, comb	61.0	61.0	61.0	3.4
DWP	Open deur werkplaats	57.2	--	--	3.2
TR01	Trekkers	55.9	55.9	55.9	3.1
TR02	Trekkers	55.5	55.5	--	3.7
CON	oppakken/neerzetten conta	54.9	--	--	4.0
TR03	Trekkers	54.5	54.5	54.5	3.8
VRO02	vrachtwagens overige	52.9	52.9	52.9	4.0
VRO01	vrachtwagens overige	52.7	52.7	52.7	3.9
VRO03	vrachtwagens overige	51.5	51.5	51.5	4.1
VRM02	vrachtwagens mesttranspor	51.0	--	51.0	4.0
VRM01	vrachtwagens mesttranspor	50.9	--	50.9	3.9
MK01	Mobiele kraan	50.7	--	--	3.1
MK02	Mobiele kraan	50.6	50.6	50.6	3.7
VRM03	vrachtwagens mesttranspor	49.6	--	--	4.1
MK03	Mobiele kraan	49.5	--	--	3.8
SH01	Shovel Volvo L70E	49.1	--	--	2.8
VM3	Veegmachine Wako	48.6	--	--	3.9
SH02	Shovel Volvo L70E	48.6	--	--	3.4
SH03	Shovel Volvo L70E	47.4	--	--	3.6
VM2	Veegmachine Wako	46.1	--	--	4.0
VM4	Veegmachine Wako	45.1	--	--	4.1
VM1	Veegmachine Wako	45.0	--	--	4.1
PB01	personen- en bestelwagens	41.6	41.6	41.6	4.0
HT3	Heftruck Toyota, 3 ton, d	41.4	--	--	4.0
TRVM	trekkers, afvoer vaste me	40.2	--	--	4.3
LB	lossen bulkwagen	37.4	--	--	4.2
HT2	Heftruck Toyota, 3 ton, d	37.4	--	--	4.2
HT1	Heftruck Toyota, 3 ton, d	37.2	--	--	4.1
MKVM	mobiele kraan, afvoer vas	36.7	--	--	4.3
VM5	Veegmachine Wako	33.8	--	--	4.4
SVK3	shovel, voeren koeien	31.5	--	--	4.1
SVK1	shovel, voeren koeien	29.0	--	--	4.2
SVK2	shovel, voeren koeien	28.5	--	--	4.2

LAmax resultaten per bron/groep voor ontvanger 04_A - Woning derden
Model: Maximale geluidsniveaus (LAmax), bestaande situatie (rev2)
Groep: hoofdgroep

Identificatie Bron/Groep	Omschrijving	Dag	Avond	Nacht	Cm
MCH01	zelfrijdende maaier, comb	59.3	59.3	59.3	3.2
MCH02	zelfrijdende maaier, comb	59.2	59.2	59.2	3.4
DWP	Open deur werkplaats	57.0	--	--	3.3
CON	oppakken/neerzetten conta	54.1	--	--	4.0
TR02	Trekkers	53.7	53.7	--	3.7
TR01	Trekkers	53.6	53.6	53.6	3.5
TR03	Trekkers	53.0	53.0	53.0	4.0
VRO02	vrachtwagens overige	50.1	50.1	50.1	4.0
VRO01	vrachtwagens overige	49.8	49.8	49.8	4.0
VRO03	vrachtwagens overige	49.7	49.7	49.7	4.0
MK02	Mobiele kraan	48.7	48.7	48.7	3.7
MK01	Mobiele kraan	48.5	--	--	3.5
VRM02	vrachtwagens mesttranspor	48.2	--	48.2	4.0
VRM01	vrachtwagens mesttranspor	48.0	--	48.0	4.0
VRM03	vrachtwagens mesttranspor	47.9	--	--	4.0
MK03	Mobiele kraan	47.7	--	--	3.7
TRVM	trekkers, afvoer vaste me	47.3	--	--	4.3
SH01	Shovel Volvo L70E	46.8	--	--	3.2
SH02	Shovel Volvo L70E	46.7	--	--	3.4
SH03	Shovel Volvo L70E	45.9	--	--	3.8
VM2	Veegmachine Wako	45.5	--	--	4.1
VM1	Veegmachine Wako	44.8	--	--	4.2
VM4	Veegmachine Wako	40.3	--	--	4.0
HT3	Heftruck Toyota, 3 ton, d	38.7	--	--	4.0
PB01	personen- en bestelwagens	38.6	38.6	38.6	4.1
MKVM	mobiele kraan, afvoer vas	37.4	--	--	4.2
HT2	Heftruck Toyota, 3 ton, d	37.3	--	--	4.2
VM3	Veegmachine Wako	37.2	--	--	3.9
SVK3	shovel, voeren koeien	33.9	--	--	4.0
SVK2	shovel, voeren koeien	32.6	--	--	4.1
LB	lossen bulkwagen	30.8	--	--	4.2
VM5	Veegmachine Wako	30.1	--	--	4.3
SVK1	shovel, voeren koeien	28.9	--	--	4.2
HT1	Heftruck Toyota, 3 ton, d	26.4	--	--	4.0

LAmax resultaten per bron/groep voor ontvanger 07_A - Woning derden
Model: Maximale geluidsniveaus (LAmax), bestaande situatie (rev2)
Groep: hoofdgroep

Identificatie Bron/Groep	Omschrijving	Dag	Avond	Nacht	Cm
MCH02	zelfrijdende maaier, comb	57.4	57.4	57.4	3.7
MKVM	mobiele kraan, afvoer vas	53.6	--	--	3.9
MCH01	zelfrijdende maaier, comb	53.3	53.3	53.3	4.0
TR02	Trekkers	51.7	51.7	--	4.1
TRVM	trekkers, afvoer vaste me	51.6	--	--	3.8
TR03	Trekkers	48.6	48.6	48.6	4.2
VRO02	vrachtwagens overige	48.6	48.6	48.6	4.3
TR01	Trekkers	48.0	48.0	48.0	4.2
MK02	Mobiele kraan	46.8	46.8	46.8	3.9
VRM02	vrachtwagens mesttranspor	46.7	--	46.7	4.3
VM5	Veegmachine Wako	46.2	--	--	4.0
VRO03	vrachtwagens overige	45.6	45.6	45.6	4.4
SVK3	shovel, voeren koeien	45.6	--	--	3.5
VM3	Veegmachine Wako	45.3	--	--	4.2
SH02	Shovel Volvo L70E	45.2	--	--	3.7
SVK2	shovel, voeren koeien	44.5	--	--	3.6
MK03	Mobiele kraan	43.7	--	--	4.2
VRO01	vrachtwagens overige	43.7	43.7	43.7	4.4
VRM03	vrachtwagens mesttranspor	43.6	--	--	4.4
SVK1	shovel, voeren koeien	43.4	--	--	3.8
MK01	Mobiele kraan	43.0	--	--	4.2
CON	oppakken/neerzetten conta	42.8	--	--	4.3
VRM01	vrachtwagens mesttranspor	42.1	--	42.1	4.4
VM4	Veegmachine Wako	42.0	--	--	4.1
SH03	Shovel Volvo L70E	41.4	--	--	4.0
SH01	Shovel Volvo L70E	40.8	--	--	4.0
PB01	personen- en bestelwagens	34.1	34.1	34.1	4.5
VM2	Veegmachine Wako	33.9	--	--	4.4
VM1	Veegmachine Wako	32.8	--	--	4.4
HT1	Heftruck Toyota, 3 ton, d	31.7	--	--	4.1
LB	lossen bulkwagen	28.6	--	--	4.4
DWP	Open deur werkplaats	22.9	--	--	3.8
HT2	Heftruck Toyota, 3 ton, d	22.5	--	--	4.4
HT3	Heftruck Toyota, 3 ton, d	19.4	--	--	4.3

Bijlage 6: berekeningsresultaten verkeersaantrekkende werking huidige situatie

Model: Verkeersaantrekkende werking, bestaande situatie (rev1) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op alle ontvangerpunten
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
01_A	Woning derden	1.5	31.4	29.8	24.7	34.8	72.7
01_B	Woning derden	5.0	33.4	31.8	26.8	36.8	73.3
02_A	Woning derden	1.5	35.4	33.8	28.8	38.8	76.2
02_B	Woning derden	5.0	38.1	36.6	31.6	41.6	76.8
03_A	Woning derden	1.5	55.5	54.0	48.7	59.0	93.1
03_B	Woning derden	5.0	54.9	53.5	48.3	58.5	92.5
04_A	Woning derden	1.5	47.3	45.7	40.6	50.7	85.3
04_B	Woning derden	5.0	48.8	47.2	42.0	52.2	86.3
05_A	Woning derden	1.5	29.9	27.7	22.6	32.7	69.4
05_B	Woning derden	5.0	39.5	37.9	32.7	42.9	77.3
06_A	Woning derden	1.5	34.2	32.6	27.6	37.6	74.9
06_B	Woning derden	5.0	36.9	35.4	30.3	40.4	75.4
07_A	Woning derden	1.5	28.2	26.6	21.5	31.6	70.0
07_B	Woning derden	5.0	29.7	28.1	23.1	33.1	70.4
08_A	Woning derden	1.5	15.2	12.6	7.4	17.6	57.3
08_B	Woning derden	5.0	17.4	15.3	10.2	20.3	58.5
09_A	Woning derden	1.5	45.2	43.7	38.5	48.7	83.5
09_B	Woning derden	5.0	46.0	44.6	39.3	49.6	83.7

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Verkeersaantrekkende werking, bestaande situatie (rev1) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op ontvangerpunt 03_A - Woning derden
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li	Cm
V02	Zelfrijdende maaier, combine, hakselaar	2.0	47.6	49.4	46.4	56.4	90.3	0.1
V01	Trekkers (incl. Hydrotrike)	1.5	52.7	49.4	43.4	54.4	84.3	0.1
V04	Vrachtwagens mesttransport	0.8	41.3	--	38.2	48.2	79.2	0.1
V07	personen- en bestelwagens	0.5	41.1	39.8	34.1	44.8	73.1	0.2
V03	Shovel Volvo 70E	2.0	40.2	--	--	40.2	79.9	0.1
V05	Vrachtwagens overige	0.8	47.4	48.2	--	53.2	83.1	0.1
V06	mobiele kraan	1.5	41.8	--	--	41.8	84.5	0.1
Totalen			55.5	54.0	48.7	59.0	93.1	

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Verkeersaantrekkende werking, bestaande situatie (rev1) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op ontvangerpunt 09_A - Woning derden
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li	Cm
V01	Trekkers (incl. Hydrotrike)	1.5	42.4	39.1	33.0	44.1	74.7	0.8
V02	Zelfrijdende maaier, combine, hakselaar	2.0	37.5	39.3	36.3	46.3	80.7	0.6
V05	Vrachtwagens overige	0.8	36.9	37.7	--	42.7	73.9	1.3
V06	mobiele kraan	1.5	31.6	--	--	31.6	75.0	0.8
V04	Vrachtwagens mesttransport	0.8	30.9	--	27.9	37.9	70.0	1.3
V07	personen- en bestelwagens	0.5	30.6	29.4	23.6	34.4	64.0	1.6
V03	Shovel Volvo 70E	2.0	30.1	--	--	30.1	70.3	0.6
Totalen			45.2	43.7	38.5	48.7	83.5	

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Bijlage 7: berekeningsresultaten L_{Amax} met onderzochte geluidsschermen

LAmax totaal resultaten voor ontvangers
Model: Maximale geluidsniveaus (LAmax), met geluidsschermen (rev2)
Groep: hoofdgroep

Identificatie Ontvanger	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht
01_A	Woning derden	1.5	56.2	56.2	56.2
01_B	Woning derden	5.0	59.9	59.9	59.9
02_A	Woning derden	1.5	45.7	45.7	45.7
02_B	Woning derden	5.0	57.8	57.8	57.8
03_A	Woning derden	1.5	49.4	49.4	49.4
03_B	Woning derden	5.0	55.8	55.8	55.8
04_A	Woning derden	1.5	47.3	47.0	47.0
04_B	Woning derden	5.0	58.4	53.2	53.2
05_A	Woning derden	1.5	50.7	50.7	50.7
05_B	Woning derden	5.0	56.0	55.9	55.9
06_A	Woning derden	1.5	56.8	56.8	56.8
06_B	Woning derden	5.0	59.1	59.1	59.1
07_A	Woning derden	1.5	57.4	57.4	57.4
07_B	Woning derden	5.0	61.4	61.4	61.4
08_A	Woning derden	1.5	55.9	55.9	55.9
08_B	Woning derden	5.0	59.7	59.7	59.7
09_A	Woning derden	1.5	47.8	47.8	47.8
09_B	Woning derden	5.0	55.4	50.9	50.9

LAmax resultaten per bron/groep voor ontvanger 01_B - Woning derden
Model: Maximale geluidsniveaus (LAmax), met geluidsschermen (rev2)
Groep: hoofdgroep

Identificatie Bron/Groep	Omschrijving	Dag	Avond	Nacht	Cm
MCH01	zelfrijdende maaier, comb	59.9	59.9	59.9	1.2
TR03	Trekkers	59.0	59.0	59.0	1.0
MCH02	zelfrijdende maaier, comb	58.0	58.0	58.0	2.0
VRO03	vrachtwagens overige	56.2	56.2	56.2	1.5
TR01	Trekkers	53.0	53.0	53.0	1.5
VRO02	vrachtwagens overige	46.4	46.4	46.4	2.5
VRO01	vrachtwagens overige	46.3	46.3	46.3	1.9
MK02	Mobiele kraan	45.3	45.3	45.3	1.7
VRM02	vrachtwagens mesttranspor	43.8	--	43.8	2.5
VRM01	vrachtwagens mesttranspor	43.8	--	43.8	1.9
PB01	personen- en bestelwagens	38.0	38.0	38.0	1.8
VRM03	vrachtwagens mesttranspor	54.0	--	--	1.5
SH01	Shovel Volvo L70E	47.0	--	--	1.2
SH03	Shovel Volvo L70E	51.9	--	--	0.7
SH02	Shovel Volvo L70E	45.3	--	--	2.0
TR02	Trekkers	49.7	49.7	--	2.2
MK01	Mobiele kraan	47.7	--	--	1.5
VM5	Veegmachine Wako	41.8	--	--	3.5
SVK1	shovel, voeren koeien	41.2	--	--	3.4
VM3	Veegmachine Wako	45.1	--	--	2.3
VM4	Veegmachine Wako	41.4	--	--	2.9
MKVM	mobiele kraan, afvoer vas	37.9	--	--	3.4
TRVM	trekkers, afvoer vaste me	39.8	--	--	3.6
SVK2	shovel, voeren koeien	29.9	--	--	3.4
SVK3	shovel, voeren koeien	31.6	--	--	3.3
VM2	Veegmachine Wako	46.1	--	--	1.1
HT1	Heftruck Toyota, 3 ton, d	26.8	--	--	2.9
HT2	Heftruck Toyota, 3 ton, d	42.5	--	--	0.9
MK03	Mobiele kraan	54.0	--	--	1.0
DWP	Open deur werkplaats	57.5	--	--	0.6
CON	oppakken/neerzetten conta	57.2	--	--	0.2
VM1	Veegmachine Wako	49.2	--	--	1.1
HT3	Heftruck Toyota, 3 ton, d	37.8	--	--	1.5
LB	lossen bulkwagen	55.1	--	--	1.7

LAmax resultaten per bron/groep voor ontvanger 03_B - Woning derden
Model: Maximale geluidsniveaus (LAmax), met geluidsschermen (rev2)
Groep: hoofdgroep

Identificatie Bron/Groep	Omschrijving	Dag	Avond	Nacht	Cm
MCH02	zelfrijdende maaier, comb	55.8	55.8	55.8	2.4
MCH01	zelfrijdende maaier, comb	52.0	52.0	52.0	1.6
TR03	Trekkers	46.9	46.9	46.9	2.7
MK02	Mobiele kraan	45.7	45.7	45.7	2.6
VRO02	vrachtwagens overige	45.6	45.6	45.6	2.6
TR01	Trekkers	45.3	45.3	45.3	1.9
VRO03	vrachtwagens overige	43.5	43.5	43.5	2.9
VRO01	vrachtwagens overige	43.1	43.1	43.1	2.2
VRM02	vrachtwagens mesttranspor	42.6	--	42.6	2.6
VRM01	vrachtwagens mesttranspor	40.1	--	40.1	2.2
PB01	personen- en bestelwagens	31.7	31.7	31.7	2.3
VRM03	vrachtwagens mesttranspor	40.5	--	--	2.9
SH03	Shovel Volvo L70E	41.3	--	--	1.9
MK01	Mobiele kraan	42.4	--	--	1.9
SH01	Shovel Volvo L70E	39.8	--	--	1.6
SH02	Shovel Volvo L70E	43.3	--	--	2.4
TR02	Trekkers	49.0	49.0	--	2.6
VM5	Veegmachine Wako	37.0	--	--	3.5
SVK1	shovel, voeren koeien	30.8	--	--	3.5
VM3	Veegmachine Wako	46.8	--	--	2.4
VM4	Veegmachine Wako	45.6	--	--	2.8
MKVM	mobiele kraan, afvoer vas	37.7	--	--	3.4
TRVM	trekkers, afvoer vaste me	41.8	--	--	3.6
SVK2	shovel, voeren koeien	29.4	--	--	3.3
SVK3	shovel, voeren koeien	32.9	--	--	3.2
VM2	Veegmachine Wako	42.4	--	--	2.6
HT1	Heftruck Toyota, 3 ton, d	34.3	--	--	2.8
HT2	Heftruck Toyota, 3 ton, d	30.3	--	--	3.0
MK03	Mobiele kraan	43.4	--	--	2.7
DWP	Open deur werkplaats	52.6	--	--	1.8
CON	oppakken/neerzetten conta	53.9	--	--	2.8
VM1	Veegmachine Wako	42.0	--	--	2.9
HT3	Heftruck Toyota, 3 ton, d	33.1	--	--	2.6
LB	lossen bulkwagen	35.1	--	--	3.1

LAmax resultaten per bron/groep voor ontvanger O5_B - Woning derden
Model: Maximale geluidsniveaus (LAmax), met geluidsschermen (rev2)
Groep: hoofdgroep

Identificatie Bron/Groep	Omschrijving	Dag	Avond	Nacht	Cm
MCH02	zelfrijdende maaier, comb	55.9	55.9	55.9	2.2
TR03	Trekkers	47.5	47.5	47.5	2.9
MCH01	zelfrijdende maaier, comb	47.5	47.5	47.5	1.9
VRO02	vrachtwagens overige	45.4	45.4	45.4	2.5
MK02	Mobiele kraan	45.0	45.0	45.0	2.2
VRM02	vrachtwagens mesttranspor	42.4	--	42.4	2.5
VRO03	vrachtwagens overige	41.9	41.9	41.9	3.1
TR01	Trekkers	40.8	40.8	40.8	2.1
VRO01	vrachtwagens overige	39.3	39.3	39.3	2.4
VRM01	vrachtwagens mesttranspor	36.2	--	36.2	2.4
PB01	personen- en bestelwagens	29.5	29.5	29.5	2.9
VRM03	vrachtwagens mesttranspor	39.0	--	--	3.1
SH03	Shovel Volvo L70E	41.4	--	--	2.7
MK01	Mobiele kraan	38.4	--	--	2.1
SH01	Shovel Volvo L70E	35.6	--	--	1.9
SH02	Shovel Volvo L70E	43.5	--	--	2.2
TR02	Trekkers	48.2	48.2	--	2.4
VM5	Veegmachine Wako	38.1	--	--	3.3
SVK1	shovel, voeren koeien	35.0	--	--	3.3
VM3	Veegmachine Wako	46.0	--	--	2.3
VM4	Veegmachine Wako	47.2	--	--	2.6
MKVM	mobiele kraan, afvoer vas	44.3	--	--	3.2
TRVM	trekkers, afvoer vaste me	49.0	--	--	3.3
SVK2	shovel, voeren koeien	36.4	--	--	3.1
SVK3	shovel, voeren koeien	38.0	--	--	2.8
VM2	Veegmachine Wako	42.8	--	--	2.8
HT1	Heftruck Toyota, 3 ton, d	35.0	--	--	2.6
HT2	Heftruck Toyota, 3 ton, d	32.5	--	--	3.1
MK03	Mobiele kraan	44.2	--	--	2.9
DWP	Open deur werkplaats	56.0	--	--	1.9
CON	oppakken/neerzetten conta	55.4	--	--	2.9
VM1	Veegmachine Wako	43.7	--	--	3.0
HT3	Heftruck Toyota, 3 ton, d	31.4	--	--	2.7
LB	lossen bulkwagen	34.0	--	--	3.1

Bijlage 8: berekeningsresultaten L_{Amax} met alternatieve in-/uitrit

LAmax totaal resultaten voor ontvangers
Model: Maximale geluidsniveaus (LAmax), alternatieve in-/uitrit (rev2)
Groep: hoofdgroep

Identificatie Ontvanger	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht
01_A	Woning derden	1.5	62.0	62.0	62.0
01_B	Woning derden	5.0	65.9	64.8	64.8
02_A	Woning derden	1.5	57.1	57.1	57.1
02_B	Woning derden	5.0	58.6	58.6	58.6
03_A	Woning derden	1.5	62.1	62.1	62.1
03_B	Woning derden	5.0	64.1	64.1	64.1
04_A	Woning derden	1.5	59.2	59.2	59.2
04_B	Woning derden	5.0	63.0	63.0	63.0
05_A	Woning derden	1.5	62.5	62.5	62.5
05_B	Woning derden	5.0	64.9	64.9	64.9
06_A	Woning derden	1.5	59.6	59.6	59.6
06_B	Woning derden	5.0	61.7	61.7	61.7
07_A	Woning derden	1.5	59.1	59.1	59.1
07_B	Woning derden	5.0	61.4	61.4	61.4
08_A	Woning derden	1.5	55.9	55.9	55.9
08_B	Woning derden	5.0	59.7	59.7	59.7
09_A	Woning derden	1.5	57.4	57.4	57.4
09_B	Woning derden	5.0	59.0	59.0	59.0

LAmax resultaten per bron/groep voor ontvanger 03_A - Woning derden
Model: Maximale geluidsniveaus (LAmax), alternatieve in-/uitrit (rev2)
Groep: hoofdgroep

Identificatie Bron/Groep	Omschrijving	Dag	Avond	Nacht	Cm
MCH01	zelfrijdende maaier, comb	62.1	62.1	62.1	3.4
MCH02	zelfrijdende maaier, comb	61.0	61.0	61.0	3.4
DWP	Open deur werkplaats	57.2	57.2	--	3.2
TR01	Trekkers	56.5	56.5	56.5	3.7
TR03	Trekkers	55.6	55.6	55.6	3.7
CON	oppakken/neerzetten conta	54.9	--	--	4.0
VRO01	vrachtwagens overige	53.0	53.0	53.0	4.0
VRO02	vrachtwagens overige	52.9	52.9	52.9	4.0
TR02	Trekkers	52.8	52.8	--	3.9
VRO03	vrachtwagens overige	51.5	51.5	51.5	4.1
MK01	Mobiele kraan	51.5	--	--	3.7
VRM01	vrachtwagens mesttranspor	51.0	--	51.0	4.0
VRM02	vrachtwagens mesttranspor	51.0	--	51.0	4.0
MK02	Mobiele kraan	50.6	--	--	3.7
SH01	Shovel Volvo L70E	49.7	--	--	3.4
VRM03	vrachtwagens mesttranspor	49.6	--	--	4.1
MK03	Mobiele kraan	49.5	--	--	3.8
SH02	Shovel Volvo L70E	48.6	--	--	3.4
VM3	Veegmachine Wako	48.6	--	--	3.9
SH03	Shovel Volvo L70E	47.4	--	--	3.6
VM2	Veegmachine Wako	46.1	--	--	4.0
VM4	Veegmachine Wako	45.1	--	--	4.1
VM1	Veegmachine Wako	45.0	--	--	4.1
PB01	personen- en bestelwagens	42.2	42.2	42.2	4.1
HT3	Heftruck Toyota, 3 ton, d	41.4	--	--	4.0
TRVM	trekkers, afvoer vaste me	40.3	--	--	4.3
HT2	Heftruck Toyota, 3 ton, d	37.4	--	--	4.2
HT1	Heftruck Toyota, 3 ton, d	37.2	--	--	4.1
MKVM	mobiele kraan, afvoer vas	36.7	--	--	4.3
LB	lossen bulkwagen	34.6	--	--	4.2
VM5	Veegmachine Wako	33.8	--	--	4.4
SVK3	shovel, voeren koeien	31.5	--	--	4.1
SVK1	shovel, voeren koeien	29.1	--	--	4.2
SVK2	shovel, voeren koeien	28.5	--	--	4.2

LAmax resultaten per bron/groep voor ontvanger O5_A - Woning derden
Model: Maximale geluidsniveaus (LAmax), alternatieve in-/uitrit (rev2)
Groep: hoofdgroep

Identificatie Bron/Groep	Omschrijving	Dag	Avond	Nacht	Cm
MCH01	zelfrijdende maaier, comb	62.5	62.5	62.5	3.3
MCH02	zelfrijdende maaier, comb	61.8	61.8	61.8	3.5
TR01	Trekkers	57.0	57.0	57.0	3.5
TR02	Trekkers	54.8	54.8	--	3.7
TR03	Trekkers	54.8	54.8	54.8	3.7
VRO01	vrachtwagens overige	53.8	53.8	53.8	3.9
VRO02	vrachtwagens overige	52.5	52.5	52.5	4.0
DWP	Open deur werkplaats	52.1	52.1	--	3.3
MK01	Mobiele kraan	52.0	--	--	3.5
VRM01	vrachtwagens mesttranspor	52.0	--	52.0	3.9
MK02	Mobiele kraan	51.4	--	--	3.7
CON	oppakken/neerzetten conta	51.2	--	--	4.0
VRM02	vrachtwagens mesttranspor	50.6	--	50.6	4.0
SH01	Shovel Volvo L70E	50.0	--	--	3.3
SH02	Shovel Volvo L70E	49.4	--	--	3.5
TRVM	trekkers, afvoer vaste me	47.8	--	--	4.2
VM1	Veegmachine Wako	44.3	--	--	4.2
VRO03	vrachtwagens overige	43.5	43.5	43.5	4.0
PB01	personen- en bestelwagens	42.8	42.8	42.8	4.0
VM2	Veegmachine Wako	42.5	--	--	4.1
VM4	Veegmachine Wako	42.5	--	--	4.0
MKVM	mobiele kraan, afvoer vas	42.0	--	--	4.2
MK03	Mobiele kraan	41.3	--	--	3.7
VRM03	vrachtwagens mesttranspor	40.6	--	--	4.0
VM3	Veegmachine Wako	39.7	--	--	3.9
SH03	Shovel Volvo L70E	37.9	--	--	3.5
SVK3	shovel, voeren koeien	35.0	--	--	3.9
SVK2	shovel, voeren koeien	35.0	--	--	4.0
VM5	Veegmachine Wako	33.2	--	--	4.3
HT3	Heftruck Toyota, 3 ton, d	33.2	--	--	4.0
HT1	Heftruck Toyota, 3 ton, d	33.2	--	--	4.0
HT2	Heftruck Toyota, 3 ton, d	32.8	--	--	4.2
SVK1	shovel, voeren koeien	32.5	--	--	4.1
LB	lossen bulkwagen	28.3	--	--	4.2

LAmax resultaten per bron/groep voor ontvanger 06_A - Woning derden
Model: Maximale geluidsniveaus (LAmax), alternatieve in-/uitrit (rev2)
Groep: hoofdgroep

Identificatie Bron/Groep	Omschrijving	Dag	Avond	Nacht	Cm
MCH01	zelfrijdende maaier, comb	59.6	59.6	59.6	3.5
MCH02	zelfrijdende maaier, comb	58.8	58.8	58.8	3.8
TR01	Trekkers	54.5	54.5	54.5	3.6
TR02	Trekkers	53.5	53.5	--	3.9
TR03	Trekkers	53.1	53.1	53.1	3.9
VRO01	vrachtwagens overige	51.2	51.2	51.2	4.0
VRO02	vrachtwagens overige	50.5	50.5	50.5	4.2
MK01	Mobiele kraan	49.5	--	--	3.6
VRM01	vrachtwagens mesttranspor	49.3	--	49.3	4.0
MK02	Mobiele kraan	48.7	--	--	3.9
VRM02	vrachtwagens mesttranspor	48.6	--	48.6	4.2
TRVM	trekkers, afvoer vaste me	48.4	--	--	4.1
VM3	Veegmachine Wako	48.1	--	--	4.1
CON	oppakken/neerzetten conta	47.5	--	--	4.2
SH01	Shovel Volvo L70E	47.1	--	--	3.5
SH02	Shovel Volvo L70E	46.3	--	--	3.8
MK03	Mobiele kraan	44.2	--	--	4.0
SH03	Shovel Volvo L70E	43.0	--	--	3.8
VM4	Veegmachine Wako	42.3	--	--	4.1
VRO03	vrachtwagens overige	42.3	42.3	42.3	4.2
SVK2	shovel, voeren koeien	41.3	--	--	4.0
SVK1	shovel, voeren koeien	40.5	--	--	4.1
VM2	Veegmachine Wako	40.4	--	--	4.3
PB01	personen- en bestelwagens	40.3	40.3	40.3	4.1
MKVM	mobiele kraan, afvoer vas	40.3	--	--	4.2
VRM03	vrachtwagens mesttranspor	39.9	--	--	4.2
SVK3	shovel, voeren koeien	38.1	--	--	3.9
VM5	Veegmachine Wako	36.1	--	--	4.3
VM1	Veegmachine Wako	35.3	--	--	4.3
HT1	Heftruck Toyota, 3 ton, d	32.5	--	--	4.1
DWP	Open deur werkplaats	29.7	29.7	--	3.6
LB	lossen bulkwagen	28.8	--	--	4.3
HT3	Heftruck Toyota, 3 ton, d	27.2	--	--	4.2
HT2	Heftruck Toyota, 3 ton, d	25.1	--	--	4.3

LAmax resultaten per bron/groep voor ontvanger 07_A - Woning derden
Model: Maximale geluidsniveaus (LAmax), alternatieve in-/uitrit (rev2)
Groep: hoofdgroep

Identificatie Bron/Groep	Omschrijving	Dag	Avond	Nacht	Cm
MCH01	zelfrijdende maaier, comb	59.1	59.1	59.1	3.6
MCH02	zelfrijdende maaier, comb	57.4	57.4	57.4	3.7
MKVM	mobiele kraan, afvoer vas	53.6	--	--	3.9
TR01	Trekkers	53.5	53.5	53.5	3.8
TRVM	trekkers, afvoer vaste me	51.6	--	--	3.8
TR03	Trekkers	51.6	51.6	51.6	4.1
TR02	Trekkers	50.8	50.8	--	3.9
VRO01	vrachtwagens overige	49.4	49.4	49.4	4.1
VRO02	vrachtwagens overige	48.6	48.6	48.6	4.3
MK01	Mobiele kraan	48.5	--	--	3.8
VRM01	vrachtwagens mesttranspor	47.8	--	47.8	4.1
MK02	Mobiele kraan	46.8	--	--	3.9
VRM02	vrachtwagens mesttranspor	46.7	--	46.7	4.3
SH01	Shovel Volvo L70E	46.6	--	--	3.6
VM5	Veegmachine Wako	46.2	--	--	4.0
SVK3	shovel, voeren koeien	45.6	--	--	3.5
VRO03	vrachtwagens overige	45.6	45.6	45.6	4.4
VM3	Veegmachine Wako	45.3	--	--	4.2
SH02	Shovel Volvo L70E	45.2	--	--	3.7
SVK2	shovel, voeren koeien	44.5	--	--	3.6
MK03	Mobiele kraan	43.8	--	--	4.2
VRM03	vrachtwagens mesttranspor	43.7	--	--	4.4
SVK1	shovel, voeren koeien	43.4	--	--	3.8
CON	oppakken/neerzetten conta	42.8	--	--	4.3
VM4	Veegmachine Wako	42.0	--	--	4.1
SH03	Shovel Volvo L70E	41.5	--	--	4.0
PB01	personen- en bestelwagens	38.6	38.6	38.6	4.2
VM2	Veegmachine Wako	33.9	--	--	4.4
VM1	Veegmachine Wako	32.8	--	--	4.4
HT1	Heftruck Toyota, 3 ton, d	31.7	--	--	4.1
LB	lossen bulkwagen	30.7	--	--	4.4
DWP	Open deur werkplaats	22.9	22.9	--	3.8
HT2	Heftruck Toyota, 3 ton, d	22.5	--	--	4.4
HT3	Heftruck Toyota, 3 ton, d	19.4	--	--	4.3

Bijlage 9: verkeersaantrekkende werking met alternatieve in-/uitrit

Model: Verkeersaantrekkende werking, alternatieve ontsluiting (rev1) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op alle ontvangerpunten
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
01_A	Woning derden	1.5	27.8	25.6	21.0	31.0	69.1
01_B	Woning derden	5.0	29.3	27.3	22.7	32.7	69.9
02_A	Woning derden	1.5	28.4	26.3	21.7	31.7	69.8
02_B	Woning derden	5.0	30.1	28.0	23.5	33.5	70.6
03_A	Woning derden	1.5	34.2	32.1	27.6	37.6	75.0
03_B	Woning derden	5.0	36.5	34.4	29.9	39.9	75.7
04_A	Woning derden	1.5	34.6	32.5	28.0	38.0	74.9
04_B	Woning derden	5.0	37.1	35.0	30.5	40.5	75.2
05_A	Woning derden	1.5	38.5	36.4	31.9	41.9	78.7
05_B	Woning derden	5.0	41.4	39.3	34.8	44.8	79.3
06_A	Woning derden	1.5	39.6	37.5	33.0	43.0	79.2
06_B	Woning derden	5.0	42.8	40.7	36.2	46.2	80.4
07_A	Woning derden	1.5	48.8	46.6	42.1	52.1	86.2
07_B	Woning derden	5.0	50.8	48.7	44.1	54.1	87.9
08_A	Woning derden	1.5	53.4	51.3	46.7	56.7	90.5
08_B	Woning derden	5.0	53.5	51.4	46.8	56.8	90.5
09_A	Woning derden	1.5	34.2	32.1	27.5	37.5	74.9
09_B	Woning derden	5.0	36.4	34.3	29.8	39.8	75.7

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Verkeersaantrekkende werking, alternatieve ontsluiting (rev1) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op ontvangerpunt 05_A - Woning derden
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li	Cm
V01	Trekkers (incl. Hydrotrike)	1.5	36.3	30.6	25.8	36.3	69.7	3.1
V02	Zelfrijdende maaier, combine, hakselaar	2.0	31.3	33.1	30.1	40.1	75.9	2.8
V05	Vrachtwagens overige	0.8	28.5	30.3	--	35.3	68.6	3.6
V06	mobiele kraan	1.5	24.6	--	--	24.6	70.3	3.1
V04	Vrachtwagens mesttransport	0.8	22.9	--	20.7	30.7	65.0	3.6
V03	Shovel Volvo 70E	2.0	22.6	--	--	22.6	66.2	2.8
V07	personen- en bestelwagens	0.5	22.5	21.3	15.6	26.3	58.7	3.7
Totalen			38.5	36.4	31.9	41.9	78.7	

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Model: Verkeersaantrekkende werking, alternatieve ontsluiting (rev1) - Gebr. v. Huet, Duiven (R002) - HUE-LG/0901
Bijdrage van hoofdgroep op ontvangerpunt 08_A - Woning derden
Rekenmethode Industrielawaai - IL; Periode: Alle perioden

Id	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li	Cm
V01	Trekkers (incl. Hydrotrike)	1.5	51.2	45.6	40.8	51.2	81.7	0.1
V02	Zelfrijdende maaier, combine, hakselaar	2.0	45.9	47.7	44.7	54.7	87.7	0.1
V05	Vrachtwagens overige	0.8	43.8	45.6	--	50.6	80.6	0.2
V06	mobiele kraan	1.5	39.3	--	--	39.3	82.0	0.1
V04	Vrachtwagens mesttransport	0.8	37.9	--	35.7	45.7	76.7	0.2
V07	personen- en bestelwagens	0.5	37.8	36.6	30.9	41.6	70.6	0.3
V03	Shovel Volvo 70E	2.0	36.5	--	--	36.5	77.4	0.1
Totalen			53.4	51.3	46.7	56.7	90.5	

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

Bestemmingsplan

Veegplan Duiven 2017

Gemeente Duiven

Projectnummer: P2401.01
Datum: 17-05-2018
Versie: ontwerp
IMRO-idn: NL.IMRO.0226.BPDUIVEN002-ON01

Regels

Inhoudsopgave

Regels 3

Hoofdstuk 1 Inleidende regels 6

Artikel 1 Begrippen 6
Artikel 2 Wijze van meten 14

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels 15

Artikel 3 Agrarisch 15
Artikel 4 Bedrijf 21
Artikel 5 Groen 25
Artikel 6 Maatschappelijk 26
Artikel 7 Tuin 28
Artikel 8 Tuin - 1 29
Artikel 9 Verkeer 31
Artikel 10 Verkeer - Verblijfsgebied 32
Artikel 11 Water 33
Artikel 12 Wonen 34
Artikel 13 Wonen - 1 37
Artikel 14 Wonen - 2 41
Artikel 15 Leiding - Riool 43
Artikel 16 Waarde - Hoge archeologische verwachting 45
Artikel 17 Waarde - Lage archeologische verwachting 47
Artikel 18 Waarde - Landschap 49
Artikel 19 Waarde - Middelmatige archeologische verwachting 50
Artikel 20 Waarde - Oude dijken en historische dorpslinten 52
Artikel 21 Waarde - Terrein van archeologische waarde 54

Hoofdstuk 3 Algemene regels 56

Artikel 22 Anti-dubbeltelregel 56
Artikel 23 Algemene gebruiksregels 57
Artikel 24 Algemene aanduidingsregels 58
Artikel 25 Algemene afwijkingsregels 59
Artikel 26 Algemene wijzigingsregels 61
Artikel 27 Algemene procedureregels 62

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels 63

Artikel 28 Overgangsrecht 63
Artikel 29 Slotregel 64

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 Plan

het bestemmingsplan Veegplan Duiven 2017 van de Gemeente Duiven

1.2 Bestemmingsplan

de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0226.BPDUIVEN002-ON01 met de bijbehorende regels en bijlagen;

1.3 Aanduiding

een geometrisch bepaald vlak of figuur waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden;

1.4 Aanduidingsgrens

de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft;

1.5 Aan huis verbonden beroep

een dienstverlenend beroep op zakelijk, maatschappelijk, juridisch, medisch, ontwerptechnisch of kunstzinnig gebied, dat in een (gedeelte van) een woning en/of bijbehorende bouwwerken wordt uitgeoefend uitsluitend door de gebruik(st)er, waarbij de woning in overwegende mate de woonfunctie behoudt en dat een ruimtelijke uitwerking of uitstraling heeft die met de woonfunctie in overeenstemming is;

1.6 Aan huis verbonden bedrijf

een bedrijf dat in een (gedeelte van) een woning en/of bijbehorende bouwwerken wordt uitgeoefend en dat is gericht op het vervaardigen van producten en/of het leveren van diensten, uitsluitend door de gebruik(st)er van de woning, en dat niet krachtens een milieuwet vergunning- of meldingplichtig is;

1.7 Afhankelijke woonruimte

een onzelfstandige, permanent vanuit de woning toegankelijke, woonruimte in een deel van een woning, waarin een gedeelte van de huishouding is gehuisvest uit een oogpunt van mantelzorg, waarbij de woning in overwegende mate de woonfunctie behoudt en dat een ruimtelijke uitwerking of uitstraling heeft die met de woonfunctie in overeenstemming is.

1.8 Agrarisch bedrijf

een bedrijf, dat is gericht op het voortbrengen van producten door middel van het telen van gewassen en/of het houden van dieren;

1.9 Agrarisch hulpbedrijf

een niet- industrieel bedrijf dat is gericht op het leveren van dieren, goederen en diensten aan agrarische bedrijven dan wel op het verwerken of opslaan van dieren en goederen, die afkomstig zijn van agrarische bedrijven;

1.10 Agrarisch loonbedrijf

een bedrijf, dat uitsluitend dan wel overwegend gericht is op het verlenen van diensten aan agrarische bedrijven, onderhoudswerkzaamheden aan (openbare) groenvoorzieningen en grond-/onderhoudswerkzaamheden aan infrastructurele voorzieningen, met behulp van landbouwwerktuigen en -apparatuur, alsmede het verrichten van werkzaamheden tot onderhoud en reparatie van landbouwwerktuigen en -apparatuur;

1.11 Agrarisch medegebruik

het uitoefenen van in bedrijfsmatig opzicht ondergeschikt agrarische activiteiten, al dan niet met een recreatief karakter;

1.12 Archeologische verwachtingwaarde

de aan een gebied toegekende verwachting in verband me de kans op het voorkomen van archeologische relicten;

1.13 Archeologische waarde

de aan een gebied toegekende waarde in verband met het voorkomen van archeologische relicten;

1.14 Bebouwing

één of meer gebouwen en/of bouwwerken, geen gebouwen zijnde;

1.15 Bedrijf

een inrichting of instelling gericht op het bedrijfsmatig voortbrengen, vervaardigen, bewerken, opslaan, installeren en/of herstellen van goederen dan wel het bedrijfsmatig verlenen van diensten, aan huis verbonden beroepen daaronder niet begrepen;

1.16 Bedrijfsgebouw

een gebouw dat dient voor de uitoefening van een bedrijf;

1.17 Bedrijfsvloeroppervlakte

de totale vloeroppervlakte van de ruimte die wordt gebruikt voor een (dienstverlenend) bedrijf of instelling, inclusief opslag- en administratieruimten en dergelijke;

1.18 Bedrijfswoning

een woning in of bij een gebouw of op een terrein, kennelijk slechts bedoeld voor (het huishouden van) een persoon, wiens huisvesting daar gelet op de bestemming van het gebouw of terrein noodzakelijk is;

1.19 Bestaand

a. bij bouwwerken: een legaal bouwwerk dat op het moment van terinzagelegging van het ontwerp van het plan bestaat of wordt gebouwd, dan wel nadien kan worden gebouwd krachtens een omgevingsvergunning, waarvoor de aanvraag voor het tijdstip van terinzagelegging is ingediend, tenzij in de regels anders is bepaald;
b. bij gebruik: het gebruik dat op het moment van de inwerkingtreding van het bestemmingsplan bestaat en in overeenstemming is met het voorheen geldend planologische regime;

1.20 Bestemmingsgrens

de grens van een bestemmingsvlak;

1.21 Bestemmingsvlak

een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming;

1.22 Bijbehorende bouwwerken

uitbreiding van een hoofdgebouw dan wel functioneel met een zich op hetzelfde perceel bevindend hoofdgebouw verbonden, daar al dan niet tegen aangebouwd gebouw, of ander bouwwerk, met een dak;

1.23 Bodemingreep

grondwerkzaamheden, waartoe onder meer worden gerekend:

a. het afgraven van grond waaronder ook wordt begrepen het verwijderen van bestaande funderingen en het graven of vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren en het aanleggen van drainage;
b. woelen, mengen, diepploegen, egaliseren en ontginnen van gronden;
c. het verlagen van het waterpeil;
d. het tot stand brengen en/of in exploitatie brengen van boor- en pompputten;
e. het uitvoeren van hei- en/of boorwerken en/of indrijven van scherpe voorwerpen in de bodem;
f. het aanleggen van bos of boomgaard, of het rooien van bos of boomgaard waarbij stobben worden verwijderd;
g. het aanleggen, verbreden of verharden van wegen, voet-, ruiter- of fietspaden, banen of parkeergelegenheden en het aanleggen van andere oppervlakteverhardingen;
h. het aanleggen van nieuwe en/of het vervangen en/of uitbreiden van bestaande (ondergrondse) transport-, energie, riool- of telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur."

1.24 Boogkas

een transparante afdekking van gewassen, geen bouwwerk zijnde, met een hoogte van 1 meter;

1.25 Bouwen

het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk;

1.26 Bouwgrens

de grens van een bouwvlak;

1.27 Bouwlaag

een doorlopend gedeelte van een gebouw dat door op gelijke of bij benadering gelijke hoogte liggende vloeren of balklagen is begrensd, zulks met inbegrip van de begane grond en met uitsluiting van onderbouw en zolder, met dien verstande dat volieresystemen niet als meerdere bouwlagen worden beschouwd;

1.28 Bouwperceel

een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten;

1.29 Bouwperceelgrens

de grens van een bouwperceel;

1.30 Bouwvlak

een geometrisch bepaald vlak, waarmee de gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn toegelaten;

1.31 Bouwwerk

elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die hetzij direct hetzij indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond;

1.32 Cultuurhistorische waarde

de aan een bouwwerk of gebied toegekende waarde, gekenmerkt door het beeld dat is ontstaan door het gebruik dat de mens in de loop van de geschiedenis van dat bouwwerk of dat gebied heeft gemaakt;

1.33 Dagrecreatie

activiteiten gericht op ontspanning in de vrije tijd zoals sport en spel, natuurbeleving, amusement en uitstapjes, die uitsluitend plaatsvinden binnen een tijdsbestek van een dag, zonder overnachting en waartoe tevens kleinschalige horeca-activiteiten worden gerekend.

1.34 Detailhandel

het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ten verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan personen die die goederen kopen voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit, dit met uitzondering van internetverkoop;

1.35 Dienstverlening

het bedrijfsmatig verrichten van activiteiten welke bestaan uit het verlenen van diensten aan derden, met of zonder rechtstreeks contact met het publiek;

1.36 Eerste bouwlaag

de bouwlaag op de begane grond;

1.37 Erotisch getinte vermaaksfunctie

een vermaaksfunctie, welke is gericht op het doen plaatsvinden van voorstellingen en/of vertoningen van porno-erotische aard, waaronder begrepen een seksbioscoop, een seksclub en een seksautomatenhal;

1.38 Extensief recreatief medegebruik

recreatief medegebruik van gronden zoals wandelen, paardrijden, fietsen, varen, zwemmen en vissen, waarbij de recreatie geen specifiek beslag legt op de ruimte;

1.39 Gebiedsgebonden functie

functies die een nauwe relatie hebben met het buitengebied zoals bijvoorbeeld: agrarisch hulpbedrijf en hoveniersbedrijf;

1.40 Gebouw

elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;

1.41 Gebruiken

gebruiken, het doen gebruiken, laten gebruiken en in gebruik geven;

1.42 Gebruiksgerichte paardenhouderij

een paardenhouderij waar het rijden met paarden primair gericht is op de ruiter/amazone;

1.43 Grondgebonden agrarisch bedrijf

een agrarisch bedrijf waarvan de bedrijfsvoering volledig of nagenoeg volledig is gericht op het gebruik maken van grond als productiemiddel;

1.44 Grondgebonden veehouderij

een agrarisch bedrijf dat uitsluitend of overwegend is gericht op:

a. het houden van vee, waarbij het gebruik van agrarische grond noodzakelijk is voor het functioneren ervan;
b. het fokken van paarden en/of pony's;

1.45 Hoofdactiviteit

Een functie waarvoor het hoofdgebouw als zodanig mag worden gebruikt;

1.46 Hoofdgebouw

een of meer panden, of een gedeelte daarvan, dat noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de geldende of toekomstige bestemming van een perceel en, indien meer panden of bouwwerken op het perceel aanwezig zijn, gelet op die bestemming het belangrijkst is;

1.47 Horeca

een bedrijf waar hoofdzakelijk dranken en/of etenswaren voor gebruik ter plaatse worden verstrekt en/of waarin logies wordt verstrekt, zoals bijvoorbeeld een café, restaurant, hotel, pension, en naar de aard en openingstijden daarmee gelijk te stellen bedrijven, een en ander al dan niet in combinatie met een vermaaksfunctie met uitzondering van een erotisch getinte vermaaksfunctie;

1.48 Intensieve veehouderij

een agrarisch bedrijf of dat deel van een agrarisch bedrijf waar tenminste 250 m^2 aan bedrijfsvloeroppervlak aanwezig is dat gebruikt wordt als veehouderij volgens de Wet milieubeheer, waar geen melkrundvee, schapen, paarden of dieren biologisch gehouden worden uitsluitend of in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer;

1.49 Internetverkoop

het bedrijfsmatig te koop aanbieden, zonder enige fysieke vorm van uitstalling ten verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan personen die goederen kopen voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit, zonder dat deze goederen op locatie bezichtigd of afgehaald kunnen worden;

1.50 Kampeermiddel

tenten, tentwagens, kampeerauto's of toercaravans dan wel andere onderkomens of andere voertuigen of gedeelten daarvan, voor zover niet als bouwwerk aan te merken, die geheel of gedeeltelijk blijvend zijn bestemd of ingericht dan wel worden gebruikt voor recreatief nachtverblijf;

1.51 Kas

een gebouw waarvan de wanden en het dak geheel of grotendeels bestaan uit glas of ander licht doorlatend materiaal ten behoeve van het kweken van vruchten, bloemen en/of planten;

1.52 Kleinschalig kampeerterrein

het houden van een kampeerterrein voor een beperkt aantal, met dien verstande dat buiten de periode van 15 maart tot en met 31 oktober geen kampeermiddelen aanwezig mogen zijn;

1.53 Kunstwerk

een bouwwerk, geen gebouw zijnde, voor civieltechnische en/of infrastructurele doeleinden, zoals een brug, een dam, een duiker, een tunnel, een via- of aquaduct of een sluis, dan wel een daarmee gelijk te stellen voorziening;

1.54 Kweektunnel

een halfrond of nagenoeg halfrond verplaatsbaar bouwwerk overtrokken met lichtdoorlatend materiaal en bestemd voor de kweek van gewassen en de bescherming van gewassen tegen neerslag;

1.55 Landschappelijke waarden

de aan een gebied toegekende waarde, gekenmerkt door het waarneembare -al dan niet begroeide- deel van het aardoppervlak, dat wordt bepaald door de onderlinge samenhang en beïnvloeding van niet-levende en levende natuur;

1.56 Lichte horeca

activiteiten waar overdag kleine etenswaren en niet of licht alcoholische dranken worden verstrekt, zoals theehuisjes, ijssalons, croissanterieën en naar de aard daarmee gelijk te stellen activiteiten;

1.57 Maatschappelijke voorzieningen

culturele, educatieve, medische, sociale en levensbeschouwelijke voorzieningen, voorzieningen ten behoeve van openbare dienstverlening, alsook ondergeschikte detailhandel en lichte horeca ten dienste van deze voorzieningen;

1.58 Mantelzorg

het bieden van zorg in een afhankelijke woonruimte aan een ieder die hulpbehoevend is op het fysieke, psychische en/of sociale vlak;

1.59 Nevenactiviteiten

één of meerderde activiteiten ondergeschikt aan de hoofdactiviteit in zowel (gezamenlijke) omvang (m^2) als de effecten op het woon- en leefklimaat;

1.60 Normaal onderhoud, gebruik en beheer

werkzaamheden die ter plaatse regelmatig terugkeren, teneinde tot een goed beheer van de gronden te komen; hieronder vallen niet de incidentele ingrepen in bijvoorbeeld de cultuurtechnische situatie of werkzaamheden die een onherstelbare aantasting betekenen van de aan een gebied toegekende waarde;

1.61 Onderbouw

een gedeelte van een gebouw, dat wordt afgedekt door een vloer waarvan de bovenkant minder dan 1,20 m boven het peil is gelegen;

1.62 Overig bouwwerk

een bouwkundige constructie van enige omvang, geen pand zijnde, die direct en duurzaam met de aarde is verbonden;

1.63 Paardenbak

een in de open lucht gelegen omheind terrein, eventueel voorzien van lichtmasten, dat is ingericht of kennelijk is ingericht voor het uitsluitend of in hoofdzaak gebruiken ten behoeve van het berijden van paarden;

1.64 Pand

de kleinste bij de totstandkoming functioneel en bouwkundig-constructief zelfstandige eenheid die direct en duurzaam met de aarde is verbonden en betreedbaar en afsluitbaar is;

1.65 Peil

a. voor een bouwwerk, waarvan de hoofdtoegang direct aan de weg grenst: de hoogte van de weg ter plaatse van die hoofdtoegang;
b. voor een bouwwerk, waarvan de hoofdtoegang niet direct aan de weg grenst: de hoogte van het (afgewerkte) terrein ter hoogte van die hoofdtoegang;
c. indien in of op het water wordt gebouwd: de hoogte van het terrein ter plaatse van het meest nabij gelegen punt waar het water grenst aan het vaste land;

1.66 Permanente teeltondersteunende voorzieningen

constructies bedoeld ter ondersteuning van open grondteelt, zoals kweektunnels, regenkappen, tunnel-, boog- en rolkassen die meer dan 6 maanden aaneengesloten in het jaar aanwezig zijn.

1.67 Prostitutie

het zich beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen vergoeding;

1.68 Productiegerichte paardenhouderij

eenagrarisch bedrijf waar uitsluitend of in hoofdzaak handelingen aan en/of met paarden worden verricht die primair gericht zijn op het voortbrengen, africhten en trainen en verhandelen van paarden;

1.69 Seksinrichting

een voor het publiek toegankelijke besloten ruimte waarin bedrijfsmatig, of in de omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht of vertoningen van erotische/pornografische aard plaatsvinden, waaronder in ieder geval worden verstaan een prostitutiebedrijf, een erotische massagesalon, een seksbioscoop, een seksautomatenhal, een sekstheater of een parenclub, al dan niet in combinatie met elkaar;

1.70 Schuilgelegenheid

overdekte ruimte, aan maximaal drie zijden omsloten door wanden, waarvan het hobbydier/de hobbydieren gebruik moet(en) kunnen maken in geval van weidegang, met als doel bescherming tegen extreme weersomstandigheden in zowel zomer als winter. In de schuilgelegenheid is geen opslag toegestaan;

1.71 Specifieke functie

verblijfsrecreatieve, dagrecreatieve en zorgfuncties zoals bijvoorbeeld: viskwekerij met mogelijkheden voor visvangst, groepsaccommodatie, kleinschalige sauna, zorgboerderij en dierenartsenpraktijk;

1.72 Staat van Bedrijfsactiviteiten

een als Bijlage 1 en Staat van bedrijfsactiviteiten - bedrijf bij deze regels behorende en daarvan deel uitmakende lijst van bedrijven en instellingen;

1.73 Stacaravan

een kampeermiddel in de vorm van een caravan of soortgelijk onderkomen op wielen, dat mede gelet op de afmetingen, kennelijk niet bestemd is om regelmatig en op normale wijze op de verkeerswegen ook over grotere afstanden als een aanhangsel van een auto te worden voortbewogen;

1.74 Teeltondersteunende voorzieningen

constructies bedoeld ter tijdelijke ondersteuning van open grondteelt, zoals kweektunnels, regenkappen, tunnel-, boog- en rolkassen.

1.75 Tijdelijke teeltondersteunende voorziening

teeltondersteunende voorzieningen die maximaal 7 maanden aaneengesloten in het jaar aanwezig zijn.

1.76 Uitvoeren

uitvoeren, het doen uitvoeren, laten uitvoeren en in uitvoering geven;

1.77 Voorgevel

de naar de weg gekeerde gevel van een gebouw; gebouwen welke met meer dan één zijde naar de weg gekeerd zijn hebben meerdere voorgevels;

1.78 Windturbine

een gebouwde voorziening voor het omzetten van de energie van bewegende lucht in andere energievormen, waaronder begrepen elektriciteit en warmte;

1.79 Woning

een complex van ruimten, uitsluitend bedoeld voor de huisvesting van één afzonderlijk huishouden;

1.80 Zolder

ruimte(n) in een gebouw die geheel is (zijn) afgedekt met schuine daken en die in functioneel opzicht deel uitmaakt van (de) daaronder gelegen bouwlaag of bouwlagen.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van de regels wordt als volgt gemeten:

2.1 De afstand tot de zijdelingse bouwperceelgrens

tussen de zijdelingse grens van het bouwperceel en een bepaald punt van het bouwwerk, waar die afstand het kortst is;

2.2 De bouwhoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een overig bouwwerk met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen, bij een windturbine is de hoogte de ashoogte;

2.3 De goothoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot c.q. de druiplijn, het boeibord of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel;

2.4 De oppervlakte van een bouwwerk

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk;

2.5 De horizontale diepte van een gebouw

de diepte van een gebouw, gemeten loodrecht vanaf de gevel waaraan wordt gebouwd;

2.6 De oppervlakte van een overkapping

tussen de buitenzijde van de afdekking van de overkapping, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van de overkapping.

2.7 Ondergeschikte bouwdelen

Bij toepassing van het bepaalde ten aanzien van het bouwen worden ondergeschikte bouwonderdelen, als plinten, pilasters, kozijnen, gevelversieringen, ventilatiekanalen, schoorstenen, liftschachten, gevel- en kroonlijsten, luifels, balkons en overstekende daken buiten beschouwing gelaten, mits de overschrijding van bouwgrenzen niet meer dan 1 m bedraagt.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Agrarisch

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Agrarisch" aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. de uitoefening van een grondgebonden agrarisch bedrijf of grondgebonden veehouderij;
b. maximaal 1 bedrijfswoning;
c. hobbymatige weidegang;
d. agrarisch natuurbeheer;
e. het uitoefenen van de navolgende ondergeschikte nevenactiviteiten waarvoor 25% van de oppervlakte van de bedrijfsgebouwen met een maximum van 350 m^2 mag worden gebruikt:
    1. langdurige opslag van goederen met uitzondering van opslag van gevaarlijke ontplofbare stoffen, bestrijdingsmiddelen, afvalstoffen en stoffen die geurhinder kunnen veroorzaken;
    2. kleinschalige extensieve dagrecreatieve activiteiten gericht op de beleving van agrarische activiteiten, natuur- en landschapswaarden, kunst en cultuur, educatie zoals een cursusruimte voor ambachten, galerie/potterie, binnenspeeltuin, theetuin of museum voor oude werktuigen;
    3. dagopvang voor ouderen/kinderen/gehandicapten van maximaal 15 personen waarbij ook buitenactiviteiten zijn toegestaan gericht op de beleving van agrarische bezigheden;
    4. recreatief verblijf in de vorm van een beperkte groeps- of pensionaccommodatie (maximaal 15 personen), zoals boerenkamers;
    5. nevenactiviteiten met een agrarisch karakter, gericht op het houden, verzorgen of voortbrengen van dieren of gewassen zoals een hovenier of een dierenarts;

met dien verstande dat buitenopslag ten behoeve van deze activiteiten niet is toegestaan.

f. kleinschalige binnenactiviteiten die gericht zijn op de uitoefening van persoonlijke/ dierlijke verzorging, zoals een kapper, pedicure, schoonheidsspecialist of hondentrimmer waarvoor maximaal 60 m^2 van de oppervlakte van de bedrijfsgebouwen mag worden gebruikt, met dien verstande dat buitenopslag ten behoeve van deze activiteiten niet is toegestaan;
g. recreatieve nevenactiviteiten in de vorm van een kleinschalig kampeerterrein uitsluitend binnen het bouwvlak, met dien verstande dat:
    1. maximaal 25 kampeerplaatsen met bijbehorende sanitaire voorzieningen per bedrijf zijn toegestaan, waaronder begrepen maximaal 4 trekkershutten per bedrijf;
    2. alleen binnen de periode van 15 maart tot 31 oktober kampeermiddelen op het terrein aanwezig mogen zijn;
    3. stacaravans niet zijn toegestaan;
    4. de gezamenlijke oppervlakte van gebouwen ten behoeve van sanitaire voorzieningen mag niet meer dan 50 m^2 bedragen.
h. teeltondersteunende voorzieningen binnen het bouwvlak;
i. de bestaande paardenbakken binnen het bouwvlak of direct aansluitend aan het bouwvlak;
j. ter plaatse van de aanduiding 'rijbak' een paardenbak met een oppervlakte van 1.950 m^2;
k. aan huis verbonden beroepen;
l. mantelzorg;
m. extensief recreatief medegebruik met bijbehorende wegen en (fiets-)paden;
n. ter plaatse van de aanduiding 'paardenhouderij': tevens een productiegerichte paardenhouderij;
o. water en voorzieningen voor de waterhuishouding;
p. de bestaande nutsvoorzieningen;
q. ter plaatse van de aanduiding “specifieke vorm van groen – afschermende beplanting” een groenvoorziening in de vorm van een windsingel;

met bijbehorende gebouwen, bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ontsluitingsvoorzieningen,

parkeervoorzieningen, groenvoorzieningen, tuinen en erven binnen het bouwvlak.

3.2 Bouwregels

3.2.1 bedrijfsgebouwen, teeltondersteunende voorzieningen en bedrijfswoningen:

Bedrijfsgebouwen, (permanente en tijdelijke) teeltondersteunende voorzieningen en bedrijfswoningen voldoen aan de volgende kenmerken:

a. gebouwd binnen het bouwvlak;
b. ter plaatse van de aanduiding 'rijbak' mogen geen gebouwen en bijbehorende bouwwerken opgericht worden;
c. de oppervlakte van de bedrijfswoning bedraagt maximaal 175 m^2 dan wel de bestaande maximale oppervlakte indien deze meer bedraagt dan 175 m^2;
d. herbouw van een woning is slechts toegestaan op de bestaande locatie binnen het bouwvlak;
e. goothoogte van
    1. bedrijfsgebouwen maximaal 7 meter;
    2. bedrijfswoningen maximaal 6 meter;
f. bouwhoogte van
    1. bedrijfswoningen maximaal 9 meter;
    2. bedrijfsgebouwen maximaal 12 meter;
    3. teeltondersteunende voorzieningen maximaal 4 m;
g. gezamenlijke oppervlakte van
    1. permanente teeltondersteunende voorzieningen maximaal 1.000 m^2.

3.2.2 bijbehorende bouwwerken bij de bedrijfswoning

Bijbehorende bouwwerken bij de bedrijfswoning voldoen aan de volgende kenmerken:

a. gebouwd binnen het bouwvlak;
b. gebouwd minimaal 3 m achter (het verlengde van) de voorgevel van de bedrijfswoning;
c. afstand tot de bedrijfswoning maximaal 20 m;
d. gezamenlijke oppervlakte voor zover gebouwd per bedrijfswoning maximaal:
    1. 75 m^2 dan wel de bestaande oppervlakte indien deze meer bedraagt dan 75 m^2;
    2. als de bouwmogelijkheden voor de bedrijfswoning o.g.v. artikel 3.2.1, sub c niet volledig zijn benut, mogen deze worden gebruikt voor de realisatie van bijbehorende bouwwerken t.b.v. de bedrijfswoning, zonder dat dit ten koste gaat van de onder artikel 3.2.2, sub d, onder 1 genoemde oppervlaktenorm;
e. goothoogte is maximaal 3 m;
f. bouwhoogte is maximaal 6 m;
g. in afwijking van het bepaalde in artikel 3.2.2 sub b zijn voor de voorgevel erkers en serre's toegestaan mits:
    1. de horizontale diepte maximaal 1,5 meter bedraagt;
    2. de diepte van de overblijvende, niet met gebouwen bebouwde gronden minimaal 2,5 meter bedraagt;
    3. voor zover de erker wordt gebouwd tegen een gevel van de bedrijfswoning de breedte maximaal 2/3 van de breedte van die gevel bedraagt;
    4. de bouwhoogte maximaal 3 meter bedraagt dan wel de hoogte van de eerste bouwlaag van de bedrijfswoning + 0,25 meter.

3.2.3 trekkershutten

Trekkershutten voldoen aan de volgende kenmerken:

a. de oppervlakte per trekkershut bedraagt maximaal 18 m^2;
b. de bouwhoogte bedraagt maximaal 4 m.

3.2.4 bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Bouwwerken, geen gebouwen zijnde, voldoen aan de volgende kenmerken:

a. Binnen het bouwvlak zijn uitsluitend toegestaan:
   1. voedersilo's met een bouwhoogte van maximaal 15 meter;
   2. mestsilo's en hooimijten met een bouwhoogte van maximaal 10 meter;
   3. kleinschalige windturbines met een as-hoogte van maximaal 15 meter;
   4. sleufsilo's met een bouwhoogte van maximaal 2 meter;
   5. erf- en perceelafscheidingen met een bouwhoogte van maximaal 2 meter;
   6. in afwijking van het bepaalde onder 3.2.4, onder a, sub 5 bedraagt de bouwhoogte van erf- of terreinafscheidingen ten behoeve van een paardenbak maximaal 1,75 meter;
   7. speelvoorzieningen met een bouwhoogte van maximaal 3 meter;
   8. lichtmasten met een bouwhoogte van maximaal 6 meter;
   9. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde met een bouwhoogte van maximaal 2,5 meter;
b. Buiten het bouwvlak zijn uitsluitend toegestaan bouwwerken, geen gebouwen zijnde, in de vorm van erf- en perceelafscheidingen met een bouwhoogte van maximaal 2 meter.

3.3 Afwijken van de bouwregels

3.3.1 overschrijding bouwgrenzen

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 3.2.1 sub a voor het overschrijden van de bouwgrenzen aan maximaal één zijde, mits:

a. de bouwgrens met maximaal 10 meter wordt overschreden;
b. de overschrijding noodzakelijk is in verband met een doelmatige uitoefening van het bedrijf;
c. het fictieve bouwvlak hierdoor geen groter aaneengesloten oppervlak krijgt dan 1,0 ha;
d. sprake is van een streekeigen landschappelijke inpassing;
e. geen onevenredige aantasting plaatsvindt van in de omgeving aanwezige functies en waarden;
f. geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de belangen van eigenaren en gebruikers van omliggende gronden.

3.3.2 verruimen teeltondersteunende voorzieningen

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 3.2.1 sub g voor het toestaan van maximaal 1.500 m^2 aan permanente teeltondersteunende voorzieningen binnen het bouwvlak, mits:

a. de bedrijfseconomische noodzaak kan worden aangetoond;
b. geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de in de omgeving aanwezige functies en waarden.

3.3.3 teeltondersteunende voorzieningen buiten het bouwvlak

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 3.2.1 sub a voor het bouwen van tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen buiten het bouwvlak, mits:

a. aansluitend aan het bouwvlak gerealiseerd;
b. de oppervlakte maximaal 10.000 m^2 bedraagt;
c. de bouwhoogte maximaal 4 meter bedraagt;
d. de gronden niet mede bestemd zijn voor "Waarde - Landschap";

3.3.4 schuilgelegenheden

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 3.2.1 sub a voor het bouwen van schuilgelegenheden voor dieren buiten het bouwvlak, mits:

a. de schuilgelegenheid op een aaneengesloten perceel van tenminste 0,5 ha wordt opgericht;
b. het oppervlak van de schuilgelegenheid voor zover gelegen op aaneengesloten perceel van 0,5 ha tot 1 ha bedraagt maximaal 20 m^2;
c. het oppervlak van overige schuilgelegenheden bedraagt maximaal 40 m^2;
d. de maximale bouwhoogte niet meer bedraagt dan 3,5 meter;
e. maximaal 1 schuilgelegenheid is toegestaan per agrarisch bedrijf;
f. maximaal 1 schuilgelegenheid is toegestaan per woning;
g. de onderlinge afstand tot schuilgelegenheden minimaal 25 meter bedraagt;
h. de schuilgelegenheid is niet toegestaan op gronden welke mede zijn bestemd voor "Waarde - Landschap";
i. de belangen van omliggende functies niet onevenredig worden geschaad.

3.3.5 herbouw van een (bedrijfs-)woning

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken de regels voor de herbouw van een (bedrijfs-)woning op een andere locatie binnen het bouwvlak met dien verstande dat:

a. de nieuwe locatie in ruimtelijk, milieuhygiënisch en/of verkeerstechnisch opzicht een verbetering ten opzichte van de oude locatie moet vormen;
b. voldaan wordt aan de eisen zoals gesteld in de Wet geluidhinder;
c. de bestaande woning moet worden afgebroken.

3.4 Specifieke gebruiksregels

3.4.1 verkoop van eigen geproduceerde agrarische producten

Gebruik van ruimten ten behoeve van (detail)handel in hoofdzakelijk ter plaatse vervaardigde agrarische producten als ondergeschikte nevenactiviteit van een agrarisch bedrijf is toegestaan met een maximum oppervlak van 35 m^2.

3.4.2 houden van dieren op meerdere bouwlagen

Maximaal 1 bouwlaag van gebouwen mag worden gebruikt voor het houden van dieren zonodig gebruik makend van volieresystemen.

3.4.3 aan huis verbonden beroep

De (bedrijfs)woning en/of bijbehorende bouwwerken mogen worden gebruikt ten behoeve van aan huis verbonden beroepen met dien verstande dat:

a. ten hoogste 40% van het vloeroppervlak van de (bedrijfs)woning en/of bijbehorende bouwwerken tot ten hoogste 30 m^2 wordt gebruikt voor het aan-huis-verbonden beroep;
b. degene die het aan-huis-verbonden beroep uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. door degene die het aan-huis-verbonden beroep uitoefent, kan worden aangetoond dat de uitoefening van het beroep geen extra parkeerruimte vereist binnen het openbaar gebied;
d. voorzien is in voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein;
e. er mag geen detailhandel, groothandel of horeca plaatsvinden;
f. het aan huis verbonden beroep er niet toe mag leiden dat de gezamenlijke oppervlakte van aan huis verbonden beroepen en aan huis verbonden bedrijven meer dan 60 m^2 bedraagt.

3.5 Afwijken van de gebruiksregels

3.5.1 nevenactiviteiten

a. Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 3.1 sub c voor het vergroten van de toegestane oppervlakte voor gebruik van

bedrijfsgebouwen voor het uitoefenen van ondergeschikte nevenactiviteiten tot een maximum van 500 m^2;

b. Afwijken als bedoeld in artikel 3.5.1 sub a is alleen mogelijk onder voorwaarde dat:
   1. maximaal 25% van de oppervlakte van de bedrijfsgebouwen mag worden gebruikt ten behoeve van de nevenactiviteit;
   2. de belangen van omliggende functies niet onevenredig worden geschaad;
   3. de verkeersaantrekkende werking niet onevenredig toeneemt;
   4. voorzien wordt in voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein;
   5. er geen buitenopslag en/of buitenstalling plaatsvindt;
   6. er wordt voorzien in een gebiedseigen landschappelijke inpassing.

3.5.2 kleinschalig kamperen buiten het bouwvlak

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 3.1 onder e voor het toestaan van een kleinschalig kampeerterrein buiten het bouwvlak, met dien verstande dat:

a. het kleinschalig kampeerterrein wordt gerealiseerd direct aansluitend aan een bouwvlak binnen de bestemming "Agrarisch", dan wel direct aansluitend aan een bestemmingsvlak met de bestemming "Wonen - 1";
b. voor zover gerealiseerd direct aansluitend aan een bouwvlak binnen de bestemming "Agrarisch" zijn maximaal 25 kampeerplaatsen met bijbehorende sanitaire voorzieningen toegestaan, waaronder begrepen maximaal 4 trekkershutten per bedrijf, met dien verstande dat de sanitaire voorzieningen binnen het bouwvlak moeten worden gerealiseerd;
c. voor zover gerealiseerd direct aansluitend aan een bestemmingsvlak met de bestemming "Wonen - 1" zijn in totaal per woning maximaal 10 kampeerplaatsen met bijbehorende sanitaire voorzieningen toegestaan, waarbij trekkershutten niet zijn toegestaan, met dien verstande dat de sanitaire voorzieningen binnen de bestemming Wonen - 1 moeten worden gerealiseerd;
d. alleen binnen de periode van 15 maart tot 31 oktober kampeermiddelen op het terrein aanwezig mogen zijn;
e. stacaravans niet zijn toegestaan;
f. er dient te worden voorzien in een gebiedseigen landschappelijke inpassing.

3.5.3 plattelandswoning

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 3.1 voor het toestaan dat één of meerdere bedrijfswoningen worden bewoond door derden, mits ten minste één bedrijfswoning ten dienste van het agrarisch bedrijf aanwezig blijft.

3.5.4 paardenbakken

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 3.1 voor het toestaan van nieuwe paardenbakken onder voorwaarden dat:

a. paardenbakken uitsluitend worden gerealiseerd op of direct aansluitend aan het bouwvlak van de bestemmingen 'Agrarisch';
b. de oppervlakte niet meer dan 800 m^2 bedraagt;
c. er per bouwvlak in de bestemming 'Agrarisch' maximaal één paardenbak wordt opgericht, tenzij het een bedrijfsmatige paardenhouderij betreft;
d. de paardenbak niet binnen de bestemming 'Waarde-Landschap' ligt;
e. de bouwhoogte terreinafscheiding bedraagt maximaal 1,75 meter;
f. maximaal 4 lichtmasten zijn toegestaan indien:
   1. de afstand tot de bestemming Natuur minimaal 100 meter bedraagt;
g. de bouwhoogte van lichtmasten bedraagt maximaal 6 meter;
h. er geen overlast voor de omgeving ontstaat;

i. er wordt voorzien in een gebiedseigen, landschappelijke inpassing.

3.6 Wijzigingsbevoegdheid

3.6.1 wijzigen en/of vergroten van het bouwvlak voor agrarische bedrijven, niet zijnde intensieve veehouderijen

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen voor wat betreft het wijzigen van het bouwvlak en/of vergroten van de oppervlakte van het bouwvlak, mits:

a. de wijziging en/of uitbreiding geen betrekking heeft op een intensieve veehouderij;
b. de wijziging en/of vergroting noodzakelijk is in het kader van een doelmatige uitoefening van het agrarisch bedrijf;
c. het bouwvlak hierdoor geen groter aaneengesloten oppervlak krijgt dan 1,5 ha;
d. er een compact bouwvlak blijft bestaan;
e. de vergroting noodzakelijk is vanuit bedrijfseconomische redenen;
f. geen onevenredige aantasting plaatsvindt van in de omgeving aanwezige functies en waarden;
g. geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de belangen van eigenaren en gebruikers van omliggende gronden;
h. er wordt voorzien in een gebiedseigen landschappelijke inpassing.

3.6.2 wijzigen bestemming naar wonen

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen voor wat betreft het wijzigen van het agrarisch bouwvlak naar Wonen-1 met dien verstande dat:

a. uitsluitend de op het tijdstip van vaststelling van het wijzigingsbesluit bestaande bedrijfswoning alsmede de inpandige bedrijfsruimte mag worden gebruikt voor bewoning;
b. het aantal woningen beperkt dient te blijven tot één dan wel zoveel als legaal aanwezig is op het moment van het nemen van het wijzigingsbesluit;
c. het agrarische gebruik is beëindigd;
d. de woonfunctie milieuhygiënisch inpasbaar is;
e. er geen onevenredige beperkingen voor omliggende, bestaande agrarische bedrijven optreden.

Artikel 4 Bedrijf

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Bedrijf" aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. bedrijven, voor zover deze bedrijven zijn opgenomen in de bij deze regels behorende Bijlage 2 Niet agrarische bedrijfsactiviteiten;
b. bedrijven zoals opgenomen in Bijlage 1 Staat van bedrijfsactiviteiten - bedrijf in de kolom 'Type bedrijfsactiviteit', voor zover deze bedrijven niet vallen onder het bepaalde onder a, met dien verstande dat ter plaatse van de aanduiding:
    1. opslag' de gezamenlijke bebouwde oppervlakte ten behoeve van opslag maximaal de aanduiding ter plaatse mag bedragen;
c. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch – agrarisch medegebruik' is agrarisch medegebruik toegestaan;
d. maximaal 1 bedrijfswoning per bestemmingsvlak, dan wel:
    1. maximaal het ter plaatse van de aanduiding 'maximum aantal wooneenheden' aangegeven aantal;
    2. twee bedrijfswoningen, twee-aaneen gebouwd ter plaatse van de aanduiding 'twee-aaneen';
e. aan huis verbonden beroepen;
f. mantelzorg;
g. met bijbehorende gebouwen, bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ontsluitings- voorzieningen, parkeervoorzieningen, groenvoorzieningen, tuinen en erven.

4.2 Bouwregels

4.2.1 bedrijfsgebouwen en bedrijfswoningen

Bedrijfsgebouwen en bedrijfswoningen voldoen aan de volgende kenmerken:

a. worden gebouwd binnen het bouwvlak;
b. herbouw van een woning is slechts toegestaan op de bestaande locatie binnen het bouwvlak;
c. goothoogte van:
    1. bedrijfsgebouwen maximaal 6 meter, dan wel de ter plaatse van de aanduiding 'maximale goothoogte' aangegeven hoogte;
    2. bedrijfswoningen maximaal 6 meter;
d. bouwhoogte van:
    1. bedrijfsgebouwen maximaal 10 meter, dan wel de ter plaatse van de aanduiding 'maximale bouwhoogte' aangegeven bouwhoogte;
    2. bedrijfswoningen maximaal 9 meter;
e. gezamenlijke oppervlakte van bedrijfsgebouwen:
    1. het oppervlak zoals opgenomen in Bijlage 2 Niet agrarische bedrijfsactiviteiten zoals behorende bij deze regels in de kolom 'Max. opp. na uitbreiding bij recht';
f. de oppervlakte van de bedrijfswoning bedraagt maximaal 175 m^2 dan wel de bestaande oppervlakte indien deze meer bedraagt dan 175 m^2;

4.2.2 bijbehorende bouwwerken bij de bedrijfswoning

Bijbehorende bouwwerken bij de bedrijfswoning voldoen aan de volgende kenmerken:

a. gebouwd binnen het bouwvlak;
b. gebouwd op minimaal 3 m achter (het verlengde van) de voorgevel van de bedrijfswoning;
c. afstand tot de bedrijfswoning maximaal 20 meter;
d. gezamenlijke oppervlakte voor zover gebouwd per bedrijfswoning maximaal:
    1. 75 m^2 dan wel de bestaande oppervlakte indien deze meer bedraagt dan 75 m^2;

2. als de bouwmogelijkheden voor de bedrijfswoning o.g.v. artikel 4.2.1, sub f niet volledig zijn benut, mogen deze worden gebruikt voor de realisatie van bijbehorende bouwwerken t.b.v. de bedrijfswoning, zonder dat dit ten koste gaat van de onder artikel 4.2.2, sub d, onder 1 genoemde oppervlaktenorm;

e. goothoogte is maximaal 3 m;
f. bouwhoogte is maximaal 6 m;
g. in afwijking van het bepaalde in artikel 4.2.2 sub b zijn voor de voorgevel erkers en serre's toegestaan mits:
   1. de horizontale diepte maximaal 1,5 meter bedraagt;
   2. de diepte van de overblijvende, niet met gebouwen bebouwde gronden minimaal 2,5 meter bedraagt;
   3. voor zover de erker wordt gebouwd tegen een gevel van de bedrijfswoning de breedte maximaal 2/3 van de breedte van die gevel bedraagt;
   4. de bouwhoogte maximaal 3 meter bedraagt dan wel de hoogte van de eerste bouwlaag van de bedrijfswoning + 0,25 meter.
h. een carport ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - carport';

4.2.3 bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, maximaal:

a. lichtmasten maximaal 8 meter;
b. speelvoorzieningen 3 meter;
c. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde 2 meter.

4.3 Afwijken van de bouwregels

4.3.1 herbouw van een (bedrijfs-)woning

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken de regels voor de herbouw van een (bedrijfs-)woning op een andere locatie binnen het bouwvlak met dien verstande dat:

a. de nieuwe locatie in ruimtelijk, milieuhygiënisch en/of verkeerstechnisch opzicht een verbetering ten opzichte van de oude locatie moet vormen;
b. voldaan wordt aan de eisen zoals gesteld in de Wet geluidhinder;
c. de bestaande woning moet worden afgebroken.

4.4 Specifieke gebruiksregels

4.4.1 aan huis verbonden beroep

De (bedrijfs)woning en/of bijbehorende bouwwerken mogen worden gebruikt ten behoeve van aan huis verbonden beroepen met dien verstande dat:

a. ten hoogste 40% van het vloeroppervlak van de (bedrijfs)woning en/of bijbehorende bouwwerken tot ten hoogste 30 m^2 wordt gebruikt voor het aan-huis-verbonden beroep;
b. degene die het aan-huis-verbonden beroep uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. door degene die het aan-huis-verbonden beroep uitoefent, kan worden aangetoond dat de uitoefening van het beroep geen extra parkeerruimte vereist binnen het openbaar gebied;
d. voorzien is in voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein;
e. er mag geen detailhandel, groothandel of horeca plaatsvinden;
f. het aan huis verbonden beroep er niet toe mag leiden dat de gezamenlijke oppervlakte van aan huis verbonden beroepen en aan huis verbonden bedrijven meer dan 60 m^2 bedraagt.

4.5 Afwijken van de gebruiksregels

4.5.1 ander bedrijf

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 4.1 sub a en/of b voor het toestaan van ander bedrijf dan ter plaatse is toegestaan, mits:

a. het bedrijf een Gebiedsgebonden functie betreft zoals opgenomen in de bij deze regels behorende Staat van Bedrijfsactiviteiten - Bedrijf dat voor wat betreft de aard en de omvang van de milieuhinder die het veroorzaakt gelijk kan worden gesteld met een bedrijf dat is toegestaan krachtens artikel 4.1 sub a of b; of,
b. het bedrijf voor wat betreft de aard en de omvang van de activiteiten gelijk kan worden gesteld met een Gebiedsgebonden functie betreft zoals opgenomen in de bij deze regels behorende Staat van Bedrijfsactiviteiten - Bedrijf en het bedrijf voor wat betreft de aard en de omvang van de milieuhinder die het veroorzaakt gelijk kan worden gesteld met een bedrijf dat is toegestaan krachtens artikel 4.1 sub a of b; of,
c. het bedrijf voor wat betreft de aard en de omvang van de activiteiten en van de milieuhinder die het veroorzaakt gelijk kan worden gesteld met een bedrijf dat is toegestaan krachtens artikel 4.1 sub a;
d. de omgevingsvergunning geen betrekking heeft op gronden ter plaatse van de aanduiding 'opslag';
e. voorzien wordt in voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein;
f. in de nabijheid gelegen functies en waarden niet in onevenredige mate in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden geschaad;
g. de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad.

4.5.2 paardenbakken

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 4.1 voor het toestaan van nieuwe paardenbakken onder voorwaarden dat:

a. paardenbakken uitsluitend worden gerealiseerd op of direct aansluitend aan het bestemmingsvlak van de bestemmingen 'Bedrijf';
b. de oppervlakte niet meer dan 800 m^2 bedraagt;
c. er per bestemmingsvlak in de bestemming 'Bedrijf' maximaal één paardenbak wordt opgericht, tenzij het een bedrijfsmatige paardenhouderij betreft;
d. de paardenbak niet binnen de bestemming 'Waarde-Landschap' ligt;
e. de bouwhoogte terreinafscheiding bedraagt maximaal 1,75 meter;
f. maximaal 4 lichtmasten zijn toegestaan indien:
    1. de afstand tot de bestemming Natuur minimaal 100 meter bedraagt;
g. de bouwhoogte van lichtmasten bedraagt maximaal 6 meter;
h. er geen overlast voor de omgeving ontstaat;
i. er wordt voorzien in een gebiedseigen, landschappelijke inpassing.

4.6 Wijzigingsbevoegdheid

4.6.1 omschakeling van bedrijf naar wonen

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen van de bestemming Bedrijf in de bestemming Wonen-1, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. het aantal woningen beperkt dient te blijven tot één dan wel zoveel als legaal aanwezig is op het moment van het nemen van het wijzigingsbesluit;
b. in de nabijheid gelegen functies en waarden niet in onevenredige mate in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden geschaad;
c. de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet

onevenredig worden geschaad.

4.6.2 omschakeling naar specifieke functies

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen voor het toestaan van andere functies dan de bedrijfsfunctie, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. de betrokken functie valt onder de Specifieke functies zoals opgenomen in de bij deze regels behorende Staat van Bedrijfsactiviteiten - Bedrijf, dan wel voor wat betreft de aard en de omvang van de activiteiten hiermee gelijk kan worden gesteld;
b. de functie voor wat betreft de aard en de omvang van de milieuhinder die het veroorzaakt gelijk kan worden gesteld met een bedrijf dat is toegestaan krachtens artikel 4.1 sub a of b;
c. deze wijzigingsbevoegdheid is toe te passen op gronden ter plaatse van de aanduiding 'opslag';
d. in de nabijheid gelegen functies en waarden niet in onevenredige mate in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden geschaad;
e. de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad.

Artikel 5 Groen

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Groen" aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. groenvoorzieningen, bermen en beplanting;
b. water, waterberging en waterhuishoudkundige doeleinden;
c. wegen, wandel- en fietspaden;
d. speelvoorzieningen;

mMet bijbehorende bouwwerken, geen gebouw zijnde, wegen en verhardingen, parkeervoorzieningen en onbebouwde gronden, en met inachtneming van de keur van het waterschap.

5.2 Bouwregels

5.2.1 gebouwen

Gebouwen mogen niet worden gebouwd;

5.2.2 bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, maximaal:

a. lichtmasten 6 meter;
b. speelvoorzieningen 3 meter;
c. overige bouwwerken geen gebouwen zijnde 3 meter.

5.3 Specifieke gebruiksregels

De inrichting van de gronden ter plaatse van de aanduiding 'waterberging' mag niet zodanig worden gewijzigd dat op (een gedeelte van) die gronden waterberging niet langer mogelijk is.

Artikel 6 Maatschappelijk

6.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Maatschappelijk" aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. maatschappelijke voorzieningen, zoals bedoeld in artikel 1.57, met dien verstande dat:
   1. een zorgboerderij uitsluitend is toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'zorgboerderij';
b. maximaal 1 bedrijfswoning, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'bedrijfswoning';
c. aan huis verbonden beroepen;
d. mantelzorg;

met bijbehorende gebouwen, bouwwerken, geen gebouwen zijnde, wegen en (fiets-)paden, parkeervoorzieningen, water en voorzieningen voor de waterhuishouding, tuinen en erven.

6.2 Bouwregels

6.2.1 gebouwen en bedrijfswoningen

Bedrijfsgebouwen en bedrijfswoningen voldoen aan de volgende kenmerken:

a. gebouwd binnen het bouwvlak;
b. goothoogte van bedrijfswoningen maximaal 6 meter;
c. bouwhoogte van:
   1. bedrijfswoningen maximaal 9 meter;
   2. overige bedrijfsgebouwen maximaal 6 meter;
d. gezamenlijke oppervlakte van bedrijfsgebouwen:
   1. het oppervlak zoals opgenomen in de Bijlage 2 Niet agrarische bedrijfsactiviteiten zoals behorende bij deze regels in de kolom 'Max. opp. na uitbreiding bij recht';
e. de oppervlakte van de bedrijfswoning bedraagt maximaal 175 m^2 dan wel de bestaande oppervlakte indien deze meer bedraagt dan 175 m^2.

6.2.2 bijbehorende bouwwerken bij de bedrijfswoning

Bijbehorende bouwwerken bij de bedrijfswoning voldoen aan de volgende kenmerken:

a. gebouwd binnen het bouwvlak;
b. gebouwd minimaal 3 meter achter (het verlengde van) de voorgevel van de bedrijfswoning;
c. afstand tot de bedrijfswoning maximaal 20 meter;
d. gezamenlijke oppervlakte voor zover gebouwd per bedrijfswoning maximaal:
   1. 75 m^2 dan wel de bestaande oppervlakte indien deze meer bedraagt dan 75 m^2;
   2. als de bouwmogelijkheden voor de bedrijfswoning o.g.v. artikel 6.2.1, sub e niet volledig zijn benut, mogen deze worden gebruikt voor de realisatie van bijbehorende bouwwerken t.b.v. de bedrijfswoning, zonder dat dit ten koste gaat van de onder artikel 6.2.2, sub d, onder 1 genoemde oppervlaktenorm;
e. goothoogte is maximaal 3 meter;
f. bouwhoogte is maximaal 6 meter;
g. in afwijking van het bepaalde in artikel 6.2.2 sub b zijn voor de voorgevel erkers en serre's toegestaan mits:
   1. de horizontale diepte maximaal 1,5 meter bedraagt;
   2. de diepte van de overblijvende, niet met gebouwen bebouwde gronden minimaal 2,5 meter bedraagt;
   3. voor zover de erker wordt gebouwd tegen een gevel van de bedrijfswoning de breedte maximaal 2/3 van de breedte van die gevel bedraagt;
   4. de bouwhoogte maximaal 3 meter bedraagt dan wel de hoogte van de eerste bouwlaag van de bedrijfswoning + 0,25 meter.

6.2.3 Bouwhoogte bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, maximaal:

a. speelvoorzieningen 3 meter;
b. overige bouwwerken , geen gebouwen zijnde 2 meter.

6.3 Specifieke gebruiksregels

6.3.1 aan huis verbonden beroep

De (bedrijfs)woning en/of bijbehorende bouwwerken mogen worden gebruikt ten behoeve van aan huis verbonden beroepen met dien verstande dat:

a. ten hoogste 40% van het vloeroppervlak van de (bedrijfs)woning en/of bijbehorende bouwwerken tot ten hoogste 30 m^2 wordt gebruikt voor het aan-huis-verbonden beroep;
b. degene die het aan-huis-verbonden beroep uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. door degene die het aan-huis-verbonden beroep uitoefent, kan worden aangetoond dat de uitoefening van het beroep geen extra parkeerruimte vereist binnen het openbaar gebied;
d. voorzien is in voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein;
e. er mag geen detailhandel, groothandel of horeca plaatsvinden;
f. het aan huis verbonden beroep er niet toe mag leiden dat de gezamenlijke oppervlakte van aan huis verbonden beroepen en aan huis verbonden bedrijven meer dan 60 m^2 bedraagt.

6.4 Afwijken van de gebruiksregels

6.4.1 paardenbakken

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 6.1 voor het toestaan van nieuwe paardenbakken onder voorwaarden dat:

a. paardenbakken uitsluitend worden gerealiseerd op of direct aansluitend aan het bouwvlak van de bestemmingen 'Maatschappelijk';
b. de oppervlakte niet meer dan 800 m^2 bedraagt;
c. er per bouwvlak in de bestemmingen 'Maatschappelijk' maximaal één paardenbak wordt opgericht, tenzij het een bedrijfsmatige paardenhouderij betreft;
d. de paardenbak niet binnen de bestemming 'Waarde-Landschap' ligt;
e. de bouwhoogte terreinafscheiding bedraagt maximaal 1,75 meter;
f. maximaal 4 lichtmasten zijn toegestaan indien:
    1. de afstand tot de bestemming Natuur minimaal 100 meter bedraagt;
g. de bouwhoogte van lichtmasten bedraagt maximaal 6 meter;
h. er geen overlast voor de omgeving ontstaat;
i. er wordt voorzien in een gebiedseigen, landschappelijke inpassing.

Artikel 7 Tuin

7.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Tuin" aangewezen gronden zijn bestemd voor tuinen en verhardingen bij de op de aangrenzende gronden gelegen woningen, met bijbehorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

7.2 Bouwregels

7.2.1 gebouwen

Uitsluitend uitbouwen in de vorm van erkers bij de hoofdgebouwen van de op de aangrenzende gronden gelegen woningen mogen worden gebouwd, mits:

a. de horizontale diepte maximaal 1,5 meter bedraagt;
b. de diepte van de overblijvende, niet met gebouwen bebouwde gronden minimaal 2,5 meter bedraagt;
c. voor zover de erker wordt gebouwd tegen een gevel van het hoofdgebouw de breedte maximaal 2/3 van de breedte van die gevel bedraagt;
d. de bouwhoogte maximaal 3 meter bedraagt dan wel de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw + 0,25 meter;
e. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding uitgesloten – 3' mogen geen gebouwen worden opgericht;
f. ter plaatse van de aanduiding 'bijgebouwen' is een bestaand bouwwerk met een oppervlakte van 225 m^2 toegestaan.

7.2.2 bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, maximaal:

a. erf- en terreinafscheidingen vóór (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw 1 meter;
b. erf- en terreinafscheidingen achter (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw 2 meter;
c. speelvoorzieningen 3 meter;
d. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde 2 meter.

7.3 Afwijken van de bouwregels

7.3.1 bijbehorende bouwwerken

a. Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 7.2.1 voor het bouwen van bijbehorende bouwwerken behorend bij de op de aangrenzende gronden gelegen hoofdgebouwen, mits:
    1. het bepaalde in artikel 12.2.2 onder b en artikel 13.2.2 onder b met betrekking tot de oppervlakte van toepassing is;
    2. de goothoogte maximaal 3 meter bedraagt dan wel de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw + 0,25 meter;
    3. de bouwhoogte maximaal de bouwhoogte van het hoofdgebouw - 2 meter bedraagt, waarbij geldt dat de bouwhoogte in ieder geval 3 m mag bedragen en maximaal 6 meter;
b. Een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 7.3.1 sub a kan slechts worden verleend, mits:
    1. de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad;
    2. het straat- en bebouwingsbeeld niet onevenredig worden geschaad.

Artikel 8 Tuin - 1

8.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Tuin-1' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. tuinen bij de op de aangrenzende gronden gelegen woningen;
b. waterhuishoudkundige doeleinden, waterberging en waterlopen;
c. een boomgaard ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van tuin - boomgaard';

met bijbehorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

8.2 Bouwregels

8.2.1 bijbehorende bouwwerken

Gebouwen mogen niet worden gebouwd, met uitzondering van bijbehorende bouwwerken ter plaatse van de aanduiding 'bijgebouwen'. Deze voldoen aan de volgende kenmerken:

a. gezamenlijke oppervlakte per hoofdgebouw maximaal 75 m^2, met dien verstande dat voor de berekening van de oppervlakte tevens de oppervlakte van bijbehorende bouwwerken binnen de bestemming 'Wonen' worden meegerekend;
b. goothoogte maximaal 3 m dan wel de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw + 0,25 m;
c. bouwhoogte maximaal de bouwhoogte van het hoofdgebouw verminderd met 1 m, waarbij geldt dat de bouwhoogte in ieder geval 3 m mag bedragen en maximaal 6 m.

8.2.2 erkers

In afwijking van het bepaalde in artikel 8.2.1 mogen tevens gebouwen in de vorm van erkers tot vóór (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw worden gebouwd, mits:

a. de horizontale diepte maximaal 1,5 m bedraagt;
b. de diepte van de overblijvende, niet met gebouwen bebouwde gronden minimaal 2,5 m bedraagt;
c. voor zover de erker wordt gebouwd tegen de voorgevel van het hoofdgebouw de breedte maximaal 2/3 van de breedte van die gevel bedraagt;
d. de bouwhoogte maximaal 3 m bedraagt dan wel de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw + 0,25 m.

8.2.3 bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, maximaal:

a. erf- en terreinafscheidingen vóór (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw 1 m;
b. erf- en terreinafscheidingen achter (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw 2 m;
c. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde 2 m.

8.3 Afwijken van de bouwregels

8.3.1 omgevingsvergunning

Bij omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in artikel 8.2.1 voor het bouwen van bijbehorende bouwwerken behorend bij de op de aangrenzende gronden gelegen hoofdgebouwen, mits:

a. het bepaalde in artikel 8.2.1 onder a met betrekking tot de oppervlakte van toepassing is;
b. de goothoogte maximaal 3 m bedraagt dan wel de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw + 0,25 m;
c. de bouwhoogte maximaal de bouwhoogte van het hoofdgebouw -2 m bedraagt, waarbij geldt dat de

bouwhoogte in ieder geval 3 m mag bedragen en maximaal 6 m.

8.3.2 voorwaarden

Een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 8.3.1 kan slechts worden verleend, mits:

a. de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad;
b. het straat- en bebouwingsbeeld niet onevenredig worden geschaad.

Artikel 9 Verkeer

9.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Verkeer" aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wegen en straten, wandel- en fietspaden met een functie voornamelijk gericht op de afwikkeling van het doorgaande verkeer;
b. parkeer-, groen- en speelvoorzieningen;
c. geluidwerende voorzieningen;
d. voorzieningen voor reclame-uitingen ;
e. waterhuishoudkundige doeleinden, waterberging en waterlopen;

met bijbehorende gebouwen, waaronder de bestaande nutsvoorzieningen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, waaronder bruggen.

9.2 Bouwregels

9.2.1 gebouwen

Gebouwen mogen niet worden gebouwd.

9.2.2 bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, maximaal:

a. geluidwerende voorzieningen en reclame-uitingen 5 m;
b. overige bouwwerken geen gebouwen zijnde 3 meter.

9.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 9.2.2 voor de bouw van bouwwerken, geen gebouwen zijnde ten behoeve van een doelmatig wegbeheer met een maximale bouwhoogte van 15 meter.

Artikel 10 Verkeer - Verblijfsgebied

10.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Verkeer-Verblijfsgebied' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wegen en straten, wandel- en fietspaden met een functie gericht op zowel verblijf als de afwikkeling van het doorgaande verkeer;
b. parkeer-, groen- en speelvoorzieningen;
c. waterhuishoudkundige doeleinden, waterberging en waterlopen;

met bijbehorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde, en onbebouwde gronden.

10.2 Bouwregels

10.2.1 gebouwen

Bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouw zijnde, anders dan voor de wegaanduiding, geleiding, beveiliging en regeling van het verkeer maximaal 2 meter waarbij geldt dat speeltoestellen maximaal 3 meter hoog mogen zijn.

10.2.2 bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, maximaal 3 meter.

Artikel 11 Water

11.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Water' aangewezen gronden zijn bestemd voor waterhuishoudkundige doeleinden, waterberging en waterlopen en groenvoorzieningen, met bijbehorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde, waaronder bruggen, dammen en/of duikers.

11.2 Bouwregels

11.2.1 gebouwen

Gebouwen mogen niet worden gebouwd.

11.2.2 bouwwerken, geen gebouw zijnde

Bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, anders dan voor de waterweg-aanduiding, geleiding of tolheffing, maximaal:

a. bruggen en viaducten 8 m;
b. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde 4 m.

Artikel 12 Wonen

12.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Wonen aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. het bestaande aantal woningen ter plaatse van de aanduidingen:

aaneengebouwd aaneengebouwde woningen;

twee-aaneen twee aaneengebouwde woningen;

vrijstaand vrijstaande woningen;

met dien verstande dat ter plaatse van de aanduiding 'maximum aantal wooneenheden' maximaal het op de verbeelding aangegeven aantal nieuwe woningen is toegestaan;

b. aan huis verbonden beroepen;

met bijbehorende gebouwen, bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tuinen en erven.

12.2 Bouwregels

12.2.1 hoofdgebouwen

Hoofdgebouwen voldoen aan de volgende kenmerken:

a. gebouwd binnen het bouwvlak;
b. afstand tot de zijdelingse bouwperceelsgrens is bij woningen ter plaatse van de aanduidingen:

vrijstaand aan twee zijden minimaal 3 m;

twee-aan-een aan één zijde minimaal 3 m;

aaneengebouwd aan de niet-aangebouwde zijde van de eindwoningen minimaal 3 m;

c. afstand tot de zijdelingse bouwperceelsgrens is bij woningen ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 2' aan de niet aangebouwde zijde van de eindwoning minimaal 1 m;
d. goothoogte maximaal de ter plaatse van de aanduiding 'maximale goothoogte (m) aangegeven hoogte;
e. bouwhoogte maximaal de ter plaatse van de aanduiding 'maximale goothoogte (m) aangegeven hoogte.

12.2.2 bijbehorende bouwwerken

Bijbehorende bouwwerken voldoen aan de volgende kenmerken:

a. gebouwd vanaf minimaal 3 meter achter (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw, met dien verstande, dat bijbehorende bouwwerken in de vorm van erkers tot vóór (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw mogen worden gebouwd, mits:
    1. de horizontale diepte maximaal 1,5 meter bedraagt;
    2. de diepte van de overblijvende, niet met gebouwen bebouwde gronden minimaal 2,5 meter bedraagt;
    3. voor zover de erker wordt gebouwd tegen de voorgevel van het hoofdgebouw de breedte maximaal 2/3 van de breedte van die gevel bedraagt;
    4. de bouwhoogte maximaal 3 meter bedraagt dan wel de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw + 0,25 meter;
b. gezamenlijke oppervlakte voor zover gebouwd buiten het bouwvlak per hoofdgebouw maximaal:
    1. 40 m2 voor bouwpercelen met een oppervlakte tot 250 m2, mits het bebouwingspercentage van het bouwperceel maximaal 70% is;
    2. 50 m2 voor bouwpercelen met een oppervlakte van 250 tot en met 500 m2, mits het bebouwingspercentage van het bouwperceel maximaal 60% is;

3. 60 m2 voor bouwpercelen met een oppervlakte groter dan 500 m2, mits het bebouwingspercentage van het bouwperceel maximaal 50% is;

c. goothoogte maximaal 3 meter dan wel de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw + 0,25 meter;
d. bouwhoogte maximaal de bouwhoogte van het hoofdgebouw verminderd met 1 meter, waarbij geldt dat de bouwhoogte in ieder geval 3 meter mag bedragen en maximaal 6 meter;

12.2.3 bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouw zijnde

Bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouw zijnde, maximaal:

a. erf- en terreinafscheidingen vóór (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw 1 m;
b. erf- en terreinafscheidingen achter (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw 2 m;
c. overige bouwwerken, geen gebouw zijnde 2 m waarbij geldt dat speeltoestellen zijn toegestaan tot 3 m.

12.3 Afwijken van de bouwregels

12.3.1 algemeen

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

a. artikel 12.2.2 onder a voor het verkleinen van de afstand van een bijbehorend bouwwerk tot (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw dan wel voor het bouwen van een bijbehorend bouwwerk vóór (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw;
b. artikel 12.2.2 onder b voor het vergroten van de gezamenlijke oppervlakte van bijbehorende bouwwerken tot maximaal:
   1. 55 m^2 voor bouwpercelen met een oppervlakte tot 250 m^2;
   2. 70 m^2 voor bouwpercelen met een oppervlakte van 250 tot en met 500 m^2;
   3. 90 m^2 voor bouwpercelen met een oppervlakte groter dan 500 m^2;
c. artikel 12.2.2 onder b voor het vergroten van de gezamenlijke oppervlakte van bijbehorende bouwwerken tot de oppervlakten genoemd onder b vermeerderd met 20 m^2, uitsluitend in verband met het gebruik van een bijbehorend bouwwerk als afhankelijke woonruimte ten behoeve van mantelzorg, mits:
   1. advies is verkregen van een door burgemeester en wethouders aan te wijzen deskundige;
   2. het aantal woningen niet toeneemt;
d. artikel 12.2.2 onder b voor het vergroten van bebouwingspercentage tot maximaal 70%.

12.3.2 voorwaarden

De omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 12.3.1 kan slechts worden verleend, mits:

a. de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad;
b. het straat- en bebouwingsbeeld niet onevenredig worden geschaad.

12.4 Afwijken van de gebruiksregels

12.4.1 algemeen

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 12.1 voor het toestaan van een aan huis verbonden bedrijf, mits:

a. de oppervlakte maximaal 40% van de vloeroppervlakte van de gebouwen bedraagt tot een maximum van 45 m^2;
b. er geen sprake is van een duurzame ontwrichting van de bestaande distributieve voorzieningen of een ernstige verstoring van de verzorgingsstructuur;
c. het geen bedrijfsactiviteiten betreft die normaliter in een winkelcentrum of een winkelstraat

worden uitgeoefend;

d. er geen detailhandel plaatsvindt behalve als ondergeschikte nevenactiviteit bij de uitoefening van een aan huis gebonden bedrijf.

12.4.2 voorwaarden

De omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 12.4.1 kan slechts worden verleend, mits:

a. de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad;
b. het straat- en bebouwingsbeeld niet onevenredig worden geschaad;
c. wordt aangetoond dat de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden niet worden aangetast.

Artikel 13 Wonen - 1

13.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Wonen - 1" aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. het bestaande aantal woningen ter plaatse van de aanduidingen:
   1. 'vrijstaand': vrijstaande woningen;

met dien verstande dat maximaal het ter plaatse van de aanduiding 'maximum aantal wooneenheden' aangegeven aantal woningen is toegestaan;

b. aan huis verbonden beroepen;
c. mantelzorg;
d. het houden van een kleinschalig kampeerterrein, met dien verstande dat:
   1. maximaal 10 kampeermiddelen met bijbehorende sanitaire voorzieningen per bestemmingsvlak zijn toegestaan;
   2. alleen binnen de periode van 15 maart tot 31 oktober kampeermiddelen op het terrein aanwezig mogen zijn;
   3. stacaravans niet zijn toegestaan;
   4. de gezamenlijke oppervlakte van gebouwen ten behoeve van sanitaire voorzieningen mag niet meer dan 50 m^2 bedragen;
   5. een kleinschalig kampeerterrein uitsluitend wordt toegestaan indien de bestemming Wonen - 1 niet grenst aan de bestemming Natuur met bijbehorende gebouwen, bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tuinen en erven.

13.2 Bouwregels

13.2.1 hoofdgebouwen

Hoofdgebouwen voldoen aan de volgende kenmerken:

a. voor zover een bouwvlak is opgenomen, worden hoofdgebouwen hierbinnen gebouwd;
b. goothoogte is maximaal 6 meter;
c. bouwhoogte is maximaal 9 meter, dan wel de ter plaatse van de aanduiding 'maximale bouwhoogte' aangegeven hoogte;
d. oppervlakte is maximaal 175 m^2 voor vrijstaande woningen dan wel de bestaande oppervlakte indien deze meer bedraagt dan 175 m^2;
e. oppervlakte is maximaal 125 m^2 voor twee aaneengebouwde woningen dan wel de bestaande oppervlakte indien deze meer bedraagt dan 125 m^2.

13.2.2 bijbehorende bouwwerken

Bijbehorende bouwwerken voldoen aan de volgende kenmerken:

a. gebouwd vanaf minimaal 3 meter achter (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw, met dien verstande, dat bijbehorende bouwwerken in de vorm van erkers tot vóór (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw mogen worden gebouwd, mits:
   1. de horizontale diepte maximaal 1,5 meter bedraagt;
   2. de diepte van de overblijvende, niet met gebouwen bebouwde gronden minimaal 2,5 meter bedraagt;
   3. voor zover de erker wordt gebouwd tegen de voorgevel van het hoofdgebouw de breedte maximaal 2/3 van de breedte van die gevel bedraagt;
   4. de bouwhoogte maximaal 3 meter bedraagt dan wel de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw + 0,25 meter;
b. gezamenlijke oppervlakte voor zover gebouwd per hoofdgebouw maximaal:
   1. 75 m^2 dan wel de bestaande oppervlakte indien deze meer bedraagt dan 75 m^2;

2. als de bouwmogelijkheden voor het hoofdgebouw o.g.v. artikel 13.2.1, sub d niet volledig zijn benut, mogen deze worden gebruikt voor de realisatie van bijbehorende bouwwerken, zonder dat dit ten koste gaat van de onder artikel 13.2.2, sub b, onder 1 genoemde oppervlaktenorm;

c. goothoogte maximaal 3 meter dan wel de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw + 0,25 meter;
d. bouwhoogte maximaal de bouwhoogte van het hoofdgebouw verminderd met 1 meter, waarbij geldt dat de bouwhoogte in ieder geval 3 meter mag bedragen en maximaal 6 meter.

13.2.3 bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, maximaal:

a. erf- en terreinafscheidingen vóór (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw 1 meter;
b. erf- en terreinafscheidingen achter (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw 2 meter;
c. speelvoorzieningen 3 meter;
d. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde 2 meter, met uitzondering van lichtmasten bij paardenbakken.

13.2.4 herbouw van hoofdgebouwen

Herbouw van een hoofdgebouw is slechts toegestaan op de bestaande locatie binnen het bestemmingsvlak.

13.2.5 sloop en herbouw van bijbehorende bouwwerken

Herbouw van een of meer bijbehorende bouwwerken is toegestaan met dien verstande dat:

a. er niet meer oppervlakte mag worden teruggebouwd dan dat er gesloopt is en daarbij de gezamenlijke oppervlakte van het totaal aan bijbehorende bouwwerken niet meer mag gaan bedragen dan 250 m^2 ;
b. voldaan moet worden aan het bepaalde in artikel 13.2.2 sub c en artikel 13.2.2 sub d omtrent bouwhoogte en goothoogte.

13.3 Afwijken van de bouwregels

13.3.1 woningsamenvoeging

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 13.1 sub a voor het samenvoegen van twee aaneengebouwde woningen tot één vrijstaande woning met dien verstande dat:

a. de oppervlakte van de samen te voegen woningen mag niet worden vergroot;
b. de belangen van in de omgeving gelegen agrarische bedrijven niet onevenredig mogen worden geschaad.

13.3.2 herbouw van een (bedrijfs-)woning

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken de regels voor de herbouw van een (bedrijfs-)woning op een andere locatie binnen het bestemmingsvlak met dien verstande dat:

a. de nieuwe locatie in ruimtelijk, milieuhygiënisch en/of verkeerstechnisch opzicht een verbetering ten opzichte van de oude locatie moet vormen;
b. voldaan wordt aan de eisen zoals gesteld in de Wet geluidhinder;
c. de bestaande woning moet worden afgebroken.

13.4 Specifieke gebruiksregels

13.4.1 aan huis verbonden beroep

De (bedrijfs)woning en/of bijbehorende bouwwerken mogen worden gebruikt ten behoeve van aan huis verbonden beroepen met dien verstande dat:

a. ten hoogste 40% van het vloeroppervlak van de (bedrijfs)woning en/of bijbehorende bouwwerken tot ten hoogste 30 m^2 wordt gebruikt voor het aan-huis-verbonden beroep;
b. degene die het aan-huis-verbonden beroep uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. door degene die het aan-huis-verbonden beroep uitoefent, kan worden aangetoond dat de uitoefening van het beroep geen extra parkeerruimte vereist binnen het openbaar gebied;
d. voorzien is in voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein;
e. er mag geen detailhandel, groothandel of horeca plaatsvinden;
f. het aan huis verbonden beroep er niet toe mag leiden dat de gezamenlijke oppervlakte van aan huis verbonden beroepen en aan huis verbonden bedrijven meer dan 60 m^2 bedraagt.

13.4.2 windsingel

Onder gebruiken, gebruik nemen of het laten gebruiken in strijd met de bestemming wordt in ieder geval verstaan het gebruiken, gebruik nemen of laten gebruiken van gronden en bouwwerken voor en/of als:

a. woning ter plaatse van de aanduiding “wonen” indien de windsingel ter plaatse van de aanduiding “specifieke vorm van groen – afschermende beplanting” niet is aangeplant, onderhouden en duurzaam in stand wordt gehouden.

13.5 Afwijken van de gebruiksregels

13.5.1 kleinschalige terrasvoorziening

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 13.1 voor het toestaan van een kleinschalige terrasvoorziening met lichte horeca, met dien verstande dat:

a. opgericht binnen en direct nabij de op het moment van het verlenen van de omgevingsvergunning bestaande bebouwing;
b. de oppervlakte maximaal 50% van het bebouwde oppervlak met een absoluut maximum van 100 m^2 mag bedragen;
c. maximaal 50 m^2 aan buitenruimte mag worden gerealiseerd;
d. voorzien wordt in voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein;
e. er wordt voorzien in een gebiedseigen landschappelijke inpassing;
f. geen onevenredige aantasting plaatsvindt van in de omgeving aanwezige functies en waarden;
g. geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de belangen van eigenaren en gebruikers van omliggende gronden.

13.5.2 nevenactiviteiten

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 13.1 voor de uitoefening van een aan de woonfunctie ondergeschikte nevenactiviteit, met dien verstande dat:

a. uitsluitend de volgende nevenactiviteiten kunnen worden toegelaten:
    1. stalling van caravans, kampeerauto's en daarmee gelijk te stellen recreatieve vervoermiddelen;
    2. langdurige opslag van goederen met uitzondering van opslag van gevaarlijke stoffen, ontplofbare stoffen, bestrijdingsmiddelen, afvalstoffen en stoffen die geurhinder kunnen

veroorzaken;
3. kleinschalige recreatieve/toeristische activiteiten die gericht zijn op de stalling en verhuur van vervoersmiddelen ten behoeve van recreatie medegebruik gericht op de beleving van agrarische activiteiten of natuur- en landschapswaarden, zoals een paardenstalling of fiets-, kano-, paarden- en huifkarrenverhuur;
4. kleinschalige extensieve dagrecreatieve activiteiten gericht op de beleving van agrarische activiteiten, natuur- en landschapswaarden, kunst en cultuur, zoals cursusruimte voor ambachten, galerie/ potterie, binnenspeeltuin of museum voor oude werktuigen;
5. kleinschalige binnenactiviteiten die gericht zijn op de uitoefening van persoonlijke/dierlijke verzorging, zoals een kapper, pedicure, schoonheidsspecialist of hondentrimmer;
6. dagopvang voor ouderen/kinderen/gehandicapten van maximaal 15 personen waarbij ook buitenactiviteiten zijn toegestaan gericht op de beleving van agrarische bezigheden;
7. recreatief verblijf in de vorm van een beperkte groeps- of pensionaccommodatie (maximaal 15 personen), zoals boerenkamers of een trekkershut;

b. tenzij in artikel 13.5.2 sub a anders is aangegeven kunnen de nevenactiviteiten uitsluitend worden toegestaan in aanwezige gebouwen, uitgezonderd kassen, waarbij (vervangende) nieuwbouw niet is toegestaan;
c. voorts mag de bedrijfsvloeroppervlakte van de nevenactiviteiten maximaal 350 m^2 bedragen;
d. in afwijking van het bepaalde in artikel 13.5.2 sub c geldt een maximale maat van 60 m^2 indien het nevenactiviteiten betreft in de vorm van kleinschalige binnenactiviteiten die gericht zijn op de uitoefening van persoonlijke/dierlijke verzorging;
e. de belangen van in de omgeving gelegen functies niet onevenredig worden geschaad;
f. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het (leef)milieu en het landschap in de omgeving;
g. er geen onevenredige verkeersaantrekkende werking optreedt;
h. voldoende parkeerruimte op eigen terrein wordt gerealiseerd;
i. buitenopslag is niet toegestaan;
j. detailhandel, met uitzondering van ter plaatse vervaardigde producten, is niet toegestaan;
k. er dient te worden voorzien in een gebiedseigen landschappelijke inpassing.

13.5.3 paardenbakken

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 13.1 voor het toestaan van nieuwe paardenbakken onder voorwaarden dat:

a. paardenbakken uitsluitend worden gerealiseerd op of direct aansluitend aan het bestemmingsvlak van de bestemmingen 'Tuin', 'Wonen - 1';
b. de oppervlakte niet meer dan 800 m^2 bedraagt;
c. er per bestemmingsvlak in de bestemmingen 'Tuin', 'Wonen - 1' maximaal één paardenbak wordt opgericht, tenzij het een bedrijfsmatige paardenhouderij betreft;
d. de paardenbak niet binnen de bestemming 'Waarde-Landschap' ligt;
e. de bouwhoogte terreinafscheiding bedraagt maximaal 1,75 meter;
f. maximaal 4 lichtmasten zijn toegestaan indien:
   1. de afstand tot de bestemming Natuur minimaal 100 meter bedraagt;
g. de bouwhoogte van lichtmasten bedraagt maximaal 6 meter;
h. er geen overlast voor de omgeving ontstaat;
i. er wordt voorzien in een gebiedseigen, landschappelijke inpassing.

Artikel 14 Wonen - 2

14.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Wonen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. vrijstaande woningen ter plaatse van de aanduiding 'vrijstaand';
b. aan huis verbonden beroepen;
c. waterhuishoudkundige doeleinden, waterberging en waterlopen;

met bijbehorende gebouwen, bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tuinen en erven.

14.2 Bouwregels

14.2.1 hoofdgebouwen

Hoofdgebouwen voldoen aan de volgende kenmerken:

a. gebouwd binnen het bouwvlak;
b. oppervlakte van het hoofdgebouw maximaal 175 m^2;
c. goothoogte maximaal ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)' aangegeven goothoogte;
d. bouwhoogte maximaal ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)' aangegeven bouwhoogte.

14.2.2 bijbehorende bouwwerken

Bijbehorende bouwwerken mogen binnen het bouwvlak alsmede ter plaatse van de aanduiding 'bijgebouwen' worden gebouwd en voldoen aan de volgende kenmerken:

a. gebouwd op het zij- en achtererf en minimaal 6 m achter (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw;
b. gezamenlijke oppervlakte per hoofdgebouw maximaal 75 m2, met dien verstande dat voor de berekening van de oppervlakte tevens de oppervlakte van bijbehorende bouwwerken binnen de bestemming 'Tuin' worden meegerekend;
c. goothoogte maximaal 3 m dan wel de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw + 0,25 m;
d. bouwhoogte maximaal de bouwhoogte van het hoofdgebouw verminderd met 1 m, waarbij geldt dat de bouwhoogte in ieder geval 3 m mag bedragen en maximaal 6 m.

14.2.3 erkers

In afwijking van het bepaalde in artikel 14.2.2 onder a, c en d mogengebouwen in de vorm van erkers tot vóór (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw worden gebouwd, mits:

a. de horizontale diepte maximaal 1,5 m bedraagt;
b. de diepte van de overblijvende, niet met gebouwen bebouwde gronden minimaal 2,5 m bedraagt;
c. voor zover de erker wordt gebouwd tegen de voorgevel van het hoofdgebouw de breedte maximaal 2/3 van de breedte van die gevel bedraagt;
d. de bouwhoogte maximaal 3 m bedraagt dan wel de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw + 0,25 m.

14.2.4 bouwwerken, geen gebouw zijnde

Bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouw zijnde, maximaal:

a. erf- en terreinafscheidingen vóór (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw 1 m;
b. erf- en terreinafscheidingen achter (het verlengde van) de voorgevel van het hoofdgebouw 2 m;
c. overige bouwwerken, geen gebouw zijnde 2 m;

d. waarbij geldt dat speeltoestellen zijn toegestaan tot 3 m.

14.3 Afwijken van de bouwregels

14.3.1 omgevingsvergunning

Bij omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in artikel 14.2.2 onder b voor het vergroten van de gezamenlijke oppervlakte van aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen tot maximaal 90 m2 .

14.3.2 voorwaarden

Een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 14.3.1 kan slechts worden verleend, mits:

a. de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad;
b. het straat- en bebouwingsbeeld niet onevenredig worden geschaad.

14.4 Afwijken van de gebruiksregels

14.4.1 omgevingsvergunning

Bij omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in artikel 14.1 voor het toestaan van een aan huis verbonden bedrijf mits:

a. de oppervlakte maximaal 40% van de vloeroppervlakte van de gebouwen bedraagt tot een maximum van 45 m2;
b. er geen sprake is van een duurzame ontwrichting van de bestaande distributieve voorzieningen of een ernstige verstoring van de verzorgingsstructuur;
c. het geen bedrijfsactiviteiten betreft die normaliter in een winkelcentrum of een winkelstraat worden uitgeoefend;
d. er geen detailhandel plaatsvindt behalve als ondergeschikte nevenactiviteit bij de uitoefening van een aan huis gebonden bedrijf.

14.4.2 voorwaarden

Een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 14.4.1 kan slechts worden verleend, mits:

a. de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad;
b. het straat- en bebouwingsbeeld niet onevenredig worden geschaad;
c. een ruimtelijke uitstraling wordt behouden, die met de woonfunctie in overeenstemming is.

Artikel 15 Leiding - Riool

15.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Leiding - Riool aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor:

a. een ondergrondse rioolpersleiding;
b. het beheer en onderhoud van de leiding;

met bijbehorende bouwwerken geen gebouwen zijnde.

15.2 Bouwregels

15.2.1 algemeen

In afwijking van het bepaalde bij de andere daar voorkomende bestemmingen mogen nieuwe bouwwerken uitsluitend ten behoeve van deze bestemming worden gebouwd.

15.2.2 gebouwen

Nieuwe gebouwen mogen niet worden gebouwd.

15.2.3 bouwwerken geen gebouwen zijnde

Bouwhoogte van bouwwerken geen gebouwen zijnde maximaal 3 m.

15.3 Afwijken van de bouwregels

Bij omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in artikel 15.2 voor het bouwen overeenkomstig de andere daar voorkomende bestemmingen, mits advies is verkregen van de leidingbeheerder.

15.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

15.4.1 verbod

Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning op de in artikel 15.1 bedoelde gronden de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:

a. het ontgronden, vergraven, afgraven, egaliseren, diepploegen, woelen en mengen en ophogen van gronden;
b. het aanleggen, verbreden en verharden van wegen, paden, banen, parkeervoorzieningen en andere oppervlakteverhardingen;
c. het aanleggen, verdiepen, verbreden en dempen van sloten, watergangen en overige waterpartijen;
d. het aanbrengen of verwijderen van diepwortelende beplantingen, het bebossen en aanplanten van gronden en het rooien en/of kappen van bos of andere houtgewassen.

15.4.2 advies

Een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 15.4.1 wordt niet eerder verleend dan nadat advies is verkregen van de leidingbeheerder.

15.4.3 uitzonderingen

Geen omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 15.4.1 is nodig voor:

a. werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden die het normale onderhoud en beheer

betreffen;

b. werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden die in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan of uitgevoerd kunnen worden op grond van een voor dat tijdstip aangevraagde of verleende omgevingsvergunning.

15.4.4 toelaatbaarheid

Een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 15.4.1 mag alleen en moet worden geweigerd indien door het uitvoeren van de werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden, dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen blijvend onevenredig afbreuk wordt gedaan aan de mogelijkheid van een adequaat beheer of de veiligheid van de ondergrondse leidingen en hieraan door het stellen van voorwaarden niet of onvoldoende tegemoet kan worden gekomen.

Artikel 16 Waarde - Hoge archeologische verwachting

16.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde – Hoge archeologische verwachting' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming, mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.

16.2 Bouwregels

a. Voor het bouwen overeenkomstig de regels voor de andere op deze gronden voorkomende bestemmingen dient de aanvrager van een omgevingsvergunning voor het bouwen, voor bouwwerken met een oppervlakte groter dan 500 m², een rapport te overleggen waarin de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag zullen worden verstoord, naar oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate zijn vastgesteld.
b. Indien uit het bepaalde in sub a genoemde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het verlenen van de omgevingsvergunning zullen of kunnen worden verstoord, kan het bevoegd gezag één of meerdere van de volgende voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen;
    3. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg die voldoet aan door het bevoegd gezag bij de omgevingsvergunning te stellen kwalificaties.

16.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde artikel 16.2 sub a indien de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld.

16.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

16.4.1 werken en werkzaamheden

Het is binnen deze bestemming verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken en werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren, indien de oppervlakte van deze werken en werkzaamheden meer dan 500 m² bedraagt:

a. het uitvoeren van grondbewerkingen dieper dan 0,50 m onder het maaiveld, zoals afgraven, diepploegen, egaliseren, frezen, scheuren van grasland, aanleg of rooien van bos, boomgaard of diepwortelende beplanting, aanbrengen van oppervlakte- verhardingen, aanleggen van drainage, verwijderen van funderingen;
b. het graven, dempen, dan wel verdiepen, vergroten of anderszins herprofileren van waterlopen, sloten en greppels;
c. het aanleggen van leidingen dieper dan 0,50 m onder het maaiveld.

16.4.2 uitzonderingen

Het in artikel 16.4.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:

a. het normale onderhoud en/of gebruik betreffen, dan wel van ondergeschikte betekenis zijn;
b. reeds in uitvoering zijn, dan wel krachtens een verleende vergunning reeds mogen worden

uitgevoerd op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

16.4.3 toelaatbaarheid

a. De in artikel 16.4.1 genoemde omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.
b. Alvorens over de aanvraag wordt beslist, dient de aanvrager een rapport te overleggen waarin de archeologische waarde van het terrein dat blijkens de aanvraag zal worden verstoord naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate is vastgesteld.
c. Een rapport is niet noodzakelijk indien naar het oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld. Deze informatie wordt dan als een rapport beschouwd.

Artikel 17 Waarde - Lage archeologische verwachting

17.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde – Lage archeologische verwachting' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming, mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.

17.2 Bouwregels

a. Voor het bouwen overeenkomstig de regels voor de andere op deze gronden voorkomende bestemmingen dient de aanvrager van een omgevingsvergunning voor het bouwen, voor bouwwerken met een oppervlakte groter dan 10.000 m², een rapport te overleggen waarin de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag zullen worden verstoord, naar oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate zijn vastgesteld.
b. Indien uit het in sub a genoemde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het verlenen van de omgevingsvergunning zullen of kunnen worden verstoord, kan het bevoegd gezag één of meerdere van de volgende voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen;
    3. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg die voldoet aan door het bevoegd gezag bij de omgevingsvergunning te stellen kwalificaties.

17.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde artikel 17.2 sub a indien de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld.

17.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

17.4.1 werken en werkzaamheden

Het is binnen deze bestemming verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken en werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren, indien de oppervlakte van deze werken en werkzaamheden meer dan 10.000 m² bedraagt:

a. het uitvoeren van grondbewerkingen dieper dan 0,50 m onder het maaiveld, zoals afgraven, diepploegen, egaliseren, frezen, scheuren van grasland, aanleg of rooien van bos, boomgaard of diepwortelende beplanting, aanbrengen van oppervlakte- verhardingen, aanleggen van drainage, verwijderen van funderingen;
b. het graven, dempen, dan wel verdiepen, vergroten of anderszins herprofileren van waterlopen, sloten en greppels;
c. het aanleggen van leidingen dieper dan 0,50 m onder het maaiveld.

17.4.2 uitzonderingen

Het in artikel 17.4.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:

a. het normale onderhoud en/of gebruik betreffen, dan wel van ondergeschikte betekenis zijn;
b. reeds in uitvoering zijn, dan wel krachtens een verleende vergunning reeds mogen worden uitgevoerd op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

17.4.3 toelaatbaarheid

a. De in artikel 17.4.1 genoemde omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.
b. Alvorens over de aanvraag wordt beslist, dient de aanvrager een rapport te overleggen waarin de archeologische waarde van het terrein dat blijkens de aanvraag zal worden verstoord naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate is vastgesteld.
c. Een rapport is niet noodzakelijk indien naar het oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld. Deze informatie wordt dan als een rapport beschouwd.

Artikel 18 Waarde - Landschap

18.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Waarde - Landschap aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de bescherming, instandhouding en versterking van de aardkundige waarden, openheid en het verkavelingspatroon.

18.2 Specifieke gebruiksregels

18.2.1 voorwaarden omgevingsvergunning of wijzigingsbevoegdheid

In afwijking van het bepaalde bij de andere daar voorkomende bestemmingen dient alvorens een besluit kan worden genomen tot het verlenen van de daar opgenomen afwijking- en wijzigingsbevoegdheden te worden aangetoond dat er geen sprake is van een significante aantasting van wezenlijke landschappelijke kenmerken of waarden van het gebied.

18.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

18.3.1 verboden werkzaamheden

Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren:

a. het beplanten van gronden met hoogopgaande beplanting;
b. het beplanten van gronden met houtgewassen, ter plaatse van de gronden op het tijdstip van het van kracht worden van het plan niet reeds met houtgewassen waren beplant;
c. het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren;
d. het afgraven of ophogen van gronden.

18.3.2 toegestane werkzaamheden

Het in artikel 18.3.1 vervatte verbod is niet van toepassing op:

a. werken en werkzaamheden welke het normale onderhoud betreffen;
b. werken en werkzaamheden welke noodzakelijk zijn in verband met het op de bestemming gerichte beheer of gebruik van de grond;
c. werken en werkzaamheden welke reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

18.3.3 voorwaarden voor verlenen omgevingsvergunning

De in artikel 18.3.1 vermelde omgevingsvergunning kan slechts worden verleend indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de aanwezige aardkundige waarden, openheid en het verkavelingspatroon in het gebied.

Artikel 19 Waarde - Middelmatige archeologische verwachting

19.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde – Middelmatige archeologische verwachting' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming, mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.

19.2 Bouwregels

a. Voor het bouwen overeenkomstig de regels voor de andere op deze gronden voorkomende bestemmingen dient de aanvrager van een omgevingsvergunning voor het bouwen, voor bouwwerken met een oppervlakte groter dan 5.000 m², een rapport te overleggen waarin de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag zullen worden verstoord, naar oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate zijn vastgesteld.
b. Indien uit het bepaalde in sub a genoemde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het verlenen van de omgevingsvergunning zullen of kunnen worden verstoord, kan het bevoegd gezag één of meerdere van de volgende voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen;
    3. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg die voldoet aan door het bevoegd gezag bij de omgevingsvergunning te stellen kwalificaties.

19.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde artikel 19.2 sub a indien de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld.

19.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

19.4.1 werken en werkzaamheden

Het is binnen deze bestemming verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken en werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren, indien de oppervlakte van deze werken en werkzaamheden meer dan 5.000 m² bedraagt:

a. het uitvoeren van grondbewerkingen dieper dan 0,50 m onder het maaiveld, zoals afgraven, diepploegen, egaliseren, frezen, scheuren van grasland, aanleg of rooien van bos, boomgaard of diepwortelende beplanting, aanbrengen van oppervlakte- verhardingen, aanleggen van drainage, verwijderen van funderingen;
b. het graven, dempen, dan wel verdiepen, vergroten of anderszins herprofileren van waterlopen, sloten en greppels;
c. het aanleggen van leidingen dieper dan 0,50 m onder het maaiveld.

19.4.2 uitzonderingen

Het in artikel 19.4.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:

a. het normale onderhoud en/of gebruik betreffen, dan wel van ondergeschikte betekenis zijn;
b. reeds in uitvoering zijn, dan wel krachtens een verleende vergunning reeds mogen worden uitgevoerd op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

19.4.3 toelaatbaarheid

a. De in artikel 19.4.1 genoemde omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.
b. Alvorens over de aanvraag wordt beslist, dient de aanvrager een rapport te overleggen waarin de archeologische waarde van het terrein dat blijkens de aanvraag zal worden verstoord naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate is vastgesteld.
c. Een rapport is niet noodzakelijk indien naar het oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld. Deze informatie wordt dan als een rapport beschouwd.

Artikel 20 Waarde - Oude dijken en historische dorpslinten

20.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde – Oude dijken en historische dorpslinten' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming, mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.

20.2 Bouwregels

a. Voor het bouwen overeenkomstig de regels voor de andere op deze gronden voorkomende bestemmingen dient de aanvrager van een omgevingsvergunning voor het bouwen, voor bouwwerken met een oppervlakte groter dan 100 m², een rapport te overleggen waarin de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag zullen worden verstoord, naar oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate zijn vastgesteld.
b. Indien uit het in sub a genoemde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het verlenen van de omgevingsvergunning zullen of kunnen worden verstoord, kan het bevoegd gezag één of meerdere van de volgende voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen;
    3. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg die voldoet aan door het bevoegd gezag bij de omgevingsvergunning te stellen kwalificaties.

20.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde artikel 20.2 sub a indien de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld.

20.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

20.4.1 werken en werkzaamheden

Het is binnen deze bestemming verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken en werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren, indien de oppervlakte van deze werken en werkzaamheden meer dan 100 m^2 bedraagt:

a. het uitvoeren van grondbewerkingen dieper dan 0,50 m onder het maaiveld, zoals afgraven, diepploegen, egaliseren, frezen, scheuren van grasland, aanleg of rooien van bos, boomgaard of diepwortelende beplanting, aanbrengen van oppervlakte- verhardingen, aanleggen van drainage, verwijderen van funderingen;
b. het graven, dempen, dan wel verdiepen, vergroten of anderszins herprofileren van waterlopen, sloten en greppels;
c. het aanleggen van leidingen dieper dan 0,50 m onder het maaiveld.

20.4.2 uitzonderingen

Het in artikel 20.4.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:

a. het normale onderhoud en/of gebruik betreffen, dan wel van ondergeschikte betekenis zijn;
b. reeds in uitvoering zijn, dan wel krachtens een verleende vergunning reeds mogen worden uitgevoerd op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

20.4.3 toelaatbaarheid

a. De in artikel 20.4.1 genoemde omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.
b. Alvorens over de aanvraag wordt beslist, dient de aanvrager een rapport te overleggen waarin de archeologische waarde van het terrein dat blijkens de aanvraag zal worden verstoord naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate is vastgesteld.
c. Een rapport is niet noodzakelijk indien naar het oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld. Deze informatie wordt dan als een rapport beschouwd.

Artikel 21 Waarde - Terrein van archeologische waarde

21.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Terrein van archeologische waarde' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming, mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.

21.2 Bouwregels

a. Voor het bouwen overeenkomstig de regels voor de andere op deze gronden voorkomende bestemmingen dient de aanvrager van een omgevingsvergunning voor het bouwen, voor bouwwerken met een oppervlakte groter dan 30 m², een rapport te overleggen waarin de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag zullen worden verstoord, naar oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate zijn vastgesteld.
b. Indien uit het bepaalde in sub a genoemde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het verlenen van de omgevingsvergunning zullen of kunnen worden verstoord, kan het bevoegd gezag één of meerdere van de volgende voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen;
    3. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg die voldoet aan door het bevoegd gezag bij de omgevingsvergunning te stellen kwalificaties.

21.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde artikel 21.2 sub a indien de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld.

21.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

21.4.1 werken en werkzaamheden

Het is binnen deze bestemming verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken en werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren, indien de oppervlakte van deze werken en werkzaamheden meer dan 30 m² bedraagt:

a. het uitvoeren van grondbewerkingen dieper dan 0,50 m onder het maaiveld, zoals afgraven, diepploegen, egaliseren, frezen, scheuren van grasland, aanleg of rooien van bos, boomgaard of diepwortelende beplanting, aanbrengen van oppervlakte- verhardingen, aanleggen van drainage, verwijderen van funderingen;
b. het graven, dempen, dan wel verdiepen, vergroten of anderszins herprofileren van waterlopen, sloten en greppels;
c. het aanleggen van leidingen dieper dan 0,50 m onder het maaiveld.

21.4.2 uitzonderingen

Het in artikel 21.4.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:

a. het normale onderhoud en/of gebruik betreffen, dan wel van ondergeschikte betekenis zijn;
b. reeds in uitvoering zijn, dan wel krachtens een verleende vergunning reeds mogen worden uitgevoerd op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

21.4.3 toelaatbaarheid

a. De in artikel 21.4.1 genoemde omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.
b. Alvorens over de aanvraag wordt beslist, dient de aanvrager een rapport te overleggen waarin de archeologische waarde van het terrein dat blijkens de aanvraag zal worden verstoord naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate is vastgesteld.
c. Een rapport is niet noodzakelijk indien naar het oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld. Deze informatie wordt dan als een rapport beschouwd.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 22 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 23 Algemene gebruiksregels

23.1 Algemeen

Tot een strijdig gebruik met alle bestemmingen wordt in ieder geval verstaan:

a. een gebruik van gronden als stort- en/of opslagplaats van grond en/of afval, met uitzondering van een zodanig gebruik voor het normale op de bestemming gerichte gebruik en onderhoud;
b. een gebruik van gronden als stallings- en/of opslagplaats van één of meer aan het gebruik onttrokken machines, voer-, vaar- of vliegtuigen, met uitzondering van een zodanig gebruik voor het normale op de bestemming gerichte gebruik en onderhoud;
c. een gebruik van gronden en bouwwerken voor een seksinrichting dan wel ten behoeve van prostitutie.

23.2 Parkeren

d. Een omgevingsvergunning voor het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met het bestemmingsplan of het bouwen of uitbreiden van een gebouw bedoeld voor wonen of een ander soort verblijf van mensen wordt slechts verleend, indien is aangetoond dat ten minste wordt of zal worden voldaan aan de gemiddelde parkeernormen, zoals opgenomen in 'Parkeernormennota Duiven', met dien verstande dat het totale aantal benodigde parkeerplaatsen wordt afgerond op het dichtstbijzijnde hele getal.
e. De gehanteerde afmetingen van een parkeerplaats zijn conform de vigerende beleidsnota parkeren.
f. Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde onder a en b:

    indien het voldoen aan de parkeerbehoefte als gevolg van bijzondere omstandigheden op overwegende bezwaren stuit, of:

    voor zover op andere wijze in de benodigde parkeergelegenheid wordt voorzien;

g. Het onder a bepaalde is niet van toepassing ingeval: een bouwwerk ten gevolge van een calamiteit geheel verloren is gegaan, het gebouw herbouwd wordt met dezelfde functie en omvang, er op gelijke wijze wordt voldaan aan de parkeerbehoefte als voor de calamiteit feitelijk het geval was en de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk teniet is gegaan.
h. Ten tijden van de aanvraag van een omgevingsvergunning wordt getoetst aan de dan geldende parkeerbeleidsnota.

Artikel 24 Algemene aanduidingsregels

24.1 Cultuurhistorisch waardevolle bebouwing

24.1.1 algemeen

Ter plaatse van de aanduiding 'cultuurhistorisch waardevolle bebouwing' zijn de gronden tevens bestemd voor het behoud van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing.

24.1.2 omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk

a. Verbod
   Het is verboden zonder, of in afwijking van, een schriftelijke vergunning van burgemeester en wethouders (omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk) ter plaatse van de in artikel 24.1.1 bedoelde aanduiding, bouwwerken geheel of gedeeltelijk te slopen.
b. Uitzondering
   Het bepaalde in artikel 24.1.2 sub a is niet van toepassing op normale onderhoudswerkzaamheden gericht op en noodzakelijk voor de instandhouding van de bebouwing;
c. Advies
   De omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 24.1.2 sub a wordt niet eerder verleend dan nadat advies is verkregen van de erfgoedcommissie.
d. Omgevingsvergunning
   De in artikel 24.1.2 sub a genoemde vergunning kan slechts worden verleend:
   1. indien door de werkzaamheden geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de cultuurhistorische waarden van het bouwwerk of;
   2. een aanvraag redelijkerwijs niet kan worden geweigerd in verband met onevenredig hoge kosten ter behoud van het cultuurhistorisch waardevolle bouwwerk.

Artikel 25 Algemene afwijkingsregels

25.1 Algemene afwijkingen

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van:

a. in het plan genoemde goothoogten, bouwhoogten, oppervlakte- en inhoudsmaten, percentages en afstandseisen, waarbij een overschrijding is toegestaan tot maximaal 10% van de goothoogten, bouwhoogten, oppervlakte- en inhoudsmaten, percentages en afstandseisen;
b. de regels en toestaan dat bouwgrenzen worden overschreden, waarbij een overschrijding is toegestaan tot maximaal 2,5 m, en deze noodzakelijk is in verband met de uitmeting van het terrein of uit een oogpunt van doelmatig gebruik van de gronden en/of de bebouwing;

25.2 Voorwaarden

De omgevingsvergunning zoals bedoeld in artikel 25.1 kan slechts worden verleend, mits:

a. de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad;
b. straat- en bebouwingsbeeld en de verkeersveiligheidsbelangen niet onevenredig worden geschaad.

25.3 Aan huis verbonden beroep

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in de artikelen 3.4.3, 4.4.1, 6.3.1 en 13.4.1 voor het gebruik van bouwwerken behorende bij (bedrijfs)woningen ten behoeve van een aan huis verbonden beroep met een vloeroppervlak van maximaal 60 m^2, met dien verstande dat het aan huis verbonden beroep er niet toe mag leiden dat de gezamenlijke oppervlakte van aan huis verbonden beroepen en aan huis verbonden bedrijven meer dan 60 m^2 bedraagt.

25.4 Aan huis verbonden bedrijf

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het plan voor het gebruik van een (bedrijfs)woningen en/of bijbehorende bouwwerken ten behoeve van een aan huis verbonden bedrijf mits:

a. de oppervlakte maximaal 40% van de vloeroppervlakte van de gebouwen bedraagt tot een maximum van 60 m^2;
    1. degene die het aan huis verbonden bedrijf uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
    2. er geen detailhandel plaatsvindt behalve als ondergeschikte nevenactiviteit bij de uitoefening van een aan huis gebonden bedrijf;
    3. er mag geen groothandel of horeca plaatsvinden;
    4. door degene die het aan-huis-verbonden beroep uitoefent, kan worden aangetoond dat de uitoefening van het beroep geen extra parkeerruimte vereist binnen het openbaar gebied;
    5. voorzien is in voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein;
    6. het aan huis verbonden bedrijf er niet toe leidt dat de gezamenlijke oppervlakte van aan huis verbonden beroepen en aan huis verbonden bedrijven meer dan 60 m^2 bedraagt;
b. Een omgevingsvergunning als bedoeld in onder a kan slechts worden verleend, mits:
    1. de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad;
    2. het straat- en bebouwingsbeeld niet onevenredig worden geschaad.

25.5 Bed & Breakfast

Burgemeester en wethouders kunnen met een een omgevingsvergunning afwijken van het plan voor het gebruik van een (bedrijfs)woningen en/of bijbehorende bouwwerken voor een bed and breakfast, mits:

a. de woonfunctie in overwegende mate behouden blijft;
b. bedoeld gebruik geen onevenredige aantasting van het woon- en leefklimaat mag opleveren en geen onevenredige afbreuk mag doen aan het woonkarakter van de wijk of buurt;
c. het niet betreft zodanig verkeersaantrekkende activiteiten die kunnen leiden tot een nadelige beïnvloeding van de normale afwikkeling van het verkeer dan wel tot een onevenredige parkeerdruk op de openbare ruimten;
d. parkeren dient zoveel mogelijk op eigen terrein plaats te vinden;
e. de omvang van de bed and breakfast niet meer bedraagt dan 40% van het vloeroppervlak van de woning en/of bijbehorende bouwwerken tot een maximum van 60 m².

Artikel 26 Algemene wijzigingsregels

26.1 Wijziging bestemmingsgrenzen

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen voor:

a. het aanbrengen van geringe veranderingen in de plaats, ligging en/of afmetingen van bestemmingsgrenzen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:
   1. bestemmingsgrenzen mogen met niet meer dan 5 m worden verschoven;
   2. de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden mogen niet onevenredig worden geschaad;
   3. het straat- en bebouwingsbeeld en de verkeersveiligheidsbelangen mogen niet onevenredig worden geschaad;
b. het toestaan van de bouw van niet voor bewoning bestemde gebouwen met een bouwhoogte van ten hoogste 3,5 m en een inhoud van ten hoogste 75 m^3 ten dienste van het openbare nut en overige openbare dienstverlening;
c. de reconstructie van de binnen het plangebied gelegen wegen, met dien verstande dat de op de verbeelding gegeven bestemming Verkeer ter weerszijden van de weg met ten hoogste 2 m mag worden verbreed.

26.2 Wijzging naar wonen

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het plan te wijzigen teneinde op de gronden ter plaatse van de aanduiding 'wro-zone - wijzigingsgebied 1' de agrarische gronden te wijzigen naar de bestemming 'Wonen', 'Tuin' en 'Verkeer-Verblijfsgebied' met dien verstande dat:

a. maximaal 8 vrijstaande woningen zijn toegestaan;
b. het oppervlak per vrijstaande woning maximaal 175 m2 mag bedragen;
c. de maximale goot- en bouwhoogte bedraagt respectievelijk 6 en 9 meter;
d. de woonfunctie milieuhygiënisch inpasbaar is;
e. de ontwikkeling geen negatieve invloed mag hebben op de bestaande verkeers- en parkeersituatie;
f. de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad;
g. de ontwikkeling voldoet aan de ladder voor duurzame verstedelijking, waarmee voldoende moet worden aangetoond dat de woningen voorzien in een regionale behoefte;
h. in aanvulling op het bepaalde in dit lid na wijziging, de regels in Artikel 7 Tuin, Artikel 10 Verkeer - Verblijfsgebied en Artikel 12 Wonen overeenkomstig van toepassing zijn;
i. deze wijzigingsbevoegdheid een instandhoudingstermijn heeft van maximaal 5 jaren, ingaand op het moment van vaststelling van het bestemmingsplan en dat na deze periode deze wijzigsbevoegdheid vervalt;

Artikel 27 Algemene procedureregels

27.1 Wijziging

Ten aanzien van de in dit plan opgenomen wijzigingsbevoegdheden zal de uitvoerbaarheid van het wijzigingsplan moeten zijn gewaarborgd, in verband waarmee in elk geval aangetoond moet worden dat:

a. bodemsanering niet noodzakelijk is dan wel vóór uitvoering van het wijzigingsplan zal plaatsvinden;
b. met betrekking tot (spoor)wegverkeersgeluid een aanvaardbaar woonklimaat wordt gerealiseerd;
c. met betrekking tot de luchtkwaliteit een aanvaardbaar leefklimaat wordt gerealiseerd, dan wel dat geen onevenredige verslechtering plaatsvindt;
d. met betrekking tot de externe veiligheid een aanvaardbaar leefklimaat wordt gerealiseerd, dan wel dat geen onevenredige verslechtering plaatsvindt;
e. beschermde planten- en diersoorten en biotopen niet onevenredig worden geschaad;
f. het wijzigingsplan financieel uitvoerbaar is.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 28 Overgangsrecht

28.1 Overgangsrecht bouwwerken

a. Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,
   1. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
   2. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

b. Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van het bepaalde in artikel 28.1, sub a omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in het eerste lid met maximaal 10%.

c. Artikel 28.1 sub a is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

28.2 Overgangsrecht gebruik

a. Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

b. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in artikel 28.2, sub a te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

Indien het gebruik, bedoeld in artikel 28.2, sub a na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

c. Het eerste lid is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 29 Slotregel

Dit bestemmingsplan kan worden aangehaald als bestemmingsplan Veegplan Duiven 2017 van de gemeente Duiven.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van @@.

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

Bestemmingsplan

Veegplan Duiven 2017

Gemeente Duiven

Projectnummer: P2401.01
Datum: 17-05-2018
Versie: ontwerp
IMRO-idn: NL.IMRO.0226.BPDUIVEN002-ON01

Bijlagen bij regels

Inhoudsopgave

Bijlagen bij regels **3**

Bijlage 1 **Staat van bedrijfsactiviteiten - bedrijf** **6**

Bijlage 2 **Niet agrarische bedrijfsactiviteiten** **9**

Bijlage 1 Staat van bedrijfsactiviteiten - bedrijf

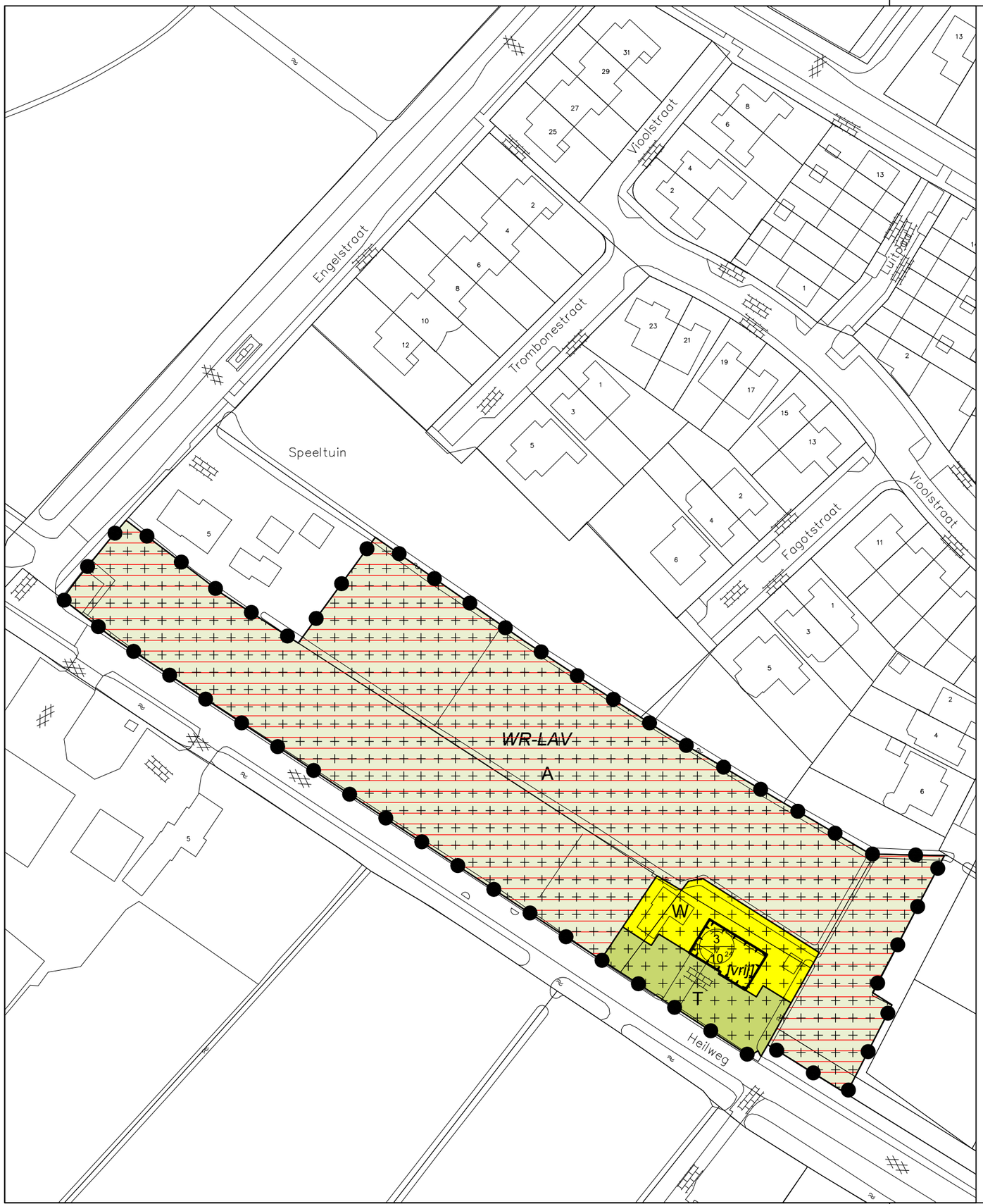
Staat van bedrijfsactiviteiten - Bedrijf

			GEBIEDSGEBONDEN FUNCTIES	
SBI-1993	**SBI-2008**		**OMSCHRIJVING**	
-	-	**nummer**		**CATEGORIE**
01	01	-	LANDBOUW EN DIENSTVERLENING T.B.V. DE LANDBOUW	
014	016	0	Dienstverlening t.b.v. de landbouw:	
014	016	1	- algemeen (o.a. loonbedrijven): b.o. > 500 m²	3.1
014	016	2	- algemeen (o.a. loonbedrijven): b.o.<= 500 m²	2
014	016	3	- plantsoenendiensten en hoveniersbedrijven: b.o. > 500 m²	3.1
014	016	4	- plantsoenendiensten en hoveniersbedrijven: b.o. <= 500 m²	2
0142	0162		KI-stations	2
02	02	-		
02	02	-	BOSBOUW EN DIENSTVERLENING T.B.V. BOSBOUW	
020	021, 022, 024		Bosbouwbedrijven	3.1
05	03	-		
05	03	-	VISSERIJ- EN VISTEELTBEDRIJVEN	
0502	032	2	- visteeltbedrijven	3.1
10	08	-		
10	08	-	TURFWINNING	
103	089		Turfwinningbedrijven	3.2
15	10, 11	-		
15	10, 11	-	VERVAARDIGING VAN VOEDINGSMIDDELEN EN DRANKEN	
152	102	0	Visverwerkingsbedrijven:	
152	102	6	- verwerken anderszins: p.o. <= 300 m²	3.1
1571	1091	0	Veevoerfabrieken:	
1571	1091	5	- mengvoeder, p.c. < 100 t/u	4.1
1593 t/m 1595	1102 t/m 1104		Vervaardiging van wijn, cider e.d.	2
51	46	-	GROOTHANDEL EN HANDELSBEMIDDELING	
5121	4621	0	Grth in akkerbouwprodukten en veevoeders	3.1
5122	4622		Grth in bloemen en planten	2
5123	4623		Grth in levende dieren	3.2
5125, 5131	46217, 4631		Grth in ruwe tabak, groenten, fruit en consumptie-aardappelen	3.1
5132, 5133	4632, 4633		Grth in vlees, vleeswaren, zuivelprodukten, eieren, spijsoliën	3.1
93	96	-	OVERIGE DIENSTVERLENING	
9305	9609	A	Dierenasiels en -pensions	3.2
			SPECIFIEKE FUNCTIES	
36	31	-	VERVAARDIGING VAN MEUBELS EN OVERIGE GOEDEREN N.E.G.	
3663.1	32991		Sociale werkvoorziening	2
55	55	-	LOGIES-, MAALTIJDEN- EN DRANKENVERSTREKKING	
5511, 5512	5510		Hotels en pensions met keuken, conferentie-oorden en congrescentra	1
552	553, 552		Kampeerterreinen, vakantiecentra, e.d. (met keuken)	3.1
553	561		Restaurants, cafetaria's, snackbars, ijssalons met eigen ijsbereiding, viskramen e.d.	1
85	86	-	GEZONDHEIDS- EN WELZIJNSZORG	
8511	8610		Ziekenhuizen	2
8512, 8513	8621, 8622, 8623		Artsenpraktijken, klinieken en dagverblijven	1
8514, 8515	8691, 8692		Consultatiebureaus	1
853	871	1	Verpleeghuizen	2
853	8891	2	Kinderopvang	2
91	94	-	DIVERSE ORGANISATIES	
9133.1	94991	B	Hondendressuurterreinen	3.1
92	59	-	CULTUUR, SPORT EN RECREATIE	
9251, 9252	9101, 9102		Bibliotheken, musea, ateliers, e.d.	1
9253.1	91041		Kinderboerderijen	2
926	931	E	Maneges	3.1
93	96	-	OVERIGE DIENSTVERLENING	
9304	9313, 9604		Fitnesscentra, badhuizen en sauna-baden	2
74	63, 69tm71, 73, 74, 77, 78, 80tm82	-	OVERIGE ZAKELIJKE DIENSTVERLENING	
74	63, 69tm71, 73, 74, 77, 78, 80tm82	A	Overige zakelijke dienstverlening: kantoren	1

SBI-1993	SBI-2008		OMSCHRIJVING	
-	-	nummer		CATEGORIE
92	59	-	CULTUUR, SPORT EN RECREATIE	
9234	8552		Muziek- en balletscholen	2
9234.1	85521		Dansscholen	2
93	96	-	OVERIGE DIENSTVERLENING	
9302	9602		Kappersbedrijven en schoonheidsinstituten	1
			NIET GEBIEDSGEBONDEN FUNCTIES	
1581	1071	0	Broodfabrieken, brood- en banketbakkerijen:	
1581	1071	1	- v.c. < 7500 kg meel/week, bij gebruik van charge-ovens	2
20	16	-	HOUTINDUSTRIE EN VERVAARDIGING ARTIKELEN VAN HOUT, RIET, KURK E.D.	
203, 204, 205	162	0	Timmerwerkfabrieken, vervaardiging overige artikelen van hout	3.2
203, 204, 205	162	1	Timmerwerkfabrieken, vervaardiging overige artikelen van hout, p.o. < 200 m2	3.1
205	162902		Kurkwaren-, riet- en vlechtwerkfabrieken	2
22	58	-	UITGEVERIJEN, DRUKKERIJEN EN REPRODUKTIE VAN OPGENOMEN MEDIA	
221	581		Uitgeverijen (kantoren)	1
2222.6	18129		Kleine drukkerijen en kopieerinrichtingen	2
2223	1814	A	Grafische afwerking	1
2223	1814	B	Binderijen	2
2224	1813		Grafische reproduktie en zetten	2
2225	1814		Overige grafische aktiviteiten	2
223	182		Reproduktiebedrijven opgenomen media	1
28	25, 31	-	VERVAARD. EN REPARATIE VAN PRODUKTEN VAN METAAL (EXCL. MACH./TRANSPORTMIDD.)	
284	255, 331	B1	Smederijen, lasinrichtingen, bankwerkerijen e.d., p.o. < 200 m2	3.1
287	259, 331	B	Overige metaalwarenfabrieken n.e.g.; inpandig, p.o. <200 m2	3.1
29	27, 28, 33	-		
29	27, 28, 33	-	VERVAARDIGING VAN MACHINES EN APPARATEN	
29	27, 28, 33	0	Machine- en apparatenfabrieken incl. reparatie:	
29	27, 28, 33	1	- p.o. < 2.000 m2	3.2
30	26, 28, 33	-	VERVAARDIGING VAN KANTOORMACHINES EN COMPUTERS	
30	26, 28, 33	A	Kantoormachines- en computerfabrieken incl. reparatie	2
33	26, 32, 33	-	VERVAARDIGING VAN MEDISCHE EN OPTISCHE APPARATEN EN INSTRUMENTEN	
33	26, 32, 33	A	Fabrieken voor medische en optische apparaten en instrumenten e.d. incl. reparatie	2
36	31	-	VERVAARDIGING VAN MEUBELS EN OVERIGE GOEDEREN N.E.G.	
361	9524	2	Meubelstoffeerderijen b.o. < 200 m2	1
362	321		Fabricage van munten, sieraden e.d.	2
45	41, 42, 43	-	BOUWNIJVERHEID	
45	41, 42, 43	2	Aannemersbedrijven met werkplaats: b.o. > 1000 m²	3.1
45	41, 42, 43	3	- aannemersbedrijven met werkplaats: b.o.< 1000 m²	2
505	473	0	Benzineservisestations:	
505	473	1	- met LPG > 1000 m3/jr	4.1
505	473	2	- met LPG < 1000 m3/jr	3.1
505	473	3	- zonder LPG	2
51	46	-	GROOTHANDEL EN HANDELSBEMIDDELING	
511	461		Handelsbemiddeling (kantoren)	1
514	464, 46733		Grth in overige consumentenartikelen	2
70	41, 68	-	VERHUUR VAN EN HANDEL IN ONROEREND GOED	
70	41, 68	A	Verhuur van en handel in onroerend goed	1
71	77	-		
71	77	-	VERHUUR VAN TRANSPORTMIDDELEN, MACHINES, ANDERE ROERENDE GOEDEREN	
711	7711		Personenautoverhuurbedrijven	2
73	72	-	SPEUR- EN ONTWIKKELINGSWERK	
731	721		Natuurwetenschappelijk speur- en ontwikkelingswerk	2
732	722		Maatschappij- en geesteswetenschappelijk onderzoek	1

Bijlage 2 Niet agrarische bedrijfsactiviteiten

Straatnaam	Nr.	Plaats	Bestaand opp. bedrijfsbebouwing (luchtfoto 2011)[in m2)	Max. opp. Na uitbreiding bij recht [in m2]	Max. opp. Na 20% afwijking [in m2]	Milieucategorie	Type bedrijfsactiviteit
Bestemming Bedrijf							
Helhoek	17		555	610	n.v.t.	2	opslag
Ploenstraat	17		3620	3620	n.v.t.	3.1	agrarisch loonbedrijf
Bestemming Maatschappelijk							
Ooysebrug	2	Groessen	470	530	n.v.t.	2	

LEGENDA

PLANGEBIED

plangebied

BESTEMMINGEN

A — Agrarisch

T — Tuin

W — Wonen

WR-LAV — Waarde - Lage archeologische verwachting

AANDUIDINGEN

[vrij] — vrijstaand

wetgevingszone - wijzigingsgebied 1

bouwvlak

3 / 10 — maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)

VERKLARING

35 / 37 — gbkn- en kadastrale gegevens

bestemmingsplan **Veegplan Duiven 2017**

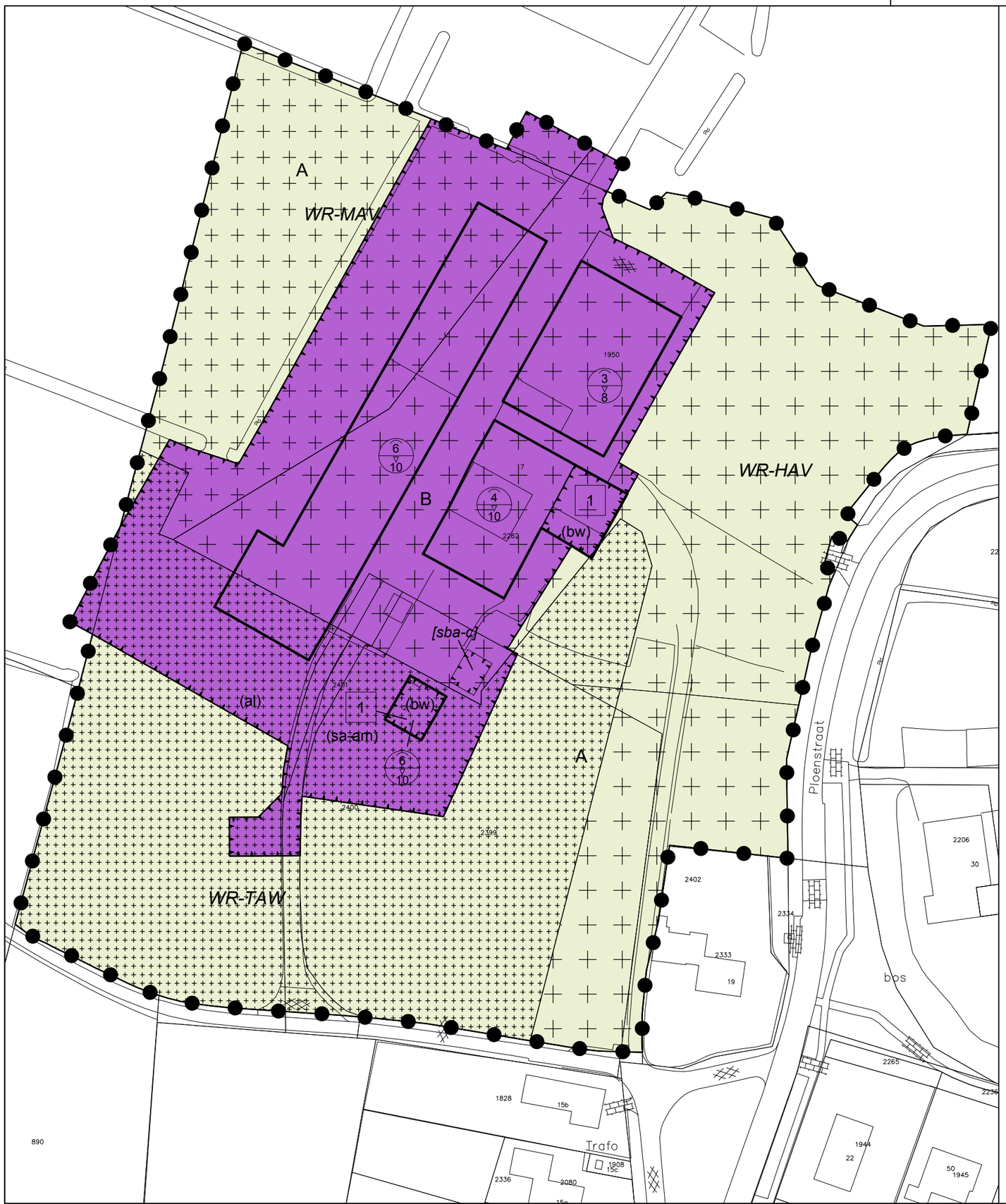
Deelgebied 1, Graslanden Heilweg, Duiven
Deelgebied 10, Heilweg 24, Duiven

schaal :	1 : 1000	datum :	21-07-2017
formaat :	A3	datum ondergrond :	-
projectnummer :	2401.01	voorontwerp :	21-07-2017
bladnummer :	1	ontwerp :	-
aantal bladen :	1	vaststelling :	-
Identificatiecode :	NL.IMRO.		

gemeente **Duiven**

N

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

LEGENDA

PLANGEBIED

plangebied

BESTEMMINGEN

A — Agrarisch

B — Bedrijf

WR-HAV — Waarde - Hoge archeologische verwachting

WR-MAV — Waarde - Middelmatige archeologische verwachting

WR-TAW — Waarde - Terrein van archeologische waarde

AANDUIDINGEN

[sba-c] — specifieke bouwaanduiding - carport

(al) — agrarisch loonbedrijf

1 — maximum aantal wooneenheden

(bw) — bedrijfswoning

3 / 8 — maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)

(sa-am) — specifieke vorm van agrarisch - agrarisch medegebruik

bouwvlak

VERKLARING

35 / 37 — gbkn- en kadastrale gegevens

bestemmingsplan **Veegplan Duiven 2017**

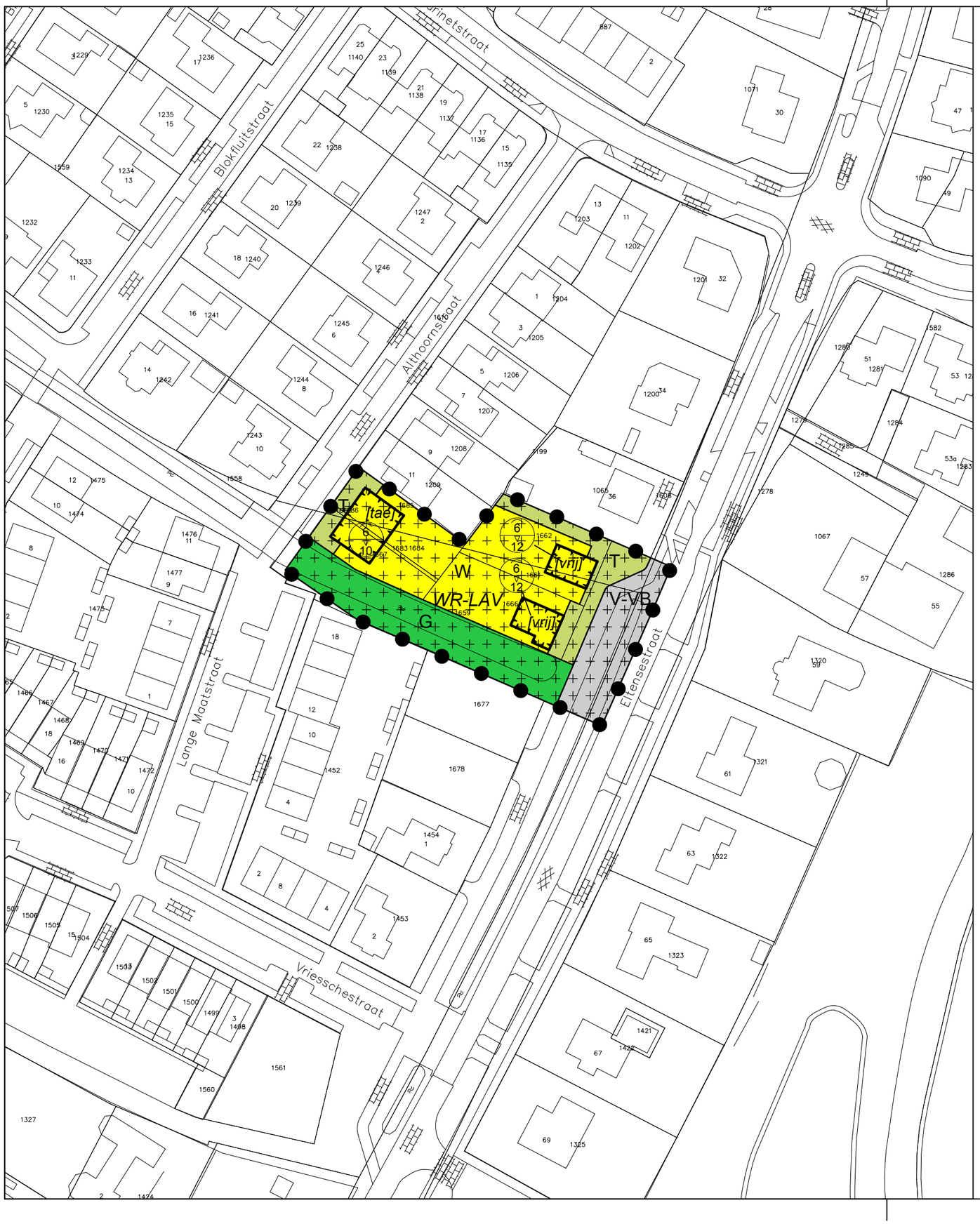
Deelgebied 2, Ploenstraat 17/Hogeweg 2, Duiven

schaal :	1 : 1000	datum :	17-05-2018
formaat :	A3	datum ondergrond :	-
projectnummer :	2401.01	voorontwerp :	21-07-2017
bladnummer :	1	ontwerp :	17-05-2018
aantal bladen :	1	vaststelling :	-
Identificatiecode :	NL.IMRO.0226.BPDUIVEN002-ON01		

gemeente **Duiven**

N

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

LEGENDA

PLANGEBIED

plangebied

BESTEMMINGEN

G — Groen

T — Tuin

V-VB — Verkeer - Verblijfsgebied

W — Wonen

WR-LAV — Waarde - Lage archeologische verwachting

AANDUIDINGEN

[tae] — twee-aaneen

[vrij] — vrijstaand

bouwvlak

6 / 12 — maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)

VERKLARING

35 / 37 — gbkn- en kadastrale gegevens

bestemmingsplan **Veegplan Duiven 2017**

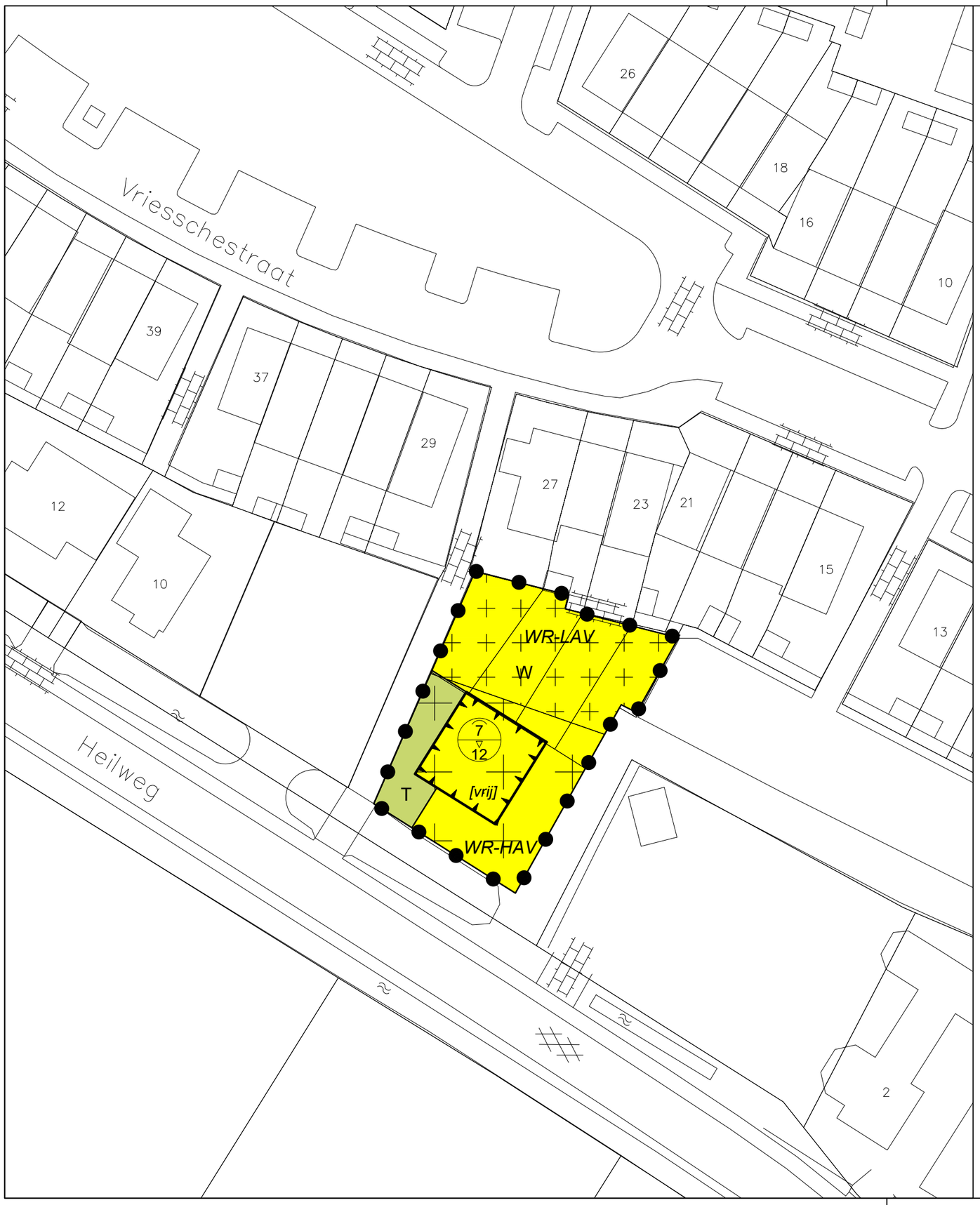
Deelgebied 3, Kloosterkamp Zuid, NO-hoek, Duiven

schaal :	1 : 1000	datum :	20-02-2018
formaat :	A3	datum ondergrond :	-
projectnummer :	2401.01	voorontwerp :	21-07-2017
bladnummer :	1	ontwerp :	20-02-2018
aantal bladen :	1	vaststelling :	-
Identificatiecode :	NL.IMRO.0226.BPDUIVEN002-ON01		

gemeente **Duiven**

N

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

LEGENDA

PLANGEBIED

plangebied

BESTEMMINGEN

W — Wonen

T — Tuin

WR-HAV — Waarde - Hoge archeologische verwachting

~~WR-LAV~~ — Waarde - Lage archeologische verwachting

AANDUIDINGEN

[vrij] — vrijstaand

bouwvlak

7 / 12 — maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)

VERKLARING

35 / 37 — gbkn- en kadastrale gegevens

bestemmingsplan **Veegplan Duiven 2017**

Deelgebied 4, Heilweg 4 e.o., Duiven

schaal :	1 : 500	datum :	21-07-2017
formaat :	A3	datum ondergrond :	-
projectnummer :	2401.01	voorontwerp :	21-07-2017
bladnummer :	1	ontwerp :	-
aantal bladen :	1	vaststelling :	-
Identificatiecode :	NL.IMRO.		

gemeente **Duiven**

N

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

LEGENDA

PLANGEBIED

plangebied

BESTEMMINGEN

V-VB — Verkeer - Verblijfsgebied

WR-LAV — Waarde - Lage archeologische verwachting

VERKLARING

35
37
gbkn- en kadastrale gegevens

bestemmingsplan **Veegplan Duiven 2017**

Deelgebied 5, Closterkampstraat 31, Duiven

schaal :	1 : 100	datum :	21-07-2017
formaat :	A3	datum ondergrond :	-
projectnummer :	2401.01	voorontwerp :	21-07-2017
bladnummer :	1	ontwerp :	-
aantal bladen :	1	vaststelling :	-
Identificatiecode :	NL.IMRO.		

gemeente **Duiven**

N

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

LEGENDA

PLANGEBIED

plangebied

BESTEMMINGEN

- G — Groen
- T — Tuin
- V-VB — Verkeer - Verblijfsgebied
- W — Wonen
- WR-ODHD — Waarde - Oude dijken en historische dorpslinten
- WR-TAW — Waarde - Terrein van archeologische waarde

AANDUIDINGEN

- [aeg] — aaneengebouwd
- [sba-2] — specifieke bouwaanduiding - 2
- [tae] — twee-aaneen
- [vrij] — vrijstaand
- bouwvlak
- 7 / 10 — maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)

VERKLARING

gbkn- en kadastrale gegevens

bestemmingsplan **Veegplan Duiven 2017**

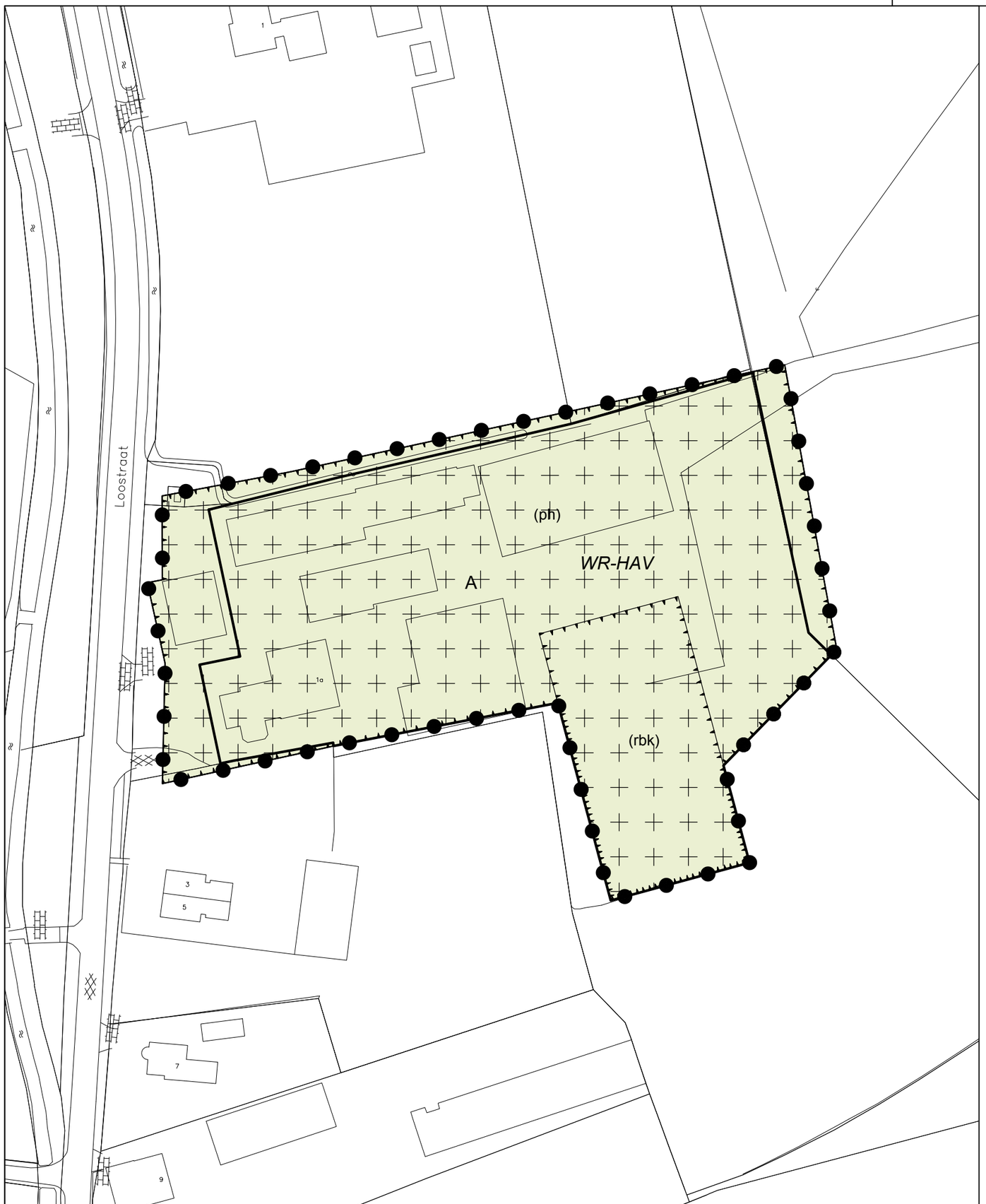
Deelgebied 6, De Ploen-Zuid, terp 5, Duiven

schaal :	1 : 1000	datum :	21-07-2017
formaat :	A2	datum ondergrond :	-
projectnummer :	2401.01	voorontwerp :	21-07-2017
bladnummer :	1	ontwerp :	-
aantal bladen :	1	vaststelling :	-
Identificatiecode :	NL.IMRO.		

gemeente **Duiven**

N

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

LEGENDA

PLANGEBIED

plangebied

BESTEMMINGEN

A — Agrarisch

WR-HAV — Waarde - Hoge archeologische verwachting

AANDUIDINGEN

(ph) — paardenhouderij

(rbk) — rijbak

bouwvlak

VERKLARING

35
37
gbkn- en kadastrale gegevens

bestemmingsplan **Veegplan Duiven 2017**

Deelgebied 7, Loostraat 1a, Loo

schaal :	1 : 1000	datum :	21-07-2017
formaat :	A3	datum ondergrond :	-
projectnummer :	2401.01	voorontwerp :	21-07-2017
bladnummer :	1	ontwerp :	-
aantal bladen :	1	vaststelling :	-
Identificatiecode :	NL.IMRO.		

gemeente **Duiven**

N

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

LEGENDA

PLANGEBIED

plangebied

BESTEMMINGEN

M — Maatschappelijk

WR-HAV — Waarde - Hoge archeologische verwachting

AANDUIDINGEN

(bw) — bedrijfswoning

(zbo) — zorgboerderij

bouwvlak

VERKLARING

35
37

gbkn- en kadastrale gegevens

bestemmingsplan **Veegplan Duiven 2017**

Deelgebied 8, Ooijsebrug 2, Groessen

schaal :	1 : 1000	datum :	20-02-2018
formaat :	A3	datum ondergrond :	-
projectnummer :	2401.01	voorontwerp :	21-07-2017
bladnummer :	1	ontwerp :	20-02-2018
aantal bladen :	1	vaststelling :	-
Identificatiecode :	NL.IMRO.NL.IMRO.0226.BPDUIVEN002-ON01		

gemeente **Duiven**

N

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

LEGENDA

PLANGEBIED

plangebied

BESTEMMINGEN

A — Agrarisch

B — Bedrijf

WR-L — Waarde - Landschap

WR-HAV — Waarde - Hoge archeologische verwachting

WR-LAV — Waarde - Lage archeologische verwachting

AANDUIDINGEN

(bw) — bedrijfswoning

(op) — opslag

(sa-am) — specifieke vorm van agrarisch - agrarisch medegebruik

bouwvlak

VERKLARING

35
37

gbkn- en kadastrale gegevens

bestemmingsplan **Veegplan Duiven 2017**

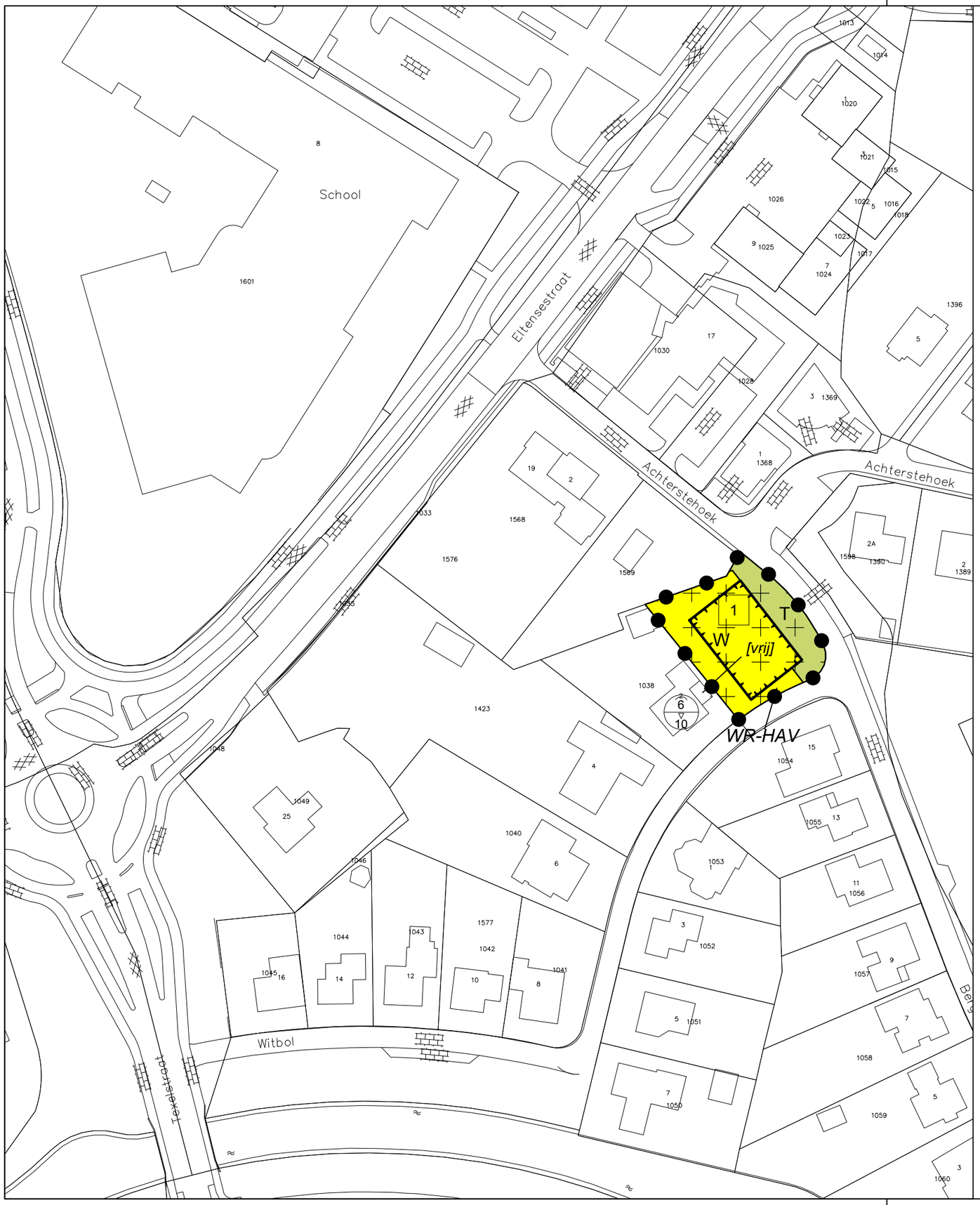
Deelgebied 9, Helhoek 17, Groessen

schaal :	1 : 1000	datum :	21-07-2017
formaat :	A3	datum ondergrond :	-
projectnummer :	2401.01	voorontwerp :	21-07-2017
bladnummer :	1	ontwerp :	-
aantal bladen :	1	vaststelling :	-
Identificatiecode :	NL.IMRO.		

gemeente **Duiven**

N

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

LEGENDA

PLANGEBIED

plangebied

BESTEMMINGEN

T — Tuin

W — Wonen

WR-HAV — Waarde - Hoge archeologische verwachting

AANDUIDINGEN

[vrij] — vrijstaand

bouwvlak

1 — maximum aantal wooneenheden

6 / 10 — maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)

VERKLARING

35 / 37 — gbkn- en kadastrale gegevens

bestemmingsplan **Veegplan Duiven 2017**

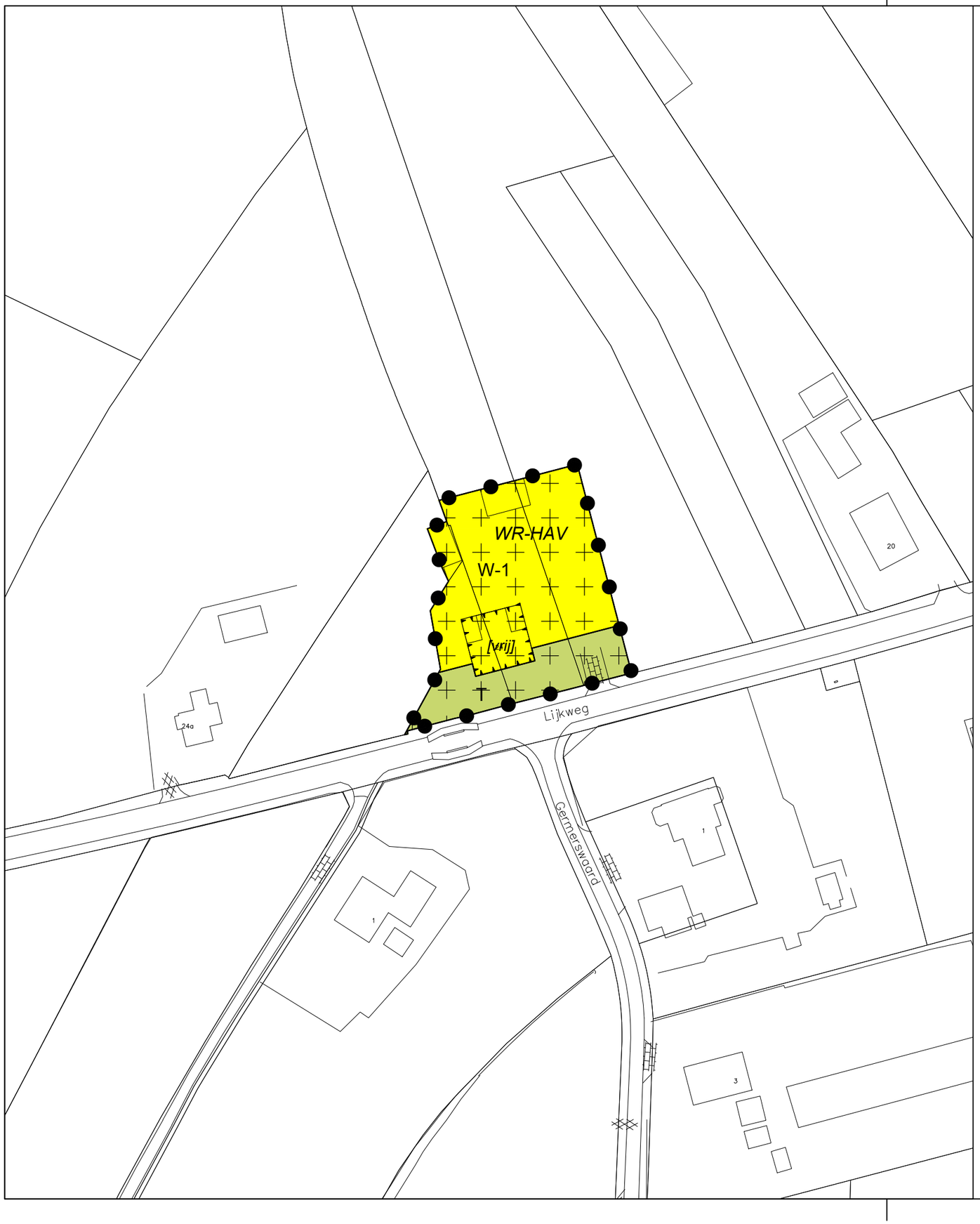
Deelgebied 11, Akkerwinde 2-4, Duiven

schaal :	1 : 1000	datum :	20-02-2018
formaat :	A3	datum ondergrond :	-
projectnummer :	2401.01	voorontwerp :	21-07-2017
bladnummer :	1	ontwerp :	20-02-2018
aantal bladen :	1	vaststelling :	-
Identificatiecode :	NL.IMRO.0226.BPDUIVEN002-ON01		

gemeente **Duiven**

N

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

LEGENDA

PLANGEBIED

plangebied

BESTEMMINGEN

T — Tuin

W-1 — Wonen - 1

WR-HAV — Waarde - Hoge archeologische verwachting

AANDUIDINGEN

[vrij] — vrijstaand

VERKLARING

35
37 — gbkn- en kadastrale gegevens

bestemmingsplan **Veegplan Duiven 2017**

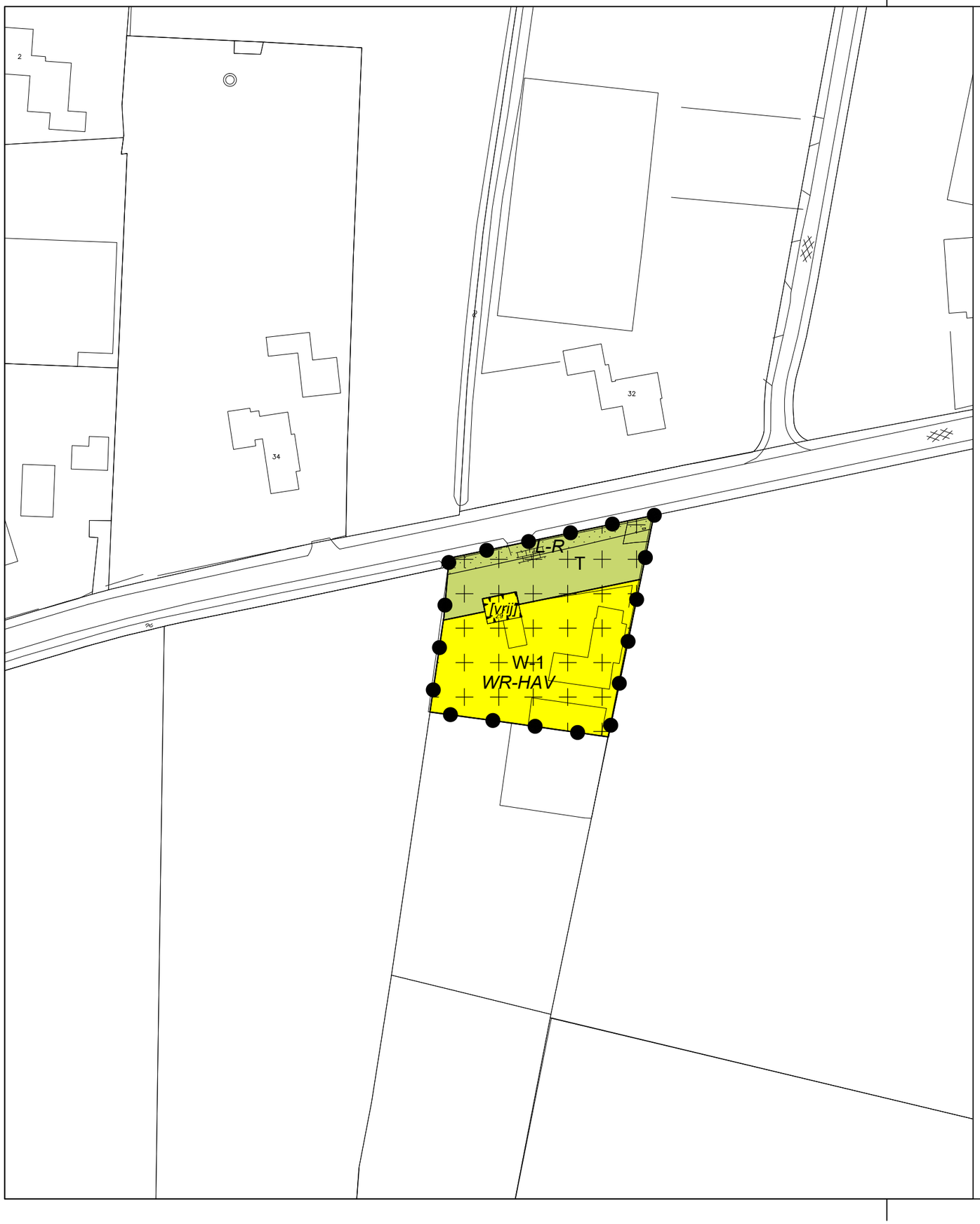
Deelgebied 12, Lijkweg 24, Groessen

schaal :	1 : 1000	datum :	21-07-2017
formaat :	A3	datum ondergrond :	-
projectnummer :	2401.01	voorontwerp :	21-07-2017
bladnummer :	1	ontwerp :	-
aantal bladen :	1	vaststelling :	-
Identificatiecode :	NL.IMRO.		

gemeente **Duiven**

N

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

LEGENDA

PLANGEBIED

plangebied

BESTEMMINGEN

T — Tuin

W-1 — Wonen - 1

L-R — Leiding - Riool

WR-HAV — Waarde - Hoge archeologische verwachting

AANDUIDINGEN

[vrij] — vrijstaand

VERKLARING

35
37

gbkn- en kadastrale gegevens

bestemmingsplan **Veegplan Duiven 2017**

Deelgebied 13, Lijkweg 29, Groessen

schaal :	1 : 1000	datum :	21-07-2017
formaat :	A3	datum ondergrond :	-
projectnummer :	2401.01	voorontwerp :	21-07-2017
bladnummer :	1	ontwerp :	-
aantal bladen :	1	vaststelling :	-
Identificatiecode :	NL.IMRO.		

gemeente **Duiven**

N

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

LEGENDA

PLANGEBIED

plangebied

BESTEMMINGEN

A — Agrarisch

T — Tuin

W-1 — Wonen - 1

WR-L — Waarde - Landschap

WR-ODHD — Waarde - Oude dijken en historische dorpslinten

AANDUIDINGEN

[bg] — bijgebouwen

[-sba-3] — specifieke bouwaanduiding uitgesloten - 3

cultuurhistorisch waardevolle bebouwing

bouwvlak

4 — maximum aantal wooneenheden

VERKLARING

35 / 37 — gbkn- en kadastrale gegevens

bestemmingsplan **Veegplan Duiven 2017**

Deelgebied 14, Loostraat 28, Loo

schaal :	1 : 1000	datum :	21-07-2017
formaat :	A3	datum ondergrond :	-
projectnummer :	2401.01	voorontwerp :	21-07-2017
bladnummer :	1	ontwerp :	-
aantal bladen :	1	vaststelling :	-
Identificatiecode :	NL.IMRO.		

gemeente **Duiven**

N

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

LEGENDA

PLANGEBIED

plangebied

BESTEMMINGEN

T — Tuin

WR-LAV — Waarde - Lage archeologische verwachting

VERKLARING

35
37 — gbkn- en kadastrale gegevens

bestemmingsplan **Veegplan Duiven 2017**

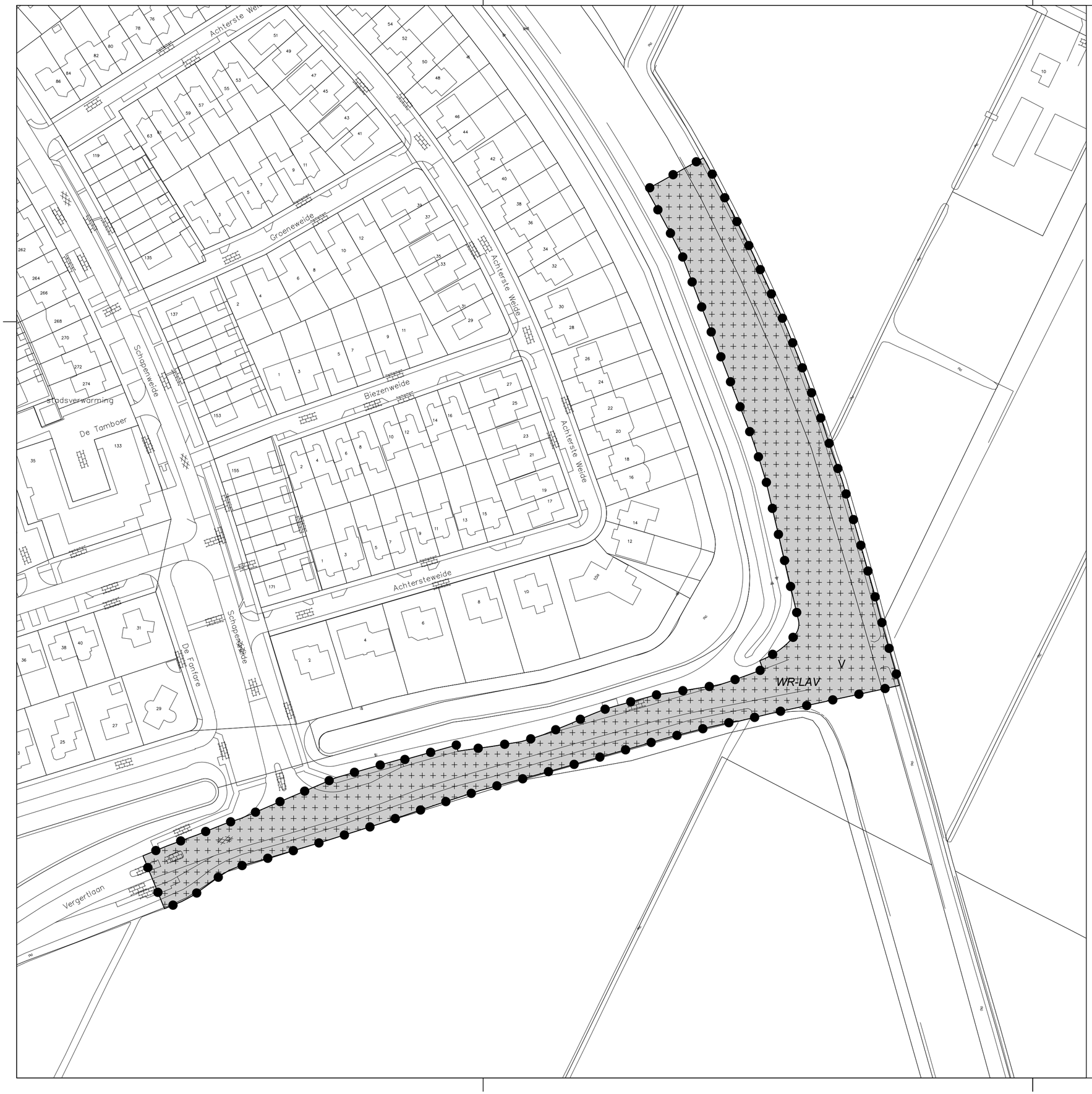
Deelgebied 15, Breitnerstraat/Van Goyenstraat, Duiven

schaal :	1 : 1000	datum :	21-07-2017
formaat :	A3	datum ondergrond :	-
projectnummer :	2401.01	voorontwerp :	21-07-2017
bladnummer :	1	ontwerp :	-
aantal bladen :	1	vaststelling :	-
Identificatiecode :	NL.IMRO.		

gemeente **Duiven**

N

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

LEGENDA

PLANGEBIED

plangebied

BESTEMMINGEN

V — Verkeer

WR-LAV — Waarde - Lage archeologische verwachting

VERKLARING

gbkn- en kadastrale gegevens

bestemmingsplan **Veegplan Duiven 2017**

Deelgebied 16, Kruising Oostsingel/Vergertlaan, Duiven

schaal :	1 : 1000	datum :	21-07-2017
formaat :	A2	datum ondergrond :	-
projectnummer :	2401.01	voorontwerp :	21-07-2017
bladnummer :	1	ontwerp :	-
aantal bladen :	1	vaststelling :	-
Identificatiecode :	NL.IMRO.		

gemeente **Duiven**

N

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

LEGENDA

PLANGEBIED

plangebied

BESTEMMINGEN

G — Groen

T — Tuin

V — Verkeer

W-1 — Wonen - 1

WR-LAV — Waarde - Lage archeologische verwachting

AANDUIDINGEN

[vrij] — vrijstaand

VERKLARING

35 / 37 — gbkn- en kadastrale gegevens

bestemmingsplan **Veegplan Duiven 2017**

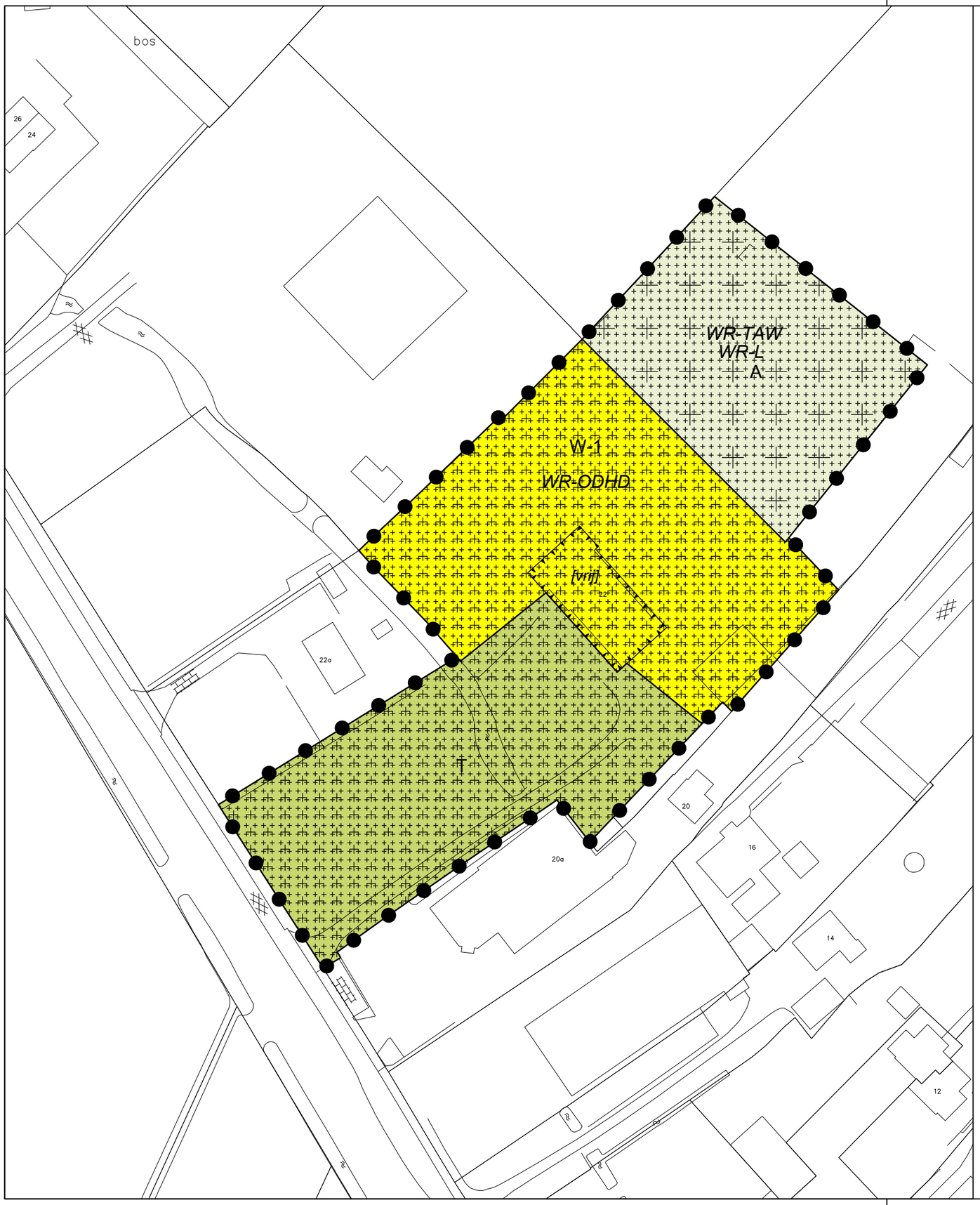
Deelgebied 17, Beerenclaauwstraat 25, Groessen
en snelfietsroute De Liemers

schaal :	1 : 1000	datum :	21-07-2017
formaat :	A3	datum ondergrond :	-
projectnummer :	2401.01	voorontwerp :	21-07-2017
bladnummer :	1	ontwerp :	-
aantal bladen :	1	vaststelling :	-
Identificatiecode :	NL.IMRO.		

gemeente **Duiven**

N

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

LEGENDA

PLANGEBIED

plangebied

BESTEMMINGEN

A — Agrarisch

W-1 — Wonen - 1

T — Tuin

WR-L — Waarde - Landschap

WR-ODHD — Waarde - Oude dijken en historische dorpslinten

WR-TAW — Waarde - Terrein van archeologische waarde

AANDUIDINGEN

[vrij] — vrijstaand

VERKLARING

35 37 — gbkn- en kadastrale gegevens

bestemmingsplan **Veegplan Duiven 2017**

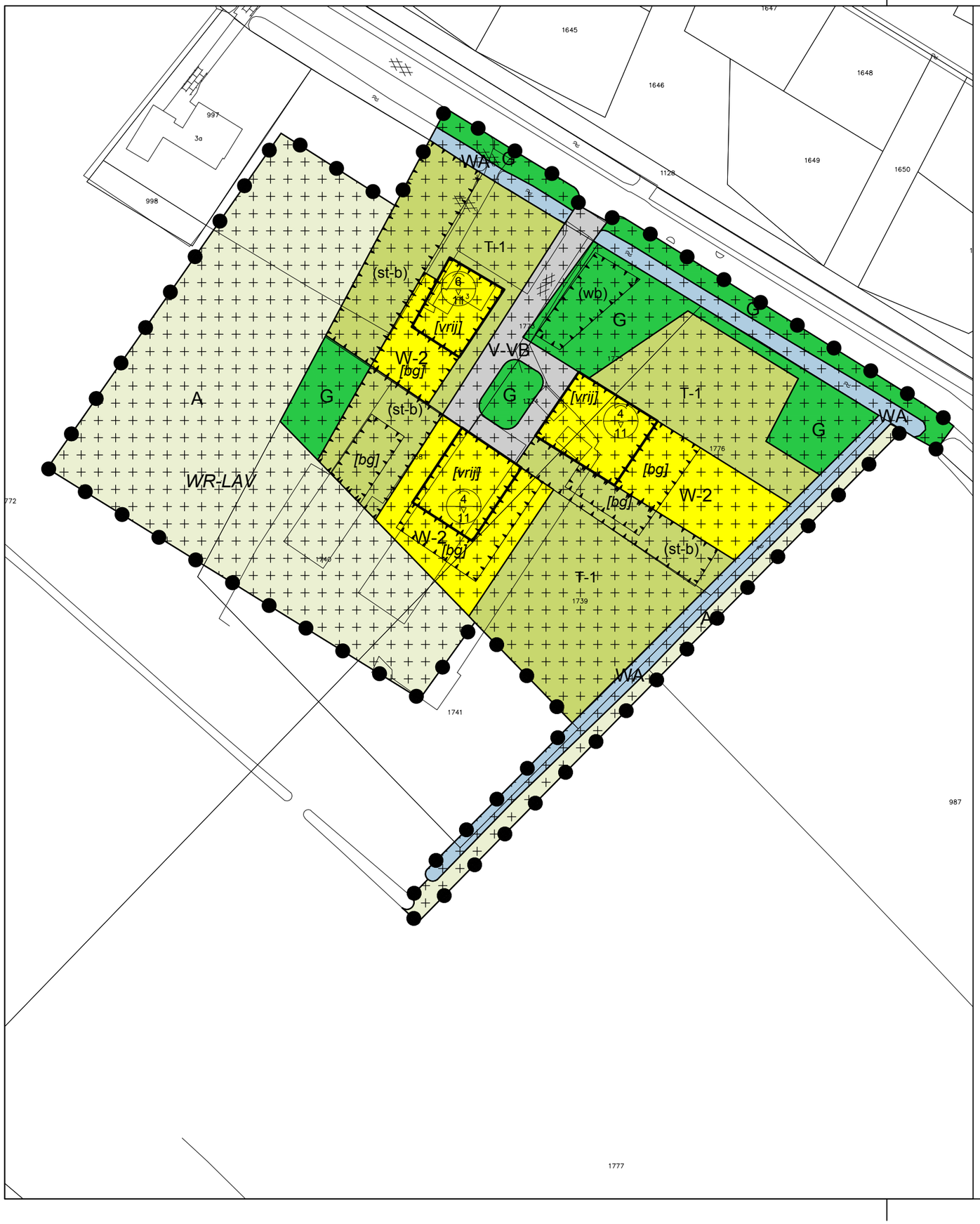
Deelgebied 18, Engsestraat 22, Duiven

schaal :	1 : 1000	datum :	21-07-2017
formaat :	A3	datum ondergrond :	-
projectnummer :	2401.01	voorontwerp :	21-07-2017
bladnummer :	1	ontwerp :	-
aantal bladen :	1	vaststelling :	-
Identificatiecode :	NL.IMRO.		

gemeente **Duiven**

N

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

LEGENDA

PLANGEBIED

plangebied

BESTEMMINGEN

- A — Agrarisch
- G — Groen
- T-1 — Tuin - 1
- V-VB — Verkeer - Verblijfsgebied
- WA — Water
- W-2 — Wonen - 2
- WR-LAV — Waarde - Lage archeologische verwachting

AANDUIDINGEN

- [bg] — bijgebouwen
- 4 / 11 — maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)
- [vrij] — vrijstaand
- bouwvlak
- (st-b) — specifieke vorm van tuin - boomgaard
- (wb) — waterberging

VERKLARING

35 / 37 — gbkn- en kadastrale gegevens

bestemmingsplan **Veegplan Duiven 2017**

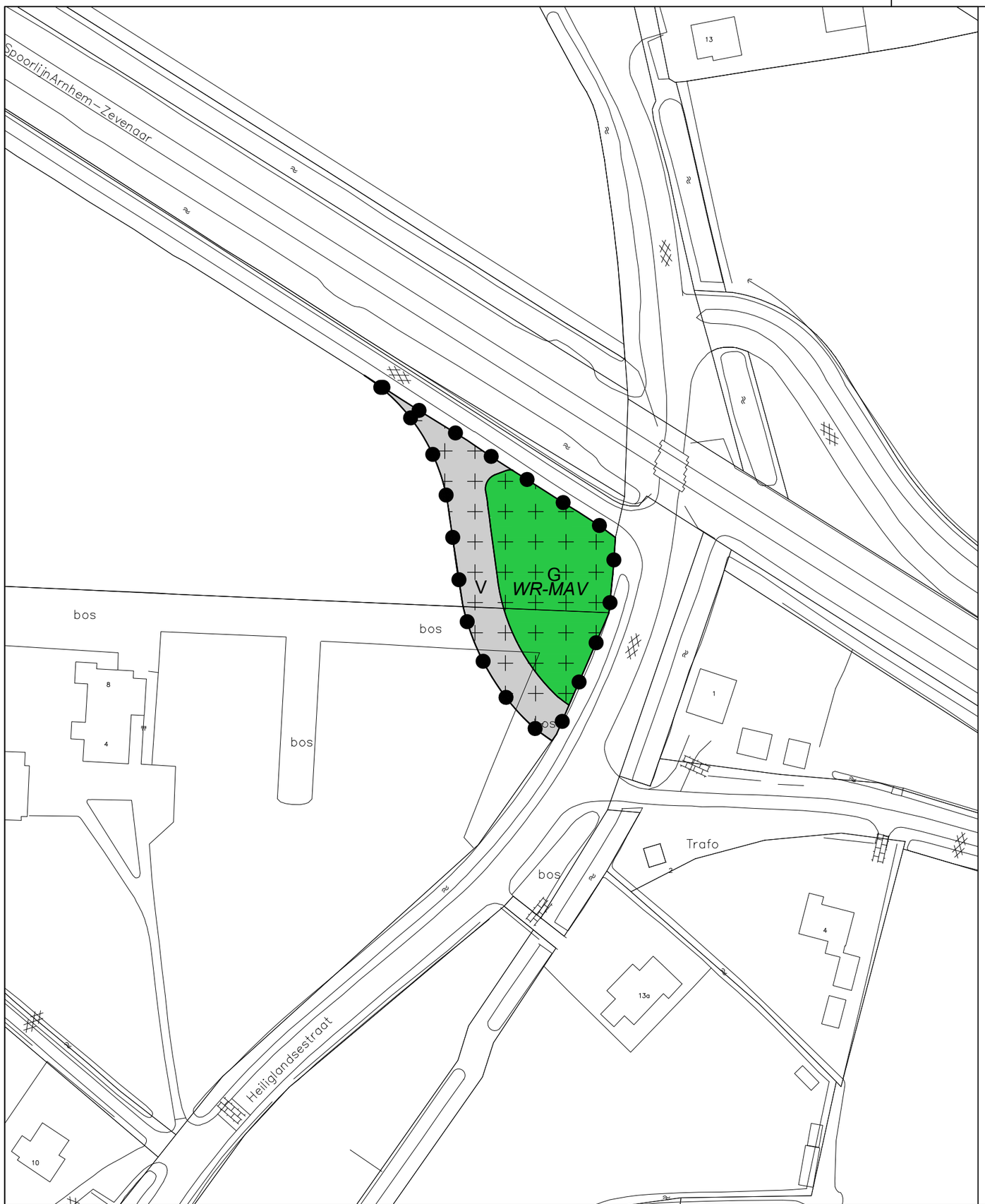
Deelgebied 19, Heilweg 3, Duiven

schaal :	1 : 1000	datum :	20-08-2018
formaat :	A3	datum ondergrond :	-
projectnummer :	2401.01	voorontwerp :	21-07-2017
bladnummer :	1	ontwerp :	20-02-2018
aantal bladen :	1	vaststelling :	-
Identificatiecode :	NL.IMRO.NL.IMRO.0226.BPDUIVEN002-ON01		

gemeente **Duiven**

N

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

LEGENDA

PLANGEBIED

plangebied

BESTEMMINGEN

G — Groen

V — Verkeer

WR-MAV — Waarde - Middelmatige archeologische verwachting

VERKLARING

35
37
gbkn- en kadastrale gegevens

bestemmingsplan **Veegplan Duiven 2017**

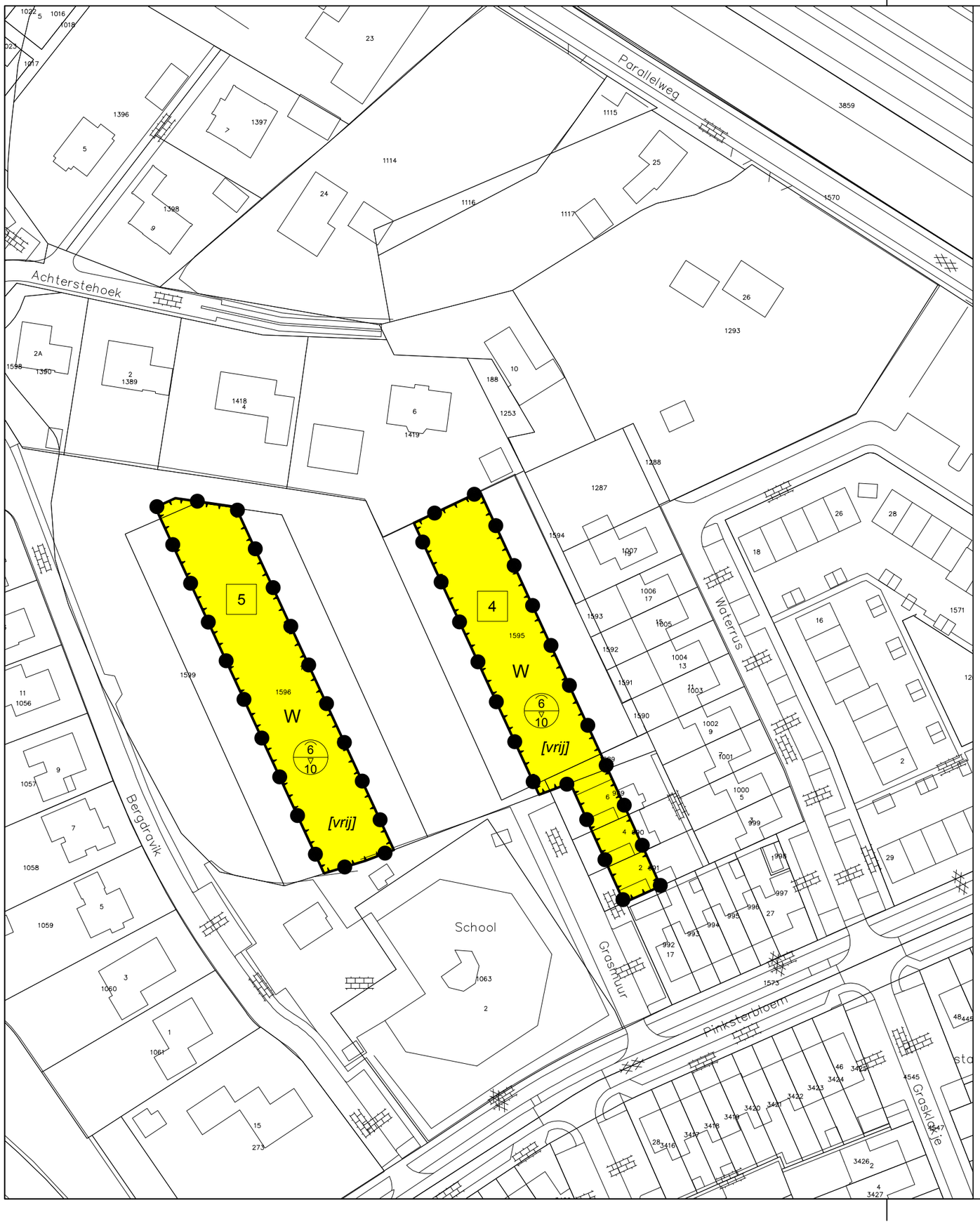
Deelgebied 20, Kruising Heiliglandsestraat, Parallelweg en Beerenclaauwstraat, Groessen (Snelfietsroute De Liemers)

schaal :	1 : 1000	datum :	21-07-2017
formaat :	A3	datum ondergrond :	-
projectnummer :	2401.01	voorontwerp :	21-07-2017
bladnummer :	1	ontwerp :	-
aantal bladen :	1	vaststelling :	-
Identificatiecode :	NL.IMRO.		

gemeente **Duiven**

N

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

LEGENDA

PLANGEBIED

plangebied

BESTEMMINGEN

W — Wonen

AANDUIDINGEN

[vrij] — vrijstaand

bouwvlak

4 — maximum aantal wooneenheden

6 / 10 — maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)

VERKLARING

35 / 37 — gbkn- en kadastrale gegevens

bestemmingsplan **Veegplan Duiven 2017**

Deelgebied 21, Bergdravik, Duiven

schaal :	1 : 1000	datum :	20-02-2018
formaat :	A3	datum ondergrond :	-
projectnummer :	2401.01	voorontwerp :	21-07-2017
bladnummer :	1	ontwerp :	20-02-2018
aantal bladen :	1	vaststelling :	-
Identificatiecode :	NL.IMRO.NL.IMRO.0226.BPDUIVEN002-ON01		

gemeente **Duiven**

N

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

LEGENDA

PLANGEBIED

plangebied

BESTEMMINGEN

- A — Agrarisch
- G — Groen
- M — Maatschappelijk
- L-R — Leiding - Riool
- WR-L — Waarde - Landschap
- T — Tuin
- WA — Water
- W — Wonen
- W-1 — Wonen - 1

AANDUIDINGEN

- milieuzone - spuitzone
- veiligheidszone - hoogspanning
- bouwvlak
- 2 — Maximum aantal wooneenheden
- 6 / 10 — Maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)
- (p) — parkeerterrein
- (sg-1) — specifieke vorm van groen - afschermende beplanting
- (w) — wonen
- R — hartlijn leiding - riool

VERKLARING

- 35 / 37 — gbkn- en kadastrale gegevens

bestemmingsplan **Veegplan Duiven 2017**

Deelgebied 22, Dorpstraat 54, Duiven

schaal :	1 : 1000	datum :	20-02-2018
formaat :	A3	datum ondergrond :	-
projectnummer :	2401.01	voorontwerp :	21-07-2017
bladnummer :	1	ontwerp :	20-02-2018
aantal bladen :	1	vaststelling :	-
Identificatiecode :	NL.IMRO.NL.IMRO.0226.BPDUIVEN002-ON01		

gemeente **Duiven**

N

buro ontwerp & omgeving
adviseurs voor leefomgeving

Behandeladvies Verordening Auditcommissie

Onderwerp	Verordening Auditcommissie		
Registratienummer	Z/17/031652	Portefeuillehouder	Burgemeester
Historie	n.v.t.		
Termijn	n.v.t.		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	Instellen van een Auditcommissie		

Raadsavond	3 juli 2018	Hamerstuk
Behandeladvies	Daar het instellen van een Auditcommissie op verzoek van de raadsfracties gebeurd en is het advies deze verordening te agenderen als rechtstreeks hamerstuk in de raad van 3 juli 2018	

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Verordening Auditcommissie 2018 Duiven

Zaak- & documentnr. : Z/17/031652
Portefeuillehouder : Burgemeester
Opsteller : Els Boers
Team : Griffie Duiven
Telefoonnr.

Samenvatting
De gemeenteraad van Duiven stelt een Auditcommissie in regelt in deze verordening de taken en samenstelling.

Beslispunten

De verordening Auditcommissie 2018 Duiven vast te stellen.

Aanleiding

De gemeenteraad van Duiven heeft tot op heden geen Auditcommissie. Voor de benoeming van de accountant werd incidenteel een commissie samengesteld. De huidige accountant heeft aangegeven het op prijs te stellen als Duiven ook een Auditcommissie heeft die dient als vaste gesprekspartner voor de accountant.

Planning

Voor de zomer instellen van de Auditcommissie, zodat deze in het najaar bijeen kan komen om de P&C cyclus te bespreken en te overleggen met de accountant.

Beoogd effect

Een goede voorbereiding van de P&C cyclus documenten, die naar de raad gaan en daar dan volgens de gebruikelijke procedure aan de orde komen.

Argumenten

Er blijkt behoefte te zijn aan een Auditcommissie, die dient als gesprekspartner voor de accountant. De Auditcommissie zorgt tevens voor de afstemming van onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid tussen Rekenkamer, College en Accountant.

Kanttekeningen

De Auditcommissie bestaat uit vijf leden, waarvan de voorzitter altijd een raadslid is mede gelet op het gegeven dat in de raad alleen raadsleden het woord voeren. Het tijdsbeslag voor de leden van de Auditcommissie zal beperkt zijn, in de praktijk zal de Auditcommissie 2 x per jaar bijeen komen.
Voor het offertetraject voor een nieuw contract met een accountant zal een afvaardiging van de Auditcommissie ingezet kunnen worden. Dit traject zal samen met Westervoort doorlopen worden.

Financiële paragraaf

Niet van toepassing

Communicatie

De verordening wordt gepubliceerd.

.
Bijlagen
geen

De raad van Duiven,

J. van Buren	drs. H.B.I (Rik) de Lange
Griffier	Burgemeester

ZFB2A41DA76

Gemeente Duiven

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/17/031652

Datum besluitvorming : 12 juni 2018

Onderwerp : Verordening Auditcommissie 2018 Duiven

De raad besluit

De Verordening Auditcommissie 2018 Duiven vast te stellen.

Verordening Auditcommissie 2018

Artikel 1 Begripsbepalingen
In deze verordening wordt verstaan onder:
- wet: Gemeentewet;
- commissie: auditcommissie;
- raad: gemeenteraad;
- voorzitter: voorzitter van de auditcommissie;
- secretaris: de secretaris van de auditcommissie tevens de griffier of plv. griffier
- college: college van burgemeester en wethouders;
- accountant: controlerend accountant, aangesteld conform artikel 213 Gemeentewet.

Artikel 2 Instelling
Er is een vaste commissie van de raad, genaamd de Auditcommissie.

Artikel 3 Samenstelling en benoeming
1. De commissie bestaat uit 5 leden, waarvan één lid tevens voorzitter is.
2. De raad benoemt de leden van de commissie.
3. De zittingsperiode van de leden van de commissie eindigt aan het einde van de zittingsperiode van de raad of bij ontslag als lid van de raad.
4. In geval van verhindering kan een commissielid zich laten vervangen door een ander raadslid.
5. De commissie heeft vaste adviseurs: de wethouder financiën; de gemeentesecretaris; de teamregisseur financieel advies.
6. De commissie kan andere interne en externe adviseurs verzoeken de vergadering bij te wonen en advies uit te brengen aan de commissie.

Artikel 4 Voorzitter
1. De raad benoemt een lid, tevens raadslid, als voorzitter.
2. De voorzitter draagt zorg voor het tijdig en periodiek bijeen roepen van de commissie, het leiden van de vergaderingen, het bewaken van de uitgangspunten en het bevorderen van een heldere besluitvorming over commissieaangelegenheden.
3. De voorzitter wordt ondersteund door de secretaris.
4. Bij afwezigheid van de voorzitter wijst de commissie uit haar midden een vervangend voorzitter aan.

Artikel 5 Secretaris

1. De griffier of diens vervanger is de secretaris.
2. De secretaris adviseert gevraagd en ongevraagd en kan deelnemen aan de beraadslagingen.
3. De secretaris ondersteunt de voorzitter in zijn taken en draagt zorg voor het tijdig informeren van de raad over de adviezen van de commissie en voor de verslaglegging.

Artikel 6 Taken en bevoegdheden

1. De commissie heeft als aandachtsgebied alle activiteiten, die van belang zijn voor een goede beheersing van de gemeente op het gebied van rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid binnen het raam van de kaderstellende en controlerende verantwoordelijkheden van de raad.
2. Onder de in het eerste lid bedoelde activiteiten wordt in ieder geval begrepen :
   a. de voorbereiding van het door de raad vast te stellen controleprotocol;
   b. een eerste aanspreekpunt te zijn voor de accountant richting de raad betreffende de opzet en uitvoering van de accountantscontrole;
   c. een overlegplatform te zijn voor de voorgenomen controleaanpak door de accountant met de mogelijkheid om specifieke aandacht te laten besteden aan bepaalde posten of organisatieonderdelen;
   d. een overlegplatform te zijn over de uitkomsten van de door de accountant gevoerde controles;
   e. het evalueren van de werkzaamheden van de accountant;
   f. het voorbereiden van de selectie van de accountant na afloop van het contract met de accountant;
   g. een afstemmingsoverleg te zijn over de voorgenomen onderzoeken door accountant, rekenkamer en college;
   h. het adviseren van de gemeenteraad over genoemde taken.
3. De commissie heeft geen directe opdracht gevende rol naar de externe accountant, andere onderzoeksbureaus of de gemeentelijke organisatie.

Artikel 7 Vergaderingen en verslaglegging

1. De commissie vergadert tenminste twee keer per jaar en zo vaak zij nodig acht voor een goede uitoefening van haar taak.
2. De vergaderingen van de commissie zijn niet openbaar, tenzij de commissie anders bepaalt.
3. Van iedere vergadering wordt een verslag gemaakt onder verantwoordelijkheid van de secretaris. Het verslag wordt vastgesteld door de commissie.
4. Het verslag en de adviezen van de commissie zijn openbaar, tenzij de commissie anders bepaalt.
5. Vastgestelde verslagen van niet openbare vergaderingen worden vertrouwelijk ter kennis gebracht van het college, het seniorenconvent en ligt voor de overige raadsleden vertrouwelijk ter inzage op de griffie.

Artikel 8 Informeren raad

1. De commissie informeert de raad en het college over elke vergadering door het verstrekken van het verslag met daarin opgenomen mogelijke adviezen aan de raad dan wel het college.
2. Op verzoek van de raad geeft de voorzitter van de commissie een toelichting bij de desgewenste vergadering. Vertrouwelijke mededelingen worden in een besloten vergadering gedaan.

Artikel 9 Citeertitel en inwerkingtreding

Deze verordening kan worden aangehaald als: “Verordening Auditcommissie 2018 Duiven”.
Deze verordening treedt in werking daags na de bekendmaking.

ZFB2A41DA76

Aldus besloten in de raadsvergadering van 12 juni 2018.

De raad van de gemeente Duiven,

de griffier,	de voorzitter,
J. (Josien) van Buren	drs. H.B.I (Rik) de Lange

Toelichting Verordening Auditcommissie 2018 Duiven

Algemeen
De Auditcommissie is geen "politieke" commissie. De Auditcommissie voert zo objectief en neutraal mogelijk haar werkzaamheden uit, zonder dat politieke standpunten worden ingenomen. Het politieke debat over de adviezen en bevindingen van de Auditcommissie vindt plaats in de raad.

Artikel 3 Samenstelling en benoeming
De 5 leden zijn bij voorkeur verdeeld over de coalitie en oppositie partijen, twee om twee plus de voorzitter van de oppositie.
De voorzitter is een raadslid en tevens lid, dit betekent dat de voorzitter doorslaggevend kan zijn bij eventuele stemming. Echter de voorzitter zal erop toe behoren te zien dat de commissie het eens is over een te geven advies aan de raad.
Bij afwezigheid van de voorzitter kan de commissie een vervanger aanwijzen, tevens raadslid zijnde. Fractieassistenten mogen benoemd worden als lid, maar kunnen niet het woord voeren in de raadsvergadering, daarom is de voorzitter of diens vervanger altijd een raadslid.
Uit pragmatische overweging is ervoor gekozen om een lid te laten vervangen mocht deze niet aanwezig kunnen zijn. De insteek is wel dat de leden ook bij de vergaderingen zijn en zich niet of in ieder geval zo min mogelijk laten vervangen. Daarom worden er ook geen plaatsvervangers benoemd.
De vaste adviseurs zijn diegenen die zich bezig houden met de P&C cyclus binnen de gemeentelijke organisatie en de wethouder die daar over gaat.
De commissie kan anderen uitnodigen, maar daar is geen apart budget voor geregeld, dus in principe alleen diegenen die daarvoor niet apart uren in rekening brengen. De overleggen met de accountant zijn inbegrepen bij de overeenkomst met de accountant.

Artikel 4 Voorzitter
Een lid is tevens voorzitter. Hij mag zich actief in de vergadering mengen, maar let daarbij op dat de vergadering goed verloopt. De secretaris voert in feite de voorbereidende taken van de voorzitter uit, maakt de agenda in overleg met de afdeling financiën en sluit deze met de voorzitter kort.

Artikel 5 Secretaris
De griffier of diens plaatsvervanger vervult de rol van secretaris. De secretaris is tevens de eerste adviseur van de commissie en mengt zich in de vergadering als hij dit nodig acht. Vooraf aan de vergadering zorgt de secretaris dat de commissie alle benodigde informatie ontvangt en dat de verslagen tijdig beschikbaar zijn voor de raad zo kort mogelijk na de vergadering. Tevens let de secretaris erop dat afspraken nagekomen worden en onderneemt hiervoor zonodig actie.

Artikel 6 Taken commissie
De belangrijkste onderdelen van het takenpakket van de commissie zijn het advies geven aan de raad over mogelijke extra aandachtspunten voor de accountant en het advies geven aan de accountant over zijn verslaglegging. Is die verslaglegging voldoende helder op geschreven en uitgelegd?
De commissie geeft ook advies over de P&C-cyclus, gevraagd of ongevraagd. Tevens let de commissie erop dat de informatie over de P&C cyclus en de inhoudelijke bijbehorende stukken zodanig zijn verwoord dat de raad kan begrijpen waarover de raad besluiten neemt. Daarbij kijkt de commissie ook naar het proces of dit voor verbetering vatbaar is en geeft daar dan zonodig adviezen over. De commissie gaat niet over inhoudelijke zaken, zoals bijvoorbeeld de bedrijfsvoering of anderszins.
De commissie zorgt voor de afstemming van te houden onderzoeken en raadpleegt daarvoor het college en de rekenkamer over welke onderzoeken zij willen gaan doen. Zonodig nodigt

de commissie vertegenwoordigers van het college en de rekenkamer uit om een goede afstemming te krijgen.
De commissie is niet bevoegd om besluiten te nemen, de commissie dient slechts ter advisering van de raad. Wel voert de commissie of een afvaardiging de selectie van de accountant uit, maar doet daarvan een voordracht aan de raad, de raad beslist uiteindelijk en benoemt de accountant. Het lijkt erop dat een volgende selectie gezamenlijk met Westervoort zal plaatsvinden, dan zullen van beide auditcommissies de selectieprocedure uitvoeren.

Artikel 7 Vergaderingen en verslaglegging en Artikel 8 Informeren raad
De meeste simpele wijze, en ook de meest complete, is het aanreiken van het verslag van de commissievergadering waarin opgenomen de adviezen die de commissie wil meegeven. Zowel de raad als het college hebben toegang tot het verslag deze is openbaar.
Zowel de raad als het college zijn verder geen verantwoording schuldig aan de commissie. De raad, maar ook het college kan de voorzitter van de commissie uitnodigen om een toelichting te komen geven over de adviezen of overige zaken uit het verslag.

Behandeladvies Benoeming leden Auditcommissie

Onderwerp	Verordening Auditcommissie		
Registratienummer	Z/17/031652	Portefeuillehouder	Burgemeester
Historie	n.v.t.		
Termijn	n.v.t.		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	Benoeming leden Auditcommissie		

Raadsavond	3 juli 2018	Hamerstuk
Behandeladvies	Genoemde personen zijn voorgedragen door de raadsfracties. Daar het benoemen van personen betreft zal de stemming met stembriefjes gebeuren.	

*ZFB3B54928
R*

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Benoeming leden auditcommissie 2018

Zaak- & documentnr. : Z/17/031644
Portefeuillehouder : Burgemeester

Opsteller : Gerben Bosscha
Team : Griffie Duiven
Telefoonnr. 36 54
06-15415665

Samenvatting
De Gemeenteraad van Duiven heeft een verordening Auditcommissie 2018 vastgesteld. In dit raadsvoorstel wordt besloten welke fractie-assistenten en/of raadsleden tot lid van de auditcommissie worden benoemd.

Beslispunten
Te benoemen tot lid van de auditcommissie:

- de heer J.W. Egtberts.
- de heer R. Looijs.
- Mevrouw W.C.M. Daams-van Geijn
- de heer E.J. Hermsen.
- de heer M. Holtus.

En als voorzitter van de auditcommissie te benoemen: de heer J.W. Egtberts.

Argumenten
De voorzitter moet raadslid zijn en lid van de oppositie, zie de toelichting op artikel 3 (samenstelling en benoeming) in de toelichting verordening Auditcommissie 2018 Duiven.

Beoogd effect
Het benoemen van leden voor de auditcommissie.

Duiven, 14 juni 2018.

de griffier, de voorzitter,

G.J. (Josien) van Buren-van den Berg drs. H.B.I (Rik) de Lange

*ZFB3B60A80
⊿*

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/17/031644

Datum besluitvorming : 3 juli 2018.

Onderwerp : RB Benoeming leden auditcommissie 2018

Samenvatting
De Gemeenteraad van Duiven heeft een verordening Auditcommissie 2018 vastgesteld. In dit raadsvoorstel wordt besloten welke fractie-assistenten en/of raadsleden tot lid van de auditcommissie worden benoemd.

De raad besluit
Te benoemen tot lid van de auditcommissie:

- de heer J.W. Egtberts.
- de heer R. Looijs.
- mevrouw W.C.M. Daams-van Geijn
- de heer E.J. Hermsen.
- de heer M. Holtus.

En als voorzitter van de auditcommissie te benoemen: de heer J.W. Egtberts.

de griffier,	de voorzitter,
G.J. (Josien) van Buren-van den Berg	drs. H.B.I (Rik) de Lange

Behandeladvies Voorjaarsnota 2018

Onderwerp	Voorjaarsnota 2018		
Registratienummer	Z/18/037207	Portefeuillehouder	College van B&W
Historie	14 juni 2018 - gezamenlijke bijeenkomst met de gemeente Westervoort, gelegenheid voor het stellen van vragen. 19 juni 2018 – debattafel per programma.		
Termijn	Voor de zomer 2018 om e.e.a. te kunnen verwerken in de Begroting 2019 e.v.		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	Uitspreken van de Algemene Beschouwingen. Bespreking van de speerpunten en nieuwe wensen genoemd in de Voorjaarsnota voor 2019 e.v. zodat deze verwerkt kunnen in de op te stellen meerjarenbegroting 2019-2022 De budgetten voor het begrotingsjaar 2018 conform de toelichtingen bij onderdeel 2 van ieder programma van de Voorjaarsnota tot een totaalbedrag van € 774.192 aan te passen (zie totaaloverzicht op blz 47). Bij de bespreking kunnen de kennisgevingen m.b.t. de gevolgen van de meicirculaire betrokken worden.		

Raadsvergadering	3 juli 2018 *aanvangstijd 15.00u*
Behandeladvies	**Eerste termijn raad** +/- 15.20-17.00u Uitspreken van de Algemene Beschouwingen per fractie, indienen van moties en amendementen. Stellen van verhelderende vragen ter interruptie is toegestaan. Spreektijd 10 minuten per fractie. *Volgorde fracties:* - Socialistische Partij - Lokaal Alternatief - PvdA - Pro Duiven - D66 - CDA - VVD - GroenLinks Fracties leveren hun Algemene Beschouwingen vooraf digitaal aan bij de griffie. Na uitspreken van de beschouwing plaatst de griffie deze tijdens de vergadering online. Vooraf gedeelde moties en amendementen worden zoals gebruikelijk bij de stukken geplaatst. Schorsing voor beraad en maaltijd **Eerste termijn college** 18.00-19.00u: Reactie college op Algemene Beschouwingen in ingediende moties en amendementen. Totale spreektijd college 60 minuten.

	Schorsing voor beraad **Tweede termijn** 20.00-22.00 Debat tussen fracties onderling en raad-college over de inbreng in eerste termijn. **Besluitvorming** 22.00-22.30u Inventarisatie of moties en amendementen gehandhaafd worden. Ruimte voor stemverklaringen en tot slot de stemronde.

*ZFB2AC09E7
3*

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : raadsvoorstel voorjaarsnota gemeente Duiven 2018

Zaak- & documentnr. : Z/18/037207
Opsteller : Mark Jordens
Portefeuillehouder : J. Goossen
Team : Financieel Advies

Samenvatting

De allereerste Voorjaarsnota is een gevolg van het afstemmen van de P&C-cyclus van de gemeente Duiven met de gemeente Westervoort. Er is gekozen om de cyclus van de gemeente Westervoort over te nemen. Daarin worden in juli alle speerpunten en nieuwe wensen voor het volgende begrotingsjaar aan de raad voorgelegd. De keuzes die daarin worden gemaakt kunnen vervolgens worden verwerkt in de Meerjarenbegroting 2019-2022 zodat de begrotingsbehandeling in november veel sneller kan verlopen. Daar is het immers alleen nog zaak de tussentijdse ontwikkelingen te verwerken.

Beslispunten

1. De budgetten voor het begrotingsjaar 2018 conform de toelichtingen bij onderdeel 2 van ieder programma van de Voorjaarsnota tot een totaalbedrag van € 774.192 aan te passen;
2. De financiële consequenties van de jaarschijf 2018 conform begrotingswijziging te verwerken;
3. De te honoreren speerpunten en nieuwe wensen te verwerken in de op te stellen meerjarenbegroting 2019-2022.

Aanleiding

Conform onze planning- en controlcyclus wordt aan de raad een voorjaarsnota voorgelegd met daarin de voorstellen van het college voor speerpunten en nieuw beleid voor de komende jaren.

Planning

Om de gevolgen van deze Voorjaarsnota te kunnen verwerken in de Programmabegroting 2019-2022 moet deze voor het zomerreces worden vastgesteld. De Programmabegroting moet volgens de Gemeentewet uiterlijk 15 november worden aangeleverd bij de Provincie. Tijdige aanlevering is een belangrijke voorwaarde om voor repressief toezicht in aanmerking te kunnen komen.

Beoogd effect

De Voorjaarsnota is bedoeld om de discussie in de raad over de te voeren beleidslijn in het komende begrotingsjaar tijdig te kunnen voeren. Door deze discussie halverwege het jaar te voeren wordt de druk van de begrotingsvergadering in november gehaald. De Voorjaarsnota is daarmee de belangrijkste bouwsteen voor de nog op te stellen Meerjarenbegroting 2019-2022 en het ultieme instrument voor de raad om haar budgetrecht te benutten.

Argumenten

1.1 De Voorjaarsnota is de start van een nieuwe p&c-cyclus.
Voor u ligt de concept Voorjaarsnota 2018 van de gemeente Duiven. In de Voorjaarsnota wordt vooruitgekeken naar de begroting 2019 en worden voorstellen voor nieuw beleid en aanvullende wensen ingebracht. Daarnaast bevat de Voorjaarsnota een financiële tussenrapportage van het lopende begrotingsjaar. Tot slot is er een meerjarig financieel totaalbeeld opgenomen waarin de financiële gevolgen van de Voorjaarsnota zijn opgenomen.

De Voorjaarsnota is ingedeeld op programmaniveau. Er zijn drie programma's: Bestuur, Maatschappij en Omgeving. Per programma worden onder andere ontwikkelingen genoemd die van invloed (kunnen) zijn op het programmadoel en de hoofddoelen en de inhoudelijke speerpunten.

1.2 *De meicirculaire 2018 is nog niet verwerkt.*
Op het moment van schrijven van dit voorstel is de meicirculaire 2018 nog niet gepubliceerd. Zodra deze verschijnt zullen wij de gevolgen hiervan in beeld brengen en deze afzonderlijk aan u voorleggen. Tot die tijd hebben we wel een inschatting gemaakt om toch enigszins een beeld te kunnen schetsen van de financiële kaders van dit stuk.

1.3 Alle nieuwe ontwikkelingen zijn in beeld gebracht.
In de Voorjaarsnota worden alle speerpunten voor het komende jaar alsmede de nieuwe beleidsontwikkelingen voor de komende jaren in beeld gebracht.

Kanttekeningen

1.1 De gevolgen van de meicirculaire zijn ingeschat.
Omdat de meicirculaire 2018 nog niet is gepubliceerd hebben we voor de verwerking een paar aannames gedaan. We gaan uit van de berekeningen van de maartcirculaire. Van de groei van het accres halen we de stelpost voor de loon-/prijscompensatie voor het Sociaal Domein af. Die moeten we vanaf de integratie van het Sociaal Domein in de Algemene Uitkering namelijk zelf gaan betalen. Omdat in het resterende overschot ook de zogenaamde 'enveloppegelden' nog moeten worden verrekend, nemen we 50% mee als daadwerkelijke groei van de Algemene Uitkering. Via de enveloppegelden verplicht het Rijk de gemeenten om mee te betalen aan een aantal landelijke opgaven die worden opgesomd in de maartcirculaire. Klimaat, toekomstbestendig wonen, regionale economie, vitaal platteland, merkbaar beter in het sociaal domein, migrant goed voorbereid, problematische schulden voorkomen en oplossen, goed openbaar bestuur in een veranderende samenleving, passende financiële verhoudingen en een aantal overkoepelende thema's.

3.1 Het resterende tekort laten we nu staan.
Als we de incidentele wensen afdekken met incidenteel geld blijft er nog een nadelig saldo van € 26.217 voor 2019. In deze Voorjaarsnota laten we dit nadelige saldo staan. In de periode tot aan het vaststellen van de Programmabegroting 2019-2022 gaan we proberen dit resterende tekort nog weg te werken. Mogelijk biedt de meicirculaire hiervoor nog extra ruimte.

Financiële paragraaf

Het gedeelte autonome ontwikkelingen in deze voorjaarsnota leidt tot een nadeel van € 774.192 in 2018. Hiervan heeft € 524.760 een structureel karakter. Het verwachte jaarresultaat over 2018 komt hierdoor uit op € 571.398 negatief.

Communicatie

Niet van toepassing.

Intergemeentelijke samenwerking

Omdat in de Voorjaarsnota ook een aantal verzoeken om formatie-uitbreiding worden gedaan zijn deze wensen in samenspraak tussen beide colleges tot stand gekomen.

Bijlagen

201362940 Voorjaarsnota gemeente Duiven 2018

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes secretaris	drs. H.B.I. (Rik) de Lange burgemeester

* *

Gemeente Duiven

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/18/037207/201362116
Datum besluitvorming : 3 juli 2018

Onderwerp : Voorjaarsnota gemeente Duiven 2018

De raad besluit

1. De budgetten voor het begrotingsjaar 2018 conform de toelichtingen bij onderdeel 2 van ieder programma van de Voorjaarsnota tot een totaalbedrag van € 774.192 aan te passen;
2. De financiële consequenties van de jaarschijf 2018 conform begrotingswijziging te verwerken;
3. De te honoreren speerpunten en nieuwe wensen te verwerken in de op te stellen meerjarenbegroting 2019-2022.

Aldus besloten in de vergadering van de raad voornoemd d.d. 3 juli 2018,

de griffier, de voorzitter,

G.J. (Josien) van Buren-van den Berg drs. H.B.I. (Rik) de Lange

Voorjaarsnota Duiven 2018

Inhoudsopgave

Inleiding 3
Van college-akkoord naar college-agenda 2018 5
Programma 1 Bestuur 7
Programma 2 Maatschappij 17
Programma 3 Omgeving 29
Totalen 47

Inleiding

Met het recent afgesloten coalitieakkoord “Ruimte en Vertrouwen” hebben we onze visie, ambities en plannen voor de komende 4 jaren vastgelegd. De voorbereidingen voor deze voorjaarsnota zijn ruim voor het moment van het sluiten van het coalitieakkoord gestart. Het college heeft in zijn eerste besprekingen de concept-voorjaarsnota aangepast om de nota zoveel mogelijk aan te laten sluiten op het net gesloten coalitieakkoord. Zoveel mogelijk omdat er bij deze voorjaarsnota een aantal ontwikkelingen spelen die samen komen in en van invloed zijn op het document zoals dit nu aan u wordt aangeboden. Met vertrouwen bieden we u nu deze nota aan die goed aansluit bij de ambities die wij als gemeente recent en in het verleden hebben gesteld. Tegelijk willen we u uitdagen om ook gebruik te maken van de ruimte die er is voor u als raad om wijzigingen voor te stellen en mogelijk ambities en wensen toe te voegen.

Welke belangrijke ontwikkelingen beïnvloeden dit document?

Ten eerste is dit de eerste keer dat aan u een voorjaarsnota ter besluitvorming wordt voorgelegd. Met de besluitvorming rondom de ambtelijke fusie is immers besloten de begrotingssystematiek van de twee gemeenten te stroomlijnen. Daarbij is het format van Duiven gekozen en de systematiek van Westervoort qua planning- en control cyclus. Daarmee kijkt u met deze voorjaarsnota eerder dan u gewend was naar het komende begrotingsjaar 2019. Dit biedt u de mogelijkheid om nu al kaders te stellen, beleidsafwegingen en keuzes te maken en zo richting te geven aan de zaken die we uit gaan voeren en op gaan pakken en gaan verwerken in de meerjarenbegroting 2019-2022.

Ten tweede waren de uitkomsten van de meicirculaire 2018 van het rijk nog niet bekend op het moment dat wij als college een besluit namen over deze voorjaarsnota. Gedeeltelijk zijn we wel in staat om een inschatting te maken van de impact van de meicirculaire en daar waar dat mogelijk was hebben we dat dan ook verwerkt in het meerjarig financieel perspectief. De gevolgen van de meicirculaire die we nu nog niet hebben verwerkt zullen we zo mogelijk nog opnemen in het raadsvoorstel bij deze voorjaarsnota.

Ten derde is de raad van plan een raadsprogramma op te stellen. Dit nog vorm te geven en op te stellen programma kan uiteraard ook leiden tot wijzigingen in de nu vastgelegde keuzes en ambities. Wellicht is er dan behoefte aan extra speerpunten of moeten de nu opgenomen speerpunten worden aangepast. Het college geeft daar graag ruimte aan. Met een raadsprogramma legt de gemeenteraad in gezamenlijkheid vast welke doelen en effecten ze wil bereiken in de komende raadsperiode.

In deze voorjaarsnota zijn dus net als in de begroting, drie programma’s opgenomen. Bestuur, Maatschappij, Omgeving. Elk programma heeft een programmadoelstelling en 3 of 4 hoofddoelen.

Per hoofddoel hebben we vervolgens een aantal speerpunten benoemd. Met deze speerpunten gaan we in 2019 met extra inzet en aandacht aan de slag. Ze vormen dan ook onderdeel van onze eerste collegeagenda. We houden u van de voortgang daarvan uiteraard op de hoogte.

Per programma schetsen we ook de externe ontwikkelingen, de autonome financiële ontwikkelingen en waar relevant kleine ontwikkelingen.

Met deze voorjaarsnota bieden wij u dus een document aan waarmee u zowel inhoudelijk als financieel de koers voor 2019 (en verder) vastlegt. Tegelijk ook een document waarmee wij al in 2018 als college met kracht en energie aan de slag kunnen.

Zoals bekend wil dit college naast het bereikte coalitieakkoord ook gaan werken met een jaarlijks op te stellen collegeagenda. In de eerste besprekingen is daar voor 2018 nog in beperkte mate vorm aan gegeven. In het volgende hoofdstuk nemen we daarover dan ook de resultaten van op. Voor volgend jaar hopen we daar eerder en samen met de raad en onze inwoners een definitievere vorm aan te geven.

Van college-akkoord naar college-agenda 2018

Met het coalitieakkoord “Ruimte en Vertrouwen” willen we ruimte bieden aan de samenleving en de gemeenteraad om een inbreng te leveren in de koers van onze inspanningen als gemeente. Graag nemen we deze inbreng mee bij het verder uitwerken van ons beleid en werken dat dan weer uit in de college-agenda. Die college-agenda maakt onderdeel uit van de voorjaarsnota.

Nu de vaststelling van de concept-voorjaarsnota snel volgt op het coalitieakkoord en er nog geen raadsprogramma beschikbaar is, hebben we deze eerste versie van de collegeagenda gebaseerd op het coalitieakkoord zoals wij dat zien, op de speerpunten zoals ze zijn opgenomen in deze voorjaarsnota en op de signalen vanuit de raad en samenleving. We volgen bij het opstellen van deze agenda de indeling van de drie begrotingsprogramma’s. We zien de collegeagenda daarbij vooral als een werkdocument waarmee we als college met daadkracht maar ook met flexibiliteit aan de slag kunnen. We gaan jaarlijks een collegeagenda opstellen waarbij we zowel de raad als onze inwoners zullen vragen input te leveren voor het opstellen van deze agenda.

Programma 1 Bestuur

We schatten de rol van de samenleving op waarde en gaan daar serieus mee om. Daarom gaan we:

- Middelen vrij maken om projecten uit de dorpsplannen Groessen en Loo en wijkplan Duiven-west te kunnen faciliteren; we hebben als gemeente dat te lang laten liggen; we zien dit als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en dorpen/wijk. We gaan ook onderzoeken hoe we hier structureel mee om moeten gaan.
- Starten met een pilot burgerbegroting.
- Onderzoeken hoe we initiatieven meer en makkelijker kunnen waarderen en actief burgerschap kunnen stimuleren.
- De organisatie 1Stroom uitdagen door te ontwikkelen op de weg naar een veranderende rol van de gemeente in de samenleving.
- Het stimuleringsbeleid door ontwikkelen en dan met name het ondersteunen van initiatieven.

Ruimte en vertrouwen betekent dat we nieuwsgierig zijn naar het raadsprogramma dat door de raad zal worden opgesteld. Graag willen wij dat raadsprogramma meenemen in de volgende versie van de college-agenda, die wij begin volgend jaar willen opstellen als aanloop naar de voorjaarsnota 2019.

Programma 2 Maatschappij

De vorige collegeperiode stond in het teken van de transitie in het sociaal domein, het op een goede manier oppakken van de nieuwe zorgtaken. We zijn toen ook begonnen met de transformatie en die transformatie gaan we voortzetten: zorg en welzijn ontmoeten elkaar. We vertrouwen daarbij op de eigen kracht en het probleemoplossend vermogen van onze inwoners en partners. Belangrijk is dat wij hun daar bij ondersteunen en de ruimte voor passende oplossingen bieden.

Altijd is uitgangspunt geweest dat goede zorg voorop staat en dat het budget randvoorwaarde was. En dan op een zodanige wijze dat in principe de nieuwe taken uitgevoerd moesten worden binnen het budget dat de gemeente daarvoor van de rijksoverheid kreeg. De transformatie betekent een toenemende druk op ontschotting van budgetten en dat gevoegd bij de nieuwe systematiek waarbij de budgetten niet meer als specifieke uitkeringen worden verstrekt aan de gemeenten, maar als onderdeel van de algemene uitkering. Dit leidt wat ons betreft tot een andere invulling van de randvoorwaarde. De taken in het sociaal domein lopen steeds meer in elkaar over en moeten worden uitgevoerd binnen de kosten die de gemeenteraad daarvoor beschikbaar stelt: de totale kosten van programma 2.

Er zijn ook nieuwe uitdagingen:

- Hoe gaan we om met eenzaamheid, is dat een probleem en wat kan het basisnetwerk daarin betekenen?
- Kunnen we nieuwe impulsen geven aan de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in het openbaar domein (bv serviceteams)?

- Hoe zorgen we ervoor dat de statushouders zowel sociaal als wat betreft werk, een goede plek in onze samenleving krijgen?
- Hoe kunnen we de aanpak van laaggeletterdheid versterken?
- Hoe kunnen we in het kader van het stimuleringsbeleid het verenigingsleven daadwerkelijk verbinden aan onze maatschappelijke opgaven?
- Hoe gaan we onze samenleving inclusief en toegankelijk voor iedereen maken?

Programma 3 Omgeving

Met het coalitieakkoord hebben we onze ambities en plannen vastgelegd op de thema's duurzaamheid, de omgevingswet, economie, omgeving natuur en landschap, wonen en mobiliteit en bereikbaarheid.

We staan voor een veilige infrastructuur, in onze collegeagenda nemen we daarover het volgende op:

- Dat we binnenkort een besluit nemen over de kruising Broekstraat/Oostsingel en wegen daarin af de veiligheid van het kruispunt, de inzet van de provincie en het maatschappelijk draagvlak voor de verschillende varianten.
- Dat we doorgaan met de voorbereiding voor de fietstunnel in de Zuidsingel waarbij de door de raad vastgestelde financiële kader als uitgangspunt geldt.
- Dat we het project 30 km Van Dorth tot Medlerstraat opnieuw overwegen en mogelijk alsnog gaan oppakken.
- Dat we verder vorm en inhoud geven aan de ambities die we hebben geformuleerd met de woonagenda en ons coalitieakkoord.

We gaan door met het project Vitaal Centrum. Dat betekent niet alleen de doorontwikkeling van fase 4 en fase 5 en de verkoop van fase 2 (gebouw Ogtent), maar betekent ook bevorderen van de levendigheid van het centrum. Dus versterken weekmarkt en met winkeliers en horeca-ondernemers nagaan of de aanstelling van een "centrummanager" daaraan kan bijdragen. Ook evenementen kunnen daaraan bijdragen. Wat willen we trouwens met evenementen? Wat is de rol van de gemeente en waar kan wat? Dat willen we verder uitwerken.

We formuleren binnenkort een nieuwe ambitie voor de duurzaamheid, mede in het licht van het klimaatakkoord. Een circulaire economie speelt daarin een belangrijke rol, maar wij willen ook inwoners meer handvatten geven om zelf ook aan de slag te gaan. Het Liemerse energieloket kan daarin een goede rol spelen.

Financiële duurzaamheid

De ontwikkelingen om ons heen en onze ambities vragen om extra uitgaven. Tegelijkertijd willen we de gemiddelde lastendruk voor onze inwoners niet onnodig verzwaren. We gaan uit van een duurzaam en sociaal financieel beleid. We geven de ambtelijke organisatie daarom opdracht tot onderzoek naar herijking van bestaande uitgaven.

In deze voorjaarsnota presenteren we een klein tekort voor 2019. Gezien de beperkte omvang daarvan, de hoogte van onze algemene reserve en de verwachtingen dat ons meerjarig financieel perspectief nog zal moeten worden bijgesteld gaan we u nu geen voorstellen doen om dit tekort nu al weg te werken.

Programma 1 Bestuur

1.1 Wat willen we bereiken?

Programmadoel
Wij zijn een transparante en betrouwbare overheid middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van initiatief.

Toelichting
De trend dat de samenleving aan zet is zet zich voort. De gemeente faciliteert inwoners, wijken, dorpen, ondernemers en organisaties om elkaar te helpen en initiatieven verder te brengen en mogelijk te maken. Hiermee verschuift het accent van ‘zorgen voor’ naar ‘zorgen dat’. De gemeente zorgt er voor dat er een basisniveau is en een vangnet voor hen die er niet zelf of samen uitkomen. In het coalitieakkoord is opgenomen dat de gemeente nog meer ruimte gaat bieden aan initiatieven vanuit de samenleving en die initiatieven faciliteert en stimuleert. De gemeente stelt zich hierbij regelmatig op als partner en staat daarmee midden in de samenleving. Wat daarnaast bijdraagt is een prettig/positief gevoel van veiligheid in de eigen omgeving. Dit gevoel is er grotendeels al. Wij willen bevorderen dat dit positieve veiligheidsklimaat voor inwoners en ondernemers in Duiven vastgehouden wordt en daar waar nodig verbeterd wordt. Hiervoor dragen we samen de verantwoordelijkheid. Als gemeente versterken we de preventie en pro-activiteit.
Het werken aan een veilige gemeente is van oudsher een overheidstaak. Naast beleid en uitvoering op de wettelijke veiligheidstaken zijn ook initiatieven van inwoners van belang. In onze dienstverlening zien we dit ook terug. De behoefte en de vraag van de klant staat centraal als het gaat om de inrichting van de dienstverlening. Dit betekent een integrale benadering van dienstverlening en eenduidige en kwalitatief hoogwaardige klantcontacten.

Hoofddoelen
Wij willen dit bereiken door:
A. De samenleving stimuleren om initiatieven te nemen die bijdragen aan prettig wonen en leven.
B. Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor inwoners en ondernemers.
C. Het verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening, met aandacht voor wat nodig is.
D. Een organisatie die invulling geeft aan het programmadoel.

Externe ontwikkelingen

- “Overheidsbrede dienstverlening 2020”, de “Wet modernisering elektronisch bestuur”, de “Wet digitale overheid” en het “Besluit digitale toegankelijkheid” nopen tot het voortdurend uitbreiden van de digitale mogelijkheden en toepassingen voor inwoners. Het is niet de vraag of maar hoe de gemeente hierbij aan moet haken. In dat verband is van belang dat 1Stroom zowel het landelijke voorzieningenniveau van e-diensten via MijnOverheid alsook de ontwikkelingen in de markt een breed scala aan instrumenten mogelijk maakt.
- Burgerbegroting. Veel landen, ondere andere Duitsland en België, hebben hier al ervaring mee opgedaan. Ook een aantal gemeenten in Nederland hebben de burgerbegroting ingevoerd of zijn bezig met het experimenteren hiermee. Het experimenteren komt voor uit de wens om te komen tot nieuwe vormen van lokale democratische vernieuwing. De burgerbegroting is een instrument om te bevorderen dat er meer verantwoordelijkheid gegeven wordt aan de samenleving.

1.2 Autonome financiële ontwikkelingen

De autonome kostenontwikkelingen voor 2018 en volgende jaren worden hier aangegeven. Dat zijn naast incidentele zaken voor 2018, ook de structurele kostenontwikkelingen. Het gaat dus om bestaand beleid waar structurele of incidentele wijzigingen op ontstaan. In feite is dit het gedeelte dat eerder in de Duivense tussenrapportage werd genoemd.

Formatie wethouders

Na de gemeenteraadsverkiezing is de samenstelling van ons College gewijzigd. Als gevolg hiervan is er een uitbreiding van de formatie met 0,1 Fte noodzakelijk. De kosten hiervoor bedragen € 10.000 en zijn structureel.

Vergoeding ict apparatuur raadsleden en fractieassistenten
In de vorige raadsperiode hebben raadsleden en fractieassistenten een maandelijkse vergoeding ontvangen waarmee zij zelf een device konden aanschaffen. Per 29-03-2018 hebben de meeste raadsleden en fractieassistenten gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot het in bruikleen verkrijgen van een iPad. De investering die hiermee is gemoeid (ongeveer € 17.000 voor 30 stuks) wordt in 4 jaar afgeschreven. De maandelijkse vergoeding die raadsleden ontvingen is komen te vervallen. De jaarlijkse lasten komen ongeveer € 1.000 hoger uit.

Dividend Vitens
Het dividendbeleid bij Vitens NV wordt aangepast. De dividenduitkeringen over 2018 en 2019 zullen aanzienlijk lager liggen, omdat in die jaren de ‘overwinsten’ terug moeten worden gegeven in de tarieven. Over 2018 wordt een dividend van € 0,99 per aandeel verwacht. De gemeente Duiven heeft 26.705 aandelen. Dat betekent dat we ongeveer € 63.000 minder dividend gaan ontvangen. We passen de raming hier op aan.

OZB opbrengst
Bij het berekenen van de opbrengst OZB voor woningen en niet-woningen wordt uitgegaan van de cijfers van het CBS. Bij een interne controle is gebleken dat in de telling van het CBS objecten zijn meegenomen die in de administratie van de gemeente reeds beëindigd zijn vanwege splitsing, samenvoeging, sloop etcetera. Daarom is de vastgestelde OZB-waarde te hoog vastgesteld en blijft de opbrengst OZB achter bij de raming. De opbrengst van de OZB is hierdoor in totaliteit € 256.861 lager dan geraamd.

Verbouwing gemeentewerf Duiven
Vanwege de ambtelijk fusie tussen Duiven en Westervoort en het concentreren van de werkzaamheden van team beheer buiten op de gemeentewerf in Duiven is het voor een goede werkomgeving van de medewerkers noodzakelijk om een aantal aanpassingen op de gemeentewerf uit te laten voeren.
De kosten van de verbouwing bedragen € 49.000. De kapitaallasten per jaar zijn € 3.185.
De gemeente Westervoort heeft haar werflocatie verkocht. De verkoop levert een besparing op voor de exploitatie van 1Stroom. Uit het voordeel dat dit oplevert in de bijdrage aan 1Stroom kunnen de extra exploitatielasten voor de locatie Duiven na de aanpassingen worden gedekt.

Stalling ten behoeve auto's en strooimaterieel
In verband met de verkoop van de werf in de gemeente Westervoort is er bij de gemeentewerf in Duiven een overkapping nodig voor het stallen van de auto's en het strooimaterieel. De kosten hiervoor worden geschat op € 30.000. Dit betekent een kapitaallast van € 2.250 per jaar.

Stimuleren van actief burgerschap
In het coalitieakkoord 2018-2022 is opgenomen dat we nog meer ruimte willen maken voor initiatieven uit de samenleving. We kennen reeds het budget kleur uw buurt wat gericht is op de kleine initiatieven tot € 500. Om in 2018 al een start te kunnen maken met het ruimte bieden voor de grotere initiatieven wordt een budget gevraagd van € 25.000. Dit bedrag is ten dienste van het door de gemeente op gang brengen van het vliegwiel van initiatieven vanuit de samenleving; een belangrijk onderdeel van het coalitieakkoord. Dit sluit aan bij de doelstelling van een "krachtige overheid" in dit programma.

Voorbereiden experiment burgerbegroting
Zie speerpunt burgerbegroting. De voorbereiding voor het experiment vindt grotendeels plaats in 2018. Hier zijn in 2018 kosten mee gemoeid voor communicatiemiddelen, externe begeleiding en zaalhuur die niet in de begroting 2018 zijn opgenomen. De kosten worden geraamd op € 15.000.

Kleine ontwikkelingen
Voor een tweetal kleine ontwikkelingen (Raad in de Samenleving en Veiligheid Duiven) wordt in totaal € 12.500 structureel bijgeraamd. Op de administratie is een lijst met bijbehorende teksten aanwezig.

1.3 Wat gaan we daarvoor doen?

A. “Krachtige overheid”: Een (veer)krachtige ambtelijke organisatie die bijdraagt aan een samenleving waar het goed wonen en werken is.

Dit zijn de speerpunten:

1.A.1	Stimuleren van actief burgerschap
Doel	Ophalen wat er in de samenleving speelt en het verder brengen van ideeen, initiatieven en behoeften.
Toelichting	Wij gaan nog meer ruimte bieden aan initiatieven vanuit de samenleving. We faciliteren en stimuleren dit. Het gaat vooral om het aanjagen/laten opbloeien van nieuwe initiatieven en een bijdrage te leveren aan bestaande initiatieven. In 2017 is de dialoog met de samenleving opgepakt in het kader van het ontwikkelen van het nieuwe stimuleringsbeleid. Deze dialoog richtte zich met name op de verenigingen, stichtingen en professionele partijen waar de gemeente een subsidierelatie mee heeft. Voor het vervolg richten we ons aan de hand van verschillende thema's (bijvoorbeeld veiligheid, ondermijning, burgerbegroting, projecten buitenruimte, projecten sociaal domein) op doelgroepen in de samenleving: inwoners, georganiseerde groepen van inwoners (bijvoorbeeld wijk- en dorpsraden, buurtverenigingen), verenigingen en ondernemers. Aan de hand van de uitkomsten bekijken we welke rol de gemeente en welke rol de samenleving heeft en hoe we nieuwe ideeën, initiatieven en behoeften verder kunnen brengen. Hierbij zoeken we ook de verbinding met de vakinhoudelijke teams binnen de organisatie en onze professionele partners. In het coalitieakkoord 2018-2022 is opgenomen dat we nog meer ruimte willen maken voor initiatieven uit de samenleving. We kennen reeds het budget kleur uw buurt wat gericht is op het faciliteren van kleine initiatieven tot een bedrag van € 500. Om ook voor de grotere initiatieven een substantiele financiële bijdrage te kunnen leveren vragen we een extra budget.
Risico’s	Door onze inspanningen moet het vliegwiel in beweging komen. Als er te veel initiatieven uit de samenleving komen kan het voor onze organisatie lastig zijn om al deze initiatieven verder te brengen. Als er juist te weinig initiatieven uit de samenleving komen kan het precies de andere kant op werken. In beide gevallen levert dit een risico op voor deze activiteit.
Planning	Continue doorlopend
Financiën	Voor het laten slagen van dit speerpunt hebben we structureel budget nodig. Budget voor het verder brengen van initiatieven (€ 50.000) en een werkbudget voor het organiseren van de uitvoering (€ 15.000). Voor het genoemde bedrag van € 50.000 zoeken we vanaf 2019 voor de helft, dus voor € 25.000, ruimte binnen bestaande budgetten.
Participatie	Dit speerpunt is bij uitstek gericht op participatieve trajecten en het verder brengen van ideeen en initiatieven vanuit de samenleving.

1.A.2	Burgerbegroting
Doel	Experimenteren met de burgerbegroting

1.A.2	Burgerbegroting
Toelichting	Een burgerbegroting is een besluitvormend proces waarin burgers delibereren en onderhandelen over het verdelen van publieke geldbronnen van de lokale overheid en/ of maatschappelijke partijen. In Nederland gebeurt dit tot nu toe in de vorm dat burgers initiatieven en projecten ontwikkelen en indienen, die binnen een gelimiteerd vrijgemaakt budget gekozen worden door wijkbewoners en/of vertegenwoordigers van een wijk. De wens is in 2019 te gaan experimenteren met een burgerbegroting en 2018 te benutten om dit experiment voor te bereiden. Deze wens is ook opgenomen in het coalitieakkoord 2018-2022. Het experimenteren komt voort uit de wens om te komen tot nieuwe vormen van lokale democratische vernieuwing. De burgerbegroting is een instrument om te bevorderen dat er meer verantwoordelijkheid gegeven wordt aan de samenleving. In welke wijk of wijken of voor welk onderwerp willen we met dit experiment starten, hoe groot is exact het budget waarmee we willen starten en hoe maken we (een deel van) dit budget vrij uit de bestaande middelen? Hierover zullen in de loop 2018 keuzes gemaakt moeten worden en hierover worden aan de nieuwe raad voorstellen voorgelegd.
Risico's	Er bestaat een risico dat voor een dergelijk experiment geen draagvlak gevonden wordt in de samenleving.
Planning	2018 ambtelijke en bestuurlijke voorbereiding. 2019 start met experiment.
Financiën	De inschatting is vooralsnog dat er minimaal een bedrag van € 100.000 nodig is om het experiment met de burgerbegroting in 2019 te laten slagen. We zoeken € 50.000 binnen de bestaande middelen en € 50.000 vragen we extra. Ook is voor 2019 een werkbudget nodig. Dit wordt voor 2019 geraamd op € 15.000 en wordt ingezet voor communicatiemiddelen, externe begeleiding en zaalhuur.
Participatie	Een burgerbegroting is een vorm van democratische vernieuwing (lokaal) waarbij de gemeente meer verantwoordelijkheid geeft aan de samenleving en de samenleving deze verantwoordelijkheid actief oppakt.

B. Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor inwoners en ondernemers.

Dit zijn de speerpunten:

1.B.1	Aanpak Ondermijning
Doel	Het voorkomen en terugdringen van ondermijning.
Toelichting	De aanpak van ondermijning is een speerpunt in ons integraal veiligheidsbeleid 2016-2019. Ondermijning is een nog steeds groeiend probleem en de bestuurlijke aandacht neemt toe. In 2018 is een plan van aanpak opgesteld en is de basis op orde gebracht door regelgeving en beleid op het gebied van hennepteelt/drugs, Bibob en heling aan te passen. De nadere uitwerking en uitvoering van het plan van aanpak loopt door in 2019 en de jaren erna. Belangrijke onderdelen zijn het vergroten van de bewustwording onder inwoners, ondernemers en personeel van de gemeente en haar veiligheidspartners en het gericht onderzoeken van signalen uit het eerder opgestelde ondermijningsbeeld en eventuele nieuwe signalen.
Risico's	Ondermijning heeft impact op de maatschappij. Als we als gemeente, samen met de veiligheidspartners, ondermijning onvoldoende aanpakken, bestaat het risico dat we onvoldoende weerstand kunnen bieden aan ondermijnende criminaliteit. Dat tast bovendien de geloofwaardigheid van de integere overheid aan.
Planning	Uitvoering van het vastgestelde beleid en plan van aanpak.

Financiën	De aanpak van ondermijning moet structureel worden ingebed in de gemeentelijke organisatie. Het onderwerp vraagt voortdurende aandacht en moet tevens voortdurend onder de aandacht worden gebracht van partners en inwoners/ondernemers. Bovendien zijn de cases op het terrein van ondermijning ingewikkeld en tijdrovend. In combinatie met de toenemende taken op het brede gebied van veiligheid, stellen wij voor structureel 1,0 fte beschikbaar te stellen binnen 1Stroom (voor Duiven én Westervoort) voor de uitvoering van deze taken. In de begroting 2018 was al besloten om 0,5 fte structureel beschikbaar te stellen. De kosten van de extra 0,5 fte bedragen voor Duiven € 22.050.
Participatie	Als eerste moeten we inwoners en ondernemers informeren over ondermijning. Daarmee vergroten we de bewustwording. Inwoners en ondernemers worden zo meer alert op signalen van ondermijnende criminaliteit en kunnen zo signalen eerder melden. Op die manier pakken we samen ondermijning aan. Ondermijning is daarmee wellicht een geschikt thema om de dialoog met de samenleving over aan te gaan.

1.B.2	**Woninginbraken / Buurtpreventie**
Doel	Inwoners dragen zelf bij aan de veiligheid in hun woonomgeving.
Toelichting	Gemeente en politie doen veel aan het voorkomen van woninginbraken. Het is een prioriteit in het veiligheidsbeleid. Veiligheid is nadrukkelijk ook een verantwoordelijkheid van inwoners en ondernemers zelf, bijvoorbeeld door te zorgen voor goed hang- en sluitwerk in de woning, het schoonhouden van de omgeving, het aanspreken van anderen op hun gedrag, het melden van onveilige en overlastgevende situaties en het meedenken over hoe het beter kan. Ook voor uitvoering van het beleid wordt een beroep gedaan op inwoners en ondernemers, met de insteek dat zij zoveel mogelijk zelf met initiatieven komen. Als gemeente faciliteren we indien mogelijk deze initiatieven. Buurtpreventieteams, WhatsApp buurtgroepen en Burgernet zijn hier mooie voorbeelden van. Dit soort burger-/ buurtinitiatieven blijven we stimuleren, faciliteren en verder uitbouwen.
Risico's	Woninginbraken hebben veel impact op slachtoffers en op hun gevoel van veiligheid. Als we als gemeente, politie én inwoners minder alert zijn op verdachte situaties, is de kans groot dat het aantal woninginbraken toeneemt en het gevoel van veiligheid navenant afneemt.
Planning	Doorlopend. De nadruk ligt op de donkere dagen periode.
Financiën	Vanuit bestaande budgetten.
Participatie	Bij de aanpak van woninginbraken is participatie van inwoners erg belangrijk. Gemeente en politie kunnen dat niet alleen en kunnen de 'ogen en oren' van de inwoners goed gebruiken. Ook op dit onderwerp kunnen we de dialoog met de samenleving verder aangaan. Het ondersteunen van initiatieven uit de samenleving, zoals Buurtpreventieteams en WhatsApp groepen, is de hoogste vorm van participatie.

1.B.3	**Verbinding tussen zorg en veiligheid**
Doel	Het vormgeven van een toekomstbestendige lokale zorg- en veiligheidsstructuur.

1.B.3	Verbinding tussen zorg en veiligheid
Toelichting	Een goede verbinding tussen zorg en veiligheid wordt steeds belangrijker, nu de gemeente sinds de decentralisatie in het sociaal domein een deel van de zorg zelf in huis heeft. Er spelen diverse onderwerpen op het snijvlak van zorg en veiligheid. Voorbeelden zijn: de aanpak van personen met verward gedrag, personen die ernstige woonoverlast veroorzaken in hun buurt of jongeren die vanwege een instabiele thuissituatie afglijden naar criminaliteit of radicaliseren. In de loop der tijd zullen zich steeds nieuwe knelpunten en doelgroepen manifesteren. Zorg en veiligheid sluit nu nog niet altijd goed op elkaar aan. Het vormgeven van een toekomstbestendige lokale zorg- en veiligheidsstructuur is daarom een speerpunt voor de komende jaren.
Risico's	Zonder goede verbinding tussen zorg en veiligheid dreigen inwoners uiteindelijk tussen wal en schip te vallen; er komt dan geen sluitende aanpak tot stand. Meestal kan dan alleen de politie nog optreden als deze personen strafrechtelijke overtredingen begaan.
Planning	Doorlopend.
Financiën	In 2018 moet er een sluitende aanpak voor personen met verward gedrag zijn. Of dit kosten met zich mee gaat brengen, is op dit moment nog niet aan te geven.
Participatie	We informeren onze inwoners over waar zij met vragen en zorgen terecht kunnen zodat de drempels om deze te uiten verlaagd worden. Dit versterkt de vroegtijdige signalering waardoor zorg en hulpverlening snel(ler) opgestart kunnen worden. Een sluitende aanpak voor personen met verward of overlastgevend gedrag komt bij voorkeur tot stand in overleg met de persoon zelf. Helaas werken ze daar niet altijd vrijwillig aan mee. Dan zijn andere trajecten aan de orde.

C. Het verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening, die aansluit op de behoeften en verwachtingen van onze inwoners.

Dit zijn de speerpunten:

1.C.1	Modernisering van de dienstverlening
Doel	Uitbreiden digitale dienstverlening

1.C.1	Modernisering van de dienstverlening
Toelichting	Een van de opdrachten in het kader van de ambtelijke fusie is het verbeteren van de kwaliteit van dienstverlening. Dienstverlening is van ons allemaal en vraagt daarom een organisatiebrede uitwerking. Deze uitwerking vindt plaats in het kader van de strategische agenda van de directie van 1Stroom. Binnenkort zal dit project starten en wij verwachten dat wij bij de Voorjaarsnota 2019 verdere voorstellen kunnen doen om de kwaliteit te verbeteren. De uitdaging die hierbij onder andere voorligt is het realiseren van duidelijke toegang tot de gemeentelijke producten en diensten en zoveel mogelijk eenduidigheid in de digitale communicatie vanuit de gemeente. De grote verscheidenheid aan beschikbare ict-oplossingen – zowel landelijk via MijnOverheid, als via de verschillende leveranciers van backofficeapplicaties en via de gemeentelijke website – vraagt om strategische keuzes. Daarbij houden we aandacht voor de niet geringe groep inwoners/klanten die niet of minder zelfredzaam is en voor de groep digibeten en laaggeletterden. We zorgen dat ook voor deze doelgroepen de gemeentelijke producten en diensten goed toegankelijk zijn.
Risico's	Om onze dienstverlening te kunnen moderniseren is binnen de ambtelijke organisatie voldoende beschikbare capaciteit en commitment nodig voor de daarmee gepaard gaande verandertrajecten. Organisatiebreed vraagt dit om een gevoel van eigenaarschap c.q. ambassadeurschap dienstverlening. Het daadwerkelijk uitgaan van de behoefte van de klant en de inzet van meer e-diensten, zowel voor inkomende aanvragen als voor externe communicatie, vraagt om een andere inrichting van gemeentelijke processen en werkwijzen, en om een andere focus van de medewerkers. Daarnaast vraagt de doorontwikkeling binnen het huidige gevarieerde ict-landschap en met de huidige complexiteit en snelheid van de digitale ontwikkelingen zowel op strategisch als operationeel niveau de nodige specialistische capaciteit. Wij verwachten volgend jaar met voorstellen te kunnen komen, voortvloeiende uit het project van de strategische agenda, mede in relatie tot de taakstelling van de ambtelijke fusie. We laten onze ambitie in het kader van de (strategische) doorontwikkeling volgend zijn aan de daarvoor beschikbare capaciteit. Ook wordt bij iedere keuze voor nieuwe e-diensten of uitbreiding van bestaande e-diensten vooraf bekeken of deze haalbaar is, mede gelet op de benodigde capaciteit en gemeentelijke inzet. Waar mogelijk worden binnen de Liemerse samenwerking taken verdeeld.
Planning	Het uitbreiden van e-dienstverlening is een continu proces, dat we met de implementatie van de gemeentelijke toptakenwebsite, de implementatie van het zaakgericht werken via Join Zaak&Document en Join Klantcontact zijn ingezet.
Financiën	De financiering van de ict-gerelateerde e-dienstverlening loopt grotendeels via de RID-budgetten. Vooralsnog lijkt de beschikbaarheid van de benodigde budgetten voldoende geborgd. Daar waar aanvullende investeringen nodig zijn, zal dit in een separaat voorstel worden voorgelegd.
Participatie	Bij de doorontwikkeling van onze e-dienstverlening, en de afstemming daarmee op de andere klantkanalen, hebben we aandacht voor wat nodig is. Dat wat nodig is, bepalen we aan de hand van klantonderzoeken. Daarnaast zetten we een klantpanel op met vertegenwoordigers vanuit verschillende doelgroepen waar we gerichte doorontwikkelvoorstellen ter toetsing aan voorleggen, teneinde ook daadwerkelijk keuzes te kunnen maken op basis van behoefte. Daarnaast monitoren we klantgedrag via web-statistieken en de data die we vanuit de verschillende backofficeapplicaties verkrijgen.

D. Een organisatie die waarmaakt dat de gemeente een transparante en betrouwbare partner is middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van

initiatief, die invulling geeft aan de randvoorwaarden die de gemeenteraden hebben gesteld met betrekking tot kwaliteit en kosten en die de opdrachten van beide besturen uitvoert.

1.D.1	Organisatie 1Stroom
Doel	Doorontwikkeling van de fusieorganisatie
Toelichting	De organisatie 1Stroom, de ambtelijke fusieorganisatie van de gemeenten Duiven en Westervoort is op 1 januari 2018 van start gegaan. Naast invulling geven aan het programmadoel, wil de organisatie ook invulling geven aan de randvoorwaarden die de gemeenteraden hebben gesteld met betrekking tot kwaliteit en kosten. De organisatie wil daarnaast de opdrachten van beide besturen uitvoeren. De missie/visie van deze organisatie past heel goed bij het programmadoel: een veerkrachtige organisatie middenin een vitale samenleving. Maar dat wil niet zeggen dat daarmee het werk klaar is. Er is nog veel te doen om de organisatie daarin mee te nemen. Het jaar 2018 is vooral het jaar geweest om de basis op orde te brengen en het fusiestof te laten neerdalen. In 2019 zullen stappen worden gezet om de organisatie verder mee te nemen naar het doel. De directie heeft daartoe een strategische agenda vastgesteld. waarmaakt dat de gemeente een transparante en betrouwbare partner is middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van initiatief, die invulling geeft aan de randvoorwaarden die de gemeenteraden hebben gesteld met betrekking tot kwaliteit en kosten en die de opdrachten van beide besturen uitvoert.
Risico's	Uit evaluaties van ambtelijke fusies elders (zie rapport Berenschot daarover) zijn risico's van een ambtelijke fusie: Onvoldoende harmonisatie van beleid: als beide besturen niet openstaan voor harmonisatie van beleid, heeft de fusieorganisatie onvoldoende meerwaarde en komt er van efficiency voordelen en kwaliteitsverhoging weinig terecht. Te snel resultaten willen zien: een te grote bezuiniging die snel gehaald moet worden, leidt tot problemen; de organisatie heeft tijd nodig om de voordelen van de fusie tot uiting te laten komen. Onvoldoende aansluiting van de organisatie bij een of beide colleges. In het bestuurlijk-ambtelijk samenspel in het algemeen en in het dagelijks bestuur van 1Stroom in het bijzonder, zullen de hieruit voortkomende aandachtspunten regelmatig aan de orde komen.
Planning	Zowel de uitvoering van de projecten uit de Strategische Agenda van de directie, als het omgaan met de factoren zoals genoemd onder de risico's is een continu proces. En een proces waarin een ieder telkens open moet staan voor interne en externe ontwikkelingen, zodat impulsen aan de ontwikkeling van de organisatie gegeven kunnen worden.
Financiën	De doorontwikkeling van de organisatie vraagt om de inzet van opleidingsmiddelen en die zijn voorhanden. De door de gemeenteraden vastgestelde taakstelling voor de organisatie 1Stroom is verwerkt in de begroting 2019. In meerjarig perspectief is de taakstelling voor de volgende jaren ook al verwerkt. Voor 2019 is de netto besparing € 400.000 en conform eerdere besluiten komt deze besparing voor 63% ten goede aan de gemeente Duiven en voor 37% van de gemeente Westervoort.

1.4 Wat gaat het ons kosten?

Saldi 2018-2021 programma Bestuur

Nieuwe activiteiten	2018	2019	2020	2021
Saldo voor de Voorjaarsnota	27.926.957	27.819.070	28.227.070	28.483.070
Formatie wethouders	10.000	10.000	10.000	10.000
I-pad raadsleden	0	1.000	1.000	1.000

Nieuwe activiteiten	2018	2019	2020	2021
Dividend Vitens	0	63.000	63.000	63.000
Opschonen WOZ objecten	256.861	256.861	256.861	256.861
Verbouwing gemeentewerf		0	0	0
Stalling materieel	0	2.250	2.250	2.250
Stimuleren actief burgerschap	25.000			
Voorbereiden experiment burgerbegroting	15.000			
Kleine ontwikkelingen	12.500	12.500	12.500	12.500
Saldo na voorjaarsnota 2018	**27.607.596**	**27.473.459**	**27.881.459**	**28.137.459**
Gevolgen speerpunten:				
Dialoog met de samenleving		65.000	40.000	40.000
Burgerbegroting		65.000		
Aanpak ondermijning		22.050	22.050	22.050
Aanvullende wensen:				
Crisisbeheersing	-	11.400	11.400	11.400
Kleine wensen		10.000	5.000	5.000
Saldo bij honoreren alle wensen	**27.607.596**	**27.300.009**	**27.803.009**	**28.059.009**

Bedragen in €

Aanvullende wensen

In bovenstaande tabel zijn de financiële gevolgen opgenomen die voortvloeien uit de speerpunten. Onderstaand staat de toelichting op een aanvullende wens binnen programma 1 Bestuur.

Crisisbeheersing

Op het niveau van de veiligheidsregio hebben we de afgelopen jaren een basis neergezet voor de crisisbeheersing door gemeenten. In de eerste maanden van 2018 is met het regionale project Bouwen Bevolkingszorg in beeld gebracht wat we moeten doen om de basis verder te professionaliseren: lokaal en regionaal. In 2019 zullen de uitkomsten geïmplementeerd worden. De kosten die de professionaliseringsslag met zich meebrengt, leiden vanaf 2019 tot een structurele verhoging van de gemeentelijke inwonerbijdrage aan de Veiligheidsregio met € 0,45. Voor Duiven is dat een bedrag van € 11.400.

Kleine wensen

Voor kleine wensen (Veiligheidsmonitor en Veiligheid Duiven) wordt in totaal € 10.000 gevraagd, waarvan € 5.000 structureel. Specificatie is aanwezig op de administratie.

Programma 2 Maatschappij

2.1 Wat willen we bereiken?

Programmadoel
We dragen bij aan een vitale Duivense samenleving, die veerkrachtig, flexibel, gezond, menselijk, zelfredzaam en maximaal leefbaar is.

Toelichting
Uitgangspunt is de eigen kracht van inwoners, bedrijven en verenigingen (samenleving). De meeste Duivenaren kunnen zonder hulp goed voor zichzelf zorgen. Voor inwoners die (tijdelijk) niet in staat zijn zelf regie over hun eigen leven te voeren krijgen van ons passende zorg en hulp om waardevol en zelfstandig aan de (Duivense) samenleving deel te nemen.

De dialoog- en doorpakweken hebben ons geleerd, dat maatschappelijke instellingen en verenigingen hun verantwoordelijkheden kennen en zij vormen een sterke “fundering” van de Duivense samenleving die door ons nog beter benut en versterkt zal worden. Dit doen wij door in overleg de samenwerking en dialoog tussen deze partijen te stimuleren, te faciliteren en initiatieven te ondersteunen. Dit kan (eenvoudige en) duurzame oplossingen mogelijk maken voor maatschappelijke vraagstukken en kan leiden tot betere resultaten voor mogelijk minder geld.

Wij zetten sterk in op preventieve voorzieningen met een lage toegangsdrempel, die dicht bij de inwoners worden aangeboden. Hiermee kunnen zwaardere zorg en maatwerkvoorzieningen voorkomen en/of uitgesteld worden. Dat is een win-win-situatie. Voor het verbeteren van het signaleren van hulpvragen van inwoners worden door professionals o.a. vrijwilligers en andere groepen getraind.

Voor kwetsbare inwoners die geen regie over hun leven kunnen voeren en ook niet volwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen houden wij een “vangnet” in stand. Dit “vangnet” bestaat uit door de overheid georganiseerde voorzieningen en uit zo nodig specialistische zorg. De kwetsbare inwoner kan hierdoor zo prettig en zinvol mogelijk leven. Het “vangnet” zal worden versterkt.

De in 2017 ingeslagen weg naar versterking van samenwerking met en tussen maatschappelijke instellingen en verenigingen in het basisteam/netwerk en BOSS, wordt vervolgd. Dit zal een extra impuls van ons krijgen, omdat niet alle partners met hetzelfde “vervoermiddel” en dezelfde ”snelheid” de ingeslagen weg volgen. Het resultaat is, dat alle partners op gelijkwaardige wijze deelnemen aan het basisteam/netwerk. De wijze waarop dit zal gebeuren staat bij de speerpunten.

De basisvoorzieningen worden gevormd door mogelijkheden voor sport, recreatie, kunst, cultuur, educatie, onderwijs en gezondheidszorg. Voor alle inwoners van Duiven dragen die voorzieningen voor een belangrijk deel bij aan zinvolle vrijetijdsbesteding, ontplooiing, ontwikkeling en positieve gezondheid. De basisvoorzieningen maken mogelijk dat inwoners zelfstandig de regie over hun leven kunnen voeren en deel kunnen nemen aan de samenleving. Goede basisvoorzieningen moeten ook voorkomen dat zo min mogelijk een beroep gedaan wordt op maatwerkvoorzieningen en gebruik gemaakt moet worden van het “vangnet”. De basisvoorzieningen worden in stand gehouden en versterkt waardoor het goed en prettig leven is in Duiven.

Hoofddoelen
Daarom zetten we in op:
A. De basis op orde
B. Meedoen naar vermogen
C. Zelfredzaamheid naar vermogen

Externe ontwikkelingen
Er zijn geen bijzondere externe ontwikkelingen.

2.2 Autonome financiële ontwikkelingen

De autonome kostenontwikkelingen voor 2018 en volgende jaren worden hier aangegeven. Dat zijn naast incidentele zaken voor 2018, ook de structurele kostenontwikkelingen. Het gaat dus om

bestaand beleid waar structurele of incidentele wijzigingen op ontstaan. In feite is dit het gedeelte dat eerder in de Duivense tussenrapportage werd genoemd.

Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)
De gemeente subsidieert jaarlijks de voor- en vroegschoolse educatie (VVE). De VVE is bedoeld voor kinderen tot 4 jaar met een mogelijke (ontwikkelings)achterstand. Het VVE programma biedt op speelse wijze educatie om kinderen zonder achterstand het basisonderwijs te laten instromen. De gemeente kreeg hiervoor jaarlijks middelen vanuit het Rijk. De rijksregeling liep tot 2017. Hiervoor in de plaats komen per 2016 de Asscher middelen. Die zijn voor 2018 niet toereikend om hetzelfde aantal VVE plekken te kunnen financieren. Daarom wordt eenmalig € 29.078 gevraagd om de het budget op peil te houden en het VVE programma in stand te houden.

Realiseren van een extra spreekruimte in het Huis van Droo.
Voor een vrijkomende verhuurbare ruimte (50g) heeft zich een nieuwe huurder aangemeld. Deze huurder vraagt ook nog om een extra ruimte in te richten als spreekkamer die gerealiseerd kan worden in een deel van de algemene ruimte op de verdieping achter de lift. Hiervoor is een kleine verbouwing nodig waarvan de investeringskosten € 22.000 bedragen. De kapitaallast is € 1.430 per jaar. Voorgesteld wordt 50% van de totale investeringskosten voor rekening te nemen van de gemeente en de andere 50% over een periode van 10 jaar door te belasten als een toeslag op de huursom, waarbij als clausule wordt opgenomen dat bij voortijdige beëindiging van de huurovereenkomst het nog openstaande bedrag in één keer wordt afbetaald.

Doelgroepenvervoer
Medio 2017 is in het bestuurlijk overleg BVO DRAN afgesproken om te komen tot de ontwikkeling van een nieuwe verdeelsleutel.
In de vergadering van BVO DRAN van december 2017 is afgesproken om met het oog op de nieuwe verdeelsleutel en de begrotingen 2018 en 2019 een analyse te maken van de kosten pré-AVAN versus huidige AVAN kosten.

Uit de analyses blijkt in algemene zin dat:
- de ontvangen subsidie in de pré-Avan periode hoger was dan de huidige subsidie;
- de ontwikkelingen in de markt leiden tot een kostenstijging van ca 15%;
- bij sommige gemeenten de ontvangen klantbijdrage lager is dan in de pré-Avan periode.

Afgesproken is om voor de zomer van 2018 te komen met een plan van aanpak. In dit plan van aanpak zal worden aangegeven aan welke knoppen – regionaal dan wel lokaal gedraaid kan worden – om tot betere beheersing van de kosten te komen.
Voor de jaren 2017 tot 2020 is binnen het BVO DRAN afgesproken om een solidariteitsbeginsel in te voeren. Door het solidariteitsbeginsel worden nadeelgemeenten (gedeeltelijk) gecompenseerd voor de negatieve financiële effecten van de invoering van de nieuwe verdeelsleutel. Over de uitwerking van het solidariteitsbeginsel vindt nog regionaal overleg plaats.
Voor Duiven betekent dit alles dat we in 2018 een bedrag van € 154.429 aan extra middelen moeten opnemen en in 2019 € 177.010. Voor een groot gedeelte vallen deze kosten binnen het budgetneutrale Sociaal Domein. Daardoor is het nadeel slechts € 23.000 structureel.

Liemerse Uitdaging
Tot en met 2017 financierden wij de Liemerse Uitdaging voor € 10.000. Na evaluatie is besloten deze financiering structureel voort te zetten. De Liemerse Uitdaging stimuleert bedrijven om hulpvragen van verenigingen en instellingen (kennis, handjes, geld) te faciliteren. Derhalve structureel € 10.000 bijramen. Tegenover de bijdrage van € 10.000 van de gemeente Duiven in 2017 stonden 285 matches en een maatschappelijke waarde van € 320.000.

Veilig Thuis
De kosten voor Veilig Thuis bedragen in 2018 voor de gemeente Duiven € 141.300. In de begroting is € 100.000 geraamd voor Veilig Thuis. Deze raming was te laag. In voorgaande jaren waren de kosten voor Veilig Thuis circa € 125.000. De stijging van de kosten in 2018 heeft

daarnaast te maken met een wijziging van de financieringssystematiek. In 2018 dient € 41.300 bijgeraamd te worden. Voor 2019 wordt de financieringssystematiek opnieuw bekeken. Vanaf 2019 wordt voorgesteld om structureel € 25.000 bij te ramen (totaal bedrag in de begroting voor Veilig Thuis € 125.000).

2.3 Wat gaan we daarvoor doen?

A. De basis op orde
Dit zijn de speerpunten:

2.A.1	Van maatwerk naar Algemene Voorzieningen
Doel	Het mogelijk maken om ondersteuning en zorg van onze inwoners zo laagdrempelig mogelijk en dichtbij te organiseren, waardoor inwoners zo normaal mogelijk aan het gewone leven kunnen deelnemen in Duiven.
Toelichting	Vanaf 2017 is het basisteam ingezet om rondom thema's die spelen op het gebied van zorg en ondersteuning slimme oplossingen te vinden. Rondom deze thema's organiseert de verbinder "tafels" waar inwoners, verenigingen etc, en aanbieders van ondersteuning samen op zoek gaan naar slimme oplossingen, dwars door 0de, 1ste en 2de lijn heen. Niet via grote projectplannen, maar via kleine projecten wordt de ontwikkeling ingezet. Deze werkwijze vraagt van partners lef, flexibiliteit en bereidheid tot samenwerking. De manier van werken is effectief gebleken en in 2019 wordt deze verder ingevoerd met nog meer partners in de gemeente Duiven. Naast de invoering van deze werkwijze, ondersteunen we initiatieven die bijdragen aan versterking van de basis en ervoor zorgen dat mensen zoveel mogelijk mee kunnen doen. Om deze nieuwe manier van werken goed in te kunnen voeren wordt het huidige basisnetwerk ingezet. De Innovatieve oplossingen die hieruit voortkomen worden zoveel mogelijk gevonden door bestaande werkwijzen en producten om te buigen.
Risico's	Organisaties werken nog onvoldoende samen en kijken onvoldoende over grenzen heen. Bewustwording van nut en noodzaak en de daarbij behorende gedragsverandering van inwoners en organisaties komt niet voldoende tot stand. Onvoldoende wenkend perspectief waardoor organisaties het bedrijfsbelang boven het cliëntbelang stellen.
Planning	De inzet van de transformatie is een cyclisch proces zoals omschreven in de transformatieagenda. In September 2019 wordt een presentatie gehouden voor de raad over de voortgang waarin inzicht gegeven wordt in de thema's en initiatieven.
Financiën	Uitvoering hiervan vindt plaats in programma 2 binnen de bestaande middelen**.**
Participatie	De werkwijze bij dit speerpunt is erop gebaseerd dat inwoners vanaf het begin mee ontwikkelen. Per thema of "tafel" zijn ze een belangrijke partner, en gaan we samenwerken met inwoners die betrokken zijn bij het thema en bereid zijn om hierin een bijdrage te leveren. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de bestaande overleg vormen**.** Op alle thema's en "tafels" in deze transformatie zetten we in op de volgende niveaus van participatie: Samen beslissen, Samen handelen.

2.A.2	Uitbreiding Voor- en Vroegschoolse Educatie
Doel	Door middel van extra inzet op peuter- en kinderdagopvang peuters met (een risico op) een (ontwikkelings)achterstand beter voor te bereiden op het primair onderwijs.

2.A.2	Uitbreiding Voor- en Vroegschoolse Educatie
Toelichting	Het kabinet maakt vanaf 2019 extra geld vrij voor voorschoolse educatie en verdeelt dan waarschijnlijk ook de onderwijs achterstands beleid-middelen (oab) opnieuw. Met deze middelen kan de gemeente investeringen doen in het kader van voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Daarnaast vraagt ook de Wet Innovatieve Kwaliteit Kinderopvang (IKK) aandacht van gemeenten en kinderopvangorganisaties. De nieuwe wetgeving heeft gevolgen voor de kwaliteit van kinderopvang en het aantal uren VVE. In samenwerking met basisonderwijs, kinderopvangorganisaties, VGGM (consultatiebureau) en ouders wordt vorm gegeven aan deze preventieve vorm van onderwijs.
Risico's	De extra middelen vanuit het Rijk zijn niet toereikend om alle doelgroepkinderen ondersteuning te bieden waardoor wachtlijsten ontstaan; Niet alle doelgroepkinderen zijn in beeld; Ouders wensen geen gebruik te maken van de VVE voorzieningen; De kosten die de nieuwe eisen met zich meebrengen voor gemeenten en kinderopvangorganisaties zijn te hoog.
Planning	In 2018 zijn de voorbereidingen getroffen en zijn de vereiste plekken beschikbaar per 1 januari 2019. In het eerste kwartaal van 2019 extra plekken en ondersteuningsmogelijkheden beschikbaar. Ervaringen worden opgedaan en eventuele bijstellingen doorgevoerd. In het derde kwartaal van 2019 wordt een evaluatie gehouden op basis van de bevindingen in het eerste half jaar. In het derde kwartaal van 2019 wordt er een doorkijk gemaakt naar de budgetten en mogelijkheden voor 2020.
Financiën	Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft vijf varianten uitgewerkt om de oab-middelen te verdelen. In de loop van 2018 wordt bekend voor welke variant wordt gekozen en welk budget er per gemeente beschikbaar komt. Mogelijk zijn er extra middelen nodig wanneer de gekozen variant niet voldoende is.
Participatie	In 2018 wordt samen met de kinderopvangorganisaties gekeken hoe er invulling kan worden gegeven aan de eisen vanuit het Rijk. De organisaties zullen vooral een consulterende rol hebben. In 2019 blijven de gemeente en de organisaties samenwerken. Omdat het veel meer de uitvoering betreft komt het dan neer op samen handelen. De signalen moeten komen uit de organisaties, het is aan de gemeente om de organisaties vervolgens te ondersteunen.

2.A.3	Statushouders
Doel	Hernieuwde kennismaking en integratie statushouders en gezinnen met een migratieachtergrond.

2.A.3	Statushouders
Toelichting	Duiven heeft een maatschappelijke verantwoordelijkheid waar het gaat om huisvesting, opvang en/of ondersteuning van statushouders. We willen op een goede en verantwoorde manier voldoen aan de taakstelling, begeleiding, ondersteuning en integratie van de statushouders en mensen met een migratieachtergrond in de gemeente Duiven en zo als gemeente invulling geven aan onze verantwoordelijkheid op dit punt. We onderzoeken alle mogelijkheden en alternatieven die er zijn om dit te regelen. In 2019 zetten we verder in op het integreren en participeren van statushouders en mensen met een migratieachtergrond die al langer in de gemeente Duiven gevestigd zijn. In 2018 is een coördinator aangesteld en een kernteam van start gegaan waarbij gekozen is voor een integrale aanpak. Vanuit gemeentelijke regie wordt samengewerkt met partners zoals vluchtelingenwerk en RSD om te komen tot een persoonlijk participatieplan. Deze aanpak willen we in 2019 extra intensiveren om zo ook voor de mensen die reeds langer in de gemeente Duiven zijn, via een hernieuwde kennismaking, een participatieplan voor alle gezinsleden te kunnen maken maar vooral ook te blijven monitoren ter ondersteuning. Uitgangspunt is om gebruik te maken van het bestaande netwerk en dit te versterken.
Risico's	De Rijksuitkeringen zijn niet toereikend om voldoende ondersteuning te bieden. Het is van belang dat alle beschikbare informatie door alle partijen wordt gedeeld om adequate ondersteuning te kunnen bieden. Indien dit vanwege privacywetgeving niet gebeurt kan dit leiden tot vertraging in inburgering en integratie.
Planning	In 2018 zijn voorbereidingen getroffen voor de nieuwe aanpak integratie statushouders. In 1e kwartaal 2018 is een kernteam geformeerd dat breed inzet op integratie van statushouders en hun gezinnen.
Financiën	Er is in 2018 budget om de taken uit te voeren. Het budget komt uit extra middelen die de overheid beschikbaar heeft gesteld. Diverse vrijwilligers maar ook verenigingen en organisaties worden betrokken in de brede aanpak. Hieronder vallen ook actieve burgers. Voor het jaar 2019 ontvangt de gemeente een budget per opgevangen nieuwkomer. Of er nog extra middelen beschikbaar komen is niet bekend. Voor advieskosten is € 26.000 beschikbaar. Hiervan is € 20.000 aan subsidie ontvangen van de Provincie (ontvangen door Westervoort, en overgedragen aan Duiven), en is € 6.000 een bijdrage van de gemeente Westervoort.
Participatie	Diverse vrijwilligers maar ook verenigingen en organisaties worden betrokken in de brede aanpak. Samen beslissen, samen handelen.

2.A.4	Uitvoeren van het nieuwe Stimuleringsbeleid
Doel	Doel van het Stimuleringsbeleid is verenigingen ondersteuning te bieden bij het werken aan hun toekomstbestendigheid, het meehelpen aan de maatschappelijke opgaven en het aangaan van samenwerking .Zodat verenigingen over 4 jaar toekomstbestendig zijn en we samen met het verenigingsleven kunnen werken aan de maatschappelijke opgaven.

2.A.4	Uitvoeren van het nieuwe Stimuleringsbeleid
Toelichting	Het nieuwe stimuleringsbeleid is een blijvende zoektocht naar effectievere ondersteuning via een doorlopende en structurele dialoog met de samenleving. 2019 is het eerste jaar dat we volgens het nieuwe beleid stimuleren. Dit betekent niet alleen de inzet van subsidie als ondersteuning, maar ook de inzet van de verenigingsconsulent en het opzetten van allianties. Dit vergt een investering op meerdere fronten: • implementatie in 2019 van de vijf lijnen uit het Stimuleringsbeleid • het opzetten van initiatievenknooppunten; fysieke plekken (pop-up locaties) en ook netwerken of verbinders waar initiatieven samenkomen en kunnen groeien • het op gang brengen van werkzame allianties; professionals, inwoners en gemeenten verbinden, samen kijken waar kansen liggen voor samenwerking • de kanteling van de ambtelijke werkpraktijk in de Doe-lijn; doen, meten en leren: stapsgewijs ontwikkelen en in de praktijk uitvoering geven aan het Stimuleringsbeleid en accounthouders laten groeien in hun nieuwe rol. • het bieden van procesbegeleiding in de ontwikkeltrajecten (verenigingsconsulent en daarmee verbinding met Actief Verbinden); meekijken waar kansen liggen om partijen (nog) meer te versterken, bijvoorbeeld dialoog als continu proces organiseren, samenwerking met professionals aanscherpen
Risico's	Het nieuwe Stimuleringsbeleid vraagt een nieuwe manier van werken. Gemeentelijke accountmanagers van de subsidierelaties (veelal beleidsmedewerkers) moeten als verbinder gaan fungeren. Dit vraagt om relatiebeheer/accountmanagement en is een arbeidsintensief traject wat nu nog geen onderdeel uitmaakt van het werk. Er is sprake van onzekerheid bij de bestaande subsidierelaties ten aanzien van toekomstige vormen van steun en stimulans. Extra kosten ten aanzien van werken aan toekomstbestendigheid omdat verenigingen naast de subsidie ook aan de slag gaan met een verenigingsconsulent. Invulling geven aan 'gemeente als partner' organisatiebreed open staan voor de samenleving en vraaggericht werken.
Planning	Voor 1 oktober 2018 worden de ondersteuningsaanvragen en meerjarenplannen ingediend. Verenigingen krijgen voor 31 december 2018 te horen op welke ondersteuning zij kunnen rekenen In 2019 worden er tussentijds evaluatiegesprekken gevoerd met verenigingen om de ingezette ontwikkeling te monitoren en de ondersteuning eventueel bij te stellen voor 2020.
Financiën	Er komt een beweging op gang waarna meer rendement kan worden gehaald uit ons sociaal kapitaal. Hieruit volgen besparingen en het vrijvallen van middelen welke we vervolgens inzetten ten behoeve van inwoners en verenigingsleven. Om dit in gang te zetten zijn er in het begin nieuwe investeringen nodig om de gewenste veranderingen in beweging te brengen en te houden. In 2017 en 2018 is hiermee een start gemaakt en deze willen we in 2019 verder doorzetten. Om de gewenste veranderingen te ondersteunen, faciliteren en versnellen wordt eenmalig een bedrag gevraagd van € 50.000,-. Tussentijds wordt gemonitord op welke gebieden ondersteuning nodig is en voor welke kosten. Dit wordt middels de voorjaarsnota teruggekoppeld.
Participatie	Ondersteunen initiatieven gemeenschap De gemeente sluit aan bij de ideeën en activiteiten van de verenigingen en actieve burgers. Het meerjarenplan van de vereniging vormt hierin de basis en benoemt op welke manier de gemeente een vereniging kan ondersteunen. Voor nieuwe initiatieven geldt de ondersteuningsaanvraag als input voor ondersteuning van de gemeente.

2.A.5	Uitvoering Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs
Doel	Toekomstbestendige onderwijsaccommodaties in Duiven, Groessen en Loo.
Toelichting	De gemeente vindt goede onderwijshuisvesting een belangrijke factor voor de kwaliteit van het onderwijs in Duiven. Er wordt derhalve samen met de schoolbesturen gewerkt aan een Integraal HuisvestingsPlan primair onderwijs. Volgens planning wordt dit IHP eind 3de kwartaal 2018 aan uw gemeenteraad voorgelegd ter vaststelling. In het IHP worden de gevolgen voor de bestaande onderwijsaccommodaties voor de komende 15 jaren geschetst/ neergezet. Daarbij gaat het van keuzes tot investeren, verplaatsen en anders inzetten van de schoolaccommodaties (bijvoorbeeld door een bredere functie in de wijk).
Risico's	De uitkomsten van het onderzoek hebben (op onderdelen) gevolgen voor de bestaande onderwijsaccommodaties, van keuzes tot investeren, verplaatsen en anders inzetten van de accommodatie. Voor realisatie van de uitkomsten is instemming van schoolbesturen en hun MR'en noodzakelijk. De uitwerking heeft (financiële) gevolgen voor beheer en gebruik van de gebouwen.
Planning	Volgens planning wordt het IHP eind 3de kwartaal 2018 aan uw gemeenteraad voorgelegd ter vaststelling. Vanaf 2019 kan er dan gewerkt worden aan de uitvoering van het IHP.
Financiën	Om uitvoering te kunnen geven aan het IHP is er de komende jaren een behoorlijk investeringsbudget in het onderwijsvastgoed vanuit de gemeente nodig. We moeten rekenen op een investering van tussen de € 3 mln. - € 4.5 mln. per nieuw te bouwen schoolaccommodatie. In het IHP zullen de verwachte investeringsbedragen worden opgenomen. Om in 2019 te kunnen starten met de uitvoering van het IHP (waaronder de renovatie-/ bouwvoorbereiding van schoolaccommodaties) is er een uitvoeringskrediet nodig daarvoor van naar verwachting € 300.000. De kapitaallasten bedragen € 13.500.
Participatie	Er wordt al samen met de schoolbesturen samen gewerkt aan het IHP. Deze samenwerking blijven we voortzetten bij de uitvoering van het IHP.

B. Meedoen naar vermogen

Dit zijn de speerpunten:

2.B.1	Inzet op inwoners met grote afstand tot de arbeidsmarkt
Doel	Inwoners perspectief bieden op uitstroom richting de arbeidsmarkt al dan niet via inzet van specifieke instrumenten / projecten.

2.B.1	Inzet op inwoners met grote afstand tot de arbeidsmarkt
Toelichting	De huidige gunstige sociaal economische situatie vraagt om een wezenlijke herziening van de huidige uitvoeringsstructuur. Op diverse onderdelen van deze uitvoeringsstructuur zijn al stappen gezet. Ook onze uitvoeringsorganisatie RSD moet inspelen op de veranderende omgeving en meer en meer de rol van 'netwerkorganisatie' pakken. Om hiertoe te komen wordt in 2018 een businesscase ontwikkeld. Deze businesscase zal afzonderlijk ter besluitvorming worden voorgelegd. Vanuit de gezamenlijke oriëntatie door de Liemerse gemeenten naar een Liemers participatie landschap (Radar) is gekozen voor een inzet om de RSD om te vormen tot een netwerkorganisatie met bijbehorende personele capaciteit. Dit betekent een structurele verhoging van het in te zetten budget. In de businesscase wordt voorgerekend dat de investering zich terugverdient in de te realiseren uitstroom. In Duiven en Westervoort wordt speciaal en specifiek ingezet op **statushouders**. Door middel van een brede aanpak wordt een slag gemaakt, met als inzet de kortste weg naar werk. Werk als katalysator voor inburgering. Inmiddels bestaat ruim 30% van het bestand uitkeringsgerechtigden uit inwoners met een migratie achtergrond. Dit is een **speerpunt** binnen de aanpak, waar extra inzet op zal worden georganiseerd. Ook voor inwoners met een beperking zal speciaal worden ingezet, onder meer door intensivering van het Activerend Werk en mogelijkheden Deltahuis. Duiven en Westervoort trekken hierin zo veel mogelijk samen op om synergievoordelen uit te nutten en de inwoners van Duiven en Westervoort beter te bedienen.
Risico's	Inmiddels heeft het overgrote gedeelte van bestand een grote afstand, dit vraagt om een langduriger begeleiding/aanpak om inwoners werkfit te maken. De bestuurlijke daadkracht: Samenwerking in deze is een must. Echter verschillende belangen kunnen leiden tot vertraging in processen en daarmee vertraging in uitvoering. Bij economische tegenwind (minder vraag om arbeidskrachten) kan de uitstroom richting arbeidsmarkt stagneren. Dit leidt vervolgens tot hogere uitgaven ten laste van de BUIG-gelden.
Planning	Businesscase RSD: 2018/2019 Intensivering aanpak Statushouders: 2018/2019.

<table>
<tr><th>2.B.1</th><th>Inzet op inwoners met grote afstand tot de arbeidsmarkt</th></tr>
<tr><td>Financiën</td><td>
<table>
<tr><td></td><td>Duiven</td><td>Westervoort</td><td>Zevenaar</td><td>Totaal</td></tr>
<tr><td>uitkeringen per 1-10-2017</td><td>459</td><td>399</td><td>929</td><td>1778</td></tr>
<tr><td>inwoneraantal</td><td>25433</td><td>15001</td><td>43135</td><td>83569</td></tr>
<tr><td>voorlopige verdeelsleutel</td><td>28,06%</td><td>20,14%</td><td>51,80%</td><td>100%</td></tr>
<tr><td colspan="5">verwachte extra kosten per gemeente t.o.v. begroting 2018</td></tr>
<tr><td>2018</td><td>195.839</td><td>140.560</td><td>361.542</td><td>697.941</td></tr>
<tr><td>2019</td><td>406.334</td><td>291.638</td><td>750.142</td><td>1.448.114</td></tr>
<tr><td>2020</td><td>369.079</td><td>264.899</td><td>681.365</td><td>1.315.344</td></tr>
<tr><td colspan="5">verwachte schadelastbeperking op uitkeringen</td></tr>
<tr><td>2018</td><td>95.204</td><td>68.331</td><td>175.759</td><td>339.294</td></tr>
<tr><td>2019</td><td>468.134</td><td>335.994</td><td>864.233</td><td>1.668.361</td></tr>
<tr><td>2020</td><td>521.762</td><td>374.485</td><td>963.237</td><td>1.859.484</td></tr>
<tr><td>budgetresultaat 2018</td><td>-100.635</td><td>-72.229</td><td>-185.784</td><td>-358.647</td></tr>
<tr><td>budgetresultaat 2019</td><td>61.800</td><td>44.356</td><td>114.091</td><td>220.247</td></tr>
<tr><td>budgetresultaat 2020</td><td>152.683</td><td>109.585</td><td>281.872</td><td>544.141</td></tr>
</table>
Dit is exclusief de jaarlijkse Participatiebudget bijdrage aan de RSD
</td></tr>
<tr><td>Participatie</td><td>De gemeente is in gesprek met werkgevers om extra arbeidsplaatsen te creëren.
Daarnaast worden de mogelijkheden benut om vanuit het stimuleringsbeleid (Duiven) en het innovatiebudget (Westervoort) plekken te genereren bij verenigingen en organisaties en waar mogelijk bedrijven en ondernemers. Hier ontstaat een wederzijds voordeel.
Het voornemen is om zoveel mogelijk te schakelen op het gebied van Activerend Werk, Deltahuis en het speerpunt Statushouders tussen Duiven en Westervoort.
Daarnaast zijn we betrokken bij diverse belangenorganisaties rondom RSD, Scalabor en de Raad voor het Sociaal Domein Duiven, Groessen, Loo.</td></tr>
</table>

C. Zelfredzaamheid naar vermogen

Dit zijn de speerpunten:

2.C.1	Verbinding ondersteuning Jeugd en Onderwijs
Doel	Uitgaande van de ondersteuningsvraag van kind of ouders, werken onderwijs en jeugdhulp samen om kind en ouders te ondersteunen zodat kinderen zoveel mogelijk in eigen omgeving opgroeien.
Toelichting	Doel is dat kinderen zoveel mogelijk in hun eigen omgeving opgroeien. Onderdeel hiervan is de tijd die zij op school doorbrengen Aansluiting van scholen (primair onderwijs en voortgezet onderwijs) op de jeugdhulp en omgekeerd is essentieel. Uitgangspunt is het delen van zorgen tussen ouders en leerkrachten en kinderen. De eigen vaardigheden van hen vormen de basis. Daar waar nodig faciliteren we ondersteuning op een manier die past bij de ondersteuningsvraag. Dit vraagt flexibele inzet van alle partners. De bestaande structuren als de gemeentelijke loketten, jongerencoaches, jongerenwerk, CJG, vindplaatsgericht werken, basisteam worden versterkt en met elkaar in verbinding gebracht. We zetten in op slimme verbindingen van maatwerkvoorzieningen met het onderwijs rondom een kind.
Risico's	Organisaties gaan niet voldoende mee in deze beweging. De nieuwe wet op de privacy kan een belemmerde factor zijn. Deze nieuwe vorm van samenwerking vraagt flexibiliteit van alle partijen.

2.C.1	Verbinding ondersteuning Jeugd en Onderwijs
Planning	Kwartaal 1: inventariseren en kleine projecten benoemen . Kwartaal 2 3 : starten van projecten en al doende leren en doorontwikkelen. Kwartaal 4: presentatie van de eerste resultaten en bepalen wat vervolg is.
Financiën	De slimme verbindingen en slimme oplossingen worden gevonden door ombuiging in het bestaande aanbod. Het aanjagen en faciliteren van dit proces, vraagt een investering van € 50.000. Dit is binnen bestaande middelen op te vangen. Het gaat hier om uren die zijn geraamd om het mogelijk te maken jeugdzorguren meteen in te zetten op scholen, om pilots te draaien en om mogelijk menskracht in te schakelen om met scholen naar nieuwe wegen te zoeken, waarbij oplossingen gezocht worden rondom het gezin en waarbij niet uitgegaan wordt van het bestaande aanbod. De kosten gaan hier voor de baten uit en via de transformatieagenda wordt op deze wijze naar slimme oplossingen gezocht.
Participatie	De werkwijze bij dit speerpunt is erop gebaseerd dat partners en ouders vanaf het begin mee ontwikkelen. Zij zijn een belangrijke partner, en we vragen ouders en partners om mee te doen en mee te denken. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de bestaande overlegvormen**.** Bij dit speerpunt zetten we in op: Consulteren, Samen beslissen, Samen handelen.

2.C.2	Schuldenpreventie
Doel	De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht op het gebied van schuldhulpverlening. Ons doel is het bieden van gerichte en efficiënte schuldhulpverlening aan inwoners.
Toelichting	De wet verplicht de gemeenteraad om een plan vast te stellen dat richting geeft aan de integrale schuldhulpverlening aan inwoners van de gemeente. Met het vaststellen van het nieuwe beleidsplan schuldhulpverlening 2018 – 2021 ontwikkelen wij een nieuwe en effectieve werkwijze met (extra) inzet op preventie en ondersteuning. Vooral de preventie van schulden krijgt een extra impuls door het inzetten van de Vroegeropaf methode. Deze manier van werken voorkomt dat mensen in schulden terecht komen, of nog dieper in de schulden terecht komen en daardoor meer en langduriger hulp nodig hebben. Naast de al bestaande initiatieven voor administratieve ondersteuning, versterken wij het vangnet, door middel van het inzetten van Schuldhulpmaatjes vanaf 2019.
Risico's	Het ontbreken van kennis over resultaat van de Vroegeropaf methode op langere termijn.
Planning	In 2018 werken wij toe naar een snelle uitvoering. Begin 2020 volgt een tussenevaluatie.
Financiën	In 2018 is de start van de implementatie van het project Vroegeropaf. Deze tijd is nodig voor het aansluiten van systemen, het opstellen van werkprocessen, het organiseren van een werkconferentie voor betrokken organisaties. De kosten bedragen € 25.000. Hierdoor is het project begin 2019 helemaal startklaar. In 2019 worden activiteiten inclusief interventies uitgevoerd waarvoor de kosten € 44.000 bedragen. Extra middelen worden gevraagd voor 2018 € 25.000 en voor 2019 € 44.000.
Participatie	Dit speerpunt is vooral gericht op samen handelen.

2.4 Wat gaat het ons kosten?

Saldi 2018-2021 programma Samenleving

Nieuwe activiteiten	2018	2019	2020	2021
Saldo voor de Voorjaarsnota	- 24.622.264	- 24.126.000	- 24.064.000	- 24.101.000
Autonome financiële ontwikkelingen 2018 e.v.		-	-	-
Voor- en Vroegschoolse Educatie	29.078			
Wijkhuis van Droo		715	715	715
Leerlingenvervoer	23.000	23.000	23.000	23.000

Nieuwe activiteiten	2018	2019	2020	2021
Liemerse Uitdaging	10.000	10.000	10.000	10.000
Veilig Thuis	41.300	25.000	25.000	25.000
Saldo na voorjaarsnota 2018	**- 24.725.642**	**- 24.184.715**	**- 24.122.715**	**- 24.159.715**
Gevolgen speerpunten:				
Inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt	100.635	- 61.800	- 152.683	
Verbinding ondersteuning Jeugd-Onderwijs		0		
Schuldenpreventie	25.000	44.000		
Uitvoering Stimuleringsbeleid		50.000	50.000	50.000
Uitvoering Integraal Huisvestingsplan			13.500	13.500
Aanvullende wensen:				
BOSS		20.000	20.000	20.000
Saldo bij honoreren alle wensen	**- 24.851.277**	**- 24.236.915**	**- 24.053.532**	**- 24.243.215**

Bedragen in €

2.5 Aanvullende wensen

In bovenstaande tabel zijn de financiële gevolgen opgenomen die voortvloeien uit de speerpunten. Onderstaand staat de toelichting op een aanvullende wens binnen programma 2 Maatschappij.

Bewegen in onderwijs en sport BOSS
BOSS biedt een podium voor actieve burgers, verenigingen, onderwijsinstellingen en professionals om samen te werken aan een vitale samenleving. Afhankelijk van de energie en behoefte van de samenleving worden initiatieven ontplooid en coalities gesmeed. Voor de uitvoering van de activiteiten onder BOSS is in de opbouwfase jaarlijks een incidentele bijdrage gevraagd. Voor 2018 is een bedrag van € 30.000 beschikbaar gesteld. Vanaf 2019 wordt een structureel budget gevraagd van € 20.000 per jaar. Middelen uit het budget worden als vliegwiel ingezet om initiatieven uit de samenleving op het gebied van bewegen, ontmoeten, sporten en spelen van de grond te krijgen vanuit de energie en behoefte van de samenleving, die bijdragen aan de doelstellingen van BOSS. Daarnaast wordt het budget gebruikt om verbinding tot stand te brengen tussen een ieder die willen bijdragen aan een vitale samenleving.

Onderzoek toekomstmogelijkheden gebruikers Eilandplein
We willen met alle organisaties die op of vlakbij het eilandplein actief zijn onderzoeken hoe ze beter kunnen samenwerken, activiteiten kunnen afstemmen en nieuwe activiteiten gaan ontwikkelen en wat dan een daarbij passende multi-functionele accommodatie zou kunnen zijn. We kijken hierbij ook naar het vastgoed in ons eigendom.

Programma 3 Omgeving

3.1 Wat willen we bereiken?

Programmadoel

In Duiven is het goed leven en werken. Wij willen een aantrekkelijke werk- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. Er is ruimte voor gerichte ontwikkeling, initiatief en innovatie.

Toelichting

We willen de bestaande economische structuur behouden en versterken op zowel de bedrijventerreinen als in de winkelgebieden. Hiermee zijn we in staat te zorgen voor behoud en uitbreiding van de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau. Wij willen de regionale vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het beroepsonderwijs op elkaar afstemmen. Wij willen potenties in de vrijetijdseconomie verder benutten. Voor een goed ondernemings- en vestigingsklimaat zijn duurzaamheid en bereikbaarheid van Duiven belangrijke randvoorwaarden.

Wij willen een aantrekkelijke en duurzame leefomgeving in Duiven, Groessen, Loo en het buitengebied. Hierbij gaat het in de basis om schoon, heel, veilig en gezond. De nadruk ligt op behoud en verbetering van de bestaande kwaliteit van de leefomgeving en het daarbij passende voorzieningenniveau, het benutten van bestaande (natuur-)waarden en een (aanvullend) woonaanbod dat is gericht op maatschappelijke ontwikkelingen en behoefte.

'Ruimte en vertrouwen' is het uitgangspunt in het coalitieakkoord. Wij stimuleren en faciliteren en zijn daarom uitnodigend naar bewoners, ondernemers en bedrijven, bezoekers en andere partners in vele samenwerkingsverbanden binnen en buiten Duiven. Wij verbinden en doen mee. Zo maakt Duiven het waar. Wij zijn ons bewust van bestaande waarden, kwaliteiten en potenties van Duiven. Wij zorgen er samen voor dat deze evenwichtig worden benut óf worden beschermd.

Hoofddoelen

Daarom zetten we in op:

- Het versterken van goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
- Het waarborgen van een aantrekkelijke fysieke leefomgeving.
- Het implementeren van nieuwe wetgeving die op ons afkomt.

Externe ontwikkelingen

Verdere economische groei

Uit gegevens van het Centraal Planbureau blijkt het feit dat de economische groei zich voortzet. De investeringsbereidheid bij bedrijven neemt toe alsook de consumptieve bestedingen bij de inwoners. Er is daarom een toename van economische activiteit zichtbaar. Vanuit dit perspectief blijft onze focus sterk gericht op het stimuleren van de kaveluitgifte voor onze bedrijventerreinen en de ontwikkeling en realisatie van een Vitaal Centrum Duiven. Deze ontwikkeling biedt ook kansen voor de vrije tijdseconomie. De verwachting is een verdere toename van initiatieven die leiden tot nieuwe ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving.

RPW (Regionaal Programma Werklocaties)

Begin 2017 is het concept-RPW vrijgegeven voor reacties van gemeenten in de regio Arnhem Nijmegen. Dit concept houdt onder andere in dat voor bepaalde bedrijventerreinen, waaronder Seingraaf, Graafstaete en De Nieuweling mogelijk (gedeeltelijk) plancapaciteit geschrapt moet worden. De gemeenteraad heeft unaniem een kritische zienswijze ingediend. Dit heeft niet geleid tot een wezenlijke verbetering in de definitieve versie. De provincie heeft het RPW op 7 februari 2018 vastgesteld, waardoor het nu formeel als provinciaal ruimtelijk-economisch beleidskader voor de regio wordt gehanteerd. De provincie komt eind 2018 met een ontwerp-‘ruimtelijke uitwerking’ van het RPW, waarin wordt aangeven welke delen van bedrijventerreinen mogelijk ontstemd gaan worden. Deze wordt eerst aan de gemeenteraden voorgelegd. Tenslotte neemt de provincie in 2019 een besluit tot vaststelling van de definitieve ruimtelijke uitwerking van het RPW. Zoals in het coalitieakkoord aangegeven blijven wij inzetten op het versterken van onze economische structuur en daarbij ook de stimulering en continuering van de kaveluitgifte op de bedrijventerreinen.

Richting circulaire economie

Een opvallende ontwikkeling is de verandering naar een ‘circulaire economie’. De noodzaak hiertoe groeit. De *‘grondstoffentransitie’* heeft een plek gekregen in het nationale grondstoffenakkoord. Hierbij staat het hergebruik van producten en grondstoffen centraal en worden afval en schadelijke emissies zo veel mogelijk voorkomen. De *‘energietransitie’* betreft het geleidelijk omschakelen naar gebruik van hernieuwbare energie zoals zonne-energie en windenergie. Het huidige kabinet heeft aanzienlijke ambities die in 2018 zullen leiden tot een nationaal klimaat- en energieakkoord, gevolgd door een klimaatwet. Op het gebied van *‘klimaatadaptatie’* liggen grote gemeentelijke opgaven om de kwetsbaarheid als gevolg van klimaatverandering te verminderen. Met het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie moeten alle gemeenten een ‘stresstest’ doen om knelpunten op het gebied van onder meer wateroverlast in kaart te brengen. Deze opgaven kan de gemeente niet alleen oplossen. Duiven en Westervoort werken met andere gemeenten uit de regio Arnhem Nijmegen samen. Dat heeft op 20 februari 2018 geleid tot een bestuurlijk akkoord over de Regionale Routekaart (zie www.regioan.nl). Deze routekaart is een belangrijk opstart van de Regionale Energie- en Klimaatstrategieën (REKS). Nog in 2018 worden zogenaamde regioateliers gehouden waarin onder meer de ruimtelijke impact op regioschaal aan de orde komt. In het coalitieakkoord geven wij aan als initiator en aanjager verder aan de slag te gaan op de drie aangegeven pijlers.

Aantrekkende woningmarkt
De woningmarkt is fors aangetrokken. Dat geldt voor de huur- als de koopsector. Zo is de voorraad te koop staande woningen fors geslonken. Voor een deel komt dit door het inhalen van de vraag die tijdens de economische crisis op slot stond. Daarnaast is ook uit de laatste bevolkings- en huishoudensprognoses gebleken dat er meer behoefte aan nieuwe woningen bestaat dan tot voor kort aangenomen. Zoals ook aangegeven in het coalitieakkoord blijft de opgave voor de gemeente nog steeds: de juiste woning, voor de juiste doelgroep, op de juiste plaats. Er is een aanvullend woonaanbod nodig dat is gericht op maatschappelijke ontwikkelingen en behoeften zoals aangegeven in de gemeentelijke Woonvisie uit 2017 en de Liemerse Woonagenda 2017-2027. Hierbij gaat het om meerdere kleine locaties en inbreidingen. Dit is een stevige en niet makkelijke opgave voor de komende jaren.

Naar een nieuwe Omgevingswet
Op 1 juli 2015 heeft de Tweede Kamer de Omgevingswet aangenomen. De beoogde invoering is op dit moment 1 januari 2021. Deze omvangrijke stelselwijziging met geheel andere planologische instrumenten, procedures, werkwijze en ict, vraagt ook om een andere rol van de overheid en van partners. Hierbij sluiten we aan bij onze principes van 'Ruimte en Vertrouwen'. Deze transitie en de tijdige voorbereiding daarop is een stevige opgave en raken meerdere domeinen binnen het fysieke domein en de organisatie 1Stroom. Deze ontwikkeling wordt samen met Westervoort opgepakt. In 2017 is koersdocument “Implementatie Omgevingswet” en het “Plan van Aanpak Omgevingswet” vastgesteld, op basis waarvan de implementatie verder wordt voorbereid en uitgevoerd.

Gezondheid en Veiligheid richtinggevend in beleid en ontwikkeling
Ook binnen het fysieke domein zien we de trend om de kwaliteit van onze leefomgeving en ruimtelijke veranderingen, af te zetten tegen een breder kader zoals veiligheid en effecten op gezondheid. Een schoon, heel, veilig én gezonde leefomgeving. Deze trend is ook zichtbaar in het beleid en de werkwijze van de VGGM. De VGGM heeft in samenwerking met de zestien gemeenten in de regio Gelderland Midden de Regiovisie Publieke Gezondheidzorg Gelderland-Midden opgesteld, waarin o.a. aandacht is voor de bredere scope naar de fysieke leefomgeving in relatie tot het welbevinden en de gezondheid van de inwoners. Ook in de Omgevingsvisie zal dit meer dan voorheen een meer richtinggevend kader kunnen zijn. Bij de voorbereiding op de Omgevingswet is een nadere oriëntatie op deze ontwikkeling zinvol.

Doortrekking A15 en verbreding A12
Het project “ViA15” is een externe ontwikkeling die op ons af komt. Het is een ontwikkeling die de komende jaren de grootste impact heeft op de leefomgevingskwaliteit van Duiven en waarover veel mensen zich zorgen maken. Op 24 februari 2017 heeft de minister het Tracébesluit

genomen, dat naar verwachting in 2018 onherroepelijk wordt. Het project gaat daarmee richting uitvoeringsfase. Een ontwikkeling met zo'n impact, blijft om stevige aandacht en inzet vragen.

3.2 Autonome financiële ontwikkelingen

De autonome kostenontwikkelingen voor 2018 en volgende jaren worden hier aangegeven. Dat zijn naast incidentele zaken voor 2018, ook de structurele kostenontwikkelingen. Het gaat dus om bestaand beleid waar structurele of incidentele wijzigingen op ontstaan. In feite is dit het gedeelte dat eerder in de Duivense tussenrapportage werd genoemd

De Waay
Voor het project de Waay was ter beschikking € 32.000 van de provincie Gelderland en € 40.000 co-financiering van de gemeente. Het aandeel van de provincie van € 32.000 is overgeheveld naar de begroting 2018. Het niet bestede deel van het budget 2017 (gemeentelijk deel minus de reeds gemaakte kosten) ad € 12.000 moet opnieuw worden aangevraagd bij de raad t.l.v. de begroting 2018. De reden van het niet bestede deel van het budget 2017 is gelegen in het feit dat een aantal activiteiten en de daarbij gekoppelde bedragen zijn gewijzigd. Daardoor was het noodzakelijk de subsidiebeschikking van de provincie aan te passen. Het project wordt in 2018 gerealiseerd.

Uitvoering woningbouwprogramma Duiven
Op 15 april 2018 is de notitie Woningbouwprogramma Duiven 2018-2027 besproken met de gemeenteraad. De notitie geeft een uitvoeringsprogramma Woningbouw en de daarbij behorende potentiële locaties passend bij de geprognosticeerde behoefte en ruimte voor Duiven tot aan 2027. In Westervoort loopt de totstandkoming en uitvoering van eenzelfde Woningbouwprogramma 2018-2027, met een naar verhouding zelfde ambitie. De conclusie is een toenemende behoefte om voortvarend te starten met meerdere planvoorbereidingen in 2018. Zoals aangekondigd in het raadsvoorstel is hiervoor extra ambtelijke inzet nodig voor de vakdisciplines Ruimtelijke Ontwikkeling, Omgevingszaken en Realisatie & beheer. Hierbij gaat het om circa 3 Fte voor de realisatie van het programma van Duiven en Westervoort samen de komende jaren. Het betreft een meerjarig programma, waarbij ook na 2018 structureel inzet nodig is. Het voorstel is om in 2018 1,0 Fte te werven en als uitgangspunt te nemen dat deze extra ambtelijke inzet het best kan worden ingevuld met (tijdelijke) vaste formatie. Na vaststelling van het programma is voor 2018 een bedrag nodig van € 30.000. Voor het Duivense aandeel volgens de welbekende verdeelsleutel (63/37), wordt daarom voorgesteld € 18.900 beschikbaar te stellen.

Circulaire Economie
In 2018 wordt het ambitiedocument ter vaststelling voorgelegd. In het document worden ambitieniveaus aangegeven evenals de stevige opgaven de komende jaren op diverse terreinen. Voor 2018 zijn alleen de kosten voor het opstellen van dit ambitiedocument geraamd. De kosten voor verdere uitwerking, zijnde het opzetten van een concreet programma en het opstarten van een interactief proces met inwoners en bedrijven in 2018 voor Duiven en Westervoort, zijn geraamd op € 100.000. Voor het Duivense aandeel wordt voorgesteld om voor 2018 incidenteel een bedrag van € 63.000 beschikbaar te stellen. Voor 2019 en verder, zie het speerpunt.

Uitvoeringsprojecten samenwerking Regio Arnhem Nijmegen
Op een viertal thema's werken de gemeenten in de regio Arnhem Nijmegen aan gezamenlijke beleidsopgaven en projecten: duurzaamheid, mobiliteit, wonen en economie. Op al deze terreinen zijn/worden afspraken gemaakt over ambities die ons op bovenlokaal niveau samen binden, in aansluiting op gemeentelijke wensen. Hieronder zijn 3 regionale projecten/agenda's benoemd. De getallen betreffen de bijdragen per inwoner voor 2018/2019.

Regionaal Bereikbaarheidsfonds € 1,00 € 1,50
Subregionale Woonagenda € 0,13 € 0,05
Actualisatie RPW € 0,12 € 0,12

Voor het 4e regionale thema 'Routekaart Energietransitie' geldt dat de bijdrage van € 10.000 vanaf 2018 al is verwerkt in lopende begroting onder het programma circulaire economie. Voor de overige drie thema's wordt voorgesteld deze claims te honoreren en in het meerjarenperspectief vanaf 2020 rekening te houden met ten minste het niveau van 2019. Voor Duiven (25.447 inwoners) is de totale bijdrage € 31.800 in 2018 en € 42.500 vanaf 2019.

Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
Op 20 maart 2018 hebben wij met De Staat een bestuursovereenkomst (en uitvoeringsovereenkomst) voor de contractfase ViA15 afgesloten. Hierin hebben we afspraken gemaakt over een aantal toekomstige gemeentelijke beheer- en onderhoudskosten als gevolg van het Project ViA15. Uit hoofde van deze overeenkomst ontvangen wij in totaal € 568.195. Het gaat om de volgende zaken en bedragen:
1. Beheer en onderhoud areaaleffect extra wegverharding € 287.637
2. Beheer en onderhoud areaaleffect extra groenvoorzieningen: € 76.505
3. Aanleg, beheer en onderhoud grondwatermonitoring: € 104.053
4. Aanleg, beheer en onderhoud selectieve afsluiting Helhoek: € 100.000

Om het toekomstige beheer en onderhoud ook op lange termijn veilig te stellen, stellen wij voor om de bedragen onder 1 en 4 in de voorziening "Onderhoud wegen" te storten, het bedrag onder 2 in de bestemmingsreserve "Groenonderhoud en - vervanging" te storten en het bedrag onder 3 in de voorziening "Riolering" te storten. Uiteindelijk resulteert bovenstaande tot een budgettair neutraal resultaat.

Stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen
In 2013 zijn voor Loo en Groessen en in 2017 voor de wijk Duiven-West plannen opgesteld met daarin de toekomstvisie van een aantrekkelijke, veilige inrichting en sociale samenhang van de dorpen en de wijk. De plannen geven per thema ontwikkel- en oplossingsrichtingen voor het behoud en het versterken van een vitale leefomgeving van het dorp of de wijk. De plannen zijn aangeboden aan de gemeente. Op deze plannen heeft de afgelopen jaren geen besluitvorming door college of raad plaatsgevonden. Wel is het van belang om met de dorps- en wijkraden concrete afspraken te maken over de verdere opvolging van de plannen en de beschreven thema’s en aandachtspunten. Om deze processen concreet invulling te geven en te faciliteren in 2018, wordt voorgesteld incidenteel een bedrag van € 30.000 beschikbaar te stellen. De middelen zijn nodig voor ondersteunende advies- en onderzoekskosten. Vanaf 2019 is dit onderwerp als speerpunt opgenomen.

Vervangen bomen Welleveldsestraat
De Populieren aan de Welleveldsestraat zijn in slechte staat. De Populieren staan naast het fietspad waar veel wandelaars en fietsers gebruik van maken. Met een boomcontrole zijn de bomen afgekeurd (einde levensduur). Het is daarom nodig om de bomen te vervangen. Op deze locatie is voldoende ruimte om meer bomen terug te planten waardoor er een laanstructuur ontstaat. Nog in 2018 moeten hier kosten voor worden gemaakt om gevaarlijke situaties af te wenden. In verband met de risico’s moeten extra controles en snoeiwerkzaamheden verricht worden. Voor het verwijderen en aanplanten van een nieuwe bomenlaan is een bedrag nodig van € 78.000. Het reguliere budget (vervangen bomen) is onvoldoende toereikend. De bestemmingsreserve is voor geplande renovaties, waardoor ook daar geen middelen beschikbaar zijn. De kapitaallasten bedragen € 4.160.

Bestrijden invasieve exotische soorten
Bestrijden van invasieve planten soorten. Het gaat hier o.a. om de Japanse Duizenknoop en Bereklauwen. In Duiven groeien op diverse locaties invasieve planten. Het gaat om ongeveer 3000 m2. De provincie Gelderland heeft recent een verordening voor het bestrijden/beheren van deze soorten opgesteld. Deze soorten ontwikkelen zich snel waardoor het aantal plaatsen en de omvang van het voorkomen snel toenemen. In 2018 wordt gericht begonnen met het bestrijden. Voor het verwijderen van Japanse Duizendknoop zijn nog geen maatregelen genomen, vandaar dat een inhaalslag wenselijk is. Hier is een eenmalig bedrag nodig van € 87.500. Voor het beheren van deze soorten is een structureel bedrag nodig van € 20.000.

Aanpassen verharding Commanderijstraat
In de Commanderijstraat is een waterdoorlatende verharding toegepast. Destijds was het een innovatief systeem. Er zijn nu echter grote problemen met het water op straat dat niet meer door de verharding weg wil zakken. Daarom wordt de straat aangepast door kolken te plaatsen en aan te sluiten op de riolering en de verharding terug te brengen. De planning is het werk in het

najaar van 2018 uit te voeren. De kosten van € 60.000 worden gedekt uit het watertakenplan. Dit project was echter niet opgenomen in de projectenlijst. Budget wordt onttrokken uit de voorziening "riolering artikel 44 lid 2 BBV". Gevolgen worden met de herberekening van een nieuwe watertakenplan opgenomen.

Diverse projecten vanuit de samenleving (water en riolering)
Door de steeds intensiever wordende samenwerking met de samenleving ontstaan er kansen om samen mooie initiatieven te ontwikkelen. Voor het stimuleren van deze ontwikkelingen is nu geen budget beschikbaar. Omdat de dekking vanuit het watertakenplan komt, mogen alleen initiatieven worden gehonoreerd die aan de doelstellingen van het watertakenplan tegemoet komen. 2018. Kosten worden gedekt uit het watertakenplan. Het benodigde budget van € 20.000 wordt onttrokken uit de voorziening "riolering artikel 44 lid 2 BBV. Gevolgen worden met de herberekening van een nieuwe watertakenplan opgenomen.

Structureel 0,5 fte extra voor uitvoerende afvaltaken
In 2016 is diftar ingevoerd. Voor de inzameling en verwerking van afval zijn diverse nieuwe contracten afgesloten. Uit praktijkervaring is gebleken dat goed contractmanagement essentieel is voor het nakomen van de contracten en behoud van de financiële resultaten. Taken die moeten worden uitgevoerd zijn, structureel overleg en onderhandelingen met de contractpartijen, controles houden op de uitvoering van het contract, sturing op de financiën, verrekeningen, data uitwisselingen en jaarlijkse indexering. Voor duurzame verankering van de geboekte resultaten tot nu toe, is het essentieel dat meer personele capaciteit beschikbaar komt voor de taken op het gebied van afval. Met de huidige 0,5 fte is het niet mogelijk deze taken uit te voeren. Daarom is 0,5 fte formatie extra nodig. Zonder deze uitbreiding kunnen de afvaltaken in 2018 niet langer op een voldoende niveau worden uitgevoerd. De kosten voor de uitbreiding bedragen € 35.000. In 2019 kunnen we deze kosten verrekenen in de afvalstoffenheffing. In 2018 levert dit een incidenteel nadeel op.

Vervanging ondergrondse glascontainers Thuvinestraat (parkeerplaats Albert Heijn)
De volume is ontoereikend voor het gebracht tonnage aan glas. Er is inmiddels een bovengrondse glascontainer bijgeplaatst. Bijgeplaatst glas zorgt voor overlast Er zijn veel onderhoudskosten en de vijf ondergrondse containers zijn inmiddels afgeschreven. Tevens zorgen bovengrondse glascontainers niet voor een net beeld. Uitvoering is gepland in 2018. De kosten hiervoor bedragen € 40.000. Dit betekent vanaf 2019 een kapitaallast van € 6.000 per jaar. Voor de investering moet een krediet worden gevoteerd. De kapitaallasten worden verrekend in de afvalstoffenheffing.

Onderzoek ambities, harmonisatie, grondstoffenbeleid Duiven-Westervoort
Waar staan beide gemeenten en wat zijn de ambities voor het grondstoffenbeleid? En wat zijn de mogelijkheden voor het harmonisering van de afvalinzameling voor beide gemeenten? In Duiven en Westervoort zijn en worden stappen gezet naar meer afvalpreventie en afval-hergebruik. De hoeveelheid restafval kan met preventie en afvalscheiding verder worden verminderd, aansluitend bij het speerpunt circulaire economie en landelijke doelstellingen. We streven naar een samenhangende aanpak en ambitie in beide gemeenten. Er is behoefte aan een document dat hier richting aan geeft, waarbij keuzes worden gemaakt in ambities, doelstellingen, plan van aanpak en benodigde inzet van middelen. Het plan omvat de mogelijkheden voor harmonisering van de afvalinzameling. In 2019 wordt het ambitiedocument, met een uitwerking voor Duiven, aan de gemeenteraad voorgelegd. De bijdrage van Duiven aan de advieskosten in 2018 voor externe deskundigheid om tot een goed ambitiedocument te komen, zijn geraamd op € 15.000.

Graf ruimen
In de Najaarsnota van 2017 is een bedrag van € 35.000 voor het ruimen van graven doorgeschoven naar 2018. Nu we de werkzaamheden in 2018 daadwerkelijk op gaan pakken vragen we daarom opnieuw het budget aan.

Fysieke maatregelen aan de parkeerplaats Oostsingel
Op 20 februari 2018 heeft het college van Duiven besloten tot het treffen van fysieke maatregelen aan de parkeerplaats aan de Oostsingel te Duiven. Aan het uitvoeren van deze maatregel zijn

kosten verbonden, te weten het opnieuw inrichten van de toegang van de parkeerplaats voor een eenmalig bedrag van € 10.612 en het plaatsen van een verzinkbare paal met kentekenherkenning voor een bedrag van € 40.000 (kapitaallasten € 2.333).

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)
De Wet VTH is per 1 juli 2017 gewijzigd. Hierdoor vallen meer bedrijven onder het basistakenpakket waarvan de gemeente verplicht is deze bij de ODRA onder te brengen. De ODRA gaat ook een aantal projecten uitvoeren voor de aangesloten gemeenten. Daardoor stijgt onze bijdrage structureel met € 38.800. Met deze verschuiving van taken valt er circa 0,3 Fte vrij. Echter hiermee was al rekening gehouden, omdat het reeds tijdelijke formatie betrof. De uitvoering van de resterende taak door de gemeente is voor 2018 geborgd met tijdelijke dekking, die per 2019 niet meer beschikbaar is.

Kleine ontwikkelingen
Voor een tweetal kleine ontwikkelingen (afvalstoffenheffing, onkruidbestrijding, toetsingsprotocollen omgevingsvergunning) wordt in totaal € 12.641 structureel bijgeraamd. Op de administratie is een toelichtende tekst beschikbaar.

3.3 Wat gaan we daarvoor doen?

A. Het versterken van een goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
Dit zijn de speerpunten:

3.A.1	Continueren van het Programma Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitaties (SKKG)
Doel	De verkoop van bedrijfs- en woonkavels en het verlagen van de kosten verbonden aan de grondexploitaties.
Toelichting	Met de inzet van een programmateam is een dynamisch actieplan in uitvoering. De extra inspanningen worden zichtbaar gemaakt met specifieke promotie en marketing. Als bijzondere profilering wordt gewerkt onder de noemer “Duiven maakt het waar”. Er wordt gewerkt met herkenbare profielen, bijvoorbeeld: ‘Slim Seingraaf’ en ‘Duurzaam InnoFase’. Sterke punten worden benadrukt. Contacten met het zittend bedrijfsleven worden tevens benut voor gezamenlijke promotie van het product bedrijventerreinen. Extra inzet wordt gepleegd met een wervende en toegankelijke website. Daarnaast blijft fysieke zichtbaarheid van belang. Een laagdrempelig Bedrijven Contacten Bureau zorgt voor korte externe en interne lijnen. Eventueel benodigde planologische inpassing wordt met voorrang gefaciliteerd.
Risico’s	Een achterblijvende verkoop van bedrijfskavels. De ontwikkelingen rondom het RPW worden actief en kritisch gevolgd.
Planning	Het programma SKKG wordt in 2019 en de jaren daarna met onverminderde kracht voortgezet.
Financiën	Conform de actuele betrokken grondexploitaties voor de bedrijventerreinen en de woningbouwlocaties (zie de paragraaf Grondbeleid van de begroting).
Participatie	Met de ingezette communicatie en het laagdrempelige Bedrijven Contacten Bureau zijn wij met name faciliterend richting initiatieven en regievoerend in de totale ontwikkeling. Het participatieniveau is vooral gericht op het ondersteunen van initiatieven/vraag vanuit het bedrijfsleven.

3.A.2	Een circulaire economie dichterbij brengen
Doel	Het verduurzamen van de lokale economie en verstevigen van het vestigingsklimaat van Duiven.

3.A.2	Een circulaire economie dichterbij brengen
Toelichting	In 2018 zijn de gemeenten Duiven en Westervoort gezamenlijk gestart met een meer programmatische aanpak. In 2018 wordt het ambitiedocument circulaire economie voorgelegd aan de gemeenteraad. Het ambitiedocument bestaat uit twee onderdelen: energietransitie en grondstoffentransitie. Ongeacht welk ambitieniveau de gemeenteraad gaat kiezen, is het onmogelijk om binnen de bestaande formatie verdere stappen richting een circulaire economie te zetten. Het ambitiedocument circulaire economie maakt inzichtelijk hoe groot de opgave is; waar de gemeenten Duiven en Westervoort staan en welke mix van maatregelen nodig zijn om energieneutraal en circulair te worden. Gelet op de ruimtelijke en maatschappelijke impact van een circulaire economie is het noodzakelijk om in de volgende fase inwoners, bedrijven en de politiek erbij te betrekken. De voorbereiding hiervoor start in 2018 en krijgt verder zijn beslag in 2019 en jaren erna. Parallel aan dit proces moet het ambitiedocument verder worden uitgewerkt tot een programmaplan met een uitvoeringsagenda en -organisatie, hiervoor is deskundig advies nodig. Reeds lopende activiteiten en samenwerkingen zetten we voort. Ook doen we actief mee in een regionale aanpak, de zogeheten ‘Regionale Routekaart Arnhem-Nijmegen’. Uitgangspunt van deze samenwerking op regionale schaal is: wat lokaal kan gebeurt lokaal, wat regionaal moet gebeurt gezamenlijk. Samenwerking is alleen aan de orde als dat voordelen biedt in de vorm van efficiënte inzet van personele capaciteit en financieel voordeel. Een sprekend voorbeeld is de regionale inkoop van duurzame energie voor het gemeentelijke elektriciteitsverbruik.
Risico’s	Ondanks gemeentelijke participatie is een risico dat samenwerking niet of onvoldoende van de grond komt en geen verdere stappen gezet worden richting circulaire economie. Onvoldoende continuering van gemaakte afspraken en inzet op beleid, initiatieven of allianties, waardoor kansen (bijvoorbeeld subsidies) of allianties verloren gaan. Onvoldoende integrale en samenhangende aanpak, waardoor uiteindelijke doelstellingen niet worden gerealiseerd.
Planning	De planning is meerjarig. Het speerpunt blijft de komende jaren in toenemende mate, stevige aandacht vragen. Het ambitie-document en de uitwerking in een programmaplan geeft voor 2019 en daarop volgende jaren een concretere planning of agenda.
Financiën	Op basis van het (concept)ambitiedocument en uitgaande van een middenscenario is aanvullend en meerjarig vanaf 2019 extra ambtelijke capaciteit nodig. Gelet op het meerjarige programma is het voorstel om als uitgangspunt te nemen dat de benodigde extra ambtelijke inzet het best kan worden ingevuld met (tijdelijke) vaste formatie. Om het totale programma voor Duiven en Westervoort op gang te helpen en in uitvoering te krijgen, zijn de kosten voorlopig, meerjarig geraamd op circa € 225.000 per jaar. Deze kosten bestaan uit advieskosten, kosten voor doorontwikkeling van beleid, maken van plannen en opstarten van diverse projecten op vele terreinen (bijv. verduurzamen interne bedrijfsprocessen en gebouwen, gasloos maken van wijken etc). Ook is een substantieel deel van deze middelen (ca. € 50.000) nodig om lokale initiatieven te faciliteren en te ondersteunen. Het Duivense aandeel is dan € 141.750 per jaar. Voorgesteld wordt om deze structurele kosten (vooralsnog) taakstellend te dekken uit de extra, structurele middelen van het Rijk voor de energietransitie, de zogenoemde accressen (enveloppengeld) zoals opgenomen in de meicirculaire van het ministerie. Op basis van het vast te stellen ambitiedocument en uitwerking in een programmaplan, zal nader bepaald worden wat structureel nodig is aan middelen de komende jaren.
Participatie	De hele transitieopgave heeft dermate ingrijpende gevolgen voor bewoners en bedrijven dat een intensief participatietraject wenselijk, al dan niet op verschillende terreinen en deelonderwerpen. Het participatieniveau is vooral gericht op het vinden en creëren van de samenwerking en/of het ondersteunen van initiatieven vanuit en met het bedrijfsleven, de samenleving, bewoners en wijkraden.

3.A.3	Realisatie van Vitaal Centrum Duiven
Doel	Het realiseren van een aantrekkelijk “Vitaal Centrum Duiven”.
Toelichting	In 2019 ligt onze focus op het afronden van de centrumontwikkeling in het winkelgebied. In 2017 is een proces tot vervreemding van het opstal fase 2 gestart. Gewerkt wordt aan een zorgvuldig vervolgproces. Dit traject kent mogelijk een samenhang met het voorbereiden en ontwikkelen van fase 4 in 2018. In 2019 zal naar verwachting het accent liggen op contracteren en realisatie. Voor het ‘woonpark’ als onderdeel van het VCD zijn nog geen planuitwerkingen in voorbereiding. In de huidige woningbouwprogrammering stonden deze na 2020 gepland. De bijgestelde prognoses en de Liemerse woonagenda geven nu aanleiding om eerder prioriteit aan de planvoorbereiding te geven. Daarbij moet rekening worden gehouden met relevante ruimtelijke ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de relatie met vrijkomend maatschappelijk vastgoed.
Risico’s	Niet slagen verkooptraject fase 2. Niet tot ontwikkeling komen fase 4. Niet komen tot een (tijdige) haalbare planvoorbereiding voor het woonpark.
Planning	De planning is meerjarig en loopt voor wat betreft het woonpark (realisatie) door tot na 2020.
Financiën	Opstal fase 2: uitkomst verkooptraject is nog ongewis. Voor het overige: conform de actuele grondexploitatie voor het Vitaal Centrum Duiven (zie paragraaf Grondbeleid van de begroting).
Participatie	Voor dit project vindt er overleg plaats met de zogeheten ‘Begeleidingsgroep’. Hierin zitten vertegenwoordigers van het bewonersplatform, de ondernemersvereniging en betrokken maatschappelijke partijen. Het participatieniveau is vooral informeren en op onderdelen consulteren.

3.A.4	Stimuleren en faciliteren Vrijetijdseconomie
Doel	Het versterken van de vrijetijdseconomie in Duiven en de Liemers levert een bijdrage aan een aantrekkelijke leef- en werkomgeving en het behouden van het voorzieningenniveau. Het versterkt de economische structuur en levert een positieve bijdrage aan het creëren van werkgelegenheid.

3.A.4	Stimuleren en faciliteren Vrijetijdseconomie
Toelichting	We zien een toenemende vrijetijdsbesteding (in geld en tijd) bij mensen en ondernemers. Juist op dit terrein liggen er volop kansen om hierop verder in te zetten. Zo zijn er tal van initiatieven en activiteiten die kansen bieden om Duiven te promoten en op de kaart te zetten en die Duiven in meerdere opzichten extra waarde geven. Daarnaast gaat het om het benutten en versterken van de potenties en de kracht die Duiven en de Liemers al bieden. Wij willen de vrijetijdseconomie verder laten ontwikkelen, door ondernemers en andere participanten in de gelegenheid te stellen initiatieven te ondernemen. Ons accent ligt op het komen tot een (jaarlijkse) agenda vrijetijdseconomie hiervoor en het faciliteren van de uitvoering hiervan. Wij richten ons op het bundelen en verbinden van informatie en initiatieven en we haken aan bij regionale of Liemerse samenwerkingsverbanden. In 2019 ligt het accent op: • Gezamenlijke Visie op De Liemers • Ondersteunen en verbinden van evenementen en initiatieven • Uitvoeren van het convenant sterke voedselketens in De Liemers • Opstellen toetsingskader Overnachtingsmogelijkheden Duiven is een bruisende gemeente waar jaarlijks steeds meer evenementen worden georganiseerd en toeristen op af komen. Dit vormt een belangrijke factor als het gaat om de variëteit aan overnachtingsmogelijkheden. Het is echter niet de bedoeling dat deze sector zodanig professioneel en groot wordt, dat dit leidt tot oneerlijke concurrentie van soortgelijke aanbieders. Door het vaststellen van een eenduidig toetsingskader, ontstaat er duidelijkheid over de te hanteren regels ten aanzien van bed and breakfast-voorzieningen en andere recreatieplekken, zoals camperplaatsen.
Risico's	Niet alles kan. Beschikbare middelen en tijd zijn schaars. Daarom werken we met een agenda en zetten we maximaal in op 'samen doen' en onze rol vanuit overheidsparticipatie. Het risico is dat initiatief en samenwerking niet of onvoldoende van de grond komt en mogelijk meer tijd vraagt.
Planning	Dit is de agenda voor 2019. Uitgangspunt is dat deze onderwerpen uitvoering krijgen in 2019. Jaarlijks zal een VTE-agenda worden bepaald.
Financiën	Voor vrijetijdseconomie is reeds structureel een budget geraamd van € 60.000. Hiervoor is € 15.000 structureel bestemd voor een bijdrage aan het RBT-KAN. Het restant van € 45.000 is voldoende voor deze agenda.
Participatie	We zetten maximaal in op het samen doen vanuit onze rol van overheidsparticipatie. Het faciliteren en verbinden van initiatieven. Het participatieniveau is 'ondersteunen initiatieven gemeenschap'.

B. Het waarborgen van een aantrekkelijke fysieke leefomgeving.

Dit zijn de speerpunten:

3.B.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
Doel	Een zo goed mogelijke inpassing van de A15 en A12 voor de gemeenschap van de gemeente Duiven.

3.B.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
Toelichting	In 2019 zit het project ViA15 midden in de aanbestedingsfase. Ook in deze fase zetten we weer in op een pro-actieve en constructieve grondhouding. Samen met onze regiopartners (gemeenten Lingewaard, Overbetuwe en Zevenaar, waterschap Rijn en IJssel en provincie Gelderland) en het Bewonersoverleg A15 blijven we ons richting en in samenwerking met Rijkswaterstaat hard maken voor meekoppelkansen en maatwerkoplossingen. Maatwerk kan ook betekenen dat afgeweken kan worden van bestaande gemeentelijke (planologische) beleidskaders. De ambtelijke inzet is wat minder intensief dan in voorgaande jaren omdat de aanbesteding grotendeels achter ‘’gesloten deuren’’ plaatsvindt. De inzet neemt vanaf 2020 overigens weer toe. Dan start de aannemer met de realisatie van het Tracébesluit. Voor die tijd willen wij afspraken met Rijkswaterstaat gemaakt hebben over de afkoop van legeskosten en met de gemeenten Lingewaard, Overbetuwe en Zevenaar over het eventueel gezamenlijk toetsen van vergunningsaanvragen en het bijbehorende toezicht en handhaving.
Risico’s	Als de planning van Rijkswaterstaat uitloopt dan heeft dit ook gevolgen voor onze planning en inzet van middelen.
Planning	Onze inzet loopt minimaal totdat de A15/A12 wordt opgeleverd. Zoals het er nu uitziet, start de realisatie in 2020 en is de openstelling van de A15/A12 eind 2023.
Financiën	Om onze pro-actieve en constructieve grondhouding te kunnen waarmaken, is sinds de Begroting 2017-2021 structureel een bedrag van € 140.000 geraamd voor de periode tot en met 2023. Dit bedrag is grotendeels bedoeld voor externe inhuur en specifieke advieskosten waarvoor externe deskundigheid of expertise noodzakelijk is. Het bedrag is gekoppeld aan de Bestemmingsreserve A15, die tot doel heeft om alle gemeentelijke kosten en inkomsten gedurende de periode tot aan oplevering van het Project ViA15 te egaliseren. Deze reserve kan ook worden ingezet voor meekoppelkansen zoals bijvoorbeeld de snelfietsroute parallel aan de A15 en mogelijke bovenwettelijke geluidsmaatregelen in het tracédeel Aanlanding-Oost en Schraleweidsestraat.
Participatie	De gemeente overlegt regelmatig met het Bewonersoverleg Groessen A15, hierin zijn alle kernen en buurtschappen langs het tracé verenigd. De participatieladder wordt naar gelang de situatie ingezet.

3.B.2	Uitvoeren Woonagenda 2017-2022 en Woningbouwprogramma 2018-2027
Doel	De omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in Duiven sluiten aan bij de hedendaagse behoefte en initiatieven en ontwikkelingen vanuit de samenleving. Dit draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijke en duurzame leef- en woonomgeving.

3.B.2	Uitvoeren Woonagenda 2017-2022 en Woningbouwprogramma 2018-2027
Toelichting	Op 8 mei 2017 heeft de gemeenteraad de Woonvisie 2025 en de Woonagenda 2017 tot 2022 vastgesteld. In de woonvisie is samen met partners in de samenleving tot een ambitieuze woonagenda gekomen. Ook in 2019 gaan we concreet uitvoering geven aan het monitoren en opnieuw maken van (jaarlijkse) prestatieafspraken met Vivare, bijdragen aan het verder ontwikkelen en uitvoeren van gemaakte woonallianties (zoals extra woonruimte creëren zonder permanente toevoeging en het opzetten van een energiecoörporatie in Loo) en de eventuele uitvoering van verschillende leningsinstrumenten (starterslening, blijverslening, nadere beleidsvorming in 2018). Eind 2017 zijn in de Liemerse Woonagenda 2017-2021 nieuwe bestuurlijke afspraken vastgelegd over de gemeentelijke woningbouwprogramma's. Op 10 april 2018 is de notitie Woningbouwprogramma Duiven 2018-2027 besproken met de gemeenteraad. Hierin staat het te realiseren woningbouwprogramma voor de komende jaren. Het belang en de behoefte is uitgesproken om voortvarend dit programma op de benoemde locaties te realiseren.
Risico's	Onvoldoende monitoring en continuering van gemaakte afspraken en inzet op beleid, initiatieven of allianties. Het beleid of de alliantie is daardoor onvoldoende effectief of de realisatie van de woonagenda schuift op in de tijd. Niet of niet tijdig kunnen beantwoorden van initiatieven van derden, waardoor de gezamenlijke verwachte inzet niet of tot onvoldoende resultaat leidt of dat (op langere termijn) waardevolle allianties verloren gaan. Het niet tijdig kunnen realiseren van het gewenste woningbouwprogramma, door bezwaar en beroep op locatieontwikkelingen of uiteenlopende andere omstandigheden.
Planning	De woonagenda is meerjarig en loopt door tot zeker 2022. Het woningbouwprogramma loopt tot 2027.
Financiën	In het raadsvoorstel over de notitie Woningbouwprogramma Duiven 2018-2027 is benoemd dat de realisatie van het beoogde woningbouwprogramma om extra ambtelijke inzet vraagt. In 2018 zal ook tot een woningbouwprogramma 2018-2027 voor Westervoort worden gekomen met een naar verhouding zelfde ambitie. Gelet op het meerjarige programma is het voorstel om als uitgangspunt te nemen dat de benodigde extra ambtelijke inzet het best kan worden ingevuld met (tijdelijke) vaste formatie. Hierbij gaat het (vooralsnog) om 1 Fte voor de realisatie van het programma voor Duiven en Westervoort samen. De gezamenlijke kosten hiervoor zijn dan geraamd op structureel € 82.000 per jaar vanaf 2019. Het Duivense aandeel, volgens de welbekende verdeelsleutel binnen 1Stroom (63/37) is dan € 51.660 per jaar. Tijdens de planontwikkelingsfase is advisering van andere vakdisciplines nodig, met name vanuit de teams Omgevingszaken en Realisatie en Beheer. Knelpunten daarbij worden vooralsnog opgelost met tijdelijk externe inhuur of advisering. De kosten hiervoor komen ten laste van de planontwikkeling. Bij de organisatorisch invulling zal ook worden gekeken naar een efficiente projectorganisatie, indien knelpunten dan niet oplosbaar zijn, heeft dit consequenties voor verdere prioritering.
Participatie	De participatieladder wordt naar gelang het onderwerp, de situatie en de ontwikkeling ingezet. Veel is ook gericht op de samenwerking met alliantiepartners. Het participatieniveau is dan het 'ondersteunen van initiatieven'.

3.B.3	Faciliteren gebiedsaanpak Rijksweg Duiven
Doel	Het realiseren van een kwaliteitsimpuls aan de Rijksweg als entree van het vernieuwde centrum en als herkenbaar en beleefbaar historisch lint door Duiven.

3.B.3	Faciliteren gebiedsaanpak Rijksweg Duiven
Toelichting	In 2016 zijn we gestart om te komen tot een ‘ontwikkelperspectief’ op de Rijksweg. Deze eerste verkenning gaf inzicht in kansrijke mogelijkheden tot verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van het gebied en de opwaardering van de Rijksweg als karaktervol historisch lint en als entree van het vernieuwde centrum. Dit sluit naadloos aan bij de reeds bestaande wens tot herinrichting van de Rijksweg, vanaf de Jumbo tot aan de kruising met de Kastanjelaan en tot aan de rotonde Vergertlaan. Met een integrale gebiedsaanpak wordt ook leegstand van markante en beeldbepalende panden aangepakt. De gebiedsaanpak kent de volgende deelprojecten/ ontwikkellocaties: • Verkoop en herontwikkeling locatie Rijksweg 53 (voormalige bibliotheek en gebouw Schoolstraat 9). • Restauratie en herontwikkeling rijksmonument locatie Rijksweg 62 • Verkoop en herontwikkeling locatie Rijksweg 56 (gebouw Regina Pacis). • Herinrichting openbare ruimte Op 9 januari 2018 zijn de hoofdlijnen van de gebiedsaanpak op de politieke avond gepresenteerd, met inbegrip van een eerste schetsontwerp van de herinrichting van de Rijksweg zelf. De afgelopen maanden is dit nader uitgewerkt tot een “Koersnota en Kwaliteitskader Rijksweg”. Deze ligt op 3 juli 2018 ter besluitvorming voor bij de raad. Bij het uitwerken van het ontwikkelperspectief is aansluiting gezocht met het provinciale programma ‘SteenGoed Benutten’. Dit programma is primair bedoeld om op ‘plekken die ertoe doen’ een stevige impuls te geven ter bestrijding en voorkoming van leegstand en het ondersteunen van initiatieven voor maatschappelijke zinvolle herontwikkeling. Onze gebiedsgerichte, integrale aanpak samen met betrokken partijen, sluit goed aan bij het provinciale beleid. Op basis van het uitgewerkte ontwikkelperspectief en een schetsontwerp voor de herinrichting van de rijksweg, is de provincie bereid om onder voorwaarden stevig bij te dragen aan deze gebiedsgerichte aanpak.
Risico’s	Voortgang van de uitvoering; mogelijke tekort aan technische/bouwcapaciteit bij aannemers; inspraak en bezwaarprocedures. Het niet (tijdig) kunnen voldoen aan de subsidievoorwaarden die zijn verbonden aan de toegekende bijdrage van de provincie, zoals realisatie van gedeeltelijke heriinrichting Rijksweg en realisatie herontwikkeling locatie Rijksweg 56 uiterlijk 2021.
Planning	Meerjarig. Conform subsidievoorwaarden dienen de herontwikkeling van panden én de herinrichting van het openbaar gebied eind 2021 te zijn gerealiseerd.
Financiën	De totale (inhoudelijke) investering voor dit gehele project is geraamd op € 3,2 miljoen (herinrichting Rijksweg en restauratie Rijksweg 62). Gedeputeerde Staten van Gelderland hebben op 22-5-2018 besloten tot een provinciale bijdrage (cofinanciering) van € 1,17 miljoen. De gemeentelijke investering komt uit op circa € 2 miljoen. Hiervoor wordt op 3 juli 2018 een sluitend dekkingsvoorstel ter besluitvorming voorgelegd aan de raad. Om de deelprojecten na besluitvorming door de raad in 2019 te kunnen vervolgen, is extra ambtelijke inzet/inhuur nodig (16 uur/week) voor de duur van 3 jaar (€ 62.560 per jaar). Vanaf 2019 komen deze kosten ten laste van de betreffende planontwikkeling en daarbij behorend resultaat. Voor de herinrichting van de Rijksweg is ook voor de rol van civieltechnisch projectleider extra inzet/inhuur nodig. In de totale projectraming is voor de invulling van deze rol, reeds dekking opgenomen.
Participatie	Uitgangspunt hierbij is een faciliterende rol richting particuliere initiatieven en eigen initiatief en regie richting gemeentelijke eigendommen en ontwikkelingen. De participatieladder wordt afhankelijk van de locatie en de ontwikkeling ingezet.

3.B.4	Opstellen integraal beleid beheer openbare ruimte
Doel	Efficiënter omgaan met beschikbare middelen tegen aanvaardbare risico’s.

3.B.4	Opstellen integraal beleid beheer openbare ruimte
Toelichting	Toenemende complexiteit en krimpende budgetten dwingen gemeenten in het beheer van stedelijk gebied om scherpere en beter onderbouwde keuzes te maken. De kunst is om met de middelen die beschikbaar zijn zo efficiënt en doelmatig mogelijk te presteren. Door beheertaken integraal te benaderen en in meerjarenplanningen te ramen kan efficiëntie behaald worden. Door daarnaast risicogestuurd te werken kan meer differentiatie worden aangebracht in het beheer. Dit alles vatten we samen onder het invoeren van Asset Management. Asset Management helpt bij het behalen van de optimale prestatie uit de gebruiksmiddelen binnen acceptabele risico's en tegen aanvaardbare kosten gemeten over de levensduur. We koppelen dit aan de invoering van de omgevingswet die integraal werken als uitgangspunt heeft.
Risico's	Dit beleid wordt opgesteld voor Duiven en Westervoort. Meer toepassing van lokaal maatwerk of integratie met Omgevingswet kan betekenen dat er meer tijd nodig is en de planning tot vaststelling door 2 besturen opschuift.
Planning	Voorjaar 2018 staat in het teken van het bepalen van de projectscope en het maken van een roadmap naar Asset management. Naar verwachting wordt het integrale beleid in de loop van 2019 vastgesteld.
Financiën	In het Watertakenplan is jaarlijks € 10.000 beschikbaar om Assetmanagement in te voeren.
Participatie	Tijdens het bepalen van de projectscope wordt gekeken hoe participatie kan worden ingebed in het proces. Keuzes die gemaakt gaan worden hebben immers zichtbaar effect in de buitenruimte.

3.B.5	Stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen
Doel	Het behouden en versterken van een aantrekkelijke en duurzame leef-, woon- en werkomgeving in dorpen en wijken.

3.B.5	Stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen
Toelichting	In 2013 zijn voor Loo en Groessen, en in 2017 Duiven-West plannen opgesteld met daarin de toekomstvisie van een aantrekkelijke, veilige inrichting en sociale samenhang van de dorpen/wijken. De gemeente heeft hieraan een financiële bijdrage geleverd t.b.v. de procesbegeleiding door Vereniging Kleine Kernen Gelderland (VKK). De plannen geven per thema ontwikkel- en oplossingsrichtingen voor het behoud en het versterken van een vitale leefomgeving van het dorp en-/of de wijk. De plannen zijn aangeboden aan de gemeente. Op deze plannen heeft de afgelopen jaren geen besluitvorming door college of raad plaatsgevonden. In 2018 worden concrete afspraken gemaakt met de dorps- en wijkraden over de verdere opvolging van de beschreven thema's en aandachtspunten. De verdere uitwerking van de plannen krijgt in 2019 verder inhoud met als doel om ook in 2019 (deels) tot uitvoering te komen. De afgelopen jaren heeft de gemeente geen 'grote' financiële bijdragen geleverd aan de verdere planuitwerking of planuitvoeringen. De verwachting is dat dit wel nodig is. Wel is uitvoering gegeven aan het 'laag hangend fruit' en waar mogelijk is of wordt werk-met-werk gemaakt. Op basis van de huidige stand van zaken gaat het om het volgende: • Voor Groessen gaat het om het verbeteren van het dorpshart (visie oktober 2014, schetsontwerp september 2016). De indicatie van de bijdrage is € 100.000. • Voor Duiven-West betreft dit de ontwikkeling van een ontmoetingsplein en realisatie van een wijkgebouw (Wijkontwikkelingsplan 2017-2027, juli 2017). De indicatie voor de bijdrage is € 100.000. • Voor Loo gaat het om de verbetering van het dorpsplein qua herinrichting en functionaliteit (Dorpsplan Loo 2013-2025). De indicatie voor de bijdrage is € 50.000. In 2019 zal de verdere uitwerking van de plannen en het doen van haalbaarheidsstudies plaatsvinden. Voor de andere wijken Duiven Zuid-Oost en Duiven Oud-Zuid zijn dergelijke plannen (nog) niet opgesteld. Dit betekent niet daar geen ideeën/initiateven zijn die aandacht verdienen. Te denken valt aan bijvoorbeeld de ontwikkeling van een wijkcentrum op het Eilandplein. Het stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen is een meerjarig speerpunt en onderwerp van de collegeagenda. In 2019 zal duidelijk zijn welke middelen structureel nodig zijn. Hierbij speelt mee de ambitie van de raad om de 'agenda zettende rol' te willen uitbouwen. De wens van de raad om de verbinding met de samenwerking te versterken, sluit hier goed bij aan. Voor de dorps- en wijkraden is het dan ook van belang het contact met de raad op te zoeken en hun visies/ambities kenbaar te maken. Waarbij hun eigen kracht en inzet van belang is. Op deze manier wordt de aandacht voor dergelijke plannen vergroot, en geeft dit een grote kans dat deze onderdeel gaan vormen voor de collegeagenda.
Risico's	De uitvoering van de plannen kunnen om diverse redenen bij zowel gemeente als initiatiefnemers (inzet van mensen, samenwerking, prioritering) later tot uitvoering komen. Bij de verdere uitwerking van de plannen (bijvoorbeeld mogelijkheden subsidie) wordt duidelijk dat een hogere bijdrage nodig is om tot een haalbare of financieel sluitende uitvoering te komen.
Planning	Meerjarig 2019-2022. De uitvoering is afhankelijk van de verdere planuitwerking. De realisatie van de eerste planonderdelen worden medio 2019 verwacht.
Financiën	Uitgangspunt is dat vanuit de dorpen of wijken ook een bijdrage wordt verwacht en/of dat de mogelijkheden van laaghangend fruit en werk-met-werk-maken optimaal worden benut. Echter ontwikkelingen zullen niet altijd volledig kostendekkend zijn. Voorgesteld wordt om voor 2019 vooralsnog incidenteel een uitvoeringsbedrag beschikbaar te stellen van totaal € 250.000 voor bovengenoemde 3 plannen. In 2019 zal duidelijk worden wat structureel de bijdrage zal zijn.

3.B.5	Stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen
Participatie	Uitgangspunt is een faciliterende rol richting initiatiefnemers (de dorps- en wijkraden) en regie en afstemming richting gemeentelijke ontwikkelingen en werken. Daarbij is vanuit overheidsparticipatie de rol het inzetten op en aanjagen van ‘het samen doen’ en het verbinden van initiatieven en/of het samenbrengen van (alliantie)partners.

C. Het implementeren van nieuwe wetgeving, de op ons afkomt.
Dit zijn de speerpunten:

3.C.1	Implementatie nieuwe Omgevingswet
Doel	Tijdige voorbereiding en implementatie van de Omgevingswet.
Toelichting	De Omgevingswet brengt een omvangrijke operatie met zich mee voor gemeenten en raakt alle domeinen binnen de fysieke leefomgeving en meerdere organisatieonderdelen van 1Stroom. Het is meer dan een wetswijziging. Een belangrijk onderdeel is dat elke gemeente over een Omgevingsvisie en een Omgevingsplan moet beschikken. Deze vervangen de huidige structuurvisie en bestemmingsplannen. Het gaat dan vooral ook om het verder integreren en harmoniseren van bestaande beleidskaders. Daarnaast gaat het ook om een andere gemeentelijke rol (eenvoudig beter en meer lokaal maatwerk en bestuurlijke afwegingsruimte). Dit vraagt in brede zin ook aanpassingen in organisatie, werkwijze, processen en procedures, inzet en opleiding van medewerkers en daarom om een goede gezamenlijke voorbereiding. In 2017 is met betrokkenheid van de gemeenteraden een koersdocument “Implementatie Omgevingswet” opgesteld (fase 1: Bewustwording). Ook is in 2017 het “Plan van Aanpak Omgevingswet” vastgesteld met hierin de aanpak voor het vervolg. Uitgangspunt is dat de gemeente Duiven en Westervoort samen werken aan de implementatie, waar mogelijk we nu al experimenteren in de geest van de Omgevingswet bij initiatieven en nieuw beleid integraal benaderen. We werken vanuit de volgende thema’s aan de implementatie: Omgevingsvisie en programma, Omgevingsplan, Omgevingsvergunning, Projecten & Initiatieven, HRM/Cultuur en ICT. Met de nieuwe ingangsdatum van 1 januari 2021 (voorheen 1 juli 2019) verandert niets aan de transitieopgave van gemeenten; een groot deel van deze transitie gaat over een andere manier van werken als overheid richting samenleving, in huis en in een keten. De planning en de aanpak voor onze gemeenten is op de nieuwe ingangsdatum aangepast. De implementatie van de nieuwe Omgevingswet, vloeit voort uit wijziging van wetgeving en is in die zin geen keuze. Deze opgave vereist een brede prioriteit en een stevige ambtelijke inzet en verdere noodzakelijke advies-, onderzoeks- en andere implementatiekosten om tot nieuwe processen, beleidskaders, instrumenten en opgeleide medewerkers te komen.
Risico’s	De tijdige implementatie zal veel interne betrokkenheid van vakdisciplines vragen. Dit brengt extra werkdruk en nadere prioritering met zich mee. De omgevingswet is landelijk nog in ontwikkeling (bijvoorbeeld het DSO) en als gemeenten blijven wij scherp op de veranderingen die nog volgen. In het besluitvormingsproces (een gezamenlijke koers, het invullen van lokaal beleid en bestuurlijke afwegingsruimte) zijn twee gemeenteraden betrokken. Niet tijdig kunnen voorzien in het adequaat ruimte geven aan initiatieven uit de samenleving, in relatie tot het bewaken van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving.
Planning	De nieuwe ingangsdatum van de nieuwe Omgevingswet is 1 januari 2021. De minister handhaaft de einddatum van 2029. In 2018 vindt de voorbereiding plaats op de verschillende thema’s. Principiële keuzes worden voorgelegd aan de gemeenteraden, waarna verdere uitvoering in 2019 en 2020 zullen plaatsvinden (o.a. opstellen omgevingsvisie en omgevingsplan).

3.C.1	Implementatie nieuwe Omgevingswet
Financiën	Voor de implementatie van de Omgevingswet zijn middelen nodig voor de extra inzet van ambtelijke capaciteit als gevolg van deze nieuwe opgave. Daarnaast zijn middelen nodig voor advies- en onderzoekskosten om tot nieuwe inhoudelijke instrumenten, zoals een omgevingsvisie, te komen. Voor het Duivense aandeel is € 235.000 per jaar t/m 2020 opgenomen in de begroting. Voor het Westervoortse aandeel is dit € 100.000 per jaar t/m 2020.
Participatie	In 2018 worden verdere voorbereidingen getroffen per thema. Hierbij vindt ook een uitwerking naar gewenst participatieniveau plaats. Deze uitwerkingen zullen ook aan de raad worden voorgelegd. In de geest van de nieuwe wetgeving zal zeker ook bekeken worden in welke mate stakeholders en samenleving te betrekken.

3.4 Wat gaat het ons kosten?

Saldi 2018-2021 programma Omgeving

Nieuwe activiteiten	2018	2019	2020	2021
Saldo voor de Voorjaarsnota	- 2.755.563	- 3.232.000	- 3.165.000	- 3.244.000
Autonome financiële ontwikkelingen 2018 e.v.		-	-	-
De Waay	12.000			
Uitvoering woningbouwprogramma	18.900			
Uitvoeringsprojecten regio Arnhem-Nijmegen	31.800	42.500	42.500	42.500
Circulaire economie	63.000			
Stimuleren/faciliteren vitale wijken/dorpen	30.000			
Bomen Welleveldsestraat	0	4.160	4.160	4.160
Invasieve exotische soorten	87.500	20.000	20.000	20.000
Uitvoering afvaltaken	35.000			
Glascontainers Thuvinestraat				
Ambitiedocument Grondstoffenbeleid	15.000			
Graven ruimen	35.000			
Parkeerplaats Oostsingel	10.612	2.333	2.333	2.333
Bijdrage ODRA	0	38.800	38.800	38.800
Kleine ontwikkelingen	12.641	12.641	12.641	12.641
Saldo na voorjaarsnota 2018	**- 3.107.016**	**- 3.352.434**	**- 3.285.434**	**- 3.364.434**
Gevolgen speerpunten:				
Programmaplan Circulaire economie		0	0	0
Uitvoering Woonagenda		51.660	51.660	51.660
Stimuleren/faciliteren vitale wijken/dorpen		250.000		
Aanvullende wensen:				
Vervangen bomenlaan		0	6.400	6.400
Onderhoud bloemrijke veldjes		10.000	10.000	10.000
Meldingen Activiteitenbesluit		11.340	11.340	11.340
Kleine wensen programma 3		12.634	12.634	12.634
Saldo bij honoreren alle wensen	**- 3.107.016**	**- 3.688.068**	**- 3.377.468**	**- 3.456.468**

Bedragen in €

Aanvullende wensen

In bovenstaande tabel zijn de financiële gevolgen opgenomen die voortvloeien uit de speerpunten. Onderstaand staat de toelichting op een aantal aanvullende wensen binnen dit programma.

Vervangen bomenlaan Bingerdenallee/Hunneschansallee
De kastanjes aan de Bingerdenallee/Hunneschansallee zijn aangetast door de kastanjeziekte. Hiervoor is geen bestrijding voorhanden, waardoor alle bomen sterven binnen nu en drie jaar. Daarnaast is er sprake van een hoge gevaarzetting; aangetaste bomen kunnen omwaaien. De afgelopen jaren zijn er steeds meer bomen verwijderd, waardoor er van een bomenlaan geen sprake meer is. Het advies is om de gehele bomenlaan te vervangen en een gedeelte van de beplanting. Samen met de bewoners wordt het herinrichtingsplan gemaakt. De voorbereiding vindt plaats in 2018, zodat het vervangen in het voorjaar van 2019 kan plaatsvinden. Voor het vervangen van de bomenlaan en beplanting is in 2019 een budget nodig van € 120.000. De kapitaallasten bedragen € 6.400.

Continuering amendement red de vlinder
Tijdens de behandeling van de begroting van 2018 is het amendement "red de vlinder" aangenomen. Er is daarvoor een bedrag van € 20.000 beschikbaar gesteld waarvoor bloemrijke veldjes worden aangelegd. In het onderhoud is niet voorzien. Om de veldjes blijvend te onderhouden en bij te werken is structureel een bedrag nodig van € 10.000 per jaar.

Meldingen milieu Activiteitenbesluit
Het afhandelen van meldingen Activiteitenbesluit behoort tot een van de wettelijke kerntaken van de gemeente. Jaarlijks worden 60 meldingen van bedrijven voor Duiven en Westervoort afgehandeld. Met het aanscherpen van de Wet VTH is een deel van de afhandeling van meldingen overgegaan naar de ODRA. Hierbij gaat het om 21 meldingen die behoren bij de bedrijven die ondergebracht zijn voor toezicht en handhaving bij de ODRA. In de begroting van 2018 is de raming voor de ODRA hiervoor verhoogd. De overige 39 meldingen zullen door 1Stroom moeten worden afgehandeld. De formatie is hiervoor niet beschikbaar. Nodig is 0,3 Fte om deze taken adequaat te kunnen uitvoeren. Voorgesteld wordt om vanaf 2019 hiervoor structureel € 18.000 beschikbaar te stellen. Het Duivense aandeel bedraagt dan € 11.340. Het alternatief is om de taak volledig onder te brengen bij de ODRA. De kosten bedragen dan € 30.000. Wij hebben als bevoegd gezag dan geen directe regie meer op de afhandelingsnelheid van deze meldingen.

Kleine wensen
Voor kleine wensen (Energieloket, ambtelijk secretaris regio Arnhem/Nijmegen) wordt in totaal € 12.634 structureel gevraagd. Toelichting is aanwezig op de administratie.

Totalen

In deze Voorjaarsnota worden een aantal zaken genoemd met financiele gevolgen voor het lopende boekjaar. We sommen ze hier nog een keer op:

Pr.	Omschrijving	Nadeel	Voordeel	I/S
1	Formatie wethouders	10.000		S
1	Opschonen WOZ objecten	256.861		S
1	Stimuleren actief burgerschap	25.000		I
1	Voorbereiding experiment burgerbegroting	15.000		I
1	Diverse kleine ontwikkeling	12.500		S
2	Voor- en Vroegschoolse Educatie	29.078		I
2	Doelgroepenvervoer	23.000		S
2	Liemerse Uitdaging	10.000		S
2	Veilig Thuis	41.300		S
3	De Waay	12.000		I
3	Uitvoering woningbouwprogramma	18.900		I
3	Uitvoeringsprojecten regio Arnhem-Nijmegen	31.800		S
3	Circulaire Economie	63.000		I
3	Stimuleren/faciliteren vitale dorpen/wijken	30.000		I
3	Invasieve exotische soorten	87.500		I
3	Uitvoering afvaltaken	35.000		I
3	Ambitiedocument Grondstoffenbeleid	15.000		I
3	Graven ruimen	35.000		I
3	Parkeerplaats Oostsingel	10.612		I
3	Diverse kleine ontwikkelingen	12.641		S
Totaal		**774.192**	**0**	

Bedragen in €

Voor het jaar 2018 levert dat een nieuw saldo op:

Saldo voor Voorjaarsnota	202.794
Mutaties 2018	774.192
Saldo na Voorjaarsnota 2018	**- 571.398**

In meerjarenperspectief geven de aanpassingen het volgende beeld:

Pr.	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
1	Formatie wethouders	10.000	10.000	10.000	10.000
1	I-pad raadsleden	0	1.000	1.000	1.000
1	Dividend Vitens	0	63.000	63.000	63.000
1	Opschonen WOZ objecten	256.861	256.861	256.861	256.861
1	Verbouwing gemeentewerf	0	0	0	0
1	Stalling materieel	0	2.250	2.250	2.250
1	Stimuleren actief burgerschap	25.000			
1	Voorbereiding experiment burgerbegroting	15.000			
1	Kleine ontwikkelingen	12.500	12.500	12.500	12.500

2	Voor- en Vroegschoolse Educatie	29.078			
2	Wijkhuis van Droo	0	715	715	715
2	Doelgroepenvervoer	23.000	23.000	23.000	23.000
2	Liemerse Uitdaging	10.000	10.000	10.000	10.000
2	Veilig Thuis	41.300	25.000	25.000	25.000
3	De Waay	12.000			
3	Uitvoering woningbouwprogramma	18.900			
3	Uitvoeringsprojecten regio Arnhem-Nijmegen	31.800	42.500	42.500	42.500
3	Circulaire economie	63.000			
3	Stimuleren/faciliteren vitale dorpen/wijken	30.000			
3	Bomen Welleveldsestraat	0	4.160	4.160	4.160
3	Invasieve exotische soorten	87.500	20.000	20.000	20.000
3	Uitvoering afvaltaken	35.000			
3	Ambitiedocument Grondstoffenbeleid	15.000			
3	Graven ruimen	35.000			
3	Parkeerplaats Oostsingel	10.612	2.333	2.333	2.333
3	Bijdrage ODRA		38.800	38.800	38.800
3	Kleine ontwikkelingen	12.641	12.641	12.641	12.641
Saldo mutaties Voorjaarsnota		**774.192**	**524.760**	**524.760**	**524.760**

Bedragen in €

In deze Voorjaarsnota zijn een aantal speerpunten en nieuwe wensen aangegeven die financiele gevolgen hebben voor 2019 en verder. De nieuwe wensen zijn vetgedrukt. In totaal gaat het om de volgende zaken:

Nieuwe wensen

Nieuwe activiteiten	2018	2019	2020	2021	Pr.
Dialoog met de samenleving	0	65.000	40.000	40.000	1
Burgerbegroting	0	65.000	0	0	1
Aanpak ondermijning	0	22.050	22.050	22.050	1
Crisisbeheersing	0	**11.400**	**11.400**	**11.400**	1
Kleine wensen p1	0	**10.000**	**5.000**	**5.000**	1
Inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt	100.635	-61.800	-152.683	0	2
Verbinding ondersteuning Jeugd-Onderwijs	0	0	0	0	2
Schuldenpreventie	25.000	44.000	0	0	2
BOSS	0	**20.000**	**20.000**	**20.000**	2
Uitvoering Stimuleringsbeleid	0	**50.000**			2
Uitvoering Integraal Huisvestingsplan	0	0	**13.500**	**13.500**	2
Programmaplan Circulaire economie	0	0	0	0	3
Uitvoering Woonagenda	0	51.660	51.660	51.660	3
Stimuleren/faciliteren vitale dorpen/wijken	0	250.000			3
Vervangen bomenlaan	0	0	**6.400**	**6.400**	3
Onderhoud bloemrijke veldjes	0	**10.000**	**10.000**	**10.000**	3
Meldingen Activiteitenbesluit	0	**11.340**	**11.340**	**11.340**	3

Kleine wensen p3	0	**12.634**	**12.634**	**12.634**	3
Totaal	**125.635**	**561.284**	**51.301**	**203.984**	

Bedragen in €

Het totaalbeeld ziet er dan als volgt uit:

Saldi 2018-2021

	2018	2019	2020	2021
Saldo voor Voorjaarsnota	202.794	260.801	621.740	1.046.551
Mutaties 2018	774.192	524.760	524.760	524.760
Saldo na Voorjaarsnota 2018	**- 571.398**	**- 263.959**	**96.980**	**521.791**
Nieuwe beleidswensen 2019-2021				
Totaal van de speerpunten	125.635	435.910	- 38.973	113.710
Totaal van de aanvullende wensen		125.374	90.274	90.274
Saldo bij honoreren alle wensen	**- 697.033**	**- 825.243**	**45.679**	**317.807**

Bedragen in €

In de jaren 2018 tot en met 2020 ontstaat er een begrotingstekort. In deze bedragen is echter de verwerking van de maartcirculaire/meicirculaire 2018 nog niet meegenomen. Daarin worden op basis van het toenemende accres extra gelden verwacht. Op de extra gelden moeten we echter nog wel de loon/prijsontwikkeling in mindering brengen. En van het resterende overschot verwacht het Rijk dat wij via de zogenaamde "enveloppegelden" een bijdrage leveren aan verschillende maatschappelijke opgaven. Voor hoeveel daar aanspraak op gaat worden gemaakt is nog niet duidelijk. We stellen voor om, tot het moment dat hier duidelijkheid over is, uit te gaan van 50% van het resterende bedrag. Omdat de meicirculaire er nu nog niet is rekenen we hier nog met de cijfers uit de maartcirculaire. De cijfers komen er dan als volgt uit te zien.

	2018	2019	2020	2021
Toename accres	380.695	1.125.053	1.942.401	2.569.616
Stelpost loon/prijs ontwikkeling	-60.000	-405.000	-645.000	-810.000
Stijging Algemene Uitkering	320.695	720.053	1.297.401	1.759.616
Opsplitsen:				
Enveloppegelden	160.348	360.027	648.701	879.808
Toename Algemene Uitkering	160.348	360.027	648.701	879.808

Bedragen in €

De toename van de Algemene Uitkering kan worden gebruikt als dekkingsmiddel voor de begroting. Bovendien kunnen de incidentele wensen in deze Voorjaarsnota worden gedekt met incidentele middelen (Algemene Reserve).

	2018	2019	2020	2021
Saldo bij honoreren alle wensen	- 697.033	- 825.243	45.679	317.807
Toename Algemene Uitkering	160.348	360.027	648.701	879.808
Dekking Algemene Reserve		439.000		
Overschot/Tekort	**- 536.685**	**- 26.216**	**694.380**	**1.197.615**

Bedragen in €

Uitgaande van bovenstaande aannames zijn alleen de jaren 2018 en 2019 negatief. Op de langere termijn is de begroting sluitend.

Gemeente Duiven

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Zaak- & doc.nr.	: Z/18/038160/ADV/18/201365456	**Opsteller**:	Mark Jordens
Portefeuillehouder	: J. Goossen	**Team** :	Financieel Advies

Onderwerp
Gevolgen Meicirculaire voor de Voorjaarsnota

Aanleiding voor deze kennisgeving
Op 3 juli staat de eerste Voorjaarsnota voor de gemeente Duiven op de agenda. De Voorjaarsnota geeft een beeld van de uitwerking van het coalitie-akkoord naar 2018 en een beeld van alle speerpunten en nieuwe wensen voor 2019 en verder. Voor de financiële onderbouwing van de cijfers is in de Voorjaarsnota uitgegaan van de cijfers uit de maartcirculaire. Inmiddels is de meicirculaire binnen en zijn de gevolgen daar van doorgerekend. Dat leidt financieel tot een fors negatiever beeld. Via deze weg informeren wij u daarover.

Inhoud van de mededeling
Normaliter is de meicirculaire de belangrijkste van de drie circulaires die jaarlijks verschijnen. We hebben echter al een tussentijdse circulaire gehad in maart 2018. Dit naar aanleiding van het sluiten van het InterBestuurlijk Programma (IBP) door de diverse overheidslagen. De meicirculaire geeft een veel slechter beeld dan de maartcirculaire eerder aangaf. Er wordt per saldo € 850 miljoen uit het Gemeentefonds genomen ten opzichte van de maartcirculaire. Na de mooie cijfers in de maartcirculaire 2018 is dit een fikse tegenvaller.

Ook in de wijze waarop de gemeenten worden geacht een rol te spelen in de maatschappelijke opgaven die het Rijk zich heeft gesteld, is het nodige veranderd. Daardoor moet. het speerpunt 3.A.2 (Een circulaire economie dichterbij brengen) nu ook uit het accres worden gedekt. Dat betekent dat het beeld zoals geschetst in de Voorjaarsnota ook op dit gebied verandert.

Aanvullend op de in de Voorjaarsnota gepresenteerde cijfers komen we dan tot een nieuw overzicht. Als alle speerpunten en wensen die in de Voorjaarsnota worden genoemd worden gehonoreerd en we de wijziging van de Algemene Uitkering daarmee verrekenen dan is dit het beeld:

	2018	2019	2020	2021
Overschot/Tekort VJN	-223.394	-288.343	-196.265	52.723

Advies voor de behandeling van de Voorjaarsnota
In 2019 en 2020 ontstaat een tekort op de begroting. In het kader van duurzaam financieel beleid is dit niet wenselijk. Het college zal daarom volgende week met een voorstel komen hoe hiermee om te gaan.

Duiven, 13 juni 2018.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

J. Knuiman

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

H.C.M. Knuiman
loco burgemeester

Gemeente Duiven

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Zaak- & doc.nr.	: Z/18/038160/201366214	**Opsteller**:	Mark Jordens
Portefeuillehouder	: J. Goossen	**Team** :	Financieel Advies

Onderwerp: Tekort in de Voorjaarsnota

Aanleiding voor deze kennisgeving
Op 3 juli staat de eerste Voorjaarsnota voor de gemeente Duiven op de agenda. De Voorjaarsnota geeft een beeld van de uitwerking van het coalitie-akkoord naar 2018 en een beeld van alle speerpunten en nieuwe wensen voor 2019 en verder. Voor de financiële onderbouwing van de cijfers is in de Voorjaarsnota uitgegaan van de cijfers uit de maartcirculaire. Inmiddels is de meicirculaire binnen en zijn de gevolgen daar van doorgerekend. Wij hebben u in onze kennisgeving van 13 juni al op de hoogte gebracht van de resultaten van deze doorrekening. In diezelfde kennisgeving hebben wij u ook aangekondigd dat we met een voorstel zouden komen waarin we uitleggen hoe we met deze resultaten om willen gaan. Via deze weg informeren wij u daarover.

Inhoud van mededeling
Aanvullend op de in de Voorjaarsnota gepresenteerde cijfers kwamen we tot een nieuw overzicht. Die resultaten hebben we in onze kennisgeving van 13 juni met u gedeeld. In de tussenliggende periode is er vanuit het Rijk nog een aanvulling op de cijfers gekomen. We mogen voor de afrekening van het BTW-CompensatieFonds (BCF) een positieve stelpost opnemen waardoor het resultaat verbetert. Dit is het definitieve beeld:

	2018	**2019**	**2020**	**2021**
Overschot/Tekort VJN	-223.394	-102.343	-10.265	238.723

Hoe om te gaan met de tekorten in de Voorjaarsnota
Het college kiest in deze Voorjaarsnota voor inhoud en ambities. In de teksten bij de verschillende programma's is de invulling hiervan terug te lezen. Omdat het perspectief voor 2018 sinds de maartcirculaire sterk is verbeterd, en het tekort voor 2018 uit de algemene reserve gedekt zou gaan worden, ziet het college ruimte om het nu, in omvang beperkte tekort in 2019, eenmalig af te dekken. Dat laat onverlet dat het college blijft uitgaan van een financieel duurzaam beleid, waarin structurele uitgaven worden gedekt door structurele inkomsten. In de keuze voor inhoud en ambities stellen we daarom voor de ontstane tekorten eenmalig af te dekken door een bijdrage uit de Algemene Reserve. De huidige stand van de Algemene Reserve laat dit toe. Met eventuele consequenties die het nog niet aan ons voorgelegde Raadsprogramma met zich meebrengt is nog geen rekening gehouden.

Duiven, 19 juni 2018.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

drs. H.B.I. (Rik) de Lange
burgemeester

Overzicht schriftelijke beantwoording van vragen die tijdens de Begrotingsmarkt d.d. 14 juni 2018 zijn gesteld

Lokaal Alternatief – afsluiting/toegang parkeerplaats bij tankstation Q8 Ooststingel

1. **Vraag:**
   De eigenaar van het tankstation zou voornemens zijn / plannen hebben om de parkeerplaats te kopen. Is dit nog actueel of aan de orde?
   Antwoord d.d. 15 juni 2018:
   Op dit moment is er geen informatie beschikbaar over het willen kopen dan wel verdere planvorming vanuit de huidige eigenaar van het tankstation. Bij interesse zou hij verder contact op nemen met de gemeente Duiven en daar is tot op heden geen sprake van.

2. **Vraag:**
   Is er overleg geweest met de huidige parkeerders op deze plaats en zijn zij het eens met de voorgestelde maatregel?
   Antwoord d.d. 15 juni 2018:
   Er is overleg geweest en men is het eens met de voorgestelde maatregel.

3. **Vraag:**
   Is voor deze maatregel een pasje nodig, en moeten zij daarvoor betalen?
   Antwoord d.d. 15 juni 2018:
   De toegang werkt door middel van kentekenherkenning. Indien deze maatregel kan worden uitgevoerd worden kentekens van lokale chauffeurs ingevoerd en op basis van dat kenteken kunnen ze toegang krijgen. Om een exploitatie te bekostigen wordt in het voorstel een bedrag van € 50,- euro per maand gevraagd per chauffeur om toegang te verkrijgen. Dit voorstel is echter een politieke keuze om dit wel of niet in te voeren.

4. **Vraag:**
   Wanneer en op welke wijze is er contact geweest met de Duivense chauffeurs die gebruik van gaan maken van het parkeerterrein bij Q8?
   Antwoord d.d. 20 juni 2018 (n.a.v. politieke avond d.d. 19 juni 2018):
   Er is al in een eerder stadium contact geweest met een aantal chauffeurs. Deze namen en telefoonnummers waren al bekend. Naar aanleiding van meldingen over fout geparkeerde vrachtwagens in de gemeente hebben wij op 14 maart jl. een artikel in de Duivenpost geplaatst met daarin het verzoek aan (bekenden van) lokale chauffeurs om contact met ons op te nemen in verband met het wijzigen van de voorwaarden aan de Oostsingel. Hierop hebben deels dezelfde chauffeurs gereageerd dan wel zijn er nog een paar aanmeldingen bij gekomen.

Groen Links – auditieve functie op de gemeentelijke toptakenwebsite?

Vraag:
Komt er een auditieve functie op de gemeentelijke toptakenwebsite? C.q. kunnen mensen hun vraag inspreken?

Antwoord d.d. 15 juni 2018:
We hebben afgelopen jaar een onderzoek gedaan naar de gebruiksvriendelijkheid van onze website. Daar is een aantal aandachtspunten uitgekomen, zoals verbetering van de vindbaarheid van informatie (zoekfunctie, weergave van informatie) en structuur/vormgeving van de website. Ook heb ik afgelopen jaar contact gehad met de WMO-raad over de toegankelijkheid van de website. Naar aanleiding daarvan is content t.b.v. die doelgroep herschikt, aangepast en toegevoegd.

Er is inmiddels een concreet verbeterplan opgesteld tbv verbetering van content en structuur van de website.

Wij vinden het belangrijk dat onze website voor eenieder toegankelijk is (binnen de mogelijkheden die daartoe bestaan). Daar waar informatie niet of niet voldoende duidelijk/toegankelijk binnen de website kan worden ontsloten, zorgen we dat klanten de informatie eenvoudig op andere wijze kunnen verkrijgen.

Wij zijn op dit moment vanuit de Liemerse webredactie bezig met het opstellen van een soort checklist om te voldoen aan het Besluit Digitale Toegankelijkheid, met criteria om de digitale toegankelijkheid van onze website te verbeteren. Een van de onderdelen daarin is een onderzoek naar de behoefte aan en mogelijkheden voor een voorleesfunctie binnen de website. Vooralsnog reikt dit niet zo ver dat we ook de mogelijkheid voor spraakopdrachten daarin meenemen.
We realiseren ons dat dit een opkomende trend is, maar zien hier voor de gemeentelijke website nog onvoldoende vraag naar. Nog buiten het feit dat de implementatie daarvan niet eenvoudig is.
Mocht daartoe vanuit het Besluit Digitale Toegankelijk aanleiding bestaan of anderszins de vraag daarnaar groeien, dan zullen we dat alsnog mee gaan nemen bij de doorontwikkeling.

<u>Lokaal Alternatief - Afstand tot de arbeidsmarkt</u>

Openstaande vraag n.a.v. de begrotingsmarkt:
In de huidige voorjaarsnota is een verwachte ontwikkeling van de kosten tot 2020 opgenomen. Hoe zit dit voor de jaren 2021 en 2022?

Antwoord:
Voor de jaren 2021 en 2022 zijn de verwachte ontwikkelingen budgettair neutraal opgenomen om een tweetal reden:

- Mogelijke bijstelling budgetten in verband met de landelijke verdeelsystematiek;
- De evaluatie vindt eind 2019 plaats en zal zicht geven over de ontwikkelingen tot dan en de voortzetting na 2021.

- Wie vallen er onder “mensen met een migratieachtergrond”? 1^{e}en 2^{e}generatie migranten of ook bijv. 3^{e}en 4^{e}?
  In principe gaat het om de brede doelgroep. Mensen met een migratie achtergrond niet geboren in Nederland die een uitkering ontvangen.

- Waarom wordt dit percentage specifiek genoemd?
  Om te laten zien dat het hier om een proportioneel deel van het totale bestand van de RSD gaat.
  De RSD heeft geen specifiek doelgroepenbeleid, maar deze groep heeft specifieke kennis en vaardigheden nodig van de klantmanager.

- Is een groot deel van de Duivenaren met een migratieachtergrond niet als arbeidsmigrant of zonder (hoge) opleiding naar Nederland gekomen?
  De RSD is volop bezig met het in kaart brengen van het opleidingsniveau van deze doelgroep, waarbij dankbaar gebruik wordt gemaakt van de informatie van Vluchtelingenwerk en het COA. Zodra nader info bekend is, wordt u hiervan in kennis gesteld.
- En zijn of in hoeverre zijn mensen met een migratieachtergrond nog steeds oververtegenwoordigd in het uitkeringsbestand wanneer er wordt gecorrigeerd op sociaal economische positie en het milieu waarin zij zijn opgegroeid?
  Meerdere levensgebieden worden door de RSD in kaart gebracht. Ook hier geldt dat zodra deze informatie beschikbaar komt, wij u graag op de hoogte brengen.

- Wat zijn de onderliggende problematieken die en rol spelen bij het hebben van een afstand tot de arbeidsmarkt?
  Taalachterstand, culturele verschillen en onduidelijkheid over de waarde van buitenlandse diploma’s en buitenlandse werkervaring.

- In hoeverre worden mensen zonder migratieachtergrond, die met dezelfde problematiek te maken hebben achtergesteld door nu specifiek op mensen met een migratieachtergrond in te zetten?
  Bij deze mensen spelen beslist niet dezelfde problemen, die bij de vorige vraag zijn benoemd.
  Van achtergesteld worden is geen enkele sprake!
  Er wordt ook extra ingezet op mensen met een arbeidshandicap.
  Daarbij is in de businesscase te lezen dat er extra inzet plaats vindt op de totale groep van mensen die ingeschreven staan bij de RSD.

- Hoeveel procent van het uitkeringsbestand bestaat uit statushouders?
  Per 1 mei van dit jaar was er een % van ruim 15% statushouders in het bestand van Duiven.

- Hoe staat het percentage van 30 % met een migratieachtergrond in verhouding tot de rest van het verhaal waar het met name over statushouders gaat?
  Onder de groep die onder de 30% vallen, zitten ook inwoners die al langer in Nederland verkeren (bv mensen die uit Turkije komen).
- Is nu het speerpunt om in te zetten op statushouders of mensen met een migratieachtergrond?
  Er wordt extra ingezet op mensen met een migratieachtergrond, zowel vanuit de gemeente Duiven, als de RSD.

Voorjaarsnota Duiven 2018

Inleiding

De wereld verandert in rap tempo. Wat vandaag nieuw is volgende week al weer verouderd. We leven snel en er wordt veel verwacht van onze inwoners. Meedoen is het codewoord en velen kunnen dit ook. Echter voor een grote groep mensen gaat het te snel en haken zij af. Steeds meer mensen vereenzamen, raken de weg kwijt en dreigen de binding met onze maatschappij te verliezen of hebben die inmiddels al verloren. De uitdaging blijft om ook deze inwoners mee te nemen en waar nodig extra aandacht te bieden.
De economie draait op volle toeren en dat biedt kansen voor mooie plannen op het gebied van wonen, werken en welzijn, plannen die we niet te lang moeten laten liggen. Deze plannen maken we het liefst samen met onze inwoners, voeren ze uit of passen ze aan. We moeten hierin creatief en daadkrachtig zijn en niet te veel vasthouden aan oude gewoonten en werkwijzen. Geef onze inwoners vertrouwen en durf de aangedragen ideeën en oplossingen aan. Op die manier kunnen we het vertrouwen van onze inwoners in de politiek vergroten en hen uitdagen met ons mee te denken.
Wij zijn positief over de ruimte die de raad wordt geboden in de voorjaarsnota. De ruimte om extra speerpunten aan te brengen of speerpunten te wijzigen. Wij denken dat dit ook nodig is, want het is steeds moeilijker om voor de lange termijn zaken vast te leggen.

Bij een aantal programma onderdelen komen wij met voorstellen voor aanpassingen en/of wijzigingen.

Programma 1 Bestuur:

Onze gemeente wil een transparante en betrouwbare overheid zijn die vitaliteit en veiligheid biedt, die inwoners faciliteert en uitdaagt. Als SP juichen we dat zeker toe maar zouden we er ook nog verantwoordelijkheid aan willen toevoegen. Verantwoordelijkheid voor de mensen die zich, om wat voor een reden dan ook, minder snel of niet kunnen laten uitdagen. De SP is voor het actief betrekken van onze inwoners bij de politieke besluitvorming. Hoewel de gemeentelijke besluitvorming vaak direct in de samenleving voelbaar is blijkt dit nog niet uit de opkomst tijdens onze politieke avonden. Gebrek aan vertrouwen in de politiek en cynisme zien en horen we, als SP, vaak terug en het is dan ook zaak voor alle politieke partijen dat onze inwoners weer het vertrouwen in de politiek terug krijgen.
Wij vinden dat de inwoners beter en tijdig geïnformeerd moeten worden over gemeentelijke beslissingen over zaken die direct invloed hebben op henzelf en/of leefomgeving. Over dit onderwerp hebben we dan ook een motie ingediend.

1.A.1 Stimuleren van actief inwonerschap: De SP is blij dat het coalitieakkoord een verruiming wil van het stimuleringbeleid en juicht dat toe!
Voor het welslagen van initiatieven uit de samenleving is het belangrijk dat de initiatiefnemers niet stranden in allerlei regelgeving of bureaucratie, maar geef ze de verantwoordelijkheid en vertrouwen.

1.A.2 Burgerbegroting: Burgerbegroting kan een belangrijke vorm zijn van democratische vernieuwing. De SP is voor breed gedragen ideeën, plannen en uitvoering ter verbetering van wijk of buurt en daar past dit plan uitstekend in.
Wij willen graag een jaar na aanvang van het project een evaluatie om zo te bepalen wat goed gaat, wat beter kan en of het zinvol is om verder gaan.

1.B.1 Aanpak ondermijning: de aanpak van ondermijning is ook voor de SP een belangrijk onderdeel om de veiligheid van onze gemeente te vergroten. Goede voorlichting, alertheid en signaleren van criminaliteit door inwoners is belangrijk, maar het moet ook eenvoudig gemeld kunnen worden.

Zichtbaarheid van politie en BOA's is hierin essentieel, net zo als de toegankelijkheid van de politiepost of gemeentehuis waar evt. aangifte gedaan kan worden.
Wij vragen ons af wat de rol zal zijn van de functionaris, waarvoor nu extra FTE wordt gevraagd.

1.B.2 Woninginbraken/buurtpreventie: de SP is voor een participerende rol van onze inwoners in het voorkomen van inbraken en het verbeteren van het leefklimaat in de buurten maar we moeten oppassen dat inwoners naast een signalerende taak ook de politiepet gaan opzetten.
We vinden dat burgerpreventieteams op dusdanige manier opgeleid en gecoacht moeten worden dat de veiligheid nooit in het geding komt.

1.B.3 Verbinding tussen zorg en veiligheid: om een beeld te krijgen van mensen die overlast in de buurt veroorzaken,vereenzamen, radicaliseren of afglijden in de criminaliteit is belangrijk dat buurtbewoners hierin alert zijn, vroegtijdig signaleren en deze problemen laagdrempelig kunnen melden.
Wij pleiten voor het instellen van een buurtcoördinator die op regelmatige basis spreekuur houdt. Hij kan de spil zijn die de contacten onderhoud met politie, BOA's, gemeente en zorginstanties.

1.C.1 Modernisering van de dienstverlening: digitalisering en e-diensten heeft voor heel veel inwoners gemak en laagdrempeligheid gebracht. Echter voor een hele grote groep inwoners is die digitalisering een ramp. Zij zoeken persoonlijk contact en willen hulp bij een steeds complexere digitale wereld.
Kan het college ons garanderen dat onze gemeente laagdrempelig bereikbaar is voor deze groep mensen en niet bezuinigd op het persoonlijk serviceniveau.

Programma 2 Maatschappij:

Uitgangspunt is de eigen kracht van inwoners. De SP maakt zich zorgen over de mensen die niet in zicht zijn; de mensen die zorg mijden of mensen die inmiddels de binding om welke reden dan ook met de maatschappij zijn verloren. Mensen die niet kunnen omgaan met de steeds sneller veranderende maatschappij, mensen die de digitalisering niet meer bij kunnen houden en daardoor in de problemen raken, mensen die eenzaam zijn of mensen die leven in armoede. Deze groepen moet structureel aandacht krijgen. De SP is positief over de integrale aanpak van deze zorgvragen want onder een zorgvraag liggen vaak veel meer problemen. Graag willen wij over de voortgang en resultaten geïnformeerd blijven.
Wij willen graag van de wethouder weten hoe wij over de voortgang en resultaten geïnformeerd blijven?

2.A.1 Van maatwerk naar algemene voorzieningen: De mensen zijn druk en er wordt veel van ze gevraagd. Samen werken, samen kinderen opvoeden, mantelzorgen en contacten onderhouden. Werknemers moeten langer doorwerken. We zien een steeds grotere diversiteit en individualisering. Het wordt voor verenigingen en organisaties almaar moeilijker om vrijwilligers en bestuursleden te vinden. Het is goed om daar waar mogelijk inzet van vrijwilligers te ondersteunen, maar dit brengt wel risico's met zich mee. Vrijwillig is vrijwillig maar niet vrijblijvend.
Hoe voorkomen we dat vrijwilligers overvraagd worden?

2.A.2 Uitbreiding voor- en vroegschoolse educatie: Als SP fractie ondersteunen wij de voor- en vroegschoolse aanpak. Taalbeheersing is een belangrijk instrument om mee te kunnen doen in onze samenleving. Dit geeft ook de samenleving de mogelijkheid om ondersteuning te bieden en dichter bij de verschillende bevolkingsgroepen te komen. Taal is te vaak een barrière om mee te kunnen doen.
Wij adviseren het college om hier extra aandacht aan te schenken.

Voorjaarsnota Duiven 2018

2.A.4 Uitvoeren van het nieuwe stimuleringsbeleid: Het nieuwe stimuleringsbeleid zou het voor de verenigingen makkelijk moeten maken. Dit is nu niet het geval. Van alle verenigingen wordt verwacht dat zij een meerjarenplan maken over hun toekomstbestendigheid en hun activiteiten. Op dit moment besteden te veel ambtenaren en vrijwilligers van verenigingen te veel tijd met papierwerk. Geef verenigingen vertrouwen en biedt maatwerk met duidelijke informatie.
Wij zijn dan ook geen voorstander van de eenmalige extra bijdrage van 50.000 euro omdat de aanpak volgens ons veel efficiënter kan.

2.5: Aanvullende wensen: Wij missen een concrete aanpak over eenzaamheid. Dit wordt in het stuk kort genoemd maar niet verder uitgewerkt.
Kan de wethouder ons toezeggen dat we voor het einde van dit jaar op basis van heldere onderbouwing meer inzicht krijgen in hoeverre dit in Duiven ook aan de orde is?

Een belangrijke groep in de WW zijn de mensen boven de 50. Zij hebben veelal last van leeftijddiscriminatie bij het solliciteren. Tijdens de eerste periode valt men onder het UWV maar indien zij daar onvoldoende extra aandacht krijgen, gaat dit risico over naar de gemeente.
Heeft de wethouder zicht op deze problematiek?
Kan zij ons concreet aangeven welke invloed zij kan uitoefenen op de UWV om deze doelgroep extra aandacht te geven?
Kan zij ons op de hoogte houden van de verwachte aantallen die uiteindelijk richting gemeente worden verwacht en wat er extra ingezet wordt om dit te voorkomen?

Programma 3 Omgeving:

Goed leven en werken in Duiven. Dat willen we voor al onze inwoners!
Wij onderschrijven de hoofddoelen want er staan ons een veel veranderingen te wachten. Zo hebben we te maken met de RPW waarin we het eens zijn met de zienswijze van de gemeente, komt de omgevingswet eraan en moeten we ons voorbereiden op de klimaatwet en de energietransitie, waarin we moeten voorkomen dat alleen onze inwoners de rekening gepresenteerd krijgen.
We hebben een woonagenda uit te voeren waarin wij willen inzetten op betaalbare en levensloop bestendige woningen. We moeten hierin creatief zijn en snel inspelen op de demografische ontwikkelingen en wensen en ideeën van inwoners.

Diverse projecten uit de samenleving (water en riolering): Onleesbaar stuk....ambtenaren taal!

Structureel 0,5 fte extra voor uitvoerende afvaltaken: De SP is altijd kritisch geweest op het veranderde afvalbeleid want we hadden een afvalsysteem die prima functioneerde. Nu blijkt het Diftarsysteem arbeidsintensiever dan verwacht en moet er FTE-uitbreiding komen. Hiervoor wordt extra geld gevraagd, maar zal vanaf 2019 verrekend worden in de afvalstoffenheffing.
Dit betekend een lastenverhoging voor onze inwoners! We zijn benieuwd naar de evaluatie van het huidige afvalstoffenbeleid.

3.A.3 Realisatie van Vitaal Centrum Duiven: De SP maakt zich ernstig zorgen over de leegstand van met name de Elshofpassage maar ook over de achterkant van de Lidl. Wij vinden dat de gemeente meer de regie moet nemen om dit te bestrijden.
Wij denken aan bemiddeling in contracten en de mogelijke risico's daarin over te nemen. Hoe denk de wethouder over dit idee?

3.B.2 Uitvoeren woonagenda 2017-2022 en woningbouwprogramma 2018-2027: De SP zou graag zien dat er haast wordt gemaakt met het bouwen van betaalbare en levensloopbestendige huur-en

koopwoningen. Ook willen wij dat er meer geluisterd wordt naar de ideeën en plannen van inwoners en laten we ons niet verschuilen achter regels van de provincie.
De SP zou in het woningbouwprogramma meer nadruk willen op sociale huurwoningen en afspraken willen maken met woningbouwverenigingen.

3.B.4 Opstellen integraal beleid beheer openbare ruimte: Wederom niet te begrijpen….

3.B.5 Stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen: Het is mooi dat er flinke bedragen uitgetrokken worden voor Groessen, Loo en Duiven-west maar vinden wij dat de rest van onze gemeente niet vergeten mag worden.
Wij willen het college vragen er alles aan te doen om die wijken en hun bewoners te stimuleren om met goede voorstellen te komen. Een burgerbegroting zou hierbij een mooi instrument kunnen zijn en voor verbinding kunnen zorgen voor wijken die een mindere sociale samenhang hebben.

SP fractie Duiven

Algemene Beschouwingen Lokaal Alternatief
Voorjaarsnota 2018

Voorzitter
De fractie van Lokaal Alternatief bedankt het ambtelijk apparaat en het college voor de geleverde inspanningen aan deze nieuwe werkwijze betreffende de voorjaarsnota. Wij vinden dit een duidelijk en goed leesbaar stuk.
Voorzitter er is de afgelopen jaren door de kerntakendiscussie een verstandig en een voorzichtig financieel beleid gevoerd. Daar kunnen we nu de vruchten van plukken.
De ambtelijke fusie met Westervoort wordt steeds duidelijker natuurlijk zijn er opstart problemen het is normaal dat men zoekende is, maar wij hebben er alle vertrouwen in dat de fusie zijn positieve effecten zal laten zien. Voorzitter ook de andere mogelijke samenwerkingsverbanden zullen wij blijven ondersteunen mits dit de kwaliteit ten goede komt.
Lokaal Alternatief ziet diverse zaken vanuit het coalitieakkoord voorbij komen maar ook het beleid zoals dat in het vorige college gestart is vind zijn weg in deze voorjaarsnota.
Voorzitter ik ga nu over naar de 3 programma's

Programma 1 bestuur
Lokaal Alternatief is groot voorstander van participatie van inwoners, niet alleen bij besluitvormingsprocessen, maar juist vroegtijdig bij initiatieven en in het bedenken van een plan, beleid of het realiseren van voorzieningen. De inwoner zien wij als een partner in het proces en denkt mee aan de voorkant in plaats van dat een kant en klaar plan wordt voorgelegd ter inzage. We zijn dan ook blij dat het college hier invulling aangeeft in deze voorjaarsnota.
Voorzitter Lokaal Alternatief is dan ook groot voorstander om initiatieven van Inwoners, dorps en wijkraden daar waar mogelijk te honoreren. Wij zijn van mening dat er al diverse plannen veel te lang zijn blijven liggen en verzoeken het college dan ook hier prioriteit aan te geven om zo de inwoners te laten zien dat ze gehoord worden. Voorzitter in het coalitieakkoord is dit onderdeel ook opgenomen met de intentie dat we meer ruimte bieden aan initiatieven uit de samenleving en deze voor zover mogelijk stimuleren en faciliteren. Wij kunnen ons dan ook vinden in het voorstel voor de financiële consequenties die hier bij horen.Ook een experiment naar een Burgerbegroting heeft onze instemming. Daarbij vinden wij het wel belangrijk dat een grote en diverse groep inwoners hierbij actief aan deelnemen. Dit is voor ons een belangrijke voorwaarde om het experiment te doen slagen. Wij vragen het college hiervoor de inwoners te enthousiastmeren. Wij zien in het algemeen dat het lastig is om inwoners te betrekken. Ondanks veel communicatie valt de belangstelling in een aantal gevallen tegen, zoals "aan de wandel met de raad".

Voorzitter betreffende de Burgerbegroting hebben wij nog wel een opmerking, Lokaal Alternatief ziet de begroting duidelijk in twee delen. 1) de Burgerbegroting € 100.000 die besteed wordt aan initiatieven van inwoners en 2) het werkbudget van € 15.000 om het proces te realiseren.

Wij gaan er vanuit dat dit zo ook ingevuld gaat worden.
Vraag: Kan het College dit bevestigen?

Programma 2 Maatschappij
Voorzitter ook hier wordt een beroep gedaan op de inwoners wat je zelf kunt regelen, regel dat de inwoners die dit niet kunnen worden ondersteund.
Er lopen veel verschillende projecten om inwoners te stimuleren en te betrekken bij verenigingen, (samenleving) .De dialoog- en doorpakweken hebben laten zien dat de gemeente Duiven over veel vrijwilligers beschikt, nu zaak om deze vrijwilligers te ondersteunen te faciliteren bij hun nieuwe uitdagingen betreffende het stimuleringsbeleid.
Voorzitter het is goed dat we een vangnet behouden voor de kwetsbaarste groep. Wel willen we opmerken dat we er voor moeten waken dat niet met de verschillende instanties dezelfde doelgroep wordt benadert, maar dat er meer samenwerking moet zijn om en geen dubbel werk te gaan doen bv Mikado-BOSS- maar ook bij de verenigingen- wijkgebouwen zoals Eilandplein 300 en 304. Voorzitter wij gaan er vanuit dat de raad over de voortgang geïnformeerd wordt. Kunt u dit toezeggen?

Programma 3 Omgeving:

Voorzitter Lokaal Alternatief heeft bij de inleiding al aangegeven dat wij vinden dat er snel iets moet gebeuren betreffende woningbouw en dan specifiek voor starters en senioren. Wij zijn van mening dat er haast gemaakt moet worden met het oppakken van de diverse plannen uit het woningbouwprogramma. Uiteraard in goed overleg met de omwonende. Wij kunnen ons voorstellen dat hiervoor tijdelijk extra capaciteit nodig is. Dat is wat ons betreft bespreekbaar .wij dienen dan ook de motie van CDA mee in.

Wij gaan er tevens van uit dat de notitie betreffende starters- blijvers en duurzaamheidsleningen er dit najaar zal komen. Kan het college dit toezeggen ?

Voorzitter op pagina 6 3e bulletje staat het project 30km van Dorth tot Medlerstraat om dit project mogelijk op te gaan pakken. Bij de politieke avond van 19 juni jl. is aangegeven dat ook de Eltensestraat daar bij hoort. Wij vertrouwen erop dat dit dan ook zo is, ondanks dat het niet vermeld staat in de voorjaarsnota. Voorzitter, voor ons is dit vanuit het oogpunt verkeersveiligheid een prioriteit, wij zullen dit aangeven in een amendement.

Voorzitter op bladzijde 32. Borgen A15 en verbreding A12

Er is een extra bedrag beschikbaar gesteld door de staat a € 568.195 als tegemoetkoming voor gemeentelijke beheer en onderhoudskosten als het gevolg van het project viA15
Lokaal Alternatief vindt het belangrijk om deze extra gelden dan ook vast te zetten voor het doel waarvoor het bedoeld is. Wij komen dan ook met een amendement.

Bladzijde 33 Fysieke maatregelen na de parkeerplaats Oostsingel.
Voorzitter wij zijn van mening dat de overlast op de Oostsingel niet veroorzaakt wordt door de chauffeurs uit de gemeente Duiven die daar parkeren. Lokaal Alternatief vindt dat deze oplossing zoals opgenomen in de voorjaarsnota een te dure oplossing is. Daarnaast vinden wij het onnodig dat de chauffeurs uit de gemeente Duiven geconfronteerd worden met deze eventuele kosten. Wij zijn van mening dat er een simpeler oplossing mogelijk is. Wij komen hierover met een amendement.

Voorzitter Tot slot, als wij kijken naar de financiële effecten van de voorjaarsnota zien we dat de dienstjaren 2018 tot en met 2020 een negatief resultaat laten zien en vanaf 2021 is het begrotingsresultaat weer positief. Voorgesteld wordt om het negatieve resultaat in de jaren 2018 tot en met 2020 te dekken uit de algemene reserve.

Lokaal alternatief vindt een financieel duurzaam beleid belangrijk. Dit betekent dat wij het belangrijk vinden dat structurele lasten gedekt worden door structurele baten en dat de algemene reserve van voldoende omvang moet blijven om incidentele tegenvallers op te vangen.
Voorzitter Gezien de voorjaarsnota in de jaren 2018 tot en met 2020 voldoende incidentele lasten laat zien, het positieve jaarrekening resultaat van 2017 en de huidige omvang van de algemene reserve, kunnen wij instemmen met het voorstel om het negatieve resultaat in de jaren 2018 tot en met 2020 te dekken uit de algemene reserve.

Voorzitter dit in eerste termijn.

Voorjaarsnota Duiven 2018

Algemene Beschouwing PvdA Duiven – 3 juli 2018

Inleiding

Geacht College, Beste raadsleden, fractieassitenten en andere aanwezigen,

Niet zo heel lang geleden vroeg ik in één van de debatten voor de verkiezingen of u iemand kent die moeilijk rond kan komen of iemand die meer zorg nodig heeft dan dat hij of zij krijgt. Ook vroeg ik of u iemand kent die op zoek is naar een betaalbare woning en niet in onze gemeente terecht kan.

Onderwerpen als armoede bestrijding, zorg en toegankelijkheid, duurzaamheid, wonen en werk zijn voor de Partij van de Arbeid belangrijk, omdat wij vinden dat iedereen mee moet kunnen doen in de samenleving en de hulp moet krijgen die nodig is. Uiteraard hoort daar ook bij dat actieve verenigingen en vrijwilligers behouden moet worden. Zij zijn het cement in onze samenleving en daar moeten wij zuinig op zijn.

De afgelopen periode is er voor wat betreft de Partij van de Arbeid te veel over stenen en geld gesproken! Dat gezegd hebbende moeten wij ook constateren dat het college langzaam aan steeds meer oog heeft voor de samenleving waar dingen gebeuren, die wellicht meer vragen dan een koude berekening en waar naast financiën ook andere sociale maatregelen voor getroffen moeten worden, zodat iedereen mee kan doen in onze samenleving. Voorbeelden hiervan zijn het besef dat er goedkope woningen moeten komen, geïnvesteerd moet worden in de sociale structuren (verenigingen, wijkopbouw, ouderenzorg). Deze stappen juichen wij als partij toe, want het is nu de tijd om het over mensen te laten gaan, maar dat vinden we ons inziens nog onvoldoende terug in de voorjaarsnota die voor ons ligt.

Programma Bestuur

In het programma Bestuur lezen we dat het accent van “zorgen voor” naar “zorgen dat” verschuift. Op zich niets mis mee en ook de toezegging dat het college zorgt dat er een basisniveau is en een vangnet voor hen die er niet zelf of samen uitkomen is een prettige gedachte. Alleen wat betekent dit voor degene die hiervan gebruik moeten maken? Is dit basisniveau en vangnet voldoende om in de samenleving mee te kunnen blijven doen, voor de inwoners die hier om welke reden dan ook gebruik van moeten maken?

We lezen dat het college de inwoners steeds meer gaat stimuleren om met initiatieven te komen, maar ook dat de inwoners steeds meer verantwoordelijkheden over nemen die nu bij de gemeente liggen. De vraag of wij hier met zijn allen, gemeente en inwoners, klaar voor zijn, is wat ons betreft nog niet positief te beantwoorden.

De eerste initiatieven zijn gestart en de spreekwoordelijke inkt is net droog of we willen al met nieuwe verre gaande initiatieven komen. Voor de fractie van de Partij van de Arbeid gaat dat op dit moment te snel. Laten we eerst kijken hoe het gaat met de ingezette initiatieven en kijken waar we die kunnen verbeteren, duidelijker kunnen maken, maar vooral toetsen of de inwoners het begrijpen en op de juiste manier worden meegenomen in het proces.

De burgerbegroting is voor de fractie van de Partij van de Arbeid nu nog een brug te ver. Laten we eerst uitzoeken of dit iets is waar de mensen aan toe zijn, voor we van alles overhoop halen en daarna concluderen dat we er niet aan toe zijn of dat de verschillen hierdoor onwenselijk groot worden in onze samenleving. Eerst zorgen dat het stimuleringsbeleid goed is ingevoerd en verenigingen en andere belanghebbende er mee over weg kunnen en daarna kijken of er nieuwe veranderingen noodzakelijk en wenselijk zijn.

Wij begrijpen dat het een trend is om vol in te zetten op democratische vernieuwingen, zoals actief burgerschap en burgerbegroting, maar dat wil niet zeggen dat we de samenleving hiermee moeten overspoelen. De inwoners moeten in dergelijke processen meegenomen worden en misschien wel aan de tekentafel uitgenodigd worden.

Er komen nog veel meer dingen op de gemeente af. Als voorbeelden noem ik de Omgevingswet en de Energietransitie. Het is dan goed om te vermelden, dat scholing en training van ambtenaren een bijzonder aandachtspunt is in deze veranderende situatie, maar ook voor de veranderingen in onderwijs, zorg en de samenleving.

Als laatste willen wij, ondanks dat vooruitgang op het elektronisch gebied niet te stoppen is en ook voordelen biedt, het college op het hart drukken om ook rekening te houden met de ouderen en de digibeten in onze samenleving. Vooruitgang kan en mag niet betekenen dat mensen afhaken of erger nog in problemen komen omdat ze niet op tijd kunnen reageren of aanvragen in kunnen dienen voor bijvoorbeeld noodzakelijke ondersteuning.

Tussenconclusie

Voorzitter, tijd voor een tussenconclusie en hier komen de volgende spreekwoorden aan te pas als “Bezint eer gij begint” en “Haastige spoed, is zelden goed”, maar de tussenconclusie is neem de tijd en neem de raad en inwoners mee met uw plannen. Er is geen enkele reden om overhaast vernieuwingen door te voeren.

Programma Maatschappij

Bijdragen aan een vitale Duivense samenleving, die veerkrachtig, flexibel, gezond, menselijk, zelfredzaam en maxibaal leefbaar is. Dat is het programmadoel van het Programma Maatschappij. Het klinkt mooi, maar wij kunnen ons er maar lastig een voorstelling van maken wat dit betekent.

In de toelichting lezen we dat het uitgangspunt de eigen kracht van inwoners, bedrijven en verenigingen is. Gelukkig lezen we ook dat inwoners die (tijdelijk) niet in staat zijn zelf regie over hun eigen leven te voeren van de gemeente passende zorg en hulp krijgen om waardevol en zelfstandig aan de samenleving deel te nemen.

Dit is een passage waar wij ons voor een zeer groot deel in kunnen vinden. Als hier wordt bedoeld dat de passende zorg passend is voor degene die het betreft, zodat hij of zij zo goed mogelijk wordt geholpen, dan kunnen wij daar in mee gaan. Zoals al eerder gezegd deze periode willen wij dat het over mensen gaat en niet over stenen.

We zijn ook blij dat het “vangnet” voor de kwetsbare in onze samenleving in stand wordt gehouden en wordt versterkt. Of ons dit ver genoeg gaat moet nog blijken. Er is naar onze mening nog veel te doen, zeker op het gebied van armoedebestrijding, zorg en toegankelijkheid. Er worden stappen gemaakt, zoals het toegankelijk maken van diverse openbare gebouwen, maar, voorzitter, u begrijpt dat wij dit kritisch blijven volgen.

Tussenconclusie

Voorzitter, mijn tweede tussenconclusie. Ondanks dat wij ook in dit programma zien dat gelden voor stenen worden begroot, zijn wij licht positief en monitoren wij het Programma Maatschappij. Waar wij dat nodig vinden komen wij met verbeter voorstellen.

Programma Omgeving

Het Programma Omgeving bevat een aantal nieuwe en uitdagende onderwerpen. Zoals de Circulaire Economie, woningbouwprogramma Duiven, de nieuwe Omgevingswet en in deze raadsperiode de start van de doortrekking van de A15.

Belangrijke onderwerpen, waarbij voor de toekomst van onze gemeente de Circulaire Economie en duurzaamheid en de implementatie van slimme en duurzame oplossingen voor de boeg staan. Het Aardgas vrij maken van onze gemeente is wellicht nog de grootste uitdaging die ons staat te wachten. Er zijn er meer maar ik wil ze ook gezien de tijd die ik heb niet allemaal opnoemen en bespreken.

Wel wil ik het volgende aankaarten. In oktober 2017 heeft de fractie van de Partij van de Arbeid vragen gesteld over de voortgang van de aanleg van de fietstunnel in de Zuidsingel. De hoofdvraag is of de aanleg van de fietstunnel uitgevoerd kan worden volgens het amendement dat aangenomen is op 3 oktober 2016 met betrekking tot de totale kosten van de aanleg die ten laste van de gemeente Duiven komen. Inmiddels zijn we bijna 2 jaar verder en is er

nog steeds onduidelijkheid, nut en noodzaak zijn verdwenen en het stuk Duiven – Zevenaar en Zevenaar -Duiven, voldoet op geen enkel kruising aan de voorwaarde dat de fietsers op de snelfietsroute voorrang hebben.
Helaas lezen wij in de voorjaarsnota dat het college door wil gaan met de voorbereidingen voor de fietstunnel. Samen met de Provincie wil het college € 2,25 miljoen gemeenschapsgeld over de balk gooien om een tunnel te plaatsen, die nog steeds de snelfietsroute niet tot een snelfietsroute maakt. Ik wil de andere partijen en het college oproepen om gezamenlijk naar een elegante oplossing te kijken, zodat we deze fietstunnel kunnen schrappen. Ik hoor graag van u of u hiertoe bereid bent.

Een ander punt dat ik nog naar voren wil brengen is de gebiedsaanpak Rijksweg Duiven. Tijdens de behandeling van de begroting in november 2017 hebben wij als fractie van de Partij van de Arbeid aangegeven, dat als het gaat om de Rijksweg en de aanpassingen daarbij, wij een en ander wat bescheiden uitgevoerd willen hebben. Wij waren toen na de eerste presentatie niet overtuigd van de noodzaak van de aanpassing voor de Rijksweg. Volgens ons heeft u dat toen ook niet aangetoond. Recent heeft het college de plannen verder uit de doeken gedaan en moeten wij hierover nog met elkaar in debat gaan. Ondanks dat technische vragen nog moeten worden beantwoord, blijven wij, na de Politieke Avond waarin het voorstel in een Ronde tafel is besproken, vooralsnog bij ons het standpunt dat de noodzaak niet is aangetoond en dat € 3,2 miljoen aan gemeenschapsgeld niet voor de gebiedsaanpak Rijksweg Duiven gebruikt moeten worden.

Tussenconclusie

Voorzitter, een laatste tussenconclusie. We staan voor enorme uitdagingen op zowel sociaal en financieel gebied maar ook op het gebied van omgeving, woningbouw en infrastructuur. Wij moeten juist nu met een goede visie voor de toekomst komen. Slim omgaan met de middelen en plannen niet lostrekken vanuit hun samenhang met andere plannen, maar juist het complete plaatje blijven bekijken. Projecten zonder nut of noodzaak moeten we niet doorzetten en kritisch blijven over de uitgestippelde route. Niet bang zijn om plannen naar aanleiding van voortschrijdend inzicht te wijzigen.

Samenvattend en concluderend

Alles samenvattend en afrondend vindt de fractie van de Partij van de Arbeid dat er een redelijke voorjaarsnota voor ons ligt. Wij vinden toch dat het in onze gemeente nog steeds te veel over stenen gaat en te weinig over de mensen. Wij kijken de komende tijd verder waar wij vinden dat aanpassingen voorgesteld moeten worden en gaan daarover met u het gesprek aan. Indien nodig komen wij met initiatiefvoorstellen of wij komen met amendementen en/of moties tijdens de behandeling van de voorjaarsnota in 2019. Voor vanavond dienen wij geen amendementen en/of moties in, maar als ik alles zo bekijk is het maar de vraag of iedere Duivenaar gelukkiger wordt van de, door het college, voorgenomen maatregelen.

Tot zover.

Duiven
D66

Algemene beschouwingen D66 Duiven "Voorjaarsnota Duiven 2018"

Duiven, 3 juli 2018

Voorzitter,

Een bijzonder moment vandaag. Voor het eerst wordt binnen de gemeenteraad van Duiven, als onderdeel van de planning- en control cyclus, een voorjaarsnota behandeld als voorbereiding op de Begroting 2019-2022. Een, in de optiek van D66 Duiven, uitstekend instrument om vroegtijdig nog invloed uit te kunnen oefenen op de uiteindelijke invulling van de komende begroting. En ook meer een inhoudelijke discussie over beleidsprioriteiten binnen de raad, zonder dat meteen tot op de euro nauwkeurig moet worden doorgerekend wat bepaalde wensen en behoeften gaan kosten. Dat komt pas aan de orde bij de uiteindelijke begroting.

De nu voorliggende voorjaarsnota is relatief “beleidsarm”. Op zich natuurlijk niet verbazingwekkend: in maart 2018 zijn er gemeenteraadsverkiezingen gehouden, in april 2018 is het nieuwe college van burgemeester en wethouders aangetreden. En in het coalitieakkoord is de wens uitgesproken om qua beleid vooral de focus te richten op het Raadsprogramma 2018-2022. Een document dat in concept klaar is en in september 2018 door de raad zou kunnen worden vastgesteld. D66 Duiven is, dat zal u niet verbazen, blij met een raadsbreed programma voor de komende vier jaar, hoewel we het in 2021 en 2022 graag nog anders zouden willen gaan opstellen. Maar voor nu alvast een prettig vooruitzicht: coalitie en oppositie samen vinden elkaar, op basis van een goede dialoog, in gedeelde vergezichten.

Als we naar de huidige voorjaarsnota kijken zijn er eigenlijk geen punten waar we het oneens mee kunnen zijn. Nogmaals, niet vreemd: het zijn logische zaken die min of meer voortborduren op al ingezet beleid. Als zodanig kunnen we de voorliggende voorjaarsnota dan ook zonder al te veel problemen steunen. Dat neemt niet weg dat D66 Duiven nog best een wensenlijstje heeft. We hebben dat wensenlijstje gegoten in een aantal moties en hopen daarvoor de steun van de andere raadsfracties en het college te krijgen. Hoewel de moties al in iBabs staan loop ik ze graag even langs.

Om te beginnen een motie die een beetje kan overkomen als “preken voor eigen parochie”. De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden is voor leden van de gemeenteraad - en voor fractieassistenten - een vakbond, scholingsinstituut en ontmoetingspunt. Een vereniging van en voor de raad. Het zou te ver gaan om alle voordelen van een lidmaatschap hier volledig uiteen te zetten. Maar het heeft in ieder geval enorme voordelen, zeker als we alle raadsleden en fractieassistenten de gelegenheid bieden om bijvoorbeeld via de VNG Academie aan extra deskundigheidsbevordering te kunnen laten deelnemen. Een extra budget van € 1.650 (prijspeil 2018) vrij maken in de begroting moet volgens D66 Duiven geen probleem zijn.

In 2016 is, met de invoering van het Diftar-systeem in de gemeente Duiven, gekozen om tijdelijk de OZB te verhogen bij een gelijktijdige verlaging van de afvalstoffenheffing en kosten voor afvalinzameling. Toen is ook toegezegd dat op termijn de inwoners van de gemeente Duiven de vruchten zouden gaan plukken van het gescheiden afval inzamelen en het Diftar-systeem: de OZB zou "in de toekomst" weer verlaagd gaan worden, zodat in totaal de lastendruk voor inwoners zou gaan dalen. Deze toezegging is nog steeds geen gestand gedaan door college en raad, vandaar dat D66 Duiven pleit voor het in de Begroting 2019-

Duiven

D66

2022 alsnog verlagen van de OZB. Anders wordt het - zoals eerder gezegd - het "kwartje van Kok" in een Duivens jasje.

De raadswerkgroep “Raad in de Samenleving” zal de komende jaren met voorstellen komen om de afstand tussen gemeenteraad als orgaan en de samenleving te verkleinen. Soms zullen deze voorstellen ook een financiële dekking moeten hebben. Om te voorkomen dat steeds weer een discussie ontstaat over geld in plaats van over inhoud stelt D66 Duiven voor om als raad een structureel budget op te nemen in de begroting om plannen van een financiële dekking te voorzien. Zodat de voorstellen vooral op inhoud beoordeeld kunnen worden, wat de discussie in ieder geval beter en soms ook makkelijker zal maken. Inmiddels heeft D66 Duiven begrepen dat op pagina 9 van de voorjaarsnota feitelijk een toezegging staat voor een budget van € 7.500 structureel voor de "Raad in de Samenleving", voor zowel de werkgroep als de raad zelf. Onze motie over democratische vernieuwing wordt dus bij deze ingetrokken.

Op het gebied van de klimaatdiscussie vindt D66 Duiven dat we twee duidelijke sporen moeten volgen. Als eerste dan toch maar het concept van een “circulaire economie”. De gemeente kan daarin, als organisatie, een voortrekkersrol vervullen. Maar veel zal toch afhangen van de bereidheid van met name het bedrijfsleven om daarin een bijdrage te leveren. Ons industrieterrein InnoFase is een mooi voorbeeld van eigentijdse initiatieven vanuit het bedrijfsleven om te komen tot een 100% circulaire economie. Maar we zijn er zeker nog niet. Daarom stelt D66 Duiven voor om, vanuit de gemeente Duiven, een structureel overleg aan te gaan met alle stakeholders die een bijdrage kunnen leveren aan een circulaire economie. Zodat bijvoorbeeld MKB Duiven, LINDUS en grote ondernemingen samen voorstellen kunnen ontwikkelen om de circulaire economie een extra impuls te geven. Want D66 Duiven is ervan overtuigd dat initiatieven die op deze wijze ontstaan kunnen rekenen op een veel beter draagvlak dan initiatieven die de overheid “van bovenaf oplegt”.

Uit ervaringen is gebleken dat voor inwoners van Duiven, Groessen en Loo het bijdragen aan energieneutrale woningen en duurzaamheidsinitiatieven lastig kan zijn. Eigenaren van woningen kunnen maar zelden subsidies vinden voor isolatie van vloeren, muren en glas of het aanbrengen van zonnepanelen. Voor huurders is het vaak nog moeilijker om dergelijke energiebesparende maatregelen, die de gas- en elektriciteitsrekening omlaag brengen, te realiseren. D66 Duiven wil een revolverend duurzaamheidsfonds, gefinancierd vanuit de nu nog geblokkeerde NUON-gelden, zien met voorlopig een inhoud van € 2 miljoen. Inwoners kunnen uit dit fonds voordelige leningen krijgen om duurzaamheidsmaatregelen te nemen. Eigenaren van woningen in de vorm van een kortlopend krediet met een looptijd van maximaal 7 tot 10 jaar. Voor huurders moet de mogelijkheid gecreëerd worden om, al dan niet in overleg met woningbouwcorporaties of verhuurders, andere energiebesparende maatregelen te nemen of te participeren in bijvoorbeeld zon- of windenergiecoöperaties. Wij zijn als D66 Duiven ervan overtuigd dat een dergelijk fonds volop gebruikt zal gaan worden, zeker als het wenkend perspectief een lagere energierekening is. Daarnaast kunnen uit dit fonds ook initiatieven gefinancierd worden om te zorgen dat de gemeente Duiven binnen nu en 12 jaar (dus: in 2030) volledig van het aardgas af is.

Ik dank u voor uw aandacht en hoop op brede steun voor onze moties.

Namens D66 Duiven,

Hans Egtberts, fractievoorzitter

Raadsvergadering Voorjaarsnota Duiven 2018 d.d. 3 juli 2018
Fractieleden: Henk Albers (fractievoorzitter), Hans Stam, Peter Koopmans

---

Algemene Beschouwing CDA Duiven-Groessen-Loo

I. <u>Inleiding</u>
Voorzitter, college, leden van de gemeenteraad, ambtelijke organisatie, inwoners en alle andere belangstellenden die hier vandaag aanwezig zijn, ook het CDA heet u van harte welkom.

Daar waar wij net een half jaar geleden onze wensen uit hebben gesproken over de Programmabegroting 2018-2021 en wij de eerste resultaten daarvan nog niet in beeld hebben moeten wij vandaag aan de slag met de Voorjaarsnota. Dat 'moeten' zien wij echter niet als een verplichting maar als een uitnodiging om tijdig, samen met alle andere fracties, onze wensen maar ook bedenkingen te uiten over de Begroting, die we eind dit jaar gaan vaststellen.

Ook voor het CDA is dit een uitdaging, waarbij we ons realiseren dat we nu geen dichtgetimmerd concept op gaan leveren. Immers, en dat zie je ook naar aanleiding van de behandeling van de Jaarrekening 2017, er kunnen altijd nog verrassingen volgen waar op geanticipeerd moet kunnen worden.

Het CDA spreekt in ieder geval waardering uit voor het college maar zeker ook voor de ambtelijke organisatie die de Voorjaarsnota hebben voorbereid. Los van enkele feiten waar we niet om heen kunnen, worden er ook wensen uitgesproken waar wij in deze beschouwing graag onze visie - zo u wilt onze standpunten - op willen geven. Ik zal dit per programmadeel verder toelichten.

II. <u>Programma 1 Bestuur</u>
Hier springt in ieder geval de Burgerbegroting in het oog. Het CDA is een voorstander van dit initiatief en draagt onze goedkeuring. De financiële middelen die hiermee gemoeid zijn moeten wel zoveel mogelijk aan de uitvoering ten gelde komen en niet aan de strijkstok van begeleiding e.d. blijven hangen. Het zelfde geldt uiteraard voor het stimuleren van actief burgerschap. **Het CDA verzoekt het college hier nadrukkelijk op te blijven sturen en vraagt bij deze een bevestiging hierop**.

Andere onderwerpen die genoemd worden in de Voorjaarsnota, zoals de *Verbinding tussen zorg en veiligheid* en de *Modernisering van de dienstverlening* onderschrijft het CDA eveneens. Wat de Organisatie 1Stroom betreft is het belangrijk om de ervaringen van dit jaar te gebruiken om de gewenste organisatorische kwaliteit verder vorm te geven. We weten dat er achterstanden zijn ontstaan in de uitvoering (zie bijvoorbeeld de accountantsverklaring n.a.v. de Jaarrekening 2017) maar rekenen erop dat deze tot het verleden horen. **Het CDA wil hier graag de bevestiging dat er geen specifieke knelpunten zijn waar rekening mee moet worden gehouden**.

Met de bij dit programma vermelde aanvullende wensen (crisisbeheersing en kleine wensen) kan het CDA instemmen.

III. <u>Programma 2 Maatschappij</u>

Eenzaamheid en laaggeletterheid, dat zijn ook het komende jaar twee belangrijke onderwerpen om in te blijven investeren. We zien dat kwetsbare inwoners in toenemende mate als gevolg hiervan zich verder gaan isoleren met andere problemen die zich hierbij kunnen gaan voordoen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan gezondheid, niet mee kunnen komen met de snelheid waar de maatschappij zich in algemene zin in ontwikkelt en vooral het verminderen van zelfstandigheid, daar waar dit geen vrijwillige keuze is. Het CDA wil dat het college voldoende middelen hiervoor beschikbaar stelt om te voorkomen dat deze kwetsbare groep zich steeds meer gaat afzonderen in plaats van deel willen en kunnen nemen aan onze samenleving. Dit betekent dat het college grip moet hebben op deze doelgroep en verzoekt dan ook om hier onderzoek naar te doen waarmee we hier een goed beeld van krijgen hier in Duiven. We gaan er vanuit dat er voldoende financiële middelen zijn dit tot uitvoering te brengen. **Wij vragen het college dit nadrukkelijk te bevestigen.**

Een ander onderwerp dat natuurlijk onze belangstelling heeft is het Stimuleringsbeleid. We zijn er pas mee begonnen en hopen dat de ingezette koers voldoende draagvlak bij de verenigingen oplevert. Dit beleid verlangt ook een omslag in denken en doen van de ambtelijke organisatie. Uit een bijeenkomst van twee weken geleden met een aantal ambtenaren die hiermee voortvarend bezig zijn hebben wij de overtuiging dat dit geleidelijk aan goed wordt opgepakt.

Het Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs gaat met name over de onderwijsaccommodaties. We zijn benieuwd naar het plan dat we eind 3^{e} kwartaal nog voorgeschoteld krijgen en zullen dan inhoudelijk daar op reageren. We sluiten op voorhand niet uit dat er fysieke ruimten anders benut kunnen gaan worden. Voorop staat dat de kwaliteit van het onderwijs in voldoende mate gewaarborgd en bereikbaar blijft.

Verder verzoekt het CDA het college om inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt maximaal te begeleiden naar passend werk. De uitvoeringsorganisatie RSD krijgt hier de middelen voor om de uitstroom te maximaliseren. We gaan er vanuit dat deze middelen vooralsnog voldoende zijn.

Tot slot vraagt het CDA bij dit programma aandacht voor de bewegingsvaardigheid in het onderwijs. Wij hebben daar bij de behandeling van de Begroting 2018 al eens aandacht voor gevraagd en willen dat nu weer doen. De wethouder heeft bij de laatste Politieke Avond op onze vragen hierop al geantwoord dat in het lager onderwijs hier aan gewerkt gaat worden (genoemd werd met name bij de Kameleonschoo). Verschillende ambassadeurs vanuit de sport hebben al opgeroepen dat kinderen moeten worden getoetst op bewegingsvaardigheid met als doel - zo lezen we in De Gelderlander van 25 juni jl. - kinderen meer laten ravotten en sporten. We hopen dat dit in onze gemeente ook navolging krijgt.

IV. <u>Programma Omgeving</u>

Een onderdeel waar de komende jaar veel om te doen zal zijn en veel in moet worden gerealiseerd.
Daarbij hebben we gelijk de volgende vraag aan het college:
Een van de voornemens is het project 30 km Van Dordt tot Medlerstraat opnieuw te overwegen en mogelijk alsnog te gaan oppakken. Bij de voorbereiding van de Voorjaarsnota hebben wij daar vragen over gesteld wat dit nu inhoudt. We moeten dan niet gelijk denken aan het uitvoeren hiervan maar wel aan het alsnog opnieuw oppakken van dit project. Het CDA is daar een warm voorstander van. Wat ons betreft stemmen we hiermee in wat wel betekent dat daarna dit plan niet opnieuw de ijskast

in kan gaan zoals we begin 2014 hebben gedaan om daarmee een lagere kapitaallast van ongeveer € 100.000 per jaar op te schorten. **Het CDA stelt voor dit plan in 2019 te actualiseren en ter besluitvorming inclusief de financiële consequenties voor te leggen aan de Raad. Wij dienen samen met Lokaal Alternatief hier een motie voor in.**

Het hoofditem van dit programma is wat ons betreft de Uitvoering van het woningbouwprogramma. Het CDA wil gelet op de toenemende woningbouwbehoefte dat er zo snel mogelijk aan aanvang mee wordt gemaakt. Daarvoor is echter volgens de Voorjaarsnota wel meer inzet nodig dan staat gepland. **Dat noodzaakt ons hiervoor middels een amendement extra financiële middelen voor vrij te maken.** Hiermee kan direct een aanvang met de uitvoering worden genomen en hoeven we niet tot volgend jaar of misschien nog wel langer te wachten.

Andere, en zeker ook niet mindere, onderwerpen zijn natuurlijk de Circulaire economie, de Realisatie van de het Vitaal Centrum Duiven en de Implementatie van de Omgevingswet. Het CDA wil daarin de doelen, zoals gesteld in de Voorjaarsnota, volgen.

Verder wil het CDA van het college de bevestiging of met het voorstel Vervanging ondergrondse glascontainers Thuvinestraat er geen sprake meer is van overlast van rommel in de nabijheid van deze containers. In het verlengde hiervan vraagt het CDA het college er ook op toe te zien dat de afvalbakken tijdig worden geleegd. We zien n.l. regelmatig volle bakken die ook extra rommel veroorzaken.

Met de Kleine wensen uit dit programma (structureel € 12.641) kunnen we instemmen alhoewel je kunt afvragen wat klein is gelet op het totale bedrag dat daarmee gemoeid is….

V. <u>Tot slot</u>

Nog niet verwerkt in deze Voorjaarsnota maar zeker wel belangrijk is natuurlijk de Raadsagenda. Wij gaan die dit jaar met de Raad nog vaststellen en dan zal blijken of er aanvullend nog keuzes worden gemaakt en welke middelen we daar voor nodig hebben. Het onderlinge vertrouwen tussen alle fracties hierin is groot en waar wij als CDA veel waarde aan hechten.

Namens de CDA-fractie,

Henk Albers, fractievoorzitter
Hans Stam, raadslid
Peter Koopmans, raadslid
Marcel Brinkman, fractieassistent

Voorjaarsnota 2018

Een voorjaarsnota met keuzes en ambities en een mooie doorkijk naar de toekomst.
Deze nota geeft weer dat we in Duiven open staan voor vernieuwing. Voorgaande jaren moesten we noodgedwongen bezuinigen, momenteel is de reserve weer ruim boven de vast gestelde norm en zijn er mogelijkheden om enige ambities waar te maken.

Ambities en het nieuwe beleid zijn ook een vertaling van het coalitie programma van Lokaal Alternatief, VVD en CDA, maar ook in het concept Raadsprogramma zijn ambities verwoord.

Ambities kosten geld. De VVD kan zich in de meeste ambities vinden, in ons verdere betoog geven we aan welke keuzes wij willen maken.

De meicirculaire pakt niet al te gunstig uit, echter is het ook belangrijk om de gestelde doelen te bereiken. De VVD kan dan ook instemmen met het voorstel om de mogelijke tekorten te dekken uit de algemene reserve.

De verbouwing van de gemeentewerf kan worden gefinancierd met de opbrengsten van de verkoop van de werf in Westervoort. Dit is voor nu een prima oplossing, voor de VVD blijft het verplaatsen van de werf ook een optie.

Ondermijning is iets waar we de laatste tijd meer mee te maken hebben. Wij moeten niet denken dat onze gemeente verschoond blijft van deze ellende. Het is dan ook goed dat Duiven hierop ageert. Wij ondersteunen dan ook de uitbreiding van een halve FTE. Wij zouden graag jaarlijks een update krijgen met wat er bereikt is en de doelen voor het komende jaar zijn.

Het stimuleren van buurtpreventie initiatieven achten wij als vanzelfsprekend, de VVD is van mening dat met relatief weinig middelen dit succesvol kan zijn. Verschillende wijken zijn hier al een voorbeeld van.

De gemeente Duiven heeft de deelname aan de veiligheidsmonitor in het verleden afgeschaft. Het gaf in verhouding tot de kosten te weinig nieuwe informatie. De gebiedsmonitor van de politie geeft wat ons betreft voldoende informatie.

De dorpsplannen in Groessen en Loo en het wijkplan Duiven-West, maar ook mogelijk uit andere wijken geven duidelijk ambities weer. Willen wij de burgerparticipatie serieus nemen dan zullen we deze ambities ook waar moeten maken en daarvoor geld reserveren. Dit sluit aan op het College akkoord. Een goede begeleiding van de gemeente bij de nieuwe processen vinden wij een noodzaak. Dit uitdagende experiment willen wij graag een kans geven.

Voor de burgerbegroting is een aanzienlijk bedrag opgenomen, daar staan we voor nu ook achter. Wel willen we een goede evaluatie om ook zo te beoordelen of dit een vervolg verdiend.

Sinds enkele jaren is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de WMO, de Jeugdwet en de Participatiewet. Als de gezondheid je in de steek laat willen wij dat iedereen de zorg krijgt die bij hem of haar past. De voorstellen van het college sluiten hierop aan.

Als mensen zo lang mogelijk zelfstandig willen blijven wonen in hun eigen leefomgeving moeten ze daarvoor op onze ondersteuning kunnen rekenen. Vooral ook het onderwerp eenzaamheid dient

onze aandacht te krijgen. Mantelzorgers moeten desgewenst door de gemeente worden bijgestaan in hun belangrijke werkzaamheden.

Het college geeft aan dat zij de wens heeft te onderzoeken of diverse verenigingen en organisaties, welke nu op verschillende locaties gehuisvest zijn, te verplaatsen naar het leegstaande pand op het Eiland. De VVD kan hiermee instemmen.

Inmiddels is wel gebleken dat het nieuwe Remigiusplein een schot in de roos is. We pleiten voor een snelle afronding van het Vitaal Centrum Duiven inclusief fase 4 en de verkoop van fase 2. Ondernemers zijn de motor van de economie. Nieuwe ondernemingen moeten alle kansen worden geboden en gestimuleerd worden om zich hier te vestigen.

De gebiedsaanpak van de Rijksweg is een ambitie die we zeker moeten uitvoeren. Nu het centrum steeds meer vorm krijgt, moeten we ook de Rijksweg vanaf de Jumbo tot de Vergertlaan aanpakken. Er zijn wel veel kosten mee gemoeid, maar de aanpassingen zal de aantrekkelijkheid van het centrum ten goede komen.

Ook de herinrichting van de parkeerplaats bij Het Raadhuis hoort daar bij. Tijdens de politieke avond, bij de behandeling van de schetsplannen, is door ons al aangegeven dat er bij de parkeerplaats en de woningen van "Klein Amerika" nog verbeteringen mogelijk zijn.
De de aanpassingen van Regina Pacis met wooneenheden zijn goede ontwikkelingen. Daarnaast kan woningbouw in het centrumplan het gebied versterken.

Appartementen voor ouderen zouden bij voorkeur in het centrum moeten worden gebouwd. Ook wordt in toenemende mate gevraagd naar levensloop-bestendige woningen, zodat dat de bewoners erin kunnen blijven wonen als hun levensomstandigheden veranderen. Woningbouw is overigens in de hele gemeente actueel, de VVD ziet dan ook graag dat het woningbouwprogramma sneller wordt opgepakt. Vandaar het mede indienen van het amendement.

Een verdere wens om ook de Dorth tot Medlerstraat en Eltensestraat in de zelfde stijl aan te passen is een van die ambities die we graag realiseren. De VVD vindt dat dit plan snel geactualiseerd moet worden zodat we wellicht volgend jaar tijdens de voorjaarsnota daar een beslissing over kunnen nemen. Een motie hierover is al aangekondigd.

De uitbreiding van 0,5 fte voor afvaltaken kunnen wij ondersteunen, zeker als dit ten goede komt voor de inwoners van Duiven. De kosten daarvan moet uit de afvalstoffenheffing komen. Een extra budget is niet nodig, omdat voorgaande jaren de afvalstoffenheffing te hoog was.

Betreffende de plannen voor de fietstunnel in de Paralelweg zijn door de Gemeenteraad besluiten genomen waarbij een maximum investering is afgesproken. Wanneer de uitvoering binnen het budget mogelijk is ontvangen wij graag de nadere plannen.

De parkeerplaats aan de Oostsingel moet nu echt aangepakt worden, de overlast is er nog steeds, minder dan voorheen, maar zeker niet verdwenen. De Duivense chauffeurs moeten wel een plek behouden voor zijn of haar vrachtwagen, daar kan deze parkeerplaats prima voor dienen. De gestelde oplossing is wat ons betreft te prijzig, het instellen van een parkeervergunning is wat ons betreft voldoende. Ook hiervoor dienen we mede een amendement in. Uiteraard is handhaving daarbij wel belangrijk zoals dit ook belangrijk is op de bedrijventerreinen waar we in het weekend veel vrachtwagens wild geparkeerd zien staan.

Tenslotte willen wij het college meegeven dat we nog een belofte aan onze burgers in te lossen hebben betreffende de OZB. We hebben voorgaande jaren de verlaging van de OZB al ingezet, wat de VVD betreft zien we die trend zich in de komende begrotingen voortzetten.

Rest ons de Ambtelijke organisatie van 1 Stroom te bedanken voor hun inbreng en uitvoering van de voorjaarsnota. Wij wensen het college wijsheid bij de uitvoering van het nieuwe beleid en zien de resultaten hiervan in de begroting tegemoet.

Geacht College, collega raadsleden & fractieassistenten.

Voorzitter: Om te beginnen wil ik het ambtelijk-apparaat een compliment maken voor de wijze waarop zij aan de transitie naar 1Stroom vorm en inhoud heeft gegeven. Natuurlijk zal er nog enige fine-tuning moeten plaatsvinden, echter daar heeft GroenLinks vertrouwen in. Het smaakt in elk geval naar meer!

Met deze eerste voorjaarsnota in deze raad, is GroenLinks content en natuurlijk hopen wij enige invloed te kunnen uitoefenen op de te maken keuzes die in de meerjarenbegroting dit najaar volgt.

Ook een eerste voorjaarsnota voor het nieuwe college. Een voorjaarsnota die, zoals staat geschreven, aansluit op het coalitieakkoord. En, voorzitter juist in dat coalitieakkoord mist GroenLinks een visie: een soort van stip op de horizon; wat wil het college bereiken, wat voor gemeente wil Duiven zijn. Ooit zei Ramses Shaffy; 'Wie geen dromen heeft, heeft evenmin een werkelijkheid.'. Nu ligt dat hier wat genuanceerder hopen wij.

Programma 1 , Bestuur:

Naast eerder genoemde transitie speelt er ook een cultuurtransformatie. Een transformatie gericht op burgerparticipatie en overheidsparticipatie. Een nieuwe rol voor zowel de inwoners (al dan niet georganiseerd) als 'de gemeente' En met gemeente bedoelen wij de raad, het college en de ambtenaren. Daarom pleit GroenLinks ervoor om bij het betrekken van inwoners nu eens niet de "usual suspects" te benaderen, die staan altijd al vooraan, maar actief op zoek te gaan naar een zo divers mogelijke groep belanghebbenden. Waarbij wij er ook van uit gaan dat de inbreng van elke inwoner serieus wordt genomen. Ook vinden wij dat de rol van 'de gemeente' in een proces eenduidig moet worden vastgelegd. Dit zijn voor GroenLinks belangrijke criteria waarop wij alle participatieprocessen zullen beoordelen.

Voorzitter, GroenLinks vindt het belangrijk dat initiatieven vanuit de samenleving serieus worden genomen, daarom juichen wij het voorstel om middelen vrij te maken voor ingediende dorps- en wijkplannen toe. Mogelijk kan hieraan de voorgestelde pilot 'burgerbegroting' worden gekoppeld. <**Bestuur vraag 1 C**> Ziet het College hiervoor mogelijkheden?

Specifieke wensen vanuit GroenLinks binnen programma 1 zijn:

- verbetering van de digitale toegankelijkheid voor mensen met een digitale- of andere beperking, waardoor het zoeken op en lezen van de website problemen oplevert.
- onderzoek naar mogelijkheden voor regelgeving om uitstoot van houtkachels te beperken (tegen te gaan). Dit ter bescherming van de gezondheid van aan/omwonenden en het terugdringen van uitstoot van schadelijke stoffen.

- het instellen van een vuurwerkverbod tijdens de jaarwisseling op kwetsbare plekken binnen de gemeente (bijvoorbeeld op/rond het Eilandplein)

<**Bestuur vraag 2 C+R**> Graag horen wij hierop een reactie van het college en de andere fracties.

Programma 2 Maatschappij

Voorzitter, binnen programma 2 geldt voor GroenLinks bij uitstek dat de mens centraal moet staan. Of het nu gaat om zorg, schuldhulpverlening of voor- en vroegschoolse educatie. Voorgestelde laagdrempeligheid en het accent leggen op een preventieve aanpak binnen de diverse aandachtsvelden, is een goede aanzet om aan die menselijke maat (en daarmee aan het geluk van mensen) invulling te geven. Vanuit het perspectief 'de (achterliggende) vraag én situatie van de cliënt centraal'; steunt GroenLinks de extra aandacht voor integratie van statushouders en meer inzet voor mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. De vorige week tijdens de workshop 'dynamische transformatie agenda sociaal domein' voorgestelde werkprincipes (innoverend ontwikkelen, ruimte voor kansen, samen ontwikkelen en verbinden en dwarsdenken) lijken hier op in te spelen. Wat wij hierin nog wel missen is 'oplossingsgericht'. Wat ons ook zorgen baart zijn de 'handen' die het moeten doen. Vaak zijn deze een soort van sluitpost, waardoor arbeidsvoorwaarden en werkomstandigheden verre van ideaal zijn. Daarom willen wij dat er van de beschikbare budgetten meer geld voor de 'werkvloer' beschikbaar komt en minder in de processen blijft hangen.

Wat wij nog missen in het geheel is concrete aandacht voor eenzaamheid en laaggeletterdheid. Wellicht is het lastig de eerstgenoemde groep in beeld te krijgen. Hier ligt mogelijk een rol voor Dorps- en wijkraden en de betrokkenheid van omwonenden. De tweede groep (laaggeletterdheid) zou, gezien haar omvang (ca. 12% = ca. 3000 inwoners) naar verwachting wel in beeld kunnen zijn. <**Maatschappij vraag 1 R+C**> Graag horen wij van de andere fracties en van het college of zij het met GroenLinks eens zijn, dat deze groepen gerichte aandacht krijgen.

Wat betreft het integraal huisvestingsplan is GroenLinks op dit moment terughoudend. Dit gezien de investeringen van 6 tot 9 miljoen euro in relatie met een sterk vergrijzende bevolking komende jaren: Wij wachten de plannen en het voorstel van het College af.

Programma 3 Omgeving:

Voorzitter, de hoofddoelen van programma 3 (Omgeving) steunen wij. Wel hebben wij een vraag aan het college over het eerst genoemde doel: 'Het versterken van goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven': <**Omgeving vraag 1 C**> wij gaan er vanuit dat het College hiermee ook de middenstand in het centrum bedoelt. Waarom vragen wij dit? Wij zien een trend van toenemende detailhandel op de bedrijventerreinen. Dit gaat ten koste van de ondernemers in de centra.

Binnen deze doelstelling missen wij ook de agrarische bedrijfsvoering. <**Omgeving vraag 2 C**> College in hoeverre wordt deze branche betrokken bij de klimaatadaptatie, circulaire economie en, in het kader van gezondheid, het stimuleren van biologische landbouw, of ontwikkelen van nevenactiviteiten binnen het thema vrijetijdseconomie?

Vitaal centrum: de doorontwikkeling Vitaal Centrum fase 4 kan wat ons betreft (en dat zal niemand verbazen) in de ijskast. Wij zijn van mening dat het bouwen van woningen enerzijds en het bevorderen van de levendigheid/evenementen anderzijds elkaar onherroepelijk gaat bijten. Betrek fase 4 binnen de klimaatopgave van de gemeente en vooropgestelde vrijetijdseconomie. <**Omgeving vraag 3 C**> Graag horen wij van het College hoe de meerwaarde van een 'centrummanager' wordt ingeschat en waarom een goede samenwerking met bestaande ondernemersplatformen niet afdoende is.

De nieuwe ambitie voor duurzaamheid wordt duidelijker nu er op Nationaal niveau een Klimaatwet is. Het is nu niet meer de vraag of, maar hoe we gestelde ambities bereiken. Dat dit niet alleen een zaak is voor 'de gemeente' is duidelijk. Dit vraagt een brede maatschappelijke aanpak: wel met de gemeente als belangrijke initiator. Het is afwachten of de in de meerjarenbegroting opgenomen enveloppe gelden €141.750,- (na de meicirculaire) voor dit thema, genoeg zijn.

Om een en ander rond verduurzaming in gang te zetten <**Omgeving vraag 4 C**> vragen wij het College op korte termijn met initiatiefnemers/projectontwikkelaars en bouwers in overleg te treden om hun projecten energieneutraal te bouwen. Laten we geen ontwikkelingen toestaan die later weer moeten worden teruggedraaid!

Voor woningeigenaren is het mogelijk een duurzaamheidslening af te sluiten via de SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting) middels een energiebespaarlening. <**Omgeving vraag 5 C**> Wij verzoeken het College via media en bijvoorbeeld het energieloket meer bekendheid te geven aan deze mogelijkheid voor duurzaamheidslening. < **Omgeving vraag 6 C**> Ook vragen wij het college met Woningverhuurders tijdens de prestatie afspraken concrete afspraken te maken om hun woningvoorraad gefaseerd energieneutraal te maken. Wat betreft mobiliteit ligt er een mooie uitdaging om het aantal autokilometers binnen de dorpen terug te dringen. Naast minder uitstoot komt dit ook de gezondheid van inwoners ten goede. Hieraan kan volgens GroenLinks prima inhoud worden gegeven bij implementatie van de nieuwe Omgevingswet. Waar nu vaak op het halen van wettelijk vastgestelde milieunormen wordt ingestoken, kan nog veel meer bereikt worden door een gezonde inrichting van de gemeente, waarbij inwoners bijvoorbeeld gestimuleerd worden om meer te bewegen. Uitbreiding van 30km zones en/of shared space, meer capaciteit voor (bewaakte) fietsstallingen en oplaadpunten voor e-bikes kunnen als pushfactor worden ingezet en uitgevoerd.

Daarnaast vraagt GroenLinks aandacht om de bijzondere natuurwaarden in onze gemeente uit te bouwen en beter te beschermen. Uitbouwen kan door het verbinden van bestaande gebieden wat ten goede komt aan de diversiteit en uitwisseling van soorten. Beschermen van waarden door het gebruik van schadelijke bestrijdingsmiddelen te verbieden (en daarop te handhaven) en herinvoeren van de kapvergunning. <**Omgeving vraag 7 R**>Wij horen graag hoe andere fracties hier in staan.

Als het aan GroenLinks ligt mag de voorbereiding van de fietstunnel aan de Zuidsingel direct worden gestopt, wat betreft de ambities voor de woonagenda- en daaraan gekoppelde woon programma kent u ons standpunt.

Opmerking: onze vragen zijn per programma genummerd. De aanduiding C of R geeft aan, aan wie de vraag is gesteld (C= College en/of R= Raadsfracties).

Dit amendement is aangenomen met 10 stemmen voor (LA, D66, GL) en 9 stemmen tegen (SP, PvdA, CDA, VVD) A1

Amendement Borgen gelden A15

De gemeenteraad van Duiven in vergadering bijeen op dinsdag 3 juli 2018.

Overwegende dat:

- Op 20 maart 2018 in de overeenkomst met De Staat een bestuursovereenkomst en uitvoeringsovereenkomst voor de contractfase ViA15 is afgesloten.
- Uit hoofde van deze overeenkomst een bedrag ontvangen is van € 568.195.
- Deze gelden zijn bedoeld voor als de aannemer klaar is met zijn werk en er nog allerlei zaken gedaan moeten worden voor o.a. groen en grijs.
- Een bestemmingsreserve "Ontwikkeling A15" is ingesteld ter egaliseren van de kosten.

Is van mening:
Dat deze gelden specifiek bedoeld zijn voor de onderdelen zoals afgesproken in de overeenkomst en het belangrijk is om deze gelden apart te reserveren.

Besluit:
De Voorjaarsnota als volgt te wijzigen door het ontvangen bedrag van € 568.195 niet te storten in de voorzieningen 'Onderhoud wegen', 'Groenonderhoud en –vervanging' en 'Riolering' maar te storten in de bestaande bestemmingsreserve "Ontwikkeling A15" voor de aanpassingsmaatregelen doortrekking A15.

Lokaal Alternatief	D66	SP	PvdA
CDA	Groen Links	VVD	Pro Duiven

Dit amendement is aangenomen met 16 stemmen voor (LA, SP, GL, CDA, VVD) en 2 stemmen tegen (D66, PvdA) A2

Amendement Fysieke maatregelen aan de parkeerplaats Oostsingel

De gemeenteraad van Duiven, in vergadering bijeen op dinsdag 3 juli 2018.

Overwegende dat:

- Maatregelen worden voorgesteld in de voorjaarsnota, omdat chauffeurs die overnachten op de parkeerplaats Oostsingel voor overlast zorgen.
- Een investering wordt voorgesteld voor een verzinkbare paal met kentekenherkenning voor een bedrag van € 40.000. De daarbij horende kapitaallast per jaar bedraagt € 2.333 en een eenmalig exploitatielast voor het opnieuw inrichten van de toegang van € 10.612.
- De kosten voor het treffen van de fysieke maatregelen, worden verhaald bij de inwoners van de gemeente Duiven die daar de vrachtwagen willen parkeren. Het gaat om een bedrag van € 50 per maand.

Wij van mening zijn:

- Dat de chauffeurs uit de gemeente Duiven die parkeren aan de parkeerplaats aan de Oostsingel, niet de veroorzakers zijn van de overlast. Het is daarom niet terecht om deze chauffeurs te belasten met hoge kosten.
- Dat deze investering een te dure oplossing is.

Besluit:
De voorjaarsnota als volgt de te wijzigen door de investeringen niet uit te voeren zoals nu voorgesteld.
Daarvoor in de plaats een regeling in te stellen dat de chauffeurs uit de gemeente Duiven een parkeervergunning kunnen aanvragen, zodat alleen deze chauffeurs uit de gemeente Duiven kunnen parkeren aan de parkeerplaats aan de Oostsingel.
Dit na een jaar te evalueren en als blijkt dat sprake is van overlast alsnog de investering voor een verzinkbare paal op te nemen in de begroting van 2020.

Lokaal Alternatief	D66	SP	PvdA
CDA	Groen Links	VVD	Pro Duiven

CDA Duiven Groessen Loo

LOKAAL ALTERNATIEF

VVD VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

A3

dit amendement is aangenomen met 19 stemmen voor (PA, SP, PvdA, GL, CDA, VVD) en 1 stem (D66) tegen

Amendement

Voorjaarsnota gemeente Duiven 2018: Versnelling woningbouw

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op dinsdag 3 juli 2018,

Gelezen het voorstel van het college van B&W, kenmerk Z/18/037207

overwegende dat:

- In de Voorjaarsnota gemeente Duiven 2018 (verder: VJN18) is aangegeven dat de woningbouwopgave wordt gekenmerkt door: de juiste woning, voor de juiste doelgroep, op de juiste plaats;
- de gemeenteraad op 12 juni 2018 het Woningbouwprogramma gemeente Duiven 2018 – 2027 vaststelde;
- daarin per locatie een indicatief aantal woningen is opgenomen;
- dit plan nu verder uitgewerkt en uitgevoerd moet worden;
- dat hiertoe in de VJN18 (punt 3.B.2 op bladzijde 39) een structureel bedrag is opgenomen van € 51.660;
- hiermee de gewenste versnelling nog niet wordt bewerkstelligd.

nader overwegende dat:

- het wenselijk en noodzakelijk is vaart te maken met het ontwikkelen, in procedure brengen en uitvoeren van woningbouwplannen.

Besluit:

- de tabel onder punt 3.B.2 op bladzijde 39 onder het kopje 'Financiën' aan het einde aan te vullen met de zin: 'Om een extra versnelling tot stand te brengen wordt voor de jaren 2018 en 2019 voor de gemeente Duiven een eenmalige extra personele inzet mogelijk gemaakt van 0,5 Fte. De kosten hiervan (€ 150.000) komen ten laste van de algemene reserve. Door deze middelen gelijk beschikbaar te stellen kan per direct gestart worden met het realiseren van de extra versnelling door met name in gesprek te gaan met omwonenden van de beoogde bouwlocaties. Van het bedrag van €150.000 wordt in eerst instantie €50.000 beschikbaar gesteld voor 2018. Over de resterende €100.000 moet opnieuw besluitvorming plaatsvinden aan de hand van en bij de besluitvorming over de programmatische invulling;
- in de verdere VJN18 deze consequenties te verwerken.

Namens de fracties van de Gemeenteraad Duiven:

CDA **Lokaal Alternatief** **VVD** **PvdA**

CDA Duiven Groessen Loo

LOKAAL ALTERNATIEF

VVD VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

GroenLinks **SP** **Pro Duiven** **D66**

Dit amendement is aangenomen met
15 stemmen voor (LA, PvdA, GL, CDA, VVD) en (AU)
4 stemmen tegen (SP, D66)

LOKAAL ALTERNATIEF

CDA Duiven Groessen Loo

GROENLINKS ZIN IN DE TOEKOMST

VVD

Amendement Project 30 KM van Dorth tot Medlerstraat/ Eltensestraat

De gemeenteraad van Duiven bijeen op dinsdag 3 juli 2018.

Overwegende dat:

- In de voorjaarsnota wordt aangegeven dat het college overweegt het project Van Dorth tot Medlerstraat en de Eltensestraat mogelijk alsnog op te pakken;
- In de voorjaarsnota is niet opgenomen op welke termijn dit gaat gebeuren;
- Op 22 April 2013 is een uitgewerkt en afgestemd plan met buurtbewoners voor het project Van Dorth tot Medlerstraat en de Eltensestraat vastgesteld.
- Een deel van dit plan is vanwege bezuinigingen uitgesteld.
- Gezien de onveilige verkeerssituatie van deze wegen is het noodzakelijk om het project Van Dorth tot Medlerstraat en de Eltensestraat op te pakken.

Besluit:
Om de voorjaarsnota als volgt te wijzigen door in het eerste kwartaal van 2019 een actualisatie van het project Van Dorth tot Medlerstraat en de Eltensestraat uit te werken en voor te leggen aan de gemeenteraad. Voor het uitwerken van dit plan 30.000- beschikbaar te stellen en dit te dekken uit de algemene reserve.

En gaat over tot de orde van de dag.

Lokaal Alternatief	D66	SP	PvdA
CDA	Groen Links	VVD	Pro Duiven

Deze motie is aangenomen met 16 stemmen voor (LA, SP, D66, GL, CDA, VVD) en 1 stem (PvdA) tegen.

M1

Motie: “Communicatie met inwoners in de gemeente Duiven."

De gemeenteraad van Duiven, in vergadering bijeen op dinsdag, 3 juli 2018, bij de behandeling van de voorjaarsnota 2018,

Overwegende dat;

- de gemeente een transparante en betrouwbare partner wil zijn voor de samenleving;
- de gemeente burgerparticipatie als speerpunt heeft gemaakt;
- de gemeente de inwoners graag wil betrekken in het voortraject, bij de rondetafel gesprekken, de debattafels en raadsvergaderingen;
- het voorkomt dat inwoners vinden dat zij te laat worden geïnformeerd;
- de agenda van de raadsvergadering voor inwoners niet duidelijk is over de onderwerpen en wat de mogelijke gevolgen voor hen zouden kunnen zijn;
- Goede communicatie richting inwoners een gedeelde verantwoordelijk is van raad, college en werkorganisatie.

Is van mening dat;

- de communicatie vanuit de gemeente niet aansluit bij de wensen van de inwoners van gemeente Duiven;
- dat er soms gecommuniceerd wordt in vakjargon;
- de communicatie naar inwoners duidelijker moet aansluiten bij de behoefte en verwachtingen van de inwoners;
- de gemeentelijke stukken makkelijker leesbaar moeten worden en in begrijpelijke taal worden opgesteld;
- de meerdere mogelijkheden rondom communicatie moeten worden benut;
- inwoners voorafgaande de besluitvorming worden betrokken en/of geconsulteerd wanneer er veranderingen aankomen in hun leefomgeving;
- in de communicatie naar de inwoners er een korte toelichting moet worden gegeven bij de agendapunten;

Verzoekt het College;

- om dit jaar, samen met de griffie, te regelen dat de communicatie op bovengenoemde punten naar de inwoners verbeterd wordt.

En gaat over tot de orde van de dag.

SP	PvdA	D66	GroenLinks
Lokaal Alternatief	VVD	Pro Duiven	CDA

m 3

Duiven

D66

deze motie is ingetrokken

MOTIE

(ex art. 37 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2017)

"NVvR"

De gemeenteraad van Duiven in vergadering bijeen op 3 juli 2018,

overwegende dat:

- naast een vereniging voor burgemeesters en een vereniging voor wethouders er ook een vereniging bestaat, de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, die opkomt voor de belangen van raadsleden en fractieassistenten;
- op dit moment slechts één raadslid binnen de gemeenteraad van de gemeente Duiven is aangesloten bij deze vereniging, die sinds 23 juni 2018 ook lid is van het Algemeen bestuur van de NVvR;

verzoekt het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Duiven om:

- voor 2019 en de jaren daarop (structureel) een extra budget vrij te maken van € 1.650[1] t.b.v. het opleidingsbudget voor de gemeenteraad om alle gemeenteraadsleden lid te (kunnen) maken van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden[2], waarbij geldt dat als alle raadsleden lid worden de jaarcontributie € 45 in plaats van € 80 per persoon is (prijspeil 2018),

en gaat over tot de orde van de dag.

Lokaal Alternatief | CDA | SP | VVD

D66 | PvdA | GroenLinks | Pro Duiven

[1] Dit bedrag is voldoende voor 21 raadsleden en de huidige fractieassistenten, gebaseerd op het prijspeil 2018. Voor 2019 moet rekening gehouden worden met een (beperkte) prijsindexering.

[2] Uiteraard heeft ieder raadslid individueel de keuze om lid te worden van een dergelijke vereniging. Een en ander kan niet "van bovenaf opgelegd worden", zelfs niet door de gemeenteraad. Er zijn echter grote voordelen verbonden aan een collectief lidmaatschap, waaronder de verlaagde contributie. Zie voor een volledig overzicht: https://www.raadsleden.nl.

Deze motie is aangenomen met 15 stemmen voor (LA, SP, D66, GL, VVD) en 4 stemmen (PvdA, CDA) tegen. MH

Duiven

D66

MOTIE

(ex art. 37 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2017)

"OZB compensatie 2016"

De gemeenteraad van Duiven in vergadering bijeen op 3 juli 2018,

overwegende dat:

- in 2016, met de invoering van de DIFTAR-systematiek in het afvalbeleid, de OZB aanzienlijk is verhoogd;
- deze verhoging van de OZB steeds is gepresenteerd als een tijdelijke verhoging, die op redelijke termijn - medio 2018 of 2019 - in ieder geval deels "teruggedraaid" zou worden;

verzoekt het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Duiven om:

- bij de Begroting 2019-2022 de tarieven OZB voor de gemeente Duiven substantieel te verlagen, zodanig dat een en ander voldoende compensatie biedt voor de verhoging van de OZB in 2016 (Begroting 2016- 2019),

en gaat over tot de orde van de dag.

Lokaal Alternatief	CDA	SP	VVD
D66	PvdA	GroenLinks	Pro Duiven

Duiven
D66

MS
deze motie is ingetrokken

MOTIE

(ex art. 37 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2017)

"Circulaire economie en bedrijfsleven"

De gemeenteraad van Duiven in vergadering bijeen op 3 juli 2018,

overwegende dat:

- de gemeente Duiven met het bedrijventerrein InnoFase een voorbeeld geeft van het stimuleren van de circulaire economie en de rol van het bedrijfsleven daarin;
- er nog een lange weg te gaan is om in Duiven, Gelderland, Nederland, Europa en wereldwijd de economie 100% circulair te maken;
- overheden, waaronder ook de gemeente Duiven, uiteraard eerst zelf een voorbeeldfunctie kunnen vervullen bij de invulling van een circulaire economie;
- tegelijkertijd het bereiken van een circulaire economie staat of valt met de bereidheid van alle relevante partijen om daaraan een steentje bij te dragen;

verzoekt het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Duiven om:

- het stimuleren en implementeren van een circulaire economie als speerpunt van de organisatie 1Stroom op te nemen;
- een structureel overleg tussen alle relevante partijen en stakeholders - bijvoorbeeld in de vorm van een "Circulaire economie"-tafel - op te zetten om vooral initiatieven vanuit die partijen en stakeholders te ondersteunen, stimuleren en faciliteren;
- zo nodig daarvoor een budget op te nemen in de Begroting 2019-2022,

en gaat over tot de orde van de dag.

Lokaal Alternatief | CDA | SP | VVD

D66 | PvdA | GroenLinks | Pro Duiven

Duiven
D66

m6

deze motie is ingetrokken

MOTIE

(ex art. 37 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2017)

"Revolverend klimaatfonds"

De gemeenteraad van Duiven in vergadering bijeen op 3 juli 2018,

overwegende dat:

- klimaatverandering een probleem is dat alleen kan worden gemitigeerd indien iedereen zijn of haar steentje daaraan bijdraagt;
- kabinet en Tweede Kamer zich nadrukkelijk positief opstellen tegenover lokale initiatieven rondom energiezuinig/-neutraal maken van woningen;
- het energiezuinig of -neutraal maken van woningen vaak een forse investering vraagt van de inwoners van de gemeente Duiven;
- het streven er ook op gericht moet zijn om, daar waar dat nog niet het geval is, woningen te "ontkoppelen van het aardgas";
- de geblokkeerde NUON-gelden in het verleden door de gemeente Duiven ontvangen zijn door verkoop van aandelen in een energieleverancier;

verzoekt het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Duiven om:

- bij de Begroting 2019-2022 een bedrag van € 2 miljoen te deblokkeren;
- deze gedeblokkeerde gelden in te zetten voor een - nog nader in te vullen[1] - "Revolverend klimaatfonds" dat tot doel heeft inwoners van de gemeente Duiven (zowel bij koop- als huurwoningen) de kans te geven te investeren in energiebesparende maatregelen in en om de woning, voor huurders al dan niet samen met verhuurders en/of woningbouwcorporaties;
- bij de uitwerking van het "Revolverend klimaatfonds" rekening te houden met leningen tegen een redelijk doch marktconform rentetarief en aflossingen terug te storten in het betreffende fonds, zodat steeds weer anderen van deze financieringsvorm gebruik kunnen maken,

en gaat over tot de orde van de dag.

Lokaal Alternatief	CDA	SP	VVD
D66	PvdA	GroenLinks	Pro Duiven

[1] Voor wat betreft de uitwerking van het "Revolverend klimaatfonds" kan qua timing aangesloten worden bij een eveneens revolverend fonds t.b.v. "starters" en "blijvers" op de woningmarkt. Indieners denken graag mee over invulling van het fonds.

Gemeente Duiven

Registratienr. Z/18/38083

Besluitenlijst van de openbare vergadering van de gemeenteraad van Duiven van 3 juli 2018

Aanwezig:
Voorzitter: de heer drs. H.B.I. de Lange
Griffier: mevrouw G.J. van Buren-van den Berg

Leden: (*alfabetische volgorde*)
1. de heer H.J.M. Albers (CDA)
2. de heer P.A.M. Arends (Lokaal Alternatief)
3. de heer C.R. Baltjes (GroenLinks)
4. mevrouw K.W.A. Bouwmeister-Booltink (Lokaal Alternatief)
5. mevrouw W.C.M. Daams-van Geijn (SP)
6. de heer P. Dijkstra (Lokaal Alternatief)
7. de heer em. prof. dr. J.W. Egtberts (D66))
8. de heer J. de Groot (Lokaal Alternatief)
9. de heer E.H. Hermsen (Lokaal Alternatief)
10. de heer J. Knol (Lokaal Alternatief)
11. de heer P.P. Koopmans (CDA)
12. mevrouw S.H.C. Meijer-Uffing (Lokaal Alternatief)
13. mevrouw B.W.A Nooijen-Roerdinkholder (GroenLinks)
14. de heer G.J.C. Schrijner (VVD)
15. de heer ing. N.J. Stam (CDA)
16. de heer C.A. Veraart (SP)
17. mevrouw H.J.M. Vermeer-Ernste (VVD)
18. de heer J.S. Walraven (PvdA)
19. de heer G.S.M. Wassing (SP)

Tevens aanwezig zijn de wethouders H.C.M. Knuiman, T.J. Spaargaren, drs. J. Goossen en G.M. Tiedink-Koning en gemeentesecretaris de heer ing. C.J. Papjes.

Afwezig met bericht van verhindering: de raadsleden de heer A.F. Reebergen (Pro Duiven) en de heer H. Nijland (VVD).

---

1. Opening en mededelingen
De voorzitter opent om 15.00 uur de vergadering.

2. Vaststelling van de agenda.
- Agendapunt 5 Zienswijze Jaarstukken 2017 en begroting 2019 Stichting Veilig Thuis wordt van de agenda afgevoerd.
- Agendapunt 6 Jaarstukken 2017 Gemeente Duiven: Jaarrekening en jaarverslag 2017: de nieuwe stukken worden geagendeerd, deze vervangen de oude stukken. Het agendapunt blijft een hamerstuk.
- Agendapunt 10 Benoeming leden auditcommissie 2018: zal geschieden per acclamatie.

Met deze wijzigingen en opmerkingen is de agenda vastgesteld.

3. Lijst ingekomen stukken.
De gemeenteraad stemt unaniem in met de lijst van ingekomen stukken en de adviezen.

4. Vaststellen besteding fractiebudgetten 2017- maart 2018.

De gemeenteraad besluit unaniem:

1. Te bepalen dat de door de fracties Lokaal Alternatief, VVD, CDA, SP, GroenLinks, D66 en PvdA in de verslagen met bijlagen opgevoerde uitgaven over 2017 en januari tot en met maart 2018 voldoen aan de Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning 2018 artikel 7.
2. Aan het begin van elk jaar, ingaande 2019, er een voorschot wordt verstrekt dat verrekend wordt zodra de controlecommissie de controle over het voorgaande jaar heeft verricht.

5. Zienswijze Jaarstukken 2017 en begroting 2019 Stichting Veilig Thuis.

Dit agendapunt is afgevoerd, hierover heeft geen besluitvorming plaatsgevonden.

6. Jaarstukken 2017 Gemeente Duiven: Jaarrekening en jaarverslag 2017.

De fracties van SP, CDA, VVD, D66 en Lokaal Alternatief hebben een stemverklaring afgelegd.

De gemeenteraad besluit unaniem:

1. Het saldo voor bestemming vast te stellen op € 4.852.954 positief.
2. Een bedrag van gesaldeerd € 190.917 aan de reserves te onttrekken zoals onder mutaties reserves is aangegeven.
3. Het daarna ontstane positieve saldo van € 5.043.871 te storten in de Algemene Reserve.
4. De Jaarstukken 2017 vast te stellen.
5. Een bedrag van € 1.326.148 vanuit de Algemene Reserve te storten in de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen.

7. Vangnetregeling aanvraag 2017.

De gemeenteraad besluit unaniem in te stemmen met de juistheid van de verklaring van het college aangaande de interne en externe maatregelen die zijn genomen om het tekort op het BUIG te reduceren, zodat de vangnetaanvraag 2017 voor de gemeente Duiven aangevraagd kan worden.

8. Bestemmingsplan "Veegplan Duiven 2017"

De fractie van GroenLinks heeft een stemverklaring afgelegd.

De gemeenteraad besluit unaniem:

1. De ingediende zienswijzen op het ontwerpbestemmingsplan conform bijgevoegde Responsnota zienswijzen ontwerp bestemmingsplan “Veegplan Duiven” te beantwoorden, ontvankelijk en deels gegrond te verklaren.
2. Het bestemmingsplan ‘Veegplan Duiven 2017’ als vervat in de bestandenset met identificatiecode NL.IMRO.0226.BPDUIVEN002-VS01, langs elektronische weg en in analoge vorm, onder aanbrenging van de wijzigingen zoals opgenomen in de Nota van beantwoording bestemmingsplan “Veegplan Duiven 2017” gewijzigd vast te stellen.
3. Geen exploitatieplan vast te stellen conform artikel 6.12 lid 1 en 2 Wet ruimtelijke ordening.

9. Verordening Auditcommissie 2018 Duiven
De gemeenteraad besluit unaniem de Verordening Auditcommissie 2018 Duiven vast te stellen.

10. Benoeming leden auditcommissie 2018
De gemeenteraad besluit unaniem, per acclamatie te benoemen tot lid van de auditcommissie:

- de heer J.W. Egtberts
- de heer R. Looijs
- mevrouw W.C.M. Daams-van Geijn
- de heer E.J. Hermsen
- de heer M. Holtus

En als voorzitter van de auditcommissie te benoemen: de heer J.W. Egtberts.

11. Voorjaarsnota gemeente Duiven 2018

Amendement A1 van Lokaal Alternatief en GroenLinks *Borgen gelden A1* met het besluit om:

- de Voorjaarsnota als volgt te wijzigen door het ontvangen bedrag van € 568.195 niet te storten in de voorzieningen 'Onderhoud wegen', 'Groenonderhoud en –vervanging' en 'Riolering' maar te storten in de bestaande bestemmingsreserve "Ontwikkeling A15" voor de aanpassingsmaatregelen doortrekking A15.

Is met 10 stemmen voor (Lokaal Alternatief, D66 en GroenLinks) en 9 stemmen tegen (SP, PvdA, CDA en VVD) aangenomen.

Amendement A2 van Lokaal Alternatief, CDA, GroenLinks en VVD *Fysieke maatregelen aan de parkeerplaats Oostsingel* met het besluit om:

- de voorjaarsnota als volgt te wijzigen door de investeringen niet uit te voeren zoals nu voorgesteld.
- daarvoor in de plaats een regeling in te stellen dat de chauffeurs uit de gemeente Duiven een parkeervergunning kunnen aanvragen, zodat alleen deze chauffeurs uit de gemeente Duiven kunnen parkeren aan de parkeerplaats aan de Oostsingel.
- dit na een jaar te evalueren en als blijkt dat sprake is van overlast alsnog de investering voor een verzinkbare paal op te nemen in de begroting van 2020.

Is met 16 stemmen voor (Lokaal Alternatief, SP, GroenLinks, CDA en VVD) en 2 stemmen tegen (D66 en PvdA) aangenomen.
Voor de stemming over amendement A2 heeft mevr. Meijer-Uffing de vergadering verlaten, na afloop van de stemming over amendement A2 heeft mevr. Meijer-Uffing weer deelgenomen aan de vergadering.

Amendement A3 van CDA, Lokaal Alternatief en VVD *Versnelling Woningbouw* met het besluit om:

- de tabel onder punt 3.B.2 op bladzijde 39 onder het kopje 'Financiën' aan het einde aan te vullen met de zin: 'Om een extra versnelling tot stand te brengen wordt voor de jaren 2018 en 2019 voor de gemeente Duiven een eenmalige extra personele inzet mogelijk gemaakt van 0,5 Fte. De kosten hiervan (€ 150.000) komen ten laste van de algemene reserve. Door deze middelen gelijk beschikbaar te stellen kan per direct gestart worden met het realiseren van de extra versnelling door met name in gesprek te gaan met omwonenden van de beoogde bouwlocaties. Van het bedrag van € 150.000 wordt in eerst instantie € 50.000 beschikbaar gesteld voor 2018. Over de

resterende € 100.000 moet opnieuw besluitvorming plaatsvinden aan de hand van en bij de besluitvorming over de programmatische invulling;
- in de verdere VJN18 deze consequenties te verwerken.

Is met 18 stemmen voor (Lokaal Alternatief, SP, PvdA, GroenLinks, CDA en VVD) en 1 stem tegen (D66) aangenomen.

Amendement A4 van Lokaal Alternatief, CDA, GroenLinks en VVD *Project 30 km van Dorth tot Medlerstraat/Eltensestraat* met het besluit:
- om de Voorjaarsnota als volgt te wijzigen door in het eerste kwartaal van 2019 een actualisatie van het project Van Dorth tot Medlerstraat en de Eltensestraat uit te werken en voor te leggen aan de gemeenteraad. Voor het uitwerken van dit plan € 30.000 beschikbaar te stellen en dit te dekken uit de algemene reserve.

Is met 15 stemmen voor (Lokaal Alternatief, PvdA, GroenLinks, CDA en VVD) en 4 stemmen tegen (SP en D66) aangenomen.

De gemeenteraad besluit unaniem het per amendement gewijzigde voorstel (zie bovenstaande) vast te stellen:
1. de budgetten voor het begrotingsjaar 2018 conform de toelichtingen bij onderdeel 2 van ieder programma van de Voorjaarsnota tot een totaalbedrag van € 774.192 aan te passen;
2. de financiële consequenties van de jaarschijf 2018 conform begrotingswijziging te verwerken;
3. de te honoreren speerpunten en nieuwe wensen te verwerken in de op te stellen meerjarenbegroting 2019-2022.

Motie M1 van de SP en GroenLinks *Communicatie met inwoners in de gemeente Duiven* met het verzoek aan het college:
- om dit jaar, samen met de griffie, te regelen dat de communicatie op bovengenoemde punten naar de inwoners verbeterd wordt.

Is met 18 stemmen voor (Lokaal Alternatief, SP, D66, GroenLinks, CDA en VVD) en 1 stem tegen (D66) aangenomen

De motie M4 van D66 *OZB compensatie 2016* met het verzoek aan het college om:
- bij de Begroting 2019-2022 de tarieven OZB voor de gemeente Duiven daar waar mogelijk substantieel te verlagen, zodanig dat een en ander voldoende compensatie biedt voor de verhoging van de OZB in 2016 (Begroting 2016- 2019),

Is met 15 stemmen voor (Lokaal Alternatief, SP, D66, GroenLinks en VVD) en 4 stemmen tegen (PvdA en CDA) aangenomen.

12. Ingediende moties vreemd.
Hier is geen gebruik van gemaakt.

13. Sluiting.
De voorzitter sluit om 21.57 uur de vergadering.